Broj 1. U Trstu 1. jenara 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripostana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakan stoje 50 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskim naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedolje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

Izlazi svakog četvrtka na arka.

Dopisi se netraćaju ne tiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji for. za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 3 1/2 i 1 za pol ine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala se u Via Carintia br. 25

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste mala stvari, a razlogu sva propadaju". Nar. pos.

Poziv na predplatu.

Iztekla eto i dvadeset i prva god. na što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Stupili smo hvala Bogu u dvadeset i drugu godinu. Pozivljuć narod na novu predplatu, nadamo se, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za imućnije for. 5., a za seljaka for. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carevine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom (*Vaglia postale*).

Budući da nam se šalje više puta novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge".

Sretna nova godina!

Evo je opet jedna godina prošla u nepovrat. Mnogim je donesla smrt, mnogim život, nekomu sreću, drugomu nesreću, nekomu slasti i užitka, drugomu čemera i stradanja. Kolo sreće vrtilo se je i prošle godine kako uvjek; ljepota i grdoba, dobro i zlo, izmjenjivalo se je po vječnom zakonu, koj je naš slavni pjesnik označio kratkimi, al istinitimi rieči: stalna samo miena jest!

Da! samo promjena je stalna kao i Onaj, koj je taj zakon dao: Bog i njegova rieč.

Ali u toj promjeni ima zakon opet stalni, da se sve malo po malo okreće prema dobru, prema savršenstvu, prema onomu, što evanđjelje zove: kraljestvo božje na zemlji.

Jesi li, pomislio na to Ti, koj si ove izminuće godine trpio možda jada i nevolje, glada i žeđe, progonstva i muke?

Ipak, nedohitna promisao božja možda Ti je ova vremenita zla namaknula upravo, da Ti se duša ojača, da budeš tvrdji u odlukah dobrih, da skreneš sa zla puta, na koj si možebit zašao.

A Ti, koji si uživao sve užitke, koji si bez truda i muke imao do volje i hrane i pića i prijateljstva i novca i svake lagodnosti duševne, jesi-li Ti pomislio ikada, da je to plod prvanjega Tvojega trpljenja i muke, ili da su Ti to drugi namaknuli, a Ti uživaš, pak Ti je dužnost podieliti sa siromasi, koji nemaju i stradaju?

Jesi-li pomislio, da je blago i bogatstvo, ako ga u ludo uživaš, više od škode nego li od koristi? Jesi-li mu se preporučio, da Ti i nadalje pomogne, te budeš mogao podnašati nevolje života, kojih uvjek ima i u najsretnijega čovjeka.

* * *

Ako to sve spominjemo pojedincu čovjeku, vredi i za cieli narod, jer je narodi zbroj samo pojedinih lica.

Naš hrvatski narod, kao svako mudro čeljade, treba da se i on obrne mišlju na prošastu evo godinu, da pregleda svoje gospodarstvo, da udesi račune za buduću godinu, da sabere misli kako mu se je unapred vladati; ali to sve uz muku svoju i uz pomoć božju, jer ako je propala vjera u Boga, od kojega samoga može doći spasenje duševno i tjelesno, zaludu bi nam vjera u zlatno tele, ni u svjetlo, ni u samu svoju glavu, ni u same svoje ruke!

I mi dakle, koji radimo i pišemo u ime jednoga diela naroda hrvatskoga, evo da se u kratko ozremo natrag, pak da pogledamo opet unapred, koliko komu dosiže vid oka duševnoga!

Mi smo ovdje na Primorju prošle godine prestali sve jade i nevolje i svu težkoću, koju nam neprijatelji narodni od svih strana i svakom prilikom pripravljaju. I ove godine, što svršuje, čuo se je glas duše narodne, to u saboru zemaljskom, to u zastupstvih občinskih, to u sastancih, to u školah.

Izmjenjujuć besjede izmjenismo i misli, a poglavita misao sve se više širi: da svaki od našega roda uvidi, da nam je potrebno, da zakoni budu vršeni i za Hrvate pojednako kao i za druge narode. Priznanje podpunoga prava našemu jeziku u školi, javnom životu i svih uredih, jest ujedno priznanje naše misli, naših težnja, naših potreba, a po vremenu to nosi sobom i izpunjenje svega, što je za narodni naš napredak potrebito.

Kao sjajne zvjezde, koje i ostalim Hrvatom i slovinskoj braći našoj veselo zabljesnuše, jesu neki događaji ove prošle godine: držanje naših zastupnika na zemaljskom saboru u Poreču, posvemašnji dobitak kod izbora u Pazinu i u Buzetu, da i nespominjemo manjih očitovanja narodnoga duha u skoro svih krajevih ovoga Primorja.

Sam čin, da je hrvatska stranka na upravi dvih najvećih občinah Istre, i da upravlja tako, te se temeljito nemože prigovoriti u ničem, i da se omori tako, da protivna misao nenadje ljudi za se, — sam taj čin vele je znamenit, jer kod ljudih vladinih ruši danomice onu krivu vjeru, da smo mi narod nestašan, nepristupan redovitomu napredku.

A ljudem talijanskoga roda one občinske uprave daju tvrdi dokaz, da Hrvati nisu došli da ruše, nego da podziđuju i popravljaju, što su žalibože sami Talijani na svoju sramotu, a na našu štetu razvalili i pokvarili.

To, recimo malu, narodnu politiku držati nam treba božjom pomoći i nastajuće godine: Ponarodjenje škola i javnih ureda, dobro gospodarstvo občinsko i zemaljsko, a tim i budi koji dobitak tjelesni za težko izmučeni narod hrvatski, to je misao svih nas; na to treba, da svi gledamo i nastojimo svakim boljim načinom.

A kad budemo tako svi Hrvati svaki svoj diel kućice popravili i uredili, onda će najprosvjetljenije glave našeg roda ustati pak će reći: Dobro je to, ali nije trajno, dok se sva braća neopašete vezom jedinstva narodnoga i domovinskoga!

Dao Bog uskoriti se ti koraci i taj napredak!

Kako njegda, kad bijasmo djeca, jabukom rumenom narodnoga preporoda, dolazimo evo pred Vaše stane sa „Našom Slogom" i kličemo Vam kako onda: „Sretno novo ljeto, rodovito, dobro i koristno!"

Bivši namjestnik u Trstu baron Pretis de Cagnodo.

Prošlih dana, dne 16. decembra, umro je u Beču baron Pretis de Cagnodo. Bio je po dva put c. kr. namjestnik za Primorje u Trstu, naime od godine 1871. do

PODLISTAK.

Obiteljska tajna.*)

Komedija u tri čina.

Napisao: Evgenij Kumičić.

Nije tomu dugo, što nas je naš daroviti pisac gospodin Kumičić obdario krasnim na dramatskoj polju prvencem „Sestrama", a eto se ovih dana ponovno otvorila vrata naše Thalije, da na pozorišnim daskama gledamo i drugo djelo, koje je niknulo iz plodnog pera našeg ženijalnog pisca — njegovu „Obiteljsku tajnu". Kazalište dupkom puno, lože, parter i galerije prenatrpane, — sve to odavalo je impozantnu sliku u okviru sveobće zvjezdljivosti. A onda istom, kad se je prvi čin svršio, a zavjesa pala, razlegla se bura pljeska i burnog odobravanja kazalištem, te je g. Kumičić bio trikrat izazvan na pozornicu. Na koncu drugog i trećeg čina bio je opet auktor predmetom srdačnih ovacija, koje su se kasnije, kad se je g. Kumičić vraćao kući, pretvorile u pravo slavlje. Velik dio občinstva popratio ga uz burne „živio-klice" sve do njegova stana.

Meni nije ni iz daleka na umu, da sa ovih par redaka ocjenim Kumičićevu komediju, već mi je samo do toga stalo, da čitateljima vriedne „Naše Sloge" u kratko priobćim izvadak iz ove prekrasne komedije. Ponajprije moram da iztaknem tu pohvalnu činjenicu, da gosp. Kumičić nikad ne zaboravlja svoje uže domovine, te se čini mnogo njegovih umnih proizvoda odigravaju na obali Jadranskog mora — u krasnoj Istri. Pa tako je i svoju „Obiteljsku tajnu" prenesao u dražestnu Opatiju.

Nedaleko Opatije živi u svojoj villi gdja. Karolina, udova odvjetnika sit. Pristinića, vrlo tašta i slavična žena, kojoj je stalo mnogo do naslova, pa u tu svrhu drži na svome imanju i „upravitelja dobara" zvanara Cibića. Njezina osamnaestgodišnja kćerka Zorka imade dra prosca: odvjetnika dra. Benka Adamića iz Dalmacije, koji je triedan i značajan momak, te mu djevojka poklanja srce, a dugi je barun Strommer, hulja, nitkov i pustolov, koji je u igri poštenja sav svoj imetak. Strommeru ide na ruku Zorkina majka, žena sitnostoških načela, koja iz dna duše mrzi na demokrate, k kojima se ubraja i dr. Benko Adamić, a sa njome se slaže i gdja. Bibijana, supruga ujezinog brata Marka pl. Maljapuća, koji se drži velikim učenjakom, te nu je jedina želja, da ilustrovani list „Kosmos" donese njegovu sliku. Bibijana i Marko imadu kćer Amaliju, udovicu svećeničinog profesora Obernagera, te bi po tom bila Amalija bratučedom Zorke. Iznebuha padne u villu i grof Kalkanor, koji je proputovao mal ne cielu Europu, pa se je stratio i u Opatiju. Grof doznavši, da je villa gdje. Karol no na prodaju, uputi se onamo, te se upozna sa Zorkom, kojoj kićenim rieči upozna sa Zorkom, kojoj kićenim rieči se upozna sa Zorkom, kojoj kićenim rieči se upozna sa Zorkom, kojoj kićenim rieči se

1872. i od godine 1878.—1889., dočim je bio od god. 1872.—1878. ministar financija u Beču, član onoga ministarstva, koje je Slavene u obće u ovostranoj polu monarhije pritiskalo o zid. Nećemo govoriti o tom ministarstvu u obće nit o Pretisu kao ministru financija na pose. Dosta je, da spomenemo, da je to ministarstvo bilo zakleti otvoreni neprijatelj Slavena, da je monarhiju u propast vodilo, da je Pretis bio jedna od glavnih osoba u njem, da se je za njega sbio 1873. „krah", koj je uništio toliko obitelji u monarhiji — te da je palo i ministarstvo i njegov ministar financija Pretis; da je on, kako njemačke novine prošlih dana pišu, već onda, godine 1878., politički umro, pošto, bivši u položaju, nije znao ili nije htjeo učiniti mnogo dobra za monarhiju.

Ministarstvo je palo, a s njim i Pretis kao ministar financija, jer nije znalo, nije htjelo raditi o probiti države, jer ju je vodilo u propast; Pretis je već onda politički umro za monarhiju, al nije umro, paće je oživio kao politički muž u Primorju. Muža, koj je sam i zajedno sa svojimi drugovi monarhijom zlo upravljao, poslalo se nam u Primorje za namjestnika, da njim sam upravlja.

Nek nam se nereče, da se o mrtvih neima nego dobro govoriti. Nećemo govoriti o mrtvu mužu Pretisu, već ćemo govoriti o bivšem namjestniku za Primorje Pretisu, bolje rekuć naseknut ćemo neka djela, što jih je on sam ili što su jih drugi po njegovoj zapovjedi ili pod njegovim uplivom počinili, navesti ćemo nekoliko činjenica iz više od desetgodišnje dobe njegova upravljanja u Primorju.

Ono vrieme što bijaše Pretis ministrom u Beču, Pino namjestnikom u Trstu, bilo je nekoliko činovnika i viših, prijaznih Hrvatom i Slovencem Primorja. Čim je Pretis došao opet za namjestnika u Trst, brzo su oni činovnici stisli rogove se, počeli puhati u druge svirale, ili pak bili su što umirovljeni, što kamo premješteni. Kod središnje vlade u Trstu ostali su ili učiti neprijatelji hrvatskoga jezika i imena, i nepoznavajući ga; ili ako su ga poznali, kao da ga nepoznaju; a neki, bar jedan, morno je zatajiti svoje pravedne nazore i raditi proti njim, ili u obće neraditi.

Političkimi kotari upravljali su muževi, kao što su Eluschegg, Gumer, Jettmar, te može se reći: bili su gori sluge slabog gospodara. Od dvijuh političkih činovnika, Hrvata, jednoga starijega napeljalo se je na led tako, da si je skoro i glavu razbio; drugoga se je udaljilo iz Primorja, doista dosta na liep način, davši mu dosta ugledniu službu, al udaljilo se ga, da nebude na nepriliku nit kod središnje vlade u Trstu, a još manje, da dodje u koji kotar, gdje bi mogao doći u doticaj s narodom.

U svih občinah Istre nastojalo se što uzdržati što ukriepiti talijanski značaj, a jedinu občinu, koja se je tomu opirala, koja je htjela zadržati svoj hrvatski značaj i prednjačiti u hrvatstvu ostalim občinam Istre, nastojalo se je uništiti, te ju u tu svrhu proglasivalo revolucionarnom, proti kakovoj se je mislilo, da se ima pravo sve i svašta poduzimati. Bila je to občina kastavska, u kojoj se je ukinula autonomna uprava, te koja je na jednom postula sjedištem raznih komisara: jednoga političkoga, drugoga više juntinoga, trećega šumskoga. Jedan od tih pisao je ono zloglasno pismo, usljed kojega se je imalo dati „colpo di grazia" kastavskoj občini, kao ognjištu hrvatstva Istre, razdieht ju, uništit ju; a isto tako uredi i drugoj občini, lovranskoj, stvari tako, da šaka gradjana, koji su volili talijanstvu, dobije sve u svoje ruke na korist gradića, a na štetu i propast materijalnu i moralnu seljaka iste občine kao Hrvata. Drugi njih, svakako po naputku i nalogu, kazao se je i narodnim na razne načine, samo da uzmogne pučanstvo dobiti na svoju stranu proti hrvatskomu kandidatu dru. Viteziću, da se pak kašnje može raditi s pučanstvom Istre tako, kao da u njoj neima Hrvata. Samo velikoj svjesti izbornika u svih tih kotarih, u kojih se bira jednoga zastupnika u carevinsko vieće, ima se pripisati, da je bio izabran hrvatski kandidat; a uz silne napore poštenih Kastavaca, uz prošnje, pritužbe, prosvjede, koje se je slalo imenito na ministarstvo, prestala je doba komisara u Kastvu i uvela se je redovita uprava, kojoj je postao dušom dr. Laginja, zapustivši karieru, u kojoj bi bio mogao liepo napredovati.

Kad su neprijatelji Kastva i hrvatstva Istre i medju njimi Pretis tako poraženi bili, kad su vidjeli da su se njihove pakleoske namjere srjestju naroda i požrtvovnostju njegovih sinova osujetile, tad su udarili u druge gusle. Sam Pretis došao je u Kastav i bio dočekan kao namjestnik Njegovega Veličanstva. On kao da je htjeo i tu svoje visoko dostojanstvo zlorabiti. Preporučivao je, da se nebude preveć hrvatski nadahnuto, da se uči njemački jezik i da se bude mirno. Kao da Hrvat može biti preveć Hrvat, kao da sam njemački jezik može čovjeka spasiti, kojim se nije spasio može čovjeka spasiti, kojim se nije spasio još nijedan Hrvat i kao da su Hrvati Kastva bili krivi nemirom i neredom, koji su u občini malo prije toga vladali i koji su se svakako sa Pretisovim znanjem poslie nekoliko godina u občini kastavskoj udesili.

Kako toj občini, tako i svim drugim, koje su hrvatski ili slovenski uredovale, koje su njemački jezik. Sve pritužbe u silio se je njemački jezik. Sve pritužbe u tom pogledu pošiljane i na ministarstvo, svi pozivi na pravicu i na zakon, sve to nije ništa koristilo, paće dotični občinski glavari, koji nisu htjeli primati njemačkih dopisa, bili su kažnjivani globami i te globe bile su potvrdjivane i po najviših upravnih oblastih. Reklo se je hrvatskim občinam, da državna probit zahtjeva njemačko uredovanje, da je to nuždno za obstanak države. Narivavalo se je taj jezik nesamo hrvatskim i slovenskim občinam, nego i hrvatskim i slovenskim školam, koje občine uzdržavaju. Istodobno pisalo se je občinam talijanski, uredovom talijanski, puštalo se, da se u talijanskih školah samo talijanski podučaje, paće se je podupiralo talijanstvo, gdje se nije moglo prodrieti sa njemaćtvom, samo da bude na štetu hrvatstva.

(Konac sliedi).

Izvješće o glavnoj skupščini

krčke gospodarske zadruge, držanoj dne 10. studenoga 1890.

(Dalje.)

Iza kako je zadruga dobila dozvolu, da može ustrajati voćarske podružnice, da može ustrajati voćarske podružnice, jedino u omišaljskoj občini zauzeli su se jedino u omišaljskoj občini zauzeli su se gg. Jedrlinić Niko, nadučitelj u Omišlju i gg. Jedrlinić Niko, nadučitelj u Omišlju i Tončić Ačim, učitelj u sv. Vidu, da ustroje svaki svoju podružnicu, te se nadaju naskoro jih definitivno utemeljiti.

Bit će, da je svaki početak težak, te iste podružnice nisu se još učvrstile, kako bi trebalo. Istina je, mnogo bi njim bio posao olahkoćen, kad bi u dotičnih občinah bio školski vrtao, te se ne može od manje, da se ne preporuči nadležnim čimbenikom, da se pobrinu za ustrojenje tih školskih vrtova. Gospodin Ačim Tončić je za svoju podružnicu uzeo u najam komad vrtla i dobavio divljaka, te je zadružni odbor zaključio, da mu se dopita 8 for. u ime podpore za pokriće troškova i da se za istu podružnicu daruje 5 noževa za cieplanje. G. Jedrlinić Niko je za svoju podružnicu pak dobavio cieplanih voćaka iz voćnjaka u Klani. Nade je, da će se ove podružnice čim prije utemeljiti i u buduće bolje razviti, te da će u drugih občinah takodjer slieditи njihov primjer.

Zadružni je odbor bio takodjer naručio voćaka iz Klane, da jih podieli medju članove. Pomenutom biše su naručene voćke odaslane u Cres, te su jedva iza 20 dana stigle u Krk. Odbor jih je dao odmah zakopati, te bude li se koja spasila, podielit će jih medju članove.

Ove godine je odbor pokrajinskog vieća inače uredio pohod pizanskih klaštrinca. Dočim su naime minulih godina pizanski klaštrinci išli od občine do občine, ove godine bio je odredjen po jedan klaštrinac, da za nekoliko dana podučava nekoliko mladića u stanovitih mjestih, te tako bio je jedan i u okolici Krka. Opredielio je pak odbor pokrajinskog vieća podporu zadrugi za one mladiće, koji bi se htjeli podučiti u klaštrenju. Uz podporu od 80 novčića na dan podučavali su se u klaštrenju mualina za 12 dana Udina Kirin i Depicolznane Ivan iz Krka, Bonifačić Jakov pok. Iva Ivac iz Punta, Mrafačić Jakov pok. Ivana Antonov iz Kornića, Trinajkovčić Frane Antonov iz Kornića, Trinajstić Ivan pok. Nika iz Vrbnika. Kirinčić Anton Nikov iz Dobrinja i Žgombić Pavao Matov iz Dubašnice. Žaliti je, što se iz Omišlja i iz Baške nije nitko odazvao.

Od strojeva podarenih zadrugi ostao je i nadalje u Omišlju onaj za mulenje kukuruza, a mastilo groždja dalo se u Baški. Od plugova, štono su u Dubašnici i Dobrinju, kao što i od pluga okopača nije se dosad crpilo nikakve koristi, jer, žalostno ali istinito, neznadu jih ljudi upotrebit.

Pošto je otok ostao bez bika, bio se prijavio zadrugi Mate Matanić iz Vrbnika, nudeć na prodaju lieposa junjca. Odbor je prijavio to još u marču pokrajinskom gospodarskom vieću, molbom da dobavi tog junca kao bika za otok. Na tu prijavu i molbu nije stiglo dosad nikakva odgovora.

Došla je iza toga i druga ponuda zadružnom odboru, ali pošto zadruga neima k tomu svojih sredstava, nije mogla dobavit nit jednog niti drugog bika.

Ove godine pribavila je vlada za zadrugu sjemenja buhača uz sniženu cienu. Podielilo ga se članovom, koji su zažeili. Medju gojitelji buhača na otoku ističe se osobito zadružni član g. Ivan Škarpa, kod kojeg može, tko to želi, dobaviti svake godine dobrog sjemenja.

Odbor pokrajinskog vieća podario je pak zadrugi sjemenja od ričine, kojeg je još u zalihi, ako koji od gospode članova ga želi.

Pošto je crknuo pastuh, što no ga vlada bila kupila za otok, to se odbor pismeno obratio odboru pokrajinskog vieća, da se dobavi drugoga, a njedno g. predsjednik se za to osobno zauzeo kod ministarstva. Čas je bio skrajni, te pošto nije bilo na prodaji zgodnog, odpremila je vlada državnog pastuha za naš otok.

Da bude u pripravi dostatna zaliha dobrog kamena u slučaju, kad bi se poljavila peronospora, prihvio ga je odbor putem odbora pokrajinskoga vieća 300 klg., te je još u zalihi do 170 klgr.

Vrbnička je občina priobćila zadrugi, da se ondje našlo rudu kamenog ugljevja, te je poslala primjerak istog. Odbor je to sve prosliedio krez c. kr. kot. povjereničtvo namjestničtvu molbom, da dade pročuiti kakva je vrst ugljevlja i eventualno odašalje inžinira, da ga iztraži na licu mjesta.

Nastojanjem zadružnog odbora došlo se i do ustrojenja zadruge za odtok vode iz vrbničkog polja. Kad jednom ta zadruga stupi u život, mnoge poboljšice će se moć provesti u onom plodnom polju. Predsjednikom one zadruge izabran je gosp. predsjednik naše zadruge.

Pošto se koncem ove godine ima provesti popis pučanstva, obratio se odbor občinam na otoku molbom, da toplo preporuče dotičnim povjerenikom, nek savjestno i točno pobilježe točke, koje zasjecaju u gospodarstvo, jer od tud se može crpiti velike koristi.

Zadružni odbor starao se i o tomu, da bude naš otok dobro zastupan na bečkoj izložbi, te je i odaslao većim dielom dotične izložke pokrajinskom gospodarskom vieću. Treba reći, da tih izložaka iz otoka nije bilo mnogo, ipak su dostojno zastupali naše glavne proizvode, te su mogć. samostan sv. Marije Mandaljene i onaj u Košljunu bili odlikovani mjedenom medaljom za izloženo vino, a pohvalnu uspomenu dobili su g. Čubranić Juraj iz Baške za vino, a g. Kirinčić pop Anton, duhovni pomoćnik u Dobrinju i g. Luka Viterić iz Vrbnika, za rakiju.

Usljed odborova zaključka izdriebat će se ove godine prije zaključka skupščine medju članove, koji su uplatili godišnji prinos, 10 škara za čišćenje loza i voćaka i 10 noževa za cieplanje voćaka.

Zadruga je ove godine ponarasla za 9 članova, kojih sada broji ukupno 87. Svrnemo li okom na osnutak naše zadruge pred tri godine, kad se naime odazvalo samo 20 članova, tad moramo priznati, da u ovom trogodišću brojno liepo nasmo u ovom trogodišću brojno liepo napredovali. Bude li mara i zanimanja za obćenitu korist, nije dvojbe, da ćemo tako i dalje kročiti, a čim brojnija bude zadruga, tim ljepše uspjehe moć će postići u svom radu. Hoće nam se samo uztrajnosti i požrtvovnosti i tim dovršavam.

(Slieditи će).

DOPISI.

Iz Lošinja. (Nastavak dopisa od 14. decembra 1890.). Na to predsjednik reče, da on nemisli, da će se naći članova, koji će se od plaćanja članarine otegnuti za prošaste godine, akoprem nije bila po pravilih uta načena, kad se ne bude od družinara zahtjevalo više od najnižjeg prinosa, što se po pravilih pitati smje; pošto opredieljuju ustanove, da se manje od 1 for. nesmije zahtjevati kao godišnji prinos članova, tim da se predmnieva, da je ze svaku godinu takav prinos plaćati članovom, ako se drugčije ne zaključi. U ostalom, da ako on (predsjednik) nije sazvao glavnih skupščinah, niti pobirao članarine, te tim po vriedio pravila družtva, da toga nije niti trebalo, pošto je naša zadruga isplatila sav svoj izdatak drugimi dohodci, te današnji konačni račun, da izkazuje višak. On priznaje, da se nije držao družtvenih pravila, ali to da mu nije bilo niti moguće, buduć da je bio skoro sam, jer mu drugi odbornici nisu pomagali; jedan se je dapače zahvalio na časti.

Na posliednje rieči dobi gosp. predsjednik od strane dotičnika odgovor, kakav ga je išao, pošto mu je ovaj odlučno izjavio, da je izstupio iz odbora kad no se je uvjerio, da bijaše svaki pokušaj i svako nastojanje, da se štogod podzime ili da se ozbiljno počne raditi na korist družtva, uzaludno usljed odpora gospodina predsjednika.

Ali složna družba nehtjede o tom dalje raspravljati, već predje na glasovanje i zaključi, da družtvo neprestance pravomoćno obstoji, da je današnja skupščina zakonita i da se bez svake rasprave odobre konačni računi za tekuću godinu. Napokon bude opeta izabran na čelo družtva dosadanji predsjednik.

Ali svemu tomu nije se šta čuditi kad se promisli, da naša kotarska gospodarska zadruga ne samo da ne iziskuje ma koju žrtvu od svojih članova, već ima izgleda, da bude pretvorena u njeku novu vrst kakvog podpornog družtva. Nego sada pitamo mi: kako i na kom će temelju politički poglavar izvieštiti vladu o djelovanju naše gospodarske zadruge? Na temelju zapisnika skupščinah ne, jer ovih neima ili barem u nijednoj dosadanjoj sjednici nisu bili ovjerovljeni. Na temelju rasprava u skupščinah ne, jer on ovim svaki put nije prisustvovao. Eto vidite, kako pod današnjom upravom najkoristnija naša družtva padaju u razsulo! A isto nehajstvo zavladalo je u svakoj drugoj struci ovdašnjeg javnog života.

Koncem prošleća, može se reći, da su svi stanovnici našeg grada podpisali molbu na občinu, eda bi se zauzela, da se već jednom proglasi naše mjesto lječilištem. Občinsko zastupstvo jednoglasno prihvati taj predlog, čim bijaše dokazano koliko stoji na srcu našim gradjanom ovo važno pitanje. Priznati nam je pako, da je i visoki sabor uvažio želju našeg gradjanstva prihvativši zakon o proglašenju Lošinja lječilištem. Što se mnogih, a osobito Veloselaca nije dobro dojmilo, jest to, što se i Veloselo nije uvrstilo u isti zakon. Pravo su imali zastupnici manjine što su zagovarali i zauzeli se za Veloselo iliti Veliki Lošinj. Navedeni razlozi, da ako se Maloselo ima proglasiti lječilištem, da se mora iz istih razloga to pravo priznati i Veloselu, bili su na svom mjestu i odgovarali stanju stvari. Sad će možda Veloselci uviditi što im prudi držati se vladajuće struje; kakvu im harnost izkazuje većina sabora i koliko im je koristilo birati u sabor patriotu. Riedko se kad dogodi, da jedan zastupnik ima prigode s razlogom zagovarati koristi svog rodnog mjesta, a da nemora uzeti u obzir i obći interes pokrajine. Taj redki slučaj pružio se je zastupniku ovih dvijuh gradova. A kako ti je on upotrebio taku liepu okolnost? Upotrebio ju tim, što je ostao kod kuće i pustio se na milost osobam, koje nisu nikad posjetile ove krajeve, te ovo po drugi put nam dokazale koliko im dobrobit i boljak istih leži na srcu. Hoće li se njekoji opametiti ikad? Hoće li se na obećanja i prietnje kod izbora i u buduće osvrtati? A što je u ovo vrieme nakon prihvaćenog gorispomenutog zakona uradio naš politički poglavar? Sastavio je sad nakon dugog oklevanja drugi odbor pozvav u nj druge osobe, medju kojimi ima vrlo sposobnih. Obdržavana bijaše do sada jedna jedina sjednica. Neda se pravo označiti takvo postupanje i takav rad — po kojem može svatko slutiti čemu nam se je nadati.

Ali još je žalostnije, što ne vidimo napredka i što su se pogoršali u ovo zadnje vrieme moralni odnošaji, što nikako nevodi k dobru.

Pogled po svietu.

Trst, dne 31. decembra 1890.

Austro-Ugarska: Radi saborskih izvieštaja morali smo kroz dulje vremena izostaviti ovu rubriku, koju ćemo od sada unapried redovito donašati.

Carevinsko vieće praznikuje još božićne blagdane, te će ostati u novoj godini dulje vremena zatvoreno radi zasjedanja zemaljskih sabora u Českoj, dolnjoj Austriji itd.

U Českoj dogodile su se u novije vrieme velike promjene. Staročeska stranka razpala se skoro posve, te je dra. Riegera ostavio velik broj nekadašnjih suborioca, koji su su priključili mladočeskoj stranci. Taj prekokret prouzročila je česko-njemačka nagodba, proti kojoj je velika većina českoga naroda.

Staročeskim zastupnikom neće preostati drugo, nego položiti mandate ili stupiti u mladočesku stranku. Nagodba je već sada pokopana, premda će o njoj u sadašnjem zasjedanju razpravljati.

Bivši ugarski ministar na carskom dvoru, barun Orczy, odstupio je, te mu bijaše podieljen veliki krst reda sv. Stjepana. Na njegovo mjesto imenovan je sekcijski savjetnik u ugarskom ministarstvu nutarnjih posala Szögeny-Marić, kojega hvale kao vrlo sposobnoga činovnika.

Zemaljski sabor za Tirol sazvan je na duhuje zasjedanje za dne 8. jenara 1891.

Srbija: Kraljica Natalija podastrla je narodnoj skupščini memorandum u kojem traži svoja prava kao kraljica i kao majka mladoga kralja. U memorandumu nalazi se i žalostna poviest o razvodu braka izmedju nje i razkralja Milana.

U narodnoj skupštini predložio je zastupnik Stojanović, da se razdieli medju narod 100.000 pušaka, da bude tako narod uviek pripravan za obranu i navalu.

Bugarska: U subotu svršila je narodna skupščina svoje djelovanje pošto je odobrila rad sadašnje vlade te istoj dozvolila, da uzajmi potrebitog novca za vojsku, željeznice itd.

Engiezka: Zastupnici nesretne Irske razciepkali se radi nemoralnog ponašanja bivšeg im vodje zastupnika Parnella. Sada se sastali prvaci irskoga naroda u Parizu, da viečaju medju sobom i sa Parnellom, koga bi htjeli nagovoriti, da se povuče sa javnoga djelovanja, što bi svakako najviše koristilo irskoj stvari, za koju se zauzimlje i englezki prvak starina Gladstone.

Na novo ljeto 1891.

„Zvonjelica".

Zapjevala divna vila
U svanuće bielog dana,
Iz sanka me, milovana
Posestrima probudila.

Pa ju pitam: sreko mila,
Drugarice bogodana,
Što me budiš tol za rana,
Tako tebi desnog krila!

Na to vila: novo doba
Osvanulo ljudskom rodu,
Što mi žudiš u tom ljetu?

Čudna ti je želja roba
Sreću želim i slobodu
Narodu mi jošte spětu!

R. Katalinić-Jeretov.

Franina i Jurina

Fr. Na tom mladom letu veselimo se!
Jur. Lahko tebe, zač nisi gol ni lačan.
Fr. Mladomu kralju poklonimo se!
Jur. A to ja to, zač smo njemu dužni za sve, ča imamo.
Fr. Dajmo tako skupa.
Jur. } I mladega kralja
Fr. } mi molimo.
Jur. Da nam da dobru letinu.
Fr. Da se moremo oslobodit duga zla druga.
Jur. Da se budemo zapirali svojemi vrati.
Fr. Da nam nebudu zapovidali krnjeli i šarenjaki.
Jur. } Amen Bože!
Fr. }

Različite viesti.

Dvadesetpetgodišnjica javnoga djelovanja. Danas je 25 godina što je stupio prvak tršćanskih Slavena veleštovani gospodin Ivan Nabergoj, državni i zemaljski zastupnik te poujednik na Proseku na javno polje. Pred 25 godina izabrala ga tršćanska okolica svojim zastupnikom u gradsko i zemaljsko zastupstvo u Trstu, gdje se je neprekidno borio za pravice tršćanskih Slovenaca, osobito pako onih okolice grada Trsta. U narodnoj borbi ponio se vazda odlučno, nesebično i požrtvovno, pa nije čudo što ga Slaveni Trsta i okolice u velike ciene i štuju. Ciene ga, dapače i daleko izvan granica njegove uže domovine, a štuju ga ne njegovi narodni protivnici radi njegovog poštenja i značaja. Političko družtvo „Edinost" i sva naša okolica, zastupana po svojih prvacih, poklonili su se danas na mlado ljeto svomu vodji i predsjedniku te čestitali mu na dvadesetpetgodišnjici njegovog rodoljubnog rada na korist Slavena Trsta i okolice. Glasilo političkog družtva „Edinost" izašlo je jučer u svečanom ruhu te donosi na uvodnom mjestu krasan članak posvećen g. svečaru. Tomu članku priključujemo se i mi, želeći iskreno g. svečaru, da bi ga Svevišnji još dugo uzdržao čila i zdrava na korist našega mukotrpnoga naroda.

O g. dru. A. Dukiću možemo danas radostnim srcem javiti, da mu je pogibeljna bolest posliednjih dana krenula na bolje, te se ufamo, da će biti za koji dan izvan svake pogibelji. Toliko bolestnikovim znancem i štovateljem do znanja a rodoljubom i prijateljem u Pazinu srdačna hvala, što nas izviešćuju danomice o stanju bolestnika.

Novi odvjetnik. Ovdašnje odvjetnička komora upisala je u listu odvjetnika mla. dega odvjetnika g. dr. Gustava Gregorina sa sjelom u Sežani. Čestitamo srdačno vriednomu rodoljubu i milomu prijatelju!

Odsudjen. Iz Voloskoga javljaju nam, da bijaše od tamošnjega kotarskoga suda dne 22. t. mj. odsudjen na četiri dana zatvora i na platež troškova okolo 40 for. Ivan Deškovič-Tuća iz Mošćenica, što je trusio medju narod lažne vicsti o tamošnjem narodnom zastupstvu.

Član utemeljitelj „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri". Veleuč. gosp. dr. Vladimir Crnadak, odvjetnik u Sisku priposlao nam je for. 25 uz želju, da ga upišemo kao člana utemeljitelja naše „Bratovšćine". Zadovoljavajuć rodoljubnoj želji čestitoga nam pobratima hvalimo mu u ime naše „Bratovšćine" kličuć: Vivat sequens!

Odkupili se nadalje od čestitanja na korist „Bratovšćine: g. Gojtan Josip, svećenik u Kašćergi for. ; g. Šime Semelić, svećenik Karnica for. 2; g. Ante Puž, svećenik Rukavac for. ; g. Frane Jelušić, financijalni tajnik u Trstu 2 for.; g. Juraj Dolžan, svećenik u Vodicah f. 1; g. Mate Sankovič, obć. zastupnik Dane 1 for.; g. Grašić Josip, župnik u Bermu for. 2; g. Kristofić Matko, učitelj u Kopru for. 1; g. Rajmund Jelušić u Berseču for. 2, g. Bakarčić Josip trg. Spinčići for. 2, dr. Stanger Andrija odvj. Volosko for. 2, g. Zamlić Vinko župnik Volosko for. 2, g. J. Vodička kapelan u Mošćenicah f. 2, Velikonja Barbara 50 nč.

Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost" pozivlje gg. odbornike i zamjenike k redovitoj sjednici, koja će se obdržavati 4. jenara t. g. u 10 sati u jutro u prostorijah „Delalskega podpornega družtva". Dnevni red jest vrlo važan. te želimo, da se gospoda u podpunom broju odazovu pozivu predsjedničtva.

Glasbeno-deklamatorna zabava priredjuje dne 11. jenara 1891. „Hrvatska čitaonica" u sv. Petru u šumi u svojih prostorijah sa sliedećim razporedom: 1. Proslov. 2. „Domovini", pjeva zbor. 3. Deklamacija „Klevetnikom Hrvatska". 4. „Tko je naš", pjeva zbor. 5. „Dražljiva noć", šaloigra u jednom činu od N. N. 6. „Ustaj rode", pjeva zbor. 7. „Tombola". Poslije zabave skupna večera. Početak zabave u 6 sati na večer.

Pjevač Hrvat Kašman u Petrogradu. Prijatelj nam piše iz ruske prieslonice: „Ovdje se posledje dane mnogo piše, a još više govori o Hrvatu glasovitom pjevaču Kašmanu, koji je pred nekoliko nedjelja stigao u Petrograd i koji je angažovan kod ovdašnje talijanske opere. Već pri prvom pojavljenju — u krugovih — koji se zanimaju glumištem i muzikom — Rusi ocjeniše očaravajuću snagu Kašmanova glasa, koji je razigravao srca slušateljah u svih znamenitijih gradovih zapadne Europe i Amerike. Istina, dolazak Kašmana u Petrograd nije se najgovestalo novinarskim bubnjem i talambasi — kao što to vidimo kod mnogih njemačkih i drugih pjevačah i pjevačicah, koji se ni iz daleka nemogu prispodobiti sa sposobnostmi našeg zemljaka. Skromni Hrvat — tako rekuć skoro sasvim neposnat u ruskoj prieslonici i občinstvu i po pereklu i po svojoj umjetničkoj radnji — digao se već u prvi mah na onu visinu, koja mu po njegovih sposobnostih pravedno pripada i na kojoj se on do sada znao uzdržati, gdjegod se pred občinstrom velikih gradovah pokazao.

Obširno Vam nemožemo ovdje o njemu pripovjedati, jer bi se moglo reći, da nas u našem sudu zanosi plamenu čvrstro k zemljaku, te da vidimo sve u čarobnijem vidu. Nije. Mi samo pomno pratimo i registriramo mnienje ruskih listovah, a još više občinstva. Dokaz tomu pruža najbolje dubkom puno kazalište svaki put, kad se zna, da će Kašman pjevati.

Mi ga gledamo samo u „Faustu", „Rigolettu", „Otellu". Ne samo pjevanje, već i sama igra njegova očarava. Divan mu je glas, pun jedrine, snage i zvučnosti. Kad se pomisli na njegovu višegodišnju djelatnost — udivljuje čovjeka još ona sila glasa u visini, ona gibkoća u svih nuancah ona gromkost, koja često daleko ostavlja iza sebe i sav abor pjevački. — Ruske novine bez razlike složiše svoj sud u kratko: „eto znamenitoj artisti". Razumi se, da se publika, pod dojmovi pjevanja Kašmanova, razsipava u još većoj pohvali. Nu nije se glas Kašmana stegnuo samo na Petrograd. Iz svih ovećih gradovah Rusije dolaze ponude, pitanja, prosbe, neki li došao gostovati bar u nekoliko operah. Tako iz Moskve dolaze sa nekoliko strana telegrami, da bi tamo došao pjevati.

Najvažnije jest ali izmed svega, da je našemu Hrvatu Kašmanu ponudjeno mjesto, da se oxbiljno o tom radi, da zauzme dostojno mjesto u ruskoj carskoj operi. Njemu kao Hrvatu lahko ide sa ruštinom — jer njegov materinji jezik nije dalek ruskomu. A g. Kašman je to već i činom zasvjedočio. Pjevao je naime po ruski na koncertu ulomak serenade „Don Juan", glasovitog ruskog kompositera Čajkovskoga. Kritika ruska sveobćom hvalom uznosi njegovo pjevanje i izgovaranje ruštine. Pjevao je vele „osobitom krasotom i odnševljenjem" i morao je sve točke na zahtjev publike opetovati. Toliko za sad o našem Hrvatu Kašmanu. Drugi put obširnije i više.

M. D. D.

Hrvatska Čitaonica u Kastvu obdržava danas 31. decembra svoju redovitu godišnju skupčinu, poslije koje će ostati na okupu gg. članovi i njihove družine. Nadamo se, da će nas koji od tamošnjih prijatelja obavjestiti o toj skupščini.

Iz Oprtaljšćine pišu nam 29. t. m. Za povjerenika prigodom popisa pučanstva u svoj občini odredjen je občinski pisar M. Rinaldi. Po našoj občini vrluteju talijanski privrženici i nagovaraju kmetove ovako: kažite, da niste ni Slovenci, ni Hrvati, ni Talijani nego Istrijani. Medju timi mudraci imade i kmetova, koji u podobćinah agitiraju i nagovaraju, kao n. pr. u Gradini i Topolovcu. Preporučujemo tamošnjim kmetovom neka kažu ono što su, i kako govore t. j. hrvatski, koji je njihov materinski jezik. Istrijani smo istina je. i ostat ćemo, nu istrijanskoga jezika neima, nego je naš materinski jezik hrvatski i stoga smo mi Hrvati istrijanski. Preporučujemo osobito kmetovom u Topolovcu i Gradini, neka poslušaju samo g. Grgura Saula iz Topolovca, koj jih na dobro napućuje i nikoga drugoga u Topolovcu, jer oni, koji su bili do sada na čelu narodne stranke Topolovca, pušu u rog oprtaljske gospode. Jednom riečju, preporučujemo svim kmetovom naše občine neka poslušaju samo one, koji su za naš materinski jezik hrvatski.

Da se osvjedočimo jeli bilo prevare kod popisa, ići će dva seljaka poslje popisa od kuće do kuće, te sve točno izpitati pa onda prispodobit to sa popisom komisije.

Iz Medulina javlja nam tamošnji trgovac i rodoljub g. Jakov Kiraz, da imade i ove godine na prodaju „Danicu" koledar družtva sv. Jerolima za god. 1891., što dajemo do znanja našemu puku na Poščini.

Iz občine Grižanske pišu nam 30. t. m. Pred nekoliko dana bio je u ovoj občini i u podobćini Kuberton ces. kr. kotarski kapetan političkoga kotara Poreča vitez A. Elnschegg sa c. kr. kotarskim ljećnikom i sa vladinim povjerenikom nesretne občine Grižnjan t. j. sa g. Petrisem, i to radi gradnje novog pokopališća ili groblja u rečenoj podobćini. Tom prigodom pitao je c. kr. kot. kapetan jednog seljaka kako se ovdje kod nas po obiteljih govori, koji mu istinito odgovori, da se posvud govori hrvatski. Čuvši to ces. kr. kot. kapetan, poče odmah s našim ondje sakupljenim pučanstrom u našem milom materinskom hrvatskom jeziku govoriti, pa odredivši, da se ima graditi novo pokopališće, vratio se opeta u Grižnjan, poniev sobom sladku ili gorku uspomenu, da se i u Kubertonu i u cieloj župi Šterni govori izključivo i samo hrvatski. Drago nam je osobito, da se je sam c. kr. kot. kapetan osvjedočio, da se govori u Kubertonu i Šterni po obiteljih jedino hrvatski, jer iz toga će se moći osvjedočiti, da je sasvim pogrešno učinjen nadnji popis pučanstva, u kojem se ovdje sve upisalo medju Talijane izvan 11 osoba. Čudite se bući ljudi! Ali tomu se netreba čuditi, budući nismo mi pred 10 godina o popisu pučanstva ništa znali, niti je za te odredjena komisija išla od kuće do kuće, nego su naši poglavari u Grižnjanu sami učinili što i kako jih je bila volja, i kako jim je bilo bolje. Ako se budu letos ljudi upisali za Talijane, moći će sam c. kr. kot. kapetan uvidjeti, da je to učinjeno ili pritiskom i prevarom ili da su se kmetovi sami prodali za Talijane. Nadamo se ipak, da ovaj put ne bude tako. Žalimo samo, što se izabralo za članove komisije ljude, koji su posve protivni našem jeziku i koji našeg jezika ne poznaju, a morat će jedino u hrvatske obitelji zalaziti. Preporučujemo našim kmetovom u Kubertonu i Šterni, nek se nepuste prevariti, nek kažu čisto i bistro što su, kojim jezikom govore u svojih obiteljih, t. j. hrvatskim. Mi uvjek ostajemo Istrijani, ali naš materinski jezik je hrvatski. Ako budu vidjeli, da se kakva nepravica čini, nek stvar odmah oblasti prijave. Svakomu svoje. Za osjegurat, da li se je popis obavio pravedno i istinito, odredili su ovdešnja dva seljaka, da će ići poslje popisa od kuće do kuće i pitat kuće gospodare kako su se upisali, i ako budu onda doznali, da je povjerenstvo krivo učinilo, prituzit ćemo se na više oblasti.*)

Na koncu moramo još spomenuti, da nam se čudno činilo, što ne bijaše u Kubertonu sa c. kr. kot. ljećnikom i naš č. g. upraviteli iz Šterne, pošto crkva i pokopališće u Kubertonu spada pod njegov nadzor. Tko je tomu kriv? Kako mogu svjetovnjaci zaluziti u onu mjestu, pa ondje dogovarati se, a da o tom i redovnika ne obavjeste? To nam se čini, da nije posve u redu. Nu nije težko pogoditi te onomu, tko pozna ovdešnje odnošaje. U Grižnjanu nisu imali naime hartije i crnila, da jave tu stvar č. g. upraviteljstvu, jerbo je občina siromašna i na rubu propasti, a g. Petris htio njoj je prištediti dva novčića.

Iz Rieke pišu nam 29. t. m. Našu vrlo cienjenu obitelj Bakarčića proganja nemila sudbina ove godine. Još se nije slegla zemlja nad novim grobom dičnoga nam Antuna, o kojem bijaše govora i u Vašem velecienjenom listu, zabilježit nam je novu i to groznu nesreću u istoj obitelji. Na sam Božić utopio se u moru Andrija Bakarčić, mladji brat pokojnoga Antuna. Viest o toj nesreći potresla je čitavim stanovničtvom ovoga grada. Njekoji kažu, da se je Andrija utopio radi žalosti za bratom, drugi opet radi tuge za nedavno preminulim mu sinčićem. Bilo jedno il drugo, nesreća je svakako velika za ono razcviljenu obitelj, a kojom diele tugu i žalost mnogobrojni prijatelji obujice pokojnika. Tielo pokojnoga Andrije nisu još našli.

Svršavam, gosp. uredniče, letošnja izviešća ovim žalostnim predmetom, al zato želim vruće, da Vam budemo mogli odavle slati samo radostne glasove u nastajućoj gudini, koja neka bude sretna Vama i svemu hrvatskomu narodu.

Nesreća ne moru. U subotu, nedjelju i ponedeljak biesnila je ovdje neobična jaka bura, te se je dogodilo više nesreća na kopnu i na moru. Medju ostalim potonno je u ponedjeljak austro-ugarski bark „Maria Andrna" vlastnici g. Mikuličić i dr. iz Bakra, a kapetan gosp. Palić. Bark je dojedrio u petak iz Jamaike krcat liesom i rumom, te se usidrio izvan luke. Radi nevremena nije se kapetan mogao prijaviti pomorskoj oblasti. U nedelju počela mu sidra usljed silne bure popuštati, te se je čitavu noć borio proti buri. Tomu se pridružila još veća pogibelj. Počela je naime u nj ulaziti voda, sisaljke re pukvarišе, a momčad od velikog napora

*) Tako bi morali učiniti i po drugih mjestih naši rodoljubi. Op. Ured.

i zime iznemogla. Toga dana doplovi pred luku Lloydov parobrod „Hungaria“ te prioći, da jedan brod vani traži pomoć, koju mu on nije mogao pružiti. U pomoć deljak priskočiše barku na pomoć dva parobroda, od kojih se je mogao samo jedan približiti te obašav ga do tri puta spasi šestoricu osoba iz tonećeg broda, medju njimi i kapetana. Na barku osta još te četvorica mornara, koji se nemogoše uhvatiti parobroda.

Da spasi onu četvoricu, obašao je kapetan lloydovog parobroda „Iris“ gosp. Kovačević barka po četvrti put i bacio spasavajuće strojeve al na čudo svim, jedan od mornara dohvativ takav stroj, prereže konop i tim unesreći sebe i ostalu trojicu drugova. Na to je „Iris“ prosliedio put Trsta, odakle su odplovila dva malena parobroda c. kr. pomorske vlade nesretnikom na pomoć. Brod nadjoše još na površini sli mornarom ni traga. U utorak tražili su opet nesretnike, na uzalud, jer je brod potonuo izmedju Izule i Pirana jedino vrhunci jarbola vire iz mora.

Spasili su se: kapetan Palić, podkapetan Moričić te mornari Kolombo, Herison, Percy i Ajrse. Utopili se mornari: Padovan iz Voloskog, Fermin, Durcin i Jones.

Žalostno je, što se je dogodila tolika nesreća pred samom lukom brodu, koji je sretno dojedrio iz daleke Amerike, a što se ga nije na vrieme dovuklo u luku, bacaju pomorci krivnju na c. kr. pomorsku vladu.

Književnost.

Zvonimir, hrvatski ilustrovani koledar, ujedno uredovnik, poslovnik i zabavnik, za prostu godinu 1891. Sa 46 slika. VIII. tečaj. Tisak i naklada knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch). Zagreb Ilica br. 2. — Kano svake godine preporučamo i ljetos taj krasni ilustrovani koledar poduzetne knjižare Lav. Hartmana. Ciena mu je 60 nvč., a tvrdo vezan 80 novčića.

* * *

Zvekan, ilustrovani šaljivi koledar za godinu 1891. Tisak i naklada Lavoslav Hartmana (Kugli i Deutsch), Zagreb, Ilica br. 2. II. tečaj; ciena 30 nvč.

* * *

Katolički koledar, Marija-Bistrički za godinu 1891. (Svakomu koledaru dodana je slika sv. otca pape Lava XIII.) Tisak i naklada Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch). Zagreb. Ciena 30 nvč.

* * *

Novi zagrebački koledar za puk ili „Novi zagrebački šoštar“ (25 tečaj) sa dodatkom poučno zabavnim za god. 1891. Uredio ga Ivan Jagić. Tisak i naklada Lav. Hartmana, Zagreb.

* * *

Tri muškетira, historički roman Aleksandra Dumasa, s francezkoga preveo M. Lovrenčević. Zagreb. 1890. Tisak i naklada Scholza i Kralja, 8. svezak, ciena 30 nvč.

* * *

Sbirka zagonetaka, priredio M. Vuković, kr. županijski školski nadzornik. Ciena 50 nč. U Zagrebu knjižara Dioničke tiskare, 1890.

* * *

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisniku iz Opatije. Primilismo priposlano, liepa Vam hvala, upotrebit ćemo. Bila i Vama sretna nova godina!

Gosp. Korjavuna: Stiglo u redu, biti će priobćeno u o s p. I. M. D. također. Gosp. Majčić: Liepa hvala! odradravljamo svi i čestitamo.

Gg. dopisnikom i predplatnikom, koji nam čestitaše k novoj godinu uzvraćamo što srdačnije.

Listnica uprave.

Gosp N. P. u B. primismo i ubilježismo kako želite. Prijateljski odadrav!

Gosp. O. Br. iz Br. Vi nam dugujete for. 5. Onoga zakona neima u hrvatskom, već u talijanskom jeziku Da ste zdravo!

Lutrijski brojevi

Dne 27. decembra

Trst	65	71	76	42	29
Budapest	34	20	71	55	14
Linc	13	52	1	46	44
Innsbruck	82	38	10	25	11

Dne 31. decembra.

Prag	32	48	42	52	43
Lavov	44	33	2	8	46
Hermannstadt	87	19	78	35	14

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Važno za učitelje i prijatelje škole

Upravo je izašao te se dobiva

Popotnikov koledar za slovenske učitelje za godinu 1891.

sa podpunim imenikom školskih oblastih učiteljiša, pučkih škola i učiteljskog osobljа po južnoj Štajerskoj, Kranjskoj, Primorju i slovenskom dielu Koruške polag stanja početkom školske godine 1890/91.

Popotnikov koledar za 1891 naručuje se najbolje poštarskom nakaznicom a stoji:

1. u platno vezan . . . . . for. 1.20
2. „ „ „ zlatim rezom . . . . „ 1.35
3. „ „ „ „ i zatvorom „ 1.50

(Za poštarinu 5 nvč.)

Za mnogobrojne naručbe uljudno se preporuča

M. J. NERAT
izdavatelj i urednik „Popotnika“
Maribor, Reiserstrasse 8.

2 1

Važno za c. kr. sudove i odvjetnike u Istri.

Tiskara Dolenc

ima u zalihi i odpremljuje uz nizku cienu sliedeće hrvatske tiskanice:

1. **Odluke (dekrete)** na bagatelarne, sumarne i redovite tužbe.
2. **Odluke** na ovršne pljenitbene molbe pokretnina ex istodobnu procjenu
3. **Odluke** na ovršne uknjižbene molbe, na ovršne molbe procjene nekretnina i ove ovršne dražbe istih. Uz to i oglas dražbe nekretnina.
4. **Odluke**, kojimi se izdaje platežni nalog te odluke u slučaju podnešenoga prigovora.
5. **Razpravne zapisnike** u bagatelnom postupku i kontumacijalne osude.
6. **Svake vrsti pozivnice** u parbenom (bagatelnom) iz. neparbenom i kaznenom postupku.
7. **Molbe za bagatelarne tužbe**, molbe za ovršnu pljenitbu i procjenu pokretnina, molbe za ovršnu procjenu nekretnina.

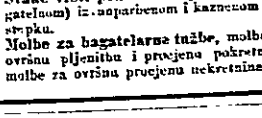

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD-AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljiga, FIUME. **Vinko Šverljiga**, FUŽINE.

Mate Pollich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 4—52

Resno svarilo

do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej dražini (**polica je naravnost te vrednosti kot gotov denar**), posebno ugodna za zadolženo lišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zanstali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič pripravna = Kavelj ali depot in pri trgovskih dražbi, v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarnejša in najboljša naložitev kapitala in ja jej je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 4 25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein“
Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.
Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

„Nova Soča“

največji politični tednik slovenski, izhaja vsak petek v Gorici. Po dvakrat na mesec, je njemu naročnikom brezplačno priložena tudi 3—3

„Gorica“,

za trgovino, obrtnijo in narodno gospodarstvo.

„Nova Soča“ poučuje svoje čitatelje v prvi vrsti o narodnih, političnih in gospodarskih odnošajih v domači deželi Goriško-Gradiščanski, kakor tudi o vseh važnejših pojavih v domači in zunanji politiki. Posebno pa obraća pozornost svojih čitateljev na narodne težnje in težke borbe slovanskih narodnostij v Avstriji. Tudi listre ne pušča izpred očij ter poroča o vseh važnih dogodkih v tej slov. pokrajini.

„Nova Soča“ z „Gorico“ vred stane

za celo leto 4 gl. 40 kr.

„Gorica“ se more pa tudi sama naročevati in stane za celo leto le eden gold.

Forinta 5 do 10 svak danja

sta'na zaslužba bez kapitala i pogibelji prušamo svakomu koji se hoće baviti razprodajom srećaka i vriednostnih papira, zakonom dozvoljenim. Ponudbe pod naslovom srećke (Lose) na ekspedicije oglasa: J. Danneberg, Wien I., Kumpfgasse 8.

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anđela čuvara C. Bradyca u Kromeritzu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa pečatom otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

Ciena male boce 40, velike 70 nvč

Vrst trorina jest nadmašena.

Prodavaje se u svih ljekarnah.

pripravljena od ljekarja g. PICCOLI-ja v Ljubljani, je upitno zdravilo, ki krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in celjanja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč blago delovanje organov urejujoče zdravila, katera organizma kar nič ne škoduje, če se prav dalj časa rabi. 15—15

Esence za želodec pošilja izdovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 steklenič za gld 1.35; po 24 za gld. 2.60 po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.20; po 55 za gl. 5.25; po 110 za gld. 10.50; po 350 za 50 kr. — V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih ljekarnah.

Unio catholica

zavod za uzajemno osiguranje škoda, u Beču I. Backerstrasse 14)

dozvoljen ministarskom naredbom od dne 28. žbrara 1889.

Zavod osigurava:

Pokretna i nepokretna posjed proti škodam od požara, striele i eksplozije. Za takovo osiguranje jamče uzajemno pri uzajemno osiguravajući zavodi, koji su članovi dieličnog društva uzajemnih osiguravajućih društva. Uljed saveza sa uzajemno osiguravajućimi zavodi može „UNIO“ polaziti osiguranja u najrečoj vriednosti, te daje na temelju toga saveza osiguranim najveću jamstvo i sjegurnost. Svakogodišnji višak razdieliti će se medju osigurane.

Ovaj zavod uzeo je također novu do sada neporznatu struku osiguravanja t. j.:

Osiguranje crkvenih zvonova proti razbitju ili razpukotju. U ovu struku spadaju one škode, kojih nisu posljedice požari, već koji nastaju uslied bila kojih drugih razloga. K sudjelovanju kod te nove osiguranje ove struke pozvani su ponajprije gg. crkveni predstojnici.

Posreduje „UNIO“ također kod prvih uzajemnih osiguravajućih društva:

osiguranje na život i proti nezgodam.

U poslu osiguranja neka se izvoli občinstvo obratiti na glavno zastupstvo u Trstu ili na pojedine njegove zastupnike koji će biti imenovani u gradovih i občinah.

Zastupanje u pokrajini izvrša se pašesiti i poszdanim osobam, koje neka se ustmeno ili pismena obrate na podpisano glavno zastupstvo.

TRST, mjeseca julija 1890.

Glavno zastupstvo zavoda „UNIO CATHOLICA“ u Trstu za Primorje (Istra, Trst i Gorica) i Dalmaciju.

M.-MANDIĆ.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, nekdaj imenovano univerzalne krogljice, poznate kot domače sredstvo proti zobovanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jedna zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošilja, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rječih pisemnih, kateregа je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja, steklenica 40 kr., proste poštnine 60 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltance, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Življenska esenca (Pražke kapljice) steklenička 22 kr.

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 1 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrsno domače sredstvo proti poslodicam slabe prehave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še drugi farmaceutične specijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih omenjene. 11—12

Razpošiljanja po pošti više se toimo, a treba je denar poprej doposlati;

veća narečila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatvi denarja po poštnoj nakaznici, stane porto čisti manj kakor po povzetju.

Broj 2. U Trstu 8. jenara 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redcah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbe na upravom. Novci se šilju poštarskom zaputnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 3 novč.

Uredničtvo i administracija nala z se u Via Carintia br. 25

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Iztekla eto i dvadeset i prva godina što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Stupili smo hvala Bogu u dvadeset i drugu godinu. Pozivljuć narod na novu predplatu, nadamo se, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za mućnije for. 5., a za seljaka for. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carevine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom (*Vaglia postale.*)

Budući da nam se šalje više puta novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge“.

Prvi talijanski grad Istre.

Brojem pučanstva i čistoćom talijanske narodnosti, jest grad Rovinj prvi i najvažniji grad Istre. Pod čistoćom narodnosti ne razumjevamo čistoću il krasotu jezika, kojim se ono gradjanstvo služi, jer je rovinjski dijalekt valjda najružniji od svih dijalekta talijanskih, već nepomješanu talijansku narodnost, što je riedkost u ostalih talijanskih gradovih Istre. Tomu gradu nije u njegovom razvoju ili napredku smetala nijedna druga narodnost, jer je u njem kao takove i nema, pošto se pojedine osobe tuj boraveće u gradske poslove nemješaju.

Uprava toga grada bijaše dakle od pamtivieka u talijanskih rukuh-a u novije doba, odkad dobiše gradovi i obćine njeku samostalnost, upravljali su s ujim još danas živući muževi.

Dugi niz godina bijaše na čelu toga grada, koji imade municipalnu upravu, današnji zemaljski kapetan za Istru, koji je i sada u zastupstvu svoga rodnoga mjesta, premda mu je stalno sjelo u Poreču. U tom dugom nizu godina učinio je g. Campitelli vrlo mnogo za svoj rodni grad, ali pod stare dane morade ostaviti načelničku stolicu uvjeren, da bijaše njegova uprava sve drugo prije, negoli dobra, napredna, kamo li uzorna.

U čisto talijanskom gradu sa izključivo talijanskim zastupstvom dotjeraše njegovi prvaci na gradskoj upravi tako daleko, da se je načelnik zahvalio na časti, da su ga u tom sliedili savjetnici i zastupnici, da se je moralo imenovati posebni upravni odbor. Raztrovanost i razciepkanost u prvom talijanskom gradu Istre zauzeše takav mah, da se nije moglo naći osobe, koja bi bila voljna preuzeti na se težko breme načelnika.

Zemaljski kapetan kao najstariji član gradskoga zastupstva sazivao je svoje drugove na savjete i dogovore nebi li jednoga il drugoga sklonuo, da preuzme čast i breme načelnika, savjetnika itd. Nakon silnih prošnja, nagovaranja i grožnja pošlo mu je ipak za rukom, da bar prividno umiri duhove, složi razdvojenu braću i skrpa nagodbu medju razciepkanim zastupstvom. Svojom žilavošću i uztrajnošću uspio je u toliko, da je mogao kao najstariji član zastupstva sazvati sjednicu gradskoga zastupstva, u kojoj se je imalo izabrati načelnika i savjetnike. —

Prošloga čedna sastali se gradski otci te izabraše neznatnom većinom načelnikom grada odvjetnika g. Davanzo. Zahvaljujuć se ovaj svojim drugovom na podieljenoj mu časti i pouzdanju obeća, da će posvetiti svoje najbolje sile gradskoj upravi, izrazi nadu, da će ga u toj težkoj dužnosti podupirati ostali zastupnici i napokon se zagrozi „Slavom“, kojih da u gradu doduše neima, al koji da ruju i snuju drugud u pokrajini i proti kojim da će grad Rovinj ostaloj talijanskoj braći u Istri vazda na pomoć priskočiti.

Iza tih zemljotresnih grožnja novoga načelnika prešlo se na izbor dvojice savjetnika ili delegata. Kao prvoga savjetnika kandidirala je po dogovoru većina g. inžinira Benussi-a, koji je kod glasovanja dobio jedva 10 glasova. Izabrani, uvriedjen tako neznatnim brojem glasova, nehtjede primiti podieljene mu časti, nu neumorna govorljivost g. Campitelli-a pomogla je i tuj Prešlo se naime na ponovni izbor te zadobiv g. Benussi kod drugog izbora 20 glasova, prihvati mjesto prvog savjetnika. Još je trebalo izabrati drugog savjetnika. Kandidat bijaše zastupnik Quarantotto S njim se dogodi kao i sa drugom mu Benussiem, al i on popusti molbam g. Campitelli-a i nakon drugotnog izbora. —

Tako se je eto opet sretno konstituiralo zastupstvo prvoga i najvažnijega talijanskoga grada pokrajine Istre. Obećivalo se pri tom lievo i desno sve na korist i sreću grada Rovinja, nu nebude li više sloge i ljubavi, požrtvovnosti i rada u gradskoj upravi, nego li bijaše svega toga do sada, tada će ostati bez dvojbe sva liepa obećanja — liepe fraze i ništa drugo.

Medjutim loša uprava u gradu Rovinju, raztrovanost i razciepkanost stranaka iste narodnosti, nisu u pokrajini osamljene. Sličnih primjera pokazuju nam uprave talijanskih gradova i obćina i više, o čemu nalazimo dokaza u Poreču, Grižnjanu, do nedavna u Puli itd. itd.

Bivši namjestnik u Trstu

baron Pretis de Cagnodo.

(Dalje.)

Mi se dobro sjećamo, da se je godine 1880. bio pronio glas o mobilizaciji. o boljem utvrdjenju puljske luke, o forth oko Trsta i o torpedih u tršćanskoj luci; da se je radilo u ustrojivanju veteranskih družtvah, koja bi mogla u slučaju potrebe takodjer pomoći; i to sve proti Italiji. A istodobno je vlada uzdržavala talijanski jezik u uredih i u školah Primorja u tolikoj mjeri, da su mogli talijanski političari iz same Italije javno uztrdjivati, kako Austrija sama priznaje talijanstvo Primorja; da je novina tiskana u Cislajtaniji nazvala „cesarskega namjestnika de Pretisa pokroviteljem Talijana“; da je pače sam službeni list tršćanske vlade označio pokrajine Primorja kao talijanske pokrajine.

O tom i sličnom, u obće o postopanju Pretisovom i njegovih vjernih slugah, pisalo su razne novine, kao što „Naša Sloga“, „Soča“, „Slovenski Narod“, „Slovenec“, „Tribüne“ i neke njih bile su zaplienjene, jer su činjenice na svietlo iznašale. Stvar je došla konačno i u carevinsko vieće na usta zastupnika dra. Vošnjaka; morala je doći pošto se je Pretisa imenovalo glavom talijanskoga pokreta u Primorju, pošto svi glasovi u novinah ili kod oblastih bivahu udušivani, ili pošto se nije na nje nikakva obzira uzimalo i pošto se je činilo svakovrstne kombinacije o tom, rad česa se može Pretis i dalje puštati na njegovo mjesto. Iza toga počeo se tresti namjestnički stolac izpod

---

PODLISTAK.

Crtica o seoskom kaptolu

u Belom (na Cresu).

Rieč kaptol ili kapitl. (latinski Capitulum) imala je u razno doba, razno znamenovanje.

Za prvih viekova kršćanstva svaki biskup imao je pri sebi njekoliko svećenika, koji mu pomagahu u svakom poslu, a navlastito u pastiratvu. Svi ti svećenici bili su uvršteni u „Maticu“ stolne crkve, pri kojoj su živjeli, bili su naime upisani u posebnu knjigu, prozvanu „canon“. Odatle jim i ime „canonici“, premda se takav skup svećenika još prije toga zvao „presbyterium“, što bi se reklo svećenstvo.

Nego u vrieme sv. Agustina ime kanonika dobilo je posve drugi smisao. Taj sveti biskup i veliki naučitelj želio je. da njegovi svećenici, a osobito oni, koji su uz njega bili, žive u bratimskoj ljubavi, na način prave rodjene braće u zajednici pod jednim te istim krovom. Radi toga dade jim neka pravila, kojih su se oni imali točno držati, po čem su više nalićili redovnikom, nego li mirskim svećenikom. Taj zajednički život, uredjen po stanovitih pravilih, prozvao se kanonički život (vita canonica). Buduć pako, da su se takovi svećenici mal da ne svaki dan skupljali, da u tišini svoje kuće pročitaju i slušaju jedno ili drugo poglavlje (capitulum) svojih pravila, zato toj njihovoj zajednici nadjenuše ime „Capitalum“ kapitul, a njih nazvaše kapitularci. I taj omili svećenstvu toliko, da se tekom viekova svuda razgranio i udomio ne samo u gradovih pri stolnih crkvah. nego i po selih. Tako je nastala razlika izmed stolnih i zbornih kapitula (capitula cathedralia et capitula collegiata).

Ali vrieme gradi. vrieme razgradjuje. Neima na svietu uredbe, koja se s vremenom nepokvari; ljudi sve izvrnu i izopače ili preustroje. Tako je bilo i s tim spasonosnim kanoničkim redom, što ga sv. Agustin osnovao, a drugi u 8. i 9. vieku usavršili. Nastojali su doduše njeki dobri i sveti ljudi da ga sačuvaju. ter svoje kanonike i zavjetovanjem silili na uzdržanje reda, po čem se zametnuše i „redovski kanonici“. al sve uzalud. Od X. vieka unapried nemilio se kanonikom zajednički život, pa si oni podieliše skupno imanje. a svaki se nastani o sebi u svojoj kući, tako da je već oko polovice XIII. vieka nestalo prvobitnog kanoničkog života.

Ipak kapituli se održaše, pače zandjenuše se u što ljepše i sjajnije ruho. Kad su naime kanonici odielili svoje imanje od biskupovoga, postali su sami o sebi kao neka osobita skupščina. u koju se nije primao van stanoviti broj i to vidjenijih svećenika. Takva skupščina prisvoji si neka prava, med kojimi je najglavnije ono, što su oni biskupa birali, a kad biskupa nebi bilo, oni su sami biskupijom upravljali. I tako stolni kapituli postaše u pravničkom smislu moralno tielo ili zbor sa stanovitimi pravili i povlastieami, koje jim je priznala toli duhovna koli svjetovna oblast. Sveta mati crkva pako. navlastito iza sabora tridentinskoga, nastojala je, da se svaki kapitul, budi stare, budi nove ustanove. što više moguće upriliči po duhu prvobitnih kapitula, kako je naime iz prvišta bilo. U tom smislu imamo i danas kapitule sa točno označenimi pravi i s odnosnimi dužnostmi.

Nego mi u našoj krčkoj biskupiji. koja je, kako je poznato, sastavljena uslied pečatnice pape Leona XII. „Locum Beati Petri“. dneva 30. junija 1828., iz pravežnjih trih biskupija: krčke, osorske i rabske, imamo, ili recimo bolje, imali smo kapitula ne samo pri stolnih i zbornih, dali i pri seoskih crkvah. pod imenom „Seoskih kapitula“ (Capitula ruralia). Tih kapitula bilo je u nekadanjoj krčkoj biskupiji u svakom ovećem mjestu, naime kako bi Krčani još danas ponosno rekli, u svih njihovih starih 6 kaštelih, a u bivšoj osorskoj biskupiji bio je seoski kapitul u Belom i u Lubenicah. Mi ćemo koju reči o seoskom kapitulu u Belom, te mislimo. da će to u glavnih crtah vrieditи i za sve ostale seoske kapitule, prepuštajuć drage volje vještijim rukam, da iznesu na vidjelo potankosti svakoga pojedinoga, koje bi mogle zanimati svakoga sina istarskih Hrvata. Zanimive bi bilo dakako znati, kad se je začeo, kako je postao i napokon kada je i zašto je prestao seoski kapitul u Belom.

Kad bi htjeli govoriti o postanku beljskoga kapitula. moralo bi se dati na sama i puka nagadjanja, kad nebi znali kojugod reči o postanku samoga mjesta.

Beli, kako to dokazuje profesor St. Petris u svojoj vele zanimivoj i učenoj razpravi, obielodanjenoj u programu koparskoga gimnazija g. 1884—85. str. 12, 16 itd. pod naslovom: „Cenni storici sulle Absirtidi“, obstojao je još za vrieme Rimljana, a i mnogo prije. Ovo je dakle selo rimskoga postanka. Mi se tomu mnienju odlučno pridružujemo, a tomu se neprotive niti naši pisci gg. dr. Crnčić i prof. Milčetić, nego ga dapače zagovaraju, kako se vidi iz malene prepirke, koja se med njima bila radi toga, a slučajno, razprela u „Viestniku hrv. arkeologičkog družtva“ g. 1885.—86. U Belom naime našlo se raznih kamenih napisa, koji spominju Tiberija Augusta Vespazijana, prenešenih odavle u Osor po naredbi biskupa Dinarića (1746.—1757.), a jedan, ako i okrnjeni ili bolje prepolovljeni napis, obstoji još i sada u Dolu, uklesan na pobočnom pragu crkvenih vratija sv. Lovreča. Takova tri napisa tiskana su prvi put u Fortis-evoj knjizi: „Saggio d'osservazioni sopra l'isola di Cherso ed Ossero, Venezia 1771.“, a pretiskana su u spomenutoj Petrisevoj

govorilo Pretisa se već o njegovu uzkuu, koj dasledni bi morao biti general.

Bud svojom inicijativom, bud po naputku unih, koji su ga držali, a nisu ga već mogli zagovarati, Pretis utekao se je narodu, odnosno dobio je iz naroda muževa, koji su se za njega zauzeli, koji su htjeli pokazati, da sve ono, što novine pišu, sve ono što zastupnici na carevinskom vieću govore proti njemu, nije istinito, da su mu protivni samo pojedinci, a da je narod zadovoljan s njim, da ima u njega pouzdanja, da ga časti i štuje. Nas je stid, nam još uvjek udara krv u glavu, kad samo pomislimo na neke dogodjaje one dobe; al nemožemo inače a da jih nespomenemo, da budu uvjek strašilom našim občinam i našim družtvom i da se narod nikad sliepo nepovede za nekojimi svojimi muževi. Kad se je pod Pretisom najjače tresla namjestnička stolica, tad su se našle občine (Sežana, Bovec i dr.), koje su Pretisa imenovale počastnim občinarom; tad se je našlo političko družtvo („Edinost"), koje je u svojoj zabavi, danoj mjeseca febrara 1881. u „Politeama Rosetti", se gromkimi „živio" dočekalo Pretisa — i to sve za zdjelicu leće, občine za neke ceste, družtvo za ciglih 50 for.!

Već mjeseca junija iste godine čini se, da bijaše rehabilitiran, utvrdjen na namjestničkoj stolici. Narod je svečano primao tadanjega cesarevića vračajućega se sa iztoka i još svečanije proslavio njegovo vjenčanje, a Pretis je toga stalno mnogo zabilježio na svoj rovaš, kao da bi to bila njegova zasluga.

Razvio je opet sve svoje sile, da narine njemački jezik svestnim Hrvatom, da proti njim, gdje nemože njemaštvom, zatire hrvatstvo talijanstvom. Pokazao je to osobito prilikom izbora 1883. Tko se nesjeća nedjela počinjenih na kvarnerskih otocih baš prilikom izbora?! Tko se nesjeća, da je mladić, koj je vikao: „Živio cesar i kralj Franjo Josip!" „Živila Hrvatska" bio zatvoren u nekakav kotčić, da se je u obće zatvaralo, tužilo, crnilo, klevetalo sve one, koji su vapili za pravicom i zakonom, imenito svećenike?! Tko nezna, da je nauka o hrvatskoj „nelojalnosti" o hrvatskom irredentizmu pronadjena po tadanjem lošinjskom kotarskom glavaru bila prihvaćena obima rukama od Pretisa i njegovih i rabljena za suzbijanje svih pravednih i zakonitih zahtjeva hrvatskih, i te i sliedećih godina?

Domoljubo hrvatske nazivalo se je „klikom zlobnih i ogavnih delatora"; tudjinci, koji su se spustili u Primorje radi kruha, kojim bi se moralo zabraniti, da pišu, da govore, da dišu, da živu, ili koje bi se bar protjerati moralo. Domaće sinove Primorja radeće za uzakonjene pravice svoga naroda proglašivalo se je, službeno u javnih novinah talijanskih i njemačkih, kao buntovnike, nemirnjake, nezadovoljnike, agitatore, proti kojim bi trebalo sve i svašta poduzeti. Javna hrvatska i slovenska družtva, kao što su „Slavjanska čitaonica" u Trstu i „Tržaški Sokol" dojavljivalo se je kao politička, pače kao panslavistička družtva; i činovnici, koji bi htjeli postati članovi istih, da moradu tražiti dozvolu svojih predpostavljenih.

Jednostavan uzklik: „Živila Hrvatska" proglašivao se je kao nelojalnost. I istoj djeci zabranjivalo se je pjevati hrvatske pjesme kao što je „Živila Hrvatska i njezina prava" i plienilo njim se hrvatske pjesmarice. Svaki i najmanji izražaj domoljubnoga čuvstva, koj je kod Hrvata uzko skopčan sa dinastičkim čuvstvom, obješalo se je na veliko zvono i uzimalo kao veleizdaju ili njoj što slično. Istodobno je zabašurivalo ili proglašivalo kao dječarije sve jasno govoreće izražaje i činove protudržavne i protudinastične, izricane ili počinjane sa talijanske strane, ili se jih je nastojalo opravdati i umanjiti ili se jih je nastojalo opravdati i umanjiti sa znamenovanje i vriednost. Zabašurivalo se je ili omalovažavalo talijanska družtva, talijanske crne mise, talijanska slavja, talijanske vience, nošenje na grobove u Italiju, izvješivanja talijanskih zastava, zamazivanja ili očtečivanja spomenika nalazećih se u Primorju i kaspomenika nalazećih se u Primorju i kaspomenika nalazećih se u Primorju i kažućih, da isto nespada Italiji; pače malo se je marilo i za praskavice, koje su se razpriskivale sad u ovom sad u onom gradu, sad kod jedne sad kod druge oblasti, sad jednoj sad drugoj javnoj osobi, sad pred jednim sad pred drugim spomenikom; i jednim sad pred drugim spomenikom; i našlo se je novina, ne samo talijanskih nego i njemačkih, našlo se je Niemaca zastupnika, koji su u carevinskom vieću, uza sve bombe bacane medju ostalim i za vrieme izložbe, zagovarali Talijane kao najvjernije podanike — i vjerovalo njim se.

Poslije svršene afere s bombami, upravo te godine izložbe, počelo se je javno pisati, da Trst neima biti nit talijanski nit slavenski, već da mora biti njemački. Sa strane javnih službenika iz Istre pisalo se je u novine njemačkoga carstva, da je Trst njemačko trgovište, Pula najjužnija točka Njemačke, Volosko i Opatija čisto njemačka mjestanca.

Da se uzmogne uspješnije prema tomu raditi osnovalo se je sudjelovanjem Pretisa talijanski list u Trstu, koj da i sada podupire tršćanska vlada, i koj ima glavnu zadaću, da kao gorljiv Talijan piše koliko i gdje može proti Hrvatom i Slovencem, te da zagovara svimi silami talijanstvo Primorja pod ruhom austrijstva. Snovači toga lista umovali su ovako: Talijane bi se moralo proganjati, ako bi svi težili preko mora; valja jih očuvati, valja jih obraniti tim, da pokažu ruho austrijansko. Tim će se najuspješnije raditi proti Hrvatom; talijanstvo ne samo da se neće zatirati, već će se širiti — a Primorje i Istra postati će talijanskom, a ne samo talijanskom, već može biti tako nemože biti talijansko, već može biti samo njemačko i to tim lakše i tim prije, čim se prije zatare hrvatstvo.

Prema istoj svrsi odvraćalo se je naše mladiće od službe, imenito političkih, te jih sililo najviše k policiji, a imenovalo množinu Niemaca iz sjevernih pokrajina za činovnike u razne strane Primorja, za kamo nisu nit najmanje već s toga razloga bili što se s narodom, s kojim su morali dolaziti u doticaj, nimalo razumjevali nisu; koji su pak još veće silili občinam hrvatskim ili slovenskim njemački jezik, te su bili, kao uvjereni, da bar občinski poglavari i činovnici moradu radi njih poznavati njemački jezik, i udarali ove globami ako nisu htjeli primati njemačkih dopisa.

Učitelje se je sililo, da moradu njemački u školah podučavati. Školskim nadzornikom se je pretilo, da će se jih odpraviti od službe ako nebudu sve svoje sile upotrebili, da se što više njemačkoga nauče. Pripravni tečaj za učitelje u Žminju nauče. Pripravni tečaj za učitelje u Žminju nauče. Pripravni tečaj za učitelje u Žminju

Vrbnika, Zahija pop Petar iz Vrbnika, Samostan Trećeredaca u Krku.

2. Noževe za ciepanje u vriednosti for. 1.50 svaki. dobili su gg.: Albaneže Niko iz Omišlja, Sparožić pop Ivan iz Punta, Bogović Petar Ivov iz sela Bogović, Gršković Ivan Ambroz iz Vrbnika, Antončić Niko pok. Antona iz Omišlja, Fabjanić Mate pok. Iva iz Omišlja, Oršić Ivan pok. Mata iz Vrbnika, Kumbatović Niko iz Omišlja, Bafo Niko iz Omišlja i Pavačić Ivan iz Rieke.

Iza toga predsjednik se zahvaljuje prisutnim, što uzprkos kišovitom vremenu su se odazvali pozivu, te zaključi skupščinu u 2 sata za podne.

Dr. Dinko Vitezić, predsjednik. Dr. D. Trinajstić, tajnik.

Pogled po svietu.

Trst, dne 7. jenara 1891.

Austro-Ugarska: Prigodom novogodišnjeg čestitanja izticali su ministri svih glavnijih država miroljubivost, za kojom teže nosioci krunah i njihovi prvi savjetnici. Sudeć po tih izjavah neima za sada na političkom nebu oblačića, s kojeg bi se spustila oluja i narušio europejski mir, za kojim teže svakako više narodi negoli gospoda ministri i diplomati.

Poslije nove godine sastao se češki zemaljski sabor, da nastavi svoj rad okolo česko njemačke nagodbe. Iste staročeske novine naglasuju, da će biti ovo zasjedanje važno već radi toga, što će se morati vlada izjaviti o češkom službenom jeziku. Nepristane li vlada na taj pravedni zahtjev českoga naroda, tada će morati proti nagodbi glasovati i oni staročeski zastupnici, koji bijahu do sada za tu nagodbu. U ovom zasjedanju razpravljat će se samo o predlogu glede zemaljskog kulturnog vieća, proti kojemu će odlučno ustati mladočeski zastupnici, jer da bi se tim razdvojilo zemlju. O tom predmetu biti će vrlo žestoka razprava, jer će ga Mladočesi, uz koje je većina naroda, pobijati najoštrijim oružjem. U jednoj od prvih sjednica podnešene bijahu od Čeha na vladu dvie interpelacije, kojimi pitaju vladu, da li su njoj poznati pritisci, koji se čine na česko pučanstvo pri popisu u mješovitih kotarih kraljevine Češke.

Vojnički list „Militärzeitung“ ima viest iz Tirola, da je tamo zavladno posvud irredentizam, te da se u visokih vladinih krugovih ozbiljno razpravlja, kako bi se za Tirol postavilo namjestnikom kojeg generala. Takav vojnički namjestnik, da bi imao biti podredjen civilnomu namjestniku, ali u političkom djelovanju imao bi slobodne ruke. Kako je viditi rovare tirolski Talijani proti našoj državi kano i u drugih pokrajinah, gdje ih imade.

U dolnjoaustrijskom saboru razpravljalo se ovih dana o tom, imadu li i nadalje žene izborno pravo kod občinskih izbora. Sabor je vratio predlog odboru sa nalogom, da ga preustroji tako, da budu žene imale i u buduće izborno pravo, no da ga moraju vršiti same, nipošto njihovi punomoćnici.

Francezka: Prošloga čedna obavili se u Francezkoj izbori za senat. Republikanska vlada slavila je pobjedu kod tih izbora, jer se je broj njezinih pristaša u senatu pomnožio. U senat bijahu izabrani i najvidjeniji članovi ministarstva

Italija: Sv. otcu Lavu XIII. čestitao je medju ostalimi krunjenimi glavami i ruski car izrazivši nadu, da će se tečajem ove godine sv. stolica sa ruskom vladom u svih visećih pitanjih složiti.

Englezka: Izmedju razdvojenih irskih zastupnika nije jošte došlo do sporazumljenja. U nesretnoj Irskoj nastala je takova nevolja, da je namjestnik kraljice Viktorije, irski podkralj izdao proglas na englezki narod, kojim moli za dobrovoljne prinose za stradajuće irsko pučanstvo.

Franina i Jurina

Fr. Si čuja kako nam se „babin“ Marko preti, da će talijanaška gospoda zapreti svoje žepe nam kmetom.

Jur. Ala da bi ga Bog ulišal! —

Fr. Pravo děš; ma bi bilo za nas još bolje, da nam jih nisu nikada ni odpirali.

Jur. Bi bi, zač bi bili čišći naši tabularni libri.

Fr. I manje debeleh trbuh šarenjačko-krnjelskih.

Različite viesti.

† **Hinko Viličić.** Slaveni Trsta plaču nad otvorenim grobom mladoga ali vrlo čestitoga rodoljuba g. Hinka Viličića, c. kr. carinarskoga oficijala, preminuvšega nakon duge i težke bolesti dne 5. t. mj. u najljepšoj dobi od 30 godina.

Pokojni naš Hinko bijaše članom svih slavenskih družtva u gradu a nejekojih i u okolici; zadnje godine obnašao je čast blagajnika u slavenskoj čitaonici u Trstu. Obljubljen bijaše i cienjen kao malo tko, jednako u gospodskih i radničkih družtvih, kojima nije nikada uzkratio moralne ni materijalne pomoći. Prem ga je sapinjala služebna haljina, bijaše jedan od najvatrenijih mladjih rodoljuba, koji se nije žacao pred nikim izpovieditи svoje liepo ime i još liepši jezik. Radi njegovih dušovnih vrlina, osobito pako radi njegove ljubeznosti, iskrenosti i čvrsta značaja, štovan bijaše ne samo od drugova i prijatelja, već dapače i od istih njegovih predpostavljenih, koji motre često mrkim okom svoje podredjene, koji nemisle i nečute politički, kako i oni. Jučer dne 6. t. mi. obavio se pogreb čestitoga Vilićića. Tom prigodom pokazalo se koliko bijaše ljubljen i štovan od svih slavenskih slojeva grada Trsta, te od njegovih u službi drugova i predpostavljenih. K pogrebu je došlo do 60 carinarskih činovnika u svečanoj odori, te četa financijalnih stražara i silno mnoštvo gradjana svake ruke. U crkvi sv. Antona novoga zapjevao je zbor „Slovenskoga pjevačkoga družtva“ dvie pjesme žalobnice, koje su izvabile većini prisutnih suze sažalnice za mladim poštenjakom, kojemu kličemo iz dna bolna srca: Počivaj u miru premili pobratime Hinko!

† **Josip Sancin-Nemec.** Susjedni Škedenj tuguje također za jednim od svojih prvaka, za vrlo čestitim rodoljubom, gosp. Josipom Sancin-Nemcem, koji je preminuo dne 5. t. mj. prevaliv tekar 50 godina. Koliko bijaše pokojni Sancin u svojem rodnom mjestu cienjen i štovan dokazom jest to, što ga postaviše na svoje čelo oba tamošnja narodna družtva t. j. pjevačko družtvo „Velesila“ i „Gospodarsko družtvo“. Za pokojnikom tuguje mlada udovica, četvero nejačadi, mnogo rodbine i svi slavenski krugovi Trsta i okolice. Vječni pokoj duši vriednoga našega rodoljuba!

Odkupili su od **čestitanja** na korist „Družtvišćine hrvatskih ljudi u Istri“: gosp. Benigar And svećenik u Alturi za fr. 1; g. Blaž Černja u Pazinu for. 1; veleč. g. Jane Josip svećenik Opatija for. 1; Sloković Liberat svećenik u Savudriji for. 2; g. Fran Kodrić savjetnik u Rovinju for. 2.

Iz Opatije pišu nam 4. t. mj. Od dne 2. t. mj. boravi u našem krasnom mjestancu naša najmiliji gost, nadvojvodkinja-prieстolonasliednica udova Stefanija, koju susreta domaće pučanstvo i mnogobrojni gosti najvećim počitanjem, te iskrenom ljubavi i odanošću. Previšnja gostinja zalazi vrlo rado u ovdašnju okolicu, ako to samo vrieme dopušća, te se zaustavlja podulje vremena na njekih mjestih snatreć sladko i turobno i sjećajuć se valjda ugodnih časaka, što ih je proživila u našoj sredini.

Govori se, da će prejasna nadvojvodkinja ovdje sagraditi si villu ako bude našla zgodno mjesto. Neznamo stalno, da li je taj glas istinit, nu da se obistini, jest živa želja svega ovdašnjega pučanstva. (Ostatak dopisa drugi put. Op. Ured.)

Iz Kastva pišu nam 5 t. mj. Kako ste javili u zadnjem broju, sastali se članovi „Hrvatske čitaonice“ u Kastvu dne 31. decembra t. j. na Silvestrovo u večer u prostorijah „Narodnoga Doma“ na glavnoj skupščini, na kojoj nas je odstupajuća uprava izvriestila o svom djelovanju u prošloj godini i biran bijaše novi odbor. Predsjednikom bijaše ponovno izabran gosp. Antun Dukić-Diračić; tajnikom g. Vinko Marijanović a blagajnikom g. Fr. Ryšlavy.

Zaključeno bijaše osim toga, da će čitaonica dati dvie zabave i to dne 20. jenara i 8. febrara t. g.

Poslije skupščine zasjedoše gg. članovi i njihove družine okolo prijateljskog stola, te dočekaše uz rodoljubne nazdravice i vatrene pjesme mladu godinu, koja neka bude sretna Vam gosp. uredniče i svemu našemu narodu!

Naknadno doznajemo, da se je razišlo ovdašnje radničko družtvo.

Iz Lošinja pišu nam 3. t. m. Za Unije bi imenovan kao povjerenik za predstojeći popis pučanstva neki Nikolić Dominik pok. Dominika iz Unijah. Na 26. t. m. rekao je (pred svjedoci: Mate Poljanić pomorski kapetan iz Potomja-Orebić u Dalmaciji i Nikolić Marko pok. Gašpara iz Unijah), „da je on sada od kapitanata iz Unijah, da će zaberen za komišara od anagrafi, da će morat sada pitat gospodari od kuć od koga li su partita, te po tom ih upisat ili za Talijane ili za Krovate; ma upisat ili za Talijane ili za Krovate; ma ištešo, da će on još prije poć va Lošinj na komun pitat, kako mora činit“.

Iz ovog navoda ćete lahko uvidjeti, da je na Unijah imenovana povjerenikom popisa osoba posve nesposobna i neprikladna za taj posao — osoba koja nehvaća ništa nego to što joj drugi upiliše u glavu, da je talijanska, osoba, koja nezna ništa doli slabo štogod pročitati i jedva štogod čitljiva načrčkati.

Na Unijah govore svi jedino hrvatski, premda ih ima skoro polovica šarenjaka. Ovi će po svoj prilici biti upisani u Talijane. Greh će to biti proti Duhu sv. — suprotiviti se istini poznanoj. Kod zadnjeg popisa bili su ovdje svi upisani u Hrvate, a mi znademo za izjavu namjestničtva od god. 1885. u kojoj stoji, da se u okrugu kuracije na Unijah negovori inače nego li hrvatski, te s toga je namjestničtvo silovalo lošinjsku občinu, da prima hrvatske uredovne spise i da je uvažava. *)

Izpravak. U pjesmi, priobćenoj u zadnjem broju ima glasiti u I. kritici „sjajni njem broju ima glasiti u I. kritici „sjajni trak“ mjesto „sijajni trak“, dočim je izpala u II. kitici zadnjeg stiha riečtrak“ mjesto „sijajni trak“, dočim je izpala u II. kitici zadnjeg stiha rieč „mir“ te ima glasiti dotični stih: „A „mir“ te ima glasiti dotični stih: „A svietu mir uz Njegov krst“. Podpisna početna slova pjesnika jesu „V. P.“ nipošto „V. I. S.“

Veliki ples „Delalskega podpornega družtva“ u Trstu biti će dne 17. t. mj. u „Fenice“, koje će biti svečano nakićeno. Kao svih zadnjih godina plesati će i ljetos 16 parova narodno „Kolo“ u narodnih nošnjah. Ples će početi u 8 sati na večer. Ulaznina stoji za osobu 50 nvč. Pošto je namienjen čisti prihod upravnoj zakladi toga najvažnijega slavenskoga družtva u Trstu, očekujemo, da će se odborova pozovu svi slavenski slojevi grada Trsta i okolice mnogobrojno odazvati.

„Tržaško podporno in bralno družtvo“ priredjuje u subotu dne 10. t. mjeseca u dvorani „Tersicore“ (ulica Chiozza br. 5) družtveni plesa, na kojem će igrati orkestar Piccoli. Ulaznina k plesu stoji za osobu 50 nové. Početak plesa u 10 sati na večer.

Popis pučanstva na Motovunšćini. Iz toga občine javlja nam prijatelj, da je obte občine izvanredno imenovalo u sjednici od ćinsko zastupstvo imenovalo u sjednici od Corazetti i Petra Masnick iz Motovuna kao popisne komisare. Prvi od ove dvojice govori nješto hrvatski dočim drugi negovori niti rieči. Kao nadzornik popisiteljah imenovan bijaše od istoga zastupstva g. Šime Ritoša, občinski savjetnik. Dne 3. t. mj. došao je u podobćinu Karojbu g. Masnick, koji — kako je rečeno, ne pozna našega jezika, a hoće, da popiše naš puk, koj negovori nego hrvatski. Čudan će biti te doista popis! Iznašajuć ovo na vidjelo, žalimo što se na občinskoj upravi nedrže zaključaka občinskoga zastupstva. U ostalom očekujemo od pravičnosti g. načelnika da neće dopustiti, da se učini ikakva krivica našemu puku kod popisa, kakovih bijaše sijaset kod popisa god. 1880. Mi nepitamo niti želimo, da se niti jedan Talijan u našoj občini pribroji k Hrvatom, al zahtjevamo ujedno odlučno, da se nas Hrvate pribroji k Hrvatom, jer je naš materinski i občevni jezik hrvatski jezik. Svakomu svoje, pak što komu Bog dade!

Iz Brseča pišu nam 7. t. mj. Dne 1. t. mj. obdržavali smo u prostorijah ovdešnje „Hrvatske čitaonice“ redovitu godišnju glavnu skupščinu, na kojoj nam je dao odstupajući odbor račun o svojem djelovanju u minuloj družtvenoj godini, koji bijaše jednoglasno odobren, i na kojoj bijaše odabran novi odbor za nastavšu godinu. U taj odbor bijahu izabrana sliedeća gospoda: Predsjednikom Rajmund Jelušić domaći župnik; tajnikom posjednik Ivan Galović-Perišić a blagajnikom učitelj Niko Pajalić.

Imena izabrane gospode jamče nam, da će naša čitaonica i u ovoj godini stupati na stazi napredka i rodoljublja, te da će nam vazda biti stečištem i ognjištem narodne ljubavi i domovinskog žara.

Promjena na upravi u našoj mjestnoj občini Lovran izazvala je i u našem mjestancu živahnu radost, i to tim više, što su toj promjeni doprinieli i čestiti naši občinski zastupnici. Gospodi lovranskoj zadat je tom promjenom težak udarac, te budeli u občinskom zastupstvu liepe sloge, iskrena mara i složna rada, od toga udarca neće se više nikada izliečiti. A da tako bude, neka Bog dade!

Hrvatska čitaonica u Medulinu. Iz toga prijetnoga mjestanca na Puljšćini piše nam prijatelj dne 4. t. m. da se je tamo ustanovila „Hrvatska čitaonica“ za koju su jur pravila potvrdjena. U nedjelju dne 11. t. m. obdržavati će se prva glavna skupščina, na kojoj će se novo družtvo konstituirati. Otvorenje biti će svečano te se nadamo, da će ga svojim posjetom počastiti prijatelji i istomišljenici iz Pule te iz ostalih mjesta na Puljšćini.

Dobar je to znak što su se počeli micati Hrvati u okolici grada Pule, s kojimi su puljska gospoda dugo vremena po miloj volji gospodarila. Medulin je vrlo važno mjestance u puljskom kotaru, jedno što je blizu kotarskoga sjela, drugo što je prilično veliko, i treće, što su stanovnici veoma okretni i sviestni muževi.

Kod nedavno obavljenih občinskih izbora oslobodili su se vriedni Medulinci talijanaških podrepnica, koje bijahu gospodi puljskoj vazda na uslugu, i koje su žrtvovale svoje narodno poštenje za zdjelu leće.

„Hrvatska čitaonica“ neka probudi one, koji su još zaspani, neka učvrsti i prosvietli u narodnom duhu probudjene, pak svi zajedno neka posvete svoje sile svojemu mjestu na korist, a Hrvatom Istre na čast i spas!

Nevrieme. Od tri dana imademo ovdje u Trstu i u susjednih pokrajinah vrlo neugodno vrieme. U Trstu vije bura sa snjegom tako silno, da je svaki promet neobična tegoban. Na našem Krasu biti će dakako još gore. Iz raznih sjevernih luka dolaze viesti o silnih mećavah, te se je bojati, da će biti žrtava na kopnu i na moru.

Pjevačko-glasbeno družtvo „Velebit“ u Gospiću priredjuje svečani koncert dne 14. jenara 1891. u prostorijah družtva „Lička Vila“ u proslavu dvadesetpetgodišnjice glasbeno književnog rada svog sborovodje, jugoslovjenskog skladatelja Frana Serafina Vilhara uz blagonaklono sudjelovanje mnogobrojnog gospojinskog sbora, sliedećim programom: I. Karanfilu, — Spjevao August Harambašić. Veliki pjevački sbor za ženska, dječačka i mužka grla, prati na harmoniju gospodjica Jagoda Truhelka. II. Ružici. — Spjevao August Harambašić. Samopjev s pratnjom glasovira; pjeva gospodjica Jelisava Pavelić. III. Uzor. — Spjevao skladatelj, mješoviti sbor; prva skladba svečarova, složena 1865. godine. IV. Kolo. — Složeno u slavu vjenčanja Crnogorske knjeginjice Milice Petrović-Njegoš, udešeno za glasovir, gusle i harmoniju: izvadja gospodjica Jagoda Truhelka, g. Franjo Brelić i skladatelj. V. Oj ti lane! — Spjevao August Harambašić. veliki pjevački sbor kano broj I. VI. Mrtva ljubav. — Spjevao Petar Preradović, samopjev s pratnjom glasovira; pjeva g. Franjo Matić. VII. Sbor Vilâ. — Spjevao skladatelj, ženski sbor iz drugog čina romantične opere „Zvonimir“ s pratnjom glasovira i harmonija. VIII. Slovo. — Spjevao Simon Gregorčić, muški sbor pratnjom glasovira i harmonija; bariton-samopjev pjeva g. Stjepan Lisac. Sve točke programa su skladbe svečarove. Početak u 8 sati na večer. Poslije koncerta ples.

Izkaz darova i prinosa hrvatskom pripomoćnom družtvu u Beču za god. 1890.

*) Protiv Vam je nadvirati popis te ako nadjete, da ima nepravilnosti javite političkoj oblasti, namjestničtvu ili pol. družtvu „Edinost“.
Op. Uredničtva.

(Nastavak). Sakupljeno od g. Vilima Božičevića, medicinara u Novoj Gradiški, a darovahu: Dr. M. Posilović, odvj., 2 for. M. Baumann 1 for. A. Padjan, trg., 1 for. Drag. Labe, veleposj., 5 for. Purgarić, major, 2 for. Peharc pristav, 1 for. Kolarić, župnik, 1 for., Kučas, kapelan, 1 for. J. Schwarz. trgovac, for. 2. Marinčić 50 f. Ivo Badaj 1 f. Baretić 1 f. Ivan Cotić 1 for. Drag. Šnajder 3 for. — Sakupljeno od g. Pavle Stajduhara u Djakovu, a darovahu: Aleks. Skorić, dr. Dimitar Manojlović, dr. Anđjelko Voršák svaki po 1 for., dr. Vaja Miroslav 5 for., profesorski zbor u Djakovu 4 for., Mar. Kirchmajer 50 nč. — Sakupljeno od g. Mravaka u Požegi, a darovahu: Fr. Ciraki, K. Czoiker in V. Schlesinger svaki po 50 nvč.; I. U. Csillagh, Julijo Hegedić, Heudl, Merze, B. Preberg, J. Mihelić, Gradolović, R. Friedmann, O. J. Kovačević, Dubravčić, Š. Kober, i dr. Ladislav Virag svaki po 1 for., Josip Mravak 3 f., H. Friedmann 2 f. i Fr. Golub 30 nvč. — Sakupljeno od g. Frane Mavra u Kastvu, a darovahu: Ante Puž 2 f., pop V. Dubrović 1 for., Jos. Brozović 1 for. — Sakupljeno od g. Bogoslava Kosovića u Varaždinu, a darovahu: Drag. Dojković for. 5 i Ivan Čavličar 1 f. — Sakupljeno od g. Nikole Andrića u Vukovaru, a darovahu: Sriemsko štedionično, eskomptno i dioničko družtvo, štedionica starovukovarska, dr. J. Laudenbach i Aleks. pl. Krajčević svaki po 5 for.,; dr. Ivan Rogulić 3 for.; Aleman Kirchbaum, Stj. Ružička i B. Oberaohn po 2 for.; gdje. Anka Mihaljević, Ljubica Ružička, dr. V. Rosenberg, Makso Löwy Stj. Sedelić-Schedel, Ivan Pavin. Sebastian Riesel, Josip Mihaljević, Pavle Pukler, Kalasancij Zolltner, Josip Polašek, Jakob Dežman i N. N. svaki po 1 for. — Sakupljeno od g. St. Popovića u Zagrebu, a darovahu: biskup Fr. Gašparić. Bar. Ljud. Vranyzany, B. Zeininger, F. Ormold i N. N. svaki po 5 for. — Sakupljeno od g. J. Biankinia u Zadru, a darovahu: S. Simonić 16 for., Ivan Vuletin 10 for. i M. prof. Pozza-Pačić 5 for. — Sakupljeno od g. Pavle Topalovića u Osieku, a darovahu: Josip Horvat, Petar Kulundžić, V. Ambrinac i Firinger svaki po 2 for., Mato Dumačinović 1 for. i Ivan Beck 1 f. Unišlo svega skupa 555 for. 34 nč.

Prinosi i darovi neka se šalju na družtvenoga tajnika: Beč, VII. Langegasse 44 Thür 33. —

Književnost.

Izviešče o posjetu pet izložba obdržavanih u god. 1890. Položeno kralj. zemaljskoj vladi i trgovačko-obrtničkoj komori u Zagrebu po Milanu Krešiću, tajniku trgovačko-obrtničke komore. Zagreb 1890. Tisak Dioničke tiskare.

Lutrijski brojevi

Dne 3. jenara					
Beč	25	59	76	19	87
Grac	16	9	86	71	48
Temešvar	61	22	59	16	36
Dne 7. jenara.					
Brno	71	76	19	8	7
Innsbruck	84	83	32	16	44

Javna zahvala.

Velecienjeni gosp. Gjuro Ružić veletržac na Rieci poslao je „Bratovšćini" liepi dar od 100 for. preporučujuć, da se time podupiru djaci gdje su najviše potišćeni Hrvati Istre, te koji budu se posvećivat obrtu, trgovini i ekono[illegible]om gospodarstvu.

Podpisani ne može ino nego iz svega srca zahvaliti pomenutom gospodinu na velikoj ljubavi, koju je izkazao „Bratovšćini" a time cielom hrvatskom puku Istre. Bog ga poživio još mnogo godina!

„Bratovšćina hrv. ljudi u Istri"
Kastav 6. jenara 1891.
A. Turak, predsjednik.

Zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nam prigodom bolesti i smrti ustmeno i pismeno izrazili toplo sučutje i napokon dana 3. jenara 1891 osobno izkazali zadnju počast našoj nezaboravnoj majci i punici

Mariji Ursulić

zahvaljujemo ovim putem najsrdačnije.

Kastav 4. jenara 1891.

Vinko i Antonija Marjanović
supruzi.

50-7

Marijacelјske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anđjela čuvara C. Hirady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujuć djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave se samo onda, ako su providjene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

Ciena male boce 40, velike 70 nvč
Vrst tvorine jest naznačena.
Predavaju se u svih ljekarnah.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO.
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES.
MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. | **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 5—52

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsta. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu priporna se nove borsetna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrsta. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Buzen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.
24-1

Predujmi.

Na lamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Pariru, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst. 4. oktobra 1890. 1—24

10-8 **Forinta 5 do 10** srak danja

stalna zaslužba bez kapitala i pogibelji prežano svakomu koji se hoć baviti razprodajom srećaka i vriednostnih papira, zakonom dozvoljenih Ponudbe pod naslovom srećke (Losc) na ekspedicija oglasa: J. Danneberg, Wien I., Kumpfgasse 8.

Resno svarilo
do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, kar ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobo posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; sledniič porabljiva za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v medsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje za življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarčnejša in najboljša naložiter kapitala in ima jej je dati predunost pred vsemi kranilnicami. 5—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz
Ober Inspektor „Klein"
Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadovah osobnega kredita.

✝

Ganutim srcem javljaju podpisani svim rodjakom, prijateljem i znancem prežalostnu viest, da je njihov brat, gospodin

HINKO VILIČIĆ,

c. kr. carinski oficijal,

dne 5. t. m. u 1¼ sata posle podne. nakon mučne i duge bolesti, providjen sa sv. sakramenti za umirajuće, u 30. godini života blago u Gospodu usnuo.

Mrtvi ostanci miloga nam pokojnika, bijahu sahranjeni u utorak dne 6. t. m.

Tom prigogom izražujemo svim onim, koji su nam izkazali u toj nesreći svoju sučut, te popratiše nezaboravnoga nam brata do hladna groba, našu najsrdačniju zahvalu.

Posebice pako zahvaljujemo se sl. zboru c. kr. carinskih činovnika na poklonjenom vienou i za tako mnogobrajan popratak kot pogreba; zahvaljujemo se takodjer i slavnomu pjevačkomu zboru „Slovanskega pevskega družtva" za krasno odpjevane tužaljke. Bog platio!

Trst dne 7. jenara 1891.

Ivan Viličić, ces. kr. okružni tajnik.
Ljudevit Viličić ces. in kr. nadpornčnik.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, nekdaj imenovane **univerzalne krogljice,** pomoć kot domače sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri netrakovzni pošiljatvi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr.. 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice"

kakor je tudi vsaka škatljica isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na narodilu za poraho.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 30 kr.

Amerikansko maziło za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca (Praške kapljice) stekleničica 22 kr

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe probave, i zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutično specijalitete, ki so bile po vših avstrijskih časopisih oznanjene. 4—1

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—12

Unio catholica

zavod za uzajemno osjeguranje škoda, u Beču (I. Bäckerstrasse 14)

dozvoljen ministarskom naredbom od dne 28. frbrara 1889.

Z. vod osjegurava:

Pokretan i nepokretan posjed proti škodam od požara, striele i eksplozije. Za takovo osjeguranje jamče uzajemno prvi uzajemno osjeguravajući zavodi, koji su članovi dielitbenog družtva uzajemnih osjeguravajućih družtva. Uiljed saveza sa uzajemno osjeguravajućimi zavodi može „UNIO" podjeliti osjeguranja u najvećoj vriednosti, te daje na temelju toga saveza osjeguranim najveće jamstvo i sjegurnost. Svakogodišnji višak razdieliti će se među osjegurane.

Ovaj zavod uveo je takodjer novu, do sada nepoznatu struku osjeguranja t. j.:

Osjeguranje crkvenih zvonova proti razbitju ili razpukuću. U ovu struku spadaju one škode, kojih nisu posliedice požari, već koji nastaju uiljed bilo kojih drugih razloga. K sudjelovanju kod te nove osjeguratelјne struke pozvani su ponajprije gg. crkveni predstojnici.

Posreduje „UNIO" takodjer kod prvih uzajemnih osjeguravajućih družtva:

osjeguranje na život i proti nezgodam.

U posla osjeguranja neka se izvoli občinstvo obratiti na glavno zastupstvo u Trstu ili na pojedine njegove zastupnike koji će biti imenovani u gradovih i občinah.

Zastupanje u pokrajini izrečn se poštenim i pouzdanim osobam, koje neka se ustmeno ili pismeno obrate na podpisano glavno zastupstvo.

TRST, mjeseca julija 1890.

Glavno zastupstvo zavoda „UNIO CATHOLICA" u Trstu
za Primorje (Istra, Trst i Gorica) i Dalmaciju.
M. MANDIĆ.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Bolenc.

Broj 3. U Trstu 15. jenara 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe na upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjeruo for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala s se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Iztekla eto i dvadeset i prva godina što šaljemo naš list na krilo milog nam reda. Stupili smo hvala Bogu u dvadeset i drugu godinu. Pozivljuć narod na novu predplatu, nadamo se, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za imućnije for. 5., a za seljaka for. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carevine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom (*Vaglia postale.*)

Budući da nam se šalje više puta novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge“.

Bivši namjestnik u Trstu baron Pretis de Cagnodo.

(Konac).

Pretisu namjestniku nebijaše naime dovoljno, da je rabio za svoje nakane političke i drugo budi kako podredjene si činovnike, svakojako školsko osobje, nego je koliko je mogao uplivao i na sudbene činovnike i hotio imati za se i za svoje svrhe više duhovne pastire, te s njimi zavladati nad svećenici, koji su za narod najviše radili i koji su mu se činili najpogibeljnijom zaprekom u izvedenju njegovih namjera.

Smrtju blagopokojnoga biskupa Dobrile, koj je toliko dobra za narod učinio i bio liepo vidjen na dvoru, nestalo je velikoga protivnika izvadjanju Pretisovih nakana. Porečka biskupija mienjala je u kratko vrieme tri vrhovna pastira. Pošto ju je drugi njih zapustio, Pretis je putovao toboš u Pazin, da razgleda gimnaziju, a udario je putem na Motovun, gdje je posjetio kanonika Franco, Talijana, neznajućega hrvatski, bivšega sučenika i prijatelja dra. Amorosa, najvećega mogućnika u Istri, kao kandidata za biskupsku stolicu u Poreču. Franco je umro, a na red je došao onaj spomenuti zastupnik crkve u zemaljskom školskom vieću gorličkom, koj je zagovarao uvedenje njemačkoga jezika kao obvezatnoga u pučkih školah; muž nepoznavajući hrvatskoga jezika, jezika većine stanovnika biskupije i o kom se je pisalo, neznamo za rug ili zašto, da je njegova kuharica članom družbe sv. Mohora i da znade dosta dobro slovenski. Na pojedine duhovne vrhovne glavare i na sve skupa hotio je Pretis uplivati na prerazne načine i tako, da su mu neki njih, uvriedjeni u svom dostojanstvu i u svojoj neodvisnosti u crkvenih stvarih, ledja okrenuli ili mu zagudili kako je zaslužio. Drugi su, tko veće tko manje, tko promišljeno tko nepromišljeno, radili prema njegovim nakanam.

Izdali su pastirskih listova, u kojih su Hrvate pozivali na mir, kao da su oni bili krivi, što su se uznemirivali radi počinjenih nezakonitostih i nepravednostih. Pozivali su hrvatske dušobrižnike, posebnimi okolnicami, neka s talijanskimi [illegible] talijanskom gospodom samo talijanski dopisuju i razgovaraju, te jih u obće neprieče u njihovom talijanskom djelovanju. Došli su u skup, te poslije odužljega razpravljanja izdali pastirski list, kojim se je odsudilo neke slavenske novine, dočim nisu nit spomenuli novina nit talijanskih nit njemačkih, u kojih bi bili mnogo onoga našli, što su u slavenskih odsudili, a česa u njih ili nebijaše ili bijaše u mnogo manjoj mjeri nego u prvih. Isti pastirski list sadržavao je takovih odredaba, koje su neki tako tumačili, kao da bi se slavenski jezik imao posve odstraniti iz crkava, u kojih je bio povjastju rimskih papa stoletja i stoletja u porabi. Proti tomu jeziku u crkvi izdalo se je i drugih naredaba i poduzimalo, što po duhovnih pastirih, što po činovnicih, svega i svašta. Mladim bogoslovom Hrvatom, koji su bud kojom prilikom pokazali svoje domoljubno čuvstvo, izkraćivalo se je „titulum mensae“, makar bili oni i med najvrstnijimi svećenike, koji su se, ikoliko narodnimi pokazali u svojem službovanju, nije se htjelo imenovati za župnike, dočim se je često malovriedne zagovaralo.

Već godine 1880. ustrojilo se je dioecezanski konvikt za biskupiju porečko-pulsku u Kopru, talijanskom gradu i gdje obstoji samo talijanski gimnazij, gdje se dakle djeca samo za Talijane uzgajati mogu. Koliko je Pretis kod toga sudjelovao, nebi znali reći; znalo je, da se je pod njegovim uplivom, ni uvjek držimo nepojmljenjem onoga, za čim je on išao, ustrojilo diocezanski konvikt u Trstu, te tim preseklo životne žile gimnaziju u Pazinu. Taj gimnazij bi bio morao postati hrvatski. To je po zakonu i pravici zahtjevao narod i njegovi zastupnici.

Ministarstvo nije se već moglo protiviti tomu, pak je bilo dalo nalog, da se postepeno počme uvadjati hrvatski nauk. Pretis znao je to, kao primjerenu, osujetiti, a medju tim radio je, da se osujeti po njegovoj misli za uvjek. Gimnazij mora imati čim manje djaka, te se ima tim dokazati njegova nesuzdržive. Strogostju kod primanja, a najveće ustrojenjem rečenoga konvikta, se je broj gimnazijalaca u Pazinu sbilja umanjio i po malo došlo do onoga, što se je tekuće školske godine oživotvorilo: uništilo se je gimnazij u Pazinu, a otvorilo gimnazij njemački u Puli. O tom se radilo sistematično već najmanje od godine 1883., kad je dr. Vitezić interpelirao ministarstvo, da li se sbilja radi o prenosu gimnazija iz Pazina u Pulu i kad mu je ministarstvo odgovorilo, da ono o tom ništa nezna, da mu to nit na kraj pameti nije.

Pretisovim poticanjem bila je izdana naredba proti pisanju hrvatskih imena hrvatskim pravopisom, usljed koje bi imao i na dalje obstati onaj monstrum pisanja hrvatskih imena, koj se je zaveo u posliednjih sto godinah, odkad se je naime pisanje imena glagoljskim pismom odstranilo.

Sve, sve, što je odavalo slavensko lice Primorja u obće, a hrvatsko lice Istre napose, sve se je imalo uništiti i svi su imali na to raditi. Ruku o ruku s najvidjenijimi Talijani Primorja i istodobno najvećimi neprijatelji Hrvata radio je on na zator ovih, dolazeć s njimi često i na dogovore, a upotrabljujuć u tu svrhu svoje službene izlete.

Dočim se nije nigdje ništa zla učinilo talijanskim družtvom, nastojalo se je hrvatska i slovenska družtva bud uništiti bud oslabiti. Slovensku čitaonicu u Gorici odstranilo se je izpod krova, pod kojim bijaše više godina zajedno sa činovničtvom „Concordia“ i uzelo talijanski: gabinetto di lettura. Na Voloskom i u Podgradu se je ustrojilo družtva „Concordia“ sa činovničko-njemačkim značajem, dočim se što takova u nijednom talijanskom gradu Istre nit kušalo nije — al šta velimo, kušalo se je u Kopru, ne proti talijanskom „casino“, nego proti tamošnjoj slavenskoj čitaonici čim je nešto jačom postala. Druguda se je ustrajalo družtva „Austria“; druguda opet se je „Čitaonice“ faktično preokrenulo u „Lesevereine“.

* * *

Zadnji udarac, „colpo di grazia“, kakovim su njegovi saveznici proti Hrvatom ovim prietili, bio je zadan Pretisu namjestniku prilikom porinutja vojničke ladje u Trstu. Došlo je k toj svečanosti mnogo zástupnika svih narodnosti na carevinskom vieću. Tu se je bjelodano pokazalo kakova je lojalnost Talijana — i Pretis namjestnik je skoro iza toga odputbnuo. On je već prije deset godina politički umro za monarhiju, prije više od godinu dana za Primorje; a prije nekoliko tjedana i naravski. Bog mu je već sudio. I ljudi su ga sudili; i mi možemo svoj sud nad njegovimi djeli, kojih evo nekoliko navedosmo, izreći. Taj naš sud glasi: Pretis službenik radio je zubmi i nokti proti Slavenom, imenjito Hrvatom Primorja. Nijedno nije propustio, svakim i zakletimi neprijatelji monarhije se je družio i svezivao na zator Hrvata. Dao njim je težkih, novih rana, umjesto da je stare vidao. Htio jih je natrag potisnuti mjesto da jih unapriedi. Hrvati ostali su živi, pače postali su svjestniji svoga življenja i svih prava, koje jih kao narod ide. Nit Pretis jih nije mogao uništiti; neće moć nit itko drugi; pače što dalje, to prije i to jače može si svaki njegov nasliednik prelomiti zube, nebude li radio o oživotvorenju uzakonjenih prava hrvatskoga naroda. — Njemu svakomu bit će pred očima svršetak Pretisov; svaki će se spomenuti, da mu je umrlici — i politički i naravski i da će mu sudit ljudi i Bog!

Talijanske pohlepe.

Talijanska vlada, usljed zaključka talijanske zastupničke kuće, nemisli odkazati Austriji trgovački ugovor, već će nastojati,

PODLISTAK.

Crtica o seoskom kaptolu u Belom (na Cresu).

(Dalje.)

Provalom tih naroda, te iza propasti rimskog zapadnog cesarstva, morao i Beli trpjeti, a lahko da je bio i posvema porušen. Tim se je i njegovo rimsko stanovničtvo stranom zatrlo, stranom se izgubilo med drugim nadošlim narodom. Ako uzmemo naime u obzir, da je ovo, sada maleno i neznatno mjestance, napučeno samimi i čistimi Hrvati, kako će se to drugdje dokazati; ako uzmemo nadalje u obzir, da su se Hrvati selili u ove naše strane na mahove; ako je Hrvata bilo med Latini već koncem trećega vieka, ako su čakavci najprvi Hrvati, koji su došli do Primorja i na otoke (vidi o svem tom Smičiklasovu „Poviest Hrvatsku“ — knjiga II., prvi dio str. 71—78), to će svatko dopustiti, da, ako i je ovo mjesto rimskog postanka, to ipak njegovo stanovničtvo — a to vriedi i za sve otočane — nije rimskog porieklа, već su to sve sami izvorni Hrvati, ili najviše drevni Latini posvema pohrvaćeni, u mnogobrojne hrabre nadošle Hrvate sasma pretopljeni. I tako mi scienimo, da su Hrvati naselili ovo mjesto još prije njihove glavne i velike seobe, naime još prije VII. vieka.

Što je bilo iz Beloga iza propasti rimskog cesarstva do X. vieka, neznamo. Prvi pismeni dokaz o Belom imademo od godine 1018. Za slavnoga hrvatskoga kralja Tomislava (925) naši otoci bili su podanici hrvatski, a Benetkani plaćali su Hrvatom danak. Nego kad se je bizantinski car Vasilij II. pokle je satro bugarsko carstvo, primaknuo Hrvatskoj, naši pradjedovi došli su izmed dvie vatre, izmed Bizanta i Benetaka. Lukavim Benetčićem to došlo u dobri čas, pa zaplovili put Dalmacije. Gradovi dalmatinski prestrašeni silnog Vasilija, pa se predaše Benetčanom, obećavši jim njekakav danak. Nije to bilo radi kakvega tvrdoga podanstva (tako veli Smičiklas — ibidem na str. 239) već radi priznanja vlasti. Tako se predadoše Zadar, Krk, Rab, Osor pa i Beli. To je bilo god. 1018. Te naime godine, kako piše Farlati (vidi Crnčić „Najstarija Povieast“ str. 44) mjeseca agusta dodje poslanstvo iz „grada Beloga“ (non quidem Godostro, qui vocatur Serenico, habitemus in Chà Fisole, izopačeno od Caput Insulae, una pariter cum Dabro, podpisan „Dobro“, Presbytero, atque omnibus habitatoribus predictae nostrae civitatis Chà Fisole . . .) u grad Krk, te obeća benetačkomu duždu Otonu i njegovim nasliednikom davati svake godine 15 kunskih kožica. Eto nam dakle pismenog dokaza, gdje se i za hrvatske vladavine godine 1018. Beli nazivlje grad, pa gdje med poslanici dolazi i jedan ppp.

Sada, da saznamo kad se je u Belom ustrojio sceoski kaptol, pokle smo koje rekli o postanku ovoga mjesta, treba da suvše doznamo, kad je u Beli došla vjera Isusova i tad možemo riešiti prla vjera Isusova i tad možemo riešiti predpostavljeno pitanje. Tu odmah kažemo, ako se već godine 530. spominje biskup u gradu Osoru, to se nečemo prevariti, ako uztvrdimo, da su se stanovnici ovoga otoka pokrstili već prvih vieková, a možda i posve lahko, da su jurve za vrieme apoštolsko. Stalno bo jest, kako nas uči crkvena poviest, da su već neki apoštoli po ovih stranah Isusovu vjeru propovjedali. Sv. Petar propovjedao je po Podunavlju, sv. Pavao piše k Rimljanom, da je od Jeruzalima do Ilirika okolo na okolo napunio Isukratovim evandjeljem. Znade se, da su apostoli Gospodinovi Jakov, Andrija, Matej, pak učenici Marko i Luka po ovih stranah prošli, pa su i sv. vjeru bez dvojbe navjestivali. Znamo potiše, da je sv. Tit, učenik sv. Pavla, širio sv. vjeru i u Dalmaciji, a sv. Dujam, učenik sv. Petra, propovjedao je u glasovitoj Saloni (današnjem Solinu-Spljetu) u arcu Dalmacije; ondje crkvu na čast Bl. D. Marije sazidao i mučeničkom smrću umro (in vita „Proprium“ Dioecesis Vegl. pag. 187, 188), a tako isto su po ovih stranah propovjedali Kliment, Apolinar i drugi. Budući da je i to doba i Osor bio grad svjetskog glasa, to možemo suditi, ako i nemamo pismenih dokaza, da su ovi otočani već tada bili pokršteni, a da se je vjera Isusova u Belom posve udomila navlastito iza glasovitog proglasa cesara Koštantina (313 godine), kojim je dozvolio slobodu sv. vjere. Nego da je pak kršćanska vjera mnogo stradala za seobe naroda, to će svatko razumjeti. Te dolazili su silni čopori divljih naroda i provaljivali u rimsko cesarstvo poput strašnih bujica: Goti, Alani, Sarmati, Quadi, Vandali, Markomani i grozni Huni svojim strahovitim Atilom, bičem božjim, sve jedni za drugimi. Prem su ti divlji narodi sve plienili, svuda rušili, palili, ubijali, ipak po mnienju čuvenijih povjestničara, primorski gradovi, ako jim se posvema neoteli, al se ipak mnogi uzdržali. Njihovoga prvašnjega latinskoga sjaja dakako je nestalo, al jih „barbari“ nezbrisali svih s lica zemlje. Tako možemo reći, da otok Cres neosta nikada posvema opustošen, pa da je vjera Isusova u njem

da se rok odkaza produlji na godinu dana, a uz to će se dogovarati sa Austrijom za neke promjene. Misli se, da će Austrija prihvatiti predlog Italije glede produljenja roka, da uzmogne na taj način slobodnije ugovarati sa Njemačkom, bez drugih briga preko glave. (Crispi i austrijski poslanik Bruk već su podpisali izjavu, kojom se rok odkaza za godinu dana produljuje.)

Današnji trgovački ugovor u velike je koristan talijanskim ribarom, ali nesamo talijanskim ribarom, već i obalnom talijanskom brodarstvu.

Talijanski ribari svojimi mrežami i svojim načinom ribanja uništavaju ribe u hrvatskom moru; nose kruh iz usta hrvatskim ribarom u užoj Hrvatskoj, u Istri i u Dalmaciji, jer izmedju ostaloga uživaju pogledom na porezo, pogodnosti, kojih domaći ribari neuživaju.

Osim toga obalni brodovi talijanski mogu broditi po hrvatskih lukah Hrvatske, Istre i Dalmacije, uz iste uvjete, uz koje i naši. I naši bi mogli doduše po talijanskih lukah uz isto uvjete, uz koje i talijanski, ali niti imadu, ni mogu imati tamo kojega posla.

Željeti bi bilo dakle, da dok se je na vrieme, zastupnici, trgovačke komore, občine, ribari, vlastnici brodovah započmu akciju i komešanje u prilog promjenam ugovora, koje bi spasile naše ribarstvo i obalno brodarstvo. Da se i jedno i drugo spasi, u interesu je monarkije, jer su ribarski brodovi i mali obalni brodovi još jedino sredstvo, kojim je moguće uzgojiti dobrih mornara za samu ratnu mornaricu.

Zaludu će biti jaukati, kad sve bude dovršeno. Treba da djelovanje odmah započme, a to energično i jednodušno. Nemojmo i ovom prigodom dati nov dokaz, da je u nas smisao komešanja izumro: živo komešanje svimi sredstvi, koja ustav dopušta, ne samo da je uspješno, već je i znak zrelosti. Ugledajmo se u druge narode. — Kakve pak Italija goji sućuti napram našoj državi, za sve pogodnosti, koje uživa na našu štetu usljed trgovačkog ugovora, najbolje svjedoči sliedeća činjenica. —

Negdašnji talijanski ministar Ruggiero Bonghi objelodanio je u „Magazin für Literatur" članak o Italiji, „Njemačkoj i trojnom savezu" iz kojega vadimo sliedeća mjesta, koja se odnose na odnošaj Italije prama Austro-Ugarskoj. Bonghi izmedju ostaloga piše sliedeće: „Ja sam osvjedočen, da Italiju s Austro-Ugarskom nemogu vezati ona čuvstva, koja će za sigurno Italiju svezati s Njemačkom. Tomu je zapriekom osim prošlosti, koja se može zaboraviti, goruća mržnja sadašnjosti. Zaista velika većina Talijanah neće ništa da znade o radikalcih, koji hoće silom razriešiti odnošaje Italije prama Austro-Ugarskoj; ali ista ova većina Talijanah čvrsto je osvjedočena da odnošaj medju ovim dviema državama nemogu biti nikada srdačni, nikada stalni, ako se prvo neuredi medju njima pitanje o granici, i s druge strane ako se nerieši narodnostno pitanje u Trientu, Trstu, Gorici, Istri i Dalmaciji. O tom pitanju misli i Crispi upravo tako pravo, kao svaki otačbenički Talijan, i ako on sada krije u sebi misao, koju je u svoje vrieme mnogo smionije izrekao, nego svaki drugi, to se nemore vjerovati, da je on poštuo drugog mnienja. Nasuprot uvjeravali su me ljudi, da je sam rekao, kako mu najedan govor za cieloga njegovoga života nije teže izpao od onoga na banketu u Firenzi, gdje je on, da umiri austrijsku vladu s lojalnošću Italije, morao prividno oprovrći cielu svoju prošlost. Zato Njemačka upravo u interesu poboljšanja talijansko-austrijskih odnošaja, nebi mogla nikako bolje djelovati na Austriju, osim ako bi joj pošlo za rukom sklonuti ju, da neodbaci slučajno uredjene upravo bezmisleaik pravičnih odnošaja sa kojom odštetom Italiji, te da svoje talijanske podanike u koliko je to ikako moguće, pomiri s njihovim sadanjim položajem". Što će na ovo u Beču?

N. L.

Franina i Jurina

Fr. Čovik bi se moral prekrižit s livom rukom kad čuje i vidi nike stvari.
Jur. Vero ča se je to travinjalo?
Fr. Niki naš redovnik, da je za talijansku školu a niki naš meštar, da kriči kako zvan sebe našim neprijateljem: Aviva!
Jur. Ter to se dà lahko raztumačit.
Fr. Aj po Franića ne lahko!
Jur. Aj vero ja: Redovnik zna premalo a meštar previše talijanski.
Fr. Bit će najbrže tako ja.

IVANU NABERGOJU
1866–1891.
ZVONJELICA.

Srud pustoš sama — žarkog sunca nije,
Ni zelen-lista, niti šara cvieta,
Tá vani studen oštra je i kleta
I crna zemlja bieli snieže krije.

A eto uprav dvadesetipeta
Već godina se bielim svietom vije,
Odkad za narod hori se i žije
I čuva prava drevna mu i sveta.

Ko pravi junak odlučno i smielo
Nabergoj Ivan pošteni Slovenac,
Pa vienca nemam za njegovo čelo.

Al lovora je dosta neubrata . . .
Uz ovu pjesmu i uz lovor vienac
Slovencu pozdrav istarskog Hrvata!

R. Katalinić-Jeretov.

Različite viesti.

Odlikovanje. Njegovo Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. odlikovao je prvaka tršćanskih Slovenaca, državnoga i zemaljskoga zastupnika g. Ivana Nabergoja, podielivši mu prigodom dvadesetpetgodišnjice njegova javna djelovanja viteški križ reda Frana Josipa I. Čestitajuć srdačno gosp. Nabergoju na tolikom odlikovanju, želimo mu iskreno, da bi se dugo i dugo njim dičio, te čil i zdrav i nadalje uživao ljubav naroda i previšnje priznanje.

† **Marin Šumberac-Šote.** Iz Gorice stiže nam tužan glas, da je tamo preminuo u samostanu milosrdne braće veoma čestiti svećenik i rodoljub g. Marin Šumberac-Šote, župnik Moščenički. Pokojni naš Marin rodio se god. 1848. u Šumbregu, u kotaru Pazinskom, od imućne seljačke obitelji. Premda jedinac stupi po dovršenih gimnazijalnih naucih u samostan oo. kapucinah na Rieci, odakle je kao svećenik izašao želeći, da bude vazda na pomoć svomu narodu u Istri, da ga uči i vodi k duševnom i tielesnom blagostanju. Stupiv u tršćansko-koparsku biskupiju služio je kao duhovni pomoćnik u raznih mjestih ove biskupije ostaviv svuda za sobom glas uzorna svećenika i rodoljuba.

Imenovan prije kakovih šest godina župnikom u Moščenicah, uložio je sve svoje sile, da bude svomu stadu pravim pastirom, vriednim nasliednikom pokojnega župnika Antuna Spinčića.

Tielesno slab bolovao je već dugo, a teška župnička služba slabila je još više njegovo i onako slabašno tielo. Dugo je prkosio groznoj bolesti živeći vrlo trieznо i umjereno. Bolest ga prošle godine svlada na toliko, da je morao zapustiti službu, te tražiti lieka u blažijem podnebju. Podao se u Meran al nenašav ni tuj tražene poboljšice, preselio se na savjet liečnika pred mjesec dana u susjednu Gorica, gdje ga je napokon pokosila neuprosna smrt u najljepšoj muževnoj dobi od 42 godine.

Za pokojnim Marinom žali sjedi starac otac i jedinica sestra, plače za njim njegovo vjerno mu stado, tuži za njim sav hrvatski narod Istre, koji gubi u njemu izvrstna svećenika, odana i požrtvovna sina, komu kličemo i mi bolnim srcem: Naužívao se lica božjega, čestiti Marine!

† **Venceslav Soić.** Iz Bakra dolazi viest, da je tamo preminuo biviši senjsko-modruški biskup presvj. g. dr. Venceslav Soić, koji se je bio odrekao biskupije te živio već dulje vremena u svom rodnom gradu Bakru. Vječni mu pokoj!

† **Dr. Anton Bajamonti.** Iz Splita brzojavljaju, da je tamo preminuo dne 14. t. m. nakon duge i teške bolesti biviši vodja i prvak talijanaške stranke u Dalmaciji, dr. A. Bajamonti, kojega je hrvatski narod u Dalmaciji poruglivo nazivao „ćaća" Bajamonti. Sav svoj vieк spletkario je pokojni Bajamonti proti hrvatskom narodu te bijaše prava slika i prilika talijanaških spletkara u našoj Istri: Talijanaši slave ga kao narodnog mučenika, kao neko neobično stvorenje, dočim nebijaše ništa drugo nego obični spletkar, koji je pod stare dane došao pod iztragu radi slieparije i prevare. Sveviđnji smilovao se njegovoj duši! —

Obletnica. Dne 14. t. m. odpjevana bijaše u stolnoj crkvi sv. Justa u Trstu svečana crna sv. misa za nezaboravnoga našega biskupa, blagopokojnoga Jurja Dobrilu. Jučer dne 13. t. mj. prošlo je devet godina, da je predao Bogu dušu veliki naš biskup, koji je ostavio u srcih hrvatskoga naroda Istre tako trajan spomenik, da ga neće uništiti nikada zub vremena nit izbrisati ikoja ljudska sila.

U težkih časovih kušnje i borbe sjećajmo se molitvom njega, koji se je za života s nami veselio i s nami tugovao i koji neće zaisto niti u nebeskih dvorovih zaboraviti na svoga obljubljenoga patnika na zemlji. Veliki biskupe, moli za nas, koji Ti kličemo iz ove suzne doline: Počivao u miru!

Diecezanske viesti. G. Pravdoslav Filiplić duh. pomoćnik u Pićnu imenovan je župe-upraviteljem u Gologorici; g. Ivan Vranjac, duh. pomoćnik u Pasinu imenovan je duh. pomoćnikom u Pićnu i kapelanom sv. Katerine na Pićanšćini.

Iz Berseča pišu nam 13. t. m. Ovdje je preminuo dne 12. t. m. čestiti starac g. Toma Kumičić, otac veleposjednika našeg g. Tome Kumičića i omiljelog našeg književnika gosp. Eugena Kumičića, u liepoj starosti od 86 godina, te mu kličemo u ime ovdašnjega puka: počivaj u miru vriedni starče i bila ti lahka domaća zemljica!

Kod nas imade liep broj staraca, koji su prevalili devetdesetu godinu, što je znak, da je naš kraj vrlo zdrav i da narod trieznо živi.

Koncem mjeseca novembra 1890. održavana bijaše ovdje godišnja skupščina „Gospodarske zadruge", kojoj je prisustvovao priličan broj članova, koji se osvjedočiše o njezinom uspješnom djelovanju. (Žalimo, da nas nije tko od tamo pobliže o toj skupščini obaviestio. Op. Ured.)

Radi preobilne gradiva morali smo izpustiti iz današnjega broja uvodni članak i obični pogled po svietu.

Odkupio se od čestitanja g. Niko pop Sparožić sa for. 1.

Iz Opatije pišu nam koncem decembra 1890. Već sam Vam se nekoliko puta oglasio nekimi pritužbami, a Vi, gospodine uredniče, neznam s kojih uzroka, valjda s obzira na neke osobe dosta zaslužne, niste mojih pritužba tiskali. Ovaj put Vam se opet pritužujem i molim Vas, da tiskate što Vam pišem, jer kad se radi o narodnoj časti, valja pustiti na stran sve osobne obzire i jer je osobam, koje ću možda bud kako taknuti, stalno do narodne časti, pak mi neće zamjeriti ako navedem neke činjenice, kojih domaća valjda neznadijaju, al koje svudnje naše svjestno hrvatsko pučanstvo za našu budućnost uznemiruju.

Naše nekad ubavno i uvjek zeleno mjestance povećava se gorostasnim koracom. Kuće i kućice rastu u njem kao gube; samo ove godine sagradilo se jih je kakvih 25. Gradi se pako bez svakoga reda i bez svake simetrije i čim se veće gradi, tim veće gubi mjestance svoje negdanje prijazno lice, tim veće nestaje u njem vječnoga zelenila, onoga zelenila, kojim je Opatija najveće ekzotnom postala. Neću da budem slabim prorokom, nego ustvrdjujem samo, da je ove zime došlo mnogo manje gostova nego li jih bijaše prošlih zima, i da ovi što jesu pomažu na jedan ili na drugi način, izravno ili neizravno, uništiti naše narodne svetinje. — Za istom svrhom ide i škola i crkva, osim čitaonice jedina tjela, koja bi baš imala čuvati te narodne svetinje.

Naš učitelj, nalazeći se pod mjestnim školskim viećem, kojemu je otac poznati Augustin predsjednik i pod kotarskim školskim viećem, kojemu je predsjednikom vitez Jettmar, odaje se nam kao tobožnji kosmopolita, a ono je član talijanaškoga družtva na Voloskom „Casino", i radi gdje može za iztisnuće hrvatskoga jezika, po svoj prilici i po naputku njegovog poglavara, koji se je negdje izrazio, da je poraba hrvatskoga jezika u crkvi zloporaba, „abusus", koj bi se morao odstraniti, neznajuć jadnik il nehoteć znati, da Hrvati imadu odnosno pravo podano njim od svete stolice, od rimskih papa, i da se je u našoj malenoj starinskoj crkvi sv. Jakova od pamtivieka čulo pjevanje i riеč božju jedino u hrvatskom jeziku. Tako je rečeni gospodin učitelj radio na to, da bi se kod mise na dan sv. Jakova ove godine mjesto tako rekuć vjekovječnoga hrvatskoga pjevanja u crkvi počelo pjevati latinski. Već je to bio razturbio po Opatiji, kao nešto izvanredno, kao nešto što će se svim dopadati; već se je bilo u tu svrhu i pokusa učinilo. Još na vrieme bili su se utekli neki naši k našem gospodinu dušobrižniku, moleć ga, da što takova nedozvoli i on usliša njihovu molbu. Mislili su, da su tim osujetili nakane protivnika hrvatskoga jezika za uzjek, al su se žalibože prevarili. Nedjelju prije Božića naviestio je g. dušobrižnik izpred oltara, da će se na Božić u crkvi pjevati nešto divnoga, kako se još ovdje čulo nije. A što je to divno i nečuveno? Na Božić pjevala je kod prikazanja grofica Palfy latinski „Ave". Što nije pošlo za rukom učitelju Rajčiću, to se je uvukl u crkvu putem jedne grofice. Mislim prijatelji liepoga pievanja, al crkve prije svega nesmiju se pretvoriti u kazališta, u kojih se samo sluša kako se pjeva; u kojih se nit nebiva obrnjeno prema oltaru, nego prema onim, koji pjevaju; u kojih se zaboravlja na nekrvnu žrtvu, koja se pred oltarom žrtvuje. U crkvi ima biti prva stvar pobožnost, a ta se kaže razmišljanjem onoga, što se pred oltarom zbiva; molitvom tihom ili s ostalom skupnom i pjevanjem svetih pjesama po mogućnosti skupnim ili bar takovim, koje pobožni puk, za koji je odnosna crkva, razumije. A crkva opatijska je za hrvatski puk Opatije. I prem ima gostova drugih narodnosti, ima se u njoj rabiti hrvatski jezik dok sama sv. stolica neukine porabe toga jezika u njoj, što se nadamo neće ona nikada učiniti. Gostovi što dolaze u Opatiju nisu puk sačinjavajući kapelaniju opatijsku, nego je to naš hrvatski puk. Gostovi se mienjaju, danas su jedni sutra drugi, puk naš ostaje neprestano. Gostovi su razne narodnosti, Poljaci, Rusi, Niemci, Madjari, puk je samo jedne narodnosti i taj je prema kojem se ima ravnati sva stvar, tomu je postavljen dušobrižnik za dušobrižnika; svi drugi su samo pojedinci. S kojimi valja samo kao takovimi takodjer postupati. Nit kozmopolitu učitelju, nit osobam nježnoga spola, pa bile one i gorfice i makar još više, nit ikomu valja popuštati u pravih prečastnih za narod, u pravih podanih od rimskih papa, u pravih koja su bila podana Hrvatom samo u korist crkve i vjere. Obzirom na ista sveta prava i na ostalo navedeno, nebi se smjelo njemački nesamo nepropovjedati, kako se je pred kakve dvie godine htjelo, nego nebi se smjelo ništa njemački tumačiti kod propovjedi, nebi se smjelo pričešćivati njemački, nebi se smjelo u obće rabiti njemačkoga jezika u opatijskoj crkvi, te tim prilagoditi se Niemcem, a zamjerati se ljudem drugih narodnosti, nit vriedjati puku kapelanije, za koji je opatijska crkva. Govorimo ovdje samo s crkvenoga gledišta, a spominjemo samo nuzgredice, da zaše možda i nehotice i učitelj i grofica a stalno nehotice dušobrižnik u smislu onih, koji su već prije kakvih deset godina u novinah njemačkoga carstva proglasili Opatiju zajedno sa Voloskim kao njemačke mjestance i koji nisu od tad nijedne prilike propustili, da to bude. Ovoliko za danas, a bude li trebalo, govoriti ćemo jasnije.

---

neprekidno živjela od prvih vjekova, a navlastito od sv. Jeronima sve do dolazka Hrvata. Kad je pak u Belom nestalo rimskog plemena i pokle bi ovo mjesto posvema pohrvaćeno, pokle su se ovi i pokrstili, tada se i crkva katolička posvuda konač strojila. U Osoru mirno stolnje biskup, a u Cresu, Belom i Lubenicah osnovana je stalna dušobrižnička postaja. Crkva naime, ustrajajuć se, uviek se obzirala na ustrojstvo dotičnih mjesta za rimskog vladanja. Tako je ona osnovala u Osoru (gradu-oppidum), koji je imao svoje municipalno vladanje, biskupsku stolicu, a što naravnije, nego da se pak u Belom, njekadanjoj rimskoj koloniji, osnuje mjesto za stalnoga svećenika t. j. plovaniju (plebania) ili župu. I tako bismo došli do zaključka, da je u Belom obstojala dušobrižnička stalna postaja ili plovanija mnogo prije X. vieka, možda već onda, kad je u Osoru bila utemeljena biskupska stolica. Ako je ovo istinito, to onda nebismo pogriešili, kad bismo ustvrdili, da je za rana u Belom niknuo i seoski kapitul. Doista, ako je u Dobrinju obstojao već 1100 godine kapitul seoski (Crnčić: „Najstarija Poviest" str. 119), zašto nije mogao biti i u Belom već tada, dapače u gradu. Belom (civitas Cha Fisole), dakle u znamenitom mjestu, i mnogo prije.

(Slieditи će).

Okružnica sv. Otca. Sv. otac Leon XIII. izdao je krasnu, okružnu poslanicu na sve biskupe skupnoga katoličkoga svieta, koja govori ob odkupu robova i trgovanju sa crnci u Africi. Spomenuvši sv. otac papa ljubav Kristovu prema svim ljudem, koji su si po Bogu i Kristu Gospodinu braća, ističe kako je crkva katolička vazda tu jednakost i ljubav među ljudima iztica la i nalagala, te joj ništa toliko nije na srcu ležalo kroz vjekove koliko li bijedno robstvo, koje je slobodu i pravo tolikih i tolikih tlačilo. Sv. otac ističe u tom pogledu osobito djelovanje svojih predšastnika: Grgura Velikoga, Hadrijana I., Aleksandra III., Inocenca III., Grgura IX., Pija II., Leona X., Pavla III., Urbana VIII., Benedikta XIV., Pija VII. i Grgura XVI. koji su sve učinili, da se robstvo i trgovina sa ljudima, gdje ista obstoji, dokine i esama na zemlji izkorjeni. — Papa sa pohvalom spominje biskupe Brazilije, koji su mnogo djelovali, da je god. 1888. za vladanja regentice kćeri Petra II. dokinuto robstvo. Osobito ističe sv. otac i hvali revno i apoštolsko djelovanje „svoga dragoga sina, kardinala Lavigerie-a", komu je prošle godine naložio, da sve glavnije gradove Europe posjeti, te da knezovom i narodom civiliziranim po Europi svojom živom rieči oriše onu sramotu, onu nečovječnost, koju braća njihova u Africi snašati moraju. Tjesi sv. otca što je rieč njegova i djelovanje kardinala Lavigeria pala kano sjeme na dobru i plodnu zemlju. Knezovi i narodi Europe priličio se odazvali njegovu glasu. Po najvećih gradovih Europe sastali se odbori, da sabiraju priloge za odkup robova. Radi toga se i sastala medjunarodna konferencija u Bruselju, kamo su vladari poslali svoje punomoćnike, a i velika skupština najodličnijih Francuza u Parizu pokazuje, koliko krščane po Europi zanima nevoljno stanje onih biednika u Africi. Sv. otac u to ime hvali vladatorn i civiliziranim narodom po Europi. Ali pošto je ljubavi kršćanskoj sve to premalo i jerbo odkup robova i dokinuće trgovanja s njimi zahtjeva još veća sredstva i obilatiju pripomoć, to sv. otac nalaže katoličkim biskupom, da se po svih katoličkih crkvah na svietu svake godine na blagdan Bogojavljenja (sv. tri kralja) medju pobožnim pukom sabiraju prinosi za nevoljnu njegovu braću, koja čame u okovih vjekovitoga robstva, nepodučeni o cieni duše svoje. Taj dan smo izabrali, kaže sv. otac, jer se je taj dana sin božji za prvi put poganom objavio, pokazav se kraljem njihovim, koji su i zato sgodno od naših slavnoga predšastnika, sv. Leona Vel., prvaci znanja i vjere prozvani. Sabrane prinose imadu biskupi svake godine slati u Rim u zavod „de Propaganda fide".

Čitaonica „Zora" u Opatiji priredjuje dne 24. tekućega mjeseca u prosterijah istog „društva" zabavnu večer na plesom sliedećim programom. 1. Deklamacija „Naša zemlja" Preradović. 2. Šaloigra „Samo jedan par gaća." 3. Deklamacija „Braća" Preradović. 4. Ples. Ulaznina za osobu 1 for. Ulaznina za obitelj for. 1.50. Početak točno u 8 sati večer.

Iz Riske pišu nam 12. t. mj. Čestitajuć novu godinu Vam i „Našoj Slozi" prosim Vas dopustite mi malo prostora u Vašem cienjenom listu, da Vam štogod objavim iz ove naše posebne „države". Nedelju pred Božićem imali smo nove izbore u našoj čitaonici. Predsjednikom je bio opet izabran barun Juraj Vranyczany skoro sa svimi glasovi, a za podpredsjednika (ostalo prazno [illegible] arti pok. Fiamina) bio je izabran čestiti naš dr. Kiseljak. Starešine i odbornici skoro su isti kano i u dosadašnjoj upravi.

Mi znamo, da se u potaji vrlo fino napada i kuša se nas povaditi med sobom, čemu je glavni povod ovo najliepše mjesto, do koga smo došli nastavivši se u čitaonici. Talijanaši toga nemogu zahoraviti ipak će morati. Tih spletaka mi se nipošto neplašimo, već njim se dapače smijemo znajuć, da smo gospodari u svojoj kući. Oni nam više puta predbacivaju, da i mi talijanski govorimo, što se žalibože kadkad i u čitaonici događa, ali svaki dan manje, jer svatko vidi, da to ide samo na korist onim, koji protiv nas rade.

Na 7. t. m. imali smo koncert čuvenoga slavenskoga guslara F. Ondričeka uz pratnju glasovira profesora M. Gibara. Bila je skruta zima, [illegible] je bio za četiri stupnja ispod ništice a snieg je meo kako vrlo riedko u našem Primorju, ipak je naša dvorana bila skoro puna, a njezin spol je bio vrlo dobro zastupan. Iza svakoga komada vrli umjetnik je bio srdačno pozdravljivan pljeskanjen i živio-klici. Na svršetku izvan programa zagudio nam je baš divno onu po svem Slavenstvu poznatu „Gdje je stanak moj" i tad povladjivanju nebijaše konca ni kraja. Nenadano Jelačićev orkestar sa galerije zasvirao je plesne komade; skočili sluge, te u mig prětvoriše salu u plesnu dvoranu; otvorio se je ugodno nenadani ples, koji je trajao do preko pol noći.

[illegible]

Od nova godine imamo novi željeznički kolodvor, baš pred tvornicom duhana. Ovaj je dakako mnogo bolji od prvoga ali neodgovara svim potrebam, kako bi se imalo zahtjevati u našem gradu, gdje svršavaju dvie željezničke pruge.

Sgrada je doduše prostrana, ali za vagune neima strehe, da ih obrani od sniega, bure ili sunčano žege na dolazku ili odlazku. S tog gledišta kolodvor nije ništa bolji nego su oni najpriprosiji, u Šapljanah ili kod Jurdani. Kolodvor neima gostione ni kavarne, ali se govori, da miele u blizini graditi sgradica u tu svrhu, ali to nije udobnost, koju se u ovo vremena zahtjeva. Kolodvor neima poštarskog ni telegrafičkog ureda, u obće nas kolodvor se nemože ni iz daleka prispodobiti s Vašim. Razsvietlen je doduše električnom svietlobom a pod tim najnovijim izumom smo pročitali najnoviji prevod imena grada Karlovca u talijanski jezik. Tu se čita pod madjarskim napisom: „linea per Carlopoli" i „linea per S. Pietro". Ne trpe Madjari niemštinu, a još manje hrvaštinu a za talijanštinu se nova imena kroje.

Zalude je Madjarom izbjegavati naš jezik i zaludu mu gradska oblast brani ulaz u svaku gradsku školu, jer on isto ovdje od vajkada, obstoji, te bi bio ovdje naći nesmisao otvoriti kakav mu drago dućan bez hrvatskoga jezika, dočim za madjarskoga neznaju nego činovnici.

Madjari su sgradili kod samoga mora ogromnu sgradu „Elevator" za kreanje žita. Napisali su orijaškimi slovi sa strane od mora u svojem jeziku šta ona sgrada znači. Ona slova mogu se čitati skoro sa creskoga otoka. Oni čine reklam i na taj način, ali nitko njih nerazumije. Imaju dobro uredjene škole pa ipak se sami tuže, da nenapreduju jezikom. Naš je oficijuzno izjteran, ali nije još izčeznuo i nemisli izčeznuti, jer taj jezik, kako pravi Riečan kaže: nedaj ma ti z Rike vanka, jer mi v Rike nis nemanka.

Čitao sam jučer u Vašem „Cittadino" da je jedan tršćan veselo slušao kako je po starom gradu obilazila trojica u kraljevskih tkadrpanih haljinah, pjevajuć božićne pjesme i to u talijanskom jeziku. Ovo je njega veselilo, jer da je to nepobitni znak narodnosti njegovog rodnoga grada. Od miline bi bio skoro proplakao. I ja sam ovih dana čuo u starom gradu kako se hrvatske božićne pjesme ore: „Tri kralji jahuhu itd." i mene je to veselilo kako onoga tršćanca i s istog razloga.

Po ovoj nesretnoj studeni položio je g. Ciotta prisegu za načelnika našega „separatum corpus". Sada amo u istinu „separati" i to radi preobilna sniega.

Brajdar.

Dominik Manzoni. Doznajemo iz „Istrije", da je u Kopru dne 7. t. m. umro Dominik Manzoni ili kako ga prijatelji zove uredničk „Istrije", s kojim bijaše suučenik, „Ghino". Mi štujemo čuvstvo prijateljstva, „Ghino". Mi štujemo čuvstvo prijateljstva, pače i hvalimo dra. Marka Tamara, što je onako srdačno napisao članak o svom bivšem suučeniku i prijatelju, kojega mu je mogla odtrgnuti samo smrt. Ghino je učio liječničtvo pak pravo. Nije svršio nit jednoga nit drugoga, već je preuzeo domaće poslove pošto mu je umro otac, na glasu liječnik. Njegovi skokovi imadu se pripisati samo političkom sentimentalizmu, radi česa je imao više put prometačina u kući, pače bio i zatvoren za koji mjesec. Bio je občinskim zastupnikom, al trudan i ozlovoljen potegne se u samotarski život. God. 1874. poče uredjivati list „l' Unione", kojega čisti dobitak je namienio za dječji „azil" u Kopru; nu i tu je doživio razočaranje, te je posliе sedam godina prestao s izlazom. Napisao je i neke pripovjesti, u kojih se ističe, kao u svih njegovih spisih, patriotička nota. Rad podnke proputovao je cielu Italiju i poznavao ju je jako dobro. Kao gorljiv otačbenik ljubio je tjesnju domovinu, našu Istru i mnogo je za nju radio i trpio. Bio je pobožan, savjestan, dobrostiv i najnosljiviji izuzam „one, koji bi nazvali na bud „koji način naše italijanstvo". Umro je, prestalo se je „s ove zemlje, koja bijaše naša mačeha". S Bogom sni. s Bogom krinke, s Bogom rasnade! Koliko boli je snesao, koliko razočaranja doživio, koliko potištenja je podnio, a ipak bio je čelom Italija i poznavao ju je dobro! Kao gorljiv otačbenik ljubio je tjesnju domovinu, našu Istru i mnogo je za nju radio i trpio. Bio je pobožan, savjestan, dobrostiv i najnosljiviji izuzam „one, koji bi nazvali na bud „koji način naše italijanstvo". Umro je, prestalo se je „s ove zemlje, koja bijaše naša mačeha". S Bogom sni. s Bogom krinke, s Bogom rasnade! Koliko boli je snesao, koliko razočaranja doživio, koliko potištenja je podočaranja doživio, koliko potištenja je podčuvstvo, visokim uzorom njegovoga blagoga srca".

Toliko iz oduljega članka urednika „Istrije". Budi nam dozvoljeno primetnuti samo nekoliko rieči. Nam je poznato, da je pokojni Dominik Manzoni obćio i bio osobno snosiv i s nekimi Hrvati, koji nepripoznavaju talijanstva Istre. Glede na to nisu se mogli ni neki Hrvati s njim nikako složiti, kako se neće nit sa drom. Markom Tamarom nit s kim na svietu. Pokojnik je jako često spominjao nekim načinom predlsgao, nek se Hrvati složе u svojih zahtjevih s Talijani i to tako, da bi Istra do Učke spadala pod Taliju, a onkraj Učke pod Hrvatsku. Na to dakako oni Hrvati nikad pristali nisu. nit u razgovoru, nit neće, kao nit drugi. Pokojnik je sbilja imao dobrih vlastitosti, kako navadja dr. Tamaro, bio je pače i bolji nego li ga je predstavio, al bio je nepravedan napram Hrvatom Istre s or' kraj Učke, imao je sna i nada, koje je sobom u grob ponio i koje, dok je prava, neće se nit drugim izpuniti. Kad je ono imao buknuti rat na Balkanu, tad se je u gradovih Istre trusilo tiskanih listova, u kojih se je reklo, da će se s proljeća topiti verige u kojih su tobož Talijani okovani upravo onako, kako se bude topio snieg na gorah. Tad je pokojni Dominik Manzoni odlučio, da već neće izaći iz kuće, dok se to nedogodi. Došlo je proljeće, prošlo je drugo i tretje, prošlo jih je više od deset, on se je čvrsto držao svoje odluke, nije iz kuće izašao; čitao je, pisao je, radio primao prijatelje i prijateljice, koji su mu donašali svakojakih viesti; imao liepu biblioteku, koju je davao na porabu i mnogobrojnim djakom, koji se u Kopru nalaze; nije izašao jer nije dočekao tobožnjega riešenja, legao je u grob neizpunjenih nada. Njegovo „ukorenjeno osvjedočenje" bilo je krivo; njegovo „plemenito čeznuće" nebijaše plemenito; „visoki uzori njegovoga blagoga srca" bili su nizki: jer nije htio, da znade za hrvatski narod Istre ovkraj Učke, koji jest i hoće da obstoji kako mu to po zakonu i pravu dolikuje.

Iz Medulina pišu nam 13. t. mj. Napokon je dospio onaj radostni dan kad se u Medulinu imala oživotvoriti „Hrvatska Čitaonica"! Veselje se je čitalo na licu svakog poštenog Medulinca; svatko bo je očekivao sa blaženom uzrujanošću svečani čas otvorenja te naše miljenice, tog ognjišta, iz kojega će vrcati iskre hrvatskog rodoljublja na sve krajeve široke Puljštine. Nego, dozvolite gospodine uredniče, da po mogućnosti, sve javim kako je bilo.

U nedjelju 11. tek. mj. poslije podne vijale su se zastave, narodne trobojnice i državne crno-žute, na prozorih Kirčeve kuće. Bijaše to znak, da se ljudi sakupe u „Čitaonici" i da prisustvuju svečanom otvorenju iste. U dva sata dodje velečastni gosp. Bylies, župe-upravitelj medulinski, sa vladinim predstavnikom gosp. Dolf narom. Uz prisustvovanje gosp. Jakića, urednika lista „Il Diritto Croato" i gosp. Vilima Grums, predsjednika „Slavjanske Čitaonice" u Puli, i svih članova novog društva, duhovnik blagoslovi stan, za čim izreče liep prigodni govor, koji bi slušan sa počitanjem i oduševljenjem od svih prisutnih. Za tim ustane gosp Jakić, koji nas zanese svojimi krasnimi riečmi. Divno je on iztaknuo trostruke dužnosti, koje već čovjeka: prama Bogu, cesaru i narodu. Govorio je takodjer u ime vlade gosp. Dolinar, a u ime puljske „Čitaonice" g. Grum.

Na koncu svakog govora nebijaše kraja oduševljenim i burnim „živio!" na cesara, narod, Hrvatsku itd.

Zatim otvori predsjednik privremenog odbora prvu radovite glavar skupštinu, na kojoj se brzo i mirno izvrši svih šest točaka dnevnoga reda.

Iz Pule dodje njekolicina gostiju već jutrom; oko dva sata prispje većina odbora i družinara „Čitaonice" puljske i [illegible] gospode i gospodja; ali doček pravi bio je tek na četiri sata kad no dodjoše pjevači puljski. Iz obližnjih sela bijaše došlo množtvo ljudih, osobito iz Premanture i Ližnjana.

Svi skupno, lovor-kito na prsima, krenusmo ulicami medulinskimi, pjevajuć hrvatske pjesmе. Za narod nebijaše nikad takvoga veselja. Napokon, kod Sv. Križa, dočekasmo pjevače puljske, koje smo pozdravili burnimi živio-klici. Iza kratkog pozdrava i predstave s jedne i s druge strane, odosmo svi zajedno na trg medulinski pred sgradu „Čitaonice" gdje bijaše skupljen nebrojeni broj ljudstva. I muškoga i žensko, i staro i mlado, i zdravo i nemoćno sve pohrli da gleda, da sluša, da se raduje. Tu se najprije izpjevalo krasnih pjesama kao: „U boj", „Naglo brate", „Oj ti vilo", „Oj Hrvati" i drugih a zatim g. Jakić progovori javno sakupljenom ljudstvu, koje se s oduševljenjem odazvalo njegovim žarkim, rodoljubnim riečim.

Tako nadodje i noć. Veselje se preneso u Kirčevu kuću, gdje bijaše začinjeno i rujnim vincem i dobrim zalogajem. Pjevalo se i nazdravljalo do kasno u noći i to sve neprisiljeno, sve oduševljeno, u miru i ljubavi. Pjevači „Čitaonice" puljske uzhitili su nas umjetnimi pjesmami, a Medulinci razveselise njih narodnimi. I zbilja ove potonje, osobito napitnica „Pada liače" i „Vrbniče nad morem" dojmile su se svih gostiju veoma ugodno. Veselje potraja dugo uz pjevanje i zdravice. Na ipak moradosmo se rastati. Puljanci su morali otići. Čulo se i orom prigodom krasnih govora a burni živio orili su se neprestano po dvoranah. Srdačan bijaše na rastanku pozdrav a neuzmanjka ni srdačni „Do vidova!" Medulinci se veselise međjusobno još dugo sve liepo i radostno.

Izmedju pozdrava prispjelih na „Hrvatsku Čitaonicu", istaknut ćemo osobito dva: pismo Medulinca Luke Kirca, župe upravitelja u Barbari i prekrasni telegram družtva „Zora" iz Opatije. Ovaj potonji glasi: „Narodni duh se preporađa, njim se diči majka Slava; zapad se Istre bori. sjever-istok preporodom se diči a jug je radit stao. Srdtno mila sestro!" Možete si pomisliti kolikim oduševljenjem bijahu primljeni ovi pozdravi, osobito „Zorin", koji se pročita javno na trgu pred sakupljenim množtvom.

Ciela svečanost i veselica izpala je u najvećem redu i slogi; ništa nepomuti srdačne radosti onog dana. Osobita hvala ide „Slavjansku Čitaonicu" u Puli, da je svečanost bila toli krasna.

(U „Slovenskom Narodu" od 13. t. mj. čitamo viest iz Medulina o otvorenju tamošnje čitaonice, gdje se navadja medju ostalim, da je kotarsko glavarstvo u Puli po savjetu treće osobe dalo sa zidova potrgati oglase. kojimi se je občinstvu javljalo, da će se u Medulinu otvoriti „Hrvatska čitaonica", i da je zabranilo puljskoj čitaonici prisustvovati in corpore toj svečanosti. Ako je gornja viest istinita, tad baca doista tamnu sjenu na rečene osobe. Op. Ured.)

Dr. Volpi. Naši čitatelji će se stalno sjećati toga imena. Nosioc njegov bio je liječnik u Višnjanu. Pučanstvo bilo je s njim do skrajnosti nezadovoljno. I isto občinsko zastupstvo, u kojem je njegovih političkih sumišljenika, bilo je protiv njemu. Braniu ga je, kako ja čitateljem našega lista poznato, vit. Ellsecheg, c. kr. savjetnik namjestničtva i upravitelj kotara potečkoga, u kojega području se nalazi občina Višnjan. Volpi ode. Zadobi mjesto kod tršćanskoga magistrata kao pregledavaoc mrtvih. Kao takav neostade nego nekoliko mjeseci. Vele, da nije savjestno pregledavao i da je ili da će na skoro svoju službu posve izgubiti. Mi bilježimo to, da se vidi, kako je občinsko zastupstvo višnjanske i tamošnje pučanstvo pravo imalo, kad nije htjelo imati toga gospodina lječnikom. Kada je tako vršio svoju službu u Trstu, gdje je ipak znao, da ima muževa, koji njegovo djelovanje nadziru, kako ju je imao vršiti u Višnjanu, gdje je znao, da ima dosta visoka zagovornika u Poreču; da se vidi kakove ljude, onako u javnih sjednicah, zagovara upravitelj kotara, namjestnički savjetnik vit. Ellnscheg, i da bude za ravnanje svim našim občinam, kod kojih bi možda, kako je predvidjati, gospodin dr. Volpi službu tražio.

Otvoren je natječaj na gospodarskom zavodu u Poreču na pet mjesta za one mladiće, koji žele stupiti u praktičnu školu za vinogradarstvo i voćarstvo u Poreču. Podnka će trajati dvie školske godine t. j. 1891—92. Molbe valja poslati ravnateljstvu gospodarskoga zavoda u Poreču do 20. t. m. Molbi valja priložiti: 1. krštni list, kojim se dokazuje, da je molitelj navršio 16 godinu; 2. svjedočbu mjestne oblasti, da molitelj pripada seljačkom staležu; 3. svjedočbu, da znade molitelj točno čitati, pisati i računati.

Talijansko divljačtvo. Pišu iz Zadra, dne 2. jenara: Na Silvestrovo u večer, neki naši dobrovoljci 5. na broju, podjoše u „Grand Hotel" na koncert. Kod posebnog stola, mirno se razgovarahu hrvatski, i jedan drugomu kad kada sasvim tiho napijaše. To nekim talijanašem nije bilo po volji; jedan dapače od njih, c. i kr. činovnik, digne se sa obližnjeg stola, obigra dvoranom ugeorjnjuć ortake, da dobrovoljci govore hrvatski, a za tim stadoše psikati, i vikati: Viva Zara italiana! Viva le scuole italiane! Na te prosiačke izkaze, naši dobrovoljci da ne upadnu u napast, izadjoše iz hotela, i podjoše u kavanu „Specchi". Ali videć da ni tu ne mogu bit mirni od talijanaša, izadjoše, podjoše u kavanu „Europa", i udjoše u najekraj-

nija sobu, da se budu mogli mirno zabavljati. I doista nekoliko vremena tu sprovadjahu mirno i veselo svoje vrieme, kad eto na jednom rulja talijanaška, izmedju kojih se izticahu takodjer neki činovnici, otvore vrata i stade žviždati, grdit jih, lomeć štape od biljarde uz pjevanje talijanskih pjesama i viku: Viva l' Italia! Cavre de Croat! Fuori i Croati! Viva Zara sempre italiana! Dobrovoljci sasvim obzirno se vladahu, da ne bude krvi, i odlučiše samo u skrajnoj nuždi poslužit se oružjem. Pri njihovom obzirnom ponašanju talijanaška rulja se odaleči, ali poslie sata od prilike povrati se u još većem broju i dubkom napuni svu kavanu a osobito sobu gdje su bili dobrovoljci, koji se nadjoše od časa na čas tako stisnuti sa svih strana, da njim je već bilo absolutno nemoguće rabiti oružje. Pri toj divljoj navali talijanaši, oko deset njih sgrabiše ruke jednom dobrovoljcu, zlemiše mu sablju. Doista veliko junaćtvo! Za tim se razidjoše, a da se nije vidilo ni jednog redara, ni jednog organa javne sigurnosti! Dapače, poslije kad se neki gradjani tužiše komesaru občinske straže na taj barbarski prizor, gospodin komesar odgovori: bijaše poć u čitaonicu! Dakle, u glavnom gradu Dalmacije, da se bude mogło govoriti hrvatski, valja poć u čitaonicu, jer tako hoće šaka prekomorskih došljaka i činovnika. Doista divni odnošaji. Mi sve ove čine jednostavno za danas bilježimo, i na nje svraćamo osbiljnu pozornost N. P. gospodina namjestnika Davida. Opazit nam je samo, da toliko u „Grand Hotelu“ pri izviždanju vojnika, koliko u kavani „Europi“ pri divljih izgredih proti istim vojnikom glavnu ulogu vodiše neki c. kr. vladini činovničići. Nevjerojatno, ali istinito! N. L.

List „Estafette“ broj 4886. donosi pod naslovom: Trostruka zajednica i Slavjani Austrije iz Beča 5. jenara 1891. sliedeći dopis: Grof je Taaffe spreman okrenuti se k ljevici, t. j. k njemačkoj stranci; grof će Falkenhayna izaći iz ministarstva, a na njegovo će mjesto stupiti grof Coronini. Malo po malo ministarstvo će presjeći sa Slavjani, te će se pretvorit u njemački kabinet, sličan onomu Giskre. U slavjanskih krugovih još se neće da vjeruje u tu promjenu; ali se zaboravlja, koliko vanjski upliv često odlučuju na austrijanska ministarstva; od mnogo vremena berlinski kabinet ne gleda dobrim okom ono, što tamo u Njemačkoj nazivaju „slavjanskom politikom“ Austrije. Opazivahu, da se neslaže „savez njemačko-austrijski sa popusti, koje habsburško carstvo čini težnjam Slavjana. Grof Kalnoky nikada nepropušta zgodu upozorit grofa Taaffea na to. Čini se, kao da je vanjski pritisak pobjedio. Jedan od vodja ljevice carevinskog vieća izjavio je nedavno dopisniku „Gazete Varšavske“ da čim dodje na vladu ljevica, će glasovati zakon, kojim će njemački jezik biti proglašen službenim jezikom za svu Austriju i nametnut (imposće) podanikom.

Književnost.

Lov na lavove, zabavno-poučne črtice, hrvatskoj mladeži priredjo Ljudevit Tomšić. U Zagrebu. 1890. Tisak i naklada Scholza i Kralja. Ciena 40 nvć.

* * *

Lovor, poučan i zabavan list za mladež srednjih i njima sličnih učiona. Pod tim naslovom izdavati će Josip Mencin učitelj u Petrinji list za hrvatsku mladež. „Lovor“ baviti će se većim dielom ozbiljnim radom, al uz zbilju neće zapustiti šalu i pošuricu. U posebnom odsieku donosit će „Lovor“ pod naslovom „Prvienci“ članke literarnih družtva srednjih škola ili pojedinih učenika viših razreda.

Stojati će na godinu for. 2 a poštom 25 nvć. više; izlaziti će svakog 15. i 30. u mjesecu.

* * *

„Hrvatsko Primorje“. II. svezak. Napisao Dragutin Hirc. Ciena 40 nč. Zagreb 1890. Tisak i naklada akad. knjižare L. Hartman (Kugli i Deutsch).

* * *

Русско-славянскій календарь на 1890 годъ. (365 дней). Изданіе С.-Петербургскаго славянскаго благотворительнаго общества. Петроградъ. Шевалева В. В. Конторъ. Невскій пр. Nr. 136—138.

* * *

Josip Kosarac „Mrtvi kapitali“, pripoviest. U Zagrebu, knjižara Dioničke tiskare, 1890. Ciena 50 nč.

Lutrijski brojevi

Dne 10. jenara

Trst	68	78	57	71	60
Linc	67	74	29	33	70
Budapest	14	1	68	73	49

Dne 14. jenara.

Prag	89	66	23	50	37
Lavor	74	65	67	83	87
Hermannstadt	42	7	39	69	36

Zahvala.

Svim darovateljem i prinosnikom izričemo najpriložniju hvalu u ime oskudne u Beču učeće se hrvatske mladeži, a osobitu hvalu izrazujemo revnom sakupitelju g. Jurju Biankiniu, uredniku „Narodnoga lista“ u Zadru. Srdačna hvala svećilištnim gradjanom, koji za vrieme školskih praznika u svom kraju sakupljahu prinose i darove za naše družtvo i to gospodi Toni Pavetiću, medic.; Vilimu Paucu, pharm.; Vilimu Božićeviću, medic.; Pavlu Štajduharu, medic.; Stevi Mravaku, medic.; Franji Mavru, prav.; Bogoslavu Kosoviću, bod.; Nikoli Andriću, filos.; Stjepanu Popoviću, vet. i g. Pavlu Topalovića, medic.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču
dne 26. studenoga 1890.

Za odbor:

Franjo Vahčić, tajnik. — Dr. K. Kozić, predsjednik.

Josip pop Sasso
blagajn k.

Br. 114

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 15. decembra 1890. razpisuje se ovim natječaj za mjesto: 1—3

1. občinskoga likvidatora,

koji se ima baviti likvidacijom prigrada občinskog zemljišta, sa gudišnjom nagradom od for. 600 i 5% od likvidacija faktično realizovanih i za mjesto:

2. občinskog zemljomjerca,

kojemu će biti zadaća izmjeriti i procjeniti občinska zemljišta prigradjena iza izmjerenja god. 1882. dotično u onih županijah, u kojih nije izmjerenje provedeno, sa godišnjom nagradom od forinta 600 a. vr. i 5% od likvidnog dotičnog kapitala novo izmjerenih občinskih parcela.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe podpisanomu glavarstvu do 15. febrara 1891. i dokazati sve one prednosti, koje se zahtievaju za takve službe, kao nauke, dosadanja praksa itd. Uredovni jezik ove občine jest hrvatski.

Glavarstvo občine
Kastav, dne 15. jenara 1891.
Munić s. r., glavar.

Br. 37.

Natječaj.

Razpisuje se služba stalnoga ravnajućega učitelja III. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u Alturi sa hrvatskim nastavnim jezikom a talijanskim kao predmetom.

Plaća je ustanovljena u zem. zak. od 14. decembra 1888. br. 15. od 1889. god. ku. m. z.

Molitelji, od kojih se zahtjeva i uspostavljenje za naknadno podučavanje u vjeronauku, neka šalju podpisanomu svoje podkriepljene molbe propisanim putem u teku četirijeh tjedna.

Od cesarskoga šulskoga vieća
Pula 10. jenara 1891.
Conti v. r.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. — **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pelich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 6—52

Oglas.

Častim se najaviti p. n. občinstvu u Kastvu i okolici, da sam dne 11. t. m. otvorio u kući gospoje **Ledovike Jelušić** u Kastvu

dućan sa jestivi

u velikom izboru. Mogu vazda služiti fiškom i valjanom robom uz umjerenu cienu. Preporučam se dakle štovanom občinstvu i molim za mnogobrojan posjet.

Ljudevit Jelušić.

Marijaceljske pilule
proti začepljenju.
(Pilulae laxantes mariae.)

Proste škodljivih tvarina, srdno sredstvo kod teškog probavljenja, začepljenje te sliedi tega nastalih občutljivostih, zaradi kojih se mnogobrojno puta liečničke pomoći traži. Gotovo i ublažujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Polag utisnute zaštitne znamke jamči pravo krugljica.

Ciena škatulji 20 nvć., zaboji sa 6 škatulja 1 for. Ako se novac unapred pošalje stoji jedan zaboj sa prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2.20, tri zaboja for. 3.20.

Liekarnik C. BRADY, Kromeriž (Moravska).
Prav tvarine jest naznačena. — Prodavaju se u svih liekarnah 4—10

Resno svarilo

do vseh, ki nemajo še police

bodisi gledе pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je zamreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžence hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za naroporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič porabljiva za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarnejša in najboljša naložitev kapitala in ji je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 56—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz
Ober Inspektor „Klein“
Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

Forinta 5 do 10 svakdanja stalna zalužba bez kapitala i pogibelji pružamo svakomu koji se hoće baviti razprodajom srećaka i vriednostnih papira, zakonom dozvoljenih. Ponudbe pod naslovom srećke (Lose) na ekspediciju oglasa: J. Danneberg, Wien I., Kumpfgasse 8.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, nekdaj imenovane univerzalne krogljice, poznate kot dobre sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Masj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodea 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca, (Prazke kapljice) steklenička 22 kr.

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las; škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki so bile po vseh svetovnih razstavah časopisih iznanjene. 5—12

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—12

Unio catholica

zavod za uzajemno osiguranje škoda, u Beču (I. Bäckerstrasse 14)

dozvoljen ministarskom naredbom od dne 28. febrara 1889.

Zavod osigurava:

Pokretna i nepokretna posjed proti škodam od požara, striele i eksplazije. Za takovo osiguranje jamče uzajemno prvi uzajemno osiguravajući zavodi, koji su članovi dielitbenog družtva uzajemnih osiguravajućih družtva. Usljed saveza sa uzajemno osiguravajućimi zavodi može „UNIO“ podmetnuti osiguranja za najvećoj vriednosti, te daje na temelju toga sayeza osiguranim najveće jamstvo i sigurnost. Svakogodišnji višak razdieliti će se medju osigurane.

Ovaj zavod uveo je takodjer novu do sada neporanatu struku osiguranja t. j.:

Osiguravanje crkvenih zvonova proti razbitju ili razpukniću. U ovu struku spadaju one škode, kojih nisu posljedice požari, već koji nastaju usljed bilo kojih drugih razloga. K sudjelovanju kod te nove osiguravateljne struke pozvani su ponajprije gg. crkveni predstojnici.

Posreduje „UNIO“ takodjer kod prvih uzajemnih osiguravajućih družtva:

osiguranje na život i proti nezgodam.

U posla osiguranja neka se izvoli občinstvo obratiti na glavno zastupstvo u Trstu ili na pojedine njegove zastupnike koji će biti imenovani u gradovih i občinah.

Zastupanje u pokrajini izrečn se poštenim i pouzdanim osobam, koje neka se ustmeno ili pismeno obrate za podpisno glavno zastupstvo.

TRST, mjeseca julija 1890.

Glavno zastupstvo zavoda „UNIO CATHOLICA“ u Trstu
za Primorje (Istra, Trst i Gorica) i Dalmaciju.
M. MANDIĆ.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Balenc.

Broj 4. U Trstu 22. jenara 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak: Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedođje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala si se u Via Carintia br. 25

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Iztekla eto i dvadeset i prva godina što šaljemo naš list na krilo milog nam roda. Stupili smo hvala Bogu u dvadeset i drugu godinu. Pozivljuć narod na novu predplatu, nadamo se, da će nam ostati vjerni svi stari pomoćnici i predplatnici i da će se k ovim pridružiti i oni, koji to do sada nisu mogli ili htjeli.

Predplata s poštarinom za cielu godinu stoji za imućnije for. 5., a za seljaka for. 2. Za pol godine polovicu. Izvan carevine za poštarinu više. Novce ne treba šiljati u zapečaćenom listu, jer je predrago, nego poštarskom naputnicom (*Vaglia postale.*)

Budući da nam se šalje više puta novce u razne svrhe, molimo svakoga, da uvjek točno naznači, što je za predplatu, što za što drugo.

I ovom zgodom molimo naše dužnike, da već jednom zadovolje svojoj dužnosti, jer nije liepo ni pravedno list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da može narodu koristiti.

Uprava „Naše Sloge“.

Novo občinsko zastupstvo u Buzetu.

Koncem minule godine obavili se izbori za občinu Buzet, te bijahu u sva tri tiela jednoglasno izabrani predloženici hrvatske stranke. Naši narodni protivnici nisu se usudili niti stupiti u izbornu borbu u onoj občini, u kojoj su do pred tri godine samovoljno gospodarili, i koju su doveli do ruba materijalne propasti.

Občina Buzet, svojim zemljištnim obsegom i brojem pučanstva jedna od najvećih občinah Istre, bila je spala na tako nizke grane pod talijanaškom upravom, da su naši muževi, preuzimajuć njezinu upravu u svoje poštene ruke, skoro sami podvojili o tom, hoće li im poći ikada za rukom izbaviti ju od gotove propasti. Oni bo nadjoše občinsku blagajnu posve praznu, občinu uo grla zaduženu, puteve i ceste do skrajnosti zapuščene, puk neuk, izsisan i osiromašen, občinske dohodke zaplienjene — jednom rieči: biedu i nevolju na sve strane.

Htjelo se je svakako neobične srčanosti i samozataje prihvatiti se uprave one občine, nalazeće se u toli žalostnom stanju. Ali naši prvaci na Buzešćini, a na čelu im čestiti Frań Flego, zasukaše rukave, te se dadoše svom dušom na ozbiljan i triezan rad u čvrstoj odluci, da ju oslobode od propasti i doveću u kolo ostalih dobro upravljanih hrvatskih občinah Istre. Mučan je bio to doista posao, nu slogom i ustrajnošću, nesebičnim i požrtvovnim djelovanjem rieših one dičnoj postavljenu si zadaću.

Već u prvom trogodišću uredilo je hrvatsko zastupstvo občinsku upravu u toliko, da mu bijaše od visokih, nam neprijateljskih krugova, izdana najbolja svjedočba. Medjutim hrvatsko zastupstvo neće da sustane na pol puta, već hoće, da izvede svoju težku osnovu do konca. Da će pako ono tu zadaću častno rieših, porok nam je rodoljubno i požrtvovno občinsko zastupstvo, za to nam jamči dično ime Frana Flega, koji je na čelu tomu zastupstvu i koji uživa neograničeno povjerenje medju svojimi drugovi i medju svim pučanstvom na Buzešćini. Njega je dne 15. t. m. odlikovalo ponovno občinsko zastupstvo načelničkom častju, za kojom nije težio, kojoj se je dapače zubi i nokti branio. On je popustio nagovaranju i molbam zastupstva, zadovoljio je svojim občinarom, koji ga štuju, ciene i ljube kao svoga otca.

Kako se je ovršilo samo konštituiranje novoizabranoga zastupstva naći će naši čitatelji potanko opisano na drugom mjestu. Ovdje želimo iztaknuti samo značajne rieči gosp. načelnika, kojimi se je zahvalio svojim drugovom na tolikom povjerenju i kojimi je označio program budućemu svomu radu: „Koracati ću“ — reče on — „onom stazom, kojom sam do sada koracao bez obzira na nikoga. Neću gledati na razliku narodnosti, stališa ni kraja. Red u upravi, pravica u poslovih i dobrobit puka biti će mojom *lozinkom* i svrhom mojega rada i u ovom trogodišću.“ Rieči ove, izrečene u svečanom trenutku po novoizabranom načelniku občine Buzet, neće ostati praznimi rieči. On je častno održao zadanu rieč u mnogo težih okolnostih, a kamo li ju nebi održao sada pošto je pošlo njemu i njegovim drugovom sretno za rukom popraviti u kratko onu zgradu, za koju je liepo kazao prvi občinski savjetnik g. dr. Trinajstić, da bijaše pred tri godine sva razklimana i da su njoj stiene pucale sa svih stranah.

Naš puk na Buzešćini može se doista ponositi svojim čestitim zastupstvom a zastupstvo svojim vriednim načelnikom, dočim se mi ponosimo sa onim dičnim pukom, koji je izručio sudbinu svoje občine u onako poštene ruke.

Pogled po svietu.

Trst, dne 21. jenara 1891.

Austro-Ugarska: Puduć austrijski priestolonasliednik nadvojvoda Fran Ferdinand posjetiti će budućega mjeseca ruski carski dvor, da vrati po-jet ruskoga carevića u Beču. Njemački liberalni listovi nagadjaju, da to putovanje neće imati političkog znamenovanja, dočim tvrde naproti tomu Rusiji prijazni listovi, da će imati nadvojvoda političku misiju i da se ima njegovo putovanje u Petrograd smatrati znakom boljih odnošaja izmedju obijuh država.

U Tirolskom saboru razpravlja se ovaj par o zakonskoj osnovi o preustrojstvu školstva. Konservativni zastupnici zahtjevaju, da se dopita crkvi veće pravo u pučkom školstvu nego li to vlada predlaže, čemu se odlučno protive njemački i talijanski liberalni tobož zastupnici.

U Českom saboru traje još uviek žestoka razprava o zemaljskom kulturnom vieću. Staročeski zastupnici uzmiču danomice pred Niemci, dočim se mladočeski zastupnici junački bore proti jednim i drugim, da obrane čast českoga naroda i česko državno pravo. Radi svoga popuščanja padaju staročeski zastupnici sve to niže, a narod ostavlja ih na ciedilu sve to više. Ovih dana priredilo je gradjanstvo Praga veliku demonstraciju proti vodji staročeske stranke, dru. Riegeru polupav mu napokon i prozore.

Zemaljski odbor Galicije odlučio je, da udovolji bar dielomice pravednim željam Rusinah, da će od sada primati i riešavati spise u rusinskom jeziku, što se do sada nije protupravno dogadjalo, i što se kod nas u Istri glede hrvatskoga jezika niti danas nedogadja.

Crnagora: Junački knez Nikola boravio je prošloga čedna u Parizu, gdje mu bijahu izkazane osobite počastiti kao vladaru junačke Crnegore i kao štićeniku Rusije.

Srbija: U mladoj kraljevini nemože se nikako ustaliti red i napredak. Spletke na dvoru izmedju kraljevskih suprugah urodiše spletkami u ministarstvu, narodnoj skupščini i posvud. Radikalna stranka, koja vlada Srbijom i koja je kraljevinu oslobodila od kralja Milana, nezna ili neće da stane na put spletkam razkralja, koji ruje i snuje i u inozemstvu proti vlastitoj domovini.

Italija: Iz Rima javljaju, da se očekuje velikom napetošću encikliku sv. Otca, na kojoj da radi već godinu dana. Ta enciklika da će sastojati od tri diela. — Prvi dio, da će razpravljati o socijalnoj znanosti, drugi dio o potrebi siromašnijih razreda pučanstva, a treći o načinu, kojim bi se tim nevoljnikom pomoglo.

Milom pokojniku

Marinu Šumberca Šoti

preminuvšem dne 13. jenara 1891. u Slovenskoj Gorici.

„Dobra bran' bra“.
Po Pav. II. Tim. IV. 7.

Istro moja, sirotice jedna
Što li skrivi nebu, da Te bije?
Da dok drugim sreće sunce sije
Samo Tebe tuga tišti, biedna.

Pusta gora Tvoja! Što je vriedna
Sve Ti jarve crne zemlja krije,
List za listom pada, tek proklije!
I Tebe nam toli umna, čedna

U muževnoj snazi kob obladi
Hristov slugo, o Marine bratе!
Ti rádiše Višnjeg vinograda
Uživ ode znamenite plaće
Moli Njeg da pravih ruču zadu,
Moli za nas — i mi ćemo za Te!

V. P.

Franina i Jurina

Fr. Greš s manum malo do Kanfanara?
Jur. Po ku pasju nogu po ovoj zimi?
Fr. Gren malo študijat za poteštu.
Jur. Ča imaju tamo od tega školu?
Fr. Je, zač da se sako malo poteštu balota, ter da je va devet lit jedan pet put izabran bil.
Jur. Kada j' temu tako, hodi hodi i pozdravi tamo sve slipe i ćorave.

Različite viesti.

† **Jakov Gorup.** Slavene Trsta zadesio je opet novi udarac. Jedva se zatvorio grob za našim nezaboravnim Viličićem, otvorio se novi grob, da primi u se mrtve ostanke vrlo čestita rodoljuba g. Jakova Gorupa, koji je preminuo nakon duge i teške bolesti providjen sv. otajstvi dne 19. t. m. u mladenačkoj dobi od 29 godina. — Pokojnik bijaše kajigovodjom u pisarni gg. Gorupa i Kalistra, poznatih rodoljuba i veleposjednika. Marljiv i radin bijaše kao mrav, te je neprestance snovao kako da pomogne unapreditи procvat slavenskih društva u Trstu, koje je riečju i činom podpomagao i kojim bijaše uzoran član il odbornik. Za njim plače čestero mladje braće, a tuže za njim i Slaveni Trsta, u ime kojih mu kličemo iz razcviljena srca: Počivaj sladko čestiti Jakove!

K popisu pučanstva. Iz raznih občinah i podobćinah Istre dolaze nam pritužbe od naših seljaka, da su popisni povjerenici njih i njihove obitelji upisali za Talijane, a da oni Talijani nisu nit neće biti, nego da govore u svojih obiteljih i medju sobom samo hrvatski i da su vjerni podanici Njegovoga Velič. cara i kralja Frana Josipa I. Oni si pri tom neznaju kako pomoći, pak se utiču sad ovamo sad onamo, te zdvoju i sgražajuć se pitaju što njim je učiniti. Mi ovim poručamo njim i svim s kojimi oni dolaze u dotičaj, neka se proti krivomu popisu prituže, makar i posve kratkimi pismenimi pritužbami, na c. kr. kotarsko glavarstvo, pod koje spadaju, ili neka idu dvojica trojica njih iz pojedinih podobćinah k istomu glavarstvu, pak neka mu se u ime svoje i u ime svojih suobćinara ustmeno prituže na krivi popis. Preporučamo njim ujedno neka to bezodvlačno učine, jer je još posve kratko vrieme, najviše još tekući mjesec jenar, u kojem imaću kotarska poglavarstva pregledati, da li se je popis pravedno učinio. Popisni povjerenici dužni su, pod pretnjom kazne, pravedno popisivati, a ako toga neučine, je svako kotarsko glavarstvo dužno kazniti popisne komisare i popraviti što je krivo zapisano. Dužn

je to učiniti već po zakonu i po svojoj službi, a u naših okolnostih i po onom patrijotizmu, koje mora bit sveto svakomu ces. kr. činovniku i svakoj cesarskoj kraljevskoj oblasti. Našemu narodu je uzko skopčan njegov hrvatski jezik sa čuvstvom podaničtva Njegovomu Veličanstvu cesaru i kralju. I koj propušta, imajuć dužnost, brisati talijanski jezik, gdje se negovori, i pisati hrvatski, gdje se isti govori, taj nesamo nevrši svoje dužnosti, po zakonu mu naloženo, nego i vriedja rečeno čuvstvo našega naroda prema našemu cesaru i kralju. Pritužite se dakle svi, kojim je krivo učinjeno, i to neodnašajuć nit dana, pismeno ili ustmeno, kod svoga c. kr. kotarskoga glavarstva, koje će, jer mu je dužnost, krivice izpraviti.

U ostalom, po onom što već do sada znamo, neka kotarska glavarstva dopustila su, da u raznih občinah, gdje se samo hrvatski govori, čine popis komisari, koji hrvatskoga jezika nepoznaju; i da se neki kuće gospodari nisu dali po njih popisati. Krivnja toga pada svakako na kotarska glavarstva, jer ljudi nisu dužni znati talijanskoga jezika radi popisnoga komisara, i imadu pravo zahtjevati, da se pozna njihov hrvatski jezik.

Imenovanja i premještenja političkih činovnika u Primorju. Namjestnički tajnik g. Josip pl. Fabris imenovan je kotarskim kapetanom. Ces. kr. kotarski komesari gospoda Šorli i Rossetti-Scander imenovani su namjestničkimi tajnici. Namjestnički perovodje gg. Krekich i Wolkenstein-Brodenegg imenovani su kotarskimi komesari. Namjestničkimi perovodjami imenovani su gg. dr. Breitenberg i grof R. Schönfeld. Kotarski kapetan Ivan pl. Simzig premješten je u istom svojstvu iz Pazina u Sežanu; na njegovo mjesto dolazi novoimenovani kotarski kapetan g. Josip pl. Fabris.

Iz Pazina pišu nam 20. t. mj. Ovdje se pogovara u činovničkih krugovih, da je premješten naš kotarski kapetan, poglaviti g. Ivan pl. Simzig odavle u Sežanu, te da će ga zamjeniti novoimenovani kotarski kapetan g. Josip pl. Fabris. Taj premještaj iznenaditi će sve one, koji znadu, da gosp. Simzig nije odavle želio otići i da bijaše ovdje lepo vidjen od svega puka okolice i od svih onih gradjanah, koji nečrube u nadri-liberalni talijanaški rog. Sa svakim ljubezan, sa svakim jednako blag, pravičan i nepristran, ostaviti će medju nami uspomenu čestitoga činovnika, kakovih imade žalibože vrlo malo u našoj Istri. Talijanaška stranka nije ga dakako trpila, jer se držao zakona i jednako svim dielio pravicu, a poznato je občenito, da je moguće slagati se sa talijanaši samo onim činovnikom, koji vrše volju talijanskoga političkoga društva ili koji su u redu i izvan njega odlučni protivnici svega, što imade u Istri hrvatskoga. Čim su saznali naši lažni-liberalci, da će odavle g. kapetan, razvedrilo njim se lice, jer se nadaju, da će njegov zamjenik plesati onako, kako mu budu oni svirali. Mi neznamo, da li je ili nije opravdana ta nada, al ako nas nevaraju njekoji znaci, držimo, da se je ovim premještenjem htjelo zadovoljiti talijanaškim gospodi, koja će rovati i spletkariti proti Petru Pavlu, koji nebude hotio puhati u njihovu tikvu. Mi smo imali u posliednje vrieme njekoliciju, čestitih činovnika, kao što bijahu gg. Manzano, Simzig, Handel itd. koji su išli svi istom stazom, a njih će morati da u tom sliedi svaki novi poglavar ako hoće, da se ovdje održi.

Ali nepitamo povlasticah niti milostih od nikoga već jedino to, da se zakon i pravica jednako kroje gradjanu i vanjšaku, bogatašu i siromahu, Talijanu i Hrvatu. Tko se bude držao toga načela, naći će ljubavi, odanosti i podpore medju nami, inače naši će nas uviek pripravne na borbu i uztuk na obranu zakona i naših prava.

Odbor „Slovanske čitaonice“ u Trstu javlja gg. članovom, da se neće obdržavati za dne 23. t. m. najavljeni koncert radi nepredvidjenih zaprieka, već samo plesna zabava.

Veliki ples „Tržaškoga Sokola“ biti će u nedjelju na večer u dvorani kazališta „Politeama Rossetti“. Sokolov ples spada uviek medju najugodnije zabave tršćanskih Slavena, pa nema dvojbe, da će se taj glas i ovaj put obistiniti.

Veliki ples „Delalskega podpornega društva“, obdržavan prošle subote u kazalištu „Fenice“ izpao je vrlo sjajno, što nam svjedoči, da uživa to društvo osobitu naklonost u svih slavenskih krugovih grada Trsta i okolice.

Iz Paza pišu nam 17. jenara. (**Hrvatska pučka škola**). Dična „Naša Sloga“ javila je već cienjenim svojim čitateljem o hrvatskih pučkih školah, ustanovljenih ove školske godine u našem Puzinskom kotaru, al o našoj, nismo jošte ništa čitali, zato eto se ja lačam pera, moleć slavno uredničtvo, da i evo njekoliko redaka uvrstiti izvoli u našu miljenicu. Dan 15. decembra prošle godine bit će zlatnimi slovi upisan u krusiki naše občine, jer taj dan je i nam sunašce prosvjete prosijalo; otvorismo bo hrvatsku **pučku školu**. Znajući predobro, „da je prazno djelo bez blagoslova neba“, saxnasmo po starom kršćanskom običaju, najprije duha svetoga, da nam bude nauka u pravu dušavnu i tjelesnu korist, da bi se uzgajali u našoj školi pravi katolici i dobri Hrvati. Tko zna od kolike je koristi dobra škola, razumjet će i naše sveobće veselje, koje vladaše onaj dan, kad je počela škola, koja do sada nikad jošte kod nas obstojala nije, pa zato znade ih jako malo u nas pisati i čitati. Al eto sada, hvala Bogu! imamo baš liepu priliku, poslati našu djecu na nauku, koje zbilja „kao ozebao sunca“ trebu, da se šta potriebna i koristna za život nauči. Naš puk, posve shvativ ovu važnost, rado šalje djecu u školu, te sad u ovo strogo zimsko doba, polazi istu već preko 50 djece. A da će biti polazak još veći, kad prestane stroga zima, neima dvojbe, jer sada djeca iz odaljenih sela nemogu ni uz najbolju volju istu polaziti. Da imademo školu, treba na tome da hvalimo najprije čestitomu našemu g. župniku Antunu **Požaru**, koji drage volje dade u svojem stanu — neimajući občina prikladne kuće za to — školsku sobu, te koji i djecu našu poučava. Dobrim rukam dakle povjerismo miljenike svoje, jer smo stalni, da će on, kao učen i razborit svećenik, i u školi posve učiniti svoju dužnost, te nam djecu u vjersko-narodnom duhu uzgojiti, da budu poučeni i probudjeni znali svoje pravice iskati i zahtjevati. A onda treba da hvalimo takodjer našemu vriednomu g. županu, koji je svojski nastojao, — želeć ni truda ni muke, da se naša najvruća želja čim prije izpuni. Da nije naša hrvatska škola svima po volji, netreba nam ni spominjati. Naši protivnici, opojeni djedovskom kulturom, nasićeni tovarskim mesom, nastojeć iz petnih žila, da bi „Slavo“ uviek ostao „ščavo“, da ga mogu i nadalje varati, te mu se neuku rugati, nisu uspjeli svojimi spletkarijami, jer se je naš puk hvala Bogu već probudio i pogledao i stao sam razlučivati prijatelja od neprijatelja, pa bio on svoj Petar ili Pavao, nosio on gospodsku „veladu“ ili kmetsko „benevreke“.

Naši susjedi potomci „Rumunja“ takodjer pitahu školu, al trajeć isti ondje, gdje „mjesto da ih sunce grije, led bije“, ostadoše dosada praznih.

Tako je eto naša već peta hrvatska pučka škola, koja se otvorila ove školske godine u Paziuskom kotaru. Do mala, otvorit će, kako čujemo, hrvatske škole i u **Krbunah**, i ondje počevat će djeca obljubljeni ondanji župe-upravitelj, sin bratskog češkog nam naroda, mnogočastni g. Josip Vanik. Bog usporio trud svim onim, koji se trude i znoje oko narodne prosvjete.

Slavjanska čitaonica u Puli priredjuje sjajni ples dne 31. jenara 1891. u prostorijah „Politeama Ciscutti“. Pri plesu svirati će glasba c. kr. mornarice. Početak u 8 satih na večer. Ulaz za muškarce 1 for. Male ložé 1 for. velike 2 for.

Iz Dalmacije pišu nam 16. t. m. Naš pok. Kvaternik je pisao: . . . „značilo bi poticati narod naš na **samoubojstvo narodnje** svjetujuć ga neka on prekršteni rukuh i mirno gleda, kako se za njegovi pravi i svojinom bez njega i proti njemu postupa; čim bi se svaki izgled na bolju oudućnost njegovu u samoj klici, na uviek uzmanio, a čim i temelj sigurnoj propasti njegovoj položio“. — Mnogobrojni su se atentati ponavljali proti hrvatskomu narodu; mnogo je on od tudjinaca, a i od domaćih izroda zla pretrpio, ali je sve preturio hvala providnosti, tilavosti i odlučnoj borbi njegovoj. Još nas mnoga zla biju, još nam mnogo borbe ostaje. Boriti nam se uztrajno i odlučno za narodne naše svetinje, za slobodu Hrvatske i njezin samostalnost; odbijati juriše protivnika, koji neprekidnu navaljuju na ono, što nam je još preostalo, na sve, što nam je sveto, što ljubimo i čim se dičimo. Ali ako je navala žestoka, junačka je i obrana, a novi borioci krle sve u većem broju na

Slogi“, kako su još od velike nuide za ovo pučanstvo dvie crkve — jedna u Kraciji, a druga u novoj Puli. Od toga vremena sjedili su do sada tri „poglavita“ mužа na svoj načelničkoj stolici, za koju se je i dosta borilo. Isto tako eto sjedi sada i treći presv. biskup na Mavrovoj stolici u Poreču. Pak je li se barem jedna nekamo potrebita crkva u to vrieme pobrinula? Naše više svećenstvo od oto doba sklonilo je i slaže se s onimi, koji vedre i oblače. Ovi naravski i dopitavaju medju ostalim godimice i stotine forintah za koparski zavod, koji će se valjda premjestiti uzamo radi njemačke gimnazije, na kojoj su jur otvorena dva razreda, jer držimo, da bi toj gospodi morala biti ova njemačka gimnazija nješto milija nego li taljanska u Kopru. Kako inače bi se dalo tumačiti one rieči, što ih je jednom izustio u našem saboru vladin povjerenik, tvrdeć, da u Istri imade ne malo ljudih, koji njemački govore.

Nu što se ipak učinilo u mjesto crkvice za Kraciju, za onaj dio Pule, gdje imade i mnogo našega naroda? Tuj sada vam stoji prostrana, uprav krasna i ukusna zgrada, u kojoj su postavljene šestorazredne posebne učione za jedan i drugi spol. Čemu ona budi sukromna budi javna tužakanja, da je ovdješnja mladež veoma razkalašena i neposlušna? Bolja niti nemože biti, kad pomisliš, da riedko vidi crkvu i redovita vjeroučitelja u školi.

U veliko nas iznenadio onomadnji proglas, što ga s inimi dostojanstvenici izdalo vrhovno zapovjedničtvo „naše“ male ali hrabre mornarice, da se kupe prinosi za graduju crkve, koja se ima podići u novoj Puli iliti kod sv. Polikarpa. Otaj prezanemeniti korak našega izobraženoga častničtva, komu zavidjamo njegovu ogromnu bibliioteku znanstvenih knjigah, skoro u svih jezicih, nas preseneti, jer mu se ni malo nenadasmo.

Kakove zasluge kod Boga može steći svaki našinac, gdje može i on kakav novčani milodar doprinieti u tu svrhu, dobro znajuć, da ota crkva neće samo služiti mnogobrojnoj omladini, što ondje polazi njemačke učione, nego i našoj momčadi, koja sačinjava većinu ces. kr. mornarice. Onaj oveliki niz velemožnih, i visokih licah, što sjedi u odboru za sakupljanje prinosakah za rečenu crkvu jamči nam, da ćemo ju do par godinah vidjeti uzidanu i gotovu. U to ime pomoz Bože, a slave pomorskomu častničtvu!

Nova občinska zastupstva u Buzetu ustrojilo se je na 15. t. mj. Načelnikom odabrin je opet sa svimi glasovi, osim jednoga, od svih ljubljeni i štovani g. Frane Flego. Težko mu je bilo primiti na sebe teret, da za dalnje tri godine ravna ovom prostranom občinom, koje je upravu on pred tri godine nakon u podpunom neredu i razsulu i u koju je svojim neumornim, trieznim, oxbiljnim i nepristranim radom uveo red i pravicu; al gdje se o dobrobiti puka radi, tu naš Frano ne poznaje žrtve, pa se je poklonio jednodušnoj želji naroda. Kao savjetnici i pomoćnici u težkom poslu odabrani su sa svimi glasovi osim jednoga odvjetnik g. dr. M. Trinajstić, a velikom većinom glasova gg. Jakob Negri, Mate Sanković, Ivan Zigante, Ivan Bužan, Mate Šverko, Anton Klarić, Ivan Cerovac i Mate Brajković.

Iza dovršena glasovanja g. kot. povjerenik Rebek pozdravi krasnimi rieči novoizabranoga načelnika, odbor i zastupatvo predočiv njim važnost njihove zadaće, osobito sada, gdje poslovi, zadatci i tereti občinah sve više rastu, te odgovornost, koju na sebe primaju i zaključio je nadom, da će se pokazati dostojnimi povjerenja, što ga je narod u njih položio, izabravši ih jednoglasno u občinsku upravu. Tad primi u svoje ruke njihovo svečano i po zakonu propisano obećanje.

I g. Jakob Negri, koj je, kao najstariji član zastupatva ravnao izborom, pozdravi ganut novoizabranoga načelnika i umoli ga, da opet sjedne na staro mjesto, gdje je kroz tri godine toli dično sjedio.

Gospodin Frane Flego zauzme svoje mjesto i dvoranom zaori gromki „živio“, a zvonovi sa zvonika navjestiše puku, da mu je odabran glavar, za druga tri ljeta. Trenućim se glasom zahvali se načelnik na novom izkazu povjerenja i na novom odlikovanju. „Koračati ću“, reče među ostalim, „onom stazom, kojom sam do sada koračio, bez obzira na nikoga; neću gledeti na razliku ni narednosti, ni stališa, ni kraja; red u upravi, pravica u poslovih i dobrobit puka, biti će mojom lozinkom i svrhom mojega rada i u ovom trogodišnjem postojanje njegovu namjeni da naći podpore u ces. kr. političkih oblastih, a osobito u novom nastupstvu, jer tek od složnoga rada možemo očekivati povoljan uspjeh“. Svoj govor zaključi pozivom na

zastupnike, da trikrat naklikan: „živio naš premilostivi cesar i kralj, kojega nam Bog poživi, da dugo i srećno svojimi narodi vlada!“

Zastupnici se živo odazvaše i tad ustade g. dr. M. Trinajstić, da u ime zastupnika pozdravi g. načelnika. Razloži u kakovom se žalostnom stanju nalazila občina buzetska pred tri godine, a u kakovom se nalazi danas. Onda je bila raskliman kuća, kojoj su stiene pucale sa svih strana, a danas se ne stidi svojega lica pred drugimi sestrami u Istri. Za taj preobrat na bolje najviše si je zasluge stekao novoizabrani i dični načelnik, koj se je mnogo žrtvovao, da uvede red i poštenje, ondje gdje su prije nered, lakomost i sebične pohlepa vladale. Neka koraca, kako je obećao, starom stazom i neka bude uvjeren, da mu podpore i savjeta od zastupnika nikada pomanjkati neće tako, da kad nakon trih godina budemo on i zastupnici morali ustupiti mjesto novomu zastupstvu, moći će mu predati onako neokaljan barjak, kako su ga neokaljana od svojih neposrednih predšastnika primili. Na koncu pozove, da još jednom uzkliknu: živio načelnik Fran Flego!“

Tim bude zaključena prva sjednica novoga zastupstva. Mi se nadamo, da rieči što su se onoga dana rekle, neće ostati prazne rieči, već da načelnik neće sustati u svojem radu, a zastupnici, da će ga u svem svojski podupriet. Občina buzetska, ako i je odnosno siromašna, zbog svojega obsega jeste jedna od ponajvećih u Istri. Neki prijašnji vladnici su ju izsisali i doveli do ruba propasti, jer se nisu za drugo brinuli, nego da čim više i čim bolje zadovolje svojoj pohlepi. Na sadanjem je zastupstvu, u kojem sjede muževi nadahnuti najboljimi namjerami, da nastavi rad prestaloga zastupstva i doprinese k sreći i blagostanju cielo občine, pa će ga blagoslivljati Bog i puk!

Dar školskoj mladeži. Iz Berseča javljaju nam, da je tamošnji veleposjednik i rodoljub g. Toma Kumičić izručio domaćemu učitelju g. Pajaliću, prigodom smrti svoga čestitoga otca blagopokojnog Tome Kumičića, svotu od 30 for. sa željom, da taj novac razdieli među školsku mladež za nabavu potrebitih školskih stvarih. Hvaleć g. Kumičiću na tom plemenitom činu, želimo da bi se i drugi imućniji rodoljubi češće ejetili naše siromašne učeće se mladeži.

Otvorena mjesta kotarskih sudaca u Buje i Pazinu. U službenom listu čitali smo natječaj na otvoreno mjesto kotarskoga sudca u Buje, a iz dobra izvora doznajemo, da će se domala otvoriti natječaj za mjesto kotarskoga sudca u Pazinu. U mjestu Buje govori se doduše većinom talijanski, ali je u okolici, koja spada pod taj sudbeni kotar, ogromna većina našega puka, pak se opravdano nadamo, da će ministar pravosuđja podieliti mjesto sudca u Buje jedino onoj osobi, koja se bude mogla izkazati, da pozna u govoru i pismu hrvatski il slovenski jezik. Inače nebi sudac mogao zadovoljiti zakonu niti svomu uzvišenomu zvanju.

Ako to vriedi za Buje, vriedi kud i kamo više za mjesto sudca u Pazinu. Taj sudbeni kotar jest malom iznimkom napučen samimi Hrvati, od kojih znade riedko koji štogod natuknuti i talijanski. Budući kotarski sudac u Pazinu mora biti podpunoma vješt hrvatskomu jeziku, inače nebi mogao vršiti svojih dužnostih.

Upozorujemo na jedno i drugo mjesto gg. zastupnike i sve one, kojim je do toga stalo, da se zakon i pravica jednako svim kroje.

Gospodarska zadruga u Buzetu držala je svoju glavnu sjednicu na 22. prošloga decembra. Predsjednik g. Fran Flego izjesti o radu zadružnom u minuloj godini. Razne nezgode i neprilike zapriečile su, da društvo razvije onu djelatnost, koju se je od njega očekivalo. Tomu je uzrokom također i to, što je zadruga tekar stupila u život i što još nije mogla u svoju sredinu sabrati znatan broj članova. Ipak uradila je prema okolnostim dosta, porazdieliv medju članove voćaka, razna sjemenja i raznovrstno oruđje, a najpače ono proti medljiki.

Blagajnik g. Jakov Negri izvieštava o stanju blagajne, koje je sasvim povoljno, jer se je našlo for. 121·94 prebitka za tekuću godinu.

Kod razprave o proračunu za godinu 1891. zaključilo se je, na predlog g. dra. M. Trinajstića, da se uvrsti u potrošak svote od 50 for. kao podpora dvim djevojkam ili dvim mladićem, koji bi poslali u Goricu ili inamo, da se nauče svilogojstvu. Prednost bi svakako imali sinovi ili kćeri zadrugara. Na predlog istoga uvrstilo se i 10 for. za nabavu murava iliti dudova i razdiobu istih medju članove.

— Na predlog g. Fr. Flega prepustilo se odboru, da prouči kakav bi bio najbolji plug za zemlje u ovom kotaru, te da se ga se priskrbi u godini 1892. Nije prihvaćen predlog g. dra. M. Trinajstića, da se zadruga stavi u dogovor sa občinom za najam ili za nabavu vrtla, koj bi mogao služiti i kao školski i kao zadružni vrtao. Mjesto toga poprimila je skupščina predlog gosp. Jakova Draščića, da se kupi jedan padovanski osao za oplemenjenje ovdješnje pasmine. Još je prihvatila skupščina predlog g. Fr. Flega da se nabavi strojeva za škropljenje trsova i predlog g. dra. M. Trinajstića, da se nabavi 10 kosira i 5 škara za klaštrenje. Ovi strojevi bi se porazdielili na razne krajove za porabu članovom, a ovo bi se orudje ždriebalo na budućoj skupščini medju članovi, koji budu uplatili sav godišnji prinos.

Na predlog gg. Ivana Žiganta i Mate Sankovića odlučeno je, da se ima buduća skupščina držati u Roču u mjesecu agustu ili septembru.

Prije nego li se prešlo na izbor novoga odbora za buduće trogodišće izrede skupščina na predlog dra. M. Trinajstića hvalu dosadanjem odboru na njegovom trudu.

Po predlogu gg. Antuna Gržinića i Ivana Žiganta izabralo se aklamacijom u novi odbor gospodu: N. Bana, Jakova Draščića, Frana Flega, Antuna Gržinića, Jakova Negri-a, Petra Mantovana, Mata Sankovića i g. dra. Mata Trinajstića.

Izabrani se povukoše u sobu, da odaberu izmedju sebe predsjednika, podpredsjednika, tajnika i blagajnika. Kad se povratiše, predsjednik Frane Flego priobći, da je predsjednikom odabran dr. Mate Trinajstić, podpredsjednikom Ant. Gržinić, tajnikom Fran Flego, a blagajnikom Jakov Negri, te pozove novoizabranoga predsjednika, da zauzme svoje mjesto, izrekavši nadu, da će se starati, da nam društvo bujno procvate i donese ploda ovomu kotaru.

Dr. M. Trinajstić se zahvali članovom na povjerenju i obeća, da izkustvo, što ga je stekao kao tajnik krčke zadruge, znati će ga uporabiti na boljak ove zadruge, al više nego o njemu visiti će napredak društva o samih članovih, kojim je raditi, da se broj članova poveća. Što je više članova, više je novca, a sa više novca više se može potrebam doskočiti. Neka svaki radi što može i zadruga će postići svoju svrhu.

Knjige „Matice Hrvatske“ za g. 1890. Uprava naše dične „Matice“ počela je razašiljati članovom knjige za god. 1890. Mi smo jur primili 8 knjiga, vrlo krasnih sadržajem i izvanjštinom te nemožemo, od manje, da je što toplije nepreporučimo svim našim čitateljem. Za Trst i okolicu valja se prijaviti kod čuvara „Slavjanske čitaonice“. — Radi pomanjkanja prostora nemožemo za danas obširnije izvještiti o tom krasnom daru „Matice Hrvatske“.

Pastirski list českoga biskupa Ljutomjerički biskup izdao je pastirski list, koji se je na dan S. Stjepana čitao u propovjedaonicah njegove biskupije. Spominjuć narodne razmirice u Češkoj, razjašnjuje pastirski list ona pravila, po kojih se u narodnih stvarih nedade vršiti zakon krščanske ljubavi. Razlažuć pojam rieči, „narodnosti“, zaključuje, da kršćanska ljubav ne dopušta samo osobit obzir na vlastiti jezik, već ga smatra i dužnošću. Naklonost prema vlastitomu jeziku čovjeku je prirodjena, kao ljubav prama otcu. Iz svega se vidi, da se nesmije samo pokazivati prava ljubav i zahvalnost prama vlastitoj narodnosti, već da je to i sveta dužnost. Dopušteno je, pristojno i pravedno, a u stanovitih okolnostih okolnostih i dužnost, da se svimi dozvoljenimi sredstvi podupire boljak i napredak naroda. Ima se posvjedočiti ona ljubav i zahvalnost, koju preporuča i sveto pismo staroga i novoga zakona. Sam je Isukrst primjer ljubavi i prama puku svome. Premda je prava ljubav k vlastitom narodu dozvoljena, nije dozvoljena i grješna je neprava i slepa ljubav, koja nevidi mane svoga a dobrih svojstva drugoga naroda, ljubav ograničena, koja ljubi samo svoje suplemenike i narod svojega jezika, a ostale iskreno svoje odbija; ljubav nepravedna, koja nestuje nikakovih pristojnosti, niti se neplaši pogrede očitoga prava, kada joj se pričinja, da to iziskuje korist vlastitoga naroda. Osudjuje fanatizam, veli, da je neprijateljstvo medju narodi taj uzrok, što se narodi odkinjaju od kršćanstva, pristajuć uz staro pogaństvo. Zaključuje posivlje pastirski list svoje vjerne na slogu i ljubav.

Hrvati u Mletcih. Čitamo u „N. L.“: Od starih vremena obstoji u Mletcih naselbina dalmatinskih Hrvata, koji imadu svoju crkvu i bratovštinu pod pokroviteljstvom S. Jurja i S. Tripuna. Bratovština mudruje na svoje troškove i uzdržava, koji svaku blagdansku pjevu posluženja u Svetištu na hrvatskom jeziku, a na Cvjetnicu obavlja i cio obred. Ovih dana bratovština naša u Mletcih imenova svojim dobrotvorom čestitog Hrvata don Nikolu Allegrettia iz Trogira. Sretno!

Neuka nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

Premilom i jedinom bratu

MARKU POPU-VEŽIĆU

u znak neopisive radosti prigodom njegove mlade mise, koju prikaza Svemogućemu Bogu u Draču dne 21. novembra 1890. ovaj zastavak dušom i srcem posvećuje vjerni i ljubezni brat

Nikola.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

Vrlo često i skoro svuda čujemo tužbe gospodara, da im lan i konoplje idu danomice na gore. Bilo je vrieme, kada su ljudi ciele njive zasajivali lanom i konopljami, pa je bilo milo i pogledati, kakvi je to bio krasan lan, kakove krasne konoplje, bi reć kakov gaj. Radjalo obilato, a vazda bi se našao kupac, koji bi dobro platio, jer je bilo krasno predivo. A kako je danas? Danas samo gdjekoja žena baci koju sjemena na kojoj zavrtnici ili zakuku, da tim namiri svoju potrebu, a o predaji prediva neima ni govora. Mnogo je truda, kaže ona, a malo koristi. Tako i jest. Lan je sada malen, patuljast, predivo mu je loše, čega radi i kupci nemare za nj, a ljudi videći to njim ga što manje. Prije bi naše gospodarice dovažale — koliko mi je poznato još od onog zemana, kad bijah upraviteljem poljodjelstva i šumarstva u našoj užjoj Hrvatskoj — na najmove pune vozove prediva i gotovu platna, a danas viditi ćeš u jedne tek nekoliko porjesama u dugo isto toliko, a za gotovo platno i kapitaj. Ima bo krajeva u kojih je zemlja gora od naše i oštrija klima, a ipak imaju ljudi od lana koristi, a gdje gdje i obogate. Čega radi proučavao sam ja postupanje sa tima vlaknastima biljkama; kakovo je u nas i kakovo, je u drugih krajevih. Ja sam se cavjedočio, da su tužbe naših gospodara posve opravdane, jer u istinu malo gdje u nas opazio sam krasno vlakno; ali sam se njedno cavjedočio, da pri takovom postupku, kakov je u nas, inače biti nemože: lan i konoplje mordju da se prije ili poslije izrode.

Videć dakle, da je našim seoskim gospodarom nedvojbeno potrebna nauka, kako treba postupati lanom i konopljami, da bude od njih koristi, pružam im ovaj naputak na dobrostivo uraženje, koji je potvrdjen sa mojim višegodišnjim izkustvom.

A. Važnost lana i konoplje.

1. **Lan i konoplje u gospodarstvu**

Lan i konoplje su u gospodarstvu tako važne stvari, da bez njih ne može biti niti najsiromašniji seljak. Lan i konoplje je seoskomu gospodaru neobhodno potrebito za sve, počam od odjeće pa do najjednostavnije posteljine. Sjeme laneno u trgovini je veleva'no a razloga što se iz istoga ožimlje ulje lanu, da jedan vagan, koji važi 36 klgr. i 4 dkg. daje 11 klg. i 20 dkg. ulja, koje je dobro za gorenje; zatim je znamenit ljek u živinarstvu.

Mlegovo lišje (likovina ili vlas), koje se s trstike svlači, taru uz veselu pjesmu naše Hrvatice danju i za obliede mjesečine, te se hvale liepim predivom, koje obično predu kroz zimske duge večeri pripravljajući dijete prazne, pune fantazije pripovjedke. Majka brižno tkaje i šije, da napuni škrinju bielom rubeninom, koju će dati liepoj svojoj Mari, kad je udade.

Pedersne cunje pokupi prnjkar, a za nje daje iglica i raznih vrbca našim djevojkam. Iz prajka pravi vrsnicar papir. Bože, od kolike je koristi lan i konoplje! Zato mora svaki seoski gospodar hoćeš nećeš providiti se lanom i konopljem.

Za njega bo je lanena i konoplja odjeća najzrajnija i ako se za takova sam nepobrine, tako dobre doista neće nigdje kupiti.

Ma da bi on i htio kupovati laneno tvorničko platno, to ono neće biti nikada tako dobro, kao što će biti ako ga sam učini, jer tvornice riedke gdje rade laneno platno od čistoga lana. (Slieditć će.)

Listnica uredničtva.

Gosp. V. P. u O. Ercilite nam poslati, da vidimo. Prijateljski odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 17. januara

Beč	25	51	8	67	63
Grac	42	5	19	13	32
Temešvar	2	49	26	64	52
Inzsbruck	50	13	68	16	86

Dne 21. januara.

Brno	6	40	46	51	23

Poslano.*)

Prečastitemu gospodu

Vjekoslavu Spinčiću

dekanu

in

njegovim vrlim tovarišem, dek. pesnikom

v Istri.

Vaše in Vaših vrlih tovarišev nesebično postopanje v deželnem zboru istrskem dalo je povod katol. polit. društvu „Slovenski jez v Brdih“, da je v rednem občnem zboru v Biljani dne 28. decembra 1890. z veliko navdušenostjo sklenil: Vam in tovarišim izraziti svoje občudovanje in iskreno zahvalo.

Namenjujoč Vam ta sklep, kliče Vam podpisani odbor:

„Bog ohrani in oživljaj naše predbornike v Istri, da se „tužna“ spremeni v „veselo“, ter jim podeli plačilo za trud in trpljenje!“

Biljana, 15. januarja 1891.

Ant. pl. Reja, tajnik. — And. Žnidarčič, predsednik.

Priposlano.*)

Piskarom slavnoga puljskoga lista „Il Giovine Pensiero“

iz Lovrana.

Nakon dovršenih poslednjih izbora za občinu Lovran počeli ste piskarati u glasovitom puljskom listu proti mojemu otcu svega i svašta. Da vam viri iz svakog poteza pera prosta laž i gnjusna kleveta, netreba dokaza onim, koji poznaju ikoliko moga otca. Ističuć hinbeno i lukavo ljubav do občine i puka lovranskoga, navaljujete besobrazno i bezstidno na muževe, koji vas preziru, jer ste ništarije.

Ako Vam je u istinu stalo do reda, mira i napredka našega grada, morali biste javiti školskim oblastim ili vladi kojeśta u pogledu morala o našem učitelju g. Vilimu Grossmanu, kojega vi na dlani nosite. Nije li Vam o njemu ništa poznato, a vi zapitajte njegovu služkinju Jelicu, koja će Vam kazati kojeśta o ženi, koja dolazi k njemu. Nebude li Vam ni to dosta, obratite se na Lonku Petrićić, koja je u službi kod mojih roditelja. Kad Vas nebi zadovoljili svi ti svjedoci, stoji vam na usluge

Ivan Turčić ml.,

kapetan jedrenjaka „Zenit“.

Malo-lo, mjeseca januara 1891.

Javna zahvala.

„Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču primilo je u svoje dobrotvorne svrhe, naročito u svrhe utočišta, koje za uboge hrvatsko-dječe visoke škola u Beču uzdržaje, od slavnik ravnateljstvah i to: hrvatske komercijelne banke u Zagrebu 20 for.; osiguravajuće zadruge „Croatia“ u Zagrebu 15 for. prve požeške štedionice 10 for.; varaždinske štedione 5 for. i sriemskog štedioničkog, eskomptnog i dioničkog družtva u Vukovaru 5 for.

Mi ovim u ime naših štićenika slav. ravnateljstvima navedenih zavoda i družtva izrazujemo najtopliju dužnu zahvalnost.

P. n. gosp. odvjetnik Dragutin Riffer u Osieku sabrao svotu od 36 for. P. n. gosp. Mato Stojković u Dubrovniku sabrao svotu od 30 for. P. n. gosp. Juraj Biankini u Zadru pripotan 30 for. 20 sabranih od g. Andrije C. Saina u Vodicama. P. n. gosp. Dr. Josip Aranza u Zadru sabrao svotu od 75 for. Gospoda sveučilišni građani Pavle Štajdohar sabrao u Djakovu 14 for., Ivan Zukon sabrao u Medulinu Premanturi 14 f. 50 kr. a gosp. Josip Sasso sabrao u Beču (mjesto vienca na Kačićev spomenik) 11 f. 50 kr. — Nadalje darovaše; preuzv. g. Franjo barun Filipović u Beču 20 for.; presv. Ivka barunica Vranicani u Karlovcu 10 for. —; v. Dominik Linardić u Komoranu 10 for.; i prof. Kosta Vojnović u Zagrebu 5 for. Mi poštovanim sabiračem kao i svim plemenitim darovateljem ovim srdačno najtopliju zahvalnost.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču.

7. jenara 1891.

Franjo Vahčić tajnik. — **Dr. K. Kozić** predsjednik.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtva.

gijskoga kralja Leopolda. Sada je postao priestolonasliednikom mladji brat pokojnoga Balduina princ Albert.

Franina i Jurina

Fr. Ča biš rekal Jure, ki pozna najbolje dela miloardja?

Jur. Saki dobar krišćan bi je moral znat i vršit.

Fr. Ben dobro, ma svi je neznamo jednako.

Jur. Tako povej no, ki je pozna i vrši najbolje.

Fr. Jedan talijanski pop va Motovune, ki je siromašnega i nemoćnega petljara iz kuše odpravil, da neka gre milostinju pitat k Nabergoju.

Jur. To će bit, kako bi „baba“ rekla: bon prete istriano.

Glas Istrana.

Ljubim vjeru — ljubim narod
I rodjeni prag
Jezik majčin — moj hrvatski
Nad sve mi je drag;
Za njeg davno — Istran slavno
Borim se ko div,
Iz mog doma — ja siroma
Nedam njemu živ!

Bijah maljan . . . ruke male
Sklapala mi mat,
U tom sboru učila me
Višnjeg Boga zvat,
Kašnje tada — kad me mlada
Zvao rada zov,
Čuh na moru — u tom sboru
Majčin blagoslov!

Vidjeh grade divne, krasne
Brodeć pučinom,
Za mene je najdivniji
Moj rodjeni dom,
Gdje sam sgledo — malo čedo
Prvi sjajni dan,
U kom kraju — milu maju
Crn mi krije stan!

Izdajica nisam, sviete,
Hrvatski sam sin,
Rodnu grudu — majčin jezik
Ljubim srcem svim,
Vedra čela — lica smiela
Pjevam u sav glas,
Štujem tvoje — ljubim svoje
Tražim roda spas!

R. Katalinić Jeretov.

Različite viesti.

K izborom za carevinsko vieće. Na prvom mjestu donašamo objavu c. kr. namjestničtva u Trstu, kojom razpisuje izbor četvorice zastupnika iz Istre za carevinsko vieće. Dvojicu od tih biraju sve izvanjske občine Istre, i to jednoga občine političkih kotara Pazin, Volosko i Lošinj a drugoga občine političkih kotara Kopar, Poreč i Pula. Drugu dvojicu biraju 1) jednoga svi istarski gradovi i trgovačko-obrtnička komora u Rovinju i 2) jednoga svi istarski veliki posjednici.

Fiducijari izvanjskih občinah birati će dvojicu zastupnika dne 4. marca t. g.; gradovi 6. marca i trgovačka komora 8. marca jednoga zastupnika, a veliki posjednici 9. marca jednoga zastupnika.

Izvanjske občine birati će dakle prve t. j. 4. marca. Nu ove nebiraju izravno ili neposredno svoje zastupnike, već posredno ili putem fiducijarah. Treba, da svaka občina izabere prije ustanovljen broj fiducijara, a ovi će birati u izbornom sjelu zastupnika.

Izbori fiducijara obaviti će se po svoj prilici polovicom febrara u svih občinah Istre. Ti izbori su nam dakle pred vrati. Izbori fiducijara jesu za nas najvažniji čim, jer kakove izaberemo fiducijare, takove će oni izabrati zastupnike. Občinski poglavari dobili su jur večinom nalog od kotarskih kapetana, da pripravo izborne listime.

Do izbora fiducijara dieli nas dakle još samo veoma kratko vrieme. Radi toga pozivljemo sve naše prvake i rodoljube u svih občinah Istre, da se dadu odmah na posao. Tuj nije više kada oklievati il čekati napuke il poduke. U svakoj občini imademo ljudih, koji su jur kod svakvih izbora sudjelovali, pak će znati i ovda vršiti svoju dužnost budući samo dobre volje i požrtvovnosti. U pojedinih kotarih neka se brzo ustroje povjerenički odbori a u občinah občinski odbori. Jedni i drugi neka rade složno i sporazumno. Ako bi tko trebao kakve poduke il razjašnjenja, neka se obrati na vrstnije naše rodoljube ili na naše uredničtvo. Još jednom dakle, rodoljubi i prijatelji širom Istre: na posao!

Izbori u susjednih pokrajinah. U susjednoj Goričkoj obaviti će se izbori za državni sabor u svih izbornih kotarih istih dana kano i u Istri.

U gradu Trstu i okolici obaviti će se izbori za državni sabor: U I. izbornom tielu birati će dne 27. febrara t. g. jednoga zastupnika; u II. tielu dne 2. marca t. g. jednoga zastupnika; u III. tielu dne 5. marca t. g. jednoga zastupnika. Trgovačko-obrtnička komora za Trst i okolicu birati će dne 8 marca t. g. jednoga zastupnika.

Političko družtvo „Edinost“. Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinosć“ pozivlje gg. odbornike, zamjenike i pouzdanike k redovitoj sjednici za nedelju dne 1. febrara t. g. u 10 sati u jutro u prostorije „Delalskega podpor. družtva“ (Via Molin Piccolo br. 1). Na dnevnom redu biti će pogovor o predstojećih izborih za državni sabor.

K popisu pučanstva. Doznajemo opet, da hode po čisto hrvatskih selih popisni komisari, koji nepoznaju ni malo hrvatskoga jezika, i da odilaze iz kuća neobavljena posla, jer se nemogu razumjeti sa ukućani. Na koga ta krivnja pada?! Taj će bar morat popraviti krivicu. Ljudi se tuže proti tomu, a još više proti tomu, da jih popisni komisari upisuju za Talijane, a ovi to nisu nit neće nikako biti. Nam je veoma drago, da su se osvjestili i u takovih selih, koja su prije deset godina bila upisana sva za talijanska, prem neima u njih ni jednoga Talijana; te da se usmeno ili pismeno pritužuju imenito radi jezika kod c. kr. kot. glavarstva, koje jih pak umiruje i njim obećaje, da će krive podatke popraviti. To će stalno i učiniti, pošto se, ako uztreba, uvjeri na licu mjesta, da je ono i onako kako ljudi vele.

Dr. Volpi. Pišu nam iz Svetlovreča: U predposliednjem broju imala je „Naša Sloga“ viest, da je lječnika dra. Volpi-a branio u javnoj občinskoj sjednici u Višnjanu c. kr. namjestnički savjetnik vitez Elluscheg proti zastupstvu, koje bijaše s njim posve nezadovoljno; da je isti iz Višnjana otišao i dobio službu pregledavaoca mrtvih u Trstu; da je ili da će na skoro tu svoju novu službu izgubiti. Viest je zaključila opazkom, da se to bilježi s uzroka, da se vidi, kako je višnjansko občinsko zastupstvo i tamošnje občinstvo imalo pravo kad se je tužilo i odpravilo lječnika dra. Volpi-a i kakove ljude zagovara rečeni namjestnički savjetnik; to da bude za ravnanje našim občinam, kod kojih bi možda, kako je predvidjati, gosp. dr. Volpi službu tražio. Ta predvidjenje već se je obistinilo. Dne 23. t. m. pripeljao se je ovamo dr. Volpi, vit. Elluscheg i g. Vergottini, načelnik občine Versar, pod koju ovo naše mjestance spada. Dogovorili su se sa zastupnici naše porezovne občine glede uvjeta, pod kojimi se dr. Volpi ima imenovati lječnikom mjestne občine Versar. Ta občina nije naša posve, nije posve hrvatska, al ima večinu stanovnika Hrvata i ovi dobivaju sad za lječnika onoga, koga nisu mogli snašati Višnjanci i koji nije mogao obastati nit kao pregledavaoc mrtvih u Trstu — i to sve pod zagovorom i zaštitničtvom ces. kr. namjestničkoga savjetnika! — Mi dodajemo k toj viesti, da je dr. Volpi Dalmatinac, da i negovorimo o njegovih lječničkih sposobnostih, zagrižen Talijan, što je pokazivao cielim svojim postupkom u višnjanskoj i višnadskoj občini i što je pokazao netom minulih dana ovdje u Trstu. Vidili smo iz novinah, da je brzojavno izrazio svoju duboku žalost nad smrtju prvaka Talijanaša u Dalmaciji dra. Bajamonti-a, i da je priudesio sažalnu sv. misu ovdje u Trstu za toga prvaka! E, pa se divimo kakve štićenike ima c. kr. namjestnički savjetnik i kotarski upravitelj vit. Elluscheg!

Iz Opatije piše nam prijatelj 25. t. m. Opet se je u Liburniji pojavio nekakav — Bože oprosti — dopisnik u glasovitom trećanskom „Mattinu“. Iz Opatije se obarš na naše ljude, koji želeći ostat što su od vajkada bili, zaravno su protivni novotarijam, koje se kuša ovdje u našoj kući udomiti za volju šarenjakom više nego li tudjincem. Dobija se čuti nekako uvriedjen, da se mi u crkvi ilegu molimo u svojem jeziku! Čudite se licemjerstvu! Oz. šeli, da se u crkvi rabi latinski jezik. Stalo je njemu za crkvu i njezine obrede i ako će se sve porušiti, jer on stalno u crkvu neide, na to, žali što tudjinci u Opatiji, budući da čuju hrvatsko pjevanje, nemogu ni pomisliti, da je naša Liburnija talijanski dio Istre. Poznati delija treba da znade, da su naši djedovi od prastarih vremena u crkvi rabili svoj jezik, da je to starinska naša povlastica, koje se nećemo odreći njemu nit ikomu za volju. Neka popita svoga prijatelja na Ricci pak će čuti, da to nije novotarija ili nekakav „abuso contro il buon senso“ jer se je u naših crkvah pjevalo i misilo hrvatski još prije nego su se rodili niti djedovi strašnoga panslavizma. Ako je pako ovud štogod nenaravnoga i „contro il buon senso“ to jest onaj pojav, da onakve glave, premda neimaju ušesa bar jednu stopu dugačka, ipak se poznaju, te njim se može slobodno doviknuti po lošinjsku: „ne rofte!“. Do vidova!“

Domović.

Znakovi. Pred deset, petnajst dana bilo je čitati u trećanskom listu „Il Cittadino“ dopis iz Istre, u kojem se medju ostalim naruca o izborih za carevinsko vieće, koji se imadu obaviti tekuće godine. Ističuć dopisnik, da se Hrvati već sad pripravljaju na te izbore, pozivlje svoje sumišljenike Talijane, neka se pripravljaju i oni, nek rade, neutrudljivo rade, pak će onda biti izabran ne samo ugledni Defranceschi — koji budi mimogred rečeno, nije još nikad u saboru u Beču ništa govorio i proti kojega izboru ima takovih utoka, da se njegov izbor nit do sada ovjerovilo nije — kao jedan od drojice zastupnika izvanjskih občina Istre, nego propasti će kod izbora i glasoviti dr. Vitežić i izabran biti mjesto njega drugi Talijan, kao samodrug zastupnik izvanjskih istarskih občina, te će Istra biti zastupana u Beču po četvorici Talijana, a po nijednom Hrvatu. „L' Istria“ u broju od 24. t. m. donaša dopis iz Suška (Sansega), u kojem veli, da je konačno došlo do uredjenja raxteretnih odnošaja na ovom otočiću, da se to ima pripisati glavno ces. kr. kotarskom poglavaru (moglo bi se pomisliti, da je to sam dao pisati, da se malo opere od svega onoga, što je proti njemu govoreno i pisano u hrvatskih, jedinih pučkih novina), da Sušćani daju tomu veću vrednost nego li hrvatskim govorom i da će se u zgodno vrieme znati toga ejetiti. I ovdje se stalno smjera na izbore, pak bi se moglo pomisliti, da će lošinjskoga ces. kr. kotarskoga glavara Sušćani za njegove tobožnje zasluge kod uredjenja raxteretnih odnošaja nagraditi bud tim, da ga biraju u carevinsko vieće, bud tim, da će birati onoga, kojega njim bude on preporučio, pošto se bude dogovorio i složio sa protivnici hrvatskoga imena, jezika i naroda. Bog zna, da li dopisnik sam vjeruje, da je kot. glavar uredio one odnošaje; ako vjeruje, mora biti još slabije glave nego li je tikva kad misli, da se ljudi na taj način prodavaju i mora premalo poznati Sušćane, ako drži, da će i oni za zdjelu leće, kad bi njim tu i sam c. kr. kot. glavar dao kako nedaje, prodati svoje hrvatsko ime, jezik i narodnost, te svoje poštenje. Mi svakako upozorujemo na ova dva dopisa, kao na znakove, da Talijani i njihovi pristaše već sada rade za izbore u carevinsko vieće i kako bi htjeli, da budu svi četiri zastupnici u Beču Talijani, da se tako Istra prikaže posve talijanskom.

„Hrvatska čitaonica“ u Kastvu priredjuje u nedjelju dne 1. febrara t. g. u vlastitih prostorijah „Narodnoga doma“ zahavu sliedećim programom: 1. Sbor: „Živila Hrvatska“, uglasbio Iv. pl. Zajc. 2. Dropjev: „Mati i sin“, uglasbio Lisinski, pjeva gdjica. Ida Kommüller i g. Božo Dubrović uz pratnju glasovira po g. Miroslavu Grosman. 3. Liepo li ga zaljubiše. Vesela igra u jednom činu. Napisao Ferdo Müller. 4. Četverospjev: „Zicam“, uglasbio D. Jenko. 5. Tombola. 6. Plen. Ulaznina za osobu for. 1—, za obitelj for. 1.50. Darovi primaju se za zahvalošću. Početak u 7 sata večer.

Odbor „Gospodarske zadruge u Kastvu“ dozvolio je 22. t. m. svoju sjednicu započetu jur 12. p. mj. te je, osim što se konštituirao, svršio mnogo točaka bitno zasjecajućih u napredak družtva. Istom velikom postao je prvim članom utemeljiteljom odbornik i obć. savjetnik gosp. **Anton Lucić Petrov** sa svotom od 20 for. Bilo mu na čast a drugim na poticaj, neka i tako „Zadruga“, uza svu nemilost poročke gospode, uzmogla ipak riešiti svoju važnu zadaću.

„Slovenski jez“ hrvatskim zastupnikom u istarskom saboru i odnosni odgovor. Doživ u prepisu priznanicu našemu prisjedniku g. Spinčiću i našim zastupnikom u saboru Istre, mi smo smatrali ugodnom dužnošću tiskati ju, od rieči do rieči, da tako saznadu za nju ista gospoda zastupnici, pa i njihovi birači, naš hrvatski i slovenski narod u Istri. A tiskali smo ju velikom radostju i osobitim zadovoljstvom, jer dolazi od družtva naše bratje u Goričkoj pokrajini, s kojom nas vežu toliki vezi prošlosti i sadanjosti, a po tom i budućnosti; i jer to družtvo ima djelokrug svojega djelovanja na medji našega naroda i naše domovine u neposrednom dodiru sa zapadnom medjašećim narodom talijanskim, te znade kao takovo cieniti rad i postupanje našega prisjednika i naših poslanika. Danas tiskamo ovim odgovor, što ga je poslao naš prisjednik i kojega smo takodjer dobili u prepisu:

„Slavnomu odboru katoličko-političkoga družtva „Slovenski jez“ u Brdih.

U ruke velečasnoga gospodina **Andreja Zindarčića** u Gradnem.

Čast mi je potvrditi primitak velecienjenoga dopisa 15. t. m., kojim je taj slavni odbor blagoizvolio dati na znanje zaključak redovite glavne skupšćine toga slavnoga družtva obdržavane dne 28. pr. decembra u Biljani, da se naime mojim drugovom i meni izrazi „občudovanje in iskreno zahvalo“ za „neustrašeno postopanje v deželnem zboru istersem“. Taj dopis poslao sam u prepisu slavnomu uredničtvu „Naše Sloge“ u Trstu molbom, da ga izvoli objaviti, te da tako saznadu o njem moji drugovi, *)

Stalan sam, da će jih ugodno dirnuti, kako je i mene i da govorim iz duše svih njih, ako uzkliknem iz svega srca:

Bog živi i kriepi preznamenito družtvo „Slovenski jez u Brdih“, da bude i nadalje junačkom stražom i obranom o zapadnih medjah cielokupnoga našega naroda i skupne nam domovine!

Poreč, 21. jenara 1891.

Vjekoslav Spinčić.

Staro listine. Čitali smo u nekih pokrajinskih talijanskih listovih, da je visoko c. kr. predsjedničtvo financijalnoga ravnateljstva u Trstu sve spise samostana ukinutih godine 1806. i dosad sahranjene u uredu nadzorničtva financijalne straže u Kopru ustupilo koparskoj občini, te da će isti biti izloženi na porabu u tamošnjoj gradskoj knjižnici. Pokojni Kandler da je upozorio već davno na znamenitost tih listina, a mi dodajemo, da ima medju njimi mnogo hrvatskih, glagoljskimi slovi pisanih listina i to iz ukinutoga samostana Gregorita (redovnika sv. Josipa) ili glagoljita Hrvata, koji su tamo, kao potrebni za pučanstvo i za vojsku, bili postavljeni u XV. stoletju po vladi republike miljetačke, občine i biskupa koparskoga. Ugledno občinsko poglavarstvo koparsko će stalno i te listine brižno čuvati, a stalno će se naći tko našim koji će one listine porabiti te a njimi razsvietliti koj list istarske povjesti.

Iz Rieke pišu nam 24. t. m. Na 22. jenara izvukoh se, iz svojeg brloga na Učkoj gori, pa osvanuh na koncertu „Hrvatske čitaonice“ na Ricci. Dvorana bila dubkom puna hjenog i junačkog spola. Za osmim satom pojavi se na pozornici gospodjica Josipa **Scaramelli**, pa odgusla Alardov koncert velikim čuvstvom, te ju na koncu počašti občinstvo živim pljeskom. Pratio ju na glasoviru vrstni maestro **Cimadori**. Za njom se pojavi gospodjica Mara **Kiseljak**, pa odpjeva krasno Schubertov „Moj dom“, Mendelsohnovu „Putnu pjesmu“ i Zajcev „Vir“. Nisam zrio kritičar, a da prosudim pjevanje gospodjice Kiseljakove, al burni pljesak i liepa kita cvieća priznaše joj dobru izvedbu. Velikim je čuvstvom odpjevala liepu Šenoinu pjesmu „Vir“, koju je naš Zajc tako majstorski uglasbio. Za njom čusmo opet za gusala gospodjice Scaramellijeve „Iz hrvatskog Primorja“, jednostavnu, al krasnu kompoziciju prerano nam umrlog Krežme i divnu „Mazurku“ Wieniawskog. Gospodjica bje pozdravljena burno i nadarena cvićećem. Uzrieš zime eto i „Proljetne pjesme“ od Gounoda.

*) Mi smo prepis tog dopisa dobili već prije od samoga slavnoga odbora „Slovenskega jeza“ i stiskali ga već u posliedjem broju. Uredn.

prate ju zatim „Dvie ptice“ od Lisinskog, koje lete u neporvat začarane „Serenatom“ od Brage. Gospođica Kiseljak bje burno i silno pozdravljena iza tih trih pjesama. Živio-klicima ne bijaše ni kraja ni konca, osobito iza pjesme Preradovićeve „Dvie ptice“, koju je tako lepo uglasbio naš nezaboravni Lisinski i koja svršava riečima:

Domovina kakva bila
Rodjenom je sinku mila!

Moram još spomenuti, da je gospodjica Kiseljakova za pjevanja „Serenate“ od Brage izvrstno pratio na čelu (viola) gosp. E i s, rodom Čeh. Iza „Serenate“ dobila je gospodjica Kiseljakova lepu košaricu od cvieća. Na koncertu opazih i našeg vriednog istarskog Hrvata dra. Stangera. — Za koncertom sliedio je ples, al kao hajdük odoh, pa mi nije žao, jer sam na ulici čuo nešto, kako bi Vaš „Mattino“ rekao: „per finire“ ili „Agramerica“: „zu guter letzt“. Razgovarsio se dvoje njih: — Prvi: Čo, ti ki si Vološćak i Hrvat, si lejil ono va „Matinu“ ca je neki napisal kuntra plovanu i mestru vološkomu — a? — Drugi: Lejil san lejil, ma znas kako se rece po nasu: „Magareća trunbesa ne pridu va nebesa!“

Hajduk Veljko.

Iz okolice labinske pišu nam 24. t. m. Veleučeni gospodine uredniče, molim Vas, da mi odstupite malo prostora u cienjenom Vašem listu, da u kratko izrečem jade, koji taru narod ove okolice. Narod ove okolice jest čisto hrvatskoga porieklа. Govori liepim hrvatskim jezikom čakavskoga narečja. Imade hrvatske običaje, domaću nošnju itd. Al što će mu običaji, što će mu jezik, kada sam nije svjestan što je i što mu je ime. Talijanska gospoda zabila mu u glavu, da je „šćavo“, pa tako se i sam imenuje. Počme li mu se tumačiti koju nerazumljivu stvar, reče, poštо se je do sita naslušao: Ah! mi šćivoni neznamo nič. Vidi se, kako je duboko spao taj siromašni naš puk ove okolice. Al tko će ga podučiti, tko li probuditi iz toga mrtvila? Možda ljudi, koji imadu najviše pazit na puk? Možda škole? Nipošto. Oni, koji imadu najviše paziti na puk i podnačavati ga, jesu najviše ljudi tudje krvi. Ljudi, kojih srca nebiju za ovaj narod. Pa kako će probuditi puk, kako li poučavati ga, kada nerazumiju jezika naroda. Probuditi će ga možebi škole? Dakako, izobražen čovjek sudi najviše narod po školah. Njimi pokazuje narod što je, koliko do sebe drži i što želi, da iz njega bude. Ako su mu škule iz vana uglednе, unutri prostrane, čiste i uredne, te providjene liepim pokućtvom, a učitelji obskrbljeni obilnimi učili, onda skinite kapu pred takovim narodom, jer on drži do sebe i do svoje dječice, pa zaslužuje, da se slavi pred svietom i Bogom. Možemo li tako suditi ove okolice? Ne žalibože? Narod je bez škola. U cieloj okolici, ili bolje da rečem, u cieloj labinskoj občini ima samo jedna podobćina hrvatsku školu. Uvidiv sam narod, da nemože tako napried i da zaostaje za drugimi narodi počeo prositi u gospode školu. Tako je došlo nedavno ljudi jedne podobćine, da si izprose školu. Znajući gospoda, da bi ta škola po zakonu morala biti hrvatska, izmisliše liep način kako da se moliteljah oslobode. Da, rekoše, dat ćemo vam školu, samo neznamo kamo bismo ju smjestili. Jedan da želi, da bi dobro bilo, da se škola namjesti u njegovoj kući, nu mi nećemo toga dopustiti, već ćemo školu namjestiti u drugoj kući. Tako je svaki (neznajuć kamo ga smjera) zadovoljno otišao. Ubogi naroda! Bogu je plakati, kad čovjek pomisli kakve li se krivice događaju. Plačaš a neuživaš! Ne zdroji puče moj. Iti školu, neprestance, da se tvoja djeca malko probude pak na svoje noge osove. Ugledaj se u podobćinu, koja ima narodnu školu. Pomisli, koliko su imali oksanjiv, koliko pisarenja, koliko utoka; ol ipak moralo se je jednom zadovoljiti pravednoj želji i zakonu. Znajte, da je u borbi spas.

Iz Beloga na Cresu pišu nam mjeseca jenara. (Škola, popis). U nas obstoji škola već skoro 40 godina. Iz početka, kako svud, bila je škola redovita, a poučavali su učitelji svietovnjaci. Nego već kakvih 15 godina poučave našu djecu svećenik, i to naš gospodin kapelan. Zato se iza zakona od 1868. naša škola računa u tako zvane pomoćne škole. Mi smo bili i takovom zadovoljni, a ne bi nam opet šao bilo kad bismo dobili stalnoga učitelja. Da toga neimamo, krivo je to, što smo bez školske zgrade i bez stana za učitelja. Kad bismo to zgrade imali, učitelj bi odmah došao. Poznato nam je, da imade naša mjestna školska zaklada preko 2 tisuće forinta, bar tako nam je lani službeno javio c. kr. kotarski kapetanat, dočim kaže naša creska občina u prikazanom lanjskom računu, da neima nego samih 838 for. 88 nč. Tko ima prave? Medjutim stalni smo, da nam nebi občina dala niti tih 800 forinta, kad bismo je pitali za gradnju škole. Za nas neka govore Stivanjari i Martinšćari, koji nemogu usprkos svim molbam, utokom itd. svojih novaca primiti! To smo samo napomenuli, a drugi put možemo o tom važnom pitanju obširnije progovorit. Ipak sad reć bi, da ćemo i mi dobiti redovitu školu. Uzidala se naime prošle godine kuća, koja ostaje razpoloživa za buduć dosta pristojna, udešena je za školu. Nego sada čujte i zapamtite se! Netreba vam spominjati, da je u nas bila uviek čisto hrvatska škola; ta drugačija i nemože da bude u puku čisto hrvatskom. Buduć ovdje redovita škola već, kako rekosmo, odavna ustrojena, a privremeno samo obraćena u pomoćnu školu radi pomanjkanja kuće, to kad će jer prilična kuća naša, za našu školu netreba ništa drugo nego, da se razpiše za učiteljа natječaj. Neradi se naime ovdje, da se u Belom škola na novo otvori, već, da je samo zamjeni svećenik učitelj sa učiteljem stalnim — to je sve. Tako je barem uviek mislilo i c. kr. kotarsko školsko vieće. Al nemisli tako slavna i skrbna naša občina creska. Njoj je muka, da Beljani dobiju školu kakovu su već imali — školu hrvatsku —; ona bi htjela, da ju zamjeni talijanskom, ili barem, da nam narine u nju talijanski jezik. Naša gospoda utuvila si u glavu, da tu treba postupati kako u slučaju, gdje se škola prvi put otvori. Zato čujemo, da su nekoga već pitali kakovu školu bi on rad, dali talijansku ili hrvatsku, pa da je neki „šior“ ljude već nagovarao nek si odaberu talijansku školu! — Mi takovoj gospodi poručujemo nek se ne gnjetu gdje jih netreba, jer bi se mogli lahko oparit; a upozorujemo cesk. kr. kotarsko školsko vieće u Lošinju nek zrelo promisli prije nego li pristane na izvješće mjestnog školskog vieća. Mi Beljani, ne na našu sramotu, nego na sramotu ercske gospode, neimamo niti jednoga zastupnika u občini, zato mi neznamo što se s nami radi; ali ovdje svim i svakomu otvoreno već napred kažemo: Mi Beljani ne govorimo drugačije, nego hrvatski, naš materinski jezik je čisto hrvatski, ako tudje jezike poštujemo, al svoga najviše ljubimo. Zato mi niti smo imali niti nećemo da znamo za drugačiju školu nego hrvatsku. Kad budu naša djeca dobro poučena u našem hrvatskom jeziku, onda, bude li koje dieteiz Beloga pošlo na nauke ili željelo naučiti koji tudji jezik, to će mu lasno biti; ali temelj treba da je u materinskom hrvatskom jeziku. Neka se slavna i plemenita gospoda u Cresu nepojidaju za naša djecu i za njihovu naobrazbu, već radje za svoju. Kmetsko dieteo, kako se znade, posve lahko nauči i talijanski i njemački jezik i svaki drugi, dočim sinovi gospode creske sa svimi hiljadami, koje za njih roditelji potroše, neznaju nego talijanski — dakako najviše iz prezira a i nemara za druge jezike. To su gospodo činjenice! Medjutim mi Beljani budimo na oprezu, jer najbrže da nas čeka nova kušnja i borba.

Posvud se govori o popisu pučanstva, samo u nas ni o tom nikakova glasa. To nas nekako zabrinjuje. Da se nekuje tu štogod proti našoj narodnosti! Kako se čuje, popis treba da bude gotov još ovoga mjeseca. Eto minulo ga pol, a mi za popis još ništa neznamo. Da nas barem tko uputi kako se imamo u tom ponašati!

Evo desetak dana što smo sniegom pobieljeni. Napadala ga debela stopa, a topi se samo nešto uz more, jer se bura danomice oštri. Sad smo i mi kao u Sibiriji. Starinska luka pod Beli zanesena, put do Cresa da se ubiješ, a tako i do grada cielo 4 ure, velimo vam u pravoj pustinji!

„Sužanska čitaonica“ razašilje ugledne pozive k veselici, koju priredjuje dne 2. febrara t. g. u prostorijah „Tre kron“.

Iz službene torbice. U službenom listu cesk. namjestničtva u Trstu „L' Osservatore Triestino“ od dne 26. t. m. nalazimo na prvoj strani hrvatsku tobož „objavu“ o predstojećih izborih za državni sabor. Niže donašamo tu „objavu“ u cielosti u koliko se tiče Istre, da se naučuje naši čitatelji te krasne hrvatčine službenoga lista:

Objava.

Ozirajuć se na Najviši patent od 23. ov. m. s kojim bila su zanukazana nova sabiranja za sbornicu poslanikov državnog sabora po določbah zakonov od 2. aprila 1873 drž. zak. br. 40 in 41, i od 4. oktobra 1882 drž. zak. br. 142 zanukazuje se ozirajuć na ova sabiranja ovako:

A. Za gradjanske grofije Istre.

I. Sabiratelјni razred seljačkih obćin.

Sabira muž sabiratelјev ima se izvršiti u prvo vrijeme v seljačkih občinah samih.

Izabrani muži sabiratelji sudnih kotarov:

Poreč, Matavun, Buje, (sabiratelјevo mjesto Poreč);

Kopar, Piran, Buzet, (sabiratelјno mjesto Kopar);

Vodnjan, Pulj, Rovinj, (sabiratelјno mjesto Vodnjan) budu sabirali u rečenih sabiratelјnih mjestih 4. ožujka ove god. jednog poslanika.

Izabrani muži sabiratelji sudnjih kotarov:

Pazin, Labin, (sabiratelјno mjesto Pazin);

Volosko, Novigrad, (sabiratelјno mjesto Volosko);

Krk, Cres, sabiratelјno mjesto Krk);

Lošin, (sabiratelјno mjesto Lošin mali) budu sabirali takodjer u rečenih sabiratelјnih mjestih 4. ožujka jednog poslenika.

II. Sabiratelјni razred gradova.

U ovaj sabiratelјni razred jesu uvrčeni:

Poreč, Kopar, Piran, Rovinj, Buzet, Isola, Milje, Cittanova, Umag, Matavun, Buje, Višnada, Pazin, Labin, Plomin, Vodnjan, Pula, Lošin mali, Lošin veli, Cres, Krk, Volesko, Kastav, Lovran, Mošćenice

budu sabirali 0. ožujka ove god. jednog poslanika, svako pojedino mesto jest sabiratelјno mesto.

III. Sabiratiljni razred trgovačke i obrtničke sabornice.

Trgovačka i obrtnička sabornica v Rovinji, koja izabere s mesti, rečenimi pod A II jednog poslanika, sabira u svojem sedežu 8. ožujka ove god.

IV. Sabiratelјni razred velikog posiedstva.

Koji imadu pravo izabirati u velikom posiedstvu, izabrali budu 9. ožujka ove god. u Poreču jednog poslanika.

Književnost.

Das Notariat in der Provinz Quebec (Canada). Von Dr. Vladimir Pappafava, Advokat in Zara. Innsbruck. Verlag der Wagner'schen Universitäts-Buchhandlung. 1890.

* * *

Nuždna obrana, napisao dr. Josip Šilović. U Zagrebu. 1890. Vlastnik i nakladnik pisac; tiskom „Slovničke tiskare“. Prodaje se u knjižari Lavoslava Hartmana (Kugli i Deutsch) za cienu od 50 nvč.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplji.

Piše **Nikola Vežić**.

A. Važnost lana i konoplje.

2. Lan i konoplje u trgovini.

Lan i konoplje nisu samo potrebite u gospodarstvu, već su one [illegible] potrebite stvari.

Eno Vam ladje, što pliva morem, koliko je na njoj jakoga konopljega platna na jedrih, bez kojih se na vjetrenu ne bi ni makla; koliko li užeta, nekoliko centimetara debelih, a koliko napokon svake vrsti vezanaka. Ajdmo sad, častni čitatelju u gradić.

Odmah pri mostu vidiš ribara, gdje drži udicu i hvata ribicu u dohvatnu mrežicu; kad nebi bilo prediva, nebi bilo od česa načiniti mreže, onda nebi jeli riba, koje su nam ugodne. Tamo vidiš kako skakuće jare, ovan itd., privezan na dobro konopljeno uže.

Dalje opet grade kuću i dižu na jakih koleturnih užetih ogromno kamenje na veliko visine. Trgovac vozi deset vreća šita u mlin, a vreće, su ave od konopljeg predива: trgovac zna de, da su konopljene vreće trajne i zato se samo takovimi služi. Ti ideš kupiti uzdu za kraja. Ulazić u dućan i ne moguć se protuvati do trgovca, gledaš što tko kupuje. Jedan kupio pokrivač, jer ima u kući mrtvaca; drugi desetak metara jakoga [illegible] platna za [illegible] poslе; od občine došli pitati jakog konopa za bunar na kotač, a trgovac tim kaže, da ga neima, ali će mu doskora stići; jedan kupuje nekolike klupka užice (špaga), drugi lanenih vezanica, momak se pogadja za celik bič, što mu se svidio.

Tebi je dosadilo čekati, pa misliš: doći ću kasnje. Ideš ispred dućana, u kom se prodaje platno i sjetiš se, da si obećao kćerci kupiti krasnu košulju od finoga platna, udješ unutra i tražiš što želiš. Do tebe neka bogata gospodja pregledava i okušava, ruči medju prstima svitak biela platna, predbacujući trgovcu, da to nije laneno platno, već da je pomiešano sa pamukom. — Kad bi ono bilo baš čisto laneno, kaže ona, platila bi ga i bolje, ali ja se razumijem u platno. Za to vrieme si ti odabrao, što si imao kupiti i platio, pa uzimajući u dućanu više posla, odlazio, ostavljajući gospodju pri platnu; ali si opazio, da nije samo tebi milije laneno platno, nego i gospodjam, jer im je draže, nego li pamučno.

Ideš dalje, nebi li na trgu od baba prikupio štogod prediva ili i gotove predje, koje ti manjka za stvar, koju želiš dati satkati tkalcu; a i laneнoga prediva bi ti kupio nekoliko klubaka, koliko ti još manjka, samo ako se bude dalo jeftino kupiti. Ali tuj je vika, krika, nateranje i pogadjanje.

Pridješ k jednoj babi, što prodaje nekoliko klubaka lana, a tu do tebe stoji trgovac tura te i više, da on kupuje, pa šapće drugoj dvojici, što zasopljeni i zapuhani doletiše, jedan sa vagom, a drugi sa velikim svežnjem lanena prediva pod pazuhom; oni kao da otimlju babi povjesma; mjere, pogadjaju se, plaćaju. Ti samo stojiš, pa se čudiš toj komediji. Uzdahnuo si za tim predivom, što ti ga otešo trgovci, pa samo gledaš kuda će ga odnijeti te trgovačke varalice.

(Slieditи će).

Priposlano. *)

Dopis iz Opatije u „Našoj Slogi“ br. 3 osvadjajući krivo i moju osobu, iznenadio me je toli, da moram i ja progovoriti i kazati istiniti moj položaj i svećeničke dužnosti, a to ne radi moje osobe, nego radi prečast. gg. subratje, da me nebi sudili: Tko šum gotvrduje.

Prije svega žali dopisnik, što prestaje danomice u Opatiji većnoga zelenila, kojim je glasovitom postala. A tko je tomu uzrok? Ponudbe domaćinah, jerbo je na mnogih mjestih napisa, ne u domaćem hrvatskom jeziku, već svuda u njemačkom: „Grundstück zu verkaufen“ (komad zemlje na prodaju). Ako pako tudjinci na kupljenom tlu kuću grade, a nenajnići ovudnjeg jezika, obće u svojem jeziku, tko njim može to zamjeriti; al nisam pako do sad čuo, da je koji inostranac htio ovudnjeg naroda svetinje zatirati il uništiti; ako se pak to događa, biti će tomu neka domaća stranka kriva, al ne toliko škola, manje joште pako crkva.

Što se tiče učione, nije moj posao o njoj prosboriti, samo toliko moram kazati, da, gosp. učitelj nije tomu kriv, što mu je škola u hrvatsku i talijansku paralelku razdieljena. On mora poučavati kako mu školske oblasti zapovjedaju, jerbo ako nebi toga učinio, bi ga odmah odstavile, on mogu ipak svakoga uvjeriti, da i u talijanskom odielu mnogo hrvatski govori. A zašto se neobrate občinari na školsku oblast, da Opatiji ne treba odiela u talijanskom jeziku? Ja predavam vjeronauk u objuh razredih jedino hrvatskim jezikom, izvan šestorici djece, koja nerazumiju niti riečice ovudnjeg jezika, u njemačkom [illegible] svetoj svećeničkoj dužnosti, jerbo mu zapovjeda: svakoga u njemu razumljivom jeziku nauk božji poučavati.

Vezam krivo sporuča takodjer dopisnik, kao da je g. učitelj htio upeljati u ovoj crkvi latinsko pjevanje. Veleučena neka barunica darovala je ovoj crkvi svećetkom g. 1880. harmoniji, a budući nije nitko znao igrati, bile su kao i prije svake nedjelje, a-lani i sa mlado ljeto i na blagdan sv. trih kralja tihe svete mise; da bi se pako barem na dan sv. Jakova, zaštitnika ove crkve, malo sjajnije služba božja obavila, naprosili smo prevr. prednicu škol. sestara u Voloskom, da bi nam došla, taj dan na harmoniji igrati, a djecom pjevača; što se pako g. učitelju nije objavilo, a kad je doznao, smatrao je, da će se kano i u Voloskom po blagdanim, latinski pjevati. Tako se izjavio, kad je radi toga upitah i da će i on pomoći pjevati tim radje, jer će se hrvatski pjevati. Dakle ako je početkom gdjegod svega misao izrekao, nije trubio na okolo, a da će latinsko pjevanje upeljati. Nu sad [illegible] i krivotvoreno orguljanje, a [illegible]

*) Za činsko pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

imademo se gosp. učitelju zahvaliti, da i svake nedjelje prije i poslije podne kod službe božje djeca liepo pjevaju, jerbo se uprav gosp. učitelj najvećma trudi, da se malo manje svakoga večera po 2 sata poučavaju u pjevanju. Tako je u adventno vrieme dohadjao svakoga jutra na 6 sati, da su se kod zornicah samo domaće starinske pjesme pjevale. Na dobu naručili amo misne napjeve latinske, običajno po gradovih i uprav dobri g. učitelj preveo je odmah na hrvatski, tako da se je božićne blagdane veoma liepo pjevalo. Tako upozorih nedjelju pred Božićem na liepo pjevanje domaće djece, da bi tim većma vjernike na pohadjanje sv. misah pobudio. Istina je takodjer, da je na Božić kod druge sv. mise pjevala grofica Palfy veoma liepu i pobudljivu pjesmu prvog crkvenog skladatolja u Beču Lovro Weiss „Ave Maria“ neznavši našeg jezika, latinski i to po želji gospodje darovateljice harmonija, a ne da se učini crkva za kazalište, nego da se preliepim pobudljivim pjevom digno srca prisutnih u vis, te da se dokaže domaćim pjevačicam, što je liepo pjevanje. Tim dakle nije se upeljalo, i neće se upeljati u ovu crkvu latinsko pjevanje. Da dojde ovaj uvriedljivi rug dobrotvoraicam do ušijuh, prestali bi obilati darovi, kojimi se inostranci, brinu ukrasiti ovu kuću božju. Još ter imam priložiti, da je za liepo crkveno pjevanje preskrbni g. učitelj preveo opeta jednu „Ave Maria“ za 4 glasa, koja će se pjevati na „Svićnicu“.

Navala na moju osobu nije ništa novoga, jerbo u sadašnje vrieme traži se svećenstvo, ako se i nemade poroda; bar klevetom oblatiti. Veleučeni dopisnik upozoruje mene na dužnosti dušebrižnika, kao da sam došao tek jučer na sviet. Radi toga odgovoran jesam Bogu, al easvim tim pitam svakoga, kad sam komu kakvu poslugu odrekao, neka mi kaže? Osupnuo me je veoma izjavom, da sam htio prije više godina uvesti njemačke propovjedi. Uvjeravam, da ovo je gola laž i da šta takova niti pomislio nisam. Upozoriti mi je pako dopisnika na zapovjed Isusa: „Učite sve narode“. Dakle ne samo Slavene. Ako se dakle tko njemački izpovieda, jest većma nego pristojno, da ga i u tom jeziku sjetim na veliku milost božju, kad mu pružim presveto božanstvo. Tak s kod sv. krsta, jer što će mi kumovi odgovoriti, ako ne razumiju pitanja? Ako sam pako mjeseca novembra i ovoga mjeseca, kad sam domaćim obilatu milostinju, po vrućoj želji i nalogu preuzvišenog našeg biskupa za poplavom unesrećene Čehe, a nedavno po nalogu Nj. Svetosti otca pape za odkup robova u Africi preporučao, opazivši mnogo tudjinca u crkvi, prosborio par riečih i u njemačkom jeziku radi većeg uspjeha, če tim načinom potrostručio običajne milodare, smatram, da nisam toli grdno sagriešio. U ostalom sudim, da je dopisnik okružnicu sv. otca pape, proglašenu u istom broju „Sloge“ prije pročitao, da nebi mo bio radi toga toli uvriedljivo napao.

Imam takodjer kazati, da moram i postni red za korizmu i u njemačkom jeziku proglasiti na kratko, što prve dvie godine nisam učinio, radi čega su dohadjali — jer i medju tudjinci jest mnogo vriednih katolika — svako malo pitat me u kuću što i kako jest u našoj biskupiji za korizmu određeno, proseći me, da druge godine to i u crkvi u njima razumljivom jeziku obavjestim. Drugčije pako nikad neprogovorim njemački u crkvi, najmanje pako, da bi se htio kojemu prilagoditi; kao do sada hoću i unapried svoje dužnosti ovršavati. Četiri godine jesam ovdje, pa mislim, da nisam nikomu prevrodio, ako sam pako dopisniku, zašto nije došao k meni, da bi se bili radi toga sporazumili, il ako se nije dostojao, zašto se nije obratio na presv. biskupa, našega nadpastira il barem na prečast. g. župnika u Voloskom, jerbo jedino ovi imadu suditi moje delovanje i poučiti me o pravih crkve.

Dokazavši dakle ovim najistinitije okolnosti moga položaja, ujedno očitujem, da unapried neću na nijedan dopis većma odgovarati.

Opatija, 25. jenara 1891.

Iosip Janc,
kapelan.

Listnica uredničtva.

Gosp. A. K. Zagreb. Hvala na priposlanom, što čemo čim prije priobćiti. Izvolite nastaviti po priobćenom nacrtu. Brojeve poslasmo. Srdačan odzdrav!

Lutrijski brojevi

	Dne 24. jenara				
Trst	10	72	36	28	81
Linc	28	7	52	20	37
Budapest	78	15	72	42	18
	Dne 28. jenara.				
Prag	53	21	8	22	52
Lavov	32	42	84	65	85
Hermannstadt	75	5	49	76	32
Innsbruck	62	46	17	80	18

Poziv.

k glavnoj skupščini posojilnice i hranilnice u Kopru, uknjižene zadruge z neomejenim poroštvom, koja će se držati u Kopru 15. febrara t. g. na 10 sati prije podne sa sliedećim dnevnim redom:

1. Izvješće tajnikovo o djelovanju zadruge god. 1890.
2. Izvješće nadzorstva o računih zadruge god. 1890.
3. Izbor odbora.
4. Izbor nadzorstva.
5. Slobodni predlozi.

Odbor posojilnice i hranilnice u Kopru 28. jenara 1891.

Opazka. Ako se 15. febrara ne sastane po §. 31. zadružnih pravila ustanovljeni broj zadrugara, držati će se glavna skupština u smislu istoga §. dne 22. febrara na 10 sati prije podne sa istim dnevnim redom.

Br. 58/O. Š. S.

Razpis
učiteljske službe

Na novo osnovanoj jednorazrednici u Slivju je stalno ili privremeno popuniti mjesto učitelja-ravnatelja III. plaćilnega reda slovenskim nekvarnim jezikom. Dohodci su razrjdni iz zemaljskog zakona za Istru od dne 14. dec. 1888. D. P. L. broj 15.

Molitelji za tu službu neka svoje pravilno obložene prošnje propisanim službenim putem u 14 dana ulože podpisanomu uradu.

C. kr. kotarski školski savjet
Volosko, 26. jenara 1891.

30-9

Marijacelske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anjela čuvara C. Brady-a u Kreuzerlin (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave se samo onda, ako su pro-vidjeno sa potpuno otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady

Cieua male fiaco 40, velike 70 nvč. Vrst tvarine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Važno za c. kr. sudove i odvjetnike u Istri.

Tiskara Dolenc

ima u zalihi i odpremljuje uz nizku cienu sliedeće hrvatske tiskanice:

1. Odluke (dekrete) na bagatelarne, sumarne i redovite tužbe.
2. Odluke na ovrhe pljenitbene molbe pokretnina uz istodobnu procjenu.
3. Odluke na ovrhe uknjižbene molbe, na ovrhe molbe procjene nekretnina i one ovrhe dražbe istih. Uz to i oglas dražbe nekretnina.
4. Odluke, kojimi se izdaje platežni nalog te odluke u slučaju podsežnoga prigovora.
5. Razpravne zapisnike u bagatelnom postupku i konzumacijalne osude.
6. Svake vrsti pozivnice u parbenom (bagatelnom) izvanparbenom i kaznenom postupku.
7. Molbe za bagatelarne tužbe, molbe za ovrhe pljenitbu i procjenu pokretnina, molbe za ovrhe procjenu nekretnina.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga Vinko Šverljuga
FIUME. FUŽINE.

Mate Pelich
TREST Piazza Negozianti br. 2. 8—52

Br. 114

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 15. decembra 1890. razpisuje se ovim natječaj za mjesto: 3—3

1. občinskoga likvidatora,

koji se ima baviti likvidacijom prigrada občinskog zemljišta, sa godišnjom nagradom od for. 600 i 5% od likvidacija faktično realizovanih i za mjesto:

2. občinskog zemljomjerca,

kojemu će biti zadaća izmjeriti i procjeniti občinska zemljišta prigradjena iza izmjerenja god. 1882. dotično u onih županijah, u kojih nije izmjerenje provedeno, sa godišnjom nagradom od forinta 600 a. vr. i 5% od likvidnog dotičnog kapitala novo izmjerenih občinskih parcela.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe podpisanomu glavarstvu do 15. febrara 1891. i dokazati sve one prednosti, koje se zahtevaju za takve službe, kao nauke, dosadanja praksa itd. Uredovni jezik ove občine jest hrvatski.

Glavarstvo občine
Kastav, dne 15. jenara 1891.
Mandić s. r., glavar.

15

Forinta 5 do 10 svakdanja stalna zaslužba bez kapitala i pogibelji pružamo svakomu koji se hoće baviti razprodajom srećaka i vriednostnih papira, zakonom dozvoljenih. Posudbe pod naslovom srećke (Loose) na ekspedicija oglasa: J. Danneberg, Wien I., Kumpfgasse 8.

Resno svarilo
do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve posejila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je namreč isto vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič porabljiva za karcije ali depot in pri trgovskih drugih v mesečnojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarnejša in najboljša založitev kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 15—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in krezplačno.

Assecuranz
Ober Inspektor „Klein“
Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.
zum goldenen Reichsapfel.

Križistilne krogljice, nekdaj imenovane univerzalne krogljice, poznate kot domače sredstvo proti zahasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljatvi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve križistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti za navodila za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca (Praške kapljice) steklenička 22 kr

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 85 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullrich-a, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene. 7—12

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljavi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—12

Zahvala.

Svoj gg. znancem i prijateljem, koji su za vrieme duge i težke bolesti pokojnoga

JAKOVA GORUPA

izkazivali svoje sučutje, koji su pokojnika sproveli do hladna groba te i nam tom prigodom izjavili iskreno sučutje, izričemo ovim iskrenu zahvalu uz priznanje, da naju je bilo to sučutje u onih težkih trenutcih na veliku utjehu.

Trst, 22. jenara 1891.

U ime rodbine
FILIP GORUP
brat.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 6. U Trstu 5. febrara 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priopćenja se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom nalatnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliju poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

„Slogom raste mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izbor zastupnika u carevinsko vieće.

Razpust carevinskoga vieća i naglo razpisanje novih izbora iznenadilo je sve narode i sve krugove, iznenadilo je i nas i naš narod.

Čim nenadanije je došla ta poruka i čim naglije se imadu obaviti izbori, tim je veća potreba, da se bezodvlačno i neumorno radi.

Svi birači i izbornici, imajući pravo glasa, pozvani su, da vrše svoju državljansku dužnost; a svi pravi prijatelji našega naroda imadu se svimi dopuštenimi sredstvi poslužiti, da izbori izpadu čim čestnije i čim koristnije za naš hrvatski i slovenski narod.

A to će se dogoditi ako budu pravi prijatelji naroda ljude podučavali, kako imaju vršiti svoju državljansku dužnost i ako budu ovi slušali one.

Nemarimo ovdje pobliže opisivati tih pravih, prijatelja naroda, jer jih on pozna. Iztaknuti ćemo samo i naglasiti, da pravi prijatelji našega naroda mogu biti oni, koji govore isti jezik, koji govori i narod, hrvatski ili slovenski; koji se tim jezikom dičе, koji taj jezik ljube i zagovaraju gdjegod njim se za to prilika pruži. A kako je to istina, tako je istina takodjer, da pravi prijatelji našega naroda **nemogu biti** oni, koji negovore hrvatski ili slovenski, koji se srame toga jezika, koji ga mrze i proti njemu govore i rade gdjegod i kakogod mogu, koji bi htjeli, da se taj jezik no rabi kod političkih ureda i da se s njim nepodučaje u školah; koji bi dakle htjeli, da se naši ljudi nit nadalje nemogu razumjeti sa kotarskim ili občinskim poglavarom, sa sudcem ili bud kojim drugim činovnikom; i da naš narod i na dalje ostane u tmini neznanstva.

Svi oni, koji su proti jeziku našega naroda, svi ti su i proti narodu samomu, proti njegovoj duševnoj i tvarnoj dobrobiti. Uzmi narodu jezik, uzeo si mu najbitnije svojstvo, ubio si ga kao narod; a koj narod ubija, taj ljе nemože biti pravi prijatelj naroda. —

I predpostaviv to, hoćemo da navedemo najznamenitije o izboru dvojice zastupnika izvanjskih občina Istre za carevinsko vieće.

Što su to izvanjske ili selske občine?

Izvanjske občine su dvoje vrsti: bud one, koje sastoje iz samih sela i podobćina i kojim je i središte, gdje je njihova občinska oblast, selo; bud ona sela i podobćine, koje su pridružene kojoj gradskoj občini, koje imadu svoje središte, svoju občinsku oblast u kojem gradu. U prvih izabiru zajedno svi občinari prvoga i drugoga izbornoga tjela, odnosno prve dvie tretjine njih; u drugih pako izabiru posebice občinari gradova, a posebice občinari sela ili podobćina, koji spadaju u prvi ili drugi dio plaćajućih, pošto se od njih odbije stanovnike grada.

U tih selskih občinah, bilo prvih bilo drugih, stanuju u Istri skoro izključivo ljudi, koji govore hrvatski ili slovenski jezik, ljudi dakle hrvatskoga ili slovenskoga jezika, hrvatske ili slovenske narodnosti, Hrvati ili Slovenci. A pošto su ti ljudi toga jezika i te narodnosti, onda valja, da izaberu u sve zbore, a tako i u carevinsko vieće, muževe toga jezika i te narodnosti, jer samo oni će zagovarati njihov jezik i njihovu narodnost, njihovo tjelesno i duševno dobro. Zastupnici selskih občina treba dakle, da budu muži hrvatskoga ili slovenskoga jezika i hrvatske ili slovenske narodnosti; valja da budu Hrvati ili Slovenci.

Dvojica zastupnika biraju selske istarske občine u carevinsko vieće; i to ne sve skupa obadva zastupnika, nego po prilici jedna polovica njih jednoga, a druga polovica njih drugoga.

Kod toga izbora razdieljene su sve selske občine u dva velika birališta, jedno zapadno, drugo iztočno.

Pod zapadno biralište spadaju sve selske občine političkih kotara ili kapetanata: koparskoga, porečkoga i puljskoga.

Pod iztočno biralište spadaju sve selske občine političkih kotara ili kapetanata: voloskoga, pazinskoga i lošinjskoga.

Pod zapadno biralište spadaju občine: koparska bez grada Kopra; ižolanska bez grada Izole; piranska bez grada Pirana; miljska bez grada Milje; buzetska bez grada Buzeta; dolinska; dekanska; pomjanska i ročka. Na dalje: porečka, bez grada Poreča; vižinadska, bez trgovišta Vižinade; umaška, bez grada Umaga; bujska, bez grada Buje; motovunska, bez grada Motovuna; versarska; višnjanska; grižnjanska; oprtaljska i brtoniglanska. I konačno: puljska, bez grada Pule; vodnjanska, bez grada Vodnjana; kanfanarska; barbanska; sanvicentska i balska.

Pod iztočno biralište spadaju občine: voloska, bez grada Volosko; kastavska, bez grada Kastav; lovranska, bez grada Lovran i Mošćenice; veprinačka; jelšanska; podgradska i materijska. Na dalje: pazinska, bez grada Pazina; labinska, bez grada Labina; plominska, bez grada Plomina; žminjska; tinjanska i boljunska. I konačno: malološinjska, bez grada maloga Lošinja; velološinjska, bez grada veloga Lošinja; creška, bez grada Cresa; krčka, bez grada Krka; puntarska; dubašnička; dobrinjska; omišaljska; vrbnička i baščanska.

Kako biraju seoske občine svoje zastupnike u carevinsko vieće? Svoje zastupnike u carevinsko vieće neizabiru nit svi občinari selskih občina, nit jih izabiru izravno ili neposredno. Neizabiru jih svi, nego samo občinari, koji su upisani u prvo ili drugo, izborno tjelo, u selskih občinah sa dvimi izbornimi tjeli; ili koji plaćaju prve dvie tretjine poreza, u občinah sa dvimi izbornimi tjeli; ili prve dvie tretjine poreza u gradskih občinah, pošto se odbije gradske izbornike; ili takodjer oni tretjega tjela, koji plaćaju najmanje 5 foriuti.

Nego nit svi ti nit jedni nit drugi neizabiru zastupnika izravno ili neposredno, nego jih izabiru po svojih izabranih muževih ili izbornicih, pouzdanih muževih ili fiducijarih. Svi oni, koji imadu pravo birati zovu se birači (elettori), a muži, koje biraći za svoje pouzdane muževe izabiru, zovu se **izbornici** (eletti) ili **fiducijari**.

Opažamo, da svaki birač ima pravo biti izabran za izbornika u onoj občini, u kojoj ima pravo izbora. Občinska oblast je dužna prirediti listine i izložiti jih osam dana u svojem uredu, da svaki, koji nije uveden u listine kao birač, a ima pravo na to, može reklamirati i zahtjevati, da se ga u listine uvede kao birača. Na dalje dužno je pozvati svakoga birača u pravo doba posebnim listićem, da ide birati izbornike. Birači svih sela svake občine imaju po zakonu pravo, da se prije izbora sastanu i dogovore, koje muževe će izabrati za svoje izbornike. Oni valja, da to i učine, jer inače bi se moglo dogoditi, da svaki druge izabire i da nebude nitko izabran. Kod sastanka ili pogovora gledе muževa, koje će izabrati za svoje izbornike, valja da se prije svega obaziru na to, da za takove izaberu muževe, u koje se pouzdaju, koji su pošteni, koji ljube svoj jezik i svoju narodnost, koji nisu nikad okaljali svojega poštenja, koji nisu nikad nit nigdje nit u nijednoj okolnosti izdali nit svojega jezika nit

---

PODLISTAK.

Crtica o seoskom kaptolu u Belom (na Cresu).

(Dalje.)

Al tim mnogobrojnim svećenikom trebalo se hraniti, a to njim je tada lahko bilo. Najprije poznato je svim i svakomu, da je crkvi i svećenikom išla uviek po božjem i po čovječjem pravu desetina u naravi t. j. od svega štogod prirodi. To je i bio glavni dohodak našim svećenikom, al nije bio sam i isključiv, kako ćemo sad viditi. Možemo si k tomu misliti, da su popovi bili u najmućnijih kućah, pa su oni već i zato dobro stali uz svoje radine ukućane. Nego stari popi nisu zahtjevali mnogo. Glagolaši sa onako nizkom naobrazbom živili su posve prosto, skoro kao seljaci; odjevali se u domaće sukno i u domaću „bedenu“ pa i radili. Još danas ljudi pamte kako su stari popi brevijarom u polju rezali, vezali paće i orali, dakle radili poput težaka izuzev samo najtegotnija robotna djela. Radi toga pako, što su imali tako malo nauka, i što jih je tako mnogo bilo, tražili su oni i za misu posve malenu, neznatnu zaslugu. Budući pako da je sv. misa pravomu kršćaninu i po nauku sv. vjere najuzvišenija svetinja, Bogu najugodnija, po kojoj čovjek stiče od Boga neizbrojene milosti, to su naši otočani uviek darivali, košto razmjerno darivaju i danas, svojim popom obilje sv. misa. Tà i onako bijaše tko da misi, a baš za neznatni darak. Dapače naši otočani, baš zato, jer je bilo popova na svih stranah i jer su malo tražili u ime zasluže za odčitanje sv. mise, davali su svojim svećenikom ili stanovitu svotu novca, ili komad zemljišta, da ga oni uživaju, a za to da čitaju ili pjevaju, ili odredjeni broj misa, ili po koju večnu misu. Eto nam zametka zakladi sv. misa, eto nam protumačeno kako su mogli stari glagolaši primati i utemeljivati one mnogobrojne mise; eto nam očito odkuda dolazi imetak kaptolski.

Svećenici pako svakoga pojedinoga mjesta stvorili bi medju sobom zajednicu, skupčinu, da svi skupa bratinski uživaju dohodke i skupa da ovršuju odnosne dužnosti. Dakako da si je ta njihova zajednica morala stvoriti i neke pravila, a buduć ona naličila skupčini ili saboru t. j. kapitulu stolne crkve, to su i oni svoju skupčinu prozvali kapitul, a kapitul seoski (capitulum rurale) na razliku stolnoga kapitula. Seoski kapitul držao svoje sjednice, primao u svoje kolo nove članove glasovanjem, birao svake godine skrbnika, koga su ovdje u Belom (1619) zvali pravadnikom, koji je upravljao kapitulskom imovinom. Kapitularci dielili su dohodke plovanije sve bratinski, i to dohodke kapitalske imovine i dohodke crne stole, dočim su dohodke biele stole išle po pravu plovanu. Samo u dielitbi desetine pravili su za plovana neku razliku. Taj bi naime pribor podielili na toliko dielova, koliko je bilo članova u kapitulu, više jedan. Od tih svaki član dobio bi po jedan dio, a plovan dva. N. pr. gdje je bilo 12 svećenika, desetina razdielila bi se na 13 dielova; od tih svakomu 1/13, a plovanu 2/13. Neka se znade tko je plovan! Al bilo je pak vršiti i dužnosti. Dušobrižničtvo spadalo je na svih; mise pjevali bi i čitali izmienice po redu; dar i mise za puk pjevali su svaki svoj blagdan. Na temelju uprav toga običaja, neki stariji plovani, u našoj biskupiji sve do najnovijega vremena — obvezivali su svoje pomoćnike, da jim svake druge nedjelje izgovaraju otu misu za puk, al dakako na posve krivom mnienju, jer ta dužnost strogo i uviek spada na samoga plovana. Najveća pak njihova dužnost bila je ta, da točno i u opredieljene dneve odčitaju večne mise za pokojne dobročince, a i te, razumi se već po sebi, po redu izmienice na jednake dielove. Tako su živili naši stari popi glagolaši, to su bili ti seoski kapitul.

Donekle je te seoske kapitule priporznavala duhovna i svjetovna oblast. Ako jih i nije smatrala moralnim tielom u pravničkom smislu, al je njihovu ustrojitbu uviek priznavala. Naslov „seoski kapitul“ (ili kako bi u Dobrinju rekli „ladanjski“, al ta jim nevriedi) njim je pridržala, pravila o uzdržavanju kaptolskog imanja, o djelitbi dohodaka uviek hvalila, odredbe kapitularaca kao uobičajene zakone potvrdjivala i u svakoj prigodi uvaživala.

Sad preostaje napokon, da odgovorimo na pitanje: kada su i zašto ti seoski kapituli prestali? I na to pitanje odvraćamo: Obilje svećenstva stvorilo je kapitule, nestašica svećenstva zatrla jih. Tako je i no drugačije. Naši su otoci bili podanici benečki od 1480—1797, dakle punih 317 godina. Koncem prošlog vieka bukne u Francezkoj strašni prevrat, koji potrese svim svietom, a očuti se i u naših stranah. Zarati se Francezka s Austrijom, pa usljed mira u Campo Formio dobi Austrija Veneciju i Dalmaciju g. 1797. Prejasna dakle benečka republika god. 1797 propade, naši otoci (s Dalmacijom) izgnu se papokon iz benečkih pandža, pod kojimi su, kako se reklo, stenjali obilata tri vieka. Žalostno je i tužno bilo stanje Dalmacije i naših otoka, kad jih je Benečija ostavila. Kad se je Napoleon opet malo kašnje zakvačio s Austrijom, i kad je on 1805. osvojio Austriji Tirol, Veneciju i Dalmaciju, imenova providurom ove pokrajine Bonaccianse Vicka Dandola, koji u proglasu na narod svako opisuje

svoje narodnosti; za koje su stalni, da se neće dati prevariti, ni podkupiti od naših protivnika nit rieču nit novcem, nit jelom nit pilom; nego će bez straha i bez obzira na nikoga, po svojoj savjesti glasovati za našega zastupnika. A onda nek gledaju, da po mogućnosti izaberu iz svakoga pojedinoga većega sela iste občine po jednoga izbornika, najboljega među najboljimi. Kad se tako slože u muževih, onda nek dadu napisati njihova imena, prezimena, ime otca živoga ili pokojnoga, selo iz kojega je izbornik, a ako uztreba i njegov kućni broj. Tako treba napraviti listiće sa cielom oznakom onih, koje će se birati za izbornike, a tih listića trebalo bi napisati toliko, koliko je birača ili koliko se misli, da će jih k izboru doći. Pošto nije tako lahko toliko put napisati tih listića, najbolje je, da se pošalje takov jedan listić na uredničtvo „N a š e S l o g e“ u Trstu molbom, da jih ono dade tiskati onoliko, koliko je prama broju birača za potrebu.

S takovim listićem, kao i s onim, s kojim je svaki birač pozvan od občinske oblasti k izboru, neka dodje svaki birač na dan izbora izbornika onu uru u ono mjesto, gdje se ima izbor obaviti. Ako zna čitati, nek imena izbornika sam čita; ako nezna čitati, neka onaj listić preda predsjedniku izborne komisije, koji će dati pročitati ime po ime, a birač neće drugo učiniti, nego reći „da“ kod pročitanja svakoga toga imena.

Nit jednoga nit drugoga listića neka neda birač prije neg je pozvan da bira n i k o m u u ruke, nit se neka neda od nikoga prevariti, ili dat si promjeniti listić, nego neka dodje pred izbornu komisiju onim listićem, koji mu dade koji pravi prijatelj našega naroda iz dotične občine; listić na kojem su imena onih poštenjaka, koje su skupno i sdogovorno već prije ustanovili za svoje izbornike.

Koliko izbornika bira svaka občina?

Broj izbornika u svakoj pojedinoj občini ustanovljuje se po broju pučanstva iste. Uzme se u obzir, kod občina, koje imadu za svoje središte koje selo, sve stanovničtvo; kod onih, kojim je središte koji grad, onaj broj stanovničtva, koji se dobije, ako se od sveukupnoga broja stanovničtva odbije stanovničtvo grada i ono, koje se u nekojih občinah k gradu pribraja.

Na svakih 500 stanovnika računa se po jednoga izbornika; za ostatak poslije zadnjih 500 stanovnika, računa se kod izbora za carevinsko vieće još jedan izbornik.

Broj tih izbornika na rečeni način ustanavljuje kotarsko glavarstvo, i to ljetos će, kao i godine 1885., po brojenju godine 1880., jer najnovije brojenje nije još u red metnuto.

Za bolje ravnanje, mi ovim podajemo približan broj izbornika u svakoj občini; velimo približan, jer nismo kod nekojih gradskih občina stalni, koja se selca, bližnja gradu, računaju u grad.

Občina koparska	bira	4	izbornika
„ izolanska	„	2	„
„ piranska	„	4	„
„ miljska	„	8	„
„ buzetska	„	23	„
„ dolinska	„	14	„
„ dekanska	„	11	„
„ pomjanska	„	12	„
„ hrečka	„	6	„
Sve obć. kot. koparskoga biraju		84	izbornika
Občina porečka	bira	9	izbornika
„ višnjadska	„	4	„
„ umaška	„	4	„
„ bujska	„	7	„
„ motovunska	„	9	„
„ versarska	„	6	„
„ višnjanska	„	7	„
„ grižnjanska	„	7	„
„ oprtljanska	„	10	„
„ brtoniglanska	„	4	„
Sve obć. kot. porečkoga biraju		67	izbornika
Občina puljska	bira	13	izbornika
„ vodnjanska	„	10	„
„ kanfanarska	„	5	„
„ barbanska	„	7	„
„ Sanvicentska	„	2	„
„ balska	„	4	„
Sve obć. kot. puljskoga biraju		41	izbornika

Sve občine zapadnoga birališta biraju 192 izbornika.

Občina volosk a	bira	i	izbornika
„ kastavska	„	28	„
„ lovranska	„	9	„
„ veprinačka	„	4	„
„ jelenska	„	8	„
„ podgradska	„	14	„
„ materijska	„	10	„
Sve obć. kot. voloskoga biraju		74	izbornika
Občina pazinska	bira	23	izbornika
„ labinska	„	14	„
„ plominska	„	7	„
„ žminjska	„	9	„
„ tinjanska	„	7	„
„ boljunska	„	6	„
Sve obć. kot. pazinskoga biraju		66	izbornika
Občina malološinjska	bira	5	izbornika
„ velološinjska	„	1	„
„ creska	„	6	„
„ krčka	„	1	„
„ puntarska	„	4	„
„ dubašnička	„	6	„
„ dobrinjska	„	6	„
„ omišaljska	„	4	„
„ vrbnička	„	5	„
„ baščanska	„	7	„
Sve obć. kot. lošinjskoga biraju		45	izbornika

Sve občine iztočnoga birališta biraju 185 izbornika.

Za danas neka bude toga dosta. Nek svaki birač vrši svoju dužnost po savjesti kao ljubitelj svoga jezika i naroda, pak će izabrati takove izbornike, koji će znati i htjet birati naše predloženike u carevinsko vieće. Za sad nepitaj nitko za imena ovih. Neradi se ni o Petru ni o Pavlu, nego o dvih muževih, koji će kao pravi prijatelji našega naroda svjestno raditi za naš puk. Koji su to muževi, to će javit na dobu „Naša Sloga“ i političko družtvo „Edinost“.

Za sada na noge birači i njihovi prijatelji!

DOPISI.

Sv. Vid-Malinska koncem jenara 1891.

Pretekao nas doista dopisnik iz sv. Fuske, ali dozvolite g. uredniče, da i mi uz ostalo ob istom predmetu nešto izrečemo.

U neodklonivoj nuždi, po primjeru Krčke, Vrbničke i Puntarske občine, bijahu se složile pred koju godinu u naznočnosti čes. kr. kot. poglavara, kotar. liečnika i našeg zaslužnog domaćina g. dra. Fabianića tri medjašne občine: Omišalj, Dobrinj i Dubašnica u pitanju zajedničkog liečnika, ostaviv tako jedno zdravstveno okružje sa središtem ili sjelom liečnika u sv. Vidu.

Ta je odluka skopčana zastupnimi izdatci za pomenute više manje siromašne občine. Ali, ako se je od pamtivieka čoviečansko pokoljenje, kako je već naravski, brinulo i za svoje tjelesno zdravlje, tad je to u današnjem vieku, te uz današnje okolnosti, jedna od najprvih potriebe, koju ili s oka ili s beka podmiriti valja. Bez zdravlja nema napredka, dobeče ni sreće, jer je samo u zdravom tielu zdrava duša. —

Iza toga pisalo se lievo i desno, otvaralo natječaj za natječajem za mjesto liečnika, ali sve badava. Teda negda osvanu nam 30. oktobra netom prošle godine, u kojem sretno pozdravismo našeg novog liečnika u osobi gosp. Šišmana Sôjtôry-a, koji bez odmora, proniknut žarom bratske ljubavi, već na 1. novembra nastupi svoje tegotno službovanje, položiv isam 10. novembra svečanu prisegu u ruke čes. kr. političkomu komesaru. Dolazkom novog liečnika zadovoljilo se u glavnom davnoj i opravdanoj želji jedne polovice krčkih stanovnika.

Rekoh u glavnom, jer jedna občina neodobrava ustanove, na koje bje prije pristala. Badava, gospodo, nikada vuk sit i ovca ciela! Medjutim i u najgorem slučaju ostat će — sva je prilika — naš vrli liečnik možda i više godina u našoj sredini, što mu svaki dobro misleći od srca želi.

Sada imademo eto dva vrlo čestita liečnika, od kojih opravdano očekujemo, da će obojica u prijateljskom skladu raditi saborom i tvorom za tjelesno i duševno zdravlje naših otočana.

* * *

Ljetos obdržavala je naša kotarska gospodarska zadruga svoju glavnu godišnju sjednicu na Malinskoj uz obični dnevni red. Iza svršene razprave sliedio je skupni objed, kod kojega se nešto pjevalo, nešto nazdravljalo, a napokon se družtvo kao obično u najljepšem skladu razišlo.

Do naših ušiju doprlo bje samo ono staro tužakanje sa strane nekih članova, koje i lani, naime glede žriebanja različitih gospodarskih predmeta. Dogodi se naime slučajno, da iste osobe budu opetovano koječim podarovane; dočim mnogi nedobili opet slučajno nikad ništa. To je medjutim vrlo maleno zlo, kojemu se može posve lahko doskočiti.

Mi želimo radje nešto važnijega izreći, ali ne proti zadruzi ili njezinim vodjam. Mi hoćemo da občenito govorimo. Svrha jest, kako je občenito poznato, gospodarskim zadrugam, unapriediti i uskoriti umno gospodarenje u svojih područjih. Nego uz najbolju volju i požrtvovanje te uztrajnost njezinih vodja, nevidimo još žalibože, ni pravoga napredka.

Priznajemo, da se napredak u gospodarstvu nemože opaziti u malo godina, ali nebi smjela zato ni desetletja prohujiti preko naših glava, a da se barem u kojoj grani nevidi sjajnjeg uspjeha.

(Konac sliedi).

Pogled po svietu.

Trst, dne 4. febrara 1891.

Austro-Ugarska: Pišuć danas osam dana o razpustu carevinskoga vieća, rekosmo, da su zastupnici, novinari i u obće muževi, koji se bave politikom ostali iznenadjeni naglim i neočekivanim razpustom toga vieća. I danas se taj razpust pretresuje i na sve moguće načine tumači i razpravlja, pa ipak su riedki, koji bi mogli kazati stalnošću: to, i ništa drugo nije prouzročilo razpusta carevinskoga vieća. Kao što nas je sve iznenadio taj razpust, nemanje nas je presenetio odstup ministra financija dra. Dunajevskoga. Občenito se bo držalo, da sjedi taj ministar na svojoj stolici čvršće nego li itko od njegovih drugova, pa eto pao je i on iznenada i neočekivano kaošto padaju i svi ostali smrtnici. Austrijski ministar financija dr. Dunajevski uživao je veoma dobar glas kao strukovnjak u financijalnih poslovih. Isti njegovi politički protivnici morali su mu priznati, da je on uredio austrijske financije bolje nego li se je to od njega očekivalo. Na njegovo mjesto bijaše odmah imenovan odielni predstojnik u ministarstvu pravosudja g. dr. Steinbach.

Izborni pokret razmahao se je jur više il manje u svih pokrajinah ove pole države. Mladočeski zastupnici izdali su proglas na narod, u kojem kažu, da žele mir ali uz očuvanje českoga državnoga prava. Slovenska narodna stranka u Ljubljani izdala je takodjer proglas na izbornike, u kojem kaže, da će tražiti ravnopravnost slovenskoga jezika u svih uredih, pučku školu sa izključivo slovenskim jezikom i na vjerskoj podlogi. Narodni zastupnik mora biti iskren u narodnoj borbi, prokušan rodoljub, čvrst i pošten značaj i napokon, da bude na sve strane neodvisan.

U susjednoj Goričkoj biti će borbe izmedju slovenskih birača, koji su — kako je poznato — razdvojeni u dva tabora.

U Trstu i okolici kandidirati će Slovenci svoga obljubljenoga zastupnika g. I. Nabergoja.

Srbija: U mladoj kraljevini nastala je opet ministarska kriza. Odstupio je naime ministar unutarnjih posala Gjaja, jedan od najčestitijih muževa radikalne stranke. Na njegovo mjesto stupio je Milosavljević, koji je do sada malo poznat izvan Srbije.

Rusija: Uvaženiji ruski listovi pišu, da će biti austrijski nadvojvoda Franjo Ferdinand, koji je odputovao danas u Petrograd, veoma svečano i srdačno primljen. Poslije osamdnevnoga boravka u Petrogradu otići će nadvojvoda u Moskvu.

Italija: Predsjednik ministarstva Crispi morao je prošloga ćedna iznenada odstupiti, što je došao u sukob sa većinom narodnoga zastupstva. Usljed njegova odstupa nastala je ministarska kriza, koja će se valjda po starom običaju u Italiji težko riešiti. Kao nasliednika Crispieva imenuju zastupnika i prvaka većine Rudinia.

Francezka: Iz Pariza javljaju, da se tamošnji časopisi vesele odstupu talijanskoga ministra Crispi-a. Taj odstup da bi mogao zadati težki udarac trojnomu savezu. Odnošaji izmedju Francezke i Italije, da bi se mogli sada poboljšati, pošto je Crispi prijanjao više uz Niemce nego li uz Francezi.

Franina i Jurina

Fr. Si ča čul, da su nekemu gospodinu na Voloskem kokardu na prsa prišivali?

Jur. Kakovega j' bila kolora.

Fr. Domaćega.

Jur. Ma ju trebeda i merital.

Fr. Bože moj, brez merita se niš nedobi.

* * *

Jur. Zač nam, Franino, neki lopatari — ki imaju zaik kako lopatu — govore da smo podrepnice popovske?

Fr. Zač držimo kako i Bog zapovida popi, a ne s njimi.

Jur. A ki su pak oni i ča bi im se mogi odgovorit?

Fr. To su ti kumedianti, malega znanj velikih čakul i prave podrepnice frmašunske.

Jur. Joh mane, kako to?

Fr. A tako, zač frmašuni vajk laju rovu proti popom, koje nemogu vi kako ni sotona — Bog budi s nami — vodu blagoslovjenu. Kada si vidil, da pravi kršćanin mrzi na pop

---

benetačku vladavinu: „Država barbarska mogla vas je držati kroz toliko godina i u doba blagoga mira pogažene i sirotne. Ona je samo mogla na toli krasnom zemljištu pod toli ugodnim podnebjem, usprkos svim vašim prekrasnim — svim darovom, voditi rat proti samoj naravi i proti zdravomu ljudskomu razumu, da po stalnoj osnovi vašu zemlju raznarodi i opustoši vaša krasna polja, da razbor vaš patri i onesposobi“. (Smičiklas ibid. str. 405. II. dio). (Ovo bi morali već put pročitati naši istarski šarenjaci! Op. Ured.) Benetčani su dakako samo sisali, pa nas ostavili gole, uboge, zatrte, neznalice. Nehajuć oni, da puk izobraze, netrli si baš glava niti za kakvu višu naobrazbu i prosvietu našega svećenstva. Čuli smo, što su bili glagolaši: za dlaku naučeniji od prostoga čovjeka; zato jih i bila onolika silesija; zato u poznija vremena, a navlastito u prvoj polovici ovoga vieka glagoljaš i „pop neuk“ ili neznalica, to je bilo jedno te isto. Benetčani ipak, možda i proti svojim namjerama, neiskušujuć od svećenstva veće nauke i znanja i nehote štitili ili bar uzdržavali su hrvatski i staroslovenski jezik, dočim ga danas u 19. vieku — u vieku silnih napredaka, nekoje prosvjetljene glave, hoće da iztriebe! Sve nam Benetčići zatrli, samo hvala božjoj providnosti — jezika nisu.

(Konac sliedi).

Jur. Nikada, ma mene ne boli glava ča ono lojanje [illegible] i ča da spiseš — ter to ti je ova [illegible]

Ir. Donkle, kad mi, ki reče da sam podrepnica popovska, ja ću njemu: ti si podrepnica framažunska.

Jur. A vero, drugo i ne meritaju. To ne zabi, pa ću i ja jušto tako.

Na grobu
Marina Šumberca,
župnika u Moščenicah

umrvšega 13. jenara 1891. u Gorici.

Ah! opet suza orosi mi lice,
Ah! opet srce izgubi mi druga,
I dušu opet osvoji mi tuga
Te shrvan na grob svježi padam nice.

Da krut je udes Istre sirotice —
Po izbor sine iz svog gubi kruga,
Koj nebojeć se pogrde ni ruga
Sved uz nju staša vjerni svednevice.

Do smrti pravi sinak domovine,
I bratrv vojnik naše vjere sveto —
To bio si nam svedjer o Marine!

Pa evo i tog Ti Istra vienac plete
I molbom Bogu utiče se sade:
Da mnogo sličnih Tebi njojzi dade.

A. K.

Različite viesti.

Zaruke. Čujemo i radostno javljamo na znanje svim prijateljem i znancem našega vriога zemljaka g. Iva Karabaića, c. kr. kot. kninskoga kapetana, da će se ovoga nedjelje (8. t. mj.) slaviti zaruke sa odličnom gospodjicom Marijom jedinicom kćerkom poznatog dalmatinskog rodoljuba g. dra. Frana viteza Danila, umirovljenog namjestničkog savjetnika. Čestitamo srdačno, bilo njim sretno!

Imenovanje. C. kr. kotarski kapetan u Volosku g. Vilhelm vitez Jettmar dobio je naslov i značaj namjestničkoga savjetnika. Doznajemo iz pouzdana izvora, da gosp. vitez ostaje i nadalje na svojem mjestu (gdje se nalazi već desetak godina) u hrvatskom naime kotaru, te se stalno nadamo, da će početi već jednom učiti i hrvatski jezik. Ministar pravosudja imenovao je pristavom kotarskoga suda u Puli g. Demetra Degiovani pristavom kod tribunala u Trstu.

Tu smo! Pod ovim naslovom čitamo u zadnjem broju porečkoga listića vrlo oštar članak proti hrvatskoj stranki u Istri u obće, a napose proti g. Dr. Dinku Vitezića, kao bivšemu zastupniku na carevinskom vieću. Govoreć o predstojećih izborih za to vriеme trubi rečeni listić u bojnu trubilju proti narodom, koji teže u Zagreb i u Ljubljanu". Što se tiče ove težnje, kad bi i postojala, nebi bila veleizdajnička, jer leži koli Zagreb toli Ljubljana u okviru austro-ugarske monarkije. No mi znademo za drugu vrst težnje — a za tu znade još bolje od nas i porečki listić — za težnju naime, koja je veleizdajnička i koju negoje Hrvati ni Slovenci Istre. Nadamo se, da će nas razumjeti glasilo zemaljskoga odbora u Poreču.

Talijane (!?) Istre, da su do sada zastupali (?) u Beču tri zastupnici — sve sami dakako mudrijaši a k tomu krotki i ljebezni kao janci.

Četvrti zastupnik ... bijaše „quell'uomo intollerante e fanatico che risponde al nome di dott. Vitezich". Ovaj da nije imao u Beču drugoga posla, nego lagati, crniti i krivo sudit Talijane, čim da je naškodio svoj pokrajini.

Rad našega zastupnika u državnom saboru poznat je našim čitateljem i svakomu, koji prati djelovanje toga tiela, dastatno, no o radu trojice talijanskih zastupnika u Beču neznamo mi nit itko drugi išta. Oni su u Beču sjedili i zadnjih šest godina neprogovoriv nikada niti jedne rieči na korist svojih biraća ili pokrajine. Oni su derali hlače na klupah carevinskoga vieća uzalud kano ljeno djače u školi. Njihov glas nije poznat ostalim zastupnikom državnoga sabora, jer nisu nikada otvorili usta. Oni su tamo niemo sjedili i badava dnevnice brali.

Što se tiče drugoga zastupnika za izvanjske obćine Istre g. Defranceschi-a naime, koji bijaše narinut i hrvatskim obćinam Istre i kojega izbor nebijaše ovjerovljen ni do konca zasjedanja, te nam valja spomenuti, da je u svih zadnjih šest godina, što bijaše u Beču, „izpuknuo" jedino jednu interpelaciju i to tako nesretno, da je bez dvojbe kasnije i sam žalio, da je time svojim prijateljem na kepak. Takovi bijahu dakle talijanski zastupnici iz Istre na carevinskom vieću. Mi pitamo sada: da li se šalje u Beč na državni sabor muževe, da tamo mirno sjede i hlače uzalud na klupah deru; da tamo driemlju il spavaju, da nikada svoj glas nedignu na korist svojih biraća i čitave pokrajine i da nezasluženo dnevnicu pobiru? Ako je tomu tako, tada nam netreba slati zastupnika u Beč, jer i onako tamo ništa nerade, jer su i onako suvišni tamo. No mi niti itko pametan ne sudi tako. Narodi šalju svoje zastupnike na carevinsko vieće, da se tamo svakom zgodom zauzimlju za koristi i potrebe svojih biraća, nipošto pako da tamo sjede kao gluboniemi.

Zastupnik dr. Vitezić učinio je svoju svetu dužnost kao malo koji zastupnik državnoga sabora, dočim se za rad talijanskih zastupnika nezna nit će se ikada znati. Ako se ima slati u Beč zastupnike, kakvi bijahu do sada talijanski zastupnici iz Istre, tada je bolje, da se nikoga ne šalje, jer ako muče doma il u Beču, obavljaju jednake svoje posle.

Hrvatski i slovenski birači Istre neće da znadu za zastupnike, koji bijahu do sada kao gluho-niemi, već za one i onakove muževe, koji se brinu i svom dušom zauzimlju za korist i dobro naše pokrajine.

Važno za izbore. Namjestničtvo dolnje Austrije izdalo je naredbu kako se imadu vladati obćinske i političke oblasti kod predstojećih izbora fiducijara, dočtično zastupnika, radi njekojih nejasnih ili slabo tumačenih paragrafa izbornoga reda.

Pošto imade i kod nas prigodom svakoga izbora takovih nejasnoća ili ložeg tumačenja zakona, donašamo u glavnih crtah spomenutu naredbu, koja glasi:

1. Obćine nemogu same riešavati utoka proti izloženim izbornim listinam, već sve utoke ili reklame izručiti kotarskoj političkoj oblasti, da je ona rieši.

2. Birač velikog posjeda nemože birati u gradskom izbornom tielu ili u izvanjskih obćinah.

3. Birači u gradovih nemaju pravo glasa u izboru izvanjskih obćinah niti mogu biti izabrani za izbornike ili fiducijare.

4. Tko je posjednik u raznih obćinah iste pokrajine, može glasovati samo u onoj obćini, u kojoj je stalno nastanjen; ako nestanuje stalno u nijednoj obćini, glasuje u onoj, u kojoj plaća najviše poreza.

Predsjednikom zemaljskoga kulturnoga vieća za buduće šestgodišće imenovan je zemaljski kapetan gospodin dr. Mate Campitelli. Do sada bijaše predsjednikom toga vieća g. dr. Canciani, odvjetnik u Poreču. Kako je on radio i postupao sa gospodarskimi kot. zadrugami, koje su u hrvatskih ili slovenskih rukuh, poznato je dostatno. Sad idemo da vidimo hoće li ga u tom slieditи i njegov nasliednik.

Pastirski list. Preuzvietli gosp. biskup tršćansko-koparski dr. J. N. Glavina izdao je ovih dana, kano i obično, za predstojeće korizmu pastirski list na podredjeno svećenstvo i puk sjedinjenih biskupija.

Preuz. nadpastir pokazuje svomu stadu na znakove vremena, o kojih mu valja razmišljati, te ih na korist duše i tjela uvažiti.

Medju znakove vremena ubraja on nemar il nehajstvo za vjeru. što donaše vrlo žalostne posliedice; zatim, razuzdano življenje kao gizdavost, nepokornost napram predpostavljenim, a na konec predočuje nam sredstvo, kojim se može uspješno proti tomu zlu boriti. Sredstvo to je molitva, koja je svakomu i svim nam neobhodno potrebita, da izčezne izmedju nas vjerski nemar i razuzdano življenje.

Na konec liste nalazi se postni red za korizmu i za ovu godinu 1891.

Obćinski liečnik za Oprtalj. Glavarstvo obćine Oprtalj razpisuje natječaj za mjesto obćinskoga liečnika sa plaćom od 1000 £ ... Od molitelja traže se liečnički izpiti, austrijsko državljanstvo i poznavanje jedino talijanskoga jezika.

Obćine Oprtalj sačinjavaju, osim samoga gradića, ave čisto hrvatska sela, koja su brojem pučanstva, kud i kamo veća nego li rečeni gradić! Ali ipak slavno glavarstvo obćine, nedrži potrebitim, da poznade budući obćinski liečnik jezik većine obćinara. Njemu je dosta, da znade talijanski, a izvanjski obćinari, ako te obćit sa liečnikom, neka uče talijanski.

Dajuć ovo do znanja našemu puku u onoj obćini, preporučujemo mu, da u buduće bolje pazi komu daje u ruke obćinsku upravu ako želi, da se i na obćini poštuju njegova prava, osobito njegov jezik.

Sada prigodom izbora za carevinsko vieće obletati će oprtaljski krujeli i šarenjaci naša sela u onoj obćini, te će nuditi našim kmetovom kumstvo i prijateljstvo. Takovom prigodom učiniti će najbolje naši obćinari, da oprtaljskoj gospodi pokažu gore spomenuti natječaj, kojim jasno kaža koliko njim je do zakona i pravice, do pravega kumstva i prijateljstva sa izvanjskimi obćinari.

Iz Voloskoga pišu nam 2. t. m. U subotu poslije podne sprovedosmo do hladna groba najstarijega stanovnika ovog prijaznog gradića. Bijaše to vrlo cienjen i štovan starina g. Josip Tomičić, koji je nakon podulje bolesti preminuo 30. jenara u 94. godini ž. ota. Pokojnik bijaše vrlo beguljuban, te je možda pol vieka bio crkvenim sturešinom u svom rodnom mjestu. Čestitoga starinu sprovele je do zadnjega počinka mnogobrojno domaće pučanstvo, a bijaše gospode i iz ostalih susjednih mjesta i gradića. Ostavio je iza sebe tri sina i jednu kćer. Od sinova živu dva ovdje kao vrlo cienjena posjednika i rodoljuba t. j. Božo i Viktor, a u Trstu je treći i to Ljudevit ces. kr. savjetnik kod prizivnoga suda, koji nezaostaje u ničem za svojom vriednom braćom.

Pokojniku dao se Bog naužívati raja, a njegovim milim naše iskreno sučutje!

Kako Vam je poznato — g. uredniče — imademo ovdje ljekarnu, koju rukovodi kao najamnik il vlastnik ljekarnik gosp. Camus, rodom iz Pazina. Pred svojom ljekarnom ima svietiljku, na kojoj bijaše do nedavno napis u trib jezicih t. j. talijanski, njemački i hrvatski. Njetko je staklo na svietiljki polupao, neznamo hotomice il nehotice. Bilo jedno il drugo, činjenica stoji, da bijaše svietiljka popravljena, novi napisi ugledaše svietlo božje, ali hrvatskomu neima traga. Sudeć po ovom, bijaše svietiljka hotomice razbijena. — Toliko Vam javljamo, da zabilježite u rubriku pod naslovom: znak vremena, i da se znadu ravnat naši ljudi, koji se obično služe u toj ljekarni.

Iz Pule. Evo Vam, štovani čitatelji „Naše Sloge", dvie tri rieči o velikom plesu, što ga je prošlu subotu 31. jenara imala naša „Slavjanska čitaonica". Već od više dana bili su po ulicah grada Pule prilepljeni veliki oglasi za rečeni ples i zanimanje bilo je obćenito, jer je to bio prvi put, što čitaonica daje zabavu u liepih i velikih prostorijah najvećega kazališta „Politeama Ciscutti". Već nekoliko dana prije bilo su razprodane sve lože, a bilo bi jih se razdalo još toliko, da jih jest. Na večer odredjena dana sakupilo se u kazalištu silno množtvo naroda. Vidio si uz visokoga gospodina čednoga ali pristojnoga radnika; uz gradsku kćer vrtila se je seljanka iz okolice u narodnoj nošnji, kao da je u svojoj kući. Okolo 9½ ure došao je na zabavu preuzvišeni admiral Pittner u družtvu kotarskoga poglavara presvj. viteza Conti Cedassamare. Svi članovi odbora poredjale se pred njimi u drie vrste, glasba udari „Bože živi" i sve obćinstvo stojeć sluša himnu. Nakon toga pozdravi g. Ante Jakić visoke goste zahvaljujuć jim na počasti. Na to odgovori vitez Conti slovenskim jezikom nekoliko zgodnih rieči zahvaljujuć na pozivu. Zaredaše plesovi, glasba pomorske mornarice udara skladno, kako samo one znade; radost bude ave veća. veselje se vidi svakomu na licu, jer se ni iz daleka nije očekivalo tolikog broja pozvanih. Bio je na plesu i načelnik obćine g. L. Rizzi, mlad, simpatičan čovjek; kotarski sudac, činovnici raznih oblastih i mnogobrojni čestnici. Prava obilježje toj narodnoj zabavi dale su seljanke iz okolice, koje je došlo do dvadeset, ave u narodnom odielu. Njihovo je ponašanje liepo, neprisiljeno i ugledjeno. Vaš dopisnik nagovorio je jednu: A odkle si Ti djevojko došla ovamo na veselje. Ona na to odgovori: Ja sam tamo od Premanture, došla sam zafaliti Vam na časti. — Ta je zabava od velike koristi za narodno probudjenje i samo gradjanstvo mnogo govori o njoj.

Iz Rieka piše nam prijatelj 1. t. m. Talijanska ili bolje reći šarenjačka stranka i ovdje je učinila svoju Bajamontovsku demonstraciju. Naša vlada zadovoljnim okom gleda ave ono, čim misli, da bi se Hrvate uvriedilo, a naša šaka talijanaša podupire ave ono, što bi moglo biti po volji Seismit-Dode, Imbriana i drugova. Dr. Ante Bajamonti, prorok talijanaša u Dalmaciji, kako je poznato, umro je baš na vrieme t. j. prije nego bi bio prisiljen, da se opravda pred sudom, a za taj sretni slučaj njegove smrti talijanci takozvanih nespašenih zemalja od zadovoljstva su demonstrativno žalovali za svojim pokojnim vriednim prvakom. Kod vas u Trstu priredili su „Tedeum" pod izlikom mrtvačke mise samo da se pije i da se o pokojniku govori kako o nekakvom slavnom mučeniku. Kada je vidjela žaba, da se konj kuje, digla je i ona nogu, kako poslovica veli. Eto i ordje skočili tri „tonomaši" podupirani od istarske klike i priredili u ime „dalmatinske naselbine" mrtvačku koncert-misu. Popa dalmatinca „tonomaša" imaju vazda pripravna i baš radi toga u nekih krugovih brinu se za njegovu veliku budućnost. Pozvali su obćinski ured i sva družtva zabavna, dapače, divite se, pozvali su i istu čitaonicu. Naravno, da je ravnateljstvo čitaonice bacilo poziv u koš, pak nikomu ništa. Koncert-miss bijaše dobro posjećena. Zastupana su bila sva talijanaška družtva; došao je i sam načelnik (osobni prijatelj pokojnikov) sa četiri činovnika i množtvo ljudi, koji su došli, da slušaju gusle gospodične Scarsamelli, koja se je u ovoj prigodi producirala. Nakana tonomaška je bila tobož žalostno paradirati za talijanstvo, te za drugo nisu ni u crkvu došli. Budući da bijaše ova demonstracija priredjena, kako su novine pisale, u ime dalmatinske naselbine, uvriedili se ovdje stanujući pravi rodoljubi iz Dalmacije, te očitovali isti dan u „Voce del popolo", da proti tomu svečano prosvedjuju, jer da nije dalmatinska naselbina demonstraciju priredila, nego samo četvorica tonomaša, koji ne začinjavaju naselbinu. Na prosvjed se podpisalo njih dvanajst, med kojimi ima i posjednika i veletrgovca. Ova je izjava iznenadila i vrlo oštro ujela ave što za talijanstvom teži. Usljed toga govorilo se, vikalo i pisalo proti toj izjavi, a prostački se je navalivalo na list, koji ju je tiskao. No ave uzalud! Crno na bielom u javnoj novini pokazalo je svietu, da su tonomaši priredili demonstraciju, a nipošto ciela naselbina dalmatinska, koja je u velikoj većini hrvatska.

Prošli četvrtak imali smo veliki ples u čitaonici, koji bijaše tako sjajan, da je teško sjajnijega ni pomisliti u ovom našem gradu. Iste protiničke novine su o njemu povoljno pisale, što nas je iznenadilo, jer je do sada o našoj čitaonici vazda mukom mučalo naše novinstvo, ponajviše stara „Bilancija". Do vidova! **Brajdar.**

Hrvatska čitaonica u Kastvu priredjuje u nedjelju dne 8. febrara t. g. u vlastitih prostorijah „Narodnoga doma" zabavu sa sliedećim programom: 1. Sbor: „Ustaj rode", uglasbio Gj. Eisenhut. 2. Slega dviju gospodara; vesela igra u jednom činu s pjevanjem. Čin se zbiva u Opatiji. 3. „Lahko noć", četverospjev, Hajdrih. 4. Tombola. 5. Ples. Svira vojnička glasba pukovnije grofa Jelačića. Ulaznina za osobu for. 1.—, za obitelj 1 for. 50 nvč. Darovi primaju se zahvalnošću. Početak u 7 sati na večer.

Hrvatsko akad. družtvo „Zvonimir" u Beču priredjuje dne 17. febrara 1891. na desetgodišnjicu obstanka svoga u dvoranah Hôtel „Goldenes Kreuz", VI., Mariahilferstrasse br. 99. koncert i ples sa sliedećim programom: Pozdrav predsjednikov. 1. Fr. Ž. Kuhač: „Poputnica Zvonimira", pjeva muški zbor 2. Lisinski: „Dvije ptice", pjeva gjica Blaženka Krničeva. 3. Zaje-Senoa: Dubravka, udara mješoviti tamburaški zbor hrv. akad. dr. Zvonimira. 4. Vilhar: Pitaš, dušo, pjeva g. B. Vukašović, prati na glasoviru g. Kanet. 5. Beethoven: Kreutzerova sonata I., svira g. Otto Žert, prati na glasoviru g. Kanet. 6. Zajc: „Još hrvatski rod nam živi", pjeva muški zbor. Početak točno u 7½ sati na večer. Poslije koncerta je ples. Iz osobite naklonosti sudjelovat će neki članovi „slovj. pjevačkoga družtva i bratskoga slovenačkoga družtva „Slovenije" u Beču, gjica Blaženka Krničeva ti. gg. Otto Žert i Bogdan Vukašović. Pjevačkimi zborovi ravna g. Jan Jirik. Na glasoviru prati g. Kanet. Dobrovoljni se prinosi primaju sa zahvalnošću, a čisti je prihod namjenjen družtvenoj zakladi.

Hrvatska čitaonica „Zora" u Opatiji priredjuje dne 8. t. m. u vlastitih prostorijah „zabavnu večer s plesom" za koju razašilje vrlo ukusne pozive. Početak u 8 sati na večer. Ulaznina za osobu for. 1 za obitelj for. 1.50.

Iz Oprtaljščine javljaju nam 30. pr. mj. Usljed naredbe viših oblasti obavila se i u našoj maloj obćini popisilja puka i živine. Kako Vam bijaše već javljeno, obavio je taj posao obćinski pisar i tajnik M. Rinaldi (čovjek, koj ne pozna našeg jezika — a mogao bi se potrudit, da ga nauči, jer danas sutra, ako bude htio služit kod obćine, morat će ga naučit) uz obćinskog slugu P. Colle. Sve spletke, sva nagovaranja i kriomčarenja protivnika, nek se kmetovi upišu za ono, što nisu, izjalovila jim se, jer kako kola glas po Oprtaljščini, u Gradini i Topolovcu, upisalo se ave medju sinove majke Slave. Pravica i poštenje, iskrenost i značaj pojedinih obći-

nara (izvan gnjezda Oprtlja) zahtjevaše, da svi kažu: naš materinski jezik jest hrvatski. s toga smo mi Hrvati. Nu Hrvate su ovud Talijanaši tako ozloglasili, da se sirota kmet skoro boji kazati, da je Hrvat, misleć da su Hrvati kakvi ljudožderi, za kakve njim ih naši protivnici predstavljaju, a neznajuć, da je to narod slavan, narod koj imade za sobom sjajnu prošlost, a pred sobom, ako Bog da, još sjajniju budućnost. Da je tomu tako nije se čuditi; broj bo onih, koji preziru, ruže i pogrdjuju sve što hrvatskim duhom diše, velik je; prostački i nedostojni način. kojim se navaljuje na svakog, koj se usudi hrvatski progovoriti, krsteć ga: „porco croato", „porco šćavo", tako se dojmio kmetskog srca, da se čovjek žaca javno kazati: „ja sam Hrvat". Umjetno podučeni, da su Hrvati narod divlji, narod od svih prezren, kaže mi nismo Talijani, već smo „Slavi" ili „Slovinci". S toga nije čudo, što se je upisalo skoro sve po Oprtaljšćini, Topolovcu i Gradini za Slovince. Kako ljudi pripoviedaju, došao je popisni komesar u Gradinu; počeo izpitivati talijanski, nu čestiti Gradinci nehtjedoše — jer neznadoše — talijanski odgovarati. a komesar morao praznih ruku kući. U Topolovcu da je činio popisni komesar nekake opazke, kad su ljudi izjavljali, da su Slovinci ili Hrvati. Tako n. pr. da je kazao jednom, koj se je izjavio za Hrvata: „gvarde koža ke parle"; opet drugdje da je kazao, da su se svi dogovorili za Slovince itd.

Kmetovi iz občine oprtaljske! Nepustite se primamiti i očarati od vaših narodnih neprijatelja; u svojoj jeste kući, nastojte, da sami u njoj gospodarite, a nepustite. da vam se drugi u vašoj kući za gospodara narivava. Branite svoje, štujte tudje — ne sramujte se vašeg liepog hrvatskog imena i jezika. Nevriedan je onaj čovjek, koj se srami svog materinskog jezika. Upisali ste se za „Slovince"; Hrvati il Slovinci sinovi su jedne majke, grane su jednog te istog stabla; neima razlike medju jednim i drugim. Ne sramite se imena hrvatskog, ime je to častno, narod je to slavan; iz njega bo su potekli kraljevi, bani i veliki dostojanstvenici, koji se nisu sramili izpovjedati svoje hrvatsko ime, svoj hrvatski materinski jezik. Muževi, koji su na čelu narodnom pokretu Istri, muževi, koje i vi sami osobno poznajete, muževi, koji zastupaju vaša prava i brane je od bezdušnih neprijatelje, ti muževi hrvatskog su roda, jezika i imena; hrvatska jih bo majka rodila, svojim mliekom dojila i svoju jim besjedu u srce usadila; ti muževi ne srame se javno u bilo kojoj prigodi kazati, da su Hrvati. jer njihov materinski jezik jest hrvatski. A vi, zar da se sramujete vašeg materinskog jezika, jezika i imena vaših otaca, vaših zastupnika, vaših prvaka? Vaš jezik je onaj isti kao i njihov, naime hrvatski, s toga ste vi kao oni Hrvati; akoprem živite u pokrajini Istri. Dobar glas, iskrenost i poštenje zahtjeva od vas, da svud i svagdje očito i odrešito kažete: moj materinski jezik jest hrvatski, s toga jesam Hrvat. Ne stidite se dakle tog liepog i častnog imena. već što više protivnici to ime pogrdjuju i ruže, vi ga tim više branite i izpovjedajte riečju i činom, kako to čine i ostala Vaša braća širom Istre.

Hrvat na Oprtaljšćini.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

A. Važnost lana i konoplja.

2. Lan i konoplje u trgovini.

(Dalje.)

Opet tamo vidiš, da su trgovci pod zidom natrpali veliku hrpu što lana, što konoplja, pa sve prebacuju, kupujući vikom na sve strane i mnogomu iz ruku njegovo otimljući. Kupuju ne samo predivo, već i gotovu predju, bila ona tanka ili debela, bila lanena ili konopljena. bila ona za odjeću ili za vreće, sve otimlju pa i isti pozder.

Zašto ti trgovci, koji bi za jeftin novac sav sviet kupili, plaćaju tako predju, kako je ti nebi htio platiti?

Zašto oni sve to kupuju?

Za trgovinu.

Ti kupovi prediva doći će opet drugima u ruke, koji će odabrati posebno krasno, a posebno opet gore; prebrat će ga na kakove četiri vrsti i onda će poći sve u sviet. u tvornice. Trgovac, koji na kupovao u babe i kako se tebi činilo, preplatio, traži svoju dobit; trgovac, što ga prebrao, traži svoje; vozilac, koji će ga odvesti na željeznicu ili na parobrod, hoće svoje; željeznica ili parobrod. koji će ga prebaciti u daleki kraj, gdje je tvornica, mora se platiti; gospodar tvornice i radnici, što u njoj rade, pitaju svoju zaslužbu; željeznica ili parobrod, da doveze opet do nas gotovo i to što gore platno, traži na novo; trgovac, koji to platno prima na razprodaju, hoće da dobije; a onih, što će to platno dobro platiti, biti će dovoljno.

Eto što znači trgovina; a iz tog, što trgovci ne daju babi vratiti se sa lanom i konopljami kući, lahko ćeš pojmiti, kako su lan i konoplje u trgovini važne stvari.

Nu tim se stvar nije svršila.

Kada bi ti došli u ruke računi o tom, što željeznice i parobrodi godimice prevoze, i što se izvozi iz jednih krajeva u druge, još bi bolje poznao vrednotu lana i konoplja u trgovini. One su potrebite ne samo tebi, već cielom svietu.

Laneno ulje dobro je ne samo za začin, nego je potrebito i za boje slikarom; bez njega nebi oni mogli nikako biti. Konopljeno ulje služi takodjer za više stvari. Ima krajeva, koji svoje laneno i konopljeno sjeme razašilju za sjeme po cielome svietu; ima ljudi i to siromašnih, koji od lana, koji bi pročišćen vriedio dukate, svojima rukama tku tkanine, za koje primaju stotinjarke . . . Istine, toga neima u nas, ali i u nas bi to bilo moguće uz dobru volju i bolje okolnosti.

Znajuć dakle koliko vriede u trgovini lan i konoplje, što misliš: bili se dao na gojitbu toli raznih biljka, kada bi znao, da će u nas odsad bolje no dosad uspjevati? —

(Slieditи će).

Listnica uredničtva.

Gosp. F. S. u S. Današnjom poštom odpremismo Vam traženu knjigu. Ciena je na unutarnjoj korici. Pisati će Vam u poslu izbora naš skupni prijatelj, koji se nalazi u Vašem političkom kotaru. Izvolite se u budeće obratiti na njega, jer Vam je bliže. Srdačan odzdrav!

Listnica uprave.

Gosp. A. Š. u B. Stiglo u redu. Prijateljski odzdrav!

Uplatili su za „Našu Slogu" od 10. do 31. decembra 1890.: P. P. Mitrovica for. 5; L. F. Sv. Petar u S. for. 7; Čit. Delnice for. 1·30; B. I Vrgada for. 5; Čit. Dubrovnik for. 1·25; K. S. Grdoselo for. 2·50; S. M. Malinska for. 1; P. J. sveti Ivan šterna for. 2·50; P. J. Trst for. 5; M. S. Rička (aglasi) for. 15; Š. S. Tinjan for. 2; L. A. Cres for. 5; S. M. Trst for. 2; M. O. J. Prčko for. 2; Čit. Spljet for. 2; F. P. Buzet (oglas) for. 3; K. P. Blata for. 2; Z. L. Gračišće for. 2; G. I. Gračišće (oglas) for. 2; Čit. Kostajnica for. 1·25; J. M. Kastav for. 5; V. I. Sibenik for. 2·50; Zemalj. odbor Poreč for. 5; S. I. Zagreb (oglas) for. 1·30; V. Dr. D. Bač (oglas) for. 5; F. M. Obrovo (oglas) for. 2; G. M. Kastav for. 20; G. M. Pula for. 1; Pošt. ur. sv. Matej for. 3; F. F. Buzet for. 16; H. esk. banka Zagreb for. 2·50; D. B. sv. Matej for. 37; P. I. Kaldir for. 8; D. E. Karlovac for. 2; B. I. Sušak for. 2; V. J. Zagreb for. 5; Čit. Belovar for. 2·50; K. J. Tar for. 5; S. V. Poreč for. 20.

(Slieditи će.)

Lutrijski brojevi

Dne 31. jenara

Beč	58	42	73	48	10
Grac	3	7	40	21	82
Temešvar	62	30	70	9	84

Dne 4. febrara.

Brno	71	16	8	33	29

Resno svarilo

do vseh, ki nemajo še police

bodisi gleda pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je zamrec iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič porabljiva za kavcijo ali depozit pri trgovskih družbah v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarčnejša in najboljša naložiter kapitala in ima jej je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 16—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem **diskretno in brezplačno.**

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein"

Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

Zahvala.

Svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su nam bud za vrieme bolesti bud prigodom smrti i sprovoda našega premiloga **otca** na kakav god način izkazali svoju sućut i štovanje do pokojnikove uspomene, izričemo ovim javno najtopliju hvalu.

Na osobit način pak zahvaljujemo se svim srdcem veleučenomu gospodinu dru. Karlu Duchichu, koji je pokojniku nebrojeno puta u svako doba priskočio na pomoć i svojim znanjem i vještinom ublažio mu težku bol. Čestiti gospodine, nikada Vam ljubavi i zahvalnosti zahoraviti nećemo.

Volosko dne 2. febrara 1891.

Obitelj Tomičić.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, zadnji imenovane **univerzalne krogljice,** poznate kot domače sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljatvi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld 25 kr, 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr.. 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice"

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca (Praške kapljice) stekleničica 22 kr.

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plaster prof. Steudela, posodica 50 kr.. poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti poslednjem slabi prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki se bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene. d—12

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri doposiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—12

30 | 10

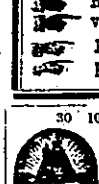

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anjela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

Ciena male boce 40, velike 70 nvč ... Vrst tvorine jest naznačena.

Predavaju se u svih ljekarnah.

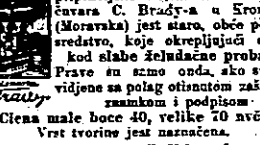

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES,

MONTEVIDEO i ROSARIO

DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pdlich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 9—52

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrédn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 3%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 3½%	3-mesečni „ 2½%
30- „ 3¾%	6- „ 3%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nove boresma tarifa na temelju odpovedi od 8. oktobra, 12. oktobra in 8. novembra.

Okrožni oddel.

V vrédn. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakazuje

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost. Celovec, in Ljubljano brez trošKova

Kupnja in prodaja

vrednostnih papirjev, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov 24 · 3 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi

Na javčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 4. oktobra 1890. 3 24

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 7. U Trstu 12. febrara 1891. Godina XX[illegible]

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliže pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na [illegible] arke.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 3 novč.

Uredničtvo i administracija nala[illegible] se u Via Carintia br. 25

Kakovi da budu naši zastupnici?

U zadnjem broju, govoreć o izboru zastupnika u carevinsko vieće, kazali smo, koji su pravi prijatelji naroda, koji ga imadu u ovo važno doba učiti i voditi i koje on ima u svemu slušati hoće li, da izbori izpadu po želji svijuh nas na korist i spas Hrvata i Slovenaca Istre. Ali ako su pravi prijatelji hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri samo oni, koji govore njegovim jezikom, koji se tim jezikom diče, koji taj jezik ljube i zagovaraju, gdjegod njim se zato prilika pruži, po čemu ćemo suditi naše kandidate, dotično zastupnike u carevinskom vieću?

Po našem sudu moraju imati rečeni muževi sliedeća svojstva, ako žele, da budu narodu od koristi i ako hoće zdušno vršiti težku zastupničku dužnost. Naši zastupnici moraju biti dobri kršćani jer je — Bogu hvala — naš narod u Istri dušom i tielom odan našoj sv. vjeri i ujezinim zakonim. Nam Istranom hoće se zastupnika naše vjere.*) Neka govore i pišu laži-liberalci što i kako hoće, svako javno djelovanje mora se temeljiti na moralki, koju propovieda jedino naša vjera. Gdje neima religioznog temelja, gdje nevlada ono uzvišeno načelo: nečini drugomu što nebiš hotio, da on tebi učini i obratno, tuj neima govora o napredku, o ravnopravnosti niti o slobodi.

Bog je stvorio sve narode, da jedan uz drugoga u miru, ljubavi i slogi živu, nipošto pako, da jedan gospodari a drugi da robuju.

Pravi zastupnik naroda tražiti će svimi silami, da mu izvojuje sve one pravice, koje ga po božjih i ljudskih zakonih idu. On će uložiti sve svoje sile, da bude ravan i ravnopravan sa svimi drugimi narodi il plemeni u istoj državi.

Novovieki liberalizam propovieda doduše jednakost i ravnopravnost svih naroda, al to je samo varka, to je prosta himba. Ti propoviednici liberalizma nepoznaju Boga ni njegovih nauka, pak dočim su njim puna usta o liberalizmu, u duši su najveći nasilnici, najokrutniji tirani. Oni poznaju doduše liberalizam, ali samo za sebe. Jedino oni su tobož pozvani, da rieše i oslobode narode od tmine i natražnjačtva, a u istinu neidu za drugim, već za tim, da oni gospoduju a drugi da njim robuju. Takovoga liberalizma očuvao nas Bog, a u tom smislu liberalni zastupnici nesmiju biti naši. Naši narodni protivnici u Istri udariti će opet u svoje laži-liberalne bubnjeve preporučujuć sve same liberalce i naprednjake za zastupnike, nu takovim nemože i nesmije nijedan protivnik lažiliberalizma dati svoga glasa.

Naši zastupnici moraju nadalje biti pravi prijateiji naroda t. j. sinovi onoga naroda, kojega kane i žele dostojno zastupati. Hrvate i Slovence Istre mogu valjano zastupati jedino Hrvati il Slovenci Istrani.

Tko nečuti narodno, tko negovori hrvatski il slovenski, tko neljubi toga jezika iz puna srca, tko nije pripravan sve poduzeti, da tomu jeziku pribavi onu valjanost u javnom životu, koja ga ide po broju pučanstva i po obstojećih državnih temeljnih zakonih, taj nije prijatelj našega naroda, taj nemože i nesmije biti njegovim zastupnikom. Talijane neka zastupa Talijan, Hrvate i Slovence Hrvat ili Slovenac.

Naši zastupnici moraju biti nadalje nesodvisni i požrtvovni muževi. U današnjih težkih okolnostih, gdje se traži od zastupnika naroda, podpuna muža, takovim nemože biti onaj, koji imade hiljadu obzira napram gore il dole. Kad se radi o načelu, o životnom pitanju naroda, o njegovoj časti i poštenju, tada nesmije zastupnik imati obzira napram nikomu. On mora svoju osobu zapostaviti svojim dužnostim, za njega neima drugog obzira do onog svojih birača. Pravi zastupnik naroda neće se prestrašiti bile kakve zaprieke, bilo kakvog nasilja, nadošlo ono bud s koje strane. On će stupati ozbiljno, triezno i odlučno onom stazom, koja mu se čini, da vodi k spasu njegova naroda, neglededć je li to po volji silnikom il nije, nit plašeći se ikakve žrtve.

Naši zastupnici moraju napokon biti mudre glave i dobri govornici. U carevinskom vieću sjedi cviet austrijskih naroda. Tuj su sakupljeni prvaci svih plemena iz svih stališa.

Svaki narod nastoji poslati kruni na savjet svoje ponajbolje sinove, koji znadu i mogu učeno, triezno i odlučno govoriti i razpravljati na korist države i svojih birača. Zastupnici, koji kod razpravah na sve tudje predloge niemo kimaju, il koji kod svega toga mudro šute, nevrše svoje dužnosti. Oni su na škodu strankam a na sramotu biračem. Takove zastupnike slala je većinom do sada u Beč talijanska stranka iz Istre. Ona će po svoj prilici i u buduće predložiti za zastupnike takove muževe. Talijani nek ih biraju slobodno, nu Hrvati i Slovenci nemogu i nesmiju ih birati. Nam se hoće zastupnika kakove preporuča sv. Otac i svi uvidjavniji biskupi: dobrih kršćana, pravih prijatelja naroda, neodvisnih i požrtvovnih muževa, mudrih glava i dobrih govornika, a takove ćemo predložiti hrvatskim i slovenskim biračem Istre s toplom preporukom, da ih biraju sebi na korist, rodu na čast i spas.

*) Kad je jednom prilikom neki naš čovjek iz puka preporučivao svomu zastupniku pok. biskupu Dobrili, da se zauzme za neku stvar, prigovorio mu drug ovako: „A kume, ča mučiš našega presvitloga, ter on je čovik naše vire. Op. ur.

DOPISI.

Sv. Vid-Malinska koncem jenara 1891. (Konac). U svojih godišnjih sjednica porazdieli se nešto gospodarskog orudja, čita se izvješća, razpravlja se i zaključuje, ali zaključci važniji težko se izvadjaju, jer neima podpore od onud, odakle bi morala obilno dolaziti

Čujemo u ostalom sa radošću, da je broj članova naše gospodarske zadruge za posliednjih triju godina veoma narasao. To je svakako očit dokaz, da zadruga napreduje; ali tim još nije dokazano, da i zadrugari ili u obće otočani u gospodarstvu kako valja napreduju. Sa ono 300—400 komada oplemenjenih voćaka, koje zadruga godimice razpača med svoje članove ili poljodjelce, nemože se ni u toj grani gospodarstva pravo uspjeti. Prije svega, naravski je zakon, da ako voćke iz plodnije zemlje dodju u slabiju, tad nemogu nego krživo uspjevati. Nadalje, korenje se istih na dugom putu izkrši i ozliedi, pa i bez toga svaka voćka neljubi istu zemlju. Kojega će se dakle pravila neuk poljodjelac držati kod presadjivanja svojih voćaka? Kako će on svoje voćke dalje obradjivati? Ako hoćemo da gospodarstvo razumno gojimo, tad moramo i pametno započeti.

Toliko o voćarstvu. A gdje smo istom sa razboritim rataratvom, gdje sa stočarstvom, gdje sa konobarstvom? Jako, ali jako daleko! Braćo i gospodo! bez sposobnih sila, bez početne zorne obuke i odgovarajućih joj dobrih primjera, da nerečemo i materijalnog požrtvovanja, gospodarstvo može uz današnje okolnosti samo životariti, ali procvasti nikako!

Posve je dakle opravdana misao, da bez rataraske škole neda se napredovati. Zamisao o voćarskih podružnicah plemenita i hvalevriedna je, ali bi se ju moralo

PODLISTAK.

Crtica o seoskom kaptolu u Belom (na Cresu).

(K -).

Napoleon dakle, odtrgnuv Austriji neke zemlje, stvori od Kranjske, primorske Hrvatske do Save, od Dalmacije i Istre kraljestvo Iliriju i tad preporodi Dalmaciju. Vladao je samo 7 godina ovimi našimi stranami od 1808—1815., a mnogo toga osnovao, što je zemlju baš preobrazilo. Trgovinu učini slobodnom, gradovom povrati stara prava bez umišljenih plemićkih povlastica, zemlju razdieli u kotare sa sielom u Krku, Zadru, Spljetu i Kotoru, a utemelji toliko srednjih škola, med kojimi gimnaziju i u Krku. da jih ove zemlje niti sada više neimaju. Riečju. Dalmacija iza tristoljetnog robovanja benetačkoj republici, oživi. odahne, probudi se. Žalibože francezka vlada osnova svoju zgradu na slabom temelju. Usta proti crkvenim naredbam, pokrade crkve, samostanom zaprieti, crkvi oduze nadzor obuke itd. Tako s jedne strane htjede usrećiti našu zemlju, s druge strane moralno upropastiti. S toga francezka vladavina za malo potraja, već u korenu uvehne, te je 1815. iza Napoleonova poraza na lipskih poljanah nestade. Naše se strane opet Austriji priključe. Ipak je francezka prisutnost sa svojom prevratnom vladom imala, kako i svako zlo, svojih dobrih posljedica. Narod se uvjerio o koristi škola, a svećenstvu trebalo prema duhu vremena više naobrazbe. U tu svrhu trebalo većih žrtva, trebalo u škole, na nauke izvan doma, trebalo trošit, tko je želio postati svećenikom. Radi toga počelo nestajat popova u obće, a glagolaša poimence. Od svećenika tražila se viša naobrazba, više nauka i znanja, da bude mogao odgovarati svomu uzvišenomu zvanju. Stari glagolaši umirali, novi se neredili, dok nisu napokon i prestali.

U Belom, kako se reklo, bivalo je od 4—6 članova. Tako godine 1790. nalazimo plovana Dinka Arničevića i tri kapelana: Popa Frana Frankulina, popa Mihovila Pajalića i popa Pavla Sršića; četvorica bila još i godine 1811.: plovan Arničević, Frankulin, Brusić i Carević, a od te godine ostala tri člana do godine 1826., premda je umro 1823. plovan pop Dinko Arničević, a 1811. pop Paval Sršić, jer jih je zamjenio pop Mate Arničević. Od godine 1826. pako unapred spao je broj beljskih svećenika na samu dvojicu t. j. na plovana i kapelana. Tako bismo mogli kazati, da je u Belom seoski kaptol prestao faktično godine 1826. Nego službeno bi ukinut dvie godine kašnje, naime 11. decembra 1828. br. 28287, odlukom dvorske kancelarije u Beču.

Njegov naslov čuvao se i nadalje, al pod tim imenom razumievalo se samo kapitulsko imanje, a ne svećenički zbor. Šematizam krčke biskupije piše je sve do godine 1883., da seoski kapitul obstoji po starih plovanijah na otoku Krku, dočim ga u Belom nespominjao. Od god. 1884. pako nigdje se neveli, da kapitul seoski obstoji, nego da je jednoć bio (olim cum capitulo rurali curato), a pokle se sastavljača šematizma upozorilo, da je i ovdje bitisao, to se od godine 1886. u našem sada baš krasno uredjenom šematizmu piše, da je seoski kapitul i u Belom nekoć bio. Osim dohodka, ili recimo novčane naknade, ukinuto crkvene desetine, uračunala je žalibože vlada svećenikom u plaću i dohodke bivšeg kapitula, te jih podielila na pol. U starijih fasijah čita se još tomu dohodku naslov „dohodak kapitulski“, dočim u novoj fasiji, kojom bi uredjena plaća plovanu i kapelanu beljskomu u smislu zakona 19./4. 1885., dolazi pod imenom „mjestnog dohodka“. Reklo se je, da jih je vlada žalibože uračunala svećenikom u njihovu zakonitu plaću zato, jer ih c. kr. vlada nije oštetila nit najmanjom svotom za ovravnanje pridruženih tereta, t. j. za čitanje vječnih sv. misa, koje plovan i kapelan za pokojne dobrotvore bezplatno izgovaraju. Vlada je ukinula 1. maja 1825. desetinu u naravi, al kašnje doznašila ju je svećenikom a naknadi novčanoj, plovanu i kapelanu u ovom mjestu na dva jednaka dieła.

Nestalo je dakle naših starih prostih glagolaša, a s njimi nestalo i seoskog kapitula u Belom. Zamjenili jih „prelazno“, jer za neko vrieme, popi latinaši, al nikad u Belom nezatrli staroslovenskog jezika. Ako ga njeki i pomješali hrvaštinom, al kako se staroslovenski jezik uviek rabio u Belom, kako tvrdi i sam Farlati (extra utramque civitatem Absori et Crepsae ubique ad psalmodiam et liturgiam, sermo slavonicus adhibetur V. 184), to se on u beljskoj crkvi i danas ori i oriti će se na vieke toli iz ustiju samih svećenika, koli istih pučana — tih živih naših orgulja, na radost svega ovoga puka. Zato nije poznata naredba biskupa naše pokrajine, koja je uzvitlala toliko prašine i u učenom svietu i u prostom puku, niti najmanje ovdje naudila, pače došla nam je uprav u prilog. Naredba naime strogo zabranjuje svaku promjenu, svaku novost (nihil innovetur). zato u Belom, da se i nebi htjelo s vremenom od kojega svećenika, mora ostati u porabi naš slavni staroslovenski jezik. Al toga se nije bojati, jer hvala Bogu u zadnje doba oživjeli opet u Belom popi glagolaši, al „naučeni“ glagolaši, koji uživaju dohodke bivšeg seoskog kapitula i ovršuju zdušno pridružene mu vječne mise, a i brižno, rado i veselo čuvaju i njeguju u svojoj crkvi staroslovenštinu, ili kako bi narod rekao „glagoljicu“, tu riedku povlasticu, tu pravu svetinju našega hrvatskoga naroda.

To je bila sudbina seoskog beljskog kapitula. Budi i ova crtica kamenčićem našega medjusobnog poznavanja.

[illegible]

dopuniti. Naši nazori o tom pogledu biti bi po prilici sliedeći:

Svaka občina morala bi imati svoju podružnicu, koja bi mogla obradjivati i više grana gospodarstva. Školski vrt, bez kojega po zakonu nebi smjele biti ladanjske občine, morao bi se sa podružnim stopiti u jedan te isti; kao što bi morala i odraslija školska mladež prikučiti se k ostalo-j. Novčani prinos od strane seljaka morao bi odpasti; dapače za naprednije članove, opredielila bi se godimice kakva malena novčana il inače nagrada. Članem mogao bi biti svaki občinar, a bila bi mu dužnost, slušati poduku, gledati što se radi u vrtu il drugdje i slieditи dobar primjer. Ravnanje podružnice i poduka u gospodarstvu morala bi se povjeriti mjestnim učiteljem, koji su zato bar teoretički sposobni, a nadzor nad podružničom i ostalo, ostao bi, kao do sada u rukuh matice kotarske zadruge. Za dobavu vrta morala bi se naravski trsiti dotična občina. Trešnove pako za poljodjelske radnje, napravljene u vrtu tečajem svake godine, podmirila bi kotarska zadruga, a za primjerenu godišnju nagradu ravnajućim učiteljem morala bi se svakako starati pokrajina iz svoje školske zaklade. Vodja napokon podružnice morao bi svakoga semestra predati kotarskoj zadrugi račune i izvješće o svojem djelovanju.

To je naše privatno mnienje, koje predajemo našim prvakom na razmišljanje.

* * *

Ljetos morale su sve krčke občine obnoviti napise na svojih tablah, kako se to državnim zakonom 1869. godine nalaže. Taj nalog dobila je dakako i naša susjedna Dubašnica, koja bez oklievanja povjeri ovaj put obnovu napisa nekim svojim, ne toliko majstorom, koli reformatorom.

Napis u dvijuh pokrajinskih jezicih imade glasiti, po naredbi c. kr. političke krčke oblasti, n. pr. ovako:

Villaggio: Bogović.
Comune locale: Dobasnizza.
Distretto politico: Lussino.
Nel circondario doganale confinante.

Selo: Bogović.
Mjestna občina: Dubašnica.
Politički kotar: Lošinj.
U carinsko-pograničnom kotaru.

Nu ovaj zadnji redak hrvatskog teksta pretrpio je žalibože tečajem sgotavljanja skoro podpunu metamorfozu, preobraziv se iznebuha u „carinsko medjašno područje".

Takav samovoljni prevod i preinaka nebje po ćudi poznatom prijatelju, te za nekoliko dana eto dekreta c. kr. političke izpostave, kojim se, pokazujuć na hrvatski tekst državnoga zakona 1862. godine, taj postupak strogo zabranjuje, naziviuć samega načelnika zato odgovornim, jer da bi takav prevod imao posve drugo značenje.

Nama u ovoj stvari nije do zakona, već jedino do jezika; pak stoga gledišta opažamo odmah i tvrdimo, da ovaj zadnji prevod odgovara mnogo bolje talijanskom tekstu od onoga, te neznamo u obće kakvo bi drugo značenje mogao imati u ovom slučaju. Pomišljajuć nadalje na današnji razvoj hrvatskoga jezika, čini nam se posve smiešnim, da za „distretto" i „circondario" mora da se rabi rieč „kotar". Mi svi dobro znamo, da se „distretto" prevadja sa „kotar"; dočim bi se rieč „circondario" po mnenju kompetentne osobe, morala prevesti sa ričju „okružje", budući da je ista već u porabu ušla; tako n. pr. „circondario scolastico = školsko okružje". Ali za razliku nekadašnjih sudbenih političkih „circoli" što bi svakako više manje odgovarale — tem „okružje" nebi svakako bila pogrieška, ako bi se rieč „circondario" prevela sa „područje".

Dakle ipak: „okružje" ili „područje" ali nikada „kotar". Napokon gledeć na čistoću, znademo sa stalnošću, da je rieč „pograničnom" germanizam, dolazeća od njemačke rieči „Greuze". Rabi se doduše kod nas i rieč „granica" u značenju talijanske „confino"; ali je zato vazda bolje ako se veli „medja".

Tolike prijatelju za lekciju iz hrvatskoga jezika!

Pogled po svietu.

Trst, dne 11. feòrara 1891.

Austro-Ugarska: Izborni pokret postaje tim živahniji, čim se sve to više bliža izbori za carevinsko vieće. Njemački liberalci imali su ovih dana sastanak u Beču, na kojem sastaviše izborni proglas, u kojem se ističe da je sadašnje stanje za Niemce povoljnije nepo li bijaše do sada. Niemci se vesele osobito odstupu ministra Dunajevskoga, koji bijaše u ministarstvu najodlučniji protivnik velikonjemačkih težnja.

U Českoj stvorili su seljački mladočeski klub, koj je imao dne 8. t. m. sastanak, na kojem su govorili prvaci mladočeske stranke. Seljaci toga kluba zaključiše, da će se čvrsto držati českoga državnoga prava.

Centralni izborni odbor za Dalmaciju, su sjelom u Zadru, razaslao je na svoje pouzdanike okružnicu, te ju i mi donašamo na drugom mjestu, jer vriedi i za naše odnošaje.

U susjednoj Goričkoj postavila je opozicija jur svoje kandidate, medju kojimi spominjemo na prvom mjestu profesora dra. A. Gregorčića — vrlo čestitoga rodoljuba — kano protukandidata g. vitezu Tonkli-u.

Odbor talijanskoga političkoga družtva za Istru imao je prošloga čedna u Buje sastanak, na kojem se je razpravljalo o predstojećih izborih za carevinsko vieće. Nije nam poznato što su gospoda zaključila. no sudeć po pisanju glasila toga družtva, nevlada najbolja sloga u protivničkom nam taboru.

Crnagora: Junački knez Nikola boravio je u nedelju u Trstu vračajuć se iz Francezke u svoju domovinu. U kneževoj pratnji bijaše više odličnih Crnogoraca.

Srbija: Protuslavenske novine bacše u sviet lažnu viest, da će ministarstvo iztjerati iz Srbije kraljicu Nataliju. Tu viest oprovrgavaju vladini listovi.

Bugarska: Iz Sofije javljaju, da će se skorih dana sastati bugarsko-srbska komisija, koja će se baviti sa uredjenjem srbsko-bugarskih granica.

Rusija: Austrijski nadvojvoda i naređeni priestolonasliednik Fran Ferdinand bijaše u Petrogradu neobično svečano primljen. Njemu na čast priredjuju tamo danomice dvorske svečanosti i vojničke parade. Car Aleksander podielio je nadvojvodi najviši ruski red, te ga je imenovao vlastnikom jedne ruske konjaničke pukovnije. Ruski časopisi ističu kako je nadvojvoda učinio vrlo ugodan utisak na rusko občinstvo.

Francezka: Dočim se francezki časopisi vesele posjetu austrijskoga nadvojvode u Petrogradu kano znaku odalečenja Austrije od Njemačke i približenja one prve k Rusiji, motre Niemci nekako u povjerljivo taj posjet, jer se valjda boje, da bi se mogle zbilja one dvie države posve sprijateljiti.

Italija: U kraljevini viekovitih ministarskih kriza poravnana je napokon posliednja kriza. Sastavljeno je naime novo ministarstvo Rudini-Nicotera-Luzzatti. Prvi je preuzeo predsjedničtvo i vanjske poslove, drugi unutranje poslove, a treći blago kraljevine. —

Razgovor

medju Pierom i Matom poli svetega Jerolima u porečkoj Novojvasi.

Mate. Dobro jutro pobratime Pero.
Piero. Dobro jutro Bog daj.
Mate. Ma si zarania sejutra.
Piero. Nisam jako ne; odpravia sam se na jeno misto, pak sam se ovdi posija da čekam jenega čovika.
Mate. Si proda grozdje ovo lito ili si učinia doma vino?
Piero. Za ono malo ča mi je grâd pustia, sam učinia doma, jer u Poreču su ga po nis plaćali.
Mate. Nam te ga po niš plaćati, dokle nam ne dojde železnica; ovaj put u Pazin su došli Francezi, u Kanfanar Ungreži i Goričani, pak su im ga plaćali kako su sami stili.
Piero. Prija se je svuda govorilo, da doskoro ćemo i mi imati železnicu; ali odkad su naša gospoda kupili vapore od Cesara, se neznа već niš, a nekoji govore, da te oni učiniti, da ju nebudemo imali, jer bi oni bili u gubitku svojimi vapori. Zato kad je tako, brzo te biti balotacijoni za Beč, pak ćemo izabirati ljude, kojim nije pika na jeziku i da nestoje tamo kako škrlami u magazinu, dakle ljude od hrvatskoga partita, zač oni nimaju interesi sa družtvom od vapori.
Mate. Jena, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. 11, 12. Kako da na turnju tuče jur 12 ur, ter ih nemore biti više Sv̀a težko 9?
Piero. Naše ure tuku koliko ćeš, to je znamenje, da naše komunske stvari ... gredu nam jako dobro.
Mate. Vero da baš lipo! Turenj je izgubia halju, zvona nam nezvone već od vajkada, ter da nimamo oči, bimo morali misliti, da smo u Afriki poli Zulu, a ne poli civilizanih Talijani.
Piero. Nije samo turanj, zvona, crikav i plovanija, da nam redomice propadaju pod administraciom u Poreču, nego nam sve naopako gre.
Mate. Neznam pa ča misle s ovim cimitarom, storili su dišenje za ga razširiti, vrgli su nam adicijonal od 70% za to delo, od tega govore, da se je iskasalo 7000 for., drugi govore i još više, pak ča su učinili? Niš. Nego su ništo razkopali i onako pustili kako i brek mrhu.
Piero. Ča je briga niku gospodu ni za crikve ni za cimitare, ter oni bi rada razoriti oltare, mrtvace goriti kako i u Italiji i poganštinu uzdignuti.
Mate. Ja vidim, da nam je svaki dan gore; naše komunale su nam Porečani valje valje spravili, oni nam ih siku već nego mi komunisti, mi ako ćemo po njih ovce pasti, moramo po svakoj glavi tasu plaćati; dakle ih oni uživaju za niš, mi moramo steuru na nje plaćati, to nije pravo ni Bogu drago. Sve naše rendite se progutaju, a koristi nepoznamo.
Piero. Slabo je tako, ali bit će nam i huje, jer te nam ih prodati ili zapenjati, pak te s vrimenom biti onoga poli čije su, jer ja još znam, da su bili vrgli ničije komunale na inkanat za dug, pak podešćat je posla svoga sina na nje namitati. Ter vidiš, da se nas gleda usiromašiti, da postanemo njihovi sočali.
Mate. Ma ča upravo ti misliš, da se gre za tim, da se nas usiromaši, da budemo njihovi robovi, ter oni nam govore „i nostri buoni villanovesi" i da mi nismo Hrvati.
Piero. Dakako da mi smo njihovi „buoni villanovesi" s tim nas drže za norce, bi reka kranjac, samo dokle im pomoremo dati palcu, da nas tuku; smo im dragi, to jest, kad su kakovi balotacioni, da izabiremo ljude proti našoj narodnosti i neprijatelje našega jezika, koji nastoje, da nas sasvim unište. Nego vidiš ono su ljudi politični, a mi jadni seljaci smo neuki, smo kako kopun, pak nam gule pero po pero, da neskičimo, te ove na jedan put ćemo ostati goli, pa gotovi za njihov lonac. Kad smo mi spali pod Poreč naš komun je propal materijalno i moralno i dokle smo mi njihovi „buoni villanovesi i amici" mi se nikad nepodignemo.
Mate. Znaš, da sada sam počeja razumiti, da pravu istinu govoriš!
Piero. Mi je baš drago. Ali sada od kuda te se uzeti sve na jedan put toliki silni beči za sve naše stvari načiniti, kako smo prija govorili, da bi to bili učinili svako lito jeno malo, nebismo se bili toliko ućutili. Sada nije drugo nego da se prodade finida i komunali, na misto da se ih vrže pod risertvo, što su imali jur učiniti.
Mate. Sada poznam i ja kamo to gre.
Piero. Ma je još jedna druga. Imamo meštra, a nimamo škole ni kuće za njega; komun špendiva u to svrhu kakovih 130 for. na lito, a odkada je škola od 1873. se je špendalo do priko 2000 for., ter da se je još ča dodalo, bi se bilo moglo uzidati školu i kuću za njega.
Mate. A, bravo su nam poslali Tirolca, da nemore nimalo govoriti hrvatski s našom dicom, da ona neraztumiju njega ni on njih, samo da se malo naučе štogod štiti, da nerazumiju što su štiu, da nas sasvim odnarode; a kad bi nam bili mogli pravednji naše poglavice, bili bi nam poslali učitelja, da poana naš jezik, da dici povi što su štila.
Piero. Da, ter uvik su se tužili naši Novačani, da u školi nije nikakva napridka; niti ga nemore biti kada dica nerazumiju učitelja ni on njih. Vidiš to je današnji dan najreće divljaštvo, koje kod nas vlada.
Mate. Dakle za koga je naša škola?
Piero. A za one četiri krnjele u selu, a Dekovići, Verinavari, Kosinožići, Antonci, Kukci, Zanzini, Rošini, Stranići neka stoje u tmini kako i dosada.
Mate. Ova sela su malo daleko, pak mislim, da po zakonu nisu dužna svoju dicu u školu slati.
Piero. Istina je, da su nekoja malo daleko, ali za nje bi se moglo narediti, da gredu njihova dica u školu jedan put na dan, ipak bi bolje bilo nego niš.
Mate. Zaludo bi bia trud kada dica nebi razumila učitelja; jer jedan put kad su Fontanci pitali učitelja za hrvatski i talijanski jezik, im se odgovorilo, da učitelja s dva jezika se nemore dobiti, pak su im poslali Tirolеza.
Piero. Dakako, ali konkurs nete odpriti za naša mista i ako učine to, ga razpišu u talijanskih novinah, a ove novine naši izvanjski učitelji nimaju prilike da štiju, pak nemoru moliti ni isto. Ali da bi ga razpisali u „Našoj Slogi" bi se ih benj našlo.
Mate. Naši patroni nete da poznaju „Našu Slogu", jer da je ona od partita hrvatskoga, a Hrvati da su stavili omrčnju medju puk i da oni nemare za naše Istrijanske interese.
Piero. Verujem, da oni mrze iz srdca na „Našu Slogu" zač ona našim ljudem oči otvara, kvareć talijanašem račune, radi česa već od jedan nemore ni po noći na miru spati. Da ljudi pak od partita hrvatskoga nebrane i nemare za naše interese, to je velika laž. Pomisli si samo, da skoro svi komuni, skojima su vladali ljudi od talijanskoga partita, su silno zaduženi i na rubu propasti, dakle ki je pojia njihovo imanje, Hrvati ili Talijani? Ki je kriv, da je Vodnjan izgubia soldate? Ki je kriv, da je Pazin izgubia škole i soldate nego fanatizam talijanskoga partita? Kadi je kasa pupilarska u Poreču, ki ju je izpraznia, Hrvat il Talijan? Ki je preguta 82.000 for. provincijalnih beči — ako ne Grgo Rigo, jeli Rigo od hrvatskoga ili talijanskoga partita? Vidiš dakle u kakovom lipom i dobrom stanju je naš komun, u takovom i još gorem su i drugi; zato bi se moglo reći, da je partit talijanski nastojal, da upropasti naše komune, škodil ciloj provinciji, da nas zatare, jer kad čovik osiromaši, već puta mora počiniti stvari nespodobne za živiti i tako se postane tudjim ščavom.
Mate. Sada znam ča je talijanski partit i kamo miri.
Piero. To je istina kako je istina, da smo ozdi živi i zdravi, a ki bi bia vridan drugačije dokazati, bih ga štima velikoga muža. Bog!
Mate. Bog Piero.

Luca i Mara.

Luca. Kako j' bilo nedilju lipo u onom mestacu nedaleko Poreča.
Mara. A je, je, draga moja kuma, je. Već neznam ni kad sam vidila onoliko muži poli večernje. To se zna, da je bia i moj Jure.
Luca. Je i moj Frano i vesel je doma k večeru priša, zač da je bia u lipom družtvu i pametnom razgovoru.
Mara. Ni mojga Jurja već nisam davna tako vesela vidila kako sinoć kad se je vratia doma. Da su naši muži pogledali, ki njim je prijatelj, a ki neprijatelj. ki za njih dobro misli, a ki slabo ....
Luca. I da se već neće dat pregovorit ni prevarit, ni podkupit od nikoga ni za nikakovu stvar na svitu.
Mara. Oni dobro pamete, da su negdi našim ljudem dali pred nikoliko lit tovarića jisti, ma njim sada ga neće.

Luca. A neće ne, zač neće ga bit kemu dat. Svi da su na vas glas rekli, da je bolji dobar glas nego li slatka pas i da ni na svita beči, s kemi bi se jih podkupilo.

Mara. Voliti bi življenje izgubiti nego se podkupiti, zač da je lipše slavno umriti nego sramotno živiti.

Luca. Ov put će za ludo poreški „fičfirići“ obletat okolo njih.

Mara. Po boška, da ki pride k meni, ka sam ženska, ja bi ga smetlom s hiše pomela.

Luca. Pravo biš storila. Fičfirići imaju svoje gradiće, pak neka delaju u njih ča njim je drago.

Mara. Naši muži so nemišaju u njihove posle, a tako se nimaju ni oni u naše.

Luca. Tako je; neka bude svaki gospospodar u svojoj hiši, pak će bit mir i blagoslov božji.

Mara. Povida mi je Jure, da vrijo po celoj Poreščini, kako i druguda, kuda se naš sladki jezik govori.

Luca. Mora vrijat, kako mi je Frane reka; svojom škodom su se naši muži pameti navadili.

Mara. Da bi bilo tako prej, bi mi i naš kum imali manje duga nego ga imamo, nebi nam tribi adicionala plaćat, bilo bi čuda boljo za nas.

Luca. Bolje i sad nego nikad.

Mara. On dan kad bude pozvan moj Jure, ja ću ga lipo opravit.

Luca. Ću i ja mojga Frana.

Mara. Će i druge svaka svoga po svoj Istri.

Luca. Pak ćemo onda s njimi skupa veselo zapivat: „Još Hrvatska ni propala!“

* * *

Luca. Ju mane Maro moja, mane te od srama oči z glavi skočit.

Mare. Bog moj, ča vam se j' to travinjalo, kumo moja?

Luca. Na popišije da me j' muž zapisal, da jas govorim ilirski, a on talijanski, pak se vendar razumemo.

Mara. Morda se je to na Voloskem pripetilo?

Luca. Tako mi se j' trebeda samo sanjalo.

Različite viesti.

Izbori fiducijara imadu se obaviti u ši kraćem roku, al ipak neimamo glasa iz pojedinih občinah Istre za kada su ure-i ti izbori.

Od privatne strane doznajemo jedino za občinu Kopar, koja bira 4 fiducijara, da je izbor uređen za 20. t. m. U toj občini biti će težka borba, jer su izvanjski občinari u šakah koparske gospode i jer koparčani, koji imadu samo pedalj zemlje na vanjščini, glasuju sa izvanjskimi občinari. Bilo bi vriedno zaviriti u one izborne listine, te u listine za gradske birače, pak ustanoviti koliko občinara glasuje po dva puta t. j. sa izvanjskimi i gradskimi birači.

U ostalom ako i čeka naše občinare težka borba u onoj občini, nesmiju zdvojiti pak prekrižiti ruke, te čekati što Bog dade i sreća junačka. Kod posliednjih izbora zadali su naši občinari talijanaškoj gospodi silne potrkanje, a budu li sada složni i stalni, moglo bi biti te potrkanje veće.

Molimo naše prijatelje u svih občinah re, da nam čim prije dojave dan izbora fiducijara a uspjeh izbora brzojavno, gdje samo moguće.

Izborni pokret za Dalmaciju. Središnji izborni odbor u Zadru [illegible]alo je vidjeno rodoljubom po Dalmaciji sliedeću okružnicu, koju preporučujemo i našim prijateljem u Istri, da se po njoj ravnaju da ju za naše odnošaje upotriebe:

Velečastni gospodine! Razpisani su izbori za zastupnika u carevinsko vieće za novu razdobje od šest godina. Kad promislimo, da u Dalmaciji neima nego jednog mandata, uz to da je sviest narodna razbudjena i narodna stvar prilično utvrdjena, ne mogli sumnjati o izpadku ovih izbora. Ali nesmijemo sebi zatajiti, da stari naši dušmanin i ako oslabljen jako, živi još; dapače kroz neke se je okolnosti u zadnje posilio i mota se, eda bi produljio svoj život. To nas svjetuje na veću oprezност i na složni rad: bude li toga — kao ne hoće — nije nam se bojati.

Da započnemo rad, po starom običaju, hrvatski saborski zastupnici u Zadru ustanovише se kao „Središnji izborni odbor“. Ali nemože on ništa bez pripomoći iz dojedne občine, niti bi bilo što konačno ustanoviti bez dogovora sa dojednim krajem.

Treba dakle, da se u dojednoj občini ustroji „mjestni izborni odbor“, a to je vaša zadaća. Mjestni odbor neka okuplja i uređuje svoje birače, neka ih drži na okupu, neka vodi na izbore. „Mjestnomu je odboru“ dogovarati se sa susjedom istoga izborničtva o kandidatu, kojega bi želili da se u zastupnike bira iz dotičnog izborničtva, pa da na vrieme te želje dojavi „središnjem odboru“. Napokon je „mjestnomu odboru“ pokupiti punomoćnice onih veleporeznika, koji nebi mogli nikako glavom poći ne biralište, pa te punomoćnice poslati za biralište Zadar središnjemu odboru, a za biralište Split, Dubrovnik i Ketor odnosnim mjestnim odborom.

Stanemo li na posao odmah, budemo li radni živo i složno, pobjedu nam nitko oteti ne može.

„Središnji je odbor“ spravan pripomoći svjetom i djelom svim, koji bi se k njemu obratili, a pisma je upravljati na predsjednika „središnjeg odbora“.

Za političko družtvo „Edinost“. Predsjedničtvo našega družtva razposlalo je poznatijim našim rodoljubom po Istri i svud, kamo sižе njezin djelokrög posebna pisma, kojimi ih moli i pozivlje, da sakupljaju i upisuju nove članove za to vrlo važno družtvo. Pismu priložen je i posebni ark za upisivanje novih članova i dotične članarine. Mi smo već češće spomenuli u ovom listu, od kolike je važnosti naše političko družtvo, pa držimo, da nam toga ovdje netreba opetovati. Bez toga ili sličnog družtva bila bi nam još težija naša narodna borba u Istri, jer je ono po svojih pravilih zvano i dužno predvoditi ili upravljati svaki naš korak u našem javnom djelovanju. Na toj zadaći može jedva tada posvema odgovoriti, ako je odasvud podupirano savjetom i činom. Dužnost jest dakle svakoga rodoljuba ne samo, da se učiani u to družtvo, već da mu pribavi što više članova u svih razredih našega puka. Budemo li svestrano i obilno podupri naše političko družtvo, ono će bez dvojbe još bolje izpunjavati svoju zadaću nego li je to do sada činilo. Preporučamo dakle našim prijateljem na početku spomenuto pismo i arke za sabiranje članova.

Iz Kastva pišu nam 11. t. mj. Popis pučanstva u našoj občini obavio se posve u redu bez ikakva prigovora ili neredа. S tim popisom možemo biti u svakom obziru zadovoljni jer se pokazalo, da je broj pučanstva od god. 1880 liepo narasao i jer smo u ovoj občini bez tudje primjese. U svih županijah ponarasao je broj občinarah osim u Škalnici i dolnjem Ruksavcu. U Škalnici je god. 1886 kolera mnogo puka pokosila, a iz dolnjega Ruksavca izselilo se ih mnogo u Ameriku ili se mnogi nalaze na radnji u tudjini. God. 1880 bijaše u čitavoj občini kuća 2475, obitelji 2534, a občinara 14.536. Sada se je popisalo 2790 kuća, 2936 obitelji i 16.593 občinara. Poskočio je dakle broj občinara u deset godina za 2057.

Kako je poznato ide mnogo našega naroda za dobitkom u susjedne i dalnje pokrajine, ćak i preko mora. Tako je broj odsutnih uviek prilično velik. Neznano potanko koliko je sada odsutnih občinara, al znajuć, da ih je bilo 1880 god. 1459, možemo kao stalno kazati, da će ih biti sada okolo 1500. Bude li nam moguće javiti ćemo Vam broj občinarah u pojedinih županijah i ostale podatke, da je priobćite. —

Zabave naše čitaonice bijahu ovoga mesopusta vrlo dobro posićene. Dne 1. t. m. bijahu sve prostorije „Narodnoga Doma“ upravo natlačene. Dosta Vam budi rečeno, da je bilo kod te zabeve prihoda 200 for.

Kod zabave od dne 8. t. m. nebijaše občinstva kao prvi put, jer bijahu veselice u Opatiji, na Trsatu itd. no naš odbor može biti i s tom zabavom, bilo s moralnog bilo s materijalnog gledišta, posve zadovoljan. —

Sada su nam nastali ozbiljni dani. Korizma pred vrati a izbori na vratu. Treba nam činiti pokoru i pripravljati se ozbiljno za predstojeće izbore. Nastojat ćemo, da zadovoljimo jednoj i drugoj dužnosti.

Iz Pemljana pišu nam 10. t. m. U našoj občini započela je živahna izborna agitacija. Koparski talijanaši šalju svoje agente po selih i kućah nagovarajuć neuke kmete, da glasuju za talijanaške fiducijare. Prvi i glavni agent koparske gospode jest poznati Vam občinski tajnik, po rodu i jeziku Slovenac, a po mišljenju i radu strastven italijanaš. On pašuje u ovoj občini kano kakav bosanski beg, jer je načelnik samo igračka u njegovih ruku.

Čim je tajnik-načelnik dobio nalog od kotarskoga poglavarstva, da pripravi izborne listine za predstojeće izbore za cerevinsko vieće, skrpao je te listine pak je liepo uzeo sobom u svoj stan.

Sviestniji naši občinari htjeli su pregledati te listine, dotično, viditi da li su unešeni u iste, ali njim to nebijaše moguće, jer tajnik-načelnik nije izložio listinah — kako zakon propisuje — u občinskom uredu, već je drži u svojem stanu. Kad su dakle naši občinari htjeli zaviriti u izborne listine, nebijaše njim to moguće. Neznajući si kako pomoći utekoše se brzojavno c. kr. kotarskomu poglavarstvu u Kopru i političkom družtvu „Edinost“ u Trstu. Ufamo se, da će politička oblast pozvati na red svemogućega našega tajnika, te da će mu strogo naložiti, da se drži zakona. Neučini li toga, znati ćemo što nam je činiti. I političko družtvo „Edinost“ imalo bi se toplo zauzeti, da se ovako bezobzirno nekroji zakon, te da se na put stane zloporabam jednoga občinskoga tajnika (Ono je jur učinilo svoju dužnost. Op. Ured.)

Zemaljski inžinir na buzetskom krasu. Doznajemo iz pouzdana izvora, da su poslala porečka gospoda svoga inžinira na buzetski kras da . . . . . mjeri i gradi ceste. Nesretan slučaj je htio, da se naši Krašani pripravljaju upravo sada za državne izbore, pak da njim je došao gosp. inžinir baš u nevrieme, pa će morati sam mjeriti i graditi. Al eto ti nove nesreće! Gospodin Bog nije valjda znao, da će doći na kras inžinir zemaljskoga odbora baš u izborno vrieme i u zimske doba, te mu je prikrid puteve i klance gustim snjegom tako, da g. inžinir neće moći za sada drugo, nego izmjeriti nove ceste, a gradnju će morati pustiti za druga bolja vremena — za koje nove izbore.

Čudimo se doista porečkoj gospodi, da su tako kratkovidna misleć, da su naši Krašani sve sami ćuki, koji vide samo po noći, te da neće opaziti što radi danju njihov odaslanik.

Preporučamo našim Krašanom, da si dobro zapamte kuda će teći nove ceste, koje sada mjeri zemaljski inžinir, jer se bojimo, da će snieg kad se otali, izbrisati svaki trag tim cestam.

Pravica i ravnopravnost u Istri. Iz Buzeta pišu nam, da je tamo uz sve provjedbe občinskoga poglavarstva namješćena nova učiteljica za talijansku žensku djecu. Občina je dobila naime nalog od političke oblasti, da priredi sobu za žensku talijansku školu, jer da je imenovana privremeno učiteljicom neka Marija Gherbitz.

Kad je občina molila za hrvatsku školu, reklo joj se je, da nije u Buzetu ženska škola sistemizirana, i punktum! To se dogadja kod nas u Buzetu premda imade u hrvatskoj školi preko 170 djece, medju kojom je 38 djevojčica, dočim je u talijanskoj školi samo 65 svih skupa. Talijani nebi po zakonu imali pravo niti na dvie učiteljske sile, a imadu tri, dočim bi Hrvati imali pravo na tri, pak imaju samo jednu. Eto, tako se u Istri provadja zakon i ravnopravnost.

Odbor hrv. akad. družtva „Hrvatska“ u Gradcu s ponosom se toplo zahvaljuje slavnim uredničtvom sliedećih novina: „Hrvatska“, „Obzor“. „Agramer Tagblatt“, „Katolička Dalmacija“, „Narod“, „Naša Sloga“, „Diritto Croato“, „Slovenski Narod“, „Narodnie Noviny“, „Vienac“, „Medizinische Zeitung“, „Liečnički Viestnik“, „Gospodarski Poučnik“, „Gospodarski List“ „Časopis českého študenstva“, „Katolički list“, „Občinar“, „Tjednik“, „Zagrebački Napredak“. „Dru“, što su tekom prošle godine slala družtvu svoj list, što badava, što za pol ciene. — Za odbor: Ivan I. Grgurević, tajnik.

Iz Opatije pišu nam 10. t. m. Jučer prispjela je na 10 sati amo nadrojvodkinja Stefanija — naš najmiliji gost. Govori se, da će ostati medju nami dulje vremena. I drugih gostova nadošlo je ponješto, a kažu, da će ih još doći. Sada nastaju liepši dani, pak će boravak gostovom ovdje ugodniji biti.

Zabava u našoj „Zori“ izpala je u nedjelju na obće zadovoljstvo. Mnogobrojnomu domaćemu občinstvu pridružio se i liep broj prijatelja i gostova iz susjednih gradića. Da nije bila ista večeri zabava u Kastvu, bili bi nas bez dvojbe po starom običaju posietili naši dični Kastavci. S ovakovom zabave, bud moralnim bud materijalnim, jesmo posve zadovoljni.

Kano Vas tako su i nas u ovih stranah iznenadili ovako nagli izbori za carevinsko vieće. Jošte se nezna što kane naši šarenjaci, talijanaši te ilirci. no mislimo, da će njim biti uzaludan posao ako bi nam htjeli bilo u čemu smetati. Mi znamo što smo i što tražimo, pak ćemo se posluživati svimi zakonitimi sredstvi, da prestrižemo bilo koju šarenjačku spiziku.

Prvi broj „Crvene Hrvatske“ razposlalo je rodoljubno uredničtvo u sve krajeve, gdje Hrvati stanuju. List je ugledan i ukusan, a program mu hrvatski, bez ikakve primjese. Mi preporučamo novu družticu našim prijateljem što toplije. List stoji za pol godine for. 2.25. Predplata se šalje upravi „Crvene Hrvatske“ u Dubrovnik.

Sl. ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu do znanja i ravnanja. Odbor „Hrvatske čitaonice“ u Kastvu predao je dne 1. t. mj. na pošti u Kastvu pozivnicu za zabavu pod sliedećim naslovom: Hrvatskoj Čitaonici: Ponte (otok Veglia). Pozivnica stigla je u redu na poštarski ured u Punat — kako jamči poštarski pečat. No reć bi, da dotičnomu pošte meštru nebijaše po volji hrvatska čitaonica u Puntu. On je naime prekrižio „Ponte“ i „otok Veglia“ te napisao uz „Retour — di ritorno“ i sliedeće neumjestne i bezobrazne opazke: „Agonizzante prima di nascere“ (na umoru prije poroda) i „Perche è morta“ (jer je umrla) pak je sve to zasolio svojim vlastoručnim podpisom.

Sada pitamo mi ovim sl. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu: može i smije li koji poštarski činovnik ili pošte meštar ovako samovoljno čarati po poštarskih pošiljkah — a ako nemože i nesmije, hoće li dotičnomu gospodinu dati lekciju, kakva ga ide? Idemo da vidimo!

Novačenje u Istri. C. kr. namjestničtvo u Trstu javlja, da će biti ljetos novačenje u Istri sliedećih dana: U Kopru dne 11., 12., 13. i 14. marča; u Piranu dne 16. i 17. marča; u Podgradu dne 13. i 14. marča; u Pazinu dne 16., 17., 18. i 20. marča; u Buzetu dne 21., 22. i 24 marča; u Bujah dne 20. i 21. marča; u Poreču dne 23. i 24. marča; u Motovunu dne 31. marča, 1. i 2. aprila; u Puli dne 31. marča, 1., 2. i 3. aprila; u Rovinju dne 4. aprila; u Labinu dne 6. i 7. aprila; u Voloskom dne 9., 10. i 11. aprila; u Krku dne 13., 14. i 15. aprila; u Cresu dne 16. aprila; u Lošinju dne 20. i 21. aprila t. g.

Petnaest milijuna vojnika. Po najnovijih podatcih imade ovih pet glavnih europskih velesila ovoliko vojske u miru i u ratu. Stajaća vojska: Njemačka 520.000 sa 2.364 topova, Austro-Ugarska 355.000 sa 780 topa, Italija 262.000 sa 828 topova, Francezka 547.000 sa 2.880 topova i Rusija 800.000 sa 2818 topova. Prama tomu ima trojni savez 1.370.000 momaka i 3.972 topa, prema 1 347.000 momaka i 5.768 topova francezko-ruskih. Još znatniji bivaju ovi brojevi, ako im se doda i ostala vojska. Francezka 1,500.000 momaka redovne i rezervno 1.700.000 teritorijalne vojske sa ukupno 3,200.000 momaka. Rusija 1.180.000 momaka redovne, 532.000 rezerve, 193.000 posebnih četa, 154.000 kozaka, 33,000 pograničnih stražarn, ukupno 2,392.000 momake. Trojni savez ima dakle 4,997.000 momaka prema 5,590.000 francezko-ruskih. Doda li se tomu svemu još: zemaljska obrana, za koju nam kod Njemačke i Rusije nedostaju podatci, a iznosi kod Austro-Ugarske 445.000 Italije 1.030.000 Francezke 900.000 momaka, pa se uzme za Njemačku i Rusiju okrugli broj 2 milijuna, tad izlazi, da ovih pet velesila mogu u najvećoj nuždi na noge dići 15 milijuna vojdika.

Književnost.

Pučka knjiga za moralno-ekonomičnu prosvietu naroda. Sada, kad se i kod nas, Bogu hvala, pučka prosvieta širi do najzabitnije kolibice; sada kad težak ne čami više u neznanstvu, jer mu se svuda otvaraju pučke učionice, u kojima može crpiti najpotrebitije znanje, sad je vrieme da se i nauk za moralno-ekonomično poboljšanje naroda sve to većma širi, i da se o njemu svima silama bavimo, kao o našemu jedinomu životnomu pitanju, koje će nas od siromaštva preporoditi, moralno i umno podići. Kao što družtvo „sv. Jeronima“ i „Matica Hrvatska“ u svom djelokrugu donašaju mnogo za obću prosvietu objelodanjenjem koristnih knjiga, tako podpisani, podupiran od rodoljubnih patriota utemeljuje: pučku knjigu, za moralno-ekonomičnu prosvietu naroda.

Namjera je podpisanoga, da objelodani dvomjesečnu knjižicu od 64. stranica, u kojoj će se prostim pučkim jezikom opisati kakovu moralno-ekonomično-poljodjelsku monografiju; a pojedina će knjižica stajati samo 10 novčića, da je svak nabaviti bude mogao.

Predbrojnici za cielu godinu plaćaju unapried 50 novčića, a primati će franko knjižice.

Podpisani se s toga obraća svim onim, kojim leži na srcu prosvieta i moralno-ekonomično poboljšanje naroda; onima, kojim jadi i nevolje našega naroda nesu

puka fraza, da se živo zauzmu na korist novoustrojene pučke knjige; i da se koliko više predbrojnika pridruži.

Podpisani se nada da nijedan domorodac neće uzkratiti toli malašnu svotu, eda postane predbrojnikom „pučke knjige“, a spisateljima moralno-ekonomično-poljodjeljskih knjižica preporučuje, da ga sgodnim radnjama pomagaju u ovom toli važnom djelu.

Budu li občine, raznovrstni uredi, samostani i družtva, pak župnici, učitelji i posjednici podupirali pučku knjigu, stavno je da će ona na brzo postati koristna narodu.

Prva će knjižica izaći dojdućim mjesecnem; a novci za predbrojbu šalju se uredniku pop **E. M. Vusio,**
urednik i vlastnik „Pučke knjige“.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

A. Važnost lana i konoplja.

(Dalje.)

3. **Lan i konoplje prema pamuku.**

Nije davno, što je ušlo u trgovinu i pamučno platno, koje danas tkaju po cielom svietu u bezbrojnih tvornica. Ono je na oko ljepše i cienije, a u trgovini ima ga toliko, da u svakom velikom dućanu idje na stotinu svežanja pamučnoga platna, tek jedan svežanj lanenoga.

A što je to pamuk?

U posve toplih predjelih južnog neba raste jednogodišnja biljka, na kojoj raste vrlo mnogo stručaka (tobolaca). U tih njezinih stručcih nalazi se zrnasto sjeme, zavijeno vlaknatom, kratkom i finom pahuljom. Kada stručci (tobolci) dozriju, otvore se, a pahulja raste u vis.

Tu biljku goje u spomenutih predjelih u velikom množtvu. Čim stručci (tobolci) dozriju, sabiru ih i nose u tvornice, od tuda pak predju ili gotovo platno razašilju po cielom svietu. Budući da te pahulje od godine do godine vrlo mnogo urodi, a i posao oko nje nije velik, za to je pamučno platno vrlo cieno i mnogo cienije, nego platno laneno ili konopljeno.

No reći će tkogod: pa kada tog pamuka dotiče za potrebu svega svieta, ta čemu se mučiti oko uzgoja lana i konoplja, koje je tako tegotno i malo koristno? Zar nije bolje gojenje lana i konoplja posve napustiti, ili je proizvoditi samo toliko, koliko će doteći za kućnu neizbježivu porabu, a drugo sve činiti od cjenijega pamučnoga platna, koje je prem slabije, ipak za polovicu cjenije od lanenoga?

Istina je, da se u nas, pa po istih selih, uvlači običaj, nositi odielo osobito žensko, od kupovnog pamučnog platna. Danas ćeš malo gdje viditi odielo, osobito suknje, od jakoga lanenoga ili konopljega platna. Mjesto jakih i trajnih suknja viditi malne svuda pamučne, koje traju malo, a i vjetar bi ih mogao od tiela odmaknuti. I iste košulje počimlju već po selih nekih predjela nositi od pamučnoga platna. Ali upitaj se, da li je bolje takovo platno, ma da i je cjenije? Nosi li ga tvoja žena barem treći dio vremena, što bi ga nosila, da je laneno ili konopljeno?

Kao što ona, tako će svatko reći, da se pamučno platno ne može nikako sravniti sa lanenim ili konopljenim.

Za pamučnim lete samo oni, što neznaju računati, ili oni, koji su posve siromasi, te si nemogu pribaviti lanenoga. Razlog, zašto se toliko pamučna platna preizvodi, jest taj, što ljudi premalo goje lana i konoplja, a k tomu i sa tom malicom ne znadu ga gojiti kako valja. Zašto se trgovci vrte toliko oko lanene i konopljene predje? Oni ju skupljaju za tvornice drugih zemalja i na njoj mnogo dobiju, jer liepo predivo tvornice skupo plaćaju; a uza sve to tuže se, da ne imaju dosta materijala i da nemogu izpuniti zahtjeve trgovaca, jer da često ne imaju što presti.

(Sliediti će).

Listnica uredničtva.

Gosp. A. K. u Z. Pročitali smo Vaš sastavak al ga priobćiti nemožemo, jer je s jedne strane privatne i osobne naravi, a s druge pokazuje nam tamošnja Vaše kukavne odnošaje, čega nemožemo u interesu naše zajedničke stvari još više razgalјivati. Pišite nam radje ob onom, što bi naše čitatelje osokolilo i zadobiti moglo za skupnu nam domovinu. Srdačan odzdrav!

Gosp. dopisniku iz Opatije. Primili smo sve u redu i opetrietiti ćemo po cvidajnosti u svoje vrieme. Da ste nam zdravo!

Listnica uprave.

B. J. Trst for. 10; R. F. Malinska (oglas) for. 3. R. F. Fužine for. 2; Ž. dr. J. Marija Bistrica for. 5; P. A. Brgud for. 2; M. M. Drventa for. 2; Čit. Sežana for. 2.50; S. A. Babinec for. 2; V. dr. A. Djakovo for. 5; M. F. Kopar for. 7; G. I. Kaščerga for. 5; B. T. Pula for. 2.40. C. T. Krk for. 2; Čit. Lošinj for. 5; V. P. Metlika for. 2; P. M. Salkan for. 2.50; F. J. Sušnjevica for. 5. R. G. Rieka for. 6. M. G. Starigrad for. 5. G. J. Delnice for. 2. Bratimstvo Volosko for. 5. T. V. Volosko for. 5. Zora Opatija for. 2.50. G. F. Fontane for. 3. H. M. Djakovo for. 5. K. A. Dobrinj for. 2.50. Š. F. Bačve for 10.50. Čit. Vel. Gorica for. 2.50. C. dr. Vl. Sisak for. 4 (srdačan odzdrav). P. I. Gržine for. 2. A. O. S. Rieka for. 2.50. S. L. Rieka for. 5. C. J. Sušak for. 2. S. A. Zagreb for. 5. Čit. Ljubljana for. 5. T. V. Karlovac for. 5. Čit. Postojna for. 5. P. dr. J. Senj for. 9. Čit. Križevci for. 2.50. S. dr. J. J. Djakovo for. 5. S. P. Lošini for. 2. L. S. Opatija for. 2. K. S. Q. Lošinj for. 5. P. A. Rukavac za čitatelje i sebe for. 10. Z. A. Trst for. 3. E. A. Trst for. 2. Hr. S. Selca for. 2.50. T. D. Selca for 5. Čit. Starigrad for. 5. R. F. Lembach for. 2. Čit. Kastav for. 1 (oglas). Čit. Jaska for. 2.50. Dvorana Varaždin for. 2.50. Čit. Kastav for. 5. Čit. Tolmin for. 2.50. M. A. Draškovec for. 2. Čit. Senj for. 1.25. Čit. Zupanje for. 2. Čit. Krapina for. 3. G. F. Petrovaradin for. 2. Čit. Rieka for. 2.50. Čit. Pula for. 2.50. I. i C. Vodnjan (oglas) for. 2. Plov. Zbandaj for. 2. F. dr. J. Poreč for 2.80. Čit. Gorica for. 2.50. Š. L. A. Selca for. 5. K. M. Kopar for. 5. H. F. Lovran for. 5. G. I. Beram for. 2.50. P. N. Berseč for. 1.20. P. E. Karojba for. 4.50. T. F. Antinjana for. 2.50. Čit. Klanjec for 1.25. S. P. Kanfanar for. 2.50. Samostan Trsat for. 5. Š. A. Pueblo for. 4.60. Čit. Trst for. 5.

Javna zahvala.

Prigodom moje dvadesetipetgodišnjice primih od svih strana tolike pismene i brzojavne srdačne čestitke, da mi s najboljom voljom nije moguće, na svaku se napose zahvaliti. Budi mi dakle dozvoljeno, ovim putem najusrdnije i najiskrenije blagodariti svim slavnim družtvom i svim uglednikom, koji su me počastili svojim pozdravom, te svim milim prijateljem, koji su se mene u ovoj sgodi bratski sjetili. Osobito zahvaljujem slavnom pjevačko-glasbenom družtvu „Velebitu“ za priredjenje i dičnom gospojinskom zboru za sudjelovanje kod svečanog koncerta.

Gospić, 18. jenara 1891.

F. S. Vilhar.

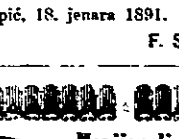

Marijaceljske pilule
proti začepljenju.
(Pilulae laxantes mariae.)

Proste škodljivih tvarina, ugodno sredstvo kod težkog probavljenja, začepljenje te usled tega navtalih obćutljivostih, zaradi kojih se mnogobrojno puta liečničke pomoći traži. Gotovo i ublažujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Polag utimatu zaštitna znamka jamči prave kruglice.

Cieni škatulji 20 nvč., zaboji sa 6 škatulja 1 for. Ako se novac unapred pošalje stoji jedan zaboj sa prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2,20, tri zaboja for. 3.20.

Liekarnik C. BRADY, Kromerič (Moravska).

Vrst tvarine jest naznačena. — Prodavaju se u svih ljekarnah. 4—10

Resno svarilo
do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič porabljiva za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v najsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarnejša in najboljša naložitev kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi kranilnicami. 17—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem **diskretno in brezplačno.**

Assecuranz
Ober Inspektor „Klein“
Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

Lutrijski brojevi

Dne 7. febrara

Trst	25	75	31	11	7
Linc	70	75	30	73	38
Innsbruck	13	88	27	2	24
Budapest	20	23	78	52	64

Dne 4. febrara.

Prag	19	54	61	80	53
Lavor	63	36	76	1	60
Hermannstadt	19	45	42	7	59

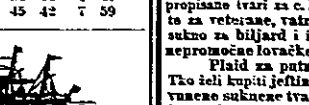

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Poilich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 9—52

Krasne uzorke za privatne naručitelje badava i franco.

Još nevidjeno kajige uzorka za krajače nefrankirano i uz ulazak od 20 for., koji će se nakon ovršene narudžbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, litre; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se peru.

Plaid za putnike od 4—14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo **odrezaka;** svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer sebi uz koju stotinu naračala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga prava slieparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nekano takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju. dulјinu i cienu.

Pošiljke jedino za poštarsko ponzetje preko 10 for. franko. 1—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jeziku.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, nekdaj imenovane **univerzalne krogljice,** poznate kot domače sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljatvi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodca 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca (Prežke kapljice) stekleničica 22 kr

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnino prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene. 8—12

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto desti manj kakor po povzetju. 12—12

Unio catholica

zavod za uzajemno osjeguranje škoda, u Beču (I. Bäckerstrasse 14)
dozvoljen ministarskom naredbom od dne 28. fébrara 1889.

Zavod osjegurava:

Pokretan i nepokretan posjed proti škodam od požara, striele i eksplozije. Za takovo osjeguranje jamče uzajemno prvi uzajemno osjeguravajući zavodi, koji su članovi dielitbenog družtva uzajemnih osjeguravajućih družtva. Usljed saveza sa uzajemno osjeguravajućimi zavodi može „UNIO“ poduzeti osjeguranja u najvećoj vriednosti, te daje na temelju toga saveza osjeguranim najveće jamstvo i sjegurnost. Svakogodišnji višak razdielitи će se medju osjegurane.

Ovaj zavod uveo je takodjer nova, do sada nepoznata struku osjeguranja t. j.:

Osjeguranje crkvenih zvonova proti razbitju ili razpuknutju. U ovu struku spadaju one škode, kojih nisu posliedice požari, već koji nastaju usljed bilo kojih drugih razloga. K sudjelovanju kod te nove osjegurateljne struke pozvani su ponajprije gg. crkveni predstojnici.

Posreduje „UNIO“ takodjer kod prvih uzajemnih osjeguravajućih družtva:

osjeguranje na život i proti nezgodam.

U poslu osjeguranja neka se izvoli občinstvo obratiti na glavno zastupstvo u Trstu ili na pojedine njegove zastupnike, koji će biti imenovani u gradovih i občinah.

Zastupnje u pokrajini izrcta se poštenim i pouzdanim osobam, koje neka se ustmeno ili pismeno obrate na podpisano glavno zastupstvo.

TRST, mjeseca julija 1890.

Glavno zastupstvo zavoda „UNIO CATHOLICA“ u Trstu
za Primorje (Istra, Trst i Gorica) i Dalmaciju.

M. MANDIĆ.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.** Tiskara **D olenc.**

Broj 8. U Trstu 19. febrara 1891. Godina XXI.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošlu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izbori izbornika (fiducijara).

Dne. 16. t. m. započeli su u pojedinih izvanjskih ili kmetskih občinah Istre izbori izbornika, koji će birati dne 4. marča t. g. dvojicu zastupnika na carevinsko vieće. Kako bijaše već rečeno, biraju sve izvanjske občine Istre dva zastupnika, i to občine političkih kotara Lošinja, Voloskog i Pazina jednoga zastupnika, a občine političkih kotara Kopra, Poreča i Pule drugoga zastupnika.

Od izbora izbornika zavisi i izbor zastupnika; radi toga je kod svega toga najvažniji čin izbor izbornika. Izaberu li naše izvanske občine, ili bar većina njih, naše fiducijare t. j. muževe naše krvi i našega jezika, poštene, stalne i nepodkupljive, tad će ovi izabrati i naše kandidate za zastupnike. Nebude li tako, tada bi to za sve nas bila ne samo velika sramota, nego, što je gore, i velika nesreća. Nu toga nesmije, toga neće biti.

Prve občine, koje su stupile u izbornu borbu, jamče nam, da se u nadi nevaramo. Rodoljubne občine na kvarnerskih otocih, koje su birale 16, 17. i 18. t. mj. osvietlale su si ponovno svoje čestito lice. Njim će se pridružiti bez dvojbe skoro sve občine političkih kotara Voloskog i Pazina. Za dobar uspjeh u tih trih kotarih jesmo posve stalni. Ogromna većina tih kotara pokazati će i ovoga puta, da je njihova volja nepredobljiva, njihova sila neslomljiva. One će ustati i sada jednodušno pod hrvatskom zastavom na obranu i zaštitu našega jezika i naših narodnih svetinja. Proti njim bio bi uzaludan svaki boj, smiešan svaki odpor. U njih su naši narodni protivnici za uviek izgubili svaku nadu na najmanji uspjeh.

Nu ako je tomu tako u iztočnih kotarih Istre, nemožemo jošte žalibože takovom stalnošću govoriti o izvanjskih občinah zapadne Istre. Tuj će biti odpor veći, boj žešći, nu i pobjeda — ako Bog dade — sjajnija.

Naše občine u zapadnih kotarih počele se tekar buditi, jedva micati. Dugo su stenjale pod nesmiljenom talijanaškom upravom, koja je nastojala svimi silami, da utuče u zametku u našem pučanstvu svaku iskru narodnog duha, hrvatske sviesti. Ali to njim, hvala providnosti i žilavosti našega puka, nije pošlo za rukom. Narodna iskra tinjala je dugo i dugo u pepelu al pogasla posve nije. Imade već občina u zapadnoj Istri, koje su stresle sa sebe tudjinski jaram i koje igraju danas kolo sa ostalimi svojimi hrvatskimi i slovenskimi sestricami. U njih je vrenula iskra narodnosti na površje, pa podžiže i budi i susjedne, jošte pospale il mljohavè družice. Vatra rodoljublja i narodne sviesti širi se sve to više i u tom do sada zapuščenom i zanemarenom dielu naše mile Istre. Dokaz tomu nalazimo u izboru fiducijara u občini Višnjan. Neima dvojbe, da su toj protivnici napeli sve sile i upotriebili sva dopuščena i nedopuščena sredstva, da nadvladaju naše kmetske birače, al njim bijaše loša sreća. Naš puk skočio na svoje junačke noge, te potukao, nakon dugotrajne i žestoke borbe, sjajno svoga protivnika. 147 hrvatskih birača porazilo je 78 šarenjačko-krnjelskih protivnika, izabravši 7 svojih ponajboljih občinara kao izbornike. Dični Višnjanci pokazali su put ostaloj braći na Poreščini i Puljščini. Stupivši prvi u uh kotarih u izbornu borbu, odnesoše prvi sjajnu pobjedu, na čemu njim naša iskrena hvala i čestitka.

Pobjeda u Višnjanu čvrst nam je zalog, da će se za njom povesti i većina drugih občinah u zapadnoj Istri. Led je probijen u Višnjanu, sad ga treba svimi silami sve to jače i sve to dalje lomiti i razkapati. Sjajan uspjeh u toj občini neka osokoli i ugrije i ostale birače Poreščine i Puljščine. Za njimi povesti će se i naše stare tvrdjave na Koparščini, koje su do sada uviek visoko držale narodnu zastavu. Sve će pako zajedno birati dne 4. marča svoga muža, narodnoga odabranika, poštenjaka od pete do glave, koji će pokazati svakom zgodom, da je vriedan i najvećeg napora i najžešće borbe.

Birači na Poreščini, Puljščini i Koparščiui, do kojih dodje naš glas prije nego li stupite u izbornu borbu, ugledajte se u junačke Višnjance, sliedite jih, osladite njihovu težku borbu, prionite uz njihovu sjajnu pobjedu!

Zakonski predlog
za oslobodjenje od biljegovine.

U sjednici dne 10. decembra 1890. bijaše pročitan prvi put **zakonski** predlog narodnoga zastupnika g. dra. Dinka **Vitezića** i drugova, tičući se oslobodjenja od biljegovine itd. onih zakladnih spisa, koji su ustanovljeni u čovjekoljubive i školske svrhe.

Pošto je bilo carevinsko vieće naglo razpušćeno i nije se više sastalo poslije božićnih blagdana, nije mogao doći na razpravu rečeni predlog; al ga mi radi njegove važnosti ipak priobćujemo prilažuć mu ujedno odgovarajući zakonski nacrt:

„Predlog zastupnika dra. Vitezića i drugova tičući se oslobodjenja od biljegovine, neposrednih pristojba i pristojbenih ekvivalenta za zaklade i posvetne spise u školske, dobročine i čovjekoljubive svrhe.

Obzirom na to, da se ustrojenjem zaklada i posveta u školske, dobročine i čovjekoljubive svrhe — kao bolnice, škole, biblioteke, štipendije itd. odlučno državni probitci promiču, jer se zadaća države umanjenjem jednog diela njezinih dužnostih, prilično olakšava;

obzirom na to, da mora usljed toga država nastojati, da ustrojenje zakladah i posvetah po mogućnosti podupire, nipošto pako, da njim zaprieke stavlja;

obzirom na to, da je postojeći zakon o pristojbah od dne 13. decembra 1862. d. z. l. br. 89, napose pako ustanove T. P. 96 *a i b* te T. P. 106 B, *c* istoga zakona, polag kojeg su takove zaklade i posvete biljegovini i neposrednim pristojbam, kano i njihove nepokretnine, pristojbenom ekvivalentu podvrženo, od velike zaprieke ustrojenju istih, stavljaju podpisani sliedeći predlog:

„Visoka kuća neka izvoli odobriti predležeću zakonsku osnovu, tičuću se oslobodjenja od biljegovine, neposrednih pristojba i pristojbenih ekvivalenta za zaklade i posvetne spise u školske, dobročine i čovjekoljubive svrhe".

S formalnog gledišta predlaže se, da se izruči ova zakonska osnovu odboru za pristojbe, da ga prouči i o njemu izviesti.

Beč, 8. decembra 1890.

Dr. Vitezić. — Dr. Tonkli. — Dr. Bulat. — Gojan. — Sternbach. — Dr. Ferjančič. — Lupul. — Windisch-Grätz. — Vojnović. — Perić. — Dr. Klaić. — Dr. Masovčić. — Hájek. — Weissteiner. — Dr. Ebenhoch. — Dr. Kathrein. — Dr. Rieger. — Kinsky. — Kolowrat. — Deym. — Morsey. — Pálffy. — Gasser. — Schneeburg. — Nabergoj. — Spaur. — Styrcea. — Dr. Zotta. — Marin. — Pfeifer. — Klun. — Wratislaw. — Dr. Špaček. — Dr. Zucker. — Dr. Wiedersperg. — Dr. Dostal. — Dr. Špelina. — Stejskal. — Šulc. —

PODLISTAK.

Mali popić.

Napisao Vinko Rubeša.

„Ne igraj, jer bi mogao zaigrati i dušu"
Nar. pos.

Izpod Treskavca raztrkalo se malo svoce. U svemu bit će do dvadeset kuća. U potleguši na dnu sela, životarila udovica jeka sa troje sirotčadi. Prehranjivala ih udvice od dana na dan, a to sve svojimi krvavimi žuljevi.

Kad mališi nješto ponarasli, upiše ih vujka u školu. Koliko veselje po malega Ivicu! Ta jedva je pričekao, kad će moći u školu. Već prvu godinu daleko preskočio svoje drugove. Pa kako je ponosno stupao s knjigom o ramenu! Ala mila ti matičice. Svjek ni ga pojeo od dragosti i miline! Godio je baš ko onaj žandar što obično selom proći.

U selu ga svatko rado imao. Pa kako i nebi! Ta bio je dobar kao krušac, što se jede; a mio kao sladak san. Osobito volio mu gospodin župnik. Naučio ga liepo služiti kod sv. mise, a njemu to pristalo, ma kao staromu Jožacu. Zato ga cielo selo nazivalo „Mali popić". Dvoreć kod sv. mise, zaslužio si je po koji krajcar. Baš za pisanke i pera.

Bilo na novu godinu. Tog dana dobio naš Ivica preko dvadeset novčića „dobre ruke". Više nego ikoji dječak u selu. Tko sretniji od njega! Cieli božji dan cinkao sitnim drobišem, pa se nebi bio zamjenio ni sa samim gospodinom župnikom.

Jedva što poobjedova, odskakuta u selo, sve zveckajuć onimi novčići. Uz crkvu nanizalo se seoske djece, ma kao slane ribe u posudi. Liepo pripicalo sunce, pa se sunčali, kao gušterice u proljeću. Razgovarali se dečki, koliko je tko dobio, gdje je što dobio, tko ih je metlom otjerao, što je komu dala župnikova kuharica i šta ti ja znam, što sve nisu čavrljali. Veći dječaci pako igrali na novce.

— Ivice! Dodji amo! zvao ga kovačev Tone. Bio to zamazan dječak, igrač prve vrsti.

— Što ćeš? upita Ivica, približiv mu se.

— Hoćeš igrati „Na stresat"? upita ga Tone.

— Neznam igrati, odvrati Ivica nehajno.

— Evo ovako: Orao! Dva novčića. Broj! Sve; učio ga igratvac, bacajuć novce u vis. Idi, idi dobit ćeš.

— Neidem, odluči se Ivica.

— Samo poskusi. Jedan novčić nije mnogo, napastovao ga Juretov Miko.

— Neka bude, odvrati Ivica, drhtavom vadeć rukom novčić iz žepa.

— Tako valja! Ta imaš ih, sokolio ga Miko.

— Što je? upita Tone.

— Orao! reče Ivica, da si jedva čuo.

— jedan . . . dva . . . tri . . poče brojiti Miko. Pa još neće da igra. Evo u tren oka dobio si tri novčića. Hoćeš li sada igrati? upita ga Tone?

— Hoću, odvrati veseo Ivica.

Igrali su do večernjice. Ivici posluži sreća. Dobio je deset novčića.

Poslije večernjice odc opet igrati, ali jao! Izgubi do novčića. Sada je plakao, nek mu vrate novce, koje je izgubio, nu drugovi samo mu se smijali.

Drugi dan dodje u selo nepoznat gospodin. Pitao je za gospodina župnika. Odveo ga tamo mali Ivica, a nepoznati gospodin utiane mu u ruku deseticu. Mjesto da ide u školu otrči u mlin, gdje se igralo više nevaljalaca. Htio je, da natrag dobije jučer izgubljeni novac.

Tako se Ivica podao igri, a zanemarivao školu. Kad nije imao novaca da igra, ukrao bi ih, gdje bi samo mogao.

Brižna majka sakupljala novčić po novčić, da si kupi blagdanjski rubac, a kad tamo sve joj zaigrao njezin Ivica. A sirota majka tada kukala i jadikovala.

Njeke nedjelje našli crkvenu škrabljicu razbijenu. Sumnjalo se na više nevaljalaca, dok konačno ne izda tata stara Mare.

— Molila sam popodne u crkvi, priposiedala je gospodinu župniku, znate gospodine u onoj klupi u kutu pod orguljami, kad najednom začujem njekakav štropot. Obazreh se, al ne vidjeh ništa. Ta stara sam. Nevaljaju već oči. Izmolih jedva dvie „Zdrave Marije", znate, na ovu krunicu, kad mimo mene prodje — ah nesretno diete! — udovičin Ivica, sve trpajuć nješto u žep. Nebi prisegla, nu lal ko djelo, da je on pokrao crkvenu milostinju. Ala štroka ga jedna ne pojeda!

— Kako sam ga rado imao, pa evo! zaplače župnik.

Još oni u rieči, a seoski stražar Pice Krpica dopelje k župniku svezanog Ivicu. Doznao, da je on pokrao škrabicu, pa ga evo i ulovio. Negdje po podne odpelje ga u grad na glavarstvo. Tamo ga zatvorili dva dana.

Kad se vratio u selo, dočeka ga sila djece, pa mu vikala i nazivala ga „Ježmik", jer da je u zatvoru jeo ječmen i fažol.

U selu mu više ne bijaše obstanka. Čim se gdje pokazao, nisi čuo drugo, nego „ježmik!" „ježmik!"

Pošto ga takodjer odtjerali iz škole ode u drugo selo pasti ovce. Ali tek sada! Sve je bilo njegovo. Kruške, šljive, jabuke, korun, mrlin, repa, ništa nije bilo pred njim sjegurno. Odnesao više puta modra ledja, al sve badava. Krao je, pa krao. —

Prodao nepoznatomu čovjeku dvie dobre ovce mljekarice. Gospodar prijavi ga sudu, a on izmakne u goru. Tamo zaplesao hajdučko kolo, palio, ubijao, robio, da je bilo Bogu plakati. Bio strah i trepet krajini u kojoj se pojavio. Više puta digla se „runda", da ga ulove, al on svakog puta znao izmaknuti pete. Dapače ubio nekoga žandara. Da ga laglje ulove, metnu mu na glavu tri stotine srebrenih forinta. Nepotraje dugo, a već ga imala pravica u svojih rukuh. Odsudili ga na vješala. Objesili ga. I pravo je! Glavu za glavu.

Evo. Onaj mili i ljubezni „Mali popić" poginuo je toli sramotnom smrti. A što mu bilo krivo? Igra. Da, igra ga dovela do vješala.

To vam izpripoviedih, kako se dogodilo, da i vi vašoj dječici pripoviedate ne bi li se čuvali igre, zle igre, jer vele stari ljudi: Ne igraj, jer bi mogao zaigrati i dušu. —

Mašek. — Vesely. — Plass. — Špindler. — Dr. Woldřich. — Dr. Mathon. — Stangler. — Dr. Začek. — Rozkošny. — Dr. Engel. — Salm. — Czernin. — Dr. Czernin. — Dr. Steidl. — Hladík. — Dr. Kaunic. — Schindler. — Hevera. — Dürich. — Dr. Vašaty. — Dr. Mezník. — Fabián. — Penk. — Max Hájek. — Brandis. — Hagenhofer. — Rogl. — Papstmann. — Coronini. — Jahn. — Serenyi. Leopold Pollak. — Ludwigstorff.

ZAKON

od . . . . . ,

tičući se

oslobodjenja od biljegovine, neposrednih pristojba, i pristojbenih ekvivalenta za zaklade i posvetne spise u školske, dobročine i čovjekoljubive svrhe.

Privolom obijuh kuća carevinskoga vieća, odredjujem kako sliedi:

Članak I. Zaklade i posvetni spisi u školske, dobročine i čovjekoljubive svrhe jesu, kako propisuje T. P. 96 *a* i *b* zakona od dne 13. decembra 1862. d. z. l. br. 89 od biljegovine i neposrednih pristojba oslobodjeni.

Čl. II. Pod slovom *d*, opazka 2. T. P. 106 *B e* istoga zakona podieljeni oprost od pristojbenih ekvivalenta, imade se protegnuti ne samo na pokretnine već i na nepokretnine zakladah u školske, dobročine i čovjekoljubive svrhe.

Čl. III. Ovaj zakon stupa u kriepost na dan proglašenja.

Čl. IV. Moga ministra financija dužnost je, da provede ovaj zakon.

Franina i Jurina

Fr. Ki po boškicu je vrgâ moju Lucu i tvoju Maru va zadnju „Našu Slogu?“

Jur. Neka je, ki je; ma naše Luca i Mara su baš razumne ženske glave; mnogi mužki bi se mogli mudrosti poli njih vaditi i onda nebi nam triba bilo bojati se, da te nas kod dojdućih izbora za Beč opet Taljani pridobiti.

Fr. Ufajmo, da nete i molimo se Bogu, da bi ljudi složni bili.

Jur. Amen.

Fr. Ter, da ne bi se dali ni pristrašiti ni podkupiti.

Jur. Amen.

Fr. I da ne bi gospodi virovali, ča oni njima obećivaju.

Jur. Na vike amen!

Fr. Za vrime zadnjih izbora za dietu, da su osobito Baderljanom obećivali školu.

Jur. Su, su; ma da Baderljani očekivaju školu od gospode i od talijanskih deputata, nete ju nikad dočekat.

Fr. Ter to moraju i slipi vidiți, gluhi čuti i mutasti pripovidati.

Jur. I to bi moralo najzad i manjeze k pameti dovesti.

Fr. I privarenim sam dati.

Jur. Na svo vike vikova amen!

* * *

Jur. Opet bode neki trgovci po naših selih u Koparščini, osobito u Pomjanšćini.

Fr. Vidia sam jih ja i u Poreščini i u Puljšćini, a bit će ki ter ki i druguda.

Jur. Svuda jih je, kuda je živine za prodat.

Fr. Ka ča sam ja vidia, nekupuju živinu, nego ljude.

Jur. Vidia sam i ja, da ljude kupuju, ma jih cene manje nego li živinu.

Fr. A po koliko jih kupuju?

Jur. Koga po pet, koga po četiri, koga po tri, koga po dva, a koga i po jedan fijurin — kako j' ki tušći, a nekih i s tem kupe, da jih najedu i napiju.

Fr. Tako to su ceniji nego li skopci.

Jur. Ma dà, kukavna jim majka.

Fr. Srića, da jih već ni mnogo.

Jur. Nedaj Bog, da jih je, zač bi nas onda sve poklali.

* * *

Fr. Ča je istina, Juro brate, da su bili gosti na dan pusta poli nekega popa?

Jur. Ma tako deju, da ja.

Fr. A od kuda to?

Jur. A tamo iz bumbarskoga Vodnjana.

Fr. Viš no; su valja tamo ča maškarali i mriže pleli?

Jur. A da ča; onako po navadi.

Fr. Kapim!

* * *

Fr. Kamo, Jurino, po toj silnoj buri, na blagdan?

Jur. Idem, Frane, u Krnicu; jer u Rakalj su doletile neke crne vrane tamo iz Vodnjana, — a ja biž tamo glavom bez obzira.

Fr. Ča su tako strašne?

Jur. Jok! Onako vele nepridu k nam nego u vrime izbori!

Fr. Bižmo, dakle Jure, oba daleko od tih vodnjanskih gosti.

Jur. U sto dobrih čas po nas!

Različite viesti.

Mogu li gradski birači glasovati u izvanjskih izborih, pa makar imali posjeda u vanjskoj občini? U zadnjem broju javio nam je prijatelj iz Kopra, da će tamošnji gradjani, koji imadu posjeda vani, glasovati sa izvanjskimi občinari ili birači. Nu to nemože biti, jer stoji u §. 17. zakona od 2. aprila 1873. br. 41. doslovce: „Koji ima pravo izbora u gradskom izbornom razredu, nemože birati u izvanjskih občinah iste pokrajine“. Po tomu se razumije, da nemože birati niti fiducijare. Ako je dakle koji Koparčan (gradjan) unešen u gradske liste t. j. ima pravo glasa u gradu, (plaća for. 5 poreza), tad nesmije birati fiducijare u izvanjskom kotaru, pa bilo iste občine. Upozorujemo na ovo naše prijatelje na Koparščini, da nebi bio koji gradjan pripušćen k izboru fiducijara.

Izborno kretanje. Koliko nam je do danas poznato, vršili su se izbori fiducijara u političkom kotaru Lošinj u sliedećih občinah:

U malom Lošinju izabrana četvorica naših fiducijara većinom glasova.

U Krku, Puntu, Dobrinju, Vrbniku, Omišlju, Dubašnici i Baški izabrani bijahu jednoglasno 32 naša fiducijara. U Cresu birati će 19. t. m. 7 fiducijara. Glede izbora fiducijara u političkom kotaru Pazin, donašamo „viest na drugom mjestu.

* * *

U političkom kotaru Volosko vršiti će se izbor fiducijara u pojedinih občinah ovoga i budućega čedna. U Kastvu birati će 25. t. mj. U Jelšanah, Podgradu i Materiji 24., 25. i 26. t. mj.

* * *

U Koparskom kotaru birala je Dolina 18. t. mj. 15 naših fiducijara. Roč bira danas 18. t. m. isto tako i Dekani. U Buzetu birati će tri dana t. j. dne 19., 20. i 21. t. m. U Miljah birati će 20. t. mj. U Pomjanu birati će u ponedeljak i utorak t. j. dne 23. i 24. premda je občinski tajnik hotio, da se bira 19. i 20. no nije mu valjala usljed utoka naših prvaka.

* * *

U Porečkom kotaru započeo je izbor u občini Višnjan. Tuj bijaše veoma žestoka borba, koja je trajala dne 17. t. m. od 9 sati u jutro do kasno u noć. Izabrani bijahu naši fiducijari (7) sa 147 glasova. Protivnici su jedva 78 glasova naprosili i nagroxili. Odlikovali su se osobito birači iz sv. Ivana i sv. Vitala neopisivim junačtvom. Živili oni i svi njihovi vriedni drugovi.

Istoga dana birao je i Vrsar; uspjeh nam nije poznat, nu ta je občina u talijanaških rukuh.

U Vižinadi biraju danas (18. t. mj.) U Oprtlju 19. t. mj. Od tamo tuži nam se prijatelj, da podobćine Ždrenj. Gradin, Topolovac i Čepić nebijahu službeno obaviešćene, da će biti izbori. Prošloga utorka bio je jedan naš prvak na občini, da zaviri u izborne listine, nu načelnik je nemogaše naći, te je dotičnik morao čekati dok se je g. tajnik vratio iz Ždrenja — kamo je valjda išao . . . Boga moliti!

U Motovunu birati će dne 20. t. mj. U Grižnjanu dne 21. a u Poreču dne 23. t. mj. U Puljski kotar donašamo viest na drugom mjestu.

Molimo opetovno naše prijatelje, da nam odmah jave uspjeh izbora, a gdje je to iole moguće da nam brzojave.

Izbori fiducijara u političkom pazinskom kotaru obavit će se u sliedećih občinah kako sliedi: Pazin bira dne 23., 24., 25. i 26., Žminj dne 23., Tinjan dne 25., Boljun dne 25., Plomin dne 24. i Labinj dne 23. ovoga mjeseca.

Odsudjen Poreški listić javlja zlorado, da bijaše dne 11. t. m. od tribunala u Rovinju odsudjen neki E. C. radi uvriede poštenja na 6 čedana zatvora. Na temelju pobližeg opisa doznajemo, da je taj E. C. poznati i našim čitateljem Eduard Cuder, zle uzgomene biviši komesar slavn. zemaljskoga odbora u občini Kastav. Dok je bio g. Cuder u rečenoj občini i dok je tamo zadavao po savjetu g. dra. Andrije Amorosa onoj občini „colpi di grazia“ bio je on najveći ljubimac i štićenik poreške gospode. Sada pako, pošto je svršio svoju neliepu zadaću i pošto ga rečena gospoda više netrebaju, veselo se njegovoj nesreći, te ga svojim čitateljem predstavljaju sa nepodpunim doduše ali vrlo lahko čitljivim imenom. Gosp. Cuder, komu je zapala zviezda sreće i kojega su u nevolju i nesreću najviše porinula porečka gospoda, sjetiti će se bez dvojbe onih krasnih dana, kadno je u Kastvu radio po savjetu i nalogu sadašnjih svojih progonitelja o glavi one naše občine. Občina Kastav preporodila se poslije njegova odlazka, njezini krvni protivnici doživili su od tada mnogo razočaranja, a g. Cuder mogao se u to vrieme osvjedočiti o istini poznate rečenice: da na svietu samo mjena stalna jest.

Iz Lupoglava pišu nam 14. t. m. Danas je došao amo iz Trsta biviši predsjednik „Pro Patrie“ dr. Cofler. Sastao se sa kolovodjami šarenjačko krnjelske stranke. Možete i sami zaključiti, da nije takav gospodin došao uzalud u naše selo. Šarenjaci pogostili ga obilato vinom.

I grof Walderatein posjetio je nas siromahe. On se ponudja za kandidata, ali mi nećemo grofa ni barona, Talijana ni Niemca, već čovjeka domaćega, Istrana naše krvi i našega jezika. Daleko neka bude od nas kuća slavnim grofovom i talijanskim doktorom.

Iz Kastva nam pišu 14. t. m. Nestalo pusta i brata mu tusta, a došli dane pokore i molitve — nastalo je doba razmišljanja i rada. Kako je javljeno bilo u dičnoj „Slogi“, priredila je ovdješnja „Hrvatska Čitaonica“ svoju zabavu dne 1. t. mj. Malo po malo punila se plesaona, dok se napokon posve napunila. Bilo tu gostova iz Rieke liep broj. iz Bistrice nješto, pa iz Voloskog, Veprinca, a i Kastavaca iz okolice sgrnula se liepa četa. Tek koliko bilo Rukavčana i Svetomatejčana! Ko nikad do sada. Tako valja. Poše se izvadjati program: Prva točka bio zbor: „Živila Hrvatska“, koju majstorski odpievaše. Iza nje sliedio dvopjev „Mati i sin“, što ga majstorski složio naš slavljeni skladatelj Lisinski. Evo kratkoga sadržaja: Mlado pastiršce ostavlja staricu majku, pa polazi u tudjinu, da si tamo nadje srcu lieka. Zabrinuta starica moli svoga jedinca, nek ne ostavlja majčino krilo, veleć mu: Ti ostavljaš očevinu, ostavljaš svoje stado, svirke glase. Ne idi nikud diete moje. — Ah majko moja, oprosti, što ostavljam tvoje krilo — moli ju jedinac. — Ljubio sam stado svoje, ljubio sam svirke glase, al nije više, što je bilo. Ljubavi me mori sila, bez da ona mene ljubi. Zato bježim u tudjinu, da si tamo nadjem mira. Blagoslov daj majko meni, na polazku mome. Kad majka razumi, kakvi jadi stisli joj jedinca, dade mu svoj blagoslov, veleć mu: Idi sinko, majčino zlato, idi u sviet, pa kad tuga tvoja mine, ti se opet k meni vrati. — Taj dvospjev izveo se nad svako očekivanje. Pjevala ga gjica. Ida Kornmüller i gosp. Božo Dubrović, a pratio ih na glasoviru g. Miroslav Grosman. Ta tri imena jamčila nam u uspjehu. Iza dvopjeva sliedila je vesela igra „Liepo li ga zaludiše. Odigraše ju naši glumci, kako se od njih i očekivalo. Zatim sliedio četverospjev, tombola, a onda ples. Mila ti ga majko, kako se to sve uzvrpoljilo! Pa tko i nebi. Ta svirali momci Jelačićeve glasbe, toli liepo, toli vatreno, da bi bolan plesao. Evala im i čast! I sada vidjela se skrajna potreba, da se raširе prostorije „Narodnog Doma“, o čemu se već dugo radi. Al uza sve to plesalo se, ko da se već neće nikada. Za vrieme odmora posjedasmo za stolove, pa udarilo se pjevati i nazdravljati. da ti se duša uzniela nebu pod oblake. Zatim zasvira glasba, pa sjde plesati do zore biele. Kad ona pocrvenila svoje lice, stadosmo se razilaziti, tko zadovoljan, tko sretan, tko blažen, stiskajuć si ruke i kličuć: do vidova u nedjelju! Tako prošla prva veselica.

Drugu nedjelju t. j. dne 8. febrara imala „Hrvatska čitaonica“ drugu veselicu. Ta je bila nješto slabija od prve. Bila je srednja. Uzprkos zabavam u Opatiji i na Trsatu viđjesmo i stranih gostova. Na ovoj veselici poremetio se donjekle naznačeni raspored, radi obiteljske nesreće dvojice sudjelujućih članova. Nu u ostalom mislim, da je zabavni odbor drugčije nadomjestio manjkavost programa. Pjevalo se više puta izvan programa, medju ostalim i obljubljeni onaj „Predobri Bože“, koji zbor je izazvao osobiti pljesak i odobravanje, da se ga moralo opetovati. Zatim sliedila je šaljiva tombola, koja je prouzročila dosta smieha; onda sliedio ples.

Na čistu sriedu sastalo se više čitaonićara u društvenih prostorijah na tradicionalni „bakalar“. Liepo redsle se zdravice, a onda u najljepšoj slogi smo se razišli.

Tančina.

Talijanski kandidati za predstojeće izbore. Nismo doduše u jeseni, jer pokriva bieli snieg smrznutu zemlju, ali ničn ipak iz te zemlje talijanski kandidati kano gljive poslije obilate jesenske kiše. Toliko ih imade za svaki izborni kotar, da im jedva sva imena nabrojiti možemo.

Medju glavnije i ozbiljnije talijanske kandidate obrajaju oni grofa Petra Waldersteina, koji se preporučuje i našim kmetovom obećivajuć im zlatna brda i srebrne doline — čega svega gosp. grof manje imade nego li zadnji kmet naše Istre. On gradi željeznicu — po zraku — jer su hoće za to silna novca. a g. grof ga za to neima. On je dobio doduše dozvolu, da može graditi željeznicu Trst-Poreč, no to pravo prodao je Niemcem iz Pruske, pak se ovi pogadjaju sa privatnici, občinami i zemaljskom upravom. O gradnji te željeznice imade kazati svoju zemaljski sabor u Poreču, a tu imade 9 hrvatskih zastupnika takodjer svoju reći, pak će njihova valjati više nego li sva obećanja svih grofova svega svieta. Ako kani g. grof ište postići „svojom“ željeznicom, tad mu iskreno savjetujemo, da se nepača u izbore, nek nemuti puka, jer bi mogla frknuti njegova željeznica i njegova kandidatura. Nebude li gosp. grof slušao našega savjeta, tad poručamo našim prijateljem, osobito na Poreščini, da pokažu g. grofu svoja kmetska vrata. Toliko za danas, jer smo toliko i ustmeno g. grofu kazali, a nebude li pomoglo ovo, kazati ćemo budući put i više.

Osim ovoga kandidata spominje se i gosp. dr. Venier, načelnik bujski, koji znade njemački još manje nego li g. Defranceschi, a to je = 0. On bi dakle išao u Beč, da sjedi, šuti i da njemački uči. Govori se takodjer, da će kandidirati g. dr. Tomažo Vergottini iz Poreča, dr. Ghersa iz Labina, dr. Rioci iz Pule, dr. Gambini iz Poreča, a što nas je osobito razveselilo, to je viest, da će kandidirati i jedan c. kr. kot. kapetan, koji govori izvrstno njemački.

Prosudimo li sve navedeno reći moramo, da se nalaze naši narodni protivnici u vrlo ugodnom položaju, da nisu naime u neprilici za kandidate, samo je žaliti, da neima u Istri bar 10—15 zastupničkih mjesta, jer bi tada i g. dr. Marko mogao jedno dobiti, da nauči i on koliko toliko njemački. Medjutim progovoriti će za koj dan porečki prorok i tad ćemo upoznati prave i krive kandidate.

U svakom gradu svoga. Kako doznajemo s raznih strana Istre, Talijani imenuju našim ljudem kao kandidate za carevinsko vieće razne osobe. U Kopru govore, da će postaviti za kandidata dra. Modonizzu, u Pazinščini i u Labinščini dra. Ghersu, u Poreču dra. Vergottina; a neki drugud i dra. Schiavuzzi-a, i ćak dra. Surana. Drugud će i drugih imenovati. To je samo vrst manevra. Sada, dok se neizaberu izbornici ili fiducijari, govore tako, samo da lakše predobe birače, i to u jednom kraju s jednim, u drugom s drugim, kako već misle, da će birači radi jednoga ili drugoga uzroka za jednoga ili za drugoga biti. Kad budu izbornici izabrani, onda će njim reći, nemože biti nego jedan u zapadnom dielu, a jedan u iztočnom, neće biti ni ovaj ni onaj, nego valja da glasujete u zapadnom dielu svi za toga i toga, a u iztočnom za toga i toga. — Upozorujemo Vas na to, birači, da se nedate nit na taj način prevariti. Vi svi dodjite birati izbornike na uređeni dan i uru i mjesto, i to takove, o kojih ste stalni, da su muži pošteni, da Vas neće izdati, i da će glasovati za one kandidate, koje bude za takove proglasila „Naša Sloga“ u sporazumku sa političkim društvom „Edinost“.

Izborno komešanje u Vodnjanskom sudbenom kotaru. — Kao što nam dopiru glasovi iz raznih selah ovoga sudb. kotara, reć bi, da imaju predstojeći izbori za carevinsko vieće — a to sudeć po pripravah izvanrednih sa talijanaške stranke — baš

izvanrednu važnost. Tuj lete kola amo tamo kao za oklade; iz Vodnjana do Barbana, do Filipana, na Marčanu, do Karnice, a preko nje tja do zabitna Raklja. Južnim mjere put od Barbana preko Prodola na Pulu; u Marčani sgadja se to isto, a u Filipanu i u Karnici drže vodnjanska gospoda gosthe. Pa da bi bilo barem to dosta; ali bi reć za porugu našega kmeta, eto, što su izmislila gospoda vodnjanska. Na dan pusta dodje u Karnicu tajnik občinski iz Vodnjana, da ustmeno pozove delegata i drugu (valjda pouzdanu) dvojicu na večeranje u Vodnjan, kako bi se uvela „peška“ (ribolov) i uzdržala od ljudih od občine, namjesto da tudjinac ovuda ribu lovi. Kada bi se triezno o tom radilo, — i kada po srieći nebi bilo varke i lukavštine, na što nas sjećaju minuli izbori za pokrajinski sabor u Poreču, a Karničani imadu razloga domišljati se one sramote, koju su doživili u Vodnjanu prilikom zadnjih izbora za Poreč — bacajuć po ulicah smrdljive bigulone, začinjene tovarjim mesom, što su im je dala pripraviti vodnjanska gospoda (ti veliki prijatelji, (oho!!) našega puka u vrieme izbora) to bi bila stvar veoma pohvalna i svake preporuke vriedna; ali tko da sada po ovoj zimi i buri, koja nemilo šiba, na ribolov niti misli, kada naša gospoda talijanska i njihove vjerne sluge imadu pune ruke drugog i važnijeg posla?!! Tomu izvanrednomu izumu talijanske gospode dodalo se je i to, da bi drugčije, t. j. ako občina nebi uzela ribolov u svoje ruke, — naše more prešlo pod oblast pomorske vlade (ili: da bi guverean marittimo uzeo na se naše more). Pa ne samo to, još i drugih stvari obećuju naši nespašenci našemu puku, naime med ostalim, da će u buduće občina manje plaćati za načelnika u Vodnjanu itd., samo ako naš puk bude glasovao za talijanaške predloženike. Koliko je istine u svoj toj priči, zato vam g. urednike, nejamčimo, nego vam priobćujemo, ono, što glas puka kaže; a mislimo, da nismo na krivom putu, ako uztvrdimo, da će ta priča biti upravo umjestna sada u oči izbornog komešanja. Tá čemu nas obletavaju te vodnjaneke ptice sada po ovoj buri i zimi, da ti se Bog smili? Onakova gospoda, kao što je g. T. Sottocorona i družina iz Vodnjana, mislimo da se nebi dali na put, da nas posjete u našem siromaštvu, kad ih nebi težko svrbilo, i kada im se nebi vrtila vrlo važna stvar po glavi. Ali naš puk niti neima razloga nikakva, da bira talijanaše za svoje zastupnike. Čemu da se od njih nada? Što su učinili Talijani za naš puk kroz veliki niz godina, nego da su doprinieli, da naš prk sve više i više moralno i materijalno propada? Jesu li mu dali možda dobre ceste, ili dobre šterne, ili zdravo škole; ili jesu možda što drugog opravili za dobro našega siromašnoga kmeta? Svega toga nisu učinili, nego u suprot držali su ga u robstvu i u tmini neznanstva. A pa čemu da budu naši ljudi robovi talijanske gospode, kada mogu biti u svojoj kući gospodari?

Zašto da izručuje naš puk sudbinu svoju u ruke svoga krvnega neprijatelja, za koga znate, da ga nepozna, i da mu kumuje samo u vrieme kakvih izbora? Pustite dakle ljudi božji to licumjerno prijateljstvo talijanaške stranke, te stupite na vlastite noge i birajte vašega čovjeka za zastupnika, koj će se stalno žrtvovat za dobrobit našega puka. Složite se dakle svi vi Barbanci, Filipanci, Marčanci, Karničari i Rakljani, svi složite se u jedno kolo, pa svi kao jedan birajte pouzdane, nesebične ljude, koji će pak birati zastupnika vaše krvi i rieči; koj će za stalno . . e svoje sile složiti na dobrobit svega našega puka u Istri. Vrieme je do izbornih kratko, ali kod nas neimade još nikakvoga čistoga pravca: tko bi već doba, da se štogod izvjestna sluči, da se čim prije predloži fiducijare, koji će pak imati glasovati za narodnoga kandidata. Na posao dakle rodoljubi, a Bog blagoslovi vaš trud za dobrobit naše mile domovine Istre!

Skup rodoljuba.

Talijanaška sredstva za agitaciju. Iz raznih strana Istre javljaju nam prijatelji, da su naši Talijanaši izgubili srce i glavu. Kao manjiti bježo iz grada u sela, odavle opet u grad, te kao da je u njih ušao nečisti duh, neimaju nigdje mira ni pokoje. Kano obično mole il plaču pred našimi birači, a gdje to nepomaže, groze se i škripju zubi kao da su pobiesnili. Tajna pisma i brzojavke lete od mesta do mesta, a iz Bujah, gdje je predsjedničtvo talijanskoga političkoga družtva — mole neprestance, da njim se šalje pomoć. Brzojavke glase mandate roba, spedite pacchi? a to neznači drugo, već da njim se šalje novac, jer će jedino novcem kakvu propalicu podmititi ili kupiti.

Poslanica austrijskih biskupa. U zadnji čas primismo poslanicu, izdanu od svih austrijskih nadbiskupa i biskupa na katolike čitave Austrije. Poslanica ta izdana je sada prigodom izbora za carevinsko vieće, te preporuča austrijskim narodom, da biraju kao zastupnike poštene i značajne mužere i dobre katolike. Želeći što nemožemo već sada u cielosti donieti tu poslanicu, preporučamo našemu svećenstvu u Istri, da ju pročita i protumači našemu puku.

Iz Puljske okolice. Izborno kretanje razmahalo se je prilično i u ovom kotaru. Govori se, da je odmah, kako su bili razpisani izbori, doletio u Barban neki mladi gospodin, a obletio i okolo Filipane sa svojim rodjakom, pak preporučio „papi“ neka negleda za par forinti. „Manco male“ ali vendar težko će se Barbanština odlučiti za pulića. Izbori fiducijara, kako čujem, obaviti će se dne 25. i 26. febrara, a to dne 25. za občinu Pulu (okolica), Vodnjan (okolica), Savičenti, Bale, a dne 26. febrara za občine Kanfanar i Barbanu. Nego dok Vam ova viest stigne, imat će te sjegurnije viesti o tom. Prilično je zanimanje za izbore. Naša stranka podnesla je dosta reklamacija, jer, kako čujem, listine su u velikom neredu. Upozorujemo još naše čitatelje, da kapitanati imaju po zakonu pravo izpraviti izbornu listinu još pred same 24 ure pred izborom. To je znamenito, osobito za one kroje, gdje su ili od nemara ili navlaš izpušteni naši ljudi iz listina, premda plaćaju dosta visok porez.

Na noge dakle, komu je do narodnoga obraza. Svi dodjite na biralište, svi učinite svoju dužnost, pak je nas dobitak stalan. Sramotno bi bilo, da okolica najvećega grada Istre, t. j. Puls, nepredobije, kad smo stalni, da će izvanjski birači porečkoga i koparskoga kotara izabrati narodne fiducijare.

Sa stoka Krka pišu nam 16. t. m. o izborih fiducijara. Izbor fiducijara bio je danas dne 16. t. mj. na Puntu, sutra (utorak) bit će u Omišlju i u Vrbniku, a sriedu u Baški i na Dubašnici. Od strane političke oblasti prisustvovati će izborima na Puntu, Vrbniku i Baški g. Šorli, politički povjerenik u Krku, a u Dobrinju, Omišlju i na Dubašnici, g. Prencij politički komesar na kapetanatu u Lošinju. Kod nas u Dobrinju zašara na savjet kogagod mesara ili štanjara iz Krka kadkad kojigod pojedinac birač iz dvaju naših zapadnih sela u vrieme izbora za carevinsko vieće ili pokrajinski sabor, jer nezna hoće li na voz ili iz voza; nu neima ovdje protivne stranke, te nije ni ovoga puta ma ni jedan protivnik svoga nosa prikazao. Zato bijahu u slogi i miru jednoglasno izabrani za fiducijare sliedeći občinari: Mavrović Ivan pok. Frana iz Dobrinja; Kirinčić Antun Franov iz Sužana; Pavačić Antun pok. Antuna iz Polja; Španjol Ivan pok. Ivana iz Gostinjca; Justinić Ivan pok. Ivana iz Krasa; Car Gašpar pok. Jurja iz Polja; Crnčić Ivan pok. Mata iz Hlape. — Kako su ovdje svi danas jednoglasno izabrani, tako će u Krku svi dne 4. dojdućeg marča jednodušno svoj glas dati za hrvatskoga kandidata u carevinsko vieće za ovu polu Istre. Kako se nije nijedan protivnik pokazao, to su mnogi birači otišli kući, a da nisu ni glasovali.

Više naših svećenika i mnogi drugi birači iz našeg trgovišta čekali su u kući da odapnu ako se neprijatelj pokaže, ali ih nije ni trebalo. Njihovi smo učenici, ali smo već počeli stajati na svojih nogah. Bilo uvjek tako!

Gospodin Šorli, izpostavljeni povjerenik u Krku rado se s težaci i u družtvu razgovara hrvatski pomažuć si slovenskim narječjem. — Gospodina Prencija hvale kao čestita činovnika i kažu, da je takodjer rodom Slovenac iz Goriškoga; nu on samo gdjekoju kratku rieč na pol ustiju izgovori slovenski, a sve ostalo onako, kako se govori na jugo-zapadu preko mora, u Toskani. I njegov neposredni poglavar bio je ovdje pred nekoliko mjeseci pa i žene naše i težake pozdravljao talijanski, samo talijanski. Kad bi ih poslalo na izbore il pohode u Romanju il Napolitansku, pa im naučilo, da pozdravljaju i zbore hrvatski, valjda bi se naučili ono što hrvatsko pravo med hrvatskim pukom zahtjeva.

U ostalom: Živio naš kandidat za carevinsko vieće! živili naši fiducijari!

Iz Cresa pišu nam 17. t. m. Za našu občinu obaviti će se izbor fiducijara dne 19. t. m. Creska vlastela pučati će se i ovoga puta u te izbore, prem se oni njih neliču, jer su oni gradski birači. Izvanjski birači nebi se smieli dati više varati od creske gospode, od šarenjaka i talijanaša, koji nas nepoznaju nego u vrieme izbora.

U ponedeljak je bila občinska sjednica, na kojoj se je imalo razpravljati medju ostalim i o predlogu o naukovnom jeziku u pučkoj školi u Belom.

Znatiželjni smo što su naši mudri oci novoga zaključili, pošto je u onoj školi naukovni jezik od davnine hrvatski.

Slab je vojak, koj uzmiče pred neprijateljem prije nego se s njim ogleda. Izbori su svoje vrsti borbe. Nebori se tu ni puškom, ni sabljom, ni šakami, nego se bori glasom. Gdje je više glasova onih, koji biraju, tu je pobjeda, gdje manje glasova, tu je poraz. Oružje biraća je dakle glas. I kao što je vojnik dužan donesti svoje pušku i sablju i drugo oružje u vojsku, tako je svaki birač dužan po savjesti donesi svoj glas na biralište. Jao si ga onomu vojniku, koj nebi došao u vojsku i kukavan je onaj birač, koj nedodje na biralište. Prije nego li je obavio tu svoju dužnost, neamije misliti nit da će njegovi prijatelji bez njega pobjediti, a još manje, da će neprijatelji predobiti. Svaki birač nek dodje na biralište i nek tu dade svoj glas, pak što Bog da i sreća junačka. Dogodilo se je već više puta u raznih občinah Istre, da su naši ljudi jednoga ili drugoga sela došli na biralište, da su svi dali svoje glasove za naše ljude, pak ovi ipak nisu bili izabrani. Znak je to, da su oni učinili svoju dužnost, ali da nisu tako učinili birači drugih sela iste občine, ili da nisu se birači svih sela jedne te iste občine prije dogovorili, koje će muževe izabirati za svoje skupne izbornike. Kod ovih izbora je drugače, nego li je bivalo u nekih občinah prijašnjih godina. Koliko je nam poznato, dogovorili su se ljudi raznih sela u občinah, gdje naš hrvatski ili slovenski puk stanuje za skupne izbornike, pak je stalno, da će ako dodju svi birači za nje glasovati, pobjeda njihova biti. Na noge dakle junaci svi koliko Vas ima!

Dogodilo se je takodjer, da su izbornici ili fiducijari celih občina glasovali za našega kandidata i da ipak nije taj kandidat izabran bio. Tu je opet krivo to, što bijaše više i većih občina, kojih izbornici su glasovali za protivnoga kandidata. S toga je treba nastojati, da bude što više občina, u kojih budu izbornici naši pošteni muži, da jih bude više nego li protivničkih. Ako naši muži po svih občinah, u kojih se govori hrvatski ili slovenski, učine svoju dužnost, onda će biti stalno izabran naš poslanik kako u iztočnom tako i u zapadnom dielu Istre.

Na Vas je dakle birači, da bude pobjeda naša, ne na jednom ni na drugom, nego na svih. Dodjite svi kao jedan, pouzdanjem u Boga birati poštene izbornike, za koje ste se već dogovorili. Ni jedan neka neostane kod kuće, ni jedan nek nenalazi izgovora, nijedan nek nežali za jednu dnevnicu, gdje ide za čast i korist narodnu; nijedan nek nemisli, da je nepotreban, nijedan nek se neboji neprijatelja prije nego se je s njim ogledao. Svi i svaki nek učini svoju dužnost, nek dodje na biralište, nek dade svoj glas, pak će onda biti pobjeda naša za fiducijare s tim i za poslanike.

Silna bura i vatra u Klani. Već od ranog jutra duvala je dne 14. o. m. strašna bura, te nosila snieg tako, da nije bilo moguće iz kuće izaći. Poslije podne duvala je bura sve jače i jače, a na večer od 6—8 sati bila je tako jaka, da najstariji ljudi takve nepamte. Bacala je ljude iduće po ulicah na tlo, opeku i slamu sa krovova kidala je, da je bilo groza. U taj najpogibeljniji čas okolo 6½ sati začuje se vika po selu; plamen lizao već iz dimnjaka kuće, u kojoj stanuje neki postolar, te širio se po krovu nemogavši od silne bure u vis. Iskre vrcale su na sve strane, sve je bježalo iz kućah, zvonovi udarahu u sav glas. Žene i djevojke nose vodu koliko je bijaše u kućah; muški kopaju tvrdi smrzli snieg, što ležaše pokraj ulicah, a naši vrli mladići bijahu odmah sa stubami na mjestu, te sa najvećim naporom svih svojih sila postaviše u silnoj buri, u ljutoj zimi stubu, skočiše na krov s mokrimi ponjavami, pokriše dimnjak u koliko se je moglo, bacaše unj vodu i snieg, te tako svladaše vatru, koja je pretila upepeliti veći dio ove tužne vasi i to tim više, jer tik ove kuće ima više slamnih kućah i stajah. U istinu nemogu od manje, a da ovim putem javno nepohvalim naše vrle mladiće, koji se nisu bojali nikakve pogibelji, te sretno svladali pogibeljnu vatru. Nu ne samo ovaj put već svagda i u svakoj prigodi pokazali su se naši mladići veoma uslužnimi, gdje je trebalo brze pomoći, negledajući, ćali pomažu domaćini ili tudjincu.

—m—č—k.—

Za občinske činovnike. Jedna hrvatska občina u Istri traži vještoga tajnika-blagajnika i jednog pisara il kancelistu. Uredovni jezik jest hrvatski a tko poznaje i talijanski, imati će prednost. Ako bi koji občinski činovnik ili druga koja sposobna osoba htjela dobiti koje od rečenih mjesta, neka se izvoli obratiti na naše uredničtvo, koje će njoj dati potrebite obaviesti.

Hrvatska učiteljica u Buzetu. U zadnjem smo broju dokazali kakva se godi krivica našoj školskoj djeci u Buzetu i okolici, koje imade toliko u jednom razredu, da se nemože govoriti o pravom napredku uz najbolju volju i nastojanje gosp. učitelja. Talijanske diece jedva polovica koliko hrvatske, pak imadu tri učiteljske sile.

Sada reć bi, da će se poćešto odstraniti ta krivica, nanešena Hrvatom, jer nam javljaju iz Kopra, da je c. kr. kotarsko školsko vieće odlučilo poslati u Buzet „privremeno“ hrvatsku učiteljicu. Ako ju i kane poslati samo „privremeno“ mi se čvrsto nadamo, da će tamo ostati hrvatska učiteljica stalno.

Primorsko planinsko družtvo imati će glavnu skupčinu na Sušaku u petak dne 20. februvarja o. g. u 6 sati po podne u družtvenih prostorijah (Bačićeva palaca, desno u prizemlju) sa sliedećim dnevnim redom: 1. Izvješće tajnikovo. 2. Izvješće blagajnikovo. 3. Izbor nove uprave. 4. Predlozi. — Predsjednik: Hinko Bačić. Tajnik: Ivan Kukac.

Iz Kastavštine pišu nam 17. t. mj. Vi ste, g. urednike, u zadnjem saborskom zasjedanju interpelirali našu visoku vladu glede nesretne naše škole u Zametu. Odgovorilo Vam se tako, da nije tobož kriv ni Petar ni Pavao, što se rečena škola neotvara, u ipak mora biti na nekom krivnja. Občinari se silno srde a i punim pravom, jer plaćaju već davno po naputku političke oblasti stan za školu, a škola još uvjek zatvorena. Tako se je postupalo sa školom u Brežcih i sa ženskom u Klani. Podje li tako i napred, tad će Rukavčani ili Pereničí i susjedi još dugo čekati školu ili učitelja.

Za sve ovo znade c. kr. kot. školsko vieće, al mi neznamo protive li se više namještenju učitelja na Voloskom ili u Poreču.

Za mjesto občinskoga geometra u Kastvu da su molila trojica il četvorica. Medju timi da je i neki Talijan. Mi upozorujemo naše čestito zastupatvo na ono nesretno doba, kad je naša občina imala geometru-Talijana, koji je otišao nedovršiv posla. Nezaboravite gospodo zastupnici, da su uprav u to vrieme zavladali glasoviti „tabelari“. Kega kačka uji, da se kušćerice boji“.

Historički oštre zime. Premda je ova zima izvanredno oštra, te jaka studen vlada gotovo po svoj Europi, ne može se ipak uzeti, da je sadanja zima jedna od najoštrijih, o kojih nam pričaju povjestnički ljetopisi. Medju najoštrije zime spada zima godine 400—401. kad su u Europi zamrzle rieke Rajna i Dunav i druge rieke, dapače i crno more. Godinah 524. i 528. bila je zima tako silna, da je svatko mogao hvatati ptice rukom. Mlinovi nisu nigdje mogli mlieti, s toga je sviet umirao od gladi. Godine 761. pala je tako ogromna množina sniega, da je na njekih mjestih snieg bio visok do 20 hvatih. Time je bilo svako obćenje prekinuto. U zimi 763 do 764. god. zamrzoše sve rieke u Francezkoj i Njemačkoj, a smrzlo se je bilo i crno more sa Dardanellami. Led je na moru bio debel trideset metara, te su se u Carigradu rušili zidovi, kad je led počeo pucati. Godine 860. ležao je snieg šest mjesecih na zemlji, te je Jadransko morje bilo smrznuto. Godine 974. poginula je trećina pučanstva Francezke, kako vele ljetopisci, od studeni, no to je moguće bilo samo u onom vieku, to se neda pomisliti u današnje prosvietljeno doba. Godine 1010—1011 zaokupila je jedan dio Afriko takva zima, da se je smrznula rieka Nil. Godine 1179. trajala je u Francezkoj zima od 19. novembra do 1. maja God. 1210—1211. smrznuše se rieke Pad i Rhona. U Mljetcih vozahu se po smrznutom moru teški predmeti. God. 1234 smrzavalo se vino v pivnicah, životinje smrzavahu se u stajah, dapače i djeca u posteljah. Godine 1322 pokrilo se je Baltičko more tako debelim ledom, da su se iz Danske u Norvežku vozili na saonicah. God. 1316 uništio je led sve mostove u Parizu. God. 1326. smralo se je Sredozemno more. God. 1365. pokrivao je led rieku Rajnu kroz punà tri mjeseca; od zime i glada pogibalo je mnogo ljudi. Godine 1407.—1408. smrznuše se sva jezera u Švajcarskoj.

Godine 1420. umirali su ljudi hrpimice od zime; vuci su dolazili u Pariz, da proždiru mrtvace, koji su ležali nepokopani po ulicah. Godine 1442. palo je u Švajcarskoj toliko sniega, da su pojedina mjesta bila posve zatrpana sniegom i ljudi

su morali provaljivati vam kroz krovove. Godine 1468 smrzavalo se je vino u komobah u Burgundiji. Godine 1558 stajala je vojska od 40.000 utaborena na smrznutom Dunavu. U Francezkoj su smrznuto vino prodavali na komade i po težini. God. 1565. i godine 1571 opet su bile zamrzle sve rieke u Evropi; u Švajcarskoj su vuci proždrli mnogo ljudi, te su provaljivali u ljudske stanove. God. 1594. pokriše se ledom luke u Marselju i u Mletcih. I sedamnaesti vek bilježi oštre zime. Takve su bile zime godine 1621, 1638, 1658 i 1683. Godine 1658. pokrio je rieku Seinu led od pet metara debljine. Godine 1683. poginulo je u pokrajini Touraine od glada i zime do dvie trećine pučanstva. O zimah u osamnaestom vieku imamo točnije podatke radi toga, što je izumljen toplomjer. God. 1709. bilo je u Parizu mnogo dana 24° izpod ništice. Te je godine smrzlo vino u konobah i zvona su pucala za zvonjave. Godine 1787. bilo je u Parizu 21° u Marseillu 47° izpod ništice. Godine 1795. bila su u Parizu 23° izpod ništice. Kako je poznato, te je godine jedna eskadrona francezkoga konjaništva uzela na juriš cielo brodovlje Holandije, jer ga je led prikovao uz obalu.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

A. Važnost lana i konoplja.

3. Lan i konoplje prema pamuku (Dalje.)

Iz toga sliedi, da će platno laneno i konoplje sve više poskupljivati, makar bi se gojenje pamuka još više diglo; da će predja lanena i konopljena vazda naći dobrih kupaca. Tu ćemo istinu još bolje spoznati, kada promislimo, da na svietu ima mnogo stvari, za koje se pamućno vlakno ne može upotrebiti, jer je slabo i kratko.

Koliko uzica i uža treba samo jedno selo, a koliko istom cio sviet? Koliko uža i uzica potrebno je danomice svietu, a to sve neda se učiniti od pamuka, jer bi se pretrglo pri svakomu potezu. Koliko platna trebaju godimice za vojsku, gdje negledaju na ciene, već na trajno —, koliko na jedra tih stotina, tisuća ladja, koje preko mora svakakve stvari, pa i taj pamuk prevoze. Sjeverne konoplje idje u primorske krajeve, da od njih učine uža i jedra za ladje, isto tako i lan idje svakud, da od njega učine liepo tanano platno, dočim južnjaci sjevernjacim šalju za to godimice slabo pamučno platno. I premda pamuk, taj možni gospodar svieta, sve više ljude čini svojimi robovi, to ipak nemože zagospodariti nad lanom i konopljami.

Moguće, da gdjegod biva, da pamuk ima veću vriednost od domaće predje, ipak svuda nije tako. Dobra lanena i konopljena predja nalazi vavjek kupaca i upotrebe. Radi se samo o tom, da se znade lan i konoplje tako gojiti, da one napreduju.

(Slieditи će).

Listnica uredničtva.

Gosp. M. P. u B. Izvolite se strpiti: posla imamo sada za deset ruku, tà znate u kakvom se vrtimo kolu. Čim se svrše izbori, misliti ćemo i na Vas. Da ste nam zdravo!

Gosp. S. L. u Z. Doći će na red, ali sad, dok amo u vrzinom kolu, niti za sve dakate oroga svieta. Strpljen spašen. Dvie ruke nemoga nadvladati svega. Prijateljski odzdrav.

Lutrijski brojevi

Dne 14. febrara

Beč	27	58	43	47	59
Grac	48	85	25	5	49
Temešvar	7	86	23	13	79

Dne 12. febrara.

Brno	44	70	78	68	3
Innsbruck	8	81	53	33	57

39—11

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anzjela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa polag otiskatom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady

Ciena male boce 40, velike 70 novč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 11—52

Resno svarilo

do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; sledujič porabljiva za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarčnejša in najboljša naložitev kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 14—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein“

Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—2 badava i franco.

Još navidjene **knjige uzoraka** za krojače nefrankirano i uz ulazak od 20 for., koji će se nakon ovršeno naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Docking za visoko srećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i građe stolove, lodena i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se peru.

Plaid za putnike od 4—14 itd

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milljuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako velikih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga prava alieparija, kad tvrtke sa suknom objeludanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se naložadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko ponzetje preko 10 for. franko. 2—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jeziku.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsta. papirjih za		V napoleonih za	
4-dnevni odkaz	3%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3¾%	6- „	2¾%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripoma se nove borzna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrsta. papirjih 3½% na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—4 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 4. oktobra 1890. 3—24

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, nekdaj imenovane **univerzalne krogljice**, poznate kot domače sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljatvi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodca 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca (Prazke kapljice) steklenička 22 kr

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešujo rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, i zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene. 10—12

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—12

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

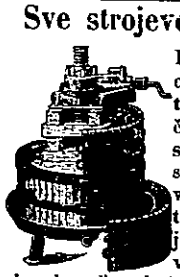

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckselove strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvratno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

1—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Unio catholica

zavod za uzajemno osjeguranje škoda, u Beču (I. Bäckerstrasse 14)

dozvoljen ministarskom naredbom od dne 28. frbrara 1889.

Zavod osjegurava:

Pokretna i nepokretna posjed proti škodam od požara, stricle i eksplozije. Za takovo osjeguranje jamče uzajemno prvi uzajemno osjeguravajući zavodi, koji su članovi dielitbenog družtva uzajemnih osjeguravajućih družtva. Uslied saveza sa uzajemno osjeguravajućimi zavodi može „UNIO“ poduzeti osjeguranja u najvećoj vriednosti, te daje na temelju toga saveza osjeguranim najveće jamstvo i sjegurnost. Svakogodišnji višak razdieliti će se medju osjegurane.

Ovaj zavod uveo je takodjer ovu do sada nepoznatu struku osjeguranja t. j.:

Osjeguranje crkvenih zvonova proti razbitju ili razpuknutju. U ovu struku spadaju one škode, kojih nisu posliedice požari, već koji nastaju uslied bilo kojih drugih razloga. K sudjelovanju kod te nove osjeguratelјne struke pozvani su ponajprije gg. crkveni predstojnici.

Posreduje „UNIO“ takodjer kod prvih uzajemnih osjeguravajućih družtva:

osjeguranje na život i proti nezgodam.

U poslu osjeguranja neka se izvoli občinstvo obratiti na glavno zastupstvo u Trstu ili na pojedine njegove zastupnike koji će biti imenovani u gradovih i obćinah.

Zastupanje u pokrajini izvrše se poštenim i pouzdanim osobam, koje neka se ustmeno ili pismeno obrate na podpisano glavno zastupstvo.

TRST, mjeseca julija 1890.

Glavno zastupstvo zavoda „UNIO CATHOLICA“ u Trstu za Primorje (Istra, Trst i Gorica) i Dalmaciju.

M. MANDIĆ.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 9. U Trstu 27. febrara 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 3 novč.

Kvar ili neredje na vrieme, neka se javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izbornici Istre i kvarnerskih otoka!

Dne 4. marča birati ćete usljed punomoći, koju Vam dadoše Vaši suobćinari i birači Istre dvojicu zastupnika za državni sabor ili carevinsko vieće u Beču. Toga dana obaviti ćete najuzvišeniju ali ujedno i najodgovorniju državljansku dužnost.

Vaši suobćinari dali su Vam punomoć, da u ime njihovo birate prave rodoljube, poštene muževe i značajne osobe. Vi se toj punomoći niti možete niti smijete iznevjeriti, jer bi na Vas palo prokletstvo Vaših suobćinara i svega našega naroda.

Izbornici Istre! Prvaci i prijatelji Vaši nadjoše izmedju sebe dva čestita muža, dva širom Istre i preko njezinih granicah dobro poznata imena, koja Vam najtoplije preporučaju, da njim povjerite vele častnu ali i vele težku dužnost i čast zastupničku.

Izbornici političkih kotara, Lošinj, Volosko i Pazin! Vam, koji ste u bratskoj slogi tri puta zajedno birali našega prvaka, preporučamo ovoga puta gospodina

Prof. Vjekoslava Spinčića,

zemaljskoga zastupnika i prisjednika u Poreču.

Vam pako izbornici političkih kotara Kopar, Poreč i Pula, Vam koji osvietlaste za prvi put toli sjajno Vaše pošteno lice, preporučamo gospodina

Dra. Matka Laginju,

zemaljskoga zastupnika i odvjetnika u Puli.

Naši kandidati, koje Vam eto preporučamo, jesu Istrani, naše krvi i našega jezika. Muževi su to, kojimi bi se mogao ponositi svaki narod. Njihovo rodoljublje, njihovo poštenje i njihov značaj preporučaju ih sami po sebi. Oni će muževno, dostojno i odlučno zagovarati i braniti Vaše interese.

Živili dakle narodni kandidati gg. **Spinčić** i **Laginja**!

Političko družtvo „Edinost“. Uredničtvo „Naše Sloge“.

Vrlim i čestitim biračem ladanjskih občina u pazinskom, voloskom i krčkom kotaru.

Vaši predšastnici, izabrav me po ri puta zastupnikom za carevinsko ieće, odlikovali su me trikrat najveom čašću, kojom razpolažu gradjani ustavnoj državi.

Odazvav se najvećem harnošću likom povjerenju, obećao u mojih javah, da ću braniti pravo a svakoj rsti javnoga života, toli u crkvenom, li u narodnom i državnom smieru.

Prema tomu zadatku udesih moj l, a pošto naši odnošaji mi nisu puštali, da osobno moje birače ob tom izvjestim, priobćih moje zastupko djelovanje kroz prva dva razbja u „Poslanici“, tiskanej u stu godine 1885. Sad pako nalazi pod tiskom druga „Poslanica“, kojoj razlažem moje djelovanje kroz inulo treće saborsko razdobje.

Kakav će si sud stvoriti moji irači i ostali Hrvati i Slovenci Istre mojem dosadanjem radu, ne znam; oja mi savjest ipak ne spočitava. la bih se gdje bio ogriešio o zadatak, to no si ga postavih.

Moguće je, da bi kod nastavših zbora, koji namjeravaši iznovice odlikovati me svojim glasom i povjerenjem Da odklonim svaki nesporazumak u istom smieru, izjavit mi je, da nebih mogao više primiti zastupničke časti.

Idje vrieme, nosi breme; godine prolaze, a nadolaze s njimi skopčane biede. Vid mi oslabio, te mi otegočeno čitanje i pisanje. U takvih obstojnostih bilo bi mi nemoguće obavljati zastupničke poslove onom revnošću, kakvu zahtjeva položaj i kojom bih ja želio.

Koga dakle da izaberete zastupnikom? Naše političko družtvo „Edinost“ Vam predlaže gosp. profesora **Vjekoslava Spinčića**, a njega Vam preporučujem i ja. Poznamo ga svi kao muža značajna, učena i mudra, muža, koji je u borbi za hrvatska nam prava već toliko radio i toliko zasluga si stekao. Njegov hvalevriedni dosadanji rad nam je jamstvom, da će i unapried neustrašivo braniti naše narodne probitke, te odgovoriti Vašemu i mojemu očekivanju.

Na dan izbora glasujte dakle svi složno za gospodina profesora **Vjekoslava Spinčića**.

Sa srdačnim pozdravom

Krk, 19. febrara 1891.

Vaš bivši zastupnik na car. vieću

Dr. Dinko Vitezić.

Izbornikom zapadnoga birališta izvanjskih občina Istre.

Valjda zato, što sam je već više godinu jedan od zastupnika izvanjskih občina kotara koparskoga u zemaljskom saboru, i za to, što sam godine 1885. bio postavljen u izvanjskih občinah kotara koparskoga, porečkoga i puljskoga kandidatom za carevinsko vieće u Beču: ima birača i izbornika, imenito u prvih dvih imenovanih kotarih, poznajućih me osobno, koji su mislili, da ću ja biti kandidat za carevinsko vieće u rečenih trih kotarih.

Nego kolovodje našega naroda i moji sumišljenici odlučili su drugačije. Oni su postavili mene za kandidata izvanjskih občina iztočne Istre; a za kandidata izvanjskih občina zapadne Istre mogu prijatelja i druga **dra. Matka Laginju**, odvjetnika izemaljskoga zastupnika. Tu odluku poprimilo je i političko družtvo „Edinost“ i uredničtvo „Naše Sloge“. Njoj valja, da se pokore izbornici, kaošto se pokoravaju kandidati.

Vaš kandidat dakle, izbornici kotara koparskoga, porečkoga i puljskoga za carevinsko vieće je

dr. Matko Laginja.

Njemu valja, da dadete svoje glasove.

On Vam nije nov. Mnogi ga i osobno poznate, a njegovo ime poznato je za stalno svim — po njegovom radu u zemaljskom saboru. U njem je on nebrojeno puta digao svoj glas za čast i korist hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri, iz kojega, kao sin seljačke obitelji, potiče, medju kojim je odrasao i kojega vruće ljubi.

Čistom savjestju i svom dušom glasujte za **dra. Matka Laginju** i budite uvjereni, kaošto sam ja, da boljega zastupnika nemožete imati,

Uz izraz duboke zahvalnosti za povjerenje, koje u mene imate, primite moj prijateljski pozdrav.

U Poreču 27. febrara 1891.

Prof. Vjekoslav Spinčić.

Biskupi o izborih.

Presv. spljetski biskup razaslao je ovih dana korizmeni pastirski list na svećenstvo i vjernike svoje biskupije. U njem pri kraju presv. gosp. Nakić osvrće se i na dojduće izbore sliedećimi riečmi:

Preporučujemo Vam nadalje, predraga braćo i sinovi, da u ovo prijatno doba osobitim žarom molite za uzveličanje sv. crkve, za uztrajanje u dobru pravednika i obraćenje griešnika; da postojano molite za vrhovnoga poglavara velikoga papu Lava XIII., da ga Bog još dugo poživi na spas ljudske zadruge, na sjaj i pobjedu

crkve; molite za sreću i blagostanje našega premilostivoga cesara i kralja i prejasne njegove kuće; molite za sve državne vlasti; molite takodjer i na osobiti način, da milostivi Bog udieli, neka vaši činkoji po vladarevoj odluci ima se obaviti upravkroz nastajuću korizmu i kojemu ste pozvani, da učestvujete, osigura narodom naše carevine mir, slogu i pravo blagostanje. Vršite pravo, kojo vam pruža ustav državni, ili boljo izpunite težku dužnost sliedeći glas vaše savjesti prosvietljene vjerskimi načeli, jer dužnosti, što nam pravo domoljublje nalaže u podpunom su suglasju, dapače se istovjetuju, sa našimi kršćanskimi dužnostmi, a za izvršivanje ovih Isukrst obećaje nam najbolji uspjeh u svakom našem dobru i probitku: „tražite prije svega kraljestvo božje i sve ostalo nadodati će se Vama". (Mat. VI. 33).

Eto, predraga braćo i sinovi, prispjelo je doba, da izvršite opomenu, koju su presvietli austrijski biskupi u skupnoj pastirskoj poslanici, izdanoj na Duhove prošle godine, upravili vjernikom svih dioceza, da ih potaknu neka djelotvorno sudjeluju, da pučka škola za katoličku djecu bude uredjena polag nauka naše svete vjere, koju opomenu naša pastirska dužnost nalaže nam, da Vam ponovimo doslovce: „Složite se, da odaberete za vaše zastupnike samo takove zgoljne katolike, koji će smatrati svojom prvom i poglavitom zadaćom, da upru iz svih sila kako da se ostvari čudo-rodno-vjerski odgoj u školi". Neobhodna nuždatakova držanja sa strane katolika dokazana je nepobitnimi razlozi u prevažnoj napomenutoj poslanici; ali takvim držanjem Vi ćete takodjer podupirati namjere vrhovnih državni vlasti, koje u izjavi skoro izdanoj naglasuju, da izmedju drugih zadaća budućega zastupstva biti će i ona, da se poštuje i uvaži individualnost pojedinih naroda i vjerska načela, tu najpoglavitiju osnovu ljudskoga čudoredja.

Pogled po svietu.

Trst, dne 26. febrara 1891.

Austro-Ugarska: Sutra započimlju izbori zastupnika u carevinsko vieće. Prvi je grad Trst, koji je pozvan, da izabere sa okolicom četiri zastupnika t. j. tri u gradu a jednoga u okolici. Prva trojica biti će Talijani a četvrti poznati naš rodoljub gosp. Ivan Nabergoj.

Kod nas u Istri svršavaju danas izbori izbornika, koji će dne 4. marča birati dvojicu zastupnika. U iztočnom dielu Istre teču izbori izbornika tako gladko kao nikad do sada. Občina za občinom bira narodne izbornike a imade občina, koji su sada za prvi put izabrale narodne predloženike, tako primjerice občine Cres, Plomin itd. Al kao što je mirno i gladko prošlo u iztočnom dielu, tim burnije i strastvenije borile se obje stranke u zapadnih kotarih Istre. Tuj se može reći, da ide borba na život i smrt. Napose u občinah Pomjan, Višnjan, Vodnjan i Pula t. j. e ljuta borba. U prvih trih slavimo pobjedu a u četvrtoj podlegosmo nakon nečuveno žestoke borbe. Danas biraju kao, zadnje občine Barban i Kanfanar te ćemo tekar kasno na večer doznati za uspjeh. Bio u ostalom taj uspjeh kakav mu drago, mi imademo već sada većinu i u zapadnih kotarih Istre, većina je samo tada ako dodju na biralište dne 4. marča svi narodni izbornici, što će se, ako Bog dade, i dogoditi.

Na Goričkoj bije se oštar boj izmedju dra. Tonklija i dra. Gregorčića. Borba će biti i tamo ljuta, jer imade jedan i drugi od kandidata, ta dosta jaku stranku za sobom.

Izborni odbor u Kranjskoj proglasio je svoje kandidate a to su osim dvojice sve bivši zastupnici za tu pokrajinu.

U Koruškoj će naša braća Slovenci težko prodrieti sa svojim narodnim kandidatom, jer je tamo narod silno poniemčen il pod pritiskom Niemaca.

Slovenci u Štajerskoj prodrieti će u onih mjestih, u kojih su do sada vladali, a bude li sloge i rada, mogli bi proturati jošte jednoga kandidata.

U Dalmaciji se nezna jošte za sve kandidate, koje će postaviti Hrvati te po svoj prilici združeni Srbi i Talijani. Izmedju hrvatskih predloženika biti će ih većina starih zastupnika.

Kao medju južnimi, tako je živahna agitacija takodjer medju sjevernim Slaveni. Negdje se bore jedan proti drugomu, na svoju štetu i sramotu.

Danas se jošte nemože kazati koliko će doći slavenskih zastupnika u carevinsko vieće, nu nada je čvrsta, da jih manje neće biti nego li u zadnjem carevinskom vieću. Medjutim sam broj slavenskih zastupnika neće odlučivati o njihovom uspješnom ili neuspješnom djelovanju, već mnogo više njihovo grupiranje t. j. kako će se složiti u pojedinih klubovih i kakav će vez biti izmedju tih klubova. Što se nas tiče, mi bi savjetovali bar našim južnim zastupnikom, da stvore svoj klub i da zauzmu čisto federativno stanovište.

Franina i Jurina

Fr. Voloski patrijarka, da šalje va oganj svoje ovčice, a sam sedi lepo doma za pećun.

Jur. Ter ima ajutanta na Volosken i va Opatije, ki kostanj s prhavice za njega znimlju.

Fr. Je tako je, ma su se već neki opekli.

Jur. Dragi ti, ter imaju unešto trdu kožu.

Fr. Su ju imeli i njihi prijatelji va Lovrane, ma le sada lepo va pećac pušu.

Jur. Lahko za njih, ter njim je Ženso kupil bark, pak te ki ta dan va Kalabriju po kapulu i po pipi.

Fr. Ala neka gredu slobodno, vranić ta suza neće past za njimi.

Jur. Na zapoved da gre on od krištala.

Fr. Ja, pak da bi s njimi storil kako i s krištalom.

Jur. Amen!

* * *

Fr. Kako si pusta ovo leto štiral?

Jur. Ni za nas već pust ne, leh da jušto se kadagodar kakovem ludorijam nasmeješ, to je sve.

Fr. Ja san neki dan v Reke pul vaporića se dobro nasmel.

Jur. Ča su bile krabulji tamo?

Fr. Aj nisu lego on pozlaćeni, ki nezna lego bljuzgat i napadat naše ljude, je našal postol za svoju nogu, ma će još.

Jur. Poznam ga i ja, san i prvo čul, da je on jako za ofendit.

Fr. Je se i za strašit, leh jedan mirni pomorac mu je zubi pokazal, ter mu je povedel, da se ne boji ni zlata ni velikeh brk, kada ga ki uvredi.

Jur. Pak?

Fr. Pak kada je čul ča se ni nadel, pobral je kopita.

* * *

Fr. Ča će reć ova sedan kilometar duga beseda: Ambulanteverkürzterschubgelderaufbewahrungsanstalt?

Jur. To će reć, da bi bilo najbolje da storin fintu, da se to mene niš ne tiče.

Fr. Tako! Sada vlih razumen ča će to reć.

* * *

Fr. Oh, Juriću, sad ću ti povedat jednu istinu, ma juštu, zač sam ju čul va sudo motovunskem — donka nemore bit laž.

Jur. Da čujem.

Fr. Da sada ćemo od Višnjana i Motovuna brzo s feratom va Trst.

Jur. Kako brzo, kada tu feratu nisu još ni odlučili da bude?

Fr. Kako nisu, nisi vidil u oni dan, ki su bili balotacijuni va Višnjane, da je došlo preko dva vozi palin i jedan dobar voz, da ih je došlo na dan balotacijuni va Motovun?

Jur. Ma ča juštu u dan balotacijuni su imale doć te blažene palicede palineP

Fr. A ma . . . . birači su ih donili, i kako krepke!

* * *

Fr. Poli Bizjaki na Oprtaljščini, da je bil pred izbori batiment prije sunca izhoda.

Jur. Tako tu j' šlo nekemu za glavu.

Fr. Vero je sudil neki veli gospodin iz Motovuna jenemu našemu človiku.

Jur. Pak?

Fr. Odsudil ga je siromaha, da mora glasovat za krnjele i šarenjake, zač mu je bil dužan 200 fiurini.

Jur. Neznam pravo ki je veći siromah on ki se je prodal od straha al on ki ga je kupil iz objesti.

Različite viesti.

Našim fiducijarom u zapadnih kotarih Istre t. j. u kotarih: Kopar, Poreč i Pula. Vaši birači izručili su Vam ovih dana kad su Vas izabrali punomoć, da u njihovo ime izaberete dne 4. marča 1891. narodnoga, poštenoga muža za carevinsko vieće. Takovoga muža preporučamo Vam na prvom mjestu današnjega broja a taj je narodni zastupnik na zemaljskom saboru i odvjetnik u Puli gosp. dr. **Matko Laginja.**

Fiducijari občinah **Buzet, Dolina, Izula. Dekani, Pomjan Roč, Poreč, Motovun, Višnjan, Vodnjan i Barbana,** koje su birali naši čestiti birači i koji ste se njim obvezali, da ćete glasovati jedino za muža našega jezika i naše krvi, Vam preporučamo najtoplije, da svoje obećanje i svoju obvezu pošteno izvršite. Naši rodoljubni birači u spomenutih občina učinili su svoju svetu dužnost, a sada je na Vami red, da ju usavršite, t. j. da svi kao jedan muž glasujete dne 4. marča za gosp. dra. **Matka Laginju.**

Fiducijari! Nijedan od Vas, kolikogod Vas imade, nesmije ostati dne 4. marča doma, jer konačni uspjeh može odvisiti od pojedinog glasa. Svi vi morate doći u Vaša kotarska sjela t. j. oni iz Koparšćine u Kopar, oni iz Poreščine u Poreč, a oni iz Puljšćine u Vodnjan. Tuj morate dati svi Vaše glasove narodnomu predloženiku. Nijedan nesmije izostati i nitko nesmije prekršiti zadanu rieč, nijedan nesmije izdati svojih birača, koji su mu dali punomoć, jer bi na se navukao prokletstvo njihovo i prezir svakoga poštenoga čovjeka. Dodjite dakle svi i svi složno glasujte za poznatu Vam osobu. —

Našim prvakom u spomenutih občinah stavljamo na dušu, da saberu sve fiducijare u svojih selih, podobćinah ili občinah pak da se nemiču iz občine dok nisu sve sakupili te onda svi složno na biralište. Nitko se nemože ničim izgovoriti; jedino smrt može jednoga izpričati u ovako važnom trenutku. Na biralište idite svi zajedno bez ikakvog straha, da će se ma ikomu išta od naših protivnika dogoditi. Nama bijaše opetovno na c. kr. namjestničtvu ovdje rečeno, da će političke oblasti najstrožije paziti, da bude svuda vladao mir i red.

Još jednom dakle pozivljem Vas gg. fiducijari, da izpunite svečano obećanje i pošteno zadanu rieč Vašim biračem, koji su Vas tako visoko počastili. Prosimo napokon naše prijatelje, da nam odmah brzojave iz svakoga birališta uspjeh izbora. Sretno dakle i u to ime pomoz nam Bog!

Besplatni broj našega lista izašao je dozvolom državnoga odvjetničtva jedan dan kasnije t. j. u petak mjesto u četvrtak. Učinili smo tako jer htjedosmo našim čitateljem priobćiti uspjeh najvažnijih izbora t. j. onih na Puljšćini, gdje se je biralo u sredo i četvrtak. U petak birale su občine Vodnjan i Pula. Iz Vodnjana brzojaviše nam u sredu na večer, da su tamo naši sjajno pobjedili. U Puli podlegosmo nakon žestoke borbe. Naših birača bilo je 205. U Kanfanaru i Barbanu biralo se u četvrtak. U prvom od onih mjesta nestupiše naši u izbornu borbu a iz Barbana javlja nam brzojav, da smo sjajno pobjedili.

Za osobnu sjegurnost naših izbornika. Iz zapadnog dela Istre, napose iz Poreščine i Koparšćine tuže nam se prijatelji, da njim se Talijanaši groze za dne 4. marča, kada budu došli birati u Poreč i Kopar zastupnike.

Na umirenju svakomu poručamo našim izbornikom ili fiducijarom, da će vladati koli u Poreču toli u Kopru podpun red i da neće biti nitko napadnut, zlostavljen il pogrdjen. Na namjestničtvu u Trstu uvjerišenas, da će dotična gg. c. kr. kotarski poglavari paziti najstrožije na mir i red.

Političko družtvo „Edinost". Predsjedničtvo toga družtva poziva za nedelju dne 1. t. m. u 10 sati u jutro gg. odbornike, zamjenike i pouzdanike iz Trsta i okolice k odborskoj sjednici, na kojoj će se raspravljati o predstojećih izborih za carevinsko vieće.

Iz Kastva pišu nam 25. t. m. Danas izabrano za ovu občinu jednoglasno 23 fiducijara, koji će opet dne 4. marča jednoglasno birati narodnoga predloženika g. prof. Vjekoslava Spinčića.

U izbornu komisiju za izbor u gradovih izabralo je občinsko zastupstvo g. načelnika, savjetnika Dukića i tajnika Jelušića. Dne 23. t. m. umrla je kod Matulja Ivana Srdoč Marinčić 55. godina star. Pokojnik je bio u zlosretno Cuderovo doba občinski zastupnik, te premda nepismen, bijaše jedan od najvaljanijih tadašnjih zastupnika. Poslije „vladanja" gospode tabelara povukao se u zabit ter je siromak u zadnje vrieme bolovao na umu. Počivao u miru!

U občini Podgrad bijahu izabrani dne 25. t. mj. jednoglasno sliedeći izbornici Božić Fran, Sobonje. Drožina Ivan, Prelože. Jenko Slavoj, Podgrad. Kocijančić Josip. Male Loče. Maroti Fran, Obrov. Mršnik Tome, Poljane Peloza Anton, Vele Mune. Rogač Anton, Hrušica. Stambulić Anton. Žejane. Tončić Stefan, Hrušica. Vajšelj Fran, Hrušica. Valenčić Ivan, Javorije. Vičić Andrej, Podgrad. Zadković Anton, Male Mune.

Izbor fiducijara u Baški. Dne 18. t. mj. obavio se u ovoj občini izbor fiducijara, te uvidjajuć protivnici kako su im svi napori i sve sile, da svojimi kandidati kod posljednjih izbora za pokrajinski sabor prodru, ostale bez uspjeha, prema složnim silam naše stranke, to se nisu niti usudili, da se kod izbora fiducijara, koji će birati dne 4. ožujka zastupnika na carevinskom vieću, pokažu. Zato bijahu naši predloženici jednoglasno izabrani i to sledeća gospoda: Juraj Čubranić pok. Iva, načelnik; veleč. g. pop Josip Mrakovčić, župe upravitelj; Pajalić Bare pok. Dinka; Mihalić Mihovil pok. Jura; Hero Marko pok. Frana; Hero Jerko pok. Mata; Milazzi Juraj pok. Petra iz Baške nove, te Barač Vinko pok. Iva iz Jurandvora. Kao što su ovi zastupnici jednoglasno birani, tako će oni dne 4. marča o. g. svi jednoglasno svoj glas dati za hrvatskog kandidata na carevinskom vieću.

Izboru od strane oblasti prisustvovao je g. Šorli, politički povjerenik u Krku, koji si je medju narodom stekao ljubav, pošto on sa narodom ovog otoka obći u hrvatskom jeziku, te je svakog pojedinog izbornika sa hrvatskim jezikom pozdravio. Prije nego li se k izbornom činu pristupilo, dao je po g. načelniku pročitati u hrvatskom jeziku sastavljenu opomenu za izbornike, gdje medju ostalim se navodi: „Pozvani ćete biti poimence, da po svojoj vlastitoj volji i uvidjanosti, neglededć na ničije lice, ništ na svoju korist, nego na obće dobro, izaberete 8 izbornih birača ili fiducijara, koji će poći dana 4. marča dati svoj glas u Krk za izabrati jednoga zastupnika na carevinskom vieću". Uslied toga videć izbornici, da g. Šorli postupa

Dalje v prilogu.

prema zakonu, neglededć na Petra ni Pavla, rado su se odazvali pozivu, te su svoj glas dali po svojoj savjesti i volji za naše predloženike.

U ostalom živili svjestni birači, živio naš zastupnik na carevinskom vieću, živili naši fiducijari.

List „L' Istria“ o našim kandidatih. Na drugom mjestu govorimo, kako „L' Istria“ preporuča dra. Tomaža Vergottini-a za kandidata izvanjskih občinah zapadnoga birališta Istre za sabor u Beču: on je talijanski kandidat, Talijan; on je bio već u saboru u Beču, al nije nikad ništa govorio nit radio; on je liberalnih načela.

Da vidimo ovdje što govori o naših kandidatih, o dru. Matku Laginji i prof. Vjekoslavu Spinčiću.

O prvom govori, da su predobro poznata načela i program pošt. dra. Laginje. On da se je uvjek pokazao i medju saborskimi članovi ne samo jedan od najnepomirljivijih, nego kao poglavica njihov, a to tim što govori u pokrajinskom saboru hrvatskim jezikom. I to je jedini njegov grieh. Za poštene Hrvate i Slovence Istre nije to grieh, nego kriepost: on govori svojim materinjim jezikom i jezikom svojih izbornike, on je zajedno sa svojimi drugovi (ko je poglavica u tom, to netreba znati „Istriji“) podigao dostojanstvo hrvatskoga jezika i pokazao našim občinarom po cieloj Istri, da kašto se može govoriti hrvatski u pokrajinskom saboru, može se govoriti i u občinskih zastupstvih i svuda. Ko je pomno pratio rad istarskoga sabora oro zadnjih šest godina, mogao se je dovoljno osvjedočiti, da je upravo dr. Laginja govorio mnogo talijanski i to s uzroka da mu protivnici nereku, da ga nerazumiju kad govori o životnih pitanjih našega naroda; da neimaju povoda reći, da nisu mogli pristati na ono, što on predlaže, jer da nerazumiju. Kad su se pak on i drugovi uvjerili, da nit to ne pomaže, da su njihovi predlozi i najpravedniji, talijanski razloženi i postavljeni, bez ikakva razloga zabacivali, tad su i on i drugovi odlučili govoriti samo hrvatski ili slovenski, da tim štite bar čast naroda i dostojanstvo njegova jezika, da dokažu i ljudem u Istri i narodom u monarhiji, da Hrvati i Slovenci u Istri jesu; da oporvrgnu neistinite viesti, koje su širili Talijani Istre u kraljestvu talijanskom, da Hrvata nit Slovenaca u Istri neima, da je Istra čisto talijanska zemlja. Mi poznamo jednoga zastupnika talijanske većine sabora istarskoga, koji je ne samo hvalio, nego i nukao i poticao članove manjine istoga sabora, nek govore hrvatski u saboru, nek se zna prieko (kažuć na more), da nije Istra talijanska, da u njoj živu i Hrvati i Slovenci. Mi nismo krivi, ako se taj isti zastupnik većine drži sad većine kao pijan plota; mi nismo krivi, ako za to malo mare, pače možda zamjeraju hrvatskim zastupnikom oni, u kojih interesu je ono onaj zastupnik u svojo vrieme govorio; mi nismo krivi, ako ti oni razumjevaju interes onoga, u ime kojega službuju drugačije; mi smo osvjedočeni, da hrvatski i slovenski zastupnici, govoreć hrvatski ili slovenski u saboru porečkom, brane čast i dostojanstvo naroda hrvatskoga i slovenskoga u Istri, vrše svoje sveto pravo i svoju svetu dužnost — i istodobno rade u prilog interesa gospodara. Onim što je „L' Istria“ rekla o dru. Laginji, ona njega samo preporuča u očijuh svih poštenih istarskih Hrvata i Slovenaca, ovi će tim radje za njega glasovati, u koliko ga već poznadu kao umna, učena savjestna i vadina zastupnika, poznajućega potrebe našega naroda i zauzetoga za njegovo dobro, kao pravoga sina seljačke obitelji.

O profesoru Spinčiću, da valja po prilici to isto, što i o dru. Laginji. Zanj valja i s naše strane isto što, smo rekli gieda dra. Laginje.

Nego o njem dodaje „L' Istria“ još nekoliko rieči. Veli da se čini, da nemože zaboraviti fiaska, koj je doživio prije nekoliko godina, pak da će se sad naplatiti. Pak pita: Što ima on raditi u naših selih? Ipak znamo, da je on hodao prilično posliednjih dana po bližnjih selih, išćuć jedno mjesto u Beču. „Čini nam se, nastavlja, da bi mu već pristojnost nalagala, da se kani. On, Liburnac i ne posjednik ovdje, koje probitke bi mogao promicati u prispodobi s onimi, koji imadu mnogo probitaka? U tom nevidimo drugo nego poblepu, da zastupa Istru kao posve slavsku i prikazivati ju kao takovu“.

Mi tim riečim primećujemo samo ovo. Držimo, da je doživio uslied zadnjih izbora za Beč mnogo veći „fiasko“ kandidat talijanske stranke g. de Franceschi, koj je sjedio skoro 6 godina u saboru bez da je bio ovjerovljen njegov izbor, nego li g. Spinčić, koj bi bio po svoj prilici ovjerovljen, da se je stvar razvidila i strogo izpitala. U naših selih ima on svakako više raditi, nego li dr. Tomaš Vergottini, jer u naših selih stanuje naš narod, kojega je on sin, dočim je dr. Vergottini sin talijanskoga naroda i po onom, što smo drugdje rekli, protivan našemu. A tko mu pak može zabraniti hoditi po bližnjih selih i u obće po selih Istre? Već pristojnost, da bi mu to nalagala!! — Nek ide dr. Marko i njegovi drugovi još jednom na nauke, da se nauče što je pristojnost. G. Spinčić ne samo kao Liburnac i kao neposjednik, već i samo kao čovjek može hoditi po naših selih. On hodi po istarskih selih već 42 godine, po raznih zapadnih već preko 20 godina i hodit će, ako Bog dade dok bude živ, pak bilo to dru. Marku i njegovoj družini pravo ili ne. Što on može i što ima pravo i što je pristojno, to se on k njim neće ići učiti. On hodi po hrvatskih selih često i kad nisu izbori, on neunđja novaca, on ne vara ljudi, dočim pristaše dra. Marka obletaju sela samo u vrieme izbora, a medju njimi i dr. Vergottini, i nudjaju ljudem novaca i jela i pila i govore svega i svašta, samo da dodju glasovati po njihovoj želji. Ako pak želi, da bude Istra zastupana onakova, kakva je, tad se može za to hvaliti. Bio izabran hrvatski ili talijanski kandidat u izvanjskih občinah zapadne Istre, istina je i ostaje, da su te občine po velikoj većini hrvatske i slovenske!

Dakle „L' Istria“ sa svojim pisanjem preporuča i prof. Spinčića kao i dra. Laginju u očijuh svih poštenih Hrvata i Slovenaca Istre, jer što ona drži za grieh, to moraju oni držati za kriepost kod poslanika, koji imadu u Beč doći.

Za vječnu uspomenu. „L' Istria“, „veliki organ“ vladajuće talijanske stranke u Istri donosi u svojem broju od 21. febrara 1891. ovaj dopis iz Višnjana, datiran 19. febrara:

„Dan izbora je nesreća za ovaj mirni trg. Prošloga utorka bio je izbor izbornika za poslanika izvanjskih občina. Višnjan bio je dosloce napadnut po zloglasnih „arhitektih“ dobroga P. Tedeschi, koji su došli dati svoj glas, vodjeni od njihovih „papa“, oboružani uzljastimi batinami, oštrim oružjem i pištoljami. Nitko se nije mogao približiti onim „figuram“, oživinčenim mržnjom, udahnutom u njihovih prsih po Hristovih službenicih. Cieli dan su nam razbijali ušesa divljački kriki „živio“. Cieli dan imali smo pred očima ona lica izazivna, navaljajuća na naše talijanstvo. Sreća, da nije pučanstvo prihvatilo izazova, jer kad bi . . . bilo bi se dogodilo kakvo težko slomljenje. Naš puk stojao je sakupljen, opažajuć prezirom onaj dah barbarije, koj je htjeo u jedan dan izbrisati naše stoljetne uspomene. Došli su nam na misto Vandali i Uskoci . . . prispodobili smo i šutili; al srce nam je govorilo: oni su to, oni su to! Medju tim ranjenim srcem zvale su se na okup sve sile za spasiti čast domovine. Biljeg infamije onim malo njih, koji su manjkali radi osobnih svrha. Nek jih savjest uvjek grize. Spomenite se jih, moji sugradjani! Izgubili smo žalibože, ali borili smo se „pro aris et focis“ do svrhe. Popovi su predobili spletkami, grožnjami, varkami. Kojigod pametan seljak, koji nebijaše proti nam, bio je napadnut i natučen. Kojigod drugi naći će opustošen vinograd. Napried „arhitekti!“ Danas meni sutra tebi! Kad je svršio izbor, podali su se dobitnici u skupinah, oglašujućim krikom, omamljeni pobjedom i vinom, u svoje šatore, u svoja sela; a nedaleko od našega mjesta, dzev iz džepa zasjedno oružje, u tmini, dali su nam čuti više od sto hitaca iz pištolja, a divljački kriki išli su do neba. K nam bacate rukavicu, barbari; jao, kad bi mi htjeli, prihvatili ju. Hodte slobodno, jadni zalutanci; uciepite i u blaga srca vaših sinova vašu mržnju i vidit ćete kamo ćete dovesti ovu našu siromašnu Istru, koja sve hrani i koja je svim majka. Razuna se, da se je spustilo iz svih strana okolice kakvih 600 osoba; glavni agitatori dovukli su sobom ciele obitelji seljaka, čak i dječake; činilo se je seljenje naroda; oružana sila bila je zastupana po trojici, velim trojici, žandara, prava ironija! Nadamo se, da se politička oblast neće dati iznenaditi na ovaj način kod budućih občinskih izbora, kad se budu isti divljački prizori obnovili u većoj mjeri. Koji nije izbornik mora se dati odstraniti neposredno, a tko nosi oružje, taj ga mora izručiti. To je zakon.

Izbor je svršio o 9. uri u večer. Svi naši su glasovali, osim trojice. Bila je žestoka borba i bili smo poraženi od broja. Protivnici imali su većinu od 34 glasa. Naši bili su tako strahovani, da su se neki oboružali, da uzmognu ići glasovati. Jedan morao se je dati pratiti po žandaru do kuće. Nekoji mladići iz mjesta, obkoljeni od hrpe seljaka, bili su grožnjami prisiljeni vikati „živio“. Dvorana za izbor bila je tako napunjena od seljaka, da bijaše našim zapriečen ulaz i pri svem tom svi su išli glasovati izlievć tako rekuć život. Ob osmoj u večer bile su sve kuće zatvorene s kračunom, a ulice bile su zakupljene od ćete vinjene i odurne.

Sve to imamo zahvaliti zloglasnim Koraka, Patatinski, Mocibob, Skerianc i liepo družtvo. Biskup Flapp nek se raduje. Agitatori bili su prisutni kod cielog izbornoga čina — kojim pravom, neznamo — — — —“

Još je par izreka, al dosta je i navedeno. Tiskali smo to u koli moguće vjernijem prevodu, da bude na vječnu uspomenu kulture istarsko-talijanske, za dokaz kako naši suzemljaci o nas misle, govore i pišu i za kakve nas smatraju. A zašto sve to? Jer izvršujemo svoje pravo i obavljamo svoju dužnost. U Višnjan došli su mnogi iz okolnih sela i nadvladali su one iz mjestaca, koji su bili poraženi — brojevi; bili su veseli, klicali su živio i odaljivse od mjestaca, pucali su iz pištolja — i to je sve, to su svi njihovi griesi. A čim mogu birači, slobodni državljani, pokazati bolje svoju svjest nego tim, da dodju mnogi, pače da dodju svi? Čim se može nadvladati protivna stranka kod biranja, kod glasovanja, nego li brojem? Čim mogu birači ljepše pokazati svoje veselje nego tim, da kliču „živio“, da pucaju iz pištolja? I to sve bez da ikomu išta zla učine. Gdje su dokazi strahovanja? Da jih je dopisnik imao, bio bi jih stalno naveo. Nekim iz mjestaca da je bio zapriečen ulaz u izbornu dvoranu, a ipak su glasovali. Bili su gospodari zatvoriti kuće kračunom i prije osme ure, al toga nije trebalo činiti radi birača iz okolice. Bila su sama tri žandara, al ni tih se nije upotrebilo proti okličanom, premda jih bijaše, kako veli dopisnik, preko 600. Taj broj, pak to, da se nikakva nereda dogodilo nije, najbolji je dokaz, kako su mirni naši ljudi, dok se u nje ne dira, kako savjestno znadu vršiti svoje državljanske dužnosti. Ovaj dopis u „Istriji“ kad se ga očisti od gnjeva, kojim je bio dopisnik nadahnut, najbolje opisuje postupak naših ljudi one občine, pak njim mi opetovno kličemo: živili! Ugledali se i drugi Hrvati i Slovenci Istre u vas! Kad budu svi kakvi ste vi, tad će za nas nastati svakako sretniji dani! Bit ćemo gospodari u svojoj kući.

Opažamo još, da je izbor trajao skoro do 10. ure u večer, a počeo o 9. u jutro, da je dakle u sve trajao 13 ura. Opažamo takodjer, da je bila većina od 34 glasa, navedena u dopisu, absolutna; a da odnosna većina iznosi 69 glasova većine, to jest da je hrvatskih glasova bilo 69 više nego li talijanskih. Opažamo konačno, da su po samoj „Istriji“ (u rečenom broju), birači Višnjade jeli i pili i veselili se, kličuć patriotičke „evviva“ i da njim za to „L' Istria“ neprigovara, pače da jih hvali i osobitom radostju spominje občinske župane Mechisa i Catarincicha kao „prave sinove našega naroda i dostojne apoštole naše vjere“, jer su oni bili vodje toga pokreta — i to sve jer su bili izabrani talijanski predloženici. A nit nespominje, da su neki njezinih bacali gnjila jaja na neke naših. Eto drie mjere: za svjestne Hrvate jedna, za izdajice svoga roda druga: za prve poruga, za druge pohvala. Samo napried!

Iz Rieke piše nam prijatelj 21. febrara. Zakasnio sam vam se javiti i zato suvišno je, da vam tekar sada spomenem, da su prestali plesovi, ludorije i javne krabulje. U korizmi plesova pod tim imenom dosada neima, ali krabulja ima još i sada i ostat će za cielu godinu. Anagrafi ili popisija pučanstva je svršena od mnogo dana; zna se, da je naš grad u broju pučanstva dosta napredovao, ima nas s okolicem i stanicima blizu 30.000, ali neizmamo još priobćeno u novinah koliko nas ima po različitih narodnostih. Mi toga neznamo, ali je znao već 6. t. m. „Caffaro“ iz Genove iz Rima, kamo su odavle brzojavili, da je u ovom talijanskom gradu po zadnjem popisu hrvatski element skoro izčeznuo iz grada, a u okolici znatno se umanjio. Dakle u Rimu se prije zanju naše stvari nego ovdje, a to je posve naravno, jer njima to više na srcu leži nego nama. Mi vjerujemo, da se je većina pučanstva našla, da govori talijanski, a drugčije nemože, da bude kada se je iz petnih žila nastojalo, da tako izpade. — Znamo, da se je u zadajoj gradskoj sjednici jedan činovnik (stranac) digao i predložio, da se izrazi zahvalnost komisiji, što je toli uspješno radila i pronašla, da većina u gradu govori talijanski. Onda se digao zastupnik velike budućnosti i reče, da hvala u prvom redu ide onomu gospodinu, koji je zahvalu predložio, jer da je on sam revno upravljao s tom vrednom komisijom. Tako su na predlog Talijana i šarenjaka jedni i drugi zahvalili talijanskoj komisiji, da je obnašla, da je Rieka po narodnosti talijanska; uprav tako kako se u Vašoj Istri dogadja. Isti ljudi, isti načela, isto orudje rabe, pak moraju da budu isti umjetni uspjehi, s tom razlikom, da se pokažu zahvalni vladi, koja njim ide za sada posve na ruku, naši šarenjaci službeno uzveličavaju Magjariju, te ju zovu „madre patria!“ Pak da neima krabulja u korizmi!

Gradsko zastupstvo vršeć pravo crkvenoga patronata prošloga petka je imenovalo za župnika prečastnoga g. Bedini-a Abata u Senju. To je posve naravno, jer on od više godina goji veliko prijateljstvo s Riečkim magistratom, a za nagradu gradsko zastupstvo je njega izabralo da primi plovaniju. Nije baš najveći stupanj za prečastnoga ako tu ponudu primi, ali osim gradskoga zastupstva, (kako se govori) on zna, da ima puno moćnijega prijatelja. Talijanska poslovica govori, da „col tempo e paglia maturi sconole nespole“; bilo kako bilo, prije neg te „nespole“ uzore znati ćemo čemu se možemo nadati. Do vidova!

Brajdar.

Izbor fiducijara u občini Poreč. Iz našega brzojava poznato Vam je, gosp. urednične, kako su se krasno odlikovali izvanjski občinari občine Poreč. Prva je to narodna pobjeda u ovoj občini a ufajmo se u Boga i u sviest naroda, da nije zadoja. U kratko javljam Vam za danas, da su se osobito odlikovali birači Baderne. Vizarci, Monsaližani i Vabrižani. Prilično mnogo ih je došlo iz Mengebla, Foškulina, Dračevca i Žbandaja, a nekoliko iz sela Nova Vas i pokoji iz Tara. Svim i svakom pojedinom izričemo ovim najsrdačniju hvalu, kličuć njim iz radostna srca: Živili sviestni birači občine Poreč!

Talijanski kandidat izvanjskih občina ovkraj Učke. Pod tim naslovom donosi „L' Istria“ u broju od 21. t. m. na prvom mjestu članak. Veli, da je te občine zastupao više godina na zadovoljstvo svih G. B. de Franceschi iz Segeta, i sad da su ga prosili sa svih strana, da se primi poslanstva, al uzaludno. S toga da je političko istrijansko, talijansko družtvo postavilo za kandidata odvjetnika Tomaža dra. de Vergottini. On da nije čovjek nov, da je već bio poslanik od strane velikoga posjeda. Izpričaje ga pak da nije nikad ništa govorio u saboru u Beču, odnosno da nije ništa radio. Tomu da je kriv dosadanji upravni sustav. Taj da će se možda promjeniti i onda da će Vergottini razviti svoju djelatnost. On da je slobodoumnih načela, da je pošten, mudar i razavjetljen — on je talijanski kandidat izvanjskih občina ovkraj Učke.

Prije svega moramo reći, da je kriv naslov toga članka. U Istru ovkraj Učke spada cieli politički kotar pazinski, po prilici jedna četvrtina ciele zapadne Istre, koji nebira u zapadnom biralištu, nego u iztočnom, kojemu nije dr. Vergottini kandidat s nijedne strane. Kod „Istrije“ i kod gospode, u ime kojih ona piše, zavladao je već davno običaj, da samo Istru sa ovkraj Učke uzimlje kao pravu Istru, i da ju pak kao takovu predstavlja za talijanaku. Za slučaj da bi talijanski kandidat dr. Vergottini izabran bio, reklo bi se, da je on poslanik ciele zapadne Istre, izvanjskih občina ovkraj Učke. Tim dakako može varati samo svoje neuke i nemisleće čitatelje. Postavit etvar u svoje medje, recimo, da je dr. Tomaž Vergottini talijanski kandidat izvanjskih občina političkih kotara koparskoga, porečkoga i puljskoga.

A izvanjske občine tih trijuh kotara su skoro izključivo hrvatske ili slovenske; u njih stanuju skoro sami Hrvati ili Slovenci. Pak tim Hrvatom i Slovencem postavlja se talijanskoga kandidata, Talijana dra. Vergottini-a! Već to bilo bi dovoljno, da mu ni jedan Hrvat nit Slovenac nedade svojega glasa. A čim ga „L' Istria“ dalje preporuča? Tim, da je već poznat, da je već bio poslanik i da nije nikad ništa govorio nit radio za dobro onih, koji su ga poslali u Beč. Ako nije dosad, kako bi odsad?! Ako je dosad šutio, kad je bio parlament više pristran i manje pravedan, zašto da govori kad bi bio nepristran i pravedan?! Onda bi i bez njegova govora učinio nepristrano što je pravedno.

Konačno ga preporuča tim, da je slobodoumnih ili liberalnih načela! Prava slobodoumna načela, koja se mogu u dvie svesti, naime: ljubi svoje, a poštuj tuđje, su liepa i dobra; al ono što se obično danas pod njimi razumieva, nije nit dobro nit liepo, jer idu za tim, da se potlači vjera i narodnost pojedinih naroda, da gospoduju drugi nad njimi, da unište sve što se njihovim kumirom ne klanja.

Kako gospoda Talijani o nas Hrvatih i Slovencih sude, kako o nas govore, za što nas smatraju, to se najbolje vidi iz dopisa iz Višnjana tiskanoga u broju od 21. t. m. u listu „L' Istria", kojega mi na drugom mjestu posebice tiskamo.

Hrvati višnjanske občine birali su svoje izbornike, a birajuć jih nastojali su da izaberu takove muže o kojih su stalni, da će dati svoj glas onomu kandidatu, koj je njihove krvi i jezika i koj će njihov jezik i njihovu narodnost i u obće njihove koristi zagovarati; došlo jih je mnogo, vršili su svoje pravo i svoju dužnost, veselili su se pobjedi, kličuć „živio" — pak zato su u očijuh Talijana: sloglasni arhitekti, figure oživičene mržnjom, Vandali, Uskoci, barbari, zalutanci, divljaci; oni su divljački jer kliču „živio"; iz njihovih ustiju izlazi dah barbarstva; oni neimaju kuća nego šatore (dakako kao divljaci); njihova veselja su divljački prizori; oni izazivlju, oni napadaju i navaljuju — i to samo a toga, opetujemo, jer vrše svoje pravo i svoju dužnost.

To piše dopisnik iz Višnjana, to tiska list vladajuće talijanske stranke, list „L' Istria", koja preporuča i postavlja za talijanskoga kandidata, odvjetnika dra. Tomaža Vergottini.

To neka dobro pamte ne samo biraći i izbornici višnjanski, nego i svi biraći i izbornici duž ciele Istre, Hrvati i Slovenci! Koji se do sad opametili nisu, nek se već jednom opamete! Već mogu i sliepi viditi i gluhi čuti!

Nek bude dr. Tomaž Vergottini slobodno talijanski kandidat, al hrvatski nit slovenski nemože nit nemoće biti. Onom koga preporuča „L' Istria", koja onakove dopise donaša, nemože nijedan Hrvat nit Slovenac, u kojem još koliko hrvatska il slovenska krv vrije dati svojega glasa, ako neće da bude žig sramote na njem, da je birao onoga koga mu preporuča „L' Istria" koja naše ljude, vršeće svoje pravo i dužnost, zove barbari, divljaci i slično!

Iz **Žminja** pišu nam 23. t. m. Obznanjujem Vam, da su naši fiducijari bili izabrani jednoglasno. Šarenjaci nosa pukazali nisu; glasovalo je 133 izbornika, a druga stotina stala je pripravna, nu videć, da neima odpora, poslalo se izbornike na radnju. Pri glasovanju vladao je najljepši red i mir. Šarenjaci su pokušali davati njekojim našim svoje buletine, nu svi su odbijali sa jednim: Bog nas očuvaj! Šari su jako jadni, da ih se nedrži za niš, a da su oni, koji kmeta pomažu!

Iz **Lovrana** pišu nam 19. feb. 1891. Dne 18. t. mj. obdržavala se je občinska sjednica u Lovranu u najljepšem miru i redu. Sve točke dnevnog reda, kao i razni predlogi, bijahu jednoglasno primljeni, a to je znak, da je čitavo zastupstvo složno odposlje su ga ostavili „staroci". Konačno bijaše proglašen uredovni jezik hrvatski, i tako je ova občina stupila u kolo hrvatskih občinah Istre, kojoj je na čelu dični glavar I. Turčić, koga neka nam dragi Bog poživi na mnoga ljeta, na čast i diku ove občine.

Prije njekoliko dana dobio je naš glavar nepodpisano pismo, u kojem se na najprostiji način grdi njega i njegovog čestitog sina. U pismu imade takvih izraza, kojih bi se stidili i isti Zulukafri, dakle njeki stvor je još gorji od tih divljaka. Ali našega dičnoga glavara za ovo bezsramno napadanje ne boli niti malo glava, dapače to mu je na čast, jer je znak, da ih pogadja u živo, u ljutu ranu. Doistine njekoji propali stvorovi neimaju drugoga posla, nego crniti poštene i vriedne ljude, kojim nisu dostojni ma ni postole čistiti. Kapu na oči jadnici, pak se zavucite u tamni brlog.

Iz **Motovuna** pišu nam 24. t. m. Uspjeh naših izbora poznat Vam je po našoj brzojavnoj vieści: Izbori ti obavili se sjajnije nego li smo se tomu nadati mogli. Protivnici kušali su sreću, ali ta njim bijaše loša, jer nedobiše nego 15 glasova. Prem smo dobili samo dva dana pred izborom pozivnice, ipak nas je nadošlo k izboru toliko, da su naši Talijanaši iznenadjeni ostali. Naša gg. svećenici nisu kod izbora sudjelovali; da nam se nerekne, da su „popi" narod prevodili i s njim upravljali. Sada neće dakle moći trubiti, da su „popovi" pobjedu izvojevali, jer kod izbora niti nesudjelovaše. Birali smo sami posjednici kmeti, da dokažemo krnjelom i šarenjakom, da smo već toliko svieśtni i samostalni, da nam netreba pomoći gg. svećenika, kojim imademo jedino zahvaliti, što nas postaviše na junačke noge.

Kamo sreće, da su naša braća u svih občinah Istre toliko osviešćena i samostalna kako smo mi na Motovunšćini! Ali dat će Bog i dobri ljudi, pak će nas vremenom i u tomu sliediti.

Medjutim eto Vam imena naših fiducijara, koji će dne 4. marča složno kao jedan glasovati u Poreču za našu perjanicu, za dičnoga nam dra. Laginju: Kramer Mate iz Rakotola, Solić Ante iz Novaka, Močibob Jakov iz Karojbe, Kramer Stjepan iz Rokotola, Rajko Ante iz Montrilja, Laganis Marko iz Kaldira. Skropetta Josip iz Novaka i Bertoša Ante iz Kaldira.

Iz **Izule** pišu nam 23. t. m. Kako Vam je poznato izabrali smo bili dne 19. t. mj. dva fiducijara, i to za podobćinu Kortel. Protivnici uložiše utok, jer je dotični kvmesar slabo tumačio zakon, da nije naime za naše fiducijare glasovala absolutna većina birača, kao da nije dosta, da bude ma kakva većina. Bilo kako mu drago morali smo na biralište i po drugi put i to dne 23. t. m. Naši protivnici neusudiše se doći niti blizu, tako smo opet izabrali dva naša poštenjaka, koji će glasovati dne 4. marča t. g. u Kopru za narodnoga predloženika.

Iz **Pomjanšćine** nam pišu dne 25. t. m.: Dne 23. u jutro u 9¼ započeo izbor fiducijarah za ovu občinu. Izbornici naše stranke nalazili su se u velikom broju već u 8 sati na biralištu, dočim protivnici nisu imali skoro nijednoga svoga, nego su se vidjali lutati okolo občinske kuće generali iz Kopra i Bujah iščući svoju vojsku. Tomu je i pripisati, da izbor nije započeo u propisani sat, dakle u 8. u jutro. Učestvovanje bilo je veliko, jer je i občina obširna, ta imade okolo 550 izbornikah. Naši su bili izvrstno organizirani, te se samo toj organizaciji a i oduševljenju birača naše stranke ima pripisati sjajna pobjeda, jer je borba ovdje baš strahovita bila. Talijanaši poslužili su se lukavošću, da bi naše muževe prestrašili i raztepli. Početkom izbora počeli su tako na riedko svoje dovažati, da se je činilo, da neimaju nikakove zaslombe kod svojih prodanacah, a nastojali su svakako kojega našega zavesti i podkupiti, te su pojedicim plaćali po 10 for., da bi jim koji glas ukupovali. Komisija je bila njihova, pak ih je u tom podpomagala zavlačeći izbor, da bi se moguće naši zasitili čekanjem i otišli; tomu svjedoči, to da je kroz cieli ponedeljak i utorak glasovalo svih skupa okolo 200 glasovah dočim je glasovalo u noći od utorka na sredu do 300 glasovah, dakle po danu u 17 sati 200 u noći u 8 satih 300 glasovah. Naši pako ostedoše vierni svomu narodu i ustrajaše do konca. U utorak na večer imala je naša lista 141 glas, dočim talijanaška samo 55 glasova, ali sada su tekar oni naskočili na njihova gnjezda, te sa vozovi, kočijami i na oslićih gonili svoje, a i pješke su je tjerali, te su tako do u jutro u 4 sata dovukli 160 glasova, dočim su kroz dva dana, jer po dnevu, dobili 55 glasova; to u najljepšem svjetlu prikazuje njihove pobjede, koliko imaju moralnoga u sebi. Naša se stranka nije prestrašila, jer je imala jošte dosta vjerne i poštene vojske, te je i ona pomalo slala svoje, dok nije konačno, vidivši, da talijanašem premanjkuju glasovi, odposlala skupno u dvoranu svoju rezervu, brojeću okolo 50 glasova i ta je našim protivnikom sve račune pomrsila potisnuv ih u nazadak. Naši su dobili svenkupno 271 glas, dakle 56 glasova većine.

Netreba niti spomenuti, da je tu bilo sa protivničke stranke podkupljivanja, strahovanja i napadanja, u čem su se osobito odlikovala mnogobrojna nadošla gospoda iz Kopra i Buje. Izbornici naše stranke uprli su ovoga puta sve sile, da nadvladaju, jer bi s tim moglo odzvoniti i dosadanjoj slavnoj podeštariji, proti kojoj se svi tuže. Da je pobjeda ostala na našoj stranki, mora se pripisati u zaslugu osobito veleč. svećenstvu i drugim prijateljem naroda našega, kao i ces. kr. pukovniku u miru g. Deskoviću, koji su se svi neumorno trudili za dobar uspjeh u toj velevažnoj i odlučujućoj borbi, u kojoj su se izkazali ponajbolje župljani iz Truške i Marezige, koji su svi predvodjeni svojimi župnici kao jedan čovjek k izboru došli, nisu zaostali za njimi niti Pomjanci, predvodjeni svojim župnikom; tako isto i izbornici iz Smarja. Slabije je stala naša stranka u Koštaboni, Kerkavcih i u tim bližnjim selom. Manjan je bio polovičan, jer je u njem sjelo glasovitega podeštata. Svakako je ta pobjeda od velike važnosti, jer kako smo čuli je ona odlučila, može se reći o izboru našega zastupnika za carevinsko vieće; zato nam je srdce neobično veselo zaigralo, kada smo začuli uspjeh izbora te smo se radostno pridružili veselu klicanju izbornikah, kojim neka bude ovim putem izrečena srdačna hvala i živili!

Izbori fiducijara u iztočnom dielu Istre. Iz svih občinah iztočne Istre stiču nam najpovoljnije vieśti o izboru fiducijara. Dotična gg. izviestitelji neće nam zamjeriti što se sada malo bavimo timi izbori, jer nas posve zaokupiše izbori u zapadnih izbornih kotarih, gdje je pobjeda bila mnogo teža i gdje smo morali uložiti neobično mnogo truda i napora.

Medjutim eto u kratko o uspjehu izbora u pojedinih občinah:

U Cresu izabrano za prvi put jednoglasno sedam naših fiducijara.

U Podgradu izabrano uz veliko sudjelovanje birača jednoglasno 14 naših fiducijara.

U Tinjanu izabrano 7 naših fiducijara bez sudjelovanja protivnika.

U Lovranu izabrano jednoglasno 9 naših fiducijara:

U Pazinu izabrani naši fiducijari jednoglasno sa 533 glasova. Živili sviestni biraći občine Pazin!

Iz Boljuna javljaju nam 25. t. mj. da bijahu za onu občinu jednoglasno izabrani narodni fiducijari. Isti dopisnik javlja nam radostnu viest za občinu Plomin. Taj se naime za prvi put izabrani narodni fiducijari nakon žestoke i težke borbe. Naš iskreni: živili! vriednim Boljuncem i njihovom čestitim susjedom Plominceм.

Izbor fiducijara u Roču. Dne 18. t. m. obavili su se ovdje izbori fiducijara za carevinsko vieće. Takve izborne borbe Roč nije još doživio. Al uz svu našu slogu i složan rad izgubismo samo za jedan glas. Glasovalo je 85 birača. Naš jedan fiducijar dobio 43 glasa i petorica protustranke; dočim su naši fiducijari sa 42 glasa prama 43 propali. Da su nam se njekoji kmetovi iznevjerili, to njim moramo na sramotu pripoznati, a na čelu jim kapetan Jurica iz Semića. One, koji su nam kod kuće ostali, akoprem su obećali, da će doći, žalimo duboko, što nepoznadu velike važnosti tih izbora. U Roču radilo se kako nikad prije. Jedna podrepnica taljansko-šarenjačka obilazila je u oči izbora sva naša sela. Sramota po nas Hrvate, što nosi milozvučno ime Jelletich. Tražila je, da bi koga u mrežu zahvatila; ali joj loša sreća bješe, jer je svagdje dobila po repu. Da su se roćki šarenjaci bojali propasti, uvidio je svaki, kad je na dan izbora zagledao taljanskoga agitatora gosp. Sotto-coronu u Roču. Misleć, da imade toliko upliva u našoj Lupoglavi, mamio, silio je na dogovor Semićane, da jih lakše premuti, al sve uzalud; čuje se dapače, da je njekomu poštenjaku pružao petaću, da za njihovu listu glasuje. Lovili i mamili su naše ljude, da je strah božji, dapače občinski sluga usudio se je trubiti neukim ljudem, da ćemo pod Hrvatsku, ako glasujemo za Hrvate. Ej nevalja ti brsjne, ter si i ti Hrvat. Nemarnik nije taljansko ime. Ovaj put stekli su naši Lupoglavci upravo čast i pohvalu, a med njimi odlikovali se najviše Lesišćani osim Gamberai poznatog Frka, koji je zadnji već glasovao za njihovu listu i tim izdajničkim glasom propadosmo. Da se nisu Nugljani i Ciritežani odviše pouzdali u svoju većinu, bili bi se bolje oboružali. Oni, koji su jim prijateljski obećali, da neće doći na biralište, jer bi morali za protustranku glasovati, došli su na dan izbora i glas dali šarenjakom, što jih je veoma iznenadilo. Sada vjeruj i pouzdaj se! Kao se je svršilo biranje razišli se biraći, a roćke delije, da proslave svoju pobjedu, stali lupati i udarati, kao da je pustno doba. Naši pako, da čuju odušku moralnoj pobjedi, odlazili pjevajuć: „Još Hrvatska ni propala". Po noći istog dana čujemo, da su g. roćkomu župniku lajnom posmradili svu kuću. Sloga, koja se je uzgojila ovih izbora, služit će našim vriednim občinarom za občinske izbore, za koje je bio učinjen utok. Na noge dokle, pak ćemo složno pobjedit.

Podučkar roćki.

Iz **Veprinca** piše nam 24. t. m. Danas izabrana jednoglasno ovdje četiri fiducijara, dakako sve naši, i to gg. 1. Miho Laginja, župnik; 2. Frane Zupan, kapelan; 3. Ivan Peršić, glavar i 4. Anton Hlanuda, posjednik. Opozicije nije bilo nikakve, te se tako izbor obavio u najljepšem redu i miru. —

Iz **Buzeta** pišu nam 23. t. m. Jučer zaključili smo izbore u 4 sata u jutro sa sjajnim uspjehom. Naših je došlo 488, a šarenjaka 205. Ovaj je uspjeh po nas tim utješljiviji, što smo dobili onolik broj glasova bez ikakve posebne agitacije, dočim su protivnici napeli sve svoje sile, da od 1465 glasova naskucaju jih 205. Počeli su potajno raditi već početkom mjeseca, držeć svake večeri tajne sastanke, a osam dana prije izbora letili su kao mahniti po kotaru, grozeć se, lažajuć i sipsjeć novaca. Uza sve to nisu mogli svojimi sredstvi primamiti nego Humljane, Dragućane i nekoliko iz Sovinjaka. Drugdje nisu dobili niti jednoga glasa. Isti njihovi kandidati, izvan Huma, Draguća i Sovinjaka ili nisu glasovali ili su glasovali proti njima. Medju svoje kandidate bili su postavili i poštenjaka Mata Šverka iz Klenovšćaka. Kad je to ovaj od prvoga birača čuo, skočio je kao da ga je ujela zmija i živo prosvjedovao proti tomu, da ga šarenjaci biraju. Medju našimi vidili smo više staraca. Tako je došao Ivan Božić iz Bresta, starac od 98 godina, praćen od 18godišnjeg unuka. Takova je djeda valjda Preradović imao pred očima, kad je onu svoju divnu pjesmu pjevao! On je čekao u dvorani od 9 sati u jutro do 2 sata iza ponoći, dok je došao na njega red. Evala starče! Mi bi bili imali mnogo više glasova, da su bili izbori u maju ili junju. Tad bi bili došli i svi oni Krašani, koji su sada sa ovcami po Istri. Od ovih je i onako došla nekolicina na izbor.

Iza ovoga uspjeha mislimo, da će biti Talijani uvidili, da se još nije kovao novac, kojim se može Buzećane podkupiti i da se neće više usuditi upućati se u borbu kod občinskih izbora.

U Roču su naši izgubili za jedan samo glas, jer su se dva iz Lesišćine pustili podkupiti. I onaj jedan glas većine dobili su nezakonitim putem, proturavši u dvoranu izbornika Frka, kad nije više nitko smio u dvoranu. Naši su podnesli proti ovim izborom pritužbu na ces. kr. kot. poglavara pozivljuć, se na 12 svjedoka, kojimi će to dokazati. Naš je kot. poglavar pravedan i nepristran čovjek, te se nadamo, da će više vjerovati jasnom izkazu dvanajstorice svjedoka, nego li onom jednoga žandara.

Dočim su se buzetski gradjani iza poraza povukli pokunjeni u svoje stanove, roćki gradjani su htjeli proširi nov dokaz svoje „arita civiltà e coltura" poblativ župniku sve pročelje kuće govedjim blatom. Samo napried gospodo! Blato, kojim se na nas nabacujete pada Vam na obraz. Pod njega ćemo Vas zakopati!

Iz **Cresa** pišu nam dne 20. febrara. Ovoga puta smo pobjedili. Tako bismo i svaki put, kad bi se občina nepristrano držala, kao što je i ovaj put. Nije ti ga do čovjeka duševnoga, a takav je sadašnji načelnik. Ako i čuvstvom Talijan, al je pošten, pa nebi dopustio, kao što je netko prije njega, da se krvavi občinski novac troši u nečiste svrhe! Inače opažamo, da su neki naši iredentaši mnogo ohladnili! Mi se i nećudimo: „Pro patrie" je nestalo, a svu nas ovu zimu led i bura biju, pak se bogme svakomu grusti iz svoga džepa novce vadit, kad jih treba čuvat za protuleće, u koje će biti, da bi tako ne, dosta „krepovine".

Mi smo u ovih izborih najviše zato veseli bili, što smo vidili u našem kolu i Valunjane, koji su do sada uviek s protivnici glasovali. Nije se bilo čudit, od glave je riba smrdila! Al neće više, ako Bog da, tako unapred biti, jer su oni dobri, pošteni i radini seljaci, sama naša krv. Veseli smo bili i zato, što smo opazili neke vremenite biraće, starce, koji nisu pazili niti na studen, niti na led, niti na daljinu, a da ne dodju u grad, da vrše svoju dužnost. Tako treba svi za jednoga, jedan za sve.

Ovo su vam naši fiducijariji, koji će složno u Krk dne 4. marča, da ondje dadu svoj glas svomu čovjeku, koji će jih zastupati u Beču: Mužina pop Miko, plovan u Belom. Mužić Dinko-Cumarić, Orlec Šaganić Dinko iz Martinšćice, Vicić iz Belога; Vidić Jure iz Valuna; Vitković Dinko iz Vodic-Predošćice, Vodarić Antun iz Lubenica.

Još ovo: sudite kakova su naša vlastela na občini! Doznali smo, da su dne 16. zaključili za pučku učionu u Belom — u čisto hrvatskom mjestu, nastavni jezik talijanski. Naravski, da će jim školske oblasti posjeći taj nepravedni predlog. Ta još buće proti hrvatskomu puku, da je nemiran. Bog jim pamet prosvjetlio

Iz Višnjana piše nam 17. t. m. Danas obavili smo izbore fiducijara za ovu občinu. Uzprkos strašnomu podkupljivanju naših kmetova, obećivanju i strašenju od strane talijenaša, naši su pobjedili sjajno sa 69 glasa većine, a občina naša Višnjan stupila je prvi put u krug svojih slavenskih sestrica. U jutro došli su birači iz Bačve s dičnim g. župnikom Franjem Škerjancem i sv. Ivanci sa svojim dušobrižnikom g. Josipom Pražinskim, jednako i sv. Vitalci i iz okolice Višnjana s Radoši te je odmah borba počela. Do podne bijaše pobjeda nesjegurna. budući da su dobili pravo glasa svi, koji misle po talijanesku i to protizakonito i jer je naših glasova izpuščeno i uništeno proti svakomu pravu. Poslije podne naši se kriepko držali, te osim prodanca Radovanca (izvan trih) te izvan Hržići, Trhulbljavca i Diklići svi su za naše fiducijare glasovali. Srce nam je igralo od radosti videći kako su složno svi naši kmeti pošli i cieli dan na tršće prisustvovali izborom poznajući važnost tih izbora za naš narod. Uzalud su kuhala gospoda za nje ovoga puta tovarine i od mekinje biguline. Tvrdo se držali naši kmeti kao jedan muž. Živili naši vriedni birači! Talijanaši pripravljali su na večer za svoju pobjedu glasbu i razsvietu ali su ostali dugim nosom i kratkim repom. Braćo Istrani početak je i ovdje učinjen! Uzmite si svi lipo primjer od junačkih naših kmetova pak ćemo se oslobooditi od krnjela i šarenjaka na vieke. Živili dični naši birači u Višnjanu, živila naša mila Istra!

Iz Opatija pišu nam 22. t. mj. Na 20. t. mj. odputovala je odavle naša mila Gostinja, prejasna nadvojvotkinja i priestolonasliednica Štefanija, koju ovdje vrlo rado vidjamo. Liepo vrieme dovabilo je amo prilično gostova.

Na 26. t. m. birati ćemo ovdje fiducijaru, pak se nadamo, da ćemo, kako i zadnji put, sjajno prodrieti. Protivnici neće su niti pokazati, nu dodju li, naći će nas pripravne kako valja.

Javljaju nam 27. febrara. Jednoglasno izabran naš fiducijar, protivnici nisu se pokazali.

Nova hrvatska škola s paziuskom kotaru. Dne 17. t. m. otvorila se je šesta hrvatska škola u političkom kotaru Pazin i to u podobćini Krbune. Učenika upisala se je preko 70, a podučaje ih previredni tamošnji župe upravitelj veleč. g. Josip Vanik. Bilo mu na čast, a rodu na spas!

Mihotići (občina Kastav) pišu nam 15. febrara. Pojmeć znamenitost naših narodnih čitaonicah za napredak i osviešćenje našega puka sastalo se i nas ovdje malena kita, ter dozvolom visoke vlade, kojoj predložismo štatute, ustrojismo našu „čitaonicu". U četvrtak dne 12. t. m. sastadosmo se u skupščinu, da izaberemo odbor, koji će upravljati družtvom za tekuću godinu. Predsjednikom izabran je g. Fran Dubrović, tajnikom gosp. Matko Kundić, blagajnikom g. Ivan Mavrićić. Zahvaljujemo se liepo vriednim Opatijcem, članovom „Zore", koji su mnogobrojni sa predsjednikom g. Jurkovićem na čelu pohrlili k našem konstituiranju, ter nas vatrenimi riečmi poticali na uztrajnost i složan rad. Iznenadilo nas je gorko što su izostali nekoji ovdješnji naši prijatelji, koje smo željili imati u našem kolu. Kako je svaki početak težak i nam nisu prilike baš najpovoljnije; ograničeni smo na broju. al se ufamo, da će nam se rado pridružiti i ostali naši prijatelji iz okolice i izvana, na što jih ovim javno pozivljemo.

Pastirska poslanica koju spomenusmo u zadnjem broju, što je austrijski katolički nadbiskupi i biskupi upravljaju na katoličko pučanstvo, prigodom predstojećih izbora, napućuje vjernike, kako im se je vladati. Govoreći o raznih interesih austrijskih naroda poslanica ističe, da pojedina narodna plemena imaju podpuno pravo tražiti. da im se razvitak narodnosti zaštiti i zajamči, no predpostava ovomu mora biti monarhijsko jedinstvo. Pogledom na školstvo ističe se okružnica, što je crkva lišena nadzora nad školskimi poslovi, da ona neima nikakova upliva na izobrazbu namještanje učitelja, na njihov život i njihovo djelovanje, pa poziva izbornike, da svojim sudjelovanjem uznastoje, kako bi se ti odnošaji u prilog katoličkoj crkvi preinačili. Birajte značajne muževe, koji će biti svjestni svoje odgovornosti pred Bogom, muževe, koji su vierni caru i monarkiji; katoličke muževe, jer je Austrija katolička zemlja, jer je većina njezina žiteljstva katoličke vjere. Katolikom ipak nije ni na kraj pameti, da vriedjaju ili potiskuju inovjerne manjinu. Poslanica naročito naglašuje, da se katolički muževi zato biraju, što će oni biti najvrstniji, da vladi savjetuju i pripomaža kod riešavanja socijalnih pitanja. Katolička crkva spoznaje u pojedinih narodnostih samo uredbu božje providnosti, ona štuje ljubav i odanost prama vlastitoj narodnosti, počituje njihov jezik, prava i sve drugo osobitosti, no ona odlučno osuđuje, ako se ljubav i odanost vlastitoj narodnosti izrodi u nepravde proti prav. drugih, ako se ona izrodi u fanatično navaljivanje na druge narodne individualitete. Po katoličkih načelih nesmije se ljubav prama vlastitom narodu okretati proti zakonu o ljubavi iskrnjega i o pobratimstvu svih naroda. Poslanica upozoruje birače, neka se nedadu zavesti tvrdnjom kao da tobož politika neima nikakova posla sa crkvom, jer mogu svaki dan vidjeti, kako se parlamenti bave najnježnijimi i najvažnijimi poslovi crkve i vjere. Na koncu odredjuje poslanica, da se u oči izbora jedne nedjelje izloži u svakoj župnoj crkvi presveti sakramenat, te vernici pomoće Bogu za izbore.

Sada neka nam bude dozvoljen jedan upit. Poslanicu podpisali su kardinali, nadbiskupi i biskupi ali nenosi podpisa porečko-puljskoga biskupa presv. g. dra. J. Flappa. Jeli to tiskarska pogriečka ili drži presv. biskup, da u Istri neima lažiliberalaca, proti kojim je izdana ta poslanica, te da njemu netreba preporučiti biračem Istre, da biraju katoličke muževe. Molimo odgovor.

Promjene u Krčkoj biskupiji: Izpražnjena kuracija na Sunku (Sansigo) povjerena je popu Ivu Žicu, dosedanjemu upravitelju plovanije Šupetarske na Rabu. Ovamo je poslan kao upravitelj pop Ive Velčić, upravitelj u Martinšćici. Martinšćica je izručena privremeno trećeredcu otcu Vjekoslavu Bradici. Pop Blaž Soldatić preuzeo je prvašnju službu kao duh. pomoćnik u Rabu. Umro je prošle sedmice pop Mate Volarić, dušobrižnik u Čunskom.

„Bratovšćina hrvat. ljudi u Istri". Priposlaše kao darovatelji: Žic Antun, tajnik čitaonice u Baški kzo čisti prihod zabave obdržavane dne 7. i 8. septembra 1890. for. 22. — Kalac Antun, župnik u Buzetu za prodanih 11 litara ulja, sabranih medju seljaci u Sovinjaka 7 for. 20 nvč. — Odbor hrvatske mladeži za Kaćićevu proslavu u Spljetu 100 for. — Trinajstić Ivan, bogoslov u Vrbniku sakupio tamo u veselom družtvu 3 for. — Kozulić Šime Kvirin, predsjednik čitaonice u Malom Lošinju prigodom svečane večere priredjene zast. dru. Frani Volariću sakupio 22 for. — Korbar Čedomil prigodom njegove mlade mise u Gračišću sakupio 20 for. — Gorec Fran, župnik u Badermu sabrao u veselom družtvu kod sebe 7 for. — Damijan Ivan, župnik sv. Jelene u Vinodolu darovao 5 for. — Planinsko družtvo iz Snješka prigodom izleta u Kastav 5 for. — Ružić Gjuro, veletržac na Rieci 100 for. — Kalac Antun, župnik u Buzetu 12 for. — Brozović Vjekoslav, kapelan u Crnici 10 for. — Vranić Ivan, župnik u Vrhu 10 for. — Dr. Trinajstić Mate, odvjetnik u Buzetu 2 for. — Nedvěd Antun, kapelan, Brajša Mate pravnik i Flego Fran obć. glavar u Buzetu po 1 for. svaki. — Hrvati sjemeništa Goričkoga mjesto vienca na lies pokojnog Šumberca Šoteta 12 for. Prilikom družtvene zabave „Zore" u Opatiji dne 26. jenara 1891. sabrala se u istom družtvu svota od 35 for. — Omerza Josip, župnik u Kortah 2 for. — Semelić Šime u Karnici 1 for. 50 nvč.

U ime godišnjih prinosa priposlali: Slokoviće Liberat, župe upravitelj Salvore for. 2. Kovačević Petar, Rieka for. 1. Kalokjira Josip, Veprinac 50 novč. Čikoviće Ljudevit u Trstu 50 novč. Voltić Daniel, Bubnić Ivan, Frlan Franjo i Lovrinčić Franjo u Kastvu svaki po 30 novč. Sekijra Vjekoslav i Sekijra Marija u Marčani svaki po 1 for. Načinović Ivan u Marčani 50 novč. Brgić Antun u Krnici 1 for. Laginja Mijo u Veprincu 2 for. Žiganić Ivan, Poljane i Blagar Ivan, Veprinac po 50 nvč., Crnja Blaž Pazin 1 fr. Nežić Antun, Pićan 1 for. Ribarić Antun i Gortan Andrija u Arbanasih kod Zadra svaki po 30 nvč., Poteo Antun, Crivellari Marian. Tentor Antun, Rieka po 50 nvč. Rutar Toma. Rieka 2 for. Slavoj Jenko. Podgrad 2 for. Zajc Anzelm, Slivje 1 for. Kremenić Ive Kornić 1 for. Iskra Mate Lisac 1 for. Linardić Antun Dubašnica 1 for. Koraca Gjuro, Kajapić Šime i Koraca Mate u Bečo svaki po 50 novč. Stihović Josip Lindar 50 nvč. Mošina Mihovil i Kraljić Ivo Beli na Cresu po 1 for. Vinodolac nd. Mare, Bortulin Dinko i Bon Andre Beli na Cresu svaki po 30 nvč. Dukić Fran u Kastvu 1 for.

Povjerenik Marin Šumberac Šote sakupio u Mošćenicah od sledećih: Marin Šumberac Šote i Kunčil Ivan po 2 for., Vodička Josip. Mavrinčić Vicko, Rabinić i Krapš Ana po 1 for., Persić Franjo 50 nvč., Velikonja Barbara 50 nč.

Povjerenik Milovčić Pavao sakupio u Dubašnici od sledećih: Milovčić Pavao. Milovčić Šime, Bogović Tome. Rode Fr., Žic Ivan Antunov iz Punta i Justinić Mate svaki po 1 for., Bogović Petr, Kraljić M. i Radić Mih. po 50 nč., Turčić P. 30 nč.

Povjerenik Jedrlinić Niko u Omišlju poslao od sledećih: Grgo Niko 1 for., Brehler Marija i Dapčić Antun po 30 nč.

Povjerenik Kirac Jakov u Medulinu sakupio kako sliedi: Kirac Jakov, Kirac Antun, Kirac Josip, Grakalić Ant., Kirac Iv. Mat., Kirac Jakov pok. Mata, Lorencin Grgo, Lorencin Antun svaki po 1 for., Lazarić Luka 50 nvč., Grakalić Mikula, Cukon Ivan, Demarin Mikula, Mikalević Sante, Urti Petar, Demarin Antun, Radošević Petar, Lorencin Mate, Privrat Mikula, Lorencin Jakov, Privrat Jakov, Radošević Antun, Vojak Tome, Tomašić Alojzij, Demarin Mate, Tomašić Jakov, Lorencin Josip Petrov i Lorencin Miju Ivanov svaki po 30 nvč.

Povjerenik Brozović Albert u Vrbniku sabrao od sliedećih: Brozović Albert 2 for., Parčić Antun, Volarić Ive, Volarić Niko, Volarić Mate i Volarić Diuko po 50 nvč. Brusić Niko, Matanić Mate, Fugošić Josip, Vitezić Andre, Polonijo Kate, Bolonić Marija i Justić Ivan svaki po 30 novčića.

Uprava „bratovšćine hrvat. ludi u Istri".

Kastav, 19. febrara 1891.

M. Grasman, blagajnik.

Izbor fiducijara u Barbanu. Sinoć kasno na večer prispjela su nam dva brzojava, koja oglašuju sjajnu pobjedu izvojštenu od naših vrlih Barbančana i koja je zaključila i sretno odlučila većinu naših fiducijarah u zapadnom kotaru Istre. Slava dakle i srdačni „živio!" čestitim biračem naših občinah u Istri!!

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

B. Uzgoj lana.

I. Lan (linum usitatissimum) njegova upotreba i svrsti.

(Dalje.)

Stabalce lanene biljke jest u početku slabašno i fino, a boje je jasno zelene. Uz dobar uzgoj naraste ono metar visoko i pokrije se krasnim zvončastim cvietom, koji je prema vrsti sjemena siv, biel ili crven. Od cvieta izrastu okrugle glavičice, u kojih ima kadkada do petnaest plosnatih jasnotamnih zrnaca — prozvanih lanenim sjemenom. Dozrievajuća stabalca bivaju tvrdja i zaodievaju se vlaknom. Od tako zreloga lana dobiva seljak gospodar močenjem u stojećoj vodi ili na rosi vlakno, od koga prede predju, netom ga je trličao i na grebe ugrebo.

Vlakno (liko) laneno je finije i mekše, nego li konoplje i prem je konopljevo liko jače i dulje, ipak je laneno u višnj cieni. Od takova vlakna dobro pročišćenog predu ja kudelje vretenima lanene niti iliti predju.

Osim toga predu lanenu predju u posebnih tkaonica, biva tvornica, gdje ljudsku silu zastupa para.

U tih tvornica predu na jednom tisuće vretenica, namatajući odmah opredenu predju.

A tako opredena predja, tako je tanana, tako ravna, da je milo gledati ju; najbolja prelja neće takove napresti. Radi tih parnih predionica povišena je i cieua krasne lanene predje.

Od lanenog sjemena čine tiskom ulje, koga biva na 100 klgr. lanena sjemena 30 klg. To ulje upotrebljavaju za mazanje, na svjetlo, a osobito za boje i za tisak. Ulje laneno je vrlo masno i skoro se posuši. Drop, to jest ostanci sjemena, iz koga je tiskom izciedjeno ulje, dobrom se primjesom slaboj sječki za blago, koje od njih biva deblje i daju mnogo mlieka. Taj drop, satrt u prah, upotrebljavaju također za gnojenje zemlje, osobito pod lan i konoplje. Kao što svaka biljna, tako i lan ima te osrav, da se izradja, čim mu se prija zemlja, obradjivanje ili vazduh (zrak). Poradi toga biti će jedna te ista vrst na jednom mjestu visoka i liepa, a na dragom siaka i bolešljiva.

Najljepši lan je tamo, gdje ga ljudi valjano obradjuju.

Listnica uredničtva.

Gosp. F. D. u R. Poslasmo Vam tražene pjesme; hvala na obećanju. Zadaliti ćete nas i nadalje budete li sakupljali narodno blago t. j. pjesme, pripovietke, poslovice, pošalice ili rugalice itd. Rado ćemo tiskati bude li nam odatle poslano takva blaga; do sada nedozuvše se rodoljubi u Istri našemu pozivu. Upregnite dakle Vi mladji, pak da sačuvamo milu starinu od propasti. Glede komada valj-lo bi napisati je čistim jezikom pak neka je prevadjuju prema okolnostim i dijalekta. Što se tiče „nezadovoljstva" savjetujemo Vam, da odustanete od nakane jer bi dotičnikom samo škodili mogli. Nezadovoljnika bilo je svagda i svagdje, kao što i nepravde. Da ste nam zdravo?

Gosp. dopisniku iz B. Primismo, ali pošto Vas je bio drugi pretekao, odustajemo. Izvolite nam se češće oglasiti. Vam i prijateljem srdačan odzdrav!

Gospodin „tiji". Sada niti za živu glavu ta znate — kao pjesnik — da „inter armas silent musae" — strpljen, spašen. Prijateljski odzdrav!

Gosp. T. M. u S. Pjesmu nemogosmo priobćiti, jer bi nas bila mogla dovesti na obtuženičku klupu.

Gosp. A. B. u V. Ordje neima lista, kakva Vi želite, ako ne će mora biti, naručite si „Revista Mercantile", koji bar nješto vriedi. Srdačan odzdrav!

Gosp. „Balandrović". Srdačna hvala na čestitci premda uranjene za sedam mjesecih. Liepa Vam hvala na vieatih. - Živili!

Gosp. J. D. Oprost te što izostaje pošto nam prostor lista nit vrieme nedopušća. Zanemarujemo sada i druge poslove, a da nam nije dao Bog željezne žice, bilo bi po nas loše; ta znate u kakvoj napeto-ti živimo eto već drugi čedan. — Biti će bolje i laglje, a tada ćemo i na Vas više misliti. Prijateljski odzdrav.

Priposlano. *)

Protuodgovor

na „priposlano" veleč. g. Josipa Janca uvršten u br. 5. „Naše Sloge".

1. Glede nestanka zelenila u Opatiji nije nit g. Janca nit moj posao; ako sam i to zabilježio u svojem dopisu, bilo je to samo uvod u promjene, koje su se dogodile, da je naime Opatija izgubila izvanjsko svoje prvanje lice.

2. To, što g. Janc brani g. učitelja Rajčića, dirnulo je ovdješnjo pravo domoljube najneugodnije, a ujedno najbolje potrdilo opravdanost moje jako oprezne tužaljke na g. Janca. Veli se bo, da već ko šuti, potvrdjuje; a g. Janc nesamo, da šuti o postupku g. Rajčića, nego ga i očito zagovara, te javno izparjeda, da se s njim posve slaže. Drugud svećenik i učitelj prednjače u narodnostnih i rodoljubnih stvarih. Što bi bilo iz Opatije u narodnostnom obziru, kad bi se svi poveli za učiteljem, kad nebi bilo nekoliko rodoljuba i iskrenih Hrvata, koji brane naše narodne svetinje?

3. Gosp. Janc nije nit kušao pobiti moje navode glede latinskoga pjevanja, nit glede njemačkoga govorenja u crkvi, nit glede obavljanja otreda u njemačkom jeziku proti starodrevnom običaju, kojega nebi on smjeo nikad nit nikako mienjati. Ako je pak neovlašten progovorio u crkvi samo njemački, a nije to isto učinio poljski nit francezki, nit ijedaim drugim jezikom, tad to najbolje kaže, kojim nazorom radi u prilog.

4. Nije čudo, da imademo izvrstnoga orguljaša, kad je plaćen kao u velikom gradu, naime sa 20 forinti mjesečno.

5. Svakomu, a i meni, dopada se liepo pjevanje djevojčica u crkvi. Al pošto je učitelj, koj vodi to pjevanje onakav, kakova sam zabilježio u dopisu i pošto njega hvali tršćanski list „Il Mattino", koj se na sve, što je hrvatskoga blatom nabacuje, ja i samnom mnogi bojimo se, da to nije čist posao, da bi Rajčić sa svojimi djevojčicami mogao na jednom zapjevati i njemački.

6. Gospodin Janc veli, da je u modi napadati svećenike, i tim, kao da je htjeo reći, da sam ja protivnik svećenika, a tim i crkve. Vara se jako. Ja sam prijatelj svećenika, koji savjestno obavljaju svoje poslove i pravi sam kršćanin. Napisao sam dopis ne iz mode „napadati svećenike", nego jedino iz ljubavi do naših svetinjah, u koje nije kod nas što se zna još nijedan do sada dirao. Nisam ga napisao zato iz mržnje prema tudjincem, koji se stalno mogu pohvaliti liepim susretanjem i čuđim počitovanjem sa strane našega puka, koj će jih i unaprieda tako susretati i počitovati dok budu oni štovali naš jezik i naše običaje koli u crkvi, toli izvan nje.

Iz svega navedenoga se vidi, da g. Janc nije pobio glavnih navoda mojega dopisa, pak ostajem kod onoga, što sam prvi put kazao.

Budi mu, al nek gleda kamo to vodi, i kamo bi još zavesti mogao.

---

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

Ovo „priposlano" je radi drugoga gradiva zakasnilo tiskanjem. Op. ured.

Opažam, da sam ovo napisao već 30. pr. m. jenara.

Dodajem sa dogodovanjem, da se je g. Janc odrekao članstvu družtva „Zora“ i to načinom, da će bit vriedno njegovu odpovjed tiskati u originalu i da je nedjelju dne 8. t. m. propovjedao njemački.

Dne 10. febrara 1891.

Dopisnik iz Opatije.

Javna zahvala.

Najusrdnije blagodarimo svoj onoj čestitoj gospodi, koja bilo da zapriečeni nemogaše prisustvovati, bilo da pristupivši družtvenim našim zabavam podupriše nas materijalno dana 1. i 8. febrara t. g. i to: P. n. gg. Turak Anton župnik dekan u Kastvu sa 2 for. Spinčić Vjekoslav narodni zastupnik profesor 5 for. Zamlić Vinko župnik u Voloskom sa 2 for. Mezek Jakov kapelan u Bergudu sa 2 for. Puž Anton kapelan u Rukavcu sa 2 for. Bolè J. sa 1 for. Kalister A. sa 1 for. Vadnov M. 1 for. Volf A. sa 1 for. Jelušić ud. Ludovika 2 for. Jetvrca Josip iz Pulja sa 1 f. Serdoć Mate iz Pulja sa 1 for. Sirola Anton Bernusi sa 1 for. Sirola Josip sa 2. f. Bokarać Josip sa 2 for. Rubeta Ivan, oštar Rubeši sa 1 for. Lebes Anton iz Rieke sa 1 for.

Darovaše pako povrh ulaznine: Dr. Stanger Andrija Volosko 1 for. Blažić Jakov Rieku 3 for. Kundić Mate 1 for. Jelušić Mirko 1 for. Dr. Kronawetter 1 for. Bireić Blaž iz Rieke 8 for. Muroć Petar 3 for. Šepić Frane 1 for. Stipkovic Ernest 1 f. Stipković Rihard 1 for. Munić Ivan 1 for. Marjanović Vinko 1 for. 50 novč. Marchetti Napoleon 1 for. Contenta Anton iz Rieke 1 for. Jurinac Jakov 1 for. Tofanetti Vjekoslav 1 for. Rischer Ignacij Jurdani 1 for. Judana N. 1 for. Zužetić Andrija 1 for. Mrsu Franjo 1 for.

Zahvaljujemo najlepše našim vrlim predstavljačem gg. suprugom Dubrović Mariji i Božu kao i g. Cotti Josipu koji uzprkos odaljenosti od Kastva nezačase se truda a i nemariše izvršise pogibelji života u ovoj izvanredno oštroj zimi a koji iz priznate jim domoljubne sviesti i naklonosti preuzeše liepo pristale jim uboge, odigrane srom preciznošću, dakle na obće zadovoljstvu i oduševljenje.

Nadalje zahvaljujemo najusrdnije cienjenoj gospodjici Idi Kornmüller i g. Božu Dubrović-u na prekrasno odpjevanom dvopjevu iz pjesme: „Mati i sin“ od Lisinskoga, kao i sborovodjam Resman Miroslavu i Rišlavy Franju, te i svoj ostaloj gospodi požrtvovnim i neumornim našim pjevačem.

Hrvatska čitaonica u Kastvu.

Ante Dukić, predsjednik.

Javna zahvala.

Hrvatsko pripomočno družtvo u Beču primilo je u svoje dobrotvorne svrhe, naročilo u svrhe utočišta, koje za uboge hrvatske djake visokih školah u Beču uzdržaje, od slavnog ravnateljstva štedionice u Senju svotu od 10 for.

Mi ovim u ime naših štićenika slavnom ravnateljstvu senjske štedionice izražujemo najtopliju dužnu zahvalnost.

Gospodin Dr. Božo Perićić liječnik u Šibeniku sabrao svotu od 23 for. a darovalu po 5 for.; A. vitez Šupuk načelnik i Dr. Božo Perićić; po 2 for.: S. Sinčić c. k. škol nadzornik, M. Maroli c. k. sudb. pristav.; po 1 for. Dr. A. pl. Zlatović; Dr. I. Borović; Dr. N. barun Lalić; T. Jakšić. c. k. poručnik; Dr. Grgo Tambača; V. Brajković c. k. sudb pristav; M. conte Viscovich c. k. kot povjer.; Dr. Vicko Karadjole i Iva Petar Kragić. Mi poštovanom sabiraču na njegovu trudu, ko i svim plemenitim darovateljem ovime izričemo najtopliju dužnu zahvalnost.

Hrvatsko pripomočno družtvo.

Beč, 9. febrara 1891.

Franjo Vahčić, tajnik. Dr. K. Kozić, predsjednik.

Natječaj.

Podpisana razpisuje ovim natječaj za ovogodišnje redovite podpore. Molbe, obložene svjedočbom školskom i onom siromaštva, imaju se podnesti putem dotičnih ravnateljstva najdalje do 20. marča t. g.

Bratovščina hrv. ljudi u Istri.

Kastav 23. febrara 1891.

Ante Turak, predsjednik.

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je nakladom upravo izašlo:

Moje

liečenje vodom.

Prokušano kroz

više od trideset godina

i napisano, da se po njem

lieče bolesti i sačuva zdravlje

od

Sebastiana Kneipp-a

župnika u Wörishofenu.

Preveo

Profesor dr. Antun Lobmayer.

Ciena 1 for. 20 novč.

Tko pošalje poštnom uputnicom 1 for. 35 novč. dobiti će knjigu franco.

Duševnu i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi **to je župnik Sebastian Kneipp u Wörishofenu.**

Njegovo djelo „Liečenje vodom“, koje je u njemačkom originalu doživilo već tolike izdanja, i koje je raširenо u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se njim posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomočnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečiti bolest“ kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

80—12 **Marijaceljske želudačne**

KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anđela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod **slabe želudačne prebave.**

Prave su samo onda, ako su providjene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady

Ciena male boce 40, velike 70 novč

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Navod,

kako se dá racijonelno odpomoći pri kašlju, hripavosti, astmi in iz.sečkih razpošilja brezplačno 1—3.

A. Zenkner, Berlin 26.

Resno svarilo

do vseh, ki nemajo še police

bodisi gloda pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob prilikи nenadojane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič porabljiva za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojne osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarčnejša in najboljša naložitev kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 19—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein“

Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

Lutrijski brojevi

Dne 21. febrara

Trst	90	14	28	41	26
Linc	71	79	17	14	1
Budapest	62	5	81	9	60

Dne 23. febrara.

Prag	7	17	47	31	70
Hermanstadt	4	69	81	3	31
Lavov	71	10	67	80	27

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Polich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 12—52

Krasne uzorke za privatne naručitelje 20—4 badava i franco.

Jošte navidjene **knjige uzoraka** za krojače nefrankirano i uz uložak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Docking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4 14 fld.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici j st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumne misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava slieparija, kad trudne sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih služajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nakan takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i ciena.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 3—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, nekdaj imenovane **univerzalne krogljice,** poznate kot domače sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljalvi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodca 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca (Praške kapljice) stekleničica 22 kr

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrsno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene. 11—12

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—12

Unio catholica

zavod za uzajemno osjeguranje škoda, u Beču (I. Bäckerstrasse 14)

dozvoljen ministarskom naredbom od dne 28. frbrara 1889.

Z. vod osjegurava:

Pokretna i nepokretan posjed proti škodam od požara, striele i eksplazije. Za takovo osjeguranje jamče uzajemno prvi uzajemno osjeguravajući zavodi, koji su članovi dielitbenog družtva uzajemnih osjeguravajućih družtva. Usljed saveza sa uzajemno osjeguravajućimi zavodi može „UNIO“ poduzeti osjeguranja u najvećoj vriednosti, te daje na temelju toga saveza osjeguranim najveće jamstvo i sjegurnost Svakogodišnji višak razdieliti će se medju osjegurane.

Ovaj zavod uveo je takodjer novu, do sada neopoznatu struku osjeguranja t. j.:

Osjeguranje crkvenih zvonova proti razbitju ili razpuknutju. U ovu struku spadaju one škode, kojih nisu posliedice požari, već koji nastaju usljed bilo kojih drugih razloga. K sudjelovanju kod te nove osjeguratelјne struke pozvani su ponajprije gg. crkveni predstojnici.

Posreduje „UNIO“ takodjer kod prvih uzajemnih osjeguravajućih družtva:

osjeguranje na život i proti nezgodam.

U poslu osjeguranja neka se izvoli občinstvo obratiti na glavno zastupstvo u Trstu ili na pojedine njegove zastupnike, koji će biti imenovani u gradovih i občinah.

Zastupnike s pokrajini izrieka se poštenim i pouzdanim osobam, koje neka se ustrezno ili pismeno obrate za podpisano glavno zastupstvo.

TRST, mjeseca julija 1890.

Glavno zastupstvo zavoda „UNIO CATHOLICA“ u Trstu

za Primorje (Istra, Trst i Gorica) i Dalmaciju.

M. MANDIĆ.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić. Tiskara Dolenc.

Broj 10. U Trstu 5. marča 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se plaćaju tiskanje po 5 avč. svaki redak. Oglasi od 8 redaksh stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom napatnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezima i najbližu pošta valja točno označiti.

Koma list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izrana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na osmoj arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Sjajna pobjeda u iztočnoj Istri.

Brzojav nam je donio iz Krka, Voloskog i Pazina tako ugodne viesti, da si boljih niti pomisliti nemogosmo. Narodni kandidat g. profesor Spinčić dobio je od 170 glasujućih, 169 glasova. Izgubljen je dakle samo jedan glas, i to glas, za kojeg bismo bili pred izborom prisegli, da će dopasti našega predloženika. Medjutim nećemo da si tim jednim glasom kvarimo veselje, koje nas obuze videći tako složne sve izvanjske občine trih političkih kotara. Prvi put je ovo u osamnaest godina, da je obavljen izbor zastupnika na državni sabor u izvanjskih občinah Istre bez opozicije i jednoglasno. Kod trokratnog izbora velezaslužnog našeg Vitezića bilo je vazda oštre borbe u svih trih kotarih, jer su se još tada ćutili naši narodni protivnici čvrstimi u trih zapadnih izbornih kotarih, i jer su imali u pojedinih občinah iztočne Istre po kojeg pristašu, koji njim je buncao o mogućoj pobjedi. Kad su pako uvidili, da njim se zemljište i u zapadnoj Istri izpod noguh izmiče, napustiše posve izvanjske občine iztočne Istre ostaviv na milost i nemilost svomu protivniku onu šaku Talijanaša i šarenjaka. Jedino strah pred porazom u izvanjskih občinah zapadne Istre prinukao je naše protivnike, da se odreknu za sada i za uvjek iztočnoga izbornoga kotara, te da se usredotoče u zapadnoj Istri, da tuj spase što se još spasiti dade. Oni svaljuju doduše sada krivnju na svoje prijatelje na Otocih, u Liburniji i u Pazinskom političkom kotaru, što su se odrekli svake izborne borbe, nu ta krivnja je samo prividna. Znali su to i sami, da je za njih iztočna Istra izgubljena za uviek, i da će se to dogoditi čim prije i sa izvanjskimi občinami zapadne Istre, pak se povukoše natrag utaboriv se u pojedinih občinah zapadne Istre.

U ostalom ta njihova bojna osnova ništa nemienja na sjajnoj pobjedi u izvanjskih občinah iztočne Istre. Naši sviestni birači izabrahe skoro u svih občinah jednoglasno naroone izbornike ili fiducijare, a ovi su — 169 njih — danas jednoglasno izabrali narodnoga kandidata g. Spinčića, koga njim je preporučilo naše političko družtvo i naš list.

Izbor ovaj razveseliti će radi jednodušnosti i poradi izabrane osobe ne samo Hrvate i Slovence u našoj pokrajini, već i našu jednokrvnu bližnju i dalnju braću. Čin je to po sebi toli važan, da će mu biti, ako se uvaži naše prilike, malo primjera u čitavoj državi. Jednodušan skoro izbor izbornika, a jednodušan izbor zastupnika riedak je zaista primjer bilo kod kojeg naroda. Nemožemo dakle od manje, da se tomu pojavu u našem političkom životu od srca ne veselimo. Dà, mi i dajemo radostnomu čuvstvu oduška te kličemo iz puna srca: Živili naši sviestni birači i izbornici, živio narodni zastupnik, gosp. Vjekoslav Spinčić!

Gnjusno nasilje.

Jučer se dogodilo u Poreču tako gnjusno nasilje, da mu je težko naći para u političkom životu prosvietljenih naroda. U žuč morali bismo umakati pero, da bar približno ožigošemo infamni čin, što ga je jučer počinila talijanska stranka nad Hrvati Istre. Nu ozbiljnost samog predmeta nuka nas, do pridržimo svu moguću hladnokrvnost i da predočimo u viernoj slici taj bezsramni dogodjaj.

Jučer su birale sve izvanjske občine Istre dva zastupnika za carevinsko vieće. O uspjehu izbora u trih iztočnih kotarih govorimo na prvom mjestu. Eto kako se izbor vršio u trih zapadnih kotarih.

Okolo podna primismo iz Kopra — gdje birahu svi fiducijari onoga političkoga kotara — brzojavnu viest, da je izbor prošao u najlieпšem redu i da je glasovalo fiducijara 65 za dra. Laginju a 23 za dra. Vergottina. Nešto kasnije stiže nam viest iz Vodnjana, gdje bijaše biralište za politički kotar Pula, da je glasovalo za dra. Laginju 13 a za dra. Vergottina 29 fiducijara i da je izborna komisija protuzakonito uništila dvojicu naših fiducijara.*)

Iz Poreča, gdje bijaše treće izborno mjesto izvanjskih občina onoga kotara, nebijaše dugo nikakva glasa. Odasvud obletali nas brzojavnimi upiti što je sa Porečom, kako ide u Poreču?

Istinu govoreć mi nismo slutili ništa dobra, i to tim manje, pošto znademo iz izkustva, da su pripravni naši politički protivnici i na najveći politički zločin samo da postignu svoju svrhu. Slutnja nije nas varala. Okolo pet sati stiže nam iz Poreča viest, da je izborna komisija uništila **devet** naših fiducijara, da imadu sada jednako glasova oba kandidata, te da će se odmah birati na novo. Sad nam je tekar pravo puknulo medju očima. Sad se tekar sjetismo grožnje porečkoga listića i vike službenih ljudi iz Poreča za oboružanom silom. — „L' Istria“ pisala je naime u posliednjem broju na dvih mjestih, da su doduše Talijani propali kod izbora fiducijara u zapadnoj Istri, nu da nije još izrečena posliednja rieč. (Non è detta ancora l' ultima parola, la quale sarà data appena mercoledì prossimo, 4. marzo.)

Gospoda su dakle u Poreču već unapried znala što će učiniti i kako će doći do većine dne 4. marča. Zasnovaše osnovu, da se jednostavno uništi toliko hrvatskih fiducijara, da bude imao talijanski kandidat većinu, i tu paklensku osnovu izvedoše usried biela dana.

Ces. kr. politički poglavar i namjestnički savjetnik g. vitez Eluschegg predvidjao je što bi su moglo, ili što će se dogoditi, pak je opetovno molio svoje predpostavljene za oboružanu pomoć. On je znao, da bi moglo doći do ljuta okršaja, ako počine talijanska gospoda kakav nezakoniti čin, pak se je hotio na vrieme osjegurati za njihovu obranu. Poznato nam je naime i posve pouzdana izvora, da je g. Eluschegg ovdje bio i opetovno tražio od namjestničtva pomoć, i to kumpaniju vojnika. Takva pomoć bijaše mu zaniekana, jer se je na namjestničtvu dobro znalo, da će se hrvatski fiducijari i ostalo naše pučanstvo ponašati mirno i pristojno.

Još jednu protivničku spletku moramo ovdje odkriti. U Kopru, gdje je biralo 88 fiducijara, svršio je izbor okolo podna, a u Poreču, gdje ih je biralo samo 67, biralo se do četiri sata poslije podne. Čemu toliko zavlačenje pitat će tkogod? Zavlačilo se jednostavno stoga, da se najprije saznade za uspjeh izbora u Kopru i Vodnjanu, pak da se po tom u Poreču uniši toliko hrvatskih fiducijarah, da naš kandidat nedobije većinu glasova. I doista uništili ih — ne jednoga il dva, već čitavih devet — bez ikakva razloga te tako dosegli jednakost glasova; urekli novi izbor i svojom spletkarijom zadobili dva glasa većine uništivši opet dva naša u Vodnjanu. To je vrlo jednostavan posao! Tom se igrom dodje veoma lahko do većine i do pobjede. Ovo je ona „ultima parola“ porečkoga listića, i zbog toga onolika vika za oružanom silom.

Mi čujemo razuzdan smjeh i divlje veselje u Poreču, Pazinu i Bujah rad tobožnje pobjede nad Hrvati-barbari i divljaci, nu i mi kažemo mirno i hladno, da nije još te istarskimi briganti i medju nami izrečana zadnja beseda.

*) Vidi brzojav iz Vodnjana. Op. ured.

† Pop Antun Matanić.

Dne 25. febrara ob 9. uri prije podne izdahnu svoju plemenitu dušu pop Antun Matanić, župnik i dekan vrbnički. Prem se je, reć bi, skoro svakim trenom iščekivala grozna katastrofa, pri svem tom glas o njegovoj smrti iznenadio i težko ožalostio sve nas, a iznenadit i težko će ožalostit i svakoga onoga, koji se ponosio biti prijateljem njegovim; iznenadit i ožalostit će težko svakoga, koji je iole poznavao ovoga odičenoga kriepostnika.

S njegovom preranom smrću utrnu opet na vidiku našem sjajna zviezda budoće narodne sreće, uminu divni uzor svake vrline i značaja.

U podpunom razcvatu muževnih sila — ta bilo mu jedva 46 godina — nadarena neobičnimi duševnimi sposobnostmi, učena i razumna kao malo tko, dobra i ljubezna prema svakomu, značajna i čestita, požrtvovna i radina, a nada sve neumorna i revna u duhovnoj pastvi i za dobrobit nevoljnog naroda svoga — eto pozva nebeski Stvorac iz ove suzne doline, da ga nagradi za njegove velike krieposti i da nas valjda podjedno obodri i potakne, kako bi bez ovog našeg umnika mogli kročiti trnastim putem, koji vodi k polučenju uzvišene cielji. Pokorimo se dakle nedokučivoj mudrosti i odredbi Svevišnjega!

Antun Matanić rodi se u Vrbniku 1845. 14. aprila od siromašnih roditelja. Već za rana počele se razvijati u njem riedke duševne sposobnosti. Pučku učionu polazio u Vrbniku i Krku. Zatim do svoje 14. godine ostade kod kuće, gdjeno je roditeljem pomagao pri gospodarstvu, budući oni nisu imali sredstva, da ga izškolaju. Nu božja promisao inače odredi za našim Antunom. Njegov bivši učitelj pop Mate Volarić upoznav riedke duševne darove svoga pitomca, preporuči ga krčkom biskupskom ordinarijatu, na što ga ovaj posla u kolegij Isusovaca u Loret. Ovdje ostade dvie godine sjajno napredujuć u naucih. Kadno je g. 1859. talijanska vlada zauzela Jakin (Ankonu) i uništila stare uredbe, vrati se Matanić kući. Ovdje se revno pripravljao na ispite, da bude primljen u koje gimnaziju naše države. Položiv ove stupi u V. razred riečke gimnazije. Navršiv te nauke stupi u goričko sjemeniše, gdjeno i dovrši sjajnim uspjehom bogoslovje, te bude zaredjen 13. septembra 1867. Zatim bje poslan kao kapelan i učitelj na Sušak i tu počimaju javne njegove i neustrašive borbe za narodna prava. Oko godine 1870. bude imenovan kuratom na Krnjiću, gdjeno ostade do godine 1875., kadno bje imenovan župnikom na Loparu (otok Rab). Ovdje ostade do god. 1882. Tada bude na radost svih domoljuba imenovan župnikom i dekanom u svom rodnom mjestu. U zavičajnom njegovom domu hujila tada žestoka bura stranačkih osveta, podlih strasti. Neprijatelji dičnog našeg hrvatskog imena zaplesali bili vrzino kolo, podigli sve svoje sile, da osvoje ovu tvrdjavu Hrvatstva, pa da na ruševinah njezinih podignu zgradu podlih svojih dušmanskih težnja. U dobar čas eto našega Matanića. On, čovjek pun razbora i zrelog suda te izkustva, zadahnut duhom patriotične ljubavi, postavi se uz druge prvake na branik prava i časti Hrvatstva i stade neumornom požrtvovnošću revno raditi oko toga, da osujeti nečiste namjere naših nadri-kuluraša, da razdražene duhove umiri i sjedini. I tako s pomoću božjom i ostalih svojih suboraca uspije, da se je u tužni naš dom opet uselio blagi mir, da je dušmansko žezlo gospodstva za uviek prelomljeno bilo, da je naša narodna stvar ovjenčana pobjedom procvanula krasnijim cvietom no ikad prije. Nu nije tu sustalo njegovo rasluženo djeluvanje. On pravi apostol naroda svega prirodjenom si vatrenom riečitošću znao toli u crkvi, koli u družtvu i na sastancih potresti srca svojih slušatelja, da marno prionu uz sve što je liepo, dobro i rodu milo. Nu nije opet on bio samo pukim vikačem, već bi primjerom prednjačio u svemu. Tako je osobitim marom njegovao omiljelu si glagoljicu, ovaj dragocieni amanet u našoj crkvi, pa bi ju i svakom prilikom preporučivao osobito mladjemu svećenstvu. A da ne duljimo: svagdje i u svemu bio razborit i mudar savjetnik. Kad bi mu zvanične okolnosti dopustile, lačao bi se i pera. U njegovih kratkih, nu jezgrovitih sastavcih (obično političkoga sadržaja) zrcali se njegova razbornost i uvidjavnost, njegova snažna i ustrajna volja, njegov čelični značaj. U svakom dakle obziru bio on čovjek dostojan svake časti, svakog uvaženja. I toga umnika neima danas više medju živimi!

Pred godinu dana zahvatila i njega jadnika nesretna influenca, ostavila mu tragove, nu on ne mareć za to obavljao revno svoje teške zvanične poslove, kao da je posvema zdrav, a to ga je i dovelo do groba. Zadnje vrieme opazismo kako ave večma malaksu njegove sile; nadasmo se doista, da će ga doskora nestat izmedju živućih, ali nas sasvim tim grozno potrese viest o njegovu smrti.

Dne 26. febrara jutrom izpratismo u svečanom mnogobrojnom sprovodu, kakova Vrbnik skoro ne vidje, njegove zemske ostanke u župnu crkvu, a po izpjevanih zadušnicah iz crkve na grobije sv. Ivana. Svačije suziše oči, svakomu bilo kao da

je izgubio jedno milokrvno srce, koje je bilo pucalo za njega. I doista je naš miljenik u čednoj odori duhovnog pastira cieli svoj život posvetio narodu svome iz koga je nikao.

Njega dakle neima više! O koli težko čutimo taj gubitak! Svagdje ga traže suzne oči naše, svagdje nam ga treba, a nigdje ga neima. Nigdje?! O, jest, jest! On je gori u nebeskom naselju, gdjeno moli za narod svoj mili, koga je toli žarko ljubio! Pa dok mi satreni težkom bolju gledamo u otvoreni grob, koji će kriti mrtve njegove ostanke, andjeo naš dobri nosi pred priestol predobrostivoga Stvorca vruću molbu žalostne dušo naše: Otče budi volja Tvoja! A plemenitoj i dobroj duši premilog nam pokojnika udieli rajsku slavu!

DOPISI.

Oprtalj, početkom marča 1891. [Izbori fiducijara u našoj občini]. Dne 19. pr. mj. obavili se u Oprtlju izberi izbornika, koji će birati dne 4. t. m. zastupnika za državni sabor.

Dočim je drugih godina i kod drugih izbora gujezdo Oprtalj biralo s gradovi, uvršteno bijaše letos, da bira sa izvanjskimi občinami. Uspjeh izbora Vam je već poznat. U svemu je došlo na biralište usprkos oštroj buri, koja je duvala, preko 170 biraču, sve zgoljnih kmetova, u domaćoj suknenoj odjeći, izvan 15—20 talijanskih gradjanskih fićfirića. Glasovalo je 90 za talijansku a 60 za našu hrvatsku listu, dočim se ostali vratiše a da ne glasuju; predobiše dakle Talijani većinom od 30 glasova, pomoćju hrvatskih kmetova, umjetno stvorenih šarenjaka. Iskreno govoreć nemožemo ovdje govoriti o pobjedi talijanskoj, jer da ne bijaše agitacije, strahovanja sa peticijami, pritiska, podmićivanja i nagovaranja su protivničke strane, glasovalo bi bilo za našu stranku 130 a za protivnu jedva 20 birača. Pobjeda dakle s moralnog pogleda jest naša —; častna je to pobjeda — tim više je znamenito, ako ju uzporedimo sa izborima g. 1885. kad ne bijaše niti protutalijanske stranke. 60 je dakle birača ovaj put za nas glasovalo, koji će svi u buduće bit toliki agitatori, te pomoći k pobjedi, koja je sigurna. Sramotna je pa pobjeda talijanska; onakve pobjede sramiti bi se morao narod, koj drži do narodnog ponosa. Nije bo čast pomoćju tudjih krieposti i tudjih vrlina proslaviti se. Onaj samo vojnik zaslužuje, da se ga lovorom okruni, koj svojim vlastitim oružjem, dozvoljenim i zakonitim, nipošto pako onaj, koj sramotnim, i prevarnim načinom neprijatelja svlada.

Da Vam kažemo koju o pripravi tih izbora.

Prem se je kao striela razširila viest o razpustu državnog sabora i o naredbi ovih izbora i premda su c. kr. kot. glavarstva bez oklievanja vršile dužnost svoju, te svojim podredjenim navjestili rok, u kojem se imadu obaviti novi izberi — te prem su i mnoga obć. glavarstva sva potrebitá i shodna učinila, da občinari saznadu za te izbore, da mogu svoju svetu dužnost vršiti — dočim se, velim, sve to u najboljem redu drugdje vršilo — nije svega toga bilo ni za liek u Oprtlju.

Občinsko glavarstvo u Oprtlju, — komu na čelu jest čovjek, koj neće da znade za nikoga, koj hrvatskim duhom diše — neprijatelj hrvatskog jezika — nastojalo je, da viest o izborima ostane što više ugušena i tajna. Dužnost bijaše obć. glavarstva (barem po našem mnenju), pravednost, iskrenost, ljubav do svojih občinara zahtjevaše i valjda sam zakon to propisuje, da se puk obavjesti o izborima; puk velimo, no samo u gujezdu Oprtlju, već u cieloj občini, dakle i u podobćinah, Ždrenj, Topolovac, Gradin i Čepić. Toga obć. glavarstvo u Oprtlju učinilo nije, jer nebijaše u rečenih podobćina oglas službeno proglašen, te time zapriečilo priprava sa naše strane. Listine bijahu već u uredu izložene 3—4 dana, a birači u Topolovcu, Gradinu, Ždrenju i Čepiću nisu niti sanjali o kakvih izborih dok jih nisu privatne osobe na to sjetile. Oglas za izbore pročitao je občinski sluga jedino u gnjezdu Oprtlju i to dne 4. pr. mj. u sriedu, kad je bura duvala, kad ne bijaše žive duše blizu, tako da je kazao sam občinski sluga: „anke še foši ta kvalke dun vicin, non aveši niente kapí, perkè la bora portava tutto via". Da zakon stupi u kriepost, istina je, da nije potrebito, da se ga svakomu pojedinomu objavi, al ipak mislimo, da se nevaramo, ako uztvrdimo, da stvar, o kojoj govorimo, mora biti objavljena pred pukom, jer inače zaludo svako propovjedanje, svaka objava. Nije stoga nikakvo čudo, da u nedjelju dne 7. pr. mj. nisu naši niti znali za izbore. Pošav jedan naš seljak dne 8. pr. mj. na obć. glavarstvo, da se popita jel stigla kakva viest o budućim izborima, pokaza mu obć. glavar objavu pribitu na zidu i tim ga odpravi. (Slieditи će.)

Franina i Jurina

Fr. Je kupio oni bikar s Poreča čuda blaga u Raklju?

Jur. Ča oni s očali?

Fr. Ma jušto on.

Jur. A, ter govore, da ni bikar, nego duhtor; ki vrag ga je dopelja u Rakalj u vrime izbori?

Fr. A ča ti nisam reka, da je poša blago loviti.

Jur. Po moju puru, ta put neka si ta šijor usta otare, aš u Raklju ljudi i blago nisu svejedno.

Fr. Tako valja!

* * *

Fr. Si vidia „papu"?

Jur. A san u Vodnjanu.

Fr. Ča na dan izbori?

Jur. A da ča; va šali, kadi je va papirić mrčia svoja četiri prodanca. Ter znaš, da on nesmi falit od gospodske „kumande".

Fr. Predilo mu!

* * *

Fr. Ča biš reka, Jurino, jeli bia blagoslovljen oni bakalaj kod boneka u Krnici za viliju izbori?

Jur. Bi reć, da ni, aš tu ga izrigali vodnjanski komedijanti.

Fr. Dakle to je ta talijanska kultura?

Jur. Dà vero, to je dika babe „Istrie" u Poreču, i njezina dida Marka.

Fr. Nek jim služi na ponos!

* * *

Fr. Si čuja, Jure brate, da je neki va Krnici posta jeneral?

Jur. A kakvi?

Fr. A će bit ko ne drugo: „delle cause perse".

Jur. A tad ni tribe, da se bojimo . . . .

Fr. Ne, ne, vero onakovih maškar.

* * *

Jur. Ča kunšiljaju prodanci na Puljšćini, imaju još ča beći za kè su se prodali?

Fr. Konšiljaju, da oni imaju svoju volju, kako svaki čovik.

Jur. Ma uz volju te imati i kušijencu, pak po kušijenci mora se volja vladati, kako nas uče naši pastiri.

Fr. Su mi rekli, da su odpravili kušijencu spat, kad su se prodali; i tako viš jim je ostala samo hudobna volja kako u Jude, ki je više štima beći nego Boga.

Jur. Bog nas očuvaj takovih ljudi hudobne volje i bez kušijence, aš takovi bi mogli svako zlo počiniti!

Fr. I oba nas jih Bog očuvaj!

* * *

Fr. Od kuda to, tako naglo?

Jur. Tamo od Premanture, pak moram vreda dalje, da si kadi jedno tovarče kupim, aš ga trebam, da mi gojoj na njivu nosi.

Fr. Pak, ča va Premanturi si ga tražia?

Jur. Mislie san, brate, da te mi ga dati oni Premanturci, ki sebe za 2 fijurina i još za manje prodavaju, za kakovih 10—20 šoldi; pa kad ja tamo, to me oni pitaju valje 25 fijurini za tovara.

Fr. Bože pomozi, ča mi je čuti! Ča takove čeljadi je va Premanturi, kà cini više tovara, nego sebe?

Jur. Ma jušto takovih se našlo sada tamo. I bilo to njima na čast.

Fr. Amen, po ave vike!

* * *

Fr. Va Boljune, da se nisu šarenjaki i podrepnice gospodske mešali va izbore.

Jur. Ča bi reć; su se morda bali predobit, kako ono zadnji put smo videli, najeli su se neki naši prodanci kožica-tega pulića i sve je onda šlo z onemi va Boljune.

Fr. Su pak ča storili oni fiducijari va Pazino?

Jur. Vero, ni jim lazno bilo tamo poć, a neki su se pak s pol puta vrnuli.

Fr. Čul sam, da su sada molili i prosili, da im se pošalje kakova kobila i ki sold . . . .

Jur. Pak?

Fr. Odgovorili su jim gospoda, da moraju čuda tega brižnega blaga poslat na Poreščinu, Koparščinu i Puljščinu, kade ih najreć peče; a od beći, da su se jako jesla očistila.

Jur. Ča delaju sada ona, Bože prosti, gospoda va Boljune i drugi prodanci okole?

Fr. Pušu va pest.

Različite viesti.

Političko družtvo „Edinost". Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost" pozivlje gg. odbornike, zamjenike i ostale članove i prijatelje u Trstu i okolici k sjednici, koja će se obdržavati sutra u petak u 8 sati na večer u prostorijah „Delalskega podpornega društva". Predmet razprave biti će predstojeći izbor za našu okolicu na državni sabor.

Slovenski kandidat za tršćansku okolicu. Naše političko družtvo „Edinost" proglasilo je i preporučilo izbornikom trećega izbornoga razreda u gradu Trstu i izbornikom u našoj okolici poznatoga slovenskoga rodoljuba, zemaljskoga zastupnika i bivšega zastupnika na državnom saboru za našu okolicu g. Ivana viteza Nabergoja posjednika na Proseku. Neima dvojbe, da će biti izabran taj čestiti naš rodoljub i prevriedni prijatelj našega naroda i naš, nu, da bude izbor čim dostojniji i sjajniji, da pohiti na birališće svatko, koji imade pravo glasa. Protivnici rade i spletkare — kako su to ovih dana činili njihova „krasna" braća u Istri — da proturaju svoga kandidata, al njim to ne smije poći za rukom. Sve što je u Trstu i okolici našega, sve što pošteno čuti i radi, moralo bi se zauzeti za narodnoga predloženika g. viteza Nabergoja.

Izberi u Goričkoj. Jučer su birale izvanjske občine u susjednoj Goričkoj. Ljuta bijaše i tamo borba. U čisto slovenskom dielu bijaše izabran dr. Gregorčič, a u mješovitom t. j. furlansko-slovenskom dielu gorički prošt Jordan. Proti prvomu je kandidirao bivši državni zastupnik dr. vit. Tonkli, proti drugomu liberalni odvjetnik dr. Lovisoni.

Izberi u Kranjskoj. Dne 3. t. mj. izabrani bijahu u izvanjskih občinah susjedne Kranjske sliedeći zastupnici: Dr. A. Ferjančič, Fr. Povše, V. Pfeifer, kanonik Klun i grof Hohenwarth. Kandidati su za gradove gg. Poklukar za Ljubljanu. Suklje za dolenjske gradove a dva protivna si kandidata gg. dr. Majaron i Globočnik za gorenjske i notranjske gradove.

Agitacija i izberi na Puljšćini. Kako predprošle godine za zemaljski sabor u Poreču, izpadoše i ovoga puta izbori fiducijara za državni sabor u Beču, za nas nepovoljno. Ali, ako prispodobimo izbor fiducijara iz godine 1889. sa ovogodišnjim izborom, moramo ipak zadovoljnim srcem zabilježiti velik napredak, što ga je pogledom na izbore učinio naš još uvjek prezirani i tlačeni narod na Puljšćini.

Koliko je birača došlo godine 1889. na biralište, ne sjećamo se pravo, ali čini nam se, da je naša stranka nadjačana bila tada za okolo 180 glasova. Sada je razmjerje mnogo povoljnije. Dne 25. febrara glasovalo je u svemu 507 biraču. Od ovih bilo je naših 205, protivničkih 302. Nadvikali su nas dakle za 97 glasova. Svakako velik napredak po našu stranku za ovo kratko razdoblje. Nu ako se osvrnemo kao nepristrani sudci na jedne i druge kolovodje agitacije i izbora; na sredstva, kojimi se je agitacija na jednoj i drugoj strani razmahala i vodila, pak na iste birače, koji su rečenoga dana glasovali, to neimamo baš uzroka žaliti naš poraz, kako nemogu imati niti protivnici osobita uzroka radovati se svojoj pobjedi, jer je pobjeda s moralne strane svakako naša. što nam moraju prisuditi i sami protivnici, ako hoće stvar trieznо suditi. Ogledajmo si najprije agitaciju i njezine kolovodje.

Naš kardidat, muž nekaljana značaja i poznat širom Istre va svoga mnogozaslužnoga rada osobito na zemaljskom zastupu u Poreču, priobći na vrieme svim biračem zapadne Istre svoj program ili misli o zastupniku za državni sabor. Birači u našoj okolici čitaju pomnjivo njegov program; razumo i uvaže ga, pak odluče govoreći: „gosp. dr. Laginja ne kupuje ljude, ne prodaje sebe, neće ni nas prodati". Sakupe se i dogovore, koje će fiducijare izabrati, pak mirno na svoje posle, da jim osvane dan izbora. Ni se tu popivalo, ni se mitilo, ni obećalo, a ni se ni prietilo. Med birači zavlada svjestno ozbiljnost odredjenje. To vam je sva agitacija s naše strane. A kako protivnici?

Oni obilaze naša sela, u kojih su se nadali kupiti si kakovu kukavicu za Judin novac, koga nisu nimalo štedili. Tako su si našli osobito u Premanturi na pomoć domaćih odmetnika najveći broj ljudi, kojim je više do tobožnjega „prijateljstva" i do kalova poderana fenirta, negoli do vlastita poštenja i do narodne časti. Osim Premanture našle se po nekoliko prodanaca i u istom Medulinu i Ližnjanu pak u Štinjanu, gdje je bilo samo pet naših. Iz Peroja glasovala je kakova desetorica sa svojim župnikom složno s nami. Evala svjestnim Perojcem! ostali su bili prodanci. Laboričani i Muntićani okrenuše ledja protivnikom osim nekoliko tovaretine gladnih prodanaca. Na svoju radost čuli smo na biralištu svjestne Muntićane govoriti: „osvidočili smo se, da nas gospoda samo varaju. zato nikad više ń njima". Našlo se prodanaca takodjer u Kavranu. Inače su si Kavranci opošteni svoj obraz, zatvarajuć vrata napastnikom i pridruživ se mnogobrojno svjestnim Valturcem i Muntićanom. Dični naši Pomerci bili su svi naši. Jedini Mate marčanac pridrži si čast i dostojanstvo prodanca. Od svih podobćina sama Valtura ostala je čista — bez svakoga prodanca. U Valturi nije protivnik niti usudio pokazati se; izkustvo bo ga je naučilo još predprošle godine, da se Valturci ne prodavaju. Navalio je pako napastnik na putujućega Valturca na cesti, nudjajuć mu 50 for. Judina novca, da njim birače, svoje susjede, mami, što je pošteni Valturac prezirom odbio i napastniku ledja pokazao. Tako valja. ugledali se i ostale podobćine u svjestno Valturce!

Tiko su si protivnici našli u svemu do 60 prodanaca ako ne i više, koji se nisu stidili u dan izbora svojimi izdajničkimi glasovi ubijati glasove svoje braće, obćemu dobru na štetu, a sebi na neizbrisivu sramotu!

Osobito žestoka je bila agitacija s protivne strane u Galežanu, Šišanu i u Fažani, koja su mjesta uz neznatan broj naše krvi, napučena samimi Taljanci. U Galežanu sastale se u nedjelju 22. febrara poznata gospoda iz Vodnjana i Pule. Tu se sazivalo ljude u krčme, gdje se točilo i pilo, kako da je pustno vrieme i ljude Taljance za taljansku stranku kupovalo zaklinjajuć jih, da za primljenu i obećanu plaću glasuju za kandidata, koj svoga programa biračem niti priobćio nije. Nuzgredno opažamo, da je to samo njemu na štetu, jer bi mu inače birači u Poreču možda ne zadali onakav „colpo di grazia" i tonjemu u brk. U šišanskoj školi je neki dr. „Keršin" u večer pred izbori napajao i kupovao Šišance Taljance, hrabreć i bodreć jih na junaštvo. Isto se sbivalo takodjer u Fažani. Takova je bila agitacija s protivne strane.

Ogledajmo si još birače.

Na našoj strani mogao si opaziti uz ponosite, mlade posjednike, kojih vedro lice svjedočilo je, da dobro pojme važnost izbora, sjede i nemoćne starce iz svih podobćina, čak iz daleka Kavrana, kojih za stalno nije malo truda stalo uraniti ranim jutrom i doći na biralište, gdje su nekoji čekali mirno i strpljivo do u samu noć i bez svake hrane, da ovršе svoju dužnost, pak da mladjim svojim dobar izgled ostave. Mogao si opaziti ljude ozbiljna lica, a s komadom „svakidanjega kruha" u žepu, kojih siromašna odjeća svjedočila je, da radjo trpe siromaštvo svoje, da vole pregoriti izgubitak dana ili „žurnade", nego da bi si okaljali poštenо lice svoje Judinim izdajstvom. Glasovetakovih birača, sudimo, da bi se imalo ne samo brojiti, nego i na tezulju jih staviti. Prodance vidio si pokunjene skrivati svojeglasovnice, koje su se vidile samo pred izbornom komisijom. Sve njihovo ponašanje svjedočilo nam je, da jih uznemirena savjest kara i grize, što su si otisnuli na čelo pečat izdajstva. Crn njim bio obraz!

Nestrpljivi Galežanci i njihovi drugovi ostali Talijani bili su nam živi svjedoci, da s neznatnom iznimkom, ni s daleka ne pojme važnosti izbora, već da vrše samo volju onih, koji su jih platili, da glasuju. Jednomu se izmaklo čak opaziti. „da bi za plaću i onu gospoda van pobacao!"

Sve, što smo do sada zabilježili, vidili i gledali smo svojima očima; čuli i slušali smo svojima ušima, a čitajuće občinstvo neka sudi koliko vriedi protivnička obiđa i koliko se ima cieniti naš poraz.

radost na stečenoj pobjedi prepuštamo veselim srcem protivnikom; a mirnim okom gledamo za naš narod bolju nedaleku budućnost.

Jer smo pako po zakonu božjemu dužni ljubiti sve ljude, to se konačno ne sudjujemo, gospodi u protivnom nam taboru, koja se ne žaca isto svoje pleme znako kvariti, poručati na uvaženje onu poznatu: „čim se tko ogriješi, istim biti i pedepsan“. Naši prosti i neuki kmeti uvidili su i osvjedočili su se, da jih Vi samo varate, kako Vam u ovom članku navedena izjava siromašnih Muntićane dostatno svjedoči i kako su Vam motvoranski kmeti činom dokazali, prijaviv ovih daga Vaše podlo postupanje u Krnici nadležnoj oblasti u Puli. Možda nije već daleko ono lepo jutro, kad će to isto spoznati i Vaši Galežanci i ostala jim po govoru braća kmeti, te uviditi, da u vrieme izbora nisu Vam oni drugo, van puko i sliepo sredje, da s njimi kmeti — kmete bijeto tarete. Mudromu jedno oko dosta. Tim se uvažavamo,

Puljski birači.

Izborne crtice na Vodnjanštini. Jur poznat čitateljem „N. Sl.“ sjajan uspjeh, kojim su si izvojštili pobjedu naši birači dne 25. t. m. u Vodnjanu, a dne 26. u Barbanu. Sve agitacije, sve sleparije, i vas gnjusni terorizam, kojim su se služili vodnjansko-puljska gospoda, sve to nije bilo u stanju, da talijanski nespašenici dodju do svoje neuvalne pobjede. Naša sela: Barban, Filipan, Prodol, Krnica, Protiva, Rakalj, bila su skoro svaki sa posjećena od kapuriona talijanskih, i od njihovih nemoralnih izaslanika. Tuj se je vidilo velmožu iz Vodnjana gosp. Pettocoronu obletavati naša sela; napuče i isti asesor kod poreče junte, ječnik Ivan Clevz nije žalio truda, da se dado na put sve do zabitna Raklja. Bilo na čast toj gospodi za njihovo krasno spletkaranje! A slavna „l'Istria“ u Poreču neka s debelimi slovi zabilježi u ge čestite stupce, koji su bili ti „agitatori, corruttori, mestatori, compratori di carne umana — et porro“ — prigodom minulih izborah carevinskoga vieće. — Od Vodnjanskoj bćini pripadajućih biračah, najhrabrije ržali se jesu pošteni Roverci predjeni po svomu prezasluženomu duhovnomu pastiru, g. Osipu Velikanji. ilo je pak bilo viditi medju njima neke vriedne starce, koji nisu žalili truda, da odju na dan izbora u Vodnjan. Slava am, dični Roverci, č. g. Velikaji, platio Bog obilato za neumorni trud to ga uložio za vaš duševni preporod! — Zatim držali se jesu hrabro i Filipanci, koji su sliedili svi stopo poštenih Roveraca, osim četvorice, koji su glasovali sa svojim župnikom Coronica sete Koreniks) za talijansku stranku. za poštene Filipance jesu stali i Kmički ćani — a šujimi i g. kapelan Š. Selić. — Prodanca iz ove obćine bilo najviše iz Krnice, Peniški, Vaški i jedan iz Cukoni. Svi drugi su oblatili svoga poštena lica, već su i kao jedan čovjek, glasovali za narodne ducijare. Evala im! — I Marčana dala svojih birača; ali i tamo je bilo dosta prodanaca. Neznamo zašto se je gao od glasovanja č. g. Vjek. Seno: to si neznamo protumačiti; jer ki čovjek imade pravo glasa, zašto da ne posluži pravom, koje mu zakon a? Ili možda nije dužnost svakoga kaoga svećenika dade svoj glas ko, koji je dobro poznat kao pravi kaić, i koji se nesrami biti sin naše svete ke lička crkve? A koji će se stalno zaiti i za naše kat. svećenstvo, da ga ti u Beču proti napadanjim nadrikalizma? — Još jedno je vriedno, da rdje zabilježimo. Ivan Mandussich ete Mandušić) iz Krnice zaprictio je i nemeno, — i poslao reći po drugoj osobi poštenomu kmetu Zenzeviću iz ola (obćina Karnica), da ako ne lasuje za talijane, da će činiti njegova da dati izagnati iz konvikta u Kopru. amo: od kuda tolika oblast Manavich-u. Zar je možda on, — ili su apurioni talijanaši — glave konvikta Kopru? Pitamo dakle opetovano: ojim pravom taj .... terorizira naše rne kmete? Tko mu je dao tu blast? Stavljamo na srce tu jadnu činjenu našim dičnim zastupnikom, da kada odju u Beč toga nepozabe; jer bezobrazna rzovitost talijanskih kapuriona je već krajnja, i došla nam je već do grla. I arbanska obćina držala se je hrabro kao ikad; tako da su se gospoda iz Pule, odnjana itd., brzo pobrala iz Barbana oseći sobom žalostnu uspomenu, da Barani i Rakljanci znadu bez judinog novca .... učiniti svoju svetu državljansku dužnost.

Istarski Hrvati.

Iz Baljuna nam pišu 1. febrara Kako bi već javljeno, izabrasno ovdje dne 25. prošloga mjeseca jednoglasno šest narodnih fiducijara, koji će, ako Bog dade, prije nego li budu ovi redci ugledali svjetlo, glasovati složno za profesora Vjek. Spinčića, muža čelična i mudra; muža, koji je nikao u miloj nam Istri, u kom živo srce bije za potlačeni nam narod. Da, vi ćete uz sudjelovanje izbornika kotara voloskoga i lošinjskoga poslati toga muža kremenjaka u Beč, da vas ondje dostojno zastupa. Da će to svoje poslanstvo sdušno ovršivati, jamatrom nam je njegov dosadašnji rad u porečkom saboru i junti.

Svakom prigodom podigao je svoj glas visoko za dobro svega našega puka istarskoga: Prvi je sa svojima drugovima prosnio u Poreču u liepom jeziku naših slavnih djedova, u hrvatskom jeziku. Dao nam je time uzvišeni primjer, da i mi moramo zahtjevati, da se naš jezik rabi u občinskom glavarstvu (podeštariji), u školah, sudovih itd.

Pozovite se dakle, što ćete pomoći ili što ste pomogli izabrati svojim braniteljem u carevoj priestolnici našega gosp. Vjek. Spinčića.

Napomenuh već, da bijahu naši narodni fiducijari izabrani jednoglasno, pa to je, po mojem sudu, poveljan znak po razvitak našega narodnoga života. Kod nas do sada radjale se pobjede kao biele vrane; led je ovom zadnjom pobjedom probijen, a na nas kmetovih stoji sada, da dalje gradimo, da nam nebude ovo zadnja. Svi občinari naše krvi valja da stupe samo u jednu vojsku i svi kao jedan da glasuju, bilo kod kojih izbora, za poštene, narodne muževe. Bog vas pako očuvao šarenjaka: to je kukolj našega puka, izmet i sramota naša, to su podrepnice gospodske — daleko vam bila kuća od njih! — Kolika radost bila je za sve nas, videći, gdje iz svih okolnih sela hrle naši na biralište, da složno i u ljubavi biraju svoje fiducijare. Za našu listu predalo se tako 112 glasova. Došlo amo, da vrše svoju rodoljubnu i državljansku dužnost siedih-visoke starosti glava; budite vi starine za izgled njekojim nehajnim, mljačnim občinarom boljunskim. Osobito mnogo, malne svi, dodjoše oni birači iz Polja, Boruta, te Vranje. Ovi posljednji, svi na okupu, predvodjeni svojim župeupraviteljem g. Fr. Marčinkom, stupiše junački u Boljun jednom mišlju, jednom željom, ta sloga urodila je liepim plodom. Videći naime oni šari našu lepo urednjenu vojsku, spustili se kao večernji „pol.miša, pol tića“ u svoje zakutke, te ne pokazaše se niti na biralištu. E, uzkratila im njihova gospoda Judin novac, a brez njega nikud nikomu, pa eto vidimo na jednom, da se tobož „talijanska“ stranka raspala. Ne zacieli ju, Bože, nikada vrći!

Pozivamo se sada na vriedne občinare boljunske najsrdačnijom željom, da si svi, koji su naše gore list, podadu bratski ruke, pak nek bude samo jedno stado i jedan pastir. Svih nek vodi ista želja — da budemo jedinstvena stranka, stranka narodna, a kao takova, da radi na čast puka i našega hrvatskoga jezika. Ovom pobjedom osvjetlali smo si lice, spasili smo čast narodnu, za što najtoplije zahvaljujemo častnoj gospodi svećenikom i drugim prvakom ove obćine. Svima kličemo pako: hvala i živili!

Iz Nugle (občina Roč) pišu nam jošte naknadno o izboru fiducijara koliko sliedi. U nedelju 8. febrara pošao je jedan naš prvak u občinski ured u Roču, da pregleda izborne listine. Još prije nego li je izašao iz ureda, raznio se glas po Roču, da Nuglani nešto snuju, jer da jedan njihov prepisuje listine. A kad je kasnije naš čovjek iz ureda izašao navalilo na njega krnjeli i šarenjaci vikom da zar misli, da će njega birati za zastupnika. On njim nije ništa dužan odgovora. Uvjerio se je u občinskom uredu, da su listine silno izopačene t. j. upisali su u listine sve svoje, makar neplaćali ni novčića poreza, dočim su izpustili naših silu božju, tako primjerice u jednom izpod Nugle od sedam gospodara, imajućih pravo glasa, unesoše samo jednoga u listine [1]) Nedelju pred izborom šarali su i varali u samom Roču neuke, a to je trajalo sve dok se je izbor obavio.

Na dan izbora dopeljao se ranim vlakom poznati bogataš pak neki propali Buzećan te ovi i rečki krnjeli postaviše se na vela vrata slavnoga Roča, da tuj dočekaju u grad dolazeće birače, da ih namute, podmite i podkupe. Svi se bacili kano gladni vuci na Kerkušane i Serežane. Ne s njima nebijaše posla. Ročko polje bijaše osim jednoga, uz krnjele. Kad su došli naši krčni Lupoglavci iz četirih podobćina t. j. Lupoglav, Semić, Sesišćina i Dolenjavas skoči k njim rečeni vodnjanski bogataš te njim obećivati štade ceste i vode a groziti se svećenikom i drugim našim poštenjakom. Ovi odgovoriše velikomu kako nije očekivao te glasovaše svi za naše predloženike, osim trojice prodanaca. I g. Fermelja učinio je što mu bijaše moguće, da primami naše birače obećajuć njim čega ni sam neima, te nudeć njim „marke“, koje da je dielio neki Fabris, kojim se je valjda jelo i pilo.

Nu sve to nije pomoglo. Na to skočiše na sve strane loviti nove birače jer se većina onih, koji bijahu jer u Roču nije dala prevariti. Mi bijasmo stalni, da ćemo pobjediti. Glasovalo se prilično mirno. Kad pred konac naloži politički komesar oružniku, da nesmije već nikoga pustiti u dvoranu i da će glasovati jedino oni, koji su u dvorani. Šarenjaci videći na konac, da će ostati za koji glas u manjini porinuše silom u dvoranu poznatoga Frka i nekoga Matuzleta, što je oružnik proti nalogu komesara dopustio Ročki kapelan Haček to mu spočitnu, nu komesar povjerova oružniku, koji je uztvrdio, da se nije nitko u dvoranu poslije zabrane g. komesara uvukao. U ostalom imade nas bar 15 svjedoka, koji ćemo protivno dokazati i ako treba za to priseći. Usljed te prevare propadosmo za 1 glas te bijaše izabrano 5 protivničkih a 1 naš fiducijar Poslije izbora zavladalo je u Roču divlje veselje, pilo se i đeralo, kao za okladu a pijani krnjeli, šarenjaci i prodanci derali se kao da su poludili su naši nosioci djedovske kulture proslavili se tim, što su napali iznenada kapelana Haćka te mu raztukli zlovu. Viditi ćemo što će nato sud, koj je poveo istragu.

Iz Buzeta pišu nam 4. t. m. Jutros smo odpratili u 3 sata naše fiducijare. Ostali su vjerni svi, premda su jih dosta obletali. Antonu Flegu iz Vrha su prije nudjali for. 50, pa 150 i napokon 500 f. nek ostane doma. Ivanu Gržančiću iz Saleža su davali for. 300; Ivanu Škrgatu iz Zajerca for. 150 ili liep komad oranice, a Grgu Vodopiji iz Ročica for. 50. Onaj koj je imao ovoga nagovoriti bio bi dobio takodjer for. 50 da je uspio. Ipak njim je ostao jalov sav njihov podli i nemoralni trud! Pa da se nemoženo ponositi sa ovakvimi čelik značaji! Dao Bog, da su i drugdje ostali vjerni kako ovdje! — Jučer su k nam doletili i nepoznani gosti iz Kopra. Vidjeli smo načelnika Cobola i dr. Gandrini-ja. Viećali su ovdje sa mladjimi bizgavimi vodjami, jer u starih, kao što je Clarici, Agapito i Bigatto, bi reć da ne imaju više vjere. Donesli su sobom i težak tobolac, kojega su onako i odnesli. ako nisu pustili slabo zaslužene dobre ruke svojim prijateljem i nevaljalim kortešom. Nepodmitljivost naših fiducijara biti će gospodu kod pazinskog političkoga družtva uvjerila, da njim ovdje već ne niču ruže. S svojimi „mezzi leali ed onesti“ (!) kojimi se dr. Venier hvastao u glavnoj skupštini onoga družtva, ne će kod nas ništa postići.

O izboru izbornika u Kanfanaru pišu nam, da se je hrvatska stranka posve uzdržala od glasovanja. Izbor vršio se je prošloga četvrtka. Rovinjski Talijani i Vodnjanski Krnjeli obletali su pojedina sela na Kanfanarčini kano i gladni vuci. Poznati talijanski agitator iz Vodnjana donio je prvi put for. 300 u Kanfanar; taj novac podielio je medju četiri uplivne osobe, koje su tim novcem napijale, mitile i kupovale birače. Na izbor nije došlo mnogo birača, jer je u obće zavladalo u ovoj obćini nearetno mrtvilo. Iz podobćine Sošić došlo ih najviše glasovat, jer su to većinom koloni g. Rismonda iz Rovinja pak su dobili strogu zapovied, da moraju doći glasovati za talijanašku listu. Iz Rovinjskog sela, gdje imade 55 birača, glasovala su samo tri prodanca. Iz samoga Kanfanara glasovali su njekoji pod morač a drugi za dobru platju.

Pošten čovjek nije se mogao približiti izboru, a da mu se želudac neokrene videći kako su šarenjačko-krnjelske pijavice onaj nearetni narod poživičile.

Mi držimo, da mora i oblastim u oči pasti, što se je hrvatska stranka posve uztegla od izbora. Ova obćina sačinjavaju, osim par Krnjela, sve sami Hrvati, pak ako se ti Hrvati uztegnu od izbora, il ako se drugi protivnikom prodadu, to zaista nemogu vladati u takovi obćini zdravi odnošaji. Ovo je jedina obćina u čitavoj Istri, koja nije sudjelovala kod izbora. Ogromna većina puka prekrstila je ruke, te se reć bi u zdvojnosti predala na milost i nemilost istarskim nespašencem.

Mi neodobravamo nipošto toga mrtvila naših občinarah, dapače ga oštro odsudjujemo, jer je takovo mrtvilo pogibeljno duši i tielu. Odsudjujemo napose sviestnijo občinare na Kanfanaršćini, koji su bacili oružje na stran, te se povukli u zakutak kano i slabe žene ili nemoćni starci.

U susjednoj občini Bale došli su glasovati samo četiri birači, te su oni izabrali 4 fiducijara i to tako, da su jedan za drugoga glasovali. Ni u ovoj občini nerazbijaju izvanjski občinari t. j. Hrvati talijanskoj gospodi računa, jer je naš puk taj posve zapušćen i zanemaren, bez svećenika i očitelja. Ali što ćemo, kad tako zahtjeva djedovska kultura, da mi ostanemo na vieke u tmini i neznanstvu.

Iz Dalmacije pišu nam 3. t. m. Ovogodišnja ljuta zima kao da je štetonosno djelovala i na naš javni život. Sve se kod nas sleglo i u se poteglo. Oslabile občenje, prekinuo se rad, ciela priroda obumrla a ista se mrtvilost opažala i u dogadjajih i u djelovanju na polju borbe naše. To je bilo uzrokom, da Vam se javljao nisam. Sad nas je malo probudio razpis novih izbora, na koje je živa priprema. Talijanaši osokoljeni riečima vlade, da će ona podupirati samo umjerene življe, samo one, koji austrijsko jedinstvo i današnji red predpostavljaju pravednim i zakonitim težnjam svoga naroda, ponudiše joj, da ona postavi kandidate, koje ona hoće, i da za njih radi. te da će oni svi tima dati svoj glas, samo pod uvjetom, da se ti kandidati nazivaju Talijani. Ali kako stvari stoje u najpovoljnijem za njih slučaju, čini se, da bi im mogao prodrieti cigli jedan njihov kandidat. Medjutim oni svojim prirodjenim šarlatanstvom viču na sve strane na netočnost listina i na hrvatsko nepoštenje. Nalaze na stotine mrtvih i bezpravnih uvrštenih u izborne listine, što poslje malo u svom glasilu oprovrgnu, ali što ne oprovrgavaju Vaše tršćanske novine, koje pobužno sve te ludorije pretiskavaju, da strani svieat obmame i uzmognu sutra pripisati svoj poraz tim tobožnjim zloporabam, a ne probudjenoj hrvatskoj sviesti.

Za Srbe se glasa, da će postaviti samostalno svoje kandidate u nekih kotarih. *) Da onemoguće pobjedu talijanaša u izboru veleposjednike, možda će se sporazumjet hrvatska stranka sa Srbima; što na neku nebi bilo prikorno, jer danas, kad valja dokazati, da je Dalmacija jedino hrvatska zemlja, nezgoda bi bila, da probije i cigli talijanaš, a osobito od veleporezника, što bi se tumačilo, da su Hrvati sve sami prosjaci, a sve finije stanovništvo, da je talijansko.

Stranka, koja želi da naši zastupnici radikalnije djelaju, nije postavila svoje kandidate. Zato nebi bilo zgodno bacat klipove pod noge sadašnjim hrvatskim zastupnikom i tim staviti u dvojbu uspjeh izbora. Žaliti je, da se velikodušna mladost, koja iskreno ljubi domovinu, u svom plemenitom zanosu oslanja na ljude, za koje se vidi očito, da ih vodi sliepa strast i mržnja, uzroci, koje nećemo sad probirati. Ovi ju ljudi vode ne k svjetlu napredka, kuda je smjer stranke prava. već put nepreglednih tmina. Ti ljudi škode dobru glasu stranke prava; oni se njezinom snagom i ugledom služe za svrhe, koje bi reć, da niesu baš čiste. I ako ne odobravamo nimalo rad dosadašnjih naših zastupnika, imade i medju njima vrlo častiva muževa, na koje narodnja volja može i mora uplivati i naznačit jim pravac rada; ali da se radi ne slaganja s njima dademo zavesti i izrabljivati od privatne mržnje, koja se iz daljeg motreći prečinja smješnom, to nebi imala dopustiti hrvatska mladež. Ona ima sad „Crvenu Hrvatsku“, oko koje bi se mogla skupit podpomoć ju, da se proširi, i više se bavit uzmogne našimi pitanji, što joj sad mali prostor i velika domaća nevolja ne dopuščaju.

Prošle sedmice smo imali i diplomatičkih banketa. Posjetila je naime njemačka mornarica spljetsku luku, a njoj na čast priredjena bje sjajna gostba, na kojoj je načelnik g. dr. Bulat nazdravio vjernom savezniku našeg vladara, caru njemačke, zaboravljajuć sa koje strane dolazi sve zlo, koje nas bije. Tu su daleko preskočene granice najširjeg slavenskog gostoljublja, te nam se namiču na pamet rieči našega Starogа, koji je nekom zgodom kazao, da su naši gospodari preplemeniti i velikodušni, koji bi drugčije mogli radit, kad smo mi tolike hrdje. —

Dopao nam je glas o sjajnoj Valoj

[1]) Zašto niste reklamirali? Op. Ured.

*) Kako se čuje i što je bilo za predvidjati, sklopili su Srbi kompromis za Talijanaši. U čast im. Ured.

pobjedi, *) mi Vam se brataki radujemo, spravljajuć se i mi na mejdan junački, o kojemu ću Vam, nadam se, dobre glase javiti. —

„Slovanska čitalnica“ u Trstu priredjuje u subotu dne 7. marča 1891. u vlastitih prostorijah koncert sa vrlo bogatim programom. Sudjelovati će kod koncerta gdja Glaser-Dobrowska pl. Junosza gdja Strasser-Čehova, g. Žurek, g. Macak i domaći pjevački zbor.

Izkaz darova i prinosa hrvatskom pripomoćnom družtvu u Beču za g. 1890.

Članovi u Beču po 2 for.: Vendler Karlo, Murnik Jakob, Eugen Barac-Repenjski, Dušan Mangjer, Josip Ožbold, Bogdan Bradaška, Rudolf Wagner, Bogdan Musulin, Ante pop Katalinić, Josip Škarica, Hinko Šnapp, Stjepan Miletić, dr. Franjo Zbjerzchowsky, Josip Smolčić. — Darovatelji: preuzvišeni Franjo barun Filipović 20 for. Prof. Vatroslav Jagić 5 for. Slavn dalmatinski sabor 100 for. Slavna hrvatska komercijalna banka 20 for. Slavna osjeguravajuća zadruga „Croatia“ 15 for. Sl. požežka štedionica 10 for. Slavna varaždinska štedionica 5 for. Slavno sriemsko štedionično eskomptno i dioničko družtvo u Vukovaru 5 for. Presv. Irka barunica Vranicani 10 for. Dr. Dominik Linardić 10 for. Kosta conte Vojnović 5 for. Rudolf Čičin 2 for. Ante Bajlon 1 for. — Gosp. dr. Josip Aranza sakupio u Zadru i na Ricci po 2 for.: Vicko Danilo, A. Nisetio, A. Ströll, Josip Delić. N. Andrović, Danilo Čorak, L. P. Relja trgovac. N. Simić. Stjepan Buzolić, A. Pajkurić; po 1 for.: Don Stjepan Roglić. Marin Babić. Antun Volarić, Pero Kovačević; po 3 for.: Karlo Copani, J. pop Danilo; po 5 for.: Lovrić posjednik, Ante Brčić. Dr. Frane Danilo, Josip vitez Peričić, Juraj Biankini urednik, Josip pl. Lantana, dr. Josip Marčelić, dr. Josip Aranza. — Sakupljeni milodari po Anriji Šainu na slavnu uspomenu Hrvata Mrkiće i Vodičke sloge („Narodni List“ br. 95. od 6. decembra 1890.) 30 for. 20 novčića.

(Konac sliedi).

Prilog. Denašnjemu broju dodan je tiskani arak iz poznatog diela pokojnoga kraljeviča Rudolfa: Austro-Ugarska popisana i oriana.

*) Pobjeda bi bila, kad bi poštenje još barem u imenu obstojalo. Što se je u zapadnom dielu Istre dogadilo, to se nije još u svietu čulo. Ured.

Brzojavi „Naše Sloge“.

Postojna, 3. marča. Ferjančić z ogromno večino glasov prodrl.

Kopar, 4. marča. Laginja 65, protivnik 23 glasa.

Vodnjan, 4. marča. Protivna komisija odbila dva naša glasa, jednog jer da je u listi za izbore izbornika unešen Anton Vitasovich fù Antonio detto Carlin, a da je u listi potvrdjenoj od kapetanata, koja je danas služila izboru, izpušten „Carlin“, prem na svietu takvog imena drugog neima. Anton Silian fù Antonio, jer da je s bratom glasovao fiducijare, a sada s izkaznicom sam.

Pošto je uništenje svojevoljno, bez ikakvog podloga, protuzakonito polak izjave komisarove, koji se odrešito tomu postupku protivio, pohitite na vladu. Laginja dobio 13. Vergottini 29. Dva naša protuzakonito uništena.

Krk, 4. marca. Za Spinčića glasovalo jednoglasno 42 izbornika.

Volosko, 4. marca. Spinčić dobio 74 glasa, a Pipp Kastelčev glas.

Pazin 4. mača. Spinčić izabran sa 169 glasova.

Tolmin 4. marča. Gregorčić 188, Tonkli 73 glasov.

Poreč 5. marča. Protivni manjkali tri, naših nijedan, protivni pripuščeni svi, naših nepripuščeno devet kod prvog i drugog glasovanja. U Vodnjanu nepripuščena još dva naša kod drugog glasovanja. Samo takovim nezakonitim načinom pobjedili protivnici.

Zahvala.

Gg. svećenikom, znancem, prijateljem i drugim bogoljubnikom, koji su danas našemu premilomu pokojniku, gosp. popu

Antonu Mataniću,

župniku i dekanu

izkazali zadnju počast izprativ njegove zemske ostanke do posliednjeg počivališta, zahvaljujemo najsrdačnije.

Vrbnik, 26. febrara 1891.

Tugujuća rodbina.

30—12

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod angjela čuvara C. Brady-a u Kromerizu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene za polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady

Cieua male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Navod, kako se dá racijonelno odpomoći pri kašlju, hripavosti, astmi in izmečkih razpošilja brezplačno 1—3

A. Zenkner, Berlin 26.

Resno svarilo

do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve posojila ali pa kot volilo svojej družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnice zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; sledijič porabljiva za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojno usiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najugotovejša, najvarčnejša in najboljša naložitev kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi kralinicami. 19—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove natmeno ali pismeno, povsem tiskretno in brezplačno.

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein“

Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osebnega kredita.

Lutrijski brojevi

Dne 21. febrara

Beč	16	28	37	77	29
Grac	65	7	49	11	87
Temešvar	63	86	53	89	45
Inšpruck	83	34	48	11	20

Dne 25. febrara.

Brno	61	78	32	89	9

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 12—52

Krasne uzorke za privatne naručitelje 20—5 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, lirre; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere. Plaid za putnike od 4 - 14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene sukneno tvari nimalo jeftine cunje, štono ih ponuda sudjaja, te jedan podpuno krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi ux koja stotina naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga prava alieparija, kad trdke sa sukuom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodano. —

Odrezci, koji se neskpadaju, zamjenjuju se il se povrati novac. Kod naručbe treba naznati boju, dalljnu i cienu.

Pošiljke jedino sa poštarsko ponzetje preko 10 for. franko. 3—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, českom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Križistilne krogljice, nekdaj imenovane **univerzalne krogljice,** poznate kot domače sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljatvi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve križistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodca 40 kr., prosto poštnino 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Življenska esenca (Pražke kapljice) stekleničica 22 kr

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las. škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvratno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih omnanjene. 11—12

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri doposiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kaker po povzetju. 12—12

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

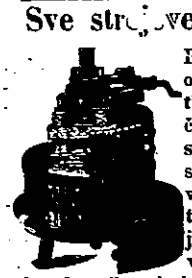

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obračanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice,** strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckselove strojeve za rezanje krme,** mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalnice, **tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori,** strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke, spreme za konobu,** sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

1—20

Ig. Heller, Beč

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom eziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Unio catholica

zavod za uzajemno osjeguranje škoda, u Beču (I. Bäckerstrasse 14)

dozvoljen ministarskom naredbom od dne 28. febrara 1889.

Zavod osjegurava:

Pokretan i nepokretan posjed proti škodam od požara, stricke i eksplozije. Za takovo osjeguranje jamče uzajemno prvi uzajemno osjeguravajući zavodi, koji su članovi dielitbenog družtva uzajemnih osjeguravajućih družtva. Uslied saveza sa uzajemno osjeguravajućimi zavodi može „UNIO“ poduzeti osjeguranja u najvećoj vriednosti, te dajo na temelju toga saveza osjeguranim najveće jamstvo i sjegurnost Svakogodišnji višak razdieliti će se medju osjegurane.

Ovaj zavod uveo je takodjer novu, do sada nepoznatu struku osjeguranja t. j.:

Osjeguranje crkvenih zvonova proti razbitju ili razpuknutju. U ovu struku spadaju ona škoda, kojih nisu posliedice požari, već koji nastaju uslied bilo kojih drugih razloga. K sudjelovanju kod te nove osjeguratelјne struke pozvani su ponajprije gg. crkveni predstojnici.

Posreduje „UNIO“ takodjer kod prvih uzajemnih osjeguravajućih družtva:

osjeguranje na život i proti nezgodam.

U posla osjeguranja neka se izvoli občinstvo obratiti na glavno zastupstvo u Trstu ili na pojedine njegove zastupnike koji će biti imenovani u gradovih i občinah.

Zastupnike u pokrajini izručа se poštenim i pouzdanim osobam, koje neka se ustmeno ili pismeno obrate na podpisano glavno zastupstvo.

TRST, mjeseca julija 1890.

Glavno zastupstvo zavoda „UNIO CATHOLICA“ u Trstu za Primorje (Istra, Trst i Gorica) **i Dalmaciju.**

M. MANDIĆ.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj II. U Trstu 12. marča 1891. Godina XII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 5 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebilježorani listovi se neprimaju. Predplata s poštarskom stoji 4 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 2 za pol godine. Izvan carevine više poštarina

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala z se u Via Carintia br. 25

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Presvjetlomu gospodinu

Dr. Dinku Viteziću

u Krku.

Presvjetli gospodine!

Tumačimo čustva svih Hrvata i Slovenaca Istre, dajuć ovu izjavu:

Vi ste, presvjetli gospodine, za mnogo godina zastupali iztočne kotare Istre na carevinskom vieću u Beču, a sada to odklonili obzirom na godine i breme, koje nose.

Vi ste se svakom zgodom toplo zauzeli za ovaj mukotrpni narod, razlagali ste često njegove potrebe do najzabitnijih krajeva; kazivali ste načine, kojimi bi se unapredilo tjelesno i duševno blagostanje ovoga pučanstva.

U Vašem zastupničkom radu Vaše se djelovanje nije omedjašilo samo na kotare, koje ste zastupali; Vi ste radili i govorili o koristi ciele Istre; Vi ste često spominjali cielo Primorje; Vi se, kao pravi Hrvat, nikada niste ogriešili o stožere, na kojih počiva slava dinastije i korist naroda hrvatskoga.

Medju te sjajne uspomene Vašega rada ide još jedna, a to je: da ste, razumjevajuć pravo naš položaj, uvjek toplo gojili bratsku slogu i zajedinstvo sa našom braćom Slovenci, te sve što smo mi Hrvati krvavo stekli, stečeno je i za njih i njihovom poneću!

Sila Vaše rieči pokazala se je u oduševljenom jednoglasnom izboru našega prvaka Spinčića, kojega ste Vi narodu preporučili.

Na prostranom polju narodnom, još uvjek ostaje Vami silnoga rada. Neka bude blagoslovljen!

U ime naroda i u ime nas svih, što smo budi koliko u javnom djelovanju, primite, presvjetli gospodine, izraz našega priznanja i naše duboke zahvalnosti.

U Trstu dne 11. marča 1891.

„Naša Sloga“.

Mojim izbornikom upravnih kotara: Kopra, Poreča i Pulja!

Dična moja braćo!

Kad nisu mogli u nagovorom, ni zastrašivanjem, ni novcem naši narodni protivnici ništa od Vas postignuti, jer ste bili stalni kao stiene, da na 4 marča glasujete moje ime, koje ste svi do jednoga u srcu nosili, — onda su se dali na očito kršenje zakona.

Mislim, da je istina, jer mi je to potvrdio sam cesarski namjestnik u Trstu, da su vladini povjerenici kod izbora protestovali proti težkim povredam zakona, proti nasilju, koje Vam se je dogodilo mnogim, što ste došli da glasujete za našu stranku. —

Zadnja rieč o valjanosti onog izbora još nije rečena, a ta će, ufam se stalno, biti za Vašu čast!

Ja Vam srdačno zahvaljujem na trudu i na žrtvah, koje ste onaj dan podnesli. Tu moju zahvalnost pokazati ću Vam, ako Bog dà, prije ili kasnije činom.

Za sada Vas bratski opominjem i zaklinjem, da budete mirni i da strpljivo podnosite sve poruge, sva izazivanja, koja Vam jesu, i koja Vam još budu učinjena.

Ovo su težki dani kušnje za Vas i za mene, ali mi ćemo ih prestati našim razborom i Božjom pomoći.

Nemojte misliti, da nemа načina za ukrotiti i politička brigantstva. Ima, jer živimo u ustavnoj državi, i imamo cesara i kralja, koj se je zakleo bditi nad tim, da se vrše zakoni i da bude pravice!

Naša će stranka učiniti zakonitim putem sve, da bude zadovoljeno Vašemu pravednomu ogorčenju!

Mnogih oči uprte su u Vas. — Pravednici pozdravljaju Vas izkazom tople ljubavi. Pokažite i na dalje, da ste to podpuno zaslužili, kako je osvjedočen i Vaš zakoniti zastupnik.

Pulj, dne 10. marča 1891.

Dr. Matko Laginja.

Očitovanje.

Iz raznih strana porečkoga kotara doznajem, da se naš dobri puk na mene srdi, što sam ga tobož prevario, zagotoviv mu putem našega časopisa i kroz prijatelje naroda, da se neće dne 4. t. m. prigodom izbora zastupnika, od strane Talijana, nikomu ništa zla dogoditi.

Istini za volju moram očitovati, da me je pozvao k sebi pred izbori c. kr. namjestnik presvj. gosp. vitez Rinaldini, te mi opetovno zadao tvrdu rieč, da se neće dogoditi nikomu od naših, bilo izbornika ili njihovih pratioca, ništa zla, budu li se samo mirno i pristojno ponašali i ako nedodju naši fiducijari praćem prevelikim množtvom prijatelja.

Tako čvrsto i odlučno zadatoj mi rieči od c. kr. namjestnika, morao sam vjerovati; a da sam makar i u snu predvidjao, da će doći do razbojničkog napadaja na naše mirno prolazeće fiducijare u glasovitom Višnjanu, upozorio bi bio ne samo gg. fiducijare već i sve njihove prijatelje, da se dobro priprave i oboružaju proti lupežom i razbojnikom, koji ih napadoše iznenada a gluho doba noći.

U Trstu, dne 11. marča 1891.

M. Mandić,
urednik.

DOPISI.

Oprtalj, početkom marča 1891. [Izbori fiducijara u našoj občini]. (Konac). Tako eto se postupa sa hrvatskim kmetom, koj krvavimi žuljevi plaća i nosi občinske troškove, a kad se radi o stvari, koja se tiče njegovog životnog interesa — tad se neda to občinarom niti na znanje, barem ne onako, kako se pristoji i kako je potrebito. Koj je pak uzrok tom kriomčarenju? Eh, nije težko pogoditi toga onomu, koj poznade občinu Oprtalj. U toj bo občini (izvan gnjezda) stanuju sami kmetovi, koj su svi hrvatskog roda i jezika, kmetovi, koj su se zadnjih godina ponešto iz sna, iz mrtvila narodnog prenuli —, kmetovi, koji su počeli spoznavati, tko je njihov prijatelj, tko neprijatelj, kmetovi, koji se neplaše više gospodskih velada, pa to je onaj bodac, koj je gospodu talijansku danju i noćju ubadao; to je onaj trn, koji jih je uznemirivao, to je što jim zadavalo smrtan strah, — drhtalicu kod mirnih izbora. Vide bo i sami, da jim visi nad glavom osvetnički mač —, uvidjaju, da su dani njihovom pašerovanju izbrojeni — opažaju, da je „ščavo“ otvorio svoje oči, te da hoće da gospodari sam u svojoj kući, da ne treba skrbnika (tutora) nikakvih; — To su Vam eto uzroci lukavog ponašanja gospode oprtaljske; to su razlozi, koji su gospodu Oprtaljsku, Bujsku, i Motovunsku silno uznemirili, uzroci, koji su dr. Veniera, Vigina, dr. Guardabasso, Coracu itd. po oštroj buri i mrazu u Oprtalj nagnali na dan izbora, da svojim nagovaranjem, pritiskom i uplivom hrvatskog kmeta zamlieče, i obmame, da glasuje proti svojoj savjesti, proti svojem osvjedočenju, da gazi svoj jezik, svoju krv, da izda braću svoju, da se iznevjeri svomu rodu.

U podobćinah vrlutali su talijanske akitalice, šarenjačke podrepnice nagovarajuć birače, da glasuju za talijanske fiducijare ili da ostanu kod kuće — strašeć jih, da će spasti pod „Kroaciju“ ako glasuju za hrvatsku listu, da će morat plaćat na jaja, na vozi, na mizu — dapače na sva 4 kola od vozа, na sve četiri noge od mixe, na ženu; da „Kroacija“ ima 80 milijuna duga, pa da bi rada zajahat Istru, da joj pomogne izplatiti taj dug i drugih sličnih ludorija, čemu mnogi tužni kmetovi povjerovaše, zdvojno pitajuć svoje ljude za savjet, jel to istina ili ne.

Osvanno dan izbora. — Sve što se više približavno čas — sve to više trepetahu protivnici. Usprkos oštroj buri, koja je duvala, usprkos špletkam talijanaškim, došlo naših toliko na biralište, da držasmo pobjedu u ruci. Složiv se birači iz Gradina, Topolovca, Krasa i sv. Ivana u krčmi na „Kolovozu“ odputiše se kao utaborena vojska okolo 60 na broju u gnjezdo Oprtlje sa Iv. Oršićem na čelu. Kad vidješe to oprtaljska i bujska gospoda, pozlilo jim je od straha, nu progutav nekoliko pilula, ohrabriše se te navališe koj na jednog birača, koj na drugog, da ga svojim laskavim govorom obmame i zavaraju. Nije se tuj sramio Doktor sa razdrpanim seljakom po ulici šetati, moleć i zakliojajuć ga, da za talijansku listu glasuje. Bijaše tuj čopor janjaca i ovaca, a med njimi skoro jednaki broj lavova, koji su gutali i gnječili janjce i ovce, do kojih su mogli. Ovce i janjci bijahu bez pravog pastira. — Sami i golasti kmetovi sa jedne strane, a sve gospoda u veladah — puni novaca i prefriganosti sa druge strane. Tuj se vodilo kmetove u krčmu na pitje i žerilo, plaćalo se jelo i pilo „alla maka“, kako kola glas preko 200 forinta.

Lakomnost, i prožderlost nekojih seljaka pripomogne talijanskoj pobjedi. Najviše bilo je Ždrenjaca i Berdalina, koji glasovaše za Talijane. Čvrsto se držahu osobito Krašani i sv. Ivančani, akoprem se i medju njima našla kakva kukavica. Iz Topolovca glasovaše za njihovu listu četiri, a medju timi i njihov glavar — zastupnik Tripar, talijanski fiducijar, koj da je i nagovarao naše ljude, da glasuju za Talijane. Imena ostale trojice nećemo za ovaj put imenovati, moguće da će se sami osvjestiti i pokajati svoga grieha. Odlikovaše se osobito birači iz sela Topolovac. Hrvoji, Žrnovac i Koromači, a Kupčani ostadoše na svoju sramotu svi kod kuće i to usljed nagovaranje A. Vigina iz Brda. Topolovčani! otvorite oči i pazite koga si u buduće za zastupnika izaberete. Odlikovaše se i Gradinci, akoprem nas je „Mizimac“ izdao i nagovarao naše ljude nek glasuju za Talijane, ili neka idu kući, jer da smo tako i tako propali, čemu mnogi povjerovaše. Reć bi, da je neki u Gradinu obolio poslje izbora, i to usljed prekomjernog jela i pila gospodarskog. Jarkar izpričao se bolešću (!) Iz Čepića glasovaše sami tri —, 2 za nas a 1 za nje!

Pri svršetku izbora, kad vidiše naši, da su propali, glasovao je na žalost i Ipsa Jakov pok. Jakova, naš fiducijar iz Brda za njihovu listu, čega nemožemo na nijedan način odobriti, tim se bo krši zadana vjera i guši narodna sviest u ostalih biračih.

Po staroj navadi talijanskoj zaklaše onu istu večer pulića, kojim se tovišo i mnogi kmetovi do u petak poslje poldan. Pulića, da je poslao „deputat in erba“.

Tako eto svršiše ti izbori. Tko se može sa uspjehom ponositi? Zar protivnici? Zaista ne, već naši pošteni kmetovi, naša stranka, koja bijaše vriedna poslati na biralište svojih stalnih 60 birača, dočim nebijaše g. 1885. niti jednog našeg birača, jer nije bilo niti protutalijanske stranke. Čast dakle tim 60 biračem, koji su pokazali, da u njima gori iskra rodoljublja i poštenja, a onim koji se pustiše prevariti kličemo: Bog Vam oprostio i pamet razsvjetlio za buduće izbore občinske, od kojih odviši najviše uspjeh bud zemaljskih bud državnih izbora.

Hrvat iz grada Oprtlja.

U Malom Selu koncem febrara 1891. Nedavno se je obavio popis puka i na našem Otoku, kao i po ostaloj državi. Kao drugdje tako su i ovdje naši protivnici izmislili način kako da nas zataru, nemoguć drugako, barem na papiru. Mi nepojmimo koliko se pouzdanja može imati u ovakav čin kad se eno obavlja kako n. pr. kod nas. Reć bi, da je nadzirati imala taj posao naša politička oblast, koja je doduše i izdala neke naredbe, te uplivala na izbor povjerenika barem toliko, u koliko nije dozvolila, da bi povjerena bila ta zadaća ljudima, koji nebi njoj bili po ćudi. A koji su to ljudi našemu poglavaru neprijatelji?

U Velom selu, kad je imala občina označiti svog fiducijara, občinsko je zastupstvo utanačilo svotu za potrebne troškove, te ponudilo taj posao trim osobam, koje su odbile ponudu nehoteć preuzeti taj posao. Da izvadi iz neprilike občinu ustade pop Ante Petrina, te ponukan ljubavlju za rodno svoje mjesto ponudi se sam za popis puka, pod uvjetom, da troškovi ustanovljeni u tu svrhu, budu namjenjeni za poljepšanje pustoša pred palačom njegove visosti Nadvojvode Stjepana. Velikim oduševljenjem primi Veloselsko zastupstvo tu ponudu, te javi poglavitomu c. kr. kot. poglavaru, da bijaše pop Ante Petrina odabran povjerenikom za popis puka. Veloselsko pučanstvo pako, koje se uprav iztiče odanošću prama slavnoj vladajućoj kući bilo je tim u velike zadovoljno i harno popu Petrini, koji je i ovaj slučaj upotrebio, da dade izraz tog čuvstva našega pučanstva. Ali Petrina kao uzoran svećenik, dobar domorodac, ostao je uvjek vjeran svojoj prošlosti; on nije zaboravio, da su njegovi predji bili najčvršći i najpoštojaniji branitelji glagoljice u naših stranah; on svedjer radi i čuti a pukom; on neće, da zataji svoj rod; on se priznaje i ne stidi se nikada kazati da je Hrvat. To bijaše dosta! Poglaviti gospodin kotarski poglavar nije se ni za čas obazreo na uvjete, pod kojimi je častni i domoljubni Petrina preuzeo rečeni posao; nije ni za čas promislio kakav bi utisak na puk moglo to učinit, ako se bude on suprotivio izboru Petrine, već odgovori jednostavno občini, da on popa Petrine nemože odobriti kao povjerenika za popis puka s jedinog razloga, što je on tobož zapriečen drugimi poslovi svog zvanja. Častni gosp. Petrina, koj se je bio

pobjedi, *) mi Vam se bratski radujemo, spravljajuć se i mi na mejdan junački, o kojemu ću Vam, nadam se, dobre glase javiti. —

„Slovanska čitalnica“ u Trstu priređuje u subotu dne 7. marča 1891. u vlastitih prostorijah koncert sa vrlo bogatim programom. Sudjelovati će kod koncerta gdja Glaser-Dobrowska pl. Junoszа gdja Strasser-Čehova, g. Žurek, g. Macak i domaći pjevački zbor.

Izkaz darova i prinosa hrvatskom pripomoćnom družtvu u Beču za g. 1890.

Članovi u Beču po 2 for.: Vendler Karlo, Murnik Jakob, Eugen Barac-Repenjski, Dušan Mangjer, Josip Ožbold, Bogdan Bradaška, Rudolf Wagner, Bogdan Musulin, Ante pop Katalinić, Josip Škarica, Hinko Šnapp, Stjepan Miletić, dr. Franjo Zbierzchowsky, Josip Smolčić. — Darovatelji: preuzvišeni Franjo barun Filipović 20 for. Prof. Vatroslav Jagić 5 for. Slavna dalmatinski sabor 100 for. Slavna hrvatska komercijalna banka 20 for. Slavna osjeguravajuća zadruga „Croatia“ 15 for. Sl. požežka štedionica 10 for. Slavna varaždinska štedionica 5 for. Slavno sriemsko štedionično eskomptno i dioničko družtvo u Vukovaru 5 for. Presv. Ivka barunica Vranicani 10 for. Dr. Dominik Linardić 10 for. Kosta conte Vojnović 5 for. Rudolf Čičin 2 for. Ante Bajlon 1 for. — Gosp. dr. Josip Aranza sakupio u Zadru i na Rieci po 2 for.: Vicko Danilo, A. Nisetio, A. Ströll, Josip Delić, N. Andrović, Danilo Čorak, L. P. Relja trgovac, N. Simić, Stjepan Buzolić, A. Pajknrić; po 1 for.: Don Stjepan Roglić, Marin Babić, Antun Volarić, Pero Kovačević; po 3 for.: Karlo Copani, J. pop Danilo; po 5 for.: Lovrić posjednik, Ante Brčić, Dr. Frane Danilo, Josip vitez Peričić, Juraj Biankini urednik, Josip pl. Lantana, dr. Josip Marčelić, dr. Josip Aranza. — Sakupljeni milodari po Anriji Šainu na slavnu uspomenu Hrvata Mrkiće i Vodičke sloge („Narodni List“ br. 95. od 6. decembra 1890.) 30 for. 20 novčića.

(Konac sliedi).

Prilog. Današnjemu broju dodan je tiskani arak iz poznatog diela pokojnoga kraljevića Rudolfa: Austro-Ugarska popisana i oriesana.

*) Pobjeda bi bila, kad bi poštenje još barem u imenu obstojalo. Što se je u zapadnom dielu Istre dogodilo, to se ajle još u svietu čulo. Ured.

Brzojavi „Naše Sloge“.

Postojna, 3. marča. Ferjančić z ogromno večino glasov prodrl.

Kopar, 4. marča. Laginja 65, protivnik 23 glasa.

Vodnjan, 4. marča. Protivna komisija odbila dva naša glasa, jednog jer da je u listi za izbore izbornika unešen Anton Vitasovich fù Antonio detto Carlin, a da je u listi potvrdjenoj od kapetanata, koja je danas služila izboru, izpušten „Carlin“, prem na svietu takvog imena drugog neima. Anton Silian fù Antonio, jer da je s bratom glasovno fiducijare, a sada s izkaznicom sam.

Pošto je uništenje svojevoljno, bez ikakvog podloga, protuzakonito polak izjave komisarove, koji se odrešito tomu postupku protivio, pohitite na vladu. Laginja dobio 13. Vergottini 29. Dva naša protuzakonito uništena.

Krk, 4. marca. Za Spinčića glasovalo jednoglasno 42 izbornika.

Volosko, 4. marca. Spinčić dobio 74 glasa, a Pipp Kastelčev glas.

Pazin 4. maču. Spinčić izabran sa 169 glasova.

Tolmin 4. marča. Gregorčič 188, Toukli 73 glasov.

Poreč 5. marča. Protivni manjkali tri, naših nijedan, protivni pripušćeni svi, naših nepripušćeno devet kod prvog i drugog glasovanja. U Vodnjanu nepripuščena još dva naša kod drugog glasovanja. Samo takovim nezakonitim načinom pobjedili protivnici.

Zahvala.

Gg. svećenikom, znancem, prijateljem i drugim bogoljubnikom, koji su danas našemu premilomu pokojniku, gosp. popu

Antonu Mataniću,

župniku i dekanu

izkazali zadaju počast izprativ njegove zemske ostanke do posliednjeg počivališta, zahvaljujemo najsrdačnije.

Vrbnik, 26. febrara 1891.

Tugujuća rodbina.

30 - 12

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod angjela čuvara C. Brady-a u Kromeriža (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady

Ciena male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Navod, kako se dá racijonelno odpomoći pri kašlju, hripavosti, astmi in izmečkih razpošilja brezplačno 1—3

A. Zenkner, Berlin 26.

Resno svarilo

do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je nameč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejano smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; sledniič porabljiva za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najugotovejša, najvarčnejša in najboljša naložitev kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi kramilnicami. 19—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein“

Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

Lutrijski brojevi

Dne 21. febrara

Beč	16	23	37	77	29
Grac	65	7	49	11	87
Temišvar	68	86	53	89	45
Innsbruck	13	34	48	11	20

Dne 25. febrara.

Brno	61	78	32	39	9

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 12—52

Krasne uzorke za pritalne naručitelje 20—5 **badava i franco.**

Još nevidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se takon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Doskin za visoko sveštenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livre; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari sujes: per Plaid za putnike od 4 -14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene sukne i tvari nipošto jeftine cinje, štono ih gosrod nudijo, te jedva podnose krvjačke troškove, neka se obrati na

Ig. Stikarovsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milljuna for. o. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čorjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko vrieme prestalo, te je ono uslied toga prava slieparija, kad tvrdke se sukcem objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko ponzetje preko 10 for. franko. 3—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, českom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

J. PSERHOFERA

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, nekdaj imenovane **univerzalne krogljice**, poznate kot domače sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljatvi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., pošmine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Življenska esenca (Praške kapljice) stekleničica 22 kr

Angležki čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las. škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmaceutične specijalitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene. 11—1.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati: večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—12

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze; **Häckselove strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i **vinske tiskalnice**, **tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke**, **spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, prače strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč 1—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom eziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Unio catholica

zavod za uzajemno osjeguranje škoda, u Beču (I. Bäckerstrasse 14)

dozvoljen ministarskom naredbom od dne 28. frbrara 1889.

Zavod osjegurava:

Pokretna i nepokretna posjed proti škodam od požara, striele i eksplozije. Za takovo osjeguranje jamče uzajemno prvi uzajemno osjeguravajući zavodi, koji su članovi dielitbenog družtva uzajemnih osjeguravajućih družtva. Uuljed saveza sa uzajemno osjeguravajućimi zavodi može „UNIO“ polurezli osjeguranja u najvećoj vriednosti, te daje na temelju toga saveza osjeguranim najveće jamstvo i sjegurnost Svakogodišnji višak razdieliti će se medju osjegurane.

Ovaj zavod uveo je takodjer novu, do sada neporoznatu struku osjeguranja t. j.:

Osjeguranje crkvenih zvonova proti razbitju ili razpuknutju. U ovu struku spadaju one škode, koji nisu posliedice požari, već koji nastaju uljed bilo kojih drugih razloga. K sudjelovanju kod te nove osjeguratelne struke pozvani su ponajprije gg. crkveni predstojnici.

Posreduje „UNIO“ takodjer kod prvih uzajemnih osjeguravajućih družtva:

osjeguranje na život i proti nezgodam.

U poslu osjeguranja neka se izvoli občinstvo obratiti na glavno zastupstvo u Trstu ili na pojedine njegove zastupnike koji će biti imenovani u gradovih i občinah.

Zastupnje u pokrajini izvrše se poštenim i pouzdanim osobam, koje neka se ustmeno ili pismeno obrate na podpisano glavno zastupstvo.

TRST, mjeseca julija 1890.

Glavno zastupstvo zavoda „UNIO CATHOLICA“ u Trstu za Primorje (Istra, Trst i Gorica) **i Dalmaciju.**

M. MANDIĆ.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj II. U Trstu 12. marča 1891. Godina XII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripoštana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u tiskanju opetovanja po pogodbe na upravnm. Novci se šilju poštarskom naputnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 3 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Presvjetlomu gospodinu

Dr. Dinku Viteziću

u Krku.

Presvjetli gospodine!

Tumačimo čustva svih Hrvata i Slovenaca Istre, dajuć ovu izjavu:

Vi ste, presvjetli gospodine, za mnogo godina zastupali iztočne kotare Istre na carevinskom vieću u Beču, a sada to odklonili obzirom na godine i breme, koje nose.

Vi ste se svakom zgodom toplo zauzeli za ovaj mukotrpni narod, razlagali ste često njegove potrebe do najzabitnijih krajeva; kazivali ste načine, kojimi bi se unapredilo tjelesno i duševno blagostanje ovoga pučanstva.

U Vašem zastupničkom radu Vaše se djelovanje nije omeđjašilo samo na kotare, koje ste zastupali; Vi ste radili i govorili o koristi ciele Istre; Vi ste često spominjali cielo Primorje; Vi se, kao pravi Hrvat, nikada niste ogriešili o stožere, na kojih počiva slava dinastije i korist naroda hrvatskoga.

Medju te sjajne uspomene Vašega rada ide još jedna, a to je: da ste, razumjevajuć pravo naš položaj, uvjek toplo gojili bratsku slogu i zajedinstvo sa našom braćom Slovenci, te sve što smo mi Hrvati krvavo stekli, stečeno je i za njih i njihovom pomoću!

Sila Vaše rieči pokazala se je u oduševljenom jednoglasnom izboru našega prvaka Spinčića, kojega ste Vi narodu preporučili.

Na prostranom polju narodnom, još uvjek ostaje Vami silnoga rada. Neka bude blagoslovljen!

U ime naroda i u ime nas svih, što smo budi koliko u javnom djelovanju, primite, presvjetli gospodine, izraz našega priznanja i naše duboke zahvalnosti.

U Trstu dne 11. marča 1891.

„Naša Sloga".

Mojim izbornikom upravnih kotara: Kopra, Poreča i Pulja!

Dična moja braćo!

Kad nisu mogli ni nagovorom, zastrašivanjem, ni novcem naši nadni protivnici ništa od Vas postigti, jer ste bili stalni kao stiene, da 4 marča glasujete moje ime, koje ste svi do jednoga u srcu nosili, — da su se dali na očito kršenje zakona.

Mislim, da je istina, jer mi je to potvrdio sam cesarski namjestnik u Trstu, da su vladini povjerenici kod izbora protestovali proti težkim povredam zakona, proti nasilju, koje Vam se je dogodilo mnogim, što ste došli da glasujete za našu stranku. —

Zadnja rieč o valjanosti onog izbora još nije rečena, a ta će, ufam se stalno, biti za Vašu čast!

Ja Vam srdačno zahvaljujem na trudu i na žrtvah, koje ste onaj dan podnesli. Tu moju zahvalnost pokazati ću Vam, ako Bog dà, prije ili kasnije činom.

Za sada Vas bratski opominjem i zaklinjem, da budete mirni i da strpljivo podnosite sve poruge, sva izazivanja, koja Vam jesu, i koja Vam još budu učinjena.

Ovo su težki dani kušnje za Vas i za mene, ali mi ćemo jih prestati našim razborom i Božjom pomoći.

Nemojte misliti, da neima načina za ukrotiti i politička brigantstva. Ima, jer živimo u ustavnoj državi, i imamo cesara i kralja, koj se je zakleo bditi nad tim, da se vrše zakoni i da bude pravice!

Naša će stranka učiniti zakonitim putem sve, da bude zadovoljeno Vašemu pravednomu ogorčenju!

Mnogih oči uprte su u Vas. — Pravednici pozdravljaju Vas izkazom tople ljubavi. Pokažite i na dalje, da ste to podpuno zaslužili, kako je osvjedočen i Vaš zakoniti zastupnik.

Pulj, dne 10. marča 1891.

Dr. Matko Laginja.

Očitovanje.

Iz raznih strana porečkoga kotara doznajem, da se naš dobri puk na mene srdi, što sam ga tobož prevario, zagotoviv mu putem našega časopisa i kroz prijatelje naroda, da se neće dne 4. t. m. prigodom izbora zastupnika, od strane Talijana, nikomu ništa zla dogoditi.

Istini za volju moram očitovati, da me je pozvao k sebi pred izbori c. kr. namjestnik presvj. gosp. vitez Rinaldini, te mi opetovno zadao tvrdu rieč, da se neće dogoditi nikomu od naših, bilo izbornika ili njihovih pratioca, ništa zla, budu li se samo mirno i pristojno ponašali i ako nedodju naši fiducijari praćeni prevelikim množtvom prijatelja.

Tako čvrsto i odlučno zadatoj mi rieči od c. kr. namjestnika, morao sam vjerovati; a da sam makar i u snu predvidjao, da će doći do razbojničkog napadaja na naše mirno prolazeće fiducijare u glasovitom Višnjanu, upozorio bi bio ne samo gg. fiducijare već i sve njihove prijatelje, da se dobro priprave i oboružaju proti lupežom i razbojnikom, koji ih napadoše iznenada a gluho doba noći.

U Trstu, dne 11. marča 1891.

M. Mandić,
uredník.

DOPISI.

Oprtalj, početkom marča 1891. [Izzbori fiducijara u našoj občini]. (Konac). Tako eto se postupa sa hrvatskim kmetom, koj krvavimi žuljevi plaća i nosi občinske troškove, a kad se radi o stvari, koja se tiče njegovog životnog interesa — tad se neda to občinarom niti na znanje, barem ne onako, kako se pristoji i kako je potrebito. Koj je pak uzrok tom kriomčarenju? Eh, nije težko pogoditi toga onomu, koj pozuade občinu Oprtalj. U toj bo občini (izvan gujezda) stanuju sami kmetovi, koj su svi hrvatskog roda i jezika, kmetovi, koj su se zadnjih godina ponešto iz sna, iz mrtvila narodnog prenuli —, kmetovi, koji su počeli spoznavati, tko je njihov prijatelj, tko neprijatelj, kmetovi, koji se neplaše više gospodskih velada, pa to je onaj bodac, koj je gospodu talijansku danju i noćju ubadao; to je onaj trn, koji jih je uznemirivao, to je što jim zadavalo smrtan strah, — drhtalica kod mirnih izbora. Vide bo i sami, da jim visi nad glavom osvetnički mač —, uvidjaju, da su dani njihovom pašovanju izbrojeni — opažaju, da je „ščavo" otvorio svoje oči, te da hoće da gospodari sam u svojoj kući, da ne treba skrbnika (tutora) nikakvih; — To su Vam eto uzorci lukavog ponašanja gospode oprtaljske; to su razlozi, koji su gospodu Oprtaljsku, Bujsku, i Motovunsku silno uznemirili, uzroci, koji su dr. Veniera, Vigina, dr. Guardabasso, Coracu itd. po oštroj buri i mrazu u Oprtalj nagnali na dan izbora, da svojim nagovaranjem, pritiskom i uplivom hrvatskog kmeta zamliče, i obmame, da glasuje proti svojoj savjesti, proti svojem osvjedočenju, da gazi svoj jezik, svoju krv, da izda braću svoju, da se iznevjeri svomu rodu.

U podobćinah vrlotali su talijanske skitalice, šarenjačke podrepnice nagovarajuć birače, da glasuju za talijanske fiducijare ili da ostanu kod kuće — strašeć jih, da će spasti pod „Kroaciju" ako glasuju za hrvatsku listu, da će morat plaćat na jaja, na vos, na mizu — dapače na sva 4 kola od voza, na sve četiri noge od mize, na ženu; da „Kroacija" ima 80 milijuna duga, pa da bi rada zajahat Istru, da joj pomogne izplatiti taj dug i drugih sličnih ludorija, čemu mnogi tužni kmetovi povjerovaše, zdvojno pitajuć svoje ljude za savjet, jel to istina ili ne.

Osvanuo dan izbora. — Sve što se više približavao čas — sve to više trepetahu protivnici. Usprkos oštroj buri, koja je duvala, usprkos špletkam talijanaškim, došlo naših toliko na biralište, da držasmo pobjedu u ruci. Složiv se birači iz Gradina, Topolovca, Krasa i sv. Ivana u krčmi na „Kolovozu" odpustiše se kao utaborena vojska okolo 60 na broju u gujezdo Oprtlje sa Iv. Oršićem na čelu. Kad vidješe to oprtaljska i bujska gospoda, pozlilo jim je od straha, nu progutav nekoliko pilula, ohrabriše se te navališe koj na jednog birača, koj na drugog, da ga svojim laskavim govorom obmame i zavaraju. Nije se tuj sramio Doktor sa razdrpanim seljakom po ulici četati, moleć i zaklinjajuć ga, da za talijansku listu glasuje. Bijaše tuj čopor janjaca i ovaca, a med njimi skoro jednaki broj lavova, koji su gutali i gnječili janjce i ovce, do kojih su mogli. Ovce i janjci bijahu bez pravog pastira. — Sami i golasti kmetovi sa jedne strane, a sve gospoda u veladah — puni novaca i prefriganosti sa druge strane. Tuj se vodilo kmetove u krčmu na pitje i žerilo, plaćalo se jelo i pilo „alla maka", kako kola glas preko 200 forinta.

Lakomnost, i proždrlost nekojih seljaka pripomogne talijanskoj pobjedi. Najviše bilo je Ždrenjaca i Berdalina, koji glasovaše za Talijane. Čvrsto se držahu osobito Krašani i sv. Ivančani, akoprem se i medju njima našla kakva kukavica. Iz Topolovca glasovaše za njihovu listu četiri, a medju timi i njihov glavar — zastupnik Tripar, talijanski fiducijar, koj da je i nagovarao naše ljude, da glasuju za Talijane. Imena ostale trojice nećemo za ovaj put imenovati, moguće da će se sami osvjestiti i pokajati svoga griehа. Odlikovaše se osobito birači iz sela Topolovac, Hrvoji, Žrnovac i Koromači, a Kupčani ostadoše na svoju sramotu svi kod kuće i to usljed nagovaranja A. Vigina iz Brda. Topolovčani! otvorite oči i pazite koga si u buduće za zastupnika izaberete. Odlikovaše se i Gradinci, akoprem nas je „Mizimac" izdao i nagovarao naše ljude nek glasuju za Talijane, ili neka idu kući, jer da smo tako i tako propali, čemu mnogi povjerovaše. Reć bi, da je neki u Gradinu obolio poslje izbora, i to usljed prekomjernog jela i pila gospodarskog. Jarkar izpričao se bolešću (!) Iz Čepića glasovaše sami tri —. 2 za nas a 1 za nje!

Pri svršetku izbora, kad vidiše naši, da su propali, glasovao je na žalost i Ipsa Jakov pok. Jakova, naš fiducijar iz Brda za njihovu listu, čega nemočemo na nijedan način odobriti, tim se bo krši zadana vjera i guši narodna svriest u ostalih birača.

Po staroj navadi talijanskoj zaklaše onu istu večer pulića, kojim se tovišo i mnogi kmetovi do u petak poslje poldan. Pulića, da je poslao „depztat in erba".

Tako eto svršiše ti izbori. Tko se može sa uspjehom ponositi? Zar protivnici? Zaista ne, već naši pošteni kmetovi, naša stranka, koja bijaše vriedna poslati na biralište svojih stalnih 60 birača, dočim nebijaše g. 1885. niti jednog našeg birača, jer nije bilo niti protutalijanske stranke. Čast dakle tim 60 biračem, koji su pokazali, da u njima gori iskra rodoljublja i poštenja, a onim koji se pustiše prevariti kličemo: Bog Vam oprostio i pamet razsvjetlio za buduće izbore občinske, od kojih odvisi najviše uspjeh bud zemaljskih bud državnih izbora.

Hrvat iz grada Oprtlja.

U Malom Selu koncem febrara 1891. Nedavno se je obavio popis puka i na našem Otoku, kao i po ostaloj državi. Kao drugdje tako su i ovdje naši protivnici izmislili način kako da nas zataru, nemoguć drugako, barem na papiru. Mi nepojmimo koliko se pouzdanja može imati u ovakav čin kad se eno obavlja kako n. pr. kod nas. Reć bi, da je nadzirati imala taj posao naša politička oblast, koja je doduše i izdala neke naredbe, te uplivala na izbor povjerenika barem toliko, u koliko nije dozvolila, da bi povjerena bila ta zadaća ljudima, koji nebi njoj bili po ćudi. A koji su to ljudi našemu poglavaru neprijazni?

U Velom selu, kad je imala občina označiti svog fiducijara, občinsko je zastupstvo utanačilo svotu za potrebne troškove, te ponudilo taj posao trim osobam, koje su odbile ponudu nehoteć preuzeti taj posao. Da izvadi iz neprilike občinu ustade pop Ante Petrina, te ponukan ljubavlju za rodno svoje mjesto ponudi se sam za popis puka, pod uvjetom, da troškovi ustanovljeni u tu svrhu, budu namjenjeni za poljepšanje pustoša pred palačom njegove visosti Nadvojvode Stjepana. Velikim oduševljenjem primi Veloselsko zastupstvo tu ponudu, te javi poglavitomu c. kr. kot. poglavaru, da bijaše pop Ante Petrina odabran povjerenikom za popis puka. Veloselsko pučanstvo pako, koje se uprav ističe odanošću prama slavnoj vladajućoj kući bilo je tim u velike zadovoljno i harno popu Petrini, koji je i ovaj slučaj upotrebio, da dade izraz tog čuvstva našega pučanstva. Ali Petrina kao uzoran svećenik, dobar domorodac, ostao je uvjek vjeran svojoj prošlosti; on nije zaboravio, da su njegovi predji bili najčvršći i najpoštojaniji branitelji glagoljice u naših stranah; on svedjer radi i čuti a pukom; on neće, da zataji svoj rod; on se priznaje i ne stidi se nikada kazati da je Hrvat. To bijaše dosta! Poglaviti gospodin kotarski poglavar nije se ni za čas obazreo na uvjete, pod kojimi je častni i domoljubni Petrina preuzeo rečeni posao; nije ni za čas promislio kakav bi utisak na puk moglo to učinit, ako se bude on suprotivio izboru Petrine, već odgovori jednostavno občini, da on popa Petrine nemože odobriti kao povjerenika za popis puka s jedinog razloga, što je on tobož zapriečen drugimi poslovi svog zvanja. Častni gosp. Petrina, koj se je bio

ponudio, samo da izbavi občinu iz neprilike za spomenuti zadatak, uvidiv, da se naš politički poglavar svom silom njemu protivi, odreče se liepo svega; a Veloselcem bi nametnut za povjerenika kod popisa pučanstva, pučki učitelj, mila osoba našemu poglavaru, gosp. Cumicich (ovako se on piše), od koga je dosta, da Vam kažemo, da kad je bio učiteljem u Čunskom, naložio je bio djeci, da nemaju pozdravljati drugčije van izrekom: „bun giorno buna sera“, mjesto o običajnim našim starim pozdravom: „Hvaljen Isus“! —

U Malom selu nije trebalo poglavitomu gospodinu, da poduzme nikakav korak, da osvjeti imenovanje njemu neprijaznih povjerenika, jer medju ostalimi ponudi se ovdje za povjerenika jedan, možda jedini, najodlučniji pristaša talijanaške struje, koj se baš zato ponudio mukte; a i za druge povjerenike nije bilo straha, da neće izkovati što više Talijana. Jedan drzoviti fiducijar nije višekrat ni pitao, koj je u dotičnih obiteljih obćevni jezik, već je jednostavno, upisao naše ljude za Talijane, rekuć, da su talijanske škole dokaz, da njim je obćevni jezik talijanski. Tako se dogodilo, da su od kuće broja 900 naprvo, tojest po Varsku, Klancu, Gravotu (ulice iliti odlomci Malog sela) gdje još današnjidan djeca govore izključivo hrvatski, u popisu grada Malog sela označene sve obitelji kao govoreće taijanskim jezikom. K tomu je taj isti povjerenik upotrebio tri stotine i više araka za popis nego li je upisao obitelji, po čem zlobni ljudi sude, da se je moglo mnogo toga prepisivati i kod kuće. Na Unijah, gdje do jedinoga govore svi izključivo hrvatski, gdje i ancijan kad hoće, da progovori talijanski, postane smješan, te kaže mesto „ricorso“ (utok), „concorso“ i tako dalje, izabralo vam se je povjerenikom gospodina, koj je tamo skovao do dvadeset talijanskih obitelji, po čemu bi sada bilo od 670 tamo stanujućih, kakva stotina Talijanah, dočim nije prije deset godina bila niti jedna duša, koja bi bila znala talijanski.

Dakako, način, kojim se provadjao taj popis dade dosta povoda, da se je moglo što i koliko se htjelo, kad su povjerenici sami mogli napisati što im drago a ljudi neimaju prilike, da popravljaju što bilo napisano, jer nisu pozvani, da potvrdjuju ono, što je napisano.

Nije čudo ako se izpuni želja onoga, koj je, kad se je prvi put počelo propovieđati u našoj crkvi talijanski, uzkliknuo: „sono contento che si finisca una volta con questo tradizioni croate“; a sad je opeta kazao: „desidererei (e spero) che sorta almeno una maggioranza della popolazione italiana“. Po tomu možete prosuditi koliko vjerodostojan je netom obavljeni popis pučanstva na našem otoku, te koliko odgovara strogoj kritici, i koliko točnosti i pouzdanja pruža.

Luca i Mara.

Luca. Svi me pitaju, da kako je bilo ono neki dan u Poreču, kako to da su talijani dobili kad smo mi imali 10 muži već.

Mara. A lipa kuma moja to ti je jako lahko stumačit.

Luca. Povij mi dunke nu, ter znaš, da je imam slabiju mrmoriju nego ti.

Mara. Ja mislim, da znaš ča se je mojemu Jurini nekidan va oštarije pul onega krnjela dogodilu. Draga moja djaval ga je nesal igrat na briškulu jednim krnjelom, i sreća i bog, da sam prišla zvat moga Jurinu, da ne bi se bilo veliko zlo dogodilo.

Luca. A ča. Bože moj!

Mara. A joh je meni, jušto sam prišla kad su finili partidu; broje svaki svoje punte, Jurina jih imel 70 a Krnjel 50. Krnjel jadan, da je zgubil partidu, popade na bile oči momu Jurini dva karika al dve desetice i jih zmeša mej svoje karte, pak je počel vikat, da je njegova partida, a moj Jurina tužan, na pošteno pita lipim načinom, da mu dà nazad karike jer ča je njegova partida, ali Krnjel sve više viče i skače da je njegova partida.

Luca. Za Boga kako se je strpel Jurina.

Mara. Je trpel malo je, ali kad mu je počel Krnjel govorit, da je tat, kuncat, da je bil va pršune, se je Jurini brk nastrāil, škripnu zubi, stisne pest i prizmoli Krnjelu, jedan matafun, da ... je Krnjel valje pod stol smotal.

Luca. Pasja capa krnjelska, još da mu je na bile oči ukral dva karika i mu još govorit ono ča ni, ni nebude ako će Bog!

Mara. A po moju grešnu dušu, bi bil i va prīun šal, da ga ja nisam lipo molila i prosila da se s blatom nenamaže, aš on bi ga bil tukal valjda do sv. ulja.

Luca. I tako biš ti rekla, da je bilo va Poreče.

Mara. Stori račun da je još huje, ali ja se ufam, da kako je dobil Krnjel od moga Jurine matafun da će Gergotin dobit va Beču pašaporat za doma.

Luca. Po ime, ko nosim sam ženska glava, ali ja sudim, da ako je još koliko pravice na svitu, mora to tako bit.

Mara. Intanto kuma moja zakričimo da nas valje k moru čuju: Živio naš Laginja! Živila pravica! a nek propade nepravda i oni, koji ju čine.

Iza borbe.

Istro moja krasna, Istro moja mila,
Smrt silniku prieti, tebi puca Zora,
Da te divnu spasi, da te preporodi
Preko Učke gore i kraj sinjeg mora!

Tvoj se sokol stari navojevo dosti,
Pustio je djecu na bojište sada,
Volja im je jaka, ele mi junaka
Dva Hrvata diva, dva sokola mlada!

A narod ih čeka razkriljenih ruku,
Samo ti se silnik u potaji smije,
Prevarom i varkom oborit ih gleda ...
... Shrvo je jednog, al drugoga nije!

Poletio jedan, da te, majko brani,
Od silnika crnih, od zalotvora kleti,
Da se za te bori i riečju i činom,
Pripravan za tebe živjeti i mrieti! ...

Rad propasti drugog, moj silniče crni,
Nemoj medju svijet slavospjeve slati:
— Bog na nebu vlada, a pravda ne spava,
Dignuo se jedan i drugi će stati!! —

R. Katalinić-Jeretov.

Franina i Jurina

Fr. Oni kruljac u Baderni, da je kako zvan sebe i da je rekal, da će opet benevreke ubuć.

Jur. Tr da ima tamo nekog mladog duhtora, kega zovu klobasar, da tamo pratiku dela.

Fr. Ima, ima, finu glavicu, a od kulture se nit ne govori

Jur. Tr znaš kako navadno Krnjeli i šarenjaki.

* * *

Jur. Ča da nikaki gospodin s Poreščine neće već u plovansku crikav?

Fr. Ma da ne.

Jur. I da neće već nigdar priko popovskega praga.

Fr. Da ne.

Jur. I da će u testamentu naredit, da ga pop nezakopa.

Fr. Tr ni tribi kad je sad u Poreču niki don Gergotin, ki je već pred nikoliko pomoga zakopat nekoga prijatelja kad ga nisu popi htili.

* * *

Fr. Kandidati za zastupnika, da je bilo i na Voloskoj strane kako i lukići za dažjom.

Jur. Ja poznam barem jednega, kemu su se slini za Bečom cedile.

Fr. Ča mordr onega muzikanta z gorajega kunfina.

Jur. Aj ne, lego kavalera z izkastemi ali s kožnemi bragešami.

Fr. Ter to su najboljī prijatelji, ki bi bili oba radi va carski Beč.

Jur. Ter mora, jedan s' kumbetom, drugi z lumbérom.

Različite viesti.

Političko družtvo Edinost u Trstu ima svoju sjednicu u subotu dne 14. t. m. u 8. sati u večer u prostorijih „Delalskega podp. družtva“.

Izbor slovenskoga zastupnika u Trstu. U nedelju dne 8. t. m. birala je naša okolica i četvrto gradsko izborno tielo jednoga zastupnika. Političko družto „Edinost“ preporučilo je prvaka trščanskih Slovenaca, birševga zastupnika i poznatoga rodoljuba g. Ivana viteza Nabergoja, Talijanska liberalna stranka suprotstavila mu vekovječnoga svoga kandidata g. Leopolda Mauronera — koji je sjajno kao nikad — — — propao. Gosp. Nabergoj dobio 1644 a Mauroner 510 glasova.

Čestitamo srdačno narodnomu odabravniku i sviestnim slovenskim biračem!

Izbor u gradovih. Dne 8. t. m. obavio se u svih istarskih gradovih izbor jednoga zastupnika na carevinsko vieće. Talijansko političko družtvo preporučilo je načelnika u Puli g. Ludovika Rizzi-a, koji bijaše takodjer izabran. Kano protukandidat bijaše preporučen privatno a naše strane umirovljeni pukovnik g. A. vitez Deškovič pl. Doltra, posjednik na Koparščini. Našlo se je naših ljudi, koji su mislili, da bi mogla c. kr. vlada prije i lagljе podupirati kandidaturu c. kr. izsluženoga oficira, muža, koji je svoju krv lievao za Austriju na bojnih poljanah, i koj bijaše od samoga cesara i kralja raznimi odlikovanji počašćen. Nu ti naši dobrijani ljuto se prevariše. C. kr. vlada preporučila je suglasno sa talijanskim političkim družtvom g. Rizzia — koji se ubraja medju takozvane liberalce, i koji će čim stupi u carski Beč upisati se u protivladni klub, u kojem je i do sada sjedio. Dakle:

1. jedan kandidat starac, izsluženi i zaslužni austrijski oficir, koji bi bio vladu podpirao — nebijaše niti preporučen ni podupрt od c. kr. vlade;

2. drugi kandidat mladić, bez ikakvih zaslugah za Austriju, liberalac, preporučen od liberalnoga talijanskoga družtva, i koji će stupiti u protuvladni klub — podupрt bijaše od c. kr. vlade.

O Bože! nedokučivi su Tvoji putevi!!

Izbor za veliki posjed. Prošli tjedan bje izabran zastupnikom veleposjednika za Istru dr. Mate Bartoli, kandidat odvjetničtva.

Izbori u Goričkoj. Javili smo jur našim čitateljem, da bijaše izabran proti vitezu Tonkli-u vrlo čestit rodoljub i uzoran svećenik g. prof. dr. Ante Gregorčić. Njemu kao drug u izvanjskih občinah izabran bijaše dosadašnji zastupnik prošt goričkoga kaptola preč. g. Jordan, koji je ejedio na desnici carevinskoga vieća. Za gradove bijaše izabran umjeren Talijan-Niemac grof Coronini Fr., a za veliki posjed grof Coronini A., kojega je kandidirala i slovenska stranka na Goričkom, i koji da će se u carevinskom vieću pridružiti Slavenom. Po tom računu neimaju liberalci, ili bolje rekuć, nespašenci u Goričkoj nijednoga zastupnika. I pravo je!

Diocezanske viesti. G. dr. Petar Tomasin do sada profesor vjeronauka na c. kr. realci u Trstu imenovan je profesorom vjeronauka na c. kr. gimnaziji. — G. dr. Josip Ivanić tajnik biskupske kurije u Trstu imenovan je pomoćnim vjeroučiteljem na c. kr. trgovačko-pomorskoj akademiji — G. Bernard Sever duh. pomoćnik kod sv. Antona novoga u Trstu imenovan je pomoćnim vjeroučiteljem na c. kr. realci. — Dne 17. 18. i 19. febrara položili su župnički izpit gg. Josip Gojtan i Fran Marčinko. — Dne 28. jenara preminuo je umirovljeni kurat u Padeni veleč. g. Cvitko. Vječni mu pokoj!

Devetorica hrvatskih izbornika nepripuščena k glasovanju dne 4. marča u Poreču.

U zadnjem broju spomenusmo u kratko i obćenito o gnjusnom nasilju, što no ga izvedoše liberalni sinovi tjedovske kulture nad tužnim Hrvatom Istre. O tom brutalnom činu govoriti ćemo, dok mu neizbriše zub vremena nemilu uspomenu. Za danas donašamo samo sūhu, čistu i pravu činjenicu kako se je izbor vršio i zašto bijaše devetorica naših izključena. Tumačenja tomu baš i netreba, kad se zna, da bijahu porečki nasilnici odlučili toliko naših fiducijara uništiti, da zadobije njihov kandidat većinu. Tako su i postupali. Evo dokaza:

Prvi: Stefano Pastorcich fu Marco da Monpaderno. Izključi se ga, jer da je bio odsudjen od c. kr. suda. — Dà, bio je odsudjen, i to godine 1880. na 20 for. globe radi toga, što je tovrieme, kad bijaše radi kužne bolesti zabranjeno puščati na polje živinu, izpustio iz kotca svinje. Bio je odsudjen i drugi put, godine 1883., na tri tjedna, i to radi toga jer je bio prisutan, kad je nekakva komisija htjela podati občinskoimanje, čemu su se obćani protivili. Al to jednc ni drugo nezima mu prava izbora.

Drugi: Antonio Rados fu Gasparo da Visignano. Izključen radi toga, jer da je njegovo imanje bilo dano na dražbu rad zaostalog plaćanja poreza od strane c. kr. poreznoga ureda. — Radoš je imućan čovjek, plaća kakvih 50 for. izravnoga poreza. Za slabih ljetina zaostali su njegovi stariji plaćanjem poreza, knoštosu bila zaostala i najveća gospoda u Istri, a medju njimi i sama obitelj Vergottini. Jedan dio njegovoga imanja, ne sve, bio je porezni ured motovunski zaplienio god. 1878. Radoš, radio kao mrav, počeo je odplaćati zastarjeli porez i već 1883. toliko izplatio, da mu je porezni ured dignuo zaplienu i vratio ga u posjed, a 11. oktobra 1890. izplatio je posve sav dug, plativ onaj dan 550 f. u c. kr. blagajnu. Dakle i taj zaplienjeni dio bio je oslobodio, a da i nije, — na njegov nezaplienjeni posjed plaćao je preko 5 for. izvanrednoga poreza.

Tretji: Cramer Matteo detto Rancina fu Giov. da Raccotole. Tako je pisan u izbornih listinah i posvud. Većina komisije tvrdi, da njegov nadimak nije „Rancina“ nego „Sergente“. On to nieče i poziva za svjedoke sve prisutne, koji ga poznaju, na sve u njegovom rodjenom mjestu, i okolnih selih; primećuć, da je bio „sergente“ služeć pošteno cesara i kralja, al da je njegove obitelji i njegov nadimak „Rancina“. Uzaludno. Protestira, obraća se na izbornoga komesara; ovaj se poziva na odluku komisije, koja da je gospodarica; komisija ga nepripušća k izboru.

Četvrti: Scropetta Giuseppe fu Giuseppe da Novacco. Većina komisije ga izključuje tvrdeć, da ima dva krstna imena „Giuseppe e Giacomo“, i pozivajuć se na poziv k novačenju. Moguće, da je kod novačenja napisan bio sa dva imena, on se nesjeća; al je on inače u svih službenih spisih, imenito u svih izbornih listinah i kod cieloga izbornoga čina upisan samo su jednim krstnim imenom „Giuseppe“; njega nepoznaju susjedi nego pod tim imenom; a u obće u Novakih neima nijednoga posjednika toga imena, nit toga prezimena, nit imena otčeva.

Peti: Antonio Pribetich „Gambarada“ da Villanuova. Njega se nepripušća k izboru, jer da je jedan Anton Pribetić bio jednom odsudjen na više godina, a da oni neznaju, da li nije to on, nadimak „Gambarada“ da nestoji nego da je njegov nadimak „Gambar“. Pribetić tvrdi, da on nikad u svom životu nije bio odsudjen nego negdje prije 30 godina na 48 ura zatvora i to rad toga, što da je samovlastno u občinskoj šumi uzeo nešto liesa; tvrdi na dalje i poziva se na sve, koji ga poznaju, da je njegov nadimak „Gambarada“, pače da ga ljudi većinom samo pod tim imenom poznaju.

Šesti: Solich Antonio fu Matteo da Novacco. Njega izključuje od glasovanja većina komisije, jer da je jednom bio odsudjen na 14 dana zatvora. — On priznaje, da je jednom u svojem životu bio sbilja zatvoren 14 dana i to god. 1883., za to, što je vino zaplienjeno po c. kr. poreznom uredu radi zaostaloga plaćanja poreza, prodao bez dozvole istoga ureda.

Sedmi: Paolo Simonovich fu Vito da S. Vital. Većina komisije ga izključuje, jer da je god. 1885. bio odsudjen na četiri tjedna zatvora „per seria minaccia“; za to naime jer da je one godine silio nekoga izbornika, da neide birati zastupnika.

Osmi: Rajco Antonio fu Giovani Tomelini Montreo. Njega nepripušća komisija k izboru, jer da on nije Tomelini nego Tomelini. Tvrdi i poziva se na sve susobćinare, da se on i njegovi zovu hrvatski „Tomelovi“ talijanski „Tomelini; al su mu uzaludno sve tvrdnje i pozivi.

Deveti: **Paolo Cossetto fu Gregorgorio da Torre.** Većina komisije ga izključuje, jer da je bio jednom odsudjen, i da ima dva krstna imena: **Giovanni e Paolo.** On priznaje, da je bio kažnjen, al da je kazan već aprila 1890. izvršio da njega posvud poznaju pod imenom Paolo, da se ga tako i piše, i da on nije pisao izbornih listina.

Brzojavi odposlani dne 4. t. m. prigodom izbora zastupnika i tada počinjenog infamnog nasilja istarskih Talijanaša na c. kr. namjestnika g. viteza Rinaldina u Trstu glase:

Bez zakonitoga temelja isključeni od glasovanja protestujemo proti tomu izključenju i molimo prešnu zaštitu zakona.

Izbornici Radoš, Pastorčić.

* * *

Izbornik Radoš isključen od glasovanja jer su njegova dobra bila metnuta na dražbu 1878., al opet zadobljena u oktobru 1890. kad je platio sve, i plaća takodjer drugi porez. Izbornik Pastorčić isključen radi dvijuh jednostavnih prestupaka godine 1880. i 1883. Kramer isključen jer mu komisija nadjeva krivi nadimak. Časti se dati do znanja

zastupnik Spinčić.

* * *

Isključen od glasovanja, pod izlikom da ima dva krstna imena, premda su svi službeni pozivi uvjek sa jednim imenom, prosvjeduje ponizni izbornik

Skropeta Josip.

* * *

Isključen od glasovanja jer sam bio prije kakih 30 godina odsudjen na 48 ura zatvora prosvjeduje odani

izbornik Pribetić.

* * *

Rajko isključen jer je tobož Tomelin a ne Tomelin; Cosetto jer odsudjen al odsjedio kazan godine 1880.; Simonović jer godine 1885. odsudjen na 14 dana. Najponizniji

zastupnik Spinčić.

Djelokrug izbornoga povjerenstva i dužnost izbornoga povjerenika kod biranja zastupnika za carevinsko vieće po izborničih. §. 36. izbornoga reda za carevinsko vieće naredjenoga zakonom 2. aprila 1873. broj 41. D. Z. glasi: „Odlučiti o pripustu odanja glasa ili o valjanosti odanih glasova ima izborno povjerenstvo samo tada pravo: a) ako se kod odavanja glasa pokažu zaprieke o istovjetnosti izbornika; b) ako dodje u pitanje valjanost ili nevaljanost pojedinih odanih glasova ili opunomoćenja ili opozivi posliednjih, ili c) ako se kod izbornoga čina prigovori proti izbornomu pravu osobe, unešene u izborne listine. Takav prigovor može se učiniti samo u toliko, u koliko ona osoba, koje izborno pravo se pobija, nije još odala svoga glasa i samo u toliko, u koliko se tvrdi, da je kod te osobe poslie ustanovljenja izborne matine zahtjev izbornoga prava odpao. Odluke izbornoga povjerenstva moraju u svakom pojedinom slučaju prije nastanka izbornoga čina uzlieditl. Utok proti istim nije dozvoljen.

§. 37. istoga izbornoga reda glasi: Izborni povjerenik ima se brinuti za uzdržanje mira i reda od izbornoga čina i za ovršivanje ustanova izbornoga reda. Prekoračenja djelokruga strane izbornoga povjerenstva ima dozvoliti.

Okružnica biskupa porečko-puljskoga. Prigodom minulih izbora poslao je biskup porečko-puljski okružnicu na podredjeno svećenstvo, u kojoj po nalogu političke vlasti opominje svećenstvo, da nagovara i nek k izborima ne dodje u velikih ipinah, pošto je politička oblast dala svećenije obećanje, da će se izbori slobodno vršiti. Budući put donieti ćemo biskupsku okružnicu u cielini.

Uništenje hrvatskih fiducijara u Vodnjanu. U zadnjem broju smo priobćili brzojavnu viest, koja nam je tumačila kako su liberalni (?!) talijanski nasilnici u Vodnjanu dne 4. t. m. prije podna uništili dvojicu naših fiducijara. Poslije podne bili su se na novo jer su porečki nasilnici uništili toliko naših fiducijara, da bijaše broj njihovih i naših izravnan. Kod drugoga izbora valjalo je dakle počiniti novo nasilje a tu infamnu brutalnost je na sebe preuzela talijanska komisija u Vodnjanu. Ona je naime poslije podne uništila dvojicu naših fiducijara, koji su pred podne glasovali, koje je dakle prije podne za dobre poznala. Izmedju te dvojice jest jedan Večenik, župnik g. Josip Velikanje, koga je ta „slavna" komisija u brk kazala, da on to nije, da ga za takovoga negipoznaje i uzkratila mu pravo glasa.

Drugi je posjednik iz Filipana, a ta „slavna" komisija htjela je silomice, da je iz Premantura. Dokazi nisu pomogli, jer strašnju zasliepljeni neposnaju dokaza. Talijanaški listovi u Primorju, osobito oni iz Istre, slave to djavolsko djelo kao svoju sjajnu pobjedu. Mi njim na toj slavi nezavidjamo, jer smo uvjereni da bi se na takvoj pobjedi zahvalili isti abrucki briganti.

K izboru fiducijara u Vodnjanu. Na Vodnjanačini jest jedan od glavnih talijanaških agitatora talijanski (!?) svećenik Coronica (čitaj Koronika). Taj uzor svećenik — po sudu porečke „babe" — nije si mogao duti mira ni u izbornoj dvorani prigodom izbora fiducijara u Vodnjanu. Agitirao je lievo i desno, tajno i javno, a tim upozorio izbornoga komesara na sebe, koji mu je doviknuo, da se ponaša nepristojno i da bi se morao ugledati u svoga druga, u svećenika g. Velikanje, koji je stojao u dvorani naslonjen o zid, miran i nepomičan kano mramorni stup.

Navala na hrvatske fiducijare u Višnjanu. Dne 4. t. mj. vraćalo se okolo 15 osoba što naših fiducijarah, što njihovih prijatelja iz Poreča put Višnjana. Buduć, da se je moralo radi gnjusnog nasilja talijanske gospode po dva puta birati, zakasnili su naši fiducijari te su dospieli okoli 10 sati na večer u Višnjan. Tuj na cesti dočekalo ih 200—300, poput divlje zvieri biesnih gradjanah onoga krnjelskoga gujezda. Zapriečili našim prolaz, počeli urlikat kao mahniti, vikati i psovati naše kao biesni. Naši fiducijari u smrtnom strahu skočili sa vozova, potjerali medju pobiesnjenu svietinu svoje konjere, a oni se kojekuda poturali krox onu divlju fukaru. Ova videć, da će njoj mrzki „Croati" sretno izbjeći, udri za njimi najprije kamenjem, koje je kao tuča padalo, a za tim hitci kubura i revolvera. Ranjeni su njekoji kamenom, a drugim se pomalo sliedećeg dana opaljene poteze na odjeći, kuda je kugla iz revolvera prošvidala. Jedino Bogu i svojim brzim petam imadu naši zahvaliti, što nisu ostavili svoje kosti u „slavnom" Višnjanu.

K toj viesti eto malo tumača. U jutro, kad su naši fiducijari pošli u Poreč, pratili ih putem žandari; na večer po noći kad je bilo proći kroz razbojničko mjesto, ostavili ih žandari odmah čim su izašli iz Poreča. U Višnjanu čekala je vračajuće se naše fiducijare pijana gradska fukinčad na cesti jer joj bijaše dojavljeno, da će naši tu i tu dobu unud proći.

S ovom viesti neka se prispodobi „Očitovanje" našega uredničke, što no se nalazi na prvoj stranici, a i pismo porečko-puljskog biskupa presvjetloga gospodina dra. Flappa, koje ćemo drugoč štampati, u kojem zaklinje svećenstvo, da nebi naš puk na Porečćini u velikom množtvu u Poreč došao. Daljnjeg tumačenja netreba onomu, koji ima samo mrvicu zdrave pameti.

Talijanska divljačtva u Kopru. Od tamo pišu nam 11. t. m. da su Koparski Talijanaši poslije poraza u Pomjanu i izbora od dne 4. t. m. upravo podivljali. Kao biesni navaljuju na gospodina i kmeta naše krvi nepitajuć nikoga je li kriv il nedužan.

U nedelju imali smo ovdje nekakav sajam (sagra) te je došlo u grad prilično mnogo naših seljaka iz okolice. Tuj je bilo navaljivanja, psovanja i grdjenja naših seljaka, da se je čovjek s nebivao kako se to dogadjati može u naobraženom tobož gradu usried biela dana. Nekoje naših seljaka dali su zatvoriti upravo oni, koji su na nje navalili i to u času kad se se htjeli braniti; jednoga župljana iz Truške napali su na gradskih vratih s noževi te je jadnik, jedva živ utekao na političko poglavarstvo, koje mu je dalo za pratioca jednoga žandara. To nisu pojedini samo slučajevi jer nas napadaju danomice pučki i gospodski fakini gdjegod koga od nas sureetnu. Mi opozorujemo političku oblast u Kopru na razbojničku junačtva talijanske gospode te ju činimo odgovornom za svaki daljoji slučaj sličnih napadaja.

Iz Poreščine pišu nam 6. marča 1891. Hrvati i Slovenci Istre ponieli su se već kod prvotnih izbora tako, kako se mogu ponieti samo najsvjestniji državljani, koji se bore za svoja sveta al potlačena prava; tako da se svako pošten mora diviti njihovom držanju. Sva, većinom nedopuštena sredstva protivnika, ostala su jalova, bezuspješna. Hrvatska stranka pobjedila je sjajno i u zapadnoj Istri; pobjedila je i u kotaru porečkom; pobjedila je i u porečkoj občini. To je silno porazilo Talijane. Bili su tako potrti, da prvi hip nisu znali komu bi se svetcu pomolili, kakva sredstva upotrebili, što bi radili. Pomislili su pak, da, kad nije pomoglo nit jelo nit pilo, nit novac nit prevara, nit molba nit grožnja kod birača, da će to i sličao kušati kod izbornika.

Lovili su gdje su mogli ajik i one, o kojih su mislili, da će na nje uplivati, susretali jih na najprijaznije načine, govorili ajim najlaskavije rieči, i iztica li, da nevalja da budu neprijatelji medju sobom; da šta će u Zagreb, u Karlovac, kad budu u kakovoj potrebi; da jih neće već pomoći ako budu s Hrvati držali; da u Hrvatskoj silne poreze plaćaju, da su tamo svi vojnici. Naši ljudi odvraćali su njim mirno, da jih oni poznadu samo u vrieme izbora kao prijatelje, da netreba da budu neprijatelji, da mogu biti prijatelji u svem, ali kod izbora nikad i nikako; da će oni birati po svojoj savjesti, da se neće mješati u njihove izbore u gradu, a tako nek se nemješaju Talijani u izbore na selih; da znadu gdje je Zagreb i Karlovac i da još mogu tamo iči, da tamo njihova bratja živu, s kojom bi njim za stalno bolje bilo kad bi s njom bili posve sdruženi pod istim „kraljem", pod kojim se i sada nalaze, te da je ludorija već danas govoriti o Hrvatih — svih vojnicih, kad mogu već i djeca znati, da obstoji isti vojnički zakon u Hrvatskoj kao i kod nas. Ako su Talijani u potrebah pomagali pojedine Hrvate, to nisu njim nikakva dara činili; posudjivali su njim, a ovi njim vraćali i glavnice i kamate, često i debele, bud u novcu, bud u naravi tako, da kad njim je grozdje zazrielo nisu oni bili gospodari nad njim, nego njihovi vjerovnici, koji su ga pak i jako nizko računali. Za nas bit će bolje, ako nam unapried neposudjujete novaca; često smo jih i bez skrajne potrebe posudili, sad nećemo; a kad budemo u skrajnoj potrebi, pomoć ćemo se medju sobom.

Videć takovu odlučnost naših dičnih seljaka, Talijani su sad sdogovorno, paše pod pretnjom medjusobne globe, i uz poticaj javnih novina, počeli uzkratjivati svaku pogodnost Hrvatom izvana: ne samo da nisu u dućanih davali već ništa na vjeru, na knjižicu, kako so tu prije radili i sami nukali da bude tako, nego su tjerali odmah zaostatke; novaca nesamo da nisu posudjivali, nego su počeli tjerati svoj prije posudjeni novac. Jednomu svećeniku, komu je prije neki gospodin, civilista, nepatron crkve, obećao župu ako s Talijani drži, pisao je isti poslije obavljenih izbora, da može bit pripravan na odlazak iz župe, u kojoj se nalazi pošto nije držao s Talijani; jednomu upravitelju dobara pisao je isti gospodin, da će mu bit drago, da čim prije zapusti svoju službu, pošto nije radio za talijansku stranku. Htjeli su ići k pojedinim izbornikom ai su jih ovi odtjerali; nudjali su nekim — kaže se i 1000 i 2000 for. za glas — al bezuspješno. Kad su vidili, da na nijedan način nemogu dobiti nijednoga izbornika, tad su njim rekli: kad nećete tako, a mi ćemo iskati druge načine, da uništimo vaše glasove. Što su tim mislili, i u koliko se je o tom znalo, nitko nije slutio, što će to učiniti. Vidilo se je dne 4. marča.

Osobit je ta dan. Naši ga neće nikad zaboraviti. Ako već svatko nije znao kako Talijani postupaju s Hrvati, ako bijaše medju ovimi, koj bi bio zaboravio kada na njihov postupak, to je ovim danom bio izveden čin, kojega neće zaboraviti birači nit izbornici, da živu i stotinu godina, neće ga zaboraviti nit oni nit njihova djeca, nit njihove djece djeca. Ić će od koljena na koljeno, i bit će njim dokazom bezzakonje i nasilja, kakva su kadri počinjati Talijani nad Hrvati, i to u prisustvu predstavnike c. kr. oblasti, koji su se kazali nemoćnimi, usupomoći i dužnosti, koju njim zakon daje i nalaže, da to usujete.

Nedelju prije toga čitala se je i razlagala okružnica to c. kr. kotarskoga upravitelja vit. Elluschega, te presvjetloga biskupa Flappa, obje po nalogu g. namjestnika; kojimi se je puk odvraćalo od dolazka u množinah u Poreč na dan izbora; zajamčilo se je sigurnost izbornikom i reklo, da će se dolazak ljudi u množinah smatrati kao demonstracija i izaziv.

Zašto su ljudi bili nakani doći, zašto jih je i došlo, kako je do tih okružnica došlo, kakov su utisak na puk učinile, nećemo danas iztjecati. Reć ćemo samo, da dolazak puka nemože se nikako smatrati nit kao demonstracija nit kao provokacija, i da se je gospodinu namjestniku sporučilo, da se ljudem nemože zabraniti, da dodju, i u koliko, dodju da će se ponašati mirno kaošto su se ponašali uvjek i kod posliednjih izbora izbornika, koli dragdje toli u Višnjanu, gdje da bijaše naših ljudi do 600 i samo tri žandara na biralištu, pak se ni najmanje nije dogodilo protivnikom i gdje i ta tri žandara nisu imala nikakva posla; te u Poreču, gdje da bijaše 300 do 400 naših ljudi i 6 žandara na biralištu i gdje se opet nije protivnikom ništa dogodilo, gdje su ljudi bili cieli dan bez jesti i piti, i tako rekuć na taše otišli bez ikakve sile, kličuć živio naš cesar i kralj Franjo Josip I., živio naš kapetan, s kojim su već s toga zadovoljni, što je s njimi hrvatski govorio, pratio jih komad puta, kličao s njimi živio i rukovao se s mnogimi.

Izbor se imao obaviti u kazarni c. kr. financijalne straže na ulazu u grad sa strane kopna. Pred njom i nedaleko od nje ima do 30 oružnika, kakvih 20 iz Trsta; njihov zapovjednik je c. kr. oružnički nadporučnik. Cielo oružništvo dano je na raspolaganje c. kr. političkomu komisaru, koj ima paziti na red vani. Od strane grada ima gradjane, od strane okolice ima seljake zajedno sa izbornici hrvatske stranke. U izborno dvoranu pušćaju se samo izbornici, i pregledavaju se strože hrvatski nego li talijanski, neimaju li oružja. Izborni je komisar namjestnički savjetnik Ellusheg. Izborni čin počimlje nešto poslije 12. ure, kad je bio svršen koli u Kopru toli u Vodnjanu. Izbornici hrvatske stranke su svi, 24 njih; izbornika talijanske manjkaju 3, ima jih 41. I medju ovimi ima jih kojim je običajni jezik hrvatski. Izborni povjerenik progovori samo talijanski rekav da se ima izabrati izborno povjerenstvo ili komisija. Izbornici talijanski, nalazeći se u većini, izaberu samo svoje članove, 3 na broju, u povjerenstvo; izborni povjerenik imenovao po jednoga iz svakoga sudbenoga kotara; i pošto bijaše više naših iz porečkoga i motovunskoga nego talijanskih, imenova iz ovih izbornika hrvatske stranke. Većina povjerenstva je dakle talijanska, a na čelu njoj predsjednik, bivši načelnik oprtaljski Dell' Oste. (Nastavak slsdi.)

Iz Buzeta nam pišu: Naši se gradjani uzvrpoljili, pobjesnili od veselja sbog nenadane pobjede, koju su njim znali pridobiti njihova porečka i vodnjanska braća. Nisu imali nigdje pokoja. Kliktali su, skakali su kao opice na konopcu. Dva smo večera imali razsvjetu grada sa — puževi. Ostalo njim dosta novaca od svote poslane za dobsvu — volova, a račun što su ga bili sastavili, da opravdaju potrošak, bio prevelik. Bojali se, da njim jaslari ne bi vjerovali i za to priredili veliku, impozantnu demonstraciju. Naručili su vreću puževa, koje su poredali okolo ruševina podrtoga grada. Sastavili su ogromnu četu od — četiri muzikanta i još najmili debelu babu od putujućih komedijanta, da njim udara u veliki bubanj. Ona, koja se nije sramila kazati u komediji svoja debela stegna, zašto da se srami bubnjati po tiesnih ulicah Buzeta — grada. Komedije njim se htjelo, u kojoj bi gospodska djeca igrala prvu ulogu. Čovjek, koj nije zašao u istarske gradiće, u te „pjene mletačkih galija", kako jih nazvao naš Kumičić, otvarao bi si bog zna šta o toj gospodskoj djeci; a ipak medju njima i prostom fakinažom većih gradova, nema druge razlike, nego, da su oni kadkad malko bolje obučeni. To ste izkusili, gosp. uredniče, vi sam u Pazinu godine 1883. kad su na vas napali kao razdraženi psi, i u Poreču, kad su se na vas i na naše zastupnike nabacivali jaji i gnjilimi limuni. To su šmrkavci, koji se prče nekom kulturom, nekim finijim uzgojem. Mirisa toga blata nanjušili smo se i mi dosta u ovo par dana. Sram me je i pod pero mi neće ono, što su oni svo izrigali. Nek i oni drže svoju kulturu, nek se valjaju u svojem blatu; mi njim svega toga nezavidjamo. Ne treba da nam dovikuju, da će se odieliti od seljaka, da će nas puititi, nek se „cmarimo u svojoj masti". To će nam biti drago. Neka naši ljudi ne idu u dućane gg. Delfabro, Banich, neka ne prodaju šmrekuljiće Rigu, neka kupuju robu od naših trgovaca, neka našim ljudem prodavaju plod svojega krvavoga znoja, pa da vidimo našto će spasti ta naduta gospoda. Ulovimo jih za rieč!

Na proste demonstracije naši su ljudi odgovorili na muževan način. Od brega do brega razliegao se uzklik: živio Laginja! iz čilih kmetskih grla. Bregovi bili u plamenu od neizmernih kresova.

Kmetovi su slavili pravu moralnu pobjedu. Gradjani su slavili pobjedu stečenu prevarom, nasiljem.

Koja je slava bila plemenitija i pristojnija?

Odgovori ti čitatelju!

Iz Dalmacije pišu nam 8. marča t. g. Zadnji vam list pisah kad se još nadalo u rodoljublje i razboritost Srba. Ali se žalibože te nade izjaloviše, jer Srbi sklopiše savez sa talijanašima i ugovoriše ugovor, kojim se obvezaše podpomagat autonomaškog kandidata u veleposjedu, baruna Bondu, a talijanaši njima njihovog Dr. Matijevića u južnim gradovima: Sramotni savez, koji se može Srbima, na čast služiti. Slavjani urotiše se s tudjinom na zator brata svoga; ili točnije odmetnici i jedni

i drugi svoga hrvatskog imena, rade ga skupa zatri. To je naše slavno slavjanško prokletstvo, koga vjekovi ne iskorieniše, s koga se ave česti prostrane slavjanske domovine u crno zaviše. Njegov je plod ponjemčenje baltičkih i polabskih Slovjena; njegov plod propast slavne Poljske kraljevine; njegov plod kruto robstvo, nakon toliko vjekova slavja liepe naše Hrvatske; njegov plod svi zaljevi tudjih narodnostih, koji toli duboko zasjecaju u tjelo zemalja naših! A dokle će nas taj jal dovesti? — Je li razumno, je li pošteno da se tako medju sobom nagonimo, i služimo samo tudjim ciljevima? Eto ti naši nazovi Srbi, Hrvati pravoslavnog vjeroispovjedanja, za koje povjest očito kaže da su Hrvati, a i sami se još Hrvatima pripoznavaju svi oni, do kojih nije doprla razvratna nauka Safarika, Miklošića, Majkova, nazivajuć po čuvenju svoju vjeru srbskom, ustaju oni da prieče Hrvata u borbi za sveta prava. Utekli s turskoga kolca, kod nas bratinskom gostoljubivošću primljeni, druže se s krvnim svojim dušmaninom, samo da Hrvat ne postigne svoj cilj, da ne bude nikada moći uživati slobodnu svoju domovinu, u kojoj odlično mjesto Srbinu pripravlja, pripoznavajuć mu njegovo (kad hoće) plemensko ime, ćirilicu, crkvenu autonomiju, i sve druge uslove njegova bivstvovanja. Al Srb toga neće; pričinja mu se viteškije snovat o zatoru svom i našem, te ga ta strast dovodi do bezumlja; kako ne kad evo ti hrvatska stranka ponudila Srbima združenje za predstojeće izbore pod iste uvjete koje uglaviše sa talijanašima. Toda bi bili Srbi sjegurno dobili podporum Hrvata jednoga svoga zastupnika a od Talijanaša ni nijedan ne bi ni zavirio u Beč, za čijem mi sad upravo težimo; ali plemenita braća, radje se sortačiše s krvnikom proti rodjenom bratu; a da bi se tim pomogli i ojačali u pojada, već ono što bi im bilo s Hrvatima sjegurno, s autonomašima jim je veoma, ma veoma dvojbeno, jer treba znati da su i prošlih izbora radili skupa, ali ih je hrvatska sviest nadjačala. Medjutim mi se dadosmo osbiljno na rad, pak što bog da i sreća junačka. Dosad poznamo sedam naših kandidata: Za izborni se kotar Zadar — Benkovac — Biograd — Kistanje — Obrovac — Rab — Pag primio kandidature benkovački načelnik Niko Dapar. — Za gradove Zadar — Šibenik — Hvar — Starigrad — Korčula vit. Šupuk. — Za vanjske obćine Dubrovnik — Korčula dr. Miho Klaić — Za južne gradove Borčić L. — Na izbornom kotaru Sinj — Makarska — Imotski prof. Perić — Za vanjske obćine Spljet — Brač načelnik Bulat, — za veleposjed Dr. Katnić — Ti ljudi stupaju na biralište, da se zauzmu za hrvatsku stvar, a kako je naša stvar poštena i pravedna, neće joj izostati božji blagoslov.

Čestitka novoizabranomu zastupniku g. Vjekoslavu Spinčiću od njegovih sugradjanah drevnog Kastva-grada:

Poglaviti i Veleučeni gospodine!

Na Vašem izboru za državnoga zastupnika podpisani najiskrenije čestitaju, želeći Vam od Boga iedra i krepka zdravlia, da novu zadaću onako izpunjavati uzmognete, kako to sam u svom patrijotičkom zanosu želite.

Kastav, dne 5. ožujka 1891.

Odličnim štovanjem:

Nikola Butković s. r. nadučitelj, M. Sepić s. r. pr. ravn. del. škole, I. Bunc s. r. M. Grosman s. r., Jinko Rubeša s. r., Vinko Dubrović s. r., Frane Dukić s. r., Frane rubeša s. r. Frane Kučić s. r., Ante Dukić s. r., F. Karlevaris s. r., Iv. Karlevaris s. r., Vjek. Ferlan s. r., Iv. Munić s. r., Fab. Cernvac s. r., Fr. Ryšiavy s. r., duh. pom., Josip Petrák s. r. duh. pomočnik, Antun Jelušić s. r. Šterkov, Munić s. r. glavar, Ante Turak s. r. župnik, Mirko Jelušić s. r., Vinko Marjanović s. r., Jos. Stevan s. r., V. Kornmüller s. r., V. Vlah s. r., Franjo Munić s. r., Vjek. Jurinčić s. r. župan, Vjek. Jelušić s. r., Ivan Jurinčić s. r., Rudolf Jurinac s. r., Ivan Rubeša s. r., Antun Dukić s. r. Diračić Leonard Dernjević s. r., Roberto Vlah — Tinčev s. r., Josip Brozović s. r. poštar, Ljudevit Jelušić s. r.

Čestitka hrvatske mladeži u Gracu. Dne 9. t. m. primismo sliedeći brzojav iz Graca: uredničtvo „Naše Sloge" Trst. Sjajna pobjeda, koju je hrvatska misao i ovom prigodom obdržala u Istri, daje nam nade i uvjerenje, da hrvatsko pravo akoprem potištenoj još propalo nije, a po bornici svetih hrvatskih prava u Istri daju hrvatskoj mladeži, najdivniji uzor domoljublja a ona će ih znati sliediti, te na temeiju prošlosti dokazati, da budućnost je naša. Dao Bog, da se vaši uspjesi u borbi za hrvatstvo postostručili i dospjeli do onog cilja, za kojim svi težimo. Neprijatelj je strašan, borba je teška, ali konačno i pobjeda mora biti naša. Živila hrvatska Istra, živili aviestni Istrani kliče njim hrvatska mladež u Gracu.

Listnica uredničtva.

S. L. odboru družtva „Zora" u Opatiji. Na Vaš odlučni zahtjev tiskamo Vašo „Priposlano", no samo po cieniku. Držimo u ostalom, da li bilo na korist sviju Vas kad bi nestalo tih zadjevica, radi kojih se samo našim dušmanom prsa nadiču. Da ste nam zdravo!

Listnica uprave.

Gosp. S. L. u Vrgorcu. Vaša predplata stigla u redu.

Gosp. I. K. Medulin: Obalit ćemo kako za kneta.

Lutrijski brojevi

Dne 7. marča.

Trst	5	7	52	77	18
Linc	74	17	8	88	77
Budapest	39	22	74	62	13

Dne 11. marča.

Prag	50	31	15	61	43
Lavor	55	88	43	45	10
Hermanstadt	80	69	12	53	51
Innsbruck	75	78	52	46	73

Priposlano. *)

Velečastnomu gospodinu I. Jancu svećeniku u Opatiji.

Budući da smo Vas pitali ustmeno, da dadete uvredjenim članovom „Zore" zadovoljštinu putem štampe, a vi toga učinili niste, za to smatramo da vam moramo upraviti sledeće redke tičuće se vašeg odstupa iz našeg družtva.

1) odstupili ste valjda radi toga, što mislite, da je dopisnik „Naše Sloge" „Zoraš", nu znaste, da mi njegov dopis kao pravu istinu odobravamo, akoprem dopisnika nepoznamo.

2) Odrekli ste se valjda, stoga što vam je veoma malo stalo do našeg družtva, što smo mogli opaziti odavna jer niste nikad u našem družtvu bili.

3. Odrekli ste se valjda stoga jer ste stupili u drugu stranku, budući ste već stali braniti one, proti kojim ste sami radili.

4) Odrekli ste se valjda stoga za nedati „Zori" ono što ste njoj obećali.

Opomenut Vas imamo na koncu, da paragraf 10 našega štatuta glasi ovako.

Koj prije sunčane godine iztupi iz družtva, dužan je svakako platiti članarinu do konca one godine, a Vi ste nam izručili 1 forint, ta još imate platiti forinti 11, koje Vas molimo izručiti „Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri", sv. sjelom u Kastvu, a isto tako i ono, što ste obećali dati „Zori".

Opatija dne 4. marča 1891.

„Odbor družtva „Zora".

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

Javna zahvala.

Slavno ravnateljstvo „Prve hrvatske štedione u Zagrebu" izvoljelo je u dobrotvorne svrhe našega družtva priposlati nam pripomoć od 100 for. (sto forinata).

Neka nam slavno ravnateljstvo „Prve hrvatske štedionice" dozvoli, da mu se ovdje u ime naših štićenika na ovom vrlo znanom, plemenitom daru, u kom vidjamo priznanje patriotskih hrvatskih cieli našega družtva, što toplije zahvaljujemo.

Hrvatsko pripomoćno družtvo
u Beču 14. veljače 1891.

Dr. K. Kozić, predsjednik. — Franjo Vahčić tajnik.

Javna zahvala.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču primilo je u svoje dobrotvorne svrhe, naročito u svrhe **utočišta**, koje za uboge hrvatske djake visokih škola u Beču uzdržaje, od slavnog ravnateljstva dioničke štedione u Križevcih svotu od 25 for.

Mi ovim u ime naših štićenika slavnom ravnateljstvu dioničke štedione u Križevcih izrazujemo najtopliju dužnu zahvalnost.

Hrvatsko pripomoćno družtvo
u Beču 2. ožujka 1891.

Dr. K. Kozić, predsjednik. — Franjo Vahčić, tajnik

Br. 211.

Razpis.

Stalne službe nadučitelja treće vrsti (400 for. god. plaće a 30 for. god. službene doklade) na mješovitoj pučkoj učioni u Juršičih sa hrvatskim nastavnim jezikom a talijanskim kako predmetom.

Od moliteljâ se zahtjeva i usposobljenje za naknadno poučavanje vjeronauka.

Molbe neka se šalju podpisanomu školskomu vieću propisanim putem u teku četirijuh tjedana.

Od c. kr. kotarskog školskog vieća
u Puli dne 5. ožujka 1891.

Predsjednik: Conti s. r.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „	2¾%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katari se nahajajo v okrugu priposna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 5—24

Navod, kako se dá racijonelno odpomoči pri kašlju, hripavosti, astmi in izmečkih razpošilja brezplačno 2—3

A. Zenkner, Berlin 26.

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je nakladom upravo izašlo:

Moje

liečenje vodom.

Prokušano kroz
više od trideset godina
i napisano, da se po njem
lieče bolesti i sačuva zdravlje
od
Sebastiana Kneipp-a
župnika u Wörishofenu.

Preveo
Profesor dr. Antun Lobmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje poštnom zapustaicom 1 for. 35 nč., dobiti će knjigu franco.

Duševnu i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi ta je župnik Sebastian Kneipp u Wörishofenu.

Njegovo djelo „Liečenje vodom", koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je razširenо u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se ćnjim posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodale i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečiti bolest" kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

Marijaceljske pilule
proti začepljenju.
(Pilulae laxantes mariazellenses.)

Proste škodljivih tvarina, ugodno sredstvo kod težkog probavljenja, zaćepljenje te uslied tega nastalih očemtljivostih, zaradi kojih se mnogo puta liečničke pomoći traži. Gotove i ublažujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Polag utisnutu zaštitna znamka jamči pravo kruglice.

Ciena škatulji 20 nvč., zaboji sa 8 škatulja 1 for. Ako se novac unapred pošalje stoji jedan zaboj sa prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2.20, tri zaboje for. 3.20.

Lieknarnik C. BRADY, Kromeriš (Moravska). Vrst tvarine jest nasumčena. — Prodavaju se u svih ljekarnah 5—10

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—7 badava i franco.

Još te navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uracunati.

Tvari za odjela.

Peruvian i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4—14 fld.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ miljuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preo-tane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu narnčala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava sliepparija, kad tvrtke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te se i takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dulinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzeće preko 10 for. franko. 4—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jeziku.

Put u Ameriku

ZA
NEW-YORK, CHICAGO,
SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO i ROSARIO
DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. — **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich
TRST Piazza Negrianti br. 2. 14—52

Resno svarilo
do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve posojila, ali pa kot volilo svojej družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejano smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič perabljiva za karcijo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarčnejša in najboljša naložiter kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 20—25

Kako in s katerim načinom se najlože dobiti to polico, pove natmeno ali pismeno, povsem dbrezplačno in brezplačna.

Assecuranz
Ober Inspektor „Klein"
Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.
Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osobnega kredita.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 12. U Trstu 19. marča 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom napotnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na veliku arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebilježovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Inozemstvo više poštarine.

Na malo jedan stoj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

13.

Nečuveno nasilje, što no ga počiniše naši narodni protivnici, dotično njihove izborne komisije dne 4. t. m. u Poreču i Vodnjanu nad našimi fiducijari, zanima još uviek domaću i stranu štampu.

Neodvisno i nepristrano novinstvo svih narodnostih u državi odsudjuje što odlučnije politički zločin novoviekih istarskih nasilnika, koji misle, da njim je slobodno pod krinkom lažiliberalizma izvadjati najpodlija nedjela, najbrutalnije čine.

Toga svoga postupanja ne samo, da se ti naši vitezovi nesrame, već se dapače njim ponose i diče. Njihova glasila u Poreču, Puli, Trstu itd. uzveličavaju infamno djelo od dne 4. t. m. kano čin čista rodoljublja i pravednosti — kano sjajnu pobjedu pravde i poštenja nad divljačtvom i prostotom.

Čovjeku se u istinu grusti kad čita slavospjeve toj nasilničkoj poljedi, kad sluša biesnu kriku grozećih se bezdušnika, kojim nije na svietu ništa sveta. Zakon, pravica, poštenje i značaj, to su za tu krasnu družbu nepoznati pojmovi, kad se radi o tom, da se protivnika natrag potisne, da se ga u lanceve robstva okuje, da se ga prikrati za najobičnije božje i ljudsko pravo.

Trinajstorica uništenih fiducijara dne 4. t. m. što u Poreču, što u Vodnjanu, jest nam za to najsjajniji dokaz. Kad nije pomoglo osam dnevno nagovaranje, strahovanje i podkupljivanje naših fiducijara, koji su ostali čvrsti i nepomični, kao pećina usried razburkana mora, tada je valjalo posegnuti za drugim sredstvom, za paklenskim oružjem, koje nije stojalo nikoga truda ni stroška. Uz kumovanje zaletoga dušmanina našega naroda izvedoše politički zločin, kakvomu bi se ljudi jedva i sam nečisti iz pakla dosjetio. Zaklonjeni i štićeni šumom bajoneta, baciv pod noge sarski zakon i svoju debelu obrazinu, dadoše se na junačko djelo, za koje bi se pocrvenili i oni u Kopru i Gradiški. Da, junačtvo ste počinili, gospodo latinaška, koje će se spominjati dok bude jednoga Slavena u Istri, kano plod najpokvarenijih srca i kano proizvod najpodlijih duša.

Brojka 13 od 4. marča 1891. prelaziti će od otca na sina, od roda na rod, da se sačuva dalekomu potomstvu krasna uspomena na latinsku postalnost, na talijansko političko brigantstvo.

U ostalom znajte, gospodo krasna, da Bog neplaća svake subote, i da znaj, koji vjetar sije, buru žanje. Mi nismo doduše nadvladani ogavnim nasiljem, kakvomu neima blizu ni dvoko para, ali pobjedjeni nebijasmo. Moralna pobjeda je naša, koju nam nikakav nasilnik oteti nemože. Imade li pako još pravice na svietu, tada možemo mirne duše očekivati konačni uspjeh našega poštenoga rada.

Biračem i izbornikom

upravnih kotara voloskoga, pazinskoga i lošinjskoga.

Otkad je svieta i vieka su ljudi — ako njim se je navaljivalo na narodnost, ako nisu imali slobode izpovjedati svoju vjeru, ako njim se je tlačilo ljudska i kratilo državna prava — nastojali, da obrane i goje svoju narodnost, da mogu slobodno izpovjedati svoju vjeru, da spase ljudska i pridobiju državna prava.

Njihova odnosna nastojanja bilježi nepristrana povjest debelimi slovi, i neima nepokvarena srca, koje bi jih radtoga kudilo, pače svako jih za to hvali.

I naš hrvatski i slovenski narod u Istri, koj već u njoj kao u svojoj pravnoj postojbini tisuće i stotine godina obitava, i kojemu su kroz viekove bar dielomice bila potlačena sva prava, počeo se je za ista zanimati, čim su i kod nas zavladali nazori, po kojih nijedan narod neima biti podložan drugomu, i čim su bili proglašeni zakoni, po kojih su svi narodi jednakopravni.

Pokazao je, da hoće, da ti zakoni neimaju biti mrtvo slovo na papiru, već da se imaju uvesti u život po svem i u svem i za njega, — i neima sile, koja bi ga mogla u tom zapriečiti, dočim oni, koji se tomu protive, prouzrokuju uzaludno borbu, zateže izvršenje onoga, što se izvršiti mora.

Tu svoju volju i hotnju pokazao je medju ostalim svaki put, od godine 1873. napried, kada su se birali izravno u carevinsko vieće zastupnici, imenito zastupnici ladanjskih občina, u kojih on skoro izključivo stanuje; pokazao ju je imenito kod netom ovršenih izbora, kod kojih je dokazao svakomu, koj nije strastju zaslieplien, da jest, da obstoji kao udo naroda, koj hoće svoja prava.

Birači, i u zapadnih kotarih, došli su u tolikom broju, u kolikom nikad prije; oni i izbornici bili su nepristupni, stojali su kano klisurine, koje se nedadu nikako nit ničim ganuti nit odvratiti od namisli i odluke, da izaberu muža svoje krvi i svoga jezika svojim zastupnikom.

Budu li i nadalje tako postupali, koštо stalno držim da hoće; pridruže li njim se i pripadnici drugih raznih občina, koštо se može stalnostju očekivati: tad će birači i izbornici i tih zapadnih kotara doći u onaj položaj, u kojem ste Vi, birači i izbornici iztočnih kotara, bili ljetos.

Vi ste u toliko prilikah i toliko puta izkazali takvu narodnu i političku sviest; o Vašu stalnost se je razbilo već toliko svakojakih pokušaja; Vaš je značaj toli čeličan, da se nikakvi protivnici nisu niti pouzdali kušati sreće, te da ste mogli, nebunjeni nikim, posve mirno, kao svoji u svojoj kući, obaviti izbor zastupnika u carevinsko vieće.

Vi birači izabrali ste izmedju sebe izbornike, o kojih ste bili osvjedočeni, da će svoje glasove dati po Vašoj želji.

Vi izbornici, vjerni svojim predšastnikom, izabrali ste zastupnikom onoga, koga Vam je preporučilo političko družtvo „Edinost“ i list „Naša Sloga“ — izabrali ste mene.

Tim ste složno izkazali čast i povjerenje, tomu družtvu i tomu listu, a ujedno i meni.

Zahvaljujem Vam se najiskrenije na časti i uvjeravam Vas, da ću povjerenje, koje ste u mene postavili, nastojati, dok mi bude dano, opravdati svim mogućim marom i radom za prava našega hrvatskoga i slovenskoga naroda, za njegovu dobrobit duševnu i tjelesnu.

U danoj zgodi doći ću medju Vas u pojedine kotare, da se što potanje obavjestim o Vaših mjestnih odnošajih.

Medjutim od Boga Vam milo zdravlje, a od mene bratsko pozdravlje!

U Poreču 11. marča 1891.

Vjekoslav Spinčić.

Očitovanje.

Neki naši prijatelji, koji su čitali zakutni taljanski listić, koji da se tiska u Poreču, i da čuje na ime „L' Istria“, pripoviedaju nam, da je taj u svojem broju 481. od 28. febr. t. l. javio, „da su naši nekomu stoga, jer je glasovao u Višnjanu za taljansku listu, slamu zapalili, a drugim posiekli loze, te da žendarmerija nemože doći u trag takovim zločincem.“ Mi na to odgovaramo: Više nego čudo bilo bi doći u trag zločincem, kojih neima, budući da je sve, što tu piše taj listić, puka izmišljotina i zlobna laž. Istina je pako:

1. da je nekomu našemu, koji je u Višnjanu glasovao za našu listu, nepazljivošću **domaće mu čeljadi** 12 dana prije izbora u Višnjanu, izgoriela slama, i

2. da u Višnjanskoj občini nebijahu ni tečajem ni poslije zadnjih izbora niti jednomu posječene loze, nit ikakva druga škoda počinjena. U Porečkoj občini posjekoše loze samo jednomu, i to u Taru, al sjegurno ne radi toga, što nije glasovao s nami, jer iz Tara nismo mi imali — izvan našeg fiducijara — niti jednoga glasa. U ostalom što Tarci jedan drugomu čine, zato nas neboli glava.

U svakoj pšenici ima ljulja. Medjutim tvrdimo, da nebi ni naši najveći zločinci nikomu nit vlasa skrivili samo radi protivnog njim političkog mišljenja. Žalibože, da ih i medju nami ima, koji bi se osvetili, ali samo za osobne uvriede, ili po onoj: zub za zub t. j. škodu za škodu; ne nikad pak nikad — kako rekosmo — samo radi protivnog njim političkog mišljenja. Dokaz tomu jest u tom, što upravo sad — medju i poslije izborah — vlada medju nami najveći mir i nečuje se o nikakvih zločinih.

Kažu nam nadalje naši prijatelji da nas je gori imenovani listić obasuo — osobito prigodom i poslije izbora — svakovrstnimi psovkami i gadnimi imeni, kao: „divljaci“, „barbari“, „uskoci“, „vandali“, „prostaci“, „hrpa bedaka“, kmetska prostota“ itd. itd., a našim fiducijarom da je prišio da su: „ostanci tamnice“, „tati“ „varalice“ itd. itd. Ne preostaje nam žalibože vremena tomu listiću na ove liepe pozdrave odgovarati, jer nam valja, da u potu svog obraza žuljastimi rukami radimo, da sebe i svoje pošteno preživimo. A laglje ide to vam, gospodine uredniče „L' Istrie“; vi ste zato plaćeni i od toga živite; za to dobivate iz zemaljske kase 1500 for., da nas psujete i ružite. Dajte nam škole, koje nam vi, taljanska gospodo, pred svakimi izbori obećujete, pak da vidite kakvi jesmo. Vam pako savjetujemo, da izaberete za zemaljske i občinske činovnike i plaćnike samo poštene ljude, da nam budu na dobar izgled, — a ne takove, kao n. pr. vaš slavni **Rigo**, koji nam je ukrao **osamdeset i dvie tisuće** forinta; tada ćemo odgajati bolje fiducijare, jer ćete nam dobrimi i liepimi primjeri više koristiti, nego debelimi knjigami psovkah i pogrdah, koje na nas spljete. Ali možda mislite, da ste dali vi kod izbora na 4. t. m. u Poreču i Vodnjanu vašim postupanjem našim fiducijarom dobar izgled **pravednosti i poštenja?** „Licumierče, izvadi prvo gredu iz oka svojega, a poslije pazi, da izvadiš slamicu iz oka brata svojega“. Samo tako napried, talijanska gospodo, pak budite stalni, da nećete kod dojdućih izbora uloviti niti jedan naš glas. Tada ćete opet moći vikati i pisati, da su svemu tomu krivi naši „spletkari“, „varalice“, „tudji svećenici“, i što mi znamo tko još! Zar mislite, da vaš „ščavo“ nesmije imati niti iskre samoljubja u sebi?!

Napokon pripoviedaju nam prijatelji, da „L' Istria“ piše, da bismo mi morali radi toga za Taljane glasovati, jer su nekoji naši njim dužni. Eto odgovora: Sve, što vam tko od naših duguje, pošteno će platiti, nu ne svojim glasom, — jer tim nebiste se ni vi zadovoljili — nego novci. Dužnici založili su vam za vašu sjegurnost svoja zemljišća, i od istih plodove. **Nipošto pako svoje poštenje i svoju slobodu.**

Nu ostavimo to, jer da idemo tom stazom dalje, puklo bi i sliepcu medju očima gdje su „barbari i divljaci“ a gdje do skrajnosti strpljivi i krotki patnici.

Drzovito je vaše predbacivanje, da smo oholi i naduti, jer se služimo zakonom, štono ga je potvrdio naš premiostivi cesar i kralj, te glasujemo i biramo po svojoj saviesti i osviedočenju naše poštene muževe. To bi morao odobrit svaki čovjek, koj

imade samo iskru poštenja u sebi, a vi to ipak odsudjujete!

Vi biste htjeli, da vam sliepo služimo i robujemo, jer da ste nam tobož nekakvi „dobročinitelji“. Mi tih dobročinstva nepoznajemo, jer ih nikada nevidismo. Dapače „zločinstva“ vaša poznajemo, jer je danomice ćutimo, premda se prćite s nekom ludom „djedovskom kulturom“, koja vam toga nebi dopuščala, kad bi je samo zrno bilo.

Nije plemena do slavna imena, govori naša hrvatska poslovica, a to znači, da samo plemenita djela učine čovjeka plemenita.

Ovoliko porečkoj „lažitorbi“ kao naš prvi i zadnji p i s m e n i odgovor, a na sve, što bi još moglo doći, odgovarati ćemo njoj n a s v i h b u d u ć i h i z b o r i h.

Do vidova dakle dična „babo“!

Kmetski birači

Višnjanske i Porečke občine.

Razgovor

med **Androm** i **Franom** na Vrških solinah.

A n d r e. Ala brate Frane kaži mi ti, koji zdravo misliš, što je to „zakon“? —

F r a n e. Ala toliko sam puta bio s tobom, pak nikad me nisi takvim mudrim pitanjem iznenadio. Zašto me tako znatiželjno pitaš?

A n d r e. Ama čuj me i neogluši se. Opetujem svoje pitanje: što je „zakon“?

F r a n e. Trudan sam. Ta znaš, da nije šala dok se dodje ovamo. Gle, to je „p o č i t a k g o s p o d s k i“ na tom busienku trave. Čujde! kako žutokljuni kosić u onom Šipčagu pjeva — poslušaj ga i ostavi se takvih pitanja. Ala naslado!

A n d r e. Jeh — da! Ako gineš za „g o s p o d s k i m p o č i v a n j e m“ a ti digni podplate pa hajde u — Buzet! (Čuje se gruvanje).

F r a n e. Božemili! šta je to? Korizma je — sveto vrieme, a reć bi, da upravo danas tamo vrag piruje! Pjevanje, muziciranje, rasvjetljivanje, pak još k tomu javno na „l o p a r u“ plesanje. I još ona ogavna vika i dreka... Bože, Bože, gdje smo? kamo ćemo doći? —

A n d r e. Nu hvala Bogu, da me razumiješ sada. Opetujem radi toga: kaži mi što je „zakon“? —

F r a n e. Vidim i ja kamo smjeraš. Imaš pravo. Prez „zakona“ nima reda ni poredka. Divlji su a i više će podivljati ako — . .

A n d r e. Ako ne dodje valjda „zakon“ na pomoć?

F r a n e. Opet me tom besjedom mučiš i kidaš! Pak znaj, da ti nemogu ovaj hip odgovoriti. Znam zašto ponavljaš to pitanje, znam kamo ciljaš pošto sam bio danas u Buzetu, al vjeruj mi, da mi je draža ta ledina, gdje ležim nego gnjusni „l o p a r“ Buzetski. U Šipčagu, gdje tako dično i liepo naši kosići i slavići pripjevaju i odpjevaju — tamo prama M e d v e j i, sto puta volim srcene boraviti dane, nego jednu uru u Buzetu.

A n d r e. Kako vidim, tebi je omrznuo i ogadio Buzet. Nadam se zašto, ali sve jednako ponavljam svoje pitanje: Frane! tako ti našeg pobratimstva i prijateljstva, kaži mi nu — ne oklievaj — bistro si pameti: što je „zakon“.

F r a n e. Aj, u škripcu sam. Nu kako, da ti zadovoljim? U Šipčagu sam rodjen, kravice sam i voliće pasao, a ti hoćeš, da ti mudrujem o „z a k o n u“? O „z a k o n u“ me pitaš — tà hodi učenjakom u Buzet, pa neka ti oni raztumače. Čitao sam nešto dà o tomu u knjizi, koju mi naš prevrieđni plovanić dao, ali opet ti kažem: mrzim iz dna duše na krivicu, mržnju, nered — toga sam svega već u obilju vidio po svietu, ali valjda nigdje na svietu kao u našoj Istri, dakle i u Buzetu. Tamo nema ljubavi, ni mira, ni reda, ni sreće . . .

A n d r e. Ahà! Rekao si ni sreće, pa dobro si završio, jer ako nije sreće, čovjeku bi bolje bilo da je — —

F r a n e. „Da je m r t a v“ — htjeo si valja reći a? Dakle ti toliko hlepiš za „srećom“ te bi htjeo biti mrtav radje nego li nesrećan? —

A n d r e. Nisam toliki zlokobnjak, ali sunca nikada ne vidio — onog sunca, što zapada tamo preko smradnog Oprtlja — ako nebih volio biti taj hip mrtav nego biti kako neki u Istri, dakle i u Buzetu. Prodavat pak kupovat — —

F r a n e. Prodavat? Kupovat? Bože mili tko u životu ne kupi ili prodaje što?

A n d r e. Dà, ja sam kupio i prodao i prasića, i škopčića i kravicu i telčića, pa nešto ovih ljeta i vinića ali još nikada „l j u d e“!

F r a n e. Grom i pakao! šta govoriš? Kupovati pak prodavati l j u d e? Jeli to moguće? O, reko sam to, da sam u Šipčagu rodjec med kosići i slavići a vidio sam, da nisu se nikad oni ni kupovali ni prodavali. Dà, to se domišljam samo: lani sam bio jednu kunicu pod laboru ulovio, te ju prodao u Buzetu — —

A n d r e. Komu?

F r a n e. Bome nekoj krezuboj i plešljivoj Šelji, koja bi po sili htjela biti liepa, a je plešljiva i uvjek gleda u tla kad poštena kmeta sretne, kao da bi oči na koljenih imala, a ne u onoj šunjavoj glavi. Vaviek neki „Pito“, „pito“ blenceri a nezna se šta bi htjela.

A n d r e. Pak koliko ti je dala za kunicu?

F r a n e. Vjere mi — stara je bila i odrpana, pak mi za nju dva tri li puta konja podkovala i ja sam zadovoljan. Nego pustimo to ča. Čudim se trojim riečima prvašnjim, da u Buzetu ljude kupuju i prodavaju. To ja nisam čuo med kosići i slavići u Šipčagu — to je nemoguće?

A n d r e. Nemoguće veliš! Hodi u Buzet, pak pitaj onog razdrapanca Nizića, koji je kao hlapac gol, gladan ovamo došao, pak nije dva ljeta, ljudi šunjavi su ga svojim novcem nešto podkožili, pa evo sada riče kao mladi gulić s dugimi ušesi pak — — —

F r a n e. Ali molim te je li moguće? —

A n d r e. Ma pitaj Vivoda iz Račic i Škrgata iz Draguća; pak pitaj onog trubila od Hriga — sve ćeš doznati. Neki potaljančeni Jarić i naš Petito su ti brate „k a p i“ — oni im zapovjedali, a ovi kao vrtoglavci šli na Humščinu, Draguščinu, Račišćinu pak šjor Patačela na Kras kao junak bez junačtva: pak nagovaraj, podmićivaj nudi, gujeti po 2, po 5, po 10 fiorina i na nesrećnoj Humščini i Draguščini su mnoge kupili, pak prodali vragu! —

F r a n e. A kamo ćemo doći?

A n d r e. Do sigurne jame. Tim kupovačem i prodavačem „l j u d s k o g a m e s a“ treba jedanput posvetit pod nogo — treba im posteljicu pripraviti, gdje će dugo počivati — to bi trebalo, da si onaj Nizić dobro upamti. Ako želi dugo počivati, nek dodje još na Račišćinu i Vrhovšćinu i neka nude još 500 fiorina i tisuće pa vidjet ćemo, da neće zlo proći; jer ćemo ih liepo primiti, pogostiti kako zaslužuju i posteljicu pripraviti, da malo spankaju...

F r a n e. Ti se šališ, ali vjeruj mi, ja te sada razumijem zašto si me mučio prije toliko pitanjem što je „z a k o n“. Ah! gdje nije zakona nije ljubavi, nije poštenja, nije mira ni reda. Sve je pusto, sve propada. —

A n d r e. Dakle premda si mudar čuj me šta ću reći. Ovaki kukavice, gnjusi, izrodi, koji hoće, da „kmetskim mesom“ trguju, neka budu sudjeni po zakonu, jer z a k o n je izraz božjeg i čovječjeg ugleda, koji obvezuje ljude, da čine ili da prepuste ono, što je za obće dobro. Ovaki gnjusni, upravo ogavni i mrski kupovači ljudskoga mesa rade drsko i bezobrazno proti občemu dobru i sreći, zato zakon božji i ljudski neka im sudi. —

F r a n e. Sudit će im koliko prije. Ustanimo — sunce je zapalo, Andre s Bogom!

A n d r e. S Bogom Frane. Lahku noć!

Istarskim Hrvatom

Zora se javlja, narav se budi,
Sunce već zlati polje i brieg;
Iz sna se dižu istarski ljudi,
Ponosno viju hrvatski stieg;
Gdje god nas ima,
Srce se svima
S radosti širi, uzdižu grudi.
Upravo rajsku ćuteći slast:
Živili, dični istarski ljudi,
Vječna vam slava, vječna vam čast!

Istra je naša, kršna i mala,
Dugo već udes trpila ljut;
Dosta je bilo tudjinskog jala,
Da joj do sreće zakrči put;
Ali i tomu
Udesu zlomu
Zaslužen konac sprema se sada,
Ma da je ljut i očajan boj;
Hrvat se diže, dušmanin pada,
Hrvat će biti u svomu svoj!

Pod tim ste geslom i vi se digli,
Istrani braćo, tražeći spas,
Ali k svom cilju niste još stigli,
Nasiljem dušman suzbija vas;
Nu vi i stoga
Hvalite Boga.
Jerbo tko čini nepravdu hladno,
Zlo će mu rodit posljedkom zlim:
Svatko je jurve propao jadno,
Tko god se služi oružjem tim.

Prevarom podlom dušman je javno
Pod noge vrgô obraz i stid,
Vi ste se pako borili slavno,
Stajali kao kršna vam brid;
Sviet vam se čudi,
Istarski ljudi,
Gledajuć, kakav značaj vas kiti,
Kao junaka mirisan cviet,
Pa će i vaša pobjeda biti,
Ako još pravdu poznaje sviet.

Uztrajte samo! Borit se znate,
Jer ste pravaši odlučni svi:
Uzoran primjer za sve Hrvate,
Istrani braćo, to ste nam vi!
Za to se svima,
Gdje god nas ima,
S radosti velje uzdižu grudi,
Te nam je rajska kliknuti slast:
Živili, dični istarski ljudi,
Vječna vam slava, vječna vam čast!

August Harambašić.

Franina i Jurina

Fr. Ala da si ga čuja kako je on smrad od Jorka pasani misec na Barbanšćini lipo hrvatski predika.

Jur. A kako nebi ter to mu je materinski jezik.

Fr. Tako ča ni Talijan?

Jur. Dragi ti hodi spat. Va Rime je bia Talijan, zač je bia lačan i žejan, pak je moral bit Talijan, ali ovdi doma za prgešć šestic će bit on i Turčin, a da ga dobro najiš i napiješ kričat će ti: živio!

Fr. Dosta, dosta, poznam ga dobro.

* * *

Fr. Si ča čul Jure, su storili Topolovčani „kunte“ za njihov turan.

Jur. Vero da te ta drugi tjedan, ač da je bil njihov „Zvánić“ va Poreču i da je donesal pun žep beči.

Fr. A ki munjen mu jih je dal?

Jur. Vero da je neki deputat „Grgotini“.

Fr. Viš, viš kako će mu dobrò.

Različite viesti.

Birači i izbornici Istre!

Prigodom netom minulih izbora izbornika (fiducijara) te izbora zastupnika pokazali ste sjajno, što može ljubav i sloga, ustrajnost, domoljublje i požrtvovnost.

Tim krasnim vrlinam Vašim moraju se diviti isti naši narudni protivnici, dočim Vam se Vaša braća izvan Istre — gdjegod ih imade — duboko klanjaju spominjuć s ponosom dično ime hrvatskih i slovenskih birača i izbornika Istre.

Birači i izbornici! Posliednjim izbornim činom pružili ste čitavomu svietu dokaz, da podpunoma shvaćate uzvišenost toga čina, da ste građjani i državljani posve zreli za politički život. Hvala Vam — sto puta hvala Vam na Vašem rodoljubnom radu na čast i spas Hrvata i Slovenaca Istre.

U Trstu, 18. marča 1891.

Za centralni izborni odbor

M. Mandić.

† **Josip Poklukar**. Slavjena vojvodina Kranjska plače za svojim plemenitim poglavarom, koji je preminuo dne 17. t. m. nakon podulje bolesti u Lieloj Ljubljani. Pokojni Poklukar bijaše jedna od najobljubljenijih osoba među bratjom Slovenci. Njegova blaga ćud, pomirljiva narav, pošteno srce i čist značaj pridobiše mu toliko prijatelja i štovatelja, da se je u istinu ponositi mogao što nije imao osobnoga protivnika. Od god. 1870 bijaše pokojni Poklukar što zemaljskim što državnim zastupnikom a posliednjih godina predsjednikom trgovačko-obrtničke komore i zemaljskim poglavarom.

Njegovo Veličanstvo odlikovalo ga redom željezne krune III. razreda radi njegovih zasluga za državu i njegovu domovinu. Plemenitu mužu bila trajna uspomena u narodu!

Odlikovanje. Hrvatsko akademičko družtvo „H r v a t s k a“ u Gracu odlikovalo je našega prvaka presvj. g. Dra. D i n k a V i t e z i ć a tim, što ga je imenovalo svojim počastnim članom. Usljed toga odlikovanja uprsio je g. Dr. Vitezić rodoljubnomu odboru dične „Hrvatske“ sliedeće pismo:

„Uglednomu odboru akad. družtva „Hrvatska“ u Gracu! Odlikovanje, kojim me je počastilo naše najstarije akademičko družtvo, i koje mi Taj ugledni odbor brzojavno najavio, u isti čas bilo mi povodom utjehe i boli. — Bilo mi od utjehe, jer priznanje od mladeži visokih škola, tog najplemenitijeg i najnesebičnijeg diela našega naroda, mi je znak sjeguran, da je moj rad bio upravljen prema zahtjevom i potrebam raztrganog nam hrvatskog naroda. Bilo mi je pak od boli, jer akoprem voljan uztrajati u mojem dosadanjem radu, ćutim žalibože, da moje tjelesne sile nebi odgovarale volji. — Odlikovanje i priznanje podieljeno mi smatram ne samo kao počast mojoj osobi, nego i kao odjek sućuti, kojom hrvatska mladež na visokih školah u Gracu prati ono očajnu borbu, koju siromašni ali pošteni istarski Hrvati vode proti bahatim, bjesomučnim i nasilnim Talijanom i šarenjakom. — Sa zahvalnošću i ponosom primam čast podieljenu mi od družtva, koje od postanka svoga, neprekidno trseć se za koristnom naukom, je ujedno ognjištem svake plemenite ćuti, ognjištem, pri kojem se i gdjekoje mladenačko srce mojih mladjih subornika u Istri ogrijalo žarom čistog hrvatskog otačbeničtva. — Molim taj ugledni odbor, da bude tumačem ove mojo zahvale ostaloj gg. sučlanovom, kojim svim šaljem najsrdačniji pozdrav. — K r k, dne 10. ožujka 1891. Sa osobitim štovanjem.

dr. D i n k o V i t e z i ć s. r.

Koncert „Tržaškega Sokola“. Naš poletni „Sokol“ pripravlja za subotu dne 21. t. m. u dvorani Maly (Via Torrente br. 16) koncert sa vrlo bogatim programom. Sudjelovati će naši tamburaši, pjevački zbor i poznati šaljivdjija g. B o r o š č a k o v. Početak koncerta u 8½ sati na večer. Ulaznina za članove „Sokola“ 30 nvč. za nečlanove 50 nvč. a za obitelji 1 for.

Pošto su sve veselice našega „Sokola“ neobično obljubljene, očekujemo od našega občinstva, da će doći i ovoga puta mnogobrojno, da se naužije narodne glasbe i pjevanja, te ugodne i neprisiljene šale.

Zahvala državnoga zastupnika g. prof. Spinčića gradjanom Kastavskim. Na čestitku dičnih naših Kastavaca, poslanu g. profesoru Spinčiću i priobćenu u našem zadnjem broju, odgovorio je novoizabrani naš zastupnik svojim sugradjanom sliedećim pismom:

P. n. gradjanom grada Kastva.

Velecienjeni i mili sugradjani!

Vele me je uzradovale Vaša čestitka k momu izboru na carevinsko vieće.

Najiskrenije Vam se ovim na njoj zahvaljujem, želeć od Boga, da ona čuvstva, koja su ju nadahnula — čuvstva ljubavi do hrvatskoga naroda — uztraju medju nami sve dane našega življenja, te da sliedju i na one, koji budu za nami naša mjesta zauzeli.

Molim Vas, da mi i unapried uščavate Vašu prijazan, kaošto ću ju i ja uščavati naprama Vam.

Srdačno Vas pozdravljam i bilježim se odličnim štovanjem

U Poreču 12. marča 1891.

Vaš zahvalni sugradjanin

Vjekoslav Spinčić.

Izbori u Dalmaciji. Medju austrijskimi pokrajinami, koje su imale izabrati svoje zastupnike na carevinsko vieće, dolazi eto Dalmacija u zadnjem redu.

Izbori izbornika obavili se tekar u prvoj polovici tekućega mjeseca. Ti izbori izpali su u duhu hrvatske stranke.

Dne 16. t. m. birale se sve izvanjske občine Dalmacije šest zastupnika. Izabrano bijaše 5 Hrvata i srbsko-autonomaški kandidat u Kotoru. Prva petorica jesu: Dr. Klaić, Dr. Bulat, Dr. Masovčić, načelnik Dapar, i ravnatelj Perić. U Kotoru bijaše izabran radikalni Srbin Dr. Kvekić proti umjerenomu Srbinu Vojnoviću. — Danas (18) biraju gradovi dva zastupnika. Hrvati kandidiraju Borčića i Šupuka. Borba će biti žestoka, jer se složili Srbi i Talijani proti Hrvatom. Sutra birati će napokon veliki posjednici. Hrvatski je kandidat Dr. Katnić a srbsko-talijanski poniemčeni Talijan grof Bonda.

Zadnji čas prispio nam je brzojav, koji javlja, da su i u gradovih izabrani hrvatski predloženici. Dokaz je to, da je hrvatska sviest u Dalmaciji probudjena i da se italijanaška stranka niti sramotnom pomoćju Srbah nemože dignuti iz kala u koji ju je turnula oživljela duša hrvatskoga naroda. I opet kušaše, ali neide, jer su griesi bili preveliki, pak mora biti i pokora velika, dà, neusmiljena, tako će se dogoditi i našim istarskim usrećiteljem, koji polaze istim putem njihove braće u Dalmaciji. —

Našim prijateljem na Koparščini na uvaženje. Poznati koparski odvjetnici, glavni agitatori kod svakih izbora i naši najbiesniji narodni protivnici, nesrame se svbiti i mamiti k sebi naše seljake iz Koparšćine kad dodju u Kopar tražiti savjeta ili pomoći za dobar novac u pravnih poslovih. Ta gospoda vuku u svoje pisarne našega sirotu kmeta, dok njim to računa meće, a kad ga više netrebaju, tad ga grde, ruže i psuju kao njemu životinju — tad njim je on ni više ni manje — nego „šćavo".

Pošto neimamo žalibože svoga odvjetnika u Kopru, to preporučamo našim rodoljubom i prijateljem na Koparščini, da upute naše seljake, koji neobhodno trebaju odvjetnika, da idu k g. dru. Förster u, odvjetniku u Kopru, koji nije doduše naš ni po rodu ni po jeziku, ali je pravedan napram nam i nenavidi našega jezika i naše narodnosti, kako većina talijanskih odvjetnika Istre. Onih odvjetnike, koji bi nas utopili u žlici vode, neka se čuva naš puk kako i ognja.

Iz Kastva pišu nam 16. t. m. Jedva smo čekali, g. uredniče, zadnji broj dične „Sloge", da nam razjasni postupak porečko-vodnjanskih nasilnika prigodom izbora dne 4. t. m. Sada tekar razumijemo gadnu slieparij u drzovitih nam protivnika. Bolje jih nemogoste okrstiti van brigant i, jer se tako nigdje na svietu nepostupa ako ne kod nas u tužnoj Istri. I ostalom to brigan stvo mora se osvetiti nad onimi, koji ga počinišе, jer naš puk gudi uvjek onu poznatu, da Bog isplaća svake subote. Protivnici se doduše sada vesele, al vjernjte nam, to veselje nije srdačno, nije iskreno — već umjetno prisiljeno. Oni se vesele nad brutalno učenom pobjedom, a mi se za sada zadovoljavamo na faktično izvojevanoj pobjedi, kličemo i mi sa ostalom braćom širom Istre: živio narod ni zastupnik dr. Matko Laginja!

Ovih dana izličitirati će naša občina gradnju i preloženje crkvenih skala i puta sv. Jeleni u Kastvu sa proračunanom svotom od 1241 for. 40 nvč. Ujedno će se licitirati i popravak prostorijah u „Kašćoj" izpod „Delavske škole", da se priredi radionicu za učenke iste škole. Trošak je proračunan na 206 for. 50 nvč.

Zadnjih dana prosloga čudna počelo je i u naših stranah dažditi, što je bilo od velike potrebe, jer nije dažditio cielu zimu. Ovud je primanjkalo jur vode, te su u nekojih županijah naše občine snieg topili za napoj životinji. U gradu Kastvu bijahu zatvoreni već mjesec dana občinski vodnjaci, te se je vodu dielilo gradjanom svakog drugog dana. Sada će, Bogu hvala, prestat i ta nevolja!

Kako se sastavljaju izborne komisije? Jer su upravo izborne komisije počinile dne 4. t. m. u Poreču i Vodnjanu ono brutalno nasilje, neće biti suvišno, ako ovdje navedemo kako se sastavljaju izborne komisije. U komisiju biraju najprije sami izbornici (fiducijari) 3 člana. Ta trojica je dakle odvisna od one stranke, koja imade u tom izbornom kotaru većinu fiducijara. Zatim imenuje vladin komesar druga 3 člana.

U Poreču i Vodnjanu bijahu dne 4. t. mj. u većini talijanski izbornici pak su izabrali prvu trojicu svojih fiducijara. Prirodno i pošteno bilo bi, da su dotični komesari imenovali koli u Poreču toli u Vodnjanu po 3 fiducijara hrvatske stranke, da tako zaštite manjinu pred nasiljem većine. Kad je izabrano 6 fiducijara u komisiju ovi izaberu izmedju preostalih fiducijara sedmoga člana komisije.

U našem slučaju, da su vladini komesari imenovali po tri fiducijara u svaku komisiju, a Talijani trojicu svojih izabrali, bila bi se teško složila šestorica fiducijara, da izabere sedmoga člana. Da se u tom neslažo bio bi morao vladin komesar po zakonu imenovati sam sedmoga člana komisije. Ovoga bi bio uzeo iz jedne ili druge stranke, nu ipak medju svimi najumjerenijega.

Kod glasovanja imala bi u komisiji svaka stranka po 3 glasa u komisiji, ter bi bio odlučivao predsjednik, a da je taj umjeren i iole pravičan nebi bilo došlo do onog infamnog nasilja.

Usljed svega toga igra dakle vladni komesar veliku ulogu kod sastavljanja izborne komisije, pak smo radi toga osvieđočeni u dno duše, da do onih gadnih čina ne bi bilo došlo, da su je htjeli prepriečiti dotični komesari.

U Kopru, gdje je bila jedva jedna trećina talijanski fiducijarah bijahu dostatno zastupani talijanski fiducijari u izbornoj komisiji, a većina komisije postupala je tako točno i strogo, da je odobrila sve talijanske glasove, premda bi se bilo našlo proti pojedincem raznih i važnih razloga, da se ih zavrgne.

Divljaci i prostaci Hrvati i Slovenci držali se zakona i čuvali pošten si obraz. Dočim su sinovi djedovske „brutture" bacili pod nogu zakon i obraz.

Izbor fiducijara u Kanfanaru. Od tamo pišu nam naknadno, da se je puk manje nego li ikada zanimao za netom minule izbore. Da nije bilo gospodskih gončna plaće i strahovanja, bila bi ostala zama šaka krnjela i šarenjaka. Tako su došli primjerice iz Rovinjskog sela samo četiri prodanca i njihov gončin, koji imade škare i sukno pak kroji i dieli po miloj volji. Nesretna bura odniela mu na dan izbora šešir, te mu ga bez milosrdja i bez obzira da je gospodin pomctala — kano da je od slame, a ono je odzvanjao kao i drvena golida. Njegov drug u krnjelskoj službi sa bradatim psom smijao se nesreći gospodskoga si druga, koji se je otresao na smijuće se kmete — prodance kao i mačka na psa. Poslije izbora složila se krasna družba kod stola, gdje sa je pušila cigauska mrcina i gdje je tekla pliesniva bersa. —

Iz Barbane pišu nam 16. t. m. Poznato Vam je, da se je ovdje zadnji bojak bio, te da je naš Barban imao odlučiti, koja li će stranka: hrvatska ili talijanska nadvladati nadpolovičnim brojem fiducijarah u zapadnoj Istri. Predvidjali su to naša gospoda Talijani, pak se ovdje uzbudila politička agitacija netom se saznalo za raspust carevinskog vieća.

Prvi, koji pohodi Barban, da nedostojnu i nenaravsku agitaciju započme proti ovomu dobromu i poštenomu kmetu, bijaše veliki svećenik Kaifa sa nećakom Pilatom. Znajte, da se ova gospoda usudiše i za tihe noći uznemirivati našega kmeta. Ej! narodna polovica kaže: „sliepcu noć ne pači". Da pako svatovi budu u podpunomu broju, došao je u pomoć rečenoj gospodi i onaj jedini Talijan iz Filipane, komu koren imena kaže od koga je roda nikao, nu nek njim bude, ta onakvog junaka mi bi sami izobćili.

Imali smo sreću gledati ovud više od mjesec dana pokrajinskoga inžinira sa asistentom. Mjerile se ceste na više stranah. Čudnovato nam se pričinilo, da se je po občinskomu slugi jedne redelje razglasilo nekoliko ljudi dodju prijaviti za djelo na odmjerenoj cesti, dok u toj stvari občinsko zastupstvo nije ništa znalo, a još manje štogod odlučilo. — Udicu s mekom sladkom dobacili, nu na našoj Barbanščini nije se našla nijedna luda ribica.

Kada su započeli izbori na Koparščini i sretno se po nas vršili, počela su gospoda strahovito pritiskati na Vodnjanštini i Barbanščini. Nekoliko danah pređ izbori u Vodnjanu, opaziše gospoda da odvažne Roverce, Filipance i Prošćunare neće moći nadvladati sa nekoliko prodanacah iz Krnice i Marčane, pa onda kano mahniti bacše se svimi nepoštenimi sredstvi na Barbanščinu. Pilat teče kano bez glave u Barban k „papi", pa onda u Rakalj. Nu svuda huda sreća. U Barban se sjalo po izbor agitatore; pomislite, prvi Vam je: doktor, kavalir, sin vsemogućega nekad ovdje gazde. Drugi Vam je četjek osjedio već u znanstvu: mjerio bi cestu u vrieme izbora i po hrbtu živinčeta od „Pave de Jure". Treći vam je, pa kako bi mogao i uzmanjkati, „šior Tomaš" iz Vodnjana. Njihove podrepnice šišmiše, guštere i gladuhe niti ne spominjemo. U predvečerje izbora posjetila naš Barban svakojaka gospoda: doktori, uredniči, trgovci i tvorničari napulitanskih bigulah. Nu nitko se nije nadao da će nas posjetiti i isti „Martin Šomier". Čudili se takodjer nekoji čemu dolazi u Barban i onaj tartaja iz Krnice a sada drugdje nestanjen. Noć 25. febrara držalo se velo vieće kod Staroga i kod šiora Meniga. Kada su prvi petehi zakukurikali razišla se čeljad na nepošteno djelo. Dva na Pornjanu, dva u Draguzete, da iz sna bude našega vjernoga Tonu i Martina; tri na Gočan i u Vorihe, „papa" i sin u Kvarantiju, dva u Rebiće i Hrboke, a u Sv. Mariju „Martin šomier" sa dva vižlaja u Šajine, Bičiće i Glavane nijedan, eh! nisu onde čuki!

Rano se dakle u lov podigoše, a kad bilo osam urah jutrom 26tog febrara, vraćali se lovci sa mučnog lova. Svi su bili bude sreće, ali najgore prodje golobradče „Martin šomier"; kažu da još danas stavlja flaštre na mudrice; — bravo tolpo! Sve je pitalo gdje je gospodi lovina. Hrdjav lov! dva ili tri prodanca iz Vorihb, tri ili četiri iz Grandićih i bližnjih selah, jedan iz Kvarantije, i dva iz Pornjane. Kako vidite malo divljačine za gladne gospodske trbušine. Naša stranka već unapred sjegurna o pobjedi, skupljala je svoje vjerne na Oranici nedaleko od Barbana. Dodjoše naši vjerni Pornjanci u podpunomu broju sa Draguzećani i Nadrišani, naši iz Vorihih i ostale Pornjanštine. Za njima eto ti naših neustrašivih i junačkih Sajincih, Bičićanih, Glavancih i Skitačanih. Dok se mi sakupljasmo na Oranici započeo je već izbor u Barbanu. Prva ura izbora bila je krnjelska. Evo kako su radili: na velika vrata došao bi prodanac plaho bi se naokolo ogledno, skinuo kapu gospodi, zatim bi ga drojica uzeli medju se, pa š njim u butiga; dali bi mu škedu i dva fiorina, dogneli ga onda do pred občinski ured, pak ga napokon rinuli unutra, baš onako; kako se blago vodi na zaklanje. I tako su došli do 36 glasova, a kasnije tečajem izbora zadobiše još samo 4 glasa, ukupno dakle 40 glasova. — Dok su oni glasovali mi se jošte na Oranici sakupljasmo, i eto ti napokom Svetomarijančanah a za malo dodjoše skupno dični i kremeniti Rakljanci. poštenu im bilo lice! Tako sakupljeni pozdravismo se, rukovasmo se i za junačko pitasmo se zdravlje. Sve nas je vezalo isto: jedna krv, jedan jezik, jedna nošnja, jedna želja. Sve je na Oranici bilo u redu, ali ipak se našla dva gospodina, koja su htjela, ni nepozvana u naše kolo. pomutiti našu slogu i red. Nemarimo sve opisati kako se ondje gosp. doktor slabo ponesao, nego ćemo reći: onaj visoki gospodin nije nikad možda dobio onakovu lekciju, kakovu je čuo od našega dičnoga Jakšetića; kako li se je ponizio on, koji je visoke škole učio pred neukim ali poštenim kmetom!! Jeli se gospodin osviedočio da je talijanaška agitacija med hrvatskim narodom čin podlosti i nepoštenja?! Mi još ni sada nemožemo od manje a da od srca ne zaklinemo živio Jakšetić! — Kada se bližala deseta ura, krenusmo u Barban. Bila nas je četa od preko 200 ljudih. Dugo se vijugala povorka, jedni bijahu već na velih vratih a drugi još na Kleču. Mi u Barban a Krnjeli glavom bez obzira. Počeli naši glasovati, pak si čuo: naši 35 a oni 36, do malo naši 50 a oni 36, uru zatim naši 90 a oni 36, najzad naši 132 a oni 40; — i onda se vinuo nam kmetom iz dna srca duboki, gromki, urnebesni: „Živio!" Za Krnjele „sudac gnjivan". Dični Rakljanci i drugi zapjevaše tada: „Još Hrvatska ni propala" i „Sviraj meni banda". Čim oni dopjevaše digne se na loži na uzvišeno mjesto Pave Blixnak, svjetina umukne, a on jakim glasom pročita narodu proglas na Barbanske kmete, a kad dovrši digne se zagluši uzklik: „Živio Mate Laginja". Poručali naši štogod i vratili se veseli svojim kućam još za sunca. Čast bodi javno izrečena takodjer poštenomu starcu Keti Mirkoviću-Marganu, koji je u visokoj starosti došao za hrvatsku stranku glasovati. a ujedno četvorici braće Koromanom, koji svi četiri zapustiše onog dana i kućište i svoje blago: Živili oni i svi naši srietni i pošteni Barbanci!

Iz Pazina nam pišu, da će izmošnja pošta preći u eraske ruke, te da će se sdružiti sa obstojećim državnim telegrafom. Ovaj prelaz imao bi se dogoditi već tečajem ove godine. Tim bi grad Pazin dobio bar četiri nova poštarska činovnika.

Nadalje nam javljaju, da su u Pazinu preotele mah ospice, od kojih je obolilo sila djece. Dosada nije umro ako ne jedan dječak. Radi ove bolesti zatvorene su do poslije uskrsa sve ovdašnje pučke škole.

Sedmični sajmovi u Zagrebu. Gradsko zastupstvo u Zagrebu zaključilo je, da se neće ni u buduće, sve do 1. rujna tekuće godine na sedmičnih sajmovih u gradu Zagrebu ubirati nikakova pristojba. Odredba ova biti će svakako od bitnoga upliva na sajamske odnošaje u Zagrebu, a ne manje i na domaće štočarstvo. Neznatnim trudom, al bez svakoga troška mogu sada seljaci svoju rogatu marvu, svinje, konje i svakovrstne zemljištno proizvode svake srieđe na sedmičnom sajmu unovčiti. Kupaca za valjanu robu ima uvjek dovoljno, a ciene polučuju se svakako povoljnije, nego na svakom drugom sajmu, jer zagrebački sedmični sajam posjećuju marvinski trgovci i mesari iz susjednih austrijskih pokrajinah, iz Tirolske, Koruške i Austrije, te iz samoga Beča i bečkoga — Novogmjesta; nu i zagrebački mesari trebaju mnogo rogatoga blaga i svinjah. Osobito sada, odkad su poskočile marvinske ciene na tržištih u Beču, Požunu i Budimpešti, rado zalaze strani trgovci u Zagreb, da nakupuju valjana blaga. Upozorujuć na sgodne odnošaje zagrebačkoga sedmičnoga sajma, umoljava se gg. župnike, učitelje i občinske načelnike, da narod upute, kolike koristi može crpiti od valjana stočarstva, ako marvu, svinje i konje dobro uzguje, te dotjeraju na zagrebački sedmični sajam, gdje ave to brzo i dobro za gotov novac prodati mogu.

Parobrodarsko družtvo „Šverljuga i dr." na Ricci javlja u današnjem broju (vidi četvrtu stranicu) promjenu voznog reda za pojedine parobrode na raznih prugah.

Brzojav „Naše Sloge".

ZADAR, 18. t. m. u noći. U izborih gradova pobjedila hrvatska stranka. Izabrani Šupuk i Borčić. Živila Hrvatska.

Javna zahvala.

P. n. gospodin Toma Kumičić, posjednik i trgovac u Berseču, darovao je „Zakladi za uboge" prigodom smrti svog otca Tome svotu od 100 forinta. Na tom plemenitom daru podpisana uprava u ime svoje i bersečkih siromaha najsrdačnije se zahvaljuje.

Uprava „Zaklade za uboge".
U Berseču dne 28. veljače 1891.

Rajmund Jelušić,
župnik

Ivan Galović, komornik. **Fortunat Veličić,** komornik.

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—9 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene narudžbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i izgrađe stolove, ločen i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere. Plaid za putnike od 4 - 14 fl. d.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste runene suknene tvari nipošto jeftine čanje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Šikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ¾ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj posloruici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah a kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga prava slieparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajerih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nastopanja, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod narudžbe treba navesti boju, čijom i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsku pouzetje preko 10 for. franko. 5—24

Dopisuje se njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jezika.

✝

Tužnim srcem javljaju podpisani svoj rodbini, prijateljem i znancem žalostno viest, da je dne 15. t. m. Svevišnji k sebi pozvao u bolji život premilu njim sestru, odnosnu tetku gospodičnu

ANU LAZAR.

Pogreb obavismo utorak dne 17. t. m. prije podne. Premilu nam pokojnicu preporučamo molitvi i blagoj uspomeni.

Sv. Petar u Šumi dne 18. marča 1891.

Ivan Perpar, pravnik netjak. **Franjo Lazar**, župnik, brat.

Zahvala.

Mnogobrojnim prijateljem i znancem, koji su nastojali ublažiti našu bol prigodom neočekivane smrti naše nezaboravne sestre, dotično tetke gospodične

ANE LAZAR,

napose onim, koji prisustvovaše njezinom pogrebu, izričemo ovim putem najserdačniju zahvalu.

Osobitu smo harnost dužni preč. g. proštu i nadžupniku Josipu Orbaniću iz Pazina, koji je uz asistenciju sv. obred obavio, župniku Križanskomu veleč. g. Ivanu Mizzanu, župniku Ročkomu veleč. g. A. Micetiću, župniku iz Gračišća veleč. g. Iv. Gabriciću, župniku iz Žminja veleč. g. K. Miklavčiću, župniku Montriljskomu veleč. gosp. J. Lileku, župniku Tinjanskomu veleč. g. A. Kjuderu, P. vikaru Hugo Novljanu. g. domaćemu učitelju, školskoj mladeži, svim Supetarcem, koji su toli mnogobrojno došli, ostaloj gospodi i prijateljem. Bog naplatio svima stostruko nam izkazanu ljubav!

Sv. Petar u šumi dne 18. marča 1891.

Ivan Perpar, pravnik netjak. **Franjo Lazar**, župnik brat

Zahvala.

Prigodom smrti mog nezaboravnog sina

Marina Šumberca-Šote,

župnika u Moščenicah, umršieg u Gorici nesmažem dostatnih rieči, da zahvalim što srdačnije svim onim, koji dieliše samnom ljutu bol, koji izkitiše odar s vienci te izkazaše počast nezaboravnomu pokojniku isprativši ga do hladnog groba.

Napose zahvaljujem preč. gg. kanonikom tršćanskog kaptola Andriji Štrku i Petru Flego, koji su se potrudili iz Trsta u Goricu, da prisustvuju pogrebu; preč. g. dru. Ivanu Gabrjevčiću, ravnatelju sjemeništa u Gorici, koji je nastojao, da pogreb čim liepše izpade; č. g. župniku sv. Ignacija Ivanu Wolfu i č. g. Josipu Baic, vodji zavoda gluhoniemih koji su pokojnika više putah u bolesti pohodili i tješili; mnogobrojnoj veleč. gospodi svećenikom iz Gorice veleč. Bratji Milosrdnikom; veleč. OO. Kapucinom; č. g. Antonu Ellneru, biskupskom kapelanu u Trstu; te napokom č. gg. bogoslovom Goričkog sjemeništa, koji su u velikom broju prisustvovali pogrebu. — Svima budi vječita harnost i zahvalnost!

Šumberae u Istri, mjeseca veljače 1891.

razcviljeni otac

Martin Šumberac-Šote.

Navod, kako se dá racijonalno odpomoći pri kašlju, hripavosti, astmi in izmečkih razpošilja brezplačno 3—3

A. Zenkner, Berlin 26.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 15—52

Parobrodarska vožnja M. Sverljuga i dr.

RIEKA.

Ljetni vozni red

valjan od 21. marča tek. godine do novoga opredieljenja

(ako dopusti vrieme.)

Pruga Rieka-Pula i natrag

Odlazak iz Rieke
u 6 sati u jutro.

Ponedeljak za Opatiju, Lovran, Moščenice, Berseč, Rabac, Cres i Pulu.

Srieda za Opatiju, Lovran, Moščenice, Berseč, Cres i Pulu.

Petak za Opatiju, Lovran, Moščenice, Berseč, Rabac, Cres i Pulu.

Odlazak iz Pule
u 6 sati u jutro.

Utorak za Cres, Rabac, Berseč, Moščenice, Lovran, Opatiju i Rieku.

Četvrtak za Cres, Berseč Moščenice, Lovran, Opatiju i Rieku.

Subota za Cres, Rabac, Berseč, Moščenice, Lovran, Opatiju i Rieku.

Pruga Rieka-Krk i natrag.

Odlazak iz Rieke
nedelja, utorak i petak.

Odlazak iz	u satih	Dolazak u	u satih
Rieka	10.—jutro	Omišalj	11.—jutro
Omišlja	11.10 „	Mališka	12.05 „
Mališke	12.15 pod.	Krk	1.45 pop.
Krka	2.05 pp.	Žmerag	2.50 „
Žmerga	3.— pp.	Krk	3.45 „

Odlazak iz Krka
ponedeljak, sreda i subota.

Odlazak iz	u satih	Dolazak u	u satih
Krka	5.— jutro	Žmerag	5.15 jutro
Žmerga	5.55 „	Omišalj	7.35 „
Mališke	7.45 „	Omišalj	8.40 „
Omišlja	8.45 „	Rieka	9.45 „

Pruga Ika-Opatija-Rieka i natrag.

Odlazak iz Ike
Svaki dan u 6½ sati u jutro za Lovran, Opatiju, Volosko i Rieku.

Odlazak iz Opatije
Svaki dan o podne ravno na Rieku.

Odlazak iz Opatije
Svaki dan u 6½ sati po podne ravno na Rieku.

Odlazak iz Rieke
Svaki dan u 10 sati jutro za Opatiju tičuć Volosko.

Odlazak iz Rieke
Svaki dan u 2 i pol po podne za Volosko Opatiju, Iku i Lovran.

Odlazak iz Rieke
Svaki dan (osim blagdana) u 4 sata po podne ravno u Opatiju.

Tko želi ukrcati robu neka se prijavi kapetanu.

Ravnateljstvo.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, mlatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, Häckselove strojeve za rezanje krme, mlinove za drobnu melju strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja. vinske sisaljke. spreme za konobu, sisaljke za vodu. okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko. dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme. praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sva izvrstno izvedemo. — Jamstvo. ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

II. Praterstrasse br. 78. 2—20

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačkom, talijanskom i slavenskom eziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Javna zahvala.

Dužnost nas podpisane nuka, da se javnim putem zahvalimo svim onim, koji su prošle subote u našoj kući i Voloskom nastavši požar pomogli ugasiti. Napose srdačna hvala sl. vatrogasnomu društvu iz Opatije, granjanom Voloskim, seljakom iz okolice, cesarskim i mjestnim oblastim, svim i svakom, koji je savjetom il činom pripomogao ukrotiti biesneći oganj.

Na Rieci dne 16. marča 1891.

Anton i Frane Sterk.

Lutrijski brojevi

Dne 14. marča.

Beč	9	70	51	17	27
Grac	23	66	74	5	54
Temešvar	3	48	25	17	38

Dne 19. marča.

Brno	2	4	48	46	11

30—13 **Marijaceljske želudačne KAPLJICE**

pripravljene u ljekarni kod anđela čuvara. C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave. Prave su samo onda, ako su providjene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom.

Cieua male boce 40, velike 70 nvč

Vrst tvorine jest označena.

Predavanje se u svih ljekarnah.

Resno svarilo

do vseh, ki nemajo še police

bodisi glede pridobitve premijla, ali pa kot volilo svoji družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnice zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, kor je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič porabljiva za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovejša, najvarčnejša in najboljša naložiter kapitala in ji je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 21—25

Kako in s katerim načinom je najlože dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein“

Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osebnega kredita.

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je nakladom upravo izašlo:

Moje

liečenje vodom.

Prokušano kroz

više od trideset godina

i napisano, da se po njem

liječe bolesti i sačuva zdravlje

od

Sebastiana Kneipp-a

župnika u Wörishofenu.

10 - 2 Preveo

Profesor dr. Antun Lobmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje poštnom napučnicom 1 for. 35 nč., dobiti će knjigu franco.

Duševnu i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi to je župnik Sebastian Kneipp u Wörishofenu.

Njegovo djelo „Liečenje vodom“, koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je raširenо u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se knjim posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečiti bolest“ kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 13. U Trstu 26. marča 1891. Godina [illegible]

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripostana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redaxah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opstovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 4 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala z se u Via Cattinia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Učitelji i izbori.

Pod gornjim naslovom donosi „L' Istria“ u svojem broju od 21. marča 1891. uvodni članak, kojega nemožemo mukom mimoići. Ona nabraja najprije mjesta političkoga kotara koparskoga, kojih svećenici bijahu izbornici ili fiducijari kod posliednjih državnih izbora. Uzev to samo kano uvod u članak — jer se u njem dalje nebavi sa svećenici, pošto su ovi u trščansko-koparskoj biskupiji izvan njezina hitca — — bacila se svom strastju na četvoricu učitelja rečenoga kotara, koji bijahu takodjer medju izbornici. Oborila se na naše učitelje rugom i klevetom u gadnoj namjeri, da ih ocrni, da njim naškodi.

Da njoj pako to bolje uspije, pozivlje se na želje većine zemaljskoga sabora, na školske oblasti i na samo ministarstvo. Nije njoj pravo što učitelji agitiraju, jer agitirajuć za slavensku stranku, omalovažuju savjete i naloge oblasti i jer škode tim . . . Talijanom.

Sva agitacija rečenih učitelja obstoji pako u tom, što oni bijahu izbornici! Radi toga morala je napisati podulji članak, u kojem priznaje napokon i sama, da imadu i učitelji pravo izbora.

Doista je žalostno, što su gospoda talijanski „liberalci“ u saboru i u novinah tako daleko posegli, da vršenje državljanskoga prava kude krsteći ga agitacijom, te da bijahu iste školske oblasti prisiljene, da proti tim lažiliberalcem brane ustavna prava učitelja. Al kako i nebi? Dok je takav zakon, dotle nemože ni sabor, ni školska oblast, a najmanje „liberalna L' Istria“ zabraniti učiteljem, da vrše svoje izborno pravo. Kod toga izbora pako nemože se učiniti razliku izmedju biračа i izbornika Tko ima pravo birati, taj ima takodjer pravo biti izbornik. Jedno bez drugoga nemože postojati, nit se može jedno od drugoga odieli"

Kad je tomu tako, pitamo sada: kakav li je zločin ako bijaše medju slavenskimi izbornici takodjer učitelja? Nitko pravedan nemože tomu prigovoriti. Dapače, birajuć puk svoga učitelja izbornikom, pokazuje tim, da imade u njega pouzdanja, da ga časti i ljubi; a zaista hvalevriedne su krieposti za svakoga učitelja: uživati pouzdanje i ljubav puka, medju kojim živi. Nas neboli glava, nit marimo izvraživati uzroke zašto netraži talijansko pučanstvo izbornike medju svojim učiteljstvom.

Medjutim namiče nam se pri tom sam odgovor: da Talijani neimaju pouzdanja u svoje učitelje, il da oni nisu za to, il napokon, da imadu izborno pravo u gradovih, gdje su već sami po sebi izbornici.

Kad bi bila u istinu saborska većina u Poreču slobodoumna i napredna, kakovom se vazda ističe, tad bi predložila, da svi učitelji na selih, koji su učili isto toliko, koliko i oni u gradovih, i koji se trude i muče u školah i više nego li učitelji u gradovih, te imadu sa ovimi iste dužnosti i istu odgovornost, dobiju takodjer isa pravn, koja imadu gradski učitelji, da nemoraju medju ostalim biti birani za da uzmognu dati svoj glas.

Pa eto, glasilo te slavne većine krsti mjesto toga slavenske učitelje agitatori za to, što su četiri izmedju njih bili izbornici, te dolazi do zaključka, da njim je usljed toga sve slobodno, dočim da su talijanski učitelji „pod željeznom šibom“. Do takva zaključka mogla je „L' Istria“ jedino iz objesti doći. Ona bo predstavlja one oblasti, koje ujezinim pristašem nikad u ničem neprevriede, pače koje većinom na štetu našega učiteljstva i puka rade, kao one, koje drže talijansko učiteljstvo željeznom rukom, kao mučitelje i tirane toga učiteljstva. Proti tomu protestirati će bez dvojbe u duhu koli rečene oblasti toli spomenuti učitelji.

Pak zašto tolika graja od strane talijanaškoga glasila proti našemu čestitomu učiteljstvu — pitati će mnogi čitatelji. Eto i na to odgovora na koncu članka sama „L' Istria“. Trebalo je — piše ona — ljudih vrlo pouzdanih, koji su jur bili prokušani.

U tom grmu leži dakle zec. Glasilo istarskih Talijanaša srdi se na učitelje-izbornike jedino radi toga, što bijahu pouzdani i stalni, što se nebi dali podkupiti niti prodati za nikakav novac na svietu, što njim služi na čast i ponos.

U ostalom mogoše se osviedočiti naši protivnici, da se više niti naš siromašni i prosti kmet neprodaje, jer od tolikih seljaka-izbornika nije se niti jedan prodao Talijanom, premda bijahu nekojim ponudjene ogromne svote.

Nesrdi se dakle dična „L' Istria“ samo na naše svećenike i učitelje kad vas eto i seljaci ostaviše na ciedilu. Pa čemu da se i srdiš? Ta slavenskih izbornika, bili oni svećenici, učitelji il seljaci, lahko se je riešiti — uzkrati njim se glas!

DOPISI.

Veło selo na Lošinju 20. marča. Na 16. tekućega mjeseca usidrio se je u našoj luci „Rovjenska“ brod c. k. mornarice „Miramar“. Najprije izkrcala se je prejasna nadvojvodkinja Valerija sa svojim suprugom, pak na 11 sati Njezino Veličanstvo carica Jelisava. Obašla je palaču prejasnog nadvojvode Karla Stjepana i njegov perivoj „Pod javorih“. Pohodila je također učionicu (zabavište) za siromašnu djecu, utemeljenu od nadvojvodkinje Marije Terezije. Ta djeca liepo su zapjevala carevku: „Bože živi čuvaj Bože“, pjesmicu: „Zdravo nam došli“ i drugih pjesmica u hrvatskom jeziku, da ih je bilo divota slušati. Hvala visokoj utemeljici i preč. milosrdnim sestricam, koje ovako liepo uče našu dječicu. I ovo je najbolji dokaz kako neima uzpješnije obuke, do one u materinskom jeziku. A što misli učionska vlast o našoj pučkoj učionici? Izraziv visoki gosti veliko zadovoljstvo na svemu, okolo 1½ ure iza podneva odputovaše odavle. Ovom prigodom valja napomenuti, da je došlo i dosta svjeta iz Malog sela. Samo težko nam je na srcu, što su njeki od njih kazali, da su došli samo, neka se vidi, da i ovamo ima nješto finijega i tobože civilnijega puka! Tu ugladjenost pokazaše: a) što su stali prvi na obali, neimajuć obzira, da su domorodci prvi u svome selu; b) što su se njeki btjeli izkrcati baš na stepenicah, koje su bile odredjene za visoke goste; c) što je njeki c. k. činovnik zajedno sa njekim učiteljem naložio fakinaži, da više —: aviva! — prem da je bilo od mjestne vlasti odredjeno, da će se pričekati tiho visoke goste, imajuć još na pameti smrt neoplakanog cesarevića. Srećom da je taj lakrdijaš zavikao a da nije dobio odziva, te tim smješnijega učinio činovnika i učitelja. Ovo je, gospodo, onaj isti činovnik, koji je poslao nazad njekoliko mjesecih oružnika iz Malog sela, da obadje ovo naše selo i Ilovik, tražeć i izpitujuć, tko ima i od koga su došle: „Nove hrvatske pjesmarice“, posvećene najvećim hrvatskim junakom i mučenikom. Pak kad ih oružnik njekoliko imao u svojoj torbici, a jednu u ruci, banio se po Iloviku govoreć, da nijedan nesmije prodavati knjige, osim knjižara. Ako u istinu samo knjižari mogu knjige prodavati, to može svaki darovati drugomu što hoće. Shog ovih pjesmarica malo da nije nevin njeki učitelj pao žrtvom, komu je prigovorio izpitatelj: „Certe canzoni con un certo stema di sopra.“ Oh, jadni čovječe, u čemu se gubiš! Znajte još, da je to onaj isti, koji je prikorio našu občinu, zašto nije izložila onu tako rekuć nemoralnu kartušinu, našaranu crljenom, bjelom i zelenom bojom, kojom se je javljalo, da je u Tratu izašla sablazojiva knjiga „Boccaccio“. Ovo su dakle morale občine izložiti. jer je bio talijanski barjak, a imati zbirku poštenih hrvatskih pjesmica, to se nesmije. Još bismo imali gospodi koješta predbaciti, nu ono što su Maloselci učinili proti nam, učinili su da izkažu tugu, što se ovakovih posjeta od mala nisu naužili. Mi im prašćamo, nego kad i kad bi valjalo, da njeki ter njeki imaju više one blažene pristojnosti.

Na dan sv. Josipa imali smo ovdje riedku i ganutljivu svečanost. Sveti Otac papa udostojao se je odlikovati našeg obće ljubljenog domorodca veleč. popa Antona Petrinu dostojanstvom tajnika-komornika. Upeljan je bio u našu liepu župnu crkvu sv. Antona pod crkvenim barjakom. Najprije rodbina, pa množtvo puka poprati dičnoga popa Antona. Bilo je toliko pobožnika na njegovoj svetoj misi, da ih se riedko kad toliko vidi, na veliki petak. Njetko da čestita svećaru, drugi da vidi svečanost, a većina da se pomoli Svemogućemu za zdravlje našeg rodoljuba. Kiša bijaše tiha u 8½ satih, po želji nadvojvodkinje Marije Terezije, koja je sa svojom pratnjom prisustvovala svetoj misi i tim više počastila svećara. Ovomjestni župnik pročitao je odluku sv. Otca pape i upravio njekoliko dosta ganutljivih riečih, što je sve dubuko dirnulo naša srca. Ove neobične svečanosti sjećati ćemo se za dugo, te nećemo zaboraviti nikada niti na našega čestitoga popa Antona, komu kličemo iz dubine srca: Živio nam još mnogo i mnogo godina na radost i korist ovoga hrvatskoga puka, a na slavu Boga velikoga!

Pogled po svietu.

Trst, dne 25. marča 1891.

Austro-Ugarska: Izbori za carevinsko vieće obaviše se u svih pokrajinah ove pole države. Uspjeh izbora nije takav, da bi mogla ma koja stranka kazati, da imade za sebe odlučnu većinu. Ljevičari dolaze oslabljeni u carevinsko vieće, jer njim oteše više mandata antisemite i njemački konservativci. Na strani bivše desnice nastale su najveće promjene medju zastupnici kraljevine Češke. Bivši staročeski klub na carevinskom vieću razpao se posve, te dolaze sada u Beč mjesto Staročeha sve sami Mladočesi. U ostalih klubovih desnice neima bitne promjene.

Nakon dovršenih izbora počeo je ministar predsjednik grof Taaffe ugovarati sa vodjami ljevice i desnice. S prvimi nije opravio ništa, jer oni traže nadvladu nad ostalimi narodi, da bude njemački jezik državnim jezikom itd. O dogovorih sa prvaci desnice pronose se različiti glasovi. Grof Taaffe želi i nadalje vladati sa desnicom, kojoj bi bio na čelu grof Hohenwart. Ovaj je sazvao u Beč prošloga čedna više članova bivšeg svojeg kluba, te je s njima razgovarao o položaju. Njemu je pošlo za rukom takodjer povući natrag u svoj klub članove Liechtensteinova kluba, koji se bijahu od Hohenwarta odcieplli. Po sudu bečkih konservativnih listova bili bi u novom Hohenwartovom klubu svi katolički zastupnici austrijskih alpinskih pokrajina, zatim Slovenci i dalmatinski Hrvati.

Carevinsko vieće otvoriti će se polovicom budućega mjeseca, te ćemo već na početku viditi kako će se pojedine stranke grupirati.

Crnagora: Česte navale turskih podanika preko crnogorske granice uznemiruju miroljubive osnove junačkoga kneza Nikole. Turska zavlači sa uredjenjem crnogorsko-turskih granica, a tim ostavlja otvorena vrata svojim buntovnim podanikom, da mogu miroljubiva susjeda neprestance uznemirivati. —

Srbija: Razkralj Milan boravi opet u Srbiji, kamo je došao iz Londona, da prisustvuje tobož kod godišnjice proglašenja Srbije kraljevinom. Svaki put kad taj čovjek u Srbiju stupi, nastaju spletke u kraljevini i to u vojsci, u ministarstvu ili medju diplomacijom. Ovoga puta uhvatio se razkralj čvrsto u koštac sa svojim bivšim ministrom predsjednikom Garašaninom. Ta dva njekoč nerazdruživa druga o unesrećitelja Srbije nabacuju se u javnih novinah jedan na drugoga upočitavajuć jedan drugomu najveće zločine. Svaki prijatelj Srbije, osobito mi Slaveni moramo se od srca veseliti, što se je napokon riešila spomenute dvojice. Iz Biograda brzojavljaju, da je jučer dao ministar predsjednik Pašić razkralju Milanu na podpis ugovor, kojim se obvezuju Milan i Natalija, da neće stupiti na tla Srbije, dok nepostane kralj Aleksander punoljetan.

Italija: Ovih dana svršila je u talijanskom parlamentu razprava o financijalnom programu novoga ministarstva. Vlada je izašla doduše po-

bjedonosna iz te razprave, ali se pri tom pokazalo kako vlada žalostan metež i silna raztrovanost medju talijanskim narodnim zastupstvom.

NASILNIKOM.

Razgrću se časom noćne tmine,
Povrh Učke zora zarudila,
Tuj se javlja Istarkinja vila
Pa mi viče onu Banovine.

Malo vrieme posta: iz daljine
Na zov odziv ova prihvatila,
Pa kad krilim lakim doletila,
Koja sreća — uzklik joj se vine—

Da me zoveš sad gdje oblačine
Gore moje kriju, orli pako
Sokole mi skvačili nekako?
A vila će na rieči sestrine:
Ja te pozvah, jedne majke kćeri
Ista radost, isti jad da vjeri!

II.

Neka su im varka i potvora,
Neka grkću, kad drugo neznadu
I za nas će po junačkom radu
I junačkom veselju bit hora!

Kroz vjekove ko sred burnog mora
A bez cilja lutati u jadu,
Prošlost pustiv, u budućnost nadu,
Od ovake je li kob već gora?

Dosta bludnje! Utrta je staza,
Istran znade za hrvatsko ime
Bez njeg ništa, sve da može njime;
Odmakosmo od pogube jaza
Izbavljajuć otetc nam prije,
Al sa svim tim: Napred, sustat nije!

V. P.

Franina i Jurina

Fr. Govore, da ote Talijani prešklatat blago va Istre.

Jur. Ja neznam za to nič, kade si to čul?

Fr. Da se je neki Tonin kotlar hvalilna Lupoglavšćine, da te poslat talijanskega praza va Laništće, talijanskega neresta va Roć, a tovara semonjaka va Buzet,

Jur. Joh mane, ti tega netrebamo, zač je naše domaće blago lepo.

Fr. Ja, al njih prax va Laništćeh da je preslab, da naše ovce za njega nehaju.

Jur. A ni neresta ni treba va Roče.

Fr. Aj je, zač da je tamo niki suhi krnjelske šklate, pred kim domaće blago beži, a tuje da ostaje jalovo.

Jur. A ote li kupit tovara za one kmete na Buzeščini?

Fr. I tovara da bi kupili, ali da nimaju beći, i da ga je velika potreba, zač da su poli balotacijoni skoro svu šklatu pojeli.

Jur. Preselo njim!

* * *

Jur. Dobro jutro, kume Frane! kamo tako rano?

Fr. Tamo u Šanvičenat.

Jur. A šta ćeš u onom šarenjačkom gnjezdu?

Fr. Zakantati ću šanvičenskim prodancem jednu šarenjačku.

Jur. Nu, daj da čujem!

Fr. Trajna ninanaj!
Aviva bakalaj!
Aviva pulić i tovar,
I njih šunjavi gospodar!
Aviva puna brenta,
Šgvaceta i palenta!
Nažderalі se prodanci
Bokordići i Smoljanci;
Tako spasila se Šanvičenta
I njezina gladna irredenta.

Jur. A ja dodajem:
Zatrlo se to prodano blago
Što će biti Bogu i ljudem drago!

Fr. Amen!

Različite viesti.

Glavna skupščina političkoga družtva „Edinost". Odbor našega političkoga družtva zaključio je u svojoj zadnjoj sjednici, da se sazove redovita godišnja glavna skupščina nedelju po uskrsu t. j. dne 5. aprila t. g. Dnevni red toj skupščini biti će sliedeći: 1. Nagovor predsjednika; 2. izviešće tajnika; 3. izviešće blagajnika; 4. razni predlozi i interpelacije; 5. izbor novoga odbora i 6. upisivanje novih članova. Skupščina će započeti u 10 sati u jutro a obdržavati će se u prostorijah „Delalskega podpornega družtva". Upozorujemo domaće i izvanjske članove na tu skupščinu koga vrlo važnoga za nas družtva.

† **Antun Spinčić Orebac** umro je dne 23. prošloga febrara, te tako se brzo preselio iza svoga brata Ivana o kojem bijaše spomena u našem listu prije nešto više od pol godine. Pokojni Antun bio je poštenjak od pete do glave, i može se reći, nikad se nije razardio, već nekom resignacijom uzeo i najveće zlo, koje bi mu se kada dogodilo. Dugo godina bio je župan županije Spinčićeve. „Našu Slogu" čitao je vazda rad od početka njezinoga obstanka do svoje smrti. Pokoj mu vječni!

Koncert „Tržaškoga Sokola" obdržavan prošle subote izpao je vrlo krasno. Sve točke bogatoga programa bijahu uzorno izvedene, što je posvjedočilo burno povladjivanje i opetovanje pojedinih točkah. Čestitamo i na ovom uspjehu neumornomu odboru našega čiloga „Sokola".

Pod obtužbom. U zadnjem broju porečkoge listića čitamo, da je uložio župnik u Taru veleč. g. Josip Koraca tužbu proti uredniku rečenoga listića radi uvriede poštenja. Urednik se veseli toj tužbi, jer da će obćinstvo čuti liepih stvarih. Neznamo kako se može tužbi veseliti ako ne, da se nada, da će se njegov branitelj na razpravi spelirati — ne na nepristranost i pravednost sudaca — već na njihov patriotizam, kao što je jur to učinio pred porotom u Rovinju. Gosp. uredniku glasila zemaljskoga odbora bijaše do sada slobodno uvaljati svaku poštenu osobu u svojoj smradnoj kaljužini, jer se nije bojao suda ni porote, al da mu je jednom doći pred nepristranu porotu, prošla bi ga zaista volja za uviek napadati i crniti sve i svakoga, koji sliepo neprizire na lažiliberalno evandjelje talijanaških nasilnika.

Napadaj u Poreču. Jučer dne 23. t. m. bijaše novačenje u Poreču. Čovjek bi mislio, da bi c. kr. oblast morala skrbiti za red i sigurnost života kletoga „ščava" barem onda, kad je isti od nje pozvan, da dodje platiti najteži svoj porez — krvni porez. Jučer oko 7. ure u večer čekala je pred „palačom", dakle gdje su c. kr. oblasti, naše mladiće 10—12 od njih — svi od novačenja — hrpa talijanskih najamljenika oboružanih debelimi i dugimi drvi, ter ih pratila do „Svetice", i tamo počela je hitati na naše opeke i ranila dva na glavi. Samo svojim brzim petam imaju naši zahvaliti, da su živu glavu odnesli. Gradski najmljenici tekli su za njimi daleko van iz grada. Od kakove straže niti traga. Oblast kao da neobstoji. Njezini predstavnici će valjda pitati napadnute, što njim je učiniti? — Do kad će to trajati? Ovo do znanja imenito gospodinu namjestniku Rinaldini-u, o kojem kaže „Edinost" da je baštinio baštinu Pretisovu, da su u Istri još ovoga činovnici, i da rade po naputcih još od onoga njoj danih. A mi pitamo, što je učinio gospodin namjestnik Rinaldini, za vrieme njegovog upravljanja i namjestnikovanja, koje već traje više od godinu dana, da budu njemu podvrženi činovnici drugčiji nego bijahu pod Pretisom — da napokon (drugo se nezahtjeva) vrše svoje dužnosti, zakonom njim odmjerene? — Jučer su takodjer jako stukli nekoga Toma „Sakranuna" iz Vrvari.

Vladin povjerenik u Grižajanu. Iz te nesretne obćine javljaju nam, da su ostale do sada sve molbe i svi utoci, da se uvede redovita obćinska uprava, bezuspješni. Obćinsko zastupstvo bijaše uslied loše uprave razpušćeno mjeseca julija 1890. te je preuzeo upravu odmah vladin komesar. Od tada je mogao doista urediti talijanaške neuredsnosti, te razpisati nove obćinske izbore. Neznamo čija je krivnja, da se to do sada dogodilo nije, ali toliko bar znano pod izviestno, da je vladinim komesarom obćini napćen velik trošak. Pitamo dakle i ovim putem visoku vlašu i sl. zemaljski odbor, da se već jednom uvede red i redovita uprava u ovoj obćini, jer će nam narasti toliki troškovi, da neznamo kako ni odkuda ćemo je pokriti. Mi smo siti do grla domaćega nemira i nereda, što no ga prouzročiše bivši talijanaški obćinski upravitelji. Želimo takodjer, da dodju na svietlo obćinski računi, za koje neznamo ništa od god. 1864.

Stanovničtvo mjestne obćine Pazin. Polag netom obavljenoga popisa pučanstva ima mjestna obćina Pazin 14.963 stanovnika. Svi osim jednoga pripadaju rimokatoličkoj vjeroizpovjesti. Ta jedan, činovnik kod c. kr. suda, grčko-istočne je vjeroizpoviesti. Od tih 14.963 stanovnika odpada 7864 na muške i 7099 na ženske. Pisati i čitati znade jih samo 2283, čitati 148 njih, dočim 12.532 stanovnika nezna ni čitati ni pisati.

Slieplih je u obćini 10, gluhoniemih, ludih i slaboumnih 6, kretina 3.

Kod popisa nije se pitalo za narodnost nego za jezik, kojim pojedinac obći. Ovim obćevnim jezikom može se — prem ne uvjek — zaključiti na narodnost pučanstva. Uzmimo dakle i mi, da obćevni jezik služi mjesto narodnosti. Polag toga ima u mjestnoj pazinskoj obćini 13.263 Hrvata, 1460 Talijana, 134 Slovenaca, 64 Niemca i 2 Čeha.

Izmedju ždriebadi, konjâ, kobilâ i pastuha imade 210 glava, junadi (govedo) 440 komada, bikova preko 1. godine 173 glave, junicâ 181, kravâ 1259, volova 1894, mulâ 11, mazgâ 10, magaraca 818, kozâ 25, ovaca 10.213, janjadi i škopaca izpod 2 godine 1465, ovnova i škopaca preko 2 godine 527, odojaka (mladi praščići) 67, do 1 godine 1228, ostale prasadi 895. Broj košnicâ 270.

Iz Gračišća pišu nam dne 20. marča. Pred malo dana obdržavana je u Rovinju jako zanimiva kaznena razprava, koja je opet pokazala kakvi odnošaji vladaju u stoljeću humaniteta i jednakopravnosti u najvećem dielu tužne naše Istre.

Kaznena ova razprava imade svoj postanak u civilnoj parnici, koju su vodili kod c. kr. suda u Pazinu dva posjednika iz našega mjesta.

Akoprem ne razumije ni jedan ni drugi talijanski, to se ipak u parnici pisalo sve izključivo u ovom blaženom jeziku; u istom bila izdana i osuda, polag koje je imao Š. položiti prisegu.

Tko iole poznaje talijanski juridički slog, taj znade, kako su težko razumljive sudbene odluke i osude; a osobito prisežni članci tako su sastavljeni, da ih bez razjašnjenja nerazumije ni rodjen Talijan, ako neima juridičkog znanja.

Š. došao na sud, da položi prisegu, nu prije svega zamoli suđca, da mu razjasni, što imade prisedi.

Nu eto ti muke! Pristav nerazumije skoro ništa hrvatski, te mu raztumačio stvar tako, da je Š. sada još manje razumio nego prije, nu misleć, da imade onako priseći, kako je on stvar razložio svojemu odvjetniku, položio je prisegu.

Ona formula pako sadržavala je činjenice, koje je Š. već sam priposnao kao istinite, i koje dakle nikad ne bi bio tajio, da je razumio, što mu je pročitao sudac.

Državno odvjetničtvo podiglo je nato obtužbu proti Š. radi krive prisege.

Kod prve razprave razložio je Š. sve kako se je zbilo, te molio, da se sasluša onoga pristava, koji mu je imao prisegu raztumačiti, za svjedoka.

Ovoj molbi dao je sudbeni dvor mjesta, te pozvao pristava K. k novoj razpravi.

Kod ove imalo se pokazati, da li je Š. krivo prisegao iz zle nakane ili pako s toga, što mu nije sudac znao raztumačiti dotičnu formulu.

Pristav K. držio je na to kratku hrvatsku „parlatu", — nakon koje bje Š. — riešen obtužbe.

Komentara ne treba. — Samo jedno pitanje neka nam bude dopušteno: Kada će već jednom slavna c. kr. vlada uviditi, da mora sudac razumiti jezik naroda, kojemu imade suditi? **Borislav.**

Iz Nerezinah pišu nam 10. t. m. Evo me, da objavim čitateljem naše dične „Sloge" nenadni preokret naših vrlih Nerezinćana od malo vremena i što je tomu preokretu dalo povoda. Svatko je mislio, da mi ovamo uživamo podpunu slobodu, koja nas po zakonu ide. Od ovih stranah nije se pisalo u „Našoj Slogi" preko tri godine, kao da živimo u loju, u najboljem miru i sporazunku sa našimi neprijatelji, koji nam u svakom slučaju zatiru naša prava, grde naš i njihov materinski hrvatski jezik. Mi smo na sve to mirno gledali i šutili dokle nam je došao zgodan čas, da se oiresemo njihovoga paševanja. Evo kako se to dogodilo:

Pošto je zagradjena kuća u Nerezinah za školu, i u kojoj otvorila se ista 1. novembra 1890. u kojoj bijaše namješćen naš pok. učitelj Kozulić (pardon Cosulich), prvo pomorski kapetan pak privremeni učitelj na Unijah, o dalje ga odpravili u Nerezine. Njegovo boravljenje medju nama svjedoči nam najbolje kako su naša djeca napredovala ili bolje rekuć nazadovala. Al bilo pak prošlo, on uživa plaću na drugom svietu. Kad bijaše školska kuća gotova očekivalo se od strane mjestne školske oblasti i od naših glavara, kako su nam obećivali, da će nam promjeniti učitelja; ta promjena morala je nastati putem natječaja. Ali sva obećanja ostala su jalova, čemu se ni malo nije čuditi, pošto se imalo zamjeniti učitelja učiteljem za hrvatski odiel.

Videći naši Nerezinci kako se ih dugo vodi za nos u ovom pravu, svratili se drugamo. Oni su učinili molbenicu na visoko pokr. školsk. vieće u Trst, da se zamjeni tada živući učitelj za drugim usposobljenim učiteljem. U istoj molbenici se prosilo za vrlo vriednoga našega domorodca v. č. O. Bonaventuru Sokolića, učitelja pučke škole na Ugljanu kod Zadra. Molbenica bila je podkriepljena sa 50 podpisa, dne 20. julija 1890. i odpravljena kotarsk. školsk. vieću u Lošinj, a ono ju poslalo dalje u Trst. Do danas od nikakve strane neimamo odgovora, te sudimo, da je valjda prošla u Ameriku na kojekakvo izvide, al će ipak napokom doći u svoj zavičaj nakom punih 7 mjeseci putovanja. Doznajemo od druge ruke, da je molbenica iz Trsta poslana natrag u Lošinj, potle je naš bivši učitelj umro pred kakova 4 mjeseca, i pošto je naloženo od pokrajinskoga vieća, kotars. vieću, a ovo službeno javilo, mjestnomu škol. vieću, da otvori službeno natječaj za učitelja III. vrsti za odiel hrvatski na izpražnjeno mjesto Nerezinske škole. To je naloženo načelniku Salati. Sad on, hoće il neće, mora da otvori natječaj. On ga otvorio jedino u „Osservatore Triestino", čim mi nemožemo biti zadovoljni. Natjecatelja bila su dva, gori rečeni naš domorodac Č. Bonaventura Sokolić, i gospodin Petrina, učitelj na Ilovniku. Molbenice su došle kroz kotarsko vieće na obćinu u Osor; ova je sazvala zastupstvo na sjednicu, na kojoj se imale molbenice pretresati i odabrati jednoga od dvih molitelja. Načelnik je hotio, da se molba Sokolićeva zabaci, ali to mu nije pošlo za rukom. Sviestni zastupnici pokvarili mu račune. Na prvoj točki dnevnoga reda razpravljalo se o molbenicah. Prva je došla na red Sokolićeva; tada Salata izključi od glasovanja brata Sokolićeva Antuna i rodjaka mu Kanaletića, jer da su u srodstvu s dotičnim i stoga da neimaju glasa. Zatim se prešlo na tajno glasovanje. Naš vriedni Sokolić dobio 10 glasova a drugi samo 3 glasa. Kod toga su odrešito pokazali naši vriedni zastupnici kako njim leži ljubav na srdcu do svoga domorodca; živili! Dakle, Sokolićeva ostala primljena a Petrinova zabačena proti Sulovoj i Salatovoj volji. Poslje toga sazvao Salata kao predsjednik mjestno školsko vieće, da i ovo po zakonu dade svoj glas jednomu od dvojice. Sakupili se na sjednici Salata kao prisjednik, Sule i m. č. Jerko Grčković kao članovi, a četvrti član nije prisustvovao ni prvoj ni gdrugoj sjednici buduć bio bolestan. M. č. Grčković toplo je zagovarao i preporučivao Sokolićeva molbenicu, i prosio Salatu, da se pošalje četvrtomu članu zapisnik ili barem da se od njega traži pisano, kojoj stranki želi se pridružiti. Salata pobijao po navadi taj predlog, i nije ga uzeo u obzir, nego se pridružio Sulovomu predlogu, koji je zagovarao Petrinovu, koja je bila na žalost i proti volji zastupstva odabrana, a Sokolićeva zabačena. Liepoga li morala! Nu tomu se mi nečudimo jer znano, da naši protivnici nemare za crkvu niti za svećenstvo odkad su se dobrahno podkožili. Gori navedene činjenice jesu prekomjerno uzrujale naš narod, koji napokon uvidi kako naši protivnici s nami postupaju. Ovo nas je ogorčalo do kraja. Sviestni Nerezinci uvidili i osvjedočili se za kojim ciljem teže naši poglavari, da nas odnarode i odaleče od vjere. Nu mi njim vratismo kolač za kolač. Dne 16. pr. m. bili su izbori 4 fiducijarah u Osoru, koji su 4. o. m. u Lošinju dali svoj glas narodnomu zastupniku prof. Spinčiću. Kod nas se ovom zgodom prodrlo za prvi put. Tu nije pomoglo više nagovaranje ni strahovanje, čime su se još jednom poslužili naši neprijatelji i njihove prirepine, izdajice svoga roda i jezika, koji su se njim pridružili. Naša je ostala pobjeda, kojoj se nisu ni izdaleka nadali. Dao Bog tako složno se držali i napried! I naš izdajica prodanac, Šuljeva prirepina, obletao okolo naših fiducijara moleći i zaklinjajući jih, da nikamo ne idu na 4. o. m., da nije od potrebe, da dnevnicu gube, da ostanu doma, da će isto i bez njih glasovat za Vitezića, ter da su i oni za njega itd. itd. Maškaro! mi te poznamo žalostna ti majka, koja u grobu plače i proklinje ono mlieko.

kojim te je odgojila. Ti tajiš sada, da te je ona hrvatskim mliekom i jezikom odgojila; tajiš tvoju vlastitu majku. Sramota! Zar neznaš, jadniče, da je bolji dobar glas nego li zlatan pas; da vriedi više poštenje i pravo načelo nego sve blago ovoga svieta? Kani se dakle čovječe rdjavoga posla, te znaj, da koj s gospodom drešinje zoblje, da mu repi ostaju. Pazi, da se to i tebi nedogodi.

Gorinjac.

Hrvatsko akademičko družtvo „Zvonimir“ u Beču izabralo je na svojoj izvanrednoj skupštini dne 6. ožujka novi odbor, koji će u ljetnom semestru upravljati družtvom: predsjednik: Križ Lujo stud. med.; podpredsjedsnik: Krstelj Ivan stud. iur.; prvi tajnik: Wagner Rudolf stud. med.; drugi tajnik: Mažuranić Mile stud. iur.; blagajnik: Brozović Josip stud. ing.; knjižničar: Vuković Mihovio stud. med.; novinar: Frank Gejza stud. iur.; odborski zamjenici: Sablić Ante stud. iur., Jeličić Nikola stud. pharm.

Iz Poreščine 6. marča 1891. (Nastavak o izbornom činu obavljenom 4. marča.) Poče se glasovati. Glasuju najprije članovi komisije. Kad dodje red na izbornika Pastorčića, jednoga od dvojice članova komisije hrvatske stranke, reče predsjednik Dell'Oste, da taj neima glasovati, jer je bio odsudjen dva puta (rekli smo zadoji put zašto i koliko i kada; obje odsude, kakvih se svaki dan nalazi, i koje neuzimlju izbornoga prava niti jednoga dana niti jedne ure), te kaže za potvrdu toga nekakvu notu dobljenu od ces. kr. suda. Izborni komisar gleda tu notu, čita knjigu zakona, pak kima prama komisiji glavom i veli nekako na pol usta, da si misli, da se rečenoga izbornika obzirom na onu notu i na stanoviti §. (36) nemože izključiti od glasovanja. Predsjednik komisije primetnu na to nešto otresito, da je on za to, da se ga nepripusti, i pozivlje ostale članove, nek se o tom izraze. Većina odlučuje, da se ga nepripusti. Izbornik protestira proti tomu i poziva se na zakon. Obraća se prema izbornomu komisaru; ovaj bilježi nešto, i veli, da će izbornikov protest dati ubilježiti u zapisnik. Drugo da nemože učiniti, jer je komisija gospodarica (la commissione è padrona) i proti njoj nemože on ništa učiniti. Izbornik još brani svoje pravo, poziva se na zakon; a izborni komisar namigne žandaru, nek izbornika izvede; žandar dodje do njega, dotakne se rukom njegova ramena, i reče mu nek se odalji, a ovaj se sbilja odalji pokoravajuć se oružanoj sili pozvanoj po izbornom komisaru.

Već slučaj sa Pastorčićem pokazao je način kako će se postupati sa hrvatskimi izbornici, i ovi su odmah počeli slutiti, da toje Pastorčić jedini, koga se proti zakonu izključuje, kod koga se izborni komisar — usupor jasne ustanove zakona, koja kaže, da nesmie dozvoliti, da komisija prekorači svoj djelokrug — pokazuje tobož nemoćnim prema komisiji, i daje žandarom odpraviti izbornika branećega svoje pravo.

Pošto je bio Pastorčić i član komisije, pa dakako i iz te izključen, pozvao je izborni komisar izbornika Radoša u komisiju. Na temelju nekakvih podataka, dobljenih stalno od c. kr. poreznoga ureda u Motovunu, predlaže predsjednik komisije, da se Radoša ne pripusti k glasovanju, jer je njegovo imanje metnuto pod stječaj od državnog erara radi stalih poreza. Radoš priznaje, da je godine 1878. velik deo njegovoga imanja bio ponukle zaplienjen; da je porezni ured u Motovunu god. 1884. molio sud, da upiše državni erar kao onaj, koj ima pravo vlastničtva na staroselske parcele njegove; da je sud dozvolio u korist državnoga erara uknjiženje ubilježenja prava vlastnosti; al da je on uvjek ostao u posjedu i tih parcela; da ima plaćevne knjižice i za nje, da je plaćao za te parcele poreze i platio sve one 11. oktobra 1890. sa 550 for., i kad jih je izplatio, da su mu rekli kod poreznega ureda u Motovunu, da netreba ništa poduzimati, da je on gospodar; te da i bez rečenih parcela ima zemlje, na koju plaća preko 5 for. državnoj poreza, a svega skupa državnoga blizu 50 for. Na temelju svega toga protestira proti izključenju; većina komisije ipak odlučuje, da se ga izključi; njemu je za skučit ix kože; obraća se protestirajuć na izbornoga komisara; ovaj mu veli, da će uzroci rad kojih je izključen biti navedeni u zapisniku, kao i njegov prosvjed. — i drugo ništa. Izbornik i član komisije Radoš mora izaći; htjeo bi po spise kući, htjeo bi još danas sve dokazati knjižicami, zamienami, opisi; htjeo bi ta god podnesti, da može još danas glasovati. Obraća se zajedno sa Pastorčićem, kakve pol ure pošto bijaše izključen, telegrafično na namjestnika, protestira proti izključenju, i moli ga za zaštitu zakona.

Medju tim bi imenovan za člana komisije hrvatski izbornik Žiković. I on dostao oglasova. Dodje na red izbornik Kramar nadimkom „Bančina“. Većina komisije tvrdi, da on nije Bančina nego „Sergente“. On veli, da je bio „sergente“ služeć pošteno cesara i kralja, al da njegove kuće i njegov nadimak je Bančina, te se poziva na sve, koji ga od bližega poznaju. Većina komisije neće da o tom čuje i izključuje ga; izbornik prosvjeduje; obraća se prama izbornomu komisaru; ovaj mu veli, da je komisija gospodarica, a on da može prosvedovati. Već Pastorčić, pak Radoš molili su žandare, da mogu u grad, u koj ispred grada gdje se bira, bijaše teško ići, jer je to popodne sve puno stanovnika gradskih, koji kod izbora nejmaju nikakva posla, od najviših do najnižih, od zemaljskoga kapetana do najnižega sluge i fakina. Žandari njim dozvoljavaju i svjetuju, da uzmu sobom par prijatelja, da skupje prodju. Tako je išao u grad i izbornik Kramar Bančina, i svi tri k profesoru Spinčiću, koj je već znao da je izabran zastupnikom. Ovaj je brzojavno obavjestio gospodina namjestnika o uzrocih, netemeljitih, izključenja rečene trojice izbornika. Istodobno prosvjedovao je na g. namjestnika izbornik J. Skropeta; njega je izključila većina komisije s toga, jer da ima dva krstna imena — Josip i Jakov; on tvrdi, da u svih spisih dolazi pod imenom samo Josipa, osim možda kad bijaše kod novačenja, i kod svih oblasti, kod suda, kod por. ureda, kod občine a tako i kod izbora izbornika; da neima nijednoga drugoga Skropeta Josipa pok. Josipa iz Novaka; da je svemu pučanstvu poznat pod imenom samo Josipa; sve mu ništa nekoristi; on prosvjeduje i mora otići ne da bi mu dozvoljeno bilo odati svoj glas.

„Bančina“ (pod nadimkom je Kramar više poznat nego li pod prezimenom) i Skropeta išli su na telegrafički ured. U kratko vrieme što bijahu kod zastupnika Spinčića, stanujućega u gostioni alla città di Trieste, eskupilo se je Poročana (koji su počeli odmah poslije objeda posve neobično dolaziti) na hodniku i po stubah, priprostih i gospode, medju ovimi i baron-markiz Benedetto Polesini, toliko da bija težko izaći. Nekako su izašli, netaknuti. Iza njih išli su junaci Mate i Stipe Deković Zoričić. Ovim su pričili izlaz; popustiv jih pak, bacio je jednomu njih sin mesara „Cidra“ a drugomu neko drugi na tla klobuk; a kako su klobuke pobirali, tako su jih porinuli na vrata van. Na to su došli žandari, te Cidrova sina vezali, odveli nekamo, i u obće učinili nekoliko mira. Bijaše to oko 11½ poslie podne. Radoš, koj je sazuo, da se težko izlazi, da se klobuke baca, i van tura, bojao se je izaći; izašao je pak kad mu je stražmeštar žandara poručio, da će ga pratit. Popratio je isti stražmeštar takodjer Bančinu i Škropetu, pošto su njim na povratku od telegrafičkoga ureda Porečani dosadjivali, i pošto njim je onaj reko, da valja da omah idu ako hoće da jih prati.

Većina komisije je medju tim i dalje izključivala naše izbornike, te bez ikakvoga zakonitoga uzroka paće protuzakonito isključila po redu Pribetića (prije 25 godina odsudjen na 48 ura, i da nije Gamberada nego Gambar prem ga samo pod prvi ljudi poznaju). Solića (prodao je bio prije 8 godina zaplienjeno vino, Simeonovića (jer da se je grozio 1885. nekom izborniku) Rajka (jer da nije Tomelin), Cossetta (jer da je dva put odsudjen bio, zadnji put godine 1880.), koji su svi razlagali kako imadu prava izbora; protestovali proti nepripuščenju, i pred komisijom i pred komisarom, a pošto bijaše sve uzalud jer je komisija gospodarica javili su i protestovali telegrafično kod gosp. namjestnika ili je to učinio zastupnik Spinčić.

To izključivanje se je već prije odlučilo. Već nekoliko dana prije izbora razglasilo se je u Baderni, da dvojica tamošnjih izbornika neće moć glasovati; jednomu tih Štifanićeg, bilo je na glasovnici sastavljenoj po c. kr. kot. glavarstvu, napisano „Stefano“ mjesto „Simone“; došao je zavjetnika Ellauschega da mu se popravi, i dao mu popraviti, al nije napisao nadimka „Toncih“; došao za njega Pastorčić k istom savjetniku i reko mu što mnajka i želio popravak, al je ovaj grdo szrečio na njega, a onda mirnije rieč dao da će Štifanić moć glasovat i bez da doda Toncich na glasovnici; komisija je htjela i toga Štifanića izključiti, al ga je prepustila na zahtjev izb. komisara savjetnika Ellenega, koj je bio dao rieč da će moć glasovat. Slično tomu u Baderni, govorilo se je u Novojvari dne 2. marča u večer; stanoviti občinar je rekao, da nek se Hrvati kod prvotnih izbora pobjedili, da će sriedu dne 4. marča bit kako će gospoda, Talijani, da će ovi pobjediti. U Taru se je govorilo, da su Talijani, kad su vidili, da nemoga nijednoga fiducijara za svoju stran dobiti, rekli: kad nećete dobro volje, učinit ćemo drugače; a da se je i o brisanje šaputalo.

Izborni čin, kako bi već rečeno, počeo je o 12. uri, pošto bijaše već svršen u Kopru i Vodnjanu, pošto se je već znalo za uspjeh u tih dvih birališih ili se je još bolje saznalo u vrieme biranja u Poreču, za kojega su članovi komisije talijanski u izbornoj dvorani dobivali brzojavke.

I ne samo da se je počelo tako kasno, nego se je zateslo koliko se je veći moglo. Imenito hrvatske izbornike se je ispitivalo, odkud su, ko njim je otac, djed, brat, u obće što njim je na pamet došlo. Zavlačili su koliko su više mogli, jedno možda u misli, da bi mogle doći do drugoga glasovanja, pak da bi do njega možda neki hrvatskih izbornika otišli, a drugo stalno za to, da možda dodju dva talijanska izbornika, koji nebijahu došli: Herak iz Svetlovrečine i Privitellio iz Lima. Čim su Talijani opazili, da jih nejma, išli su kočijami po nje. Nije došao niti jedan niti drugi, prem da su jih i klečeć molili da dodju; Herak bio je već prvi hip odlučio da neće ići, jer nisu ga nit pitali hoće li da bude izbornik.

Negdje oko 3. uro pobrojilo se je glasove. Sa strane većine komisije htjelo se je proglasiti nevaljanimi neke glasove dane Dr. Laginji, jer da je negdje odvjetnik, drugdje doktor, kao da nije Dr. Laginja i odvjetnik Laginja jedna te ista osoba al se je tomu s uspjehom protivio izborni komisar. Ista većina komisije je pak priznala valjanimi glasove talijanskih izbornika koji su glasovali za Gergotina; i glas onoga koj je htjeo otići prije nego je odao svoj glas, koga su pitali za koga glasuje i komu, neznajućem za koga, so je prišaptnulo Vergottini, a on rekao savmeten Gergotin; pače i glas onoga, koji je glasovao za Don Gergotin.

I prije neg se je posve glasove prebrojilo i sbrojilo, pokazao je neki pisar sa prozora izborne dvorane veselo 2 prsta, kao da ima talijanska stranka 2. glava većine. Počelo se je medju Talijani veselo vikati i razneslo se je viest u hip po gradu.

Veselje trajalo je kratko, jer se je obnašlo da ima u svih trih birališih jednake glasova na obie strane, 93 za Dra. Laginju, 93 za Dra. Vergottini.

Izborni komisar je onda javio da će se obaviti drugi izbor, dakako nesamo u Poreču nego i u Kopru i u Vodnjanu; u Poreču da o 4. uri po podne.

Prošle su 4; prisutan je izborni komisar vitez Ellauschegg i prisutni su hrvatski izbornici i hrvatski članovi komisije. Prošle su i 4½ i još jih nejma; hrvatski izbornici i članovi komisije, upozoruju izbornoga komisara na uru, mole, zahtjevaju da se počmo; ovaj pošilje po talijanske članove komisije jednoga i drugoga, i tamošnjega polit. komisara, a kad nedolaze, veli, da jih on nemože čekati.

Zašto nisu dolazili? Dvie kočije odjurile su po podne opet po nedošavše izbornike, jedna put Svetlovreča, druga put Lima. U prvoj je vrsarski načelnik i brat talijanskoga kandidata Fabio Vergottini s barun Polesini, u drugoj bratja Privitellio, jedan činovnik kod zemaljskoga računovodstva drugi „komisar“ policije u Poreču, da digun trećjega brata izbornika Privitellio.

Kako nisu uspjeli prvi put, tako nisu uspjeli ni drugi put. Nit su sami htjeli nit su jih domaći pustili. Privitellia su bratja došavša iz Poreča zaklinjala, nek ide, jer će inače izgubiti obojica kruh. On bi se skoro bio sklonuo čuvši te njihova izjava; al su mu onda skočili sinovi, i izjavili: čako, neidi, jer ako ideš, otić ćemo iz kuće. Na to je reko bratji da su mu mila, al da su mu miliji sinovi, i da on nikamo neide.

Tada negda nešto prije 5. došli su italijanski članovi komisije u izborni dvoran. (Nastaviti će se).

Iz Grižnjana piše nam 20. t. m. Vidila žaba gdje se kuje konj, pa digla i ona nogu, da se jo podkuje. Nije drugopatuljak grižnjanski video gdje njegova braća po Istri blate svojim smradom stupce porečke škrebetalsice — osvi se i on na svoje grbave noge — navije si ono par maćjih dlaka pod mekim nosom — napo sve svoje duševne sile tako, da mu se pomutilo moždani od silnog napora, — te odluči napokon i on posmraditi „colonne“ porečke lažitorbe, dopisam od dne 28. febr. br. 481.

Misli danju i noću, pomišlja kako da sastavi šuplji dopis — piše — briše pa šara — piše opet pa napokon odprezi porečkom listiću svoj smiešni dopis — bez ikakvog soka — bez jezgre — bez zrna soli, mislec u svojoj smušenoj tikvici, da će si tim lovorjenac steći, da će se tim proslaviti — kad tamo obrušio sebe i slavan „babu“. Nemogav od srama odkriti svieta smetne rane svoje ovčine, od koje bi mogao svega i svašta, samo no dobroga na vidjelo iznesti i tim zbilja „colone dell' Istria“ popuniti — nadrljao nekoliko suhoparnih vrstica, kojimi prizasje da od g. 1887. vladaju u onoj občini mržnje jednog na drugog, tužbe, nemiri, razdor, i. t. d. da imade s onom občinom uvjek posla zemaljski odbor, c. k. kot. glavarstvo, sud i tribunal, kao da bi u toj občini bivali sami buntovnici i divljaci. Liepe doista svjedočbe za občinu Grižnjan! Čija je krivnja — pišo nadalje, da ne treba kazati, jer da to svi znadu. Zašto ne treba toga kazati? Zar su možda tomu krivi Hrvati-barbari? To lje nemožeš kazati, mudri dopisniče, jer občinom upravljaše do sada uvjek Talijani sa hrvatskimi kmeti dakako umjetnimi šarenjaci. Tko je dakle tomu uzrok? Ne treba kazati — to znadu svi, „Hrvati“ ne — „Proticranci“ ne, jer jih u občini neima, tko dakle? Ne treba kazati — mudromu i jedno oko dosta; stoga glasi naš odgovor: oni koji su do sada upravljali občinom.

Načrčkav uvod plešnjivom dopisu, hvali vladinog povjerenika, koj da je dobro uredio občinske stvari i prištedio občini for. 300. Ovdje ostalo ti dragi „šimiotto“ u peru ili u mudroj tikvici pitanje: tko je zakrivio, da je vlada bila prisiljena, da pošalje ovamo svog povjerenika? Zašto nisi zabilježio debelimi slovi one stotine, koje će št. g. Pietro sobom odnieti za svoj trud? Tko je prouzročio, da mora občina već 9 mjeseci uzdržavati vl. povjerenika uz mastnu plaću od 100 f. mjesečnih? Toga nisi smio zamučati moj junače: 1000 forinta i još više potrošenih za št. Petrisa krivnjom . . . . dosadašnje uprave talijanske. A gdje su ostali troškovi? Tko će morat sve te trpjeti? Zar možda ti? Ali nećeš ne — nego občina Grižnjan sa podobćinami. Uzvisiv tako povjerenika do trećeg neba, svrašća se „zelence“ moj na izbore izbornika, pa da se što više proslaviš, da si uz silan svoj napor i borbu izvojštio pobjedu nad neprijateljem, tvrdiš da bijahu dvie stranke. Nemoj se činiti junakom, kad znaš, da si patuljak; kaži odrešito: bila je samo jedna stranka i to talijanska, ta se razcjepala iz osobnih mržnja u dvie, najme: u Kuderine i Torcelline, koje skladno pašu u jednu talijansku „škornju“. Predobili su skoro jednoglasno Torcelini. Tvrdiš nadalje, nek si to zapamti za buduće občinske izbore onaj, koj se usudio kazati, da ima uza se ogromnu većinu. Deder budi iskren, delijo moj i kaži radje ovako: „Občinari Grižnjanski, pazite koga si u buduće za zastupnike i poglavare birate; dosadašnje ne, jer su vam učinili velika škodu i sramotu; občinu su vam do ruba propasti doveli, birajte muževe poštene, vašeg roda i jezika.“ Izbrojiv nadalje imena slavnih junaka i vojskovodja u velikoj borbi za „trbuh“ za „forintu“ i „šaku leće“, a zaboraviv spomenuti broj „prodanaca“ za novac i žerilo stao si nešto buncati o izborima u Oprtlju. Baviš se občinom grižnjanskom, a neznajuć sastaviti niti četiri suhoparne vrstice iz Grižnjana, učinio si erijaški skok — iz Grižnjana u Oprtlje, da tim okrusiš tvoj prazni dopis. Zar neznaš, kukavico jadna, da imade u Oprtlju 72. literata, koji će svi, bolje nego li ti, znat oriset svoju sramotnu pobjedu? Hoćeš da izbaciš po talijanskoj kulturi i ti tvoj otrov na svećenike, pa nemogav iz Grižnjana niti pol rieči proti njima kazati, uzimlješ na pomoć tudja občinu. Ej srami se jasuće pak pometi pred svojim pragom ter uzmi na pomoć starca Stipeta, koga si na tanak led zaveo. Steta da nebijaše i tvoje mudre glavice u Oprtlju, čno biš bio još tršćk — pa bi se možda bila našla koja pametna duše, da te baci škornjom u tvoj brlog al tko bi bio onda pekao tovarčiće za objed u Grižnjanu? Činjenice — činjenice a ne bajke. Pa da je i istinite što pišeš, zar bi bio ono u nebo vapijući grieh? Vrhunac tvoje mudrosti, pokazao si svojom „rettifikom“ u br. 482. Što si postigao svojom lažli i svojimi klevetami? Imenuj mi samo jedna birača iz sela Štorenskoga, koj bijaše nagovoren, silom ili podkupljen, da glasuje za hrvatsku listu u Grižnjanu.

koja nebijaše niti sastavljena. Ej mudrijane! u laži su kratke noge kano u tebe pamet, što si dokazao svojim šupljim dopisom i pljesnivom „retifikom“.

Junače moj, ako ti nije dosti ovo malo nauke, a ti mi se opet oglasi, pak da ti podkadimo još bolje.

Iz Dalmacije pišu nam 22. ožujka. Svršeno je! Pobjeda je hrvatska, i ako ta pobjeda nije bez gubitka, ipak se možemo njom dičiti, jer dokazuje čisti značaj Dalmacije. U svim vanjskim izbornim kotarima, osim bokeškoga, Hrvati sjajno pobjediše. U Zadarsko — Benkovačkom i Šibenjsko — Kninskom Srbi postaviše protukandidata, a u svim ostalim birau je hrvatski kandidat jednoglasno bez protukandidata. U Boki osta mejdan na Srbina, proti jakoj manjini čisto hrvatskih glasova. U sjevernim gradovima narod izabra ogromnom većinom predloženika hrvatskog središnjeg odbora. Tu je omjerila svoju smagu i nova „katolička“ hrvatska stranka, ali bez uspjela. Čovjek ne može odobriti to ciepanje u hrvatskoj stranci jedino u ime katoličanstva, kojemu ovdje neprieti pogibelj. Nedao Bog da bude to samo prkos i zlobe. A najviše se amo žali, da se pri tom povlači ime stranke prava, koja ipak nije postavila svojih kandidata. Ali smo mi dalmatinski pravaši, koji držimo ideje stranke prava za nešto sveta i uzvišena, što se ne smije okaljati, vidjeli nekoje ljude ovih izbora u nejasnom svietlu, te sudimo o njih inače nego li do sada. Radi toga pozivljemo stranku prava, da s njima obračuna pak da se izjavi kako stoji napram njekim ljudem, jer je od toga odvisan i napredak i uspjeh njezinih svetih načela u Dalmaciji. — I u južnim gradovim nadvladaše Hrvati ali nakon žestoke borbe. Tamo je bio najživlji okršaj. Sjedinjeni Srbi i Talijanaši uprieše sve sile eda bi kakogod probili. Sve jim povoljno bijaše; i srećan izbor njihovog kandidata rodom Dubrovčanina i katolika, i njihova občina u Dubrovniku i njihove občine po Boci kotorskoj, i novci i spletke i nasilja; ali uzbudjena hrvatska svjest sve to nadvlada. Hrvati predobiše. A najutješljivije je, da imadosmo u Dubrovniku puno više glasova nego zadnjih izbora, kad bijahu još braća Srbi s nama. Sad kad su oni sklopili savez sa tudjinom, i kad mi izgubismo občinu, nitko neće kazati, da to nisu čisto hrvatski glasovi, bez ikakve natruhe. Držimo se uvjek junački pak ćemo občinu oteti iz talijanaških ruku. — Nije od manje važnosti što imasmo u Kotoru većinu. — Te naše pobjede pokazuju jasno karakter zemlje, što joj treba i što ona hoće. Nemože jih zasjeniti ni naš poraz — jer žalibože pretrpismo i poraz — u veleposjedstvu, gdje podlegosmo trostrukoj koaliciji: talijansko-srbsko-činovničkoj, budući da izabranik veleposjeda ne zastupa ni najmanje narod Dalmacije, koji je skoro isključivo hrvatski, već koji stotinjak bogataša, naših izroda, koji se obogatiše žuljevima naroda. Mi smo tu pali. istina je. ali ako se dobro promotri, moralna je pobjeda naša; evo kako: Hrvata veleposjednika ima okolo 200, s druge strane Talijanaša okolo 120, Srba okolo 60, a činovnika sa veleporezničkim glasom okolo 60; jasno je, da mi, koji imademo više glasova nego ikoja protivna stranka uzeta osebi, ili makar po dvije zajedno, moradosmo podleći svima združenim proti nama. Ali svaka sila do vreme; mi napredujemo, pak nas i to za sada tješi.

Osim ove [illegible]ode Hrvati svuda pobjediše. Hrvati se otrše tudjem gospodstvu, istjeraše talijanaškog nametnika iz svog starog slavnog doma. Njegdašnji „baluardi dell' Italianità“ postadoše, nakon duge borbe, tvrdjave hrvatstva, na koje su uzaludni svi juriši dušmana il izdajica. A hoće li ove pobjede donieti sva dobra, koje bi morale? Hoće ako budu naši zastupnici muževno predvodili hrvatski narod u borbi za sveta prava; ako se prekrate onih tabora, u kojih njihov glas i ime naše izčezavaju, ako u jednom skupu sa ostalim slavenskim zastupnicima boriti se budu za samostalnost i neodvisnost. A nadamo se, da će tim putem proći, jer sad vidješe narod i čuše što on hoće.

Odsudjen talijanski liečnik. U talijanskih listovih čitamo, da je politička oblast u Puli odsudila doktora liečničtva g. Agostini u Puli na 50 for. globe ili na desetdnevni zatvor, što je dne 6. t. m. na čelu glasbe išao sa štapom u vis, obrubljenim talijanskimi bojami: bielo-crveno-xeleno. To da su potvrdila dva svjedoka.

Gospodin doktor — da je uložio proti ovoj utok.

Tako rečeni listovi, a mi se čudimo kako se može poniziti doktor liečničtva toliko, da predvodi glasbu štapom u vis, dočim znamo, da ide po gradovih pred i za glasbom djećurlija i najniži razredi pučanstva. Nu to su talijanski „gusti“.

Lieče dobar utisak. U gradskom vieću u Rovinju odrekao se je načelnik Davanzo polovici odštete, koju su dobivali prvanji načelnici (for. 1200); delegati Benussi i Quarantotto odrekli su se posve odštete od for. 300. Ta plemenita odreknutja, u ne najboljih okolnostih rovinjske občine učinila su najbolji utisak. Isto vieće je odlučilo raspisati natječaj za mjesto občinskoga tajnika, koj ima biti usposobljen kao političko-upravni činovnici državni. I bilo je konačno vrieme, da se to odluči, jer odkad si je Rovinj priuštio „luksus“, da ima magistrat, što će reći od god. 1870., nije se popunilo toga mjesta, toli znamenita, nuždna za magistrat. Tako „L' Istria“ u svojem broju od 21. marča 1891. — Mi na to opažamo, da je, osim posliedjih niti ne dvijuh godina, bio načelnik u Rovinju, vit. dr. Campitelli, sadanji zemaljski kapetan i predsjednik kulturnoga vieća, da je on dakle vukao cielu odštetu, da nije obnašao potrebitim, da se bar polovice odštete plemenito odreče, da je ostavio občinu u okolnostih nenajboljih, i da se tekom skoro 20 godina nije pobrinuo za pokritje znamenita i nuždna mjesta!

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

B. Uzgoj lana.

I. Lan (linum usitatissimum) njegova upotreba i sorti.

(Dalje.)

Lana ima više vratih iliti odrodah, od kojih ću ti neke ovdje navesti:

1. Naš domaći lan, modroga cvieta, koji daje krasno, tanko vlakno, dok se liepo ubjeliti može.

2. Ruski lan. Ima sitno zrno. Vlakno mu je tanko i vrlo jako. Raste do 80 cm. visoko, nedaje mnogo sjemena.

U nekim pokrajinam Rusije, naime u Litávskoj i Kurlandiji proizvadjaju najljepši lan, pa u trgovini ovo sjeme prolazi pod imenom primorskim ili Rižkim lanom; jest najpoznatiji od sivkastog lana.

Do reste metar visoko, naravski ako se dobro obradjuje. Njegovo vlakno je krasno, meko i svjetlucavo, a i sjeme no daje više od našega običnog. Riški lan je poznat po svom visokom rastu, po jasnoj boji lista i po žilavosti; gdjekoja stabalca imaju na vrhu često po deset ogrančića gusto glavicam nabitih.

3. Amerikanski lan, kojemu je cviet biel. Ovaj je lan od nekoliko godina prenešen iz Amerike u Europu; naraste preko metra visoko, ne poleže, daje prekrasno i jako vlakno i daje mnogo sjemena. Željeti je, da se ova vrst lana čim više moguće u našim hrvatskim krajevim udomaći.

4. Krupno cvietni lan, raste snažno i ima neobično krupan cviet; stablo mu je na više grana razgranjeno i daje vrlo dobro vlakno. (Sliediti će).

Listnica uredničtva.

G. Š. A. Kraica. Pjesmarica onih neimamo više, pa je naručimo na novo; ustrpite se dok nam stigne Da ste nam zdravo!

Listnica uprave.

Uplatili su za „Našu Slogu“ od 1. jenara do 6. jenara 1891. Bibl. Algarotti Krk for 2.50, J. J. Dolina for. 5, H. A Lošinj for. 5, Gr. pogl. J. Dolina for. 5. Gosp. izl. Beč (oglas) f. 6.50, Petrovardin for. 5. Čitalnica Sečanj f. 2.50, Čitalnica Novi f. 2.50, A. J. Karlovac f. 2.50, M. S. Rieka for. 1, Čitaonica Gospić for. 2, B P. Kraljevica f. 1, M. M. Diemo for. 2, Int. Zeit, Zagreb for. 2.25, L. Z. Silba f. 2, S. M. Klana for. 2, V. A. Dobrinj for. 1, Obrt. Zadr. Senj for. 2, Čitaonica Zadar for. 2.50, P. I. N. Varaždin f. 2.50, S. I. Pula f. 2, L. J. Trst for. 2.50, S. F. Rieka for 2, K J. Pula f. 1, S. J. Kastav for. 5, S J. Pazin for. 5, P. P. Krk for. 5, J. A. Ljubljana f. 5, S. J. Glakov f. 6, K. I. sv. Petar f. 2, P. J. sv. Lovreč P f. 1, R. E. Komen f. 2.50, B. I. Pazin for. 5, J J. Opatija f. 5. (Sliedi.)

Lutrijski brojevi

Dne 22. marča.

Trst	69	62	46	44	17
Linc	47	40	5	59	19
Budapest	87	72	14	40	12
Innsbruck	90	9	4	10	41

Dne 24. marča.

Prag	86	83	24	2	49
Lavov	19	24	32	54	55
Hermanstadt	27	11	56	53	35

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsta. papirjih za		V napoleonih za	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2¾%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se more borestna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrsta. papirjih 2½% za vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Troparo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Borsa, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupaja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—6 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovora. 2 odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — previzija po pogodbi.

Na vrednostni obvesti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 6—24

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je nakladom upravo izašlo:

Moje

liečenje vodom.

Prokušano kroz

više od trideset godina

i napisano, da se po njem

lieče bolesti i sačuva zdravlje

od

Sebastiana Kneipp-a

župnika u Wörishofenu.

10—3 Prevo

Profesor dr. Antun Lohmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje poštnom napotnicom 1 for. 35 nč., dobiti će knjigu franco.

Duševnu i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi te je župnik Sebastian Kneipp u Wörishofenu

Njegovo djelo „Liečenje vodom“, koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je raširenо u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se ižnjim posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečitti bolest“ kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 na Rieci. Pobliže kod našeg uredničtva. 1—10

30—14 **Marijaceljske želudačne**

KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anđjela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Morava) jest stare, obće poznato sredstvo, koje okrepljuje želudac kod slabe probavne probave.

Prave su samo onda, ako su previdjene sa potpisanom zaštitnom markom i podpisom

C. Brady

Ciena male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorivne jest nazočena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—11 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulazak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, lievrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepremočno lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4 - 14 fld.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, krasne, čisto vunene sukneno tvari nipošto jeftinje cuje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milljuna for. a. v. te u mojoj srjetskaj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono uzjed toga prava sliepartija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju. daljina i ciena.

Pošiljke jedine po poštarsko ponzetje preko 10 for. franko. 7—24

Deplanje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jeziku.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 1—52

!!! POSUDE !!!

Plemičem, visokim osobam, vlastnikom kuća i posjeda, činovnikom, štabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. 1000 dalje vse do najviše svote. 19—25

Za uložene vriednostne papire do 85%.

Pobliže vesti iz prijsznosti kod višeg nadzornika J. Kleina, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.

Tajnost zajamčena!

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 14. U Trstu 2. aprila 1891. Godina

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošту valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na arku.

Dopisi se nevraćaju ako se netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Novi državni sabor.

I.

Za dne 9. t. m. pozvani su novoizabrani državni zastupnici ove pole države u cesarski Beč k prvom zasjedanju državnoga sabora ili carevinskoga vieća. Netom minuli izbori za državni sabor nisu donieli velikih promjena u pojedinih strankah bivšega državnoga sabora. U tom čini razliku jedina Češka. Tamo su morali ustupiti Staročesi mjesto Mladočehom. Ali i ta sama bitna promjena zadaje silnih briga austrijskim državnikom i prvakom pojedinih stranaka bivše većine carevinskoga vieća. Pobjeda Mladočeha prekrižila je račune svim onim, koji su se nadali, da će moći i u novom državnom saboru vladati na obće nezadovoljstvo stranaka i naroda.

Ministar predsjednik grof Taaffe počeo je viećati po obavljenih izborih sa prvaci svih povećih stranaka — izuzev jedine Mladočehe. On je pozvao na dogovor Poljake, Niemce lievičare i grofa Hohenwarta kao bivšeg predsjednika istoimenog kluba. Ovaj posliednji pozvao je u Beč i nekoje slovenske zastupnike iz Kranjske i Goričke. Uspjeh tih dogovora imao bi biti taj, da će se buduća većina državnoga sabora sastojati od njemačkih liberalaca, Poljaka i Hohenwartove stranke, u koju da će stupiti njegovi bivši drugovi, te umjereni Niemci i valjda nekoji Talijani iz Tirola. Tako sastavljena većina budućega državnoga sabora, da neće izazivati narodnostnih pitanja, već da će se baviti jedino narodno-gospodarskimi predmeti. Narodna autonomija pojedinih pokrajina i ravnopravnost svih naroda u državi izčeznuti bi dakle imale s dnevnoga reda. U tom smislu izviešćuju nas bečki listovi, koji su na razpolaganje vladi i njezinim tobožnjim saveznikom

Iznenadilo je zaista i mnoge političare, što je ministru predsjedniku pošlo za rukom povući u spomenuto trojstvo i Niemce liberalce, njegove bivše najljuće protivnike. Istotako iznenadjuje nas smjela osnova gospodina ministra predsjednika, da skuči u novom državnom saboru pód jednu kapu vierske i narodnostne protivnike, kao što su s jedne strane Niemci liberalci, s druge Slaveni, Niemci i Talijani umjerenjaci, dobri katolici itd.

Za nas je u ostalom pristup Njemaca liberalaca u buduću većinu državnoga sabora od drugotne važnosti. Mi si neturemo glavu s pitanjem, da li su nadmudrili liberalci grofa Taaffe-a il on njih.

Mnogo važnije za nas je pitanje pristupa Poljaka, Slovenaca i Hrvata u spomenuto vladino trojstvo. Na žalost i nesreću austrijskih Slavena sklapali su Poljaci jur do sada, a sklapati će bez dvojbe i u buduće saveze sa svojimi i našimi narodnimi protivnici, kojim je prva i zadnja misao poniemčenje svih neujemačkih naroda Austrije. Poljaci-Slaveni izjavili su reć bi i sada, da će raditi u novom državnom saboru sa Niemci liberalci, i valjda razpravljati s njimi narodnogospodarska pitanja, puštajuć ostalu slavensku braću na milost i nemilost gdje Niemcu gdje Talijanu. Poljaci bijahu do sada ostalim slavenskim zastupnikom vrlo nepouzdan saveznik, kadšto dapače odlučan protivnik. Oni će po svoj prilici i sada žrtvovati interese ostalih slavenskih plemena svojoj prevelikoj sebičnosti. Podupirani jednom od Niemaca, drugi put od vlade, znali su uviek tako okoristiti se položajem, da su kod kuće svoji i samostalni, koliko je to moguće u okviru ustava, a u državnom saboru igraju prvu ulogu. Mnoge od tih stečevina bijahu postignute na račun ostalih Slavena u državi.

Ako se dakle obazremo na usluge i na pomoć, pruženu slavenskim zastupnikom na državnom saboru od strane braće Poljaka, to moramo sa žalostju priznat, da su riedkokad napram njim bratski postupali. Medjutim nevalja izgubiti svaku nadu, jer se mora i medju Poljaci probuditi čisto slavenska misao i želja za zajedničkim radom sa ostalimi Slaveni Austrije.

Treći u kolu buduće većine imao bi biti Hohenwartov klub, u kojega sagnaše već unapried zastupnike Slovence i Hrvate ovih naših južnih pokrajinah. O uvjetih, pod kojimi bi pristupili hrvatski zastupnici iz Dalmacije u budući Hohenwartov klub nalazimo vrlo utješljivih viestih u hrvatskih novinah iz Dalmacije. Te glasove pozdravljamo iskrenim zadovoljstvom, jer se nadamo, da će njim slieditи i čini. Što i kako sudimo mi o budućem grupiranju slavenskih zastupnika u obće, napose pako naših na državnom saboru, kazati ćemo drugi put.

Pogled po svietu.

Trst, dne 1. aprila 1891.

Austro-Ugarska: Cesarskim patentom od dne 26. marča sazvano je novoizabrano državno zastupstvo dne 9. t. m. k prvomu zasjedanju.

Ministru predsjedniku grofu Taaffe-u pošlo je za rukom — kako pišu vladini listovi — bar na papiru sastaviti većinu u carevinskom vieću, kojom kani u buduće vladati U tu sretnu većinu spravio je njemačke liberalce, sve poljske zastupnike i članove bivšega Hohenwartovoga kluba. U ovaj klub imali bi pako stupiti slovenski i hrvatski zastupnici, zatim umjereni i klerikalni Niemci i Talijani, a valjda i česko-moravski zastupnici plemstva. Nevaraju li nas svi znaci, mi bismo rekli, da je grof Hohenwart predaleko zašao ako računa, da će sve spomenute zastupnike u svoj budući klub privesti. Sudeć po pisanju slovenskih novinah iz Kranjske, to se je izjavila većina njihovih zastupnika za pristup u rečeni klub. Glasila hrvatske stranke iz Dalmacije pišu, da će njihovi zastupnici stupiti u taj klub jedino tada, ako nebude slavenskog kluba i ako njim se nade čvrsto jamstvo, da će vlada zadovoljiti pravednim zahtjevom hrvatskoga naroda u Dalmaciji. Mi se čvrsto nadamo, da neće stupiti u taj klub ni zastupnici Istre, Trsta i Gorice slieno i bezuvjetno, jer je naš narod sit dosadašnjega zabacivanja svih naših opravdanih želja i težnja.

Srbija: Radikalna stranka, koja je počinila u zadnje vrieme više pogriešaka, počela se je razpadati. Tako su ju i ovih dana ostavili nekoji poznatiji zastupnici narodne skupštine. Bivši kralj Milan produžio je svoj boravak u Biogradu. Njegov protivnik a bivši mu prijatelj Garašanin pozivlje u novinah svoje protivnike, da mu dokažu bilo kakvu sukrivnju u poznatom umorstvu dvih žena.

Bugarska: Prošloga petka ustrieljen je u Sofiji nepoznatom rukom ministar financijah Belčov, koji je šetao sa ministrom predsjednikom Stambulovom. Obćenito se govori, da je bio ubojni hitac namienjen Stambulovu, koga mrzi u Bugarskoj sve što je poštena i značajna.

Redarstvo je uhvatilo više sumnjivih osoba, no reć bi, da pravoga ubojice neima jošte u rukuh.

Rusija: Car Aleksander upravio

PODLISTAK.

Neumrloj uspomeni

Popa Antuna Mataniča,

župnika-dekana

umrvšeg u Vrbniku 25. febrara 1891.

Bezsmrtniče! kuda li nam ode
Toli rano iz te suzne doli,
Tako li Ti silno dodijale
Zemskog žića neumolne boli?!

Kome dade srca svete plame,
Kome uma neumrle kriese,
Kojim braći žar života vrati,
A duhmanske sve raztjera triese?!

Mrkla nam bje razvila se noćca
Vrh obzorja mila zavičaja,
U toj noći, bez vodje i moći,
Stenjali smo jadni sred očaja.

Al se tmusno razvedrilo nebo,
Ruj zorice na istoku grane.
Kad nam Tebe umni, čeličnjače,
Posla Višnji ljute vidat rane.

Na ognjištu svete vatre Tvoje
Ogrijasmo obumrle žile,
Kod izvora medena Ti zbora
Naše duše u jednu se slile.

Sve uskrsnu, svud nam s Tebe procva
Ružin — cviećе čudovita čara,
A iz cviećа širom se razlije
Miris tvoga neumorna mara.

Ali jao! jedva su nas Tvoje
Raj-ke duše ogrijeli plami,
Već nam ode u vječnosti dvore,
Ostaviv nas u dubokoj čsmi.

More suza, bezbroj uzdisaja,
Što Te k nebu na lovore prati,
Odraz to je očajanih grudi,
U kih vječna spomen će Ti sijati.

F. V.

Marija Maretinova

napisao Rikard Katalinić-Jeretov.

Na kraju sela Drenovca bielila se kraj morskog žala pred mnogo godina malena kuća, draga i mila cielom selu. U toj kući stanovala je neka udovica Marija Maretina sa svojom djecom, koju je ljubila kao oko u glavi. Nije ona ljubila samo svoju djecu, već je bila dobra svim i svakomu osobito siromakom, koje je rado pomagala. Kad je išla u crkvu na misu u svojoj jednostavnoj crnoj opravi pozdravljali su ju kmeti sa: — Hvaljen Isus i Marija, a ona im je ljubezno odgovarala: — Vazda budi! — Dá šiora Marija — (jer tako ju kmeti zvali) čtovala je svoju vjeru, pa je u njoj i djecu čestito uzgajala. Već za rana sklapala im ona male ručice i učila ih moliti „Otče naš", zošto je i nju jednom majka naučila. A bila to i liepa djeca, dva sina ko dvie jelvice, má pravi sokolovi. U selu Drenovcu ne bijaše onda škole, pa su išli gospodinu plovanu na nauku, a vriedni ih je starina naučio čitati i pisati — razumije se hrvatski, ta i šiora Marija nije s djecom vam hrvatski govorila. Maretinova kuće, to je bila stara drenovačka korenika, koja je mnogo držala do svog jezika i do davnih običaja i navada. I šiora Marija je znala sve domaće pjesme izvrstno pjevati, znala je lieno pripoviedati, a u „hrvatskom tancu" okretala se za mladih dana kano malo koja. Liepih li vremena! . . Kad se u nedelju popodne zapleslo, pred malom crkvicom našla se i Marija, gospodska kćer u djevojačkom kolu, pa plesala što ju noge nosile i pogledavala milo svog Pavla, koj joj je odvraćao sladak pogled milim pogledom. Ljubili se oni i milovali, pa se i vjenčali. Rekli si pred obtarom u hrvatskom jeziku, da se ljube — — i uzeli se. Vajmeh kratka im sreća bila! Pavla progutalo sinje more, a šiora Marija ostala udovica uz dva sina Pavića i Nina. Drugi put se nije udala, ta nikog nebi mogla ljubiti ko svog Pavla. Nino i Pavić bili jedina radost šiore Marije, pa ona odlučila, da joj djeca postanu ljudima, poslala ih na Rieku u školu. Al njima je srce ginulo za morem i obadva pošla dokora mlatiti moraku pučinu, a šiora Marija podaja im blagoslov, zaželila im sreću. Mlatili more i brodili, a nekog dana osvanuli u selu gotovi ljudi — kapetani! Šiora Marija grlila ih — plakala od radosti grleći svoju djecu, svoju nadu . . . . .

. . . . Proletila ljeta i šiora Marija se našla nekog crnog dana obnemogla i stara na postelji, a kraj nje klečali Pavić i Nino. Već se je bila pomirila s Bogom, ta čutila je, da joj se je primakla zadnja ura, pa je blagosiviljala svoje sinove za zadnji put. Pavić i Nino jecali su kao malena djeca, al uzalud im suze, majka im umrla. Zakukaše i zaplakaše u majčinom aboru, zatužiše: — avaj majo, hrano naša, pa iza pogreba tužni, al ipak umireni odoše u svieť — praćeni zadnjim majčinim blagoslovom, izrečenim u hrvatskom jeziku . . . . . .

. . . . . I danas se bieli na istom mjestu, na kraju sela Drenovca tik morskoga žala liep ljetnikovac (vila), u kom stanuju ljeti gospoda iz grada, bogati Maretini. Kmet skida ponizno kapu pred tom gospodom, koja samo uvjek talijanski govore. Gospoda Maretini psuju proti popu, zahtjevaju talijansku školu u selu, gdje svi hrvatski govore. Okorjeli Talijani! . . . Iz liepog vrta čuje se djeći žamor u talijanskom jeziku, a neki visoki mladić vatreni „Talijan" iz Drenovca grdi jako sirotu težaka, če ga nazivlje prezirno „šćavo"! . . . . . .

. . . . . Da se digne iz groba Marija Maretinova!

je pismo na svoje podanike u Finskoj, te njim obećaje, da će vazda štovati sva njihova prava i sve povlastice, njihovu vjeru i temeljne zakone. Car je podielio predsjedniku francezke republike red sv. Andrije, što je vrlo neugodno iznenadilo protivnike Rusije i Francezke.

Njemačka: Sudeć po viestih njemačkih novinah predstoji svietu novo iznenadjenje. Pišu naime, da neće proći dugo, te će si pasti u prijateljski zagrljaj njemački car Vilim i njegov bivši kancelar knez Bismark — u novije doba ljuti protivnici. Dogodili se to, tad ćemo znati, da cesar treba opet Bismarka.

Razgovor

Marka i Valentina na cesti poli Rusci.

Marko. Dobro jutro pobratime moj, si čuja ča se zgodilo u Poreču na 4. marča?

Val. Čuja sam, čuja, da nisu tamo naše fiducijare pustili balotat i to bez kakvega uzroka.

Marko. A Bože moj, ča nepoznaš još naše talijane i šarenjake? Oni su učinili našim kako i cigan kad je hodia s gospodinom u lov, i pak da ćeju lovinu ča ubiju skupa diliti. Gospodin je ubia zeca a cigan vranu, i kad su pošli, da će diliti, cigan reče: ja ću diliti: pak reče gospodinu, ako ćeš vranu, na ti vranu, ako ćeš zeca nati vranu i tako je vajk bia zec za cigana.

Val. Donke su delali i u Poreču po ciganski?

Marko. Vidiš tako se je zgodilo našim poštenim mužem oni dan u Poreču, zač Talijani poznadu samo one palagrafe zakona, ki njim dobro stoje.

Val. Ma ja još nerazumim pravo tu stvar, da biš mi ti još bolje iztumačia, da budem ja znà našim ljudem bolje povidati.

Marko. To ti je na priliku ovako: Mi smo hvala Bogu bili danas pri izpovedi i sv. pričesti; smo izpovidali g. plovanu naše grihe; nas je odrišia i nam je dal krvavi listić, na kom je napisano „pojdi i pokaži se svećeniku" to je, da moremo stupiti presv. pričesti. Ali prid oltarom kad nas je stija svećenik pričestiti, da bi bia skočia zvonar ili sakrištan pred popa, da nas nesmije pričestiti, zač da mi smo tati, sliepari, nevirnici i. t. d. i nas sprid straha od zvonara nebi stija pričestiti. Tako dragi moj i naši fiducijari bili su na izpovedi kod izbora fiducijarah i su dobili od kapetanata listić „izkaznicu", da mogu poć balotati našega muža, ali oni nevirni zvonari i šakrešćani od komišijona nisu dopustili, i su naših čistih i odriešenih odpravili jušto onoliko, koliko jim je bilo potriba.

Val. A tako je to; sad vidim koliko imaju duše. Po majku svita, neka, imam i ja kumi i kumpari na Porešćini, ću jim još bolje povidat, kako jim se je cigana i onakovih šakrištani čuvat.

Marko. E, neboj se ću i ja po ime ko nosim, svoju dužnost storiti.

Franina i Jurina

Fr. Ma si čuja kako su počeli nemilo mlatit naše brižne kmete na Porešćini?

Jur. Čuja sam brate čuja, a tega da je i drugud po Istroj, kadi zapovidaju krnjeli i šarenjaki.

Fr. Ma vero ako poje to tako dalje, će morat poreški biškup još jedan put ulje posvetit.

Jur. A zač još jedan put?

Fr. A ča ga nete brže porabit ako budu naše kmeto do sv. ulja mlatili.

Jur. Znaj Franiću moj, da Bog neplaća sake subote i da ki s mačem udara, da od mača pogiba.

Fr. Ma to bi morala znat istarska gospoda.

Jur. Muči no, te se ben i osi opametio.

* * *

Fr. Si čul ti, da su neki dan nutre u gradu Pazinu na javnoj ceste okolo pol noći neka Pazinska gospoda napali šakami dva Tinjanca kad su iz malina hodili?

Jur. Doistine mi se čudno vidi to čut, i da se ča takovega more dan današnji u Pazinu dogodit.

Fr. Ma ja se bojim, da jim s Tinjanci nećo svaki put gladko proć.

Jur. I ja bi rekal da ne, aè neužaju ostat dužni.

* * *

Jur. Koliko je prodani na Buzešćini?

Fr. Prodani po pridevku je mnogo po više strana Istre, al ti želiš valjada znat koliko je prodanih.

Jur. Prodanih ja.

Fr. Prodanih je bilo kad su bili balotacijoni u Bezetu iz Humšćine, iz Dragušćine i dva tri iz Grimavšćine, 205. skupa.

Jur. Po ki precij su pasali?

Fr. Po fiorin, a ki je bil tušći, morda i više, a neki samo da se je najel pulića.

Jur. Pa kaj ti ljudi ne gredu na votacijone ako nisu plaćeni.

Fr. Kaj oni maraju, da bude izaberen Petar ili Paval; oni bi rado, da su votacijoni svaki mesec, bi se almeno svaki put najili ili prijeli fiorin. Ter znaš, da nisu prišli leta 1888. za u Poreč, ni leta 1890. za zapreženstance, jer su doznali va jednoj butegi va Buzete, da nijedan neplaća za votacijone, — pak su rekli: ma mi dakle gremo doma, i tako nije došal nijedan votat.

Jur. Ma ki im daje beče?

Fr. Nedelju pred izbori, da je bil u Buzetu neki prešidest propale „Pro Patrije," kojemu da su se u kolenih noge lomile, pak da ih je malo oživil.

Jur. Dakle su bili veseli Buzećani s pomoćom drugih?

Fr. Ej brate, kako su frajali oni fakini i postolari Buzetski dok su vonjali, da je jedan novčić.

Jur. Kega su pak mislili imenovat za deputata?

Fr. Prodance su naputili, da će bit Venier, jer je došal na votacijon jedan pijan, pak je htil za fiducijara Veniera, jer da su mu tako rekli trgovci.

Jur. Kako su ludi ti ljudi!

Fr. Ovakomu čoveku, koji bi šal i u jamu za kontentat grlo, da ga najiš, dosta je.

Jur. Ma so ne najde po svuda takovih.

Fr. Najveći del na Dragušćini i Humšćini.

* *

Fr. A la baš mi je drago, da te vidim i da ti povim za moj novi meštir.

Jur. Ča si hitil va kut kosir i motiku?

Fr. Vero sam postal trgovac od blaga.

Jur. Od četveronožnega al . . .

Fr. Joh meni, kako me slabo sudiš. Ja sam se dal na trgovinu z jančići i to na račun Krnjel iz Višnjana, ki su me zeli va službu dokle fine izbori za poteštarju.

Jur. Služiš tako Krnjelom?

Fr. Bolje ja nego drugi. Grem od sela do sela pak kupujem od naših ljudi jančiće, ke ćemo va Višnjane klat na dan izbora.

Jur. Ter ušaju Krnjeli u vrieme izbora tratat prodance s pulićem ali s kobilinom.

Fr. Mo-o-o, ma se vrime obraća. Prvo su bili za Krnjele sladki izbori, pak su paričevali prodancem mrcinu, a sada, kada su njim izbori žuhki i kada je malo prodanac te njim paričat sladko meso od jančića.

Jur. Tako ča paraš, da te imet i ovoga puta malo prodanac?

Fr. Brate moj, vero će ih bit malo, zač sam čuja od vladaša, da pozivlju naše kmete va Višnjan na složčinu, a to je znamenje, da te ostat Krnjeli s dugem nosom. Vero smo se previše začakulali, meni je skočit još danas va Labince, zač to mi tamo Krnjeli dat blago cenije i bit će mi bliže za prignat ga va Višnjan.

Jur. Hodi, hodi, bilo ti srićno a prodancem da bi preselo.

Fr. Amen brate!

Različite viesti.

Uzkrsni blagdani. Po starom i uzvišenom običaju proslavio je naš narod netom minulih dana uspomenu na slavno uzkrsnutje Sina božjega. Svečano proslavili smo tu uspomenu djelom i dan danas članovi naše sv. vjere i pripadnika mukotrpnoga hrvatskoga naroda. Pobjeda svjetla nad tminom i raja nad paklom imade u nas kriepiti i podpaljivati živu vjeru u Onoga, koji je prolio Svoju sv. krv na Golgoti za sve narode i za sva plemena. Svi bijasmo Njegovom smrtju i smrtju odkupljeni, svim nam je On na gori Kalvariji obećao spas i slobodu.

Do nas stoji najviše, da nam bude svaki budući Uskrs što svečaniji, a to ćemo postignuti kriepostnim životom, poštenim i uztrajnim radom. Živeć tako doživjeti ćemo i naše narodno uzkrsnutje.

Matica Hrvatska izaslala je svim svojim članovom pripadajuće im knjige za g. 1890. Ako pometnjom koji vanjski član nije ipak primio svih knjiga, neka ih u smislu naputka „Matice Hrvatske" točke 7. kod dotičnog družtvenog povjerenika potraže do uključivo 30. aprila t. g. Tko u ovo vrieme sebi pripadajuće knjige „Matica" za g. 1890 nepotraži, nema ih u smislu družtvenoga naputka točke 7. prava iza toga vremena više tražiti, i kasnije potražbe neće se moći od strane „Matice" više uvažiti. Pošto je sva zaliha knjiga „Matice" za g. 1890 medju družtvene članove već razpačana, to se članovi „Matice" za g. 1890 više neprimaju. Umoljavaju se najučtivije svi oni članovi „Matice" — utemeljitelji i prinosnici — koji su zaostali s uplatom družtvenih prinosa za g. 1890 da te prinose što prije uplate, kao takodjer i gg. družtveni povjerenici, koji još prinosa svih svojih članova za g. 1890 blagajniku „Matice" dostavili nisu, da to svakako do polovine ovoga mjeseca (15. aprila) t. g. učine, jer „Matica" taj novac i vele nuždno treba, a i dok ga nesabere, nemože družtvene račune za upravnu g. 1890, zaključiti. Nadalje se umoljavaju gg. povjerenici, koji još nisu imenika članova svoga kotara za g. 1890 u obće ili nepodpuno družtvenomu blagajniku dostavili, da se uzmogne što prije i godišnje izvješće „Matice" i imenik članova za g. 1890 tiskati. —

Iz Sv. Petra u šumi pišu nam koncem marča. Prošlog četvrtka sahranismo pokojnu sestru našeg dičnog i vriednog župnika mnć. G. Frana Lazara, koji se puno žrtvuje za dobrobit svog puka.

I ovom prigodom pokazali su župljani Sapetarski koliko ljube i štuju svog pastira. Prem dan delavni i pune ruke posla, sve je hrlilo, da prisustvuje sprovodu nezaboravne mu sestre Ane. Samo najbliži mu susjed, naš i njegov najljući protivnik, zatvorio je kuću. Mnogi bližji i dalnji svećenici i prijatelji, kojim je bilo samo moguće, došli su k sprovodu, da ublaže bol, koju je ćutio naš predragi g. župnik. Dao dobri Bog, da može još mnogo leta zdrav, kriepak i zadovoljan medju nami živjeti!

Da Bog usliši!

Iz Poreča 6. marča 1890. (Konac o izbornom činu obavljenom 4. marča.) Naši izbornici došli su svi i k drugomu glasovanju. Došli su i oni, 9 njih, koji kod prvoga glasovanja nebijahu pripušćeni k glasovanju. Nadali su se, očekivali su, da je gospodin namjestnik, uslied njihovih brzojavnih pritužba i prosvjeda, dao kakve naloge izbornom komisaru; da mu je naložio nek se zakon vrši, nek se oni, jer imadu po zakonu pravo na to, pripuste k glasovanju. Nego prevarili su se u nadi, u očekivanju. Čim bijaše komisija na okupu, predložio je hrvatski član iste g. Žiković, da se sad pripuste k glasovanju i oni, koje se je kod prvoga glasovanja izključilo. Odgovorilo mu se je, da imadu glasovati samo oni, koji su glasovali prvi put. Proizvaoc imena izbornika prozvao je i kod prvoga glasovanja izključenoga Mata Kramara. On da će glasovati, al mu komisija nedozvoljava, a izborni komisar ga odpravlja. Drugih već nisu nit zvali. Glasovali su samo oni, koji su prvi put glasovali. Hrvatski članovi komisije su nesamo prosvjedovali proti izključenju devetorice izbornika, nego nisu htjeli nit podpisati zapisnika, izjaviv, da su se izključeni izbornici pritužil kod namjestnika i da čekaju njegovo rješenje. Svršilo se je negdje poslie 6½ pošto bijaše već više vremena poznat uspjeh u Vodnjanu i Kopru. Izbornike odpravio je komisar neobjaviv njim uspjeha, pače zahtjevao, da se naši odsalje, daviš njim za dvadesetak koračaja pratnju žandara, koli onim, koji su išli cestom vodećom na Višnjan i Tar, toli onim, koji su išli cestom vodećom put Pazina. Onda su jih pustili sami sebi. Još nisu hodili nit četvrt sata, već se je čulo silan krik. silan „evviva" — silno „živjenje" uspjeh se je dakle proglasio čim su otišli; a kakav bijaše, kazao njim je krik „evviva". Potišteni, razjareni, razdraženi, zdvajajuć o svetosti zakona, sudeć da ima za nje zakon samo na papiru, a da nejma onih, koji bi ga prema njim vršili, kriveć za svega najveće, skoro jedino izbornoga komisara, koji bijaše tamo postavljen kao onaj, koj ima bdjeti u ime vladara, da se zakon vrši; gladni i žedni vratili su se svojim kućam, gdje su jih očekivali velikom strpljivosti.

Medju tim je sve pučanstvo, koli muško toli žensko, izgubiv „glavu" po gradu kliktalo: „evviva, evviva l' Istria" „evviva Dr. Tomaso Vergottini", pjevalo; glasbom po raznih trgovih i ulicah išlo; razsvjetlilo prozore po svih skoro kućah, medju ostalim i kod prepozita Sibicha i kod kanonika župnika Deperisa. Glasbom se je išlo najprije pred kuću Dra. Vergottića, koj se je najsrdačnije zahvaljivao, pače i suze radostnice ronio. Pred njegovom kućom bilo je sve natlačeno ljudmi; u samoj kući, gdje se je upravo tlačile, svi su se cielivali, grlili, svi su zaboravili na neprijateljstva. Išlo se je u masah (sve što se je moglo gibati, bilo je vani) i pred stan prof. Spinčića, tu vikalo i bacalo, kako se je odlučilo odmah kad se je saznalo za uspjeh u Poreču, i bilo bi se i što gorega dogodilo, da nisu to neka gospoda, medju njimi i Dr. Amoroso, branila, i da nebijaše oko kuće žandara, koji su dalnja nedelja zabranili; koji su pače smatrali potrebitim, da budu tu sve do 3 ure poslie pol noći. Išlo se je zatim i pred kuću gradjana Ritoše, i tu bacalo debelo kamenje u vrata i vikalo, te prestalo jedva onda, kad bijahu tamo metnuta tri žandara. Mase su pak sve redje postajale. Talijanski izbornici sakupili su se sa mnogimi drugimi u gostioni „All' Istria", kamo su njim sva porečka gospoda nosila na košare botilja i izabranih vina, i gdje se pilo i jelo dobar komad noći; nešto jih bijaše i u gostioni „Alla città di Trieste"; siromašnijega svieta pilo je što po raznih gospodskih klietih, što u krčmi „Ženina", koj je točio po naručenju markiza — baruna Polesini. Sve je pilo, i sve bijaše pijano radi „sjajno izvojevane pobjede". Nizko je već pao politički moral gospode. I dočim niži razredi nit nepoznaju druge politike do one kruha i vina; i viču, i pjevaju, i igraju, i podrugivaju se, i izsmjehavaju, i bacaju i fućkuju, sve samo nagovoreni i plaćeni.

Iz Buzeta pišu nam dne 24. marča 1891. Danas je svršilo ovdje novačenje ili leva. Uzeli su vrlo znamenit broj vojnika, naime 107 samo iz ove mjestne obćine, bez obćine Ročke.

Žao nam je, da nebijaše u komisiji čovjeka, koji bi znao naš jezik i koji bi bio prije prisege novim vojnikom raztumačio zašto se prisiže, čemu i što je prisega. Kod nas je pročitao jedan žandarm neke „artikule", na koje su mladići prisegli a da znali nisu na što i zašto prisižu. Mi sudimo, da bi se imalo više paziti na svetost i čistoću prisege, osobito kod naših mladića, od kojih ogromna većina nije prije nikada prisegla. Ovim bi valjalo čisto i bistro u njihovom jeziku raztumačiti važnost prisege i posliedice za one nesretnike, koji ju prelome.

Kao posvuda u Istri tako je i kod nas bila mladež na dan novačenja živahna i vesela, te su mnogi naši vikali: živio, a po koji Talijan svoj: viva. Ali taj: živio novih vojnika nije dobro zvonio našim Talijanašem. To je pokazao nekoga Presela sin, koji je hotio baciti preko dva kila težak kamen kroz prozor u dvoranu, gdje bijahu mladi vojnici. To mu bijaše u ostalom zapriečeno a glasoviti kamen predan na sudu. Videći tako, da njim zločin nije uspio, htjedoše uhvatiti na javnom trgu jednoga mladića iz sv. Ivana, koj je taj nehote sam ostao. Ali naš mladić nedade se u ruke talijanskih fakinčića. Ovi još više razpaljeni tužiše ga žandarmeriji, da je vikao: viva Italija. Ova ga je uhvatila i zatvorila. Hoćete li veće tepčadi i grdnijih zlotvora nego li su naši nespašenci! Tužili našega mladića radi čina, o kojem nikada niti u snu sanjao nije. Čudimo se u istinu, kako je žandarmerija onim nitkovom i najprostijim fakinom vjerovati mogla nješko ovakva od mladića našega jezika i naše krvi! Oni prostaci vikali su sami, pak tužili našega mladića. Nadamo se u ostalom, da će naš sl. sud stvar temeljito izpitati i strogo kazniti izumitelje one paklenske spletke.

Iz Žminja šalju nam sliedeću tužaljku. Odkad pamte naši starci u ovoj podobčini

pjevala se je muka Isukrstova na cvietnu nedelju u v j e k u h r v a t s k o m jeziku. No na žalost našu i na sablazan puka pjevao je naš župe-upravitelj g. C v e n g e l ove godine na rečenu nedelju za prvi put „Muku“ u latinskom jeziku. Neznamo što je na to navelo veleč. gosp. Cvenkela, koji nam se nije do sada nikada zamjerao, i koji je naše crkvene starine do sada štovao. Govori se doduše, da su ga na to sklonula dva Krnjela iz Žderonja i jedan seljak šarenjak, pak ako je tomu tako, neznamo koga da više žalimo, onu trojicu il gosp. upravitelja.

Nečudimo se u ostalom Krnjelom i šarenjakom, koji bi htjeli svaku našu svetinju uništiti, ali se čudimo g. upravitelju, koji sluša ónakve ljude i koji dopušća, da oni u crkvi zapoviedaju. To su Vam naime liberalni toboš muževi, koji su radili dan i noć za liberalnoga kandidata kod minulih izborah, pak držimo, da bi se gosp. upravitelj imao daleko držati od tih ližiliberalaca.

Neugodno nam je što se moramo javno potužiti na našega svećenika, al je moralo zaista i njemu neugodno biti kad je dne 22. t. m. pjevao latinski „Muku“ i kad je morao slušati kako je narod u crkvi glasno proti toj novotariji mrmljao i prigovarao. Gosp. upravitelj oprtio si je svojevoljno odgovornost radi nezadovoljstva puka i on će za to odgovarati pred oblastmi i pred Bogom.

Iz **Roča** pišu nam koncem marča t. g. Osupnuli nas, g. uredniče, razlozi talijanaških komisija u Vodnjanu i Poreču, radi kojih uništiše 13 naših glasova. Onakvimi razlozi dalo bi se oduzeti svakomu izborniku iborno pravo, jer ga neima, proti komu nebi se dalo jedno il drugo prigovoriti. Najsmješniji je svakako onaj glasoviti razlog, da izbornika nepoznaju ili da on nije taj i taj. Da su tako naši u Kopru postupali, kamo bismo bili došli! Nije li takav postupak drzovit i nevriedan zrela muža? Valaj, za talijanaške komisare trebale bi se sramiti njihove žene.

Naši su mogli mirnom dušom uništiti glas dvojice fiducijara iz ove občine, kad bi bili imali u sebi iskru talijanske pravednosti. Medju našimi fiducijari jest jedan, koji je lan. god. 1890 u Rovinju zatvoren tri čedna radi javnog nasilja, a ovaj isti ima pravo glasa uz svojim bratom, nipošto pako sam. On je bio izabran za fiducijara i kao takav glasovao dne 4. t. m. za Vergottina.

Drugi jedan talijanaški fiducijar iz ove občine ima pravo glasa ujedno sa bratom pak je bio izabran za fiducijara i glasovao za Vergottina nedobiv za to punomoći od svoga brata, kako su to talijanaška gospoda u Vodnjanu od naših fiducijara zahtjevala.

Kad bi se htjelo pretresti sve talijanaške fiducijare Istre, našlo bi se zaista mnogih i temeljitih razloga za uzkraćenje glasa, al mi smo napram našim političkim protivnikom odviše uljudni i pošteni.

Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri. U Višnjan naše Bratovšćine sastao se je jučer dne 31. marča u gradu Kastvu u sjednici, da razdieli polag natjećaja podpore našoj siromašnoj učećoj se mladezi.

Nadamo se, da će naš koji prijatelj u Višnjanu obaviestiti o toj sjednici, te da nam to priobćiti čim prije našim čitateljem. Za danas možemo samo toliko kazati, da su podporu dobila 62 djaka, i to iz sveučilišta, raznih gimnazija, sa učiteljske, pripravnih tečaja i trgovačke škole u Kastvu. Razdieljeno bijaše ovaj put svakih 800 for., mnogo dakle više nego li suda do sada. Bilo sretno i koristno!

Iz **Dalmacije** pišu nam 30. marča 1890. Izborni vrtlog se je sliegao. Razbujale strasti spaduše u običnu kolotečinu. Bitka je svršila a sad se il hvali, il kudi, il prizivlje, kao uvjek kad se istu stvar sa raznih gledišta razmatra. Vike ne fali, psovke i prepiranja bez kraja. Najviše grmu naši Talijanaši i njihovi za novolju rođeni, naša braća Srbi u svojim glasilima „Dalmata“ i „Srbskom glasu“. Čitajuć prvi list požalio bi čovjek „b l a g o s l o v e n e“ Talijane, toli proganjene od barbarskih Hrvata! Po njihovu pisanju u Dalmaciji ne obstoji nego talijansko pučanstvo, koje je moralo podleć tek šačici Hrvata, odmetnika talijanskih. Kad se pak čita „Srbski glas“ eh, reklo bi se, nemamo li tih Srba! Tako krotki, tako čedni, tako bezlazeni trpit tolike zulume od tih bezbožnih Hrvata, silnika, koji bi htjeli kupu Dalmaciju učiniti svojim spahilukom! Tako oba druga, dostojni jedan drugoga, ističu u sve glase ne pazeć, da su u protivštini svojim riečima, da se medjusobno izključuju, a dokazuju na suprot, da nas ima kud se toliko o nama više. Ali ta njihova vika ne zavadja više nikoga. Talijanaši svak poznaju što su i kakvi su; a zalutala braća Srbi počeli se upoznavati, te se i iz Rusije proti njihovoj neslavenskoj politici glasovi podižu. Razumjeva se, da njihove tužbe niesu nego prosta vika, kojom gledaju zaglušit sviet svi pobjedjenici, a koja neima ni ozbiljne podloge, nit može bit vjerovana. Hrvatski listovi pišu ozbiljno i dostojanstveno, kako se dolikuje glasilim moćnog pobjeditelja. Budući da se je vlada držala sasvim nepristrano ovih izbora, dapače se može reći, da je bila nešto sklonija protivnicima, to naši zastupnici mogoše promjerit snagu hrvatske stranke i vidješe, da je na čvrstim nogama; a toga sad naši listovi pišu sa višim samopouzdanjem. U tom pisanju čuti se i posliedica biranja naših zastupnika medju narodom, koji je imao zgodu reći svoju, a ta nedvojbeno potiče na radikalniji rad. Tako „Narodni List“ donosi medju drugim i ove redke: „Ili, ili! Naš hrvatski narod za liepe oči, ma bilo kakve parlamentarne koštelacije, neće da bude već ičijim crnim ciganinom. Te je uloge odavna presit, pa će se radje, i puno radje, pitati slanim kruhom oporbe, nego dopustit, da se i nadalje životna njegova prava tlače. To je dobro, da znadu gospoda u Beču, jer je već sazrajno vrieme, da se ne varaju o čvrstim odlukam i čovrstim naroda našega“. Ove su se rieči puno amo dopale, jer se vjeruje, da će ljudi, koji nadahnjuju „Nar. List“ udesiti svoj rad po tim riečima. Tim bi se zapriečio i raztvoj u hrv. stranci, koji bi bio ubitačan za hrvatsku stvar, jer još mnogo borbe ostaje, mnogo sloge treba. Taj raztvoj svedjer štetan, kio bi razumljiv kao posljedica razlike mnienja o radu i stazi, kojom bi se moralo udariti, ali kad se hoće izazvati radi vierskih načela, kojim amo ne prieti nikakva pogibelj, onda ga se mora osuditi. Hvala Bogu, da se u to nije umješala stranka prava, kako se vidi iz lista dra. Zlatarovića, jednog od ovdješnjih mladih vriednih pravaša, priobćenog u zagrebačkoj „Hrvatskoj“, kojim izjavljuje, da kandidatura kanonika Vidovića nije bila postavljena od stranke prava. Sad nam je odlanulo, jer nas je vriedjalo, da se pokriva imenom stranke prava, tog kandidata, koji bi imao predstavljati načela, koja se u programu stranke prava ne nalaze. Mi se ne bismo smjeli obazirati kako su razdjeljene stranke drugih naroda. Za nas neima nego dva tabora: bit nam je ili za slobodu i samostalnost ili proti. Sva druga pitanja nisu nego podredjena, oko kojih ne bismo smjeli gubiti sile i vrieme.

Izpravak. U viesti „Iz Poreščine“ u zadnjem broju imade se izpraviti sliedeće tiskarske pogrieške:

Na trećoj strani drugi stupac u sriedini mjesto u 11½ u 1½ sati.

U trećem stupcu ista strana prema svrsi poslije riečih: prisutni su hrvatski izbornici i hrvatski članovi komisije, ima se dodati: nu talijanskih članova komisije neima.

Nesreća na moru. Na veliki petak poslije podne dogodila se nedaleko obale naše krasne Opatije velika nesreća. Okolo tri sata poslije podne odvezoše dva mornara tri opatijska gosta, jednu gospodju i dva mladića u ladjici na šetnju. More bijaše jugovinom uzburkano. Čim više se odalečiahu od kraja tim većma je ladja skakala na pjenećem se moru. Odalečiv se od kraja za 10—15 minuta vožnje htjedoše se vratiti u luku, jer je more ave to više biesnilo. Okrećuću se ladja zahvati velik val te ju prebaci sa svimi putnici. Mornari uhvatiše se za preokrenutu ladju; isto tako učini i jedan od mladića, koji je držao svoju majku za kosu. Drugi mladić, dobar plivač, hotio se plivanjem spasiti, nu na njegovu nesreću udarilo ga veslo ili kakva daska u glavu tako silno, da se je valjda onesvistio i potonuo. Netko je s kraja vidio veliku pogibelj, u kojoj se nalažahu oni nesretnici, te krenuše iz luke dvie ladjice utaplajućim se na pomoć. Težkom mukom i velikim naporom doveslaše do ponesrećenih. Primiv na ladju mornare izvukoše iz mora onoga mladića, što no je držao majku žalibože jur mrtvu pod morem. I toga mladića dozvaše jedva jedvice k životu, jer bijaše već kao mrtav. Trećega suputnika — kako se veli — nekoga mladoga grofa, nemogoše naći. Tražili ga i sliedećih dana parobrodi i čezotskimi ladjami, ali koliko nam je do danas poznato, nemogoše ga naći. Unesrećenoj gospodji da bijaše jedva 35 godina, grofovskoga da je roda i vrlo bogata.

Toliko naš izviestitelj a nam budi dozvoljena samo jedna opazka. Čuli smo naime, da neima u Opatiji sposobne osobe, koja bi nadzirala i rukovodila pomorsko redarstvo. Ako se ne varamo obavlja sada taj posao jedan financijalni nadstražar il respicient. Neznamo da li je taj gospodin sposoban za taj posao il nije, nu toliko znamo, da bi se moralo strožije paziti na propise pomorskog redarstva, il ako takvih u Opatiji neima, trebalo bi je uvesti i strogo ih se držati, pak neće tako lahko ljudski život nastradati.

Doznajemo takodjer, da se nepazi na prenagli vožnju teretnih vozova koli u Opatiji toli u Voloskom, pak da je pravo čudo, što se nije već do sada dogodila kakva nesreća. Ufamo se, da će i tomu doskočiti mjestno redarstvo il onaj, na koga spada.

Iz Libarnije pišu nam koncem marča. (I z b o r z a s t u p n i k a d n e 4. t. m.) Najprije napomenuti ću, da nas je iznenadio i smutio svih postupak gnjusnih briganta u zapadnoj Istri, al nadamo se, da im ovaj put neće vrieditи. Ovdje je samogovor o tom i ljudi nemogu odahnuti kako ih je uznemirilo.

Dne 4. marča sakupismo se svi izbornici ovoga kotara na Voloskom. Od naših fiducijara nije nitko manjkao. Materijci sa Jelšanci, kako obično, dugo držali se. Uvidiv Kastelic, da nemože ništa opraviti, odlučio se, da sam proti Spinčiću glasuje. Rekao mi Podgrajac ili Jelšanac jedan, da su ih onog jutra mamili, kako bi mogli stvar okrenuti. Čulo se, da bijahu poslana u Tinjan dva čovjeka k Defaru, neka za Kastelica glasuju, jer da će za nj biti Volosko i otoci.

Izbor na Voloskom svršio se oko 11 sati. Od dra. Dukića dobismo odgovor u Opatiju na 2½ sata popodne kod objeda, da je Spinčić sa 169 glasova izabran. Prigodom izbora kazao mi g. Pipp, da je Kastelic proti Spinčiću iz principa, što je dobio jedno njegovo pismo. Kad i zašto, neznam. Onda da su se izgovarali, da je Spinčić zakrivio nekakve škol. globe občini, valjda kad je bio škol. nadzornik?

Kod „Zore“ u Opatiji naručen bijaše objed za pedesetericu u 1 sat poslije podne. Sakupilo nas se i preko 60. Kastavski fiducijar nije nijedan manjkao, bilo svih 28. S nami bijahu i Vepričani. Iz Podgrada bio je Jenko, Marotti i dekan Rogač. Ostali Materijci i Jelšanci valjda po navadi objedvali na Voloskom i prije nas otišli. Sakupilo se gospode iz Voloskog, zatim Kastavaca iz grada, Sv. Mateja itd., a najviše iz Rukavačine. — Odmah na početku objeda nagovorio nas župnik g. Zamlić, spominjuć izbore i kandidata Spinčića, te izjaviv, da je od istoga umoljen i opunovlašćen, da ga danas pri tom stolu zastupa, jer je on zapriečen doći iz Poreča. Trokratni: „Živio Spinčić“ sliedio je oduševljeno na koncu govora. Nastala praznina: čekasmo brzojave, no istih nije bilo. Da se ta praznina popuni, govorio drugi g. dr. Stanger. Ako i neimamo brzojavnih viestih, nadamo se pobjedi i u zapadnoj strani. Tumačio koliko naroda zastupaju 2 zastupnika ladanjskih občina Istre, koliko gradova i koliko veliki posjed. Naši zastupati će preko ⅔ naroda Istre itd. — G. Fran Dubrović nazdravio bivšem zastupniku prvaku dru. Vitezića orisav njegove vrline i njegov trudan 18 godišnji rad. Opet trokratni: živio Vitezić i pjevanje: „Živio Vitezić“. G. dr. Stanger predložio, da se Vitezića brzojavno pozdravi. I brzojav bi odposlat sa pozdravom izbornika svomu staromu zaslužnomu zastupniku.

Onda stigao nam spomenuti jedini brzojav dr. Dukića, da je Spinčić sa 169 gl. izabran. Zanosna Vika nastala: „Živio Spinčić“ i pjevanje istomu po onomu kao i Vitezića (mienjajuć imena u davoriji stranke prava). — Zatim je občinski tajnik iz Kastva g. K. Jelušić pročitao poznato jur pismo g. Spinčića, koje je istomu dne 2. t. mj. upravio na brzojavni pozdrav kastavskih izborajkah.

Na to nastade opetovno klicanje: „Živio Spinčić“ itd. Uvjek čekajuć brzojave približilose doba, kad su otići morali Podgrajci. Dr. Stanger govorio je ponovno o zadnjoj izbornoj borbi i prispodobio kako se val na more uzdiže i šumi dok udariv o hrid, razbije se i nastade tišina. Tako je taj val počeo udarati u našoj Istri najprije u ovom kotaru — iz Kastva. Udario i predobio i nastala tišina ovdje. Udarao drugud po Istri, kao u Pazinu itd. i ovaj izborni kraj postao posve naš, zavladala sloga i u njem jednoglasno naš Spinčić izabran. Protivnici nisu se podufali ni pokazati. Taj val išao dalje, udario u zapadnoj Istri, pao Buzet itd., a konačno udario i pred samo gnjezdo protivnika naših i pala je okolica tog gnjezda — Poreča. — Taj val ide još dalje, udara u gradove i tamo će malo po malo postignuti svrhu, kako je ovud nastala tišina s protivne strane, tako će u buduće u zapadnoj Istri nastati. Govorniku odabravalo se kličuć i pjevajuć.

G. dekan Rogač pozdravljajuć društvo, jer je morao otići, hvalio je i danas ponovno zavrjedočenu slogu izmedju izbornikah Slovenaca i Hrvata ovog kotara i spomenuo, da je „hudič“ i danas htjeo da se umješa, kako bi tu staru slogu pokvario, no uspio nije, što služi samo na čast svim izbornikom ovoga kotara, koji su svi — izuzev jednoga — izabrali vrlo zaslužnu našu perjanicu — Vjekoslava Spinčića zastupnikom, da nas u carskom Beču zastupa.

Razumije se, da je nastalo živahno klicanje kad je g. dekan završio nazdraviv Spinčiću.

Odgovorio je dr. Stanger navadjajuć kako je jedini protivnik izjavio takodjer, da je proti Spinčiću, jer je Spinčić pop. Orisav zasluge svećenstva za preporod naroda u Istri, nazdravio je sviestnom istarskom svećenstvu, čemu se je narod u dvorani srdačno odazvao.

Konačno je pozdravio Slovence g. K. Jelušić — iztaknuv njihove zasluge — osobito svećenstva — za preporod istarskog „šćava“, kakav je jednom narod naš protivnikom Taljanocem sbilja bio; kako su mnogi svećenici Slovenci i u samoj Kastavšćini bili glavni pokretači narodnog budjenja, a takvih imade širom Istre. Govornik je natuknuo „j i r h a s t e hlače“, za koje se govorilo takodjer, da bi išle rade u Beč, ali da mogu čekati ako će do sudnjega dana, a da jih narod naš svojim poslanstvom neće poćastiti, da se tamo zanj deru. Bilo je drsti šale i smjeha. — I ovim pozdravom izpraćeni su Slovenci iz društva.

Izbornik g. Stemberger iz Zvoneće nazdravio je čitaonici „Zori“ Opatijskoj, koja nas je ovako liepo primila u svoje vlastite prostorije, da netrebamo kucati na tudja vrata.

Na zdravici zahvalio se predsjednik „Zore“ g. Jurković, radujuć se, što je društvo „Zora“ moglo primiti danas izbornike u svoje prostorije i obećav, da će to društvo uvjek ovakvom prigodom rado ustupiti prostorije našim izbornikom.

Čekasmo glasove a od nikud ništa. Da tu prazninu popunimo nazdravio je g. K. Jelušić svim kastavskim izbornikom, koji su ćli pristupili k izboru i k objedu. Ako i nije mnogo birača došlo k izboru fiducijara 25. febrara u Kastav, jer narod kaže, biti će dobro što sami učine kad protivćine neima, ipak su ti fiducijari takovi ljudi, da kad bi trebalo, svaki od njih dopeljao bi sigurno trideset birača k izboru. Naši fiducijari pohriše veselo na izbor, da izaberu muža, koga svi osobno poznamo i koji će znati častno zastupati narod u carevinskom vieću.

Na toj nazdravici zahvalio se je izbornik g. Stemberger Ante, a pošto je bio upravo imendan g. Jelušića, iztaknu njegove zasluge kod občine kastavske i u obće, te nazdravi mu kao imenjaku. Zdravica bijaše burno popraćena.

Na to se je digao izbornik kmet Lučić Anton Rožić, obć. savjetnik iz Saršoni i govorio je liepo o naših prilikah i neprilikah; kako se je nastojalo u Cuderovo doba uništiti kastavsku občinu; kako su priskočili naši mladji učeniji ljudi na posao, da občinu od dušmanina očuvaju i da u to ime narod pute što mu je činiti. Imenovao nekoliko naših rodoljuba, osobito iztaknuo Vas g. uredniče; kazao je kako je i danas izabrani zastupnik Vj. Spinčić već tom prigodom uzradio občini kastavskoj mnogo dobra, te zaključio, da Bog poživi i dade krepko zdravlje Spinčiću, da može i nadalje raditi i braniti naš narod.

Ova nazdravica iz ustih prostoga seljaka, koji ni čitati ni pisati neznade, kako je sam iztaknuo, izazvala je burno odobravanje i živio-klicanje.

Njemu pridružio se drugi seljak — opet nepismen čovjek — obć. zastupnik Ivan Bačić, župan Jurčićeve i liepim govorom (kao da ga je prije naučio) sjetio se na tabelarstvo u Kastvu; kako je narod naš po tudjincih Talijanih zaveden sam sebi pljuvao u zube, al kako je opet k sebi došao, što najbolje današnji dan svjedoči, kada je izabrao takovog muža, kakav je Spinčić jednoglasno svojim zastupnikom itd.

Zadivljeni svi slušali su oduševljene govore ovih seljaka i klicanja nije bilo konca, kad su dovršili.

Kako vidite vrlo smo koristni ovakvi sastanci iza izbora, jer se narod tvrdi i budi, da bude pripravljen na buduće izbore i da znade što radi i koga da iz osvjedočenja izabere. —

Tako u razgovoru i uz pjev dočekasmo i 6 sati po podne a glasa od nikud.

Morali smo najzada otići, jer do doma bilo nekojim i predaleko. Sve dva i dva

pjevajuć krenuli smo u povorci iz Opatije kroz Volosko. Kastavci ostavili su Volosko a da nisu znali što se je dogodilo u zapadnoj Istri. Zaustavili se jošte u Matuljih, gdje su pc običaju završili slavlje, pjevajuć i nazdravljajuć. Tamo se razstali Veprinčani i naši gornji — Halubljani, Klanjci i ostali — a zadnji ostadoše Rukavčani i bližnji odanle.

Tuj doznasmo kasnije što se je dogodilo u Poreču, da su tamo naime naših 9 od glasovanja izključili. Možete si misliti kakvo je ogorčenje zavladalo medju izbornici kad saznaše za onaj brutalni čin talijanske gospode. Nu neka znadu, da njim toga Hrvati nikada zaboraviti neće.

Poziv. Učiteljsko družtvo kotara koparskoga imati će 9. aprila t. g. u 9 sati u jutro u koparskoj čitaonici skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Nagovor i izviešće predsjednika. 2. Izviešće tajnika. 3. Izviešće blagajnika. 4. Što se ima učiniti sa družt. knjižnicom u Dolini? 5. Izbor 3 delegata u „Savez". 6. Izbor odbora. 7. Naputci. Pokus B. u pjesmama, koje će se pjevati na glavnoj skupštini „Saveza" u Trstu. Uljudno pozivljemo sve drugove i prijatelje školstva, da toj skupštini prisustvovati izvole.

ODBOR.

Zaključni račun „Posojilnice i hranilnice" u Kopru. Slavna uprava toga vrlo koristnoga zavoda doposlala nam je zaključni račun za sedmu upravnu godinu 1890. iz kojeg vadimo sliedeće podatke:

Koncem godine 1890. bijaše 268 dioničara. Zadruga je imala koncem god. 1890. čistoga imetka bez inventara for. 3346 i 35 nvč. Prometa bijaše rečene godine for. 9280. Bilanca izkazuje for. 27.157 i 50 nvč. Nemožemo od manje a da i ovom zgodom nepreporučimo što toplije našemu puku na Koparščini taj narodni zavod, koji deluje toli krasno i pomoćju kojeg će se naš seljak u onom kotaru malo pomalo osloboditi kojekakvih krvopija, koji mu nudjaju novac uz ogromne interese.

Kninsko hrvatsko starinarsko družtvo. Pred nami leži izviešće o četvrtoj glavnoj skupštini toga družtva, držanoj u Kninu dne 25. prosinca 1890. Skupštinu je otvorio predsjednik, vrlo zaslužni g. o. Luigji Marun krasnim govorom razlažuć što je narodna ideja. Poslie njega je izvjestio o družtvenom radu i napredku tajnik dr. Šimetin. Iz toga izvješća razabiremo, da je „Dionička tiskara" lani bez ikakve nagrade tiskala 500 komada izvješća. — „Viestnik arkeologičkog družtva" u Zagrebu otvorio je posebnu rubriku pod naslovom: „Glasnik kninskoga starinarskoga družtva". Svaki član družtva dobiva „Viestnik" uz samih godišnjih 50 nvč. Ruzkapanja su nastavljena u „Biskupiji" kod Knina sa velikim uspjehom. — Sa uspjehom se je nešto pokušalo na „Maloj Viloši" kod Knina i na „Celi" kod Drniša. — Sada se marljivo o tom radi, da se sagradi čedna zgrada, gdje da se smjeste starine. Franjevci su darovali zemljište. Franjevačka država će opredieliti i osobu, koja će nadzirati starine. — Poslie tajnika družtveni blagajnik gospodin Lovrić izvjestio je o računih. — Gospodin Franjo Bulić izvjestio je sa znanstvenoga pogleda o ovogodišnjem uspjehu. — Predsjednikom je opet biran jednoglasno vriedni i zaslužni g. Marun. Suodbornici su birani: dr. Slade, dr. Šimetin, J. Lovrić i dr. Bernardi, a zamjenici M. Čović-Plenković i Dr. Zlatarević. — Ljetos je biran i znanstveni odbor, na čelu mu akademik Fr. Bulić. I ovom prigodom najtoplije preporučamo ovo družtvo. Svaki Hrvat, koji može potrošiti 3 for. na godinu — dužan je da bude članom družtva. Za Trst je povjerenik družtva naš urednik.

Književnost.

„Hrvatsko Primorje", napisao Dragutin Hirc, svezak III. ciena 40 nvč. Preporučamo ponovno ovo krasno dielo neutrudljivoga pisca.

* * *

„Težačko blago", pučka knjiga za moralno-ekonomičnu porabu naroda I. napisao pop E. M. Vusio; knjižica I. godina I. Predbrojka stoji unaprieđ 50 nvč. na godinu za inozemstvo 1 for. ili 2 franka. Knjižica će izlaziti svaka dva mjeseca od 64 stranice.

* * *

Knjižnica za mladež, uredjuje uz pomoć mnogih drugih književnika prof. Josip Mencin. Ciena 20 nvč., poštom 2 nvč. više. Tiskom i nakladom A. Pirnata u Petriji.

* * *

Relazione dell'ingegnere cav. Luigi dott. Buzzi sul progetto di Ferrovia a scartamento ridotto Trieste-Parenzo. — Parenzo, Tipografia di Gaetano Cuana 1891.

Listnica uprave.

Uplatili su za „Našu Slogu" od 1. do 6. ježnara 1891: [Nadaljevanje.] P. P. Vižinjan for. 2, Č. R. Pazin f. 5, M. I. Kopar for. 2,50 Čitaonica Mrkopalj f. 2,50, V. A. Zagreb for. 5, Čitaonica Pregrada for. 1,50, P. A. Trebinje for. 2, K. I. Knin f. 5, Čitaonica Kopar f. 5 S. D. Sarajevo f. 5, S. J. Trst for 5, Č. I. Kastavac for. 2,50, S. de P. Beč for. 1,25, S. G. Nerezine for. 11,25, S. P. Malinska f. 2, G. dr. i. Trst for. 5, T. B. Trst f. 5. K. I. Kastavac f. 5, Čitaonica Kraljevica for. 1,25, V. A. Rieka f. 5, V. G. Ika f. 2, S. D. Ika for. 2, F. Š. Dubravčak for 2, G. P. Delnice nvč. 50. H. K. Zagreb for. 5, Čitaonica Gora f. 1,25, K. F. Rovinj for. 5, B. O. L. Rieka f. 2, K. J. Prezid f. 2, K. R. Rieka for. 3. O. I. Pazin for. 2,50. B. Fr. Trst for. 13, M. D. Cirkvenica f. 2, Čitaonica Gjurgjevac for. 2, P. dr. J. Beč f. 2, S. M. Repentabor f. 2,50, D. K. Sežana for. 5, Glavarstvo Kastav f. 10, N. A. Pičan for. 2,50, i. T. Boljune for. 1,10, Č. A. Boljun for. 1, M. M. Karpan for. 2, M. G. Deli f. 2, Z. P. Kot for. 1, K. Š. Tinjan for. 2. P. I. Pasjak for. 2, P. D. Plomin f. 5, M. F. Frančići for. 2, D. F. Bovec for. 5.

Zahvala.

Hrvatsko pripomočno družtvo u Beču primilo je u svoje dobrotvorne svrhe, naročito u svrhe utočišta, koje za uboge hrvatske djake visokih škola u Beču uzdržaje, od slavnog ravnateljstva „Hrvatske eskomptne banke" u Zagrebu 50 for. a od slavnog ravnateljstva „Belovarske štedione" 25 for.

Mi ovim u ime naših stićenika slavnim ravnateljstvima „Hrvatske eskomptne banke" i „Belovarske štedionice" izrazujemo najtoplije dužnu zahvalnost.

Hrvatsko pripomočno družtvo
u Beču 31. ožujka 1891.

Dr. K. Kozić predsjednik. **Fr. Vahčić** tajnik.

Krasne uzorke za privatne naručitelje 20—13 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Perzien i Doskin za visoko svečanstvo propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livreé; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočane lovačke kaputе, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4-14 frd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene sukmene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi se koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostale, te je ono uzjed toga prava sleparija, kad tvrdke sa sukном objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju. dalnja i cieni.

Pošiljke jedino uz poštarsko ponuđje preko 10 for. franko. 8—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jeziku.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** PUŽINE.

Mate Polich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 19—52

Lutrijski brojevi

Dne 28. marča.

Beč	20	89	37	43	81
Grac	5	63	78	24	9
Temešvar	97	55	6	23	57

Dne 1. aprila.

Ernc	3	43	29	33	25
Innsbruck	81	62	79	35	18

Br. 777.

Oglas natječaja.

Za školsku godinu 1890—91 ima se podieliti jedna štipendija zaklade pokj. Mata Calligarich u Pazinu u iznosu godišnjih forinta 100 (sto). Polag zakladnog pisma imaju pravo na uživanje rečene štipendije učenici i djaci rodjeni i domovni u porezuih občinah Paziuskoj, bez obzira na mjestno pohadjanja i vrst nauka, počam od 3. razreda pučke učione sve do svršetka nauka na srednjih i viših učilištih i sveučilištih, uračunav i stroge državne ispite.

Štipendija će se podieliti jedino onim mladićem koji se budu mogli svjedočbami izkazati da se dobro ponašaju i u naukama uspješno napreduju. Izmedju natjecatelja jednako usposobljenih dati će se prednost najsiromašnijem.

Pravo podieljenja štipendije pripada jedino občinskomu zastupstvu u Pazinu.

Gledom na trajanje uživanja i gubitak štipendije zaklade Mata Calligarich. i zaostale obće uvjete vriede pravila postojeća za sve javne štipendije.

Natjecatelji na ovu štipendiju imaju podnesti svoje prošnje obložene kratnim listom i svjedočbami siromaštva i pripadnosti, cieplienja boginja i školskimi svjedočbami zadnjih trijuh polugodišta, občinskomu zastupstvu u Pazinu do 30. aprila t. g.

Glavarstvo občine
PAZIN, 31. marča 1891.
Za glavara: J. Perčić.

30—15 **Marijaceljske želudačne**

KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anjela čuvara C. Brady-a u Kromeržiu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djelaje kod slabe želudačne probave.

Prave se samo onda, ako su providjene sa polag cesarskom zaštitnom znamkom i podpisom

Ciena male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst trojne jest naznačena.

Predavaju se u svih ljekarnah.

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Finnara br. 423 na Ricci. Bliže kod našeg uredničtva. 2—10

Knjiga o hrvatskom pravdu.

Našoj je nakladnoj upravo izašlo:

Reje

liečenje vodom.

Prokušano kroz

više od trideset godina

i napisano, da se po njem

lieče bolesti i sačuva zdravje

od

Sebastiana Kneipp-a
župnika u Wörishofenu.

10—4 Preveo

Profesor dr. Antun Lohmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje naručnicom naprotnicam 1 for. 35 nč., dobiti će knjigu franco.

Duševna i tjelesna pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi to je župnik Sebastian Kneipp u Wörishofenu.

Njegovo djelo „Liečenje vodom", koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je razširenо u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se župnik posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si želo bilo „sačuvati zdravlje ili liečiti bolest" kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

!!!POSUDE!!!

Plemičem, visokim osobam, vlastnikom kuća i posjeda, činovnikom, štabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. 1000 dalje vse do najviše svote. 20—25

Za uložene vriednostne papire do 85%.

Bliže vesti iz prijsznosti kod višeg nadzornika J. Kleina, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.

Tajnost zajamčena!

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, mlatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, Häckselove strojeve za rezanje krme, mlinove za drobnu melju. strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja. vinske sisaljke. spreme za konobu, sisaljke za vodu. okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko. dizaljke za posudje. vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme. praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo. ugodni svjeti za plaćanje, deba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se povrud.

Tiskara Dolenc.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

DRUGO IZDANJE.

Broj 15. U Trstu 9. aprila 1891. Godina XIV.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na izlo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala z se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Novi državni sabor.

II.

Prije nego li se je znalo za dogovor poljskih i njemačko-liberalnih zastupnikah na državnom saboru, izražena bijaše želja sa raznih stranah, da bi se stvorio sveslavenski klub, u kojem bi našli mjesta zastupnici svih slavenskih plemena naše pole države.

Rečenim dogovorom izjalovila se ta želja i nada idejalnijih slavenskih rodoljuba. Ali i bez Poljaka mogao bi se sastaviti slavenski klub, u koj bi mogli stupiti Česi, Rusini, Slovenci i Hrvati. Takav klub igrao bi bez dvojbe važnu ulogu u carevinskom vieću, te ga nebi mogla nijedna vlada prezirati.

Nu i tomu se je žalibože sa nadležne strane na vrieme na put stalo. Da se to preprieči diglo se ponajprije kuku i motiku na mladočeske zastupnike, koji da su slobodnjaci, bezvierci itd. i s kojimi, da nije moguće ostalim slavenskim zastupnikom, osobito umjerenijim, nikakvo sporazumljenje. Da je sve to maslo neprijatelja Slavenstva, koji siju medju nas sjeme razdora gdjegod mogu, netreba nam tekar dokazivati.

Osim toga nagovoren bijaše grof Hohenwart, za kojega se je pred izbori občenito pisalo, da više kandidirati neće, da preuzme zastupnički mandat u jednom od izvanjskih izbornih kotara Kranjske. I to nebijaše učinjeno bez važna razloga. Izborom grofa Hohonwarta htjelo se je naime preprieciti dvoje. Prvo, da se nestvori siri slavenski klub, i drugo, da bi se opet pod jednu kapu skučilo južnoslavenske zastupnike, koji su već pod tom kapom bili i koji bi možda inače stvorili klub slovenskih i hrvatskih zastupnikah na carevinskom vieću.

Jednim udarcem htjelo se je dakle ubiti dvie muhe.

O ustrojstvu slavenskog kluba i bez Poljaka danas se više i negovori. Taj dio svog programa izvedoše sretno protivnici austrijskih Slavena. Preostajo bi njim dakle jošte drugi dio t. j. da preprieče ustrojenje sloveno-hrvatskoga kluba. U taj klub imali bi stupiti slovenski zastupnici iz Štajerske, Kranjske i Primorja, te hrv. zastupnici iz Dalmacije i Istre. Sva hrvatska glasila iz Dalmacije pišu, da narod nikako neželi, da njegovi zastupnici pristupe Hohenwartovom klubu, kojega upliv nije mogao kroz tolike godine povoljno riešiti niti jedno koristno pitanje za Dalmaciju. Ako bi pako politička nuždа zahtjevala, da moraju stupiti zastupnici iz Dalmacije u rečeni klub, neće moći toga učiniti, dok njim se nedade čvrsto jamstvo, da će se klub u buduće više obaziratí na Dalmaciju, nego li do sada. Oni dakle nesmiju više bezuvjetno i slieno stupiti u taj klub.

Slovenski zastupnici iz Štajerske, Kranjske i Primorja zavezali su se 2. oktobra 1890. na sastanku u Ljubljani, da će nastojati čim se sastane novi državni sabor, da se sakupe svi slovenski i hrvatski zastupnici ovih naših južnih pokrajinah u čisto slavenskom klubu. Obvezali su se tada svečano, da će raditi oko izvedenja narodnoga programa, čega u Hohenwartovom klubu nikada postići neće.

Tuj imademo dakle pred sobom s jedne strane jasne i odlučne izjave svih hrvatskih glasila iz Dalmacije, s druge pako obveze ljubljanskoga sastanka, te izjave neodvisnih narodnih glasila iz svih slovenskih pokrajinah. Tim je dakle jasno označen pravac koli hrvatskim toli slovenskim zastupnikom na državnom sakoru.

Za nas imade jošte posebnu važnost resolucija političkoga družtva „Edinost“ prihvaćena jednoglasno na glavnoj skupštini u nedelju dne 5. t. m. Resolucija ta glasi doslovce:

„Glede razvršćenja stranakah u novom carevinskom vieću očekuje političko družtvo „Edinost“ od gg. zastupnika Ivana Nabergoja i prof. Vjekoslava Spinčića, da će nastojati oko toga, da se ustroji slovensko-hrvatski klub (ako nebude moguće ustrojiti slavenski klub), koji bi se dogovarao sa Hohenwartovim il kojim drugim klubom, koji bi podupirao slovenske i hrvatske zastupnike uviek i odlučno, i to bar u toliko, koliko to traže zaključci ljubljanskoga sastanka.

Iz narodnih i vjerskih obzira izriče političko družtvo „Edinost“ iskrenu želju, da nestupe imenovani zastupnici u budi koji klub, koji bi se, da se postigne stalna ili privremena večina u carevinskom vieću, vezao s klubom bivše ljevice.

Obće pako očekujemo od imenovane gg. zastupnikah, da će dosljedno i složno sa jednakomišlećimi slavenskimi zastupnici raditi oko toga, da se provede narodna autonomija i podpuna jezikovna ravnopravnost u školi i u čitavom javnom životu“.

Ovom resolucijom označen je pravac našim narodnim zastupnikom, te se čvrsto nadamo, da će se gn držati bez obzira na lievo il desno. Tako glasi želja njihovih birača, koju nemogu i nesmiju mimoići neće li se iznevjeriti zadatoj rieči i našemu narodnomu programu. Obziri il privatne obveze na stran; nek se vrši volja naroda, jer tko nebi tako postupao, nebiso mogao dugo ponositi krasnim nazivom: zastupnik naroda.

DOPISI.

U Zadru na Blagovjest 1891.*) —

Velecijeneni gosp. uredniče!

Dupustite malo prostora u cijenenoj „N. S.“, dajte mi oduška i lijeka mojoj ostarelej duši. Vjera i Bog nijesam nakan bio više dopisivati u novinama; davno je ono bilo, danas su sijedine maha zahvatile, ruke drktati počele, došlo je doba, da se ide do groba.

Ali, ko imalo ima u sebi čustva slavenskoga, ko iole osijeća za onijem, što je slavensko, ko misli na budućnost, ko ljubi ime i ponos slavenski, taj ne može mučke da predje i da neda oduška osijećaju svome, zbog sramotne sveze izmedju Srba i Talijana u Dalmaciji.

Da, jadno je i zaneći[illegible] kamoli izustiti. Srbin se bije, Srbi Hrvatu!!! Ali, kad je tako zar od Boga nadjeno, da se rodjena braća izmedju sebe nesporazumiju. Kad moramo, da se jedan protiv drugoga borimo, a ono zašto samostalno, Srbi, da od Boga nadjete, na izbore ne stupate? Zašto se starijem neprijateljem spojiste? Zašto cijepate srce matere slavenske? Zašto najposlje na ponudu Hrvata ne pristaste? Ne — ne — Srbi odbiše braću rodjenu, a prigrliše! koga? — „krvnika starog svoga“.

Dubrovnik je taj, koji je glavnu ulogu igrao u ovoj sramotnoj svezi Srbo-talijanskoj. Pa što su sotijem dobili? Opet ništa neg sramotu. Ako je istina, da je Dubrovnik srpski — on je ovaj put mutno srpstvo cijelom srpstvu pokazao, jer iz njega jedinog, jedini Talijan na carevinsko vijeće ode, da zasjedo na zastupničku stolicu pomoću „jednijeh Srba“.

Jedina Boka, ona se je proslavila, kako kaže „Srbski Glas“, jer šalje jednog svog srpskog zastupnika, i to onoga, koga je ona bez pomoći Talijana izabrala. Dakle samo jednog! i time je sve svršeno!

G. Dr. Matijević u svojoj izjavi u „S. G.“ kaže: „iz nuždе je ovo moralo biti“. A kakve nuždе? kad je Boka svog jednog zastupnika poslala bez bojazni, bez pomoći; što vam je trebala sveza dakle sa Talijanima?

*) Ovaj dopis primismo od ugledna Srbina iz Zadra, te ga priobćujemo bez ikakve promjene i bez ikakva tumačenja. Op. Ured.

PODLISTAK.

Pismo iz [illegible] groba.

Uz slabe auspicije najavilo nam ljetos proljeće oficijozno svoj dolazak, nu kolik čini se, da se je ljetos prenaglio, jer ovih pišem ove redke praviinja snieg u gustim paholjcama kao usred zime. Početkom ovog mjeseca imali smo krasnih, proljetnih dana, nu na samu svjetnicu natmurilo se nebo i čini se, kan da je i ono htjelo, da tuguje za Spasiteljem, koji je na Golgoti izpustio svoj božanski duh. Unatoč tomu opaja nas ovogodišnji Uzkrs nekom nadom u sretniju budućnost, a proljeće nam je, ako Bog da, osvanulo već početkom ovog mjeseca, kad no smo slavili pobjedu Hrvatstva u Istri, iz kojega će rodu našem osvanuti još ljepše pramaljeće i opojiti svojim proljetnim dahom cielo Slavenstvo ovkraj i onkraj Litave!

Ova naša krasna priestolnica proslavila je hrvatsku pobjedu u Istri sasvim skromno i čedno, al ipak častno i dostojanstveno. Nije se tu doduše čulo uz prepuni stol efektnih govora, niti burnih ovacija, nu sitno kucanje čaša i plamteći žar očiju odavaše ti sve, što je u taj par osjećalo plemenito hrvatsko srce spram svoga brata, patnika u Istri, koji je pod vodstvom „malene, ali krabre šačice junaka“ znao otresti se jarma tudjinskoga. Prva viest, što ju je brzojavna žica donieta u Zagreb, potresla je svačijim srcem, a iz ustiju svakog rodoljuba mogao si čuti radostan uzklik: „Živila naša hrvatska braća u Istri — živili Spinčić i dr. M. Laginja! Da se što dičnije proslavi triumpf Slavenstva u Istri i Mladočeha u Českoj najavili su zagrebački sveučiliščni gradjani komers, na koji se je bio sakupio liep broj rodoljubnih gradjana i inih odličnika. Nu odmah je revno redarstvo, po svoj prilici na mig sa Markova trga, pronašlo shodnim, da se komers osujeti, kako bi se predusrelo eventualnoj izmjeni misli i čuvstava, a u mladenačkim srcima uguši slobodan polet. Evala im! Nu ovdješnji sviestni Hrvati, koji u potonje doba, na čemu osobita hvala rodoljubivom glasilu „Hrvatskoj“, velikim simpatijama prate svaki ma i najmanji pokret u posestrimi Istri, ne dadoše se terorizirati, te uz prijateljski domjenak proslaviše bratsku pobjedu. Cielo opozicijonalno novinstvo popratilo je zanosnim člancima istarske prvake i najoštrije žigosalo političke brigantarije Talijanaša u Vodnjanu i u Poreču. Ovdješnji službeni i poluslužbeni organi ponašali se, kośto se i očekivati dalo, sasvim hladno i rezervirano, kao da su time pokazati htjeli, da je njima toliko stalo do pobjeda u Istri i u Českoj, koliko Bismarku do Afrike. Al vremena se mienjaju, te će bez dvojbe i po nas Hrvate svanuti ono željkovano proljeće, kad će Hrvat diljem ciele domovine moći kazati, da je i on svoj u domu svome. . . . . .

Da se to čim prije ostvari, glavno je, da se svi Hrvati širom naše prostrane otačbine čim bolje upoznadu, da brat bratu padne oko vrata, izjada mu svoje rane, otare suzu s vlažna oka, pa da tako jednokrvna braća cielomu svietu dokažu, da u njima isto srce bije i da ih ista vodi misao. Gle, baš tomu je sad najbolja hora: još par mjeseci i u našoj će se metropoli, inicijativom hrvatsko-slovanskog gospodarskog družtva, prigodom njegove petdesetgodišnjice, otvoriti: „Jubilarna izložba“, na kojoj će pokazati Hrvatska, što je uradila ovih posliednjih petdese' godina u gospodarstvenom pogledu. U tu se svrha drže već od prošle godine revno sastanci, sakupljaju se širom ciele domovine prinosi, te priraste li ovo plemenito poduzeće čitavomu hrvatskomu narodu živ uz srce, biti će ono i okrunjeno najliepšim uspjehom. Na sveučilištnom trgu, gdje će se obdržavati ljetošnja izložba, zabavljano je preko stotinu radinih ruku, te je tako rekuć preko noći izpred naših očiju izniknulo nekoliko krasnih paviljona. Moja svrha nije, da sa ovih par redaka iztaknem sve probitke, što ih ovakova izložba svakomu narodu doprinaša, nu svakako uzme li se u obzir, da će tu biti dostojno zastupani svi predmeti, koji zasjecaju u gospodarsku struku, to Istra, kao eminentno poljodeljska zemlja nebi smjela propustiti sgodu, a da mnogobrojno neposjeti izložbe. Putni troškovi neće biti preveliki, jer će se o to postarati izložbeni odbor, a Hrvati u ožoj domovini primiti će braću Istrane u svako doba na svoje tople grudi i bratski ih pogostiti. Osim toga donieti će nam ova izložba mnogo noviteta. Tako imati ćemo sgodu, da opet čujemo našu blagopokojnu operu, kojoj je smrtno opjevao opielo g. Gjurković, a koju je na novo uzdramio naš stari Ilirac gosp. Štriga. Nadalje, ako svi znaci ne varaju, biti će naša krasna priestolnica do tada električno razsvietljena, a da se zadovolji vrućoj želji gospodina Czernkovicha, koji je u jednoj sjednici gradskoga zastupstva neumrlog pjesnika Kačića proglasio — risum teneatis — „magjarskim pjesnikom“, podignuti će se našem starcu Milovanu i u Zagrebu dostojan spomenik. Jubilarna izložba iznenaditi će nas koječim, jedino gradnja kazališta i tramwaya (konjke) je krivnjom naših usrećitelja odgodjena valjda „ad calendas graecas“.

Kad sam sbilja već kod kazališta, dopustite mi, da Vas u kratko izvjestim o sablazni, koja se je minule subote sbila u našoj Thaliji na Markom trgu. Biti će tomu dva tjedna, što se je na našu pozornicu iznio jedan magjarski komad („Poslednja ljubav“ od Doczya), koji je častno propao, jer ga je sveučilišna mladež i ostalo občinstvo izfućkalo. Nu stanovitim ljudima, koji stoje blizu Markova trga i slučajno sjede u kazališnom odboru, nije se taj postupak mladeži svidjao, pa im zbog toga oduzeli djačke kazališne karte, što se neda ničim opravdati, ako ne da se je time htjelo pokriti kazališni deficit. U cielom naobraženom svietu uživaju djaci polakšicu kod polazka kazališta, jedino se je kod nas uvela ta iznimka, pa

„Ali Hrvati su pravoslavni fanatizam gone, oni vjeru u narodnost mješaju". — Ne protivu riječim, moguće je i to, što ne odobravam. Ali, ako Hrvati samo svoj narod na to pobuđuju? Ako oni u vjeru pravoslavnu ne diraju? — Po mom slabom shvaćanju, dade im se to i oprostiti.

A šta biste rekli o talijanašim? Šta su oni za vrijemo svoje vlade prema pravoslavnim činili? Sjećateli se Srbi braćo, kad su oni sebi ravne nagovarali, da na pravoslavni Boži-grob (pri proseksiji) krepane mačke, ljuske od jaja, kamenčiće, limunove itd. bacaju? Kad bijedni pravoslavni nije smijeo ni van iz kuće izaći; kad je mračne tamnice posjećao i Bog ti ga znao što još bilo nije? Odgovoriće mi braća Srbi „tada je drugo vrijeme bilo, nijesmo onda bili što smo danas"; našto ja odma nadodajem, da ni onda, ni danas pa ni nigda Hrvata u tom kolu, u toj sramotnoj igri vidjeti nijesi mogao, već na protiv, Hrvat uđe u pravoslavnu crkvu, Hrvat kod Srbina prolazi krsno ime, i Božić i svako njegovo veselje, kao što i pravoslavni kod njega isto tako čini, što Talijana nigda vidjeti mogao nijesi.

Ako se daklen Srbi ljute na Hrvate zbog vjerskog fanatizma, zajista na Talijane mnogo i mnogo sa dokazima u ruci jediti bi se morali, ali ništa zato: „Onda bilo sad se spominjalo". Srbi u Dalmaciji (premda neki) „propast" svoju u Hrvatim vide, a u Talijanima „spas". Sramota! Sramota!

Ne mogu dalje, jer truležne kosti moje su se utrudile, staračke mi ruke uzdrktale su se, hoće upočitka. Do vidjenja dakle dragi g. Uredniče. Pozdravlja Vas

Dalmatinac, pravoslavni Srbin

Pogled po svietu.

Trst, dne 8. aprila 1891.

Austro-Ugarska: Sutra dne 9. t. m. otvara se novo carevinsko vieće, dočim će ga Njeg. Vel. cesar i kralj Fran Josip I. otvoriti 11. t. m. svečano priestolnim govorom. Govoreć o priestolnom govoru pišu jur unapried bečki listovi, da će se ovaj put isti ograničiti na gospodarstvene zakonske osnove. koje će biti saboru predložene. Spominjati da neće političkih i narodnih pitanja, za koja — da se valjano rieše — nije se moglo ustrojiti potrebitu većinu u carevinskom vieću. Najstariji zastupnik, koji će otvoriti carevinsko vieće i bivši predsjednik istoga Dr. Smolka nalazi se već od par dana u Beču, te vodi privremeno predsjedničke poslove. Za danas sazvao je grof Hohenwart prvake bivšega svoga kluba u sjednicu, u kojoj da će se konačno odlučiti o budućem položaju i odnošaju toga kluba napram ostalim strankam. Bečki listovi javljaju nam, da će brojiti taj klub 90 članova, a mi smo ljubopitni, da li su već tuj ubrojeni i zastupnici naših južnih pokrajinah.

Crnagora: Pošto je bila kneginja Milena težko obolila, dodjoše njoj u pohode dvie kćerke iz Rusije, koje su tamo udate za članove carske obitelji. Knjeginji je okrenula bolest na bolje, te se jur nalazi izvan pogibelji.

Srbija: Narodna skupština razpravljajuć tiskovni zakon, prihvatila je članak, po kojem neće smjeti od sada novine napadati bivšega kralja Milana, budući da je i on član kraljevske srbske porodice. Proti tomu članku govorio je jedini Garašanin, bivši ministar predsjednik kralja Milana i njegov najvjerniji prijatelj!

Bugarska: Vriednoj vladi kneza Koburga nije jošte pošlo za rukom uloviti zločince ministra Belčova. Obćenito se misli, da bijaše namienjeno ubojito olovo miuistru Stambulovu, na kojem da se htjedoše osvetiti pristaše ustreljenoga majora Panice. Srbska vlada zabranila je bugarskim izseljenikom prebivati na granici Srbije, dočim mogu stanovati unutar zemlje, ako se obvežu, da će se kaniti svakog političkog djelovanja.

Rusija: Protuslavenski listovi predbacuju Rusiji, da je njezina agitacija u Bugarskoj izazvala urotu proti Stambulovu. Dakako, da se u Rusiji smiju takvom naklapanju, koje dolazi jedino od straha pred velikom slavenskom državom, koja je još k tomu u vrlo prijateljskih odnošajih sa Franczkom.

Franczka: Ovih dana umro je u Franczkoj negdašnji ministar financija l'oyeur-Quertier, koji je pod pokojnim predsjednikom republike Thiersom izplatio Njemačkoj u nečuveno kratko doba i prije nego li bijaše dogovoreno silni ratni dug od pet miljarda franaka.

Italija: Sv. Otac držati će polovicom budućega mjeseca konsistorij, u kojem će imenovati više kardinala. Medju takovimi spominju i bečkoga nadbiskupa Grušu.

Razgovor

medju Zvankom i Marucom na Zamperskoj lokvi na Novaštini Porečkoj.

Zv. Dobro jutro kuma!

Mar. Bog daj kuma moja.

Zv. Ala baš mi je drago, da smo se ovdi našle, ćemo se ča malo porazgovoriti.

Mar. Željna kuma moja, ja bih se veselo razgovarala, ali me nije volja.

Zv. Ječu Marija ča vam je, da ste tako žalošina?

Mar. Vidite, neki dan sam slučajno pasala poli Sveti Jerolim, kad su grob kupali za onu pokojnu, i vidila sam kad su van prehitili nekega mrtvaca, koj je bia zakopan tamo prošle jeseni, pak mi je valje težko došlo. Onda mi je na pamet palo, da bi me brzo Bog sudia, i da bi se s mojim tužnim tilom onako potoparali; ili da bi se s kojim mojim ditetom to dogodilo, bih valje umrla od žalosti.

Zv. Vero vam virujem, zašto sam i ja ženska jako strahljiva; kada vidim mrtvaca, za osam dan čini mi se, da ćemi se kadi prikazati.

Mar. Ja bih rekla, da ovog proletja te groblje protegnuti, jer adicijonale smo platili, a ondi, di su razkopali, nete valja kapuz posaditi.

Zv. Ja sam čula na jeno uho, i siguro mi je reka moj Mate, da je čuja nidi povidati, da s onima beći, da se je pilo u vrime od balotacijoni, i kuma Petrić da se je bia pripia jenu noć, pak osam dan da ni bia za korist.

Mar. Ali nevirujem, da se tako pohitiva s našom mukom.

Zv. He, ter vidite, da se naz nego slipi. Kada se bližaju kakovi balotacijoni, svašto nam se obićava, sve se započme, a niš se nedovrši. Vidite, niko lito, kada su imali učiniti podeštata Sbisla, mirili su cesta na Žikoviće, Vrženavere, kroz Antonce u Poreč; a kad je on postà podeštat, ki je već vidia ni piani ni ceste; sve se je pogubilo, kako i lanjski snig.

Mar. Meni je reka moj muž, da će učiniti rikorš, i da će pojti od gospedara do gospodara, da ga podpišu, pak da će ga poslati kamo on zna, pošto smo adicijonale platili.

Zv. Da, ter i Baderljanom da su zapucali neki adicijonal, pak se nezna ni zašto ni za bašo.

Mar. Ča nezaste, da beći vajk rabe, a osobito u vakovoj priliki.

Zv. Ali kuma moja, mi se je pilo u našoj Novojrasi kako i posvud „ala maka".

Mar. Da je da; i dva od njih, da su hodili u Poreč svaki po 200 for. za tu svrhu. Jedan od tih je lačan, a drugi nije, al ih je svejedno uzeja.

Zv. Lačan ili ne lačan se ta tobože šegavi, da gospodi gule beći za niš, samo da glasuju i da čine druge glasovati za nje.

Mar. A vam se vidi, da je to za niš; s tim se prodaju kako i blago na samlju bikaru.

Zv. Kuma moja, na Boga bih bila prisegla, da naša boljunština se neće namazati, jer sam ju vajk držala za razumnu glavu u komunu; ali kad se je pustila podkupiti ovaj put, nikad drugo joj niš nevirujem, kada bude ča dobro govorila za komun.

Mar. Ali nidan si nije toliko plućinu razvrućia i si jezik razderà u onoj priliki kako je ona črna trlica.

Zv. Rekà je meni moj muž, da si je peranicu razbila, ča nas pere po svitu, da smo „ščavi" i da smo u njenoj knjigi zapišeni.

Mar. Da bi ki? Ma furešti, dojdu ovamo lačni i puni mižerije, pa kad se najidu, nam prišivaju ime „ščavi" i još drugo.

Zv. Vero mene nezapiše više, pošto imam kamo pojti, me ne vidi poli sebe više.

Mar. Ste čula pak onu drugu?

Zv. Koju, ča?

Mar. Da je oni ki ima vrat kako kaleb, noge kako oni veliki skakavac, učinia peticijon Šjor Andriji i Šjoru Maketo za beće ča je hodia za nje ljude kupovat u vrime balotacijoni.

Zv. A pak kako su učinili?

Mar. Bogme priče su bile, sudac je učinia sentencu, da plate, a oni tik tak su mu ih nabrojili prid sudcem.

Zv. Ki zna koliko?

Mar. To pravo neznam; neki govore 40 fiurini, drugi 60.

Zv. Vraže, to je sramota!

Mar. Kuma moja, po svoj Istriji su se naši ljudi probudili; svuda iču, da se brat s bratom sjedini i s bratskom slogom opaše, samo naši Novašani i Tarćani se puste za nos voditi od dva tri bofuna.

Zv. Naši nete poznati brata za brata, pak imamo tudjinca za gospodara.

Mar. Gospoda su jako pokvarila naš puk, sijuć medju njim svakojako zlo, bezvirstvo i framazunstvo; sad baš žalibože se već nepozna ni ča je poštenje, ni sram ljuska, ni strah božji, na misto ča bi nam imali davati dobar izgled.

Zv. S tim potvrdjuju, da su huji od nas.

Mar. Nu, Bože mili tako su se ponizili svojimi deli, zalutali su svojom glavom, da neznaju više kamo te s njom udariti, ter upravo kad bi imali još malo poštenega obraza, bi se morali prid svitlim suncem sakriti.

Zv. Oni nam brane, da nebudemo Hrvati, nego da smo njihovi: „Buoni Villanovesi i amici", zato nam na silu rivaju svoju pamet na usta, na nos i na uši kroz svoga tirolca. Pak da ćemo postati gladki i fini, študiani i bogati. Naši te biti onda kažieri, kako je bia Rigo; a za sve to se će talijansko kulture; onda da ćemo biti jednaki njima i Istrija da će biti spašena.

Mar. I ja dim, da će onaj put, al tega nete dočekati.

Zv. Intanto zvoni podne u Svetom Jerolimu, pojmo lipo sada doma, Bog s vami kuma.

Mar. Bog, kuma moja, Bog!

Hrvati-Latinom!

Roblje bjesmo vamu, gospodarom;
I kô njegda pradjedu vam starom
Bezpravno je roblje bilo biće
Bez slobode i bez svoje volje,
I nam takvo spremali ste žiće,
Ili takvo ili malo bolje:
Ta vaš svaki smjerno je tvor,
Da izbriše materin nam sbor
I iz srca i iz zemlje lica;
Da nas vječna zaokuplja tmica,
Koja ne će odkrit, da su hule
Na slobodu obećane kule.

I dok u toj lutali smo tmuši,
Dok u vaših lutke bjesmo rukah,
Nije bilo krotkijega puka
Na jeziku vam al' ne u duši;
Jer kad svojim odgojismo znojem
Djecu koja mudro nas uputi,
Da mi nismo svoji za tlu svojem
Užasnim nam zaprietiste bojem,
I mal' da nam kô vampiri ljuti
Ne ispiste dužnim krv iz puti
Netom uzdah za pravdom se vinu.

Ne bje dosta: sad kad otačbinu
Ustajemo sviestnim braniti glasom,
Kad vapimo, diete nam rodjeno
Nek joj bude na branik i spasom,
Počinjate djelo nečuveno:
Gušite taj vapaj naših vaja
Slovite i bez povedjaja!
Pak da zločin operete crni,
Dobar glas nam i poštenje skvrni,
Podmiči nam barbarštine 'pake;
Ali znajte, da koprene take
Ak' i crne, odvoć su prozirne:
Cra mu obraz, koj se jih dodirne!

Neka, neka! — i pleme vam davno
Proganjalo ono slovo slavno,
Što slobodu zagovara ljudi,
I njegove vjerne sljedbenike;
Al' što više ovih na smrt sudi,
Tim jih više iz krvi iznikne.
Baš tako će ugušeni glasi
Uroditi stostrukimi klasi.
Ta od sele vašim ćemo lovcem,
Kadgodj dodju, da nas sladkom rieči
Zavaraju i judinim novcem,
Grmnut vazda: — ded se odaleči! —
I pokazat ploču, na kôj piše:
— **Nasilni ste, nećemo vas više!** —
Nadgrobnica to je vašoj vlasti,
Koju sami izklesaste eto;
Naše pak je sad državstvo sveto
Življe kopat premoći grob tmasti,
Da nas brže krivda mine kleta:
Eto, to je sva naša osveta!

Anton Terezin.

Franina i Jurina

Jur. Ti Franić moj, užaš svako lito na veliki četrtak pojti u Poreč; si — li bia i ovo lito?

Fr. Sam, i baš lipih ti imam za povidati od doli.

Jur. Nu, da čujemo.

Fr. Znaš i ti, da ja nisam prijatelj od oštarijah; nu onaj dan mora sam po nikom poslu i ja u lokandu, i to prvo neg sam pošа u crikvu. Ostno sam ti brate izvan sebe, kad vidim, da ti tamo niki mali gospodičić meso ruča.

Jur. U veli četrtak ručati, i to još meso! To ni mogà biti krstjan; morao je biti kakovi furešt druge vire.

Fr. Rekli su mi, da je Porečan naše vire: niki „don Grgotin".

Jur. To je dakle onaj isti, kemu na čast su 4. marča i isti porečki popi okna razsvitlili?

Fr. Dà baš onaj; jer on si misli — i pravo ima —: kad su moji don-kolegi toliko veselje pokazali, da budem ja deputat za Beč, te me lahke duše odrišiti i od grihа, da ručam meso na veliki četrtak. —

Jur. To je jedna, a druga?

Fr. Bia sam u crikvi na funcionu sv. ulja, pokle poša sam u niku kapelicu kraj zakrištije gledat, kako popom i zvonarom sv. ulje dile. I tú sam opeta jednu lipu vidia i čuja.

Jur. Ča — i u istoj crikvi čuja ili vidia si ča nelipoga?

Fr. Baš i u crikvi; jer barem meni se vidi, da nije lipo ni mudro, i nije pristojno, da pop u tuji crikvi viče i se skida na tujega svonara, i toliko, da ga ni tuka

Jur. A zašto je to bilo?

---

da bi rad čega, nego rad jedne hrdjave magjarske komedije, proti kojoj se je čitava kritika, osim službenih recenzenata, izjavila. Pa da nisu i to plodovi naših normalnih odnošaja! Minule subote davala se opet „Poslednja ljuba" a konac odigrao se u sudnici, jer su djaci opet demonstrirali, pri čem je policija nečuvenom bezobzirnošću postupala. Dva dana kašnje iznesena je ta stvar i pred skupćinu gradskog zastupstva, te je dr. Frank interpelirao sbog toga gradskog načelnika. Ciela ta affaira uzvitlala je silnu buru, te se posliednjih dana naše novine malone izključivo time bave. . . . .

Naš sabor otvoriti će se po svoj prilici mjeseca svibnja, te ćemo opet imati zgodu vidjeti na okupu sve junake vladine stranke i slušati u trospjevu gg. Pavića, Spevca i Kovačevića, kako sipljuvreće psovaka na našu saborsku opoziciju. Kako će se organizirati vladina vojska u saboru, to još neznamo, nu nadajmo se, da će i nama svanuti jednom bolji Uskrs, pa dao Bog, da taj Uskrs bude pravim uzkrsnućem naših narodnostnih težnja i preporodjenjem naših još uviek neostvarenih idejala!

U to ime želim cielomu našemu narodu: „Veseli Aleluja!"

Zagreb, u velikom čednu 1891.

Frane Martinov.

Pr. Pop je reka, da je jedanput čuja toga zvonara vikati po cesti „živio“.

Jur. Koliko ja znam, kršćanskoga nauka, mislim, da to nebi imalo biti grih.

Pr. Se zna, da ni to grih; ma da bi bia vika taj zvonar „viva“, ovaj pop bi gu bia odrišia od svih njegovih griha.

* * *

Pr. Zašto zvoni opodne u Poreču?

Jur. Ja mislim, da — kako i drugde — zato, da se ljudi domisle, da mole anjelsko pozdravljenje.

Pr. Mi priprosti ljudi mislimo tako; a Porečani — mudre i razsvitljene glave — drugače misle i delaju.

Jur. Ča nisu naše vere?

Pr. Čini se, da né; jer niki dan kad sam usrid Poreča skinuja klobuk, da ću se pomoliti, kad je zazvonilo podne, pristupo k meni niki Porečani, i mi zaviču na vas glas: „Porko di un kroato, meti il kapel, se no . . . . . i podigli su pesti, kako da te me udriti, ako ih no poslušam. Od straha za svoju kožu mora sam se pokriti. Kad se odalečim nekoliko od njih, skinuja sam opeta svoj klobuk, da odmolim anjelski pozdrav. Ali evo ih opet polag mene, došli su trečći za manom; i mora sam se pokriti, drugače bi bilo slabo za moju glavu.

Jur. Ma ča mi povidaš! I ovaki ljudi bi ima bili svoga deputata urinati? Bi-li on smia, da bi i htia, braniti u Beču, ča je božje i crkveno?

Pr. Doistine nebi!

* * *

Pr. Čuja sam, da je niki šaranjak reka od nikoga našega fiduciara: da bi bia ovaj dobar za krompir a kožom listi, a ne za fiduciara.

Jur. A zašto je to reka od poštenoga človika?

Pr. Jer se ni dul podkupiti; i jer su i naši ljudi sad pučeli krompir lupiti, i u obće svakoj stvari pogledati pod kožu prie, nego ju stave u usta.

Jur. U dobar čas! bolje sad nego nikad. Da su tako i prie činili, i svakoj stvari pod kožu pogledali, vidili bi bili mnogo puta, da pod krompirovom kožom davalo se je njima pravi tošig.

Različite viesti.

Zapljena. Današnji broj zaplenilo nam je državno odvjetništvo i to radi viesti pod naslovom: „Tko je početnik brutalnih napodaja na naše u Poreču“, da naši čitatelji neškoduju, priredili smo odmah ovu drugu nakladu.

Vjenčanje. Iz Zadra primili smo dne 5. t. m. sliedeću objavu:

„Namjestnički savjetnik u miru dr. Frane Danile, vitez reda željezne krune, predsjednik zdravstvenog pokrajinskog vieća, daje na znanje, da će se njegova kći Marija vjenčati dne 18. travnja t. g. sa c. kr. kotarskim poglavarom u Kninu gospodinom Ivom Karabaićem, vitezom reda Franc Josipa i crnogorskog Danila I., IV. stepena.“

Srdačne čestitke dičnomu prijatelju i poglavaru!

Vjenčali se. U utorak vjenčao se na Prieseku g. Vjekoslav Dolenc sa gdjicom Franicom Nabergoj, kćerkom slovenskoga rodoljuba i prvaka g. Ivana Nabergoja. Naše iskrene čestitke novovjećanim!

Obiteljska žalost. Ovdašnju vrlo rodoljubivu obitelj velečtca g. Mihovila Trudena stigla je obiteljska nesreća i žalost. U nedelju dne 5. t. m. preminula je u svime starica majka gdje. Natalije Trudenove, gdja. Terezija udova Camuffo nakon teške bolesti u 79. godini života pripravljena sv. Otajstvi.

Naše iskreno sućutje vrlo čestitoj obitelji!

Novi odbor političkoga družtva „Edinost“. Na glavnoj skupščini toga družtva, obdržavanoj u nedelju dne 5. t. mj. bijahu izabrani u novi odbor sliedeći članovi: Predsjednikom g. M. Mandić. Odborници gg. M. Cotić, Št. Gjivić, I. M. Kljun, Fr. Mankoč, Iv. vit. Nabergoj, A. Škabar, A. Truden, I. M. Vatovac. Zamjenici gg.: M. Gorjup, M. Hrovatin, Iv. Martelanc, Dragi Martelanc, Jos. Negodić, J. Požar, St. Prelc. A. Sancin-Drejač, Fr. Žitko.

Glavna skupščina političkoga družtva „Edinost“. U nedelju obdržavala se redovita glavna skupščina naše političkoga družtva na poznatom sbilor broj članova. Skupščini je predsjedao državni zastupnik g. Ivan Nabergoj, a medju izvanjskimi članovi nalazio se i državni zastupnik g. prof. Vjekoslav Spinčić. Kao gost prisustvovao je skupščini urednik vrlo cienjene naše drugarice goričke „Nove Soče“ g. A. Gabršček.

Po pročitanih i odobrenih izviešćih tajnika i blagajnika razvila se vrlo živa razprava o političkom položaju i stanovišću, koje bi imali zauzeti slavenski zastupnici na carevinskom vieću u obće, a naši zastupnici napose. Konačno bijaše prihvaćena resolucija, koju donašamo na prvoj stranici. Bude li nam iole moguće svratiti ćemo se opet na tu vele zanimivu razpravu. Na drugom mjestu donašamo imena odbora, koji bijaše na koncu skupščine izabran.

Promaknutje. Iz Kopra javljaju nam, da je bio profesor na tamošnjoj učiteljskoj pripravnici g. Josip Belušić promaknut u viši plaćevni razred. Veseli nas što su odlučujući krugovi tim promaknutjem javno pokazali, da znadu ciemiti i nagraditi neumorno djelovanje izvrstnoga našega profesora, komu od srca čestitamo na tom promaknutju.

Prvi koncert „Slovanskega pevskega društva“ u Trstu. Kako smo već javili priredjuje naše mlado pjevačko družtvo u nedelju dne 12. t. m. svoj prvi koncert u redutnoj dvorani kazališta „Politeama Rossetti“. Program koncertu jest vrlo bogat a sudjelovati će osim pjevačkoga i tamburaškoga zbora i dvie gospodje, od kojih je jedna na glasu kao izvrstna pianistica a druga kao odlična pjevačica. Nedamo se dakle, da će se u nedelju naći na okupu iz naših boljih krugova sve, što narodno čuti.

Političko družtvo „Edinost“. Predsjedničtvo toga družtva pozivlje gg. novoizabrane odbornike i zamjenike za nedelju dne 12. t. m. u 10 sati u jutro k sjednici, na kojoj će se odbor konštituirati, te imenovati u obsjegu svoga djelokruga svoje pouzdanike.

Što se sve na popa prti. Dne 26. prošlog marća bijaše u Poreču sjednica občinskog zastupstva. Zastupnik J. Verg. predloži, da se svakoljetni proračuni pojedinih podobćina šalju u prepisu županom, da ih ovi puku protumače. Tako občinski zastupnik Verg., našto i mi pristajemo, jer je posve pravo i pravično, da i dužnost svakog občinskog zastupstva, da puku, koji plaća, kaže: kamo će se s njegovimi novci; a ako ima duga, zašto se ga je učinilo, kako i čim ima se ga pokriti itd. — Ovaj predlog uzruja u ostalom posve otupljene živce njekom obć. savjetniku, koji skoči na noge kao srdit lav ter reče: „Pojedinim županom slati u podobćine proračune, da ih ljudem protumače, to ne smie biti, jer bi župani ponesli to čitati popom, a zatim jaoh nam, jer popi neznadu drugo ako ne otrov bljuvati.“ Taj popožder-savjetnik nije Porečan, već iz jedne podubćine, naš poturica. A mi, što da učimo iz toga? Ništa nova: da je poturica gori od Turčina, i da bi se s pravimi Talijani mogli sporazumiti, ali nikad pak i nikad s izdajicami našeg jezika i krvi. Ludo riči, skoči, koliko ti drago, ipak ne pokriješ ono, što bi tvojom sotonskom mržnjom na popa sprtiti htio! Krasnog li umovanja! Zato, jer ima popova na svietu, puk nebi imao znati, kako se s njegovim občinskim imanjem gospodari!? Evala ti mudra glavo, ali zasj, da mora sve na svietlo!

Iz Kanfanara pišu nam 5. aprila t. g. Pročitav dopis iz Kanfanara: „Izbor fiducijara“ u „N. Slogi“ od 19. pr. marća, osvjedočismo se, da neodgovara posve istini, pa evo mu, da ga popunimo i ispravimo. G. dopisnik reć bi, da nepovoljne okolnosti mjesta, ili misli hotimice bacati krivnju na narodnu stranku, što su izbori onako za nju nepovoljno izpali. Ako pako s nami traži polemiku, neće toga postići. Mi želimo jednostavno razložiti uzroke, zašto se je uzdržala od glasovanja narodna stranka.

Treba najprije znati, da je mnogo godina prije sadašnjih izbora vladao veliki razdor i mržnja medju nekojimi najuplivnijimi osobami u Kanfanaru. Jedna od ovih držala je uvjek s narodnom strankom, nesamo radi mržnje proti svojim protivnikom, nego još više iz svojih privatnih interesa. Upoznavši to talijanska stranka, pozove gospodu iz Vodnjana i Rovinja, da pomire našu gospodu medju sobom, i da zalieče stare gojile rane zlatnimi i srebrnimi melemi. Neki naši kmetovi, videći, da njim se je izneverila osoba, koja su nekoliko cienili, vrlo se ožalovljeni; drugi opet videć se u manjini izloženi velikom pritisku i mitu od protivne stranke, odustali jedni i drugi od glasovanja. Treći napokon zaduženi onoj osobi, dobili su strog nalog, da se nesmiju mješati u izbore, pošto su poznati kako agitatori, i tako je pobjedila protivna stranka. Uzrok pomirenja naših pašah bio je taj, da pobjedi za sada protivna lista, i drugo, da se ovdje još uzdrži osoba, koju su ovamo poslali, da podigne „Pro patriu“, i da drži na nogah neki umjetni italijanizam na zatar naš. Pošto imade pako ona osoba svojih neprijatelja, teško bi se bila za dugo vremena ovdje uzdržala, da se nisu tako stvari okrenule.

Razlog pako, da su došli sami tri za protivnike glasovati iz sela Rovinjskog (t. j. dva zastupnika i župan) leži u tom, što se je nastojalo, da Seljani doma ostanu, jer znamo, da kad bi bili došli, da bi bili morali svi za protivnu listu glasovati. Uplivalo je i to, što je bio postavljen za fiducijara njihov župan, koji je valjda sposobniji za sve prije nego li za župana. Radi toga nebtjedoše njegovi občinari doći na izbor, da za njega glasuju.

Što se tiče onoga gončina iz sela Rovinjskoga, to je stvar posve izvan mjesta. Istina je, da on ima škare i sukno, da mora strići po mjeri, ali nemože nipošto strići po svojoj volji, jer da bi bio to mogao, bili bi morali svi Seljani glasovati za talijansku listu. Što je on došao onaj dan u Kanfanar, moguće je, da je bio pozvan od onoga Krnjela iz Vodnjana; ali on glasa neima, pošto neplaća nikakve patente, ako ne da bi bio glasovao na..... dakle on nije pomogao ni razmogao.

Onaj s bradatim pasom nije u službi krnjelskoj, nego u šaranjačkoj; osoba je to, koja neima nikakva upliva nad pukom; on je došao kako i sam kaže, da se najede.

Sve su je pomirilo, i sve se je načinilo bez savjeta bivšega njim prvaka a ljutoga nam protivnika; njemu tužnom je najgore, jer su ga svi ostavili na cedilu. Tako je na tom himbenom svietu; ništa nije stalna osim mjene. Isti njegovi sumišljenici su ga predali u ruke njegovih neprijateljah. Sada neka si dobro zapamti onu našu zlatnu: Kolo sreće u okoli, vrteći se neprestaje itd. ili kako Talijani kažu: kad čovjek osiromaši, izgubi prijatelje i rodbinu.

Sada neka se zabavlja svojim „tartufom“.

Goliševiću ćemo izpuniti njegovu živu želju, jer ćemo ga na 32. maja izabrati načelnikom za njegove zasluge sadašnje i za one od g. 1879.

Žao njim je, da se ih izplati. Dne 24. prošloga marća dodje kmet B. iz B. ka Kamaliću u Poreč, plati istomu, što mu je dugovao i zahtjeva namiru. Kad je Kamalić čuo spomenuti „kvietancu“ razpali se prekomjerno, skoči izza stola, vičuć i skačuć riuu svom silom začudjenoga i zapanjenega B. kroz vrata van. Turao ga kroz druga i treća vrata, kroz cio hodnik, tu još jedan kriepki krik proti 60ljetnom B . . . . . i pod bok, lupi vratima, da je zatutnjala sva palača, i B. se sretno nadje na ulici na prostom zraku. Popipavši se, da-li su mu sva rebra cielo, potrči na c. kr. sud. Tu izpripoviedi sudcu sve, što i kako se je sbilo, ter reče, da hoće svoju namiru. Sudac pozove po službenom slugi g. Kamalića, koji dodje, ter učini na sudu kmetu — što ni htio doma — zahtjevanu namiru. Tumačenja dalnjega netreba.

Molba na carevinsko vieće za promjenu tiskovnoga zakona i za ukinutje novinarskoga i koledarskoga biljega. Predsjedničtvo knjigotiskara i slovoljevara u Pragu razposlalo je uredničtvom, knjigotiskarom itd. na podpis molbu na carevinsko vieće, kojom se moli za promjenu tiskovnoga zakona i za ukinutje novinarskoga i koledarskoga biljega. O tom predmetu bijaše jur do sada govora u carevinskom vieću, te pošto je ova molba pravedna i opravdana, nadamo se, da će ju svi naši zastupnici toplo preporučiti, zagovarati i podupriti.

Pouzdana osoba, koja bi želila putovati po naših južnih pokrajinah u poslu jednog zavoda uz dobre uvjete, i koja imade dobru preporuke, neka se oglasi pismeno ili ustmeno kod našeg uredničtva.

Nove carevinske vieće sastavljeno je po broju zastupnika u pojedinih pokrajinah, po narodnosti il po njihovom političkom mišljenju, koko sliedi:

Češku zastupa: 53 njemačkih liberalaca, 3 njem. narodnjaka, 1 Staroček 37 Mladočeha, 18 feudalaca = 92 zastupnika.

Bukovinu: 3 njem. lib., 1 Poljak, 4 Rumunja, 1 Rusin — 9 zast.

Dalmaciju: 7 Hrvata, 1 Srbin, 1 Talijan — 9 zast.

Galiciju: 56 Poljaka, 7 Rusina — 63 zastup.

Goricu: 1 talijanski liberalac, 3 Slovenca — 4 zast.

Istru: 3 tal., 1 Hrvat — 4 zast.

Korušku: 8 njem. lib., 1 njem. nar. — 9 zast.

Kranjsku: 2 njem. lib., 8 Slovenaca — 10 zast.

Moravsku: 19 njem lib., 11 Staročeha, 6 središnjaka — 36 zast.

Dolnju Austriju: 18 njem. lib., 3 njem. nar., 2 njem. klerikalac, 13 antisemita, 1 središnjak — 37 zast.

Gornju Austriju: 7 njem. lib., 10 njem. klerik., — 17 zast

Solnogradsku: 2 njem. lib., 3 njem. klerik. — 5 zast.

Slezku: 6 njem. lib., 1 njem. nar., 1 antisemit, 1 središnjak, 1 Poljak — 10 zastup.

Štajersku: 6 njem. lib., 9 njem. nar., 5 njem. klerik., 3 Slovenca — 23 zast.

Tirolsku: 4 njem. lib., 7 njem. klerik., 3 tal. lib., 4 tal. klerik. — 18 zastupnika.

Trst: 3 tal. lib., 1 Slovenac — 4 zastupnika.

Vorarlberžku: 1 njem. lib., 2 njem. klerik. — 3 zast.

Izabrano je dakle ukupno: 109 njemačkih liberalaca., 17 njem. narodnjaka., 29 njem. klerikalca., 14 antisemita, 12 Staročeha, 37 Mladočeha, 18 feudalaca, 8 središnjaka, 11 talijanaša, 4 tal. klerikalca, 58 Poljaka, 4 Rumunja, 8 Rusina, 8 Hrvata, 1 Srbin. 15 Slovenaca.

Šeststogodišnjica dolazka kuće B. D. M. na Trsatu. U našem bližnjem mjestancu Trsatu nad gradom Rieckom, poznatom svakomu od naših ćitalacah, slaviti će se 10. 11. i 12. svibnja (maja) 600 godišnjica dolazka kuće B. D. Marije na Trsat. Priprave se čine velike, da svečanost bude što uzvišenija, a naš narod, koji ljubi, štuje i goji osobitu pobožnost do Bl. Djevice, sigurno će pohrliti onamo, da vidi ovu redku svečanost. Koji bi želio znati povjest crkve trsatske B. D. M. može si kupiti knjižicu izdanu za tu zgodu u hrvatskom i talijanskom jeziku, a dobije se u sakrestiji iste crkve.

Nova hrvatska pjesmarica, sbirka najmilijih hrvatskih pjesama, treće, sa 22 slike ukrašeno izdanje, ciena 15 novč.

Zamoljeni sa više strana naručili smo više iztiska ove obljubljene pjesmarice, te ju može svatko dobiti kod našega uredničtva, koj nam pošalje 17 nvč. t. j. 15 za „Pjesmaricu“ a 2 za poštarinu.

Tristogodišnjica sv. Alojzija. Poznato je dobro u katoličkom svietu, da će se ljetos (21. junija) proslaviti tristogodišnjica smrti sv. mladića Alojzija, zaštitnika kršćanske mladeži. Sveti otac Leon XIII. izdao je u tu svrhu apoštolsku okružnicu, kojom biskupe i katoličku mladež bodri i potiče, da bi se ta svečanost dostojno proslavila po cielom kršćanskom svietu i spasonosno utiske u dušu mladeži uciepila. Sveti otac preporuča biskupom, da potanje odrede svaki u svojoj biskupiji. U tom smislu već je izdao okružnicu i dao upute preuzvišeni biskup Strosmayer za svoju biskupiju, nadbiskup dr. Stadler za Bosnu itd. S toga su se nedavno sastali u izvanrednu sjednicu svi vjeroučitelji zagrebačkih srednjih i pučkih škola, da se porazgovore te posavjetuju, kako bi se prema svojim moralnim i materijalnim okolnostim dostojno ta riedka svečanost na daševnu korist mladeži proslavila u hrvatskoj priestolnici. Vjeroučitelji su nakon duljega i ozbiljnoga viećanja primili u program više točaka, koje će na odobrenje predložiti prečastnom duhovnom stolu. Dvie izmedju ovih točaka jesu: album sa podpisi mladeži, koji bi se kao posveta položio na grob svetoga zaštitnika Alojzija, zatim da sva muška mladež svih zagrebačkih škola na sam blagdan sv. Alojzija prisustvuje zajedničkoj pontifikalnoj misi i pričesti u prvostolnoj crkvi, za što bi se umolio, da obavi kapitularni generalni vikar, presvitli g. biskup Franjo Gašparić, a svečani kratki govor rekao bi jedan od preč. gospode kanonika. Ženska pako mladež stranom bi u samostanskoj crkvi milosrdnica a stranom u crkvi sv. Marka na kako se može najsvečaniji način proslavila sam blagdan. Doista liepa točka, koja ako se dostojno izvede, biti će kadra lieno na mladež djelovati. O.

„Vienac“ br. 13. izišao je s ovim sadržajem: Begu. Spjevao August Harambašić. — Hrvatsko more. Spjevao Mosoraki Gualar. — Misao na vječnost. Napisao Janko Leskovar. — Stari kadija. Napisao Davorin Trstenjak. — Islandski ribari. Francuzki napisao Pierre Loti. (Nastavak.) — Gogolj i Bělinskij. Po Pypinu priredio A. Radić. (Nastavak.) — Stari grad Karin u Dalmaciji. Napisao O. Stjepan Zlatović. — Filološke sitnice. — Listak: K sli-

kam. Književnost. Umjetnost. Svaštice. — Slike: Prigorka. Slikao Jaroslav Čermák. Milosrdni Samarićanin. Pogled od Tuilerija na Nôtre Dame u Parizu.

„Vienac" izlazi svake subote na dva arka. Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 50 nč., poštom 1 for. 75 nč. Svi do sada izišli brojevi mogu se dobiti.

Književnost.

„Amerikanka" od Jovana Živanovića, preštampano iz „Hrvatske Pčele". To je naslov uglednoj knjižici tiskanoj nakladom hrvatskoga pčelarskoga družtva a sadržavajućoj naputak kako se ima umno pčelariti u takozvanih „Amerikankah". Knjižica je praktična i vrlo poučna pak ju za to svim našim pčelarom i prijateljem pčelarstva toplo preporučamo. Dobiva se kod hrvatsko-slavonskoga pčelarskoga družtva u Osieku broširana za 45 nvč.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

B. Uzgoj lana.

(Dalje.)

II. Narav lana.

Mnogo se je ljudi bavilo tim, zašto se lan tako brzo izradja, brže nego jedna druga bilina. I u nas se u obće tuže gospodari, da moraju gojenje lana po malo napuštati, jer da im se svake godine sve više izradja.

Učeni gospodari su takodjer opazili, da se lan, bilo mu sjeme ma kako zrelo, malo po malo izradja, čim se nekoliko godina jedno za drugim na istoj zemlji sije. —

Oni su opazili, da lan ljubi vlažan, ali ne baš mokar, u vodenih parah se nahodeći položaj.

Davnije, kada je još svuda bilo dosta šuma, bilo je od ovih u zraku dosta vlage i zato je lan svuda krasno uspjevao; ali danas, pošto su uništene šume, postala je i zemlja i zrak suši i lan zato više ne napreduje. Dakle prvi i najglavniji uzrok nedaći lana jest pomanjkanje vlage u zemlji i u vazduhu (zraku).

Toga radi pokušalo se dobavljati lan iz takovih krajeva, gdje je on dozrio na vlažnom, parnom tlu (zemljištu) i vazdu i osvjedočilo se, da je takovo sjeme dalo više stabalca, nego li jih dalo sjeme, što no je dozrelo u suhih predjelih.

Pri takovih pokusih došli su ljudi do osvjedočenja, da najviših naraste i najviše vlakna daje sjeme lana primorskoga (Rižkog), koje je primorskoj vlazi rastući i dozrievajući, najbolje sačuvalo svoju narav. Ali čim sjeme od takovoga lana nekoliko puta dozrije u suhih predjelih, gubi već svoju narav i pomalo se izradja, upravo tako kao i naše domaće.

Za to je pri uzgoju lana prva stvar paziti na njegovu narav: treba dakle svake dvie do tri godine sjeme mienjati t. j. dobavljati lan primorski iliti tako zvani Rižki. Može se dobiti u svakoj prodaji sjemenja; ali najbolje je, da ga nekoliko gospodara zajed dobavlja, što neće mnogo zapadati, jer sjeme rižkoga lana nije mnogo skuplje od našega. Gdje se obćine brinu za gospodarstvo, tamo je najbolje obratiti se na nje, a ono će ga dobiti bez velikoga troška i razprodavati ga onim, koji bi ga zatražili.

Dakle jošte jednom opetujem: Lan ljubi srednje podnebje i to vlažno. Zato gdje je zrak suh, tamo treba sjeme često mienjati; jer kada se seljak gospoda na to nebi obzirao, to se niti nadati nemože dobrom lanu.

2. Kakovo zemljište ljubi lan, poslje kojih biljkah uspjeva?

Lan se zadovolji svakom vrsti zemlje, nu najbolje rodi na dobro uzoranoj, pjeskovitoj ilovači, još bolje kad je pjeskovavita ilovača crnicom pomišena, koj je dostatno vlažna i od studenog vjetra zaštićena. Pjeskovita i vapnenasta zemlja posve mu škodi, jer u njojzi ne može se korienje po volji razrasti; osim toga posuše se takove vrsti zemlje u vrieme suše posve brzo, a kad zemlja nema dovoljno vlage, te lan ne raste, već se zaguba.

Pri gojenju lana treba paziti i na položaj zemljišta; jer jaki istočni vjetrovi mogu ga dok je mlad upaliti, ih poleći, kad podraste. Zato treba paziti pri sijanju lana, da ga sijemo, u koliko je samo moguće, na tihom zaštićenom mjestu, kamo vjetri ne dosižu, a osobito da nebude izložen jakom istočnom vjetru.

Pošto je korien lana sličan vretenu i ima posve malo pobočnih žilica, to idje duboko u zemlju i prima najveći dio hrane samo svojom srčenicom. Zato treba pri njegovom gojenju osobito na to paziti, da zemlja pod lan bude tako priredjena, da u jednu ruku ne bude blizu nje nikakova potoka ili bujice, jer tada lan ne bi mogao rasti, već bi pocrvenio i sagnjio; na drugi način, da zemlja pod nj bude duboko razorana, da duboko idjući žilice uzmognu naći dovoljno hrane. Lan naplati obilno gospodaru trud i to stopram onde, ako ga siješ na ugaru i na novoj zemlji, to jest krčevini; budući da raste za to dobro jer njegovo korienje dosta duboko nalazi potrebite hrane, koje nisu izsisale druge biline.

Isto tako uspieva lan dobro poslje **krumpira, djeteline, kupusa,** jer njihova duboko preorana strništa vrlo popravljaju zemlju. Takodjer lan dobro uspieva i poslje **sočiva;** jedno, što te biline svoje korienje ne puštaju duboko, i zemlju malo izsisavaju, a drugo, što zemlja iza njih postaje prhka, a prhka zemlja čini prekrasnim uzrast lana. Ali netreba ni na to zaboraviti, da je lan ugljevita biljka, a sve ugljevite biljke odzimlju zemlji mnogo hrane.

Iz česa sliedi, da se lan ne smije jedno za drugim na istom mjestu sijati, jer iz dubine zemlje izsisana hrana neće se tamo opet nabrzo sabrati, — van da se isto mjesto vavjek dosta duboko preore i dobro pognoji, što opet vavjek nije moguće. Zato će gospodar, kad treba zemlje i pod druge biljke, najbolje učiniti, ako bude sijao lan kao i djetelinu t. j. na jednom te istom mjestu 5 do 6 godinâ.

Iza lana opet treba sijati takove biljke, kojih korienje ne idje duboko u zemlju; jer kako lan traži duboko hranu pod zemljom, to gornja mekota, na kojoj je on rastao, ima jošte uviek dosta hrane, a k tomu je prosta od korave.

Poslje lana obično oximni usjev hrdjavi biva, zato iza njega najbolje posijati pšenicu, raž i gdjekoju okopavinu.

Medju lan može se posijati djetelina ili mrkva. Jedna i druga ubokoreni se dobro i lahko u njegovoj sjeni i ima po njegovom odstranjenju vremena razrasti se, osim toga čupanjem lana rahli se zemlja oko njihova korienja, što pri daljem rastu osobito pomaže i djetelini i mrkvi.

(Sliediti će).

Listnica uredničtva.

Gosp. Z. Vaše pjesme „Slobodi" i „Pravici" nisu za javnost pak Vam iskreno savjetujemo, ako mislite: da imate pjesničkoga dara, da u toj struci učite — mnogo učite. Prijateljski Vam odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 4. aprila.

Trst	61	15	57	10	36
Linc	59	83	19	88	49
Budapest	90	82	46	68	28

Dne 8. aprila.

Prag	60	40	16	24	61
Lavov	63	67	56	59	14
Hermanstadt	31	68	30	57	63

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu pripozna se nove borostna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrednostnih papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bezen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupuje in prodaja

vrednostnih, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—7 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obveznosti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 7—24

Oglas.

Pozivlju se p. n. gg. članovi Gospodarske zadruge „Opatija" na izvanrednu skupščinu, koja će se obdržavati u Berseču dne 24. aprila t. g. sa sliedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika skupščine od 29. novembra 1890.
2. Izvješće odbora o djelovanju u godini 1891.
3. Eventualni predlozi.

„Gospodarska zadruga"
Opatija 3. aprila 1891.
Predsjednik: V. Tomičić.

Petar Braido

mekanički kovač 1—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po . . . . . for. 36
„ srednje „ . . . . . „ 45
Strojevi Titania „ . . . . . „ 55
„ Nowe za krojače i postolare po „ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koja radnja mekaničku Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozze bianche br. 3 u Trstu

Marijacejske pilule

proti začepljenju.

(Pilulae laxantes mariaz.)

Preste škodljivih tvarina, ugodno sredstvo kod težkog probavljenja, začepljenje te usljed tega nastalih obćutljivostik, zaradi kojih se mnogobrojna puta li ečaške pomoći traži. Gotove i uhlađujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Palog utisnuta zaštitna znamka jamči prave kragljice.

Ciena škatulji 20 nvč., zaboji za 6 škatulja 1 for. Ako se novac unapred posalje stoji jedan zaboj za prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2.20, tri zaboja for. 3.20.

Ljekarnik C. BRADY, Kromeriž (Moravska).

Vrst tvarine jest naznačena. — Predavaju se u svih ljekarnah 7—1.

Krasne uzorke za privatne naručitelje 20—15 badava i franco.

Jošto navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Doskin za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sekolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočive lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4—14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene sukanene tvari nipošto jeftine cauje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnosu krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskej poslovnici j-st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno mišleći čevjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava slieparija, kad trrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dulinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarske pouzetje preko 10 for. franko. 9—24

Dopisuje u njemačkom, mađjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jezika.

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 **na Rieci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 3—10

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 19—52

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je nakladom upravo izašlo:

Moje

liečenje vodom.

Prekušano kroz

više od trideset godina

i napisano, da se po njem

lieče bolesti i sačuva zdravlje

od

Sebastiana Kneipp-a

župnika u Wörishofenu.

10—5 **Prevео**

Profesor dr. Antun Lobmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje poštnom uputnicom 1 for. 35 nč., dobiti će knjigu franco.

Dulernu i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi to je župnik **Sebastian Kneipp u Wörishofenu.**

Njegovo djelo „Liečenje vodom", koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je razšireno u svih slojevih njemački ričtajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se ànjim posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si želo bilo sačuvati zdravlje ili liečiti bolest kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

!!! POSUDE !!!

Plemićem, visokim osobam, vlastnikom kuća i posjeda, činovnikom, štabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. 1000 dalje sve do najviše svote. 22—25

Za uložene vriednostne papire do 85%.

Pobliže viesti iz prijaznosti kod višeg nadzornika **J. Kleina, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.**

Tajnost zajamčena!

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 16. U Trstu 16. aprila 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administracija „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se netvrdaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2.50, i 1 za pol godine. Izvan careviae više poštarina

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala s se u Via Carintia br. 25

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos

Očitovanje.

Na klevete i na otrov, što no ga siplju i bacaju talijanski „liberalni“ listovi na nas slavenske svećenike, nismo se nikad ter se ni nećemo obazirati, držeći se one: „i prezirahu ga . . . . . ali se on učini kao da nije čuo“ (1. Reg. 10, 27). Kad bijaše Sokratu poručeno, da ga je opsovao njeki čovjek, reče on: „Pustite ga, to je njegova bolest“. Tako i današnji vikači više trebaju sažaljenja i molitve, nego li odgovora il oprovrgnuća. Pokriveni plaštem patrijotizma (!), ter oboružani nevinim perom i strpljivom hartijom, vuci razderavci u ovčjoj koži, skoče na sudačku stolicu: i jaoh ti ga svećenstvu, koje se neklanja liberalnim patuljkom! „Quis talia fando. Temperet a lachrimis“ (Virg.) — A nezna strpljivo občinstvo, čitajuće ovakve liberalne fraze proti svećenstvu, da za štogod slična načrčkati neće se drugo van vreću zlobne volje i nakane. Nu, da se previše ne bavimo timi našeg preziranja dostojnimi listovi, ter kratimo važnijim stvarim mjesto u velecienjenoj „Našoj Slegi“, svršujemo sa Justom Lipsijom: „Kako no se mi, ako pas ili konj pokraj nas kroz blatnu kaljužu protrči, te nas oblati, ne razsrdimo, ter mašimo se blata, da istim načinom vratimo nerazumnoj životinji, dapače svu pomnju obratimo na očišćenje svoje odjeće, tako oboružajmo se i proti klevetnikom, koji nas, ne iz osvjedočenja, da pravo rade, nego iz zlobe i sliepe biesnoće blate“. S te strane dakle imamo predebelu kožu, da nam se može doći do živa.

Ali ima ih žalibože i med svemustvom takovih, koji poput talijanskih liberalnih novina misle i govore, i slavenski svećenici nebi imali nikad — osobito pak u vrieme izbora — križati „čiste, poštene, patrijotičko-nabožne namjere“, koje talijanska gospoda napram hrvatskim i slovenskim kmetom goje. Ovim putem po zvanju drugovom scienimo, da treba ipak nješto odgovoriti, i to koliko se najkraće dade.

Što se tiče namjera talijanaške gospode, mi nećemo da iztražujemo i ispitujemo njihovo unutranje, što oni sad misle i kuhaju proti našemu kmetu, nego pretresujemo i razglabamo ono, što su oni dosad — u 30 godina ustavne dobe — učinili, da bi se u svakom obziru kukavno stanje istarskog seljaka poboljšalo. Vrhu toga mogle bi se debele knjige napisati, pune neoprovrzivih dokaza, da se je upravo u to doba najviše naneslo krivica našemu jadnomu narodu. Slobodom, ustavom zajamčenom okoristila se svemoguća talijanaška, liberalno-kapitalistička stranka samo za se i za svoje, a kmet nije imao — po njezinoj nečistoj osnovi — o toj slobodi nikad ni doznati, a još manje pako okusiti ju, akoprem je naš premilostivi Vladar istu i njemu podielio. Sve se stvaralo za kmeta bez istoga i proti istomu i to, da se ga za stanovite svrhe potalijanči ili da ga nebude, kad se ga izsisalo. Ali svaka sila do vremena! Svevišnji, koji je dopustio toliko poniženje našemu narodu, neće ipak, da se isti zatare, već hoće, da se digne i da živi. Diže se te kaže u brk talijanaškoj gospodi: Odsad unapried „nil de nobis sine nobis“ (ništa za nas bez nas). I odatle toliko urnebesne vike i halabuke u kući izraelskoj!

A mi svećenici tog potištenog naroda, čim smo sakrivili, da se kod tog i nas ruži i izobćuje? Evo vam i na to odgovora: „Prima sacerdotes senserunt proelia, primis urgentur telis, vulnera prima ferunt“.

1. Percute pastorem . . . . Udri pastira i raztrkat će se ovce!

2. Mi svećenici učimo posluh prama Bogu i sv. crkvi; mi smo oni, koji govore, da je svaka oblast od Boga i zato molimo i radimo za dobrobit prejasne naše habsburške dinastije.

3. Med pukom smo odrasli, med pukom i za njega živimo, njega i njegovo odnošaje podpuno poznajemo, i zato mu govorimo: Puče, digni se, postavi se na svoje noge, otresi se duga i nečini drugoga bez skrajne potriebe, i tako bit češ svoj u svojoj kući. To dakako negodi lihvarom. Al tko skrbi za duševnu i tjelesnu dobrobit puka, skrbi i za dobrobit občine, pokrajine, države, dinastije.

4. Od tuge nam srce puca kad moramo gledati, kako se bezdušno i bezsramno postupa s neukim našim narodom. Škole će mu se, i to takove, u kojoj će što naučiti: škole u materinjem njegovom jeziku. Nesnosna je tiranija: pružati djeci prve nauke u njoj nerazumljivom jeziku. Samosilnici, ugledajte se u sv. crkvu, kako ona postupa u misijonskih svojih školah! A nam se krati u ustavnoj državi, na koncu devetnajstog stoljeća ono, što uživaju i najdivljiji narodi u Africi! Upravu občinskog imetka mora narod u svoje ruke dobiti, ako neće, da mu se i to protepe. Sve to pak i slična dostignut će birajuć u občinsku, zemaljsku i državnu upravu požrtvovne muževe njegove krvi i jezika.

5. Mi svećenici imamo ne samo pravo, nego i svetu dužnost, da „damo i cesaru, što je cesarovo“, jer nam to zapovieda božanstveni naš Spasitelj. Mi dugujemo pak cesaru nesamo porez u novcu i krvi, nego mi mu moramo dati i dobre savjetnike, koji mu pomažu zakone stvarati, a to su valjani zastupnici. Da uzmognemo pako dati cesaru što je njegovo, moramo po našoj najboljoj savjesti i polag naše moći na to raditi, da budu u zakonotvorne sabore samo katolički i patriotički muževi izabrani. Na to nas pozivlje i u tom nam daje pravac enciklika pape Lava XIII. „Immortale Dei“. Očuvao nas Bog od liberalnih katolika iliti katoličkih liberalaca! Mi slavenski svećenici napokon u ničem nećemo, da zaostajemo u gorućnosti za svetu stvar rimske katoličke crkve i zato proti svakoj možebitnoj sumnji, koja bi se mogla u tom proti nam poroditi, svečano prosvjedujemo.

Tako mi mislimo i tako radimo, a zlobna je laž i drzovita kleveta, da mi Talijane mrzimo il pak proti istim nekamo. To mogu reći samo oni, koji nas i naš narod nepoznaju i o kršćanskoj ljubavi ni pojma neimaju. Mi učimo i znamo za sin talijanski, a naši protivnici nek uče hrvatski, odnosno slovenski i bit će mir i ljubav medju nami, što mi želimo i našto radimo. Tako sude:

Slavenski svećenici Istre.

Carevinsko vieće.

I. sjednica dne 9. i svečano otvorenje dne 11. aprila.

Prisutno je 318 zastupnika i svi članovi ministarstva. Nešto poslije 11. ure dade ravnatelj kancelarije znak zvoncem, da se sjednica otvara. Predsjednik ministarstva grof Taaffe pozove najstarijega člana sabora dra. Smolku, da presjeda dok se izabere stalno predsjedničtvo. Ovaj zauzimajuć predsjedničtvo bio je radostno pozdravljen. Ravnatelj kancelarije čita mu njemačkim pak poljskim jezikom formolu svečanoga obećanja, a on obećaje poljskom riečju, te pozdravlja vieće i imenuje četiri zastupnika za bilježnike te sjednice. Jedan ovih pročita pripis, kojim se diže sa ministarstva financija Dunajewski a imenuje ministrom financija Steinbach. Na to se čita formula svečanoga obećanja u svih jezicih ovostrane polovice monarhije; proziva imena zastupnika, kojih svaki svojim jezikom obećaje. Predsjednik se još spominje preminulih članova vieća, medju njimi i Poklukara, te zatvara sjednicu.

Svečano otvorenje vieća sbiva se dne 11. aprila o 12. uri u ceremonijalnoj dvorani u vladarskom dvoru. U dvorani razporedaju se članovi gospodske kuće, medju njimi i dr. Vatroslav Jagić, na desnoj, članovi zastupničke kuće na lievoj strani i to što u vojničkom, što u svećeničkom, što u činovničkom, što u narodnom odielu, a mnogi u fraku i bieloj kravati. U ložah po strani zaokupljeni su svi prostori, većinoma gospodjami, bez klobuka. U prostorih za diplomatičko osobje ima talijanski i englezki odaslanik, i srbski i japanski poslanik. Po stranah prestolnoga neba su tri austrijaka tri ugarska častnika tjelesne straže izvučenimi sabljami. Točno o 12. uri udari najviši ceremonijalni meštar tri put palicom u znak, da vladar dolazi. Nastane posvemašnja tišina, u dvoranu ulazi vladar sa pratnjom, ministri i nadvojvode. Tik pred vladarom idu najviši dvorni meštar knez Hohenlohe sa državnim žezlom i najviši dvorni meštar grof Szecsen sa državnim mačem. Po strani i od traga stupaju stotnici tjelesne straže sa generalnim adjutantom grofom Paarom. Sve je u velikom sjaju. —

Kad je vladar stupio u dvoranu uzkliknu predsjednik gospodske kuće Trautmansdorf njemačkim jezikom: „Njegovo Veličanstvo, car živio!“ U dvorani odjeknu taj glas u raznih jezicih. Kad bijaše vladar na priestolnoj stolici, predao mu je grof Taaffe priestolni govor, koga je pa on, pokrivenom glavom i zvonkim glasom pročitao. Vladar izruča u svojem govoru carski pozdrav članovom obijuh kuća; nada se, da će predstojeće zasjedanje biti uspješnoga rada, k kojemu su pozvani i dohodoši svi, koji su osvjedočeni, da nad strankami stoji skupnost, država i pučanstvo. Navadja pak zakonske osnove, kojim će se imati baviti obje kuće, a te se tiču gospodarstva; sporazumljenja izmedju poduzetnika i radnika i koliko je moguće većega izravnanja družtvenih protimba; osjeguranja proti nezgodam; poljodelstva; uredjenja rieka; obveznoga osjeguranja proti ognju; preuredjenja izravnih poreza; družtava Lloyda i dunavsko-parobrodarskoga; podržavljenja i gradjenja željeznice; preuredjenja trgovačko-političkih odnošaja naprama izvanjskim državam; preuredjenja državopravnih i lječničkih nauka kao i ustrojenja medicinske fakultete u Lvovu; promjena postupka u gradjanskih i kaznenih stvarih; radnja za provedenje ujedinjenja glavnoga grada Beča. Izriče pak, da sve države evropejske žele uzdržanje mira, i da smo mi u prijateljskih odnošajih sa svimi državami. Izriče nadu, da će se sve razpravljati mirno i načinom, koj kaže, da se i strankarskoga protivnika štuje. U jednoj stvari djelokruga zemaljskoga sabora se je na taj način doseglo zadovoljujuće uspjehe, i vlada će nastojati, da unapried u istom smislu radi (češka nagodba). Govor svršuje ovimi riečmi: „Tek uztrajnom i dužnostnom radnjom, kako ju od Vas očekujem, dobivaju obstojeće ustavne uredbe svoju podpunu vriednost; na taj način može se očuvati jedinstvo i moć države, i u obzir uzeti različite odnošaje mojih kraljestva i zemalja, te razne probitke njihovih stanovnika; tim putem pospješivati će se najizdatnije ćudoredno, duševno i gospodarstveno blagostanje Mojih vjernih naroda, koji svi stoje jednako blizu mojem srcu, uz čuvanje njim ustavno dane jednakopravnosti. Neka Bog, Svemogući, dade svoj blagoslov odgovornom djelu!“

Govor bio je dva tri put i na svrsi poviadjivan.

Poslije svršena izašao je vladar sa pratnjom, pozdravljen kao na početku sa živio, a za njim po malo zastupnici i občinstvo.

* * *

U II. sjednici dne 13. aprila izžrebalo se je najprije 9 odbora izmedju svih članova sabora, koji imadu izpitati izbore, a onda imena svakoga pojedinoga člana, u kojem odboru da bude razpravljan njegov izbor.

U ovoj sjednici bio je prisutan i položio je svoje obećanje i dr. Vergottini, proti kojem su već prispjeli prosvjedi, kao i dotične tiskane knjižice.

Izbori, proti kojim je podastrt prosvjed, biti će izručeni na izpitanje posebnom odboru.

* * *

Zastupnici hrvatskoga i slovenskoga naroda sklopili su tjesnu zajednicu i posebnom skupnom izjavom stupili u konservativni klub.

Naši prosvjedi (protesti)

proti izboru, obavljenom dne 4. marča 1891. u zapadnih izvanjskih kotarih Istre.

Naše političko družtvo „Edinost" objelodanilo je u posebnoj knjižici od 31 stranice prosvjede, što no je upravio u ime svoje i drugova izbornika zapadne Istre g. Josip Velikanje, svećenik u Jurišićih (Vodnjanšćina) na carevinsko vieće proti izboru g. dra. Tomaža Vergottina.

Mi ćemo donieti — ako nam bude prostor lista dopuščao — te prosvjede u cielini, inače u izvadku, a za danas priobćujemo pismo, tiskano kao predgovor na početku knjižice, namienjeno gg. zastupnikom na državnom saboru, koji su tu knjižicu jur dobili. To pismo glasi:

„Kroz više stoljeća bila je Istra, naročito sadanji politički kotari Kopar, Poreč i Pula, sa kvarnerskimi otoci pod gospodstvom mljetačke republike. Djelomice oživljavanjem preostanaka nekoč romaniziranih naroda, djelomice pako novimi naselbinami s one obale (talijanske) pojačao se je talijanski živalj u gradovih, te je doskora stekao samovlast nad čitavim javnim životom Istre. To gospodstvo pridržao je taj živalj i onda, kad je Austrija zamienila Mljetačku, jer je talijanski živalj učvrćivan iz predsuda proti Slavenom, te je i danas još uvriježeno mnienje, da je gospodstvo Talijana nešto nuždna, naravna, premda se je po popisu pučanstva većina puka izjavila, da joj je materinji jezik hrvatski, odnosno slovenski, čim se je puk za cielo priznao slavenskom narodnošću.

Pošto se je sad narodna sviest počela buditi i rasti medju istarskimi Slaveni, to su i oni stali zahtjevati, da budu dionici javnoga života u smislu zakona, te se je zaoštrila oprieka izmedju talijanske samovolje i gospodstva, jer su ovi unatoč zajamčenoj temeljnimi državnimi zakoni ravnopravnosti svih narodnosti, htjeli zadržati to svoje gospodstvo.

Kod svake bo prilike, gdje se radi o praktičnoj provedbi temeljnoga državnoga zakona, te ostalih zakona državnih o političkih pravih državljana, nastoji talijanska stranka uporabom svih mogućih sredstava osujetiti tu provedbu, te i nadalje ostaviti u životu ovaj neprirodni odnošaj.

Svaki korak, što ga Slaveni Istre poduzimlju za obranu te obistenjenje svoga narodnoga obstanka, svako vršenje pripadajućih im političkih prava, naročito svako živahnije sudjelovanje kod ...nih izbora, izazivlje bjesnilo protivničkih strančara i njihove štampe. „Nezahvalni stvorovi" — „divlje čete barbareske" — „naši robovi" — „buntovnici" — „ostanci Huna" itd. to su obićajni nadimci, s kojimi nas u takvih slučajevih časte protivnici Slavena u Istri. — Svega toga bilo je u obilju i u oči netom minulih izbora za carevinsko vieće.

Da se zapriječi zastupanje seoskih občina u kotarih koparskom, porečkom i puljskom, kako bi bilo u interesu Slavena, poduzimalo se je sve moguće već kod izbora izbornika; no pošto su Slaveni ipak pobiedili, nije se talijanska stranka žacala počiniti čine nečuvene bezobzirnosti te otvorene protuzakonitosti, da pomogne do pobjede svomu kandidatu dru. Tomažu Vergotini.

Mi ne znamo, da li je istomu izdana vierodajnica, te hoće li imati odvažnosti, da stupi u carevinsko vieće, no uz neobične prilike u našoj zemlji, nije ni to ne moguće, te moramo biti spremni na sve.

Molimo stoga najuljudnije Vaše gospodstvo, da blagoizvoli temeljito proučiti priložene izborne prosvjede, te se uvjeriti o istiniitosti njihovoj i o nečuvenosti činjenica, te ne ostaviti bez uvaženja uvrede, nabačene u lice slavenskomu narodu i navedene u tih prosvjedih

Slavensko pučanstvo Istre uvjereno je najdublje, da će svi zastupnici carevinskoga vieća — bez razlike narodnosti — najodlučnije osuditi nepravdu, počinjenu na 4. marča 1891. po izbornih povjerenstvih u Poreču i Vodnjanu.

Zavlačenje, koje bi pod drugimi okolnostmi možda umjestno bilo, ovdje bilo bi neumjestno. Stranka, koja je na 4. marča 1891. počinila pravo političko zločinstvo, ne zaslužuje više nikakva obzira. Ona je godine i godine sama i neograničeno gospodovala u Istri, a da si nije stekla baš ni najmanje pravo na zahvalnost od strane slavenskoga pučanstva.

Žalostni gospodarstveni i zdravstveni odnošaji, podpuno upropaščenje poljodjelstva i obrta, posvemašnje pomanjkanje prometnih sredstava, te drugih najnuždnijih institucijah u nekih predielih, — to su posljedice izključivoga gospodstva stranke, koja sve više i više gubi tlo i medju samim talijanskim pučanstvom, te koja čini posljednja očajna naprezanja i ne žaca se nikakovih sredstava, da ustavi bar za neko vrieme svoj konačni pad.

Dokgod bude ta stranka ovako neograničeno gospodovala, kako sada, neće se Istra nikad primiriti niti će se moći kulturno razvijati, kako bi mogla po svojem zemljopisnom položaju, te po naravnih darovih svoga pučanstva.

Trst, u aprilu 1891.

Predsjedničtvo polit. družtva „Edinost".

DOPISI.

Sv. Matej, 10. aprila. (Dimnjak i dimnjičar). Vani se dizao silan vjetar. Duše, da se stari hrasti ruše. Prozori se tresu, da te strah spopada. Kad u tom najvećem biesnilu vjetra, kakva pol sata iza „Zdrave Marije" veliko zvono zazvoni. I nehotice u sebi pomisliš: negdje biti će nesreće — ah strašne nesreće! Al gdje? Noge ti klecaju — strah te hvata. Na glas zvona sve izleti iz kuća, staro i mlado, mužko i žensko, jedno drugo pita: što je, gdje gori? Od silnog vjetra ne čuješ odgovora, već samo možeš opaziti u koliko ti oči ne zabliešćuje prah gonjen burom, da sviet brzim korakom hrli prame kući na kraj sela. Zvono zvoni neprestano. Ljudi se kupe. Prvi, koji bijahu još iz daleka opazili vatru, na koju domaćini nit sanjali nisu, nahrupe u kuću javljajuć domaćinom: ta krov, kuća vam gori, bježite, spasite se! Onda se razidju: jedan kupiti ljude po selu, drugi put zvonika zvoniti. Na prvi glas onih, štono bijahu pritrčali, domaći nisu htjeli vjerovati, mislili su, da se šale. Izadju podalje od kuće al jaoh! imadu što viditi. Krov kuće sav u plamenu, časom ga nestane, časom se digne dva, tri do četiri metra u vis, te se opet razširi po cielom krovu gonjen strašnom burom. Iskre vrcaju na sve strane.

Okretan mladić sin domaćinov uvidiv odmah, da samo dimnjak kuću gori, pohrli što ga noge mogle nositi u kuću, zgrabi komad gunja, ponjave što li . . . pope se hitro poput mačke na krov, zatvori tim dimnjak, plamen prestane sukljati, širiti se, iskre vrcati. Polije vodom, štono mu ju drugi na dohvat donese i eto u jedan tren svlada vatru, koja je pretila pretvoriti u prah i pepeo svu kuću, a ne samo tu, nego u velikoj pogibelji bilo bi i sve susjedne kuće. Sve bi bilo u tinji čas postalo žrtvom plamena, dogodi li se to u kasno doba noći, kad bi bili ljudi polegali da odpočinu.

Ovim je načinom najbolje gasiti vatru u dimnjacih. U obće u zatvorenih mjestih tim, da zapriečimo ulaz zraku, jer će oganj trajati dok se potroši kisik, bez kojega ne gori.

I ljudi i oružnici, koji su se odmah na glas zvona našli na licu mjesta, videći da neima više pogibelji, razidju se svojim kućam, jer pravo rekuć nije bilo pogovora nit dogovora na onoj buri.

U istinu nemogu od manje, a da ovdje ne spomenem, da bi toj nesreći bio najveći krivac dimnjičar, koji nije hotio pred tri mjeseca i pol omesti taj dimnjak izgovarajuć se, da on neće za samih 10 novčića nositi sobom krugju, kojom se čiste dimnjaci uzkog otvora, kakav je baš onaj; jer da u cieloj okolici neima već nijednoga sličnoga. Opaziti nam treba, da se taj delija znade baš ljudski izkesiti, gdje nebi imao pravo; da znade prišivati nadimke (epitete) i krpice ljudem, koje bi doista njemu samomu najčastnije pripadale.

Istaknuti moramo nadalje, da je pred ne malo vremena taj dimnjičar ili njegov drug — nezusm pravo — jer se svako malo mienjaju, ovdje sam upalio jedan dimnjak kotomice, jer mu se ga valjda nije dalo čistiti, te pustio ga nek gori; jer se žene otresle na njega kao pas na mačku, a on bogme pobježe, kao da si ga polio mrzlom vodom, u bližnju krčmu. Bilo mu ipak njekako teško pri srcu, pa izadje već pod mrak iz krčme kazav: „idem ipak malko pogledati, da vidim što je sa dimnjakom, al neću se približiti jer bi mi babe oči izkopale, ta jedva sam prije pobjegao". Mislim, da to nebi smjelo biti, a osobito ne u ovih stranah, jer valja znati, da ovdje ljudi većinom drže sieno, slamu i drugu krmu na tavanih (podih) tik pod krovom. Iz upaljena dimnjaka iskrica gonjena vjetrom uleti pod krov istoga ili susjeda i eto junaka liepog prizora! Nad timi umjetnimi crnci imao bi malko bolju pazku držati poduzetnik, a ne manje i oblasti, koje imaju nad tim bditi; jer bi moglo doći do velikih nesreća. Došav na pogovor o nesreći, koja bi bila skoro nastala, pripovjedao mi jedan seljak sliedeću crticu:

Čuja gospodine! Negdje pred 50 godina upalio se ovdje susjedu dimnjak. Ljudi vam navale kao danas. Jedni lete amo, drugi tamo. Najsmjeliji brzo potraži lestve, prisloni je na kuću, pope se na krov, da odozgo vodom pogasi. Medjutim njetko prišaptne u uho kuće gospodaru: Martine! pucajte u dimnjak, odmah će vam se pogasiti. (On je dakako mislio pucati iz nutra u dimnjak). Naš Martin nit pet, nit šest nabije puška jednocievku prahom blagoslovljenim i težkim olovom — izadje u dvorište, namjeri — odapne — tres u dimnjak! Najsmjelijemu pako, koji se bio upravo popeo na krov i bio pripravan, da polije dimnjak vodom izpade, kabao iz rukuh i na svu sreću ga nijedno zrno pogodilo nije. Bogu imao je zahvaliti, da je puška bila jednocievka, jer inače bi mu se bilo moglo dogoditi, da ide tamo: „kud za vazda gre se", dakako nit ne pogasiv dimnjaka. —

Pogled po svietu.

Trst, dne 15. aprila 1891.

Austro-Ugarska: Dne 9. t. m. započelo je novo zasjedanje carevinskoga vieća. Toga dana otvorio je naime po godinah najstariji član gosp. dr. Smolka carevinsko vieće, te su zastupnici položili svečano obećanje svaki u svojem jeziku Dne 11. t. m. otvorilo je Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. zasjedanje carevinskoga vieća i gospodske kuće svečanim načinom pročitav priestolni govor. Na drugom mjestu naći će naši čitatelji glavni sadržaj priestolnoga govora, a ovdje spominjemo za sada samo toliko, da se je obistinilo ono, što smo u prošlom broju naglasili, da će biti glavni sadržaj toga govora: narodnogospodarska pitanja.

Grofu Hohenwartu pošlo je za rukom sastaviti novi klub pod nazivom: „konservativni klub". U taj klub stupili su konservativni Niemci i Talijani, a najposlije Slovenci i Hrvati. Stupajuć u taj klub slovenski i hrvatski zastupnici izručili su predsjedniku sliedeću izjavu: „Zastupnici slovenskoga i hrvatskoga naroda na državnom saboru, pridržavajuć si užu medjusobnu svezu, očituju, da stupaju u konservativni klub čvrstim osvjedočenjem, da će klub krepko i odupirati njihovo nastojanje, da se postigne ravnopravnost Slovenaca i Hrvata, te očekuju, da će se klub kod sastavljanja pojedinih odbora uvjek obazirati na slovenske i hrvatske, konservativnom klubu pripadajuće zastupnike, da će njim opredieliti primjereno zastupanje, ter njim samim pušćati, da opredieli njim odlučene zastupnike u razne odbore".

Tim je dakle odlučena sudbina slovenskih i hrvatskih zastupnika na carevinskom vieće. Mi neželimo drugo van to, da se nebi gospoda zastupnici nikada pokajali, što su pristupili tomu klubu.

Srbija: Narodna skupština prihvatila je zakonsku osnovu, po kojoj se moraju srbski kraljevski supruzi iz kraljevine seliti, te ostati izvan zemlje sve dotle, dok bude kralj Aleksander proglašen punoljetnim. Njegovim roditeljem dozvoliti će se povratak u domovinu jedino u slučaju težke kraljeve bolesti. Što su prognali razkralja Milana iz domovine, dade se lahko opravdati, jer je samo spletkario proti svomu narodu, a da su prognali i nedužnu kraljicu majku, to će težko pred poviešću opravdati današnji vlastodržci u Srbiji.

Bugarska: Po čitavoj kneževini hvataju i zatvaraju tobožnje buntovnike i ubojice ministra Belčova, ali pravoga zločinca nisu jošte našli. Sada je jur izvan dvojbe, da je imao pasti Stambulov, proti kojemu bijaše napereno ubojito oružje, al on je sretno smrti izbjegnuo, dočim je za njega platio njegov nevini drug. Bugarski rodoljub i bjegunac Benderev, da je upravio na bugarske bjegunce uz srbsku granicu proglas, u kojem kaže, da je došao čas, da se bugarski nasilnici svrgnu i narod oslobodi. Dužnost, da je svakoga Bugarina, da bude spreman. Bjegunci se nadaju, da će naskoro stupiti na tlo svoje oslobodjene domovine.

Franina i Jurina

Fr. Ma ča ni baš nikako moguće zapret ona blatna usta porečkoj lažitorbi?

Jur. Dragi ti zaš?

Fr. Ča nezuaš, da nepusti na miru ni popa ni fratra, pak ni samega biškupa, ako netuli va talijanaški reg.

Jur. Frane budi pametan! Neka laje i zavija, ter znaš, da o zalska trunbesa negredu va nebesa.

Fr. Aj vero imaš pravo.

Vienac rodu mome.

(Na poklon maloj Jelki S.)

Dajte mi ružica
Amo neve'lih:
Liljana bielih,
Mirisnih ljubica
Dodajte k tome —
Rodu ću svome
Vienac ja vit.

Prvo — znak ljubavi
Što mu se budi
Za dom u grudi;
Rujna i krvca bi
Za nj što ju proli
Kad će — o boli!
Prestat ju lit!

Drugo — čistoća je
Što ga put niti
Biserne kiti;
Čudi bezazlene
Rad da se vine
Gor u visine,
Slobode sin.

Treće pak smjernost mu
Svietu nek kaže:
Ljubica draže
Miri u kupinju,
Košto nje ono
Pritište bôno
Tudji ga dlan.

Što mu preostalo?
Vjera u Boga
I okrom toga
Pjesma — to zvonko
Duše mu vedre
Iz grudi jedre,
Štono mu vre.

Sad se put bijice
Valja iz gora
Dolje do mora
Sada pak glasi se
Tihana, bôna
Ili ko ona
Labudja mre.

* * *

Zemlja se probudi
Budi se i ti
Tek ne zabiti
Nakita vjeri si,
Duše čistinu —
Sunce ti sinu
Ruže će cvast! V. P.

Različite viesti.

Naši protesti. Na drugom mjestu današnjega broja donašamo uvod k protestom, koji bijahu poslani na carevinsko vieće u Beču proti izboru dra. Tome Vegotsina. Političko družtvo „Edinost“ izdalo je njemačkim jezikom u posebnoj knjižici rečeno proteste, te je poslalo putem predsjedničtva carevinskoga vieća svakomu državnomu zastupniku po jedan iztisak. Protesti su vrlo temeljito sastavljeni i obrazloženi, a tiskani u uglednoj knjižici od 32 stranice

Diocezanske viesti. Veleč. g. Josip Mikuš, župnik u Kubedu, imenovan je župnikom u Avberu na Krasu. G. Petar Franceschini, župe upravitelj u Kastanji, imenovan je župnikom u Momjanu.

Odgodjeno vjenčanje. Iz Zadra javljaju nam, da je odgodjeno vjenčanje našega zemljaka g. Ivana Karabaića, c. kr. kotarskoga kapetana u Kninu sa gospodičnom Marijom Danilovom iz Zadra na 25. aprila t. g., što dajemo do znanja njegovim prijateljem u Istri i na otocih.

Konštituiranje novoizabranog odbora političkoga družtva „Edinost“. U prvoj odborovoj sjednici, obdržavanoj prošle nedjelje, konštituirao se je odbor političkoga družtva „Edinost“ kako sliedi: Prvim podpredsjednikom izabran je državni zastupnik g. Ivan Nabergoj; drugim podpredsjednikom veletržac g. Ante Truden; tajnikom urednik „Edinosti“ g. Maks Cotić a blagajnikom g. Ante Škabar.

K zadnjoj zapljeni „Naše Sloge“. Dopisnik naš iz Poreščine, koji nam je poslao viest: „Tko je začetnik brutalnih napadaja u našem Poreču“ zaplienjenu u zadnjem broju piše, nam dne 10. t. m. doslovce: „Nemilo bijah danas presnećen, kad doznah iz Vašeg velecienjenog lista, da je bio zaplienjen radi viesti, koju Vam poslah. A nako da me to neiznenadi, kad znadem pod izviestno, da je ono bila sve gola istina, koju mogu svaki čas svjedoci pred svim kojim sudom dokazati.

Porečka „L' Istria“ može dakle slobodno pisati i klevetati, da su „autori morali“ svega zla na Poreščini slavenski pučenici, premda toga nikada dokazati neće, jer nemože, a mi nesmijemo objasniti niti gole činjenice, koje smo pripravni je segom potvrditi. Gdje je tu jednaka mjera, gdje . . . .

Upozorujemo u ostalom na ovu okolnost naše državne zastupnike, kojim nemože nitko usta začepiti i kojim smo prilili ovaj dogodjaj.

Doktor sveukupnoga lječničtva u 27 godini života, neoženjen, zdrav bez poroke, kotarski lječnik u Hrvatskoj, vješt svom materinskomu hrvatskomu takodjer njemačkomu i prilično talijanskomu jeziku, živja u zadarskom „Nar. Listu“, da želi nastupiti lječničku službu u Dalmaciji ili Istri, najradje u kojem primorskom mjestu. Službovao je godinu dana u bolnici. Njegov naslov može se dobiti kod uprave „Narodnoga Lista“ u Zadru. Upozorujemo svim naše obćine na toga g. lječnika.

Divljačka navala na tršćansko-koparskoga biskupa presvj. g. dra. Ivana Glavina. U zadnjem broju porečkoga listića „L. Istria“ nalazimo na uvodnom mjestu stupca dugački članak pod naslovom: „Il Vescovo e la Diocesi di Trieste-Capodistria“, kojim se uprav divljački napada na pastirsko djelovanje presvj. biskupa koparsko-tršćanskoga. Ono „slavno“ uredničtvo nanizalo je laž do laži, klevetu do klevete, te na temelju toga udara takvim načinom na našega nadpastira, da što takova nismo već davna niti proti najobičnijim ljudem u najnižih časopisih čitali. Tršćanski listovi, koji rado pretiskaju iz porečkoga listića sve, što se piše proti našim svećenikom, nisu se usudili niti spomenuti rečenoga članka. Oni se valjda stide za poreč-koga druga, il se boje naše cenzure, koja nebi zaista nikomu i nikada dozvolila, da priobći ovdje onakav članak.

Mi se dobro sjećamo kako nam bijaše pred čvie godine list opetovno zaplienjen, jer smo se usudili priobćiti činjenice proti porečko-puljskomu biskupu, velimo činjenice, koje smo pripravni i danas svjedočanstvom podkriepiti. Mi imademo i danas takvih činjenicah u izobilju, al ih obzirom na naše tiskovne odnošaje priobćiti nesmijemo.

Radi toga zavidjamo upravo porečkomu listiću, koji može nesamo bezkažnjeno grditi i napadati sve i svakoga, već koji uživa dapače baš francezku slobodu štampe. Evala mu!

Iz Pazina pišu nam 12. t. mj. Imenovanje novoga sudca za ovo mjesto se s cielom kotaru napetošću očekuje. Od toga odvisi naime hoće li one sobane c. k. suda, u kojih bi morao vladati uzoran red, u kojih bi se moralo svakomu dieliti jednako i neizopačeno pravo, odgovarati svojoj svrsi, ili će biti na občenitu sablazan kao što je to jur bilo. Očekivalo se poslje odlazka prijašnjeg sudca, da će se c. k. sud u Pazinu oslobiditi onoga načina zatezanja i odgadjanja, te da će biti pojedine stranke čim prije osudami zadovoljene. Nu uzalud! Još sad je mogvće, da hrvatska stranka, koja je već u mjesecu novembru prošle godine podnesla tužbu radi uznemirenja mirnog posjeda proti jednomu šarenjačkih pristaša u Pazinu, čeka na „sentenciju“. Dotični sudac tekar sada se je udostojao za 8. junija t. g. pozvati svjedoke.

Pak da to nisu nenaravni odnošaji! Gospodi dakako je svejedno ima li hrvatski kmet svoje puteve — ili uć; pomoći si u ovih okolnostih tako nemože. Doznajemo, da je i sadašnji upravitelj suda medju natjecatelji za sudca u Pazinu. Hoće-li on postići to nenamo; toliko znamo, da naš narod, kojemu je sadašnje stanje već dosadilo, odlučno želi sudca, sposobna u svakom obziru, poznajućega podpunoma hrvatski jezik u pismu i govoru, te da će u napried sastavljanje zapisnika zahtjevati u materinskomu jeziku. Bude li mu se to htjelo zaprieći, uporabiti će sva zakonita sriedstva — tjerati stvar do najvišeg mjesta, da zadobije svoje pravo.

Opemenuti moramo još, da imade medju poslužnici (fanti) c. k. suda u Pazinu takovih, koji na cesti naše ljude odvraćaju od jedinoga našega odvjetnika g. dr. A. Dukića. Neka i za to znadu više sudbene oblasti.

Prvi koncert „Slovanskoga pevskoga družtva v Trstu“. Kako smo očekivali sakupilo se prošle nedelje na večer u redutnoj dvorani kazališta „Politeama Rosetti“ toliko obćinstva, da bijaše postrana dvorana upravo natlačena, te su mnogi morali napiojati ušeta u prostranih dvoranah. Zastupani bijahu svi slojevi našega pučanstva, a na čast budi rečeno našoj inteligenciji, da se je uročila one večeri na koncertu u neobično velikom broju. Uvjereni smo, da toga nitko žaliti neće, jer smo svakomu na licu čitali zadovoljstvo i slast, koju je uživao slušajući milozvučne glasove izvrstnih pjevača i tamburaša. Glavne točke programa t. j. pjev odlične pjevačice gdje. Strasser-Čehove, te udaranje na glasovir gdje. Podgornik izazvale su silno odobravanje, te moradoše obje umjetnice njekoje točke izvan programa dodati. Odlikovaše se takodjer naši dični tamburaši i pjevači, te su morali i jedni i drugi na obći zahtjev njekoje komade opetovati il nove dodati. Na toli sjajnom uspjehu čestitamo iskreno našemu mladomu pjevačkomu družtvu!

Iz Opatije pišu nam 9. aprila. Da Vam javimo, da Opatija napreduje, stvar je tako jednostavna i već stara, te ju nije treba ponavljati. Kuće i palače danomice niču u svakom kutu, a sila stranaca nas je ovo proljeće pohodila, kako da želi dielomice nadoknaditi slabe poslove prošle krute zime, u kojoj Opatija nije bila kadra navabiti ni treći dio stranske gospode, koja je druge zime ovamo dolazila. Nekoje riečke novinice počele se tužiti na slabu parobrodarsku komunikaciju med našom obalom i Riekom. Mi doduše nismo opazili te slaboće, no ako amo što opazili, bio je nenadani povišak brodarice. Da se zadovolji onim, koji se tuže, družtvo je „Šverljuga i dr.“ počelo slati u Lovran svoj parobrod dva puta na dan, a ona gospoda misle, da će za sada biti tim izpunjene želje. Prošlog mjeseca nekoji stanovnici Rieke dobavili su iz Mletaka jedan parobrodić na kola i to za vrlo malo novaca. Ova gospoda imaju pohvalnu nakanu, da nadoknade ono, šta na našoj obali u komunikacijah manjka. Evala njim! Imati ćemo u Liburniji parobrod skoro svaku dobu. Nu nam se čudno vidi, što je onaj kor parobrodić uzeo sjajno ime „Società Fiumana di navigazione“, opetujemo, da se zaista čudimo, da se u 1891. godini pojavlja riečko družtvo sa jednim parobrodićem još od Fultonove dobe! I to da će brodit med bogatom Riekom i svietskog glasa Opatijom sa svojom okolicom!! Bože moj! šta će reći oni ponositi riečki principali, (koje smo toliko godina služili) i koji su znali svojimi izvrstnimi brodovi takmiti se po cielom svietu! Šta oni sada govore, da najbolje riečko ime „Società Fiumana“ ima jedva početi parobrodićem, koji nije imao više obstanka ni u samih Mletcih! a tim je dosta rečeno, jer svi mi znamo, da su za naše doba vazda stare kvarnerske brodove kupovali Mlečići, a sada da Riečani počnu kupovati ono, šta oni odbacuju?! To je žalostno! Smijati će se lukavi i sarkastički Mlečići kako se onaj njihov „izmet“ u pomorskom gradu Rieci po novinam hvali! Baš kako da u Kvarneru još parobroda vidili niemo. Kako se govori po Liburniji nisu riečki pomorci ovo družtvo sakupili, nego da je na čelu družtva jedan brijač i jedan „centomestieri“, kojim su se pridružila neka gospoda nepomorci. Povukli su u svoje koša jednoga ili dva pomorca iz Lovrana, ali ova su gospoda na to pristala, da tim pomognu nekog rodjaka. Danas u našoj „borši“ za Rtom čuli smo, da se družtvo „Šverljuga i dr.“ misli združiti sa senjskim družtvom. Bilo kako bilo, svi su znakovi, da se nećemo u Liburniji više tužiti na nestašicu parobrodarske komunikacije. Do vidova! Vaš

Domović.

Iz Dalmacije pišu nam 15. travnja 1891. Činjenica je, da stranka prava nije postavila bila vlastite kandidate prošlih izbora, nego je dapače njezino glasilo preporučilo, da se glasuje za predloženike narodne stranke, da se nebi protivnici okoristili razkolom. Činjenica je nadalje, da se je bilo u tu pogibelj dovelo kotar Zadar-Benkovac, te na tom radilo, da prodre drugi predloženik u sjevernim gradovima proti Šupuku služeć se pri tom imenom stranke. Predložen bijaše dobričina starac preč. kanonik Vidović, koji se osjeća Hrvatom, ali za svega svoga života nije se bavio politikom, a za stranku će prava bit jamačno začuo zadnjih izbora prvi put. O tome smo smatrali dužnošću obavjestit čitaoce „N. S.“ no moguć doista, da to postupanje „Katal. Dalmacije“, upravo sa stanovišta stranke prava odobrimo. Ona se služila strankom, u kojoj imade članova i drugih vjeroizpovjestih, al koji so svi slažu u jednoj misli. Ovdje dakle neulazi naša sv. vjera, koju moraju cieniti i štovati i inovjernici, a pravi pristaše stranke prava. De tko zaprieti našoj vjeri znali bi ju svi Hrvati zaštitit i nečekajuć pobudu ma s koje strane. E da, jer je neki zastupnik, tobož slobodoumnih načela, koje nije nikad javno zagovarao il branio; jer je za vrieme dugog, preko dvadesetgodišnjeg načelnikovanja Šupukova u Šibeniku neka osoba čula nekog popa, jedino zato netreba ciepati naroda i stvarati posebnu stranku, kao da je malo mutnih pojmova, kao da jih treba još te! To nemože doista biti u interesu hrvatskog naroda. Odavna pisasmo, da dosadašnjim radom naših zastupnika, kao i u obće slavenskih, nemožemo biti zadovoljni, ali kad jim niesmo suprotstavili radikalne kandidate, dužnost nam je bila naći se na medjanu svi sjedinjeni proti obćem neprijatelju, koji je bio neobično podigao glavu; a uplivat na zastupnike, da se ostave oportunizma, zabranit jim pristup u Hohenwartov klub, u kojem nam nemogu ništa koristna izvojevati. Nadamo se, da će naši zastupnici, kako jim je bilo priporučeno, držati se daleko od toga nesretnoga kluba, a nastojat okolo ustrojenja vlastitog, koji će se odlučnije vladat, a ne budu li — eh! onda ustanimo proti njima otvoreno i odlučno; postavimo jim odlučnije protukandidate; ili u dogovoru prije izbora neka izjavi svaki kotar, da ih neće, već da će druge, koji se ne zadovoljavaju mrvicama, koji će podić tamo u Beču, na vidiku Europe, svoj glas za potlačena prava naša, vapeć pravicu, jednakost i slobodu. To je cilj stranke prava, u tome je njezina moć. Nitko se nesmije zamotati u plašt hrvatskog prava, pa kad ga tko ošiše, vikati da šiba po hrvatskom pravu. To neide; nova su sada vremena, u kojim se ne gleda na ljusku, koliko na jezgru. Nazivali se politički ljudi kojimgoder imenom, rodoljub će ih štovat ako pošteno rade. A nek nitko ne misli da će koga prestrašit nazivajuć ga narodnjakom. Medju narodnjaci imade poštenih i zaslužnih muževa, koje nemožemo kano ljaska jajeta na dvor bacit. Kad budemo ove mogli zamjeniti boljimi, eh, onda će oni milom il silom odstupiti. Radimo dakle i gradimo

živo i unutrajno, ta rušitelja neći će se i bez nas.

Iz Kastavčine javljaju nam, da je ovih dana u onih stranah vrlo zahladnilo. Bura da je upravo biesnila kao usred zime, dapače njekud i jače. Vrhunci gora Učke, Lisine i susjednih hrvatskih gora prekriveni da su bielim pokrivačem kano mjeseca jenara. Dne 14. t. m. da je snieżilo sve nackolo čitav dan. Sreća i Bog, da se još prije ganulo nije i da je samo najranije voće štogod trpilo. Svakako bolje, da se izjada sada nego li kasnije kad budemo u ovietu i zelenilu.

Razpisan je natječaj stalne službe ravnajućeg učitelja treće vrsti na mješovitih jednorazrednih pučkih učionah u Sv. Petru u Šumi i Kringi sa hrvatskim nastavnim jezikom a talijanskim kano obvezatnim predmetom. Zahtjeva se i usposobljenje za naknadno poučavanje vjeronauka. — Molbe neka se šalju c. kr. kot. škol. vieću u Pazinu — propisanim putem do uključno 21. aprila.

Gospodarska zadruga „Opatija“. Upravu te zadruge moli nas, da priobćimo kako je morala prenesti sriečenu skupčinu od dne 24. t. m. u Berseču na dne 23. t. m. u istom mjestu, i to « raaloga, što je dne 24. t. m. sajam sv. Jurja, te želi, da članovi zadruge moga posjetiti sajam, komu še hoće, a da dne 23. što obilnije sudjeluju kod skupčine.

Novi nadbiskup u Zadru. „Narodni List“ javlja: Doznajemo iz dobra izvora, da će po svoj prilici bit imenovan nadbiskupom zadarskim i metropolitom dalmatinskim, nadbiskup vrhbosanski g. doktor Stadler.

Zabrana glagoljice. „Narod. Listu“ javljaju iz Splita dne 6. tek. da je biskup Nakić zabranio izričnо mladom misniku Benevolu iz Makarske, da prvu misu reče glagoljski. Veliko ogorčenje i nezadovoljstvo zavladalo je radi toga u svećenstvu i u narodu Po drugi put (prvi put u Tamburovićevu pitanju) zadaje biskup udarac glagoljici. Čujemo, da občina Makarska ustaje svečano na prosvjed sv. stolici. I splitska će slieditи, a ne smiju izostati ni druge. Radi se o vjeri i narodnom ponosu! Skup gradjana.

Dar Čitaonici. Slavno književno družtvo sv. Jeronima u Zagrebu darovalo je putem svoga povjerenika g. Jakova Kirca u Medulinu „Hrvatskoj Čitaonici“ u istom mjestu 38 knjiga raznoga sadržaja. Dočim izričemo ovim toplu zahvalu u ime predsjedničtva „Hrvatske Čitaonice“ u Medulinu, preporučamo najtoplije našim čitateljem, da se učlane u družtvo sv. Jeronima, koje izdaje godimice 4—5 knjiga krasnoga sadržaja za samu jednu forintu. Tko pošalje na jednom il na dva puta for. 5, dobiva sve knjige toga družtva dok je živ.

„Messa da Requiem“. Hrvatsko pjevačko družtvo „Kolo“ u Zagrebu priredilo je u ponedjeljak dne 13. t. m. u prostorijah „Hrvatskoga doma“ glasbenu produkciju, prigodom koje se je izvadjalo prekrasno i veličanstveno djelo „Messa da Requiem“ od Josipa Verdi-a. Kod izvedbe sudjelovali su iz osobite naklonosti prama družtvu „Kolu“ gospodja Leonija Brückl, gdjica Mara Kiseljak, g. Ernesto Cammarota i g. Stjepan pl. Knežević, zatim muški i gospojinski sbor pjev. družtva „Kola“ i podpuni orkestar pukovnije nadvojvode Leopolda br. 53. — ukupno do 200 osoba. Pošto bijahu za prvu produkciju već davno prije sva mjesta razprodana priredilo je „Kolo“ i drugu produkciju.

Spomenik pjesniku Petru Kanaveliću. Primili smo sliedeći poziv, koji hrvatskomu obćinstvu toplo preporučamo: Već godine 1881. obćinsko vieće Korčulansko imenovalo je odbor za podignuće spomenika slavnomu slovinskomu pjesniku Korčulaninu Petru Kanveliću nalogom, da stane kupiti priloge u tu svrhu. Nego od te nakane odustalo se je u namjeri, da se ne prejudicira sabiranju priloga za spomenike Kačića i Gundulića, za koje je obćina Korčulanska prinieła odmah svotu i to 100 forinta za prvoga a 60 za drugoga. Sad gore spomenuti razlog prestao je. Petar Kanavelić, rodjen godine 1612. u Korčuli, a preminuo god. 1690., opjeva u dugoj pjesmi život sv. Ivana Trogirskoga i kralja Kolomana, te ju posveti caru Josipu. Prevede slovinskim stihom „Il pastor fido“ od Guarinia i nekoliko pjevanja iz „Gerusalemme Liberata“ Torquta Tassa; osim toga napiše dramu „Zorislava“, ali je nesvrši. Spjevao je u pohvalu Ivaniša Sobjeskoga kralja Poljačkoga, oslobiditelja Beča dvie pjesme. Osim rečenih djela, izdao je i sliedeća: 1. Muka Gospodinova. Tragedija. 2. Ljubav obraćena u mrzost. 3. Grad Dubrovnik u trešnji g. 1667. 4. Sulla liberazione di Vienna ode italiana a Benedetto Stay. 5 Dubrov-

U ovoj sjednici bio je prisutan i položio je svoje obećanje i dr. Vergottini, proti kojem su već prispjeli prosvjedi, kao i dotične tiskane knjižice.

Izbori, proti kojim je podastrt prosvjed, biti će izručeni na izpitanje posebnom odboru.

* * *

Zastupnici hrvatskoga i slovenskoga naroda sklopili su tjesnu zajednicu i posebnom skupnom izjavom stupili u konservativni klub.

Naši prosvjedi (protesti)

proti izboru, obavljenom dne 4. marča 1891. u zapadnih izvanjskih kotarih Istre.

Naše političko družtvo „Edinost" objelodanilo je u posebnoj knjižici od 31 stranice prosvjede, što no je upravio u ime svoje i drugova izbornika zapadne Istre g. Josip Velikanje, svećenik u Juršićih (Vodnjanščina) na carevinsko vieće proti izboru g. dra. Tomaža Vergottina.

Mi ćemo donieti — ako nam bude prostor lista dopuščao — te prosvjede u cielini, inače u izvadku, a za danas priobćujemo pismo, tiskano kao predgovor na početku knjižice, namienjeno gg. zastupnikom na državnom saboru, koji su tu knjižicu jur dobili. To pismo glasi:

„Kroz više stoljeća bila je Istra, naročito sadanji politički kotari Kopar, Poreč i Pula, sa kvarnerskimi otoci pod gospodstvom mljetačke republike. Djelomice oživljavanjem preostanaka nekoć romaniziranih naroda, djelomice pako novimi naselbinami s one obale (talijanske) pojačao se je talijanski živalj u gradovih, te je doskora stekao samovlast nad čitavim javnim životom Istre. To gospodstvo pridržao je taj živalj i onda, kad je Austrija zamienila Mljetačku, jer je talijanski živalj učvrščivan iz predsuda proti Slavenom, te je i danas još uvriježeno mnienje, da je gospodstvo Talijana nešto nuždna, naravna, premda se je po popisu pučanstva većina puka izjavila, da joj je materinji jezik hrvatski, odnosno slovenski, čim se je puk za cielo priznao slavenskom narodnošću.

Pošto se je sad narodna sviest počela buditi i rasti medju istarskimi Slaveni, to su i oni stali zahtjevati, da budu dionici javnoga života u smislu zakona, te se je zaoštrila oprieka izmedju talijanske samovolje i gospodstva, jer su ovi unatoč zajamčenoj temeljnimi državnimi zakoni ravnopravnosti svih narodnosti, htjeli zadržati to svoje gospodstvo.

Kod svake bo prilike, gdje se radi o praktičnoj provedbi temeljnoga državnoga zakona, te ostalih zakona državnih o političkih pravih državljana, nastoji talijanska stranka uporabom svih mogućih sredstava osujetiti tu provedbu, te i nadalje ostaviti u životu ovaj neprirodni odnošaj.

Svaki korak, što ga Slaveni Istre poduzimlju za obranu te obistenjenje svoga narodnoga obstanka, svako vršenje pripadajućih im političkih prava, naročito svako živahnije sudjelovanje kod raznih izbora, izazivlje bjesnilo protivničkih strančara i njihove štampe. „Ilovačhrvatski stvorovi" — „divlje čete barbarske" — „naši robovi" — „buntovnici" — „ostanci Huna" itd. to su običajni nadimci, s kojimi nas u takvih slučajevih često protivnici Slavena u Istri. — Svega toga bilo je u obilju i u oči netom minulih izbora za carevinsko vieće.

Da se zaprieči zastupanje seoskih občina u kotarih koparskom, porečkom i pulskom, kako bi bilo u interesu Slavena, poduzimalo se je sve moguće već kod izbora izbornika; no pošto su Slaveni ipak pobiedili, nije se talijanska stranka žacala počiniti čine nečuvene bezobzirnosti te otvorene protuzakonitosti, da pomogne do pobjede svomu kandidatu dru. Tomažu Vergotini.

Mi ne znamo, da li je istomu izdana vierodajnica, te hoće li imati odvažnosti, da stupi u carevinsko vieće, no uz neobične prilike u našoj zemlji, nije ni to ne moguće, te moramo biti spremni na sve.

Molimo stoga najuljudnije Vaše gospodstvo, da blagoizvoli temeljito proučiti priložene izborne prosvjede, te se uvjeriti o istinitosti njihovoj i o nečuvenosti činjenica, te ne ostaviti bez uvaženja uvrede, nabačene u lice slavenskomu narodu i navedene u tik prosvjedih

Slavensko pučanstvo Istre uvjereno je najdublje, da će svi zastupnici carevinskoga vieća — bez razlike narodnosti — najodlučnije odsuditi nepravdu, počinjenu na 4. marča 1891. po izbornik povjerenstvih u Poreču i Vodnjanu.

Zavlačenje, koje bi pod drugimi okolnostmi možda umjestno bilo, ovdje bilo bi neumjestno. Stranka, koja je na 4. marča 1891. počinila pravo političko zločinstvo, ne zasluživše više nikakva obzira. Ona je godine i godine sama i neograničeno gospodovala u Istri, a da si nije stekla baš ni najmanje pravo na zahvalnost od strane slavenskoga pučanstva.

Žalostni gospodarstveni i zdravstveni odnošaji, podpuno upropašćenje poljodjelstva i obrta, posvemašnje pomanjkanje prometnih sredstava, te drugih najnuždnijih institucijah u nekih predielih, — to su posljedice isključivoga gospodstva stranke, koja sve više i više gubi tlo i medju samim talijanskim pučanstvom, te koja čini posljednja očajna naprezanja i ne žaca se nikakovih sredstava, da ustavi bar za neko vrieme svoj konačni pad.

Dobro bude ta stranka ovako neograničeno gospodovala, kako sada, neće se Istra nikad primiriti niti će se moći kulturno razvijati, kako bi mogla po svojem zemljopisnom položaju, te po naravnih darovih svoga pučanstva.

Trst, u aprilu 1891.

Predsjedničtvo polit. družtva „Edinost".

DOPISI.

Sv. Matej, 10. aprila. (Dimnjak i dimnjičar). Vani se dizao silan vjetar. Duše, da se stari hrasti ruše. Prozori se tresu, da te strah spopada. Kad u tom najvećem biesnilu vjetra, kakva pol sata iza „Zdrave Marije" veliko zvono zazvoni. I nehotice u sebi pomisliš: negdje biti će nesreće — ah strašne nesreće! Al gdje? Noge ti klecaju — strah te hvata. Na glas zvona sve izleti iz kuća, staro i mlado, muško i žensko, jedno drugo pita: što je, gdje gori? Od silnog vjetra ne čuješ odgovora, već samo možeš opaziti u koliko ti oči ne zableščuje prah gonjen burom, da sviet brzim korakom hrli prama kući na kraj sela. Zvono zvoni neprestano. Ljudi se kupe. Prvi, koji hijalac još iz daleka opaziti vatru, na koju domaćini nit sanjali nisu, nahrupe u kuću javljaju domaćinom: ta krov, kuća vam gori, bježite, spasite se! Onda se razidju: jedan kupiti ljude po selu, drugi put zvonika zvoniti. Na prvi glas onih, štono bijahu pritrčali, domaći nisu htjeli vjerovati, mislili su, da se šale. Izadju podalje od kuće al jaoh! imadu što viditi. Krov kuće sav u plamenu, časom ga nestane, časom se digne dva, tri do četiri metra u vis, te se opet razširi po cielom krovu gonjen strašnom burom. Iskre vrcaju na sve strane.

Okretan mladić sin domaćinov uviđiv odmah, da samo dimnjak kuće gori, pohrli što ga noge mogle nositi u kuću, zgrabi komad gunja, ponjave što li . . . pope se hitro poput mačke na krov, zatvori tim dimnjak, plamen prestane sukljati, širiti se, iskre vrcati. Polije vodom, štono mu ju drugi na dohvat donese i eto u jedan tren svlada vatru, koja je pretila pretvoriti u prah i pepeo svu kuću. a ne samo tu, nego u velikoj pogibelji bile bi i sve susjedne kuće. Sve bi bilo u tinji čas postalo žrtvom plamena, dogodi li se to u kasno doba noći, kad bi bili ljudi polegali da odpočinu.

Ovim je načinom najbolje gasiti vatru u dimnjacih. U obće u zatvorenih mjestih tim, da zapriečimo ulaz zraku, jer će oganj trajati dok se potroši kisik, bez kojega ne gori.

Ljudi i oružnici, koji su se odmah na glas zvona našli na licu mjesta, videći da neima više pogibelji, razidju se svojim kućam, jer pravo rekuć nije bilo pogovora nit dogovora na onoj buri.

U istinu nemogu od manje, a da ovdje ne spomenem, da bi toj nesreći bio najveći krivac dimnjičar, koji nije hotio pred tri mjeseca i pol omesti taj dimnjak izgovarajuć se, da on neće za samih 10 novčića nositi sobom kruglju, kojom se čiste dimnjaci uzkog otvora, kakav je baš onaj; jer da u cieloj okolici neima već nijednoga sličnoga. Opaziti nam treba, da se taj delija znade baš ljudski izkesiti, gdje nebi imao pravo; da znade prišivati nadimke (epitete) i krpice ljudem, koje bi doista njemu samomu najčastnije pripadale.

Iztaknuti moramo nadalje, da je pred ne malo vremena taj dimnjičar ili njegov drug — neznam pravo — jer se svako malo mienjaju, ovdje sam upalio jedan dimnjak kotemice, jer mu se ga valjda nije dalo čistiti, te pustio ga nek gori; jer se žene otresle na njega kao pas na mačku, a on bogme poljeće, kao da si ga polio mrzlom vodom, u bližnju krčmu. Bilo mu ipak njekako teško pri srcu, pa izadje već pod mrak iz krčme kazav: „idem ipak malko pogledati, da vidim što je sa dimnjakom, al neću se približiti jer bi mi babe oči izkopale, ta jedva sam prije pobjegao". Mislim, da to nebi smjelo biti, a osobito ne u svih stranah, jer vaja znati, da ovdje ljudi većinom drže sieno, slamu i drugu krmu na tavanih (podih) tik pod krovom. Iz spaljena dimnjaka iskrica gonjena vjetrom sleti pod krov istoga ili susjeda i eto junaku liepog prizora! Nad timi umjetnimi crnci imao bi malko bolju pazku držati poduzetnik, a ne manje i oblasti, koje imaju nad tim bditi; jer bi moglo doći do velikih nesreća. Dušav na pogovor o nesreći, koja bi bila skoro nastala, pripovjedao mi jedan seljak sliedeću crticu:

Čuju gospodine! Negdje pred 50 godina upalio se ovdje susjedu dimnjak. Ljudi vam navale kao danas. Jedni lete amo, drugi tamo. Najsmjeliji brzo potrađi lestve, prisloni je na kuću, pope se na krov, da odozgo vodom pogasi. Medjutim njetko priškptne u uho kuće gospodaru: Martine! pucajte u dimnjak odmah će vam se pogasiti. (On je dakako mislio pucati iz nutra u dimnjak). Naš Martin nit pet, nit šest nabije puške jedanaestericu prahom blagoslovljenim i težkim olovom — izadje u dvorište, namjeri — odape — tres u dimnjak! Najsmjelijemu pako, koji se bio upravo popeo na krov i bio pripravan, da polije dimnjak vodom izpade, kabao iz rukuh i na svu sreću ga nijedno zrno pogodilo nije. Bogu imao je zahvaliti, da je puška bila jedanaesterica, jer inače bi mu se bilo moglo dogoditi, da ide tamo: „kud za vazda gre se", dakako nit ne pogasiv dimnjaka. —

Pogled po svietu.

Trst, dne 15. aprila 1891.

Austro-Ugarska: Dne 9. t. m. započelo je novo zasjedanje carevinskoga vieća. Toga dana otvorio je naime po godinah najstariji član gosp. dr. Smolka carevinsko vieće, te su zastupnici položili svečano obećanje svaki u svojem jeziku Dne 11. t. m. otvorilo je Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip I. zasjedanje carevinskoga vieća i gospodske kuće svečanim načinom pročitav priestolni govor. Na drugom mjestu naći će naši čitatelji glavni sadržaj priestolnoga govora, a ovdje spominjemo za sada samo toliko. da se je obistinilo ono, što smo u prošlom broju naglasili, da će biti glavni sadržaj toga govora: narodnogospodarska pitanja.

Grofu Hohenwartu pošlo je za rukom sastaviti novi klub pod nazivom: „konservativni klub". U taj klub stupili su konservativni Niemci i Talijani, a najposlije Slovenci i Hrvati. Stupajuć u taj klub slovenski i hrvatski zastupnici izručili su predsjedniku sliedeću izjavu: „Zastupnici slovenskoga i hrvatskoga naroda na državnom saboru, pridržavajuć si užu medjusobnu svezu, očituju, da stupaju u konservativni klub čvrstim osvjedočenjem, da će klub krepko i odupirati njihovo nastojanje, da se postigne ravnopravnost Slovenaca i Hrvata, te očekuju, da će se klub kod sastavljanja pojedinih odbora uvjek obazirati na slovenske i hrvatske, konservativnom klubu pripadajuće zastupnike. da će njim opredieliti primjereno zastupanje, ter njim samim puščati, da opredieli njim odlučene zastupnike u razne odbore".

Tim je dakle odlučena sudbina slovenskih i hrvatskih zastupnika na carevinskom vieće. Mi nećemo drugo van to, da se neki gospoda zastupnici nikada pokajali, što su pristupili tomu klubu.

Srbija: Narodna skupština prihvatila je zakonsku osnovu, po kojoj se moraju srbski kraljevski supruzi iz kraljevine seliti, te ostati izvan zemlje sve dotle, dok bude kralj Aleksander proglašen punoljetnim. Njegovim roditeljem dozvoliti će se povratak u domovinu jedino u slučaju težke kraljeve bolesti. Što su prognali razkralja Milana iz domovine, dade se lahko opravdati, jer je samo spletkario proti svomu narodu, ne da su prognali i nedužnu kraljicu majku, to će teško pred poviešću opravdati današnji vlastodržci u Srbiji.

Bugarska: Po čitavoj kneževini hvataju i zatvaraju tobožnje buntovnike i ubojice ministra Belčova, ali pravoga zločinca nisu jošte našli. Sada je jur izvan dvojbe, da je imao pasti Stambulov, proti kojemu bijaše napereno ubojito oružje, al on je sretno smrti izbjegnuo, dočim je za njega platio njegov nevini drug. Bugarski rodoljub i bjegunac Benderev, da je upravio na bugarske bjegunce uz srbsku granicu proglas, u kojem kaže, da je došao čas, da se bugarski nasilnici svrgnu i narod oslobodi. Dužnost, da je svakoga Bugarina, da bude spreman. Bjegunci se nadaju, da će naskoro stupiti na tlo svoje oslobodjene domovine.

Franina i Jurina

Fr. Ma ča ni baš nikako moguće zapret ona blatna usta porečkoj lažitorbi?

Jur. Dragi ti zač?

Fr. Ča nezuaš, da nepusti na miru ni popa ni fratra, pak ni samega biškupa, ako netuli va talijanaški rog.

Jur. Frane budi pametan! Neka laje i zavija, ter znaš, da osalska trunbossa negredu va nebessa.

Fr. Aj vero imaš pravo.

Vienac rodu mome.

(Na poklon maloj Jelki S.)

Dajte mi ružica
Amo neve'lih:
Liljana bielih,
Mirisnih ljubica
Dodajte k tome —
Rodu ću svome
Vienac ja vit.

Prvo — znak ljubavi
Što mu se budi
Za dom u grudi;
Rujna i krvca bi
Za nj što ju proli
Kad će — o boli!
Prestat ju lit!

Drugo — čistoća je
Što ga put niti
Biserne kiti;
Čudi bezazlen
Rad da se vine
Gor u visine,
Slobode sin.

Treće pak smjernost mu
Svietu nek kaže:
Ljubica draže
Miri u kupinju,
Košto nju ono
Pritište bôno
Tudji ga din.

Što mu preostalo?
Vjera u Boga
I okrom toga
Pjesma — to zrcalo
Duše mu vedre
Iz grudi jedre,
Štono mu vre.

Sad se put bajice
Valja iz gora
Dolje do mora
Sada pak glasi se
Tihana, bôna
Ili ko ona
Labudja mre.

* * *

Zemlja se probudi
Budi se i ti
Tek ne zahiti
Nekita vjeri si,
Duše čistinu —
Sunce ti sinu
Ruže će cvast! V. P.

Različite viesti.

Naši protesti. Na drugom mjestu današnjega broja donašamo uvod k protestom, koji bijahu puslani na carevinsko vieće u Beču proti izboru dra. Tome Vegotina. Političko družtvo „Edinost" izdalo je njemačkim jezikom u posebnoj knjižici rečene proteste, te je poslalo putem predsjedničtva carevinskoga vieća svakomu državnomu zastupniku po jedan istisak. Protesti su vrlo temeljito sastavljeni i obrazloženi, a tiskani u ugledjnoj knjižici od 32 stranice

Diocezanske viesti. Veleč. g. Josip Mikuš, župnik u Kubedu, imenovan je župnikom u Avberu na Krasu. G. Petar Francheschini, župe upravitelj u Kastanji, imenovan je župnikom u Momjanu.

Odgodjeno vjenčanje. Iz Zadra javljaju nam, da je odgodjeno vjenčanje našega zemljaka g. Ivana Karabaića, c. kr. kotarskoga kapetana u Kninu sa gospodičnom Marijom Danilovom iz Zadra na 25. aprila t. g., što dajemo do znanja njegovim prijateljem u Istri i na otocih.

Konštituiranje novoizabranog odbora političkoga družtva „Edinost". U prvoj odborovoj sjednici, obdržavanoj prošle nedjelje, konštituirao se je odbor političkoga družtva „Edinost" kako sliedi: Prvim podpredsjednikom izabran je državni zastupnik g. Ivan Nabergoj; drugim podpredsjednikom veletržac g. Ante Truden; tajnikom urednik „Edinosti" g. Maks Učić a blagajnikom g. Anto Škabar.

K zadnje zaplieni „Naše Sloge". Dopisnik naš iz Poreščine, koji nam je poslao viest: „Tko je začetnik brutalnih napadaja u našem Poreču" zaplienjenu u zadnjem broju piše, nam dne 10. t. m. doslovce: „Nemilo bijah danas presenećen, kad doznah iz Vašeg velecienjenog lista, da je bio zaplienjen radi viesti, koju Vam poslah. A kako da me to neiznenadi, kad znadem već izviestno, da je ono bila sve gola istina, koju mogu svaki čas svjedoci pred sudom kojim sudom dokazati.

Porečka „L' Istria" može dakle slobodno pisati i klevetati, da su „autori morali" svega zla na Poreščini slavenski stanovnici, premda toga nikada dokazati neće, jer nemože, a mi nesmijemo objaviti niti gole činjenice, koje smo pripravni pod zavjetom potvrditi. Gdje je tu jednaka mjera, gdje . . . .

Upozorujemo u ostalom na ovu okolnost naše državne zastupnike, kojim nemože nitko usta začepiti i kojim smo prijavili ovaj dogodjaj.

Doktor svekupnoga pučtva u 27 godini života, neoženjen, zdrav bez poroke, kotarski lječnik u Hrvatskoj, vješt osim materinskomu hrvatskomu takodjer njemačkomu i prilično talijanskomu jeziku, javlja u zadarskom „Nar. Listu", da želi nastupiti lječničku službu u Dalmaciji ili Istri, najradje u kojem primorskom mjestu. Službovao je godinu dana u bolnici. Njegov naslov može se dobiti kod uprave „Narodnoga Lista" u Zadru. Upozorujemo ovim naše obćine na toga g. lječnika.

Divljačka navala na trščansko-koparskoga biskupa presvj. g. dra. Ivana Glavinu. U zadnjem broju porečkoga listića „L' Istria" nalazimo na uvodnom mjestu stupca dugački članak pod naslovom: „Il Vescovo e la Diocesi di Trieste-Capodistria", kojim se upravo divljački napada na pastirsko djelovanje presvj. biskupa koparsko-trščanskoga. Ono „slavno" uredničtvo nanizalo je laž do laži, klevetu do klevete, ter na temelju toga udara takvim načinom na našega nadpastira, da što takova nismo već davna niti protiv najobičnijim ljudem u najnižih časopisih čitali. Trščanski listovi, koji rado pretiskaju iz porečkoga listića sve, što se piše proti našim svećenikom, nisu se usudili niti spomenuti rečenoga članka. Oni se valjda stide za poreč-koga druga, il se boje naše cenzure, koja nebi zaisto nikomu i nikada doxvolila, da priobći ovdje onakav članak.

Mi se dobro sjećamo kako nam bijaše pred dvie godine list opetovno zaplienjen, jer smo se usudili priobćiti činjenice proti porečko-puljskomu biskupu, velimo činjenice, koje smo pripravni i danas svjedočanstvom podkrepiti. Mi imademo i danas takvih činjenicah u izobilju, al ih obzirom na naše tiskovne odnošaje priobćiti nesmijemo.

Radi toga zavidjamo upravo porečkomu listiću, koji može nesamo bezkažnjeno grditi i napadati sve i svakoga, već koji uživa dapače baš francezku slobodu štampe. Evala mu!

Iz Pazina pišu nam 12. t. mj. Imenovanje novoga sudca za ovo mjesto se u cielom kotaru napetošću očekuje. Od toga odvisi naime hoće li one sobane c. k. suda, u kojih bi morao vladati uzoran red, u kojih bi se moralo svakomu dieliti jednako i neizopačeno pravo, odgovarati svojoj svrsi, ili će biti na obćenitu sablazan kao što je to jur sada. Očekivalo se poslje odlazka prijašnjeg sudca, da će se c. k. sud u Pazinu osloboditi onoga načina zatezanja i odgadjanja, te da će biti pojedine stranke čim prije osudami zadovoljene. Nu uzalud! Još sad je mogvće, da hrvatska stranka, koja je već u mjesecu novembru prošle godine podnesla tužbu radi uznemirenja mirnog posjeda proti jednomu šarenjačkih pristaša u Pazinu, čeka na „sentenciju". Dotični sudac tekar sada se je udostajao za 8. junija t. g. pozvati svjedoke.

Pak da to nisu nenaravni odnošaji! Gospodi dakako je svejedno ima li hrvatski kmet svoje puteve — ili ne; pomoći si u ovih okolnostih tako nemože. Doznajemo, da je i sadašnji upravitelj suda medju natjecatelji za sudca u Pazinu. Hoće-li on postići to nenamo; toliko znamo, da naš narod, kojemu je sadašnje stanje već dosadilo, odlučno želi sudca, sposobna u svakom obziru, poznajućega podpunoma hrvatski jezik u pismu i govoru, te da će u napried sastavljanje zapisnika zahtjevati u materinskomu jeziku. Budo li mu se to htjelo zapriečiti, uporabiti će sva zakonita sriedstva — tjerati stvar do najvišeg mjesta, da zadobije svoje pravo.

Opemenuti moramo još, da imade medju poslužnici (fanti) c. k. suda u Pazinu takovih, koji na cesti naše ljude odvraćaju od jedinoga našega odvjetnika g. dr. A. Dukića. Neka i za to znade više sudbene oblasti.

Prvi koncert „Slovanskoga pevskoga društva v Trstu". Kako smo očekivali sakupilo se prošle nedelje na večer u redutnoj dvorani kazališta „Politeama Rossetti" toliko obćinstva, da bijaše postrana dvorana upravo natlačena, te su mnogi morali napinjati ušeta u prostranih dvoranah. Zastupani bijahu svi slojevi našega pučanstva, a na čast budi rečeno našoj inteligenciji, da se je uročila one večeri na koncertu u neobično velikom broju. Uvjereni smo, da toga nitko žaliti neće, jer smo svakomu na licu čitali zadovoljstvo i slast, koju je uživao slušajući milozvučne glasove izvrstnih pjevača i tamburaša. Glavne točke programa t. j. pjev odličnog pjevačice gdje. Strasser-Čehove, te udaranje na glasovir gdje. Podgornik izazvale su silno odobravanje, te moradoše obje umjetnice njekoje točke izvan programa dodati. Odlikovale se takodjer naši dični tamburaši i pjevači, te su morali i jedni i drugi na obći zahtjev njekoje komade opetovati il nove dodati. Na toli sjajnom uspjehu čestitamo iskreno našemu skladnomu pjevačkomu družtvu!

Iz Opatije pišu nam 9. aprila. Da Vam javimo, da Opatija napreduje, stvar je tako jednostavna i već stara, te ju nije treba ponavljati. Kuće i palače danomice niču u svakom kutu, a sila stranaca nas je ovo proljeće pohodila, kako da želi učelomice nadoknaditi slabe poslove prošle krute zime, u kojoj Opatija nije bila kadra navabiti ni treći dio stranske gospode, koja je druge zime ovamo dolazila. Nekoje riečke novinice počele se tužiti na slabu parobrodarsku komunikaciju med našom obalom i Riekom. Mi doduše nismo opazili te slaboće, no ako smo što opazili, bio je nenadani povišak brodarine. Da se zadovolji onim, koji se tuže, družtvo je „Šverljuga i dr." počelo slati u Lovran svoj parobrod dva puta na dan, a ona gospoda misle, da će za sada biti tim izpunjene želje. Prošlog mjeseca nekoji stanovnici Rieke dobavili su iz Mletaka jedan parobrodić na kola i to za vrlo malo novaca. Ova gospoda imaju pohvalnu nakanu, da nadoknade ono, što na našoj obali u komunikacijah manjka. Evala njim! Imati ćemo u Liburniji parobrod skoro svaku dobu. Nu nam se čudno vidi, što je onkov parobrodić uzeo sjajno ime „Società Fiumana di navigazione", opetujemo, da se zaista čudimo, da se u 1891. godini pojavlja riečko družtvo sa jednim parobrodićem još od Fultonove dobe! I to da će brodili med bogatom Riekom i svietskog glasa Opatijom sa svojom okolicom!! Bože moj! šta će reći oni ponositi riečki principali, (koje smo toliko godina služili) i koji su znali svojimi izvrstnimi brodovi takmiti se po cielom svietu! Šta oni sada govore, da njihovo riečko ime „Società Fiumana" ima jedva početi parobrodićem, koji nije imao više obstanka ni u samih Mletcih! a tim je dosta rečeno, jer svi mi znamo, da su za naše doba vazda staro kvarnersko brodove kupovali Mlečići, a sada da Riečani počmu kupovati ono, šta oni odbacuju?! To je žalostno! Smijati će se lukavi i sarkastički Mlečići kako se onaj njihov „izmet" u pomorskom gradu Rieci po novinam hvali! Baš kako da u Kvarneru još parobroda vidili nismo. Kako se govori po Liburniji nisu riečki pomorci ovo družtvo sakupili, nego da je na čelu družtva jedan brijač i jedan „centomestieri", kojim su se pridružila neka gospoda nepomorci. Povukli su u svoje kolo jednoga ili dva pomorca iz Lovrana, ali ova su gospoda na to pristala, da tim pomognu nekog rodjaka. Danas u našoj „borši" za Rtom čuli smo, da se družtvo „Šverljuga i dr." misli združiti sa senjskim družtvom. Bilo kako bilo, svi su znakovi, da se nećemo u Liburniji više tužiti na nestašicu parobrodarske komunikacije. Do vidova! Vaš

Domović.

Iz Dalmacije pišu nam 15. travnja 1891. Činjenica je, da stranka prava nije postavila bila vlastite kandidate prošlih izbora, nego je dapače njezino glasilo preporučilo, da se glasuje za predloženike narodne stranke, da se neki protivnici okoristili razkolom. Činjenica je nadalje, da se je bilo u tu pogibelj dovelo kotar Zadar-Benkovac, te na tom radilo, da prodre drugi predloženik u sjevernim gradovima proti Supuku služeć se pri tom imenom stranke. Predložen bijaše dobričina starac preč. kanonik Vidović, koji se osjeća Hrvatom, ali za svega svoga života nije se bavio politikom, a za stranku će prava bit jamačno začuo zadnjih izbora prvi put. O tome smo smatrali dužnošću obavjestit čitaoce „N. S." no moguć doista, da to postupanje „Katal. Dalmacije", upravo sa stanovišta stranke prava odobrimo. Ona se služila strankom, u kojoj imade članova i drugih vjeroizpovjestih, al koji se svi slažu u jednoj misli. Ovdje dakle neulazi naša sv. vjera, koju moraju cieniti i štovati i inovjernici, a pravi pristaše stranke prava. Da tko zaprieti našoj vjeri znali bi ju svi Hrvati zaštitit i nečekajuć pobudu ma s koje strane. E da, jer je neki zastupnik, tobož slobodoumnih načela, koje nije nikad javno zagovarao il branio; jer je za vrieme dugog, preko dvadesetgodišnjeg načelnikovanja Supukova u Šibeniku neka osoba čula nekog popa, jedino zato netreba ciepati naroda i stvarati posebnu stranku, kao da je malo mutnih pojmova, kao da jih treba još te! To nemože doista biti u interesu hrvatskog naroda. Odavna pisasmo, da dosadašnjim radom naših zastupnika, kao i u obće slavenskih, nemožemo biti zadovoljni, ali kad jim niesmo suprotstavili radikalne kandidate, dužnost nam je bila naći se na mejdanu svi sjedinjeni proti obćem neprijatelju, koji je bio neobično podigao glavu; a uplivat na zastupnike, da se ostave oportunizma, zabranit jim pristup u Hohenwartov klub, u kojem nam nemogu ništa koristna izvojevati. Nadamo se, da će naši zastupnici, kako jim je bilo priporučeno, držati se daleko od toga nesretnoga kluba, a nastojat okolo ustrojenja vlastitog, koji će se odlučnije vladat, a ne budu li — eh! onda odlučnije ustanimo proti njima otvoreno i odlučno; postavimo jim odlučnije protukandidate; ili u dogovoru prije izbora neka izjavi svaki kotar, da ih neće, već da će druge, koji se ne zadovoljavaju mrvicama, koji će podić tamo u Beču, na vidiku Europe, svoj glas za potlačena prava naša, vapeć pravicu, jednakost i slobodu. To je cilj stranke prava, u tome je njezina moć. Nitko se nesmije zamotati u plašt hrvatskog prava, pa kad ga tko ošine, vikati da šiba po hrvatskom pravu. To neide; nova su sada vremena, u kojim se ne gleda na ljusku, koliko na jezgru. Nazivali se politički ljudi kojimgoder imenom, rodoljub će ih štovat ako pošteno rade. A nek nitko ne misli da će koga prestrašit nazivajuć ga narodnjakom. Medju narodnjaci imade poštenih i zaslužnih muževa, koje nemožemo kao ljusku jajeta na dvor bacit. Kad budemo ove mogli zamjenit boljimi, eh, onda će oni milom il silom odstupiti. Radimo dakle i gradimo živo i iztrajno, ta rušitelja naći će se i bez nas.

Iz Kastavštine javljaju nam, da je ovih dana u onih stranah vrlo zahladnilo. Bura da je upravo biesnila kao usried zime, dapače njekud i jače. Vrhunci gora Učke, Lisine i susjednih hrvatskih gora pokriveni da su bielim pokrivačem kano mjeseca jenara. Dne 14. t. m. da je snieżilo sve naokolo čitav dan. Sreća je Bog, da se još trsje ganule nije i da je samo najranije voće štetu trpilo. Svakako bolje, da se izjada sada nego li kasnije kad budemo u cvietu i zelenilu.

Razpisan je natječaj stalne službe ravnajućeg učitelja treće vrsti na mješovitih jednorazrednih pučkih učionah u Sv. Petru u Šumi i Kringi sa hrvatskim nastavnim jezikom a talijanskim kano obvezatnim predmetom. Zahtjeva se i usposobljenje za naknadno poučavanje vjeronauka. — Molbe neka se šalju c. kr. kot. škol. vieću u Pazinu — propisanim putem do uključno 21. aprila.

Gospodarska zadruga „Opatija". Upravu te zadruge moli nas, da priobćimo kako je morala prenesti uručenu skupčinu od dne 24. t. m. u Berseču na dne 23. t. m. u istom mjestu, i to s razloga, što je dne 24. t. m. sajam sv. Jurja, te želi, da članovi zadruge mogu posjetiti sajam, komu će hoće, a da dne 23. što obilnije sudjeluju kod skupčine.

Novi nadbiskup u Zadru. „Narodni List" javlja: Doznajemo iz dobra izvora, da će po svoj prilici bit imenovan nadbiskupom zadarskim i metropolitom dalmatinskim, nadbiskup vrhbosanski g. doktor Stadler.

Zahrana glagoljice. „Narod. Listu" javljaju iz Splita dne 6. tek. da je biskup Nakić zabranio izričeno mladom misniku Benavolu iz Makarske, da prvu misu reče glagoljski. Veliko ogorčenje i nezadovoljstvo zavladalo je radi toga u svećenstvu i u narodu. Po drugi put (prvi put u Tamburovićevu pitanju) zadaje biskup udarac glagoljici. Čujemo, da obćina Makarska ustaje svečano na prosvjed sv. stolici. I splitska će slieditti, a ne smiju izostati ni druge. Radi se o vjeri i narodnom ponosu! Skup gradjana.

Dar Čitaonici. Slavno književno družtvo sv. Jeronima u Zagrebu darovalo je putem svoga povjerenika g. Jakova Kirca u Medulinu „Hrvatskoj Čitaonici" u istom mjestu 38 knjiga raznoga sadržaja. Dočim izričemo ovim toplu zahvalu u ime predsjedničtva „Hrvatske Čitaonice" u Medulinu, preporučamo najtoplije našim čitateljem, da se učlane u družtvo sv. Jeronima, koje izdaje godimice 4—5 knjiga krasnoga sadržaja za samu jednu forintu. Tko pošalje na jednom il na dva puta for. 5, dobiva svo knjige toga družtva dok je živ.

„Messa da Requiem". Hrvatsko pjevačko družtvo „Kolo" u Zagrebu priredilo je u ponedjeljak dne 13. t. m. u prostorijah „Hrvatskoga doma" glasbenu produkciju, prigodom koje se je izvadjalo prekrasno i veličanstveno djelo „Messa da Requiem" od Josipa Verdi-a. Kod izvedbe sudjelovali su iz osobite naklonosti prama družtvu „Kolu" gospodja Leonija Brückl, gdjica Mara Kiseljak, g. Ernesto Cammarota i g. Stjepan pl. Knežević, zatim muški i gospojinski sbor pjev. družtva „Kola" i podpuni orkestar pukovnije nadvojvode Leopolda br. 53. — ukupno do 200 osoba. Pošto bijahu za prvu produkciju već davno prije sva mjesta razprodana priredilo je „Kolo" i drugu produkciju.

Spomenik pjesniku Petru Kanavelića. Primili smo sliedeći poziv, koji hrvatskomu obćinstvu toplo preporučamo: Već godine 1881. obćinsko vieće Korčulansko imenovalo je odbor za podignuće spomenika slavnomu slovinskomu pjesniku Korčulaninu Petru Kanaveliću nalogom, da stane kupiti priloge u tu svrhu. Nego od te nakane odustalo se je u namjeri, da se ne prejudicira sabiranju priloga za spomenike Kačića i Gundulića, za koje je obćina Korčulanska priniela odmah svotu i to 100 forinta za prvoga a 60 za drugoga. Sad gore spomenuti razlog prestao je. Petar Kanavelić, rodjen godine 1612. u Korčuli, a preminuo god. 1690., opjeva u dugoj pjesmi život sv. Ivana Trogirskoga i kralja Kolomana, te ju posveti caru Josipu. Prevede slovinskim stihom „Il pastor fido" od Guarinia i nekoliko pjevanja iz „Gerusalemme Liberata" Torquta Tassa; osim toga napiše dramu „Zorislavu", ali je nesvrši. Spjevao je u pohvalu Ivanića Sobjeskoga kralja Poljačkoga, oslobodittelja Beča dvie pjesme. Osim rečenih djela, izdao je i sliedeća: 1. Muka Gospodinova. Tragedija. 2. Ljubav obraćena u mrzost. 3. Grad Dubrovnik u treśnji g. 1667. 4. Sulla liberazione di Vienna ode italiana a Benedetto Stay. 5 Dubrov-

nik oslobodjen od haraca g. 1605. 6. Recordare Domine quid acciderit nobis. Prevod. 7. Vila zlamenita. 8. Trstjenko pastjer u veselju g. 1663. 9. Tobia. Parafrazi iz pisma svetoga. 10. Ave Maris Stella. Zdravo morska zvizdo mila. 11. Uspomen ljubežljiva. 12. Mala kronika. 13. Andro Štitikeca (komedija). 14. Skup pjesnih bogomilih itd.

Podpisani časti se usljed dozvole 25. febrara 1891. br. 6355 od kr. dalm.-hrv.-slav. zemaljske vlade u Zagrebu, da pozove sve ljubitelje i štovatelje naše knjige, da dostavljaju prinose uredničtvu „Obzora", koji će jih odboru na Korčuli privadjati.

Unapried se opominje, da će se dobrovoljni prinosi, što no budu stizali, ulagati za sad u blagajnu ovomjestne zajamne vjeresije. — Za odbor podignuća spomenika Petru Kanavelicu. U Korčuli dne 28. marca 1891. — Predsjednik: Rafo Arneri.

Listnica uredničtva.

Gospodi dopisnikom iz Lindara, Buzeta, Štinjana, Tara itd. drugi put, jer nam za danas nedostaje prostora.

G. „Pjesniku" doposlane nam „pjesme" pod naslovom: „I o s l u se može pjevat" iskreno savjetujemo, da se kani rdjava posla, jer je škoda crnila, pera, hartije i poštarskih maraka.

Listnica uprave.

Gosp. M. B Broklin. Primismo u redu dne 27. jenara 1891. for. 5. Prijateljski Vam odzdrav!

Poslali su nam nadalje od 6. jenara t. g. predplatu za „N. Sl." sliedeći: J. P. Bogomolje f. 1, S. P. Lošinj f. 5, Kašt. Sloga Novi f. 2.50, Čit. Lokve for. 1.25, Čit. Bovec for. 1.25, M. V. Kastav (oglas) for. 2, V. A. Ližnjan f. 2, G. M. Medulin f. 2, Equitabel Trst (oglas) for. 2, Š. V. Prezid f. 5, Čit. Ogulin f. 5, M. F. Iquique f. 6, Nar. Dom Rakar for. 2, M. A. Breza f. 2, T. A. Kopar f. 1, O. J. Korte f. 2.50, M. I. Vivodina for. 2, K. Fr. Pazin f. 2.50, K. F. Pula f. 5, M. M. Beli for 2.50, R. F. Malinska f. 2, I. A. Sinj for. 5, L. I. Vrgorac for 2. T. I. Zagreb for. 5, J. A. Beč f. 5, B. I. Pičan for. 15, Br. podp. dr. Gorica for. 2, N. O. H Pazin f. 3, G. N Omišalj for. 5, H. N. Gržane for. 2, R. N. Lošinj f. 2, K. V. sv. Matej for. 2.50 Br. dr. Podgrad f. 2.50, R. N. Sunger f. 2, K. J Jelšane for. 2.50, S. J. Zabič for. 2, D A Krk f. 1, Č. A. Dobrinj for. 1, J. M. Malinska for. 2.50, B. K. Raška for. 1, L. J. Karkavce (oglas i predpl.) f. 6, V. I Pazin (oglas) for. 12. (Sliedi.)

Lutrijski brojevi

Dne 11. aprila.

Beč	90	43	76	14	80
Grac	88	22	75	79	29
Temešvar	50	80	27	73	40
Innsbruck	72	20	7	29	51

Dne 15. aprila.

Brno	9	35	58	88	8

Prodaje se odmah

za gotov novac ili na dug uz garanciju kuća sa štajom i dvorištem, poznata pod imenom **„Baraka"** sa obsežnom oranicom u liepu položaju kod ceste u blizini Buzeta. — Potanje obaviesti daje Jakov Prelog u Buzetu (Istra).

Dr. Oskar pl. Fischer

lječnik-kirurg-operater. 1—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za trenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Leg. br. 10, II. kat.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može usljed usavršenih sposobnostih strojeva, te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koje će stupiti u krispost prvoga junija t. g. prusiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorašne „Passerette" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Arturo Faxini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursića-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vecchio. 1—21

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, dirane (naslonjače), štramace (ranjkuša) uz cienе, koje izključuju svaku konkurenca. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 1—21

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—17 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Doskin za visoko srećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livre; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4 14 fol.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste vunene suknene tvari nipošto jeftine cvanje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno mišleći čavjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prazna štedparija, kad tvrtke sa sukonom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzorka od komada, nipošto od ostataka; zakone takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarske pouzetje preko 10 for. franko. 10—24

Dopisuje u njemačkom, mađjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jeziku.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izčaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pellich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 20—52

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je skladom upravo izašlo:

Moje

liečenje vodom.

Prokušano kroz

više od trideset godina

i napisano, da se po njem

lieče bolesti i sačuva zdravlje

od

Sebastiana Kneipp-a

župnika u Wörishofen.

10 - 6 Preveo

Profesor dr. Antun Lobmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje poštanom zapuznicom 1 for. 35 nč., dobiti će knjigu franco.

Duševnu i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi **to je župnik Sebastian Kneipp u Wörishofen.**

Njegovo djelo „Liečenje vodom", koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je razširenо u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se ònjim posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u kr. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečiti bolest" kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 **na Rieci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 4—10

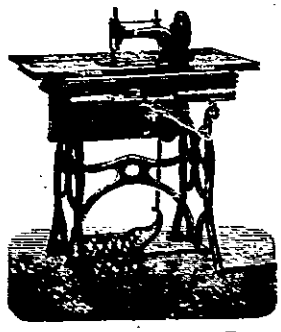

Petar Braido

mekanički kovač 2—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske stroje po	for. 36
„ sredaje „	„ 45
Strojevi Titania „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koja radnja mekanička Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pezzo bianco br. 3 u Trstu.

Konkurs „1891"

2 gl. 65 kr.

Najfinejša žepna ura!!

ZASTONJ

dobi vsak naročnik še jako fino

verižico 6—1

Jedna najvećih švicarskih tvornic za ure ustavila je izplaćevanja ter mi je izročila razprodajevje ostale velikanske zaloge teh ur za samo ceno, kojo stane delo.

2 gld. 65 kr.

stane samo delo take ure! torej je to prilika, ki se redko kedaj pokvdi, ako ne tako uro, ki je trikrat toliko vredna! prepustim vsakemu za neznaten denar

2 gld. 65 kr.

in poseče kot present priloženo fino verižico zastonj! Požurite se, dokler jih je še kaj! Razpošilja se po poštnem povzetji. Naroča se lehko z dopisnico! 6—1

Prva in največja zaloga ur

(Tvrdka Carl Pollack)

Dunaj, II/2 Novaragasse 43.

30 - 16 **Marijaceljske želudačne**

KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anđela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom.

Ciena male boce 40, velike 70 avč

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnih.

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—1

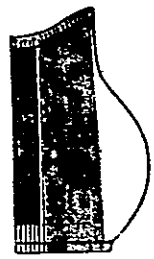

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckselove strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju. strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalnice. **tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja. **vinske sisaljke. spreme za konobu**, sisaljke za vodu. okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko. dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

II. Praterstrasse br. 78. 6—20

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

!!! POSUDE !!!

Plemićem, visokim osobam, vlastnikom kuća i posjeda, činovnikom, šabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. 1000 dalje sve do najviše svote. 21—25

Za uložene vriednostne papire do 85%.

Pobliže viesti iz prijaznosti kod višeg nadzornika J. Klein, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.

Tajnost zajamčena!

Tiskara Dolenc.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandic.

Broj 17. U Trstu 23. aprila 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cieloj arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Kebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 3 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 1½ i 1 na pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nala z se u Via Caritatis br. 25

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste malo stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izjava

hrvatskih i slovenskih zastupnika na carevinskom vieću.

Hrvatski i slovenski državni zastupnici stupajući u Hohenwartov klub izdali su na narod ovu izjavu:

Zastupnici slovenskoga i hrvatskoga naroda u državnom saboru, uvažujuć narodne koristi te obzirom na poteškoće, izvirajuće iz sadanjega političkoga položaja, posavjetovali su se glede smjera i načina svoga postupanja, te su po stvarnom i temeljitom razpravljanju konačno dospjeli do jednoglasnih zaključaka, po kojih će unapried urediti svoje parlamentarno djelovanje. Jednoglasno i sa svih strana izjavila se je pri razgovoru zastupnika potreba, da se medju državnimi zastupnici obijuh naroda ustanovi i obdrži tjesna sveza, kojoj bude cilj, da se skupa posavjetuju i razpravljaju sva važnija politička pitanja, tičuća se obih bratskih naroda, sjediniti se o potrebnih koracih, te medju sobom dogovarati se o sredstvih i načinih, s kojimi bi se stvoreni zaključci dali oživotviti.

Ob obliku spomenute sveze bila je obširna i svestrana razprava. Razpravljalo se je pitanje, ne bi li kazalo, da se zastupnici dalmatinski, istarsko-hrvatski i slovenski sdruže u posebnu samostalnu skupinu, koju bi okrstili „slovensko-hrvatski klub". Priznavalo se je, da bi ova sveza posvema godila vrućoj narodnoj želji, koji po svojoj pravici u tjesnom približavanju obih srodnih naroda vidi poročanstvo našega obstanka i naprodka. Jer u sadanjih prilika nije ni misliti na ostvarenje slavenskoga kluba, a ima mnogo razloga, radi kojih ide svakako prednost samostalnomu slovensko-hrvatskomu klubu pred svakom drugom svezom, koja obsiže parlamentarne zastupnike slovenskoga i hrvatskoga naroda. Usljed toga stavio je pri razgovoru jedan od zastupnika predlog, da se ustanovi za postignuće zakonitih prava slovenskoga i hrvatskoga naroda takov klub, a predlog njegov podupreli su neki od drugova.

Ali naravno je, da zastupnici, za svoje korake odgovorni svojemu narodu i svojoj savjesti, nisu mogli a nisu ni smjeli prezirati takve okolnosti, koje se opiru praktičnom izvršenju tih prava. Prevladalo je uspokon mnienje, da bi u sadanjih prilikah ustanovljenje samostalne skupine više škodilo nego koristilo. Govorilo se je, da bi ova osnova samo pospješila moć njemačke ljevice, da si prisvoje vladu u našoj državnoj polovici, jer proti velikom klubu ljevice, brojećemu 109 članova i proti velikoj narodnoj skupini Poljaka razdrobljena bi bila ostala desnica na malobrojne i usljed toga na maloupljivne frakcije.

U trenutku kada je sve zavisno od toga, da se stane na put vladolhlepnim njemačkim ljevičarom, poslanici slovenski i hrvatski nisu htjeli, da bi oni sami uništili blagotvorni upliv kojega imademo u velikom klubu, u kojem su združene razne narodne i političke skupine prvašnje državne saborske većine. A posebnim svojim težnjam težko da bi koristili, kad bi se sdružili u svoj poseban klub. Samostalan takov klub mogao bi brojiti najviše 20 do 22 glasa, a teško bi očutio svoju malobrojnost kod prevažnih izbora u odsjeke. Ako pristupe naši poslanici jednom izmedju velikih klubova koji si, kako je poznato, medju sobom razdiele mjesta u odsjecih, posve je naravno, da se za svaki odsjek takodjer njima odkaže primjeran broj članova.

Kada ih nebi bilo u tako mnogobrojnoj skupini, morali bi upravo prosjačiti oko velikih frakcijah, da im se u ovom ili onom odsjeku pokloni mali prostorčić. I ako se obzir uzme na riešenje naših narodnih težnja, na ostvarenje narodne jednakopravnosti, sudi je, da se bude već dalo postići, ako se slovenski i hrvatski zastupnici priključe velikomu klubu, koji im po svojih, jasno izraženih načelih i po svojoj sastavi nudja sjegurnost, da će lojalno podupirati njihove opravdane vjerske, narodne i gospodarske zahtjeve.

Političar treba uplivnih saveznika, ako hoće, da prodre sa svojimi nazori: usljed toga jasno je, da bdd u zakonodavnom, bud u upravnom obziru koristniji je pristup u jednu izmedju mjerodavnih velikih skupina, nego biti osamljen u razmjerno malobrojnom slovensko-hrvatskom kluhu. Uvažujuć ove znamenite razloge, zaključili su zastupnici vaši, da pristupe novo ustanovljenom „klubu konservativaca" u kojem su i onako združeni naši prijašnji saveznici: njemački konzervativci, češki veliki posjed i autonomisti bukovinski. Tomu, velikom većinom stvorenom zaključku pridružili su se takodjer i oni zastupnici, koji su prije predlagali i zagovarali, da se ustanovi samostalni slovensko-hrvatski klub.

Vaši zastupnici stupiše takodjer u „klub konservativaca". Tada stupivši u tu veliku skupinu ustanovili su svoju tjesnu organičnu svezu i oni će je održati, usko medju sobom sjedinjeni i dobro pripravljeni u temeljitom prijateljskom razmatranju naših političkih pitanja oni će zastupati naše narodne koristi u klubu konservativaca, te s njegovom pomoću i nadjuć se, da im neće manjkati podpore od zastupnika svih drugih bratskih naroda; oni će braniti svoju narodnu stvar sa dvostrukom odlučnošću u parlamentu i protiva vladi. Oni su jasno naznačili svoj program i izjavu, koju su prije svoga pristupa predali klubu konservativaca.

Izjava glasi:

„Zastupnici slovenskoga i hrvatskoga naroda u državnom saboru izjavljuju, da pristupaju klubu konservativaca pridržavajuć si najtjesniju medjusobnu svezu, tvrdo osvjedočeni:

da će on krepko podupirati želje, koje smjeraju na to, da Hrvati i Slovenci dobiju svoju narodnu ravnopravnost.

dalje očekujuć:

da će se pri sastavljanju odsjeka takodjer obzirati i na slovenske i hrvatske zastupnike, koji pripadaju klubu konservativaca; da će njihovom izboru u odsjecih dati razmjerno zastupanje i dozvoliti im, da sami izsberu članove za odsjek, koji im u svakom slučaju pripadaju".

Klub je konservativaca primio tu izjavu, a naši zastupnici ravnati će se dosljedno i uztrajno, po onih težnjah, iz kojih se je ta izjava rodila i pouzdano se obraćaju slovenskomu i hrvatskomu narodu, pozivajuć jih, da svi podupiru njihove dobro promišljene namjere na korist domovini i uspjeh našoj budućnosti.

U Beču, 13. travnja 1891.

Naši prosvjedi (protesti).

(Nastavak).

Prvi prosvjed glasi:

Visoko carevinsko vieće!

Proti izboru jednog državnog zastupnika za izvanjski izborni kotar Poreč (politički kotari Poreč, Pula i Kopar), obavljenom dne 4. marča 1891. u Vodnjanu za politički kotar Pula, u Kopru i Poreču za istoimene političke kotare, podastiru podpisani sliedeći

Prosvjed.

I. Izborni čin u Kopru.

Za izvanjsku poreznu občinu Lazaret, koja je spojena sa mjestnom občinom grada Kopra, izabrano bijaše pet izbornika (fiducijara) medju kojimi i dr. Madonizza — od kojih stanuju 4 u samom gradu Kopru, te skoprem posjednici u izvanjskih občinah, imali su pravo izbora samo u gradskom izborničtvu, nipošto pako u izvanjskih občinah, te usljed toga i na temelju jasne ustanove odsjeka 4. §. 17. izbornoga reda za državni sabor, nemogu biti birani za izbornike.

Iz izbornih spisa mora biti razvidno, jer odgovara istini, da su koli izbornik dr. Madonizza toli ostala tri spomenuta izbornika izvanjske občine Kopra, dali svoje glasove kandidatu Tomaža Vergottini. Okolnost pako, što je izborna komisija, u Kopru spomenuta četvoricu bez prigovora k izboru pripustila, neukida materijalnu nevaljanost toga izbora, pošto nije dotična komisija, zastojeća od slavenske većine izbornika, držeći se ustanovah svoga djelokruga, proti istovjetnosti rečenih osoba ništa prigovoriti imala, bivši si sviestna, da pripada samo ovoj visokoj kući — nipošto njoj — pravo odlučivati o povriedi zakona, počinjenoj od političke oblasti tim, što je izdala legitimacije dru. Madonizzi i trim drugim izbornikom, koji neimaju pravo izbora u ovom izbornom tielu. —

Ova četiri zakonito nevaljana glasa mora se bez dvojbe od ukupnog broja (93) glasova, koji bijahu predani za dra. Tomaža Vergottini, odbiti; radi toga ima se smatrati, da je od svih u sva tri izborna mjesta za dra. Tomaža Vergottini predanih glasova i neobazirući se na sve ostale povriede prava, o kojih će

PODLISTAK.

Beli na otoku Cresu.

Dok nije došao kao kapelan, onda kao upravitelj plovanije u Beli (Caisole) ona hrvatska perjanica, pop Miho Mužina, koji je na žalost creskih Talijanaša postao ondje i župnikom, po Istri je a cielo malo tko znao, gdje je i što je Beli. Ja sam bio u tom mjestancu više puta. Malo je to mjesto na visokom briegu više mora nasuprot otoku Krku, a vidi se iz Rieke i sa svakog višeg mjesta hrvatskog Primorja, te se može reći, da se Beli „bieli" poput galeba. Premda Beli ne broji ni 800 duša, opet je to jedno od najstarijih mjesta na otoku creskom. Ondje se našlo više rimskih novaca i napisa, koje je već g. 1771. priobćio učeni Talijanac Alberto Fortis u djelcu: „Saggio d' osservazioni sopra l' isola di Cherso ed Osero". Moguće je, da su to mjesto utemeljili Rimljani. U srednjem vieku bijaše Beli ograđjeno i utvrđjeno mjesto. Sadašnja kuća vlastelina Nikole Petrisa bijaše od vajkada gospodski dvor, izpod kojega su ogromna presvodjena vrata, kojimi se i sada ulazi u Beli sa strane kopna. Sadanji gospodar našao je, pregradjujuć kuću i napis od g. 1420. — kako mu se čini — ali ga je onda uništio!

U Belcm je uviek cvala hrvatska glagolica; tu se je našlo više glagolskih listina od XIV.—XVI. vieka. Glagolsku službu božju opet je obnovio vriedni župnik Mužina. U crkvi pjeva sav puk, muško i žensko; kadkada ciela crkva unisono, a kadkada muškarci sami, a ženske same. Svi seljaci znadu na pamet litanije, slava, vernju, svet itd.

Beljanke su liepe žene; muškarci su srednjeg stasa ali vrlo krepki. Vidja se podosta crnka. Oko Belega ima plodne zemlje i krasnih šuma, osobito prema Glavini; ali što je bolje, pripada creskoj vlasteli: Petrisom, Mojsom, Zadrom itd. Ta su gospoda jedini njegovatelji talijanštine u onih stranah. Kako imadu Beljani malo svoje zemlje, dosta slabo živu, premda im zemlja svačim rodi. Radi toga se bave mnogo i ribarstvom. Žita im ne urodi mnogo pa zato prodavaju po Krku voće (jabuke, kostanj, trešnje), vunu, sir i slane ribe, ili za te proizvode dobivaju u zamjenu ječam, kukuruz itd. Najveći im je prihod od stoke; dobiju štogod i od drva. Vina i ulja neima za izvoz. Siromašniji ljudi žive u mrčajvoj nadnici. Cesti neima ni traga, a putevi su vrlo loši, jer se Beljani i drugi otočani mogu pohvaliti, da se za njih ne brine ni občina ni druge oblasti, izuzevši za — plaćanje. Viši činovnici onamo nikada ne zalaze. Pravih vozova i neima, jer ih nebi mogli vući po onih strmcih ni volovi ni konji. To su kao nekakvi koši sa dva kola te se stražnji kraj vuče po zemlji. Konji su riedki, no će biti više mulaca i oslića. Beljani imadu liep broj ladjica za ribarenje i večih ladja, kojimi putuju na Krk i u Rieku, kamo vozc drva i druge proizvode. Premda je more Beljanom osobito vrelo dobitka, opet neimaju nikakove luke te su prisiljeni, kada se vrate kući, povući svoje ladje na žal, jer bi ih more razbilo. Beljani su, odkada je ondje župnik gosp. Mužina, napisali dosta molba, da im dozvoli podignuti mul; zauzeo se za tu stvar i dični dr. Vitezić u Beču i u Trstu, ali bez uspjeha. Do sada se samo mjerilo, a ništa učinilo! A treba znati, da bi se ondje dala urediti luka s malim troškom, jer nije potreban nego lukobran.

Kako mjesto Beli spada pod grad Cres, gdje je sielo zajedničke občine, nisu se gospoda creska nikada starala oko svojih „vanjskih". Da nije bilo rodoljubja, bilo bi nestalo i pripomoćne beljske škole, jer občina creska voli da ne bude nikakovih škola nego da budu hrvatske. Nije čudo, ako se nalazi u Belom razmjerno malo starijih ljudi, koji znadu čitati; a koliko ljudi pamte nije ni jedan Beljanin učio više škole. To je boljelo sadašnjeg župnika pa je odvec na Rieku najprije jednog pa onda još dva siromašna Beljanića, koji sada njegovim nastojanjem i zauzimanjem polaze hrvatsku riečku gimnaziju.

Pored svega toga u Belom nije — hvala župniku — nestalo hrvatske sviesti, premda ju stežu gospoda iz Cresa, koja su odavna prionula za talijanski jezik, širen svuda najprije od mletačke, a kašnje od tršćanske vlade. Osorski biskupi, kako je poznato, nastojahu ukinuti slavensku liturgiju, što im je pošlo dobrahno za rukom. Pod naredbom osorskog kneza Jerolima Zane od g. 1611., kojom se zabranjuje crkvenim bratovšćinam, da bilježe račune glagolskim pismom, te se nalaže da budu pisani unapried talijanski, dolazi podpisan Pentius de Petris i Jacobus Columbis — bez sumnje creska gospoda. Kakov duh oživljuje creske vlastelinčiće najljepše pokazuje i ovo: sinovi Mojsea prozvaše svoj stan „konec" na creskoj Glavini: Sadova i Solferino! Od tih je ljudi valjda potjecao i creski fratar Nikola Mozes, koji u XVI. vieku htjede trgovati sa svojim tobožnjim prevodom sv. pisma.

U ono je naime vrieme gotovo ciela Istra pristajala uz protestantski pokret, a istaknuše se osobito biskup puljski Ivan Vergar i njegov brat, tršćanski biskup Pavao Petar Vergar, glasoviti učenjak Mate Franković (Flacius Illyricus) iz Labina, napokon Stjepan Istranin Konzul iz Buzeta, koji je najviše radio na književnom polju. Hrvatski protestanti nastojali su, da prevedu na hrvatski cielo sveto pismo, a nudio je svoj prevod i fratar Nikola Mozes iz Cresa, ali je zato zahtievao malenkost — biskupiju tršćansku ili pićansku! Medjutim Mozesova prievoda nije nitko vidio, jer ga bez sumnje nije nikada ni bilo. (Konac sliedi).

biti veće nego samo 89 valjanih glasova.

Slavenski kandidat dr. M. Laginja dobio je naprotiv i po takvom postupanju izborne komisije kod prvog izbora 93, a kod drugoga 91 nepreporuh glasova.

Ovoga se dakle ima smatrati, da je zakonito izabran, te neima ni najmanje dvojbe, da će visoka kuća već iz navedenog razloga proglasiti izbor dra. Tomaža Vergottini nevaljanim, a dra. M. Laginju kao zakonito izabranoga zastupnika u smislu zadnjeg odsjeka §. 3. zak. 12. maja 1873. broj 94. D. Z. L. putem visokoga predsjedništva pozvati, da unidje u carevinsko vieće.

II. Izborni čin u Vodnjanu.

Pritužitelji misle, da moraju već ovdje spomenuti, da dočim nije izborna komisija u Kopru, sastojeća po većini od slavenskih izbornika, opredielјeni njoj djelokrug niti najmanje prekoračila, to se na žalost nemože kazati od izborne komisije u Vodnjanu, sastojeće isključivo od pristaša talijanske stranke.

Ova je isključila bez ikakvog zakonitog temelja kod prvoga izbora dva izbornika slavenske stranke, koji so htjeli glasovati za dra. M. Laginju, i to

1. izbornika Antona Vitasovića pok. Antona iz Marčane (mjestna občina Vodnjan) pod izlikom, da nije stalno ustanovljena istovjetnost njegove osobe, pošto nije u njegovoj legitimaciji naveden i njegov nadimak „Carlin“.

Spominjemo odmah ovdje, da neima u mjestu Marčani nijednoga drugoga, osim ovoga, koji nosi dodjše pučki nadimak „Carlin“, po imenu Antona Vitasovića pok. Antona;

2. izbornika Silian Antona pok. Ivana iz Marčane pod izlikom, da neima pasivnoga izbornoga prava, pošto je unešen u izbornu listu zajedno sa svojim bratom. Ova izlika je tim manje zakonito opravdana budući da već sama polovica poreza propisanoga Silianu Antonu i njegovu bratu iznaša godimice preko 5 for. dočim je kod nas kakvo zajedničko glasovanje izbornika posve neposnato. Nije se u ostalom pobijalo istovjetnost Silian Antona, te se neproteže prigovor proti njegovu pravu izbora na koji izgubljeni zakonski propis, poslije ustanovljenja izborne listine (§ 36 lit. c. odsj. 2); tim da ga je komisija odbacila prekoračila je dakle i u ovom slučaju zakonom njoj propisani djelokrug. Kad i bi se moglo takav postupak izborne komisije smatrati kano posliedicu nepoznavanja zakona i kao nevaljano tumačenje istoga, to se njezin postupak kod drugoga izbora mora smatrati za samovoljnu i hotimičnu povriedu zakona.

Pošto je odpala polag računa izbornoga komesara u glavnom izbornom mjestu Poreču kod prvog izbora na svakoga od dvojice kandidata upravo polovica predanih glasova, te usljed toga nastala jednakost glasova za oba kandidata, mislio je on, da valja iznova glasovati te je i naložio, da se opet glasuje.

Ovaj nalog nebijaše na zakonu utemeljen, pošto se nije moglo nikako predpostaviti uži izbor, te usljed toga bila bi morala u smislu zadnjeg odsjeka § 50 izbornoga reda medju obimi kandidati odlučiti srećka. (Sliedi.)

Jubilarna izložba u Zagrebu.

„Viesti, koje nam dolaze iz liepe hrvatske prestolnice o pripravah za izložbu, koju priredjuje uz izdašnu pomoć vlade i plemenitu podporu svih otačbeničkih hrvatskih občina i pojedinaca — zasluženo hrvatsko gospodarsko društvo — osobito su ugodne i vesele za svakoga, komu je do časti naše narodnosti i do naše budućnosti.

Ovih dana primili smo tloris izložbe, te smo se uvjerili, da je izložba zasnovana prekrasno.

O tom nas medjutim najljepše podkriepljuje pisanje stranoga novinstva, koje se bavi tim pitanjem.

Obćenito je mnienje, da će hrvatska izložba biti na čast našoj zajedničkoj domovini Hrvatskoj.

Veseli nas što smo opazili, da će bosansko-hrvatska zemaljska vlada sagraditi posebni paviljon Bosne i Hercegovine, da se tako pokaže i ona na izložbi posestrime Hrvatske.

Na tlerisu cielo izložbe opredjeljeno je mjesto i za paviljon kraljevine Dalmacije. A kako nam javljaju iz Zagreba, odanle se očekuje, da će biti naše pokrajina ta koljevka hrvatskog naroda — takodjer dostojno zastupana, te je odlučio esekutivni odbor viećati, kako što valja odrediti, da bude posestrima kraljevina Dalmacija zastupana posebno.

Sada pošto su izbori dovršeni i vriemo ako i kratko, nije osavim odmaklo: uhvatimo se u kolo i nastojmo, kako da Dalmacija ne zaostane za posestrinom Bosnom i Hercegovinom.

Posebnih poziva nije hrvatski izložbeni odbor pravio i niti ako.

Svatko je dakle pozvan, komu je do naše narodne časti i do probitaka i napredka u gospodarskom il materijalnom pogledu.

Dalmacija je bogata svačim te se odlikuje mnogim prirodnim darovima. — Uvjereni smo, da bi se mogla dostojno iztaći na zagrebačkoj izložbi, tim većma kad se baš sa strane izložbenoga odbora čini sve i dolazi u susret, da bude naša Dalmacija odlikovana.

Mi smo već jedared pred koja dva mjeseca iztakli sve razloge i to odlučne razloge, koji su govorili u prilog, da bude Dalmacija skupno zastupana u Zagrebu.

Nije nužde opetovati ove razloge. Mislimo, da je dovoljno spomenuti, da nam je dužnost već i narodnost gledišta, da iztaknemo naše narodno jedinstvo na prosvjetno-kulturnom polju, kad nam bo nije moguće na političkom. Za to na rad braćo u Dalmaciji. Javite mnogobrojni svoje sudjelovanje na hrvatskoj izložbi u Zagrebu. To zahtjeva u prvom redu naše narodno jedinstvo, a zatim opet i sami narodno gospodarstveni probitci naše pokrajine.

Vrieme je kratko — na odlučnim i savjestnim nastojanjem postići ćemo se mnogo“.

Tako spljetski „Narod“, a mi izrazujemo živu želju, da bi i naša Istra bar njekoliko bila zastupana.

Pogled po svietu.

Trst, dne 22. aprila 1891.

Austro-Ugarska: Na prvom mjestu današnjega lista donašamo u cielini izjavu hrvatskih i slovenskih zastupnika na carevinskom vieću, kojom tumače razloge, radi kojih su stupili u konservativni klub. Pošto bijaše ta izjava jur prevedena iz slovenskih časopisu i tiskana, dobismo ravno iz Beča hrvatsku izjavu, koja je u glavnom posve jednaka onoj, što ju mi donašamo. Iskreno govoreć moramo izjaviti, da nas ta izjava nezadovoljava posve, jer bismo bili radje vidili slovenske i hrvatske zastupnike u samostalnom klubu, ili ako to nije išlo, u klubu českih zastupnika, gdje bi bili bez dvojbe većma na svojem mjestu nego li su sada medju Niemci i drugimi narodnostmi. Zajedno sa Mladočesi sačinjavali bi bili velik klub od 58—60 zastupnika, a takav klub bio bi čisto slavenski. U izjavi čitamo, da su njekoji zastupnici odlučno zahtjevali ustrojenje samostalna kluba, a mi se nadamo, da je bio medju timi prvi i najodlučniji hrvatski zastupnik Istre g. prof. Spinčić, koji se je za takav klub izjavio na skupštini političkoga družtva „Edinost“ i koji je onom prigodom žestoko pobijao nazore onih, koji su bili za pristup naših južnih zastupnika u Hohenwartov klub, u kojem se danas sretno nalaze, jer je Hohenwart predsjednik konservativnoga kluba.

Adresni odbor carevinskoga vieća razpravlja kako da se odgovori adresom na priestolni govor. Niemci ljevičari a na žalost i Poljaci žele, da se adresom odgovori jedino na one točke priestolnoga govora, u kojih se iztiču gospodarstveni predmeti, koje će imati. da rieši novo carevinsko vieće. Ostali slavenski zastupnici kao Klaić, Kaizl, Šuklje itd. zahtjevaju, da bude u adresi spomena i o narodnostnih pitanjih u smislu autonomističkom, o pitanjih, koja tišto napose nas južne Slavene još većma nego li gospodarska.

Hrvatski kraljevinski odbor riešio je svoj zadatak sa istoimenim madjarskim odborom t. j. prieporno pitanje o razteretnoj zakladi. Oppozicijonalne novine tvrde, da su hrvatski odaslanici i ovoga puta žrtvovali narodne interese za volju Madjara odrekav se na štetu svoje domovine prihoda od više milijuna forinti.

Crnagora: Knez Nikola odputovao je ovih dana sa kneginjom Milenom i sa kćerkom, vojvodkinjom Leuchtenberškom put Parizu, gdje će se kneginja dalje liečiti.

Srbija: Nesretni razkraj Milan ili general Obrenović ostavio je svoju domovinu noseć sobom milijun dinara, što ih je unapried digao na račun svoje plaće. On polazi preko Pešte i Beča u Pariz, gdje će imati mnogo prilikah, da potrati onaj milijun dinara. Kraljica Natalija reć bi, da se nekani podvrći zaključku skupščine t. j., da zapusti Srbiju, već da će čekati dok ju silom odvedu.

Rusija: Veliki knez Vladimir Aleksandrović, mladji carev brat, imenovan je glavnim gubernatorom u ruskoj Poljskoj.

Englezka: Iz Londona javljaju, da se je u Portsmouthu pobunila četvrta pukovnija, koja da bijaše upokorena i odsudjena na zatvor u vojarni. Usljed toga, da se je u rečenom gradu sastalo ratno vieće, kojemu predsjeda sin kraljice Viktorije, vojvoda od Connaughta.

Na rastanku

s istarskim prvakom.

Božansko sunce, koje zemska čeda
Toplinom obdan i svjetlinom dvori,
Za goru danka na domaku sjeda,
Da nakon svog se obhoda odmori.

I tvoja, starée, dična glava sieda
Počinka treba, umorena sbori,
S kieh mnoga rod ti ostavila bieda,
I kieh uvedj mu srce domoljubjem gori.

I ne žali! ta savjest ti je jasna
Kô ono sunce, što za goru zadje,
Da rieč ti bila za rod gromoglasna!

Ta blažen koji prenuv se oda sna,
Pod glavom mjesto podložaja krasna
Saije zahvalno da rodz srce nadje!

Anton Terazin.

Franina i Jurina

Fr. Taraski i porečki krajeli i koritari se jade, da nehodimo k sv. maše va Tar, kako da njih skrbi ni maša ni crikva.

Jur. Moraju se jadit, zač kade ni naših ljudi va Taru, nimaju kega špotat i s kim se rugat.

Fr. Vero me neće tamo dva petka vidit, zač su na ulicaicu mojoj Luce brhan razderali, a mane gledaju kako i prasce na sekiru.

Jur. Biš bil malo pametan, da greš mej on krajelski smrad, ter imaš doma crikvu pak se tu pomoli Bogu za lipo zdravlje sebi, a za dobru pamet tarskim i porečkim krajelom i koritarom.

Fr. A vero ću tako storit.

* * *

Fr. Čuja sam brate Jure, da nisu još plaćeni neki oštari na Paljšćini, ki su kuhali palića u vrime izbora i napajali naše predance.

Jur. Govore ja, da čekaju nekega starca iz Štinjana, ki je lizal palića i srkal gospodsko vince, zač da mora on račun podpisat.

Fr. Pak ča su se i starci predali?

Jur. Tako ča ni mislel, da samo babe i dica?

Fr. Ala žalostno je, da se prodaje starac, ki će morat za ki ta dan Bogu račun dat.

Jur. Ter to mu dat žarenjaki i krnjeli dobar ateštat.

Fr. Ja, al ti ateštati nevaljaja tamo gore.

Jur. To valjat tamo dole.

Različite viesti.

Carevinske vieće. Sjednica dne 16. aprila. Na predlog odnosnih odbora, koji su imali izpitati izbore zastupnika, proti kojim nebijaše prosvjeda, priznaju se valjanimi svi ti izbori. Medju njimi dakako da neima dra. Vergottini-a, kojega tobožnji izbor se iznuđa odbora za legitimacije. — Izabire se predsjednika, a kao takav bijaše izabran osamdesetgodišnji starac, al još okretan, Poljak dr. Smolka; za prvoga podpredsjednika ljevičar Niemac Chlumecky, za drugoga konservativac Niemac dr. Kathrein, vele jako pravedan, tako da ga Niemci zovu Ehrenslovene (počastni Slovenac) pošto da je jednom slovenske zahtjeve u vieću zagovarao. Sva trojica se liepo zahvaljuje i obećaje, da će nepristrano i prama dostojanstvu kuće postupati. Izbor traje dugo, pošto moradu sami zastupnici jedan za drugim nositi u žaru glasornice. To vam je cieli obhod, jako sličan „ofru“ nobičajenom u Kranjskoj. Izabire se onda 12 perovodja, koji pak „pero nevode“, nego izmjenice čitaju zapisnike, predloge, upite itd.; i 2 reditelja, koji imadu nastojati, da bude red, izvanjski, u saboraci. Priobćuje se pak, da su prispjeli razni predlozi c. kr. vlade i pojedinih zastupnika, kao i ovih interpelacije. Medju prvimi nalazi se proračun za godinu 1891., koji eto već četvrti mjesec prolazi i za koji peti i šesti mjesec pita ministar provizorij. Dojdbeno je, da li će se u dvih dojdućih mjesecih proračun razpraviti; moglo bi se dogoditi, da se razpravlja zadnje mjesece godine, za koju se proračun glasuje. Medju interpelacijami je i ona Burgstallera, podpisana i od vit. Nabergoja glede opetovanih molbenica državnih činovnika i službenika u Trstu prilikom dignuća slobodne luke.

Sjednica 17. aprila. Čitaju se neke interpelacije i molbenice, kao takodjer u prvom čitanju razni predlozi c. kr. vlade. — Odlučuje se ustanovljenje pojedinih saborskih odbora i broj članova u pojedinih. Neki obstoje od 36 članova, neki od 24, neki od 18, a neki od 15. Ustanovljenje odbora i broja članova predlažo izmjenice jedan, obično načelnik, većih saborskih klubova, kaošto se već prije pogovore i dogovore.

Učiteljski savez. Idućih duhovskih blagdana sastati će se u Trstu slavenski pučki učitelji i učiteljice iz Koruške, Štajerske, Kranjske i Primorja, da se posavjetuju medjusobno i pozabave. Računa se, da će ih doći 250—300. Dolazak u Trst opredielјen je u subotu prije podne, jer će biti istoga dana na večer koncert u krasnom vrtu „Bergera“ pod samim kaštelom. U nedelju jutro u 8 sati biti će skupna pjevana misa kod sv. Antona novoga, poslije sv. mise učiteljska konferenca a kasnije skupni objed.

Tom prigodom doći će u Trst mnogo učitelja i učiteljica, koji nisu još Trsta vidjeli. Jer je pako stanarina i živeć u Trstu prilično skup a učiteljska plaća malena, moli odbor za doček gostova sve slavenske obitelji u Trstu, da bi izvolile uzeti na stan dne 16 i 17 maja po koju učiteljicu ili učitelja. Koji se kani odazvati tomu rodoljubivomu pozivu, neka to priјavi našemu uredničtvu ili uredničtvu „Edinosti“.

O „triumfalnom“ putovanju zemaljskoga kapetana g. M. dra. Campitella po pazinskom političkom kotaru čitamo u posljednjem broju glasila zemaljskoga odbora u Poreču slavne „L'Istria“ koli smješnih toli prestodušnih crtica, kojebismo rado priobćili našim čitateljem, da nam to prostor lista dopušća.

Žalimo što nije donio porečki listić i popis svečanoga „razstanka“ u dičnom Lindaru, što bi bilo bez dvojbe u velike razveselilo g. kapetana!? U ostalom kad su to u Poreču propustili, učiniti ćemo mi svoju dužnost, te priobćiti iz vjerodostojna izvora u budućem broju viest o tom „razstanku“ kojoj će se pak bar naši čitatelji nasmijati.

Iz Brega moćonićke pišu nam 20. aprila. Još do konca t. mj. otvoren je natječaj za moćonićku župu. Koja su

velečastna gospoda za istu molila ili kane moliti, još ne nam nije poznato. niti nemamo nijednoga na misli, nego čekamo mirne duše gospodu molitelje. U petak dne 17. t. m. došao je u Drag mladi Sokrat, zanatom postolar, a u najnovije vrieme trgovac iz Moščenicah, te je odsjeo u krčmi „Al torrente“ donesav sobom nekakvu vrst molbenice ili protesta. Kamo se to odposlao, neznamo, nu govori se, da u tom spisu stoji crno na bielom, da nam se pošalje samo župnika, za kojega neznamo hoće li ga puk. Mladi Sokrat kupio desetak svojih vjernih u dočnu krčmu, koji se tu podpisaše. Govori se dapače, da su se podpisala njekoja djeca samo da bude više podpisa. Ovaj piskarčić u druga sela nije osudio poći, jer je predvidjao što ga čeka, dočim se je u Dragu odvažio, jer dino ovdje imade par svojih privržencika, njim je crkva deveta briga, kao što je i njemu.

Mi se ne čudimo ovomu čovjeku, jer znamo, da je njemu jedina svrha mutiti narod, nego se čudimo onomu svećeniku, (častitomu rodoljubu, koji da je ovlastio (ako u istinu jest) tog čovjeka, našeg narodnog protivnika, da za njega radi. Ako želio dotični gospodin postati našim župnikom, mogao se je obratiti na narod i na njegove prvake, a nipošto pako na zlobne nam neprijatelje naroda i jezika. Ako se dade dakle na koji svećenik u ruke ruke, tad moramo suditi, da nam je i on narodni protivnik kano i onaj, koji ga preporuča. Konačno poručamo našemu Sokratu, da ovdje jedino narod ima pravo birati župnika, kao što će ga i izabrati na dan izbora, koga bude njega volja, a nipošto onoga, koga predlože talijanaške podrepnice i njihovi agitatori.

Glavna skupština. Odbor „Hrv. čitaonice“ u Buzetu razašilje poziv svojim članovom na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 26. t. m. u 5 sati poslije podne u društvenih prostorijah sa slieđećim dnevnim redom: 1. Nagovor predsjednika. 2. Izviešće tajnikovo i blagajnikovo. 3. Izbor novoga odbora. 4. Ini predlozi. — Buzet, 17. aprila 1891. — Za odbor „Hrvatske čitaonice“: dr. Mate Trinajstić v. r., predsjednik.

Iz Kopra pišu nam 20. t. m. Sveta vjera uči nas, da jedan drugomu oprostimo ako želimo, da nam bude oprošteno. Liepo je to i dužni smo se toga držati, jer to Isus zapovieda. Ali kada nam se ponovno i proračunano nanašaju zla, uvriede i krivnje, tada zaslužuje dotičnik kaznu od Boga i ljudi. Takovi zločinci, osobito politički, jesu naši susjedi Talijani. Oni znadu i priznaju (kad su sami) na koji su način poslali svoj zastupnika u Beč; njim je najbolje poznata njihova slava, da je samo oni nazvati moraju „sramotnom“. Pa ipak, pokraj svega toga oni se ne kaju, nego neprekidno lupaju u svojih novinah na nas Slavene. Pa šta više, svoj gnjev najviše izlievaju na svećenike, nazivajući ih svakojakimi pogrdnimi imeni. Tko je uzeo u ruke broj 16. „Naše Sloge“ od ove godine i pročitao članak „Očitovanje“ na koji su se podpisali „Slavenski istarski svećenici“, taj nije mogao drugo nego od srca zavapiti: „Bože! čuješ li izpovied naših svećenika, hoćeš li ih pogledati? Hoćeš li im u pomoći biti, kako ni mogli sami vlast ljute talijanske nepravde na plah potlačenog slavenskog naroda“.

Očitovanje njihovo sasvim je umjereno, jer se drži zakona crkve i svoga uzvišenoga svećeničkoga zvanja. Kao svećenici, nisu mogli drugačije da pišu već držati se uzajamnosti i pomiriteljne struje. Kažu među ostalim, da „ako su svoje stado poučavali, da ih je na to primudila njihova pastirska dužnost“. Nego osim toga primudila ih je i čovječanska dužnost. Jer naši protivnici nemilostno odiraju biedne težake dajući im novaca a trostruko nazad primajući, ubijaju im tjelesnu moć, moreći ih teškim radom, a što je najgore, pretvaraju tom nazivljahu ih „svojimi ljudmi“. Jedino što je još manjkalo jest to, da ih na javnoj dražbi prodaju. Ne znamo, da li se nebi i takovih među njima našlo, da im svećenici na put nestaju, te nedadoše im maha, da dalje tlače biedni slavenski narod. Svećenik je za to pred očima Talijana najgore stvorenje, jer on jim je zasjeo na put i prekrižio prevarne račune. Eto dakle, radi toga što svećenici poučavaju svoj narod, da ide putem sreće svoje, da se kloni onih, koji su ga odavno moralno i materijalno ubijali, danas oni pred timi talijanaši gledaju kao „najeraiji djavao ovoga svieta“. Ali sva piskarenja talijanskih novina, sva razmetanja njihova, ustrašiti neće slavenske svećenike, nego to će im još više dati volje i snage, da neklonu duhom, nego da danom i noću neumorno poučavaju svoje stado, da ide putem, koji će ga do sreće i spasenja dovesti. Zato čuj me narode mučenički, pak si zapamti: Dosta si pod jarmom talijanskim stenjao, dosta si robovao, probudi se iz mrtvila tvoga. Došlo ti je doba, kada možeš samo ako hoćeš, da sa sebe streseš ljute lance, s kojimi si bio okovan. Slušaj svoje svećenike, koje je slavenska majka rodila i koji će Slaveni, kao i ti, umrieti. Njihove savjete slušaj, njih za vodje svoje priznaj. Sve ono što ti oni reku, to im izpuni i onda znaj, da nećeš više robovati, nego da ćeš slobodnim duhom disati. Njih se dakle drži, njih poštuj više svega, pak te sreća mimoići neće, što ti od svega srca želi tvoj Draško.

Na oprez pušači! U nekih prodajah duhana razpačavaju se papirići za smotčice, a ozgora tih papirića staje dvie spojene ruke i nadpis „Pro patria“. Loši su papirići, a po svoj prilici je to porez udaren od bivšeg Crispina „Pro patria“ na pušače. Tko je dakle naš, nek nekupuje takvih papirića, jer bi radio na štetu svoga zdravlja i narodnosti.

Popis pučanstva na otoku Krku. Priobćujemo nekoje podatke od netom obavljenog popisa u razmjeru prema onom ovršenom u godini 1880. u pojedinih občinah.

Občina.		Ukupno stanovništvo		Hrvata		Talijana		Slovenaca		Njemaca	
	1890	1880	1890	1880	1890	1880	1890	1880	1890	1880	1890
Baška	3664	3007	3485	2837	109	67	4	7	6	4	1
Dobrinj	3164	3468	2048	3150	1048	1548	2	2	1	1	1
Dubašnica	3748	2980	2121	2078	1618	902	1	1	2	5	1
Krk	4005	3937	2809	2736	1178	1200	16	11	14	14	1
Omišalj	2069	2236	1700	1836	369	400	1	1	2	2	1
Punat	2167	2077	1501	1501	666	576	1	1	1	1	1
Vrbnik	2377	2509	2301	2509	76	—	1	—	1	—	1
Ukupno	18080	19571	14871	16837	5064	4693	25	21	27	26	6

Po tom izkazu je prirasta pučanstva u Baški 6.63%, u Dobrinju 9.29%, u Dubašnici 6.67% u Krku 6.93%, u Omišlju 8.07%, u Puntu 24.59%, a u Vrbniku 9.08%. Na cielom otoku prirast iznaša 9.8%. Uzrok tako malenom prirastu u svih občinah, izim u puntarskoj, jest taj, što je mnogo svieta išlo u Ameriku ili se nahodi po moru. Obzirom na občevni jezik godine 1880. hrvatsko je pučanstvo iznašalo 90.5%, a talijansko 9.2%, dočim polag popisa od godine 1890. hrvatsko pučanstvo iznaša 92%, a talijansko 7.6%.

Izpražnjene župe u poreško-puljskoj biskupiji. Često primamo tužaljke od našega puka one biskupije, što nemaju stalnih pastira, i od svećenika, što nemogu doći do stalnoga mjesta, već su gonjeni od nemila do nedraga po miloj volji svietskih i crkvenih mogućnika. Današnji nadpastir one biskupije drži se načela, da neće imenovati nijednoga svećenika župnikom, dok ga neupoznade svestrano t. j. dok nepoloži sjajno svoj izpit, da se odriče naroda i narodnosti svoje — ako je slavenske krvi. U šest godina popunjena bijaše jedna jedina župa, a i zato popunjenje kaje se bez dvojbe presvietli biskup, jer dotični gosp. župnik nepuše u krnjesko-talijanaški reg. — Nepopunjenjem župah — kad imade sposobnih svećenika — nanaša se škoda ne samo svećenstvu, nego i samomo puku. Ovaj, neimajuć stalnih postira, već samo prolazne il putujuće svećenike, koji su danas ovdje, sutra ondje — kako se već prohtije kojoj uplivnoj osobi protivne sam stranke — nemože imati prave ljubavi, odanosti i poštovanja do čovjeka, koga može svaki vjetar odpuhnuti. Jedva se takav svećenik priuči puku i prilagodi njegovim običajem i obratno, eto mu dekreta, da se seli u druge kraje. Nu još veća je škoda za takve nestalne ili putujuće svećenike. Po mnogoljetnoj nauci stupi u službu većinom sa praznom kesom. Jedva se udomaćio na jednom mjestu, već se mora spremati za drugo. Time promjenami nesamo, da se nemože materijalno pokrpati, već se događja dapače često, da se mora i dužiti. Kad je već jednom učinio župnički izpit, očekuje nestrpljivo, da se gdjegod stalno nastani, da si poboljša materijalno stanje i da uživa onaj komad kruha, što no mu ga inače pokrareni sviet obično pelinom okvasi, na miru. Jer je pako hvala Bogu malo naših svećenika, koji bi položili spomenuti jur politički izpit dobrim uspjehom, dogadja se, da ostanu župe izpražnjene, a naši svećenici putuju od mjesta do mjesta, baš kako govori sv. pismo o apustolih. Da nisu tužbe našega puka i svećenstva bez razložne neka govore slieđeće činjenice o izpražnjenih župah u onoj biskupiji:

U dekanatu puljskom izpražnjene su župe: Premantura, Pomer, Medulin, Altura, Montić, Lavarike i Stinjan.

U dekanatu labinskom: U Labinu manjkaju tri kanonika i dva kapelana, u Plominu župnik i kapelan.

U dekanatu motovunskom: Kaštelir, Sv. Ivan od Šterne, Vižinada (ovdje neima ni kapelana) i Labinjci.

U dekanatu rodnjanskom: Barbana, Šaina i Jurišći.

Dekanat kanfanarski: u Sanvinčenti župnik Talijan a 3000 hrvatskih župljana nema svećenika.

Dekanat porečki: Vošakulin i Gradina — bez pastira a Fontane bez župnika.

Dekanat rovinjski: Balo i hrvatska kapelanija Kmed.

Pomislimo li sada, da raste ovako malenoj biskupiji, od samo 60 župa, godimice broj izpražnjenih župa, to ćemo do mala dočekati, da neće biti nijednoga hrvatskoga župnika u onoj biskupiji, kako neima sada nijednoga kanonika našega jezika, premda je u toj biskupiji dvie trećine pučanstva hrvatskoga jezika.

Svećenike slavenske krvi čekaju crni dani u poreško-puljskoj biskupiji, al oni će uztrajati na mukotrpnom putu na slavu Boga i na spas roda!

Talijanska divljačtva u Istri. Grad Oprtalj doživio je dne 15. t. m. neizbrisivu sramotu. Gradjani oprtaljski izdali su sami sebi svjedočbu siromaštva — svjedočbu grdne bezobraznosti, razpuštenosti i razuzdanosti. Uz ljage, koje su do sada njihova prsa resile, naprtili su na sebe opet jednu novu, koju nije kadra da opere sva voda oprtaljskih kaljuža. Privikli činom, koji se protive krieposti, pravici i zakonu, naučeni podlim, gnjusnim činom, koje mora izbjegavati svaki iole naobraženi narod — djelom pred kojimi bi pocrvenila i najprostija ulična fakinaža i kojim je naći teško para ni u istih divljaka — nastoje kao za okladu da izvedu što brutalnije čine proti hrvatskim svećenikom. Paklenska zloba i mržnja, koja guje u svojem srcu proti svemu što diše hrvatskim duhom, postigla je 15. t. mj. svoj vrhunac. Divlji napadaji na svećenike hrvatskog roda i jezika u Oprtlju nisu čitateljem „Naše Sloge“ ništa novoga — dosta da spomenemo imena: Jelušić i Šculac. Nu ipak surovi napadaj na svećenstvo hrvatskoga dekanata oprtaljskog dne 15. t. m. nadmašuje bez dvojbe navale na gg. Jelušića i Šculca, budući bijaše zadoje podlo. djelo izvedeno po bielom danu u gradu Oprtlju i poslije velike priprave od cielih 5—6 dana — dakle ne iznenada.

Rečenog dana bijahu naime dočekani u Oprtlju od gradjana svakog stališa i dobe naši svećenici: preč. g. Bottegaro, dekan oprtaljski i č. g. Stefanutti, župeupravitelj Šterne, svaki zasebice: psikanjem, zviždanjem, urlikanjem, grdjenjem — napadnuti blatom jedan i drugi, a posliednji i kamenjem. Da su se imali svećenici ovog dekanata sakupiti dne 15. t. mj. u Oprtlju kod veleč. gosp. župnika Ivića, znali su gradjani oprtaljski već 5—6 dana prije. Da zaprieče njihov dolazak u Oprtalj raznieli su glas po cielom dekanatu, da će biti gori rečeni svećenici napadnuti. Po gradskih zidinah bijahu dan prije toga prilepili plakati sa napisom: „Non volemo preti croati a Portole“. Občinsku glavarstvo obaviestilo je službenim putem veleč. g. župnika Ivića, da javi svećenikom nek ne dolaze u Oprtalj i da čini njega odgovornim za sve što bi se moglo njima dogoditi. Občinski glavar Zonta zaniekao je sakupljenom svećenstvu audienciju u občinskom uredu, gdje mu se je kanilo svećenstvo predstaviti in corpore, da ga pozdravi i da prosvjeduje proti uvriedam, nanešenim gori rečenim svećenikom. Nu občinski glavar odgovorio jednostavno pismom, da ne prima nikoga, jer da bi se moglo pri dolazku ili odlasku u občinsku zgradu komu što dogodit. Občinski glavar zaso je dakle već unapred, da se proti svećenstvu nešto pripravlja, pa nije imao toliko volje il upliva, da zaprieči svaki izgred ili nije htio zatražiti pomoći kod c. kr. žandarstva u Motovunu. Pri odlasku iz Oprtlja točno na 6. sati u veče bijahu svi svećenici deseći se u Oprtlje, njih 6 na broju opeta na vratih grada pozdravljeni sa psikanjem, urlikanjem, grdnjem, vikanjem: „Fuori il Decano; fuori il Parroco di Šterna“, a kod pokopališta nedaleko od grada napadnuti grudom zemlje.

O tom divljačkom napadaju bijaše već obaviešteno c. kr. namjestničtvo u Trstu i c. kr. kot. kapetanat u Poreču — a upozorujemo i ovim putem one rečene oblasti i činimo odgovorne ista za svaki daljni napadaj. Toliko na znanje i sl. občinstvu nek si i ono o toto svoj sud stvori. Na isti predmet ćemo se opeta povrnuti u jednom od budućih brojeva.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču. Primili smo ovih dana izvješće ovog zaslužnog našeg družtva za godinu 1890. Iz istoga crpimo slieđeće brazde, koje nam predstavljaju stanje i delovanje ovog družtva, dostojna najživlje podpore svih svestnih hrvatskih sinova: Zadaći i hrvatskom značaju našega družtva nastojali smo udovoljiti i ove godine uzdržavajući utočište (asil), u kom davasmo sedmorici hrvatskih djaka bezplatno stan, ogrjev i razsvjetu, davajući nadalje u koliko mogosmo i novčane podpore, te zajmove u svrhu plaćanja naukovine ili pristojba za stroge izpite. Tim je dareljiva ruka hrvatskog naroda našim posredovanjem mnogomu omogućila, da svrši svoje nauke, da je sada revan i savjestan radnik u odabranom si zvanju, da je povrh svega visoko držeći stieg hrvatstva, odlučan zastupnik ideje: Hrvatska Hrvatima, i da je odrješit protivnik svakomu nastojanju, koje hoće da omlitavi hrvatsku svjest u korist tudjinstva. Naše je družtvo i ove godine uspjevalo. Imovina se družtvena od 3997 for. i 78 nvč. na 4228 for. i 33 nvč. dakle za 230 for. i 55 nvč. umnožila; mi smo mogli za utočište potrošiti 495 for. 45 nvč., podpora razdieliti for. 382.50, a zajmova dozvoliti for. 385, svega for. 1235·95. Nu težkom je boli odbor, podupiruć najbiednije, često morao rad nestašice sredstva odbijati temeljite molbe. Hrvatskomu djaku siromaku nije moguće ovdje u Beču naći njegovoj naobrazbi i budućem mu zvanju odgovarajuće privrede, od nikud pomoći, tiši ga bieda i svaka nevolja, glad, grdni glad mora da slabi njegov mar baš u najodlučnije vrieme priprave za buduće zvanje. Plemeniti zaštitnici našega družtva neka nam i u buduće ne uzkrate svoje pomoći, neka nam pribave nove prijatelje. Blagodarnošću spominjemo, da nam je slavni sabor kraljevine Dalmacije ji za godinu 1890. dozvolio pripomoć od 100 forinta; iskrenu zahvalnost prinosimo dičnomu redu hrvatskih odličnjaka, zavoda i občina, kojih imena rese spise naših darovatelja. Blagodarnošću spominje zato naše družtvo imena gosp. Gjure grofa Jelačića, Rafa kneza Pucića, Franje baruna Filipovića, dvorskog savjetnika i sveučilištnog profesora Dra. Vatroslava Jagića, načelnika Dra. Milana Amruša, dvorskog savjetnika Ivana Bartolovića. Iskrenom zahvalnošću spominjemo zastupnike na prošlom carevinskom vieću Dr. Mihovila Klaića, Dr. Dinku Vitezića, prof. I. V. Perića i Lovru Borčića; slavna zastupstva občina grada Zagreba, Petrinje, Trpnja, Opuzena, te slavna ravnateljstva sriemskog štedioničkog dioničkog i eskomptnog družtva u Vukovaru, starovukovarske štedione, varaždinske, štedione hrv. komercijalne banke u Zagrebu i osiguravajuće zadruge „Croatia“ u Zagrebu. Za god. 1891. primismo od slavnog ravnateljstva prve hr. štedione u Zagrebu veleznatni dar od 100 for., koji će se u izvještaju za nastajuću godinu izkazati. Osobita nam je dužnost zahvaliti se rodoljubivom hrvatskom novinstvu, imenice slavnim uredničtvom: „Hrvat-ke“ i „Obzora“ u Zagrebu, „Narodnog Lista“ u Zadru, „Naroda“ u Splitu i „Naše Sloge“ u Trstu, te onoj gospodi, koja su izvoljela sabirati prinose za družtvo, naročito gospodi: Juraju Biankini-u uredniku „Narodnoga Lista“ u Zadru; dr. Božu Periću, liečniku u Šibeniku; dr. Josipu Aranzi u Zadru; Mati Stojkoviću u Dubrovniku; Andriji Č. Šaiću u Vodicama; Drag. Riferu, odvjetniku u Osieku; te sveučilištnim gradjanom u Beču; Josipu Sašu, filozofu; Nikoli Andriću, filozofu; Pavlu Šišjakoveru, medicinaru; Pavlu Topaloviću, medicinaru; Vilimu Božićeviću, medicinaru; Velimu Panou, pharmacentu; Stevi Mravaku, medicinaru; Franji Mavru, pravniku; Bogoslavu Kosoviću, slušatelju šumarstva; Stjepanu Popoviću, veterinaru i Ivanu Zukonu, pravniku iz Mečulina u Istri. Mi naše družtvo i nadalje stavljamo pod zaštitu ljubavi hrvatskog naroda k svojoj omladini, nadi i jamstvu bolje budućnosti. — Odbor hrvatskog pripomoćnog družtva u Beču.

Lutrijski brojevi

Dne 18. aprila.

Trst	8	55	1	66	39
Linc	82	20	57	22	31
Budapest	56	66	4	27	87

Dne 22. aprila.

Prag	85	78	21	77	49
Lavov	90	14	3	6	38
Hermanstadt	25	16	23	69	73
Innsbruck	82	52	21	55	58

30—17

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni Lod angjela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod **slabe želudačne probave.**

Pravo su samo onda, ako su providjene za potaj otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

Ekskamerar C. Brady

Ciena male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorivo jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih se		V napoleonih se	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrsde. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakazanice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Troparo, Beko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— **brez troškova**

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vsovrstne kuponov 24—8 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 7—24

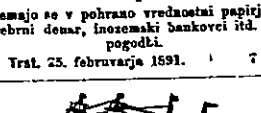

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Luko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 21—52

Konkurs „1891“

2 gl. 65 kr.

Najfinejša žepna ura!!

ZASTONJ

dobi vsak naročnik še jako fino

verižico 6—3

Jedna največjih švicarskih tvornic za ure ustavila je izplačevanja ter mi je izročila razprodajenjé ostale velikanske zaloge teh ur za samo cene, koje stane delo.

2 gld. 65 kr.

stane samo delo take ure! torej je to prilika, ki se redko kdaj ponudi, ako ... take ure, ki je trikrat toliko vredna! ... prepustim vsakemu za naznatan denar

2 gld. 65 kr.

in posebe kot present priložim fino verižico zastonj! Požurite se, dokler jih je še kaj! Razpošilja se po poštnem povzetji. Naroča se lahko z dopisnico! 2—6

Prva in največja zaloga ur

(Tvrdka Carl Pollack)

Dunaj, II/2 Novaragasse 43.

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Milleflori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izlječenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori“

Trst: Piazza grande. 1—10

Nova panorama
RAZLIČITIH PREDMETA.

Ulica St. Lazzaro br. 1. (kuća Salam.

Prvi put u Trstu.

Pokazuje vrlo zanimive prizore kao: **Rim, Firence, Pizu, Mletke. Pariz. Šcarfuza, Kapua, Bavarsku, Carigrad.**

Prizore pod upitvom pune mjesečine, prizore i vidike iz Mletaka, razsvietljenih svečano prigodom mesopusta.

Ulaznina novč. 20; djeca novč. 10. Šest skupnih ulaznica for. 1. 1—52

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šasto, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz cienc, koje izključuju svaku konkurrenciu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe otrivaju se odmah. 2—24

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i pravo fiaštre iz Brešije, željezo za Chinom Malessi. Obično bakalarovo ulje; isto ... je sa jodom i željezom. Elixir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Elixir Chian proti groznici. Anatersku vodu za usta. Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznate vodu katrama i ustrivajuća katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda za Antila. Vino sa Chinom poput Marsalo okrieplјujuće želudac Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski b eli i crveni itd. itd. 1—52

NB. Primaja se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

DROGERIJA

na veliko i malo

G. B. ANGELI

TRST

Piazza della Legna br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim skladištem boja za ulje vlastite priprave. Okvire engleske francezke, nje mačke itd. itd.

Osim toga velik izbor

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kano i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati trsje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino ... ameljenoga, uporabira proti **mildevu** (peronospori). 1—8

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 **na Rieci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 5—10

Krasne uzorke za privatne naručitelje 20—10 **badava i franco.**

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 fer., koji će se nakon ovršene naručbe vračunati.

Tvari za odjela.

Peruvian i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i **nepromočno lovačke kapute**, tvari koje se pere. **Plaid za putnike** od 4—14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste vunene suknene tvari nipošto jeftine cuje, što no ih posvud nude, ne jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. to u mojoj svjetskoj **poslovnici** j-st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorak u kratke ništa preostale, te je ono uslied toga prava zlieparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka **od komada, nipošto od ostataka; sukno takovog postupanja jesu bjelodana.** —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dulјinu i ciena.

Pošiljke jedino uz poštarske pouzetje preko 10 for. franko. 11—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

Dr. Oskar pl. Fischer

lječnik-kirurg-operater. 2—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tjerenje živaca i mišica i sredska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzev nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10. II. kat.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uslied usavršenih sposobnostih strojeva te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada sroje proizvode: odabrane sladorašce „Passerette“ i „Sifone“ ne samo posve zdrave, reć i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija **Arturo Faxzini**, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija **Antona Ursich-a**, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac **Fr. Marcovich**, ulica: Lazzaretto vechio. 2—21

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je nakladom upravo izašlo:

Moje

liečenje vodom.

Prokušano kroz

više od trideset godina

i napisano, da se po njem

lieče bolesti i sačuva zdravlje

od

Sebastiana Kneipp-a

župnika u Wörishofenu.

10—7 Prevео

Profesor dr. Antun Lobmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje poštnom napuvnicom 1 for. 35 nč. dobiti će knjigu franco.

Duševan i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni ličnik u jednoj osobi to je **župnik Sebastian Kneipp u Wörishofenu**

Njegovo djelo **„Liečenje vodom“**, koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je raširenо u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se njim poslužl i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečitti bolest“ kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

Ivan Chero

skladište i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—2

Citare na izbor od for. 8, 12, 16, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

!!!POSUDE!!!

Plemićem, visokim osobam, vlastnikom kuća i posjeda, činovnikom, štabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. 1000 dalje sve do najviše svote. 24—25

Za uložene vriednostne papire do 85%.

Pobliže viesti iz prijaznosti kod višeg nadzornika J. Kleina, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.

Tajnost zajamčena!

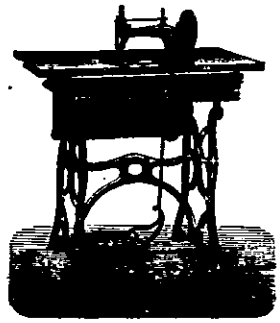

Petar Braido

mekanički kovač 3—31

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for. 35
„ sredaje „	„ 45
Strojevi Titania „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 55

Jamstvo za 5 godina. Prezamlje bilo koje ... ručne za šivaće strojeve te bilo koju radnju ... kaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 18. U Trstu 30. aprila 1891. Godina XX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom uputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka [illegible] arka.

Dopisi se nevraćaju ako [illegible] netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 8 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala[illegible] se u Via Carintia br. 25

„Slogom raste male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Naši prosvjedi (protesti).

(Nastavak).

Ovo drugo glasovanje moglo je — kako se je predvidjalo — samo na korist talijanske stranke izpasti, pošto je ova stranka imala dostatnih razloga nadati se, da će se slavenski izbornici u Kopru, stalni o svojoj pobjedi usljed poznatog njim uspjeha izbora izbornika, odmah poslije obavljenog prvog izbora podati na put k svojim kućam, većinom vrlo odaljenim; ili da će njoj bar poći za rukom, da privede u Poreč onu dvojicu izbornika iz mjestne občine Vrsar, koje je k svojim brojila i koji bijahu do podna kod kuće ostali.

Da se je izpunila jedna od ovih dvih nada talijanske stranke, tada nebi bila ona, dotično njoj kao orudje služeća izborna komisija u Vodnjanu izvela doista zdvojni čin, o kojem će biti odmah govora i koj smo već prije označili kao samovoljnu i hotomičnu povriedu zakona, čin, koj neima zaista u izbornih zgodopisih Austrije para. Predjimo k stvari!

Po nalogu izbornoga komesara u Poreču biralo se u svih trih izbornih mjestih — kako bijaše jur rečeno — po drugi put. Na obih stranah bijaše opet isti broj izbornika kano i kod prvoga izbora, te glasovaše svi kano i prvi put; pošto nije dakle nadošao nijedan novi izbornik, moglo se je predvijati, da će biti uspjeh drugog izbora jednak onomu prvoga izbora.

Da ne dodje do srečkanja te tim spojene pogibelji za talijansku stranku, već da njoj se pomogne do „stalne“ pobjede, pronašla je izborna komisija u Vodnjanu za shodno, da izključi jednostavno još dva slavenska izbornika, koji su kod prvoga izbora glasovali za dra. M. Laginju i kojih glasovi bijahu od iste komisije valjanimi priznati. To je bio:

3. Izbornik veleč. Jos. Velikanje iz Roverije, jedina osoba toga prezimena u čitavom sudbenom kotaru; jedini svećenik stanujući u poreznoj občini Roverija, koji je kao pomoćni učitelj u Juršićih pred sjedniku izborne komisije t. j. občinskomu načelniku iz Sanvinčenti Doblanovich-u, već radi toga dobro poznat, jer su njekoji predieli njegove občine u školsko okružje Juršići upisani, te obojica gospode usljed toga češće u osobni doticaj dolaze.

Izborna komisija imala je uzprkos tomu toliko odvažnosti, da pobija istovjetnost ovoga izbornika, koju je prije počne priznala, pod izlikom, da je njegovo prezime u izbornoj — dotične izborničkoj listi na drugi način pisano.

Moguće je, da se je kod prvotnih izbora, provedenih kako je poznato po občinskom načelničtvu, koje se u mjestnoj občini Vodnjan nalazi izključivo u talijanskih rukuh, prezime „Velikanje“, kao u obće sva slavenska imena nepravilno pisalo talijanskim pravopisom, možda dapače i krivo, ipak je svakako razvidno iz priloženo glasovnice (Pod *A*), koja je svaki birač radi pravilnog označenja izbornika kod prvotnih izbora sobom donio i prikazao, da bijahu predani glasovi za „Veleč. g. Josipa Velikanje iz Roverije“. Na isto ime glasila je legitimacija izdana istomu od c. kr. kotarskoga poglavarstva u Puli te nebijaše usljed toga niti najmanje dvojbe o istovjetnosti ovoga birača.

4. Izbornik „Cliba Ivan pok. Grgura iz Filipana“, koji je također kod prvoga izbora bez ikakvog prigovora od strane komisije za dra. Matka Laginju glasovao, bijaše kod drugoga izključen pod izlikom, da nije iz Filipana nego iz Marčane. Ova izlika je posve izmišljena, jer je rečeni izbornik iz Filipana, te stanuje također tamo, što bijaše dapače od svih izbornika, koji ga poznaju i osobno, posvjedočeno.

On je bio kao „Cliba Ivan pok. Grgura iz Filipana“ izabran za izbornika (Prilog pod *A*) te je dobio u Filipanu legitimaciju glaseću na njegovo ime; drugog „Cliba Ivana pokoj. Grgura“ neima u Filipanu niti u Marčani, te je pritužiocem upravo nepojmljivo, kako bi mogao taj izbornik prije podne biti u izbornih listah iz Filipana, poslije podne pako iz Marčene.

Pritužioci misle, da su tim dostatno dokazali. Naveli su samo činjenice, koje mogu u potrebi prisegom potvrditi izbornici Josip Velikanje, svećenik iz Roverije, Luka Krac župe-upravitelj iz Barbana i drugi. To će pako jedva trebati, pošto je protuzakoniti postupak izborne komisije bez dvojbe u samom izbornom zapisniku, ili u posebnom, izbornom činu priloženom izvješću izbornoga komesara ustanovljen.

To je napokon najmanje što se od gospodina izbornoga komesara očekivati dade, jer on nebi bio imao po §. 37. izbornoga reda takova prekoračenja djelokruga od strane izborne komisije nikako dopustiti, te bi bio morao na obranu ustanova izbornoga reda mnogo odlučnije ustati, pobrinuti se naime, da se prekine izborni čin. —

Na koji su pako način i u kojem obsjegu ovdje navedene činjenice u izbornih spisih ustanovljene, nije to poznato pritužiocem, jer njim bijaše koli zamoljeni prepis izbornoga zapisnika (Priloxi *B*, *C* i *D*) toli uvid u izborne spise, zatražen od njihovoga zastupnika, zaniekan.

(Slieditи će).

Franina i Jurina

Fr. Od kuda Jure tako po dobi?

Jur. A vero bija san poli sv. maše u Kringi. Ma da biš ti zna kako sam se nasmija — ma makar ću se i k litu, ako dočkan, pomisliti, da san bija na dan malega vazma u Kringi poli sv. maše.

Fr. Ma ča je bilo za volju Boga!

Jur. Na finjetku sv. maše su zapleskali, kako i kad zaplešću u tejatru.

Fr. To si moga dragi ti i na velikoj sv. maši ostati, kad je bilo tako lipo, da ste perfin pleskali!

Jur. Nè, nè ja, ni mi ne, nego šijor plovan, kad je zakantà „idite misa jest!“ Pak ča paraš, da imaju tamo i veliku sv. mašu, kako i poli nas!

Fr. A vero ja to ne znan, ti ćeš bolje znati kad si bija tamo.

Jur. Ma nimaju ne aš su se prid crikvom razminjali niki, da njihov plovan njin je tako dobar, da njin maši svaku nedilju malu sv. mašu u osmoj uri u jutro, pak da moru pojti kamo je kega volja — ki će na Barat — ki će na Lim, a sada da će u naprid početi mašiti na sedamur i pol za bolji komudite, — aš da su počeli biti dani kraći.

Fr. Ma Bože moj, su pak baš ljudi s tin zadovoljni?

Jur. A vero moraju biti kad su plovan.

Različite viesti.

Riedka svečanost u Dolini. Ubava naša i rodoljubna Dolina doživila je u ponedeljak svečanost, koja će ostati upisana zlatnimi slovi u njezinoj kronici. Toga dana slavio je naime jedan od najčestitijih svećenika i rodoljuba Istre, prečastni starina Juraj Jan, župnik-dekan i počastni kanonik u Dolini sedamdesetgodišnjicu svoga života, dvadesetpetgodišnjicu svoga župnikovanja u istom mjestu, a proslavljeno bijaše ujedno i njegovo odlikovanje viteškim krstom reda Franc Josipa I. što no mu ga Njeg. Veličanstvo radi njegovih zasluga za „Vjeru i dom“ podielilo. Zahvalni mu župljani držali su u ponedeljak blagdan, a na čast svomu miljeniku nariesili su mjestance zelenilom, cvietjem i zastavami kano za najveću svečanost. Zvonovi javljali su već za rana pobožnomu puku svečano zgodu. Puka navrvilo u crkvu kano riedkokad. U 10 sati u jutro pratila je školska mladež sa zastavom i učiteljstvom na čelu, zatim okolo 30 svećenika, svečara u svečano nariešenu crkvu, gdje je odpjevao svečar sv. misu dočim mu je odgovarao vrlo krasno kvartet gg. svećenika. Poslije sv. mise pjevan bijaše „Tebe Boga hvalimo“. Na prostranom trgu nariedi mjesta bijaše podignut sjajno izkićen šator. Tuj je dočekao poslije sv. mise sav puk svoga obljubljenoga pastira. U šatoru poredale se tri djevojčice odjevene u svečano narodno odielo. Srednja izmedju njih pozdravi svečara prigodnom pjesmom, druga izruči mu tu pjesmu krasno izpisanu, a treća mu predade liepa kitu cvieća.

Dični starina ganut do suza zahvali se na tolikoj ljubavi i privrženosti svim prisutnim naglasiv kako ga jo Njeg. Veličanstvo htjelo odlikovati upravo radi njegovih prem neznatnih zasluga na školskom polju, te preporuči napose mladeži, da se odazove svom dušom nastojanju prevriednoga domaćega učiteljstva, koje radi neumorno i požrtvovno za duševni i tieleseni napredak povjerene mu djece. Na koncu pozove prisutne, da uzklikom trokratni živio Njeg. Veličanstvu cesaru i kralju Franu Josipu I. čemu se je mnogobrojno sakupljen narod burno odazvao.

PODLISTAK.

Beli na otoku Cresu.

(Konec).

Budući da je mjesto Beli bez ikakovih obćila, nije čudo, što onamo riedko koji stranac zabasa, dočim Beli zaslužuje već glas radi svoga veličanstvenoga položaja. Ja sam prošao cieli otok Cres od jednog kraja do drugog, ali moram reći, da nisam bio nigdje tako zanesen kao u Belom. Leži na zelenoj glavici (130 metara nad morem), nad kojom se diže kosa viših gora, te je prema zapadu vidik posve zatvoren, ali se tim čarobnija slika otvara prema iztoku, sjeveru i jugu. S Beloga se najbolje razabire razlika izmedju otoka Krka i Cresa. Krk je više ravan, a Cres gorovit; krčke su obale nizke i pune naravskih luka, a creske visoke, strme i nepristupne. Krk je u obće plodniji i pitomiji, a Cres kamenit i divlje-romantičan. S Beloga se vidi veći dio Krka: Glavotok, zaljev Čavlena, poluotočići Pelova, Gnjilak i Kijac, Poljica, Dubašnica, Dobrinj, Omišalj, brda Hlam i Triskavac, a preko Krka uzpinja se nebu pod oblake sive i razvrsane hrvatske gore. Otok Krk kao da leži u kotlu izmedju viseg Cresa i hrvatskog primorja, a neobično nam se mili svojimi zelenimi šumami, vinogradi i poljicami, usred kojih se bjelasaju razštrkana sela. Na južnoj strani liepo se prikazuje otočić Plavnik; iza njega gubi se u magli Rab, za kojim se koči gotovo uviek sniegom ovjenčani Velebit. Rieka se ciela razpružila pred našim očima, onda Trsat, Sušak, Kostrena i odlomak istarske obale. Kvarnerski zaljev pričinja se gledaocu ogromnim jezerom, obrubljenim viencem gradova i gradića, po kom plove parobrodi i svakojake ladje.

Ja sam se više puta znao sjesti ili bolje leći baš na zadnju liticu više mora, odakle čovjeka strava hvata, gledajući one strahovite hridi, pa bih ovdje stajao i po dva sata, razmatrajući bajnu sliku, po kojoj su se moje oči pasle.

Divan je pogled s Beloga danju, divan noću, divan o vedrom danu, divan uz oluju. Nagledao sam se već mora i ovdje i ondje, ali onakovih dojmova nije ono u meni ostavilo nigdje kao u Belom. Kada jaka bura zaduha i more uzbjesni, treba slušati u Belom kako neopisivo huči i udara o one silne grebene!

Popeo sam se već na neka visoka brda, pa i na Učku, gdje ti se pomalja veličajnije slike, jer je obzorje prostranije, te ćeš okrajke njegove uhvatiti samo uz pomoću dalekogleda. Takovi vidiči ipak čovjeka odviše raztresu te nekako osjeća svoju ništetnost u velebnosti i nedostižnosti panoramе; dok je vidik s Beloga poetičniji, jer je ahvatljiviji i nježniji, te ti čari vidjene slike ne mogu izčeznuti iz duše.

II.

Toliko sam za sada izvadio iz svojih bilježaka, da dadem rieč učenom Niemcu, dru. J. Frischaufu, profesoru na sveučilišću u Gradcu, koji je mnogo toga napisao o našem narodu i to posve nepristrano, te ga je zagrebačko i primorsko planinsko družtvo imenovalo svojim počastnim članom. U velikom tjednu ove godine pohodi me on na Rieci i reče:

„Idem na Krk pa možda izletim i na Cres“.

„Za turistu“, odgovorim mu ja, „mnogo je zanimljiviji otok Cres“.

„Bio sam na Cresu, ali nisam bio uzhićen, jer je odviše gol i pust“.

„Jeste li bili u Belom?“

„Nisam“, reći će on.

Na to mu ja počnem slaviti prirodne ljepote sjevernog dielа Cresa, osobito okolice Beloga, te sam ga napokon nagovorio, da podje onamo, gdje će ga naši svećenici liepo primiti. Ja ga odpratih na parobrod, ali se on već sliedećeg dana vrati u Gradac, kamo je bio naglo pozvan. On se među tim pod kosac maja zaputi opet i pohodi Cres, Predošćicu i Beli, pa kada se vrati, zapitam ga: no jesto li bili zadovoljni? Našto mi odgovori: imali ste pravo; sjeverni dio Cresa je doista krasan.

O tom svom izletu napisa profesor Frischauf oveći članak „Auf Cherso“ (na Cresu) u „Mittheilungen“ austrijskog i njemačkog planinskog družtva.

U uvodu kaže pisac, da se nov život, koji se zadnjih godina javlja u Kvarneru, nije ni najmanje taknuo Krka i Cresa; dok Opatija i Lošinj spadaju medju vrlo posjećivana lječilišća, dapače i Crkvenica se liepo razvija kao morsko kupalište. Putnici su se dosta izjadikovali na kamenu pustoš od Osora do Cresa; samo se čini, da su prenieli značaj toga dielа na cieli otok, a ipak je sjeverni dio otoka osobito predjel oko Beloga, posve druge naravi.

„Tri sam krasna dana“ piše Frischauf „probavio ovoga puta na sjevernom dielu otoka. I zemlja i narod me na isti način zadovoljiše. Ja sam se čudio liepim i krepkim ljudem, koje sam našao u visoko ležećih mjestih. Stanovničtvo je hrvatsko-srbskog plemena ali većina razumije talijanski (samo malo njih!) Žitelji su ljubezni i gostoljubivi; a dužan sam osobitu hvalu radi dočeka i upute veležastnoj gospodi: creskom župniku Oršiću, župniku Predošćice Šintiću i beljskom župniku Mažini. Na svojih izletih po Cresu (od g. 1876.), uviek sam našao, da je oprav-

Lutrijski brojevi

Dne 16. aprila.

Trst	8	55	1	66	39
Linc	82	20	57	22	31
Budapest	56	66	4	27	87

Dne 22. aprila.

Prag	85	78	21	77	49
Lavov	90	14	3	6	38
Hermannstadt	25	16	23	89	73
Innsbruck	82	52	21	55	58

30—17

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anđela čuvara C. Brady-a u Kromeržiš (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući ujedno kod slabe želudačne probave.

Prave se samo onda, ako se priviđene sa potpisom etisuteom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady

Cieua male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Predavaju se u svih ljekarnah.

FILIJALKA

c. kr. priv. austr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsdn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu priposna se nova borzetna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrsdn. papirjih 2½% na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti.

Nakazuice

na Dunaj, Prage, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko Zakor za Zagreb, Arad, Borne. Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupanja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčevanje kuponov 24—8 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamstvene listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 7—24

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pe...

TRST Piazza Negozianti br. 2. 21—52

Konkurs „1891“

2 gl. 65 kr.

Najfinejša žepna ura!!

ZASTONJ

dobi vsak naročnik še jako fino

verižico 6—3

Jedna najvećjih švicarskih tvornic za ure ustavila je izplačevanja ter mi je izročila razprodajanje ostale velikanske zaloge teh ur za samo cena, kajo stane delo.

2 gld. 65 kr.

stane samo delo take ure! Iesvj je to prilika, ki se redko kedaj ponudi, ako ne take ure, ki je trikrat toliko vredna! Se prepustim vzorkom za neznaten denar

2 gld. 65 kr.

in poseben kat prosent priložim fino verižico zastonj! Poženite se, dokler jih je še kaj! Razpošilja se po poštnem povzetji. Naročbe se lehko z dopisnico!

Prva in največja zaloga ur

(Tvrdka Carl Pollack)

Dunaj, II/2 Novaragasse 43.

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Millefiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada poče u želudcu, kano i protiv neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamoč dostatan za izliečenje stoji 50 novč. a dovijo se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori“

Trst: Piazza grande. 1—10

Nova panorama

RAZLIČITIH PREDMETA.

Ulica St. Lazzaro br. 1. (kuća Zalom.

Prvi put u Trstu.

Pokazuje vrlo zanimive prizore kao:

Rim, Firenze, Pizu, Milotka. Pariz. Šćarfuza, Kapua, Bavarsku, Carigrad.

Prizore pod uplivom pune mjesečine, prizore iz vidike iz Mletaka, razsvietljenih svečano prigodom mesopusta.

Ulazuina nvč. 20; djeca nvč. 10. Šest skupnih ulaznica for. 1. 1—52

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u emotik po višnjoj državi pokućstva, šeste, divane (naslonjače), štenmice (ranjkuša) uz cienc, koje izključuju svaku konkurenciju. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naročbe ovršavaju se odmah. 2—24

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 23.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i pravo šaltre iz Brešje, željezo sa Chinom Malesci. Obično bakalarovo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Elikair Cocon okrieplјujući i probavljajući. Elikair China proti grozniei. Anatericzku vodu za usta. Tekući sapun proti ezebinam. Vodu poznate Kalica proti potnjim bolestim. Indijsku esenciu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom popot Marsale okrieplјujuće želudac Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski b ali i crveni itd. itd. 1—52

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

DROGERIJA

na veliko i malo

G. B. ANGELI

TRST

Piazza della Legna br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim skladištem boja na ulje vlastite priprave. Okvire englezke, francezke, aje mačke itd. itd.

Osim toga velik izbor

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene sviežine, kano i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati trsje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino zmeljenoga, uporabiva proti milderu (peronospori). 1—8

Prodaje se

Dučan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 **na Ricci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 5—10

Krasne uzorke za privatne naručitelje 20—10 badava i franco.

Jedno navidjelo knjigo uzoraka za krojače nofrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe vratiti.

Tvari za odjela.

Peruvian i Doeking za visoko srvćenstvo; prepisana tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, ratrogance, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepremočne lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4—14 fd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene sukuene tvari nipošto jeftine cunje, Rame ili ponvač nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da prestano mnogo odrezaka; svaki razumno mislieći čovjek mora sam uviditi, da se od toko malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koje stotine naručala uzorkah u krotko vrieme prestalo, te je sme suljot toga prava alieparija, kad tvrdke za sukuom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te se u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nekane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dotično i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarske ponuđje preko 10 for. franko. 11—24

Govorimo u njemačkom, madjarskom, čankom, poljskom, hrvatskom i francezkom jeziku.

Dr. Oskar pl. Fischer

liječnik-kirurg-operater. 2—30

Ambulatorij za izravnanje kostih i za liečenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fenda i P. Acquareli

u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uslied nazvršnih sposobnostih strojeva te radi čestnog i obilnog gradiva Stefana, proglasanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorne „Pancorette“ i „Sifone“ na samo pouzdravo, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogerija Arturo Fazzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogerija Antona Urnich-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica Lazzaretto vecchio. 2—21

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je nakladom upravo izašle:

Moje

liečenje vodom.

Prokušano kroz više od trideset godina

i napisano, da se po njem

lieče bolesti i sačuva zdravlje

od

Sebastiana Kneipp-a

župnika u Wörishofenu.

10—7 Prevo

Profesor dr. Antun Lebmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje poštnom naputnicom 1 for. 35 nč., dobiti će knjigu franco.

Dužnost i tjelesna pomoć ujedne prijateljski, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi to je župnik Sebastian Kneipp u Wörishofenu.

Djegovo djelo „Liečenje vodom“, koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je razširenо u svih slojevih njemačkih čitajuće publike, izašle je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se njim posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečiti bolest“ kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Laveslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

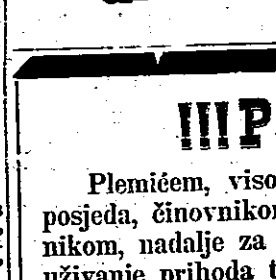

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—2

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

!!!POSUDE!!!

Plemićem, visokim osobam, vlastnikom kuća i posjeda, činovnikom, štabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. 1000 dalje sve do najviše svote. 24—25

Za uložene vriednostne papire do 85%.

Pobliže viesti iz prijaznosti kod višeg nadzornika J. Kleina, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.

Tajnost zajamčena!

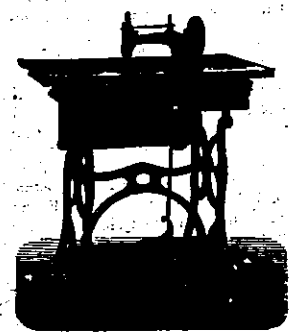

Petar Braido

mekanički kovač 9—31

prodaja šivaće strojeve uz sliedeće cieue:

Singer obiteljske nove po	for. 36
„ srednje „	„ 45
Strojeri Titania „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 25

Jamstvo za 5 godina. Prezimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koja radnja mehaničke. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Tiskara Bolzoni.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Broj 16. U Trstu 30. aprila 1891. Godina XX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe na upravom. Novci se šilju poštarskom napustnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka u [illegible] arka.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 3 for., za veljače 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na [illegible] jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Cassa Nr. 25

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom raste mala stvar, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Naši prosvjedi (protesti).

(Nastavak).

Ovo drugo glasovanje moglo je — kako se je predvidjalo — samo na korist talijanske stranke ispasti, pošto je ova stranka imala dostatnih razloga nadati se, da će se slavenski izbornici u Kopru, stalni o svojoj pobjedi usljed poznatog njim uspjeha izbora izbornika, odmah poslije obavljenog prvog izbora podati na put k svojim kućam, većinom vrlo odaljenim; ili da će njoj bar poći za rukom, da privede u Poreč onu dvojicu izbornika iz mjestne občine Vrsar, koje je k svojim brojila i koji bijahu do podna kod kuće ostali.

Da se je izpunila jedna od ovih dviju nada talijanske stranke, tada nebi bila ona, dotično njoj kao oruđje služeća izborna komisija u Vodnjanu izvela dotičnu zdvojnu ćin, o kojem će biti odmah govora i koj smo već prije označili kao samovoljnu i hotimičnu povredu zakona, ćin, koj neima zaista u izbornih zgodopisih Austrije para. Predjimo k stvari!

Po nalogu izbornoga komesara u Poreču biralo se u svih trih izbornih mjestih — kako bijaše jur rečeno — po drugi put. Na obih stranah bijaše opet isti broj izbornika kano i kod prvoga izbora, te glasovaše svi kano i prvi put; pošto nije dakle nadošao nijedan novi izbornik, moglo se je predvijati, da će biti uspjeh drugog izbora jednak onomu prvoga izbora.

Da ne dodje do srećkanja te tim spojene pogibelji za talijansku stranku, već da njoj se pomogne do „stalne" pobjede, pronašla je izborna komisija u Vodnjanu za shodno, da izključi jednostavno još dva slavenska izbornika, koji su kod prvoga izbora glasovali za dra. M. Laginju i kojih glasovi bijahu od iste komisije valjanimi priznati. To je bio:

3. Izbornik veleč. Jos. Velikanje iz Roverije, jedina osoba toga prezimena u čitavom sudbenom kotaru; jedini svećenik stanujući u porezaej občini Roverija, koji je kao pomoćni učitelj u Juršićih pred sjedniku izborne komisije t. j. občinskomu načelniku iz Savičenti Doblanovich-u, već radi toga dobro poznat, jer su njekoji predieli njegove občine u školsko okružje Juršići upisani, te obojica gospode usljed toga češće u osobni doticaj dolaze.

Izborna komisija imala je uzprkos tomu toliko odvažnosti, da pobija istovjetnost ovoga izbornika, koju je prije počne priznala, pod izlikom, da je njegovo prezime u izbornoj — dotične izborničkoj listi na drugi način pisano.

Moguće je, da se je kod prvotnih izbora, provedenih kako je poznato po občinskom načelničtvu, koje se u mjestnoj občini Vodnjan nalazi isključivo u talijanskih rukuh, prezime „Velikanje", kao u obće sva slavenska imena nepravilno pisalo talijanskim pravopisom, možda ćapače i krivo, ipak je svakako razvidno iz priloženo glasovnice (Pod *A*), koju je svaki birač radi pravilnog označenja izbornika kod prvotnih izbora sobom donio i prikazao, da bijahu predani glasovi za „Veleč. g. Josipa Velikanje iz Roverije". Na isto ime glasila je legitimacija izdana istomu od c. kr. kotarskoga poglavarstva u Puli te zabijaše usljed toga niti najmanje dvojbe o istovjetnosti svoga birača.

4. Izbornik „Cliba Ivan pok. Grgura iz Filipana", koji je također kod prvoga izbora bez ikakvog prigovora od strane komisije za dra. Matka Laginju glasovao, bijaše kod drugoga izključen pod izlikom, da nije iz Filipana nego iz Marčane. Ova izlika je posve izmišljena, jer je rečeni izbornik iz Filipana, te stanuje također tamo, što bijaše dapače od svih izbornika, koji ga poznaju i osobno, posvjedočeno.

On je bio kao „Cliba Ivan pok. Grgura iz Filipana" izabran za izbornika (Prilog pod *A*) te je dobio u Filipanu legitimaciju glasećа na njegovo ime; drugog „Cliba Ivana pokoj. Grgura" neima u Filipanu niti u Marčani, te je pritužiocem upravo nepojmljivo, kako bi mogao taj izbornik prije podne biti u izbornih listah iz Filipana, poslije podne pako iz Marčane.

Pritužioci misle, da su tim dostatno dokazali. Naveli su samo činjenice, koje mogu u potrebi prisegom potvrditi izbornici Josip Velikanje, svećenik iz Roverije, Luka Kfrac župe-upravitelj iz Barbana i drugi. To će pako jedva trebati, pošto je protuzakoniti postupak izborne komisije bez dvojbe u samom izbornom zapisniku, ili u posebnom, izbornom ćinu priloženom izvješća izbornoga komesara ustanovljen.

To je napokon najmanje što se od gospodina izbornoga komesara očekivati dade, jer on nebi bio imao po §. 37. izbornoga reda takova prekoračenja djelokruga od strane izborne komisije nikako dopustiti, te bi bio morao na obranu ustanova izbornoga reda mnogo odlučnije ustati, pobrinuti se naime, da se prekine izborni ćin.

Na koji su pako način i u kojem obsegu ovdje navedene činjenice u izbornih spisih ustanovljene, nije to poznato pritužiocem, jer njim bijaše koli zemeljski pregled izbornoga zapisnika (Prilozi *B*, *C* i *D*) toli uvid u izborne spise, zatražen od njihovoga zastupnika, naime.

(Slediti će).

Franina i Jurina

Fr. Od kuda Jure tako po dobi?

Jur. A vero bija sam poli sv. maše u Kringi. Ma da bi ti zna kako sam se nasmija — ma makar ću se i k litu, ako dočkan, pomisliti, da sam bija na dan malega vazma u Kringi poli sv. maše.

Fr. Ma da je bilo na volju Bogu!

Jur. Na finjetku sv. maše su zapleskali, kako i kad zaplešću u tejatru.

Fr. To si moga dragi ti i na velikoj sv. maši ostati, kad je bilo tako lipo, da ste perfin pleskali!

Jur. Nè, nè ja, ni mi ne, nego šijor plovan, kad je zakantà „idite missa jest!" Pak ća paraš, da imaju tamo i veliku sv. mašu, kako i poli nas!

Fr. A vero je to ne znan, ti ćeš bolje znati kad si bija tamo.

Jur. Ma nimaju ne aš su se prid crikvom razminjali niki, da njihov plovan njin je tako dobar, da njin maši svaku nedilju malu sv. mašu u osamoj uri u jutro, pak da moru pojti kamo je kega volja — ki će na Barat — ki će na Lim, a sada da će u napriđ početi mašiti na sedamnaest pol za bolji komudita, — aš da su počeli biti dani kraći.

Fr. Ma Bože moj, su pak baš ljudi s tin zadovoljni?

Jur. A vero moraju biti kad su plovan.

Različite viesti.

Riedka svečanost u Bošnj. Ubava naša i rodoljubna Dolina doživiła je u ponedeljak svečanost, koja će ostati upisana zlatnimi slovi u njezinoj kronici. Toga dana slavio je naime jedan od najčestitijih svećenika i rodoljuba Istre, prečastni starina Juraj Jan, župnik-dekan i počastni kanonik u Dolini sedamdesetgodišnjicu svoga života, dvadesetpetgodišnjicu svoga ređenikovanja u istom mjestu, a proslavljeno bijaše ujedno i njegovo odlikovanje viteškim krstom reda Franc Josipa I. što no mu ga Njeg. Veličanstvo radi njegovih zasluga za „Vjeru i dom" podielilo. Zahvalni mu župljani držali su u ponedeljak blagdan, a na čast svomu miljeniku nariesili su mjestance zelenilom, cvietjem i zastavami kano za najveću svečanost. Zvonovi javljali su već za rana pobožnomu puku svečanu zgodu. Puka navrvilo u crkvu kano riedkokad. U 10 sati u jutro pratila je školska mladež sa zastavom i učiteljstvom na čelu, zatim okolo 30 svećenika, svečara u svečano nariešenu crkvu, gdje je odpjevao svečar sv. misu dočim mu je odgovarao vrlo krasno kvartet gg. svećenika. Poslije sv. mise pjevan bijaše „Tebe Boga hvalimo". Na prostranom trgu nariedi mjesta bijaše podignut ajano izkićen šator. Taj je dočekao poslije sv. mise sav puk svoga obljubljenoga pastira. U šatoru poredale se tri djevojčice odjevene u svečano narodno odielo. Srednja izmedju njih pozdravi svečara prigodnom pjesmom, druga izručí mu tu pjesmu krasno izpisanu, a treća mu predade liepa kitu cvieća.

Dični starina ganut do suza zahvali se na tolikoj ljubavi i privrženosti svim prisutnim naglasiv kako ga je Njeg. Veličanstvo htjelo odlikovati upravo radi njegovih prem neznatnih zasluga na školskom polju, te preporuči napose mladeži, da se odazove svom dušom nastojanju prevriednoga domaćega učiteljstva, koje radi neumorno i požrtvorno za duševni i tielesni napredak povjerene mu djece. Na koncu pozove prisutne, da uzkliknu trokratni živio Njeg. Veličanstvu cesaru i kralju Franu Josipu I. čemu se je mnogobrojno sakupljen narod burno odazvao.

PODLISTAK.

Beli na otoku Cresu.

(Konac).

Budući da je mjesto Beli bez ikakovih obćila, nije čudo, što onamo riedko koji stranac zabasa, dočim Beli zaslužuje veći glas radi svoga veličanstvenoga položaja. Ja sam prošao cieli otok Cres od jednog kraja do drugog, ali moram reći, da nisam bio nigdje tako zanesen kao u Belom. Leži na zelenoj glavici (130 metara nad morem), nad kojom se dižu kosa viših gora, te je prema zapadu vidik posve zatvoren, ali se tim čarobnija slika otvara prema istoku, sjeveru i jugu. S Beloga se najbolje razabire razlika izmedju otoka Krka i Cresa. Krk je više ravan, a Cres gorovit; krške su obale niske i pune zaravskih luka, a cresko visoke, strme i nepristupne. Krk je u obće plodniji i pitomiji, a Cres kamenit i divlje-romantičan. S Beloga se vidi veći dio Krka: Glavotok, zaljev Čavlena, poluotočići Pelova, Goljak i Kijac, Poljica, Dubašnica, Debrinj, Omišalj, brdo Hlam i Trieskavac, a preko Krka uzpinja se nebu pod oblake sive i razrovane hrvatske gore. Otok Krk kao da leži u kotlu između viteg Cresa i hrvatskog primorja, a neobično nam se mili svojimi zelenimi šumami, vinogradi i poljicami, usred kojih se bjelasaju razštrkana sela. Na južnoj strani liepo se prikazuje otočić Plavnik; iza njega gubi se u magli Rab, za kojim se koči gotove uviek snigom ovjenčani Velebit. Rieka se ciela razpružila pred našim očima, onda Trsat, Sušak, Kostrena i odlomak istarske obale. Kvarnerski zaljev pričinja se gledaocu ogromnim jezerom, obrubljenim viencem gradova i gradića, po kom plove parobrodi i svakovrsne ladje.

Ja sam se više puta znao sjesti ili bolje leći baš na zadnju liticu više mora, odakle čovjeka strava kvata, gledajući one strahovite hridi, pa bih ovdje stajao i po dva sata, razmatrajući bajnu sliku, po kojoj su se moje oči pasle.

Divan je pogled s Beloga danju, divan noću, divan o vedrom danu, divan uz oluju. Nagledao sam se već mora i ovdje i ondje, ali onakovih dojmova nije ono u meni ostavilo nigdje kao u Belom. Kada jaka bura zaduha i more uzbjesni, treba slušati u Belom kako neopisive huči i udara o one silne grebene!

Popeo sam se već na neka visoka brda, pa i na Učku, gdje ti se pomaljaju veličajnije slike, jer je obzorje prostranije, te češ okrajke njegove uhvatiti samo uz pomoću dalekogleda. Takovi vidici ipak čovjeka odviše rastrese te nekako osjeća svoju ništetnost u veleposti i nedostižnosti panorame; dok je vidik s Beloga poetičniji, jer je shvatljiviji i nježniji, te ti čari viđjene slike ne mogu izčeznuti iz duše.

II.

Toliko sam za sada izvadio iz svojih bilježaka, da dadem rieč učenom Niemcu, dru. J. Frischaufu, profesoru na sveučilišću u Gradcu, koji je mnogo toga napisao o našem narodu i to posve nepristrano, te ga je zagrebačko i primorsko planinsko društvo imenovalo svojim počastnim članom. U velikom tjednu ove godine pohodi me on na Ricci i reče:

„Idem na Krk pa možda izletim i na Cres".

„Za turistu", odgovorim mu ja, „mnogo je zanimljiviji otok Cres".

„Bio sam na Cresu, ali nisam bio uzkićen, jer je odviše gol i pust".

„Jeste li bili u Belom?"

„Nisam", reći će on.

Na to mu je počnem slabiti prirodne ljepote sjevernog diela Cresa, osobito okolice Beloga, te sam ga napokon nagovorio, da podje onamo, gdje će ga naši svećenici liepo primiti. Ja ga odpratih na parobrod, ali se on već sliedećeg dana vrati u Gradac, kamo je bio nagle posvan. On se mi dju tim pod konac maja zaputi opet i pohodi Cres, Predošćicu i Beli, pa kada se vrati, zapitam ga: no jeste li bili zadovoljni? Našto mi odgovori: imali ste pravo; sjeverni dio Cresa je doista krasan.

O tom svom izletu napisa profesor Frischauf ovečí članak „Auf Cherso" (na Cresu) u „Mittheilungen" austrijskog i njemačkog planinskog društva.

U uvodu kaže pisac, da so nov život, koji se zadnjih godina javlja u Kvarneru, nije ni najmanje taknuo Krka i Cresa; dok Opatija i Lošinj spadaju medju vrlo posjećivana lječilišća, dapače i Crkvenica se liepo razvija kao morsko kupalište. Putnici su se dosta izjadikovali na kamenu pustoš od Osora do Cresa; samo se čini, da su prenieli značaj toga diela na cieli otok; a ipak je sjeverni dio otoka osobito predjel oko Beloga, posve drugo naravi.

„Tri sam krasna dana" piše Frischauf „probavio ovoga puta na sjevernom dielu otoka. I zemlja i narod me na isti način zadovoljiše. Ja sam se čudio liepim i krepkim ljudem, koje sam našao u visoko ležećih mjestih. Stanovničtvo je hrvatsko-srbskog plemena ali većina razumije talijanski (samo malo njih!) Žitelji su ljubazni i gostoljubivi; a dužan sam osobita kvala radi dočeka i upute velečastnoj gospodi: crnokom župniku Oršiću, župniku Predošćice Šintiću i beljekom župniku Mužini. Na svojih izletih po Cresu (od g. 1876.), uviek sam našao, da je opra-

Odmah iza toga nadošli su njekoji gosti iz Kopra i Trsta, medju timi zemaljski nadzornik g. A. vitez Klodič, ces. kr. kot. kapetan Schaffenhauer i kotarski sudac Jakopič. Tada je mladež zapjevala carevku, a poslje toga razišao se je narod svojim kućam.

U svečarevom stanu sastalo se kod prijateljskoga stola do 40 gostova, prijatelja i štovatelja njegovih i to većinom iz susjednih župa, iz Kopra, Trsta, Ljubljane pa čak iz Rima.

Izrečeno bijaše više zdravica, medju timi najvažnije na sv. Otca, Njeg. Veličanstvo, na svečara, na rodoljubno mjesto Dolinu itd. itd.

Zaključujuć ove redke o toj riedkoj svečanosti pridružujemo se i mi mnogobrojnim čestitkam izrazujuć i ovim putem prečastnomu svečaru naše najiskrenije želje da bi ga Svevišnji još dugo zdrava i čila uzdržao kano nepomičan stup naše sv. crkve i miloga nam roda!

„Slovanska čitalnica“ u Trstu imati će dne 9. maja u 8 sati na večer svoju redovitu godišnju skupčinu s vlastitih prostorijah sa sliedećim dnevnim redom: 1. Nagovor predsjednika 2. Izviešće tajnika o družtvenom radu tekom minule godine. 3. Izviešće blagajnika; 4. Izviešće pregledavaoca računah. 5. Predlozi te interpelacije. 6. Izbor predsjednika i odbora. 7. Izbor trojice pregledavaoca računa.

Sjednica političkoga družtva „Edinost“. Predsjedničtvo toga družtva pozivlje gg. odbornike i zamjenike na sjednicu za dne 3. maja u 10 sati u jutro u prostorije „Delaiskega podpornega družtva“. Na dnevnom redu biti će medju ostalim izviešće deputacije naše okolice, koja je bila ovih dana kod Njeg. Veličanstva, imenovanje povjerenika. itd.

Znamenita odluka višega sudišta u Trstu. Občenito je poznato, da sudbeni činovnici, sudci i pristavi jako često putuju, da idu skoro svaki drugi dan, kako se to obično kaže, na komisije. Dogadja se to i za malenkostne stvari, radi zapliene ili procicne pokretnina, radi zapliene i procicne recimo kravice, prašćića ili što slična. A dogadja se također redovito, da se ide za takovu ili sličnu pokretninu po dva puta: prvi put da se ju zaplieni, drugi put da se ju procieni. Ide sudac ili pristav, a njim sudbeni sluga ili pisar. Platiti valja jednoga i drugoga i ima slučajeva, da se za komisiju više plati nego li pokretnina ili zaplienjeni predmet valja. Toj recimo upravo nepravici doskočilo se je već dulje vremena u susjednoj nam Kranjskoj, a već prije nekoliko godina također u Goričkoj. U ovoj pokrajini čogodilo se je to uslied interpelacije, koju je učinio u zemaljskom saboru dr. Antun Gregorčić. Blagodat se je jasno pokazala pošto su se troškovi zapliene i procicne jako umanjili. Sad se ta blagodat proteže i na Istru. Iz vjerodostojna izvora doznajemo, da je tršćansko više sudište izdalo odluku, po kojoj imade sudbeni sluga ili pisar obaviti zaplienu i procienu pokretnina i to ne na dva puta, jedan put zaplienu drugi put procienu, nego oboje na jedan put. On, sudbeni sluga ili pisar, ima ići na lice mjesta i pozvati za procienu manjih pokretnina jednoga, a većih dva zapriseženа občinska cienitelja. Odnosni zapisnik ima se sastaviti na licu mjesta i podpisati koli od sudbenoga sluge ili pisara, toli od jednoga odnosno dvijuh cienitelja, te bezodvlačno izručiti sudu. U svakom slučaju imade sama stranka, kojoj se ima pokretnina zaplieniti i procieniti, moliti, da se zaplienа i procienа na jedan put obavi. Odsad unapried će se dakle troškovi zapliene i procicne jako umanjiti, jer komisija sudbenoga sluge ili pisara mnogo manje stoji nego li komisija pristava ili sudca. To je svakako znamenita i pravedna odluka imenito za naše seljake i mi njoj se osobito radujemo, znajuć koliko su dosad morali trošiti za zapliene i procicne. Odlukom tom doskočilo se je velikomu zlu također kod nas u Istri. Ako je kasnije nego li drugud, bolje je, da je ikad nego li nikad. Dodajemo još, da se sudcem i sudbenim činovnikom istom odlukom u obće strogo prepovjeda nepristano i bezpotrebno putovati ili na komisije ići, imenito u malenkostnih stvarih, koje se može i bez putovanja, a tim i bez troškova obaviti. Oni imadu izaći na lice mjesta samo u riedkih slučajevih, za znamenite stvari.

Poreč 26. aprila. Vaša zapliena radi viesti: „To je početnik brutalnih napadaja na našeu Poreču“, neda mi spavati. Da se činjenica, dogodivša se pred svjedocima, občinstvu priobćiti nesmije, to mi nemože u glavu. Danomice muče i tuku naše kmete u Poreču, osobito pak svaki bude izprebijan, ako se do večera zakasni u tom gojezdu. A zato nitko nehaje! Oblastih ovdje kao da nema. Sve se pak i svašta poduzimlje, da bi se moglo na temelju kakve izmišljotine i laži postupati proti hrvatskim kmetom i svećenikom. Naveo bih Vam novih činjenica, ali bojim se, da Vas zapliene, što Vam dakako zadaje ne malo brige i štete.“

Evo Vam ipak nješto, što neće valjda nikoga ubosti: Dne 21. t. m. dodje kmet M. P. iz B. na ces. kr. poštu u Poreč i pita: je li su došli novci na njegovo ime od N. N. iz Trsta, kako mu bijaše N. N. obećao, da će mu je poslati taj dan za poslano mu vino. Pita na to kmeta činovnik c. kr. pošte u Poreču: „Odkuda si?“ Kmet izpoviedi, da je iz B. Činovnik ces. kr. pošte u Poreču na to kmetu: „Za tebe novaca ovdje neima, ako je želiš imati, idi k vašemu popu“. Službenik na c. kr. pošti u Poreču je valjda čuo, da je u Poreču — osobito poslje zadnjih izbora za carevinsko vieće — došlo u običaj, da se svakoga kmeta za svaku stvar, koju mu se neće učiniti, šalje zabilježenim svećenikom, ter si je mislio, da to isto može i mora učiniti i on. Pitamo sada: Nije li dosta, da taljanska gospoda svojimi lažljivimi listovi bune i uckaju proti svećenikom, već ih moraju u tom nečistom poslu podupirati dapače i činovnici c. kr. ureda i oblasti? Govorimo i oblasti, jer imamo ih punu torbu i proti ovim, ali Vaš list — kako izkusismo — o tih pisati nesmije. Nu ipak će sve doći na svietlo i to do znanja višjim oblastim i občinstvu.

Carevinsko vieće. Sjednica dne 20. aprila. U toj sjednici izabiru se razni saborski odbori po dogovoru, što su ga prije imali načelnici glavnih klubova, pošto su se isti dogovorili sa članovi odnosno strankami kluba. Odnosne cedulje, litografovane, diele saborski sluge, pak pobiru i nose predsjedničtvu, koje po perovodjih daje brojiti glasove i pak uspjeh obavlja. Slovensko-hrvatska skupina zastupana je po trih članovih u adresnom i obrtnom odboru; po dvih u proračunskom, obranbenom, pravnom, legitimacijskom, imunitetnom, peticijskom i poreznom; po jednom u narodno-gospodarskom. Svuda razmjerno prema broju, samo u proračunskom, najznamenitijem, morao bi biti još jedan odaslanik. Mladočeski klub imade razmjerno premalo, Coroninijev razmjerno preveć odaslanika. Oraj je najveće ljevičarem, koji su također obilato zastupani. Njim blizu stojeći njemački nacionalci imadu također prednost pred strankom kršćansko-socijalističkom, koja ima malo članova, al valjanih i najprijanjih našim težnjam. Po tom se već ponekle može suditi i vieće i vladu.

Sad će odbori imati mnoge posla. Najprije će doći svojom radnjom odnosni odbor, koj će predložiti odgovor na prestolni govor. Već je sad stalno, da će posebnu adresu podnieti Poljaci i konservativci, a ta da će biti bez boje, sastavljena po Poljaku Bielinskom; posebnu ljevičari. a posebnu Mladočesi. Valjda će prodrieti prva, premda u spomenutih dvih prvih klubovih neima većine.

U ovoj saborskoj sjednici bili su na dnevnom redu i neki predlozi u prvom čitanju, koje su predlagatelji također zagovarali. Što su govorili, to saznaju zastupnici tekar iz novina ili kod sliedeće sjednice iz tiskanoga zapisnika. Oko govornika sakupi se obično nekoliko zastupnika njegovih sumišljenika ili drugih radovednih, k njemu dodju također dva tri stenografa koji bilježe savjestno što govori. Svi ostali zastupnici il što čitaju, ili razgovaraju, ili šeću, izlaze i ulaze. Dogadja se, da govornik sam sebi, odnosno samo za stenografe govori — nitko drugi ga naime neslušа.

Sjednica 23. aprila. Za prvi put dolaze u vieće zastupnici Friesa i Kvekić. Predsjednik daje čitati sveèano obećanje njemački i hrvatski; Kvekić odgovara sa „obećajem“. Toje Kotoran in, zažu da neće pristupiti za sad k nijednoj stranci, već da će biti divljak. Priobćuje se razne prošnje i razni predlozi zastupnika i čitaju razni upiti, kao također u prvom čitanju nekoji predloxi već prije pročitani. Ima medju ostalimi 53 prošnje poljodjelskih družtva, občinskih zastupstva iz Češke za poboljšanje zlostanje poljodjelstva i za uvažanje jeftine soli za živinu i 130 prošnja kotarskih zastupstva, također iz Češke za podržavljanje ces. kr. povlaštene saveznе južno-sjeverno-njemačke željeznice. Bez razprave dozvoljava se vladi provizorno trošak za mjesece maj i juni t. g., pošto kako je poznato, nije još proračun nit razpravljen nit dozvoljen. — Kod prvoga čitanja predloga dra. Steinwendera i drugova za ustrojenje carevinske zadružne banke, govori predlagatelj, te Vošnjak, Pattai (stranke kršćansko-socijalističke) i Čeh Kramar; sva trojica uvjerena je, da se u tom smjeru ima nešto učiniti, da naime čovjek nalazeći se u nuždi može lakše vjeresiju il posudu dobiti, nu predlog njim ili nije dostatan ili je preveć centralističan. Tako misli Vošnjak, da se nebi imalo ustrojiti takove carevinske banke, nego bi država imala podupirati obstojeće štedionice i posudionice i nastojati, da se i novih ustroji. — Prima se u prvom čitanju predlog, da se izdade zakon, kojim bi se uveo burzovni porez i uzimala biljegovina na stranjeke akcije, dohodke i prepise dugova. — Pristaje se na preènost predloga zastupnika českih, kojim se vlada pozivlje, da pomogne onim predjelom Češke, u kojih su poplave velike štete učinile. Sjednica svršuje oko 3. ure poslje podne.

Sjednica 24. aprila. Razpravlja se u prvom čitanju predlog za podporu predjelom u Českoj oštećenim poplavom. Zanj govore Trojan, Pacak i Kaftan, te dokazuju ne samo koliko i gdje i kad bijaše štete, nego također, da je vlada dužna pomoći semlji od koje toliko milijuna poreza dobiva. — Razpravlja se također samo u prvom čitanju predlog, da se digne prepovjed uvažanja američkoga loze. Tu je već rad više zastupnika govorilo, a vidi se iz njihovih govora, da vladaju u vieću dva posve si protuslovna mnienja. Jedni tvrde, da je američkom lozom unešen učenac (filoksera), pak da se neima dozvoliti, da se ista uvaža; drugi veie, da je učenac tu i da mu najlakše odolieva američka loza, da se dakle ima prespješivati njeno uvažanje. — Predlog Čeha Hajeka, po kojem bi se imala zabraniti svaka radnja u nedjeljah i blagdanih, se razpravlja u prvom čitanju i nesvršuje, već prenaša razprava na sliedeću sjednicu.

U sjednici dne 27. aprila nastavila se je razprava u prvom čitanju o svetkovanju nedjelja i blagdana. Za govorio je Čeh Kaizl kratko al duhovito. Poslje njega kresali su se po dva puta kršćansko-socijalni zastupnik Lueger i lievičar Menger. Prvi je koješta predbacio ljevičarom, drugi jih je nastojao braniti, al jih je jedva oprao. — Poèto je predlog izručen obrtnomu odboru, prešlo se je na daljnju točku dnevnoga reda, iduću za tim, da se krivo osudjenim dade odšteta, kad se dokaže dakako, da su krivo osudjeni bili i s toga i u zatvoru sjedili. I to je jako čovjekoljuban čin, za kojega će valjda ciela kuća glasovati.

Glavna skupščina „Hrvatske čitaonice“ u Buzetu obdržavala se, kako bijaše određeno, dne 26. t. m. u prisutnosti dovoljnog broja članova. Pozdraviv družtveni predsjedsik g. dr. Mate Trinajstić skupščinare pozove ih, da se što češće sastaju u čitaonici na čitanje i razgovor. Izviešća tajnika i blagajnika bijahu jednoglasno odobrena.

U novi odbor bijahu izabrani sliedeći članovi: predsjednikom g. Dr. Mate Trinajstić, podpredsjednikom dekan g. Ante Kalac; tajnikom blagajnikom učitelj gosp. Berno Bekar, a odbornici g. načelnik Fran Flego, g. Nikola Matejčić; zamjenici g. g. Dinko Flego i Ante Ošo. Zaključeno bijaše na koncu, da će se držati mjesečna predavanja o gospodarstvu.

Poslije skupščine izašli su skupščinari zajedno na ulicu, ter bijahu tuj od buzetskih kulturaša u brk izviždani. Sastadoše se opet u gostioni „Pri Ljubljančanu“ kod čaše vina na prijateljski razgovor. Ali i tuj htjedoše pokazati svoje junačtvo i silni stupanj naobrazbe buzetski fićfirići došav za skupščinari u rečenu gostionu u drugi kat pod izlikom, da će piti čašu vina uz članove čitaonice i u istoj sobi. Odtjerani odatle čekali su na ulici čitaoničare ter je popratili na odlazku izlikanjem i žviždanjem . . . . iz daleka — jer strah je vrag!

Izlet na Grobnik. Iz Kastva javljaju nam, da se spravlja više tamošnjih rodoljuba dne 1. maja na izlet do Grobnika, a odatle k izvoru Rečine. U družtvu biti će i više gospodja i gospodjica, koje se žele nauživati prirodnih krasota naše domovine, koju one onako žarko ljube. Želimo prijateljem izletnikom ponajprije lepo vrieme, zatim čvrste i uztrajne noge, a najposlije, da se tko od njih nakon izleta i nas sjeti.

Iz Koparščine pišu nam 24. t. m. Kao svake tako i ove godine na 12. o. m. bio je sajam blizu Kopra u „Semedeli“. Od jutra do podne kišilo je, da čovjek van iz kuće izaći mogao nije. Poslje podne Bog uslišao molbu mnogih, ter se razvedrilo. Svieta se mnoštvo sakupilo, medju kojim i naših vojnika. Tu se jelo i pilo i svak u radosti plivao. Poče se i pjevati. Mladi ljudi i naši vojnici u tom ne zaostaše, ter počeše da pjevaju, kao i svi ostali, s tom samo razlikom, što omladina koparska pjeva talijanske pjesme uz nerodoljubne dodatke, a naši vojnici pjevahu naše narodne pjesme. Sirote neznadu, da se u Kopru nesmije imo slavensko spomenuti, a kamo li pjesme pjevati! U Kopru samo se može talijanski govoriti i pjevati, pa ako hoćeš i cielu noć, to ti nitko nesmeta, samo treba paziti, da se slavenski ne zbori jer kuku i pomagaj! Nu vojnici mirno sjedjahu i dalje pjevahu. U jedan čas sakupi se okolo njih nekoliko koparskih mladića i počeše ih izazivati. Vojnici znajući svoj poziv, platiše što su izjeli i popili, ustadoše i uputiše se doma. Ali jest! Ako oni hoće mira neće ga koparski mladići. Nekolicina njih okupiše vojnike i udri ih psovati i zlostavljati; ali ni to nebijaše im dosta, nego jedan uzdajući se u svoje družtvo i svoju snagu, dohvati jednoga vojnika i 2—3 puta udari ga šakom. Uztrpljenje vojnika prestade, jer u onom istom času upotrebi na obranu svoju oružje i zadade istom junaku nekoliko lakih ozleda. Bože mili, da je komu stati bilo i pogledati kako koparska gospoda leto jedan do drugoga, kako ti oplakuju ranjenika, kako ti . . . . Ne gospodo, pomalo, jer ste se kasno potrudili. Morali ste prije nesreće dati naloge vašim službenikom, da paze na red, koga nigda u Kopru neima. Sad je sve vaše nastojanje odsnde dostojno, jer se je boj svršio, a poslje boja „kopljen u trnje“, kaže naša narodna poslovica. Ranjenika odnesoše u bolnicu, odjelo mu u sud. Kažu, da je

*) Javite nam ipak sve, što se u tom divljačkom gojezdu dogodje, jer će nam to dobro doći na drugom mjestu, kamo nedosiže vlast naših mogućnika. Op. Ured.

---

dana hvala, koju izreče o stanovnicih ovoga otoka prije 120 godina Alberto Fortis: „Gostoljubivost i prijaznost je njihova lozinka; to smo mi dovoljno izkusili. Kakogod što su sačuvali svoju starinsku nošnju, sačuvaše stanovnici i svoje družtvene kreposti. Ljubežljivost prema gostima, čestitost i miloj osjećanje jest biljeg Ilira od 2000 godina“. Pisac opisuje u kratko grad Cres, Predošćicu i vidik sa Šisa, najvišeg creskog briega (638 metara nad morem), s kojega se vidi sav kvarnerski zaljev, Velebit, kranjski Snježnik, dapače i Gran Sasso d' Italia, udaljen 300 kilometara Najviše je Frischaufa ipak oduševio položaj Beloga.

„Beli je“ piše Frischauf „glavno mjesto sjevernog diela otoka Cresa, a nedvojbeno je najljepša i najzanimivija točka cielega otoka“. Na pješčastom žalu moglo bi se lako podići morsko kupalište. Kada bi se sagradio kratak mul, da bude zaštita proti buri, stvorila bi se ovdje izvrstna luka; trošak nebi bio velik, jer dubljina morska ne iznosi nego nekoliko metara. Veličanstvena narav, bujna vegetacija, koja se širi na daleko; uspomene na rimsko doba, sile ovdje čovjeka, da prispodablja Beli sa kamenitim otokom Capri. Vidik sa terase kuće, koja je pokraj crkve, na more, na gorje Kapele, na Velebit pokrit sniegom i uz najvruće ljeto, može dapače ostaviti za sobom slike otoka Capri. Kada bi se nasadilo zimzelenog bilja, koje nas u Italiji po zimi lieno vara, moglo bi mjesto Beli postati i zimsko boravište. Ovdje je bura, što potvrđuje bujna vegetacija, posve slaba, traje jedva 2—3 mjeseca, a jače ne puše više od 2—4 dana, a pored svega toga se može šetati, što je često kod Trsta i Rieke nemoguće“.

Za življe posjećivanje sjevernog diela otoka Cresa prieka je potreba gradnja luke, za kojom toliko uzdišu Beljani; nuždno je također, da ovdje bude parobrodarska postaja. Tako bi mogli stanovnici unovčiti obilne proizvode svoga tla, što je sada nemoguće rad nestašice gotovo svakog obćila. Putnikom iz Rieke, kamo se sada iz glavnih mjesta monarkije lako dolazi, otvorilo bi se novo područje izleta, koje je najzanimljivije u cielom jadranskom moru. Tako bi „glava otoka“ (Beli) opet procvala, što zaslužuje i zemlja i narod.

Vriednim Beljanom želimo od srca, da se oživotvore želje čestitoga Niemca, koje su i njihove želje.

Kada se povratio dr. Frischauf iz Beloga, reče mi: „Mletčani su toliko stoljeća gospodovali na Cresu, no ništa ne učiniše za ovaj narod, ni boljeg puta im ne urediše“. — „To je istina ali“, — odgovorih ja — „na žalost ni pod Austrijom se nije ništa izvelo!“

—č.

vojnička oblast pozvala vojnika u Trst. Šta je s njim? Mi ovdje još ništa ne znamo. Bolnik na brzo je ozdravio i danas je amo i tamo. Govori se, da će vojnik strogo kažnjen biti, što mi nevjerujemo, jer je branio sebe i čast vojničku; u ostalom vidit ćemo što će biti, te ćemo Vam sve dojaviti. Po ovomu činu cienjeni čitaoci „Naše Sloge“ lasno prosuditi mogu, kako je nam Slavenom u Kopru i okolici. Kad se napadaju oružani vojnici, šta možemo mi pretrpiti, koji za oružje i neznamo kakvo je!? U ostalom naš će g. načelnik Kobol u red dovesti svoje mjesto, jer on je poznat kao čovjek strog i neustrašen! On zna i slavenske učitelje. Mi krive ni dužne, školskoj oblasti tužiti zato, što su glasovali za slavenskog kandidata.

Vidit će i čuti će, a najposlje dojavit će Vam sve Vaš Draško.

Iz Buzeta pišu nam 19. t. m. Boli nas g. uredniče, što imamo u jednom selu na Krasu, dakle u našem kolu muža zgubi ona, koji je krenuo stranputicom. Pošto svaki pastir želi, da budu njegove ovce okupljene oko njega, da ih može radostnom i budnim okom nadzirati, to i mi želimo vruće svi koliko nas imade, da bi se naš Antun spokorio ter da bi mu više milio Buzet nego li Roč, koji potonji nas je sasma prija.

Nekoji od njegovih znanaca iz Roča podjali su dne 4. marča kod izbora u Kopru našemu županu P o s i d e l Dinku 200 forinta, koje pako on nehtjedo da primi. Što je na to rekao naš Antun? — „Po svetoga Antona ja bi ih bio primio“. — Liepe li su to rieči od čovjeka, koji je crkveni starešina ili „kamerlingo“ i u koga je rukuh blagajna! Ako se ga pita, koliko je primio u blagajnu crkve, to on liepo muči, ako pako štogod potroši, to rado kaže. Takovom čovjeku se dakle lahko bez ikakva straha povjeri uprava imetka one crkvice. Medjutim molimo gospodina župnika veleč. Andriju Mikišu, da bi pregledao malko ono malo novca, što ga ona crkvica posjedne i koji se sada nalazi u rukama jednog jedinog muža, što bi bolje bilo, da je u rukuh barem dvojice i da bi se tako saznalo za imetak one crkvice točno, da tako u slučaju smrti Antuna nebi bilo nezgode po crkvu i puk.

Popravak. U pjesmi „Na razstanku“ tiskarske su ove tiskarske pogrieške: U četvrtom stihu druge kitice mjesto: „I kieh“ ima glasiti: „S kieh“. U trećem stihu zadnje tercine mjesto: „Snije“ ima biti: „Smije“. U članku: „Narav lana“ prokla se tiskarska pogrieška, koju ovim ispravljamo. U II. stupcu ima stati: lan uljevita (nipošto ugljevita) biljke, a sve uljevite (nipošto ugljevite) biljke itd.

Svečanost na Trsatu. Dne 10. svibnja slavi se na Trsatu više Rieke svake godine uspomena majke božje trsatske, koja u drevnom Frankopanskom gradu trsatske na proštenju veliko množtvo pobožnog naroda iz Hrvatske, Istre, Kranjske. Dalmacije i otoka. Ove godine obaviti će se ta svečanost još svečanije, jer se navršuje baš 600 godina, što je došla na Trsat čudotvorna kuća Blažene Djevice Marije. Tom će prigodom biti hodočašća takovih još Trsat nije vidio, a prisustvovat će i senjski biskup, presvjetli gosp. dr, Josip Lovrić. Predstojničtvo samostana obznanilo se, da će se dobivati „knjižica Svet ište“ prigodom 600 godišnjice u krasnom zlato-vezu uz cienu od 1 for., a u prepravljanju veza po 80 nvč. Ovoga će zgodom stupiti prvi put na javnost i novoustrojeno pjevačko družtvo na Sušaku „Jadranska lira“, koje će pjevati dne 10. maja kod mise u crkvi i franjevačkoj, a po podne će prirediti svoju pučku svečanost u šumici vile Smokvine na Trsatu. Sudjelovat će i vojnička glazba pukovnije grofa Khevenhüller br. 79.

Skupščina gospodarske podružnice u Opatiji. Dne 23. t. m. držala je svoju izvanrednu skupščinu u Berseču opatijska podružnica. Pošto je predsjednik g. Viktor Mikeli konstatirao, da je dostatan broj članova, otvori skupščinu u 11 sati u jutro, pozdravi prisutne kratkim govorom toplo, preporučujuć članovom naročito u poljodjelstvu te ističuć kako ovisi napredak družtva i od broja članova, a da broj članova poveća nastojat mora svaki član, jer što je više članova to je više i sredstva, kojim se može potrebam priskočiti. Radi toga neka svaki radi što više može, a zadruga će postići svoju svrhu. Na to pročitao je tajnik sljedeće izvješće o djelovanju odbora gospodarske zadruge u godini 1891.: Poštovana gospodo! Osvjedočen sam, da se nitko od vas nenada, da će u ovom kratkom izvješću biti izvojen niz gotovih činaa, niti da će biti nabrojeno sijaset uspjeha postignutih od odbora; jer u kratkom razdobju od četiri mjeseca, da bi odbor bio imao na raspolaganje sva potrebita sredstva, da bi bilo na razvoj zadruge uplivale i najbolje okolnosti, u kratkom ovom razdobju velim, nebi bio mogao mnogo poluči. Djelovanje odbora, moram okrstiti djelovanjem predsjednika, jer je on u ovo vrieme skoro ponajviše sam na se upućen bio, budući da su svi ostali bili zabavljeni drugim poslom, komu su morali posvetiti cielo vrieme. Nu nemislite gospodo, da je djelovanje odbora radi tih uzroka zapelo i da nije odbor nastojao, da se oživotvore želje zadrugara; da se provedu zaključci stvoreni u zadnjoj glavnoj skupščini. Svaki pojedini član odbora rado je priskočio na poziv predsjednika, ter je po mogućnosti častno riešio povjerenu mu zadaću, jer svakomu na srcu leži interes naše miljenice „zadruge“. Svaki je osvjedočen, da je od velikog moralnog interesa po zadrugu, da bude dično zastupana gdjegod to bilo i da bez zatezanja zadovoljuje nalogom i molbam članova i oblasti ili upitom drugih moralnih tiela. Tekom godine moralo je predsjedničtvo podnesti c. kr. kapetanatu u Voloskom izviešće o djelovanju „zadruge“ od njezinog osnuća do konca godine 1890. Posao taj, ako i nije zahtjevao mnogo truda i nauke, to je trebalo mnogo vremena, da se u propisanom roku sve, ako i ne veliko djelovanje, poreda i skupi u jednu cielinu. Kako rekoh, predsjedničtvo je nastojalo, da nalog častno ovrši i mislim, da je u tom i uspjelo. Ta stvar sama po sabi čini se, da nije od velike važnosti, nu vjerojatno je, da će „zadruga“ dobiti moralne i materijalne pomoći od oblasti, kad iste dodju do osvjedočenja, da se odbor trudi i nastoji oko unapredjivanja gospodarstva, pa ako se do sada ješte i nemože ponositi sjajnimi uspjesi. Ta je okolnost po mom mnienju od ne male važnosti, pak scienim, da je shodno, da ju mimogred napomenem. O drugih stvarih, koje su manje više naravi prenešenog djelokruga, neću da razpravljam, jer nisu od takove važnosti, da ih nebi mogao mirnom dušom mimoići. Uvjeren sam, gospodo, da je ono, što vam do sada napomenuh u vama pobudilo nekoliko interesa; nu stalno znam, da se svaki od vas sam sobom pita opravdano i temeljito: Kako je odbor skrbio oko napredka „zadruge“; je li proveo ili barem kušao provesti zaključke stvorene u posljednjoj glavnoj skupščini? Odgovarajuć na to pitanje, dužan sam opet zahvaliti se maru i otčinskoj skrbi gospodina predsjednika, koji se je pobrinuo, da se želje članova oživotvore i da se tekom ove godine na dobu nabave strojevi i orudje u koliko to bijaše zaključeno i proračunano za otu godinu. Naručeno bijaše sve polag zaključka, a kad bude došlo vrieme, da vam ono, što trebate jednomu po jednomu služilo bude, moći ćete se i sami osvjedočiti, da se je savjestno i koristno postupalo. Trudio sam se gospodo, da vam u kratko orišem djelovanje odbora, ter da vam ovo kratko izvješće u ovom vrlo čednom obliku podnesem, a da li sam uspio, pokazati će mi vaša dobrota, ako bude htjela uzeti do znanja što sam rekao.

Hrvat. akadem. družtvo „Hrvatska“ u Gracu izabralo je na svome I. glavnom sielu od 18. aprila o. g. za ljetni semestar 1891. sliedeći upravni odbor: Mijo Cettolo, predsjednik. Vladko Halavanja, podpredsjednik. Ivan Tichy, tajnik. Josip Lochert, blagajnik. Ante Kovačević knjižničar. — Revizori: Pavao Čulumović i Bruno Medanić.

Velika eksplozija u Rimu. Novine javljaju o groznoj nesreći, koja se je dne 23. t. m. dogodila u Rimu. Okolo sedam sati i pol s jutra začuli su stanovnici Rima grozan prasak, koji je tako potresao kućami, da su ljudi na polak odjevesi u smrtnom strahu bježali van iz kuća i vikali za pomoć. Sve ulice su posute staklom od prozora, koji su se uslied velikog praska polupali. Medju Portom San Pancrazio i Portom Portese na podnožju brda „Janicula“ postavljeni toranj s dinamitom i prahom bačen je u zrak uslied eksplozije dinamita. Eksplozija je počinila ogromnu štetu. Od kolodvora, koji je bio u blizini Trastevera, sada se vidjevaju samo porušeni zidovi i ostanci nekadašnje liepe gradjevine. Pritisak zraka bio je tako jak, da su popucale i staklene ploče na kupuli gradske viećnice, koje su bile debele dva palca. Na kućah, koje se nalaze u zapadnom dielu grada, nema nigdje nijednog prozora, koj bi ostao čitav. Kralj Humberto, čim je doznao za nesreću, pošao je odmah k Trasteveru. Toranj, koji je dinamit bacio u zrak, sadržavao je u sebi mnogo puščanoga praha, nu sva sreća, što u tornju nije bilo u taj čas ženijskih vojnika, već je samo jedan mali odjel, vojnika čuva otoranj. Straža je brojila petnaest momaka, od kojih je osam smrtvih. Pustoš, koja je nastala uslied te strašne eksplozije, sjeća osuđešaje stanovničtvo na potres u Casamiccioli. Medju ciglovljem, drvljem i balvanima, nalazio ovdje ondje odjela svakojakih kućnih stvari i pokućstva. Po nekih viestih broj lahkoranjenih iznosi okolo dvie stotine. Mnogo se ima zahvaliti hrabrosti satnika Spaccamelo, koji gledajuć smrti u oči, pobrinuo se je više za spas drugih, nego li za svoj. Toranj je sadržavao u sebi 265.000 kilograma praskavog materijala. Papa je baš služio misu kad je nastala eksplozija. Sv. otac pao je kleć iz ruku. On je mislio izprvice, da su pod Vatikan stavili lagume. Slikarije na staklu na glasovitoj bazilici „San Paolo fuori le mura“ većim dielom su uništene. Krov na ovoj bazilici je napolak razoren. Šteta nanešena ovoj bazilici bit će velika. „Osservatore Romano“ tvrdi, da je bazilika oštećena na svim čestima; u sikstinskoj kapeli oštećeni su mnogi prozori. Frescoslikarije u kapeli i loggiama na sreću nisu nimalo oštećene. U privatnoj knjižnici sv. otca i ostalim dielovima Vatikana su uništene mnoge slikarije i drugi dragocjeni predmeti. Crkva sv. Petra je privremeno zatvorena. U sobah apoštolske palače srušili su se mnogi zidovi. — Kralj je na večer pohodio sve bolnice, u kojima se nalaze ranjenici, te ih je tješio.

Nova panorama, otvorena danomice od 9. u jutro do 10. večer, nalazi se u kući Salem ulica sv. Lazara br. 1. za prvi put u Trstu. Imade vrlo liepih prizora gradova, crkva, palača, svietskih dogadjaja itd. — Ulaznina stoji za osobu nvč. 20; za djecu polovica. Šest ulaznina 1 for. Vidi o tom pobliže na četvrtoj stranici.

Brzojav „Naše Sloge“.

Beč dne 30. t. m. U odborskoj adresnoj razpravi Poljaci i ljevica odbili predlog glede vjersko-čudorednoga uzgoja; očekuje se, da će tako učiniti i s predlogom glede ravnopravnosti. Izbor istarskih zapadnih kotara izručen je na izvještaj zastupniku Slovencu g. Ferjančiću.

Listnica uredničtva.

G. V. u Z. Primili smo i bude li moguće, upotriebiti ćemo. Prijateljski odzrav!

Gosp. J. P. U budućem broju jer nam je stiglo Vaše pismo prekasno. Vašim i Vam srdačan odzdrav!

Gosp. L. u P. Za danas nebijaše nam moguće Prijatelju „Bratovičine“ odgovarano, da i nas nemilo iznenadjuje što neimamo izviešća o posliednjem podieljenju podpora i što se u obće o njoj ove godine malo čuje. Na komu je krivnja, znati će najbolje sl. odbor.

Izpravak.

Podpisani moli to slavno uredničtvo, da izvoli tiskati u svojem cienjenom listu sliedeći izpravak:

U članku dične „Naše Sloge“ br. 17. od 23. aprila t. l. „Naši prosvjedi“ nalaze se ove rieči: „Okolnost pako, što je izborna komisija u Kopru spomenutu četvoricu **bez prigovora** k izboru pripustila . . “ Taj redak neodgovara istini, pošto moje ava izborna komisija potvrditi, da je podpisani odmah na početku samoga izbora interpelirao ces. k. kotarskog kapetana o valjanosti izbornika dra. Madonizza, te ga pripustio k glasovanju tek onda, kad je ces. kr. kot. glavar izjavio, da je dr. Madonizza zakonito izabran, te zakonito u listine unešen.

Napomenuti ću još, da je sam c. kr. kot. kapetan imenovao dr. Madonizzu članom izborne komisije.

Sa odličnim štovanjem

U Ospu, 24. aprila 1891.

Josip Kompare, dekan
predsjednik izborne komisije u Kopru 4. marča 1891.

K. br. 355.

Natječaj.

Uslied zaključka občinskoga zastupstva Voloskoga u sjednici dne 4. t. m. otvara se natječaj za službu občinskoga tajnika s godišnjom plaćom od for. 500.

Prosioci morati će dokazati poznanje jezika njemačkoga, talijanskoga i hrvatskoga, te predložiti molbenice podpisanomu glavarstvu u roku jednoga mjeseca, računajuć od proglašenja toga natječaja.

Od občinskoga glavarstva.
U Voloskom dne 14. aprila 1891.
Občinski glavar:
Raicich.

Natječaj.

Ovo občinsko zastupstvo je u sjednici dne 4. t. m. zaključilo, da se ima otvoriti natječaj

1. na jednu službu redarstvene straže za Opatiju s mjesečnom plaćom od for. 35 i odjećom u naravi; — natjecatelji moraju da znadu čitati, pisati i govoriti jezik njemački, talijanski i hrvatski, te
2. na jednu službu noćne straže za Volosko s plaćom od 25 for. na mjesec.

Molbenice neka se šalju podpisanomu glavarstvu za mjesec dana od dneva proglasenja toga natječaja.

Od občinskoga glavarstva
U Voloskom dne 14. aprila 1891.
Občinski glavar:
Raicich.

Lutrijski brojevi

Dne 26. aprila.

Beč	69	29	65	36	11
Grac	16	69	18	43	32
Temešvar	80	24	15	77	22

Dne 29. aprila.

Brno	17	7	71	60	87

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO.
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES.
MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 22—52

Radionica čilima (Tappezziere)
G. ANTONA BUJASIC-A
ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz cienc, koje izključuju svaku konkurenciu. Uzorke, nacrte i trar šalju na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 3 - 24

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Millefiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i protiv neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izliečenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori“
Trst: Piazza grande. 2—10

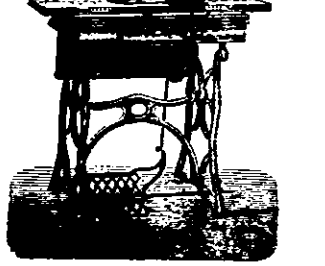

Petar Braido

mekanički kovač 4—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cienc:

Singer obiteljske nove po . . . . . for. 36
„ sredaje „ . . . . . „ 45
Strojevi Titania „ . . . . . „ 55
„ Howe za krojače i postolare po „ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koja radnja mekanička. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu

Dr. Oskar pl. Fischer

liječnik-kirurg-operater. 3—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može usljed usavršenih sposobnostih strojeva te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorašne „Passerette" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Gnarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Arturo Faxzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursich-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vecchio. 3—21

Kneipp u hrvatskom prevodu.

Našom je nakladom upravo izašlo:

Moje

liečenje vodom.

Prokušano kroz

više od trideset godina

i napisano, da se po njem

lieče bolesti i sačuva zdravlje

od

Sebastiana Kneipp-a

župnika u Würishofenu.

10 - 8 **Preveo**

Profesor dr. Antun Lobmayer.

Ciena 1 for. 20 nvč.

Tko pošalje poštnom naputnicom 1 for. 35 nč., dobiti će knjigu franco.

Duševnu i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi to je **župnik Sebastian Kneipp u Würishofenu**

Njegovo djelo „Liečenje vodom", koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja i koje je razšireno u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se njim posluži i hrvatski narod.

Prevod je jasan i lahko razumljiv.

Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv. prevodu u narod onako, kako to zaslužuje, i bila ona pomoćnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečiti bolest" kako to g. župnik Kneipp sam veli.

Naručbe upravljaju se

Knjižari

Lavoslava Hartmana

(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.

ili svakoj hrvatskoj knjižari.

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 **na Rieci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 6—10

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i pravo tršćne iz Brešije, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarevo ulje; iste olje sa jodom i željezom. Eliksir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. **Anateriasku vodu za usta.** Tekući sopun proti ozebinam. Obče poznatu **vodu katrama i ištrcivanja katrama.** Kašicu proti potajnim bolestim. **Indijske esence,** ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrieplјujuće želudac **Prašak za zube bieli i ružičasti.** Prašak ciparski b'eli i crveni itd. itd. 2—52

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe poroljne i uz pouzeće.

U radionici klepara

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih 1—32

Via Barriera vecchia Trst br. 10

gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže ciene. Sisaljke za studence svake vrsti, sustava i dubljine, vodene igre. „Vatter Closet" bez smrada. Kabe, siće i druge posude lakirane iz cinka.

Prodaje vience od kovi za mrtvace.

Krasne **uzorke na privatne naručitelje** 20—11 **badava i franco.**

Još**te** navidjene **knjige uzoraka za krojače** nefrankirano i uz **ulozak od 20 for.,** koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i **nepromočne loračke kaputе,** tvari koje se pere. **Plaid za putnike** od 4 - 14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedra podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko **skladište sukna** Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ **milijuna for.** a. v. te u mojoj stjetakoj poslovnici j-st pojmljivo, da preostane mnogo **odrezaka;** svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako **malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke** jer nebi uz koju stotinu **naručala uzorkah** u kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga **prava sliepanija,** kad tvrdke za suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih **odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka;** nakane takovog **postupanja** jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedogledaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 12—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jeziku.

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 1—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Konkurs „1891"

2 gl. 65 kr.

Najfinejša žepna ura!!

ZASTONJ

dobi svak naručnik še jako fino

verižico 3—6

Jedna najvećih švicarskih tvornic za ure ustavila je izplaćivanja ter mi je izročila razprodajenje ostale velikanske zaloge tih ur za samo cezo, kojo stane delo.

2 gld. 65 kr.

stane samo delo take ure! torej je to prilika, ki se redko kedaj ponudi. ako **take ure,** ki je trikrat toliko vredna! prepustim vsakemu za neznaten denar

2 gld. 65 kr.

in posebe kot present prilažim fino verižico **zastonj!** Požurite se, dokler jih je še koj! Razpošilja se po poštnem povzetji. Naroča se lehko z dopisnico! 3—6

Prva in največja zaloga ur

(Tvrdka Carl Pollack)

Dunaj, II/2 Novaragasse 43.

Nova panorama

RAZLIČITIH PREDMETA.

Ulica St. Lazzaro br. 1, (kuća Salem

Prvi put u Trstu.

Pokazuje vrlo zanimive prizore kao: **Rim, Firenze, Piza, Mletke, Pariz, Šcarfizza, Kapua, Bavarsku, Carigrad.**

Prizore pod uplivom pune mjesečine, prizore i vidike iz Mletaka, razsvietljenih svećano prigodom mesopusta.

Ulazina nrč. 20; djeca nrč. 10. Šest skupnih ulazaina for. 1. 2—52

DROGERIJA

na veliko i malo

G. B. ANGELI

TRST

Piazza della Legna br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim skladištem boja za ulje vlastite priprave. Okvire engleske, francezke, nje maške itd. itd.

Osim toga velik izbor

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčeno svježe, kano i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati trsje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino sameljenoga, uporabiva proti **milderu** (peronospori). 2—6

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—3

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

!!!POSUDE!!!

Plemićem, visokim osobam, vlastnikom kuća i posjeda, činovnikom, štabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. **1000** dalje sve do najviše svote. 24—25

Za uložene vriednostne papire do 85%.

Pobliže viesti iz prijaznosti kod višeg nadzornika J. Kleina, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.

Tajnost zajamčena!

Singer-ovi šivaći

STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prilježećom zaštitnom markom.

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest

visokoručni izvorni „IMPROVED"

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 1—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za **sredanju, sjeveran i iztočnu Europu.**

Upozorujo se silno na padielane strojeve.

Upozorujo se silno na padielane strojeve.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

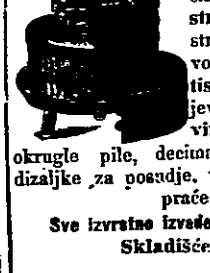

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, nilatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckselwel strojeve za rezanje krme,** mlinove za drobnu meju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice, tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori,** strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrija, **vinske sisaljke, spreme za konobu,** sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni svjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

II. Praterstrasse br. 78. 8—29

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Izdavatelj i odgovorni urednik M Mandić.

Tiskara Bolonc.

Broj 19. U Trstu 7. maja 1891. Godina XI[illegible]

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na [illegible] arka.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji ½ for., za seljake 2 for. za godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carlotta br. 25

Naši prosvjedi (protesti).

(Nastavak).

III. Izborni čin u Poreču.

Da izbjegnu nepotrebitomu opetovanju, pozivlju se pritužioci na sliedeći samostalni prosvjed, komu se i oni pridružuju. Iz njega je jasno razvidno, da je izborna komisija u Poreču, sastojeća od talijanske većine, ništa manje nego d e v o t izbornika, koji su htjeli glasovati za Dra. M. L a g i n j u, isključila.

Visoko carevinsko vieće! Oslanjajuć se na spomenute činjenice, očekuju podpisani pouzdano i u dobroj nadi pravorek te visoke kuće.

Počinjene povriede zakona jesu tako očite, te pokazuju bezobzirno postupanje vladajuće svojte u Istri u toli jasnom svietlu, da njezina osuda nemože glasiti inače, nego da se odmah proglasi D r. T o m a ž o V e r g o t t i n i n e i z a b r a n i m, i da se istodobno pozove u carevinsko vieće zakonito izabranoga zastupnika D r a. M. L a g i n j u.

Ovakvu osudu imalo bi se izreći bezodvlačno.

Opetovno bijahu podneseni zakonito posve utemeljeni utoci od strane slavenske stranke proti državnim izborom u izvanjskom izbornom kotaru Poreč. Bivši zastupnik za taj kotar g. G i a m b a t t i s t a D e f r a n c e s c h i, neposredni predšastnik T o m a ž a V e r g o t t i n i, obnašao je zastupničku čast preko 5 godina a da i nebijaše njegov izbor ovjerovljen. To su nebi imalo sada podnipošto opetovati! Tobožnji izbor Dra. T o m a ž a V e r g o t t i n i nespada medju one izbore, kojih je valjanost više manje dvojbena, on je očito nevaljan, to su kod istoga događivše se povriede zakona pravnu sviest čitavoga slavenskoga pučanstva Istre najdublje povriedile, i nebude li ta nepravda brzom i odlučnom osudom kažnjena, to će Slaveni Istre doći silomice do žalostnoga izkustva, da nemogu, prem sačinjavaju veliku većinu stanovničtva, niti od državnih zakona zaštitu proti nasilju bezobzirno maanjino očekivati.

Prosvjed

birača mjestnih občina M o t o v u n a, Poreča i Višnjana u Istri proti obavljenom izboru državnoga zastupnika dne 4. marča 1891. u izvanjskih občinah za izborne kotare Poreč-Kopar-Pula, kod kojeg je tobož dobio talijanski kandidat Dr. T. Vergottini većinu predanih glasova.

Visoka kućo!

Dne 4. marča 1891. obavio se izbor državnog zastupnika za [illegible] izbornog kotara Poreč-Pula-Kopar.

Po obavljenom izboru čulo se, da je kandidat talijanske stranke dr. Tomažo Vergottini izabran zastupnikom za državni sabor većinom od dviju glasova.

Izbori u zapadnom dielu Istre bili su već do sada na slabu glasu, ali događaji kod izbora za državni sabor obavljenog 4. marča 1891. nadkriljuju sve izborne spletke, nezakonitosti i očite povriede zakona, što je je takozvana talijanska stranka do sada učinila. Ponizno podpisani birači mjestnih občina Motovun, Poreč i Višnjan, u političkom kotaru Poreč, odlučno prosvjeduju proti tomu izboru, a temelje taj prosvjed na sliedećih činjenicah:

Kod prvotnih izbora obavljenih mjeseca febrara o. g. u porečkom kotaru bijahu izabrana 24 izbornika (fiducijara) hrvatske a 44 talijanske liste. Budući pako da je u svih ostalih izbornih mjestih ove skupine izvanjskih občina bio izabran 81 izbornik slavenske a samo 52 izbornika talijanske liste, zato je hrvatski kandidat Dr. Matko Laginja, odvjetnik u Puli, imao unapred osiguranu većinu od najmanje 9 glasova.

Sve težnje takozvane talijanske stranke usmjerale su zada na to, da zaprieče izbor slavenskog kandidata. Da taj cilj postigne, služila se je svimi mogućimi sredstvi. Hrvatske izbornike kušalo se predobiti najprije sa obećanjem, zatim sa pretnjami i grožnjami a naposled pako sa nudjenjem znatnih svota novaca.

Kad pako sva ova nečista sredstva nisu ništa pomogla, odlučí se izborna komisija, koja je sastojala većinom iz privržnika takozvane talijanske stranke, da jednostavno bez ikakvog zakonitog razloga izključi od izbora toliko neugodnik joj hrvatskih izbornika, koliko je trebalo, da bude izabran talijanski kandidat. I tu je odluku takodjer izvela:

1. Prvi, koji je pao žrtvom tog postupka bio je Stefan Pastorčić pok. Marka iz Mondaperma.

Njega nije većina izborne komisije pustila glasovati, jer da je bio tobože god. 1880. odsudjen na 20 for. globe radi zakona o živinskoj pošasti i god. 1883. na zatvor od 3 tjedna poradi učestvovanja pri njekoj pobuni. Nijedan od ovih prekršaja nije naveden kao izključujući razlog u §. 20 zakona 2. aprila 1873. br. 41 D. Z. L. Nu ako i bi koji od ovih prekršaja povodom bio izključenju, zla bi posljedica ovoga prekršaja bila po istom §. već zastarjela. Nezakonitost i perfidnost cielega postupka pokazuje se još jasnije, ako se uvaži, da se po §. 36 prije navedenog zakona može tekar onda prigovoriti izbornomu pravu jedne osobe, ako je dokazano, da je kod te osobe odpadao koji zahtjev izbornog prava iza sastavljenja izbornih listu. Ali u ovom slučaju obstojao je taj tobožnji izključujući razlog već prije te dobe.

2. Isto vriedi za sve sliedeće slučaje, a napose za izbornika Antona Radoša pok. Gašpara iz Višnjana. Izborna komisija nije ga pustila glasovati pod izlikom, da mu je prije više godina bilo imanje eksekutivno prodano poradi zaostalog poreza. To pako neodgovara istini, jer mu god. 1878. bijaše prodan samo jedan dio imetka: nu ipak je on ostao posjednikom istog, a osim toga bilo mu je preostalo još toliko imanja, da je nanj plaćao više od 5 for. izravnog poreza.

Neumornim trudom oslobodio se je Radoš jednog diela dugova, tako da mu je visoki Erar još god. 1883. jedan dio eksekviranih nepokretnina povratio, kojom prilikom platio je na račun for. 300 kako je razvidno iz namire pod br. 1.—

Posliednji obrok u ukupnom iznosu od 244 for. 24 novč. platio je 11. oktobra 1890. glasom priloženih poreznih kojižica pod br. 2, 3 i 4.

Radoš je već više godina opet jedan izmedju najboljih posjednika u svojoj občini, kako se vidi iz priloženih zemljištnih listova pod br. 5.

Ali sve da je istina, da on ništa neposjeduje, sasvim tim bio bi svaki prigovor proti njegovom izbornom pravu u smislu §. 36 gori navedenuga zakona netemeljit, budući zastario.

Radošu nije se moglo počiniti veće nepravice, nego da mu se je oduzelo pravo glasa onda, kad je već svojom željeznom energijom i neumornim radom poravnao porezne dugove, koje je baštinio od svojih roditelja.

3. Sliedećem izborniku Kramer Mate detto Bancina pok. Ivana iz Rakotola nije se moglo absolutno ništa prigovoriti. Nu pošto bi on bio glasovao za hrvatskog kandidata to se digne jedan talijanski član komisije, te izjavi nečuvenom drzovitošću, da je prisutni doista Kramer Mate pokojnog Ivana iz Rakotola, ali da njegov nadimak nije Bancina nego Sergente.

Zahvan pozivao se je Kramer na svjedočanstvo svih prisutnih, da je njegov nadimak Bancina, zahvan je tvrdio, da ga pod tim imenom poznadu svi stanovnici občina Sovinjak, Karojba, Rakotole, Novaki, Montrilj i Brkač, i da je u istinu bio Sergente (strašmeštar) kod vojnika, ali da to ipak nije nikada njegov nadimak bio, kao što i neima nikoga u njegovoj občini sa takovim imenom.

Istinitost ovih podataka svjedoši potvrdnica župnog ureda u Rakotolah pod br. 6. i očitovanje pod br. 7.—

Vriedno je spomenuti, da predsjedaik izborne komisije poznа osobno ovog izbornika i da ga je takodjer prije izbornog čina pozdravio kao starog znanca, kao i to, da je politički komesar pri izboru, komu se je utekao Kramer i ostali isključeni izbornici, da ji štiti u izvršivanju njihovog izbornog prava, i koji bi uslied §. 37 državnog izbornog reda pozvan, da pazi na propise izbornog reda, stereotipno odgovorio njemu kao i ostalim izključenim izbornikom: „Quel che fà la Commission ben fatto; mi non posso far niente!!"

(Sliediti će).

Iz carevinskoga vieća.

Beč dne 3. maja.

Povodom nakranih blagdana grčko-iztočnih kršćana ima carevinsko vieće četiri dana praznika. Dosad je to vieće razpravljalo tako rekuć samo formalno: izabiralo razne odbore, postavljalo se je razne predloge i poslje prvoga čitanja izručalo jih odnosnim odborom. Znatnija odluka je produljenje proračuna za mjesec maj i juni; a za nas Hrvate najzanimivija, da je izpitanje izbora u zapadnih kotarih bilo izručeno vještomu i savjestnomu mužu i da je on već oglasio svoj izvještaj, da se dakle njegovom krivnjom neće tom stvarju ni malo zavlačiti, nego da će doći nedjelo na vidjelo. Sad valja, da se čeka 14 dana, da uzmogne svaki član odbora za verifikacije pregledati spise; onda će biti sjednica toga odbora; pak će stvar imati doći na dnevni red u sjednici vieća. Hoće li se to moć obaviti prije 4. junija tako, da bi se prije tog dana mogao obaviti ponovni izbor, odnosno hoće li moći izabirati isti izbornici, koji su izabirali 4. marča, na to se neda odgovoriti. Držimo pako, da će ponovni izbor izpasti častno po nas, izabirali već izabrani izbornici, ili izabirali svi birači. Držimo, da se neće nit birač ijedan iznevjeriti, pače da će jih biti i više nego li jih bijaše prvi put, da će svi koliko jih imade čestitih skočiti na junačke noge, te braniti pravo proti bezpravju, zakon proti bezzakonju; braniti naš jezik, naš narod, našu čast proti onim, koji bi nam sve to uništiti htjeli. Govorimo o ponovnom izboru, jer do toga mora doći. Izbor kako se je obavio u P o r e č u, V o d n j a n u pa i u K o p r u nemože obvsljati. Njega su odsudile i oblasti, koje su ga mogle na vrieme zapriečiti; njega je odsudilo sve novinstvo osim novinstva one stranke, koja je nedjelo počinila i koja je izgubila svako čuvstvo prava i poštenja; njega odsudjuju zastupnici ovdje bez razlike stranaka, osim možda onih, koji u rečenu stranku spadaju, svakako pak osim T o m a ž a dra. V e r g o t t i n i-a, koj na sablazan svih poštenih ima toli tvrdu kožu i toliko obraza, da dolazi u vieće. *) Kako rekosmo, morat će bježati; radi se samo o tom, da li koji tjedan prije ili koji tjedan kasnije.

Uz neke ostale predmete govori se već u par sjednicah o raznih predlozih za promjenu izbornoga reda. To je samo prvo čitanje predloga, koji će se stalno izručiti stanovitom odboru, a koj će svakako predložiti nekih promjena. Radi se i o tom medju ostalim, da se uvedu izravni izbori i u izvanjskih občinah; da se naime neima birati izbornika, nego da svaki birač i seoski, koj plaća stanoviti porez, bude i izbornik, da dade ravno svoj glas onomu mužu, koga drži za sposobna, da bude zastupnik. A radi se tekodjer o tom, da se bude biralo u svakoj mjestnoj občini, koja broji najmanje 1000 stanovnika. U tom slučaju mnogi Hrvati Istre nebi trebali u talijanska mrzka gnjezda, gdje bivaju izvrgnuti svakojakim porugama, da vrše svoje ustavno pravo. Razpravio se je takodjer predlog, uslied kojega se trgovačka pogodba izmedju Austro-Madjarije i izmedju Italije produljuje na jednu godinu i to za to, da se dobro prouči sve odnosne okolnosti, pak da se pogodba preuredi poštenje nego dosad koristna za Italiju, a štetna za Austro-Madjariju.

Najzanimitiji predmet sadanjega zasjedanja je adresa, to jest odgovor, koj se ima dati Njegovičanstvu na prestolni govor. U vieću se toga još nije razpravljalo, al razpravljaju pojedinci, skupine, klubovi, svakojaki odbori, svi, tako da je to predmet, kojim se najveće zastupnici bave. Sjednica adresnoga odbora bilo je više i premda je isti svoje sjednice tako rekuć svršio, nije mjedan predlog adrese dobio većine. Htjelo se je sastaviti takovu adresu, za koju bi glasovali svi zastupnici ili barem svi veći klubovi; a kad tamo svaki klub vezi na svoju. Glavno kolo igraju te P o l j a c i. Njihovu mužu bila je zadaća [illegible]ađa, da adresu sastavi. Radilo se je o tom, po nadahnutju vlade, da bude adresa bezbojna, da nebude u njoj nit vjerskih nit narodnostnih načela, da bude adresa samo nekakav program materijalnega rada. Držalo se je, da će ljevičari na nju pristati, a to tim više, što oni, koje zastupaju, Niemci, imadu sva ne samo vjerska nego i narodna prava, i što teže za vlastju. Držalo se je, da će na nju pristati konservativci, jer su to najmehći i najpopustljiviji ljudi i jer se je mislilo, da oni neće zapustiti vlade i da će zatajiti sebe samo da nedodju ljevičari na vladu.

Sad ljevičari htjeli su se osigurati, da će škola ostati kakva je, pak su u tom smislu postavili predlog. Kad je taj zabačen bio, tad su izjavili, da će podastrieti svoju vlastitu adresu.

Zastupnici konservativnoga kluba nehtijući dalje sami sebe varati, kao da su u većini, a da se proti njim vlada, postavili su dva načelna predloga; jedan tičući se vjersko-čudorednoga uzgoja, drugi tičući se narodne ravnopravnosti. N i j e d a n n i t d r u g i t i h p r e d l o g a n i j e b i o p r i m l j e n, p r e m s u o b a u t e m e l j e n a u t e m e l j n i h d r ž a v n i h z a k o n i h. Sad se je najbolje pokazalo koli ozbiljno misle o jedinom pravom uzgoju i o narodnoj ravnopravnosti i ljevičari i Poljaci, za kojimi se skriva sadanja vlada.

Zastupnici konservativnoga kluba su uzeli predlog adrese Poljaka B i l i n s k o g a za podlogu specijalne razprave, al su i oglasili svoja oba rečena predloga, koja će postaviti kod drugoga čitanja adrese, a kod trećega prosti njoj glasovati, nebudu li ona dva predloga primljena.

Sada dakle imadu ljevičari svoju adresu, Poljaci svoju, konservativci svoje predloge, o kojih primljenju odvisi njihovo glasovanje za adresu; Mladočesi svoju. Nijedni dakako neimaju većine. Ako se nenagode Poljaci s konservativci i još s kojim, neće bit nijedna adresa primljena; a medju mogućnostmi, koje bi mogle iz toga sliediti, bila bi i ta, da se carevinsko vieće razpusti. Kod nas je sve moguće.

*) Sramit će se za to kad pozarste. Op. slogara.

Pogled po svietu.

Trst, dne 6. maja 1891.

Austro-Ugarska: Na drugom mjestu donašamo obširno izvješće o dosadašnjem radu u carevinskom vieću, dotično o radu pojedinih odbora. Naj-

važnije dnevno pitanje jest odgovor ili adresa na prestolni govor. Ako nebude vladina stranka pristala na izpravke ili predloge konservativnoga kluba, tičuće se vjerskog uzgoja i ravnopravnosti pojedinih narodnostih, moglo bi se dogoditi, da nebude prihvaćena nijedna osnova adrese. Tada nebi vladi drugo preostalo nego da razpusti carevinsko vieće i da pokuša sadašnje ili novo ministarstvo sreću kod novih izbora. Razna nagadjanja, da bi naime preuzeli vladu Niemci liberalci malo će koga prestrašiti, a najmanje nas Slavene, koji sačinjavamo većinu u državi i bez kojih se nemože više u Austriji ustavno vladati.

Dne 3. t. m. proslavili su Poljaci stogodišnjicu poljskoga ustava. Godine 1791. prisegao je naime poljski kralj u Varšavi na novi narodni ustav, kojim su Poljaci natrag zadobili svoja politička prava.

U drugoj polovici tekućega mjeseca sastaje se hrvatski sabor, da razpravi razna pitanja, a medju timi jest najvažnije ono o hrvatsko-ugarskom ugovoru glede zemljištne razteretnine. Taj su ugovor sklopile prošloga mjeseca hrvatsko-ugarske regnikolarne deputacije ili odbori.

Srbija: Kraljica Natalija neda se nikako iz Srbije. Sva nagovaranja vlade, kraljevih rodjaka i pristaša ostala su bezuspješna. Natalija drži se čvrsto svoje odluke, da će se naime jedino sili pokoriti, dotično samo tada otići ako ju silom odvedu.

Franina i Jurina

Fr. Si ti ča čul, da su navalili u Topolovcu neki šarenjaki ne našega Saula?
Jur. Da su ga vero tužili do Rovinja na kriminal.
Fr. Ter se ni čulo do sada niš slabega od njega.
Jur. Aj je, zač njim ni otel pomoć tulit va krnjelsko-šarenjački rog Oprtaljskeh fakini.
Fr. Viš, viš kako su to mudre glavice, ke misle, da te ga s tem prestrašit.
Jur. Zač neznaju brižni, da ki pošteno živi, da se neboji kriminala.
Fr. A neznaju vero ni tega, da će jih zet prije djavle, nego se pusti podkupit Savle.

* * *

Fr. Babin Marko se ali, da je u Poreču na vreće ruskega novca.
Jur. Bolje za njega i za njegove, te barem moć stavit va zemaljsku kasu oneh 60 tisuć forinti, ke je lani pokral njih prijatelj Rigo.
Fr. Dragi ti, bi je oni sami spravili da jih je, ter je dosti gladuhi mej njimi.
Jur. Imaju ja dobra usta i širok želudac.

Prigodom vjenčanja

iva viteza Karabaića sa gospodjicom Marijom Danilovom.

Gle! Ivane, ti otoka zlato,
Kako bratić iz daleka hrli
Silom duha, da tebe ogrli
I želje ti svoje rekne na to.

Srce s dušom ima želje jedne:
Čilo zdravlje na mnogo godina
Nek ti dade Otac sa visina
I sreće ti zvjezda nek nebledne.

Porodica tvoja slavna bila
Kao što ti ime plemenito
Na tom svjetu ne poznao vaja.
Grlila te tvoja uzor-vila!
Vračala ti ljubav zamjenito,
Već na zemlji užili se raja!

M. Triskavac.

Različite viesti.

† **P. O. Fra Jero Maleš**ić. Ovih dana u Zadru iza kratke ali pretežke bolesti preseli se na bolji život tretoredac-glagoljaš P. O. Fra Jero Maleš**ić**. Rodom bio Istran, a to iz Dubašnice na otoku Krku. Bio tek prevalio trideset i devetu godinu a jur obrisao mnogu suzu žalostnicu s očija biednе mu državice. Narod iz kojega je nikô — hrvatski narod — ljubio je svim žarom ljubavi svoje. Na osobiti način zanimalo ga propoviedanje. Minule korizme propoviedao je u Rabu sasma dobrim uspjehom. Do godine spremao se u Bakar, a kad tamo? ..... Eh: čovjek snuje a Bog boguje. Bože, nek se Tvoja vrši, samo smiluj mu se plemenitoj duši! A ti hrvatska zemljo, budi mu lahka!

Presvjetli g. biskup dr. Glavina prispio je oko podna dne 2. ov. mj. u Kastav, gdje je bio liepo dočekan od svećenstva, občinskoga glavarstva i školske mladeži. Nedjeljom 3. ranim jutrom odvezao se u Klanu, gdje je bio od svih oblastih i cieloga pučanstva najsrdačnije pozdravljen i prijet. Istoga dana dielio je sv. potvrdu u Klani. Po podne vraćajuć se iz Klane svratio se u sv. Matej, gdje ga pučanstvo najprijaznije dočekalo. Ovdje pregledao je crkvu, pohodio tamošnjega kapelana, te se pod večer vratio u Kastav, gdje je bio opet srdačno pozdravljen od mnogobrojnoga pučanstva. Ovoga ponedjelka dielio je sv. potvrdu za vjernike kastavske župe, a utorkom za one kapelanije sv. Matej. Jučer sredom u jutro odvezao se presvjetli biskup u Rukavac, gdje je dielio sv. potvrdu vjernikom kapelanija Rukavac i Zvonеće. Danas imaju Vološčaci sreću imati u svojoj sredini preasvetloga, koji i tamo dieli sv. sakrament potvrde. Sliedećih dana nastavit će svoj put po cieloj Ljburniji.

Odbor političkoga družtva „Edinost“ izabrao je u svojoj zadnjoj sjednici nadzorni odbor za družtveno glasilo „Edinost,“ opunomoćio predsjedničtvo, da imenuje u Istri, kvarnerskih otocih, u Trstu i okolici povjerenike, koji bi se zauzimali za interese družtva, te je izabrao mjesto odstupivšega I. podpredsjednika g. I. Nabergoja, I. podpredsjednikom g. A. Trudona, a II. podpredsjednikom g. V. Goriupa.

Dr. Gambini zemaljski prisjednik iz Poreča pohodio je prošloga tjedna Volosko. Povod njegovom dolazku bit će bio nered, što vlada na tamošnjoj občini, odnosno občinskomu glavarstvu. Već se je dulje vremena čulo, da kani ces. kr. namjestničtvo razpustiti občinsko zastupstvo te postaviti na čelo ces. kr. komesara. Nu za ovaj korak valjalo je izhoditi privolu od zemaljskoga odbora u Poreču. Reć bi, da nije ovaj htio pristati na razpust, pak je s toga odposlao na Volosko dra. Gambini-a, neka ovaj toplo preporuči načelniku Raicich-u, odnosno občinskoj upravi, da nepokon uvede red u onu občinu, inače da će razpustiti zastupstvo. Pod sličnim pritiskom morala se je napokon ova občina sklonuti, da razpiše natječaj za tajnika, jer se mora znati, da je dosada načelnik obavljao službu načelnika, tajnika, blagajnika, pisara, u obće sve, jer on je jedina osoba u občinskom uredu. Čudit se je samo, što se tajniku obećaje plaća 500 for., a zahtjeva od njega poznavanje t r i j u h jezika! K tomu neka tajnik živi u skupom gradu, neka se liepo nosi, neka hrani obitelj, zahtjevi, koji se na Voloskom mogu jedva podmiriti sa 1000 forinti. Iz Voloskoga pohodio je dr. Gambini občinu Lovran i pregledao tamošnji občinski ured. Prošle nedjelje popodne svratio se je u Kastav, gdje je pregledao občinski ured. Zatim posjetio je sa gospodjom ovdje boravećega pazinskoga načelnika i saborskoga podpredsjednika i kolegu g. dra. A. Dukića. Iste večeri odputovao je u Trst.

Zemaljski kapetan u Lindaru. Dne 7. pr. m. posjetio je naš krčni Lindar zemaljski kapetan presvj. g. dr. Mate Campitelli u družtvu šumskih činovnika iz Pazina i Poreča. Ovi putnici posjetiše župni stan, crkvu i školu, koju je upravo tada malo djece polazilo radi kužne bolesti. „e r b a š“, kako ju tamošnji puk zove. G. Kapetanu milio se osobito krasan vidik iza župne crkve, odakle je divan pogled na dobar dio iztočne Istre. Školske prostorije nije mogao pohvaliti, kao što je nitko nehvali, jer su tiesne i nizke, te neodgovaraju današnjim zahtjevom škole. Očekujemo od g. kapetana, da će i pokrajina ići na ruku domaćim oblastim kad se bude o tom radilo, da se pregradi sadašnju školu. I sama poduka u školi neodgovara uzgojnim načelom, jer neznamo da li je ta škola hrvatska il talijanska, pošto se podučaje u jednom i drugom jeziku, premda neima u školi niti jednog Talijana. Ufamo se, da će i tomu doskočiti naš dični g. načelnik kad nam ga Bog amo donese opet posve zdrava i čila. Ali da zaključimo se g. Kapetanom. Koliкogod nam je bilo mile kad se s njim sastasmo toliko nam je bile neugodno kad se s njim rastavismo. Da Vam kažemo pravu istinu, on je ostavio u našem mjestancu vrlo neugodan utisak. Evo tomu razloga.

Razgovarajuć sa veleč. g. župnikom o školi i naukovnom jeziku reče istomu — dakako talijanski jer drugoga jezika nepoznaje — „d a n a m n e t r e b a u I s t r i p o z n a t i s l a v e n s k o g a j e z i k a“. Možete si misliti, da mu gosp. župnik nije ostao dužan, što je presvietloga tako iznenadilo i osupnulo, da je odmah pobrao žila i kopita te se odnio kao da ga vjetar nosi.

Sada neka sviet sudi kako se može u Istri govoriti o miru, slogi il ljubavi medju Slaveni i Talijani kad zemaljski kapetan i prvak talijanske stranke javno izpovieda i propovieda, da u Istri — gdje je ogromna većina naroda slavenskoga jezika — netreba poznavati toga jezika. Prekasno ste se rodili za koju stotinu godina, preav. g. kapetane!

Našim učiteljem i učiteljicam u Istri i na kvarnerskih otocih. Javili smo jur, da će se sastatati dne 16. i 17. t. m. ovdje u Trstu slovenski učitelji i učiteljice iz Koruške, Štajerske, Kranjske i našega Primorja, da se upoznadu, pogovore o učiteljskih poslovih i da se pozabave. Predsjedničtvo učiteljskoga saveza pozvalo je i naše učiteljstvo iz Istre i kvarnerskih otoka na taj sastanak pak se nadamo, da će se oni u što većem broju bratskomu pozivu odazvati.

Da se nebi možda koji bojao velikih troškova, to poručamo ovim svim i svakomu, da se je posebni odbor pobrinuo za jeftine stanove i hranu, a pokoji biti će u pojedinih slovenskih obiteljih gostoljubivo ukonačen. Očekujemo dakle od našega čestitoga učiteljstva, da će mnogobrojno pohrliti u kolo svoje po krvi bratje a po zvanju čestitih drugova i družica.

Iz **Drniša** pišu nam dne 27. travnja. Jučer gospodin poglavar vitez Karabaić sa blagorodnom gospodjom suprugom bijaše na prolazku krox Drniš, pak bijahu na kolodvoru od odlične gospode iz ove varoši najsrdačnije dočekani i burnim živio pozdravljeni, te milostivoj njegovoj gospodji Marici u znak velikog štovanja i iskrenog veselja kita najljepšeg cvieća poklonjena. Kad vlak pako sa kolodvora odjuri svi ga opet takodjer sa živio pozdravismo, što i sada preko Vaše cienjene „Naše Sloge“ činimo, kličuć živili: mladenci na mnogaja, na diku i korist mile nam hrvatske domovine. Živili!

N. V.

(Doznajemo naknadno, da bijahu novovjenčani takodjer u Kninu — u njihovom boravišću — vrlo srdačno primljeni i pozdravljeni Op. Ured.)

Talijanska ugladjenost. Pišu nam iz Motovuna. Pred malo dana imali smo ovdje u Motovunu mali monstre-proces. Obtužen je bio gosp Corazza, bogatаš i jedan od talijanskih vodja. Tužio ga P. Zanko iz oprtaljskih Brda za to, što ga je u svojem dućanu ulovio za prsa i bacio na tlo. A znate zašto? Jer se je P. Zanko usudio prigovoriti mu kod izbora u Oprtlju, da, ne pripadajuć on oprtaljskoj občini, nema prava, da se u njihove izbore miješa i da ljudem zanovieta. Toga javnoga ukora da mu g. Corazza nije mogao zaboraviti, pa da mu se je onako fino i ugladjeno osvetio. — Na razpravi mu je P. Zanko oprostio. Ako je njegova pritužba bila istinita, to je on, kmet, svakako finije i ugladjenije postupao nego li veliki gospodin Corazza.

Iz **Opatije** pišu nam 3. t. m. Na 1. o. mj. prestala je takozvana zimska ljećitbena doba. Radi toga zapustio nas liep broj gostova, glasba itd. Ostalo ih još priličan broj jer se je upravo sada počelo čutiti pravo proljeće. Medju gosti nalazi se takodjer Nadv. Marija Josipa. Ove zime bila je naša krasna Opatija upravo natrpana sa gosti. Sudeć po neprestanoj gračnji ljetnikovaca ili „vila“ rasti će i u budućе broj stranaca.

Iz pouzdana izvora doznajemo, da se je stopilo parobrodarsko družtvo „Krajač i dr.“ iz Senja sa parobrodarskim družtvom „Sverljuga i dr.“ na Rieci u jedno družtvo pod novim imenom „Ugarsko-hrvatsko“ parodarsko družtvo, te da će dobiti stalnu podporu od madjarske vlade.

Novomu družtvu želimo što bolji uspjeh, ali želji toj imademo čodati i drugu, da bi naime ovo poprimilo misli i težnje bivšeg senjskog družtva „Krajač i dr.“ Mi znamo dobro, da ovakovo družtvo nemože tjerati politike, nit toga od njega nitko nezahtjeva, ali opravdana je svakako želja, pošto imade u njemu većina Hrvata, a medju timi vrlo čestitih rodoljuba, da bi nam na ovoj našoj obali i u narodnom smislu i u našim težnjah išlo na ruku, ili barem ako nam neće il nemože u tom pomoći i koristiti, da nam nebi smetalo ili škodilo. Do sada nije si talibože na nas u rečenom smislu na istarskoj bar obali steklo zaslugah. Ufajmo se, da će biti u budućе i u tom bolje.

Škole u Buzetu. Kako je poznato imali su buzetski Talijani do pred malo vremena za 70 muške i ženske djece dva učitelja. Nedavno poslalo njim zemaljsko školsko vieće i treća učiteljsku silu i to učiteljicu bez znanja mjestnog i kotarskog školskog vieća.

Hrvatsko djece polazuće hrvatsku školu imade sada 190, dočim se ih je bilo upisalo početkom školske godine samo 137, radi zime. Sva ta djeca neimadu uz tolike zahtjeve i molbe nego jednoga učitelja. Ove činjenice pokazuju nam najsjajnije kako se brinu školske oblasti za odgoj hrvatske a kako za odgoj talijanske djece. Neznamo u istinu kako bi nazvali takovo mačuhinsko postupanje rečenih oblastih prama nam Hrvatom. T a l i j a n s k e d j e c e m u š k e i ž e n s k e 70 i m a d e t r i u č i t e l j s k e s i l e, h r v a t s k e d j e c e m u š k e i ž e n s k e 190 s a m o j e d n u! Ž i v i l a r a v n o p r a v n o s t!

Iz **Dobrinja** na otoku Krku. Odkud je od jedne godine natrag sadašnji novi načelnik g. A. Barbalić preuzeo vodstvo občinskih posala mogu ovdešnji občinari pohvaliti ga za dva djela, što ih je na obću korist sretno započeo i u dobrom dielu kraju priveo, i to prvo, što je u samomu mjestu njekoje najglavnije diele mjestnih ulica popraviti dao, a što još nije, bude; i drugo, što je za vrieme lanjske suše očistiti dao gdjekoju lokvu i jedan od riedkih u ovih strana, ali najznatniji u občini zdenac. Preporučili bismo još popravak občinskih puteva, od kojih primjerice jedan bio bi onaj iz Gostinjica do sela Rosopasne, a drugi vodeći iz mjesta u Klimnu, koji putevi jako su zapušćeni, a ipak svim občinarom iz mjesta i iz izvanjskih sela jednako mnogo služe, i spajaju ovu občinu sa dviema najbližima lokama, odkuda — a sredstvom upravo tih dvajuh puteva — podržuje se u većem dielu sav mjestni promet občinski. S više uzroka, a na poseb zbog slabih ljetina i lanjske suše u puku ove občine nastavše upravo zlo stanje mora se njekako pridići na bolje; a kako da se to postigne, ako nè promicanjem obćenitih občinskih probitaka. U te probitke spada svakako popravak občinskih puteva, jer su ovi za občinu to, što u čovječjem tielu žile, od i dovodnice prema središću života — srdcu. Držimo dakle, da će sadašnji g. načelnik svratiti svoju pažnju i na izvan mjesta se nalazeće občinske puteve, koji su od više godina zapušteni ostali bez ikakova popravka.

Slavenski svećenici Istre neimaju doistine — izvan Boga — ne samo nikoga, koji bi proti biesnim i divljim navalam talijanskih liberalnih listova njim na obranu barem jedan rieč žrtvovao, nego se koli njihovi po zvanju drugovi talijanske narodnosti, toli javne oblasti — upravo natječu u tom, tko da će slavenskog svećenika bolje ocrniti, ter mu žešću obrticu zadati. „La famiglia cristiana“ zove se list, koji izlazi u Trentu. U svojem broju 41. t. g. piše taj list u dopisu „Dal Litorale“ med ostalim i ovo: „Una piaga che attualmente contrista i cattolici istriani, si è la guerra che il clero sloveno-croato, calato giù dalla Boemia e dalla Carniola, fa alla liturgia latina nelle funzioni di chiesa. Chi la sostiene a spada tratta è il foglio di Pola, cioè „Il Diritto Croato“ Fortunamente il Rev. redattore del Diritto Croato non è istriano, ma dalmato; e però una vergogna che il clero croato-istriano sostenga questo giornale“. Krasnije logike i temeljitijeg znanja, doduše, nismo već davno čitali ni čuli. Očkuda imaju pokrajina Češka i Kranjska slovensko-hrvatskih svećenika, da ih šalju nam u Istru, to nam nije poznato. Mi barem znademo, da u Istri neima niti jednog slovenskog ili hrvatskog svećenika došlog amo iz Češke, niti hrvatskog iz Kranjske. Na sjdemo dalje. Nesretni ovi slovensko-hrvatski svećenici iz Češke i Kranjske nisu pak niti katolici: jer oni vojuju proti istarskim-katolikom za slavensku liturgiju!? Ali-

ove borbe proti latinskoj liturgiji novele slovensko-hrvatski svećenici iz Češke i Kranjske, nego — list „Il Diritto Croato“ u Puli, čiji urednik je — na sreću — dalmatinac i taj list uzdržaju — hrvatsko-istarski svećenici! Bog i duša taj nam razmetati il tog gušimanja razumjeti nam nije moguće! Tko je dakle „nacrtati“ onaj vojskovođa proti latinskoj liturgiji ili su „nacrtati“ slovensko-hrvatski svećenici iz Češke i Kranjske? Ili je tomu uzrok „Il Diritto Croato“ i njegov dalmatinski urednik ili su hrvatsko-istarski svećenici? Muška glava „Dal Litorale“, molimo da nam razjasnisi to! Jer svakako, tkogod se pronađe krivcem, mora se prokleti i isobćiti, budući da — piše dalje taj delija — „in ultima analisi quelli che predicano in Istria, e sostengono di bandire il latino dalle chiese, si mostrano ribelli (!) non solo al S. Padre (quod demonstrandum est) ma anche al Capo dello Stato“. Mržnja i ništa drugo, sotonska mržnja do svega, što diše slavenskim duhom pomutila vam je moždane, zaljubenici smušenjaci!

Baš tako kao Vi s nami, postupali su u svoje vrieme njemački svećenici s biskupi sa sv. braćom Cirilom i Metodom, ali uzprkos tomu uzeo je Bog isto k sebi u nebo. Sv. katolička vjera nemože biti monopol jednog ili drugog naroda, jer je katolička i sveta katolička crkva postupa k a t o l i č k i takođjer u svojoj liturgiji. Dalje neznamo! A ti dopisniče „Del Litorale“ o slavenskoj liturgiji — kako se vidi — niti pojma nemaš! Si taceisse . . . . Puno nam je pero tog predmeta; mi neznamo dalje, jer vrhu naše glave trepti nam Damoklov mač tiskovne cenzure ali znajte, da će doći i na nas „post nubila phoebus!“

Podieljuje podpora drugim djakom od „Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“. Dne 31. marča t. g. sastao se sav odbor naše „Bratovštine“ u njezinom sjelu u Kastvu gradu, te je podielio među naše siromašne učenu se mladež sliedeće podpore: U svemu bilo je 64 molitelja, od kojih zadobiše podporu 51 u ukupnom iznosu od 815 for. Od molitelja bilo: Srednjošlitnih gradjana 6 uvažena molba 4; pitomca veterinarskog zavoda u Beču 2, uvažena molba 1; gimnazijalaca 31, uvažena molba 29; preparandista 14, uvažena molba 13; pripravnikara 8, uvažena molba 2; učenika „Delavske škole“ 2, uvažanih molba 2; pučke škole 1. Ukupno molitelja 64; ukupno uvaženih molba 51.

Polag zaključka zadaje glavne skupštine imalo se raspraviti i pitanje obustavljenja stalnih podpora. Iza podulje razpravljanja previdjelo je mnienje, da za sada još nebi ni umjestno ni nepjelno bilo kakve stalne podpore ustanoviti.

Iz Rieke piše nam prijatelj 1. t. m. Evo me na prvi maja, da Vam štogod iz ove naše Madjarije javim.

Nakon toliko sniega, bure, dažda i svake nevolje eve nas u najlepšem mjesecu, i počeli smo se kopim vremenom, ali niti to je danas stalno, jer je izvanredna magla tako pokrila more i obale našeg kvarnera, da se do podne mjestni parobrodi nisu usudili otisnuti u more, jer njim bijahu noglem puti prepriečeni. I stariji ljudi, osobito pako mladji naraštaj, čudio se tomu pojavu, jer toga nisu još doživjeli, budući da se vrlo riedko u našem kvarneru magla do mora spušta.

* * *

Ovdje se kaže po svih gradovih danas očekivalo bar pokušaj kakvomu nemiru od strane radnika, ali zadovoljstvom moramo konštatovati, da nemiru nebijaše ni traga. Istina je, da su radnici tvornice torpeda imali dopust, da mogu blagdanovati, te su ili čestiti izvan grada ali su pošli i došli pcavo mirno. Vojnici su u kasarni čekali pripravni, redarstvo je bilo na oprezu, ali sve bijaše bez potrebe.

Na naš promet za prošlo dva mjeseca nismo se mogli tužiti, jer se je osobito lesa (duga hrastovih) izvozilo više nego u pet drugih mjeseca. Sada je dakako izvoz malaksao; vozari i radnici se nadjaju pa s toga mišlim, da ovi ljudi nisu na to ni pomislili, da njim je prvi maj nekakav najnoviji blagdan! U ostalom mislim, da neki pod najboljimi okolnostmi ovi naši ljudi slušali proroke, kojih se vazda nadje i koji bi ih negovorili, da od rabote odustanu.

* * *

Riečke novine, koje su nas kroz toliko godina psovale i grdile, sve su godine postale pasivne, što se Hrvata tiče. Dapače opozicijonalni „Voce del popolo“ koji nije nam, nek je slučajno kadar pohvaliti ono, što je u nas Hrvata hvale vredna; dapače mogu dodat, da je od kako ove novine obstoje, iste stane „Bilancia“ kadgod nepristrane o našoj čitaonici pisale (n. p. o pokladnih zabava); dočim ovatko ona, da je do ove godine naša čitaonica i nas prezirne mimoilazila, kako da nas nema i kako da niemo nigda obstojali na Rieci.

* * *

Opozicijonalna novina je prošlu sredu napisala vrlo oštar članak proti madjarskoj vladi. Takvog članka se nije ovdje čitalo u talijanskom jeziku odkada se je odcepila „Sloboda“ za Sušaka.

Skoro su eto četiri godine odkada je madjarska vlada obustavila ustjerivanje poreza na brodove, kako se stvar pasivna, pak eto su sada naglo, kako iz vedra neba grom, bakarske oblasti (valjda no od svoje volje) zapriemile nekretnine bakarskih brodovlasnika, ukinjiv se na njihove kuće, da se mogu naplatiti za obustavljeni porez kada dobiju takav nalog. Takovo je postupanje vlade „Voce del popolo“ oštro i vrlo dobrim razlogom(?) satirički odsudila. Neznamo šta su dotični krugovi u Pešti rekli i pomislili kada su iz Rieke (njihovog mezimca) čitali članak tako oštro proti njima naperen.

* * *

Ovdašnji tadjinci iz Istre, koji su ovamo došli, da se prehrane roverad proti nama, nisu zadovoljni što mjestne novine puštaju Hrvate na miru. Radi toga se svake male pojavi kakav članak u kojoj tršćanskoj novini, pa se u svakom više ili manje napada na Hrvate. Mi zaisto toga ne zamjeravamo onim ljudem, jer se tim pokazuju koliko su nadahnuti svojom djedovskom kulturom.

Prigodom svetkovine na Trsatu doći će ovamo našega naroda na hiljade, a to je talijanašima tra u peti. Već se med njima čuje mrmljanje, da će to biti nekakva demonstracija!

Neka se ta „šora“ gospoda ne mešaju nami strpljeno živjeti, ili neka se sele preko mora u blaženu zemlju: jer mi, niti oni, koji će ovamo na pobožnost, niemo njimale voljni ni pripravni, da nas neznane, da tim zadovoljimo našim dragim žarenjakom. Do vidova! Brajdar.

Iz Lošinja piše nam 26. pr. m. Nebesce je na hiljadu napasika „zemlja se kreće“ natvrdi glasoviti Galilei, a ja: „naredna misao i kod nas predire,“ makar to nebilo poćudno našem poglavaru, našelniku i ujedobradim neizkježenim njihovim savjetnicima, koji bi htjeli svugdi prisjutiti, osvim da ih isti njihovi sumišljenci iz svoga kola izbacuju. Prodire da, i širi se ovdje naredna misao, i nek to noviđi fantastični, pladanj dopisnik poročke lažice, koji liže i maše sve one, što talijanštinom diše.

Kao prošlene zabavu osobiti odbor ustrojio je takmenje na moru, na jedra i vesla. Prva se obavi na na 31 prošlega, a druga na 19 tekućeg. Vještina na jedra i hrabru mišica na veslima, domile sve nagrade našim hrvatskim junakom, izuzam pražičice, dobivene od taliofila, koe najnadnju nagradu.

Oba puta prvi doprie k cilju vriedni brodogradnitelj O. Pičinić, a drugi Kožulić, koji se nastide kazati ono što su. Iz hiljade prisutnih prnja mogu gnemovitih i jednoglasno: živio, i nek je bilo strogo zabranjeno, od osobe, koje sve upotrebljuju, da uguše što je naše, da se nemu drugačije povladjivati nego su kmeh. Ta je zabrana proizašla od uvjerenja, da će hrvatski živio nadvladati talijanski viva. Bože drugi, tko će utrnuti u duši čovječjoj prirodjena čustva! Nit se će kurs niti viva, nego što čuti naš živio na odobravanje naših starodobitnih veslača.

Bit će pomisliti mogao, da u ovome gradu, u kom je sve Talijanom na ruku, da će se vidjeti javno vijati naše trobojnice? Veći dio brodica, koje su se opeštenile na takmenju na jedra, izviesilo su naše trobojnice, a novi brod „Slava“ na Čikatu, bio je madjarom ogromnom trobojnicom sa grbom trojednice. Primivši zaslužene nagrade naši hrabri veslači, oplađište si usta crnom kapljicom, te zapjevaše naše hrvatske pjesme, sve do mrkle noći.

Stari i starice, kojim nije do budalastih zanjurija, razkapali su se od milenja, slušajući djecu naše pjesme pjevati, i bez one pjesme, koje su oni pjevali, sastavljene od njihovih otaca, prve nego se je počelo čestiti i na tudjem jeziku hlepiti.

Njegova Visost Nadvojvoda Stjepan sa Visošom Nadvojdikinjom Martjom Terezijom udostojali su se pritisutvovati, sa svoga kotara, ovdje ustrojenu, njim regatam, a Visoka Nadvojvodkinji bi od odbora poklonjena krasna kita cvieća, koja se je One udostojila primiti iz ruku jedne od naših krasotica. Takmenje pojčin bi i svršila veselicom, izrazujući tim patriotičnim ljubav i podanička privrženost previšnjem vladajućem Domu, bez da itko na to savjetuje niti nagoni, niti odbor niti podanstvo, koje svojevoljno znade svoje podaničke dužnosti vršiti.

Ako se Lošinj povrada svomu gajenju, i nedjeli sunjarije ugrijanik glava, tomu su obilno podpomogli naši isti protivnici sa njihovim nasiljem, i netriezmenošću, nespominjajuć se onih starih izreka: „svaka sila za vremena“ i „svaki napor nadje odpor“. A možda biti dragulje, kad ti se čini sve što ti je najmilije i najvetije? kad se govori, da se je uplivale na odbor, da zakrsni naše trobojnice, i kad svečanosti neprisustvuju osobe, kojim je dužnost tu se naći, jer su trobojnice izvijane, i jer se povladjiva za živio?

Dan 19. travnja neizbrivi će ostati, jer on bilježi početak našega preporodjenja, koje će napredovati, i proti volji onih, koji se danas tomu upiru.

Ufat se je, da će sljediti i takmenje na Sandelima osvim da se tomu protive oni, koji se boje narodnih izjava.

Broj pučanstva na Buzeščini. Po zadnjoj popisiji puka, obavljenoj mjesecu junara t. g. iznaša broj svega pučanstva na Buzeščini, i to prisutnih 14,783. Od ovih je muškaraca neodnjenih 4,505; ženskih neudatih 3,787; oženjenih muških 2,738; udatih ženskih 2,839. Udovaca imade 353; udovica 563. Čitati i pisati znade muških 750, ženskih 255. Čitati samo znade muških 58, ženskih 24. Čitati i pisati neznade muških 6,779, ženskih 6,906. Slieplh imade muških 7, ženske 3. Gluhoniemih muških 17, ženskih 9. Ludih ili slaboumnih muških 4, ženske četiri. Kretina muških 4, ženske 3.

Po občevnom jeziku dotično po narodnosti imade Hrvata 12,185; Slovenaca 1,801; Talijana 752; Niemaca 14; Čeha 1. Blaga imade: konja 76; mula 44; magaraca 116; magarica 806; goveda 4,021; svaca 9,852: u občini, dočim ih imade občinskih izvan občine na paši više od ovelike; prasaca 2,505; koza 29; košnica pčela 833.

Od pučanstva imade odsutnih privremeno 372; trajno odsutnih 307.

Sva občina brojila bi dakle ukupno stalnih obćinara 15,492.

Svekanđelje na Trsatu. Eto denašnje niše program trodnevne crkvene svečanosti prigodom šestogodišnjice dolazka kuće loretanske na Trsat, u crkvi B. D. M. o. o. Franjevaca na Trsatu. — Dne 9. maja poslije podne u 5 satih hrvatska propovjed sa blagoslovom. Dne 10. u 5. satih jutrom svečana služba božja na slovenskom predikom. U 10. satih pontifikalna sv. misa i propovjed hrvatska. Po podne u 5. satih talijanska propovjed i blagoslov. Dne 11. u 5. satih jutrom svečana služba božja na slovenskom predikom. U 10. satih svečana sv. misa sa predikom hrvatskom. Popodne u 5. satih hrv. propovjed sa blagoslovom. Dne 12. kao dan prije i sa zaključkom svečanosti sa „Tebe Boga hvalimo“. Trsat 1. maja 1891. — Samostan o. o. Franjevaca.

Književnost.

Rad hrvatskog starinskog društva god. 1890. Zagreb, tiskom i nakladom Sokola i Kralja.

* * *

Opis i obrana od zareznika štetnih vinogradu (sa 48 bojadisanih slika). Ciena 80 novč. Nabavlja se kod Stjepana Buliča, učitelja na poljedjelskom zavodu u Gružu (Dalmacija). — Toplo preporučamo tu jedinu na hrvatskom jeziku to vrsti tiskanu knjižicu, koja će biti od velike koristi našim vinogradarom.

Listnica uredničtva.

Gosp. Brajdar. Šaljite kako pišete za urednika ali za veću sigurnost treba preporučiti. Srdačan odzdrav!

Listnica uprave.

Gosp. J. M. F. u L. Ova 4 for. jesu za 1890. i 1891. Vam lieta numerativno; popišite se poštl. Prijateljski odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 2. maja.

Trst	75	80	71	15	26
Linz	76	26	79	49	87
Budapest	88	61	78	86	10
Innsbruck	14	81	24	76	10

Dne 6. maja.

Pragu	44	60	71	42	46
Lavov	85	76	49	7	80
Hermanstadt	15	58	14	42	25

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrstn. papirjih za		V napoleonih za	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	1%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	3½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, priposna se nove beneška tarifa na tamošje odpovedi od 8. oktobra, 12. oktobra in 2. novembra.

Okrožni oddel.

V vrstn. papirjih 3½% za vsake sveto.
V napoleonih brez obresti

Nakazuje

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Trgovo, Reko kakor na Zagreb, Arad, Bazen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano brez troškova

Kupuje in prodaja

vrednostnih, diviz, kakor tudi vrščenje kuponov 24—9 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtim kreditu v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uloški v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 26. februvarja 1891. 8—24

U radionici klepara

JUSTA BIASUTTI

opunomočenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih 2—32

Via Barriera vecchia Trst br. 10

gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stalicom za ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže ciene. Sisaljke za studence svake vrsti, sustava i debljine, vodene igre, „Vatter Closet“ bez smrada. Kable, sifu i druge posude lakirane iz cinka.

Prodaje vience od kovi za mrtvace.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga **Vinko Šverljuga**
FIUME. FUŽINE.

Mate Pollich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 23—56

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquareli

u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uiljed neuvršenih specialnostih strojeva, te radi čestnog i obilnog gradiva Šifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvega junija t. g. praviti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladčarske „Pancerette“ i „Šifone“ ne samo posve zdrave, već i vrlo jestine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornice ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Artaro Fanzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Urnich-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vecchio. 4—21

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), tiramance (vanjkuše) uz ciene, koje isključuju svaku konkurenco. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Šve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovrlovaja se odmah. 4—24

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, kali novih toli upotrabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velosipeda. Izvadja svaku mehaničku radnju.

Josip Pizzarello 2—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

ŠTRCALJKE
za modru galicu
dobivaju se kod
Lebana i Sessa
Via Nuova 3. pri zemlji
Trst. 1—4

Prodaje se
Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 **na Rieci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 7—10

Nova panorama
RAZLIČITIH PREDMETA.
Ulica St. Lazzaro br. 1, (kuća Salem)
Prvi put u Trstu.
Pokazuje vrlo zanimive prizore kao: **Rim, Firence, Pizu, Mletke, Pariz, Ščarfuza, Kapua, Bavarsku, Carigrad.**
Prizore pod uplivom pune mjesečine, prizore i vidike iz Mletaka, razsvietljenih svećano prigodom mesopusta.
Ulaznina nvč. 20; djeca nvč. 10. Šest skupnih ulaznica for. 1. 3—52

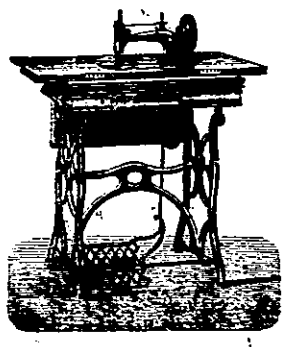

Petar Braido
mekanički kovač 5—34
prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for.	36
„ srednje	„	45
Strojevi Titania	„	55
„ Howe za krojače i postolare po	„	38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.
Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

TVORNICA
bambusovog pokućstva
H. Preuer
Trst Via Geppa br. 2
proizvadja pokućstvo za kuće i bašče, etažerne i sjajne predmete za najniže ciene. 1—20

Konkurs „1891“
2 gl. 65 kr.
Najfinejša žepna ura!!
ZASTONJ
dobi svak naročnik še jako fino
verižico 6—6
Jedna največjih švicarskih tvornic za ure ustavila je isplačevanja ter mi je izročila razprodajenje ostale velikanske zaloge teh ur za samo ceno, kojo stane delo.
2 gld. 65 kr.
stane samo delo take ure! torej je to prilika, ki se redko kedaj ponudi, ako tako uro, ki je trikrat toliko vredna! prepustim vsakemu za neznaten denar
2 gld. 65 kr.
in posebe kot present priložim fino verižico zastonj! Požurite se, dokler jih je še kaj! Razpošilja se po poštnem povzetji. Naroča se lehko s dopisnico! 4—6
Prva in največja zaloga ur
(Tvrdka Carl Pollack)
Dunaj, II/2 Novaragasse 43.

Dr. Oskar pl. Fischer
lječnik-kirurg-operater. 4—20
Ambulatorij za izravnanje kostih i za trenje živaca i mišica i švedska tjelovežba.
Prima bolestniko danomice od 2—3¼ sata po podne izuzmu nedelje i blagdana.
Piazza Legna br. 10, II. kat.

DROGERIJA
na veliko i malo
G. B. ANGELI
4—1 TRST
Piazza della Legna br. 1.
sa odlikovanom tvornicom kista
i velikim skladištem boja na ulje vlastite priprave. Okvire englezke, francezke, nje mačke itd. itd.
Osim toga velik izbor
MINERALNIH-VODA
dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kano i:
Sumpora iz Romanje
za sumporati treje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino sameljenoga, uporabiva proti **milideve** (peronospori). 3—3

Enrico Rovere & C°.
TRST, Via Pesterosso i Via Nuova 14.
SKLADIŠĆE
stakla, porcelane i svietiljka; stakleno ploče, jednostavno prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.
Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.
Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke ida u pokrajinu bez carine. 1—52

Proljetna liečitba.
Čaj „Tisuć cvetja (Milleflori.)
Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za iztiečenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni
Praxmarer „Ai due Mori“
Trst: Piazza grande. 3—10

LJEKARNA
A. KELER
nasljednici Rondolini
utemeljena godine 1769.
TRST,
Via Riborgo br. 13.
Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave Šaške iz Brešje, željezo sa Chinom Maleza. Obično bakalarovo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Elikair Cocca okrieplјujući i probavljajući. Elikair China proti grozniei. Amerikanska voda za usta. Tekući sopun proti **ozebinam.** Obće poznatu **vodu katrama** i osvježivanja **katrama.** Kašiću proti poznim bolestim. **Indijsku** esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Anila. Vino sa Chinom poput Marsala okrieplјujuće želudac Prašak za **zube bieli i ružičasti.** Prašak ciparski b'eli i crveni itd. itd. 3—52
NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

Ivan Chero
skladišće i tvornica
muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.
26—4
Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.
Corso br. 39. Trst.

!!!POSUDE!!!
Plemićem, visokim osobam, vlastnikom kuća i posjeda, činovnikom, štabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. **1000** dalje sve do najviše svote. 25—25
Za uložene vriednostne papire do 85%.
Pobliže viesti iz prijaznosti kod višeg nadzornika J. Kleina, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.
Tajnost zajamčena!

Singer-ovi šivaći STROJEVI
jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prileżećom zaštitnom markom.
Najnoviji fabrikat Singera
Manufacturing i Comp. New-Jork jest
visokoručni izvorni „IMPROVED“
STROJ
za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini
1000 bodaca u jednom času
Dobiva se jedino kod 2—25
G. Neidlinger
Trst, Corso; Palača Salem
Generalni zastupnik za **srednju, sjevernu i iztočnu Europu.**
Upozoruje se silno na podielane strojeve.
Upozoruje se silno na podielane strojeve
Upozoruje se silno na podielane strojeve

Krasne uzorke za privatne naručitelje 20—12 **badava i franco.**
Još navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon izvršene naručbe uračunati.
Tvari za odjela.
Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisano tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočive lovačke kapute, tvari koje se pere.
Plaid za putnike od 4 - 14 itd.
Tko želi kupiti jeftine, pouštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na
Iv. Stikarofsky-a u Brnu.
Veliko **skladište sukna** Austro-Ugarsko.
U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ **milijuna** for. a. v. te u mojoj srjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo **odrezaka;** svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga prava slieparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —
Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Koć naručbe treba zavesti bolju, uuljiva i cieva.
Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 13—24
Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

Kneipp u hrvatskom prevodu.
Našom je nakladom upravo izašlo:
Moje
liečenje vodom.
Prokušano kroz
više od trideset godina
i napisano, da se po njem
lieče bolesti i sačuva zdravlje
od
Sebastiana Kneipp-a
župnika u Wörishofenu.
10—9 Preveo
Profesor dr. Antun Lobmayer.
Ciena 1 for. 20 nvč.
Tko pošalje poštnom naputicom 1 for. 35 nč. dobiti će knjigu franco.
Duševnu i tjelesnu pomoć ujedno pružajući, župnik i od Boga nadareni liečnik u jednoj osobi **to je župnik Sebastian Kneipp u Wörishofenu.**
Njegovo djelo „Liečenje vodom“, koje je u njemačkom originalu doživilo već toliko izdanja, i koje je razšireno u svih slojevih njemački čitajuće publike, izašlo je dozvolom njegovom u hrvatskom prevodu, da se **i njim poslaži i hrvatski narod.**
Prevod je jasan i lahko razumljiv.
Dao Bog, prodrla i ova knjiga u hrv prevodu u narod onako, kako to zaslužuje i bila ona pomoćnica svim, koji si žele bilo „sačuvati zdravlje ili liečiti bolest“ kako to g. župnik Kneipp sam veli.
Naručbe upravljaju se
Knjižari
Lavoslava Hartmana
(Kugli i Deutsch), Zagreb Ilica br. 2.
ili svakoj hrvatskoj knjižari.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**
Tiskara **Dolenc.**

Broj 20. U Trstu 14. maja 1891. Godina XII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielu arka.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Cattatia br. 25

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloge sve pokvare“. Nar. Pos.

Naši prosvjedi (protesti).

(Nastavak).

4. Hrvatskom izborniku Scropetta Josip pok. Josipa iz Novaki dogodilo se je slično kao i Krameru.

Pod tim imenom izabran je izbornikom; pod tim imenom dostavljena mu je izdana i neposredno uručena izkaznica od c. kr. kotarskoga kapetanata. Kad je pako htio glasovati, izjavi jedan član izborne komisije, da ovaj izbornik izvan gori navedenog imena ima još krstno ime Jakov, i da je pod imenom Scropetta Josip Jakov pok. Josipa god. 1885. bio pozvan na novačenje. Scropetta tvrdi, da je u svih službenih spisih od suda, poreznog ureda, kotarskog kapetanata itd. poznat jedino pod imenom Josip Scropetta pok. Josipa i da o njegovoj identičnosti nemože biti dvojbe, jer u cieloj občini neima nikoga nazvana Scropetta Josip pok. Josipa, niti Scropetta Josip niti u obće Scropetta. Svo zahman; talijanski kandidat nije imao još potrebite većine i radi toga moralo se je žrtvovati i ovoga izbornika.

Za dokaz ove istinitosti ovih podataka sliedi pod br. 8 izjava više suobćinara Scropette, koji su pripravni, ako uztreba, istu izjavu i prisegom potvrditi.

5. Veoma čudnovat razlog izključenja upotrebili su proti hrvatskomu izborniku Antonu Pribetiću „Gambarada“ iz Villanove. Većina izborne komisije izjavi naime, da je njegda neki Anton Pribetić bio odsudjen na višegodišnji zatvor, a budući da se nezna je li je to taj prisutni, radi toga nemože se ga pripustiti k izboru (!). Netreba ni spominjati, da ovaj izbornik neima ništa skupnoga sa onim Antunom Pribetićem. Videći komisija, da je sa ovim izključujućim uzrokom predaleko zašla, izjavi, da prisutni neima nadimka „Gambarada“ nego samo „Gambar“. Opetovao se je isti prizor, kao kod izbornika navedenih pod 3 i 4. I Pribetić izjavi, da mu je pod ovim imenom izručena izkaznica od c. kr. kot. kapetanata i da ga svi ljudi poznaju samo pod imenom „Gambarada“. To sve nepomaže ništa; akoprem je član komisije Marko Ziković izrično zahtjevao, da se konštatira, je li Pribetić pretrpio onu kazan, zaradi koje bi bio bez dalnje razprave izključen.

I za ovoga izbornika posvjedočiti će mnogo osoba, da mu je nadimak „Gambarada“, što je i razvidno iz izjave pod broj 9, a ni se gledeć na to, da u cieloj občini neima nikoga sa nadimenom „Gambar“. —

6. Hrvatski izbornik Solić Anton pok. Mate iz Novaki bio je izključen od glasovanja, jer bijaše godine 1883. radi neplaćenja prisilne ovrhe odsudjen na 14 dana zatvora. On bijaše naime prodao vino, koje mu je bio zaplienio c. kr. porezni ured radi zaostalog poreza.

Ništetnost ovog uzroka jasna je, a vriedi ovdje isto, što je rečeno za izbornika pod 1.

7. Isti slučaj bio je sa hrvatskim izbornikom Simonović Pavao pok. Vita iz Sv. Vitala, koji nije pripušćen k glasovanju, jer je god. 1885. pretrpio kazan od 4 čedna „per serie minaccie“.

Zalud se je očekivalo od ces. kr. izbornog komesara, da izbornoj komisiji razjasni, kako §. 20. državnog izbornog reda nepoina ovoga izključujućega uzroka, i da bi prigovor po §. 36 istog zakona bio svakako jur zastario.

Ces. kr. izborni komesar ostao je gluh na sve prosvjede hrvatske manjine.

8. Jošte nije bilo dosta hrvatskih glasova uništeno; još nije imao talijanski kandidat većine.

Došao je na red hrvatski izbornik Rajko Anton pok. Ivana Tomelini iz Montrilja. Da i njemu zaprieče glasovati, izjavi ujeki član komisije, da prisutni neima nadimena Tomelini.

Skoro je nevjerojatno, da se komu pod takvom izlikom može oduzeti najsvetije pravo, koje mu kao državljanu pripada. —

To se ipak sbude. Akoprem se je Rajko pozivao na to, da su već njegovi pradjedovi imali nadimak Tomelini, te da i njega njegovi suobćinari tim nadimenom zovu, što oni sa izjavom pod br. 10 svjedoče i uvjek svjedočiti hoće, nazvim tim zabranilo mu se glasovati.

Ni tu nije politički komesar, koji je ipak izborniku Rajko izdao izkaznicu, držao potrebnim, da opomene talijanske članove komisije na to, da neima dvojbe o identičnosti toga izbornika.

(Konac sliedi).

Iz carevinskoga vieća.

Beč dne 8. maja.

Govoreć u svojem posliednjem dopisu o adresi, rekao sam, da neima nijedan predlog adrese većine, da bi se moglo dogoditi, da nebude nijedan primljen, te svršio tvrdnjom, da je kod nas sve moguće.

Danas sam se uvjerio, da je moguće i nešto, na što nisam mislio kad sam posliedni put pisao. Da nedodje do adrese, ako se većina u jednoj predloženoj nesloži, to je naravski; a da bi tomu imalo sliediti razpuštenje carevinskoga vieća, to bi bila samo naravska posliedica u svakoj ustavno vladanoj državi, pače bila bi posliedica i to, da ministarstvo dade svoju ostavku.

U današnjoj sjednici carevinskoga vieća, u kojoj bijaše na dnevnom redu adresna razprava, za koju su se također razni govornici uru pred otvorenjem sjednice zabilježili, niti je bio koji predlog adrese primljen, nit se je razpustilo vieće, nit je ministarstvo dalo svoju ostavku. Evo kako bijaše.

Na galerijah bilo je sve puno ljudi, muškoga i ženskoga spola. Došli su, da slušaju adresnu debatu. Zastupnici došli su skoro u podpunom broja točno, a nešto za njimi također ministri. I ovim i onim vidio si na licu stanovit smiešak, osobito kad su pogledali na galeriju. Znajuć što će se dogoditi, mislili su si, da će občinstvo biti prevareno u nadi, da čuje razne govore i govorancije. Ipak držim, da će svim ta prevara biti nagradjena onim, što su čuli i vidili, jer se takova šta nit čulo nit vidilo nije, jer je to „unicum“ u parlamentarnom življenju.

Predsjednik dr. Smolka otvorio je sjednicu petak dne 8. maja o 11. uri prije podne, priobćio razne prispjevke, dao čitati neke prošnje i jednu interpelaciju, te zapustio predsjedničku stolicu, koju je pak zasjeo prvi podpredsjednik baron Chlumecky. Ovaj reče, da mu je od zastupnika dra. Smolke predan prešan predlog, koj se časti kući priobćiti. Predlog glasi ovako:

Visoka kuća nek izvoli zaključiti:

„Predsjedničtvu visoke kuće zastupnika nalaže se, da pred najvišim prestoljem dade najvrućiji izraz zahvalnosti za uzvišene rieči, kojimi je Njegovo Veličanstvo premilostivo blagoizvolilo pozdraviti carevinsko vieće pozvano dne 11. aprila t. g. da preuzme svoju ustavnu djelatnost kao i za ponovno izkazanu velikodušnu zemaljsko-otčinsku brigu za blagostanje njegovih naroda, a istodobno čuvstvom nepromjenjene vjernosti i najdubljega poštovanja kuće poslanika.

Primljenjem toga predloga ima se smatrati rečenim zaključak visoke kuće, primljen dne 16. aprila t. g., odnoseći se na odgovor previšnjega prestolnoga govora, koji bijaše doznačen adresnom odboru izabranom u sjednici 20. aprila t. g.

Obzirom na oblik ima se o predležećem predlogu uporavom svih u §. 42. poslovnoga reda predvidjenih kratica postupka, odmah razpravljati i viečati“.

Pročitav to podpredsjednik reče: „Ovaj predlog podpisan je samo od jednoga jedinoga zastupnika, zastupnika Smolke. S toga moram najprije pitat, da li se predlog podupire i molim gospodu, koja ga hoće podupirati, da se ustanu“.

Kuća prima, dr. Smolka podaje se na svoje zastupničko mjesto, te progovori obkoljen skoro svimi članovi kuće po prilici ovako:

Obzirom na stanje stvari kod viećanja ob odgovoru na previšnji prestolni govor smatrao sam svojom dužnostju, da predložim visokoj kući put, kojim bi se skupno izrazila najdublja zahvala za uzvišene zemaljsko-otčinske nakane Njegova Veličanstva, izrečene u prestolnom govoru, i tako da bi se zapostavilo raznost mnienja. Ako se pri svoj svojoj osobnoj skromnosti smatram pozvanim, da ovakvim predlogom pred kuću stupam, dogadja se to obzirom na moje preko četrdesetgodišnje parlamentarno djelovanje, na to da sam najstariji član vieća i da me je visoka kuća ponovice i pred kratko doba na častno mjesto predsjednika, kao također obzirom na to, da po svojem političkom osvjedočenju spadam u onu stranku vieća, koja je baš u zadnje doba u dobroj namjeri za interesa države kušala posredovati medju drugimi strankami kuće.

Stalan sam, da neima u kući člana, koj nije s radošću i strahopočitanjem razabrao prestolni govor i u njem izkazanu velikodušnu brigu Njeg. Veličanstva za blagostanje njegovih naroda, nijednoga koj nebi želio, da bude ovo zasjedanje blagotvorno, nijednoga, koj nebi bio sklon patriotičkom pripravnostju i podajućim se pouzdanjem u plemenite osjećaje Njegovoga Veličanstva raditi za riešenje svih onih zadaća, koje nam nalaže briga za skupnost.

To su osjećaji, koji nas sve jednako nadahnjuju, kaošto je obćenita srdačna želja, da ovom prilikom kao i svakom osjeguramo Nj. Veličanstvo o nepromjenljivoj vjernosti i najdubljem poštovanju.

Ti nazori i čuvstva izražena su jednodušno i u predloženih adresah, al su inače u njih različita mnienja tako, da bijaše opravdana bojazan, da neće nijedna dobiti većinu. I radi te različnosti postavljam svoj predlog, koj sadržajo ona čuvstva i nazore, koji su uzajemni svim strankam kuće i koje se ima drugim nepredloženim nit po većini nit po manjini, al ne manje svečanim načinom dati do previšnjega znanja.

Podpredsjednik otvara iza toga razpravu o predlogu dra. Smolke i javlja, da su se za rieč oglasili Plener, Hohenwart, Javorski, Romanczuk, Bareuter, Corenini i Lueger. Ti su se jedan za drugim digli, te izjavili: prvi u ime ljevice, drugi u ime konservativaca, treći u ime Poljaka, četvrti u ime Rusina, peti u ime njemačkih nacionalaca, šesti u ime svoga kluba, sedmi u ime kršćansko-socijalističkih zastupnika, da će za predlog dra. Smolke glasovati. Bareuter je još k tomu opazio, da je njegova stranka bila uvjek mnienja, da bi se imalo ostaviti adresnu debatu; a dr. Lueger, da bi bila šteta, da se tom debatom vrieme gubi. —

Podpredsjednik oglasi još, da se je javio k rieči zastupnik Trojan. Ovaj izjavi u ime svoje stranke, češke, da pristaje na predlog Smolke, pridržujuć si pravo drugdje izraziti želje i pritužbe češkoga naroda.

Pošto nebijaše već nikoga drugoga oglašenoga za rieč zamoli podpredsjednik zastupnike, da idu svaki na svoje mjesto, da se uzmogu glasovati (dizanjem). Jednoglasno bi primljen najprije prešnost predloga, a onda i predlog sam.

Podpredsjednik izjavi na to, da će predsjedničtvo pravim zadovoljstvom izraziti kod previšnjega prestolja jednodušnost, kojom bijaše zaključak stvoren i da je taj zaključak novi dokaz kako je čvrst vez neprolazne zahvalnosti i ljubavi k previšnjemu nosiocu krune, pred kojim prestaju sve raznosti mnienja, te pozove kuću da zaključe: Nj. Veličanstvo cesar Franjo Josip I. živio, živio, živio! On je to izrekao njemzki, dočim su Česi klicali „slava“, Hrvati „živio!“

Sjednica bi tim zaključena i druga za ponedjeljak određena.

Taj događaj izmenadio je neke članove vieća i občinstvo na galerijah i svieta u Beču i daleko izvan njega.

Prestolni govor je Njeg. Veličanstvo pročitalo 11. aprila; vieće je 16. aprila odlučilo na nj odgovoriti, a 20. aprila izabralo za odgovor navlastni odbor. Odbor je od onda, kroz više od 15 dana razpravljao, svi se tim zanimali, da se i negovori ob onom, što se iza kulisa radi, 8. maja odlučuje se, da se onaj odbor riešava svoje zadaće.

A zašto? U obrazloženju svoga predloga kaže to sam dr. Smolka: jer je po razpravah u adresnom odboru predvidjeti, da nijedan adresni predlog neima većine. Dakle u obće neima u vieću većine, koja bi htjela stalno podupirati vladu, sadanje ministarstvo. Drugud bi ono dakako činilo razpustiti vieće ili dalo ostavku, ili učinilo oboje. To se ni jedno nit drugo nije dogodilo. Primljen predlog kaže u najsjajnijoj svjetlosti ovdješnji parlamentarizam, a postupak vlade pokazuje, da kani postupati u svojem držanju „od slučaja do slučaja“.

Poljaci, kako kaže sam dr. Smolka, kušali su, da posredstvom izmedju različitih stranaka. Oni, njih 57 medju 353 člana svega vieća, mislili su, da će parlamentom vladati. O adresi viećali su sami, kao debelim zidom ogradjeni, nepitajuć ni na desno ni na lievo nikakva savjeta, nikakva odobrenja. Njihov izabranik, prof. Bilinski, za kojega se je u novinah javljalo čim bijaše izabran adresni odbor, da će dobiti novu ustrojit se imajuću listnicu ministra za obćila, kojega se je dakle htjelo pridobiti, a s njim i njegove sunarodnjake, izradio je adresu takovu, da je držao, da će za nju sve stranke, bar veće, glasovati, da će za nju imenito ljevicu dobiti, a da njoj se „dobraci“ konservativnoga kluba protiviti neće. Osim nekih umetaka, na predlog slovenskih i hrvatskih članova, glede proširenja željezničke mreže imenito u slovenskih zemljah i u Dalmaciji, te glede podignutja trgovačke mornarice, nisu htjeli Poljaci pristati na nijedan znatniji, kulturno-politički predlog. Predlog ljevice, da ostanu stvari kako su, imenito, da ostane nedodirnuto školstvo, odbili su pomoćju konservativaca. Dosljedno su odbili i posebnu adresu ljevičara; dočim nisu Česi mogli nit postaviti nego samo oglasiti posebnu adresu, pošto se je upravo zato, da toga neučine, izabralo samo dva člana u adresni odbor, u kojem bi bili imalo pravo na tri.

Ljevičari, obzirom na koje su Poljaci zastavili bezbojnu adresu, i kojim su se htjeli približiti, učinili su za svoje stranačke svrhe pogrešku kad su postavili svoj spomenuti predlog, a još veće kad su oglasili svoju vlastitu adresu. I dočim se je do hipa, u kojem su to učinili, držalo za stalno, da će Poljaci zajedno s ljevicom i još kojom manjom strankom sačinjavati većinu vieća, držalo se je poslije toga hipa, da će se Poljaci morati obratiti na svoje stare savezakike, konservativce, koji su adresu Poljaka primili za podlogu podrobne razprave. Ili će popustiti konservativci, ili će popustiti Poljaci, ili će popustiti oboji,

Glavna skupščina. „Hrvatska čitaonica“ u sv. Petru u šumi imati će u vlastitih prostorijah dne 18. t. m. u 4 sata poslije podne glavnu skupščinu sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. — 2. Izvješće tajnika i blagajnika. — 3. Izbor novoga odbora. — 4. Izbor dvojice pregledatelja računa. — 5. Ini predlozi. — Za odbor „Hrvatske čitaonice“: Predsjednik: Fr. Lazar.

Ob osnutju slovensko-hrvatskoga kluba na carevinskom vieću piše „Kat. Dalmaciji“ iz Beča među ostalim i sliedeće: „Prvak dalmatinskih narodnjaka čim je stupio u Beč htjeo je, da njegovi drugovi stupe po starom običaju, bez ikakvih uvjeta — jer bi se mogli zamjeriti vladi — u „limb“ u Abramovo krilo grofa Hohenwarta. Tu je došlo do nesporazuma. Htjelo se čuti što misle Slovenci i istarski Hrvat. Na slovensko-hrvatskom sastanku sama četvorica (mladoslovenac Gregorčić, istranin pravaš Spinčić, dalmatinski Hrvat Dapar i — četvrti, koga ne napominjemo, jer ne znamo, da li je iz osvjedočenja tako postupao) bila su za klub južnih Slavena, bolje slovensko-hrvatski; ostali podnipošto ne htjedoše u Hohenwartov klub. I ova četvorica nakanila je pridružiti se Mladočesima, da nije bilo po sriedi vjerskog (?) pitanja (?). Sami ne mogli ostati, bili bi se izgubili u moru 353 zastupnika; te se i oni sklonuše u Hohenwartovo krilo. Ali tu je bilo vraga i njegova brata, dok se je Spinčića ubrazdilo. Jedino je Spinčiću zahvaliti na onoj i ako mršavoj izjavi slovensko-hrvatskih zastupnika prigodom njihova ulaza u „Abramovo krilo grofa Hohenwarta“. Pisanje u tom poslu zagrebačke „Hrvatske“ i vaše „Katoličke Dalmacije“ u velike zanima amožnji slavljanski svieti, osobito Mladočehe. Ali, oj nesloge slavljanska diko!

Narodnjaci su pokunjeni. Zdvajaju, što se Dapar drži Spinčića. Ovi su češće s nami sveučilištarima.

Uloženi su utoci proti Daparu, Masovčiću, Šupuku i Borčiću: Prva trojica bit će ovjerovljena, a o Borčića škakljiv je posao. I istarski talijanaši Vergottini morat će šibeći kući; pošto presijom i terorismom izabran; mjesto njega zastalno doći će namah istarski Hrvat pravaš dr. Laginja“.

Putujući zastupnik banke „Slavija“. Ovih dana dolazi u našu Liburniju putujući zastupnik osjeguravajućeg društva banke „Slavija“ gosp. M. Skender, koga preporučamo što toplije svim prijateljem i znancem. Njegova zadaća je, da radi za osjeguranje ljudskoga života za taj čvrsti narodni zavod, komu imade dati prednost svaki rodoljub pred sličnimi liberalnimi njemačkimi ili talijanskimi društvi. Pod geslom „Svoji k svomu“ neka si osigura život svatko kod „Slavije“ komu je to ikako moguće. Uvjeti osjeguranja jesu isti ili još povoljniji nego li kod drugih društva, ali prednost zasluži i stoga, što je to čisto slavensko društvo.

Talijanski divljački izgredi u Bujah. Talijanski gradići u zapadnom djelu Istre poslije izbora, reć bi da su izgubili ravnotežje; pučanstvo tih gradića kao da je s uma sašlo. Izgredi i ulični nemiri, koji se opetovno ponavljaju proti svećenikom hrvatskog roda i jezika, jesu nešto izvanredna i nečuvena. Svaki čovjek, koj ima iskru uma i poštenja mora te čine odsuditi, a stanovnici rečenih gradića se pakotim izgredom posredno dižu! Izgred od 8. t. m. u gradu Buje valja okrstiti „bunom“. Evo potankosti o junačkom činu, koj se zbio po svjetlom danu uza sve pohvalno posredovanje c. kr. žandarstva.

Prošli petak bijahu pozvani svećenici gg. Bottegaro i Stefanutti u ces. kr. kot. sud u Buje, da budu saslušani kao svjedoci o činu sbivšem se 15. pr. mj. u Oprtlju. Ces. kr. kot. sud je dakle imao za rana kad imadu svećenici doći, no stavim tim dogodila se u Bujah isti dan strašna sablazan, koju nisu bile vriedne zapriečiti ove oblasti. Taj dan bijahu rečeni svećenici na nečuveni način napadnuti i pogrdjeni. Dosta Vam budi rečeno, da su morali posredovati svi četiri ces. kr. žandari — napokon i gradska straža — dapače isti načelnik g. dr. Venier pokazao se prikonca, da posreduje. Da nebijaše ces. kr. žandara divlja svjetina nebi se bila plašila ni najpodlijeg djela, tako da bi bio isti život svećenika u pogibelji. Jedan je izpitan u jutro, drugi poslje podne. U vrieme izpita sabere se barbarska svjetina pred c. kr. sudom, gdje je svojim tražnim posašanjem stavila istu sudbenu oblast u nepriliku. Izlaz iz suda bijaše pogibeljan — nemoguć. Na ulici čini „paredu“ do 600 svakovrstnih gospodskih fiškina — prozori svi puni gospodja i gospodjica, te sve željno čeka na izlaz Stefanutti-ja, da ga pripravljenim materijalom podkade i počaste. Ravnatelj c. kr. suda vidi pogibelj, koja prieti — znade, da je svjetina pripravila silu smradnog materijala, kojim se namjerava proti svećeniku poslužiti pa savjetuje, da se ide po zatvorenu kočiju i u njoj svećenika spasi. Medjutim eto dvojice c. kr. žandara svjetlećimi se bajunetami pred sudom; svjetina se nešto umiri. Svećenik izlazi, svjetina udari u silnu viku i buku: „dege zò! čapè lo! porko de šćavo!“ Radi osobne sjegurnosti potraži taj svećenik zaklon u kući c. kr. žandara. Svjetina tuli i puče na ulici — nemari za kiše, koja pada, jer očekuje g. Bottegara, koj dolazi na 3 sata poslje podne.

Bezobraznici idu proti njemu ½ sata izvan grada; žandari straže uvjek vani. Bottegaro dolazi kočijom, svjetina poče psovati, zviždati, vikati: „Mace lo! mace lo! pa tako urlikajuć slieđjaše kočiju. U to eto opet druga dva oružnika posve oboružana. Vodja viče: „in nome della legge“, a oni, koji za to nemare, budu uspašeni i zatvoreni. Sad se tekar pokaže i gradski načelnik, da pokaže, da je i njemu stalo do kože svećenika; pokara fakinažu, koja se je nešto umirila. Gradska straža šetala je gradom gore-dolje; dva žandara straže na vratima suda, a dva pazo na bjesnu svjetinu. Okolo 5½ sati izadjoše svećenici praćeni gradskim načelnikom, za njimi 4 žandara oboružana i pet ili šest gradskih strašara. Svjetina videć toliku silu zamukne. Kočijaši svećenika koće da upregnu konje, al kad tamo uzde jim prerezane.

Po koji će mialit, da je to pretjerano, al u istinu nije. O činu sablazanjivom je obavješteno brzojavom c. kr. namjestništvo. U roku od 20 dana počinše eto dva talijanska gradića nečuvenu grdobu i sablazan. Jedan izgred je u savezu s drugim. Pučanstvo naše je silno ogorčeno radi navedah nanešenih njegovim svećenikom. Zar da ostanu takovi čini nekažnjeni? Nemoguće! Čin sbivši se u Oprtlje jest u rukuh državnog odvjetništva, koje će, nadamo se povesti oštru istragu i proti činu još sramotnijem u Bujah. Ovo nisu šale, već ozbiljne stvari, za koje nose odgovornost oblasti. Oprtlje i Buje jesu u političkom kotaru Poreč. Izgredi se dogadjaju danomice u tom kotaru. U tom kotaru je c. kr. kotarski kapetan g. Alekšander vitez Eluschegg.

Program trstje skupščine „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ o duhovih dne 16. i 17. t. m. u Trstu. *A.* Koncert dne 16. maja 1891. u prostorijah kod Bergera, Belvedere pod gradom. Početak u 8. sati u večer. Spored: 1. a) Titl: Uvodnica po slovenskih motivih, igra voj. glasba. b) Eilenberg: Koncertna mazurka, igra voj. glasba. 2. a) Dr. G. Ipavic: Zavezna, uniseno se pratnjom orkestra. b) A. Förster: „Naše gore“, mješani zbor. 3. a) Kremser: Biserje iz Lannerevih valčikov. b) Bizet: Spomini na operu „Carmen“, igra vojnička glasba. 4. a) Nedved: „Moj dom“, muški zbor. b) H. Volarič: „Pogovor z domom“, mješani zbor. 5. Rosenkranz: „Moja Austrija“, fantazija za rog s pratnjom orkestra. 6. A. Förster: „Pobratimija“, muški zbor. 7. a) Blaschke: „Slovanska koračnica“, igra voj glasba. b) Gilett: „Loin du Bal!“, medjuigra u kvartetu za gusle. 8. a) Dr. G. Ipavic: „O moja Austrija“, b) Dr. G. Ipavic: „Pozdrav“, mješani zbori. 9. Kahanč: „Turška podokunica“, igra voj. glasba. 10. a) D. Jenko: „Naprej“, muški zbor. b) J. Haydn: „Cesarska pjesam“, unisono s pratnjom orkestra. — Ulaznina za nečlanove: osoba plaća 40 nč., obitelj 1 for. *B.* Sv. misa u nedelju dne 17. maja 1891. ob 8. uri jutro u župnoj crkvi sv. Antona nov. Pjevati će se A. Nedvedova misa „Slava Stvarniku“. *C.* I-toga dena po sv. misi „Glavni zbor“ u prostorijah Bergera, Belvedere pod gradom. — Spored, kako ga ustanove delegati. *D.* Ob 1½ uri popodne banket. *E.* Po banketu izlet u Miramar.

Našim posjednikom. Nadošlo je doba, da će si mnogi od naših gospodara ili posjednika nabaviti gospodarskih strojeva i orudja, kao tiskalnica za grozdje i sjeno, strojeva za omlatiti i očistiti žito itd. te preporučamo radi toga poznatu tvrdku Ig. Heller-a u Beču (II. Praterstrasse 78.), koji šalje svakomu franko svoje cienike. Dopisuje i u hrvatskom jeziku sa naručitelji i to izravno bez posredovatelja ili agenta.

Svečanost na Trsatu. Iz Rieke piše nam prijatelj, da je izpala svečanost na Trsatu upravo veličanstveno. Pobožnoga naroda sakupilo se do 15.000 duše. Najviše naroda dalo je naše primorje, Istra, otoci, Kranjska, Dalmacija, Štajerska, Koruška, Goričke, pa čak iz Italije i Francezke nadošlo je mnogo bogoljubnih duša, da se pomole B. M. Djevici trsatskoj. Od višega svećenstva prisustvovao je svečanosti biskup Senjski preuzvjetli g. Juraj Dr. Posilović zatim viškan onika, župnika, kapelana itd.

Pučki list. Pod tim naslovom počeo je izlaziti u Splitu pučki list, namienjen seljačkomu staležu Dalmacije. Dobro došao druže!

Izviešće o djelovanju istarskoga sabora godine 1890. Iz „Naše Sloge“ pretiskali smo u posebnu knjižicu izviešće o djelovanju istarskoga sabora za prošlu godinu. Tko želi imati tu ugledno knjižicu neka se oglasi u našem uredničtvu.

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisniku iz sv. Vitala. Lipa Vam hvala na onoj viesti. Za ovaj broj prekasno. To su zbilja turski odnošaji. Obaviestismo o tom prijatelje S. Javite nam sve što se tamo dogadja, da potražimo lieka. Srdačan odzdrav!

Gosp. J. L. u K. Izvolite poslati, poslužiti ćemo Vas. Prijateljski odzdrav!

Listnica uprave.

Poslali su nam nadalje od 10. jenara t. g. predplatu: P. S. Čakovac for. 2.—, K. J. Pula for. 5, P. M. Pula for. 2·50, M. Š. Pazin for. 12, P. L. Pazin for. —, D. O. Pazin for. 2, P. S. Makarska for. 1, Čit. Omišalj for. 5, B. I. Tribalj for. 5, D. F. Kastav f. 10·53, S. I. Vrgavac for. 2, T. dr. D. Krk f. 10, Gosp. Zadr. Krk for. 10, T. I. Vrbnik for. 2, Š. V. Beljun for. 2, G. M. Trst f. 5, N. J. Povir for. 2.50, V. M. Rakovica for. 1.25, K. F. Premantura for. 2.50, G. dr. A. Rab for. 2, I. M. Grobnik f. 2, S. F. Poljane for. 3.50, D. Blg. Cerovlje for 2.50, F. M. Kevimarof for. 2, Š. F. Sušajevica for. 1, K. P. Kalinovac for. 1, Čit. Rošć for. 2, R. dr. F. Zagreb for. 5, B. I. Stinjan for. 5, P. N. Berseč for 1.30, Čit. Berseč for. 2.50, G. L. Solin for. 2, V. J. Sovinjak for 1.50, M. S. Malinska for. 2.50, G. dr. A. Gorica for. 5, P. F. Hrastenica for. 2, Z. M. Orlec for. 5, D. A. Čepić f. 1, M. I. Sumberg f. 5, N. I. Sumberg for. 2, B. dr. I. Karlovac f. 5, H. M. Zagreb for. 2.50, M. M. Kaštelerga f. 2.50, Gr. blagajna Karlovac f. 5, Občina Balka f. 5, R. V. Trst f. 2, F. F. Boljun for. 1, V. J. Vrh for. 5, Čit. Otočac for. 2.50.

(Sliedit će)

Lutrijski brojevi

Dne 9. maja.

Beč	55	89	14	33	31
Grac	53	49	77	8	64
Temešvar	85	38	86	30	66

Dne 13. maja.

Brno	73	89	87	45	9
Inssbruck	16	47	4	57	2

Br. 368

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 27. aprila 1891 razpisuje se ovim natječaj za mjesto občinskog zemljomjerca, kojemu će biti zadaća izmjeriti i procjeniti obć. zemljišta prigradjena iza izmjerenja godine 1882, dotično u onih županijah, u kojih nije izmjerenje provedeno, sa godišnjom nagradom od 900 for.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe podpisanom glavarstvu do 15. junija 1891 i dokazati eve one prednosti, koje se zahtjevaju za takvu službu, kao nauke, dosadanja praksa itd.

Uredovni jezik ove občine jest hrvatski.

Glavarstvo občine Kastav,
dne 8. maja 1891.

1—3 Za glavara: **Đukić** s. r.

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje priznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Taj se dobije također izvrstne sumporače za trsje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i drope; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 1—

Nova panorama

RAZLIČITIH PREDJMETA.

Ulica St. Lazzaro br. 1, (kuća Zalon)

Prvi put u Trstu.

Pokazuje vrlo zanimive prizore kao: **Rim, Firenze, Pizu, Mletke, Pariz, Šcarfuza, Kapua, Bavarsku, Carigrad.**

Prizore pod vlastitom paze mjesečine, prizore i vidike iz Mletaka, razsvietljenih svečano prigodom mesopusta.

Ulaznina nvč. 20; djeca nvč. 10. Šest skupnih ulaznica for. 1. 4—52

Dr. Oskar pl. Fischer

liečnik-kirurg-operater. 5—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

U radionici klepara

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznik cievih 3—32

Via Barriera vecchia Trst br. 10

gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene te izvadja i druge radnje kleparske za najniže ciene. Sisaljke za studence svake vrsti, sustava i dubljine, vodeno igre, „Vatter Closet“ bez smrada. Kahle, siće i druge posude lakirane iz cinka. Prodaje vience od kovi za mrtvace.

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 3—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uslied usavršenih sposobnostih strojeva, te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u krepost prvoga junija t. g. pruziti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladoračne „Pascerette“ i „Sifone“ ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija **Arturo Faxxini**, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija **Antona Uraich-a**, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac **Fr. Marcovich**, ulica: Lazzaretto vecchio. 5—21

Mejnarodni promet

prve Primorske družbe za prevažanje mèbles

KONRAD EXNER

via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v **Trstu.**

Podružnice v Pulji, Gorici, za Reki in v Opatiji

Zavod za shranjevanje mèbles in efektov.

Prevažanje mèbles vprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in vprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Trgovinska agentura državnih železnic. — Spedicijski bureau c. kr. južne železnice o OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanje in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za pošiljanje hitro pošiljatve in pošiljatve prtljage. 8—1

Glavna agentura parobrodnih družb za Istro in Dalmacije.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mèbles odpošiljajo se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu. 3—8

DROGERIJA

na veliko i malo

G. B. ANGELI

TRST

Piazza della Legna br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim shladištem boja na ulje vlastite priprave. Okvire engleske, francezke, njemačke itd. itd.

— Osim toga velik izbor —

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kao i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati trsje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino zameljenoga, uporabiva proti mèldevu (peronosperi). 4—8

ŠTRCALJKE
za modru galicu
dobivaju se kod

Lebana i Sessa

Via Nuova 3. pri zemlji
Trst.
4–1 2–4

TVORNICA
bambusovog pokućstva
H. Preuer
Trst Via Geppa br. 2
proizvadja pokućstvo za kuće i banke, otažerne i sjajne predmete za najniže cene. 2–20

Put u Ameriku

ZA
NEW-YORK, CHICAGO,
SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO i ROSARIO
DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 24–52

LJEKARNA
A. KELER
nasljednici Rondolini
utemeljena godine 1769.
TRST,
Via Riborgo br. 13.

Rasprodaju sliedeće osobitosti: Glasovite i prave fašture iz Brešije, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarevo ulje; iste ulje sa jodom i željezom. Eliksir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. Amaterinska voda za vrata. Tekući sapun proti ozebinam. Oboe pozzatu vodu katrama i uštrcivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrieplјujuće želudac Prašak za zube bieli i ružićasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 4–52

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 **na Rieci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 8–10

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Pesterosse i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje su neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 2–52

Radionica čilima (Tappezziere)
G. ANTONA BUJASIC-A
ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz ciene, koje isključuju svaku konkurencu. Uzorke, nacrto i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krsano i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 5–24

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—13 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 25 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvian i Doskin za visoko sriećanstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4—14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke tvoškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah a kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga prava sliepparija, kad trgovke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; sukno takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedespadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju. dalјnje i ciena.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 14—24

Dopisuje se njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jezika.

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Mille fiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izliečenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori"
Trst: Piazza grande. 4–10

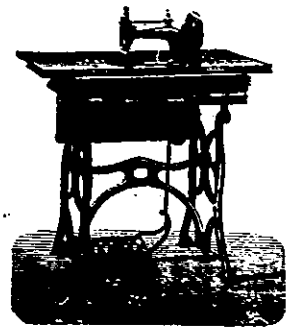

Petar Braido

mekanički kovač 6—54

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for. 36
„ sredaje „ „	„ 45
Strojevi Titania „ „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Ivan Chero

skladišće i tvornica
muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.
26—5

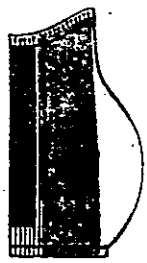

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst

Jedina peronospora-brizgalnica,

ki je bila v obeh letih 1890. in 1891. odlikovana 1. državnim darilom, je
patent A. Samassa v Ljubljani. 1—4

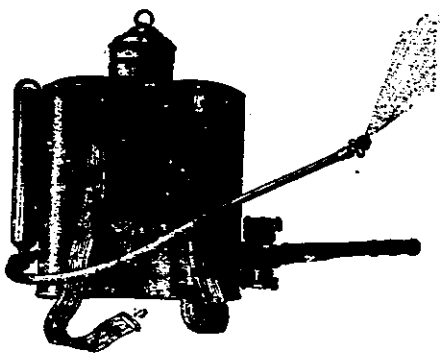

Ta znovič zboljšana brizgalnica je najboljša in najcenejša. Nje kadica je iz samega bakra, raztreseval'ec izboren in vse iz najboljega materijela. Kompendijozna sesalka (patent Samassa) je iz samega brona, dvostroko delajoča in s krogljastimi ventili iz kovine. Zbog posebne uredbe doseže se kaj lahko pritisk deset atmosfer, torej je žarek izdaten in močan, kakoršnega ne dosežemo z nikako drugo brizgalnico.

Pripomniti je še, da je zlomljivi krak za dviganje iz brona, pri modelu 1891. nadomeščen s krakom iz najboljega jekla — Cena brizgalnice z zabojem vred loco Ljubljana 18 gl. 60 kr.

Prodaja
za Avstrijo jedino izdelovatelj
Josip Stadler
v Ljubljani.

Zadruga „Preustrojstvo vjeresije" u Trstu

(VEREIN CREDITREFORM)

sa 350 podružnica u Austriji, Ugarskoj, Njemačkoj, Belgiji i Švicarskoj pribavlja obavieśti brže nego li ikoji drugi Bureau te preuzimlje takodjer utjerivanje dvojbenog duga. Svaki član dobije imenik 350 podružnicah sa imeni ravnateljah, tako da može dobiti sve **obavieśti izravno** te dobiva takodjer odgovore izravno i prosto od poštarine. Potrebito je za sve trgovce, koji rade sa inozemstvom i za sve one, koji žele stupiti u nove i dobre odnošaje sa inozemstvom. Godišnji prinos for. 6. Predplatu prima

Ravnateljstvo
Zadruge „Preustrojstvo vjeresije"
1—2 A. Chalina — Via Valdirivo br. 6.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prilježećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

OGLAS. 3—25

Pošto će dne 1. julija prestati u Trstu **slobodna** luka, pasti će od tada na šivaće strojeve prilična carina. Leži dakle u interesu svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, budući da mogu do tada iste dati uz jeftiniju cienu. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork, visokoručni **Improved** stroj sa prstenaton ladjicom.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem
Generalni zastupnik za **srednju, sjevernu i iztočnu Europu.**

Upozoruje se silno na padielane strojeve.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, mlatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckseovel strojeve za rezanje krme,** mlinove za drobnu melju. strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori,** strojeve za lupljenje voća, spreme za suženje voća i povrća, **vinske sisaljke, spreme za konobu,** sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posuđje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč 9—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.** „Tiskara **Dolenc.**

DRUGO IZDANJE

Broj 21. U Trstu 21. maja 1891. Godina X

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 50 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom napatnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbliže pošto valja točno označiti.

Koma list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka zarana.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Za malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala se u Via Carintia br. 25

„Slogom raste mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Naši prosvjedi (protesti).

(Konac).

9. Naposljed bijaše izključen hrvatski izbornik Cossetto Pavao pok. Grgure iz Tara, jer je prije mnogo godine bio odsudjen na dvogodišnji zatvor. Cossetto je to pripoznao, izjavio pako, da je ovu kaznu odsjedio već god. 1880. Tomu je komisija prigovarala, tvrdeć, da je to bilo tekar god. 1881.

Bilo kako drago i neka bi taj izbornik bio počinio ma koji zločin, ipak je posljedica ove odsude prestala polag više puta navedenog §. 20. već nakon 5 godina i nije se u smislu §. 36 nikako smjela više uporabiti.

Osim toga izjavi još komisija, da Cossetto uz ime Pavao ima još ime Ivan. Tim je htjela izraziti dvojbu, da li je prisutni identičan sa onim, koji je upisan u izbornih listah. Ima se pako opaziti, kad bi ova tvrdnja i istinita bila, da se ob identičnosti ovoga izbornika ipak nebi moglo dvojiti, pošto u občini Tar ne živi nitko drugi imenom Cossetto, što se eventualno može potvrditi od občinskog ili župnog ureda.

Na taj način uništila je komisija ništa manje no **devet glasova**, koji bi svi bili glasovali za hrvatskoga kandidata dr. Laginju, što oni ovdje izrično izjavljuju i svojim podpisom potvrdjuju. Usprkos ovom postupku, koji ruglu izvrgava svaku pravnu sviest i usprkos tomu, da su na isti način u izbornom kotaru Pulj odbacili dva hrvatska izbornika, nije se Talijanom posrećilo postignuti željenog cilja.

Dva talijanska izbornika u izbornom kotaru Poreč nisu naime pristupila k izboru, pa se s toga pokazalo kod škrutinija, da su glasovi razpolovljeni.

Po zakonu (§. 49. državnog izbornog reda) imala bi bila kocka odlučiti.

Proti svakom očekivanju odredi pako izborni komesar odmah uži izbor. Već sama rieč „uži izbor" znači, da isti nije puko opetovanje prvog izbora, nego da zapriječi ponovno razcepkanje glasova.

Gdje se pako, kao u ovom slučaju, natječu samo dva kandidata, već je prvi izbor tako rekuć uži izbor i u slučaju, da obodvojica dobe jednaki broj glasova, ima odmah kocka odlučiti.

Ako i nije to u izbornom redu za carevinsko vieće tako jasno izraženo, dokazuju to posve nedvojbeno analogne odredbe zemaljskog izbornog reda. Tako odredjuje izrično n. pr. §. 25. zakona od 9. jenara 1873., br. l. Z. Z. L. za Česku, da u slučaju jednakoga ja glasova ima kocka odlučiti.

Ipak obavio se je u našem slučaju uži izbor, u kojem se je takozvana talijanska stranka opet poslužila nevjerojatnimi nezakonitostmi.

Izborna komisija u Vodnjanu isključila je naime dvojicu izbornika bez ikakvog opravdanog razloga, akoprem su prije podne glasovali bez prigovora.

Na ovaj način dogodilo se, da je dr. Vergottini zadobio 93 glasa, a hrvatski kandidat dr. Laginja ostade sa 91 glasom u manjini.

Kako nekorektno se je ponašao u vrieme izbornog čina politički izborni komesar u Poreču, već je gore navedeno. Još je ovdje spomenuti, da dočim je u Kopru i Vodnjanu izbor započeo pred podne, a o podne već zaključen bio, onaj u Poreču je po odredbi ces. kr. namjestničkog savjetnika Eluschegga, koji je cieli izbor vodio, jedva u 12 sati započeo, da tim pruži članovom komisije priliku obavjestiti se o rezultatu u ostalih izbornih kotarih i polag toga da ured dalnji postupak. U istinu dobivali su za trajanja izbornog čina telegrame iz obiju ostalih kotara i saznaše razmjer glasova. To mogu ako treba dokazati oba hrvatska člana komisije Ritoša Antun i Marko Žiković.

Uži izbor određen bi na 4 sata poslije podne, što se je naznanilo bubnjanjem. Izbornici, kao i hrvatski članovi komisije, došli su točno u izbornu dvoranu, talijanski pako članovi nisu se odmah prikazali.

Ovi su naime medjutim odposlali kuć po izostala dva talijanska izbornika i radi toga htjedoše zavlačiti početak izbora.

Izbornici izgubiše ustrpljivost, a Marko Žiković protestirao je glasno proti tom zavlačenju.

Tekar onda je ces. kr. namjestnički savjetnik Eluschegg dao pozvati talijanske članove komisije i otvori izbor iza 4½ sata.

U takovih okolnostih nije čudo, da je hrvatsko pučanstvo ovoga kutara izgubile sve pouzdanje u nepristranost i pravednost c. kr. oblasti i čudom se pita, da li je to moguće, da se u jednoj ustavnoj državi mogu dogadjati slične nezakonitosti, koje ne samo da nepodpadaju kazni, nego se obavljaju uz intervenciju c. kr. oblasti.

Svaki ugled pred zakonom i svako pouzdanje u njegovu moć mora izčeznuti iz srdaca ovdješnjeg ladanjskog pučanstva, kad sa vlastitimi očmi vidi, kako se pod noge baca zakon, kako se državljanom, proti kojim nije bilo prigovora radi uvedenja u izborne liste, sa najpodlijimi izlikami oduzimlje pravo izbora u prisutnosti c. kr. kotarskog kapetana, dakle upravo one oblasti, koja je bez ikakvog ustručavanja izdala izkaznice.

Zastupnik, koji je sa takovimi sredstvi zadobio većinu, nema nikakvoga prava sjediti u ovoj visokoj kući, a moral i zakon zahtjevaju, da se dade čim prije zadovoljština hrvatskim biračem, koje se je težko uvriedilo, krajeć im najsvetije državljansko pravo.

Mi ponizno podpisani izbornici, koji smo glasovali za slavenskog kandidata dra. Matka Laginju, dotično, koji bismo bili za njega glasovali, da nismo nepravedno od glasovanja isključeni bili, uličemo se toj visokoj kući, poniznom molbom, da bi ista blagohotno uništila izbor pozvanog gospodina dra. Tomo Vergottini i blagoizvolila priznati gospodina dra. Matka Laginju izabranim zastupnikom za izborni kotar ladanjskih občina Poreča Pule-Kopra.

(Sliede podpisi).

DOPISI.

Oprtalj dne 1. maja 1891. (Konac). Nu občinsko glavarstvo piše opeta pa napokon dodje glavar, da i osobno protestira proti dolazku. Čudno al istinito! Občinsko glavarstvo protestira službeno proti dolazku četirih, pet svećenika svomu bratu, prijatelju i drugu! Vriedi zbilja, da se to zabilježi. Tako nizko može spasti jedino strašću zaslieplieno glavarstvo! Il je možda predvidjalo občinsko glavarstvo, da prieti kakva pogibelj gradjanom oprtaljskim od strane svećenstva? Zar je mislilo občinsko glavarstvo, da će svećenstvo napasti gradjane?! Ako je, zašto nije onda zatražilo pomoći kod c. kr. žandarstva u Motovunu ili možda regimentu vojnika!? Ako su se gradjani tako plašili svećenstva, zašto se nisu pozatvarali u svoje kuće kljućem i kračunom? Il je možda občinsko glavarstvo znalo već unapried, da će gradjani napasti svećenike? Tako će biti bez dvojbe. Zašto pa nije onda isto zatražilo pomoći kod c. kr. oblasti, da osjegura svećenstvo pred divljum fukarom? Ili je možda isto glavarstvo odobravalo toli podlu i pogibeljnu osnovu. Protesti službeni nekoriste — što dakle učinit? Smaknut svećenike nije tako lahko — što dakle? Ne manjka ako ne da skoče iz kože. „Mudre glave" late se opet pera pa drljaj: „Non volemo preti croati a Portole", „sinceritâ o partenza", „ipocriti", to su pomućenih moždjana izlievi i pribivr te plakate na zidine zaljutjaju se u sladak san. Osvanu dan 15. Vojskovodje urede četu u kojoj se nalaze i neki koji občinski zastupnici. Naoružani svaki svojim izaziunim oružjem, stoje kao ustborena vojska pred ložom; zveketanje oružja čuješ čak do sv. Lucije. Mislio bi, da je sajam. Svećenici dalaze jedan po jedan, stupaju mirno u grad. Dječurlija jih čeka već izvan grada, a na vratih grada psiće, više, grdi, biesna svjetina. mislio bi, da se nalaziš u kakvoj menažeriji. Krik, urlikanje i biesna vika neima kraja ni konca. Svećenici ida mirno, a svjetina odgovara bacanjem blata i kamenja za njima. Sve strahovanje nije bilo ipak kadro, da pomuti veselja medju svećenicima. U bratskom krugu, u veselom razgovoru, čudeć se, kako se može tako nizko spasti, odluče, da se „in corpore" predstave občinskom glavaru gosp. Zonti. Šalju mu laskavo pismo, kane ga ići pozdraviti i zajedno pitat za obranu, al obć. glavar g. Zonta odgovara, da jih neprima. Što dakle? Nije drugo, već vi svećenici stisnite s pleći — uzdajte se u se i u svoje kljuse, danas vam je odredjeno, da pustite kosti u Oprtlju po bielom danu. Svećenici izlaze iz župnog dvora, prolaze kroz gradsku ulica, fukara psiće, više: „fuori il decano" itd. mislš, da se nalaziš medju divljom zvieradi. Svjetina tuli, urliče, a gruda zemlje pade medju svećenike; fukara još buči, svećenstvo se naglo odaleči, ponjev sobom uzor-spomen talijanske obrazbe.

Napadaj na svećenstvo dekanata oprtaljskog u Oprtlju ne smije, ne može ostati u zaboravi. Dne 15. aprila nanešena je uvriedа ne pojedinim samo svećenikom, već cielom jednom dekanatu, tjelu dakle moralnom. Svećenstvo jednog dekanata predstavlja jedan dio crkvene oblasti, koja nesmije biti podredjena, potlačena od svjetovne vlasti. Jedna vlast mora se na drugu naslanjati, niti može jedna bez druge obstojati, napredovati. Taj dan nanešena je uvriedа vlasti crkvenoj, ne od pojedinih osoba, već od cielog jednog gradića izuzamši možda nekoje osobe, uz znanje i muk občinskog glavarstva, kao svjetovne vlasti. Može i smije li to ostati nekažnjeno? Tko je uzrok tom napadaju? Koji su počinitelji moralni? Nije težko pogoditi! Oblasti će iztraživanjem lahko to saznati. A ti zar da ostanu nekažnjeni? Nadamo se od c. kr. kapetana viteza Elusche gga, da će učiniti shodne korake, da pronadje one, koji su na čelu toj neotesanoj četi, te da će sa istimi najoštrije postupati i zabraniti, da se takove sablazni više ne ponove. I će si morat zlostavljeni svećenici, ako se slični prizori opet pojave — sami pravicu krojit? Videant consules!

Na konou napominjemo, da se taj barbarski čin vrlo dojmio hrvatskog pučanstva cielog dekanata; muško i žensko, malo i veliko najodlučnije odsudjuje taj prostački čin; sve vapi za osvećom. Muški kažu, da neće više u krčme, trafike itd. i pravo je; ženske da neće više u njihove dućane i opet pravo imadu, osveta je to plemenita i pravedna. Sve drži za stalno, da će ces. kr. kot. kapetanat učiniti već jednom kraj takovim sablaznim *), koje se toli često u Oprtlju dogadjaju; nekoji izvanjski občinski zastupnici dogovarsju se, da će se osobno predstaviti kapetanu u Poreču i prosvjedovati proti občinskomu glavarstvu, koje nije preduzelo shodne mjere, da se ta sablazan ne dogodi, koja je na sramotu cieloj občini. Drugi opeta očekuju, da će više oblasti namjestiti u Oprtlju c. kr. žandarstvo. Isti uvidjavniji gradjani reć bi, da se sraze tog svog čina. Umjereniji medju njima ga odsudjuju, srame se o tom na javi govoriti pred istim kmetom, kojeg oni inače „ličavom" nazivlju. al kuj jim može očito doviknuti: sramite se bezobraznici, nije za vas svietlo božjeg dana — u špilje — u šumu divljaci!

*) Mi dvojimo vrlo. Op. Ured.

Pogled po svietu.

Trst, dne 20. maja 1891.

Austro-Ugarska: Radi duhovskih blagdana bijahu prekinute sjednice carevinskoga vieća do danas. Češki zastupnici, njekoji ministri, te trojica hrvatskih zastupnika bijahu u Pragu prigodom otvorenja zemaljske izložbe. Kao zastupnik Njeg. Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. otvorio je izložbu svečanim načinom nadvojvoda i cesarov brat Karlo Ljudevit. U svom govoru iztaknuo je ogromni napredak, što ga je učinio češki narod u novije doba u svakoj struci gospodarstva, obrta, umjetnosti i znanosti. Nadvojvoda reče medju ostalim, da je češka izložba toli sjajna, da on sjajnije ješte vidio nije. Ta pohvala sa toli visokoga mjesta vriedi za kraljevinu Češku tim više, što su izložbu priredili sami Česi bez sudjelovanja Niemaca, koji su mislili, da izložba bez njih nemože uspjeti.

Razprava o državnom proračunu u carevinskom vieću započeti će početkom budućega mjeseca, te će potrajati valjda čitav mjesec. Do početka te razprave doći će valjda na dnevni red i izvješće o izboru dr. Vergottini-a, koji sjedi u Beču kano da je najzakonitije izabran.

Prigodom otvorenja izložbe u Pragu kanili su djaci čeških visokih škola obdržavati sastanak slavenskog djačtva Austro-Ugarske. U zadnjem trenutku zabranilo je redarstvo obdržavanje toga sastanka.

Srbija: Medju viestmi naći će čitatelji popisano kako je radikalna vlada protjerala iz domovine nesretnu kraljicu Natalija. Razkralju Milanu pošlo je za rukom, da silom protjera svoju suprugu iz Srbije, koju je on za zdjelu leće svojovoljno ostavio.

Grčka: Na otoku Krfu pobunili se kršćani proti židovom, koji su narod silno derali i druga zločinstva na kršćanskom pučanstvu počinili. Pojedine vlasti poslale su svoje ratne brodove na zaštitu svojih podanikah, nalazećih se na tom otoku.

Razgovor

med Ivanom i Petrom

pred crkvom sv. Martina na Buzeščini.

Ivan. A hvala Bogu lep je dan. Kako ugodno sunce pripiče. Kolići i murvice već su ulistale. Iz zime smo već izašli. Molio sam pred piljem Majko Božje sedam žalosti onako od srca pak skoro, da sam se spotio dolazeći do te naše lepe crkvice.

Petar. A za koga si molio? Valjda za sebe?

Ivan. Treba mi puno. Bog se smiluj na me, ali dobri Bog se smiluj i na one tamo gore — —

Petar. Pravo imaš. Sada znam kamo meriš. Ti nemoteš zaboraviti valjda korizmene dane i onaj ropotar? Ali umiri se. Kada je trnje urodilo grozdjem? Zlo drvo nemože dati dobra ploda. To čuju u crkvi i izvan crkve. Prosi ih se, moli, zaklinje ali neki mladuhi i starahi kao da imaju voskom

začepljene uši kad im čovek istinu gudi.

Ivan. Istina ih bode kao svetlost bolne oči. Težko za takove ljude —

Petar. Bodo i mene jedna stvar. Težko Buzeščini i svoj Istri ako nebudu neki brzo progledali.

Ivan. Ti misliš na oblasti?

Petar. Pogodio si. U Buzetu i u Istri u sadašnje vrieme kao da nije oblasti, koja zapovieda. Ništarijam kao da je sve slobodno. Oni mogu javno i tajno do zle volje griditi i popa i fratra, načelnika i druge poglavare; izmišljavati najsmradnije laži, navaljivati ća u svete crkve i tamo pobožan puk buniti. Vikati i kričati po danu i noći, razbijati prozore, blatiti kuće, onesvećivati sveto vreme, pogrdjivati najveće svetinje božje i narodne. To smo vidili u Buzetu, Poreču i po drugih mestih, a nijedan da bi se maknuo. O nesretni ljudi! Ivane moj! ma kaži mi, kako može kuća stojati ako se istoj kući temelji podkapaju?

Ivan. Vidim: kuća se mora srušiti —

Petar. Meni više puta dolazi na pamet i ovo pitanje: gdje su občinski sluge, gdje su žandarmi? Zašto su u Buzetu? Zašto im neće više oblasti zapovedati, da uzpostave red, da se Bog, vera i svačije pravo štuju —

Ivan. Ala i meni se upravo gadilo kad sam dočuo, da su onakvu hajku digli na neke kmete, koji sigurno nebi bili ni pisnuli ni vrisnuli kad nebi bili opetovano onako bezazramno izazvani; ali one psovke: „porco schiavo, mostro“ itd. itd. bi i mrtve probudilo!

Petar. Pak ravno za vazam su zatvorili onog mladića iz sv. Ivana!

Ivan. Misliš da je kriv?

Petar. Ravno radi toga neka se stroga iztraga povede pa bio kriv tko mu drago, neka se po zakonu kazni. — Svetoivanca se odmah zatvorilo, za koga će mnogi priseći, da nije viknuo: „Viva Italia!“ nego one besede viknuo je jedan poteg ih buzetski, koji još danas nedaje mira nikomu poštenomu u gradu. Pak zašto nisu hteli onako strogo postupati sa onim mesarom, koji je takodjer od zakonitog mjesta bio oličen s istoga uzroka? Kako se to postupa? S buzetskom ništarijom imati toliko obzira, a jednog kmeta, koji u nikoga ne dira dok nije brutalno izazvan, onako naglo pritvoriti. Aj! pravico, gdje si?

Ivan. Oho! Ti sve više ranu otvaraš, a i pravo imaš. Neka svet vidi i čuje. Ti me tim sjećaš na škole — ma budući prosti seljanin, ti morda neznaš kako stojimo sa školom.

Petar. Nu čuo sam nešto ali kaži mi ti, koji kao zastupnik više vidiš i čuješ.

Ivan. Čuj me dakle i pazi. Naša hrvatska ili slovinska škola ima djece muške i ženske do dve sto, koje poučava jedan jedini učitelj, a ima pravo pred nebom i zemljom na dva učitelja i najmanje jednu učiteljicu.

Petar. Aj! per diana po — zašto nepišu na kapitanat, na školsko vieće. Ta roditelji one djece su sto puta bolji Austrijci nego Buzećani u gradu, pak kada plaćaju porez na školu, zašto je nedaju onakvu kakvu trebaju. Pred zakonom smo valjda svi jednaki?

Ivan. Pisalo se pisalo na dotične oblasti, ali čekamo još danas slavni odgovor od slavne ob .. Još jednu tušću. Ta je pak tusta kako onaj mačak, kojeg je onaj Eripo klješćami ulovio za rep, odrl, pak ga pojio.

Petar. Ala nešali se. Govori!

(Konac sliedi).

Franina i Jurina

Fr. Ala vridnega plovana da imaju naši susedi u Kringi.

Jur. Mooo, ma je rojen va Pazine.

Fr. Vero da je tako mehkega srca, da bi dal svojemu čoviku i robu sa sebe.

Jur. Ter neka daje svoju samo neka neda nič od crikvene svojemu kunjadu.

Fr. Joh ti budi onakov mužina!

Jur. Ki zna onako lipo jezik brusit okolo naših popi i fratri i drugih poštenih mužih.

Fr. Ča češ, morda mu se je bia storia jezičak.

Jur. Neka si ga da odrizat pak će ga proć volja zabadat se u naše poštene i vridne muže.

Različite viesti.

Zaplienu. Današnjega broja prvu nakladu zaplienilo nam je državno odvjetničtvo radi viesti u kojoj smo govorili o imenovanju u sudstvu. Mi smo za naše čitatelje priredili drugu nakladu.

Imenovanje. Dr. Milan Rešetar, profesor na gimnaziji u Splitu imenovan je urednikom hrvatskoga izdanja državnoga zakonskoga lista kod c. kr. ministarstva unutarnjih posala u Beču.

Imenovanje u sudstvu. Službeni list bečke vlade donaša imenovanje sudaca u Pazinu i Bujah. Za prvo mjesto imenovan je sudbeni pristav g. Appolonio a za drugo sudbeni pristav g. Weinfeld.

Našim čitateljem. *Mnogi naših čitatelja nisu nam još poslali predplate niti za prvi tečaj, komu se eto primiče konac. Imade na žalost i takovih, koji nam duguju predplatu i za više godina. Što da rečemo o njima? Sudila njim savjest. A što da kažemo o nekih tobož rodoljubnih občinah, koje nam već davno duguju poreče svote za oglase, a na naše opetovane molbe za izplatu niti se neobaziru. Možda čekaju, da jih pozovemo jasno u listu punim naslovom? Opominjemo dakle sve naše dužnike, da učine čim prije svoju dužnost.*

K izborom u Istri. Kako nam je jučer iz Beča brzojavljeno, predlaže odbor za ovjerovljenje izbora zastupnika za istarske gradove g. dra. Rizzi-a, da se pozove vladu neka naloži činovnikom strogo provadjanje zakona prigodom izbora u Istri. Kad je onaj sl. odbor došao do takva zaključka izpitujuć izbor dra. Rizzi-a, što će tekar kazati kad bude izviestio o „krasnom“ izboru (!?) gosp. Tomaža Vergottina?

Iz Moščeničke drage pišu nam 18. t. m. Milo nam je osobito, g. uredniče, što možemo putem Vašeg velecienjenog lista javiti premilom rodu kako smo ovdje dočekali skromno al srdačno našega obljubljenoga nadpastira presvj. g. dra. Ivana Glavinu.

Mi u Dragi pripravismo mu liep slavoluk sa napisom: „Naša diko, naša slavo, zdravo!“ Tuj ga je dočekalo mlado i staro, muško i žensko, sve željno, da vidi svoga nadpastira, da mu se smjerno pokloni i da primi napokon njegov blagoslov.

Naša mladež, vesela srca i lahkih nogah, uputi se odavle u Moščenice, veruć se strminom i kraticom, da tako preteče kočiju presvj. biskupa i prije njega na mjesto stigne. I u Moščenicah podigoše slavolk sa napisom: „Tebi ovce paše Tvoje“. Uz slavoluk poredao je naš velevriedni učitelj g. A. Justi školsku djecu te tuj čekao visokoga gosta, da ga po želji občinskoga zastupstva pozdravi u ime Moščeničana. G. Justi izpuni krasno svoju zadaću pozdraviv valjano g. biskupa. Kad je medju ostalim spomenuo našega nezaboravnoga župnika Marina, koji sniva vječni sanak u slovenskoj zemlji Goričkoj, izvabio nam je suzu žalostnicu i težki uzdah vinuo se iz prsih naših put nebeske visine. Presvietli gost, odgovarajuć na pozdrav, utješi čestite Moščeničane radi smrti obljubljenoga župnika zaželiv im dostojnoga mu nasliednika. Kakvih desetak koračaja napram gradu čekao je presvjetloga domaći župe-upravitelj te g. kapelan i mnogobrojno občinstvo sa zastavami i dupliri. Nakon kratka pozdrava krenu sva ta povorka prama župnoj crkvi, gdje se je naš visoki gost pomolio Svevišnjemu.

Vrativ se odatle u župni stan dočeka ga opet školska mladež pred vratima župne kuće, gdje se je pustio u razgovor sa g. učiteljem popitav se o školskih odnošajih, o broju djece, o polazenju škole itd.

Eto, tako smo mi dočekali i primili presvj. biskupa, a tako smo ga i odpratili kličuć mu pri dolazku i odlazku u duhu iz zahvalna srca: „Naša diko, naša slavo, zdravo! zdravo!

I opet divljački izgredi i opet talijanska ugladjenost. Pišu nam iz Buzeta: Bi reć, da su Talijani u Istri čoista podivljali i pobiesnili. Izgredi su na dnevnom redu. Još nismo zaboravili one kod izbora u Kopru, Poreču i Višnjanu, one kod novačenja u Poreču i u Buzetu, kad evo novih u Oprtlju i u Bujah. o kojih ste obaviestili čitaoce u broju 20. Sad evo još jednoga u Buzetu. Na S. t. m. pošla je procesija od župne crkve k zavjetnoj crkvi Majke Božje u Strani. Jer ima ovdje malo Talijana i jer gospoda za crkvene obrede ne mare, učestvovali su proceviji u velikom broju samo kmeti hrvatske ruke sa svojimi obitelji. Ove godine došlo je i nekoliko buzetskih gospodičina i gospodičića — ako jih se može tako zvati. Trećanske šešolote i fakinaža najgore vrsti nebi se bila ponašala onako, kako su se oni ponesli. Smijali se i glasno se razgovarali, gurali se sad amo, sad tamo; stajali na pete sad jednomu sad drugomu, bockali po glavah sa suncobrani; jeli jaja, pa bacali lupine med ljude govoreć: „čapé, manjé kroati“, nosili majeve pa njimi udarali djecu, vičuć njim: „čari“, kako se ovdje volovom viče i: „eins, cvaj, avanti kroati colla procession“; pušili; onim, koji bi jih ukoravali, odgovarali su: „la strada se per tutti“, pa se rugali: „o che bel tipo; o che bel campion; che imbilaba, che i ga čapa i doveta andar in specieria per farse la passar“ itd. Kad njim se i to malo činilo počeli su i pjevati, pače drečiti i krieštiti porugljivo litanije. Pjevali su tako, da bi počeli prije ili kašnje pjevača, pa bi i svršili prije ili kašnje. Mukom se je procesija dovršila, a i mukom se je pobožni puk uzdržao, da ne nahrupi na bezobrazne gospodične i gospodičiće, pa da jih na mjestu smrvi i kazni za njihove bogumrske čine. Po njih sudite kakovi su njihovi otci i njihove majke, koje su jih uzgojile, po njih sudite kakovi će oni biti otci i majke i kakovu će opet oni djecu uzgojiti. O tužna Istro, kod takovih tvojih prosvjetitelja!

Izgred je prijavljen i sudbenoj i političkoj oblasti, pa se nadamo, da će one znati kazniti izgrednike na način, da bude drugim za primjer. Za nered, koj se sbio prigodom novačenja, gdje je jedan građanin viknuo: „viva l' Italia!“ sud je ustupio spiso političkoj oblasti za njezino uredovanje. Ovdje toga ne može, ovdje mora kazniti izgrednike po kaznenom zakoniku. Zato ipak politička oblast nebi imala mirovati. Po izgredih, što se dogadjaju u raznih mjestih Istre, vidi se, da se tu nekako sporazumno radi. Vriedja se kmeta u njegovom narodnom čuvstvu, vriedja ga se u vjerskom čuvstvu, vriedja se njegove svečenike i on šuti, on miruje; al može i njemu prekipiti. Što bi se moglo tad dogoditi, toga se nemože predvidjeti. Odgovornost bi pala ne samo na izgrednike, nego i na one, koji nisu znali izgrede prepriečiti. Nebi ni občina bila bez odgovornosti. Kad živina pobiesni, veže ju se i sa dva konopa. Kada čovjek podivlja daje mu se ne jednoga, nego i dva straža. I naša občina neka zaoštri redarstvo, neka postavi još jednu stražu, a troškove neka nose oni, sbog kojih se je ta straža postavila.

Oprič (občina Lovran). Danas primih hrapavom težačkom rukom lahko pero, da Vam prijavim nekoje nepodobštine, za koje doznah u našem Lovranu. U novije vrieme piše se na našem občinskom glavarstvu hrvatski, što je svim poštenim občinarom milo i drago. Nedavno bijaše sazvana hrvatskimi pozivi sjednica mjestnoga školskoga vieća. Tomu pozivu odazvao se jedini učitelj iz Moščenica. Gg. župnik i učitelj iz Berseča bijahu zapriečeni svojim poslom. Naš učitelj g. V. Grosman nije došao na sjednicu, jer da ga noge bole, dočim znamo, da se potrudi u crkvu, gdje igra na orguljah. Al da, sjediti kod sjednice il igrati na orgulje, jest posve drugi posao. Drugi članovi toga vieća zabacili pozive, jer da oni hrvatski neznadu. Medjutim da je g. župnik i bivši občinski načelnik g. Gelletich (!?). Ovomu se neću dimo, jer mu ime kaže, da je iz Firence, ali nemožemo nikako vjerovati, da je i naš veleč. Pre-Zvane zaboravio poslije smrti nezaboravnoga Dobrile hrvatski.

Tako, gospodo moja, tako! Bar nam tim kažete koliko Vam na srcu leži škola, naš napredak, naše duševno i tjelesno dobro. Govorite i nadalje, da ste vi prijatelji puka, promicatelji prosvjete, ali nek vam to ćuk vjeruje, jer mi ije nećemo.

P—ć.

Iz Oprtlja nam pišu, da se onomu pučanstvu predstavljaju dva gospodina, kao izaslanstvo oblasti, koje imade ustanoviti, gdje da se postave mostovi preko vodah. Svakoga seljaka pitaju posebice gdje da bi želio imati most, a kad on neodgovara, jer zna da neće biti iz toga ništa, onda mu oni sami ponude mjesto za koje znade, da je za potrebe toga seljaka najzgodnije. Kmeti znajuć, da je to gospodska varka, kojom se nadaju još koga s takvimi obećanji zaslepiti, niti se neobaziru na to patovanje, dapače se nisu niti odazvali pozivu občinskoga sluge, koji je došao u sela ljude nagovarati, da bi se priključili tomu povjerenstvu i tako je to povjerenstvo koje dakako nije bilo službeno odaslano, samo obhadjalo, pak se je neobavljena posla vratilo kući. Kažemo neobavljena posla, jer pošto se kmeti nedadu već varati, onda toj komisiji posao uspjeo nije, jer je to pravi njezin zadatak; dočim će mostovi ostati i unapried pitanje, koje će služiti za meku, na koju bi se imali loviti lahkovjerni. Mi se čudimo talijanaškoj gospodi, koja još uvjek misle, da se naš puk može svakojakimi obećanji zavarati i odvraćati od sudjelovanja u javnom životu, te jim ovim poručujemo, da nas obećanja o gradnji mostovah neće odvratiti od tuga sudjelovanja, što ćemo pokazati kod svih budućih izbora.

Glavna skupščina slavenske čitaonice u Puli održavati će se u nedelju dne 24. t. m. u 4 sata poslije podne u društvenih prostorijah sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izviešće odbora. 3. Izbor novoga odbora. 4. Predlozi članova. Odstupajući odbor moli sva gg. članove, da bi se u što većem broju na skupščini sastali.

Ravnopravnost na občinskom glavarstvu u Poreču. Dne 17. t. m. donio je naš občinar iz Poreča na občinsko poglavarstvo hrvatski sastavljenu molbu. Gospoda činovnici nehtjedoše primiti molbe, jer da je pisana u nepoznatom njim jeziku. Molbu tu primiše na zapisnik tekar deset dana kasnije pošto ju je molitelj talijanski protumačio. U občini Poreč imade preko polovice občinara hrvatskoga jezika, što se je pokazalo i prigodom zadnjih državnih izbora, pak svi ti občinari neimaju prava, da se služe na občini ni ustmeno ni pismeno svojim jezikom, jer da neima činovnika, koji bi hrvatski znao. Zar nisu to upravo „specialno“ istarski odnošaji?! Našao se je dapače tako drzovit činovnik, koji je hrvatsku molbu okrstio, da je to ruski spis, te da ga nerazumije. Neće li to reći, da se gospoda žale i podrugaju sa ubogim kmetom, koji nenalazi nigdje pravice i za kojega je zakon samo u mrtvih knjigah? Neznači li to izazivati puk, te sijati nemir i neslogu? U ostalom tko sije vjetar žanje obično buru!

Tretja skupščina „Zaveza učiteljskih društev“ izpala je kako se nije valjda niti sam odbor nadao. Slavenskoga učiteljstva jednoga i drugoga spala nadošlo je iz raznih naših pokrajinah okolo 250, što svjedoči, da naše narodno učiteljstvo shvaća svoju zadaću i da ga spaja čvrst vez kolegijalnosti. U subotu popodne razpravljali su pojedini odsjeci a na večer bijaše koncert, koji je krasno uspio. Velika dvorana u vrtu gostione „Berger“ pod kaštelom bijaše tako natrpana, da su mnogi morali ostati vani u vrtu. U nedelju u jutro bijaše svečana sv. misa, kod koje su gg. učitelji pjevali Nedvedovu misu, a kasnije sastali se svi kod skupnih razpravah o raznih školskih pitanja. Poslije skupščine bijaše skupni objed, kod kojeg su naši mili gosti nazdravili tršćanskim slavenskim društvom, na čemu njim se zahvališe njekoji naši rodoljubi. Poslije podne krenu većina gg. učitelja i učiteljica u Miramar, odakle su njekoji doma odputovali, a drugi se opet u Trst vratili, gdje njim je pjevačko društvo „Adrija“ iz Barkovlje na čast veselicu pripravilo.

Na koncu spominjemo, da je ovdašnje redarstvo prve dvie točke koncertnog programa zabranilo. Napokon nam valja također spomenuti, da bijaše premalo naših učitelja i učiteljica iz Istre, što se mora svakako požaliti.

Popis pučanstva u Istri. Glasilo zemaljskoga odbora u Poreču „L' Istria“ doniela je u zadnjem broju tabelu o posliednjem popisu pučanstva u Istri. Pošto nam danas nedopušća prostor lista, da se potanje osvrnemo na taj popis, to si pridržajemo već u budućem broju progovoriti o tom pobliže. Premda je pako taj popis proveden većinom od naših narodnih protivnika, koji su na hiljade osoba našega jezika uvrstili medju Talijane, to ipak radostno iztičemo, da se je broj Hrvata i Slovenaca Istre od god. 1880. za preko 20.000 pomnožao, dočim su poskočili Talijani samo za 5600. Hrvata i Slovenaca imade u Istri i na otocih preko 185.000 dočim je Talijana nješto preko 118.000.

Izlet. Primorsko planinsko društvo priredjuje dne 23. t. m. izlet na naše

čku. Odlazak iz Rieke u subotu dne 9. t. m. po podne željeznicom do Matulja; odavle pješice do „Poklona“; prenoćiti će u kući austrijskoga planinskoga uživa pod Učkum. Dne 24. t. m. jutrom rano popeti će se izletnici na vrh Učke. Povratak po dogovoru preko Opatije ili Matulja. Članovi valja da uzmu sobom družtveni znak, jer plaćaju kao članovi planinskoga družtva samo polovicu za ručenoćište.

Nadamo se, da će se koji od gg. članika sjetiti i našega lista.

Putovanje dopisnice iz Poreča u Karnu. Pod tim naslovom javlja nam prijatelj Poreča, da je odposlao nedavno dopisnicu hrvatskim naslovom iz Poreča u Karnu — dakle u susjedni politički kotar Istru — a sudbeni kotar Vodnjan. Dopisnica ta putovala je čak u Beč odakle se vratila u Istru sa opazkom: „Karnica Istri kod Vodnjana“. Nakon petdnevnog putovanja stigne sretno u opredieljeno mjesto — u Karnicu. U Beču znadu na pošti gdje je Karnica, a u Poreču toga ne znadu ili neće da znadu. Gosp. upravitelj pošte u Poreču, koga preporučamo na toplije ovdašnjemu upravniteljstvu pošta brzojava — znade zaista bolje, gdje leži Karnica, koji naš svećenik, koji je njemu i njegovim talijanskim drugovom mrzak kao djavao, nego li gdje su pojedina hrvatska mjesta u Istri. Tako se dogadja svuda, gdje se pačaju u politiku oni, koji za to nisu i koji se tim pačati nebi smjeli.

Banka „Slavija“ razaslala je prošlih dana zaključni račun za godinu 1890. Iz obširnoga izvješća, kojemu su priloženi vrlo pregledno sastavljeni računi, vadimo slijedeće brojke: Koncem godine 1890. bijahu valjanih na život 31.133 osiguravajućih ugovora za kapital od 21,759.439 for. proti požaru 186.464 osiguravajućih ugovora za kapital od 193,793.247 for. Osiguranine primila je banka 1,691.894 fr. 70 nvč. toliko dakle, da se u tom može mjeriti sa svakim domaćim i tudjim osiguravajućim družtvom. Što se napose tiče uzajamnih osiguravajućih družtva, valja nam iztaknuti, da je banka „Slavija“ preuzela u roku od 22 godine sve slične njoj zavode, premda obstoje njekoji do petdeset i više godina.

Članovom uzajamno-osiguravajućih družtva izplatila je „Slavija“ prošle godine 1.089.291 for. 76 nvč. Njezine zaklade iznose u okruglom broju šest milijuna forinti. Čistoga dobitka preostalo je for. 20.641 i 36 nvč. odakle će se upotrebiti 10.320 for. 83 nvč. onim članovom odjela za osiguranje života, koji plaćaju već 10 godina osiguranine, 10% dividende; ostatak pripasti će pričuvnim zakladam. Na koje plemenito brine se „Slavija“ za svoje članstvo i zastupstvo, jer je za ove godine osnovila posebne mirovinske zaklade od kojih imade prva jur 186.430 for. 55 nvč., a druga 101.662 for. i 90 nvč. imetka.

Za škodo izdala je „Slavija“ tečajem 1890. godina liepu svotu od 18,245.999 for. 52 nvč.

Ovo je u istinu uspješno djelovanje, na kojem valja čestitati savjestnoj upravi rečenoga zavoda. Obzirom na takove uspjehe ne čuda nja su vriedni oni rodoljubi, koji ne gledaju često iz budi kojeg razloga prvenstvo tudjim, često inozemskim zavodom pred domaćim zavodom „Slavijom“. Nevalja nikako da samo jezikom iztičemo „Svoji svome“ već to treba i činom dokazati.

Otvoren natječaj za pet mjesta na gospodarskom zavodu u Poreču. Predsjedništvo toga zavoda razpisalo je natječaj za pet bezplatnih mjesta u zemaljskom gospodarskom zavodu za školsko vrieme 1891-92. Od molitelja zahtjeva se:

1. krstni list, kojim se dokazuje, da imade molitelj bar 16 godina;
2. svjedočbu občinskoga glavarstva, kojom se dokazuje, da molitelj pripada onomu imetskomu stališu;
3. svjedočbu, da molitelj poznaje prve četiri vrsti računstva i da znade čitati i pisati.

Napokon treba da su molitelji obskrbljeni odiolom za radnju i za blagdan.

Mjesta podieljuje zemaljski odbor u Poreču.

Molbe valja poslati do 15. junija t. g. upravniteljstvu gospodarskoga zavoda u Poreču.

Natječaj za tri zbora. Savez hrvatskih pjevačkih družtva razpisuje natječaj za tri zbora. Skladati imadu ove zborove za mješovita grla po mogućnosti značaja srodna narodnim napjevim, za da laglje svojinom naroda postati uzmogne. Riječi i kompozicija propušta se skladatelju. Za ove skladbe opredieljuju se tri nagrade: prva nagrada zagrebačkih gospoja od 15 dukata u zlatu. Druga nagrada načelnika grada Zagreba od 10 dukata u zlatu. Treća nagrada samoga pjevačkog saveza od 8 dukata u zlatu. Natjecati se mogu skladatelji svih slavenskih plemena na jugu. Kompozicije šalju se centralnom odboru pjev. saveza, na ruke predsjednika F. Arnolda, kr. jav. bilježnika u Zagrebu, do 1. kolovoza t. g. Skladatelji neka napišu svojom rukom priposlanu skladbu, te neka ju provide sa geslom, a u zatvorenom omotu pod istim geslom neka ubilježe svoje ime i obitavalište. Skladbe prosuditi će odbor petorice glasbenika i estetičara, stojećih dakako izvan natječaja.

Sud će se proglasiti i nagrade podieliti u glavnoj skupščini pjev. saveza obdržavanoj dne 7. septembra 1891. u Zagrebu prigodom jubilarne izložbe gospodarskog družtva. Savez stiče na nenagradjene kompozicije u toliko pravo, što imade prednost prekupa istih uz sporazumno sa skladateljem ustanovljenu primjerenu cienu u svrhu publikacije ovakovih skladbah u svom mjesečniku. — Zagreb, 2. maja 1891. Savez hrv. pjevačkih družtva. — Franjo Arnold, predsjednik. — Dragutin Lisl, tajnik.

O izgonu kraljice Natalije iz Biograda brzojavljaju dne 19. t. m. Jučer poslije podne posjetio je ministar predsjednik Pašić kraljicu Natalju, te ju zamolio, da na kratko vrieme podje iz Biograda, a vlada joj jamči, da će se poslije moći slobodno u Srbiju vratiti. Kraljica odklonila je tu molbu, te se pozvala na ustav, koji joj daje pravo boraviti u Srbiji. Na to vlada upotriebi proti kraljici silu. U 3 sata poslije podne zatvoriše oružnici sve ulice okolo kraljičina stana, a u isto doba posjednuše sve prilaze na kolodvor. U isti čas uzezoše se u dvorište kraljičina stana oružnici s fijakerom i redarstveni prefekt zamoli poslednji put kraljicu, da dobrovoljno ostavi Biograd, nu ona to iznovice uzkrati. Medjutim se bješe na kolodvorskoj cesti sgrnulo silno množtvo. U 4½ sata dade konačno upotriebiti silu proti kraljici, a Natalija, koja je taj čas čekala, uzmskne pred silom uz prosvjed. Na prefektov poziv uzadje kraljica sa dviema pratilicama u fijaker, koji ju je, uz jaku pratnju, imao odvesti do parobroda „Deligrada“. Čim su kola izašla iz dvorišta kraljičina stana priskočilo je više ljudi kraljici, nu pratnji podje za rukom otvoriti prolaz kroz ljudstvo. Množtvo se natisnu za kolima, kličući kraljici, a sa svih strana stade se pučanstvo kupiti i klicati: Živila kraljica Natalija. —

Čas zatim navališe na pratnju gradjani i djaci te joj se stadoše groziti, ako neodstupi. Na parobrodarskoj stanici bješe se medjutim sgrnulo silno množtvo, koje kočijama zatvori prolaz. Pratnja zakrenu drugim putem kroz tvrdjavu. Kad je to pučanstvo opazilo, navali na oružnike pobaca jih sa konja ter raztjera kamenjem, a zatim izpregnuvši konje, odveze kraljicu uz burno klicanje u njezin stan, dočim su oružnici bojeć se množtva stali bježati. Kraljičin stan obkoli silno množtvo, koje ju burno pozdravljaše.

U gradu vlada najveća uzrujanost. Kralj Aleksander boravio je od jučer u jutro u Topčideru. U 6 sati pokazala se kraljica na prozoru, nu nije se mogla zahvaliti, jer se je ix pučanstva orilo upravo zaglušno klicanje. Redarstvo i oružnici uzalud nastojahu, da se protisnu kroz množtvo kraljičinu stanu. Pošto je oružana sila znala, da je pučanstvo odlučilo odnieti kraljicu u triumpfu u kraljevski stan, izadje iz vojarne kraljevska garda, to pokuša, da očisti ulice od množtva. Množtvo umakne do kraljičina stana te se poče oružanoj sili groziti.

Zapovjednik garde pozva ponovno občinstvo, da se razidje, nu to mu se izrugavaše. Na to zapovjedi konjaništvu, da navali golim oružjem. Množtvo prosu na konjaništvo tuču kamenja te rani više konjanika, a medju tima i jednoga častnika. Uzmičući pred silom garda izpali u množtvo dvie salve, a iz množtva prosu se opet gusto kamenje. S obje strane ima mrtvih i ranjenih. U taj čas izadje iz vojarne pješaštvo, te posjedne sve ulice, koje vode do kraljičina stana. Množtvo još uvjek neuzmiče. Iz množtva ore se glasovi „Dolje s Pašićem!“ Situacija je veoma kritična, pošto je vlada odlučila, da kraljicu na svaki način izagna.

Sinoć u 10 sati naloži vlada, zapovjedniku „Deligrada“ da pristane kod Višnjice i tu dočeka kraljicu, koja bi imala biti prošle noći na parobrod dovedena. Kraljevski namjestnik Ristić odlučio je da kraljici ni ničem nepopusti.

Vladin autoritet sasvim je uzdrman, nepodje li joj za rukom slomiti kraljičin odpor. Pučanstvo upravo oduševljeno izjavljuje svoje simpatije kraljici U pol noći vladali su još u gradu nemiri.

Zemun, 19. t. m. Noćas je srbska kraljica Natalija pod jakom oružničkom pratnjom proćerana iz Biograda. — U Biogradu vlada velika uzrujanost. — Pučanstvo se sukobilo sa oružanom silom. Ima više mrtvih i ranjenih.

„Kitica ruskih pjesama“, što ih pjeva Slavjanski sa svojim zborom, glasbotvorio i udesio za glasovir J. Schinzl, kapelnik c. i kr. pješačke pukovnije broj 101. Ove krasne pjesme ruskoga naroda priredjene za glasovir izašlo su nakladom dioničke tiskare u Zagrebu, te nam bijahu na ogled poslane. Preporučujemo ju što toplije svakomu prijatelju ruskoga glasbe. Cieua ujim je 90 nč.

Lutrijski brojevi

Dne 16. maja.

Trst	88	68	47	80	58
Linc	11	66	45	2	43
Budapest	45	68	82	40	75

Dne 20. maja.

Prag	18	5	43	7	80
Lavov	65	8	55	20	12
Hermanstadt	87	82	75	86	33

Zahvala.

Podpisani drže svojom dužnošću, da izraze ovim putem najdublju zahvalnost slavnoj c. k. žandarmeriji u Bujah, naime poručje vodji g. Mrach-u i ostalo trojici gg. žandara, što su dne 8. t. mj. podpisane obranili iz očite pogibelj pred biesnom svjetinom, koja reć bi, da bijaše nakanila počiniti i najodplji čin na podpisanima, te bi ga bila jamačno i izvela, da nebijaše c. k. žandara.

Završje-Šterna 19. maja 1891.

J. Bottegaro v. r. župnik-dekan. F. Stefanutti v. r. upravitelj.

Br. 968

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 27. aprila 1891 razpisuje se ovim natječaj za mjesto občinskog zemljomjerca, kojemu će biti zadaća izmjeriti i procieniti obć. zemljišta prigradjena iza izmjerenja godine 1882, dotično u onih županijah, u kojih nije izmjerenje provedeno, sa godišnjom nagradom od 900 for.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe podpisanom glavarstvu do 15. junija 1891 i dokazati sve one prednosti, koje se zahtjevaju za takvu službu, kao nauke, dosadanja praksa itd.

Uredovni jezik ove občine jest hrvatski.

Glavarstvo občine Kastav,
dne 8. maja 1891.

2—3 Za glavara: Dukić s. r.

Marijaceljske pilule
proti začepljenju.
(Pilulae laxantes mariae.)

Proste skodljivih tvarina, ugodno sredstvo kod teškog probavljenja, začepljenje te uslied tega nastalih obćutljivostih, zaradi kojih se mnogobrojno puta li ečnjke pomoći traži. Gotovo i ublažujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Polag utisnutu zaštitna znamka jamči pravo kruglijce.

Ciena škatulji 20 nvč., zaboji sa 6 škatulja 1 for. Ako se novac unapred pošalje steji jedan zaboj sa prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2,20, tri zaboja for. 3.20.

Ljekarnik C. BRADY, Kromeriž (Moravska).

Vrst tvarine jest naznačena. — Prodavaju se u svih ljekarnah 8—10

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može usljed usavršenih sposobnostih strojeva, te radi čestnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorašne „Passerette“ i „Sifone“ ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guariai, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Artaro Fazzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursich-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vechio. 6—21

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 4—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

ŠTRCALJKE
za modru galicu
dobivaju se kod

Lebana i Sessa.

Via Nuova 3. pri zemlji
Trst.
4—3 2—4

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara-br. 423 **na Rieci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 9—10

U radionici klepara
JUSTA BIASUTTI
opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih 4—32

Via Barriera vecchia Trst br. 10

gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže cieue. Sisaljke za studence svake vrsti, sustava i dubljine, vodene igre, „Vatter Closet“ bez smrada. Kable, siće i druge posude lakirane iz cinka.

Prodaje vience od kovi za mrtvace.

ZIMOLO-VO

poduzetje za sjajne sprovode
za
RIEKU i TRST

Pisarna na Rieci: ulica Andrassy i ugao ulice del Molo br. 727. — **Skladište:** ulica Macello vecchio, kuća Bakarčić br. 474.

Priredjuju sprovode, prenaša mrtvace kamo se hoće i to po kopnu i po moru: priugotavlja mrtvačke odre; imada na skladištu velik izbor pozlaćenih mrtvačkih licsova od kovi; biele odjeće iz organtina od 40 nvč. napried; odiela iz grmiza od 3 for. napried: bielo lakirane liesova od 1 for. napried; koprene i podglavnjake za mrtve po 20 nvč i više; vience sa trakovi i napisi; vience iz porcelane i biserja, kamelije sa kopreuom od 14 nvč napried; voščenice, cvietje te sve ostale za mrtvace potrebite predmete dobiva se uz tako nizke ciene, da se neboji konkurence, kod: 1—12

ZIMOLO-VA poduzetja
ulica Andrassy i ugao ulice del Molo broj 727.

Mejnarodni promet
prve Primorske družbe za prevažanje mèblov
KONRAD EXNER
via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v **Trstu.**

Podružnice v Pulji, Gorici, na Reki in v Opatiji

Zavod za shranjevaje mèblov in efektov.

Prevažanje mèblov izprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in izprejemljejo se v varetvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Izgorinska agentura državnih železnic. — Spedicijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštno in hitro pošiljatvo in pošiljatve priljage.

Glavna agentura paroplovnih družb za Istro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mèblov odpošiljajo se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu. 5—8

DROGERIJA
na veliko i malo
G. B. ANGELI
4—3 TRST
Piazza della Legna br. 1.
sa odlikovanom tvornicom kista
i velikim skladištem boja za ulje vlastite priprave. Okvire engleske, francezke, njemačke itd. itd.
Osim toga velik izbor
MINERALNIH VODA
dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kano i:
Sumpora iz Romanje
za sumporati trsje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino sameljenoga, uporabiva proti **oidiju** (peronospori). 5—8

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Millefiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izliečenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori"

Trst: Piazza grande. 5—10

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 25—52

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave tinture iz Brežije, željezo sa Chinom Malessi. **Obično bakalarovo ulje; isto olje sa jodom i željezom.** Eliksir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. **Austerinsku** vodu za usta. Tekući sopun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i ustrcivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. **Indijsku** esencu, ljek proti zubobolu Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrieplјujuće želudac **Prašak za** zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 5—52

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

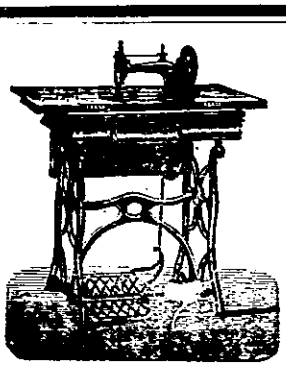

Petar Braido

mekanički kovač 7—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cieno:

Singer obiteljske nove po . . . . . for. 36
„ srednje „ . . . . . „ 45
Strojevi Titania „ . . . . . „ 55
„ Howe za krojače i postolare po „ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozze bianco br. 3 u Trstu.

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i baćve, etažerne i ajave predmete za najniže ciene. 3—20

30—18

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod zagjela čuvara C. Brady-a u Kremsieru (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod **slabe želudačne prebave.** Prave su samo onda, ako su providjene sa polag objavljenom zaštitnom znamkom i podpisom

Ciena male boce 40, velike 70 novč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 1—12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Plosch — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz prave ciene bez nikakve nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport. Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

To također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (ranjkuša) uz ciene, koje isključuju svaku konkurenciu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 6—24

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—14 badava i franco.

Još nevidjene **kajige uzoraka za krojače** nefrankirano i uz **ulozak od 20 for.**, koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Doaking za visoko svećenstvo; propisano tvari za c. kr. činovničke uniforme, to za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za billard i igračje stolove, loden i **nepromočne lovačke kapute**, tvari koje se pere. **Plaid za putnike** od 4 - 14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čiste **ruvene sukrene tvari** nipošto jeftine cuzje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose **krojačke troškove**, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojej svjetskoj poslovnici j-st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam sviditi, da se od tako **maleuih ostataka i odrezaka** nemože poslati **uzorke** jer nebi uz koju stotinu **naručaba uzorkah** u kratko ništa preostale, te je ono uzjed toga prava slieparija, kad tvrdke sa sukuom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog **postupanja** jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju. dalјina i ciena.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 15—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Pesterosse i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 3—52

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje priponznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

po tanjskoj nizkoj ciena. — Taj se dobije također izvrstne sumporače za trsje i svakovrstne strojeve za poljedjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sliеljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 8—

Nova panorama

RAZLIČITIH PREDMETA.

Ulica St. Lazaro br. 1. (Kuća Salem)

Prvi put u Trstu.

Pokazuje vrlo zanimive prizore kao: **Rim, Firence, Pizu, Mletke, Pariz. Šćarišca, Kapua, Bavarsku, Carigrad.**

Prizore pod upljivom pune mjesečine, prizore i vidike iz Mletaka, razsvietljenih svećano prigodom mesopusta.

Ulazuina nvč. 20; djeca nvč. 10. Šesti skupnih ulaznic. for. 1. 3—52

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—6

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trs.t

Zadruga „Preustrojstvo vjeresije" u Trstu

(VEREIN CREDITREFORM)

sa 350 podružnica u Austriji, Ugarskoj, Njemačkoj, Belgiji i Švicarskoj pribavlja obaviesti brže nego li ikoji drugi **Bureau** te preuzimlje također utjerivanje dvojbenog duga. Svaki član dobije imenik 350 podružnicah sa imeni ravnateljah, tako da može dobiti sve **obaviesti izravno** te dobiva također odgovore izravno i prosto od poštarine. Potrebito je za sve trgovce, koji rade sa inozemstvom i za sve one, koji žele stupiti u nove i dobre odnošaje sa inozemstvom. Godišnji prinos for. 6. Predplatu prima

Ravnateljstvo
Zadruge „Preustrojstvo vjeresije"
A. Chellus — Via Valdirivo br. 6.

2—2

Jedina peronospora-brizgalnica,

ki je bila v obeh letih 1890. in 1891. odlikovana 1. državnim darilom, je

patent A. Samassa v Ljubljani. 2—1

Ta znovič zboljšana brizgalnica je najbolja in najcenejo. Njo kuhca je iz samega bakra, razstreseva izboren in vse iz najboljega materijela. Kompendijozna sesalka (patent Samassa) je iz samega brona, dve stroko delujoča in s krogljastimi ventili iz kovine. Zbog posebne uredbe doseže se kaj lahko pritisk do 6 atmosfer, torej je žarek Izdatno močan, kakoršnega ne dosežem nikako drugo brizgalnico.

Pripomniti je še, da je zlomljivi krak za dviganje iz brona pri modelu 1891. nadomeščen z krakom iz najboljega jekla. — Cena brizgalnice z zabojem vred loco Ljubljana 18 gl. 60 kr.

Prodaja

za Avstrijo jedino izdelovatelj

Josip Stadler

v Ljubljani.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prileženom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Upozoruje se silno na podielane strojeve

OGLAS. 4—25

Pošto će dne 1. julija prestati u Trstu **slobodna** luka, pasti će od tada na šivaće strojeve prilična carina. Leži dakle u interesu svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, budući da mogu do tada iste dati uz jeftiniju ciena. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork, visokoručni **Improved** stroj sa prstenaton ladjicom.

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za **srednju**, sjevernu i **iztočnu Europu.**

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 22. U Trstu 28. maja 1891. Godina [illegible]

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala z se u Via Cerlatta br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, dne 25. maja.

Poslije duhovskih blagdana obdržavala se je sjednica sriedu dne 20. t. m. i danas.

Iz prve da spomenem samo dva predmeta. Dva suda u Českoj zahtjevala su dozvolu, da mogu postupati proti dvojici zastupnika, Čeha. Imunitetni odbor predlaže jednoglasno, da se neima zadovoljiti zahtjevom, pošto su posve neopravdani, pače sudovi vriedjaju kuću kad takova šta zahtjevaju. Tu priliku upotrebljuju zastupnici českí, da pokažu kako je vlada radila proti českim (mladočeskim) kandidatom. Govore o tom njemački Masaryk i Herold, a českí Purghart. Jedan njih navadja šifrirani telegram vlade, kako imadu njezini podčinjeni postupati proti českim kandidatom. U tom predmetu uzimlje rieč takodjer Niemac Pernerstorfer, da izjavi, da vlada neradi samo proti Mladočehom nego i proti slobodnijim Niemcem, i da se zna, da ima takodjer medju Niemci zastupnika, koji stoje uz Mladočehe, ako se pravo proti njim povriedjuje, da jih ima, koji su mnienja, da je sporazumak, pomirljivost i sretno javno življenje moguće samo na temelju prave čudoredności, koja se mora odlučno provadjati. Drugi predmet je interpelacija drs. Fuchsa i drugova radi odmjerivanja prinosa ekvivalenta. Bit će možda prilike o tom više progovoriti kad ministar financija na tu interpelaciju odgovori.

Medju jednom i drugom navedenih sjednica radio je marljivo proračunski odbor, a razpravljao je proračun ministarstva bogoštovja i nastave. Kod tih razprava odlikovali su se osobito Česi Herold i Kaizel, i kao Česi i kao Slaveni. Oni su u svem podupirali takodjer člana odbora od strane Hrvata i Slovenaca, profesora Šukljeta. A on je govorio: za ustanovljenje mjesta profesora slovenskoga jezika i književnosti na gradačkom sveučilištu i za to, da bi se na istom sveučilištu predavalo neke pravničke predmete u slovenskom jeziku radi onih, koji imadu doći službovati medju slovenski narod; na dalje za uredjenje pučkih škola medju koruškimi Slovenci na temelju materinskoga jezika: te konačno za ustanovljenje šeste niže gimnazije sa hrvatskim naukovnim jezikom u Pazinu. Ministar bogoštovja i nastave reče, da je pripravan imenovati profesora slovenskoga jezika i književnosti na gradačkom sveučilištu, a pošto sada takova nema, da je pripravan podupirati mladića, koj bi se zato mjesto usposobiti hotio. Za to, da bi se podučavalo neke pravničke predmete slovenskim jezikom, da on nije, al da bi bio sklon imenovati lektora slovenskoga jezika, kod kojega bi se mladići slovenski učili. Glede pučkih školah medju slovenskim narodom u Koruškoj, kojih stanje je u nebo vapijuće, izbjegao je ministar jasnomu odgovoru. On priznaje neke ustanove zakona, po kojih je jasno, da bi se škole morale urediti na temelju materinskoga jezika, al da se jih provede, treba nekih predpostava. Ibis, redibis . . . . Koruški Slovenci valja da se podučavaju njemački. Kad sam već kod njemačkoga podučavanja u pučkih školah, spominjem, da je dr. Herold izjavio, da njegova stranka neće glasovati za njemačke državne pučke škole u Trentu i u Tratu kao nit za njemačke vojničke škole. Njimi se ide na germanizaciju, a nije pravo ni zakonito, da pojedine zemlje, koje imadu same uzdržavati pučke škole, troše na škole u drugih zemljah.

Glede ustrojenja hrvatske gimnazije u Pazinu izrazio se je g. ministar samo kratko. Rekao je naime, da je sad za prvi put čas, da ima na riečkoj hrvatskoj gimnaziji do 100 djaka iz Istre. On da će to dat razvidit. — Ako se u obće hrvatska gimnazija u Pazinu dozvoli, bit će to samo za to, da se umanji broj učenika iz Istre na riečkoj gimnaziji.

Zanimivo je spomenuti, da se resolucija nit glede uredjenja koruških škola nit glede ustrojenja paziaske gimnazije nije moglo postaviti, jer se je unapried znalo, da bi kod glasovanja propale. Oni, na koje se vlada oslanja, odnosno oni, koji su odvisni od vlade, bili bi proti tomu.

Vidi se kakve nam ruže cvatu i od strane vlade i od strane većine carevinskoga vieća.

U današnjoj sjednici pokazalo se je to ponovno.

Zastupnik Engel, Čeh, pitao je predsjednika kako i kada misli providiti za stenografe českе, odnosno i drugih naroda. Za to mu daje povoda zapisnik sjednice 20. maja. U njem stoji: „Zast. Purghart (drži govor u českom jeziku)“. §. 51. poslovnika kaže, da ima predsjedničtvo sastaviti stenografičke izvještaje i dati tiskati. Ti zapisnici imadu sadržavati podpun opis razprave. Pripušta sudu nepristranih, da li je gori rečenimi riečmi o Purghartovom govoru, njegov govor podpuno opisan, drži. da se bez poteškoća može poraditi takove stenografe, koji bi bilježili i u drugih jezicih, i nada se, da će predsjednik tomu zadovoljiti.

Predsjednik Smolka, Poljak, odgovara odmah. da je već više put izjavio i da izjavlja sad. da nemože zadovoljiti želji zastupnika Engela. Kad bi se to učiniti htjelo, moralo bi se imati osim njemačkih i českih takodjer poljskih, ruskih, hrvatskih, slovenskih, srbskih (za ove tri ne traže nego jedne), rumunskih i talijanskih stenografa, i to od svakih bar tri. Kolik bi to posao bio, i koliko bi troškova prouzrokovao! On mora s toga odnosni zahtjev bezuvjetno odbiti.

Kako su Česi i Hrvati povladjivali riečmi zast. Engela, tako su prigovarali riečim predsjednikovim. Poslije riečih Smolkovih čuo se je glasno glas: Tako se izvršavaju zakoni u Austriji! Na to nije znao predsjednik ništa drugo odgovoriti, nego da neda nikomu već o tom govoriti.

A ja dodajem: kad tako postupa i govori predsjedničtvo najvišega zakonodavnoga tjela Cisalpanije, kako da postupaju i govore druga tjela, bilo zakonodavna bilo izvršujuća! Kad takav primjer ono daje, kako da se ponašaju ova! Kamo to ave vodi?!... Videant consules!

Neposredno iza toga prešlo se je na biranje stalnoga saborskoga predsjednika i dviju podpredsjednika.

Onaj odgovor predsjednika djelovao je u toliko, da za predsjednika nit podpredsjednika nisu glasovali nit Česi (osim dvojice il trojice nepromišljeno) nit ijedan Hrvat, nit Srbin dr. Kvekvić. Dali je još koji zastupnik za sad tako odgovorio Smolki, neznam.

Budnća sjednica je u petak 29. maja.

Pogled po svietu.

Trst, dne 27. maja 1891.

Austro - Ugarska: U sjednici carevinskoga vieća od dne 25. t. m, birali su predsjedničtvo. Izabran bijaše predsjednikom dosadašnji predsjednik poljski zastupnik dr. Smolka velikom većinom glasova. Prvim podpredsjednikom izabraše dra. Chlumetzky-a a drugim dra. Kathrein-a. U istoj sjednici predložila je vlada pogodbu sa Lloydom. U madjarskom saboru predložila je vlada zakonsku osnovu, kojom se ukida ugovor sa Lloydom.

Potanje viesti iz carevinskoga vieća naći će naši čitatelji na prvom mjestu. Ovdje nam valja jošte spomenuti, da je imao verifikacijonalni odbor carevinskoga vieća dne 26. t. m. sjednicu, u kojoj se je razpravljalo o izboru dra. Vergottini-a. Vidi pobliže o tom medju viestmi.

Srbija: Usljed nasilnoga izgona kraljice Natalije nastala je u srbskom ministarstvu kriza. Ministar unutarnjih posala Jovan Gjaja dao je ostavku, koja uebijaše primljena, pošto su izjavili ostali ministri i regencija, da se s njim posve slažu u pitanju izgona.

Hrvatski sabor imati će da razpravi ponajprije dvie zakonske osnove i to jednu „o pravu na vode“ a drugu „o ribarstvu“; zatim će doći na dnevni red hrvatsko-ugarski ugovor o hrvat. zemljišno-razteretnoj zakladi. Narodni zastupnik i član kluba stranke prava dr. Frank, koji bijaše od vladine većine izključen na 30 sjednica, podnio je na sabor molbu, da mu se dozvoli sudjelovati kod razprave o zemljišnoj razteretnoj zakladi.

Razgovor

med Ivanom i Petrom

pred crkvom sv. Martina na Buzetčini.

(Konac).

Ivan. Buzečani, ti tobožnji „Italiani“ nimaju dece ni za polovicu koliko mi kmeti, pa evo imaju dva učitelja i onu učiteljicu rebu. Kad bi pravice bilo, dosta bi im bio jedan učitelj i ako ćete nu — jedna učiteljica. Sada sudi ti: imaju kmeti pravo ili ne, da se burkaju i tuže. Jeli kmet čovečji stvor ili nije? Pak, kada je, zašto se tako s njim postupa? Bez straha dižem svoj glas. Mučati neću, pak puklo kuda puklo.

PODLISTAK.

Pismo iz Zagreba.*)

Letošnje se pramaljeće povelo za modernim duhom vremena, te se valjda i njemu prohtjelo štrajkovati. Doćim je mjeseca aprila vladala takva studen. da je neki meteorolog ovogodišnji april prozvao „najsiudenijim aprilom ovoga vieka“, pripekla je početkom ovog mjeseca takva žega, da je živa na meteorološkom stupu na Zrinjskom trgu pokazivala + 30° C. Netom što se narav probudila oda sna, a milopojke. ptičice propjevale veličanstvenu proljetnu himnu, zamuknuli su mukom svi pjesnici naših službenih novina à la proto Begović et consortes, koji su zajasili svoja „ogladnjela kljuseta“ i odjurili put „Sljemena“, da uveličaju jednu preuzvišenost sa „zlatnim runom“. Nu moguće je, da sam se, pišuć ovo, prenaglio, jer se upravo sada naša preuzvišenost nalazi na etnografskom putu po bjelovarsko-križevačkoj županiji, kamo se je zaputila, da kod vrela pročava narod i njegovo stanje ili bolje rekuć, da pripravi — kako zli jezici brbljju — terain za buduće saborske izbore. Triumfalni slavoluci, otmene deputacije, veličanstveni banderiji i oduševljene nazdravice nuz odrpana seljaka, koji suznih očiju iz svoje skromne potleušice gleda, gdje mu radi zaostala poreza ovrhovoditelj vodi posljednju kravicu, sve to može biti još divnijim predmetom od ma kojeg odlikovanja za toli vrstna pera naših službenih pjesnika. Jest, han putuje i on može bezbrižno putovati. Sabor se sastaje 21. o. mj. „Vodno pravo“ i „zakon o ribarenju“ je već stvar gotova, a za pitanje o hrvatsko-slavonskoj zemljišno-razteretnoj zakladi, koje su mjeseca aprila ventilirali svi ovdješnji opozicijonalni dnevnici, pobrinuše se naši regnikolarci prije mjesec dana u Budimpešti, te još sada treba samo u saboru jedan čavao, i lies u kome počiva naša jadna zaklada, spustiti će se u grob. Naše pjevačko družtvo „Kolo“ i glasbeni zavod naučili su već Verdijev i Mozartov „requiem“, te veliki svrćenik Lončarić stoji spreman, da u saboru blagoslovi za posledni put lies, u kome počivaju posliedniji ostanci hrvatsko-slavonske zemljoraziteretne zaklade. Nadje li se koji nemirni opozicijonalni duh, te sa težkima ciframa bude htio poremetiti tu žalobnu, tihu svjetkovinu, već stoji u pripremi drugi „lumen mundi“, naš filozofijarista i budući ministar naših financija, dr. Izo K., koji će svojom nenadkriljivom polemikom i pronicavim umom poput električnog svjetla razpršiti tmine sa opozicijonalnih glava i potamnjeti njihovu govorničku slavu.

Gorke li mi ironije! Dok je cienjeni dopisnik bečke „Presse“ g. Gjuro plem. Gyurkovich „kresao“ u Budimpešti hrvatsko-slavonske zemljoraziteretne zakte i lok su u bengaličnom sjaju u uvodnim člancima vladinih organa izčezavali naši milijuni u onim visinama, gdje no počiva i naš pokojni arkiv, davao se na našoj pozornici prekrasan novitet dra. Derenčina „Tri braka“, koji oštrom satirom žiguše današnju blagoslovnu eru. A propos; kad govorim već o kazalištu, dopustite mi, da vam javim konac kazališne krize, koju je bila izazvala Doczyeva „Posliednja ljubav“. Kazališni odbornici gg. Czernkovich i dr. Spevec najavili su povodom neke izjave kazališnog intendanta g. Knežzela štrajk, a na njihovo mjesto izabrana su gospoda dr. Frank i N. Gavella, te nam njihova imena jamče, da naša Thalija neće više biti tako lahko pozorištem - onakove sablazni, o kojoj sam vas izvjestio. Djacima povraćene su „djačke kazališne karte“, a gosp. Roraner otvorio je već u jednom članku overtura Kneizelovu padu, reflektirajuć naravno sam na njegovo mjesto.

Gradje na sveučilištnom trgu, gdje no će se otvoriti za tri mjeseca jubilarna izložba, napreduju orijaškim korakom. Danomice niču poput gljiva novi paviljoni, od kojih se neki sgotavljaju, a drugi su već posvema gotovi. Vodovodne cievi za pojedine paviljone, kao kušanice, su već takodjer položene, al najljepši je do sada objekt na izložbenom trgu jamačno glasbeni paviljon, koji je već posvema gotov, te se ličiti stao. Medju inim javiti mi je veselu viest, da je jedno gradsko pitanje, koje je uslied vječna odgadjanja bilo postalo već najsmiešnijim pitanjem, gradnja tramvaya (konjke) — konačno sretno riešeno, pa će tako bar i u tome naša prestolnica za vrieme izložbe reprezentirati ezlegrad. Glavne pruge tramvaya biti će već, kako se veli, do 15. sgusta o. g. dogotovljene i predane u promet. Svakako je vrlo hvalevriedno, da naša prestolnica, koja po najnovijem popisu pučanstva broji preko 40.000 stanovnike, ne zaostane ni u tom za mnogo manjim gradovima, kao što je primjerice Osiek i druga. Naša električna razsvjeta stupila je takodjer u ozbiljniji štadij, te vam mogu konačno javiti, da je gradsko zastupstvo prihvatilo ponudu Bothea, koji se je obvezao za godinu dana uvesti u promet električno svietlo. Hoću li vam moći i kada isto tako radostnu viest javiti o gradnji kazališta, zemaljske bolnice i kanalizacije grada, budućnost će pokazati. Naša posestrima Dalmacija biti će, kako se čuje takodjer liepo

*) Za jedan broj zakasnilo radi preobilnosti gradiva. Op. Ur.

Petar. Pravična je naša srčba. S tobom sam i ja puno. Vanjske kmete, koji težkom mukom plaćaju porez na škole i na Bog zna koliko druge stvari, koji davaju svake godine lepi broj mladića državi, koji su vjerni Austriji, štuju i ljube cara, kojih je na broju do četiri biljade, onako u pogledu školo i u mnogočem zapostavljati; dočim šačicu Buzećana, kojih ima do 500 i ništa više na broju, toliko uzdizat i paziti na njihove više puta neosnovane zahtjeve.

Ivan. Da, po gradu Buzetu čulo se opetovano puta kriku: „Viva l' Italia", „Viva il re dalle alpi al mar". Neki dan kratilo se jedno diete, kako čujemo, na ime: „Pia Italia". a oblasti ni da se ganu, ni da se maknu.

Petar. Vidi tamo onog Slovinca. Otvorio krčmu. Na vrata metnuo tabelu: „K Ljubljančanu", a već prve noći su ju tako oblatili, da ju je morao skinuti. Vidio si svakako i onu tabelu na velih vratih: hrvatski napis: „Buzet" je oblaćen; isto tako su to protežirane kreature učinili i za malih vratih. Slovinske napise blate i pod noge bacaju. Onaj spomenik hrvatski na grobišću sv. Vida govori puno i prepuno: kolika je drskost nekih nitkovića Buzetskih, pa kako je moguće, da se što nedogodi ako tako ide stvar naprieda?

Ivan. Meni se mrači pred očima kad pomislim na onaj nesrećni Roč. Onaj Vodnjanac kako se je ponašao prama onomu vriednomu plovanu. Ona dečurlija, ona vika i kriks, ono gujusno blaćenje plovanove kuće, onaj razbojnički nasrtaj na Ročkog kapelana, koji malo da ga nije života stojao; ono hrkanje i pljuvanje, sve to i tisuća stvari drugih, koje svaki dan čitam i čujem, čine me tako ogorčenim, da nemogu, a da se ne čudim žandarmerijam i drugim cesarskim oblastim zašto muče i miruju.

Petar. Hvala Bogu, da smo te zastupnikom izabrali. Hodi u Buzet i brani gdjegod možeš naše pravice. Školu moramo imati. Mi nećemo mirovati. Onaj smet Buzetski mora biti ukročen. Grdo je i nečastno po občinu buzetsku, da dva tri razdrapanca stotine poštenjaka onako podlo blate i uznemiruju. Mir hoćemo! Mir mora biti!

Ivan. Tako je. Pravo imaš! Ako budu oni gladusi i nitkovi u Buzetu još i unapried onako drsko izazivali naše kmete, neka si zapamte ovo: Pogibeljno je lava buditi kad miruje i nikomu zla nečini. Kmetu je do noktih dogorelo. — S Bogom Petre. Moram poći. Drugi put ću ti opet štogod povedati, a ti ćeš opet meni. Takovi razgovori nam koriste.

Petar. S Bogom!

GALEBU.

Eto rujna puca zora,
Sviet se iz sna budi cieli,
Preko tihog, sinjeg mora
Leti žurno galeb bieli;
Gledam pticu lakih krila,
Štono leti tudjoj strani,
Pa joj velim glasa mila:
Moj galebe stani, stani!
Aj ne leti tudjem kraju
Drugud skreni lakim krilom,
Leti mome zavičaju
Toli divnom, toli milom,
Što se pokraj mora širi,
Gdjeno zelen-lovor lista,
Gdje maslina sveta miri
Izpod neba vedra čista!
Istri mojoj kreni tamo,
Pa joj nosi moje glase,
Zaželi joj sreću samo:
Da bi brzo spasila se
Tudjeg zmijskog zagrljaja,
Što joj sreći miru hudi
Pa Hrvatska nek ju maja
Na junačke stisne grudi!

Zadar, 20. maja 1891.

R. Katalinić-Jeretov.

Franina i Jurina

Fr. Si vidia Jure kako gre on šarenjak iz Baderne veselo u Poreč, a iz Poreča vraća se žalostan.

Jur. Ča ćeš brate, sada nima pravega posla ni dobička tamo dok nebudu zopet balotacioni.

Fr. Vero će valjada još kupovat naše ljude za talijansko novce.

Jur. Za svoje baš neće jer ih nima kako ni pameti.

* * *

Fr. Va Žbandaju bi htile one dve tri krnjelske podrepnice nosit finu talijansku glavu.

Jur. Dragi ti pusti ih na miru, ter vidiš, da nose dosta debelu domaću tikvu.

Fr. Ale brez semena.

Jur. Ma vero punu slame.

Različite viesti.

Vjenčanje. U subotu vjenčati će se u Buzetu tamošnji ravnajući učitelj hrvatske škole g. Berno Bekar sa gěnom. Olgom Marijom Matejčić, kćerkom tamošnjega čestitoga rodoljuba Matejčića. Naše srdačne čestitke!

Imenovanje carinarskih činovnika. Predsjedničtvo financijalnoga ravnateljstva u Trstu imenovalo je carinarske oficijale gg. Valentina Kosovela i Ivana Šumija carinarskimi nadoficijali. Čestitamo prijateljem i rodoljubom! Carinarskimi asistenti imenovani su gg. Ljudomil Nabergoj i Ferdinand Kalin; pobiračem carine praktikant Josip Kulot.

Zadnja zapiska. Zadnji naš broj bijaše nam zaplienjen radi viesti „Imenovanje u sudstvu", kojom smo dokazali, da novoimenovana gg. sudci nepoznadu hrvatskoga jezika.

O izboru dra. Tomaža Vergottini-a razpravljao je verifikacijonalni odbor u svojoj sjednici dne 26. t. m. O izboru izviestio je zastupnik dr. Ferjančić predloživ, da se taj izbor kao protuzakonit i nevaljan uniši. Zastupnik Weeber predlagao je pako, da se izbor ovjerovi. Prihvaćen bijaše predlog, da se izabere pododbor od trojice zastupnika, koji će izpitati jošte nekoje izborne spise, te o tom izviestiti odbor idućega ponedjeljka.

Pošto je danas (27./5.) službeni brzojavni ured raznio viest, da je dr. Ferjančić u odboru predložio, da se taj izbor odobri, popitasmo se brzojavno u Beču što je sa tom istine. Na to dobismo sliedeći brzojavni odgovor:

„Svi članovi verifikacijonalnoga odbora priznavaju nezakonitost i monstruozitet izbora Vergottini-a, nu pošte su nekoji članovi odbora htjeli pobliže izvide nekojih izbornih spisa, izabran je pododbor, koji će u ponedjeljak o tomu odbor izviestiti".

Tako će konačno u ponedjeljak reći svoju posliednju verifikacijonalni odbor o glasovitom izboru dra. Tomaža.

Izviešće verifikacijonalnoga odbora o izboru državnoga zastupnika za istarske gradove i trgovačke-obrtničku komoru u Rovinju (prilog k izbornom redu za državni sabor: Istra 5 i c). Verifikacijonalni odbor državnoga sabora izradio je svoje izviešće o izboru u istarskih gradovih te navadja potanko broj glasujućih u pojedinih gradovih Istre. U svemu je glasovalo 3359 birača. Od tih glasovalo ih je 2751 za dra. Rizzia, 566 za vitera Deškovića, 7 za druge osobe, a 35 bijaše nevaljanih glasovnica. Pošto bijaše ukupno predano 2751 valjanih glasova (1688 preko absolutno većine) za dra. Rizzia iz Pule i budući da neima utoka proti izboru, a jer neima zapisnika središnjeg izbornog mjesta, koji bi predočio ukupno glasovanje, predlaže verifikacijonalni odbor, da se odobri izbor odvjetnika g. dra. L. Rizzia iz Pule za istarske gradove i trgovačku komoru u Rovinju. S razloga pako što neima više spomenutoga i zakonom propisanoga zapisnika i kod nekojih drugih izbornih čina, stavlja verifikacijonalni odbor, da ovi drugi predlog; visoka kuća neka zaključi: Poziva se c. kr. vladu, da naloži činovnikom, koji prisustvuju izborom, da strogo provadjaju ustanove izbornoga reda za državni sabor.

Zastupnik banke „Slavije" Početkom budućega mjeseca zaputiti će se činovnik — zastupnik osjeguravajućega družtva „Slavije" g. Arnošt Bexenšek ponajprije na otoke Krk, Cres i Lošinj, a zatim na istarsko kopno, da imenuje za taj zavod u pojedinih mjestih zastupnike, gdje ih jošte neima.

Molimo ovim naše prijatelja i rodoljube, da rečenoga gospodina podupriti izvole, te da mu idu svuda i u svem na ruku, jer zastupa čvrst i solidan slavenski zavod.

Iz Kastavščine pišu nam, da nije kiša i južno vrieme, koje skoro cieli ovaj mjesec traje, najbolje djelovalo na razvitak trsja i grozdja. Tuže se sa svih strana, da se je jako malo grozdja poleglo. Ono malo, što je procvalo, počeo je puk već škropiti sa galicom i sumporom.

Iz Poreča pišu nam 25. t. m. Evo Vam g. urednice, novih dokaza, kako je postalo naše stanje u ovom kotaru upravo nesnosno. Naši narodni protivnici biesne sve to više i jao si ga onomu, kojega se dočepaju. Tada se nepita jesi li nevin ili kriv, već trpi jer . . . . . niai izdajica ili talijanska podrepnica. Mi nesmijemo te protivnike niti ružno pogledati, jer nas odmah prijave oblasti, a tada smiluj nam se Bože! Nedaj Bog, da gdje na javnom putu zaviknemo nedužni „živio" jer eto odmah veriga i odsude. Ovih dana šalila se medju sobom djeca hodeća na krščanski nauk u sv. Lovreč pazenatički, al su tu šalu drago platila. Jedan izmedju njih izposudio si u mjestu šareni kaput, jer je kišilo, a on bez kišobrana. Ogrnut tim kaputom šalio se sa drugovi, od kojih mu netko dovikuo „Talijan". Tu šalu vidio je i čuo razgovor poznati Svetlovrečki zagriženac, te se požurio, da djecu žandarmeriji prijavi. Ova uhvati trojicu njih te ih odpelja u Poreč političkoj oblasti. Odsuda je gissila na 12 sati zatvora svakomu. Dječaci su u dobi od 10—14 godina.

Taj čin nesmijemo pobliže tumačiti, jer bi nas opet zaplienili kao što se u novije doba često dogadja.

Izlet hrvatske čitaonice u Medulinu — u Pomer. Odbor najmladje čitaonice u Istri javlja nam, da priredjuju njezini članovi dne 31. t. m. izlet u Pomer bude li to vrieme dopustilo. Odlazak iz Medulina određen je za 2 sata poslije podne. Izletnici pozabavit će se u Pomeru uz čašu rujna vina, narodnom pjesmom i plesom do 6 sati na veče. Očekujemo od naših rodoljuba u Puli, da će se toga dana sastati u Pomeru sa dičnimi Medulinci.

Popis puka u Istri. Kako smo obećali zadnji put donašamo danas nekoje potanje podatke o popisu pučanstva Istre i kvarnerskih otoka, koji bijaše proveden dne 31. decembra 1890. Tada se nabrojilo 317.630 duša; od svih je 165.187 muških 152.443 ženskih glava. Čitavo pučanstvo dieli se po narodnosti u pojedinih pol. kotarih kako sliedi:

Politički kotar koparski 31.133 Talijana, 15.074 Hrvata, 27.328 Slovenaca i 270 drugih. Politički kotar porečki 35.653 Talijana, 11.513 Hrvata, 1425 Slovenaca i 56 drugih. Politički kotar pazinski 6554 Talijana, 33.817 Hrvata, 390 Slovenaca, 465 Rumena i 153 drugih. Politički kotar puljski 35.568 Talijana, 22.193 Hrvata, 1568 Slovenaca, 5 Rumena i 5024 drugih. Politički kotar volovski 730 Talijana, 27.569 Hrvata, 13.811 Slovenaca i 756 drugih. Politički kotar lošinjski 8593 Talijana, 30.707 Hrvata, 49 Slovenaca i 148 drugih. Dakle ukupno u svih šest kotara 118.301 Talijan, 140.678 Hrvata, 44.571 Slovenac, 470 Rumena i 6401 drugih. Po statistici godine 1880 Talijana 112.660 (+ 5641), Hrvata 121.969 (+ 18.709), Slovenaca 43.083 (+ 1488), Rumena 1564 (— 1094) i drugih 5109 (+ 1292).

Po vjeri bijaše 316.523 katolika i 1107 druge vjeroizpovjedi.

Čitati i pisati znade po statistici 1890 godine 93.206, po statistici 1880 godine 64.547. Dakle + 29.659. Nezna čitati ni pisati po statistici 1890 godine 224.424, po statistici 1880 godine 227.460. Dakle — 3036.

Kod popisa god. 1880 imala je Istra sa otoci 292.007 stanovnika, te ako pri spodobimo ovaj broj sa onim od god. 1890, to se je to pučanstvu tečajem 10 godina pomnožilo za 25.613 osoba.

Po istom računu poskočio je broj Hrvata Istre za 10 godina za 18.709, Slovenaca za 1488, jednih i drugih ukupno za 20.197, a Talijana za 5641 osobu. Uvažimo li pako, da je još mnogo našega naroda u pojedinih občinah, koje su u talijanskih rukuh, te da su Talijani tuj popis vodili i našu krv preko noći potalijančili. To valja osobito za zapadni dio Istre, osobito Poreščinu i Puljščinu, gdje je na tisuće Hrvata jednim potezom pera u Talijane prekršteno. Dok te občine nebudu u naših rukuh nemože se tuj ni govoriti o pravednom popisu puka. Medjutim mora biti i sa navedenim uspjehom popisa svaki rodoljub zadovoljan, jer se opet dokazalo, da i brojno napredujemo i da nas imade za 66.948 duša više nego li Talijana. Ali o tom više prvom zgodom.

O sastanku slavenskih djaka u Pragu pišu „Hrvatskoj" dne 21. marča medju ostalim i sliedeće:

Nas Hrvata ima oko trideset ovdje, te smo zastupani iz Zagreba, Beča i Gradca. Kako već javiste kongres je bio zabranjen, nu sve jedno se marljivo radi. Svi djaci bili su razlučeni po narodnostih u sekcije, koje su imale izraditi obsežan program, u kojem se imalo orisati i predočiti najtočnije sve, što se proteže na ova četiri stavljena pitanja: 1. Odnošaj pojedinih slavenskih narodnostih u Austriji. 2. Pitanja politička, kulturna i socijalna kod pojedinih slavenskih narodnostih. 3. Djački zahtjevi i potrebe te organizacija slobodoumnog slavenskog djačtva. 4. Predloxi.

Mi smo Hrvati o svem tom vrćeli u „Narodnoj kavani" u nedelju. Vrćenje je trajalo, da iskreno kažem od jutra do mraka. Kako će delegati svih narodnostih odlučiti o našoj adresi, još ne znamo. Najvažnije je pitanje glede Bosne. Srbski izvjestitelj izjavio je, da se Srbi neće odreći svoga prava na Busnu i Hercegovinu, pa makar se zaključilo, što mu drago. Kako vidite, oni neće ni da čekaju bezpristran sud druge naše braće. Što se tiče stranake, naša djačka adresa izjavila se je za stranku prava kao jedino spasonosnu, koja bi nas mogla do nečega dovesti. Medjutim ćemo čitavu adresu u svoje vrieme svim slavenskim novinam dostaviti, a onda ćete ju moći objelodaniti.

Na večer u nedelju bili smo, kako već javiste, u glumištu, gdje smo prisustvovali izvadnjanju opere „Jakobin" od Dvoržaka. Iza toga bio je sastanak u svratištu narodnog kazališta. Pjevale su se razne slavjanske pjesme. Naš „U boj, u boj" postigao je najveće povladjivanje.

U ponedeljak imasmo banket, o kojem Vas u kratko izvjestih.

Na banketu se je vrlo mnogo govorilo, naročito o nuždi slavjanske solidarnosti. Jedan je Čeh nazdravio slogi Hrvata i Čeha, te je naročito izrazio želju, da hrvatski zastupnici u Beču pristali uz Mladočehe. Tomu banketu prisustvovahu mnogi odličnici, pa i tri mladočeska zastupnika. Naš vrli zastupnik profesor Špinčić govorio je krasan govor, u kojem se je izjavio za Mladočehe. Govor njegov ne može se priobćiti. Njegove rieči pohvalile su toliko odsjevljenje, da su ga Česi i Slovenci oko čitave dvorane uz neopisivo pljeskanje na ramenih nosili.

Bezobraznost porečkoga listića. U zadnjem broju glasila zemaljskoga odbora „L' Istria" izpravlja ravnatelj središnjega sjemeništa u Gorici g. dr. Gabrielčić sve točku po točku grdne navale, što ih je taj list u posliednjih svojih brojevih donio protiv rečenoga sjemeništa i njegovoj upravi. Ali premda je ravnatelj pobio točku po točku lažnih navala toga listića, ipak je njegovo uredničtvo toli bezobrazno, da na koncu izpravka drzovito tvrdi, da g. ravnatelj ništa neizpravlja i da je istinito sve onaj

---

zastupana kod izložbe. Zemaljski odbor u Dalmaciji doznačio „ :000 forinti pripomoći za gradnju dalmatinskog paviljona u Zagrebu, koji će biti dikom naše izložbe. Nu jedno je, čega oštro i pronicavo oko g. Vukotinovića zamjetilo nije, a to je gradnja Eiffelova tornja. Bez tornja danas ne može da bude izložbe. Mi bi savjetovali g. Vukotinoviću, predsjedniku izložbenog odbora, neka i on poduzme inicijativu za gradnju tornja, koji se može slobodno prozvati „Madjarska državna ideja". Neima li dosta materijala, da se taj toranj bude mogao takmiti s poznatim Eiffelovim tornjem, u našoj domovini ima dosta crljenca (luka), pa neka iz njega sazida veličanstven spomenik „monumentum aere perennius", koji će prkositi zubu vremena, te svjedočiti svietu i vjekovima, pod kojom je „idejom" slavio naš bieli Zagreb tu riedku svečanost.

Vremena se mienjaju: svemogući Bismark je pao, nenadkriljivi general Moltke je umro, veliki Tisza potonuo je u Tisi, pa da nisu istinite one rieči našeg nesumrlog pjesnika: „Kolo od sreće u okoli, vrteći se ne prestaje, tko bi gori eto 'e doli, a tko doli, gori ustaje".

Zagreb na dan sv. Pankracije.

Franc Martinov.

što bijaše proti njemeništu pisano. Sad se pomozi!

Ono sl. uredničtvo neboji se uzimе za svoju kožu, jer znade, da može u najgorem slučaju doći jedino pred talijansku porotu u Rovinju, gdje bi njegov zastupnik opet **apelirao na rodoljube gg. porotnike**, kako se jur to dogodilo, te bi urednik čist izašao makar bio još blatniji. Nepreostaje dakle drugo nego pušćati ono uredničtvo, da se valja u svojoj kalužu, dok ga vlastiti smrad ne zaduši.

Občinski izbori u Savinčenti. Kako čitamo u našem čestitom drugu, u puljskom „Il Diritto-Croato" obavili se občinski izbori u onoj občini dne 12., 13. i 14. t. m. Naši narodni protivnici poslužili se tamo prevarom i nasiljem, ter timi „istarsko-talijanskimi" sredstvi „sjajno" pre-dobili.

Ova občina broji po zadnjem popisu, kojim su Talijani upravljali, 2572 duše; od svih je 480 Talijana, 2122 Hrvata i 13 Slovenaca. Kad bi bio taj popis pravedno proveden, nebi se našlo u toj občini niti 50 Talijana, jer su svi občinari osim 5 ili 6 obćelji — sve sami Hrvati. Kakovi su Talijani u Savinčenti, svjedoči nam ime ovjega načelnika: **Dublanović.**

Kod netom minuloga izbora ponašala se talijanska izborna komisija tako nepravedno i protuzakonito, da si može slobodno ruku dati glasovitoj izbornoj komisiji od dne 4. marča t. g. u slavnom Poreču. Od talijanaških pristaša mogao je glasovati tko je htio, dočim su hrvatske birače, imajuće pravo izbora, jednostavno brisali ili izključili. To se dogadjalo u prisutnosti odasalnika političke oblasti iz Pule.

Hrvatska stranka uložila je utok proti tim nazovi izborom, te se čvrsto nada, da neće c. kr. namjestničtvo u Trstu odobriti tih talijansko-krnjelskih „sjajnih" pobjeda, jer bi narod morao u istinu izgubiti svaku nadu u pravedno provadjanje izbornoga zakona.

Iz Opatije javljaju nam, da su tamo uz glavnu državnu cestu postavljene dvie tablice sa njemačkimi, talijanskimi i hrvatskimi napisi. Pod timi napisi podpisano je c. kr. kotarsko glavarstvo na Voloskom. Ovimi napisi zabranjuje se brza vožnja pod globom od for. 5. Njemački i talijanski napis je u redu. Kao kuriozum hrvatskoga jezika, odobrena od c. kr. voloskoga kapetanata, navadjamo taj tobožnji hrvatski napis:

Korak
pod Kastnovat od 5 for.
C. kr. okrajno glavarstvo.

Iz Dalmacije pišu nam dne 17. t. m. Naša domovina, slavna kraljevina Hrvatska, od toliko vjekova razcjepana, nije jošte sjedinjena. Njezina uda, premda sad opet pod jednim vladarom, vode borbu za obstanak i za sjedinjenje svako osebice, ne obzirćuć se na trzanje drugih. Mi nismo jošte u stanju, da sjedinjenimi silami odbijemo zajedničkoga neprijatelja i nadvladamo domaće izrode. Je li čudo, da naša ne sustavna, bez dogovorna borba ostaje bez uspješna? Svi rodoljubi, koje ovo stanje boli, koji jošte osjećaju za svoj potlačeni dom, koji jošte nisu izgubili nadu u njegovo uskrsnuće, morali bi početi nastojat, da se već jednom organizuje borba u svim djelovima domovine. Tu nam potriebu vreme namiće, nju živo osjećamo. Svak očekiva iniciativu zajedničkog rada iz užje Hrvatske, gdje se još uživa njeka slaba sjena negdašnje samostalnosti. A naprotiv što vidimo? Vidimo, da se troše usljedje sile u medjusobnoj štetnoj borbi, od koje sva korist vuku neprijatelji naši. Čutimo, da nas bije led, odakle bi nas moralo sunce grijat. Borba izmedju prekovelebitskih političkih stranaka pako, prieti uvući se i medju nas i uroditi trvenjem medju rodjenom braćom, na veselje naših dušmana, kojim to ne može nego u prilog ići. Stranka prava u Dalmaciji dobiva bez dvojbe sve to više privržnika, a osobito je mladež nadahnuta njenim načelima. Dalmatinac, ogrijan žarom svietlih dana i talijanskog oslobodjenja, bit će svedj predstražom borbe za samostalnost. Al da ta borba bude uspješnija, mora bit organizirana. Da prestane svako lutanje, naš rad bi se morao nadovezat na rad opozicije u prekovelebitskoj Hrvatskoj, koja bi se morala nać sva u jednom taboru. **Stranka prava i „Obzorova" stranka** morale bi se sjedinit za zbaciti sadašnje stanje, a hrvatski zastupnici i rodoljubi po ostalim djelovima Hrvatske započeti odlučnu akciju u dogovoru s njima. Drugčija bi tada borba bila; poznao bi se uspjeh kroz malo vremena. „Crvena Hrvatska" piše: „Ljudi (a tih je mnogo), koji su klonuli duhom pred dosadanjim razočaranjem, koje je vladalo u zemlji, latili bi se rada jer bi ih podržala nada bolje budućnosti. Sile se naše ne bi razpršale boreći se medjusobno, već bi ih mogli u jedan svrhu proti zajedničkomu neprijatelju upotriebiti. Dalmacija bi se u strančarskom pogledu uredila, jer bi svak znao kako će se vladati ljudi, narodni odabranici, a nezgredna pitanja, koja sad vrcaju na sve strane u obliku načela, a u suštini osobnosti, nestala bi, jer se ne bi imala na koga nasljanjati. O drugim ni ne govorimo, bilo bi suvišno".

Pravaši priznaju ovu potrebu sloge, „Obzor" je pako od ne davna počeo živo nju zagovarati. Al on ne bi poništo htio stopiti se u stranku prava, već predlaže združenje za vrieme dojdućeg saborskog zasjedanja. „Hrvatska" mu pak dovikuje: kapitulirajte pred načelom stranke prava! Nama se čini, da nisu pogodili pravi put ni jedni ni drugi. Stranka prava nije već na dobitku sadašnjim držanjem „Obzorovim". Ovaj poslje toliko natezanja prigrlio je ideju stranke prava: neodvisnost i samostalnost. To kapitulacija nije, to je ljepše nego kapitulacija. Ova sadržaje u sebi neko značenje ponižanja, a tako radeć „Obzor" se ne ponizuje, već pokazuje svoju političku uvidjavnost, a po stranku prava je častno, da njezini dosadašnji protivnici postaju njezini istomišljenici. Ne pozna čovječjeg srca, koj ište od ljudi, da na jednom javno osude svoj tridesetgodišnji rad; zato bi ih valjalo razumjet na pol rieči i spustit im most, da laglje predju na drugu stranu, na koju ih se kandjijom ije ne može nagnat. Svakako bi trebalo malo više susretljivosti sa strane pravaša, a malo više dobre volje sa strane obzoraša. Mi se sjećamo kad je u prvom pojavu članaka g. Š. „Hrvatska" zapitala, da joj „Obzor" razjasni: jeli on za samostalnost i neodvisnost, jer bi to bio samo uvjet, pod kojim bi pravaši pristali na slogu. „Obzor" je tada odgovorio netaktno dirnuv o dičnog starinu, koji je prvi razvio barjak neodvisnosti, okolo koga se oduševljeno sakuplja što je zdravijega u narodu. To mora porodit sumnju u redovima stranke prava o dobroj volji „Obzoraša" za združenje. Osim toga morala bi gospoda „Obzoraši" ne govorit u saboru samo za čistoću nagodbe, nego kročit korak dalje, te izjavit, da kad se ustanove nagodbe ne drže sa strane Madjara, da one više ni hrvatski narod nimalo nevežu i zato da su i proti njoj. Na taj način sjegurno nestalo bi ustručavanja u stranci prava za spojenje s ljudima, bez govora čista poštenja i velike osobne vriednosti, al na dojakošnje političke nazore kojih hrvatski narod ne smije pristati, ako mu je na srcu samostalnim narodom postati. Opetujemo za to: s jedne strane malo više susretljivosti, a s druge rada u podudaranju s riečima, pak je most k slogi gotov.

Ove smo redke napisali, pripadajuć srcem i razumom stranci prava, iskrenom željom, da se već jednom učini kraj bašćinjenoj slavenskoj nesloxi; da medjusobne ubitačne borbe nestane, a da se svi okrenemo proti naravnom neprijatelju. Tim pisanjem mislimo, da smo tumač misli poštenih Dalmatinaca, koji očekuju od prekovelebitske braće, da će pokazat, da ih je povjest nečemu naučila. Pisasmo u dobroj nakani, nadamo se, da ju braća neće zlo tumačiti.

Iz Rieka piše nam prijatelj dne 16. t. m. Novine, koje su se razprostranile i ugnezdile u našoj Madjariji, podpomagane šarenjačkom i talijanskom štampom, ako jedan dan ne napišu štogod uvredljivoga za Slavene u obće, onaj dan dotični urednik nije zadovoljan svoga rada, jer nije radio po nalogu svojih židovskih patrona. Radi toga dolazi u pogibelj njegov ljubljac! Dali je istinito ili nije što pišu, to je deveta briga židovsko šarenjačku štampu. U novinah, kako u svačem, ima iznimaka, ali te su vrlo riedke.

Pisale su opetovano talijanske, njemačke i madjarske novine o nedočastju na Trsat kako o njekakvoj pogibeljnoj demonstraciji! Snosili su medj sobom, kako bi se moglo zabraniti, da se toliko Slavena ne sastane. Želja njim nije bila izpunjena jer je došlo na Trsat više od petnajst hiljada našega naroda iz raznih strana.

Premda su imali prvu noć vrlo negodno vrieme i okoprem nebi ista Rieka (kamo li Trsat i Sušak) mogla naći zaklonišća za toliko ljudstvo, ipak je prošlo sve u najboljem redu i miru. Bilo je žandara i redarstva dosta, ali nisu našli posla, koga su očekivali, jer naši ljudi nisu surovi, kako gori rečeno novinstvo o njih piše. —

U nedjelju 10. t. m. već u jutro se razniela na Rieci i okolo nje lažna viest, da je do sedam tih pataka zaglavilo zgnječenih od množtva ljudi u crkvi. Možete si misliti, da bijaše žalostno primljena ta viest od riečkog pučanstva, ali njekoje je to zadovoljilo, da se je bar koja neprilika dogodila Hrvatom. Šarenjaci i židovi svagdje su jednaki bilo u Istri bilo ovdje, svuda drže za isključivo svoje kulturno poslanstvo: mrziti Hrvate!

Niti naša občina nije zaostala, a da nepokaže po mogućnosti, kako se neraduje dolazku hodočastnika, jer su to Slaveni. Grad se je okoristio timi putnici, ali radi židova moralo se pokazati, da bar gradska uprava hodočastnike prezire; radi toga nije se izvjesila gradska zastava na gradskom tornju, premda je bila nedjelja i skorom se svake nedjelje zastava vije. Da i to će trajati jedino dok židovi dozvole.

„Orient" veliki novi parobrod riečkog jednog družtva prispio je ovamo na 13. t. m. iz Indije; donio je 32 hiljade vreća riža. Onaj dan kada je počeo izkrcavati na ver priredili su radnici glasbom ovaciju gosp. Osojnaku, koji je bio začetnik „rižiere" i toga novoga parobrodarskoga družtva. U jedan dan izkrcalo se je iz ovoga parobroda više nego igda iz nijednoga broda sa Rieci. Izkrcali su u skladišće sto i dvadeset vaguna po 10.000 kila svaki.

Čujemo iz dobrog izvora, da su se parobrodarska družtva „Sverljuga & Comp." i „Krajač & Comp." stopila u jednu družtvo pod imenom „Ugarsko hrvatsko", koje će razprostraniti svoju djelatnost od Draća u Arbaniji do Rieke i Trsta. U budućem broju ćemo vam javiti obširnije o tom novom družtvu.

Braider.

Iz Brna pišu nam, da je poznata trgovačka tvrdka sa suknom g. Ivana Stikarovsky-a slavila dne 16. t. m. dvadesetpetgodišnjicu svoga utemeljenja. Ova tvrdka slovi obzirom na veličinu i solidnost, kao jedna od prvih trgovačkih kuća u našoj državi, a nalazi se u trgovačkom epoju čak i sa Afrikom, kamo razašilje svoju trgovinu. Prigodom jubileja čestitalo je činovničtvo glavi tvrdke g. Iv. Stikarovskomu.

Listnica uredničtva.

Gosp. Fr. G. Izvolite nam poslati podatke, podpražit ćemo mu mi kod ravnateljstva. Srdačan odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 23. maja.					
Beč	59	87	67	16	18
Grac	62	86	36	10	25
Temišvar	35	67	87	7	1
Innsbruck	73	82	64	74	27
Dne 27. maja.					
Brno	10	77	8	39	62

Br. 968

Natječaj.

U smislu zaključka občinskog zastupstva od 27. aprila 1891 raspisuje se ovim natječaj za mjesto občinskog zemljomjerca, kojemu će biti zadaća izmjeriti i procieniti obć. zemljišta prigradjena iza izmjerenja godine 1882, dotično u onih županijah, u kojih nije izmjerenje provedeno, sa godišnjom nagradom od 900 for.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe podpisanom glavarstvu do 15. junija 1891 i dokazati sve one prednosti, koje se zahtjevaju za takvu službu, kao nauke, dosadanja praksa itd.

Uredovni jezik ove občine jest hrvatski.

Glavarstvo občine Kastav,
dne 8. maja 1891.

3—3 Za glavara: **Deklić** s. r.

U radionici klepara

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih 3—32

Via Barriera vecchia Trst br. 10

gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje klepareke uz najniže ciene. Sisaljke za studence svake vrsti, sustava i dubljine, vodene igre, „Vatter Closet" bez smrada. Kable, siče i druge posude lakirane iz cinka.

Prodaje vience od kovi za mrtvace.

Nova panorama
RAZLIČITIH PREDMETA.
Ulica St. Lazaro br. 1, (Kuća Salmi)
Prvi put u Trstu.

Pokazuje vrlo zanimive prizore kao: **Rim, Firenze, Pizu, Miettke, Pariz, Šćarfuza, Kapua, Bavarsku, Carigrad.**

Prizore pod uplivom pune sjećenice, prizore i viđike iz Mletaka, razsvietljenih svečano prigodom mesopusta.

Ulaznica avč. 20; djeca avč. 10. Šest skupnih ulaznica for. 1. 6—52

30—19 **Marijaceljske želudačne**
KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anjela čuvara C. Brady-a u Szczerciu (Moravska) jest stara, vrlo poznato sredstvo, koje okrepljujući djelujo kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa potpisanim otisnutim zaštitnim znamkom i podpisom

Cena male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

ZIMOLO-VO

poduzetje za sjajne sprovode
za
RIEKU i TRST

Pisarna na Rieci: ulica Andrassy i ugao ulice del Molo br. 727. — **Skladište:** ulica Macello vecchio, kuća Bakačić br. 474.

Priredjuje sprovode, prenaša mrtvace kamo se hoće i to po kopnu i po moru: priugotavlja mrtvačke odre; imade na skladištu velik izbor pozlaćenih mrtvačkih liesova od kovi; bielo odjeće iz organtina od 10 nvč. naprieda; odiela iz grimiza od 3 for. naprieda: bielo lakirano liesovo od 1 for. naprieda; koprene i podglavnjake za mrtve po 20 nvč i više; vience sa trakovi i napisi; vience iz porcelane i biserja, kamelije sa koprenom od 14 nvč naprieda; voščenice, cvietje te sve ostale za mrtvace potrebite predmete dobiva se uz tako nizke ciene, da se neboji konkurence, kod: 2—2

ZIMOLO-VA poduzetja
ulica Andrassy i ugao ulice del Molo broj 727.

Dr. Oskar pl. Fischer

liečnik-kirurg-operater. 6—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i ševdeska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3½ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

Nova tvornica
ŠUMEĆIH VODA
A. Fonda i P. Acquarcli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uslied usavršenih sposobnostih strojeva, te radi častnog i obilnog gradiva **Sifona**, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorače „Passerette" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jestine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Arturo Fazzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursich-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica Lazzaretto vechio. 4 21

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Pesterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelano i svietilika; staklene ploče, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje so neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 4—52

LJEKARNA
A. KELER
nasljednici Rondolini
utemeljena godine 1769.
TRST,
Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave fiaštre iz Brešije, željezo sa Chinom Malesci. Obično bakalareto ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Elikair Ceoca okrieplјujući i probavljajući. Elikair China proti groznici. Anateriaska vodu za nasa. Čekati sapun proti ozebinam. Obće poznata vodu katrama i uzširivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijska esenca, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsala okrieplјujuće želudac. Prašak za zube bieli i razlišćasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 6—52

NB. Primaju se naručbe za tarzenstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzdce.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 2—12

braće Goudrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez ikakva uzmetka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fé
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

FILIJALKA

c. kr. priv. austr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednih papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nova borzetna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrednih papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—10 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na lombardne listine pogoji po dogovoru Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 10—24

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Millefiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam Jedan zamot dostatan za izlječenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori"

Trst: Piazza grande. 6 - 10

ŠTRCALJKE
za modru galicu

dobivaju se kod

Lebana i Sessa

Via Nuova 3. pri zemlji

Trst.

4 3 4—4

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—15 badava i franco.

Jošte navidjene **knjige uzoraka za krojače** nefrankirano i uz uložak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, **loden** i **nepromočne lovačke kapute**, tvari koje se peru. **Plaid za putnike** od 4 14 itd.

Tko želi kupiti **jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari** nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko **skladište sukna** Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici j-st pojaljivo, da preostane mnogo **odrezaka**; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako **malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke** jer nebi uz koju stotinu **naručala uzorkah** u kratko ništa preostalo, te je ono uzalud toga prava slieparija, kad tvrdke za sukanom objelodanjuju **uzorke odrezaka i ostanaka**, te su u takovih slučajevih **odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja** jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se zalopadaju, zamjenjuju se il se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju. daljina i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 18—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

Mejnarodni promet

prve Primorske družbe za prevažanje mèblev

KONRAD EXNER

via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v **Trstu.**

Podružnice v Pulji, Gorici, na Reki in v Opatiji

Zavod za shranjevaje mèblev in efektov.

Prevažanje mèblev vzprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in vzprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Trgovinska agentura državnih železnic. — Spedicijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za pošiljke do 5 litre pošiljatve in pošiljatve priljage.

8—3

Glavna agentura paroplovnih družb za Istro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mèblov odpošiljajo se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu. 7 - 8

Candeo-ve škropionice

proti **mildevu** (peronospori) od mnogo strana kao najbolje priznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br. 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Tuj se dobije takodjer izvrstne sumporače za troje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i drop; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 3—

DROGERIJA

na veliko i malo

G. B. ANGELI

4—4 TRST

Piazza della Legna br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim skladištem boja za ulje vlastite priprave. Okvire englezke, francezke, njemačke itd. itd.

Osim toga velik izbor

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kano i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati trsje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino sameljenoga, uporabiva proti **mildevu** (peronospori). 6—8

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i banke, etažerne i sjajne predmete za najniže cienc. 4—20

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO i ROSARIO
DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 26—52

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—7

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

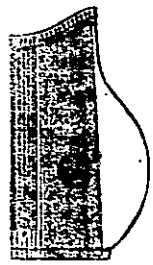

Corso br. 39. Trs.t

Jedina peronospora-brizgalnica,

ki je bila v obeh letih 1890. in 1891. odlikovana 1. državnim darilom, je

patent A. Samassa v Ljubljani. 3 - 4

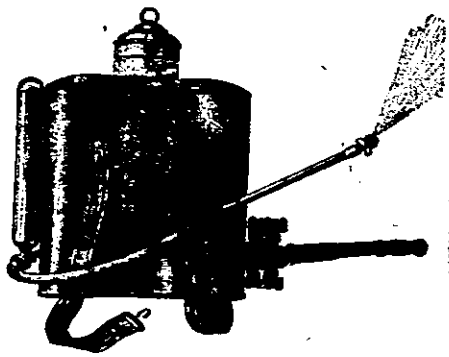

Ta znovič zboljšana brizgalnica je najbolja in najcenejša. Nje kadica je iz samega bakra, raztresevalec izboren in vse iz najboljega materijela. Kompendijozna sesalka (patent Samassa) je iz samega brona, dvostroko delujoča in s krogljastim ventili iz kovine. Zbog posebne uredbe doseže se kaj lahko pritisk deset atmosfer, torej je žarek izdaten in močan, kakoršnega ne dosežemo z nikako drugo brizgalnico.

Pripomniti je še, da je zlomljivi krak za dviganje iz brona pri modelu 1891. nadomeščen s krakom iz najboljega jekla. — Cena brizgalnice z zabojem vred loco Ljubljana 18 gl. 60 kr.

Prodaja

za Avstrijo jedino izdelovatelj

Josip Stadler

v Ljubljani.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

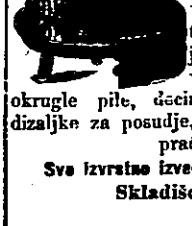

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckseovel strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice**, **tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za **lupljenje voća**, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke**, spreme za konobu, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvršene. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

8—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se poseb

---

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prilježećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

OGLAS. 5—25

Pošto će dne 1. julija prestati u Trstu **slobodna** luka, pasti će od tada na šivaće strojeve prilična carina. Leži dakle u interesu svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, buduć da mogu do tada iste dati uz jeftiniju cienu. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork, visokoručni **Improved** stroj sa prstenatom ladjicom.

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za sredanju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić. Tiskara Dolenc.

Broj 23. U Trstu 4. junija 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Tako nemože trajati.

Pod gornjim naslovom doniela je porečka „L'Istria“ u zadnjem broju na uvodnom mjestu članak pun kleveta i osvada proti Slavenom Istre, koji da su nemirnjaci, buntovnici — nihilisti. Da vidimo sbliza čim nas sve prti glasilo zemaljskoga odbora u Poreču.

Mimoilazeć uvod rečenoga članka, u kojem spominje neslogu u carevinskom vieću, razdor u pojedinih pokrajinah ove pole države, te općenitu težnju svih narodnostih, da jedna zavlada nad drugom, prelazimo na onaj dio članka, kojim se bavi o narodnostnih odnošajih u Istri.

Ova pokrajina da pokazuje u malenom sve one grdne strasti, koje vidjamo u državnom saboru u velikom. U njoj da se nemogu obaviti nijedni občinski, zemaljski il državni izbori a da se nepojave gorirečene strasti. To da se opetuje dapače i kod imenovanja činovnika, svećenika, občinskih uprava itd. itd. Takovo stanje dozlogrdjuje njezinim „poštenjakom“ dočim podiže i uznosi nemirnjake i buntovnike. Posliedica tomu da su neprestani nemiri, svadje i divljački odpor proti „poštenjakom“. Medju pukom da je zavladalo općenito mnienje, da mora sada on zapoviedati, jer da su dugo vladali i zapoviedali „Sori“.

Mislimo, da nam svega toga netreba pobijati, jer će svatko i sam, koji prati narodnostnu borbu u našoj pokrajini, uviditi, da je sve navedeno od početka pak do konca priesna laž. Na svemu tomu istina je samo to, da naša stranka u Istri križa i striže talijanaške osnove i mreže, kojimi bi nas kroz stoljeća sapeti.

Braneć sebe i svoje neprekoračuje zakona niti posiže u tuje pravo. Ona radi jedino tako, kao što su radile sve stranke potlačenih naroda kad su nastojale, da svoj narod tudjeg oslobode robstva. Bez nasilja, bez spletaka, otvoreno, mirno i trieznо ide za svojim ciljem držeći se prava i zakona. Protivna nam stranka neće nit može dokazati niti jednog uspjeha postignuta nasiljem ili bezakonjem.

A sad okrenimo batinu pak pogledajmo kako postupa slavna „L'Istria“ i njezini pristaše širom pokrajine proti našemu puku i proti njegovim prvakom, bilo crkvenim bilo svietovnim.

Tko se želi osvjedočiti o žalostnom stanju Hrvata i Slovenaca Istre, neka prolista samo zadnja 3—4 broja našega lista. Razbojničke navale na naše svećenstvo u talijanskih gnjezdih, kao u Oprtlju i Bujah prošloga mjeseca, potresti moraju živce i najčvršćeg čovjeka.

Prostački napadaji na naše kmetove u Poreču i Pazinu jesu slavna djela naših suzemljaka talijanske narodnosti. Svetogrdne sablazni talijanske mladeži jednoga i drugoga spola kod crkvenoga obhoda u Buzetu vape u nebo za svetcm. A gdje su toliki i toliki zločini naših protivnika, koji nedolaze na svietlo, koje prikrivaju sami il njihovi mogući branitelji i zaštitnici?

Komu nisu poznati naši odnošaji i tko pročita naše viesti o talijanskom divljačtvu u posliednjih brojevih, taj će se za stalno uhvatiti za glavu te bolno uzkliknuti: **je li to moguće? dogudjali se to u modernoj državi, nakoncu devetnaestoga vieka?!** Dà, sve to dogodilo se u najnov je doba u Istri; za sve to znadu političke i sudbene oblasti, pa se ipak uza sve to nositelji i širitelji talijanske ugladjenosti i prosvjete u brk smiju nam, oblastim i zakonom. Oni idu dapače i dalje. Znajuć, da su svemu zlu u prokrajini sami krivi, tuže i kleveću nas i naš dobri puk svaljujuć svu krivnju radi nemira, izgreda i navala na naše mirne i poštene prvake i kolovodje. Da sakriju pako pri tom svoje djavolske osnove pred svietom, te da zametu trag svojim prostačkim činom pred oblastmi, krste svakoga sviestnoga Slavena Istre Rusom il Panslavistom, a svi skupa jesmo u očijuh tih klevetnika vandali i nihilisti. Tko nam toga nevjeruje neka zaviri ma u koji broj porečkoga listića. Nama se netreba prati od te osvade, jer niti smo niti želimo postati Rusi, a nihilista bojimo se kao i istarsko-talijanskih iredentista i divljaka, na koje bi morale već jednom i oblasti postaviti svoje prste — jer **ovako dalje trajati nemože!**

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 1. junija 1891.

U sjednici 25. pr. m. provelo se je osim stalnoga izbora predsjedničtva izbore u neke odbore; odobrilo neke izbore, medju njimi onaj zastupnika Ljubljane g. **Kušara** i onaj zastupnika istarskih gradova dra. **Rizzia**; pročitalo razne interpelacije, kao takodjer samostojne predloge. Medju ovimi takodjer predlog Ferjančić-Klun-Šuklje i drugova za promjenu izbornih kotara v Koruškoj. Koruška, imajuća skoro trećinu stanovnika našega naroda, Slovenaca, neima nijednoga slovenskoga zastupnika, a to se ima pripisati osobito okolnosti, da su izborni kotari posve nenaravski razdieljeni i to samo zato, da uzmognu Slovenci biti u svih potlačeni od Niemaca. Rečeni predlog ide na to, da se ono nenaravsko razdieljenje ukine i novo osnovano i u samoj prirodi uvede.

U sjednici 29. pr. m. čitalo se je takodjer razne predloge i interpelacije, te samo u prvom čitanju razpravljalo neke predloge. Medju ostalim je tu predlog za sniženje carine na kavu i petrolej; predlog za preuredjenje poštnih odnošaja na ladanju; predlog glede preuredjenja prenešenoga djelokruga občina; doznačenje predloga glede sadjenja tabaka na svih parcelah nalazećih se u vinskih predjelih, vinarskomu odboru.

Kod predloga glede preuredjenja prenešenoga djelokruga govorila su dvojica, kojih je prvi naglašivao obterećenje občina, osobito ladanjskih, usljed tako zvanoga prenešenoga djelokruga, a drugi priznavajuć to, izticao, da bi se možda u svrhu olakšanja moglo u ejelu svakoga kotarskoga suda ustrojiti političku c. kr. oblast. Bilo je zapisano još više govornika, al pošto bijaše ura kasna, zaključila se je sjednica.

Svatko je očekivao, da će ta točka biti u današnjoj sjednici prva na dnevnom redu. Kad tamo neima je na prvom nego je na drugom mjestu. Na prvom je predlog, kojim se hoće, da se neke sudbene naredbe od prvanjega Beča protegnu na sadanji, veliki Beč, i to ne putem zakona, nego pripušća se vladi, da to provede kako njoj se svidja. Proti tomu govori Čeh Vašatý, a govorit će stalno i drugi.

DOPISI.

Iz sv. Vitala pišu nam koncem maja. Kolimo Vas, veleštovani gosp. uredniče, ustupite nam malo prostora u dičnoj „Našoj Slogi“, kojoj se obraćamo ne stalno, da zapjevamo u njoj, nego da zaplačemo. Vi odavle do sad ne primiste dopisa, ne s toga, što bi nam bilo dobro, nego što žalibože neima vrstne ruke za to; a danas evo usudjujem se, da ja mojom žuljavom se javim u ime ovoga zlopatnog naroda miloj „N. Slogi“.

Rekoh, da zaplačemo u njoj, a i je za plakat. Čujte: Naš porečki gospodar valjda usljed prituibah od milih mu talijanaša da „ličavi“ viču „živio“, da ih se već ne straše, razposlao je po ovom kotaru mnoštvo oružnika. Pa ovi usljed naputaka zasjedoše u busije u blizini naših mirnih seljačkih kuća i u grme, pa čekaju hoće li koji nas zapjevati ili zavikati jedan drugom „živio“. Mi to sve opažamo ali za nesreću nezuadosmo tomu uzroka. Kad je na 4. t. maj. u bližnjih Rakotolah jutrom rano Šime Milić, čovjek nešto veseljak, ali dobar i pošten, hodeć na radnju s volima i s vozom, zagledao nekog svoga prijatelja veseljaka doviknu mu „živio!“ Namah skočiše k njemu iz bližnjeg grma dva oružnika; zagroziše se nekojim ženam, koje su se ondje deseli, da ako Milićeve vole s vozom njegovoj kući ne povedu, da će ih vezat. Tužnoga Milića stisnuše u lance te s njim kao sa zločincem po javnoj cesti kroz Višnjan u Poreč (oko 4 sata hoda) u tamnicu. Drugi dan dovedoše ga pred sudca *). Ovaj ga zapita: što si učinio? On prestrašen odgovori: mom volu sam zavikao živio. A sudac, nakon dvie tri kratke opazke, osudi ga na 12 sati tamnice. Tužan Šime, koji se tomu nije nadao, zapita prepis osude, da će se prizvat na viši sud. Ali sudac mu odvrati, da mora poć ili 12 sati u zatvor ili platit 5 for. Neimajuć sobom novaca, morao je u tamnicu. Medjutim Milićeva žena i djeca kod kuće prali se u suzah. A stanovnici rakotolski razjareni da nigda tako.

Sad čujte drugu. U subotu večer nekoji naši mladići, vraćajuć se ovdje kući s radnje, po putu htjedoše zapjevati kao po običaju; nu prvo nego započmu sastadoše se s oružnici, mislim višinadskimi, s njima se liepo pozdraviše i svak svojim putem. Mladići započeše što su malo prvo bili nakanili: zapjevaše jednu običajnu seljačku pjesmu. Kad blizu kuća, a za ledjima opaziše oružnike. Bez ikakve slutnje na zlo, unidjoše u kuću Šime Jakomića. Ondje ti oružnici svezaše dva od onih mladića Antuna Macinića Markova iz Rakotolah i Ivana Milanovića Antunova od naše občine; napuniše patrone u puške zagroziv se selu, i s mladići vezanimi u Višinadu; odakle drugi dan u Poreč u tamnicu dakako, uzjek vezani na veliko veselje višinadskih i porečkih talijanaša, kao i sa Milićem.

Sada pogledajmo bolje u oči ovoj stvari: Pjevati, što se običaje pjevati ili zavikuati „živio“ kao što se uvjek običavalo, bez da se tomu „živio“ išta nadostavi, neka nam se kaže proti kojemu je to §. Ako je to sada u novije vrieme zabranjeno, zašto se nije naviestilo puku? Inače kako može čovjek bit kriv ako učini ono, što je i prvo činio, a nezna, da je zabranjeno? Ili dakle se to nemože zabranit u nadi, da će se tko prizvat, ili hoće se prestrašit narod, da se ga opet podkuči talijanaškoj samovolji. Rekoše nam, da se hoće uvest red u ovom kotaru. Red! Pa tako? Na taj način? Poštene ljude vezane kao razbojnike, da oružnici na očigled svih mimohodećih gone po cesti! Šta gospoda u Poreču neznaju, da i naš obraz može zacrvenit od srama! Bez da znamo, da smo ičim krivi, bit tako progonjeni! Pa nije li to za plakati? I to se dogadja u Istri na koncu 19. stoljeća. Hoće se na taj način postavit red! A i sliepci vide, da baš tako se izazivlje mržnju, smutnju i srčbu u puku! Mi nezamo kako oružnici izvješćuju o sadašnjem položaju. A tko će mladosti zatvorit usta, osobito kada njoj je to do sada bilo dozvoljeno? Mladost zavikne „živio“ nemisleć ništa zla. U tu mladost mi stavljamo djecu i pastire.

Rekoše nam, da u Poreču dodnše zatvoriše dvojicu i radi „viva“. Tà Vi znate zašto . . . . A da bi zatvorili i polovicu od onih, koji viču „viva“ po cestah prolazeć mimo nas (a mi tako kao izazvani da šutimo?!) brzo bi se tamnica porečka napunila. Šad neznamo smijemo li govorit hrvatski, mogao bi se koji uvriedit, pa reć, da je i to buna, te bez nam reć ništa, naredit, da nas se sveže ako nas čuju govorit hrvatski po cestah u Poreč —; barem oni put će Porečani priposnat, da smo Hrvati. Mi smo ljudi mirni i mir bi bio davno zavladao medju nami, da nas nisu počeli proganjat strahovanjem i baš zato puk je veoma razjaren, bilo ovdje, bilo u Rakotolah, bilo u Karojbi. Neka politička oblast izvidi pa će se uvjerit, da mi ne napadamo. kao što napadaju pitomci u Poreču, Višnjanu, Vižinadi, Oprtlju, Bujah itd. ne zaista na Talijane. Uzalud vam, gospodo, tako nam majčina mlieka. Sada, tko zna, neka nas naputi je li igdje lieka tim našim nevoljam?

*) Bit će valjda pred političku oblast, jer Milić spada pod sudbenu oblast u Motovunu. — Op. Ured.

Pogled po svietu.

Trst, dne 3. junija 1891.

Austro-Ugarska: U sjednici carevinskoga vieća od dne 1. t. m. predložio je zastupnik Promber zakonsku osnovu, kojom bi se imale urediti plaće državnih činovnika. U istoj sjednici objavio je ministar predsjednik, da će država osnovati takove zavode, u kojih će se izpitavati svakovrstni hranivi predmeti, koji dolaze u trgovini.

Izjava ministra predsjednika grofa Taaffe-a u proračunskom odboru, kojom je očito priznao njemački jezik kao državni jezik i kojom je odlučno odbio težnje čeških zastupnika, da se uvede i češki jezik . sudova kao nutarnji jezik, ogorča je silno češki narod. Glasila mlado- i staročeska pišu složno proti izjavi ministra spočitujuć mu, da mu nije stalo do ravnopravnosti naroda u državi, već jedino do toga, da zadovolji nepravednim pohlepam njemačkih liberalaca. Tom izjavom približio se je doista ministar lievici u carevinskom vieću, al se je za to odalečio od desnice, bez koje će težko on nit ma koji ministar vladati.

U hrvatskom saboru vodi se živahna razprava o zemljo razteretnoj nagodbi, sklopljenoj izmedju hrvatske i madjarske regnikolarne deputacije. Opo-

zicija izdala je složno izjavu, kojom očituje, da nemože nikako prihvatiti rečene nagodbe, jer se protivi zakonu i koristi hrvatske kraljevine.

Bugarska: Iz Sofije pišu, da je nastala napetost izmedju kneza Ferdinanda i njegovoga prvoga ministra, glasovitoga Stambulova. Knez da ne odobrava nasilnih sredstva, kojimi se služi ministar proti svojim političkim protivnikom i koja uznemiruju ne samo većinu bugarskoga naroda, već dapače i sav prosvietljeni sviet.

Rusija: Ovih dana posjetili su ruski carski supruzi francezku izložbu u Moskvi, što je osobito uzradovalo francezki narod. Tom prilikom primio je car deputaciju gradjana drevne Moskve, koja mu je zahvalila, što je imenovao svoga brata, velikoga kneza Sergeja glavnim namjestnikom nekadašnje ruske priestolnice.

Italija: Sv. Otac izdao je encikliku, u kojoj razpravlja o radničkom pitanju, koje se jur sada nalazi na dnevnom redu u svih naprednih državah. Obćeniti su o toj encikliki glasi, da je sv. Otac doprineo vrlo dobrih savjeta i naputaka za sretno riešenje toga mučnoga posla.

Franina i Jurina

Fr. Ala ma je „babin Marko“ došâ pobožan.

Jur. Je bia signirno gdi na misijunu, gdi su bili dobri predikuči.

Fr. Je brato; zadnji votacioni za Beč su bili za njega dobar misjun, učinili su ga iz Saula-Paula.

Jur. Bože daj, da bi u dobrim vajk napridovâ.

Fr. Amen!

Jur. Ma, kako i gdi si opazia ti tu njegovu pobožnost, je-li se je možda spovidâ?

Fr. Ni se još spovidâ nć, nego bi se rado spovidati; i zato bi htia on imati pope, kakove će on.

Jur. Ter su svi popi od Boga postavni, i svi imadu jednaku oblast grihe opraščati.

Fr. Né, za blaženoga našega „babina Marka“, jer on se neda odrišiti od nijednoga popa, ako ni za tó postavan od porečke koze.

Jur. Znaš ča: za ovake vrste grišnike bi bilo najbolje, da si naša junta uzida u Poreču jedan šeminar za pope, i da stavi Marka za direktura unutra.

Fr. I njegovega gospo[illegible] za duhovnega otca.

Jur. Viš, i iz takovega šeminara došli bi popi, kakove bi Marko rado imati: koji bi najprvo sv. Cirila i Metoda iz neba hitili, a posle biskupu palicu uzeli, pak ju Marku dali, a mitru njegovom gospodaru.

Fr. Ča misliš, ave to bi se i travinjalo, da ni Bog — na svu sriću — i porečkoj kozi rep skratiš.

Jur. Nia je mislim, da bi to baš Marku ne turnalo kunat.

Fr. Kako to misliš?

Jur. A lipo: da bi se popi odgojili po Markovim gušta, ča bi pak pokle on pisâ u svojoj „babi“? ter vidiš, da svaki put su tri strane pune od popah, a napunia bi on ž njima i četrtu stran, da je njegova.

Fr. Po boškića, ti imaš pravo! I zato neka živi Marko i njegova „baba“!

Jur. i Fr. (pjevaju):

Živili još na mnogo lit,
Pomoći nam naš puk budit
Vi popi, fratri hod'te spat,
Jer puk buditi treba znat.
Marko i baba bolje znadu,
Što nam treba, pak nam dadu.

* * *

Fr. Baba straši, da te se naši šarenjačko-ilirski principali i kapitani iz Vološega, Opatije, Lovrana i Moščenice složit pak kupit velik vapor, a kem te putovat od Preluka do punti Kolove.

Jur. Ala ka škoda, da j' propal Murgičev trget.

Fr. Ča bi bil za ta posal?

Jur. Bože moj, za onaki bradaši i brkači bil bi kako i nâ.

Različite viesti.

Novi odbor slavenske čitaonice u Pul. Na glavnoj skupčini toga narodnoga družtva dne 24. maja bijahu izabrana sliedeća gospoda u novi odbor: Predsjednik Dr. Matko Laginja; podpredsjednik Ivan Špik; tajnik Dr. K. Janežić; blagajnik Dragutin Fakin; odbornici: Marko Bole, Ante Fakin; zamjenici: Ante Stipančić, Jernej Cibić, Ante Jakić, Fran Perić, Juraj Bole te Ivan Petrić.

Novi odbor „Delalskega podpornega družtva“ u Trstu. Na glavnoj skupčini radničkoga družtva bijahu izabrani u novi odbor sliedeći članovi: Predsjednik Matko Mandić; odbornici: dr. Pretnar, Fr. Hafner, Jakob Perhauc, Anton Slajko, Lj. Ružić, Anton Bogdanović, Anton Vrabec, Jernej Novak, Ivan Krapež, A. Vrtovec, Gregor Lotrić, Josip Prelc, Miha Grahor, Jernej Čelan, Fr. Primožić, Fr. Mavrić, A. Rep, M. Cotić, Ivan Besednjak, Anton Kljun, Drag. Schmidt i V. Kosirnik. Namjestnici: V. Kosovel, Vek. Kalister, J. Urbančič, Ivan Leve, Fr. Prelc, Andrej Visentin. Pregledovatci računa: Fr. P. ić, I. Kikel i J. Škamperle. U pomirni sud: Fr. Žitko i A. Benčina. U I. odborovoj sjednici kon štituirao se sliedeće: I. podpredsjednik dr. Pretnar; II. podpredsjednik Lj. Ružić; I. tajnik M. Cotić; II. tajnik Fr. Hafner; blagajnik Drag. Schmidt; knjigovodja J. Perhauc; knjižničar A. Bogdanović; gospodari: J. Novak, J. Čelan, A. Slajko i A. Vrtovec; načelnik zabavnoga odbora V. Kosovel, podnačelnik G. Lotrić.

Tridesetgodišnjica političkoga djelovanja. Iz Zagreba javljaju nam, da je klub stranke prava, sastav se koncem prošloga mjeseca, zaključio, da se dne 13. t. m. imendan prvaka stranke prava g. dra. Ant. Starčevića ljetos na osobit način proslavi. Ljetos se naime navršuje 30 godina odkad je započeo svoje političko djelovanje proslavljeni prvak stranke prava, koji je uskrisio hrvatsku ilue i viesko podignuo barjak, na kojem stoji pisano: samostalnost i ujedinjenje svih uda raztrgane kraljevine Hrvatske. Nadamo se, da će se toga dana sjetiti uzor-poštenjaka i čelik-značajnika svi njegovi prijatelji i štovatelji, a mi mu već sada kličemo najsrdačniji: Živio!

Izbor u zapadnih kotarih Istre. Pod tim naslovom primamo iz Beča dne 1. t. m. sliedeće izvieće: Viest u posliednjem broju o razpravi legitimacijskoga odbora glede izbora u zapadnih kotarih Istre nije posve točna. Uzeli ste ju iz liberalnih listova, koji obično liberalno lažu kad govore o naših stvarih. Činjenica je ovo: dr. Ferjančić zauzimlje se za taj izbor od prvoga početka tako, da nebi nitko mogao bolje. Čim je dobio izvještaj, on se je metnuo na posao onim znanjem, koje posjeduje; onim izkustvom, koje je stekao kao višegodišnji član legitimacijskoga odbora; onom žurnošću, kako stvar zaslužuje, a ujedno i takovom nepristranošću, da mu nijedan od članova odbora nije mogao prigovoriti i koliko su to imenito ljevičari, nagovoreni našimi protivnici sa juga, želili. Ispitao je najprije protest proti prvotnim izborom u Pomjanu sa talijanske strane, kojemu neima druge podloge do li tobožnje agitacije svećenika; a onda prešao na glasovita izključenja u Poreču i Vodnjanu, te došao, kako je morao doći, do zaključka, da je izbor nezakonit i posve nevaljan, te da se ga ima uništiti. Član odbora, ljevičar, dr. Fuss, ocrtao je još crnjimi bojami cieli izbor, imenito u Poreču, tako, da se je mislilo, da će na temelju navedenoga predložiti ne samo uništenje izbora, nego takodjer uništenje izbornoga komesara vit. Elluschegga. Zaključio je, da ako je sve ono istina, što se veli u protestih s hrvatske strane, da bi se moralo ne samo izbor uništiti, nego i metnuti pod disciplinarnu istragu rečenoga izbornoga komesara; pošto on pak nemože vjerovati, da se je sve ono i onako dogodilo kako se opisuje, zato on želi, da se zatraži izvide glede navedenih činjenica. U tom smislu govorio je takodjer zastupnik Weber, i on ljevičar, muž upravo pedantan u svem, a tako i u tom; nu on nije predlagao izvida toliko glede činjenica u Poreču i Vodnjanu, e njih i njihovoj nezakonitosti bio je osvjedočen; on je želio izvide glede tobožnje agitacije u pomjanskoj občini. Primetnulo mu se je na to, da kada bi i bilo istinito što se navadja, da nebi to bilo proti valjanosti izbora u Pomjanu; a kad bi i bili ti izbori nevaljani, tad bi to bio jedan uzrok više za uništenje cielokupnoga izbora. Pošto bijaše već kasna ura, predložio je Poljak Levicki, da se izabere pododbor, koj ima stvar pobliže ispitati i izvjestiti odbor. U taj odbor bio je izabran osim predlagatelja dr. Ferjančić i Weber. Pri tom je vriedno naglasiti, da već kod te prve sjednice odbora nebijaše niti jednoga člana, koj bi se bio ufao predložiti, da se izbor ovjerovi. Želja bijaše samo neki te, da se stvar sa izvidi zavlače[illegible] da se već sad neuništi izbora, nego nego nje kasnije. Pododbor je imao sjednicu u petak. Svoj zaključak drži tajnim. Večeras će ga priobćiti i znat će se zanj.

Dopisak k viesti o izboru u zapadnih kotarih Istre. Znatiželjno se je očekivalo uspjeh dogovora pododbora. U ponedeljak na večer je izvjestio odboru. Dr. Ferjančić htjeo je pročitati svoj izvještaj prema tomu uspjehu. Član pododbora, ljevičar Weber, primetnuo je na to, da netreba izvjestiti o cielosti, pošto se je iz spisa uvjerio, da je izbor nezakonit i posve ništetan. Član istoga pododbora Poljak Levicki bio je već prije toga uvjerenja. Dr. Fuss, ljevičar, kao da je hotio izgladiti što je oštroga rekao u prvoj sjednici, bolje rekuć, što su novine bile izvrnule, te je izjavio i sa svoje strane, da se je uvjerio o nezakonitosti i ništetnosti izbora. Dr. Ferjančić po želji odbora pročitao je samo neke točke izvještaja i predlog za uništenje izbora. Predsjednik je dao predlog na glasovanje i zanj su glasovali **svi članovi odbora**: Hrvat Klaić i Mladočesi, veleposjednik češki, Rusin, Poljaci, ljevičari i isti član Coronini-jeva kluba Bonda, **svi, svi. Predlog za uništenje „izbora“ dra. Vergottini-a bio je primljen u odbora jednoglasno.** Tim se je najbolje sa svih strana priznalo kako se kod naših izbora proti nam nezakonito postupa. Tim su dobili pljusku svi oni, koji su kod izbora bud kako sudjelovali, osim našega mukotrpnoga naroda, osim naših čestitih izbornika, kojim se bijaše ukralo glasova. Oni dakako nisu tim zadobili podpunu zadovoljštinu. Podpuna bila bi samo onda, kad bi njim se bilo vratilo ukradjene glasove i pribrojilo jih ostalim našim glasovom, te proglasilo zastupnikom onoga, koj bi bio tim zakonito izabran. Takova kradnja kao da nije predvidjena u zakonu, a tako nit njezine naravske posljedice. Mjesto samo onih okradjenih izbornikah, birati će sav narod, birat će svi birači zapadnih kotara, kad budu na to pozvani. Neka su i tim zadovoljni! De Franceschi sjedio je u vieću šest godina neovjerovljen. Vergottini sjedio je samo par mjeseci i još će možda koji dan, a onda će se morati seliti u svoje gujezdo. Biračem pako dana će biti opet prilika, da posvjedoče svoju volju, da podju k izborom u podvostručenom broju, što većom odlučnošću, da dadu izraza svojemu čuvstvu, da se osvete za počinjene nezakonitosti. Bit će muke, bit će truda, bit će borbe, al oni se je neće prestrašiti, kad znadu, da će se boriti za svoje pravo, za svoju svetu stvar.

Neka još ovo dodamo: U židovskih novinah, k kakovim se i porečka „L' Istria“ pribraja, vikalo se je na većinu odbora, što je dala izbor na izvještaj Slovencu dru. Ferjančiću, a ne kakvu protivniku Hrvata. Iz porečkoga sabora je poznato, da se je izvještaje o izborih Talijana davalo Talijanom, a ne Hrvatom i da se izvještaje o izborih Hrvata nije davalo Hrvatom, nego opet Talijanom. Ovdje u Beču, kao i po cielem sviet, daje većina izvještaje o izborih članovom svojega povjerenja; pače daje jih i članovom manjine, ako se radi o izborih, kojih okolnosti oni bolje poznaju. Dr. Ferjančić dobio je izvještaj i kao član većine odbora i kao poznavatelj okolnosti. Za viku, koju se je nanj podiglo u židovskih novinah, dobio je najbolju zadovoljštinu tim, da je za njegov predlog glasovala i većina i manjina i njegovi politički prijatelji i njegovi politički protivnici.

Njegov izvještaj bit će sad tiskan, možda već petak u sjednici medju članove vieća razdieljen, a onda čim prije dan na razpravu, ako se što drugoga prije nedogodi. Ja neću uzmanjkati otkvjestiti Vas o tečaju stvari. Svakako dru. Tomažu su odbrojeni dani u Beču. Kad ga protjeraju ili izbace iz sabornice, ja ću Vas brzojavno obaviest,. Dotle da si zdrav narode moj i da neklonè duhom!

Iz biskupije krčke nam pišu: Tuneo davno čitasmo u dičnoj „Našoj Slogi“ popis izpražnjenih župničkih nadarbina u biskupiji porečko-puljskoj, gdje se pri tom izticalo nevoljno stanje onog dušobrižnog svećenstva. Ali ako je njima još, nama je i još i kataloh. Da neduljimo nabrajanjem pojedinih izpražnjenih župa kazat ćemo, da ima danas u našoj biskupiji izpražnjenih 34 dušobrižnih mjesta i to 12 plovanija i 22 kuracije, neračunajuć ovamo 7 izpražnjenih kanonikata. Izpitanih a nestoličenih župnika ima 9, a bilo bi ih i više, kad bi se postupalo s ovimi drugačije. Toj devetorici izpitanih župnika daje državna zakonom od 18. aprila 1885. (d. z. l. br. 47) pravo na uživanje poboljšane kongrue, a do tog prava oni nemogu doći, jer im se de facto uskraćuje, neotvarajuć natječaje na tolikobrojne izpražnjene župe. Nekojim od te devetorice iztiče šestgodišnji rok, u kojem bi bili morali postignuti stalno mjesto, ljetos, a nekojim do godine, inače će se morati podložiti novim župničkim izpitom. A do ustoličenja nemogoše doći jer im se u to vrieme nije otvorio nijedan natječaj na kakvu dušobrižnu nadarbinu, izuzam lanjskog agusta na župnu nadarbinu u Osoru. Nadodaj k tomu glas, što se ovih dana ne bez temelja raznesao, da su još naime ave molbenice za osorsku župu u Krku, pak neka nam tko reče, da plivamo u loju! Zadnji pred natječajem na osorsku župu, bio je natječaj na župu u Puntu i to okružnicom od 27. aprila 1885., a imenovanje još do danas nije puklo! Kanoničke pravo propisuje „ne beneficia ultra semestre vacua permaneant“, a duh je državnog zakona od 7. maja 1874. taj, da se izpražnjene nadarbine imaju čim prije popuniti, jer se u §. 12. odredjuje, da se bez vladine privole nadarbina neima držat izpražnjena preko jedne godine. Koji su ti razloži dakle, koji opravdavaju izpražnjenost nadarbina? Škakljivo je, gospodo, toliko bagatelizovanje sa svećenstvom. Ili hoćete li, da se molbom utečemo visokoj vladi i sv. Stolici, eda vam ovi upele otvor natječaja? I o tomo bio je već govor u

Skupu svećenika.

Iz Pazina pišu nam, da će dobiti za kratko novoga živinara ili liečnika za životinje u osobi g. Eugena Zuttioni, dosadašnjega živinara u Tolminu. K toj viesti imademo dodati, da je g. Zuttioni premješćen na vlastitu molbu iz Tolmina u Pazin, jer nepoznaje slovenskoga jezika, kojim se jedino služi puk na Tolminskom. Radi toga živinara interpelirao je u Goričkom saboru narodni zastupnik dr. Rojic vladu kako ga je mogla imenovati za Tolmin kad nepozna jezika onoga pučanstva. G. Zuttioni se je valjda medjutim naučio hrvatski, jer dolazi u hrvatski kotar, gdje će imati jedino sa Hrvati posla. Inače neznamo kako bi mogao vršiti svoje dužnosti. —

Iz Lovrana pišu nam 22. maja. Dne 13. pr. m. obdržavana bijaše občinska sjednica u našem Lovranu, kod koje na dnevnom redu nebijaše osobito važne točke, koja bi zanimala vriedne čitaoce mile „Naše Sloge“; ali zanimivo i vriedno jest, da se znade, što je nas občinske zastupnike baš ugodno dirnulo, kada vidjesmo u rukuh našega vriednoga i zaslužnoga glavara g. Ivana Turčića dnevni red napisan u našem hrvatskom jeziku, koga je sam točku po točku — kako se je razpravljala jedna za drugom — čitao tako liepo, čisto i gladko kao da mu je ove svagdanji posao; premda nam je rekao jedan put: ja hrvatski dobro neznam, jer nisam učio toga, a žao mi je, da neznam. Mi znamo svi, da nije naš vriedni glavar g. Turčić u svojoj mladosti učio hrvatski, ali on sada uči kada znade onako gladko čitati i liepo govoriti. Ona poslovica mora malo lagati koja kaže: „kada je već glava sijeda, učiti se više neda“, jer naš dični glavar ima malo sijedu glavu i kako sudimo morao je prekoračiti 50 godina, pa ipak još uči. Mislimo, da bi bila i ona petorica bjegunaca dobro učinila, da uči, ako ne drugo, barem pristojnost. Drago bi nam bilo, da bi došli vidjeti jednaput, kako se liepo i gladko vrše sada naše občinske sjednice bez ikakva prigovora. Medju eventualnimi predlozi reče gosp. Ivan Gašović-Perišić, da pošto je sada naš uredovni jezik hrvatski, neka se i občinski pečat čim prije promjeni, a najdalje do prve občinske sjednice, što bijaše jednoglasno prihvaćeno. Gosp. Fr. Škalamera je predložio, da se nadpis na tabli nad vratima občinskoga ureda promjeni, ali tablje da ne treba promenjivati već samo nadpis. Našto je g. glavar odgovorio, da ona tabla nije občinska, već da su je njekoji dobavili, našto bi zaključeno, da se tabla izruči onomu čigova je, a na občinske troškove dobavi druga sa hrvatskim nadpisom.

Ne mogu svršiti, a da ne reknem

koja o našem cienjenom tajniku g. Tomi Goluboviću. Kada bijaše pročitana njegova molbenica i pregledane njegove hvale vriedne svjedočbe u občinskoj sjednici dne 17. maja prošle godine, i kada je predložila većina občinskoga zastupstva, da hoće Golubovića za budućega tajnika, uprli su sve svoje slabašne sile naši bjegunci, da nam omraze g. Golubovića, a neznamo zašto. nego zato, što je bila njegova molbenica podpisana sa „vić" a ne sa „vich". Onaj je rožčić nad c našim bjeguncem tako smrdio iz Orebića u Lovran, kao nečistomu tamjan, da su ondašnjega tajnika do neba hvalili, a malo prije vrlo kudili, kao diete, koje svoju igračku sad hvali sad kudi. Ali većina občinskoga zastupstva nije se obazriela na tu igračku, već je zaključila, da hoće g. Golubovića, što bijaše uprav sretna ura kada ga izabrasmo. Da je vriednim čitaocem vidjeti kako su u redu svi spisi u našem občinskom uredu, tako da ih je milota pogledati. On vrši točno svoju dužnost, a pošto je ljubezan i prijatan prama svakomu, mi smo s njim posve zadovoljni a nadamo se, da je i on s nami. Ako nas Bog poživi nećemo se brzo razstati jedan od drugoga. Dao Bog izpunila se naša želja! **Jedan občinski zastupnik.**

Pljuska zemaljskomu odboru Istre. Čitajućem občinstvu u Istri je poznato, da je godine 1885. bilo razpušteno občinsko zastupstvo u Buzetu i imenovan po c. kr. vladi sporazumno sa zemaljskim odborom upravni občinski odbor, koj je imao glavnu zadaću, da provede občinske izbore u toj do onda toli zlo upravljanoj občini. Svoju zadaću imao je obaviti po jasnom slovu zakona (občinski red za Istru §. 96) najdalje u 6 tjednih, to jest u toliko vremena imali su biti naredjeni novi izbori. Mjesto toga onaj je odbor obstojao 22 mjeseca. Na čelu mu je bio g. Anton Bigatto, koj se je primio časti obvezom, da neće zahtjevati nikakve odštete za odnosni posao. Na predlog drugoga jednoga člana odbora, g. Rubinia, komu je bio dao iz blagajne liepu svotu novaca za neki posao, koj nije još ni sad izvršen, doznačio je odbor u jednoj svojoj sjednici g. Bigattu 45 for. mjesečne nagrade.

Proti tomu nisu mogli občinari nikakva utoka učiniti, pošto je odnosna sjednica bila tajna i pošto se odluke nije u javnost dalo. Kad je odbor teda negda, poslije 22 mjeseca, prestao obstojati, kad bijaše izabrano občinsko zastupstvo, občinski odbor i načelnik, tad je g. Bigatto zahtjevao od občine 460 ili toliko nekoliko forinti kao ostatak njegove nagrade od 45 for. mjesečnih: blagajna bijaše pod njim tako suha, da si nije mogao toga izplatiti. Občinsko glavarstvo mu je zanieklo tu izplatu, a Bigatto se je prizvao na zemaljski odbor. Ovaj mu je odgovorio, da je njegov zahtjev preran i da ima o tom odlučiti občinsko zastupstvo.

Ovo je odlučilo, da Bigattu po pravu nemože ništa, pošto se je bio odrekao nagrade prije nego je stupio u odbor; ali da nereče, da je radio za občinu badava, odlučilo mu je svojevoljno nagradu od 15 for. mjesečnih i to po djelu, koje je izvršio. Bigatto, nezadovoljan tom odlukom, učinio je utok na zemaljski odbor, a ovaj je naložio občini, da ima Bigattu izplatiti na račun 45 for. mjesečnih, te tim pokazao u protuslovju s onim, što je prvi put u toj stvari odredio, da priznaje odluke občinskoga zastupstva. Občinsko glavarstvo se je proti toj odluci zemaljskoga odbora pritužilo kod ces. kr. vrhovnoga upravnoga vieca u Beču. Dotična razprava bila je dne 27. t. m. Izpostitelj upravnoga vieća bio je dr. Verdon, občinu je zastupao velezaslužni bečki odvjetnik dr. pl. Fuchs. Onaj je razložio stvar, ovaj je branio stanovište občine, nalanjajuć se imenito na §. 24. občinskoga reda, po kojem može samo občinsko zastupstvo odlučivati o nagradah. Pošto je vieće samo jednu uru razpravljalo o stvari, prihvatilo je svoj zaključak, uslied kojega je prisnalo pritužbu občinskoga glavarstva buzetskoga opravdanom, a odluku zemaljskoga odbora ništetnom. Ovaj je dobio što je zaslužio — pljusku, i pravo mu stoji.

Kad bude odluka vieća pismeno priopćena, tad će se ju moći u cielosti doznati. Ovo je dokaz, da se može i zemaljskomu odboru na rep stati. A ovu priliku upotrebljujemo, da onim, koji trebaju u Beču odvjetnika, preporučimo najvrućije spomenutoga odvjetnika dra. pl. Fuchsa, koj nezna doduše nego njemački, al koj se svakoga svoga posla prima savjestno, i koj se je već do sada i za naše južne strane znao izkazati liepimi uspjesi. Radujemo se ujedno s buzetskom občinom i njezinimi predstavnici.

Dr. Volpi. „E, pa se divimo kakve stičenike ima c. kr. namjestnički savjetnik i kotarski upravitelj vitez Elluschegg!" Timi riečmi zaključili ste, gosp. uredniče, zadnju viest o tom doktoru u „Slogi" od 29. jenara t. l., kojom ste javili, da pošto bijaše dr. Volpi u Trstu nesposobnim priznat, da pregledava mrtvace, usposobiše ga porečki vitez Elluschegg i vrsarski načelnik Vergottini za liečnika bolestnika u vrsarskoj občini. Smiono bijaše to doista djelo, nu ako čuva čavao, izgubi podkovu, sasila boga nemoli. U vrsarskoj občini jest ogromna većina Hrvatah, a da se ove ukroti neima na svietu bolje sile od dra. Volpi-a. Radikalni njegov recept proti hrvatskoj bolesti — osobito glede svećenika — priobćiti ću Vam u svoje vrieme. Za danas biti će dosta, da Vam javim, da se dr. Volpi i vjerskimi pitanji bavi. I kako nebi, tà, tko posluje sa živimi i mrtvimi, natmetne mu se to pitanje samo po sebi. Po njegovoj teoriji, da si spasimo dušu, nije nam treba ni vjere ni dobrih djela, već je dosta, da se mrtvaca zakopa bez svećenika. Prati li ga pako do groba svećenik, mora poći u vražju kuću, pak bilo makar i nevino diete odmah poslije sv. krsta. U Svetlovreču pazenatičkom proglašena je jur od puno vremena pošast škrletina, akoprem na toj bolesti nije još nitko umro. Dne 26 prošlog maja umrlo je u mjestu Svetlovreč diete od 2½ leta na bolesti u želudcu, dakle ne na proglašenoj pošastnoj oblesti. Ipak je glasila naredba dra. Volpi-a, da se odmah zakopa i ništa nezvoni! Pokunjen reče otac mrtvog djeteta: „Barem svećenik neka bi ga na groblje pratio". Na to će porugljivo rečeni liečnik: „Se ti vaghi col prete in cimitero, la creatura va in casa del diavolo; senza prete va per sicuro in paradiso". Mogu Vam reći, da je to prouzročilo veliku sablazan med pukom, koji je proti tom liečniku radi njegova gruba i neotesana ponašanja napram bolnim i zdravim već tako uzrujan. Kako rekoh u svoje vrieme ću Vam javiti, kakove recepte prepisuje g. liečnik hrvatskim svećenikom. Medjutim mogu Vam već danas natuknuti, da ovi posve odgovaraju njegovoj gori označenoj vjerskoj teoriji o spasenju naših dušah. Čestitamo poreckomu vitezu na takvom štiečeniku!

Prinosi za spomenik pok. Ernestu Jelušiću. U prošlogodišnjoj skupštini družtva „Bratovščine hrv. ljudi u Istri" odlučilo se sakupljati milodare, da se podjete dostojan spomenik pokojnomu predsjedniku g. Ernestu Jelušiću, koji si je stekao za „Bratovščinu" velikih zasluga. Toj odluci odazvaše se do sada sliedeća p. n. gospoda: Turak Ante župnik u Kastvu, Spinčić Vjekoslav zastupnik na car. vieću u Beču, Zamlić Vinko župnik u Voloskom, Rajmund Jelušić župnik u Berseču, Laginja Mijo župnik u Veprincu i Jelušić Mirko u Kastvu svaki po 5 for.; Zupan Franjo kapelan u Poljanah, Jano Josip kapelan u Opatiji i Puž Antun kapelan u Rukavcu svaki sa 3 for.; Ščitar Andrej župnik u Klani, Stemberger Ante kapelan u Zvonečoj, Grosman Mir uč. i Dukić A. u Kastvu svaki sa 2 f.; Klodič A. vitez Sabladoski u Trstu, Vodička J. duh. pom. u Moščenicah svaki sa 1 for.; Pajalić Niko uč. u Berseču sa 50 nč., Fiamin I. u Opatiji sa 40 nč. Ukupno 49 for. 90 nč.

(Upozorujemo ovim ovdašnje prijatelje i štovatelje pok. Ernesta, da se i oni svojimi prinosi pridruže prijateljem u Libriji. Mi smo pripravni preuzeti svaki prinos te objelodaniti imena prinosnika. Op. Ur.)

Iz Pazinštine piše nam početkom junija. Žalibože usljed kišovitih vremena bojat se je, da će ove godine liače na traju opasti prije nego grožđje uzori. Stoga je neobhodno potrebito, da se škropi modrom galicom. Na sto litara vode dosta je prvi put kilogram modre galice i kilogram živoga vapna. Valja dobro razta liti najprije modru galicu, zatim smješati živim vapnom u sto litara vode. To preporučujemo svim posjednikom Pićna, Gračišća, Lindara, Gologorice, Kerbuna, Tupljaxa, Novaki, Previža, Zarečja, Pazinštine, Berma, Motovunskih Novaka, Kaldijera. Kašćerge, Grdosela itd., jer iz ovih mjestah bogati trgovac J. Champion misli ove godine pokupovati bielo grožđje. Kod zadnje trgatbe platio je napomenuti Francez bielo grožđje od 10—12 novčića kilogram. To je liepa ciena, a mnogi seljaci dobili su na lahko stisnute dropine. Dakle, ljudi na noge, te škropite loze i sumporajte grožđje. Strealjku se može dobiti kod trgovca Živića u Trstu. Složite se trojica ili četvorica pa si ju kupite te očmah na posao.

Sajam u Buzetu. Od tamo javljaju nam, da će se održavati dne 15. t. m. u gradu Buzetu prvi godišnji sajam za živine, poljodelske predmete te trgovačku robu. Upozoruju se svi oni, koji kane štogod na sajam dovesti, da će svi predmeti i u obće sve biti prosto od tržne takse ili pristojbine.

Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko družtvo na Rieci. Javili smo jur našim čitateljem, da su se parobrodarska družtva „M. Sverljuga i dr." na Rieci te „Krajač i dr." u Senju stopila u jedno družtvo pod gornjim naslovom. Ovih dana imali su dioničari skupnu sjednicu, u kojoj bijaše izabrano novo ravnateljstvo. Na upravi toga družtva jesu sada skoro isključivo sami Hrvati i to što iz Rieke i hrvatskoga Primorja, a što iz naše Liburnije. Radi toga se nadamo, da se neće u buduće tužiti naši prijatelji iz Liburnije na upravu novoga družtva, u koliko isto ima na sebi obali promicati naše narodne probitke, osobito naš jezik, te da će nam biti u tom većma na korist nego li na škodu. Glavnica novoga družtva ustanovljena je na jedan milijun forinti i to hiljadu dionica po 1000 for. Od tih će se 600 dionica odstupiti dosadanjim obim družtvima, a ostatak stavit će se občinstvu na razpolaganje. Družtvo je sa ugarskom vladom sklopilo ugovor na deset godina, a na temelju ugovora njegovi će parobrodi ploviti, polazeći naravno iz Rieke, kao izhodišta, svakoga tjedna jedanput u Kotor, svakih petnaest dana u Kotor (taj će parobrod voziti robu), svakih 15 dana u Albaniju, svakih 8 dana u Metkorić, onda u Senj i Zadar, tri puta u tjednu u Pulu i Lošinj, jedan put u Trst, tri puta u Krk, svaki dan osim nedjelje u Senj, dva puta u nedjelji u Karlobag, dva puta na dan u Lovran. Prvih pet godina davati će vlada družtvu 105.000 for. godišnje subvencije, a ostalih 5 godina 110.000 f. Uprava se nada, da će dobiti subvenciju i od austrijske vlade za prevoz pošte.

Iz Revizijskoga sela piše nam 25. maja. Kod nas je stari običaj kano skoro svuda po zapadnoj Istri, da se časti blagdan svetoga Marka, akoprem nije blagdan zapovjedan, nego se drži još ovaj običaj iza vlade nekadašnje republike Mletačke, pošto bijaše njezinim zaštitnikom sv. Marko. Da se proslavi ovdje što svetčanije taj blagdan usrećeni bijasmo čuti svi zdravi i veseli prvi put mili zvuk novih zvonovah, koje smo si nabavili kod dvorskoga zvonoljevca g. Alberta Samasse u Ljubljani. Onaj dan kano i sutra dan Bog nam je podielio obilatoga dažda i to na još veću našu utjehu i radost, jer kod nas ljudi gataju, ako na Markovu daždi, da će biti dobra ljetina. Govore naime naši stariji, da kad bi na Markovu daždilo, da bi odmah postala sva hrana u „Benecah" jeftinija za jedan novčić. Dakle milostivi Stvoritelj je sve tako udesio, da što liepše i u što boljoj nadi sprovedemo blagdan svetoga Marka. Ova zvona su se nabavila sa milodari u novcu ovdješnjih župljanah, koji su veselo prinosili svoj novčić, svaki polag svoga premoženja. Tako smo izplatili u gotovom novcu čestitoga zvonoljevca, kojemu kratkom objavom izrazujemo našu zahvalnost i podpuno zadovoljstvo. Također zahvaljujemo mu za treće zvonce, koje je odlučeno za ovu pučku školu, jer ga nije još nikad imala, nego se je davalo znamenje crkvenim zvonom na školski nauk.

Stanje vinograda. usjeva itd. u Istri i na otocih. Javljaju nam s raznih strana, da su posliednje kiše na mnogih stranah naškodile vinogradom i voćkam, dočim su zimski usjevi trpili mnogo u zimi radi neobične studeni. Znajuć, da većinu naših čitatelja zadovoljuje, ako doznaju kako stoje vinogradi, voćke, usjevi itd. itd. u svih krajevih naše pokrajine, molimo naše prijatelje i rodoljube, da nas o tom redovito izvještavati izvole.

Listnica uprave.

Poslali su nam zadalje od 17 jenara t. g. predplatu: J. S. Podgrad f. 10, B. F. Pula f. 4. P. F. Kopar f. 5. P. D. Sadogora f. 2.50. F. J. Opatija f. 5. D. O. F. Split f. 2. M. I. Šip. luka f. 2. Hr šted. Zagreb f. 1.23. K. E. Zagreb (oglas) f. 3. K. T Berseč f. 4. G. M. Hum f. 2. G. J. Beram f. 14. S. P. Kanfanar f. 2.50. T. L. Trst f. 5. T. M. Malinska f. 5. R. T. Rieka f. 2. B. J. Kopar f. 1. Čit. sv. Barbara f 2.50. K. M. Žminj za sebe i čitat. f. 8. 50. S. F. Poreč f. 6. K. pl. S. Lošinj f. 12.50. J. M. Betina f. 2. S F. Šterna f. 2.50. Samako nadz. Parin (oglas) f. 3.93. K. B. Sušnjara f. 4. M. J. Brgud f. 2.50. M. dr. J. Sarajevo f. 5. M. J Poljе f. 2. B. A. Kraljevica f. 1. R. R. Trst f. 1. K. G. Šesterja f. 5. G. L. Trst (oglasi) f. 25. L. J. Montrilj f. 5. K. A. Boč f. 2. R. M. Brooklyn f. 5. Čit. Požega f. 5. J. S. Opatija f. 2 D. S. Rieka f. 4.20. F. M. Rieka f. 4.20 D. F. Kastav f. 1. O. M. Cres f. 2.50. I. V. Cres f. 2.50. W. gr. P. Beč f. 5. (Sliedi)

Lutrijski brojevi

Dne 30. maja.

Trst	40	66	26	28	58
Linc	57	17	45	22	31
Budapest	41	72	36	53	87

Dne 3. junija.

Prag	50	47	34	74	83
Lavov	57	7	56	42	1
Hermanstadt	8	54	79	4	58
Inmsbruck	39	4	72	32	28

Br. 286/K. š. v.

Natječaj.

U ovom kotaru imaju se popuniti sliedeća učiteljska mjesta:

1. Tri mjesta učitelja III. vrsti (ravnatelja) na mješovitih jednorazrednicah u Slivjah, Tatrah i Lipi; prva dva sa slovenskim, zadnje s hrvatskim učevnim jezikom.
2. Mjesta učiteljicah III. vrsti za mješovitih dvorazrednicah u Jelšanah sa slovenskim i u Klani s hrvatskim učevnim jezikom.
3. Mjesto poučiteljice na ženskoj dvorazrednici u Kastvu s hrvatskim učevnim jezikom.

Za učiteljska mjesta u Tatrah i Lipi zahtjeva se usposobljenje za pomočno poučavanje katoličkoga vjeronauka.

Plaće i užitci skopčani s timi službami izvidni su u pokrajinskih zakonih 3. novembra 1874 zem. zak. l. br. 30, odnosno 14. decembra 1888 zem. zak. l. br. 15.

Molitelji neka svoje pravilno obložene molbenice, eventualno službenim putem, do četirih tjednah ovamo ulože.

C. kr. kotarsko školsko vieće
Volosko 26. maja 1891,

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnoge strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu
ulica Zonta br: 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Tuj se dobije takodjer izvrstne sumporače za traje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne narudbe. 4—

Mejnarodni promet
prve Primorske družbe za prevažanje mèblev

KONRAD EXNER

via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v **Trstu.**

Podružnice v Pulji, Gorici, na Reki in v Opatiji

Zavod za shranjevaje mèblev in efektov.

Prevažanje mèblev vsprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in vsprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Trgovinska agentura državnih železnic. — Spedicijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštne in hitre pošiljatve in pošiljatve prtljage. 8—4

Glavna agentura paroplovnih družb za Istro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mèblov odpošiljajo se točno na vse postaje. Informacijo točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu. 8—8

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrsta. papirjih na		V zapuščenih na	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu priporna se nove borsetna tarifa na temelju odpovedi od 8. oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vrsta. papirjih 2½% na vsako svoto.
V zapuščenih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi unovčenje kuponov 24—11 pri odbitku 1% provizije.

P r e d u j m i.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pokrane.

Z posojevanje se v pokrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februarja 1891 11—24

Prodaje se

Dućan i magazin, ulica: Andrassy-Fiumara br. 423 **na Ricci.** Pobliže kod našeg uredničtva. 10—10

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—17 badava i franco.

Još ne razdijene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon obavljene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvian i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4-14 itd.

Tko želi kupiti **jeftine**, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto **jeftine cunje**, što no ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište **sukna** Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojaljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako maleuih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono uljed toga prava slieparija, kad tvrdke se sukonm objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dulјinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko ponzetje preko 10 for. franko. 16—24

Dopisuje se njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jezikn.

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 5—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 3—12

braće Gondrand na Ricci

Via Alessandrina — Kuća Plesch — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva zametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbu izuje se ciena.)

U radionici klepara

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih 6—32

Via Barriera vecchia Trst br. 10

gradi i drži na skladištu kupalji u posudah, za kolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže ciene. Sisaljke za studence svake vrsti, sustava i dubljine, vodene igre, „Vatter Closet" bez smrada. Kable, sige i druge posude lakirane iz cinka. Prodaje vience od kovi za mrtvace.

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Millefiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izliečenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori"

Trst: Piazza grande. 7-10

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaja direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 27—52

Radionica čilima (Tappezziere)

Nova panorama

RAZLIČITIH PREDMETA.

Ulica St. Lazzaro br. 1, (Kuća Salem)

Prvi put u Trstu.

Pokazuje vrlo zanimive prizore kao: **Rim, Firenze, Pizu, Mletke. Pariz. Šćarfuza, Kapua, Bavarsku, Carigrad.**

Prizore pod uplivom pune mjesečine, prizore i vidike iz Mletaka, razsvietljenih svečano prigodom mesopusta.

Ulazuina nvč. 20; djeca nvč. 10. Šest skupnih ulazuica for. 1. 7—52

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz ciene, koje izključuju svaku konkurencu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 7—24

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave tršitro iz Brelije, željezo sa Chinom Malessi. **Obično bakalarevo ulje; isto olje sa jodom i željezom.** Eliksir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Eliksir China proti grozuici. **Anaterisku vodu za usta.** Tekući sopun proti ozebinam. Obće poznatu **vodu katrama i ištreivanja katrama.** Kašica proti potajnim bolestim. **Indijsku** esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom popat Marsale okrieplјujuće želudac **Prašak za zube bieli i ružičasti.** Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 7—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

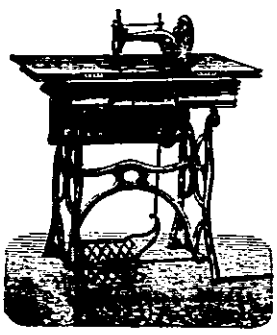

Petar Braido

mekanički kovač 8—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	. . . . .	for. 36
„ srednje	. . . . .	„ 45
Strojevi **Titania**	. . . . .	„ 55
„ **Howe** za krojače i postolare po		„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Dr. Oskar pl. Fischer

liječnik-kirurg-operater. 7—20

Ambulaterij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i sredska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10. II. kat.

DROGERIJA

na veliko i malo

G. B. ANGELI

4—4 TRST

Piazza della Legna br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim skladištem boja na ulje vlastite priprave. Okvire engleske, francezke, aje mačke itd. itd.

Osim toga velik izbor

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, kano i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati trsje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino sameljenoga, uporabiva proti **milduu** (peronospori). 7—8

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašče, etažerne i sjajne predmete za najniže ciene. 4—20

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene peći, jednostavne** prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke ida u pokrajinu bez carine. 4—52

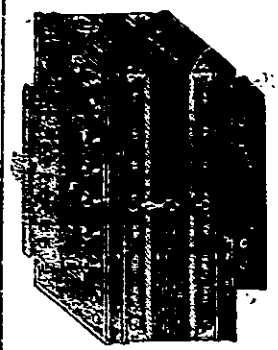

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—8

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trs.t

Jedina peronospora-brizgalnica,

ki je bila v obeh letih 1890. in 1891. odlikovana 1. državnim darilom, je

patent A. Samassa v Ljubljani. 4—4

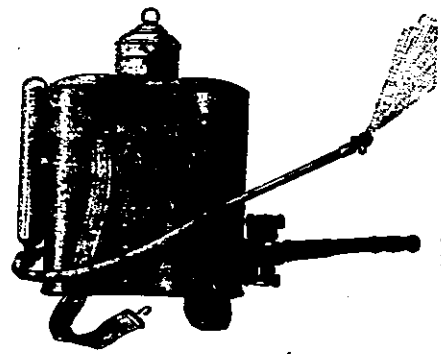

Ta **znovič zboljšana** brizgalnica je najbolja in najceneja. Nje kadica je iz samega bakra, raztresevalec izboren in vse iz najboljega materijela. Kompendijozna sesalka (patent Samassa) je iz samega brona, dvostroko delujoča in s krogljastimi ventili iz korine. Zbog posebne uredbe doseže se kaj lahko pritisk deset atmosfer, torej je žarek izdaten in močan, kakoršnega ne dosečemo z nikako drugo brizgalnico.

Pripomniti je še, da je zlomljivi krak za dviganje iz brona pri modelu 1891. nadomeščen s krakom iz najboljega jekla. — Cena brizgalnice z zabojem vred loco Ljubljana 18 gl. 60 kr.

Prodaja

za Avstrijo jedino izdelovatelj

Josip Stadler

v Ljubljani.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni priležećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

OGLAS. 6—25

Pošto će dne 1. julija prestati u Trstu **slobodna** luka, pasti će od tada na šivaće strojeve prilična carina. Leži dakle u interesu svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, buduć da mogu do tada iste dati uz jeftiniju cienu. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork, visokoručni **improved** stroj sa prstenaton ladjicom.

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za **srednju, sjevernu i iztočnu Europu.**

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.** Tiskara Gelenc.

Broj 24. U Trstu 11. junija 1891. Godina XX

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

Izlazi svakog četvrtka na osam arka.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. za godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administraciju vala s se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Van s nametnikom!

Utorak poslije podne stigla nam je iz Beča brzojavna viest, da je g. dr. Tomažo Vergottini položio zastupnički mandat, što je predsjednik carevinskoga vieća u sjednici zastupstvu priobćio.

Ta viest nije nas nimalo iznenadila; mi smo njoj se dapače dan na dan nadali. Naš bečki izviestitelj, govoreć u zadnjem broju o izvješću legitimacijskoga odbora, spomenuo je na koncu izrično, da će to izvješće doći čim prije na razpravu „ako se što drugoga prije nedogodi." Pod ovim „što drugoga" nije se moglo razumjeti ništa drugo van to, da ako dr. Vergottini medju tim sam nepoloži mandata. U ostalom su o tom natucali i ovdašnji talijanski listovi pošto su doznali za jednoglasni zaključak legitimacijskoga odbora.

Medjutim to nemienja ništa na stvari. Dr. Vergottini položio je mandat — pak basta! Sad se pita kako se imade tumačiti taj njegov postupak. U tom se razilaze mnienja. Jedni misle, da je imao uztrajati do konca, te čuti iz ustiju carevinskoga vieća strahovitu ali opravdanu odsudu, koja bi bila glasila bez dvojbe kratko ai jezgrovito: van nametniče! Drugi nasuprot drže, da je morao ovako postupati, da izbjegne nečuvenoj skoro sramoti u parlamentarnom životu.

Imade nješto za sebe jedno i drugo mnienje. Talijanaška stranka u Istri počinila je dne 4. marča t. g. takav politički zločin, da mu je težko naći pametara u poviesti izbornih borba bilo kojeg naroda. Posljedica ili uspjeh toga zločina bijaše izbor dra. Vergottini-a. On, kao član stranke, kao njezin sudionik, pouzdanik i poslanik preuzeo je na sebe glavni dio onog zločina. Kao takav morao je imati obraza i odvažnosti, da pred najuzvišenijim sudištem za čine svoje i svoje stranke odgovara. Počiniv politički grieh, morao je za nj javno učiniti i pokoru. Ali on nije imao — reć bi — za to ni obraza ni odvažnosti. Predvidjajuć jednoglasnu odsudu carevinskoga vieća, uteče, nejunački, ne kao plemić, već kao žena!

Čim se je sastalo carevinsko vieće tješio je dra. Vergottini-a član njemačke lievice, govoreć o njegovu izboru ovako: gospodine druže, mi ćemo za vas u borbu makar do krvi. Pak što se je dogodilo? Niemci lievičari, vierni prijatelji Talijana, članovi legitimacijskog odbora, osvjedočiv se iz izbornih spisa o nečuvenih nezakonitostih toga glasovitoga izbora, ostaviše g. Tomaža na ciedilu. Dapače, oni glasovaše sa svimi ostalimi članovi odbora za to, da se njegov izbor uniši.

Glasilo zemaljskoga odbora u Poreču predvidja u posliednjem broju sramotan poraz istarsko talijanske stranke u državnom saboru u Beču. Da prikrije bar dielomice golotinju svoju i svoje stranke, laže i izvraća činjenice takovom drzovitostju i bezobraznostju, da se čovjek, komu su strari poznate, upravo snebivati mora. Bog i duša eto naše glave ako smo igda sa drzovitijim lažcem posla imali!

Slavna „L'Istria", njoj prirodjenom bezsramnostju tvrdi, da nebijaše počinjena nikakva neurednost, njezina nezakonitost od njezine stranke prigodom zadnjih državnih izbora, već da se je možda dne 4. marča malko strožije zakon upotriebilo proti pojedinim okrivljenim fiducijarom! Jedina nezakonitost za svega izbora da bijaše počinjena u Pomjanu prigodom izbora fiducijara i radi te nezakonitosti — čujte ljudi — predložio je legitimacijski odbor, da se uniši izbor dra. Tomaža!

Suvišno bi bilo dokazivati kako je porečki listić lukavo izvrnuo istinu, te dao svojim — vrlo pitomim — čitateljem rog za svieću. Na drugom mjestu naći će naši čitatelji obširno izvješće legitimacijskoga odbora, pak se mogu i sami uvjeriti kako je „L'Istria" debelo lagala. U ostalom razkrinkat ćemo ju prvom zgodom još bolje a dotle neka slobodno vara sebe i svoje pristaše nečuvenimi lažmi i drzovitimi izmišljotinami. Neka se tim tješi dok se mi veselimo nad pobjedom istine i prava i nad porazom moralnih propalica, nasilnika — tirana.

Talijanska stranka u Istri zadobila je ovih dana takovu moralnu pljusku, da će se je bez dvojbe dugo i dugo sa užasom sjećati. Njezin poslanik morade sramotno pobjeći izpred lica najčestitijih sinova svih austrijskih naroda, jer nepriznaše vriednim da sjedi medju njimi. To je činjenica, koja se nedade ničim prikriti ili omalovažiti. Čin je to, koj služi našim narodnim protivnikom na vječitu sramotu a našemu narodu u Istri jest bar dielomična zadovoljština za nepravde i pogrde, koje je morao kod posliednjih državnih izbora pretrpiti. Dogodjaj je to za nas od neizmjerne važnosti, jer slavi pobjedu zakon i pravica nad slieparijom i nasiljem, jer je morao iz državnoga sabora kroz vrata van onaj, koji se je bio urinuo nasiljem unutra kroz prozor.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 9. junija 1891.

U sjednici jučer osam dana bili su vieću priobćeni vladini predlozi tičući se dignutja slobodnih luka na Rieci i u Trstu. Glede Rieke pledlaže naime vlada, da carevinsko vieće pristane na naredbe kraljevske „ugarske" vlade tičuće se potegnutja toga grada u „austro-ugarsko carinarsko područje. Glede Trsta pako predlaže ovostrana vlada zakonsku osnovu sa potanjimi naredbami o potegnutju toga grada u rečeno područje. Predlaže takodjer zakonsku osnovu glede uvedenja državnih užitnih poreza u Trstu i njegovoj okolici. Inače bilo je postavljeno raznih predloga, pročitana interpelacija, a neke i odgovorene.

U sjednici 5. junija nije se razpravljalo nikakvih zanimivijih predloga, koštojih neima nit u današnjoj, osim o bar dielomičnom olahčanju plaćanja poreza u onih predjelih, gdje vlada trsni učenac, što pak još nije došlo u razpravu; i osim jednoga priobćenja.

Medju ostalim je naime predsjednik Smolka priobćio, da je dobio pismo od Dra. Vergottinia, u kojem isti izjavlja, da polaže svoj mandat zastupstva. Dr. Tomažo je po svojih prijateljih s juga ovdje sve moguće poduzeo, da si baren produlji življenje; on je nekako upravo drzovito stupao po prostorijah carevinskoga vieća, te tim pokazao, da neima upravo nikakva čuvstva stida, nit onda, kad su se već svi članovi verifikacijonalnoga odbora bili izjavili, da je izbor posve nezakonit. Što takova jedva da se je ikad dogodilo u vieću, to naime, da bi se sve stranke i strančice složile, da se nekoga izključi iz njega, da se niti jedna nenadje, koja bi se za toga zauzela, da se nezauzme nit član one strančice, kojoj doktor Tomažo pripada. To potvrdjuje kako nepravilno, kako nezakonito, kako nemoralno je postupala talijanska stranka kod izbora, i kako su c. kr. oblasti pazile, da se zakon vrši i da izborne komisije neprekoračuju svojega djelokruga. A doktor Tomažo, i kad je već to znao, još je ovud kao petešić stupao, još se nije odlučio na ono, što bi na njegovu mjestu svatko drugi učinio; još se nije odrekao mandata, onako nezakonito i nemoralno dobljenoga, još nije učinio onoga, što bi bio učinio svatko drugi na njegovu mjestu prvi hip čim je saznao kako je izabran. Nego politika nepozna stida, nepozna poštenja, negieda na takve „malenkosti" — tako misle naši Talijani. Dobljeno je dobljeno, pa makar i ukradeno, sude oni. Dali je zakonito ili nezakonito izabran dr. Tomažo, to neodlučuje, vele oni; tà mi i drugda zakone gazimo, i službeno, i u oči oblasti, pak nam ipak dobro prolazi. Tomažo dobio je maršrutu: hodi naše drago diete u Beč, opravljaj sam i po svojih, da budeš potvrdjen; ako to ne, onda bar, da se zategne sa verifikacijom, a nedaj se nikako iz Beča, dok te sabor neizključi. I Tomažo je liepo, kao poslušno diete, radio kako su mu zapovjedili; on je ovdje bio još i onda, kad je verifik. odbor bio odglasovao, da se njegov izbor uniši; on se nije zahvalio nit onda, premda su ga na to pogovarali drugovi njegova kluba. On je morao prije čuti glas onih, koji su mu maršrutu dali, naime njegovo vrhovno ravnateljstvo o kapetanim i častnicim razpoloživim. Dojedan družinar ima pravo glasa na občim skupštinam a može pismenim punomoćjem ovlastiti drugog družinara, da ga zastupa. Dojedan družinar ima pravo prikazati pitanja vieću, a ono je dužno ob istim razpravljati; predložiti zadaća za sastanke ili zaiskati, da mu se dozvoli čitati što o pomorskim pitanjim.

Udružbom upravlja vieće, birano na tri godine od družinarâ pri običnoj običnoj skupštini, a sastavljeno je od jednog predsjednika, dva podpredsjednika, osamnaest viećnika. Predsjednik, jedan od podpredsjednika i 12 viećnika moraju da su stojnici u Trstu.

Vieće isto izbira iz 18 viećnikâ jednoga ili dva viećnika-tajnika, jednog viećnika-blagajnika, i providja za slučajne potrebite zamjene.

Vieće se redovito sastaje jedan od tri prva dana od svakog mjeseca. Zakonite su mu sjednice kad je pristupilo barem devet njegovih članova. Odluke se prihvaćaju većinom glasova.

Pomoreku udružbu mi što življe preporučujemo našemu občinstvu. Bila nam novim poticalom rada, razsadnikom plemenitih misli, odluka na uskrsnuće naše nevoljne mornarice, čekazom prave, djelotvorne otačbeničke ljubavi!

PODLISTAK.

POMORSKA UDRUŽBA.

Pod tim naslovom ustrojilo se je nedavno ovdje u Trstu družtvo naših pomoraca, koje kani promicati i zastupati probitke naše mornarice. Uprava družtva priposlala nam je pravila udružbe, tiskana u talijanskom i hrvatskom jeziku. U odboru nalazi se liepi broj Hrvata iz Istre i Dalmacije, koji će dostojno zastupati našu trgovačku mornaricu. Što su izdana pravila i u hrvatskom jeziku, jest nam dokazom, da se o mornarici u ovoj državi nemože govoriti ako se neuzme u račun i naše vriedne pomorce. Glavni cilj družtva jest:

a) da drži u očevidnosti zakone i ustanove pomorske, naredne i inozemne, sa svim političkim i upraviteljnim odredbam, kao i običaje, što se tiču pomorstva i pomorske trgovine; b) da potiče i podupire zakonodavne i upraviteljne uredbe u korist pomorstvu i pomorskomu staležu; c) da pribavlja vlastim, zavodom i zadrugam kao i svojim družinarom, obaviesti i mnienja o pomorskim i u drugim pitanjim; d) da pruži, u pitanjim i poslim pomorskim i u drugim zgodam i potrebam života i trgovine pomorske, moralnu podporu družinarom, a izvanu i drugim osobam, bilo u tuzemstvu bilo u inozemstvu; e) da uči i promiče poduzeća i ustanove kadre pomoći i poboljšati trgovačku mornaricu na polju ekonomičnom, obrtničkom i uzgojnom; f) da sazivlje sastanke i dogovore pomorske i da pristupa po svojim odasalnicima na sastanke i dogovore pomorske od drugih sazvane; g) da čita predavanja o predmetim, koji zanimaju pomorstvo; h) da pripomognje, kao vlastnicim iznaći valjanih kapetana i častnika za njihove brodove, kako kapetanim i častnikom pomorskim postići službu i uložbu na brodovim ili drugdje prama njihovoj sposobnosti i težnji; i) da razsudi načinom dobrih ljudi pomorske razmirice nastavše medju družinarim, a i medju drugim osobam, kad bi to potružile dogovorno dvie stranke; l) da udieli nagrada i počastnih povelja pomorcem za djela osobito zaslužna; m) da uzdrži jednu knjižnicu i pomorskih dnevnika na uporabu družinarom u družtvenim protorijam; n) da se dogovara sa drugim javnim zavodim, družtvenim sborovim i pojedinim osobam na lašnje postignuće družtvenih ciljeva.

Družinari se diele na počastne, dopisujuće i prave. Kao počastni družinari imenuju se osobe odlične zaslugam i zanimanjem za pomorstvo. U dopisujuće družinare imenuju se osobe, čije sudjelovanje može postati koristno družtvenim ciljevim. Pravi su družinari: a) osobe pripadajuće pomorskomu staležu; b) sve druge osobe, koje se pridružuju svrhom, da pripomognu družtvenim ciljevim; c) tvrdke, družtva, sborovi i zavodi, koji žele učestvovati družtvu.

Pravi družinari plaćaju danak i upravi: a) družinari vlastnici jali suvlastnici brodova, i one osobe, koje namjeravaju sudjelovati družtvenim ciljevom godišnjih fiorina 6; b) druge osobe pripadajuće pomorskomu staležu godišnja fiorina 3; c) tvrdke, družtva, sborovi i zavodi plaćati će danke koliko se ugovori sa viećem, obzirom na osobiti slučaj. Danci se plaćaju ili na poljeća ili na godinu, a predplatnu.

Dojedan družinar ima pravo pristupati u družtvene prostorije u Trstu, te tu čitati dnevnike i knjige družtvene knjižnice. Družinari imadu pravo uteći se udružbi za savjet, obaviesti i mnienja u poslim i pitanjim pomorskim, potražiti njihov utisaj ili podporu u slučajevim opredielenim u družtvenom ustavu. Družinari, koji su kapetani ili častnici trgovačke mornarice, imadu pravo obratiti se udružbi, da dobiju obaviesti o službam praznim; a takodjer družinari vlastnici brodova mogu se izvie-

teljstvo u Poreču. Razprava o njegovu izboru imala je već danas doći na dnevni red. Njegovi prijatelji naprosili su predsjedničtvo, da ju je odložilo za petak, i to za to, da se Tomažu dade vremena, da se odreče mandata, odnosno, da može polučiti dozvolu za to od ravnateljstva. On ju je dobio. Dr. Tomažo se odriče mandata, kojega je samo okradjenjem glasova tobože dobio bio. On, pošto se je kradja potrdila, velikodušno kaže, nek se vrati narodu ukradjene mu glasove. On odsudjen jednoglasno na moralnu smrt, kojoj izbjeći nemože, kaže u zadnjem hipu, tik pred smrtju, da se sam ubija! Na čast mu! A tako i na čast stranki, koja ga bijaše ovamo poslala, i onim, koji ju podupiru u svakom obziru.

O izboru se neće razpravljati. Nedjela nadamo se, da će inače bar ponekle na vidjelo doći u koliko već nisu došla u izvještaju verikacijonalnoga odbora.

„L' Istria", u svojoj žuči, već izvrćа, kaošto običaje sve izvrćati, taj izvještaj. Vi ćete ujuj sialac odgovoriti, a možda ću i ja koju opazčicu na njezino izvrćanje istine, i na njezin žuč, prišiti.

Izviešče

legitimacijskoga odbora o izboru jednog zastupnika za državni sabor u izvanjskih občinah sudbenih kotara Poreč, Motovun, Buje, Kopar, Piran, Buzet, Vodnjan, Pula i Rovinj u Istri.

Kod izbora dne 4. marča t. g. za državni sabor glasovalo je u izbornom mjestu Kopru 88 fiducijara i to 65 za Dra. M. Laginju, a 23 za Dra. T. Vergottini-a. U izbornom mjestu Vodnjanu glasovala su 44 fiducijara; od tih 13 za Dra. Laginju a 29 za Dra. Vergottini-a, dva fiducijara izključi izborna komisija. U izbornom mjestu Poreču glasovalo je 65 fiducijara, od kojih 15 za Dr. Laginju a 41 za Dra. Vergottini-a. Od izbora bijaše tuj izključeno 9 fiducijara.

Obzirom na to, da su dobila oba kandidata jednako glasova (svaki 93) odredio je izborni komesar u glavnom izbornom mjestu, u Poreču ponovni izbor, koj bijaše istoga dana obavljen.

Od toga izbora ostao je broj glasujućih fiducijara u Kopru i Poreču kano i kod prvoga izbora, dočim bijaše u Vodnjanu izključena od izbora opet druga dvojica fiducijara. Tako je dobio Dr. Laginja 91 a Dr. Vergottini 93 glasa.

Absolutna većina glasova jest 93, te je tako upravo absolutnom većinom, sa 1 glasom većine, Dr. Tomažo Vergottini izabran.

Proti ovomu izboru uložena bijahu tri utoka.

Utok nekolicine birača političkoga kotara Kopar pobija izbor fiducijara u Pomjanu; utoci Josipa Velikanje iz Roverije i nekojih birača političkih kotara Pule i Poreča pobijaju izbor fiducijara u Kopru, te izbor zastupnika u Vodnjanu i Poreču.

Prvi protest pobija valjanost izbora 12 fiducijara, obavljenog dne 23 i 24 febrara t. g. Kod toga izbora dobili su talijanski predloženici 218, protivni njim pako 271 glas. Tih 12 tobož nevaljanih fiducijara, da je glasovalo za hrvatskoga kandidata Dra. Laginju. Oni, koji su podpisali utok drže, da valja tih 12 glasova oduzeti Dru. Laginji, te pribrojiti jih k glasovom Dra. Vergottini-a, koji bi tim imao 13 glasova većine, ne samo 1.

U tom utoku stoji, da bijaše uredjen izbor u Pomjanu prvobitno za dne 20 i 21 febrara, nu da je na to županik iz Marezige izposlovao od političke oblasti u Kopru, da se prenese izbor na 23 i 24 febrara. Tim da se je dobilo jedan dan i to nedelju dne 22 febrara, kojom da su se poslužili župnici Pomjana, Marezige i Truškah, da sa propoviedanice agitiraju za hrvatsku stranku.

Nadalje stoji tuj, da je više od 50 birača, koji bijahu pristali uz talijansku ličtu i obećali, da će za istu glasovati, ovu natrag vratilo sa primjetbom, da njim se zagroziše župnici, da će pasti u nemilost kod cesara i da će poći u pakao ako budu glasovali za talijansku ličtu.

Župnik iz Marezige A. Gasperčić, da ih je nedelju dne 22 febrara kod propoviedi zaklinjao, te ih na zavjet prisilio pokazav im izloženo sv. otajstvo, da će birati u hrvatskom smislu vičuć: oni, koji bi izabrali Talijane, pogazili bi kršćansku vjeru, a cesara bacili bi pod noge, te bi počinili vjerolomstvo za sav život i bili bi napokon bačeni u paklenske tmine.

Isto nedelje da je župnik iz Pomjana, Vodopivec, pozivajuć se kod propoviedi na pastirski list austrijskih biskupa, nazvao Talijane slobodnimi zidari, neprijatelji Boga, vjere i cesara, te zaklinjao vjernike, da glasuju proti Talijanom. Zanesen govorom, da je izvukao izpod odjeće propelo, te predočiv ga puku izrekao: ako vi izaberete Talijane, tada bacate propelo i vjeru pod noge; ja vam nebi pružio sv. pričesti niti na skrajnoj uri".

Poslije izbora, da je župnik iz Pomjana svake nedelje kod propoviedi krivio sve one, koji su glasovali u talijanskom smislu, da su prodali za 1 for. svoju dušu, kano i Juda, te da je dao za njihov spas moliti. Ove da nije hotio takodjer niti izpovieditи.

Župnik iz Truškah, da je takodjer izložio sv. otajstvo i propoviedao u istom smislu, kano i župnik iz Marezige*)

Jasno da je, kako su takova nasilja birače preobratila, te tim preko 50 glasova Talijanom preotela.

Kod izbora da bijaše predan na zapisnik i jedan utok. Prosvedoci zahtjevaju na to, da se proglasi izbor dvanaestorice fiducijara iz Pomjana nevaljanim a usljed toga, da se dvanaest glasova predanih kod izbora zastupnika, uniši.

Na to primjećuje legitimacijski odbor, da nenalazi medju spisi spomenutoga prosvjeda proti izboru u Pomjanu. U ostalom da se nemože mimoići postupak župnikah, ako bijaše onakav, kako se to ovdje tvrdi.

Ovakve i slične tomu agitacije, mogu dospjeti dotle, da zaprieče slobodu izbora, te bi se ih moglo uzeti kao razlog nevaljanosti izbora, obavljenog pod timi okolnostmi. Ono dvanaest glasova, predanih od dvanaest fiducijara iz Pomjana, mora se označiti kano dvojbene, te će se niže razjasniti koliko su isti uplivali na čitavi izborni uspjeh.

Iza toga dolaze na red utoci g. Velikanje i drugova. (Konac sliedi.)

DOPISI.

Šaini, na Barbanštini, dne 31. maja 1891. Dan ovaj ostati će neizbrisiv, veleuč. g. uredniče, u pameti i srcu koliko puka ovo kapelanije, toliko ave ostale Barbanštine, kao što i svih ovih iz obližnjih župa, koji su prisustvovali pobožnoj svečanosti, koja se je ovdje toga dana slavila na čast i slavu velike naše mogućnice pri priestolju božjemu, naime Bl. Gospe presv. Isusova srca. Puk ovaj, uz zasluga svoga g. kapelana veleč. g. Angjela Buzolića, dobavio si je onomadne izvanredno liepi kip Bl. Gospe presv. Isusova srca, te danas sledio je prenos uz veličanstven obhod od Majke Božje od zdravlja u Šaine. Kažem uz veličanstven sv. obhod, jer osim Barbanske župe učestvovala je pri njem i župa Mrtvoranska i župa Rakljanska. Početak slavja bio je dakle u Majki Božjoj od zdravlja. Tamo je došao u sv. obhodu puk iz Šaini, predvodjen po svojemu dušobrižniku, veleč. g. Angj. Buzoliću; isto tako puk iz Barbana, predvodjen po veleč. g. kapelanu Josipu Megliću; iz Raklja, predvodjen po svom starini, veleč. g. župniku Antonu Gržinić; iz župe Mrtvoranske i kapelanije Kričke predvodjen po veleč. g. kapelanu Šimi Semeliću (jer veleč. g. župnik Julij Guth je bio zapriečen), a iz Marčane predvodjen po veleč. g. kapelanu Vjek. Sekyri. Sav taj puk sakupljen u Majki Božjoj od zdravlja priustvovao je sv. misi, koju je odpjevao tamošnji g. kapelan Buzolić.

Poslie sv. mise oko 9½ u jutro diže se sav taj puk, te razredjen po župah i predvodjen po dotičnih svojih dušobrižnicih, krenu iz Majke Božje od zdravlja u Šaine, kamo su Šainci uz svoga dušobrižnika prenašali Bl. Gospu od presv. srca Isusova. Sv. obhod vršio se jest pobožno, i vrlo pristojno; putem su molili redovnici s pukom razne molitve; naroda je bilo toliko, da se pobožnoj povorki nije vidilo ni kraja ni konca.

Poslie dvosatnog sv. obhoda prispje povorka u najlipšem redu u Šaine, te stade pred crkvom. Ondje ju dočekaše na crkvenih vratih gg. svećenici: veleč. gosp. Luka Kirac, velevriedni župe upravitelj Barbana uz veleč. g. Josipa Velikanje, dušobrižnika iz Juršićih, uz gromovito grvanje barbanskih mužara, koji su odapeli redom šest „salvah".

*) Mi sudimo, da bi gg. župnici morali odlučno prosvjedovati proti tako infamnim klevetam. Op. Ured

Čim bi unešena Bl. Gospa u crkvu započe veleč. g. upravitelj barbanski sv. misu uz asistencije. Poglavite točke pri sv. misi ovršivale se jesu uz gromki pozdrav mužara.

Poslie sv. evangjelju stupi veleč. g. Angjelo Buzolić na ovišo mjesto pred crkvom (jer crkva malena kako jest, nije mogla u se primiti toliko mnoštvo naroda, bilo ga je okole četiri tisuće), te započe jakim, jasnim glasom prigodno slovo o toj riedkoj svečanosti, opisav veliko dostojanstvo i moć Bl. Gospe pri priestolju božjemu, podav nauk kako li koristi crpimo iz te pobožne svečanosti. Sav narod upre oči u vrlog propovjednika, te ganut i razdragan u svojem pobožnom čuvstvu, pade pri svršetku govora, kadno propovjednik dignu ruku, da ga u ime Bl. Gospe blagoslovi, pobožno na koljena, te nije bilo oka, u kojem se nije caklila suza radostnica. Zatim se nastavi sv. misa, a pojoj se svečanost dovrši u najlipšem redu, ostaviv neopisiv utisak na sve koliko prisutno ljudstvo. Ako tko, a to neće sigurno Šainci moći zaboraviti toga, te će ostati harni svim onim, koji su na koji bud način pripomogli, da ta svečanost ispane na sve veću slavu božju i Bl. Gospe od presv. Isusova srca.

Razgovor

medju Ivanom iz Medulina i Antonom iz Premanture.

Ivan. Dobro jutro barba Antone moj!

Anton. Bog daj zdravlje sinko moj Ivane!

Iv. Kako je u Premanturi barba Antone, zašto je puno vrimena, da nis bija tamo, kažite mi kako je tamo?

An. Lipo fala Bogu. Povidat ću ti kako smo se radovali mi Premanturci, oni koji ljubimo naš hrvatski jezik.

Iv. Donke kažite mi štogod, jušto mi je drago čuti kad mi ki štogod kaže od slatkega materinog jezika hrvatskoga.

An. Budući bila sinko nedilja pred popišijom, skupio se vas narod u crkvi da se Bogu pomoli a kad se svršila služba božja, izašli smo pred crkvu, da čujemo štogod i od svitovnoga poglavara našega Rosande.

Iv. Dajte barba Antone, jer smo vred u Puli, kažite mi brzo jer nam se vred raštati.

Ant. Sinko moj nam je dokazà naš administratur, da su brzo upisi narodnosti i da neka gledamo kako se upišivamo, da neka znamo od kud su naši didi i predidi došli naseliti ovu našu krašnu Premanturu; da svak zna od koga je roda i plemena; da neka se pravo upišemo, jer koj nebi pravo se upisà, da će biti kažujen od oblasti; dakle vas narod bio je začudjen čuti toliko lipu rič od našega brata Hrvata, koj nije do tada za nas mario.

Iv. Hvala vam barba Antone, da ste mi ova stvar dokazà i drago mi je, da se može bit g. Rosanda spametia na svoju krv od koje potiče.

Ant. I neka Bog prosvitli pamet svoj dragoj našoj braći, koja je protiva našem milom narodu.

Iv. Aj će valja svim po malo, ma neće nikad našem Paljubu, zašto ča bi imao progledat, on sve već slip grede.

Ant. Aj ćo i njemu Bog ih otvoriti i ćemo svi skupa se griti i ljubiti.

Iv. Aj neće on barba Antone dok on govori, da jedna karta od petdeset u zimi grije a po litu da hlsdi.

Ant. Ala to nije lipo!

Iv. Nije baš ni pušteno.

Franina i Jurina

Fr. Ča misliš, kega bi tinjanski krnjeli najvoleli za glavara?

Jur. I taj lepa, ter znaš da onega, bi bil za njih najbraveji.

Fr. A za nas najporednеji.

Jur. To se razume.

Fr. Ma mi takovega nećemo.

Jur. Ter znaju i oni, da nećemo, pak te morat posolit svoje Franiće, Toniće i Zvaniće.

Fr. Vero ja zač, ćemo se mi i napred držat našega Šimića.

Jur. Vero ćemo.

Različite viesti.

Za spomenik pok. Ernestu Jelušiću darovali su nadalje: g. Pezdić Miho Salkan for. 1; g. M. Mandić Tmi for. 2. M. Mogorović Gračišće 1 for. g. Dr. D. Vitezić Krk for. 5; g. Pero Premuda Mitrovica for. 5.

Novik kraj Lošinja. Pred kratko odputovao je naš vriedni učitelj J. Petrina za Nerezine*), za kamo se je i natjecao. Žalobna suzica vidila se na svačijem oku. Kroz 13 godina boravka medju nama, nije nam dao nikad povoda, da se na njega ma u čemu potužimo. On je znao svojim uzornim ponašanjem steći našu ljubav i ljubav njegovih starešina. Od utemeljenja naše hrvatske pučke učionice pa do zadnjih dana, znao je ne samo poučavati i uzgajati našu djecu, već bi nas i izvan učionice uvjek napučivao na dobro. Prvih godina radio je za obće naše dobro zajedno s njegovim bratom Don Antunom, koji je tada bio ovdje dušobrižnikom. I ovoga ćemo se sjećati, jer gradjenje nove crkve, krsti, pokopavanje mrtvih, a poslije i utemeljenje ove naše hrvatske pučke učionice, postiglo se je najviše po Don Antinom nastojanju. Dušmani budnim okom vrebali su, pa da rečemo s mržnje odalečili popa Antuna od našeg sela. I naš učitelj više i više puta imao zanoretanja od poznatih lošinjskih mutikaša, ali njihove lažljive spletkarije nemogoše mu naškoditi, jer se držao one: „tudje poštuj a svojim se diči". Da pravo rečemo naša občina malo se brine za ovo maleno ali liepo naše sjeće. Kad bi nas ova pomogla, te bismo sagradili novu kuću za učionicu, učitelja i župnika, eto onda sreće za nas i za našu djecu, jer duhovni pastiri i učitelji nebi bježali zbog nedostatnosti stana. Znati će občina, da i mi krvavim trudom stečeni novac dajemo kao občinski doprinosak, pa da imamo i pravo ovo zahtjevati. Iza kako je naš učitelj svakoga u kući pozdravio i sa svakim se rukovao, popratismo ga svi, malo i veliko do obale, da mu još jednom rečemo tužnim srcem: s Bogom! Djeca potrčala za svojim dobrim uzgojiteljem do najskrajnijega rta, kličuć neprestano: Živio! A mi još jednom naziv ljemo mu ovim putem: „Bio ti uzpješan težki rad i u tome kraju hrvatske naše otačbine, nezaboravni naš dobročinitelju!"

Pučka škola u Zametu — občina Kastav. Doznajemo iz pouzdana izvora, da je napokon zemaljsko školsko vieće u zadnjoj svojoj sjednici odlučilo, da se ustanovi pučku školu u Zametu i da se pozove podredjene oblasti, da pripravе što je potrebito za otvorenje te škole. Mislimo, da je to već bilo skrajno doba i to poslije toliko pisarije, interpelacija, troškova itd. Občina je platila najamnine za tu školu od 3. oktobra 1890. do 3. oktobra 1891. for. 280; nabavila je školske klupe, stol, ormar, tablu itd. sa troškom od for. 160; smjestila u školi 2 peći sa troškom od for. 77. Izdala je svega preko 520 for. a pitanje o otvorenju te škole bijaše so negdje grdno nasukalo. Sada hvala Bogu nakon tolikog natezanja izvučeno je na svietlo i sretno riešeno.

Mrtvoran, (kod Valture) početkom junija tek. god. Molimo Vas, predobri g. uredniče, da nam dadete malo mjesta u velecienj. „N. Sl." za ovo par redaka. Naša župa — uz prinos svih župljana i kapelanija — nabavila si je nova zvona, jer je bila već skrajna nužda. Hvala Bogu dragomu i ta naša vruća želja se je izpunila. Svečanost sliediti će dne 14. tek. mj. to jest na četvrtu nedelju po duhovih, te ovim putem javljamo to svim prijateljem našega naroda, osobito onim, koji su iz obližnjih krajeva, iz Doline (Barbanštine). Raklje, itd., da nas u velikom broju na taj dan posjete, a biti će nam sva naša braća od srca dobro došla. — Ako nam budete dopustili, velecienimi g. Uredniče, malko prostora u dičnoj „Našoj Slogi" javiti ćemo Vam se i drugom prigodom. **)

Kmeti Mrtvoranski.

Iz Jelšanske občine piše nam 4. t. m. Javljamo Vam, g. urednice, da bijasmo usrećeni u ovaj občini sjemačkimi napisi na tabelah, koje su na raznih mjestih izložene.

*) Nerezine kod Osora. Op. ured.

**) Samo izvolite, tà list je Vaš i radi Vas oživotvoren. Op. Ured.

Na starih tabelah bio je, kako Vam je poznato, na prvom mjestu slovenski, dotično hrvatski napis, a na drugom njemački, dočim je sada obratno. Pa da znate kakav je slovenski jezik! Eto Vam primjera iz selo Brda:

Na starih tabelah		Na novih tabelah	
Selo	Dorf	Pol. Bezirk	Volosca
Berdo		Pol. okraj	Volosko
Kotar	Bezirk	Ortsgemeinde	Jelšane
Volosko		Soseska	
Kamenina—Markgrafschaft Istrien		Ortschaft	Berdo
		Selo	

Sada pitamo visoku njemačku gospodu, koja su dala izraditi te tabele, gdje su našli za njemačku riječ „Ortsgemeinde“ slovensku „Soseska“? Zar nije gospodi volji riječ „Občina“, koju rabe Sovenci i Hrvati, za njemačku „Ortsgemeinde“? Riječ „Soseska“ znači „Nachbarschaft“ te je tako zastarjela, da ju Slovenci više nerabe.

Prigovoriti moramo i preokrenjenom redu u napisih. Zar nije pravilnije, da bude na prvom mjestu v a s ili s e l o, za drugom o b ć i n a, a p o k r a j i n a koju su izpustili, na trećem mjestu?

Svaki tudjinac, koji dodje u budi koje selo, pita ponajprije za ime sela a zatim za občinu, kotar itd.

Čudimo se upravo našemu občinskomu glavaru, što je preuzeo takove tabele, koje vriedjaju naše narodno čuvstvo i koje neodgovaraju našemu jeziku. Kod nas Niemaca neima, hvala Bogu, niti za lek, pak nezamo kako dodje njemački napis na prvo mjesto, a slovenski, koji je svdje doma, tekar na drugo!

Iz **Opatije** pišu nam 5. t. m. Dozvolite nam, g. uredniče, da priobćimo čitateljem dične „Naše Sloge“ jošte nekoje potankosti o posjetu našega prečastnoga nadpastira, presv. g. dra. Ivana Glavine. U naše mjestance došao je sa gg. dekanom Turkom i župnikom Zamlićem. Okolo devete misio je a zatim obašao svu našu crkvu sv. Jakova.

Nekolicina občinskih zastupnika izprosila si kasnije audiencu u kući veleč. g. kapelana, te se sa presvietlim dogovorila o popravku stare crkve, koju se ima sačuvati kao posvećenu starinu. Na molbu deputacije, da bi se u našoj crkvi i od sada unapried, kao što je bio od starine običaj, obavljali sv. crkveni obredi jedino u hrvatskom jeziku, bez obzira na tudjince, koji dolaze amo, odgovorio nam je presv. biskup, da se na crkvenih obredih, u pitanju jezika, ništa mienjati nesmije bez dozvole sv. rimske stolice. On sam da nemože u tom pitanju nikomu ništa dodati ni oduzeti. Možete si misliti, g. uredniče, da je silno uzradovao taj odgovor našega nadpastira čitavo ovdašnje dobro i pošteno pučanstvo.

Iz **Koparščine** primamo sliedeće. Izvolite priobćiti, g. uredniče, u dičnoj „Slogi“ sliedeći novi dokaz, kako su talijanski naseljenici u Istri, mirni i nepristrani, strogi i pravedni.

Dne 19 maja prolazio je krox Koparšine naš župnik iz okolice sa svojim crkvenim starešinom. Došav blizu obale, spaziše okolo trojice koparske gospode. Sreću toj trojici bio je preč. g. kanonik Mi...ich a po stranah dva civiliste. Jedva je opazio g. župnik sa pratnjom nekolike koraka, čuje za sobom glas: „ć, ć, p... te croato! Starešina okrenuo se natrag te opazio kako se „Monsignor“ Micalich na bezobzirne riječi smije za susjeda glasno i sladko smije. On je našao za shodno, da svoga susjeda pozdravi za što napuda po zvanju brata mu, ... to je dapače tomu izazivanju srdačno pritjecao.

Taj svećenik po uzoru poreče „babe“ ... je nedavno iz same pobožnosti nekoni kanonikat, da ga zamjeni sa mastnim mansionerijom. Santa simplicitas!

Budućnost naše mladeži. Čitajući u ... „Našoj Slogi“ viest iz krške biskupije, gdje se svećenstvo tuži na svoje bijedno stanje, pade mi na pamet naša mladež. Mnogi se tuže, što nam ... tež kreće tobož zlim putem, pa se ... posvećuje svjetovnim službam, nego ... duhovnim. A tko je tomu kriv? Nekoji ... i vlada.

Mladež je naša sviestna, jer čita i ... uviek s narodom, pak upoznava se s ... prilikama, koje vladaju u našim krajevima. Tà svakolika mladež ima na umu dobrobit svoga naroda. Ona mu želi koristiti, a znade, da će to najbolje moći posvietiti se svećeničkom staležu. No kad vidi, kako sami poglavari otežćuju vršenje službe svojim svećenikom i kako im zapriče omalovažavaju, gubi mladež volju za i onako težke zvanje pa radje traži druge pute. Previše je tražiti od mladića pune ideala, pune čežnje za nankom, da se za uviek zakopa u jedno zabitno mjestance, odkud mu neima izlaza. On će to neko vrieme podnosit, ali ne može za uviek. Pa kad jošte taj mladić položi župnički ispit, pa da i onda ostaje zanemaren, zaboravljen? Za što je onda derao 16 godina gaće na tvrdim školskim klupama?

To stavljamo na dušu našim biskupom: krčkom i porečkom, ter, da nastoje — koliko stoji do njih — da poprave sadanje stanje svoga svećenstva, da zadovolje njegovim pravednim željam, jer inače nam prieti pogibelj, da ćemo ostati bez duhovnih pastira. Tako čujemo, da se naša mladež, koja svršava ove godine srednje škole, spremа što na sveučilište, što pak u druge biskupije. Ima li krivo?*)

Prijatelj mladeži.

*) Posve pravo neima, jer se mora to stanje promjenjiti a ni rodoljublje neće toga našoj mladeži dopustiti, da ostavi narod protivnikom na milost i nemilost.

Učevna osnova za gradjanske škole Primorja. Pod ovim naslovom izašla je nedavno u c. kr. nakladi knjiga u Beču naukovna osnova za gradjanske škole, izradjena velikom marljivošću od c. kr. zemaljskoga nadzornika g. A n t u n a v i t e z a K l o d i ć a pl. S a b l a d o s k o g a. Osnova izradjena je u četiri jezika t. j. njemački, talijanski, slovenski i hrvatski, što je već samo po sebi moralo g. pisca stojati mnogo truda. Ugledna knjiga od 443 stranice sadržaje osnove 1.) za c. k. njemačku ženskugradjansku školu u Trstu i 2.) za talijanske gradjanske škole u Trstu. Na koncu knjige nalaze se napuci za podučavanje u običn pučkih i gradjanskih školah. Čim nam dopusti prostor lista donieti ćemo iz te knjige „Zaglavak“ koji će zanimati ne samo učitelja već dapače svakoga prijatelja škole. Knjiga stoji tvrdo vezana 90 nvč. Kako je poznato izašla je god. 1889 od istoga pisca: Učevna osnova za neraz dieljene jednorazredne pučke škole, koja stoji tvrdo vezana 70 nov.

Iz **Kopra** pišu nam početkom junija. Mjeseca agusta prošle godine bili su občinski izbori u P o m j a n u. Kakovim su tokom tekli, na koji su način produljivani bili, i tko je kakovu ulogu igrao, — poznato je i malom djetetu. Suvišne bi bilo ave redom dogodjaje redati, jer su izbori uništeni bili — dakle n e z a k o n i t i.

Govorilo se, da će odmah mjeseca septembra novi izbori biti, ali se to obustavilo nije. Najposlije na pouzdanom izvoru obećavalo se, da će se svršetkom godine, ili najdalje početkom tekuće obaviti, ali i to su samo pusta obećanja bila, jer evo nas u mjesecu junju a o izborima ni glasa ni traga.

Narod je ogorčen do skrajnosti jer ne može da očima svojim gleda sa upravi občine ljude, koji mu idu na očitu škodu njegovu, i upravljaju sa njegovim dobrom u svakom pogledu p r o t i v n j e g o v a o s j e ć a j a i o b ć e k o r i s t i.

Občinari nadali su se, da će vlada već jednom sama naznačiti dan izbora, ter nezakonita uprava občine, da se jednom za uvjek ukloni, da se bace sa uprave ljudi, kojima nije svrha, da gledaju dobro naroda, nego . . . . . Ali sva njihova nada ostade pusta.

Čuli smo, da je narodu više čekati dosadilo i da namjerava poslati pritužbu na namjestničtvo, moleći, da se izbori občinski što skorije obave. Hoće li tuj uslišati njihovu opravdanu žalbu? Svatko se nada, da hoće, jer je žalba temeljita, koja se osniva na zakonu, a zakon se vršiti mora.

Kad budu izbori, vidit će se čija je občina Pomjanska, jeli sav okoliš koparski talijanski ili je slovenski. Da će Pomjan biti naš, o tom sumnje neima, jer je zato sav narod slovenski. Neka samo bude pravednosti, neka se ne bude otezalo sa izborima, kao prošasti put, neka se u strogom smislu bude radilo „n i p o b a b u, n i p o s t r i ć e v i m a, već p o p r a v d i B o g a i s t i n i t o g a“, pak će pomjanska občina doći e ruke naših ljudi, koji će neumorno raditi za dobro i sreću svega naroda.

Talijanašem puštamo slobodne ruke, nek viču, nek psuju, nek troše, nek nagovaraju, nek varaju, ali ovaj put mogu biti više nego sigurni, da ništa isposlovati neće. To im na vrieme poručuje. **Draško.**

Hrvatska akad. zab. lit. družtvo „Hrvatska“ u Gracu priređuje dne 13. lipnja t. g. u prostorijah „Annen-Säle“ „s v e č a n o s t“ u proslavu imendana svoga prvoga počastnoga člana Dr. A n t u n a S t a r č e v i ć a sliedećim programom: Pozdrav predsjednika. G. stud. med. M. C e t o l o 1. Sommer: „Ja sam Hrvat“. Popuvnica. Svira družtveni gudalački zbor. 2. Iv. pl. Zajc: „Crnogorac Crnogorki“. Pjeva družtveni pjevački zbor. 3. Iv. pl. Zajc: Potpouri iz opere: „Nikola Šubić Zrinjski“. Udara družtveni tamburaški zbor. 4. a) Schumann: „Sanjarije“. b) Tschajkowsky: „Chanson sans paroles“. Svira družtveni gudalački zbor. 5. Wilhelmy: „Romanca“. Solo za gusle, gudi med. Drč. g. Knhar. 6. F. S. Vilhar: „Sve sniva“. Pjeva družav. pjev. zbor. 7. „ * „ „Dvoransko Kolo“. Svira druž. gudal. zbor. 8. Meyerbeer: Cavatina iz opere: „Robert djavao“. Udara druž. tamb. zbor. 9. Sommer; „ * „ Popuvnica. Svira druž. gud. zbor. Iz naklonosti sudjeluje slov. akadem. družtvo „Triglav“. Početak u 8½ sati na veče.

Sliepački odjel na zagrebačkoj jubilarnoj izložbi. Neumorni učitelj u Bukerju g. Vinko B e k priredjuje sliepački odjel za zagrebačku jubilarnu izložbu, ter pozivlje sve rodoljube i prijatelje nesretnih sliepaca, da bi mu doposlali do 15. junija t. g. sliepačkih radnja, crtadja, pjesama, gusala, što će on od pošiljatelja poslije izložbe odkupiti ili istomu natrag vratiti. Pošiljke odpremaju se eksekutivnomu odboru jubilarne izložbe s l i e p a č k i o d j e l u Zagrebu.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

8. Uzgoj lana.

(Dalje.)

4. Setva, za koju se uzgaja lan.

(Vidi broj 15. „N. Sl.).

Sijući lan, hoće naš seljak gospodar, da ima od njega i dobro sjeme i dobro predivo. Ali to je posve nemoguće, jer dobro sjeme mora da posve dozrije, a u to otvrdne stabalce, te od njega neće biti krasna lana. Tko želi imati krasno predivo, mora čupati lan tada, čim i zadnji cvietak ocvate; sjeme naravski nije tada još dozrelo, te ne valja niti za sijanje, niti za ulje.

Tako dakle nije moguće na jednom imati i krasno predivo i dobro sjeme.

Zato, sijući lan, neka gospodar odluči: hoće li sjeme, hoće li predivo; jer drugčije valja postupati sa jednim, a drugčije sa drugim.

a) **Uzgajanje lana za predivo.**

Pri tom uzgajanju ne oduzme lan zemlji mnogo hrane, jer se čupa čim ocvate zadnji cvietić i zato se može sijati na istom mjestu i drugi i treći put. Pri gojenju lana za predivo sije se on vrlo gusto, jer na taj način izraste tanji i finiji, a likovina će mu biti tanja i mekša. Onda ga treba čupati, kako spomenuh, čim naime ocvate zadnji cvietak, dakle dok su stablike još zelenkaste; tako će gospodar imati više lika ili likovine i ono će biti jasnije i liepo svjetlucavo.

Takav samo za predivo sijani lan, mora da uzbuja, jer rastući gusto i tanko, hrli što više i naraste često preko pasa.

Da pako lan uzčuvamo od poleganja, treba da oko njega, čim se je samo malo podigao, stavimo kakovogod drače, a najbolje trnja, koje ga podržava da ne poleže.

Dobro je takodjer gredice iliti slogove obgraditi motkama od 50 cm. visine i tima motkama tako reći lan svezan, da nemože jako bar poleći, bio on ma kako bujan i visok. Razumieva se, da će od tako posijanoga i rano izčupanog lana biti malo sjemena; ipak ga može tko hoće, prodati za uljc, kog će medjutim biti mnogo manje, nego od iste mjere sreloga sjemena. (Slieditи će).

Listnica uredničtva.

Gosp. Z. Vaša „S u d b i n a“ nije pošla u koš, već je još medju rukopisi. Nebude li za nas, vratiti ćemo Vam ju. Prijateljski odzdrav!

Gosp. A. T e r e z i n. Pjesme Vaše izručili smo na recenziju prijatelju pjesniku, te čekamo njegov sud; da što nam zdravo!

Gosp. F. v. R. Samo izvolite, biti ćemo Vam harni; prijateljski odzdrav!

Listnica uprave.

Uplatili su nam nadalje od 28. januara do 16. feb. za „Našu Slogu“ gg. B. I. Krk f. 5; C. Dr. I. Rim f. 5; M. J. Vrana f. 2; P. P. Trst f. 5; M. M. Dragozetići f. 2; „Napredak“ Split f. 2; B. M. Brgudac f. 2; K. F. Zagreb f. 1; M. I. Bakar f. 1; P. A. Rukavac za sebe i čitat. f. 10; „Austria“ Pazin f. 2·50; H. I. Ljubljana f. 5; S. F. Sisak f. 5; S. G. Lišnjan f. 9; M. D. Gorazda f. 2; V. S. Sisak f. 2; C. M. Komiž f. 2; S. M. Trst f. 1; O V. Rakotole f. 17; S. J. Škalnica f. 2; V. G Trst f. 5; B. I. Brezovica f. 2; S. F. Volosko f. 2; L. F. Trst f. 2·50; F Dr. I. Krk f. 5; V. J. Višnjana f. 1; R. I. Trst f. 5; J. K. Omišalj f. 2·50; Br. dr. sv Ivan f. 1; V. V. Koper f. 1; G. M Osiek f. 5; G. Dr. A. Vel. Gorica f. 10; G. U Tomaj f. 5; R. I. Mošćenice f. 9; Čit. Makarska f. 2·50; Z. N. Sv. Lovreč P. f. 2; S. B. Krk f. 5; Piccoli Ljubljana (ogled) f. 4·50; T. V. Volosko f. 6 (omanjkalo); T. Dr. M. Buzet f. 5; V. Dr. D. Krk za 4 list. f. 20; S. A. Rukavac f. 2; G L. Višnjan f. 2; M. S. Višnjan f. 2·50; D. Š. Tinjan f. 5; L. A. Rieka f. 2; S. J. Trst f. 1; M Fr. Oberno f. 4; S. P. sv. Vital f. 2.

Gosp. M. M. u G. Primili smo for. 7. Onoj drojici ide list redovito; pogledajte na pošti, jarito nam koga da brišemo. Prijateljski odzdrav!

Gosp. A. D. P Listove Vam šaljemo od marca 1888 a na račun primismo od tada f. 1·25; dugujete nam dakle za pol 1888. za 89, 90 i 91.

Lutrijski brojevi

Dne 5. junija.

Beč	73	18	27	75	81
Grac	68	57	86	7	24
Temešvar	21	88	51	18	45

Dne 10. junija.

Brno	44	83	68	38	88

Br. 1350

Natječaj.

Kod porezne občine Pazin imaju se popuniti dva mjesta redarstvene straže.

Svaki stražar uživa for. 30 na mjesec, odjeću za prvi put gotovu a unapred godišnjih for. 40 za nabavu odjeće.

Molitelji imaju biti austrijanski državljani, krepkoga zdravlja, dobe od 24 do 40 godina, neporočnoga življenja; moraju poznavati hrvatski i talijanski jezik, te znati čitati i pisati.

Izluženi vojnici imaju prednost. Namještenje za prvu je godinu provizorno i postaje nakon godine dana u slučaju dobroga ponašanja definitivno.

Molbenice neka se šalju podpisanoma do konca junija 1891.

Občinsko Glavarstvo

PAZIN 4. junija 1891.

Javna zahvala.

Svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su našega nezaboravnoga djeda

Josipa Negovetić-a

od sv. Ivana

toli mnogobrojno danas do hladnoga groba sproveli, u ime rodbine najsrdačniju zahvalnost izričemo.

MOŠĆENICE, 28. maja 1891.

Mirko i Ernesta Jelušić.

Candeo-ve škropionice

proti m i l d e v u (peronospori) od mnogo strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Tuj se dobije takodjer izvrstne sumporače za traje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 5—

U radionici klepara 7—32

JUSTA BIASUTTI

opunomočenoga graditeljа vodovoda u željeznih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 40 gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrst i gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže cienе. Drži na skladištu **š t r o n j l j k e p r o t i p e r o n o s p o r i** (mildeva) po fer. 5.50 i strojeve za sumporanje trsja.

Kršćansko-narodno

tvorničko skladište

svakovrstnog brnskog sukna

učitivo preporuča podpisani za projetnu i za ljetnu sezonu:

3 m.	svietlog sukna za odjelo	3·90 — 4·25
3 „	crnog „ „ „	4·25—4·50
3 „	svietlog finijeg sukna za odj.	5·00—5·50
3 „	crnog „ „ „	5·00—5·50
3 „	svietlog sukna „ „	6·25—7·00
3 „	crnog finijeg kvalit. „	7·00—8·00
3 „	Piket sukna kosmatog „	7·25—8·50
3 „	Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo	10·00—12·00
3 „	Kamgarna crnog „	12·00—16·00
2·20	kosmatog sukna za kabanice za odjelo	7·00—14.00

Osobito preporučam, Pervien, Docking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za čestno svršenstvo, c. k. činovničtva sukno za propisane uniforme, što tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 1—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskoj.

Uzorci šalju badava. Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s pouzećem.

Dr. Oskar pl. Fischer

liječnik-kirurg-operater. 8—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3½ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vunjkuša) uz ciene, koje izključuju svaku konkurencu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe oprisavaju se odmah. 3—24

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 6—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 4—12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz prava cienа bez ikakva sanseika

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Mejnarodni promet

prve Primorske družbe za prevažanje mehlev

KONRAD EXNER

via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v **Trstu.**

Podružnice v Pulji, Gorici, na Reki in v Opatiji

Zavod za shranjevanje mehlev in efektav.

Prevažanje mehlev vsprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in vsprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Trgovinska agentura državnih železnic. — Spedicijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštne in hitre pošiljatve in pošiljatve 8—5 pritjage.

Glavna agentura parobrodnih družb za Istro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mehlov odpošiljanje se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu. 5—8

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Millefiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izliečenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori"

Trst: Piazza grande. 8—10

LJEKARNA
A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave lušture iz Brešije, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarevo ulje: isto ulje sa jodom i željezom. Eliksir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Eliksir Chian proti grmici. **Anaterisku vodu za usta.** Tekući sopun proti crebinam. Obće poznatu **vodu katrama i ustrcivanja katrama.** Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda se Antila. Vino sa Chinom poput Marsala okrieplјujuće želudac **Prašak za zube bieli i ružičasti.** Prašak ziperski b eli i crveni itd. itd. 8—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz poznate.

Krasne **uzorke za privatne naručitelje** 20—17 **badava i franco.**

Jošte navidjene **knjige uzoraka za krajače** nefrankirano i uz **uložak od 20 for.**, koji će se nakon svršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livre; sukno za biljard i igračje stolove, **lodza** i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere. **Plaid za putnike** od 4—14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cuje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milliona for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici j-st pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga prava slieparija, kad trgovac sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; uzkane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjaju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju. dulјinu i ciena.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 18—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 28—52

Radionica čilima (Tappezziere)

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 5—52

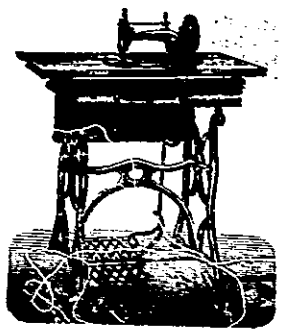

Petar Braido

mekanički kovač 9—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po . . . . . for. 35
„ sredaje „ „ . . . . . „ 45
Strojevi Titania „ „ . . . . . „ 55
„ Hewe za krojače i postolare po „ 88

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koja radnja mekanička Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uslied usavršenih sposobnostih strojeva, te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorašce „Passerette" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 214. — **Drogerija Arturo Faxini**, Corsia Stadion br. 22 — **Drogerija Antona Ursich-a**, Barriera vecchia br. 14. — **Trgovac Fr. Marcovich**, ulica: Lazzaretto vecchio. 5—21

TVORNICA
bambusovog pokućstva
H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i basče, etažerne i ejajne predmete za najnuždnije ciene. 5—20

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—9

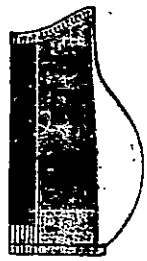

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trs.t

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, mlatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckseovel strojeve za rezanje krme,** mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori,** strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja. **vinske sisaljke. spreme za konobu,** sisaljke za vodu. okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko. dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme. prače strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedene. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

9—9

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cieniko u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prilježećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

OGLAS. 7—25

Pošto će dne 1. julija prestati u Trstu **slobodna** luka, pasti će od tada na šivaće strojeve prilična carina. Leži dakle u interesu svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, budući da mogu do tada iste dati uz jeftiniju cienu. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork, visokoručni **improved** stroj sa prstenaton ladjicom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za **sredinju, sjevernu i iztočnu Europu.**

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 25. U Trstu 18. junija 1891. Godina XIX.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja iz pogodbe na upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala ze se u Via Cerintia br. 25

„Slogom raste mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Afera Vergottini.*)

U svojem članku „Van s namečnikom“ uzkliknuli ste spomenuv kako glasilo zemaljskoga odbora o aferi Vergottini piše: „Bog i duša, eto naše glave, ako smo igda sa drzovitijim tažcem posla imali!“

Pridružujem Vam se posvema u tom uzkliku, i dodajem, da sramota kod te afere nepada toliko na doktora Tomaža, da se on, malen kako je, gubi pri svem tom, a da se pokazuje u najjačem svjetlu nemoralnost stranke njegove i onih, koji ju podupiru.

Ta stranka nesamo da je upotrebila sva sredstva, i najgnjusnija, da pobjedi kod izbora, nesamo da je upravo ukrala toliko glasova hrvatskoj stranki, koliko njoj je trebalo, da se pokaže pobjediteljicom, nesamo da je razsvjetami, glasbami, pjevanjem, uzklici, čestitkami proslavila tu krađnjom pridobljenu pobjedu, nego je htjela zasliepiti i prevariti zastupnike svih naroda ove pole monarkije, i nije odustala od toga, dok njoj se nije glasno i jasno reklo, dok se nije crno na bielo tiskalo, da je varala i krala; paće, kad bijaše to već učinjeno, još hoće sliepiti i varati, dakako samo svoje gončine.

Čim su došli u Beč njezini saveznici, već su počeli spletkariti, dakako, kao uvjek, kano nedužni janjci.

Predsjedničtvo carevinskoga vieća dobilo je tiskan protest hrvatske stranke molbom, da ga blagoizvoli razdieliti medju poslanike. Predsjedničtvo nije re molbe uslišalo, nije razdielilo protesta, košto razdieli svaku stvar, koja manj prispije, i to s uzroka, jer bi se takovo razdieljenje moglo smatrati kano pritisak na poslanike. Slobodno bijaše svakom zastupniku uzeti tiskan prosvjed u pisarni vieća. Znalo se je odmah, da su to prouzrokovali saveznici talijanske stranke.

Onda su nastojali svimi mogućimi načini, da uvjere svoje saveznike, kad se radi o nas Hrvatih, ljevičare, kako je izbor pravilan, odnosno, kako nisu Talijani krivo radili, nego Hrvati Slovenci. A da prikriju svoj postupak, nastojali su iz petnih žila, da izvještaj o izboru dobije koji član ljevice — prema onomu, što su listovi talijanske stranke odmah poslie izbora ratucali. Vidili su i sami, da su ponili brigantstvo, al učinili su to u momentu, kad su se nadali, da će ljevica doći na vladu, pak da će izbor odobriti ili bar s njim zavleći.

Uz sav napor, nit su uvjerili ljevičara, nit njim je pošlo za rukom izabrati ljevičara izvjestiteljem.

Mogu Vas pozitivno uvjeriti, da je jedan najuglednijih ljevičara, obnašajući najvišu čast, kojom ljevica u vieću razpolaže, rekao, da se mora „izbor“ Vergottinijev čim prije uništiti, barem tako, da uzmognu isti izbornici birati. Ako se to nije dogodilo, krive su različite okolnosti, uslied kojih se je izvještaj o izboru mogao tiskati jedva 1. junija, a kriva je također drzovitost dra. Tomaža i njegovih, koj se nije odrekao dok nije preteklo 90 dana, a opet tako da nedodje izbor na razpravu.

Većina članova legitimacijskoga odbora pronašla je shodnim, da izabere izvjestiteljem dra. Ferjančića, — koji se nije narivavao, al je želio dobiti izvještaj, i to ne da što prikrije, nego da zaprieči, da drugi ne prikriju, da stvar razloži kako u istinu jest. Sve objede proti njemu s talijanske stranke ima se uzeti kao klevete.

Želio je, da se stvar čim prije rieši, i tu bar govori „L' Istria“ istinu — al to bijaše njegova dužnost, košto je dužnost svakoga čovjeka, da čim prije svoje poslove obavi, a osobito u ovako gorućem pitanju, u kojem je trebalo brigantstvo odkriti čim prije i dati zadovoljstvo uvredjenomu pravnomu čuvstvu. Ako bi se bila stvar posve riešila u 90 dana poslie izbora, valjda mu nebi žao bilo, košto nebi bilo žao nit onomu najpočastjenijemu ljevičaru u vieću, nit ijednom, koj ima koliko pravnoga čuvstva. Stalno je pako, da navlaš u tu svrhu nije radio; paće po našem mnienju, koje nije osamljeno, propustio je više toga, i pristao je na koje šta nepravedna i štetna za Hrvate, samo da se stvar čim prije rieši.

Laže „L' Istria“ kad veli, da nije htjeo, da se uzme u nikakav obzir prosvjeda pomjanskoga. On ga je uzeo u obzir; i kad je vidio, da bi se imalo činiti izvide glede činjenica navedenih u ujem, te da bi se tim stvar zategnula, pak da bi talijanska stranka bar dielomično dostignula ono, za čim je svojim brigantstvom išla, da bi njezin odaslanik sjedio ovdje možda i godinu i dvie dana, tad se je prema svojoj jedinoj, opravdanoj želji, da se stvar čim prije rieši, pridružio onim, koji su rekli, da se ima uzeti glasove pomjanske dvojbenimi.

Tim pako nije podupošto rečeno, da se je nepravilnost i nevaljanost izbora u zapadnih kotarih Istre sbila već poslie izbora izbornika u Pomjanu, kaošto „L' Istria“ debelo laže.

Da nije predstojao nikakov drugi prosvjed nego onaj iz Pomjana, odnosno da se nije drugud nezakonitosti s talijanske strane dogodilo, tad nebi bio ovamo dr. Tomažo niti došao, već bi se bilo iztraživalo koliko je istine na onom, što se bez ikakvog dokaza tvrdi u pomjanskom prosvjedu. Na temelju dvojbenih navoda se neuništuje nijedan izbor, kao što je rekao sam zagovaratelj talijanske stranke dr. Weeber u jednoj drugoj prilici; izbor se uništuje samo onda, kad se dokaže očite nezakonitosti. A takove očite nezakonitosti bila su izključenja hrvatskih izbornika u Poreču i Vodnjanu. Izvještaj legitimacijskoga odborna, na kojega su pristali svi članovi, veli izrično, da je u Poreču i Vodnjanu već kod prvoga izbora bilo izključeno devet izbornika **nezakonito, dà, proti jasnem slovu zakona.** To je bno, zašto se je izbor bez dalnjih izvida uništilo i uništiti moralo, i to već poslie prvoga izbornoga čina. Drugi izborni čin se nije niti u obzir uzelo nego u toliko, u koliko se je htjelo potvrditi, kako se je kod prvoga nezakonito postupalo, i to samo sa svrhom i proračunano, da talijanski kandidat dobije više glasova. Htjelo se je pokazati, kako su kod drugoga izbornoga čina bila izključena dva izbornika, koja su kod prvoga glasovala. Taj čin, koj se je nazvao zamovoljnim, otvorio je oči i najzaslieplienijim. Videć to, osvjedočili su se svi članovi odbora, da su i prva izključenja bila ne samo nezakonita, nego i samovoljna; i bilo je u odboru glasova, i to od ljudi, koji nisu zauzeti nit za hrvatskoga nit za talijanskoga kandidata, da bi se imao pozvati dr. Laginja kao zastupnik. I najveći zagovornici dra. Vergottinia, koji su se bili početkom izrazili, da će za njega i u vatru i u vodu, morali su položiti oružje, morali su šutiti, morali su se sramiti za one, koje su bili pripravni zagovarati do skrajnosti.

Prije negoli je proteklo 90 dana poslie izbora, nije se htjeo dr. Tomažo odreći mandata, jer je znao, da bi isti izbornici birali, i da bi izključeni hrvatski izbornici za hrvatskoga kandidata glasovali. I poslie pljuske zadane njemu i njegovim od odbora, kakove još nitko doživio nije, još je čekao, paće i odputovao je prije, da dobije doma naputke. Al on i njegovi nisu htjeli zapriečiti samo to, da isti izbornici biraju, nego htjeli su zapriečiti i razpravu o tom izboru. Pošto bijaše izvještaj o izboru u sjednici 1. junija medju članove vieća razdieljen, imao se je razpraviti u sliedećoj sjednici, dne 5. junija. Predsjednik vieća već je bio i rekao, da će ga metnut na dnevni red toga dana. Medju tim došli prijatelji Vergottinijevi i spletkami i varkami opravili su kod predsjedničtva, da nije metnuo izvještaja na dnevni red za sjednicu 5. junija nego za sjednicu 9. junija i to pod izlikom, da sumišljenici Vergottinijevi ovdje žele, da se odreče mandata da se on još na to nije odlučio, da mu valja dati vremena, da se sa svojimi dalje pogovori. Predsjednik, starac i dobričina je vjerovao, nije oklievao dati zadnju milost na smrt odsudjenom, nit neslutеć na kakovu spletku. A bila je prosta spletka. Dok nije prošao dan 2. junija nije se Tomažo htjeo odreći, da ne biraju isti izbornici. Do 5. se je bojao, da neće moći prispjeti od dolje njegovo pismo, kojim se velikodušno odriče mandata, a kad nebi prispjelo, tad bi izbor došao na razpravu, a i to htjela su gospoda zapriečiti.

Bojali se, da nedjelo dodje na vidjelo u cieloj svojoj golotinji i svjetlosti. Bojali su se za se i za svoje službene saveznike. Oni radje daju svojem občinstvu i svim, koji jih podupiru, u svojih novinah i privatno rog za svieću, nego da bi očito razpravljali stvar u vieću, gdje ima jošte dosta ljudi, koji nisu svaku pravnu sviest izgubili. Sinovi su tmine. U mutnom htjeli bi lovit. U novinah lahko lažu, jer znadu, da se pošteniaci na nje neobaziru. U vieću neki mogli lagati, jer jih ima, koji bi njihove laži odkrili.

*) Već je bio na polu složen naš članak „K uništenju izbora“ kad nam je stigao ovaj od prijateljske ruke iz Beča, te smo morali svoga za budući broj pustiti. — Op. Ured.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 16. junija 1891.

Danas je počela proračunska razprava. Otvorio ju je dr. Gregr kao govornik proti proračunu. U više od ure trajućem govoru certao je pad staročeske stranke, koja se je dala voditi za nos od vlade uvjek obećavajuće a davajuće najviše samo mrvice, i iduće za tim, da, ne grubim načinom, nego prevarnim i tim pogibeljnijim, podvrgne češki narod njemačkom, i u obće da radi za germanizaciju, za prevlast jednoga, njemačkoga naroda u monarhiji. Narod češki je pokazao, da je proti tomu izabrav mladočeske zastupnike. Njih se grdi, njih se mrzi, njih se mrzi, njih se hoće osamiti; al nek se čini što se hoće, oni neće prestati boriti se za načela svojega programa. A ta načela obstoje u tom, da oni hoće narodnu jednakopravnost, narodnu autonomiju i češko državno pravo, a državna prava ne poriču ni drugim, prave slobodoumne uredbe i razvoj duševni i tvarni. Ta načela nisu pretjerana. jer kad bi bila pretjerana, bile bi pretjerane i tolike okrunjene glave, koje su priesegle na češko državno pravo, bili bi pretjerani Bolkredi, Hohenwart i drugi, koji su autonomiju zagovarali, bili bi pretjerani temeljni državni zakoni, koji zajamčaju jednakopravnost i slobodoumnost, bio bi pretjeran i priestolni govor, u kojem se razglasuje jednakopravnost. Opisuje ljevičare, kakvi u istini jesu; opisuje Poljake, da se nedaju s njimi u savez, jer kad bi Niemci bili gotovi s Česi, tad bi red na Poljake došao; opisuje i veleposjednike češke, da misle u kakvo će stanje doći, ako se posve odcjepe od svoga naroda.

Govor je učinio silan utisak. Moći će ga izvračati, al pobiti niko nit nikako. Zastupnik Javorski, načelnik Poljaka, ponesao se je veoma oprezno u svom govoru poslie Gregra tim, da ga nije nit nastojao pobijati. Izjavio je samo, da sad većine u parlamentu neima, i da se Poljaci druže s onimi koji će zajedno s njimi raditi o raznih reformah, ticućih se osobito blagostanja. Oni će podupirati vladu, jer drže, da će izpuniti njihove opravdane želje. Govor bio je bez ikakva efekta.

Južno tirolski zastupnik Ciani govorio je proti, razpravljajuć neke odnošaje svoje pokrajine.

Ljevičar Menger hoće, da razjasni i opravda svezu Niemaca-ljevičara i Poljaka. Uzrok toj svezu traži u Rusiji. Rusija je kriva, da su se svezali. Ona da tobož zatire katolike, ona proganja židove (Menger, ako nije žid, kaže da potiče od žida.) Rusija se širi, Rusija je jaka, ona ima nepresahljivih izvora blagostanja, koja su u Austriji već izcrpljena. Ona može skoro toliko vojnika na noge postaviti, koliko Austrija, Njemačka i Italija. Ove tri vlasti su sdružene proti Rusiji. Niemci-ljevičari i Poljaci su složni u tom, da tu politiku vlade proti Rusiji podupiru. Ujedno pak će jedan i drugi raditi oko unapredjenja blagostanja. (To vele!)

Njemački nacijonalac Hofmann nepušća se u politiku, već razpravlja što sve bi imala vlada učiniti za poboljšanje blagostanja naroda.

Zast. Šuklje predpostavlja, da su dva stoženra pitanja, koja valja kod proračuna u obzir uzeti: na jednoj strani potrebe i pokritje, na drugoj političko stanje. Kod prvoga djela razpravlja razne stavke polemizujuć proti nekim ljevičarom, i naglasujuć, da mora država nastojati kako da poveća izvore dohodaka kod puka.

Kod drugoga djela ističe svoje stanovište prama zastupnikom češkim i poljskim, s kojimi je on i njegovi drugovi uvjek pripravan raditi za dostignuntje narodnih prava. Poljaci se nemogu potužiti, da bi jih kad ucbili Slovenci podupirli; a za to mogu pravom očekivati, da će i oni Slovence u njihovih zahtjevih podupirati. Ti zahtjevi su primitivni, takovi, da njim jih nebi mogla nit smjela nijedna pravedna vlada niekati. Slovenski narod i zaslužuje po svojoj povjesti, da se obzir na njega uzimije. On se je stoljetja zajedno sa bratjom Hrvati borio proti Turkom za dinastiju i kršćanstvo; pak ako je radi toga zaostao. imala bi ga vlada Njegova Veličanstva tim više podupirati.

Do sad toga nečini pri svih temeljnih državnih zakonih, i pri svem obećivanju izvedenja ravnopravnosti.

Da to dokaže navadja govornik primjera iz odnošaja u sudstvu, u političkoj upravi i u školstvu. Glede sudstva veli, da mu netreba navadjati pojedinih primjera, kako se naredbe glede občenja sudova sa pukom neprovadjaju, jer je to pravilo, osobito pod sadanjim ministrom pravde. Za ilustraciju njegova postupka navadja najnovije imenovanje u Pazinu, gdje ima kotar 24.000 Hrvata, a kakve 2000 Talijana, i gdje je imenovan sudcem čovjek, koj hrvatski nezna, a mimoišlo se je doista mladjega prosioca, al sposobna i takova, koj pozna osim hrvatskoga takodjer talijanski i povrh toga slovenski i njemački.

Iz političke uprave spominje kako je škoda, da se izbor u zapadnih kotarih Istre nije razpravljao, al naglasuje kako poslie izbora nije zaštitjena niti osobna sloboda onih, koji nepušu u talijanski rog, imenito slavenskih svećenika.

Spominje za primjer položaj zem. prisjednika Spinčića poslie izbora i postupak Bojaca prema Stefanutti-u i Bottegaru, kao takodjer to, da je kot. upravitelj dao pod iztragu žandara s toga, jer su ovu dvojicu branili.

Iz školstva spominje protuzakonito i nenaravsko i protupedagogičko uredjenje škola u Koruškoj. Kod takova stanja se nemože šutiti, tu se mora govoriti. On i njegovi drugovi Slovenci glasovati će za proračun samo iz predpostave, da će vlada popraviti zlo.

Govor g. Šuklje-ta bio je živo odobravan na većini mjesta od Slovenaca od Hrvata, pa u mnogom takodjer od Čeha i od Poljaka. Mnogi mu čestitahu poslie govora.

Izvieśće

legitimacijskoga odbora o izboru jednog zastupnika za državni sabor u izvanjskih občinah sudbenih kotara Poreč, Motovun, Buje, Kopar, Piran, Buzet, Vodnjan, Pula i Rovinj u Istri.

(Konac).

Najprije govori izviešće o izboru fiducijara u Kopru, te zaključuje, da bijaše u izvanjskoj občini Kopar po zakonu izabrano 5 fiducijara, medju kojimi je i Koparski gradjanin Dr. Madonizza kao birač unešen u listu birača za izvanjsku občinu.

Zatim prelazi izviešće na izbor zastupnika u Vodnjanu. Spominje isključenje fiducijara Antuna Vitasovića i Antuna Siliana. Za prvoga kaže, de bijaše posve nezakonito izključen, dočim postoji dvojba o zakonitosti izključenja Siljana, jer se iz izbornih spisa nemože dokazati, da li je on bio izabran za fiducijara kao član tvrdke ili kao suposjednik gospodarstva. Izborna komisija, da nije ipak imala pravo izključit ga od glasovanja, jer on nije izgubio izborno pravo poito bijahu sastavljene izborne liste.

Nadalje govori isto izviešće o vrećem ntoku, tičućem se izbora sastupnika u Poreču. Navadja od izbora izključene fiducijare t. j. Štjepana Pastorčića, Kuseta Pavla, Antona Molića, Pavla Šimonovića, Mateja Kramera, Antuna Rajko, Josipa Skropetu, Antuna Pribetića i Antuna Radoša. Glede izbora Simonovića kaže, da se nezna, da li je pretekla doba, izmedju pretrpljene kazne i njegova unešenja u izbornu listu, od 5 godina; radi toga da je taj izbor dvojben. Svi ostali, da bijahu proti zakonito i proti jasnom slovu zakona od izbora izključeni.

Usljed toga glasovalo je u svemu 93+93=186 fiducijara; dodajmo k tomu 9 fiducijara nezakonito uništenih, te glasove Siliana i Simonovića — ako bi se dokazalo, da bijahu nezakonito uništeni, to bi iznašala absolutna većina 98, dotično 99 glasova.

Ove većine nije postigao nijedan od kandidata i tim je postao izbor neodlučen. Nu i postignuta jednakost glasova jest nevaljana, pošto bijahu nekoji protuzakonito od izbora izključeni a drugi dvojbeni uništeni. Ta jednakost glasova nije dakle mogla služiti za temelj dalojemu izbornomu činu, niti je mogla potvrditi sliedeći zatim uži izbor.

Legitimacijski odbor drži dakle, da je izbor Dra. Vergottini-a bez obzira na ono, što se je kasnije dogodilo, već u onom stupnju izbornog čina nevaljan i da ga treba uništiti. Ali ni to nebijaše dosta.

Izborni komesar u Poreču, oslanjajuć se na jednakost glasova, dao je provesti uži izbor. Prosvjedioći tvrde, da je izborni komesar odredio uži izbor u nakani, da pomogne talijanskoj stranci tim, da će hrvatski fiducijari poslie prvoga izbora, budući stanuju daleko, otići k svojim kućam, te da će talijanski kandidat tako zadobiti većinu; nadalje da se talijanska stranka nadala drojicu svojih fiducijara pritegnuti k užem izboru, koji bijahu za prvoga izbora ostali kod kuće; a pomoženo da bijaše talijanskoj stranci i tim, što je izbor u Poreču započe o opodne a onaj u Kopru i Vodnjanu u 9 sati u jutro, te su tako Talijani mogli na vrieme doznati za uspjeh izbora u Vodnjanu i u Kopru i po tom uspjehu ravnati se kod izključenja hrvatskih fiducijara.

Medju prvim i drugim izborom da su Talijani vrlo živahno občili medju sobom pomoćju brzojava; glavno izborno mjesto, da nije smjelo zatezati s prvim izborom već započeti kano i u drugih mjestih. Sve da je išlo za tim, da se pomogne do pobjede talijanskomu kandidatu, koji je imao vrlo malo nade do pobjede nakon obavljenog izbora fiducijara.

Ali sve to da nije pomoglo kod prvoga izbora zastupnika, te se htjelo pokušati sreću kod užega izbora. Kod ovoga izbora ostalo je razmjerje glasova u Kopru i Poreču nepromjenjeno. U Vodnjanu nasuprot izključiše je izborna komisija na novo dva hrvatska fiducijara t. j. Josipa Velikanju i Ivana Klibu, koji su istoga dana u jutro kod prvoga izbora glasovali za hrvatskoga kandidata. To izključenje da nije samo protuzakonito, već dapače upravo nasilno.

Izključenjem ove dvojice promjenila se prvašnja jednakost glasova tako, da je sada zadobio Dr. Vergottini jedan glas većine te proglašen izabranim i kao takav dobio izbornu vjerodajnicu.

Pošto bijaše dakle, kako je jur rečeno, već prvi izbor nevaljan i budući da se je i kod užega izbora nezakonito postupalo, predlaže legitimacijski odbor:

Visoka kuća neka zaključi, da je izbor Dra. Tomaža Vergottini-a za izvanjske občine sudbenih kotara Poreča, Motovuna, Bujah, Kopra, Pirana, Buzeta, Vodnjana, Pule i Rovinja u Istri nevaljan.

U BEČU, dne 1. junija 1891.

Czernin, predsjednik. — Dr. Ferjančić, izvjestitelj.

Svećenik i politika.

Pod tim naslovom čitamo u zagrebčkoj „Hrvatskoj“ liep i zanimiv članak od g. Julija Nemca, župnika i vrlo čestitoga rodoljuba, koj kano da je napisan za naše odnošaje. Nigdje se valjda toliko nenavljuje na svećenstvo koliko u Istri na naše narodno svećenstvo od strane talijanskih tobož liberalnih listova, te mislimo, da ćemo ugoditi našim čitateljem ako njim priobćimo glavnje misli vrlo vriednoga hrvatskoga svećenika, koji piše medju ostalim:

„Narodi, živući u mirnom susjedstvu, dišući spokojno, kretajući se slobodno, natjecat će se na plemenitom trkalištu kulturnoga razvoja, slavit će olympske svetkovine staroslavnih Grka. I bilo bi to pravo „kraljestvo božje na zemlji“, skladalo bi sa vječnimi idejami i zakoni Stvoritelja svieta. — Pa ako još ni danas, u devetnaestom vieku poslie Krista Spasa tome nije tako; ako još uvjek ratni bies gorućom zubljom svojom cvist kulture prži i zlatno joj klasje u pepeo izgara; ako još danas narodi njeki nastoje, da otrovnom pokvarenošću taštoće tielo drugoga na roda, kako bi ga u tlačenju i izrabljivanju držati mogli: krivo je tomu, što gospodaju svietom struje, koje su u očitoj oprieci sa vječnimi idejami, sa vječnim zakonom Stvoritelja svieta.

Pa kad je tome tako, zar nije dužnost svakoga, koji volju Stvoritelja vršiti hoće, da svimi silami pregne i pomogne, kako bi zagospodovale svietom one političke struje, koje su u skladu sa vječnim zakonom božjim, — struje, koje teže za tim, da svaki narod kao svoja i posebna ladjica čarno se talasajućim morem kulturnoga razvoja slobodna i nesmetana plovi.

Pa kad su upravo svećenici osobitim načinom pozvani, da budu glasnici volje božje, — da vjeći, u vremenu objavljeni zakon božji ljudem tumače: zar ne spada u krug njihovih dužnosti, da ljudem navještaju i onaj vječni i nepromjenljivi zakon božji, po kojemu Rog hoće, da se svaki narod u slobodi i samostalnosti svojoj razvija i napreduje, da pa se u slavljenju gospoda i u plemenitom kulturnom pregnuću samo sa ostalimi narodi natječe?! Zar nije svećenik već po svećeničkom zvanju svome dužan, da se načinom, koji stališu njegovom dolikuje, bori proti onim strujam političkim, koje su u oprieci sa prirodnim pravom naroda, u oprieci dakle sa zakonom naravnim, tim obrazom vječnoga zakona božjega?! — Zar nije to dužan činiti svećenik kano sluga božji a osobito, ako je član onoga naroda, koji je krvcu svoju lio „za krst častni i slobodu zlatnu“, ali je s vremenom po nesreći dospio u onakovo stanje, u kojem mogu se vredjati najsvetija vjerska čuvstva toga naroda?! — Ako je pak to svećeniku kao takovu upravo dužnost, tko i na kojem temelju da mu poreče pravo, da se kao član svoga naroda bori svomu stališu dolikujućim načinom za ujedinjenje, slobodu i samostalnost svoje domovine, za oživotvorenje tih prirodnih prava svoga naroda, koja prirodna prava jesu izliev vječne volje, vječnoga zakona božjega!

Ili će zar tko poreći, da je volja božja, da je vječni zakon božji, neka se sva uda razkidanoga kojega naroda u jedno opet tielo spoje, a to tielo da se — čuvajući prava drugih — u podpunoj slobodi kreće i razvija?

Tko bi to porekao, taj bi poricao, da su one plemenite težnje, koje su čovjeku prirodjene sa naravi njegovom dane, — da su te težnje odraz vječne volje, vječnoga zakona božjega; — tko bi to poricao, taj bi se čudno odnosio prama onoj sv. Pavla: „jer kad neznabožci, ne imajući zakona (t. j. pisanoga, kao židovi) sami od sebe čine ono što je po zakonu . . . dokazuju, da je ono napisano u srcih njihovih, što se čini po zakonu“.

Svećenik, koji se bori za prirodna prava svoga naroda, samo nasljeduje Matatiju, kojega obog oporbe proti kralju Antiochu samo sv. pismo uzvisuje; takav svećenik izvodi samo konsekvencije iz objave božje, iz nauka Isusova, kojeg nauka svjetlo razprćuje tmine svake ruke robstva.

Jest, ujedinjenje, sloboda, samostalnost pojedinih naroda, to je od Boga dano i prirodjeno pravo svakoga naroda, to jedino je u skladu sa vječnim zakonom božjim. A sve tomu protivno (u koliko nije možda posebna kazna božja) protivno je ujedno zakonu božjemu, ter ne ima prava na obstanak. — Ne ima prava na obstanak nikakav zakon ma bio sa milijonom svake ruke sankcija podkriepljen, ako ne ima zankcije božje, ako nije izliev zakona božjega, koji zakon, božji jasno se odrazuje u naravnom, u prirodjenom nam zakonu.

Pa dok je slobodno ili robsko stanje naroda posljedica političkih struja, koje gospoduju, to je svakoga svećenika ne samo sveto pravo, već i dužnost svetа, baviti se politikom, t. j. nastojati, da pomogne doći do gospodstva ili uzdržati u gospodstvu one političke struje, koje su u skladu sa prirodnim pravom naroda, koje prirodno pravo izvire iz vječnoga zakona božjega. Dužnost je to svakoga svećenika i tim veća, jer samo onda, kad će svietom zagospodovati ideje slobode, jednakosti i bratimstva naroda, samo onda će politička konstelacija svieta odgovarati volji božjoj, samo onda prestati će zai gravanje krvavoga kola, a sviet se uhvatiti u složno kolo napredka i prosjeće.

Dok je svećenik hrvatskoga naroda osvjedočen, de su ovi ideali zapisani na zastavi hrvatske stranke prava, to mu je ne samo pravo, već i dužnost svetа, da stupa i vojuje pod zastavom stranke prava. — Tko bi mu u tom prigovorio usudio se, griešio bi proti Bogu, koji nam po sv. Pavlu poručuje: „Quidquiquid non est ex fide, peccatum est“, t. j. grieši svaki, koji ne radi po osvjedočenju svome“.

Gospodarstvo na Puljšćini.

Poznato je, da se velika većina našega naroda bavi poljodjelstvom, u čempako sliedi žalibože etope svojih pradjedova, kojim je obradjivanje zemlje bio najmiliji posao. Gdjegod se susretnes hrvatskim seljakom, te zapodjeneš s njim razgovor, to češ odmah uviditi, da je poljodjelstvo ili u obće gospodarstvo jedini ili barem najveći izvor njegovomu zaslužku. U ajekojih je krajevih, hvaleć Bogu i nastojanju rodoljubnih duša, u zadnjih godina hrvatski kmet prilično napredovao u toj glavnoj grani družtvenog poslovanja, te je i sam došao do zaključka, da dobro uredjeno gospodarstvo hrani marljivu obitelj mnogo stalnije, nego li ikoji zanat il trgovina. U drugih pako krajevih u mjestoda napreduje, danomice propada. Tako je na Puljšćini. S toga ćemo po mogućnosti navesti glavne uzroke tomu propadanju.

Kao što svim našim novoljam tako su i ovoj krivi naši susjedi Talijani. Premda pišu njihove novine, da ovud neima Hrvata, ipak po duši možemo kazati, da osim u dvih ili trih selih, sva sela u Puljšćini jesu napućena čistom hrvatskom krvlju. Dakako, da od ovih njeki još spavaju u narodnom mrtvilu, drugi obožavajuć Judu Iškariota t. j. novac, pušu u neprijateljski rog i ljube koljena onoj gospodi, koja da mogu, utopila bi sve, što diše hrvatskim ili u obće slavjanskim duhom, u žlici vode. Nu treći, a ti danomice rastu, upoznaše čijeg su roda sinovi i junački brane svoja prava napose mili jezik. Do sada vladaju uvjek Talijani u ovih strana, dakle netreba ni kazati — da nemože biti dobra našemu seljaku nimalo. Da imadu ti naši neprijatelji barem malo ljubavi do iskrnjega svoga, bili bi pomagali našemu kmetu, da mu gospodarstvo napreduje, jer tko ravna kormilom, može mnogo. U mjesto da u vrieme bud občinskih, bud pokrajinskih, bud državnih izbora leto od vratih do vratih naših seljačkih koliba, nagavarajuć, prieteć i kupujuć ljude za jelo i novac, u mjesto da te prodance opiju te ih vinom pretvore u nerazumno blago i rugaju se: „gvarda ke injoranti kvešti ščavi“, koliko bi bolje bilo, da te novce, kojimi uništuju i dušu i tjelo tim nesretnikom upotriebe na korist gospodarstvenog stanja njihovog. Tad bi se mogao doista kazati, da imadu u sebi još njesto poštenja, te nebi bili dobili onoliepo ime „briganta“. Nu poznato je, da je tim političkim zločincem jedini cilj: propast hrvatskog kmeta i time uništenje njegove slobode i uzdržanje vlasti u svojih blatnih rukuh. To vjerovanje upisali si oni našom krvlju na svoju zastavu, te kao što nečisti traži za sebe griešnu dušu, tako oni danju i noću vrebaju na svoj plien i gledaju, da ga upropaste. Oh, ti slavna „avita kultura“! Kako si duboko pala, kad dopuščaš, da tvoji gojenci kupuju ljudsko meso i to jeftinije nego li životinjsko! Žalostno nu ipak istinito!

U mnogih se krajevih nastoji okolo napredka gospodarstva pomoćju gospodarstvenih zadruga. Nu ovud ne sjaje takova zvierda.

Sad predjimo na drugi uzrok propadanja gospodarstva u ovih stranah. Taj će se mnogim činiti nemogućim, nu čitatelji razboriti neka pravedno sude:

U gradu Puli je c. kr. brodogradnja ili „arsenal“. Tu izmed više hiljade radnika, imade seljakah iz svih sela okolice toga grada. Ovi si danomice zaslužuju svoj svagdanji kruh, a ujekoji borme si prištede koji novčić za veću potriebu. Taj „arsenal“ morao bi dakle biti velika blagodat našim seljakom. Nu tu idu radit mnogi, koji imadu posla i kod kuće, a tim njim je dakako baš na škodu. Eto dokaza: Mladić u okolici puljskoj, kad dovrši vojničku službu, odmah stupi u ženitbeni savez, a većputa si izabere djevojku, koja nije po ćudi njegovim roditeljem. Čeznivju, doprati ju svojim roditeljem, te iz početka ide zbilja sve po loju. Nu do mala eto ti smutnje. Svekva tuži se na nerjestu, a ova na svekvu. I tako i nemisleć na tužne posliedice uzmo nevjesta svoju skrinju, te s mužem odabere posebni stan. No budući nedobiju od starijih ni novaca, ni zemlje, niti stana, eto ti tog mladog čovjeka gdje stupi u arsenal. Da nije ovoga, nebi borme tako lahkoumno zapustio svoje roditelje. U ovo utočište polaže sva svoju nadu. Tako nečini samo jedan sin, nego često i svi. Što da

Dalje u prilogu.

učini sada sirota otac bez mladih sila?
Ovaj doista nastoji, da mu gospodarstvo nepropade, ali uzalud. Plaćaj ovčara, plaćaj volara, plaćaj sve — kamo ćeš zagaziti? U dugove. A dug je zao drug, veli naša poslovica. Tim načinom nemože se doći do vrednog gospodarstva. A tko je tomu kriv? Nezahvalnost i neposlušnost sinova. Priznati moramo na žalost, da su i sami roditelji čestoput krivci, što njim djeca neovrševaju četvrtu božju zapovjed. Nemilo će biti mnogomu otcu i mnogoj majci što kažemo eto pravu istinu. Ali što je pravo i Bogu je drago, veli druga poslovica.

(Konac sliedi).

Njemu.

Božice Slobodo, ti ponosu svieta,
Čuj današnju Starca zahvalnicu, čuj!
Vruću, ali tihu kô matice zuj
Kad iz ula skromnog na polje izlieta.

Nju j' on valjda gledô, ružu gdje oblièe
I zujem zaklinje rumeni taj cviet,
Nek joj soka mednog udieli za žiće,
Bez koga bi roj joj jadan morô mriet;

Gdje ju cviet iz čaške sokom poji rujne,
A matica, zujem harnu odav ćut,
U košnicu prhne i svom roju zujne:
„U carstvo vas ruže, koj vas nije trut“,

Pa se i on tako, oj Slobôdo zlatna,
Molio ti tiho sav svog žića viek:
„Ranjena mi j' mati; tvoga daj mi platna
I naredi, kakav na nj da mećem liek!?“

„Požrtvovnost čista i zataja sebe,
Ljubav djece žarka blaži majke kin“.
Ah s tih rieči trojih srce ga zazebe:
Majke mu tek riedki takav bio sin!

Ali sav proniknut odlučnim ti slovom,
Pregnu njim spram majke ganut braće ćut;
Vaj al mnogog nadje okužena trovom,
Mnogo srce bieše bezćutni već trut.

I već mnio, eto umire mi mati,
A braći je za nju otupio duh,
I već mnio, srce sad će nà joj stati,
A braća se takmo o ruho i krub.

Al njegova molba k tebi triestkratna
Nije sjeme, palô med trnje i glog;
On ti danas šapće: „oj Slobodo zlatna,
Slavljena bud' moć tvog slova silenog!

„Eto, danas zanie mnogog nauk tvoj,
A majci mi srce zakucalo življe;
Jedan njen oporav 'z bliza blagoslivje,
Drugi iz daleka šilje pozdrav njoj.

„A svi skupa istom zavjerom se kunu,
Ista jim je misô. Isti srca plam:
Svi će put joj krčit u tvoj sveti hram,
Gdje ćeš joj na glavu ti položit krunu“.

U Grnem dne 13. Lipnja 1891.

Anton Terezin.

Franina i Jurina

Fr. Ča da su mu muzikali?
Jur. Kemu, kada, kadi?
Fr. Tomažiću va Poreče kada j' brez pašaporte iz Beča prišal.
Jur. Ala brate ni bilo kanta ni muziki lego mu je samo na vapore „babin“ Marko mućeć ruku stisnul.
Fr. Su se tako razumeli kako i gluhonemi.
Jur. Ča neće, ter je obedvem srce pucalo.
Jur. Od veselja?
Fr. Veselja, veselja!

Vilo moja.....

Vilo moja, posestrimo,
Liru meni daj.
Pa na moje mlado čelo
Tisni poljubljaj!

Tvojom lirom mila glasa
I uz cielov tvoj,
Ja ću pjesmom novim Svibnjem
Budit narod moj.

Pjevati ću gora lista
Mlad se budi cviet,
A u mojoj sniva Istri
Moj hrvatski sviet.

Slobodna se ptica krili
Ganjen u tu dob.
A moj narod ljuto strada
Moj je narod rob!

Ne vjeruje soko orlu,
Veće sokolu,
A moj narod od svog bježi
Leti tudjinu.

A tudjin se Istri smije
Gospodari njoj,
Pa zar nema tome lieka
Spasa i rani toj?

Ne, moj rode, svoga ljubi
Svome vjeruj ti,
Pa će minut crne boli
Dani neveljni!

Soko budi, slogu goji,
Kaži, da si div,
Pa ćeš novom dobom stati
Opet spašen živ!

R. Katalinić-Jeretov.

Različite viesti.

Diploma počastnoga člana. Prošle nedelje izručilo je predsjedničtvo „Slovanske čitalnice“ u Trstu diplomu počastnoga člana ovdašnjemu trgovcu i rodoljubu i bivšemu mnogoljetnomu predsjedniku naše čitaonice gospodinu Mati Poliću, kojega je zadnja glavna skupština jednoglasno počastnim članom izabrala. Diplomu izradio je vrlo krasno kaligrafički gosp. Vjekoslav Kalister. Čestitamo iskreno prevriednomu prijatelju na krasnom odlikovanju.

Iz Omišlja pišu nam 15. t. m. Ovdašnju rodoljubnu obitelj Fabianić zadesila je dne 11. t. m. grdna nesreća. Preminula je naime toga dana glava obitelji, čestiti starina Pavao Fabianić otac našega dičnoga dra. Nikole, občinskoga liečnika u Krku.

Prigodom sprovoda izkazali su Omišljani mnogobrojnim prisustvovanjem, da su u velike štovali vriednoga pokojnika i da iskreno ljube njegova i našega ljubimca dra. Nikolu, kojemu uz preostalu obitelj izrazujemo i ovim putem našu srdačnu sućut. (Pridružujemo se tomu iskreno i mi. Op. ured.)

Veselje u Izraelu! U zadnjoj sjednici zastupstva grada Trsta javio je načelnik gg. zastupnikom, da je pristao preč. biskupijski ordinarijat na molbe pučanstva, da se slovensko pjevanje i slovenske propoviedi u stolnoj crkvi sv. Justa posve dokinu. Toj radostnoj viesti pljeskalo je židovsko gradjanstvo na galeriji gradjanske viećnice, kao da se je narodio Mesija. Tu viest donieli su svi liberalni listovi poprativ ju uznositim tumačenjem. Slavensko pučanstvo grada Trsta pita se snebiveno kako je moglo do toga doći, da se je preč. ordinarijat sklonuo na to, da iztjera slovenski jezik iz stolne crkve, gdje je uživao kroz stoletja — ako i skromno — ipak dostojno mjesto. Preč. ordinarijat izjavlja, da se na to sklonuo jedino radi mira ili kako je načelnik zastupstva javio: „pro bono pacis“. Čudna li doista razloga! Židovsko-liberalna štampa bunila je već odavna gradjanstvo proti slovenskomu jeziku u tršćanskih crkvah. Zatim poveo se i tršćanski magistrat, u kojem vladaju krivonosi židovi, koji se nebi smjeli pačat u poslove naše crkve kano ni mi u njihove sinagoge. Pa ipak je preč. ordinarijat popustio liberalnoj štampi i židovskim otcem na slavnom magistratu. Kamo ćemo tim putem? Tko nam jamči, da neće ta štampa i ti oci sutra zahtjevati, da se dokinu slovenske propoviedi u crkvah sv. Antona novoga, staroga, sv. Jakova itd.? Hoće li se i tuj dokinuti slovenski jezik radi tobožnjega mira? Zar se mora paziti jedino na to, da se uznemiri one, koji su nekatolici, koji nezalaze nikada u naše crkve a da se uznemiri naše gradjanstvo bez kojega bi bile često prazne nekoje ovdašnje crkve? U istinu žalimo duboko što se je odvažio preč. ordinarijat na taj pogibeljni korak, žalimo to tim više, što se je dogodilo pod župnikovanjem našega čovjeka, dočim se nije podufalo šta takve učiniti za župnikovanja Talijana, — kao što to lieposmo jučerašnja „Edinost“ u uvodnom članku, u kojem će naći oni, na koje spada dosta predmeta ne razmišljanje.

U ostalom držimo, da će naše gradjanstvo potražiti lieka na pozvanom za to mjestu proti dokiuntju njegove vjerske i narodne svetinje.

Iz Rukavca — občine Kastav — pišu nam 12. t. m. da je toga dana preminuo providjen sv. Otajstvi čestiti starina Jure Grgurina, otac velevriednoga rodoljuba i trgovca g. Ivana Grgurine, nakon duge bolesti u lieposi starosti od 80 godina. Pokojnik bijaše vrlo poznata osoba u onoj občini a koliko su ga cienili njegovi sugradjani, vidjelo se najbolje prigodom njegova pogreba.

Njegov sin Ivan nasliedio je vrline svoga otca i k tomu bije u njegovih prsih vruće hrvatske srce, uviek pripravno, da vrši svoje rodoljubne dužnosti.

Razcvrijenoj obitelji naše iskreno sućutje!

Sjajan dočck ex-zastupnika g. Tomaža Vergottini-a u Poreču. Očevidac javlja nam od tamo kako je prošle sedmice kući došao g. Tomaža — koji se je svojevoljno odrekao zastup ičke časti — kako to triumfalno „baba“ tvrdi. Gospodina zastupnika (!) nije dočakala na pristaništu niti živa duša. Porečki mul, na kojem je inače živahno, bijaše posve praran. Gospodin zastupnik koracao je ponikunte glave kao da ide sa pogreba a slučaj je hotio, da je za njim stupala jedna jedina osoba, i to služkinja jednoga hrvatskoga svećenika iz Motovunšćine.

I tako je gospodin zastupnik opet jednom izkusio kako je nezahvalan ovaj čemerni sviet i kako je na njemu jedino promnjena stalna.

Gosp. zastupniku naše duboko sućutje!

Iz Graca pišu nam 14. t. m. Svečanost hrvatskoga akademičkoga družtva na ovdašnjem sveučilistu, priredjena dne 13. t. m. na čast svomu prvomu počastnomu članu, velevć. g. dru. A. Starčeviću, izpala je vrlo sjajno.

Prostrana dvorana u „Annen-Säle“ bila je puna občinstva jednoga i druga spola. Medju otmenijim občinstvom izticale se osobito hrvatske i slovenske krasotice. Sveučilištni gradjani u crnom odielu s trobojnicom preko prsiju i pod ličkom crvenkapom pružali su mnogobrojnim posjetiteljem svečanosti vrlo ugodno uživanje.

Točno u 8½ sati otvori predsjednik slušatelj medicine g. Cetolo zabavu pozdravnim govorom, u kojem iztaknu značaj i zasluge dičnoga svečara, te zahvali na koncu prisutnim što su se pozivu hrvatske akademičke mladeži u toli liepom broju odazvali. Svih devet točaka programa bilo je majstorski izvedeno a svaka napose burnim pljeskom i odobravanjem popraćena. Osobito se iztaknuo drd. medicine g. Kuharu romanci „Vilhelmy-a,“ koju je toli vješto odgudio da zaslužuje naslov mladog umjetnika. Neopisivo oduševljenje izazva tamburaški abor kad je završio svoj „Potpouri“ sa uviek krasnom „Još Hrvatska ni propala“. Burnom pljesku i „živio“ klikom nije bilo konca ni kraja.

Jednom rieči, proslava izpala je sjajno.

U 1 sat poslije pol noći razašli se posjetnici poniev sobom ugodan dojam i uvjerenje, da su misli i nazori svečara najspasonosniji po Hrvatsku. Tečajem zabave stiglo nam više brzojava, a medju timi i onaj našega zastupnika gospodina Spinčića. —a—

K uništenju izbora za izvanjske občine zapadne Istre. Iz raznih občina Istre zapose iz političkih kutara Pule i Poreča javljaju nam prijatelji, da je pučanstvo pozdravilo najživlјim oduševljenjem viest o uništenju izbora gosp. dra. Tomaža Vergottini-a. Po vrhuncih i briežuljcih plamsali su kriesovi kano na Ivandan ili na Petrova večer u znak radosti, što je pobjedio zakon i što je narodu pružena bar diplomatična zadovoljština. Kod kriesova veselo je narod popjevao i klicao dajuć tako izraza svomu zadovoljstvu što bijaše nasilno i protuzakonito djelo istarsko talijanske gospode i njihovih zaštitnika jednim mahom uništeno.

Oduševljen narod zaprisiže je, da će stupiti k naknadnim izborom složno i neustrašivo, da pokaže opet svietu, da pojmi veličinu svog najvećeg državljanskog prava i da si izvojuje ponovnu pobjedu nad varalicami i nasilnici. Neka se porečka „baba“ grozi koliko njoj drago, ali neka ujedno znade, da je pobjeda naša bude li se postupalo kod izbora po zakonu i budu li odstranjeni oni, koji su kod prvoga izbora zakon i pravicu pod noge bacili.

Do vidova dakle kod novih izbora, koji nek su nam dobro došli!

Razbojnička navala u Poreču. Od tamo piše nam prijatelj dne 16. t. m. Biti će tomu desetak dana, da je došao u naše prosvietljeno (!?) mjesto kmet iz Kanfanaršćine, da opravi ovdje neki svoj posao.

Dva ovdašnja fakina videći toga sitomaka približiše mu se, te ga počeše izpitivati, što je, odkuda je i što ovdje traži. Nemisleć na zlo izpripoviedi njim sve. Tada počeli ga sladko nagovarati, da ide s njima, te da će mu nešto liepoga i zanimivoga pokazati. Nakon poduljeg nagovaranja odluči se kmet da ide s njima. Odredošega k moru iza biskupske palače te tuj navališe iznenada na njega i htjedoše ga baciti u more. Hrvajuć se sa razbojnici izmaknu njim iz ruku, te izvuče iz žepa nož, da se proti napadačem obrani. Na viku njegovu i one dvojice razbojnika dotrčalo ljudstvo a za ovim i mjestna policija. Jadnik izpripovjedi što se je dogodilo, kako su ga zaveli, na nj navalili hoteći ga baciti u more i kako se je u skrajnoj stisci nožem branio. Ali jadniku njegovo istinito pripoviedanje ništa nepomože, jer ga na djavolsku osvudu napadača policija uhvati i zatvori za 24 sati.

Tako naš dopisnik a tomu dostavljamo ono što smo već često puta u ovom listu spomenuli, da je za naše ljude slavni Poreč pravo razbojničko mjesto. Šta su već svega morali pretrpiti u tom nesretnom gujezdu naši ljudi svećeničkoga i svietskoga stališa! Na sve naše pritužbe nitko se nemiče, nitko nemari, da se onomu podivljanomu gradjanstvu na rep stane. Čudni su to i žalostni odnošaji, osobito kad se znade, da je tamo sjelo političke oblasti, kojoj su bez dvojbe sve naše tužaljke i svi ti izgredi poznati.

Pišuć ovu jadikovku sjetismo se kako su prošle godine porečki ribari našli mrtvoga kmeta u moru izpod tamošnjega groblja. O tomu se je u Poreču mnogo govorilo, ali ništa o načinu smrti toga sirote doznalo. Zagriženi porečki gradjani govorili su tada: „Un Croato di meno“ i tim je svršilo sve.

Tko zna nije li se kanilo i sada pogubiti onoga kmeta iz Kanfanaršćine, pak da može fukara opet kazati: „Un Croato di meno!?“

Iznašajuć taj grozni čin na vidjelo opominjemo naše ljude, da se čuvaju Poreča kao žive vatre, a kad njim je tamo ići, da neidu pojedince, jer bi mogli ludo zaglaviti.

Za spomenik pok. Ernestu Jelušiću darovao je nadalje g. Albert Brozović, nadučitelj u Vrbniku for. 5.

Istra na jubilarnoj izložbi u Zagrebu. U svoje smo vrieme potakli naše prijatelje u pokrajini, da bi bar štogod izložili na budućoj jubilarnoj izložbi u Zagrebu, koja se otvara polovicom agusta t. g. da tako pokažemo i tim načinom brataki vez, koji nas spaja sa bratjom u kraljevini. Koliko doznasmo do danas, odlučili se pojedinci, da će koješa u Zagrebu izložiti. Naša omladina, nalazeća se na naucih u Zadru, pozivajuć se na odziv čitave Dalmacije, koja će imati svoj paviljon u Zagrebu, uuka nas, da pozovemo i Hrvate Istre i kvarnerskih otoka, da podignu i oni posebni paviljom za gospodarske proizvode iz naše pokrajine. Misao je krasna ali bojimo se, da je u naših današnjih okolnostih težko izvediva. Medjutim molimo opetovno naše prijatelje i rodoljube širom Istre, da ix svakoga kraja bar štogod izlože, pa makar i neimali svoga paviljona, izloženi odbor dati će bez dvojbe istarskim proizvodom dostojno mjesto. Pozivljemo naše prvake u Istri, da se posavjetuju o namisli naše vriedne omladine, pak da stvore brzo zaključak što da se učini, da bude i naša pokrajina bar ponešto na izložbi zastupana.

Kad smo već kod toga pitanja donašamo iz „Katoličke Dalmacije“ sliedeću viest, koju svim i svakomu na promišljanje toplo preporučamo.

„Nije nam poznato, da bi naša braća Hrvati iz Istre priredjivali posebau odsjek za svoje predmete na izložbi u Zagrebu. Neima dvojbe, da će i Istra bit zastupana, ali vriedno bi i pohvalno bilo kad bi se i njezino ime kakogod izticalo, da se tim vanjskim biljegom dokaže, kako su svi hrvatski krajevi u izložbi učestvovali te kako je izložba u pravom i podpunom smislu rieči izložba hrvatska. Znamo, da je, što se Istre tiče, mučno, pače skoro nemoguće stvorit poseban paviljon, jer je Istra u talijanaškim rukama, a ovi nijesu skloni podupriet nikakvo pa ni tvarne interese svojih pokrajinara, ali možda bi se, i ako čedno, moglo naći mjesta barem istarskomu odsjeku uz sveobću pripomoć. Rodoljubom na dušu“.

Iz Kopra pišu nam 15. t. m. Tko je čitao zadnjih mjeseca dičnu „Našu Slogu“ mora se doista čudom začuditi radi onoga, što počinjaju naši susjedi Talijani tolika nedjela i zločine na prvacih našega naroda širom Istre. U istinu mora se zabrinuti

svako pošteno stvorenje, kad vidi il čuje što se sve događja u našoj tužnoj Istri. Pak da bi nas tko zlostavljao, nego li naš susjed, koji trdi neprestance, da je na višjem stupnju naobrazbe, da je učen, mudar i pametan, a kad tamo postupa s nami kano da smo niema životinja.

Talijanaška gujezda u Istri postala su upravo glasovita radi divljačkih napadaja na naše muževe, rodoljube il prvake. — Žalostno 'al istinito! Naše mjestance kano da zavidja tu slavu Bujam, Oprtlju, Poreču itd. pak se kani i u divljaštvu povesti za njimi. I ovdje mrze nespašenci svakega, koji nije zatajio svoju krv i svoj jezik. Mi Slaveni, bilo svećenici, učitelji, činovnici il djaci nesmijemo na ulici javno i glasno razgovarati a da nas kakva ništarija posmjehom ili kakvom pogrdnom opazkom ne počasti. I ovdje se čuje često onih pogrdnih naziva, što ste ih toliko i toliko puta u velecienjenci „Slogi" priobćili.

Sreća i Bog, da smo mi razboriti i mirni ljudi, pak da se neosvrćemo na domaću prostačinu, te nastojimo izbjeći svakomu sukobu sa istom. Ali promislite što bi se moglo dogoditi, da jednomu ili drugomu izmedju nas napadnutih krv uzavrije, pak da vrati napadaču šilo za ognjilo? Mi se nadamo, da do toga neće doći, jer ćemo i unapried izbjegavati svaki sukob sa osobami, koje nas danomice izazivlju i koje reć bi idu za tim, da se porodi nered i smutnja. Medjutim i strpljivost imade i kod najrazboritijeg čovjeka svoje granice, pak bi to morali znati i dotični izazivači. Nu neima nade, da bi se oni mogli opametiti mirnim i liepim načinom, već će i nadalje tražiti zgodu, da nas izgrde ili izazovu. Da nedodje do sukoba upozorujemo na vrieme naše oblasti, da bolje pripaze na kojekakve klateže i nemirnjake, jer dodje li do sukoba, pasti će na njih najveći dio odgovornosti. Ako se želi uzdržati mir i red u mjestu tad valja nemirnjake ukrotiti, a što se kani učiniti jesenas, bolje je izvršiti večeras. Tako savjetuje često izazvani

Draško.

Iz Buzeta nam pišu 15. t. m. U zadnjoj skupštini „Hrvatske čitaonice" u Buzetu bilo je medju ostalim zaključeno, da će odbor priredjivati u stanovito vrieme izlete, na koje će biti pozvani svi članovi naše miljenice. Svrha tim izletom bila bi na prvom redu ta, da se članovi medjusobno pozabave i povesele, da se narod osobito u gospodarstvenih pitanjih pouči. Uglavilo se napokon, da će se prvi izlet prirediti na Vrh, i to dne 31. maja. — Bilo je baš u nedjelju. Dan bijaše prekrasan, čemu smo se svi od srdca radovali. Okolo 3. sata poslie podne toga dana sabrao se na Vrhu liep broj izletnika. Medju ostalimi vidjesmo tuj gg. dra. Trinajstića, načelnika Frana Flega, M. Brajšu i dr. Čim stigosmo na Vrh, pridružio nam se veleč. gosp. I. Vranić, župnik iz Vrha. Izletnici, budući sustali s duga puta, odmorište se malko, a zatim obidjoše selo te podjoše, da se naužiju divna vidika, štono se putnikovu oku na sve strane pruža. Golo i kršno gore, šumom zarasli i pitomi brežuljci, poljane, livade, lugovi, pa sve to zaodjenuto bujnim zelenilom, usried kojega provirnje ovdje, ondje po koje ubavo seoce, crkva, ili osamljena kuća — sve se to poredalo u divnom skladu pred začaranim našim očima. Srdce nam se topilo od miline, gledajuć sve te prirodne krasote, kojimi je majka narav uresila našu milu Istru. Našeg živog zanosa neuzmogne pomutiti niti pogled na nekoja „glasovita" gujezda kao na Sovinjak, Oprtalj i dr., jer takva mjesta nisu nit našega prezira dostojna. Prepuni unutarnjeg zadovoljstva, smjestismo se iza toga na zelenoj tratini, da se malko okriepimo. Dok se dobri ljudi trsiše, da nam hranu što prije pripravu, zapjevasmo nekoliko pjesama. Napokon nadošlo vrieme, da posjednemo za stolove. Nebi dugo a mi okrepljeni hranom i crnom kapljicom zaorismo pjesmom. Na to je g. dr. Trinajstić krasnim govorom pozdravio članove. Medjutim bilo se sakupilo mnogo domaćih ljudi tik uz tratinu. I pozdravište nas sa gromkim „živio", čemu smo se i mi srdačno odazvali. Govorio je zatim naš g. načelnik, pozdraviv čestite Vrhovce. Gosp. župnik Vranić zahvalio se je u ime svoje i svojih župljana g. predgovorniku i družini na posjetu. Bilo je i drugih zdravica i zanosnih govora pračenih rodoljubnimi pjesmami, koje milozvučno odjekivahu na daleko i široko. — Prije nego li se razstasmo sa čestitimi domaći, progovori njim g. dr. Trinajstić o „peronospori", o njenoj naravi, o prouzročujućih štetah na lozi, pa napokon o sredstvih, kojimi bi se tu nesreću uništiti mogło. Zadužio bi nas g. doktor, kad bi svoje predavanje priobćio u „N. Slogi". Lasne godine sliedila je za novo zabava uz pjesmu i šalu. Napokon se digosmo sa stolova i podjosmo pred stan g. župnika, i tuj mu narod izkaza pjesmom i burnim „živio" onu čast, koju kao vrli rodoljub zasluživa. Bila je blizu 10. ura kad se vesela srdca zaputismo kući. — Budi ovdje izrečena hvala svim čestitim Vrhovcem, koji nas toli liepo dočekaše i odpratiše. Zahvaljujemo osim toga i g. dru. Trinajstiću, koji se je kao predsjednik odbora trsio, da ovaj prvi izlet što ljepše izpadne.

Svečanost u proslavu tristogodišnjice blaž. smrti sv. Alojzija, zaštitnika kršćanske mladeži. Katolička mladež po cielom svietu ove će godine osobito svečano slaviti svojega zaštitnika sv. Alojzija. U to ime odredio je sv. otac Lav XIII., da se obavljaju posebne pobožnosti, da mladež od svih naroda hodočasti u Rim na grob svečev, i da upiše svoje ime u album, koji će kardinal-vikar na 21 o. m. postaviti na grob Alojzijev. U album, koji će se poslati iz Austro-ugarske monarhije, na prvom je mjestu upisana nadvojvotkinja Elizabeta, kćerka pokojnoga prestolja-nasliednika nadvojvode Rudolfa i nadvojvotkinje Stefanije. Mjeseca septembra doći će u Rim katolička mladež od svih naroda, da se pomoli na grobu svečevu i da se pokloni Kristovom namjestniku na zemlji Lavu XIII.

Tristogodišnjica blažene smrti sv. Alojzija slavi se dojduće nedelje po cielom katoličanskom svietu osobitim načinom. Da ta svečanost bude što koristnija preporučamo veleč. svećenstvu i svim prijateljem mladeži sliedeće prigodne knjižice:

1. **Sveti Alojzij Gonzaga.** Životopis, šestnedeljna pobožnost i molitve. Preveo Ign. Horat duhovnik u Požegi, strana 64 i liepa slika svetčeva. Ciena 10 novč. Dobiva se kod prevodioca, nakladnika.

2. **Šest nedelja na čast sv. Alojzija** priredio hrv. mladeži jedan sućenik dr. J. Fino izdanje sa vezom u platnu i zlatorezom stoji 20 novč. Dobiva se u sjemeništu u Travniku.

Primismo sa zahvalnošću novu knjigu što ju je obielodanila Dionička tiskara u Zagrebu i nosi naslov: „Nadpisi sredovječni i novovjeki na crkvah, javnih, i privatnih zgradah i. t. d. u Hrvatskoj i Slavoniji".

Ovom publikacijom osigurani su svi ovi nadpisi od ljudske ruke i vremena zuba. Da su ti nadpisi vrlo važan izvor za poviest crkvenu, političku i kulturnu našega naroda, o tom nitko ni dvoji, a osvjedoči se još više kad uzme knjigu u ruke i stane ju čitat te se narajda onomu blagu što je u njoj sabrano. Knjiga zaprema malo ne 400 strana. Zapada f. 2·50.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

B. Uzgoj lana.

(Dalje.)

b) **Uzgajanje lana za sjeme.**

Gojenje lana za sjeme izcrpljuje posve zemlju. Osim toga je likovina od lana gojena za sjeme tvrda, gruba, težka za obradbu, jer se rado pretrgava, i nema onog krasnog sjaja i mekoće, kao što ga ima likovina gusto zasijana i rano izčupanog lana. Medjutim to gojenje za sjeme potrebno je seljaku gospodaru samo onda, kad želi poslužiti se sam svojim sjemenom. Lan se najviše izradja radi toga, što ne daju, da mu sjeme dobro dozrije, i što on, pregusto posijan, odvišo hrli u vis, čega radi razvije se slab plod.

Zato tko hoće da ima svog sjemena, mora jedan dio lana posijati riedko, i pustiti ga dobro dozrieti, i dovoljno osušiti, pak se sjeme posije izvrše — izlupa.

Riedko posijani lan postaje tvrdji, više žilav, i radja više glavičica, u kojih je rodnije sjeme; a kad on dozrije tako, da su mu glavičice mrke, biti će sigurno od svakog pokvarenja. Od takovih stabalca biti će također viekna, ali je ono samo za prostije stvari, jer je vrlo tvrdo, crno i težko za obradjivanje.

5. Obdjelavanje zemljišta pod lan.

Zemlju za lan treba u jeseni dobro i duboko preorati, da smrzavica i najveće grudje sdrobi. Zatim na proljeće valja zemlju za lan opredieljenu 1 ili 2 put preorati, ako vrieme dopusti, i to plitko s rasloga, da zimska vlaga odveć ne izhlapi. Zato neki gospodari i ne oru opet u proljeću, već samo podrljaju željeznom branom (zubalkom) preorano jur u jeseni zemljište. Također i valj djeluje na to, da vlagu zemlja uzdrži i da biljke jednako niču i rastu.

Onaj pak seljak gospodar, koji na malo sije lan, takovu je najbolje uzkopati zemlju u jesen duboko mašlinom, dobro ju razbijajući i obraćajući mekotu doli a zdravicu gori. Zatim na proleće mora se još i fino prekopati, gredice treba liepo prirediti i pozubljati, pa će ovako lan jednako rasti.

Spomenuh, da naši seljaci gospodari malo drže do pozdera od lana i konoplja, pošto ga jednostavno bace za plot, dok bi ga mogli upotrebiti ko gnojivo za lan i konoplje. A sad čujmo, kako ga upotrebljavaju razboriti vočari. Oni naime ne trpe oko nijedne voćke na 95 cm. do 1 m. 26 cm. (3 do 4 stope) daleko nikakve trave, i to zato, da može kišnica lašnje prodirati do korenja, da može vjetar promahivati zemlju, a sunce ju grijati, te onda voće brže dozrieva. Sve ovo možeš bez velika truda postići lanenim pozderom. Nasiplji toga pozdera sve naokolo voćke, pod njim neće nikakva trava rasti, a voda može opet u zemlju prodirati, pa zrak do nje dopirati, a pozder sam će se na suncu svrućiti i onda zemlju grijati. Napokon ima u pozderu i gnojnih stvarih, koje će voda izpirati i korenju podavati.

Dakle s pozderom pod lan i konoplje ili u voćnjak! (Slieditи će).

Književnost.

Sinda, pjesan iz hrvatske prošlosti, spjevao Božidar Kukuljević-Sakcinski. — Zagreb, dionička tiskara 1891. Pjesnik posvećuje „Sindu" uspomeni premiloga otca svoga Ivana Kukuljevića-Sakcinskoga.

* * *

Život sv. Alojzija. Izišla je vrlo liepa knjiga „Život sv. Alojzija Gonzage", uzora i zaštitnika kršćanske mladeži, talijanski napisao V. Cepari, Isusovac. Za proslavu tristogodišnjice blažene smrti Alojzijeve preveo i popunio dr. Josip Lang, duhovnik milosrdnica. Odobrila duhovna oblast u Zagrebu. Tisak i naklada Scholza i Kralja (A. Scholz). Knjiga ta ima XVI. i 416 strana ukrašena je sa 7 slika, a stoji broširana 15 nvč., tvrdo ciela vezana u platno 25 novč. Na koncu knjige dodane su molitve i litanije na čast sv. Alojziju, obnova zavjeta i tri pjesme o sv. Alojziju, od kojih su dvie uglasbene. S radošću javljamo, da je prva naklada od 11.000 već raspačana. Druga naklada imala je izaći prvih dana mjeseca lipnja. Veleuč. gospodin dr. Lang izriče u predgovoru, upravljenom na mladež, osobitu zahvalu onomu plemenitomu mužu, koji mu je svojim obilatim darom pritekao u pomoć, te se može knjižica ova podati uz toli neznatnu cienu, pa tako i siromašnijoj mladeži u ruke doći. Kako bi ovaj „Život sv. Alojzija" bio vrlo sgodan, da se dade mladeži kao nagrada, to bi bilo željeti i Bog bi dao, da bi taj plemeniti muž, makar i u malom, dobio vrlo mnogo velikodušnih nasljednika. Knjigu će tu čitati s korišču ne samo mladež, nego i odrasli, kojim ju također najtoplije preporučamo.

* * *

Hrvatsko primorje od D. Hirca. Tisak i naklada knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch.) Ovoga krasnoga djela, što ga je pokrenula neumorna knjižara, leži pred nami eto već i četvrti svezak, u kojem je ovaj sadržaj: Bakar, Prošlost Bakra. Put po moru. Sajam u Primorju. Veliki Tuhović. Smokvenica. U samoći. I ova svezka ukrašena je sa desetak dobrih slika, koje vrlo liepo nadopunjuju velikim marom i pomnjom izradjeno djelo. U našoj književnosti ne ima još ovako potanko opisanoga nijednog kraja, zato ovom sgodom opetovano upozorujemo naše občinstvo na ovo liepo ilustrovano djelo.

Hromidjavac, napisao Le Sage, a franceskoga preveo Milan Gruber, bogato ilustrovano izdanje sa 55 slika. Ova knjiga je osobito prikladna kao nagradna knjiga za školsku mladež. Ciena njoj je ukoričana 80 nvč. Dobiva se kod g. H. Lustera u Senju.

* * *

Miroslav i Bogoljuba. Pestalozzijevu pučku pripovijest „Lenhard und Gertrud", I. dio za naš narod priredio Konstantin Milan Harambašić. Izdao hrv. pedagog. književni zbor (Knjižnica za učitelje knjiga XXIII). Ciena broširanoj 90 nvč. vezanoj for. 1. U Zagrebu 1891.

* * *

Prirodno liečenje ili savjetnik i učitelj kako češ si u svih bolestih sam pomoći vodom, zrakom, dietom i kretnjom. Sastavio nakon praktične porabe gotovo od šestdeset godina **August Vilim Künig**, bivši propovjednik u Hohenbrucku kod Oranienbrucka. Zagreb, naklada kr. sveuč. knjižare Franje Župana (B. F. Auer). Ciena broširanoj 60 nvč., tvrdo vezanoj 90 novčićev.

Listnica uprave.

Uplatili su nadalje od 16. febrara do 6 marča 1891. sliedeća gg. B. I. Trsteno for. 2. Š M. Pazin for. 5. K. O. Ž. Cres for 2. K. F. Rukavac for. 2. M. G Lešće for. 2·50. B. A. Pazin for. 15·50. R. J. Sišan for. 5. V. I. Zadar for. 1. M. F. Vranja for. 5. J. R. Berseč f. 5. Čit. Frančići for. 2·50. M. L. Bribir for. 2. C. M. Bakar for. 3. K. A. Trst for 10. K ak. vieće Volosko (oglasi) for. 2. M. D. Krk for. 5. K. M Frančići for. 5. P. I. Vič-nada for. 2. R. A. Vižinada for. 2. P. Š. Vižinada for. 4. K. V. Meja for 2. M. J. Baja for. 1. S. L. Salvore for. 2·50. S. J. Pazin for. 1. M. A. Plase f. 2. K. J. Kozljak for. 7. T. I. Ustrine for. 2. T D. Hvar for. 2. T J. Hvar f. 2. G. S. Boljun for. 2. P. V. Sv. Lovreč Paz. for. 1. Čit. Buzet for. 2·50. D. J. Završje for. 1. Š. A. Lanišće for. 5 M. A. Lanišće for. 5. S. dr F. Beč for. 1.25. M. J. Rieka for. 3·10. C. P. Delnice nvč. 50. I. J. Križevci f. 5 B. C. Zagreb for. 5. (Sliedi)

Sl. občinsko glavarstvo Punat. Izvolite nam poslati for. 8 za oglas natječaja priobćen mjeseca decembra 1889.

Sl. obć. glavarstvo Dobrinj, isto za natječaj priobćen mjeseca julija 1890 for. 6. Ovako ćemo javno pozvati i ostale naše dužnike, koji ostadoše gluhi na sve naše molbe in opomene.

Lutrijski brojevi

Dne 13. junija.

Trst	38	56	49	73	90
Linc	26	25	14	12	73
Budapest	63	61	29	68	79

Dne 17. junija.

Prag	22	71	9	1	31
Lavov	71	42	32	1	4
Hermanstadt	11	85	82	61	24

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

po lanjskoj niskoj cieni. — Tuj se dobije takodjer izvrstne sumporače za traje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i drop; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 6—

Dr. Oskar pl. Fischer

lječnik-kirurg-operater. 9—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i sredska ljekovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

Javna zahvala.

Žalostnim ali harnim srcem budi ovime izražena od podpisanog u ime majke, njega i ostalih članova obitelji najiskrenija zahvala i blagodarnost svim onim, koji su prigodom smrti i sprovoda nezaboravnog njihovog prvaka obitelji, odnosno supruga, otca, svekra i djeda

PAVLA FABIANIĆA

posjednika u Omišlju.

preminulog dne 11. tek. mj. u 75 godini izkazali, budi istoj rodbini, budi milom pokojniku, budi koje prijateljsko sučestvovanje ili bogoljubnu počast.

KRK, 14. junija 1891.

Dr. Niko Fabianić, obć. lječnik.

Ugarsko-hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko družtvo.

PLOVITBENI RED

vriedi od 1. lipnja t. g. do nove objave.

Pruga Riečko-Dalmatinsko-Arbanaska

POLAZAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
	SVAKI DRUGI			SVAKI DRUGI	
Rieke	ponedeljak	3 po pod.	Šibenik	utorak	7 u jutro
Šibenika	utorak	9 u jutro	Trogir	"	1½ po pod.
Trogira	"	3 po pod.	Spljet	"	4½ " "
Spljeta	srieda	9 u jutro	Milne	srieda	10½ u jutro
Milne	"	12 o podne	Starigrad	"	2½ po pod.
Starogagrada	"	4 po pod.	Dubrovnik	četvrtak	4 u jutro
Dubrovnika	četvrtak	12 o podne	Ercegnovi	"	3½ po pod.
Ercegnova	"	4 po pod.	Kotor	"	6 " "
Kotora	petak	4 u jutro	Bar	petak	10½ u jutro
Bara	"	11½ " "	Odsinj	"	1 po pod.
Odsinja	"	2 po pod.	S. Ivan Meduski	"	4½ " "
S. Iv. Meduskog	"	5½ " "	Drač	"	11 " "

POVRATAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
	SVAKI DRUGI			SVAKI DRUGI	
Drača	subota	12 no'ju	S. Ivan Meduski	nedelje	5 u jutro
S. Iv. Meduskog	nedjelja	6 u jutro	Odsinj	"	8½ " "
Odsinja	"	8½ " "	Bar	"	11 " "
Bara	"	12 o podne	Kotor	"	6½ po pod.
Kotora	ponedeljak	5 u jutro	Ercegnovi	ponedjeljka	6½ u jutro
Ercegnovoga	"	7½ " "	Dubrovnik	"	11 " "
Dubrovnika	"	4 po pod.	Starigrad	utorka	4 " "
Staregagrada	utorak	5 u jutro	Milnu	"	7 " "
Milne	"	8 " "	Spljet	"	9½ " "
Spljeta	"	11 " "	Trogir	"	11½ po pod.
Trogira	"	1 po pod.	Šibenik	"	5½ " "
Šibenika	"	6 " "	Rieku	srede	9 u jutro

Brza pruga Rieka-Metković

POLAZAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Rieke	svaki	½ noću	Zadar	svaki	9½ u jutro
Zadra		11 u jutro	Spljet	četvrtak	6 po pod.
Spljeta	četvrtak	12 noću	Metković	svaki petak	7 u jutro

POVRATAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Metkovića	svake	9½ u jutro	Trpanj	svake	11½ u jutro
Trpnja	subote	1 po pod.	Spljet	subote	6 po pod.
Spljeta	svake	1½ noću	Zadar	svake	9 u jutro
Zadra	nedjelje	10 u jutro	Rieka	nedjelje	7 po pod.

Pruga Rieka-Trst

POLAZAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Rieke	svaki	5 u jutro	Cres	svaki	8 u jutro
Cresa	četvrtak	8½ " "	Trst	četvrtak	6 po pod.

POVRATAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Trsta	svake	8 u jutro	Cres	svake	6 po pod.
Cresa	subote	6½ po pod.	Rieku	subote	9 " "

Pruga Rieka-Senj-Zadar

POLAZAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Rieke	svaki utorak	5 u jutro	Crikvenicu	svaki utorak	6.25 u jutro
Crikvenice		6.30 "	Vrbnik		7 "
Vrbnika		7.05 "	Novi		7.35 "
Novoga		7.45 "	Senj		8.35 "
Senja		9 "	Baško		9.35 "
Baške		9.45 "	Rab		11.25 "
Raba		11.40 "	Novalju		1.05 po pod.
Novalje		1.15 po pod.	Košljun		2.45 "
Košljuna		3. "	Zadar		5 "

POVRATAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Zadra	svaki četvrtek	5 u jutro	Košljun	svaki četvrtak	7 u jutro
Košljuna		7.15 "	Novalju		8.45 "
Novalje		8.55 "	Rab		10.20 "
Raba		10.35 "	Baška		12.15 po pod.
Baške		12.25 po pod.	Senj		1 "
Senja		1.25 "	Novi		2.15 "
Novoga		2.25 "	Vrbnik		2.55 "
Vrbnika		3 "	Crikvenicu		3.30 "
Crikvenice		3.35 "	Rieku		5. "

Pruga Senj-Rieka

POLAZAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Senja	svaki dan osim nedjelje	5 u jutro	Novi	svaki dan osim nedjelje	6 u jutro
Novoga		6.10 "	Selca		6.35 "
Selaca		6.45 "	Crikvenicu		6.55 "
Crikvenice		7.05 "	Kraljevicu		8 "
Kraljevice		8.10 "	Rieku		9 "

POVRATAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Rieke	svaki dan osim nedjelje	2 po pod.	Kraljevicu	svaki dan osim nedjelje	2.50 po pod.
Kraljevice		3 "	Crikvenicu		3.55 "
Crikvenice		4.05 "	Selca		4.15 "
Selaca		4.25 "	Novi		4.50 "
Novoga		5 "	Senj		6 "

Pruga Senj-Karlobag-Pag

POLAZAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Senja	svake nedjelje	5 u jutro	Sv. Juraj	svake nedjelje	5.25 u jutro
Sv. Jurja		5.35 "	Starigrad		6.30 "
Starigrada		6.35 "	Stinicu		7.05 "
Stinice		7.10 "	Jablanac		7.20 "
Jablanca		7.30 "	Karlobag		9 "
Karlobaga		9.15 "	Pag		10 "

POVRATAK

Odlazak iz	Dan	Sat	Dolazak u	Dan	Sat
Paga	svake nedjelje	12 o pod.	Karlobag	svake nedjelje	12.45 po pod.
Karlobaga		1 po pod.	Jablanac		2.30 "
Jablanca		2.40 "	Stinicu		2.50 "
Stinice		2.55 "	Starigrad		3.25 "
Starigrada		3.30 "	Sv. Juraj		4.25 "
Sv. Jurja		4.35 "	Senj		5 "

BN. Svakoga četvrtka ještе plavi parobrod među SENJOM-KARLOBAGOM I OBRATNO, odlazeći iz Senja u 5 sati, iz Karlobaga u 8 sati pr. p. tamnar gore naznačena pristaništa.

Pruga Rieka-Pula

Polazak iz Rieke u 6 sati u jutro, tičuć | **Polazak iz Pule** u 6 sati u jutro, tičuć

svaki ponedeljak	svake sriede	svaki petak	svaki utorak	svaki četvrtak	svake subote
Opatiju	Opatiju	Opatiju	Cres	Cres	Cres
Lovran	Lovran	Lovran	Rabac	Beršec	Rabac
Moščenice	Moščenice	Moščenice	Beršec	Moščenice	Beršec
Beršec	Beršec	Beršec	Moščenice	Lovran	Moščenice
Rabac	Cres	Rabac	Lovran	Opatiju	Lovran
Cres	Pulu	Cres	Opatiju	Rieku	Opatiju
Pulu		Pulu	Rieku		Rieku

Pruga Rieka-Krk

Polazak iz Rieke svaku nedjelju, utorak i petak | **Polazak iz Krka** svaki ponedelj., srieda i subotu

Odlazak iz	Sat	Dolazak u	Sat	Odlazak iz	Sat	Dolazak u	Sat
Rieke	10 jut.	Omišalj	11. jut.	Krka	5 jut.	Merag	5.45 jut.
Omišlja	11.10 "	Malinsku	12.05 p.p.	Merga	5.55 "	Malinsku	7.35 "
Malinske	12.15 p.p.	Krk	1.45 "	Malinske	7.45 "	Omišalj	8.40 "
Krka	2.05 "	Merag	2.50 "	Omišlja	8.45 "	Rieku	9.45 "
Merga	3 "	Krk	3.45 "				

PRUGA LOVRAN-IKA-OPATIJA-VOLOSKO-RIEKA

Odlazak iz IKE svaki dan u 6½ sati u jutro tičuć Lovran, Opatiju, Volosko i Rieku.
" " OPATIJE " " 12 " o podne izravno u Rieku.
" " OPATIJE " " 6½ " po podne izravno u Rieku.

Odlazak iz RIEKE svaki dan u 2½ sata p.pod., tičuć Volosko, Opatiju, Iku i Lovran.
" " RIEKE " " " 10 sati u jutro " " " " "
" " RIEKE " " " 4 sata po podne izravno u Opatiju.

Opazka. Roba se krca na **Rieci za Karlobag** svake sriede i subote, za **Pag** svake subote, za **Zadar** svakog poneljejka, a za **Trst** svake srieda.
Preuzima se roba sa izravnom teretnicom za sliedeće luke: **Bol, Jelša, Hvar, Vis, Komiža, Velalaka i Korčula** prekrcajem u **Spljetu** na parobrodove tvrdke **Serafin Topić i drugovi iz Visa.**

RAVNATELJSTVO.

RIEKA, u svibnju 1891.

Proljetna liečitba.

Čaj „Tisuć cvetja (Millefiori.)

Čisti krv. Izvrstno sredstvo kada peče u želudcu, kano i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izliečenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni

Praxmarer „Ai due Mori"

Trst: Piazza grande. 3 - 10

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po željenoj državi pokućstvo, šusta. divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz cienе, koje izključuju svaku konkurencu. Uzorke, nacrta i tvar šalje na zahtjev bezplatno. — Sve vrlo krasno i čvrsto — Naručbe ovršavaju se odmah 9—24

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 7—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 5—12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz prava cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za **Rio Janeiro i Santos**
za **Montevideo i Buenos-Ayres**
za **Rosario di S. Fè**
za **Callao, Lima, Valparais i Australiju.**

(Dražbam snizuje se ciena.)

Mejnarodni promet

prve Primorske družbe za prevažanje mèhlev

KONRAD EXNER

via Squero Nuovo št. 7. skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v **Trstu.**

Podružnice v Pulji, Gerici, na Reki in v Opatiji

Zavod za shranjevaje mèhlev in efektov.

Prevažanje mèhlov vzprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in vzprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Trgovinska agentura državnih železnic. — Spedicijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštne in hitre pošiljatve in pošiljatve prtljage. 8—6

Glavna agentura paroplovnih družb za Istro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mèhlov odpošiljaju se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je slanjati direktno na centralo v Trstu. 8—8

TVORNICA
bambusovog pokućstva
H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i baće. etažerne i sjajne predmete za najniže ciene. 6—20

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uslied usavršenih sposobnostih strojeva, te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti suda za tala svoje proizvode: odabrane sladoračne „Passerette" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija **Arturo Fazzini**, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija **Antona Ursich-a**, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac **Fr. Marcovich**, ulica: Lazzaretto vecchio. 6—21

U radionici klepara 8—35

JUSTA BIASUTTI

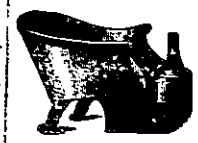

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladišću kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže ciene. Drži na skladišću **štrcaljke proti peronospori (mildevu)** po for. 5.50 i strojeve za sumporanje traju.

Kršćansko-narodno
tvorničko skladište

svakovrstnog brnskog sukna

učtivo preporuča podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m.	svietlog sukna za odjelo . .	3·90—4·25
3 „	crnog „ „ „	4·25—4·50
3 „	svietlog finijeg sukna za odj.	5·00—5·50
3 „	crnog „ „ „	5·00—5·50
3 „	svietlog sukna „ „	6·25—7·00
3 „	crnog finijeg kasm. „	7·00—8·00
3 „	Piket sukna kosmatog „	7·25—8·50
3 „	Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo	10·00—12·00
3 „	Kamgarna crnog	12·00—16·00
2·20	kosmatog sukna za kabanice za odjelo	7·00—14.00

Osobito preporučam, Perviен, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za častno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 2—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskej.

Uzorki šalje badava. Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s pouzećem.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 29—52

Radionica čilima (Tappezziere)

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 6—52

DROGERIJA

za veliko i malo

G. B. ANGELI

4—4

TRST

Piazza della Legna br. 1.

sa odlikovanom tvornicom kista

i velikim skladištem boja na ulje elastite priprave. Okvire engleske, francezke, nje mačke itd. itd.

Osim toga velik izbor

MINERALNIH VODA

dobavljenih ravno iz vrela zajamčene svieže, zano i:

Sumpora iz Romanje

za sumporati traje, pomješanoga sa modrom galicom vrlo fino zameljenoga, uporabiva proti **mildevu** (peronospori). S—8

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—1 badava i franco.

Još te navidjene **knjige uzoraka za krojače** nefrankirano i uz ulozak od **20 for.**, koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke **uniforme**, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, **litre**; sukno za **biljard** i igračje stolove, **loden** i **nepromočane lovačke kapute**, tvari koje se pere. **Plaid za putnike** od 4 14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cauje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ **miljuna for.** a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo **odrezaka**; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako **malenih ostataka i odrezaka** nemože poslati **uzorke** jer neki uz koju stotinu naručala **uzorkah** u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga **prava slieparija**, kad tvrdke sa sukuom objelodanjuju **uzorke odrezaka i ostanaka**, te su u takovih slučajevih **odrezci uzoraka od komada**, nipošto od **ostanaka**; nakane takovog **postupanja** jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se il se povrati novac. Kod naručbe treba naznaći boju. dužinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarske pouzetje preko 10 for. franko. 19—24

Dopisuje se njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jezikom.

LJEKARNA

A. KELE

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769

TRST,

Via Riborgo br. 5.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovit pravo tršćno iz Brešije, željezo sa Chir Malessi. Obično bakalarevo ulje; i **olje sa jodom i željezom.** Eliksir Co okriepljujući i probavljajući. Eliksir Ch proti groznici. **Anatersku vodu za u** Tekući sopun proti ozebinam. Obće poz **vodu katranu i uštrivanja katra** Kašica proti potajnim bolestim. Indij **esencu**, ljek proti zuboboli Ekstrakt **marinda sa Antila.** Vino sa Chinom po **Marsale okriepljujuće i ludnac Prašak zube bieli i rušćasti.** Prašak ciparski b i crveni itd. itd. 9—

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo pogodbe povoljne i uz pouzeće.

Petar Braido

mekanički kovač 1

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po . . . . . fo
„ srednje „ „ . . . . . „
Strojevi **Titania** „ „ . . . . . „
„ **Howe za krojače i postolare** po „

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje ručne za šivaće strojeve te bilo koju radnju kaničku Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Tr

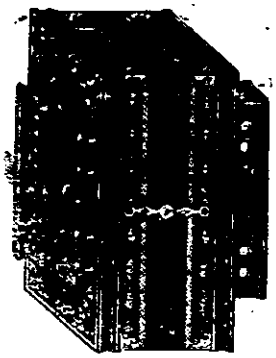

Ivan Chero

skladišće i tvornic

muzikalnih nastroja sa poprav i zamjenami. Harmoničke stru i nuzgredno.

26—10

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i vi
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i vi
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i vi

Corso br. 39. Trs.t

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prileżećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

OGLAS. 8—25

Pošto će dne 1. julija prestati u Trstu **slobodna** luka, past će od tada na šivaće strojeve prilična carina. Leži dakle u interesu svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, budući da mogu do tada iste dati uz jeftiniju cienu. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork, visokoručni **improved** stroj sa prstenaton ladjicom.

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za sredinju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 26. U Trstu 25. junija 1891. Godina XVI.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na osam arke.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Koncem svoga mjeseca ističe mnogim našim čitateljem predplata za I. tečaj t. g. Imade žalibože i takovih, koji nam duguju predplatu ne samo za prvi tečaj, već i za više prošlih tečaja. Da nebude njim ni nam neprilika, molimo ovim jedne i druge, da učine čim prije svoju rodoljubnu dužnost. Moleć za ponovljenje predplate i za izplatu stare, nečinimo to iz obiesti, već iz prave i ozbiljne nužde. Naš list neima izvanrednih podpora niti mogućih zaštitnika, već se oslanja jedino na svoje čestite predplatnike, koje pozivljemo ovim, da nam pomognu rodoljubno nositi težko breme.

Novce valja slati poštarskom naputnicom: Predplata stoji na godinu za imućnije for. 5, za kmeta for. 2. Na pol godine polovicu gornje ciene.

Uprava „Naše Sloge“.

K položaju u carevinskom vieću.*)

Sud o vladi grofa Taffe-a za posliednjih 12 godina bio je kod Hrvata i Slovenaca što dalje to nepovoljniji. Njihove zastupnike držao je prikovane obećanji, a neizvršujuć obećanja, mirio jih je tim, da se nemože na jednom zadovoljiti svim zahtjevom. Narod hrvatski i slovenski se je zasitio obećanja, pače uvidio je, da nisu nego obećanja, i da se nikad nije iskreno mislilo, da se jih izpuni. Odsudjivao je svoje zastupnike i one, koji podržaju vladu, koja za naš narod ništa nečini.

Kako je poznato, vladu je podupirala desnica, sastojavša iz Poljaka, Čeha i Hohenwartova kluba, u kojem bijahu i Hrvati i Slovenci.

U novoizabranom parlamentu mogla bi vlada bila imati istu podporu, kad bi bila htjela činovi pokazati, da hoće jednako pravo za sve.

Vidilo se je odmah s početka, ona za to nemari. Za stožer, okolo kojega će se vrtiti u parlamentu, uzela je Poljake, i počela je kazati da „ljubi“ sa ljevičari — Niemci.

Prijašnjih českih zastupnika, Staročeha, neima već u parlamentu, jer jih je narod napustio, kad je vidio, da su oni preveć popustili u pravih narodnjih. Sa sadanjimi českimi zastupnici, Mladočesi, koji napokon ništa nezahtjevaju nego ono, što jih po pravu i zakonu ide, neće da ima vlada posla.

Za članove konservativnoga kluba, pod vodstvom Hohenwartovim, nemari, bud što se nada, da će ju oni i tako pomoći, bud što si misli, da može napokon i bez njihove podpore vladati. Klub taj sastoji iz živalja preraznih nazora i težnja. Tu su konservativci iz alpinskih zemalja, kojih glavni zahtjev jest vjerska škola. Tu su češki veleposjednici, odieljeni od zastupnika velike većine českoga naroda, koji zagovaraju i ravnopravnost, al koji reć bi imadu glavnu svrhu, da brane probitke svoga stališa, imenito proti slobodoumnijim načelom, što preotimlju mah medju českim narodom. Tu su zastupnici Bukovine, želeći dobiti štogod od vlade, a naglasujući takodjer ravnopravnost naroda. Tu su Hrvati i Slovenci, kojim o sve drugo nemože ići koliko za provedenje ravnopravnosti.

Iz toga kluba bila su proizašla dva glavna načela, koja se je imalo izraziti u adresi: ćudoredno-vjerski uzgoj i narodna ravnopravnost. Skupine su se u tom složile, druga drugu podupirale, cieli klub zahtjevao je, da se dade izraza ovim dvim načelom, koja su napokon utemeljena u temeljnih državnih zakonih.

Većina adresnoga odbora, Poljaci i ljevičari-Niemci zabaciti su ova oba zahtjeva. Iz toga se je vidilo već onda, da vlada kani očevidno napustiti „konservativce“ i njihove zahtjeve, i da hoće vladati sa Poljaci i Niemci-ljevičari, koje posliednje je dakako morala malo po malo za se dobiti, prije možda tajno, a kašnje i javno, da uzmogne opravdati pred občinstvom svoju veliku promjenu, da naime podupiru onu vladu, proti kojoj su se 12 godina odlučno, dà pretjerano borili.

Neizravna izjava vlade vidila se je već kod adrese, pošto su za zabačenje predloga o ćudoredno-vjerskom uzgoju i narodnoj ravnopravnosti glasovali Poljaci, za kojimi se je skrivala vlada, i pošto su Niemci-ljevičari tako i tako protivni obojemu.

Jasnije je to vlada izrazila u proračunskom odboru, gdje je grof Taaffe rekao, da smatra njemački jezik kao nutarnji službeni. Tim dakako prestaje narodna ravnopravnost. I to bio je već dovoljan odgovor svim zastupnikom, težećim za ravnopravnostju, da su mogli prema tomu urediti svoje ravnanje i svoje držanje prema vladi.

Da se ozbiljno nemisli o narodnoj ravnopravnosti pokazao je i predsjednik vieća, starac Smolka, kada je na odnosan zahtjev izjavio, da se nemože bilježiti govora ni u českem ni u nijednom drugom do li njemačkom jeziku, i kad je većina vieća odobrila njegovu izjavu. Možete govoriti kako hoćete, jer vam to nemogu zabraniti, al neće se bilježiti, što negovorite u njemačkom jeziku, premda pravilnik zahtjeva, da se sve bilježi, što se izreče, bez obzira na jezik u kojem s izreče.

Proračunska razprava u vieću razjasnila je još jače položaj. Mladočesi zahtjevaju svoja prava i neodstupaju od njih podnipošto. Poljaci izjavljuju, da zapuštaju svoje stare saveznike, zastupnike českoga naroda i članove „konservativnoga“ kluba, a da nisu nikakve druge sveze sklopili, nego da si pridržuju slobodne ruke, da će podupirati vladu, da su državna stranka. Razloge k tomu navadjaju razne; glavni sastoje u tom, da su u izvanjskoj politici protivnici Rusije a u nutarnjoj protivnici ravnopravnosti, imenito glede na Rusine. Prvo izriču a drugo zamučivaju: jedno i drugo veže jih sa Njemci-ljevičari. Ovi, Niemci ljevičari, daju takodjer svoje izjave, a te su i kod njih vele potrebite, da naime navedu uzroke, s kojih su stupili iz opozicije i dali se u službu vladi.

Oni odobravaju izvanjsku vladinu politiku; oni su uvidili, da vlada pošteno s Niemci misli kod češke nagode (nasvlada Niemaca); vlada je izjavila na usta ministra predsjednika, da smatra njemački jezik kao službeni unutarnji: s toga su oni odlučili podupirati ju, a drago njim je. što je grof Taaffe uzeo radostju na znanje tu njihovu podporu. Taaffe je i do sad u njihovu duhu radio, sad je to i izrekao. Niemci-ljevičari nisu radi glavnoga načela (njemčenja) nit imali razloga protiviti mu se. Oni su mu se protivili, jer su želili zasjesti ministarske stolice. Vidili su, da to nije moguće, podali su se — bar će koji njih kakav mastniji komad dobiti. Dakako, oni vele, da vladu podupiru privremeno, dok vide kako će i na dalje raditi, ter dodaju, da se nisu odrekli svojih načela, da nisu s nikim saveza sklopili, da vode politiku slobodnih ruku.

Baš ovo preveliko naglasivanje slobodnih ruku, i neobstoja sveze sa strane Poljaka i Niemaca-ljevičara kaže, da mora nekakva sveza medju njimi biti. Nego jednim i drugim stoji dobro, imenito obzirom na vladu i na svoje izbornike, da to taje.

Članovi konservativnoga kluba nisu dali nikakvih izjava, kaošto bi bili morali prema promjenjenom stanju stranaka. Zastupnici Šukljeu ime Slovenaca, Ebenhoch u ime konservativnih Njemaca izlieli su tužaljke; nit knez Schwarzenberg, govoreć u ime veleposjednika českih, nije pohvalio vlade. Svi su ipak izjavili, da će glasovati za proračun. To su učinili: Česi iz Moravske, članovi prijašnje većine, i Rusini, pošto su sasuli vreću pritužba. Sav taj skup igra osobitu, nezavidivu ulogu. Nitko za njih nemari; vlada, koju su podupirali 12 godina, nenalazi za nje nit rieči. Oni ipak izjavljuju, da će ju podupirati, htjeli bi upravo, da jih po sili iztjera iz kruga njezinih privržnika.

Zastupnik Perić, koji je govorio kao Hrvat, i bio upisan medju govornici „proti“, nije izjavio nit da hoće nit da neće glasovati za proračun.

To je položaj; koliko će trajati, pokazat će skora budućnost. Mi se neimamo bojati, jer neimamo što izgubiti.

*) Moradosmo i danas izpustiti članak „K uništenju izbora“ a da uzmognemo donieti sliedeću interpelaciju u cielosti. Op. ured.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 23. junija 1891.

Evo je već osam dan što se razpravlja proračun. Šest punih dana vodila se je glavna razprava; svaki dan poprečno 6 ura, kad malo manje kad malo veće. Neke dane išlo je brže, govorilo je po 6—7 govornika; neke dane vele po malo, tako da je jednoga dana govorio samo ministar financija i dva zastupnika svaki više od dvie ure. Tako su i jučer glavni govornici, proti Čeh Herold, za Niemac Plener, govorili svaki po dvie ure. Veoma malo govornika govorilo je o cifrah proračuna, nit isti glavni govornici; — svi su govorili o političkih nazorih svojih stranaka, o narodnih, o vjerskih, o društvenih pitanjih.

I za vriemo razprave, prije ili poslie sjednice, stavlja se samostojne predloge, interpelacije i slično. Tako je i gosp. zastupnik Spinčić zajedno sa drugovi podao dne 19. t. m. dvie interpelacije, jednu tičuću se postupka kod izbora u zapadnih kotarih, imenito u porečkom kotaru, drugu tičuću se nereda i osobne nesigurnosti Hrvata u Istri, imenito upravo u tom kotaru. Nadamo se, da ste jih dobili u cielosti, te da ćete jih u cielosti također priobćiti.[1]) —

Kao specialitetu naših odnošaja javljamo, da je dne 17. t. m. bio glasovan privremeno proračun za mjesec julij 1891. Dakle za sedam mjeseci, više od pol godine trošilo se je i trošit će se bez da bi bio potvrđen proračun od strane carevinskoga vieća. —

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost predsjednika ministarstva kano upravitelja ministarstva unutranjih posala.

Jasno je iz izviešća legitimacijskog odbora od dne 1. junija t. g. o izboru jednoga zastupnika na carevinsko vieće za izvanjske občine sudbenih kotara: Poreč, Motovun, Buje, Kopar, Piran, Buzet, Vodnjan, Pula i Rovinj u Istri, da su dvie izborne komisije, one naime u Poreču i Vodnjanu, sastojeće po većini članova od muževa talijanske stranke, nezakonito, proti jasnomu slovu zakona, dapače upravo samovoljno proti hrvatskim fiducijarom postupale.

Razlog tomu postupanju dvih komisija mora se tražiti svakako u ponašanju autonomnih oblastih u Istri, zemaljskoga sabora i odbora, koje su po većini talijanske, te u držanju c. kr. oblastih napram istim.

Pošto je istarski sabor dva hrvatsko-slovenska zastupnika, posve nezakonito i jedino u nadi, da će kod naknadnog izbora izabrani biti talijanski kandidati, godine 1883 iz sabora izključio; izbor jednoga hrvatsko-slovenskoga zastupnika, koji bijaše jednoglasno izbran i proti komu nebijaše prosvjeda, bez svakog temelja, samovoljno god. 1889 uništio; ponovni jednoglasni izbor god. 1890 istoga zastupnika, premda nebijaše ikakva prosvjeda i bez ikakva razloga, neovjerovio tim, što su se talijanski članovi sabora, izuzam izviestitelja, koji je u ime dotičnoga odbora ovjerovljenje izbora predložio, iz saborske dvorane prije glasovanja odaljili.

Pošto je istarski zemaljski odbor u javnoj saborskoj sjednici god. 1890. izjavio, da neće odgovarati na hrvatske interpelacije jedino radi toga, što su sastavljeno hrvatski i što neimaju talijanskoga prevoda; na hrvatske dopise občinah neće da odgovara u istom jeziku, akoprem je u pojedinih slučajevih od državnoga sudišta na to obvezan bio, te one cestovne odbore, koji neće da pišu talijanski, novčanimi globami kazni;

pošto dakle koli zemaljski sabor toli zemaljski odbor otvoreno i javno zakonske ustanove, medju timi i temeljne zakone, vriedjaju, a sve to državne oblasti mirno motre;

tada drže druga tjela, izmedju kojih i izborne komisije, da mogu zakone krnjiti,

[1]) Jedno donašamo danas. Op. ured.

i to ne više pošto znadu — kao što bijaše slučaj u Poreču — da njim se neće onaj, koji je kao izborni upravitelj postavljen na zaštitu zakona, suprotstaviti, dapače, da on podupire kod izbora talijansku stranku proti hrvatskoj.

U porečkom kotaru, u kojem je izborna komisija ništa manje nego devet hrvatskih fiducijara isključila, upravljao je sa izbori namjestnički savjetnik i upravitelj kotarskoga poglavarstva Aleksander vitez Ellusceg.

Onaj, koji je — kako se može svatko osvjedočiti iz zapisnika sjednicah zemaljskoga sabora Dalmacije od god. 1870, u Sinju na talijansku stranku proti hrvatskoj na toli nezakonit način agitirao, da bijaše prisiljen tadašnji upravitelj dalmatinskoga namjestničtva, pošto se je uvjerio o istinitosti činjenicah, za koje je u prvom hipu mislio, da su nevjerojatne, istomu brzojavno vodjenje izbora oduzeti, te njega poslie nekoliko dana sa mjesta kotarskoga poglara maknuti, našto bijaše u Lošinj u Istri premješćen.

Onaj, koji je kao kandidat protuhrvatske stranke u svojem kotaru u vrieme zemaljskih izbora godine 1883. izbori kod zatvorenih vratih i uništenjem njemu nepovoljnih izbora, porugivanjem hrvatskih svećenika, učitelja i drugih birača glasovitim postao; onaj, koji bijaše nakon nekoliko godišnjeg službovanja u Puli kao kotarski poglavar godine 1887. u Poreč kao namjestnički savjetnik i upravitelj kotarskoga poglavarstva premješćen, te kao zastupnik c. kr. vlade u onom zemaljskom saboru imenovan, u kojem je neposredno prije kao član talijanske stranke sjedio i koji nije mogao ni tuj svoje mržnje proti Hrvatom zatajiti.

Dne 16. junija 1889 — da navedemo samo jedan obće poznati primjer njegova djelovanja u Poreču — neposredno pred občinskimi izbori u Poreču, pozvao je k sebi Mateja Pauletića iz Vrvari, občina Poreč, istoga izpitao: tko li je njegovu stranku o izborih podučio, zašto li ista nedrži sa talijanskom strankom, te se istomu zagrozio, da će dati hrvatske birače tući nebudu li sa talijanskom strankom drželi.

Prigodom ljetošnjih izbornih spletaka agitirali su bez zaprieke u občini Oprtalj, u kojoj nebijaše pojedinim selom izbor niti priobćen, izraziti Talijani, koji nepripadaju toj občini, dapače i predsjednik talijanskoga političkoga družtva na dan samoga izbora. Taj isti predsjednik stupio je prigodom izbora u občini Višnjan, gdje neima izbornoga prava, u izbornu dvoranu, te tuj sa izbornim komesarom razgovarao. Upravo u listah ove občine brisalo se na temelju odluke c. kr. kotarskoga poglavarstva dan prije izbora i na dan izbora — u vrieme dakle kad nebijaše više moguće rekurirati — one tvrdke (ditta), kod kojih nedolaži na svakoga sučlana manje od 5 for. izravnih poreza, čim bijahu ponajviše hrvatski birači pogodjeni; dočim se je istodobno, usljed talijanskih priziva — koji nebijahu pismenimi svjedoci potvrdjeni — svim članovom sedam tvrdkah, kod kojih je na svakoga sučlana najmanje 5 for. izravnog poreza odpalo, pravo glasa od c. kr. kotarskoga poglavarstva priznalo, tako da su na jedan izborni listić 3 do 4 muža birali.

U občini Vižinada, gdje bijahu na dan izbora fiducijara hrvatski birači opsovani, izviždani i posmradjeni, odlučilo se osamdnevni rok za reklamaciju proti izbornim listam od 4. do 11. febrara, uložili su nekoji občinari kod c. kr. kotarskoga poglavarstva reklame, koji nebijahu pečo pod izlikom, da je rok minuo, uvršćeni.

Razni občinari iz Baderne, občina Poreč, koji nebijahu u izbornu listu uvršćeni, reklamirali su svoje izborno pravo. C. kr. kotarsko poglavarstvo odbilo je sve njihove reklame navedši medju ostalim kao razlog i to, da nisu podpisi svjedoci potvrdjeni. U odluci reklo se je, da je proti tomu dozvoljen utok na namjestničtvo. Jedan od tih donio je reklam u ured c kr. kotarskoga poglavarstva, nu taj nebijaše prihvaćen a utočniku rekoše, da valja liste prigodom občinskih izbora izpraviti.

Uzme li se sve te činjenice prigodom prvotnih izbora zajedno, te ako se sve to spoji sa nazori namjestničkoga savjetnika Elluscega, koje je već prije u Sinju, Lošinju i u Poreču javno izpoviedao, to će se svakako doći do osvjedočenja, da je ono istinito, što su isti Talijani izričnо priznali, da je vlada naime u kotaru Poreču Talijane proti Hrvatom podupirala.

Ako je pako to istina, tada se nemože činjenice:

što nebijaše fiducijar Stiſanić Talić iz Baderne, koli u zapisniku prvotnih izbora, toli u legitimacijskoj svjedočbi, njegovim imenom ime, već Stjepan označen;

što bijaše određen početak izbora — u Kopru i Vodnjanu u 9 sati, u Poreču nasuprot u 12 sati — jedino radi toga, da se saznade u glavnom izbornom mjestu Poreču pravodobno i prije zaključka svojeg izbora za razmjer glasova u dvih ostalih izbornih mjestih, da se mogu ravnati obzirom na isključivanje naših fiducijara;

što je izborni komesar u Poreču mirno motrio kadno je izborna komisija, dok je izbor trajao, brzojave o uspjehu izbora u Kopru i Vodnjanu primala, i kadno je izborom radi toga zatezala, jer je čekala na dvojicu talijanskih fiducijara poslav po nje kočiju pošto nebijahu k izboru došli;

što je isti izborni komesar uzprkos molbam i zahtjevom hrvatskih fiducijara za drugim izborom mjesto u 4 sata, kako bijaše određeno, jedva u 4 ¾ započeo, jer su opeta onu dvojicu talijanskih fiducijara očekivali;

što je ovaj izborni komesar, kadno je prvoga fiducijara izborna komisija izključila, jednostavno primjetio, da se ga po njegovom mnienju na temelju § 36. izbornoga reda za državni sabor nemože isključiti i što je tomu fiducijaru, prosvjedujućemu proti izključenju rekao, da on nemože ništa učiniti, jer da zapovieda izborna komisija (la commissione è padrona), te istoga dao napokom, pošto nebijaše tim zadovoljan, po oružniku iz izborne dvorane odstraniti;

što se taj izborni komesar na temelju samoga izbornoga zapisnika — koj nebijedoše članovi izborne komisije hrvatske stranke radi toga podpisati, jer da čekaju izključeni fiducijari odgovor od namjestnika, na koga se odmah nakon izključenja moleć za zaštitu zakona obratiše — kod sliedećeg izključenog i prosvjedujućeg fiducijara pozivao na ono, što je rekao kod prvog izključenog fiducijara — izgovarajuć se jednostavno: la commissione è padrona — ja nemogu ništa učiniti, ili nije u obće ništa prigovarao;

što je ovaj izborni komesar posve mirno gledao kadno se nije hrvatskim fiducijarom dozvolilo, da ište prigovore, premda je — kako se govori — i jedan sin za svoga otca kano fiducijar glasovao;

što bijaše isti izborni komesar, koji je izjavio, kad bijaše kod drugoga izbora jedan od izključenih fiducijara kod prvoga izbora, pozvan, da mogu glasovati samo oni, koji su glasovali kod prvoga izbora: pripisati slučaju ili neznanju izbornoga komesara, već njegovomu strančarstvu.

Jasno je, da se nije brinuo za vršenje ustanova izbornoga reda, kao što bi to bio morao na temelju §. 37 suglasno sa § 36. izbornoga reda za državni sabor, te da je dopustio prekoračenje djelokruga izbornoj komisiji, što nebi bio po spomenutom paragrafu imao nikako dopustiti.

Jasno je, da je on i povriedami zakona talijansku stranku podupirao, dapače, on je složno sa talijanskom strankom radio po nacrtu, dogovorenom odmah poslie izbora fiducijara.

Kadno je naime talijanska stranka kod izbora fiducijara proti hrvatsko-slovenskoj stranci propala i pošto su sva podmičivanja — medju timi i sa 500 for. ako dotični fiducijar k izboru nedodje, a sa 1000 for. ako dodje glasovati za talijanskoga kandidata — ostala bezuspješna, tada su počeli pisati talijanski listovi o nekojih oštetah (o sjeku trsja) nastojeć iste spojiti sa izbori i zahtjevajuć, da se proti Hrvatom, koji su kod izbora fiducijara mnogobrojno sudjelovali, oružanom silom postupa.

Pa, premda nemogaše ni politička niti sudbena oblast, iduća jedna i druga talijanskoj stranci i tim na ruku, što su odsude hrvatskih fiducijara članovom te stranke priobćile — uzprkos svemu nastojanju, podupirte dapače talijanskimi novinami, niti najmanjega sumnjivoga znaka kao dokaz pronaći, da je to zločinstvo stojalo tobož u savezu sa izbori; premda se nije u prisutnosti od 600 Hrvata i samo dvojice oružnika prigodom izbora fiducijara u Višnjanu nikomu ništa dogodilo; akoprem se nije isto tako u Poreču prigodom izbora fiducijara u prisutnosti od 300—400 Hrvata i samo 6 oružnika nikomu ništa dogodilo; i premda su se Hrvati, kano i u občinah drugih kotara u pokrajini, tako i u občinah porečkoga kotara posve u redu i mirno ponašali, to je ipak namjestnički savjetnik Ellusceg dne 28. februara u Trst odputovao, te vrativ se u Poreč, okružnicu razaslao načelnikom onih občinah, u kojih bijahu izabrani hrvatski fiducijari, a putem porečko-puljskoga ordinarijata dao razaslati na pojedine župnike drugu okružnicu; timi okružnicami pozivalo se občinskoga načelnika, dotično župnika, da nastoje, da nedodje mnogo naroda dne 4. marča u Poreč, jer bi se inače mnogobrojan dolazak smatralo kao demonstraciju; isto tako je taj namjestnički savjetnik podredjenoga si komesara u predvečerje izbora u Trst poslao, da tuj zamoli jednu satniju vojnika — a to sve proti Hrvatom, koje je on kao divlji narod označio, i kojim se nesmie dopustiti, da bi oni kod izbora zastupnika predobili.

Obzirom na rečeno starljaju podpisani na njegovu preuzvišenost g. predsjednika ministarstva kao upravitelja ministarstva unutranjih posala upit:

1. Jesu li poznati njegovoj preuzvišenosti spomenuti protuzakoniti dogodjaji kod izbora u Istri, napose u porečkom kotaru i živahno sudjelovanje vladinih činovnika kod istih, i koje li stanoviše zauzimlje njeg. preuzvišenost napram tomu?
2. Što kani njeg. preuzvišenost poduzeti, da se onakvi protuzakoniti i samovoljni dogodjaji više neopetuju, da iste vladini činovnici ne samo nepodupiru, već svimi silami zaprieče, te da se oni vazda zakonom primjereno i nepristrano ponašaju?

Beč, 19. junija 1891.

Spinčić, dr. Lang, Kaftan, Teklý, Špindler, dr. Vašatý, dr. Pacák, Nabergoj, dr. Gregorčič, Alfred grof Coronini, Klun, Borčić, Robič, Povše, Perić, dr. Gregorec, Šupuk, Zehetmayer, dr. Engel, Vošnjak.

Franina i Jurina

Jur. Se spominjaš, Frane, kad smo igrali na burele u Šišanu poli Ćićare?

Fr. Po rane male kako nebi, kad smo deboto kožu zgubili!

Jur. Muči! Koža je ostala a mi smo pravo rekli, da ćemo žbućati Vergottina, misto bulina.

Fr. E dobro! Ali onda valja opet početi partidu.

Jur. To se zna, i drago mi je, jer ćemo opet viditi ki igra pošteno, a ki krade punte: a stari kažu, da se zlato u ognju čisti.

Fr. Samo da nebi porečki Matić opet zavika: „Viva l' Istria šalvada"!

Jur. A neka zavikne: mi ćemo mu odgovoriti opet kako oni put!

Različite viesti.

Njeg. Veličanstvo cesar i kralj Franjo Josip na Rieci: Dne 23. t. m. došao je naš prejasni vladar na Rieku, da se odatle odputi u našu krunu Dalmaciju i da tuj prisustvuje velikim vježbam cesarske mornarice. O dočeku Njeg. Veličanstva na Rieci brzojavljaju od tamo hrvatskim novinam, da bijaše vrlo sjajan. Ljudstva navrvilo je u Rieku toliko množtvo kao riedko kada. Prije cesarova dolazka na Rieku stigli su tamo i nekoji nadvojvode. Vladara pozdravio načelnik Ciotta talijanski, te mu je Vladar talijanski odgovorio. Veliki župan modruško riečke županije g. Stipetić predveo je Njeg. Veličanstva deputaciju iz te županije te u ime iste Vladara pozdravio, dakako hrvatski.

Nadamo se, da će nas koji od naših dopisnika iz Rieke potanje izviestiti o dočeku i boravku Njeg. Veličanstva na Rieci.

Imenovanja kod finance. C. kr. ravnateljstvo finance u Trstu imenovalo je ovih dana medju ostalimi i g. Jakova Mankoča carinarskim oficijalom a gosp. Maksa Knausa carinarskim asistentom. Čestitamo!

Osiguravanje crkava i drugih zgrada i svake vrsti nepokretnina proti ognju poseduje naš prednik kod vrlo čvrstog slavenskog zavoda, što se ovim sl. občinstvu nepose našemu rodoljubnomu svećenstvu Primorja i naše Dalmacije do znanja dostavlja.

Kandidat za Beč. Još nije legla zemlja na tužnom grobu Vergottinijeva izbora, već se javlja kandidat, koji hoće, da nastupi njegova nedičnu ostavšćinu. Taj delija je grof Petar Walderstein, koji se od godine 1883 amo uviek narivava za kandidata, a nije bio do sada dobar, da niti jednoga čovjeka uvjeri o svojih sposobnostih ni da zadobije ni jednoga glasa za sebe. Nego sada vele, da se bogato ženi, da će popraviti ruševine svojega staroga kaštela u Račicah i da će trošiti koliko god bude mogao. I sam je kazao, da ovaj put mora prodrieti. Po njegovih rieči Vergottini neće više kandidirati, nego će talijanska stranka njega kandidirati. Kad bi to istina bila, morali bi kazati, da Talijani ne misle na oživljenu borbu. Toga mi nevjerujemo! Hvali se takodjer, da ga dr. Šuran iz Motovuna potiče. Ni toga ne vjerujemo. Mi poznamo dr. Šurana kako vrlo oxbiljna čovjeka, pa nam ne ide u glavu, da bi se on mogao tako krupno našaliti sa jednim klijentom. Jedno samo vjerujemo, da bi naime gospodin grof vrlo rado unišao u carevinsko vieće, da tako bez ikakve svoje zasluge izpliva na površinu. Vjerujemo takodjer, da bi to i grof Žbića želio. A nam je žao proreći njim, da njim se ni ovaj put želje obistiniti neće. Danas se kmeta Hrvata i Slovenca ne dojimlju ni grofovski naslovi, ni pretnje ni obećanja. U prošlom febraru i marču je pokazao, da nemaju nad njim moći niti novci. Za to nek se gospodin grof okani čorava posla. Nije više milo pošto je bilo. Gospodin će grof moći sa novci buduće žene, kojih još u žepu neima, pokrpati svoje razderane finance, moći će zatrpati mnogo škulja, moći će popraviti svoj kaštel, moći će kupiti i voziti se u liepoj ekvipaži bez straha, da mu ju vjerovnici zapliene, ali kupiti glas od hrvatskoga i slovenskoga kmeta, to ne i nikada ne! Istarski kmet hoće i opet dati svoj glas samo čovjeku svojega roda i jezika, čovjeku, koj je u njegovoj sredini niknuo, koji je za njega radio i radi i koj će i unapred raditi, da mu njegovim umom pomogne prokrčiti put k ljepšoj budućnosti. Da je gospodin grof bio u Istri na 5. i 6. marča, u drugoj polovici maja i u prvoj polovici junija, bio bi vidio nebrojene kresove po naših bregovih i bio bi čuo kako se sa svih bregova k nebu uzvija složan glas, složan uzklik: živio Laginja! Taj glas oriti će se po naših stranah i kod budućih izbora, koji nemogu biti daleko, a gospodin grof će bolje učiniti, da si izbije iz glave ludu misao, da će hrvatski i slovenski kmet milom ili silom za njega glasovati. Neka radje popravlja kaštel, neka se vozi u ekvipaži i neka boravi sladke dane u krilu svoje miljenice. To se njemu više pristoji!

Reklam pomjanskih birača. „L'Istria" u svojem broju 6. junija doniela je reklam, što su ga poslali birači pomjanski na carevinsko vieće proti izboru izbornika u Pomjanu, zahtjevajuć, da se taj izbor uniši, a dosliedno, da se uniši 12 glasova dotičnih izbornika. Pod reklamom napisala je: sliede podpisi (seguono le firme). Pošto tih podpisa nije priobćila, priobćujemo jih mi, da bude tako reklam poznat občinstvu u svoj svojoj cielosti. Evo dakle imena onih, koji su onaj famozni reklam podpisali ili podkrižali:

Grisonich Mattio, Giovanni Marchesich, Giacomo Gerebizza fù Giacomo, Pietro Derin, Antonio Sabadin, Antonio Coderin, Giovanni Babich di Antonio, Matteo Gregorich fù Matteo, † di Matteo Benich fù Giorgio, consigliere di Paugnano, Gugnaz Podestà, Nicolò Bigatto testimonio alla croce e firme, A. Zarotti testimonio come sopra.

Mora se opet kuhat kakva popara. U posliednjem službenom porečkom listu čitamo, da se je subotu obdržavala sjednica zem. školskoga vieća u Poreču, i to pod predsjedanjem nj. preuzvišenosti gosp. namjestnika. Mi znamo, da je c. kr. namjestnik kao takov i predsjednik rečenoga vieća, al znamo takodjer, da ima svoga zamjenika, da ga taj nadomješta, i da namjestnik dolazi samo kad ima šta znamenita. Tako je činio pok. Pretis. Oni nejidu u Poreč radi same sjednice, a idu i bez nje, al samo kad je sila. Mi se sjećamo sfere sa pokojnim Vidulićem, kad se je ono bio odrekao časti zem. kapetana, te kad je došao Pretis u Poreč, i kad su se gospoda dogovorila kako će postupat sa Hrvati odnosno njihovim jezikom. I sad mora bit nešto. Nekakva popara se kuha. Komu i kakva? Dosta je znati tko ju kuha, za odgovoriti na ta pitanja.

Sjednica političkoga družtva „Edinost". Predsjedničtvo našega političkoga družtva pozivlje gg. odbornike i zamjenike k redovitoj sjednici u ponedeljak dne 29. t. m. u 10 sati u jutro u prostorije „Delavskega podpornega družtva". Na dnevnom redu biti će pogovor o političkom položaju i o družtvenom časopisu.

Iz Mrtvorana, dne 14. mj. piše se nam: Uz Vaše dozvolu, evo nas velecienjeni g. Uredniče, da Vam se opet javljamo, da Vam i čitaocem dične „Naše Sloge“ javimo ob istoj svečanosti današnjoj, koja se je obavila u našem gradiću od starine, starodrevnom Mrtvoranu, koj je obstojao prije današnjega grada Vedajana (Digsano) i koj je u starije doba na glasu bio, ali u najnovije doba ostao posve zanemaren. Svečanost je započela tihom sv. misom, koju je čitao naš veleč. i dobri g. kapelan Šime Semelić. Zatim sliedio je sv. obhod sa zvoni, predvodjen po veleč. gosp. župniku Juliju Guth. kada se je došlo pod zvonik, onda su pozdrav kitaca iz puškara bude dignuto jedno zvono za drugim na zvonik. Zatim sliedio je sv. obhod okolo grada, a poslie toga započme svečano veliko sv. misa, koju je govorio veleč. g. župnik uz asistenciju gg. kapelana iz Marčane i Kavrana. Poglavite točke sv. mise pozdravljali su gusti hitci iz puškara. Poslie svečano odpjevanog sv. evandjelja, stupi naš velevriedni g. kapelan Šime Semelić na propoviedaonicu, te izreče liepo prigodno slovo, a pri konca govora zahvalio se svim onim, koji su se na koji bud način zauzeli, da se zvona, toli potrebna, čim prije za ovu župnu crkvu dobave. Sjetio se je zahvalno velečastni govornik i presvj. knezo-biskupa naše dične braće Slovenaca biele Ljubljane, presvj. g. dra. Jakova Missie, koji se je blagohotno udostojao, da posveti u Ljubljani naša tri liepa zvona, koja su bila slivena u glasovitoj tvornici, g. A. Samasse, te tim prištedio više troškova ovoj siromašnoj. ali liepaj crkvi plovanskoj. Poslie propovieđi nastavila se sv. misa, zapjevalo se „Tebe Boga hvalimo“ uz izloženo presv. Tielo. Služba božja svršila se je uz sv. blagoslov presv. Otajstvom. Puka je bilo takodjer iz obližnjih župa u velikom broju, te se svakomu pojedincu moglo čitati na licu veselje, što no ga je obuzimalo prisustvujuć toj riedkoj crkvenoj svečanosti u našem skromnom gradiću. Kmeti Mrtvoranski.

Prijatelj naše mladeži ističe u broju 24 „Naše Sloge“ kao posliedicu zapuštenosti, u kojoj crkovni starešine podržavaju niže svećenstvo, slabu ili nikakvu naklonost naše mladeži, da se posveti svećeničkom staležu. Nešto istine ima da bude i u tome, jer se kako čujem na pr. u krčkoj biskupiji, koja je nekoć slovila sa obilnosti svećenstva, nije nikad očutila tolika nestašica svećenstva, kolika se danas čuti. Ali ima i drugih razloga, izvan onih, koje je s formalnog gledišta posve izcrpio skup krčkih svećenika u br. 23 „Naše Sloge“, koji bi imali nutkati crkovne poglavare, da udovolje niže svećenstvo.

Nitko mi neće valjda prigovoriti, kad ustvrdim, da današnja privremenost dušobrižnika nije samo njima na ušrb, nego i ostim nadarbinam, s kojimi upravljaju. Upravitelj, kolikogod imao ljubavi i dobre volje, nije pastir. Bit će dakako i ovom pravilu častnih iznimaka, ali je većinom tomu tako. Ovdje se neće toliko nadzirati i čuvati imovina nadarbine, ondje crkvena, tamo će se kakidad propuštati katekizacija, ovamo se neće točno ovršivati svakonedeljno propoviedanje itd. A zašto to? Jer imamo svi na sebi nešto Adamovca, te onaj koji mora, da je uvjek štapom u ruci pripravan, da se iz jednog mjesta seli u drugo, neće si borme toliko o tome glavo trti, a pametan mu čovjek kruto ne zamjeriti neće kada znade, da tolikom tomu neodgovara kukavna plaća jednog upravitelja. Drugačije je kad je dušobrižnik stalno namješten. Tu plaća odgovara nešto više tradu; čovjek je riešen nekih obzira „extra“ i u svome radu slobodnih je ruku, a konačno mu je miseliti na onu, da kakva si bude prostrò postelju u mladosti, da će ju onakvu morat užívati u starosti. Med inimi uzroci, koje je crkva na onu imala uvadjajuć nepomičnost nadarbenika, ovaj nije za stalno bio na straživ mjestu. Namještajuć privremeno dušobrižnike, osjećuje se svrha, koju crkva očekuje od stalnosti dušobrižnika.

I drug je po sriedi. Nepazeć na to, da ima pučanstva, koje samo želi i pita stalnog dušobrižnika, koji bi o sebi mogao kazati: „congnosco oves meas et cognoscunt me meae“, pita se ovdje: kako stojimo sa auktoritetom privremenog dušobrižnika? Zlo i naopako. Svako i najgore smetje smatra se nadležnim, da mu dieli lekcije, pa ti onda jedna za drugom sliede: ogovor, potvora, graja, pregonstvo, tužbe lievo i desno dižu se proti njemu, kao da je iz koparske izskočio kazmone; tužbe većim dielom neosnovane, ali koje ipak ubijaju u njemu, dovršenu iz njemeništa, punu gorljivosti za svoju službu, svaki duševni polet i ravnost, da posveti žar mladenačke svoje duše dobrobiti puka i crkve, kojoj je dodieljen. On ostaje razočaran i sa ljudske strane i sa nebrige svojih starešina, od kojih nečuje rieči bodrenja, da ustrajo u dielu, te se pomalo u njegovu duša ulieva neka vrst sdvojnosti, koja ga baca na polje puke materije i . . . mladić je izgubljen. Proračunajte, gospodo po biskupskih kancelarijah, slične tužbe, što vam dnevnice padaju sad ustmeno sad pismeno, sad proti jednomu sad proti drugomu svećeniku, pak sastavite razmjer medju onimi, koje su naperene proti stalnim i onimi, koje su proti privremenim dušobrižnikom — Bog i duša, ako neće taj razmjer stati kao 1 naprama 99. S kojeg, pitate, uzroka? Sam vam se nameće. Ustoličite svećenika, pak će ga nitkovići, uvjereni, da mu kojekakvimi tužbami poleđaja uzdrmati nemogu, ostaviti na miru i on će većim marom prionuti o svoje dužnosti. A ustoličenjem današnjih usposobljenika vi ćete istodobno pofaknuti za uspobljenje i druge svećenike, pak će to biti dika biskupijam i očevidna korist narodu, koga nam je rukovoditi na puta spasa.

Nismo u pokrajinah vjerovjestičkih, gdje je sve nekako privremeno uredjeno, nego u pokrajinah sv. Stolice „ubi omnia ad normam juris ordinata et firmiter fllisteque composita sunt“. Jedino se je u Francezkoj iza revolucije uveo običaj privremeno imenovati nekoliko hiljada dušobrižnika (desservants), ali i to bez znanja i privole sv. Stolice „quae talem consuetudinem tolerat et quodammodo passaive in ea se habet“. (S. C. C. 5. prosinca 1863, 3 srpnja 1868.) Ali se kod nas nije nikad čulo, da bi ispitani župnici čekali na otvorenje natječaja preko 6 godina, koješto se to na žalost danas dogadja. Potraje li ovo stanje ovako, to će do mala nestati i onako već danas uzdrmanog pijeteta, što ga niži dugaju prama višim. Starešine zbog toga nebi smjeli prema nižim pokazivati samo težinu svoje vlasti, nego se većma sjećati preporuke sv. sabora Tridentinskoga (Sess. 13. de ref. c. I.) i ljubeznjivo susretati podložno svećenstvo u svih njegovih pravednih i zakonitih željah, pak će onda i ono većom gorljivošću upriti o svoje dužnosti i milo vraćati za drago, i biti će jedan pastir i jedno stado, a medju njima ljubav, što je svrha svakoga zakona. Ovoliko vapije željan medjusobne ljubavi i poštovanja

ustoličeni župnik
porečke biskupije.

Od Sv. Vida, na Filipanštini, dne 15. junija tek. god. pišu nam: Na današnji dan imedemo mi Filipanci, velecienjeni gosp. Uredniče, ovdje sajam od blaga velikoga i maloga, te običaje obično biti vrlo dobro posjećen. I letos bilo je ljudstva dosta, a blaga još u većem broju nego lani, ali prodaje blaga nikakve; puk neimade novaca, pa tako trgovina s blagom zapinje. Nemojte misliti, g. Uredniče, da je sv. Vid kakov veliki varoš; to vam je samo crkvica na samiai, na polovici puta skoro izmedju Barbuna i Vodnjana. Ta crkvica posvećena je sv. Vidu, a gradjena onako po starinsku; pa na današnji dan običaje se obdržavati gore rečeni sajam. Ljudstva dodje simo od svakud, a ta put nije uzmanjkalo ni talijanskih mutikaša iz Vodnjana. Vidili smo kako ti talijanski na glasu „junaci“ nisu propustili zgode, da i ovdje agitiraju, od kada su došli, pa do kada su pošli odavle. Neki Vodnjanski plačenik dapače počeo je bio i vikati „evviva l'Istria nostra....“ (valjda prijatne bajunete žandara nisu dopustile tomu talijanskomu zagrižencu, da više drugčije....) Tà vi znate, g. Uredniče, kako običavaju vikati naši talijanski nespašenici — — — Nu i taj vodnjanski „vikač“ je brzo umuknuo, jer trezno ljudstvo nije se na nj obziralo.

Glas se bio prosuo, da će na današnji dan biti smješteno na crkvicu manjkajuće joj zvono. Čuda se o tomu govorilo, ali nijedan neznade štogod čista. Nekoji govore, da je zvono naručeno u Taliji, a to da je daleko, pak da nije moglo doći simo na Jobu; drugi hoće, da je zvono naručeno u Gorici, ali neki ljudi su nam kazali, da u Gorici tvornice zvonova neimade, već u Ljubljani, da obstoji glasovita tvornica g. Alberta Samasse. Nekoji nagadjaju i štogod gorega; ali, g. Uredniče, komu da vjerujemo? Tko je tomu kriv, da su u našoj plovaniji tako nejasni odnošaji? Ili zar da naš puk prodade svoju slobodu i kožu nezasitnomu Talijanu, ako hoće, da u svojoj vlastitoj plovaniji bude za svome domu? Tko je kriv, da naše selo neimade vrlo potrebne škole, dočim neko manje selo ju uživa? Neka za to pred Bogom i svietom odgovara onaj, koj puk buni, namjesto da ga prosvjetljuje i k občanu dobru vodi. — To smo vam, g. Uredniče priebćili, jer smo čuli, da se za našega jadnoga kmeta jako zauzimljete, pa neka znade vas sviet, da ni mi ovdje u maslu ne pliivamo. Bog Vam trud naplatio!

Vaši Filipanci.

Prvi autonjski sajam u Buzetu, dne 15. tek. mj. izpao je, da nije mogao bolje. Govedjega blaga bilo je na prodaji okolo 300 glava. Buzetski kraj je poznat sa svojih liepih i dobro uzgojenih goveda pa se je i onoga dana odlikovao. Toliko liepih komada teško, da ga je kada na okupu. Nije za to nikakvo čudo, da ga se i pročulo oko 100 glava, dakle trećina. Najliepšega je vola dopeljao Dinko Flego Menić iz Štrpeda, pa ga i prodao za for. 210. Blaženiću Petru iz Stran davali su for. 760 za njegova četiri vola, al on jih nije hotio primiti.

Druge godine, uvjereni smo, da će ga i više biti, te da će s vremenom buzetski antonjeki sajam postati prvi i najglavniji sajam govedjega blaga u Istri. To nam jamči i sve veća sklonost Buzećana k gojenju goveda. Uvidili su, da njim sijanje žitarica ne izplaćuje trud i da je njihov plod nesiguran, pa su stali sijati djetelinu i gojiti više blaga. Tako imaju više gnoja za pridržane oranice i više blaga za prodaju. Danas, gdje nam tra ne radja više, kako je prije radjao, to je vrlo pametan postupak.

Osim govedjega blaga bilo je i konjskoga, pa poljodjelskoga oruđja, kuhinjskoga i kućnoga posudja bakrena, drvena i zemljena i drugih predmeta, što se obično na sajmovih prodaje. I toga se je dosta razprodalo.

Sretna je bila misao občine buzetske kad je odlučila priredjivati sajmove o Antonji i Martinji i mi joj čestitamo na prvom uspjehu!

Naše graditelje i poduzetnike upozorujemo na razpisani natječaj za popravak dotične dogradaju škole u Hrašici.

Listnica uredničtva.

Gosp. Hrvoj. H. u Z. Predugačka je ona pjesma za naš list pak je nemogosmo priobćiti. Da ste nam zdravo!

G. dopisnike iz Kanfanara, Grižanja, Lošinja, Zdrenja, Koparščine itd. molimo, da se ustrpe.

Listnica uprave.

Uplatili su nadalje za „N. Sl.“ od 6. marča do 13. aprila M. M. sv. Križ for. 2, M. J. Mlaka for. 2, R. J. Žminj for. 2, V. J. Moččenice f. 2·50, D. dr. A. Pazin for. 5, P. V. Boršt for. 5, Čit. Medulin for. 2, P. P. Sečana for. 5, Z. baron Rieka for. 5, M. K. Čavle for. 1, M. V. Skitača for. 2·50, D. F. Pula f. 1, S. I. Pula for. 1, Čit. Kostajnica for. 1·25, J. F. Trst (oglas) for 3, R. A. Zadar f. 1, M. A. Kormin for. 5, A. M. Piran f. 1·50, G. T. Pula for. 1·25, Čit. Gospić for. 2, O. dr. A. Krk for. 8, P. P. Pula for. 1·50, Čit. Delnice for. 1·30, Car. vieće Beč for. 1, Čit. Senj f. 1·25, Čit. dr. Vlakovci for. 1.25, Čit. Krapina for. 3, Čit. Klanjec for. 1·25, M. J. Rošići for 3, L. A. Kerlan for. 5, Z. A. Slivje for. 2·50, T. N. Volosko for. 3, H. M. Rieka for. 1, P. J. sv. Ivan za 1. čit. for. 1, Čit. Makarska for. 2.50, Čit. Kraljevica for. 1.25. (Slieditì će.)

Lutrijski brojevi

Dne 20. junija.

Beč	49	89	12	1	52
Graz	39	51	29	3	52
Temešvar	55	89	43	54	10

Dne 24. junija.

Brno	20	70	23	4	54
Innsbruck	13	3	53	81	39

Javna zahvala.

Svim, koji se me blagohotno sjetiše za moj imendan, zahvaljujem ovim najiskrenije, pozdravljam sve od srca, i želim vruće, da se čim prije izpune zajedničke nam težnje.

U Beču 22. junija 1891.

Vjek. Spinčić.

„Slovanski Svet“,

ki izhaja v Trstu po dvakrat na mesec na 16 velikih straneh, razpravlja narodnopolitična i kulturna vprašanja slovanov, posebno avstro-ogerskih Slovanov. Sedaj piše tudi o cerkvenih obredih, — in pride kmalu na vrste cirilo-metodijska cerkev med Hrvati in Slovenci. Svečenikom so še posebe posvečene te razprave.

„Slovanski svet“ stoji 1 gld. za četrt leta; 4 gld. za celo leto. Naročnina se pošilja izdatelju v Trst. 1—3

Fran Podgornik,
izdajatelj „Slovanskega Sveta“ v Trstu.

Ulica Barriera br. 4 Trst
prodavaju se za najniže cene
vienci za pogrebe,
odjela za sudjeliće, 1—24
mrtvački liesovi, voščane sveće, smjetano cviće, predmeti mrtvački za djeca i odrasle itd. itd. Pokorni Montanelli.

Štev. 1134.

Natječaj.

Razno popravljanje, oziroma novo zidanje pri šolskem poslopji v Hrušici oddalo se bode pri

minuendo-licitaciji

katera bode dne 8. julija t. l. ob 9½ uri zjutraj v občinskem uradu v Podgradu, onemu, ki bode najugodneje ponudbe predložil.

Vsa dela vkup cenjena so na 4119 gld. 48 nvč.

Natančneji pogoji so na ogled pri županstvu v Podgradu.

Županstvo občine Podgrad v Istri
dne 23. junija 1891.

Br. 352/K. š. v.

Natječaj.

Na novo-ustanovljenoj jednorazrednoj mješovitoj učioni u Zametu (občina Kastav) popuniti je mjesto ravnajućega učitelja III. plaćilne vrsti.

Nastavni jezik je hrvatski, a talijanski kao predmet.

Zahtjeva se usposobljenje za pomoćno poučanje katoličkega vjeronauka.

Plaća i užitci su ustanovljeni u pokrajinskih zakonih 3. novembra 1874. zem. zak. br. 30 odnosno 14. decembra 1888. zem. zak. br. 15.

Molbe pravilno obložene neka se dostave eventualno službenim putem podpisanomu viću u teku 14 dana.

C. kr. kotarsko školsko vieće
Volosko. 18. junija 1891.

Dr. Oskar pl. Fischer
liječnik-kirurg-operater. 10—20
Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3½ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.
Piazza Legna br. 10, II. kat.

Popravci i prodaja
šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih.
Upeljanje električnih strojeva i velocipeda.
Izvadja svaku mekaničku radnju.
Josip Pizzarello 8—12
Trst, Via Fontanone br. 12.

U radionici klepara 9—32
JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, za stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže cene. Drži na skladištu štrcaljke proti peronospori (mildevu) po for. 5.50 i strojeve za zamporanje trsja.

TVORNICA
bambusovog pokućstva
H. Preuer
Trst Via Geppa br. 2
proizvadja pokućstvo za kuće i banke, etažerne i sjajne predmete za najniže cene. 7—20

Proljetna liečitba.
Čaj „Tisuć cvetja (Millefiori.)
čisti krv. Izvrstno sredstvo kada poče u želudcu, crievu i proti neprobavljivosti i hemoroidam. Jedan zamot dostatan za izliečenje stoji 50 novč. a dobije se u odlikovanoj ljekarni
Praxmarer „Ai due Mori“
Trst: Piazza grande. 19—20

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 6—12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

predaje uz pravu cienu bez ikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Mejnarodni promet

pre Primorske družbe za prevažanje mèhlev

KONRAD EXNER

via Squero Nuovo št. 7, skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v **Trstu.**

Podružnice v Pulji, Gerici, na Reki in v Opatiji

Zavod za shranjevaje mèhlev in efektov.

Prevažanje mèhlev vzprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in vzprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Trgovinska agentura državnih železnic. — Spedicijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštne in hitre pošiljatve in pošiljatve 8—7 prtljage.

Glavna agentura paroplovnih družb za Istro in Dalmacijo.

NB. Prazni vozovi za prevažanje mèhlov očpošiljaje se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je stavljati direktno na centralo v Trstu. 8—8

Kršćansko-narodno

tvorničko skladište

svakovrstnog bruskog sukna

učitro preporuča podpisani za prolietnu i za ljetnu sezonu:

3 m. svietlog sukna za odjelo	3·60	4·25
3 „ crnog „ „ „	4·25	4·50
3 „ svietlog finijeg sukna za odj.	5·00	5·50
3 „ crnog „ „ „	5·00	5·50
3 „ svietlog sukna „ „	6·25	7·00
3 „ crnog finijeg kesm. „	7·00	8·00
3 „ Piket sukna kosmatog „	7·25	8·50
3 „ Kangarna svietlog ili crnog za odjelo	10·00	12·00
3 „ Kangarna crnog	12·00	16·00
2·20 kosmatog sukna za kabanice za odjelo	7·00	11.00

Osobito preporučam. Persien, Dosking, Atlas Kangarna, Rype, Ratzimir — — — za častno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisano uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — — i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 3—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prossnitz u Moravskej.

Uzorki šalje badava. Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s pouzećem.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uslied usavršenih sposobnostih strojeva te radi častnog i obilnog gradiva **Sifona**, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorašne „Passeretto" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — **Drogarija Arturo Fazzini**, Corsia Stadion br. 22 — **Drogarija Antona Ursich-a**, Barriera vecchia br. 14. — **Trgovac Fr. Marcovich**, ulica: Lazzaretto vecchio. 7—21

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br. 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Taj se dobije takodjer izvrstne sumporače za traje i svakovratne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 7—

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave šaštre iz Brešije, željezo sa Chinom Malesci. **Obično bakalarevo ulje; isto ulje sa jodom i željezom.** Eliksir Cocca okriepljujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. **Anaterisku vodu za usta.** Tekući sopun proti ozebinam. Obće poznatu **vodu katrama i ustrcivanja katrama.** Kašicu proti potajnim bolestim. **Indijsku** esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okriepljujuće želudac **Prašak za zube bieli i ružičasti.** Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 10—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vred. papirjih za		V zapeslenih za	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, priporoča se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 8. oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vred. papirjih 2½% na vsako svoto.
V zapeslenih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermannstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— v rez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—12 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovora. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 12—24

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—12 badava i franco.

Jošte navidjene **kajige uzoraka za krojače** nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se pakou ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kaputе, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4 - 14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cuxje, štono ih posvud nudjaju, te jedra podnose krojačke truškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa prostalo, te je ono uslied toga prava slieparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dulinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 19—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jezika.

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šeste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz ciene, koje isključuju svaku konkurenciu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 10—24

Enrico Rovere & Co.

TRST. Via Pusterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 7—52

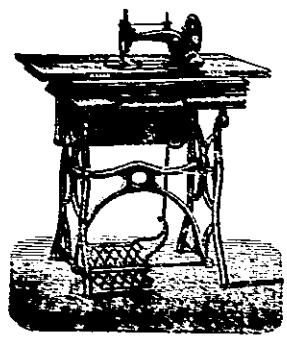

Petar Braido

mekanički kovač 12—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for. 86
„ srednje „	„ 45
Strojevi **Titania** „	„ 55
„ **Howe** za krojače i postolare po	„ 88

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—11

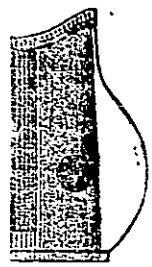

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trs.t

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obračanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckseovel strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedene. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

10—2

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvu.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su provideni prileležećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Upozoruje se silno na podielane strojeve

OGLAS. 9—25

Pošto će dne 1. julija prestati u Trstu **slobodna** luka, pasti će od tada na šivaće strojeve prilična carina. Leži dakle u interesu svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, buduć da mogu do tada iste dati uz jeftiniju cienu. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork, visokoručni **Improved** stroj sa prstenaton ladjicom.

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na padielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.** Tiskara **Dolsac.**

Broj 27. U Trstu 2. julija 1891. Godina XII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč. ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Koncem prošloga mjeseca iztekla je mnogim našim čitateljem predplata za I. tečaj t. g. Imade žalibože i takovih, koji nam duguju predplatu ne samo za prvi tečaj, već i za više prošlih tečaja. Da nebude njim ni nam neprilika, molimo ovim jedne i druge, da učine čim prije svoju rodoljubnu dužnost. Moleć za ponovljenje predplate i za izplatu stare, nečinimo to z obiesti, već iz prave i ozbiljne nužde. Naš list neima izvanrednih podpora niti mogućih zaštitnika, već se oslanja jedino na svoje čestite predplatnike, koje pozivljemo ovim, da nam pomognu rodoljubno nositi težko breme.

Novce valja slati poštarskom naputnicom. Predplata stoji na godinu za imućnije for. 5, za kmeta for. 2. Na pol godine polovicu gornje ciene.

Uprava „Naše Sloge“.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 30. junija 1891

Sad već traje osam dana podrobna razprava proračuna za godinu 1891., dakle pošto se je već polovicu proračunanoga potrošilo i pošto se je proračun za mjesec juli privremeno glasovalo.

Kod razprave dispozicijskoga fonda bile su mnogo stranke u neprilici, i nastojale su se razno izvući. Niemci ljevičari, proti dosadanjem običaju, izjavili su, da će glasovat za taj fond, da dakle imadu povjerenje u vladu. K njim se je pridružio i grof Franjo Coronini, zemaljski kapetan u Gorici. On je najprije izrazio svoju radost nad tim, što su se Niemci ljevičari približili vladi, jer je on i njegova strančica uvjek najbliže njim bila i jest. Naglasio je pak jednakopravnost, koju valja provesti u južnih pokrajinah, koli u duševnom toli u materijalnom obziru. Oni će glasovati za fond i nadaju se, da će budući put ispuniti zanj, moći zagotoviti vladu, da imadu u nju posvemašnje povjerenje.

Mladočesi, njemački nacijonalci i sočalni „reformeri“ izjavili su, da će glasovati proti. Članovi konservativnoga kluba nisu izjavili ništa — oni kao da još čekaju, da vide kako će se stvar razviti. Sa strane socijalnih „reformera“ bi postavljen predlog, da se glasuje za fond poimence. Ustali su se za to svi, koji su izjavili proti fondu, a k tomu i Poljaci, nekim slučajem. Ustao se je jedan, neznajuć u prvi hip o čem se glasuje. Ustali su se za njim i drugi. A već kad su ustali i opazili, da su „kapelu“ učinili, nisu se htjeli sjesti. Glasovalo se je dakle poimence, sa dà ili ne. Sa dà glasovalo je 186 zastupnika, sa ne 51. Mnogi su manjkali, odnosno zapustili dvoranu kad se je imalo glasovati, ili već prije.

Kod poglavja o prinosu za izvanjske poslove govorio je dr. Vašaty proti izvanjskoj politici monarhije, proti trojnom savezu (Austro-Magjarija, Njemačka i Italija). Dr. Lueger proti Magjariji, kojom da štetuje ova pola monarhije. Govorili su i drugi za, govorio je i ministar-predjednik Taaffe, braneć trojni savez i Magjariju.

Kod ministarstva za nutarnje poslove govorili su razni zastupnici, a medju njimi i zastupnik grada Celja dr. Foregger. On se je tužio kako Slovenci u južnoj Štajerskoj napreduju i kako jih vlada u tom podupire, a proti Niemcem radi. Krivo čini Niemcem tim, što je dozvolila, da se otvore slovenske paralele u Mariboru, da se otvori slovenska tiskarna u Celju, i da se osnuje slovenska posudionica takodjer u Celju. I ništa drugo! Vidite kakve kičice se Niemcem čine! Vidite kako su objestni, al ujedno i smješni, po gotovo Foregger, koj tako zlo govori, da ga nit njegovi najbolji prijatelji neslušaju. Neki slovenski i hrvatski zastupnici su mu početkom prigovarali, onda se počeli smijati na glas, a kad nisu već ni to mogli, tad su zapustili dvoranu, da već ludosti neslušaju. On je Slovencem i „panslavizam“ predbacio i pozvao se pri tom na ljubljanski sastanak, u kojem panslavizam, veli on, doista nije izrečen, al se za izrečenim skriva. Pak nečeš, da se smiješ takvim ljudem, ili da jih prezireš! Slično tomu je dan dva li prije govorio i zemaljski poglavar štajerski Wurmbrand, dakle čovjek, koj obnaša visoku čast, koj je poglavar i Slovenaca i koj sam sebe zove velikim državnikom a koga i njegovi velikim drže. Pak da su to zdravi odnošaji! Zastupnici Klun i Vošnjak obnašli su shodnim, da poprave stvarno neke izjave Foreggerove; ja neznam, da li je zaslužio, da se to učini. Za takove je najbolja ona: nebrini se za nje, neg vidji i prodji!

Kod toga poglavlja vidila se je stanovita pristranost predsjednikova. Imalo je govorit samo šest zastupnika —, morate bo znati, da se već prije ustanovi koliko može zastupnika govoriti, a nedozvoljava se, da jih govori koliko hoće. Da se dade prilike govoriti s jedne strane proti Čehom s druge strane proti Hrvatom, dao je sadanji predsjedatelj Chlumecky, pošto je Smolka na ladanje otišao, riječ još četvorici. Medju tim bio je i Talijano-Srb Bonda, koj je nastojao, da govori proti navodom Perića. Naši, imenito dr. Gregorčič, nisu mogli doći do rieči.

Kod drugoga diela toga poglavja govorio je kanonik Klun odulji i liep govor o uredjenju nekih vodnih i kopnenih putova, te o osušenju ljubljanske močvare. Naveo je značajnih primjera, usljed kojih se vidi kako se zapostavlja životne probitke cielih zemalja radi probitaka privatnih družtva ili družba. Tako su se u prošlom stoljetju protivi i osušenju vitezi njemačkoga reda u strahu, da nebi osušenjem prestale dolaziti tamo patke i vodne ptice pak oni izgubili užitak lova! U najnovije doba pako protivi se osušenju to, što bi nekakov mlin prestao raditi i što bi južna željeznica štetovala. Tako ide kod nas!

Kod poglavja o proračunu vojničtva bilo je izrečeno liepih misli, koje pak bojim se, da će se težko oživotvoriti. Ministar vojsko odobrava sve što ide na poboljšanje vojske i vojnika, al nalazi svoj nemogu, kad se predlaže kakve polakšice, poboljšice obzirom na pučanstvo.

Zastupnik grada Ljubljane g. Kušar govorio je za to, da se ljubljanska vojnička bolnica kaošto i vojničko skladište prenese na periferiju grada, a da se tim zadobljeno zemljište proda jeftino gradu, da jih uzmogne upotrebiti za gradske svrhe. Govori takodjer za to, da se obnovi gimnazija u Kranju.

Danas se nastavlja razprava proračuna za ministarstvo bogoštovja i nastave. Lagano se ide naprieđ, prem se sjedi u saboru najčešće od 10 pr. podne do 6 po podne.

Interpelacija

zastupnika V. Spinčića i drugova na visoku c. kr. vladu.

(U 25. sjednici carev. vieća.)

Godine 1883. predložila su gospoda M. Laginja i A. Križanac u ime tadašnjih hrvatskih i slovenskih zastupnika na zemaljskom saboru Istre visokoj vladi jednu spomenicu, u kojoj su popisali postupanje u Poreču, uobičajeno proti spomenutim zastupnikom koli u zemaljskom saboru toli izvan njega, ter su molili, da se neuredenosti primjerenim putem odstrane.

Sudeći po ponašanju občinstva god. 1884. — koli u zemaljskom saboru toli izvan njega — pomogla je ta spomenica bar toliko, da su mogli hrvatski i slovenski zastupnici, izuzam nekoliko pojedinih slučajeva, u zemaljskom saboru mirno razpravljati o predmetih, to se kretati po mjestu a da im nije nitko dodijavao.

Ali već sliedeće g. 1885. krenulo je na gore, zatim se je to zlo pogoršavalo od godine do godine i traje dan današnji.

Kada govore hrvatsko-slovenski zastupnici hrvatskim ili slovenskim jezikom, dogadja se obično ne samo to, da se talijanski zastupnici sastaju glasno govoreć, već dapače buči občinstvo na galeriji na sve moguće načine tako, da nečuju govornika niti oni, koji su mu blizu. Izvan sabora, po ulicah porečkih sramote hrvatsko-slovenske zastupnike različitimi pogrdami, viču za i pred njimi, žviždaju, pljuvaju ter ih moraju sprovadjati oružnici do njihovoga stanovanja svaki put kad idu iz sabornice.

Podpisani zastupnik Spinčić doživio je sam često kao zem. zastupnik takovih pogrda. Odkad je došao u Poreč kao zem. pri sjednik godinu dana nije mu se ništa dogodilo, tim gore dogadjalo mu se od dne 23. febrara 1891. a osobito od 4. marča 1891. napried, kojih dana bijahu imane obavljeni izbori fiducijara, odnosno se biralo zastupnika u Poreču. Njega, koji bijaše član najviše autonomne oblasti u pokrajini, koji je kao takav prisiljen bio stanovati u Poreču, i koji je od dne 4. marča državni zastupnik, grdili su na sve moguće načine dan na dan kroz čitavi mjesec dokle nije ostavio mjesto; ako se je samo pokazao na ulici, kad bi išao u svoj ured, kad bi se vraćao iz ureda u svoj stan, kad bi išao na velepotrebitu šetnju ili kad bi se vraćao sa šetnje. Premda mu se je jamčilo, da se je sve potrebito poduzelo, da mu se neće ništa dogoditi, žviždali su ipak i kričali za njim razne pogrde odrasli i djeca. Čim bi ga djeca zapazila, skupila bi se naglo, te bi počela plesati i pjevati jednu pogrdnu pjesmu, naperenu proti Hrvatom i složenu naviše poslie izbora od dne 4. marča t. g. On nije ostavio svoga stana ni 23. febrara niti 4. marča, to pako ne radi plašljivosti, već jedino radi toga, da mu se nebi predbacilo, da je sam kriv ako mu se štogod dogodi, to radi toga, jer mu se je reko na kompetentnom mjestu, da opreznost zahtjeva, da ostane kod kuće. Činilo se je dapače, da nije niti u kući sjeguran, jer su postavili pred njegov stan 3 oružnika, koji su ga čuvali skoro do zore. Kako su mu kasnije rekli na kompetentnom mjestu, zapriečilo se je tim i pomoćju najuplivnije osobe talijanske stranke, da nije poslie proglašenja izbora Vergottini-eva pred kućom sakupljeno i bučeće mnoštvo naroda pripravilo demonstraciju, kakva bijaše unapried dogovorena, a možda štogod i gorega.

Nu nisu samo hrvatsko-slovenski zastupnici izvrgnuti takvim protivščinam, već Hrvati i Slovenci u obće, a osobito pako njihovo svećenstvo.

Postupanje s hrvatsko-slovenskimi birači godine 1885 u Poreču i Vodnjanu popisano bijaše u dotičnih utocih, predloženih visokomu saboru. O tih protestih nije se doduše u visokom saboru razpravljalo, govori se pako, da se je god. 1891, dakle po izminuću šest godina i poslie razpusta državnoga sabora, vodila o tom iztraga i možda jošte vodi.

Godine 1891. dogadjalo se hrvatskim biračem i fiducijarom nešto bolje, jer su došli k izborom u većoj pratnji svojih suobčinara i jer je dne 4. marča pred izbornim mjestom na periferij grada stojalo do 30 oružnika pod zapovieđju jednoga nadporučnika i političkoga komesara. Ipak fiducijari nisu smieli u grad, da se čim okriepe; samo pojedinci su mogli u grad, ako su za to zamolili oružnike, da ih prate. Koli bijaša sve to potrebito, kaže nam činjenica, što su Porečani uzprkos svim tim mjeram, na stubah gostione „Alla città di Trieste“ napali dvojicu, i to Mateja Dekovića i Stjepana Zoričića, udarali ih po glavi te bacili ih napokon van kroz vrata. Nakon proglašenja izbora bacali su kamenje u vrata hrvatski mislećega gradjana Ritoše, a dalnjim izgredom stalo se na put jedino tim, što se je postavilo trojicu oružnika pred njegov stan.

Pred izborom, a osobito poslie izbora bijaše veoma pogibeljno za pojedine hrvatske muževe pokazati se u Poreču. Dne 8. marča pobjegao je Ante Kalac iz Varvari jedino težkom mukom pred navalom Porečana i to stramputicami nipošto običnom cestom. Jednoga dana u tjednu izmedju 8 i 15 marča upozorio je Antuna Parietića iz Varvari neki mirnji Porečan, da je pripravno kakovih 40 Porečana, da navaljuju na Hrvate, ter ga je opomenuo, da zapusti brzo Poreč. Dne 23. marča očekivala je hrvatske mladiće dolazeće k vojničkom novačenju pred kućom c. kr. oblasti dugačkimi i debelimi batinami oboružana svietina; sliedila ih je po čitavom gradu, počela na nje pred gradom opuku bacati ranivši pri tom dva mladića na glavi, dočim su se drugi bjegom spasili. U malo dana napadnute bijahu i udarane u Poreču četiri osobe i to: Šime Stifanić iz Sinc[illegible] Stjepan Radolović iz Monsaliža, Tomo „Škranun“ iz Varvarih, Grgo Rabak iz občine Buzeta. Na dan novačenja uzkliknuo je u Poreču Šime Bratović iz Baderne: Živio naš cesar Franc Josip! na što mu Porečani odgovorišе: Ti daremo ben noi altri cesara! (Mi ćemo ti već dati cesara) te htjedoše navaliti na njega, no on njim pobježe.

Da li je i što je politička oblast proti izgrednikom u Poreču poduzela, je manje, poznato. Upravitelj te oblasti da se je izrazio, da hoće imati red u svojem kotaru. Ali kako?

Dne 25. maja uhvatili su oružnici u sv. Lovreču Pazenatičkom tri dečka u dobi od 10—14 godina, odveli ih k političkoj oblasti u Poreč — jedno tri sata hoda, te bijahu tuj odsudjeni svaki na 12 sati zatvora jedino radi toga, što su jednomu drugomu dečku, koji je s njimi polazio kršćanski nauk i koji, da se obrani od kiše, ogrnuo se nešto više gradjanskim kaputom, govorili „Taljan“.

U sudbeni kotar Motovun, u političkom kotaru Poreč, poslano bijaše u najnovije vrieme više oružnika, koji se sakrivaju u šumicah uz hrvatska sela. Narod ih je opazio, nu nije znao zašta se tu nalaze, dok se nije sam o tom dne 4 i 6 maja t. g. osvjedočio. Dne 4. maja išao je Šime Milić, dobroćudan seljak, iz Rakotola sa volovi i vozom na djelo na polje, te kad je opazio nekoga svoga prijatelja doviknu ovomu „živio“. Nato škoči iz svoga skrovišća dva oružnika k njemu, uhvatiše ga i svezaše verigami, te ga odvedoše kano zločinca po glavnoj cesti kroz Višnjan u Poreč, četiri sata hoda, i tuj ga zatvoriše. Pošto je odajedio u zatvoru jednu noć, bijaše sliedećega dana od političke oblasti odsudjen na zatvor od 12 sati ili na platež for. 5.

Dne 6. maja htjeli su uprav početi nekoji mladići iz sv. Vitala, vraćajući se od poljske radnje, pjevati neku pučku pjesmu, al susretoše u to oružnike te pozdraviv iste, podjoše dalje. Na to zapjevaše rečenu pjesmu, kao što to običaju kod radnje i kad se od iste kući vraćaju. Došavši u selo, stupiše u kuću Šime Jakomića. Oružnici sliedeć jih stopimice stupiše u kuću, uhvatiše dvojicu od onih mladića (Antona Macinića iz Rakotola i Ivana Milanovića iz sv. Vitala) vezaše ih verigami, napuniše puške, te zagroziv se ostalim, odvedoše onu dvojicu vezanih mladića u Vižinadu, a drugog dana u zatvor u Poreč.

Oružnici imadu strog nalog, da paze što točnije na svećenike, te mučenike koli

sbog vladajuće talijanske stranke, toli radi oblastih, te da o svemu, što bi kod istih opazili, vjerno izvieste. Pa akoprem izpunjavaju ti zaštitnici javnoga mira i reda savjestno zadobljene naloge, premda nisu mogli naći ništa otegoćujućega proti slavenskim svećenikom, te akoprem se dokazalo, da su navale na slavensko svećenstvo u talijanskih novinah posve netemeljite, to ipak neće zastupnici političke oblasti, da odustanu od svojih nepravednih i unaprieda stvorenih nazora. Oni traže pod svaku cienu nedjela tamo, gdje nikakvih neima, kao što ih neima kod hrvatskoga puka i njegovih dušobrižnika. Držeći se izreke: „udari pastira i rastepsti će se stado“ poduzimlje se sve moguće proti slavenskim dušobrižnikom, da ih se u izvršivanju njihovih prava prieči. Svjedoci može se dokazati, da se je na veliki četvrtak ove godine, kadno dolaze izvanjski dušobrižnici po starom običaju k crkvenim svečanostim u stolnu crkvu u Poreč, demonstraciju proti njim pripravljalo, kojoj su samo tim izbjegli, što nisu došli u Poreč, obaviešteni prije o svemu.

Dne 7. aprila t. g. imali su svećenici Oprtaljskoga dekanata usljed biskupske naredbe konferencu u Šterni kod Oprtlja, te tuj zaključili, da će se sastati 15 aprila u Oprtlju kod župnika. Oprtaljski Talijani okrstili su tu službenu konferencu „panslavističkim taborom“ ter zaključili, da će sastanak dušobrižnika kod župnika u Oprtlju dne 15. aprila zapriečiti.

Občinski načelnik prosvjedovao je kod domaćega župnika službeno i pismeno proti tomu sastanku. Pošto je pako župnik izjavio, da se ne može na taj prosvjed obazirati, i budući da nije popustio niti drugomu pismenomu i jednomu ustmenomu prosvjedu, priliepili su stanovnici Oprtlja plakate na zidove mjesta, na kojih bijaše medju ostalim napisano: „Non volemo preti croati in Portole, sinceritа o partenza“, „ipocriti“. Dne 15. aprila očekivali su ti stanovnici, oboružani raznim oružjem, pred „ložom“ dušobrižnike, vikahu i psovahu iste bacajuć na nje svakojako smetje i kamenje. Kroz dan htjedoše se svećenici predstaviti načelniku, da ga pozdrave i zamole za zaštitu, te mu poslaše u tu svrhu pismo, na što odgovori ovaj, da ih neće primiti. Još po dnevu ostaviše svećenici župničku kuću, našto im je prostačko množtvo pripravilo demonstraciju, koja bijaše, ako moguće, još veća nego li ona kod dolazka svećenika. Kod toga bacili su grudu zemlje medju svećenike.

Radi tih dogodjaja u Oprtlju bijahu pozvani dušobrižnici Stefanutti i Bottegaro dne 8. maja pred kotarski sud u Buje, i to jedan prije a drugi poslie podne. Za preslušavanja kod suda sakupilo se po prilici 600 gradjana iz Buja pred zgradom čekajuć tuj smradnim smetjem na dušobrižnika Stefanuttia, dočim su gospodje i gospodične stojala kod prozorah. Dok se je sudac brinuo za jednu zatvorenu kočiju, da spasi dušobrižnika, dodjoše uružnici, te odprate dušobrižnika iz sudbene dvorane; svietina je vikala: de ge zo! chiapó lo! porco di schiavo! (udarite ga, uhvatite ga, toga hrvatskoga prasca). Dušobrižnik spasio se u c. kr. oružničkom stanu. Poslie podne došao je drugi dušobrižnik Bottegaro, kojega pozdravište djavolskom vikom te riečmi: Macè lo, macè lo! (ubijte ga! ubijte ga!) Pošto su nadošla još dva oružnika te gradska straža i sam načelnik, te pošto su nekoje izgrednike zatvorili, umirila se svietina u toliko, da bijaše Bottegaru moguće doći do sudbene sgrade i da su mogla oba dušobrižnika u 5½ sati poslie podne, praćeni načelnikom, četvoricom oružnika i petoricom il šestoricom gradskih stražara doći do svojih vozova, gdje bijahu medjutim konjem uzde prerezane, i odatle otići zadovoljni, da su se oslobodili svietine i zahvalni c. kr. oružnikom, koji ih iz velike pogibelji izbaviše, i kojim izraziše kasnije javno svoju zahvalnost.

Pa što je na sve to poduzeo c. kr. namjestnički savjetnik vitez Ellusegg? Nevjerojatno al istinito! Metnuo je pod iztragu oružnike što su se zamješali u ovaj posao. Njemu bijaše žao, što su izbavili svećenike iz pogibelji. Nije čudo, da koli oružnici toli zapoviednici, koji povjerovaše s početka više namjestničkomu savjetniku nego li oružnikom al koji se kasnije osobno osvjedočiše, da nemogu namjestničkomu savjetniku vjerovati, zdvojno za premještenjem iz kotara Poreča čeznu.

Da nije pako postupanje oblastih proti slavenskomu svećenstvu i izazivanje slavenskog naroda od strane Talijana, ograničeno samo na kotar porečki, neka služe kao dokaz sliedeća dva slučaja.

Oružnici su naime u mjestu Karkavce, u mjestu gdje stanuju dva fiducijara, Jarebica i Grison, u občini Pomjan, u kotaru Kopru, izpitivali nije li tamošnji župnik dao obojicu fiducijara zaprisegnuti, da će glasovati sa hrvatsko-slovenskom strankom, premda je to sama talijanska stranka bez ikakvog temelja tvrdila i akoprem su ona dvojica poznati občenito kao pošteni i značajni muževi, koji se nedadu od nikoga i ničim na bilo koje nečastno djelo zavesti, dočim se nije ni oružničtvo niti itko drugi na to dao, da iztražuje nije li istina — kao što u istinu jest — da je upravo tu dvojicu talijanska stranka velikimi svotami novca podkupiti htjela.

Iz Buzeta — koparski kotar — gdje su prigodom novačenja izgreda Talijani počinili, i gdje se je jedan gradjanin odvažio i na to, da uzklikne? Viva l'Italia! krenuo je dne 6. maja t. m. crkveni obhod k votivnoj crkvi u okolici grada. Obhodu prisustvovao je po običaju hrvatski puk. Ovoga puta pridružiše se obhodu izvanredno i nekoja mlada gospoda i gospodjice iz Buzeta, ali kao što se je pokazalo, samo u tu svrhu, da izazivlju hrvatsko pučanstvo. Ova mlada gospoda obojega spola dovikivala su puku svakojakih izazivajućih riečih, te jedno jaja bacala na ljude korice, djecu grančicami udarala i napokon porugljivo litanije „popjevala“.

Kao što je iz svega rečenoga razvidno, nisu hrvatski zastupnici ni od Hrvata izabrani članovi zemaljskoga odbora u sjelu zemaljskoga sabora i zemaljskoga odbora sjegurni pred pogrdami i grožnjami od strane talijanskoga pučanstva; hrvatskim biračem i fiducijarom nije prosto, da mogu slobodno svoje izborno pravo vršiti; Hrvati nisu u obće sjegurni pred pogrdami i grožnjami ako dodju u gradove; hrvatske i slovenske dušobrižnike stavlja se bez ikakvog razloga pod pažnju oružnika; hrvatske se svećenike prieči, da posjete svoje drugove; hrvatski svećenici nisu sjegurni kad stupe pred sud ili kad se od istoga vraćaju; isti oružnici nisu sjegurni pred biesom namjestničkoga savjetnika ako po dužnosti hrvatske dušobrižnike od napadaja štite; hrvatski puk nemože mirno svoje crkvene vježbe obavljati; hrvatska djeca ako se medjusobno šale, hrvatski muževi i mladići ako zaviknu „živio“ ili pjevaju hrvatske pučke pjesme, budu vezani, u zatvor odvedeni i novčanimi globami kažnjeni; — nepreostaje dakle drugo ako ne, da se Hrvatom zabrani govoriti i disati.

Obzirom na sve ovdje spomenuto, stavljaju podpisani na visoku c. kr. vladu upit:

„1. Jesu li navedeni i slični slučajevi visokoj vladi poznati i kakvo stanovište zauzimlje naprama istim?

2. Koje li je mjere poduzela visoka vlada i koje kani još poduzeti, da se takovi u prosvjetljenoj državi nečuveni slučajevi neopetuju?“

U Beču, dne 19. junija 1891.

Spinčić, dr. Lang, Kaftan, Teklý, Špindler, dr. Vašaty, dr. Pacák, Nabergoj, dr. Gregorčić, Alfred grof Coronini, Klun, Borčić, Robić, Povše, Perić, dr. Gregorec. Šupuk, Zehetmayer. dr. Engel, Vošnjak, dr. Fuchs

Gospodarstvo na Puljščini.

(Konac).

Puštajuć na stran način, kojim se djecu uzgaja u prvih godina, jer bi nas to dovelo vrlo daleko (nu bude li dobrota gosp. urednika dopustila hoću se i na to svratiti[1]), uzmimo sad uzgoj te djece dakako površno, poslije dovršene 14te godine. I tuj otvoreno moramo reći, da se riedko gdje opaža med hrvatskim pukom takovu slobodu i toliku raspuštenost pri djeci, kao što ovud. Kad ti dijete, bud mužko bud žensko, pristupi u 15tu godinu, to mu se čini, da je postalo odraslim mladićem ili djevojkom, pak da prestaje tuj roditeljska vlast. U večer do 10, 11 a dapače i kasnije slobodno je mužkarcem klatiti po selu te uznemirivati sav starijim ljudem. Jeli vrieme kišovito, to ti se ta mladež skupi u koju kuću, gdje imade djevojaka, pak čevrljaj svega i svašta do kasno doba noći. Roditelji dadu tomu neodraslomu dječaku po novčić, a on s nosom u vis, kao da želi zviezde pobrojiti, i smotkom u ustijuh potuca se po tudjih kućah. Blagdanom se mužkarci sakupe pod kakovo stablo, te s igračkimi kartami u mliečnih rukuh, čekaju da se svrši misa ili večernja. A roditelji? Možda ih upitaju gdje su bili, nu dalje ništa. Imaju li ti junaci u džepu za pol litre vina, hajde u krčmu, gdje njim je glavna zabava igra na karte. Vidio sam više puta gdje otac u krčmi motri kako mu se mladjahni sin igra i smije se njegovoj vještini. U mesopustno doba gubi ta mladež vrieme i zdravlje po plesovih. A gdje su roditeljske oči? Pokrile se plaštom nehajnosti. Ti jadni roditelji nemisle na odgovornost, koju preuzeše sbog svoje djece pred Bogom i pred društvom. Oni nemisle, da će morati jednom dati račun Stvoritelju za svoje čine i za one njihove djece.

A odkud se je našim seljakom uvukla u srca ta nehajnost? Od prijateljstva sa našimi slavnimi susjedi Latini. Sad nek dobro promozgaju ti roditelji, mogu li njim takova djeca biti posiušna u kasnijoj mladosti, kad nisu bila tomu priučena u djetinskoj dobi. Podnipčato! Stabalce se dade uviiati dok je mlado, ali kasnije sav je trud uzaludan. Jadni roditelji misle, da je to ljubav pačati djeci po volji. Ljubav! To postupanje moglo bi se okrstiti ubojstvom duše i utjela vlastite djece. A tko trpi kasnije? Najprije roditelji, pak djeca a s njima dakako gospodarstvo, jer gdje mladji starijega neslušа, tu doista neima govora o gospodarstvu. Poslovica bo veli: gdje se bratska srdca slože, tu i olovo plivat može, a nesloga gdje zavlada, tu i slama na dno pada. Dakle bez sloge neima blagostanja. Ti neposlušni sinovi postanu otci, a te razpuštene djevojke majkami. Kako će ovi uzgajati svoju nesretnu djecu, kad nisu imali dobra primjera? Tako od koljena do koljena ide uvjek na gore, i uvjek veće propadaju gospodarstva.

Roditelji! Pazite na uzgoj svoje djece veće nego li na zenicu oka svoga, i ona će Vas blagoslivljati. Poznata će Vam biti ona, kako je njeki mladić sbog zločina bio odsudjen na smrt. Nu prije nego li ga krvnik smakne, izprosi milost, da može poljubiti svoju majku. To mu bje dozvoljeno. Ali on, u mjesto da ju poljubi, odgrize joj obe veleć: Ti si kriva, što me sada vješala čekaju, jer me nisi uzgojila kao što si morala. Prokleta budi! Strašna li primjera, na da bi pravica postupala strogo, kao što jednom, takovi prizori bili bi na dnevnom redu.

Još nješto. Mi imademo u liepom svojem jeziku krasnih gospodarstvenih knjiga. Nu u ovih stranah za nje malo tko mari. Uzrok tomu je, što njim se neće potrošiti nit prebijene pare za tako koristnu knjigu, dočim njim nije za litru vina nikakva cena pretisoka. Njeki drugi bi možda knjigo i kupili, ali neznadu čitati. Ljudi božji! Sad imate školu na Puljščini u svakom selu. Šaljite djecu u školu, te kad ova narastu, moći će se mnogo okoristiti takvimi knjigami.

Sve te stvari stavlja ti, moj dragi seljače, pred oči „Naša sloga“, kojoj leži na srcu tvoje blagostanje. Ona te ovim gleda uputiti, kako biš si mogao malo po malo poboljšati svoja gospodarstva, koja se danas nalaze u žalostnom stanju.

Puljski Hrvat.

[1]) Samo izvolite, jer rasu valja temeljito lječiti. Op. ured.

DOPISI.

U Grižnjanu koncem junija. Ovih dana javio nam je občinski sluga radostnu i ugodnu viest, koju smo toli željno očekivali, da su listine za buduće občinske izbore pripravljene. Listine su od 21. t. m. izložene i bit će kroz 4. tjedna svakom občinaru na razpolaganje. Dužnost je dakle svakog, da zaviri u te listine — jesu li svi občinari imajući pravo glasa u iste unešeni. Ako nije tko u unešen a imade pravo da bude, nek se oglasi pismeno ili ustmeno kod obć. glavarstva ili kod c. kr. kot. kapetanata kroz tjedan poslie minulog roka za pregledanje listina.

Občina Grižnjanska je jedna od najnesretnijih občina u Istri. Muževi, koji su do sada njom upravljali — glavari, tajnici, blagajnici, a večim djelom i zastupnici pokazali su, da nisu bili dorasli svojoj zadaći; njihove sile bijahu preslabe a da jednom občinom upravljaju. Za dokaz nek služi samo to, da je občina pod njihovom upravom došla do ruba propasti, naprtjena svakovrstnimi dugovi i plaćili; računi nisu položeni već 25. godina, tako da bijahu više oblasti prisiljene posle godine razpustiti obć. zastupstvo te imenovati c. kr. povjerenika, da sačuva občinu od gotove propasti, te da poravna što se još poravnati dade. U roku od godine dana reć bi, da je št. g. Petris uredio občinske stvari, nu dvojimo, da je i novčano stanje uredio, te se je valjda i on uvjerio, da je nemoguće račune občine Grižnjan na čisto staviti, i da valja kazati: „ki ga avù g'a avù“ Dà „ki ga avù ga avù“ trata da i občinari uzklikno, ali to stoji da su bivši upravitelji občinu upropastili, bilo iz neznanstva bilo iz lakomnosti. Što je prošlo je prošlo —, občina je na umoru, nu još imade nade, da ozdravi od zadatih joj rana, al xato joj treba dobrih i poštenih liečnika, koji budu znali te rane vidati. Koji su pakc ti liečnici? Buduće zastupstvo: glavar, tajnik, blagajnik, savjetnici i ostali zastupnici. Buduće zastupstvo, ako hoće da občinu spasi treba da udari putem pravednijim, poštenijim — ter da sve svoje sile posveti dobru občine, inače neima spasa. Zato nam treba glavara poštenjaka, koj ne treba tudjega, koj ne gleda na lievo ni desno, već ravno; treba nam tajnika, koj je vješt i sposoban za svoju službu, i koj pozna barem hrvatski i talijanski jezik ako hoće, da savjestno vrši svoje dužnosti, a takovog treba tražiti putem natječaja, jer ovdje neima osobe sposobne za tu službu. Tajnik je duša svake uprave a osobito takove, gdje neima čovjeka, koj bi bio sasvim sposoban za glavara. Treba nadalje takove zastupnike, kojim na srcu leži boljak občine, i koji su zadahnuti vjerom kršćanskom, ljubavju prama Bogu i narodu, jer samo takovi će savjestno dužnosti svoje vršiti. Do sada bili su na čelu občine sve sami prvaci talijanaške stranke, pa što su u občini dobra učinili? Tim muževom neće više i nemogu občinari povjeriti občinsku upravu. Ako je občinarom ikoliko stalo do napredka občine, to će sve svoje sile uložiti, da takove muževe od uprave daleko drži. A kako da se puk ponaša? Odstraniti mora njih i njihove pristaše a birati druge muževe. Pristati valja uz Salamuna, Dubca, Dobrilovića, Percika i pomagati njihovu stranku. Na noge dakle občinari, pogovorite se, jer izbori su na vratima.

Kod izbora bit će najbrže dvie, ako ne tri, stranke; mogli bi se jih nazvati: stara i mlada. Stari nastojati će, da proturaju stare svoje prijatelje, da još glodju, da ostane sve pri starom; vikat će na sva usta, da je u občini sve u redu — a pomagat će jih u tom poslu osobito naš Carlo. Uloviti će za sebe mnogo sliepih, osobito u graničnu Grižnjanu. Kastanji i Završju, dočim će na krasu završkom, grižnjanskom, Kubertonu i Šterni izvan nekoliko gluhoniemih i sliepih, naići na tvrd odpor.

Stranka mladih zapisati će na svoju zastavu: red i rad na upravi, jednako pravo svim i svakomu, daleko kuća onim, koji su občinu izsisali i upropastili. Van dakle sa starimi upravitelji, koji su nam samo dugove napravili, a na njihovo mjesto posadimo nove, vriednije i značajnije muževe. Pozor občinari — ne pustite se varati, na stran sve obziro osobne, a pred očima nek vam lebdi samo koristi občine.

Još nešto pa eto me pri kraju. Dne 15. o. m. imali smo veliki blagdan sv. Vida, zaštitnika naše crkve. Poslie svečane sv. mise sakupilo se nekoliko svećenika kod našega župnika. Glavnu riečkod objeda vodio je dakako Don Carlo, koj inače želi odavle seliti, nu i mi, da vam istinu kažemo, nebismo za njim suze ronili. Kod objeda svratio se u svojih mudrih „govorancijah“ dakako i na blaženu „politiku“, da pokaže kako se talijanski popi malo (!) njom bave. — Pri tom nije pustio niti mrtve u miru, kao n. pr. pok. biskupa Dobrilu. Da je svoju oštricu okrenuo proti Glavini i proti drugim hrvatskim svećenikom, to se samo po sebi razumije. Na čast mu bilo!

O sablaznih što su je počinili gračjani bujski i oprtaljski već ste pisali, samo to vam javljamo, da se državno odvjetničtvo u Rovinju vrlo zanima za te čine. Prošli tjedan bio je u Bujah i u Završju sudac iz Rovinja, da izpita o toj stvari; bio je ovud tri dana. U ostalom je čudno, da nije iztraga o toj stvari izručena kojem sudcu iz Buja!

Pristaša mladih.

Franina i Jurina

Fr. Si bia na samnju u sv. Vidu?

Jur. A sam, ter znaš, da prez mene ne more bit.

Fr. A si čuja ča „šumati“?
Jur. Ne, ač govore Filipanci, da je njih „kuhar“ preveć „šuma“ za vazmenske blagdane, pa da se je štufa.
Fr. Benj; bolje tako, da se ljudi ne zgledaju; ač onako znadu „šumati“ i naše žene prid pečon!

* * *

Fr. Povidaj mi, Jurino, još tu.
Jur. Ma vreda, jer mi je poći.
Fr. Je bilo čuda naših popi na fieri u Filipani?
Jur. A ni vrag tega; a ki će doći nepozvan?
Fr. Ja, ja, ma jur neke talijanske . . . . se pozivlje!
Jur. A mo-o-o! Patria je patria!

Različite viesti.

Blagdan sv. Cirila i Metoda. U nedelju dne 5. t. m. svetkovati će slavenska zajedna veliki blagdan svojih apostola, slavenske bratje sv. Cirila i Metoda. I kod nas u Istri ukorenjuje se sve to više ta krasna crkvena svečanost, pak se nadamo, da će naše prevriedno svećenstvo i ovom prigodom upozoriti naš pobožni puk na veliko znamenovanje toga blagdana i naših svetih apostola, koji su propoviedali Isusovstvu nauku našim pradjedovom u našem milozvučnom jeziku.

Iz Buzeta pišu nam koncem junija 1891. da su napokon uredjeni odnošaji na tamošnjih pučkih školah. Od sada biti će naime jedan učitelj na hrvatskoj i jedan na talijanskoj školi, a jedna učiteljica na hrvatskoj i jedna na talijanskoj školi. Ta razdioba nije doduše pravedna glede hrvatske škole, jer bi na njoj moralo biti razmjerno više učiteljskih sila, nego li na talijanskoj, nu za sada valja nam se i tim unapredkom zadovoljiti.

Sjednica zemaljskoga kulturnoga vieća održavati će se dne 2. t. m. u Poreču. Koliko mogosmo doznati razpravljati će se na njoj osim običnih predmeta i o zaključku zemaljskoga sabora od prošle godine, što da se učini, da kotarske gospodarske zadruge razviju veću djelatnost. Nadamo se, da će nas koji od gg. članova kulturnoga vieća o toj sjednici izvieštiti.

U laži su kratke noge. Pod tim naslovom primili smo iz občine Pomjan izjave, koje niže u originalnom slovenskom jeziku donašamo, i koje potvrdjuju našu davnu tvrdnju, da se glasoviti protest pomjanskih šarenjaka, ili bolje rekuć, koparskih iredentaša, proti izboru fiducijara nemelji posve na laži i kleveti. Izjave te glase:

I. Izjava.

Jaz podpisani Giuseppe Perosa detto Soldatić Nro. 17 di Figarola **zahtevam** in **terjam javno**, da se iz laškega protesta zoper duhovščino sploh in posebe zoper mojega gosp. župnika Vodopivca **izbriše moje ime**, katero se je krivično in lažnjivo vpisalo, ko nisem nikdar nič pričal in tudi nič ne vem, kar si upam **priseči vsak hip pred sv. Razpelom**. Meni ni nič mar, ne za detto Kunarja (tako zovejo Matia Benčiča, konzorca iz Pomjana), ne za kacega druzega, kakor me je **za pričo podpisal** (gotovo konšelier in podesta Pomjanski), kakor protesta podpis govori, obrekuje silno in nesramno, ta je kazni vreden, ker moje ime podpisuje in podkrižuje, ko jaz k temu nič ne vem. Jaz ne obrekujem svojega gosp. župnika, drugi naj delajo, ker hočejo; jaz nočem čez njega lagati, ampak, kakor moj pokojni oče, tako tudi on ga ljubim in spoštujem, kar je tudi vsakomur dolžen, in dokler je moj rod, bodemo se vedno tako vedli in častili svojega duhovnega očeta, kateri tudi edini nam pravo pot k večni in časni sreči kazati hoče.

V Pomjanu na praznik sv. Nazarija,
dne 19. junija 1891.

† **Giuseppe Perosa**
detto Soldatić di Figarola.

II. Izjava.

Jaz Jože Veškovo od Matije di Zupanšći, kakor sem trdil v pričo vseh ljudij na trgu dne 19. junija t. l., kadar so ljudje iz cerkve šli, da nič ne vem, in da nisem pričal, ravno tako tudi danes, na praznik sv. Alojzija, ravno tako kakor moj kompare Soldatić **protestiram** zoper to vpisanje mojega imena kot priča v italijanskem protestu in **terjam**, da se me izbriše, **ker** to je **laž**, in mene nima nobeden za pričo staviti.

Pomjan, dne 21. junija 1891.

† **Giuseppe Vaškovo di Zupanšći.**

Vse te izjave prostovoljno potrjene v pričo dveh neprošenih prič, katere so: 1. Ivan Veškovo l. r. in 2. Matija Klaj l. r.

III. Izjava.

Jaz Anton Perosa od pok. Andreja ne vem za nobeden križ, da sem naredil kot priča zoper župnika in sicer rečem v imenu sv. Antona, da bi nikdar ne šel iz te hiše.

IV. Izjava.

Jaz Ivan **Perosa** od pok. Matije, da bi me Mati Božja oslepila, če vem kaj o temu da bi jaz kaj hudega gospodu (župniku) storil! Priče so: 1. Jurij Perosa, 2. Ivan Veškovo l. r., 3. Matija Klaj l. r.

Tako se je bez dvojbe podpisalo onaj protesti u Marezigi i u Truškah.

Iz Medulina pišu nam, da jih je vrlo razveselio svojim bulaznenjem poznati puljski lakerdijaš „Il Giovine Somiero“ u svojem broju od dne 6. junija. U jednom dopisu iz Premanture tuži se na Medulince, koji da su se poslie zadnjega izbora za zemaljski sabor posve promjenili. Tamo da je od tada zavladao nemir i nered a to sve usljed hrvatskih agitacija. Našega liepoga Medulina, da se nemože više prepoznati. Za dokaz tomu navadja sliedeću izmišljotinu: Nedavno pošli su nekoji mladići iz Premanture u Medulin, da se tuj pozabave i razvesele. Ti mladići — piše „Somiero“ — da se nisu mogli vratiti doma od straha pred Medulinci, to da su morali u Medulinu ostati zatvoreni svu noć u jednoj krčmi. Na koncu grozi se dopisnik Medulincem, da će njim i njihovom mjestu to njihovo ponašanje najvećma škoditi. Da vidimo što je na tom istine. Istina je, da su nekoji mladići došli neke nedelje u Medulin i tuj ostali ne samo svu noć, već i sliedećega dana jer bijahu blagdan. No grdna je laž da su od straha tuj ostali, jer njim nije nitko niti jedne ružne rieči kazao. Oni su se dapače liepo i ugodno zabavljali u kolu amošnje mladeži kako da su kod kuće. Bilo je doduše vrieme kad su se Medulinci i Premanturci ružno gledali, jer bijahu prvi uvriedjeni od drugih, nu danas Bogu hvala gledaju se kano prava bratja. Istina je nadalje, da Medulinci ni danas nemare za šarenjačke podrepnice i talijanaške prodance iz Premanture, al tih je svakim danom manje. U kolo ovih spada i „Somierov“ dopisnik, koji zaboravlja, da je hrvatskoga imena i korena i da su njegovi stariji bili vriedni i pošteni Hrvati, a on njim jadnik danas blati i smradi uspomenu u zakutnih talijanskih listićih. Toliko dopisniku — izdajici svoga roda i plemena. G. Jorku poručamo pako, da se njegovih grožnja neplašimo nimalo. Učiniti će nam veliku ljubav ako se na naših vratih nikada ne pokaže. To vriedi i za njegove gospodare, koji mu korito pune. Vjerujemo, da mu je žao što ga je rodila Hrvatica, al to nije naša krivnja. Ako mu nije pravo neka uhvati otca za bradu, što ga nije u Rimu kratio.

Iz Opatije pišu nam koncem junija 1891. Odkad je Opatija počela brzim korakom napredovati pobudila se toli u domaćih koli u pridošlicah nekakva žudnja za gradjenjem kuća i ta žudnja donomice raste. — Razumi se pako, da svaki nemože graditi palače ili velike kuće za špekulaciju; mnogi siromasi nastoje sagraditi za sebe pribivalište toliko, da nisu pod vedrim nebom. Nego budući da je Opatija liečilište i budući da se gradi na vrat na nos, c. kr. kotarski kapetanat počeo je nastojati, da kuće odgovaraju propisom i potrebam mjesta liečilišta, te je zato naložio nedavno voloskomu občinskomu glavarstvo kano gradjevnoj oblasti, da već kod prvoga komisijonalnoga razvida na licu mjesta sudjeluje takodjer kotarski liečnik, da on u pogledu zdravstvenom svoju izreče i shodno odredi.

Kotarski liečnik g. dr. Tamaro sada dakle dolazi sa gradjevnom komisijom prije svake nove gradnje, i zato dade si platiti svojih 4—5 for. — Nekojim se to prevelć činilo — osobito nekojim ženam, jer kako je poznato od mnogo vremena u Opatiji još uvjek žene glavnu rieč vode — te se počelo tomu najprije podmukło a zatim glasno prigovarati. Naši narodni protivnici upotrebili su pak i tu zgodu te raztrubili u puku, da su tomu krivi Hrvati, koji su u zastupstvu, jer dok ovih nije u občinskom zastupstvu bilo, da se liečnika nije ni zvalo ni plaćalo, nego kad je k bolesniku išao.

Nu kako su u laži kratke noge, doznalo se i tu za istinu i danas već malo tko u to vjeruje. —

Kako gori spomenusmo, da se strastveno gradi, dogadja se, da občinski glavar ureče na jedan dan više komisija, (kadkad 5—6 na jedan put) a tad Vam i gosp. dr. Tamaro pobire od svake kuće 4—5 for.

Videći taj ogromni dobitak liečnika, žrtvu siromakah, zapita na zadnjoj občinskoj sjednici u Voloskom g. zastupnik Iv. Fiamin g. kot. kapetana, kako to biva, da kot. liečnik toliko diete prima i jeli baš potrebito, da kod svake komisije on sudjeluje i tako mastnu plaću vuče. Gosp. savjetnik vitez Jettmar odgovori, da je liečnik kod tih komisijah potrebit, ali da on **nema prava za to nikakve plaće ili diete tražiti**, budući svaki činovnik j dužan unutar 3 kilometra od sjedišta bezplatno obavljati komisije, a Opatija da leži unutar 2 kilometra od Voloskoga. Mi dakle sada pitamo g. dr. Tamara jeli on pozna zakonsku ustanovu, o kojoj je govorio g. kapetan i jeli je voljan povratiti dotičnikom nezakonito primljene diete? Čujemo, da nekoji kane i sudbeno zahtjevati povratak onoga, što su platili a nisu bili dužni platiti. Budući da pak sada za to znade i gosp. kapetan, stalni smo, da se već takva što dogoditi neće, nego ipak ovom prigodom pitamo gospodu Talijane tamo u Poreču i Piranu, što bi oni rekli kad bi jedan hrvatski činovnik kod njih radio kako je ovdje radio g. Tamaro? Kako bi oni napram njemu postupali? Neka nam na to odgovori urednik porečke „babe“ g. dr. Marko Tamaro.

U ostalom proti g. dr. Tamaru čuje se sa raznih stranah i drugih pritužba tako n. pr. da neće da ide bolestnikom osobito onim, koji nisu njegove stranke ili ako ide, ide tek kasno i pošto se najprije napsuje na dotičnoga. Nego o tom drugi put.

Sajam u Lindaru. Občinska uprava u Pazinu javlja nam, da je visoko c. kr. namjestništvo u Trstu dozvolilo obdržavanje redovitoga godišnjega sajma u Lindaru, te da će se letos za prvi put obdržavati drugi utorak tekućega mjeseca t. j. 14. julija, a tako i svake buduće godine. Sajam taj okršten je „**Sajam sv. Mohora i Fortunata**“. Na sajmu prodavati će se svakovrstno blago, svakojako poljodjelsko orudje i druga roba, koja spada u trgovinu. Trgovci ili razprodavaoci neće plaćati takse ili pisovine.

Gradnja lukobrana u Baški. Od tamo pišu nam o tom predmetu dne 30. pr. m. koliko sliedi:

Poznato je, da su Bašćani dobri pomorci i da imaju mnogo svojih brodova. Dosadanja luka nije bila dovoljna za tolike brodove, za to je bilo nuždno, da se gradi nova luka, odnosno novi lukobran. Hvala našemu dičnomu **Viteziću** što su ušišane bile naše želje i pred 7 godina, odredjena svota od 149.455 for. za gradnju lukobrana, koja se imala izvesti u četiri godine. A kad tamo, proteklo već i 7 god. a još nije vidjeti svršetka. Posao je nedovršen; zlo je dakle još za naše brodove, ali neće biti bolje, ni kad bude dovršen. Nutarnjost naime ili dno luke jest gol pieskk, a iz pieska dižu se brežuljak. Brodovi se ne imaju gdje vezat, gdje izkrcivat bačve i druge terete, a onda što koristi luka i lukobran? — Vlada kao da nije mislila na to. Pod prošlim predsjednikom g. **Alberom** pisalo se je o tom više puta, a i na samom mjestu razpravljalo. U tu svrhu na želju Bašćana odredilo se, da se duljinu lukobrana prikrati za 20 metara, a sa prištedjenim novcem sagradi obala u nutarnjosti luke i druge potrebite stvari. K tomu pridolazi i jedna polakšica. Kamenja ne treba iz daleka dovažati, već samo izvadit obrambeno kamenje sa starog lukobrana, koji ostaje u sredini nove luke i upotrebit ga za obalu. Stari pak lukobran doći će dobro brodovom, jer će sa meći na njem izkrcivat s jedne i s druge strane. — Tako se je zaključilo, ali čini mi se, da će se novci potrošit, a mi obale nećemo dobit.

Što koristi dakle lukobran, ako brodovi ne imaju gdje pristat? U novu luku ne ima ni dobra pristupa. Naši ljudi vele nek občina sagradi cestu, odnosno i obalu, da se omogući pristup k luci i brodovom. Lahko je to kazat, ali odkud občini sredstva za to? Občina bašćanska ima na godinu 3200 for. dohodka, a 3500 potroška bez obzira na popravak crkve, gdje treba oko 10.000 for. i za gradnju vodovoda 1800 for. i ostale stvari. Narod mora podnositi velike namete, da se dug izplati. Uz take prilike nije občini moguće, da sama sagradi obalu i cestu. **Vlada će, nadamo se, uvidjeti i uslišati naše pravedne zahtjeve.**

To je glede luke, a sada da nešto rečem o trgovini. Naše je mjesto u jako slabom prometu sa kopnom. Parobrodi križaju eno cielim Kvarnerom, a Baška, najveće i za trgovinu najvažnije mjesto na otoku Krku, tiče jedan parobrod dva puta na tjedan i to na polazku iz Rieke u Zadar i na povratku. Pa nek bi i to, ali i taj jedini parobrod mine Baški samo kad je malo bure i inače. Radi toga molimo ravnateljstvo „**Ugarsko-hrvatskog**“ parobrodarskog družtva, da malo više pažnje posveti našemu kraju. Istina je, da imaju parobrodi malo dobitka u Baški; ali tko je tomu kriv? Opravnici ili agenti. U Baški naime ne pristaje parobrod uz obalu, jer nije prikladno, već se putnici i roba dovozi na kraj barčicami. Pa znate koliko putnici plaćaju za prevoz? Koliko iz Rieke u Senj za parobrod, nai s 20 novč. Za izkrcanje pak robe plaća se skoro više nego za parobrod, koji robu doveze. Uza to baca se roba, da je Bogu plakati. Onda je naravno, da svatko voli dati dopremiti robu brodom, jer mu je sjegurna, ako i dodje kasnije.

Toliko dajemo na znanje ravnateljstvu parobrodarskog družtva, a ono neka učini shodno korake, želi li da mu se i polazak Baške izplati. — Moralo bi družtvo i na vozarini popustit, jer iz Rieke do Baške stoji put 1 for. 30 novč., a iz Rieke do Senja samo 20 novč. Čujte, pa se divite, vi koji znate, koliko je Baška daleko od Senja!

Za sada bit će dosta, a drugi put o nekojih drugih stvarih.

P o m o r a c.

L i s t n i c a u r e d n i č t v a.

G g. d o p i s n i k e iz Lošinja, Lindara, Buzeta, Kastavščine, Oprtaljščine itd. molimo, da se strpe i da nam oproste što neviđe svojih dopisa ali nek znadu, da će doći sve na red.

L i s t n i c a u p r a v e.

Uplatili su nadalje za „N. Sl.“ od 6. marča do 30. aprila. Žup. ured sv. Vital for. 5. B. J. Labin for. 5 G. G. Meja nvč. 75 T. N. Krk for. 2·50. P. dr. F. Varaždin for. 1·25. C. A. Karnica for. 1·50. Dr. I. P. Beč for. 1·20. K. L. Barbana for. 5. M. M. Puntera for. 2. Čit. Pregrada for. 1·50. L. M. Veprinac za sebe i čit. for. 12. S. T. Šterna for. 3. V. S. Lošinj for. 2·50. A. J. Lošinj for. 2·50. V. M. Rakovica for 1·25. Kav. Krečina Zagreb for. 1·25. Čit. Jelša for. 5. M. J. Savičenti for. 1. B. D. Trst for. 5. S. J. Predloka for. 2·50 U. A. Rovinjsko selo for. 2. C. k. kot. šk. vieće Pula (oglas) for. 2. J. I. Opatija for. 2. L. Š. Tinjan for. 1·50. C. k. kot. šk. vieće Pula (oglas) for. 2. T. I. Ustrine for. 2. Š. M. Sočerga for. 5. F. A. Monsalič for. 1. Čit. Baška for. 9. D. M. Vrana for. 2. F. I. Fakini for. 1. C. I. Beram for. 1. G. N. Sušak for. 2. U. I. Rovinjsko selo for. 2. A. I. Pula for. 2. T. I. Lovran (oglas) for. 4 K. F. Čunski for. 5. J. M. F. Lindar for. 4. T. J F. Sušak for. 2 V. Fr Rieka for. 2. G. T. Grižano for. 2. (Sliedi)

Lutrijski brojevi

Dne 27. junija.

Trst	50	62	86	70	85
Linc	40	43	13	52	66
Budapest	17	71	43	61	29

Dne 1. julija.

Prag	50	28	20	41	57
Lavov	37	26	6	8	62
Hermanstadt	40	29	84	18	41

„Slovanski Svet“,

ki izhaja v Trstu po dvakrat na mesec na 16 velikih straneh, razpravlja narodnopolitiška i kulturna vprašanja Slovanov, sosebno avstro-ogerskih Slovanov. Sedaj piše tudi o cerkvenih odredih. — in pride kmalu na vrsto **cirilo-metodijska cerkev med Hrvati in Slovenci.** Svećenikom so še posebe posvećeno te razprave.

„Slovanski svet“ stoji 1 gld. za četrt leta; 4 gld. za celo leto. Naročnina se pošilja izdateljo v Trst. 2—3

Fran Podgornik,
izdajatelj „Slovanskega Sveta“ v Trstu.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vreda. papirjih za		V zapeleenih za	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2¾%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 8. oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vreda. papirjih 2½% na vsako svoto.
V zapeleenih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije. 24—13

P r e d u j m i.

Na lanščevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 12—24

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu
ulica Zonta br: 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Tuj se dobije takodjer izvrstne sumporače za trsje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i drop; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 8—

Tvornica cementnih pločica za podove; umjetnička padielanja, lonaca i uresa

sa skladištem

gradjevnog materijala,
ugljevja i drva

A. PAGLIARO

Via Giulia br. 14.

Jamčim za sve moje proizvode.

Traže se agenti za Istru i Dalmaciju.

Dr. Oskar pl. Fischer

liječnik-kirurg-operater. 11—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

Kršćansko-narodno
tvorničko skladište

srokovrstnog brnskog sukna

učtivo preporuča podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m. svietlog sukna za odjelo	. .	3·90 - 4·25
3 „ crnog „ „	„	4·25—4·50
3 „ svietlog finijeg sukna za odj.		5·00—5·50
3 „ crnog „ „	„	5·00—5·50
3 „ svietlog sukna „	„	6·25—7·00
3 „ crnog finijeg kasm.	„	7·00—8·00
3 „ Piket sukna kosmatog	„	7·25—8·50
3 „ Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo		10·00—12·00
3 „ Kamgarna crnog		12·00—16·00
2·20 kosmatog sukna za kabanice za odjelo		7·00—11·00

Osobito preporučam, Perrien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za častno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, iste tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 4—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskej.

Uzorci šalje badava. Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s povećem.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može usljed usavršenih sposobnostih strojeva, te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorašne „Passerette" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Gnarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Arturo Fazzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursich-a, Barriera vechia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica Lazzaretto vechio. 8—21

TVORNICA
bambusovog pokućstva
H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i banke, etažerne i ajsjne predmete za najniže ciene. 8—20

Amerikansko
Odpravničtvo putovanja
od 8—12

braće Goudrand na Rieci.
Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva ometka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Ma. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fé
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

M-jnarodni promet

prve Primorske družbe za prevažanje měblev

KONRAD EXNER

via Squero Nuovo št. 7. skladišča via Ferriera št. 9 (Telefon št. 265) v **Trstu.**

Podružnice v Pulji, Gorici, na Reki in v Opatiji

Zavod za shranjevaje měblev in efektov.

Prevažanje měblev vzprejemlje se na vse strani. — Razpošiljajo in vzprejemljejo se v varstvo kovčegi, zaboji, koši itd.

Tryocinska agentura državnih železnic. — Spedicijski bureau c. kr. južne železnice v OPATIJI.

Redna dovažanja in odvažanja do in od parnikov — Nakladanja in razpošiljanja na vse strani. — Zastopniki v vseh mestih doma in v inozemstvu. Služba za poštne in hitro pošiljatve in pošiljatve pritjage. 8—8

Glavna agentura paroplevnih družb za Istro in Dalmaciju.

NB. Prazni vozovi za prevažanje měblov odpošiljaju se točno na vse postaje. Informacije točne in gratis. Vprašanja je staviati direktno na centralo v Trstu. 8—8

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 30—52

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 9—52

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izradja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 9—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz ciene, koje isključaju svaku konkurenca. Uzorke, naerto i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah 11—24

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—20 badava i franco.

Jošte navidjene **knjige uzoraka** za krojače nefrankirano i uz **ulozak od 20 for.**, koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko **svećenstvo:** propisano tvari za c. kr. činovničke **uniforme**, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočive lovačke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4 14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cuoje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od **milijuna for.** a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo **odrezaka;** svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nehi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava slieparija, kad tvrdke sa sukuom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjaju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, daljina i ciena.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 20—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jeziku.

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave čaštre iz Brešije, željezo sa Chirona Malessi. Obično bakalarevo ulje; isto olje sa jodom i željezom. Eliksir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. Anaterinsku vodu za usta. Tekući sopun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i uštrcivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esenco, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrieplјujuće želudac Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski b eli i crveni itd. itd. 11—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

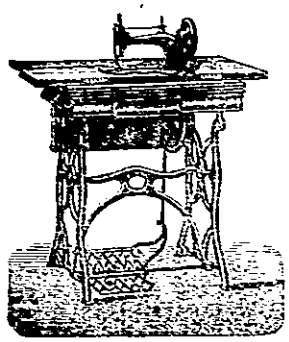

Petar Braido

mekanički kovač 12—51

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	. . . . .	for. 30
„ sredjo „	„ „ „ „ „	„ 45
Strojevi Titania „	„ „ „ „ „	„ 33
„ Howe za krojače i postolare po		„ 35

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve to bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

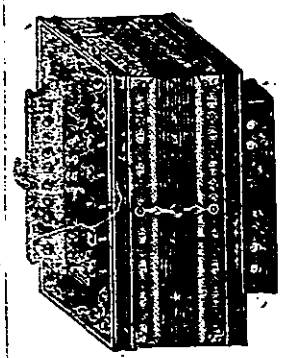

Ivan Chero

skladišće i tvornica
muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—12

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trs.t

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prileležem zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

OGLAS. 10—25

Pošto će dne 1. julija prestati u Trstu **slobodna** luka, pasti će od tada na šivaće strojeve prilična carina. Leži dakle u interesu svake domaćice, koja treba šivaći stroj, da si takovoga pribavi već prije one dobe, buduć da mogu do tada iste dati uz jeftiniju cienu. Neka se nezaboravi ovom zgodom na najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork, visokoručni **Improved** stroj sa prstenaton ladjicom.

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za **srednju, sjevernu i iztočnu Europu.**

Upozoruje se silno na padielane strojeve.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Izdavatelj i odgovorni urednik **M. Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 28. U Trstu 9. julija 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka sa tiskanom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se ne tiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia, br. 25

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Koncem prošloga mjeseca iztekla je mnogim našim čitateljem predplata za I. tečaj t. g. Imade žalibože i takovih, koji nam duguju predplatu ne samo za prvi tečaj, već i za više prošlih tečaja. Da nebude njim ni nam neprilika, molimo ovim jedne i druge, da učine čim prije svoju rodoljubnu dužnost. Moleć za ponovljenje predplate i za izplatu stare, nečinimo to iz obiesti, već iz prave i ozbiljne nužde. Naš list neima izvanrednih podpora niti mogućih zaštitnika, već se oslanja jedino na svoje čestite predplatnike, koje pozivljemo ovim, da nam pomognu rodoljubno nositi težko breme.

Novce valja slati poštarskom naputnicom. Predplata stoji na godinu za imućnije for. 5, za kmeta for. 2. Na pol godine polovicu gornje ciene.

Uprava „Naše Sloge".

K uništenju izbora.

Obećasmo u broju 25. da ćemo se čim prije vratiti na izvraćanja porečkoga listića u pitanju uništenja izbora gosp. dra. Tomaža Vergottini-a. Radi preobilna gradiva moradosmo to do danas odložiti.

Spomenusmo tada, da se glasilo talijanaške stranke hvaća za utok svojih pristaša u občini Pomjan, zbog kojeg da bijaše tobože uništen izbor dra. Vergottini-a. Pak što nalazimo u tom glasovitom utoku? Ništa drugo nego izvraćanje i klevetu. Pomjanski utok sastavili su koparski odvjetnici, koji su doživili dne 23. i 24. febrara t. g. prigodom izbora fiducijara u Pomjanu stražan poraz. Podpise postavili su sami od ljudih, koji nisu niti znali, da su podpisani na tom protestu, ili od stvorova, koji su od koparske gospode posve odvisni i koji su za tu gospodu radili i glasovali. U utoku stoji, da su naši svećenici u onoj občini sa propoviedanice i sa oltara pomoćju razpela i sv. tajstva puku strašili prokletstvom i peklom, te ga tako na zavjet prisilili, da će glasovati za hrvatsku, proti talijanskoj stranci. Spominju nadalje kako se je preko 50 birača, koji su bili obećali Talijanom, da će za nje glasovati, dapače već i njihove listiće dobili, kod izbora Talijanom izneprilo usljed pritiska i strahovanja od strane svećenika.

Tako krupnoj laži morali su se smijati i sami sastavljači utoka a nevjeruje njoj niti legitimacijski odbor, koji kaže „kad bi istinit bio utok birača iz Pomjana" uplivao bi na izbor" itd.

Kod izbora fiducijara u Pomjanu glasovalo je za slavenske predloženike 271, a za talijanske 218 birača. Po zadnjem popisu imade u toj občini 6236 Slavena a 87 Talijana. Od tih 87 občinara, recimo, da ima pravo izbora dvadesetorica, a ipak je glasovalo za talijansku listu 218 birača. Sad se pita gdje su koparska gospoda našla u občini toliko Talijana, kako su došli do tolika broja privržnika? Odgovor je jasan. Ona nepoštena sredstva, koja podmiću našim čestitim svećenikom, stvorila su od 87 talijanskih občinara 218 talijanskih birača. Strahovanjem, novcem i najsmradnijom korupcijom zaveli su toliko slavenskih birača. Pa takove propalice imadu obraza crnit i klevetat rodoljubno i požrtvovno naše svećenstvo? Sram vas bilo!

„L' Istria" nije dakako zadovoljna sa legitimacijskim odborom, koji da je pristrano postupao i prenaglo radio. U tom odboru bijaše zastupnika svih stranaka i strančica pa su ipak svi — neizuzev ni Niemce liberalce ni talijana Bondu — odsudili postupanje talijanskih izbornih komisijah u Vodnjanu i Poreču; jednoglasno zaključiše, da se izbor dra. Vergottini-a uništiti mora. Tuj dakle nemože biti govora o pristranosti, jer bi bilo ludo tvrditi, da su Niemci liberalci sa talijanskim zastupnikom nam za ljubav za uništenje izbora glasovali.

Na prigovor, da je legitimacijski odbor naglo radio, odgovaramo, da to nipošto nestoji. Taj odbor imao je izborne spise preko tri mjeseca, pak je mogao za to doba razpraviti i najzamršeniji izbor, kamo li nebi onoga, koji bijaše posve jasan i jednostavan. U ostalom veselila se nedavno i sama „L' Istria", da su prošla tri mjeseca po izboru zastupnika, te usljed toga, da nemože carevinsko vieće pozvati dra. Laginju na izpražnjeno mjesto. Tim je pokazala, da se je moglo uništiti izbor dra. Vergottini-a i u kraće doba, nego li bijaše u istinu uništen. Medjutim lahko se dade pojmiti njezinu bol i tugu zbog brze riešitbe toga izbora kad se znade, da je ona bila vična gledati svoga zastupnika kroz šest godina neovjerovljenoga u carevinskom vieću sjediti. Ona se je bez dvojbe nadala, da će šijor Tomažo u Beču kroz više godina zastupničku stolicu topliti kao što ju je grijao i šijor Tita. To njoj se nije sada posrećilo, pak odatle neopravdane tužbe proti rečenomu odboru, u kojem bijahu toliki njezini istomišljenici.

Ali ona negubi nade za budućnost. Naknadni izbori doći će na dnevni red, a ona predvidja il već možda snuje nove nezakonitosti i ponovna nasilja, koja će njezina stranka počiniti. Inače se neda njezina pisarija tumačiti. Pisala je dapače, da se nada, da će legitimacijski odbor u buduće mirnijom dušom i jasnijim sudom raditi, te da se neće dati za ruku voditi od jednoga fanatičkoga talijanoždera. Koji znade medju redci čitati, biti će mu doste jasno što nam sve „L' Istria" u nedalekoj budućnosti u izgled stavlja. Dobro, da se za to znade. Bilježeć tu izpovied naše protivnice upozorujemo na nju naše zastupnike u Beču i naše istomišljenike, u Istri. Opreznosti nije u ovakvom poslu nikada previše!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 7. julija 1891

Razprava proračuna ministarstva bogoštovja i nastave počela je dne 27. junija, pak se je nastavila dne 30. junija, 2. i 3. julija, kojega dana se je takodjer svršila. Trajala je dakle puna 4 dana, i velim puna, pošto se je vodila po 8 ura na dan, a jednoga ćak preko 10 ura; dne 30. junija naime obdržavala se je sjednica od 10. pr. p. do 5. ure poslie podne, a onda od 7. do poslie 10. obdržavala se je večernja sjednica. Razpravio se je taj proračun u glavnom u 5 poglavjih: središnja uprava bogoštovja, visoke škole, srednje škole, industrijalne škole, pučke škole sa učiteljišći.

Kako posvud tako i ovdje odlikovali su se zastupnici českoga naroda dubokom učenostju, poznavanjem odnošaja i pravednostju za sve narode monarhije. Skoro svaki njih govorio je obćenito o školah u Českoj, Moravskoj i Šleziji, u zemljah českе krune. U Českoj je njim još dobro, al i tu neimaju svega onoga, što jih ide, i tu imadu Niemci u razmjerju s njimi prednosti. U Moravskoj je gore. Uz sve veliku većinu naroda českoga, na čelu različitih školskih vieća su Niemci, koji nepravedno prama Čehom postupaju. U Sleziji je najgore. Prije se je tajilo od strane Niemaca obstoj Poljaka i Čeha, davalo njim se je druga imena (onako po prilici košto se jih daje od strane Talijana Hrvatom i Slovencem Istre). Sad se jih već netaji. Sad jih priponnaje i šlezki zemaljski odbor, sastavljen u većini od njemačkih prisjednika, koj sa českimi občinami i strankami dopisuje českim jezikom. Priznaje se jih, al njim se neda što jih ide. Školami radi se na germanizaciju zemlje.

Germanizacija širi se školami i u Koruškoj, u Štajerskoj, u Primorju, u južnom Tirolu. Vlada uzdržaje u tih zemljah njemačke škole medju nenjemačkim narodom, a podupire ju u tom takodjer njemački šulverajn, kaošto opet ovaj podupire vlada u tom smjeru. Zastupnik Robić opisujuć imenito stanje školstva u južnoj Štajerskoj, navadjajuć kake je nenaravno, da je u Gorici vježbaonica, združena sa talijansko-slovenskim učiteljišćem, većinom njemačka, i ističuć, da Slovenci Trsta neimaju ni danas slovenske škole, čudi se, zgraža se, što je posliednjih dana vladin zastupnik u Celovcu pohvalio djelovanje šulverajna. Na germanizaciju u južnom Tirolu tužio se je imenito barun Ciani, a on je takodjer obnovio zahtjev Talijana, kojih da je preko milijun (?!), da se u Trstu osnuje talijansko sveučilište. Tršćanski zastupnik Luzzatto pako ponavlja zahtjev, da se u Trstu ustroji talijansko učiteljišće, jer da se na onom u Kopru podučaje njemački slovenski, hrvatski i talijanski, pak da se nijednoga toga jezika mladići nenauče, i jer je veliko pomanjkanje talijanskih učitelja. To su stare diple naših Talijana, koje već nit pobijati netreba. Koparsko učiteljišće predstavljaju tako, kao da se svi mladići u svih onih jezicih učiti moraju. U pomanjkanje učitelja talijanskih nevjeruje valjda ni sam Luzzatto, a poznato je s jedne strane, da ide učitelja iz Primorja službovati na Rieku, a da u Primorje dolaze Tirolaca; dočim hrvatskih nikamo neide, i malo jih od drugud u Istru dolazi. Talijani zahtjevaju i visoke škole za se, a nedaju nit pučkih Slovencem u Trstu, usiljuju talijanske u tršćanskoj školici i u Istri medju našim narodom, a žao njim što se na učiteljišću u Kopru podučaje hrvatske i slovenske mladiće hrvatski i slovenski. Htjeli bi čisto talijansko kako sveučilišće tako i učiteljišće, a pri tom računaju, da bi i hrvatskih i slovenskih djaka na te zavode dolazilo.

Ministar bogoštovja i nastave progovorio je nekoliko puta za razprave toga proračuna. Odgovarao je gdje i kako mu se činilo; a i šutio je na mnoge prigovore, medju kojimi je i onaj, ne jedan put učinjen, da nevrši ili da nečini vršiti zakona. Rekao je, da vlada negermanizira, al da ima pravo, kaošto svaki pojedinac, ustrajati pučke škole. Na zahtjev glede italijanskoga učiteljišća i sveučilišta nije rekao ništa. Izjavio je pako, da je vlada odlučila ustrojiti klesarsku školicu u Nabrežini za dječake slovenskoga pučanstva.

Dne 2. julija interpelovao je zast. Spinčić s drugovi radi narivavanja njemačkoga jezika hrvatskim i slovenskim občinam od strane c. kr. političkih oblasti u Istri i u obće u Primorju.

Istoga dana interpelovali su zastupnici Bartoli i Rizzi s drugovi radi tobožne agitacije hrvatskih i slovenskih svećenika u Istri. Tu se reasumira protest pomjanskih občinara, a kakav je onaj, to dokazuju takodjer najnovije izjave pojedinih podpisanih iz podobćine pomjanske. Tu se krivi Bottegara i Steffanuttia, što su žandare na pomoć pozvali. Tu se veli, da je u zemaljski sabor unišla fakcijozna manjina, koja širi mržnju proti Talijanom. Tu se navadjaju oštećivanja i sječenja loza. Tu se hvali namjestnički savjetnik Ellusceg. Tu interpelaciju mislim, da bi „Naša Sloga" mogla i morala donieti u cielosti, da se popuni slika naših Talijančića prikazana u dvih interpelacijah zast. Spinčića, podanih u sjednici 19. junija. Ta interpelacija hoće da bude neki uztuk onim dvim, a iz same prispodobe obiju sa onom, može se svatko uvjeriti, gdje je pravica i gdje je krivica.

Neka se stvar savjestno, strogo, bezobzirno, svestrano, po nepristranih ljudih iztraži, pak će se viditi gje je istina. Nebude li se stvar tako iztražila, tada bit će prilike na nju se drugda svratiti. — U sjednici od subote bilo je u vieću osobnih uvrieda izmedju zastupnika antisemitskih i ljevičarskih. Rad njih obdržavala se je ponedeljak tajna sjednica, u kojoj su antisemiti dobili sjajnu zadovoljštinu a ljevičari silnu pljusku.

Danas će se valjda svršiti razprava o proračunu ministarstva financija, koja traje već od 3. julija.

DOPISI.

Iz Lošinja pišu nam početkom julija 1891. Uzprkos svim tužbam, više puta ponovljenim, i sa svimi ozbiljnimi govori častnoga zastupnika Volarića, upravljenimi proti nekomu činovniku ovoga kotara, na žalost, nenapredujemo, dapače nemože se nipošto dobiti onu podporu, koju bi imali primati od naše kotarske oblasti, kad bi ona shvatila svoju dužnost.

Nevjerojatno je koliko smo se trudili, dok smo ustrojili družtvo, da zašumimo naša gola brda, koja su se izgodjela neumornim nastojanjem našega briežljivoga prof. Haračića, i napredovala kako malo gdje. Ali, kako drugdje tako i ovdje, diteljaci, bilo za prkos, bilo za inad, bilo za druge tamne svrhe, oškodjivahu mlade stablike, lomeći ih i pasući medju njima blago.

Mnoge su se tužbe na kotarsku oblast podigle proti tim zločinom, ali ova neće da proti njima postupa, nanahodeći gosp. poglavar vremena, da se timi malenkostmi bavi, pošto zahtjeva njegovo zdravlje, da se čeće neumorno našom obalom.

I proti žiležderu (filoksera) bilo bi posla, budući više predloga učinjeno u dotičnom odboru od osobe, koja se bavi i poznaje vrlo dobro ovi novi bič našega otoka, ali si tim poglavar nerazbija glave, koji, da zasliepi oči bar jednom sjednicom u godini dana, nazad malo vremena, sazove članove, da rieše nekakvo neznatno pitanje, o komu se je samo poglavarstvo moglo baviti. Reć bi, da sva korist te skupštine, koju je načelnik pozvao na mig poglavara,

sastoji u tomu, da se nadje u zapisniku i jedan spis, koji se bavi i ovim važnim poslom.

Jedan naš vriedni otačbenik, jedini koji se ozbiljno bavi o našemu napredku, i jedini koji je viešt tomu pitanju, prigodom ove skupštine stavi pred oči poglavarstvu novih pitanja na motrenje, medju kojimi ono, da budu oprošćena poreza ona zemljišta, na kojima hara žiložder. Ali g. poglavar, nadahnut od svojih neizbježivih savjetnika, pustit će da ta važna pitanja spavaju, kako i mnoga druga do sada. Ima nekoliko vremena, da je našega poglavara napala želja, da se ga na vidik iznese. Vaj! dopisniku, koji se bavi po listovih o naših stvarih, ako ga se nepodkadi. Ako se ga nepohvali u dopisih, eto ti ga sa namišljenimi dopisnici, da im se izjadikuje zašto se ga zanemaruje i njegovo se ime neistakne na javnost, imao ili neimao on zasluga.

Koliko je on željan slave, dosta je znati, da se je nazad dana potrudio do Veloga sela, ter zamolio načelnika, da naredi ondašnjem dopisniku, da neizostavi nigda njegovo ime u dopisih. Koliko mu je milo, da se ga spominje u talijanskim listovima, toliko mu je mrzko, ako je samo imenovan u naših, budući je nedavno zamolio jednog prijatelja „Naše Sloge“, da se zauzme kod urednika, da se ga ostavi u miru.

Zaludu je, gospodine, o nepristranosti govoriti kad se ju nećuti u srdcu. Jeli moguće, da kotarski poglavar bude nepristran kad bježi kao od ognja od hrvatske „Čitaonice“, a tri četvrtine dana proboravi u talijanskomu „Casino“? Svaki drugi poglavar u svakomu gradu, gdje je stranaka i družtva, polazi oba il nijedno. U nas je samo iznimka, samo zato, jer se u talijanskom „Casino“ napada na Hrvate i na „Čitaonicu“.

Jednomu našemu gradjaninu, koji je član „Čitaonice“, htjede se zaniekati „il visto“ na svjedočbi dobra ponašanja, i nek je ta osoba najboljega ponašanja, najmirnija i prava duša krščanska; osoba, koja u crkovnih i patriotičkih svečanostih, dobrovoljno i besplatno, svojim divnim glasom uzveličava takove svečanosti u našemu gradu. Toga simpatičnog mladića, htjelo se je upropastiti, nečuć mu ono što ga idje, samo jer je član Čitaonice! I taj „visto“ ovo poglavarstvo bilo bi mu zaniekalo, da se mladić nebude izrazio, da mu do njega nije niti stalo. Vjera i Bog, g. poglavar, nebi se bio ovako podnio sa svojim miljenicima talijancima ovdašnjim! Nek se uvjere neka gospoda, da nisu ni ovdje same prazne tikvetine i bene. Ima ljudi, koji dušižu i poznaju crne ptice, koje se predstavljaju kao nevine golubice, mažući se i udvarajući se, a kad tamo, jamu kopaju i upropašćuju ljude, niti krive niti dužne, naše stranke. Iz busije se na nas cilja, a talijanskim vodjam diele se savieti i napućuje ih se kako se treba ponašati u raznih pitanjih; prvo nego na javnost izadju pitanja talijanaške vodje ih pretresuju, o njima se dogovaraju, i tako se spreme, da dodju sa pismenimi predlozi o stvarih, o kojih drugi članovi hrvatski, i neznadu. Gospodo, rieči su rieči, tko će biti nepristran, treba da nepristrano djeluje, a ne samo govori, ne bili zaveo kakvog bezjaka. Mi imademo toliko materijala, koga smo priobćili našim zastupnikom na saboru i carevinskom vieću, da će oni imati o čemu se baviti, nek i visoko ministarstvo i namjestničtvo upoznadu, kako se s nami ovdje postupa.

P. S. Upravo sam bio dovršio ove redke kad mi dojaviše sliedeći slučaj, koji pokazuje još u jasnijem svietlu nepristranost našega poglavara. C. kr. kotarsko školsko vieće dobilo je nalog, da predloži za definitivno imenovanje ravnajućega učitelja naše muške pučke škole. Ono mjesto zasjeda već 14 godina velečg. Pivcevich, ni talijanaši odlučiše, da će maknuti Pivcevich-a i zamjeniti ga Piperatom, o kojem bijaše već govora i u Vašem listu. Dne 21. pr. m. trčao je P porata od jednoga do drugoga člana školskoga vieća preporučit se, da ga predlože za ono mjesto i da tim počine najružniju nepravdu. Ovdje pitamo, kako je to moguće, da je doznao g. Piperata za naredbu zemaljskoga školskoga vieća prije nego li bijaše ista poznata članovom kot. školskoga vieća? On toga nije mogao doznati nego li od predsjednika toga vieća, koji je prekršio uredovnu tajnu. Radi toga pozivljemo c. kr. namjestničtvo, da povede o tom strogu i nepristranu istragu pak da vidimo gdje je pristranost a gdje nepristranost. I našega državnoga zastupnika g. prof. Spinčića molimo, da se osvrne na naše odnošaje.

Franina i Jurina

Fr. Kamo tako brzo, Jure brate?

Jur. Pus me, ako Boga znadeš; svaka ura zlata vridi!

Fr. Samo hipac, pak te pratia božji blagoslov kud pošao!

Jur. Nek ti bude, ali čujme vreda. Sila me goni u Filipan; od tamo su mi javili, da brzo dodjem, jer da se tamo gusto vidjaju latinske velade; još da su tamo niki sastanki, ili „komploti“, — a naša braća Ive jedan i drugi meni su poručala, da razvidim, i da raztumačim puku. Dodaj k tomu, da se tamo vavik ništo računa — i to u čudno doba —, a s gor toga reci, da je tamo odletila ona poznata krnjelska ptica (koja rado ide u lov kad su izbori) — tako vidiš, brajne mili, bistru oku svaki hip je zlatan.

Fr. Kad je tako, a ti idi u sto božji blagoslovi, pa pripovidaj i na desno i na livo, da očuvaš puk naš od latinskoga šaranja. Ta ča svrbi latinsku gospodu za mrzka im „ščavuna“?

Jur. Aj svrbi brate, ali dok latinu „ščavun“ dade uzde u ruke; a posli crkni „brek ščavunski“. A sad na posal, da si očuvamo krvnu braću . . . .

Fr. Od latinskog jarma.

* * *

Fr. Nauči me, kume dragi, kako bi se naši ljudi lahko oslobodili od zlataralihvara?

Jur. A vrlo lahko, kume lipi; žene njiu i héeri neka nose manje zlata — a kuća neka bude slobodna od duga.

* * *

Fr. Bi mi zna povidat, ča je s Grgotinon, ki nam se je nametnuja za deputata u Beču, kako da ga je tobože naš puk iz Istrije u Beč posla?

Jur. A zašto me to pitaš?

Fr. A lipi pobratim moj, pitam te to a toga razloga, da morem slipoma oči otvarat jer Talijani iz Vodnjana su počeli šarat i puk varat, pa nebi htia da kega na udicu ulove . . .

Jur. Ča dakle talijanaškoj opačini nebude nikad više kraja? — A sad slušaj kako stvar stoji: u Beču su uvidili, da naši talijanaši gaze drzovito zakon i pravicu, pa su tamo odlučili poslati doma Grgotina, jer naš puk njega nije izabra za deputata. Ali Grgotin nije htio da sluša, da puknesmrtna osuda njegova, pa je kako „baba“ pobiga doma u svoje porečko gnjizdo.

Fr. Dakle to je ta „velikodušna“ rinuncija?

Jur. A ča drugo? Kato tat se je ušulja na tudje misto, a kako tat je i pobiga.

Fr. Hvala ti Jurino, a sad ću to povidat svim našim kmetom, pa ću im priporučit, da se čuvaja talijanskog smrada. S Bogom!

* * *

Fr. Si čuja kako popivaju naši na Poreščini?

Jur. Vero nehodin tamo, zač se bojim onega smrada kako i djavla.

Fr. Tako čuj me:

Gave kantà
Gave šubià
Tuti facevi
Kvel ke volevi
Ma šijor Tomažo
Kon lungo nažo
Da Viena že tornà.

Jur. Ala vero ju valja stavit va muziku.

Fr. Pusti ča, za to će skrbit „babin“ Marko.

Različite viesti.

Župnikom na Rieci imenovan je — kako nam od tamo javljaju — preč. gosp. Kajetan Bedini, ravnatelj sjemeništa u Senju. Uz župnički naslov dobio je g. Bedini i naslov prepošta, arhidjakona riečkoga kaptola i opata sv. Jakova. Neznamo kako će riečki Hrvati pozdraviti ovo imenovanje i da li će novoimenovani g. župnik sliediti stope svega predšastnika, nezaboravnoga Fiamina.

Kanonikom riečkoga kaptola imenovan je vjeroučitelj na Rieci g. Josip Cassio.

Promjene u krčkoj biskupiji. Veleč. gosp. pop Blaž Soldatić duh. pomoćnik u Rabu pošao je kao upravitelj u Cunski na Lošinju. Izpražnjena župa i dekanija u Vrbniku povjerena je veleč. g. popu Petru Volariću dosadašnjemu upravitelju u baščanskoj Dragi; veleč. g. pop Ante Žic, duh. pomoćnik u Primorju (Nova Baška) imenovan je upraviteljem župe u baščanskoj Dragi. Eto samih upravitelja u nijednoga župnika. Strpljivo čekamo kad ćemo moći javiti koje župničke imenovanje u krčkoj i porečko-pulskoj biskupiji.

Na uspomenu dra. Ivana Bleiweisa viteza Trsteniškoga postaviti će „Pisateljsko družtvo u Ljubljani“ dne 12. t. m. spomen poloču na kuću broj 12 u Ljubljani, u kojoj je preminuo god. 1881 nezaboravni prvak naše slovenske bratje.

Tom prilikom priredjuje rečeno družtvo narodnu svečanost, sastojeću iz trih diela t. j. 1.) odkritje spomenploče u 12 sati, 2.) u 2 sata banket u čitaonici i 3.) koncert u čitaoničkom vrtu u 8 sati na večer. U duhu pridružiti ćemo se toj svečanosti na čast i uspomenu velikoga pokojnika.

Izložene izborne listine. Iz Pomjana javljaju nam, da su u tamošnjem občinskom uredu izložene izborne listine za predstojeće občinske izbore. Radi toga upozorujemo sve naše prijatelje i prvake u onoj raztrešenoj občini, da se na vrieme uvjere kako su to listine sastavljene i da proti mogućim nezakonitostim na dobu reklamiraju. Kad se znade tko je te listine sastavljao, to će se moći lahko zaključiti, da nisu uzorne, već tako sastavljene, da se našu narodnu stranku prikrati a onu talijanaško-šarenjačku podupre. Na djelo dakle rodoljubi dokle je vrieme, jer naši narodni protivnici nespavaju.

Interpelacije istarskih zastupnika na carevinskom vieću. U članku „Iz carevinskoga vieća“ spominje naš dopisnik mimogred dvie interpelacije podnešene od istarskih zastupnika u sjednici od dne 2. t. m. Prvu interpelaciju podnio je naš zastupnik gosp. prof. Spinčić na visoku vladu proti naredbi c. kr. namjestničtva u Trstu u pogledu dopisivanja političkih oblastih Primorja sa občinami i pojedinci. Drugu su podnieli talijanski zastupnici gg. Rizzi i Bartoli isto na visoku vladu, kojom pitaju istu, da li njoj je poznato kako slavenski svećenici protuzakonito agitiraju i da li kani o tem povesti iztragu. Gospoda interpelanti oslanjaju se na glasoviti protest talijanaša i šarenjaka iz obćine Pomjan, koji je od početka pak do kraja sama laž il klevete.

Mi ćemo donesti obje interpelacije, ter svoju reči o jednoj i drugoj.

Iz Gorice piše nam prijatelj 1. t. m. Bojim se, da će ova kratka viest doći prekasno za jutrašnji broj[1]). Ipak ju šaljem na sreću jer znadem, da će ju Vaši čitatelji radostno čitati.

Bogoslovi četvrte godine polažu danas 1. julija zadoje svoje izpite. Sutra na večer počimaju duhovne vježbe ovdje u Gorici. Gospoda bogoslovi tršćanske biskupije odputovat će po duhovnih vježbah u Trst i primit će ondje više redove. Za svećenike bit će redjena gospoda: Franjo Kemr, Franjo Kramberger, Milan Sašelj, Josip Tomšič i Vrabec Ivan, i to prvih dana budućeg tjedna.

Budući da nemogu gospoda: Juraj Marašpin, Karlo Mecchia i Hugo Mioni radi mladosti primit za sada nijednog višeg reda, biti će s gosp. Ivanom Janosevichem, koji je bio redjen lanjske godine, poslano u dušobričničtvo šest mladih svećenika.

Za poreču biskupiju bili su već redjeni g. Toma Franca i g. Josip Bennasi a biti će još redjen g. Josip Somer, dakle u svemu trojica.

Za krčku biskupiju svršava samo jedan i to g. Bartul Gršković, a kada će biti redjen ovaj, Bog si ga znade.

Iz Moščenica pišu nam 5. t. m. Javili ste g. uredniče u svoje vrieme, da bijaše ovdašnji pristaša talijanaške gospode u Istri i naš narodni protivnik g. I. Deškovič prijavljen c. kr. kotarskomu sudu u Volovskom, što je bio uvriedio naše čestito občinsko zastupstvo. Tužba bijaše na Volovskom uvažena i g. Deškovič odsudjen na globu od 10 il 20 for. On se prizvao proti toj osudi zemaljskomu sudu u Trstu, ali bijaše i tuj loše sreće, jer je sud druge molbe potvrdio prvu odsudu. Tako eto dogadja se onim, koji se odriču svoga roda i plemena. P. S. javite to porečkoj „babi“.

[1]) Stigla nam je prekasno. Op. ured.

Iz rovinjskoga sela javlja nam starac kmet kako se on sjeća, da se je u njihovoj plovaniji čitala sv. misa u slavenskom ili glagoljskom jeziku. Zadnji svećenik glagoljaš, da je bio Lonić. U toj plovaniji da imade još i sada glagoljskih spisa[*]) a u liturgiji rabi se još i danas ponešto hrvatski jezik, dočim se je u novije vrieme mnogo toga ukinulo te nadomjestilo latinskim ili talijanskim jezikom. Medju nami nalazi se još starac Ivan Peteh, koji je glagoljaš sv. misu odgovarao.

Sv. evandjelje, epistola, pjesme na Božić, na Uskrs, Duhove i u adventu pjevaju se hrvatski a ostalo je latinski ili talijanski.

Čestiti starac tuži nam se što se malo po malo ukida hrvatski jezik u crkvi, koju polaze jedino sami Hrvati, ter pita nebi li se tomu moglo na put stati. Ovim mu odgovaramo, da to odvisi ponajviše od samoga puka, koji bi se morao protiviti svimi dopuščenimi sredstvi ukidanju naše narodne svetinje, podieljene nam i potvrdjene od više rimskih papa i priznane od sada slavno vladajućega sv. otca Lava XIII.

Iz Lovrana javlja nam prijatelj, da se je tamo ljetina liepo prikazala. Trešanja, da je bilo kako mala kada, a kruška jabuka, šljiva itd. da nemože više. Žito ide liepo kano i rane vrsti sočiva. Vinova loza obterećena je krasnimi grozdovi, a da nije na mnogih viših mjestih traje prošle zime poginulo, bilo bi grozdja, očuvali ga Bog, upravo obilno.

Isto se hvale i susjedi Moščeničani, Bersečani i Veprinčani. Neka Svevišnji očuva one strane od suše, tuče, boli i šarenjaka, biti će blagoslova božjega, komu se onaj čestiti narod unapried veseli.

Iz Voloskoga piše nam prijatelj, da je bio ovih dana u Opatiji, te posjetio i dičnu „Zoru“, u kojoj je sve razbacano i poremećeno, jer se gradi i dogradjuje. Njezina je vriedna uprava odlučila, da se sadašnje prostorije — prem inače prostrane i krasne — još većma razšire, a to se sada izvršava. Novi trošak proračunan je na 8000 for. svakako liepa svota ako se uvaži, da taj novac ulažu ljudi ne baš bogati. Radi toga čestitamo srdačno sl. upravi i vriednim članovom, koji će oto imati krasne prostorije, koje će služiti njim i hrvatskomu rodu na čast i korist.

Grom ubio trojicu. Iz Oprtaljčine javljaju nam, da je dne 26 pr. mj. u grom ubio tri osobe a četvrtu ranio. Bog nas očuvao ovakvih nesreća!

Morski pas nedaleko Opatije. Od tamo javljaju nam, da je ovih dana opazio kapetan parobroda „Abbazia“ nedaleko naše krasne Opatije morskoga psa od 5—6 metara duljine. Pozor dakle, da koga te morsko strašilo ne zakvači!

Iz Poreščine piše nam prijatelj 4. t. mj. Dne 2. t. m. okopavahu nekoji težaci uz cestu medju Baderom i Sv. Lovrečom kuruzu ili turkinju. Veseli kako bijahu uzkliknuli bi: živio naš cesar Franc Josip I.! Na te uzklike dotrčali od neknd oružnici, ter htjeli zabraniti težakom slične uzklike; nu težaci nedadoše strahu na se već opetovaše dapače i pred oružnici isti uzklik. Kad njim se na to zagrožiše oružnici, da će ih odvesti u Poreč, te svakoga kazniti sa zatvorom od 48 sati, jer da je od g. kapetana zabranjeno takovo klicanje, odvratili su liepo naši težaci ovako: Da nas zatvorite ne 48 ura nego makar 48 godina, mi ćemo ipak klicati, da nam živi naš dobri i pravedni cesar! Gospoda oružnici videći, da se težaci nedadu prestrašiti, ostaviše ih na miru i podjoše svojim putem. —

* * *

Nekoliko dana kasnije zaviknu i neki naš radnik u Poreču blizu mora opetovano: viva! viva! Mjestna policija čula ga je i zadovoljno gledala. Na to okrene naš vaseljak batinu, ter zaviknu samo jedan put: živio! al ga za to redena pulicija odmah zatvorila. Odatle sliedi, da je u Poreču i na Poreščini slobodno derati se koliko se komu mili viva! al da se kliknuti živio! nit jedan put nemože.

* * *

U slavnom Poreču imadu talijanaški trgovci tiskana imena svih onih seljaka koji su za zadnjih izbora glasovali sa hrvatskom strankom. Kad dodje takav seljak k trgovcu, da kupi štogod na poček, pregleda ovaj svoju listu i nadje li u njoj ime dotičnoga seljaka, tad ga naprosto protjera. Govori se, da su dobili trgovci imenik tih seljaka od občinskoga glavarstva, pa ako je tomu tako, to je ono poglavarstvo zlorabilo uredovnu vlast.

* * *

[*]) I mi smo primili od tamo od prijateljeve ruke jedan glagoljski nadpis. Op. ured.

Naši Talijani, krajcli i šarenjaci počeli su jur agitirati za budućc naknadne izbore za carevinsko vieće. Ti junaci idu od sela do sela, od mjesta do mjesta nekakvom kartom, u koju popisuju ili podrižuju imena svih onih, koji njim obećaju, da će za njih glasovati. Upozorujemo na ta nova slieparija naše redoljube i prvake u Poreščini, neka čuvaju od tih varalica puk i nek mu predoče kako ti kriti il podkupci nikoga neveću, ter da će moći svatko glasovati kako ga bude volja usprkos svim križem i podpisom. Tako su Talijanaši postupali i u občini Pomjanu, pak se kasnije u glasovitom protestu pozivali na 50 podkupljenih občinara, koji da su ih isdali i glasovali za našu narodnu stranku.

* * *

Biti će tomu mjesec dana, da je zaspao po noći seljak Mate Pahor iz Jasenovice negdje pod vedrim nebom u Poreštini. Zanjušila ga porečka fakinčad, dignula ga ter ga brzo odnesla napram kraju novoga mula namjerom, da ga baci u more. Bog i sreća, da je to hajdučko djelo na vrieme opazio jedan financijalni stražar, te priključiv se onim razbojnikom, oslobodio siromaha od gotove smrti.

Eto, takovimi sjajnimi djeli može se ponositi jedino glavni grad Istre: la gentile e nobile città di Parenzo!

Iz Rieke piše nam prijatelj 30. junija 1891. Više od mjesec dana prije dolazka Nj. Veličanstva viscae je naš slavni magistrat i zastupstvo kako imadu pripraviti doček visokomu gostu, te pozvali u tu svrhu ravnateljstva raznih društvah, da se dogovore o dočeku, razsvieti, bakljadi itd. Sva su društva bila pozvana samo hrvatska čitaonica bijaše izključena. Šarenjačka gospoda nedostoje se doći u pogovor s Hrvatima, jer tim po njihovom mnienju na Rieci nema.

Te gospode bijaše nakana i želja, da se čitaoničari razsrde i da zatvore prozore i skod (balkon), da mogu kada dodje vladar reći: Vidiš svietla kruno kako su ti Hrvati lojalni.

Šarenjaci se kruto prevariše počamši od onih u magistratskoj upravi do najnizega plaćenoga fakina, koji neprestano u svojem hrvatskom jeziku pripovieda svakomu, da on nije Hrvat.

Kruto se prevariše jer je čitaonica priredila tako ukusan nakit na svomu vlastitomu skodu, da su ovi svi ostali začudjeni. Na najliepšem mjestu grada jest čitaonica, te je trebalo nezgostati u razsvieti i okitu za ma kojim društvom, kako ne zaostaje u ničemu.

Na 23 veliko množtvo ljudi i korporacija išlo je u jutro rano na doček Nj. Vel. do kolodvora, a množica je stajala poredana od kolodvora do slavoluka i do guvernerske palače, u kojoj je imao stanovati kralj. Med množinom bila su poredana djeca i profesori magjarskih škola sa barjakom; i naša gimnazija je imala za poredane svoje djake i profesore, dakako bez barjaka, jer se to njima dopustiti nemože.

Na 6. sati 52 časa došao je carski vlak na kolodvor, gdje su ga dočekali ministri, ban, guverner i drugi dostojanstvenici; čulo se je iz daleka pozdrave Nj. Vel. u tih jezicih.

Sa kolodvora najprvo se je pokazao državnik u kočiji, za njim guverner, te onda je došla kraljeva kočija, u kojoj je sjedio naš obljubljeni kralj. Sa obijuh strana Brajde (Corsia Deak) pozdravljalo je pučanstvo svog vladara u trih jezicih ali „živio" je gromko nadvladao šarenjačke pozdrave.

Izpod vrta kapucinskog samostana bio je napravljen veličanstven slavoluk, te kod njega na sjevernom uglu bila je podignuta tribuna za triste gospodja. Taj stade kraljevska kočija, skoči iz nje kralj ter primi kitu cvieća i pozdrav mlade gospodične barunice Letis. Njeg. Vel. zahvalilo se na pozdravu i popeo se opet u kočiju. Odatle pa sve do palače gromki je živio nadvladao tudje uzklike. Svi su šarenjaci začudjeni jedan drugoga gledali i pitali se što? kako i zašto „i ciga" živio! „dove že i nostri"? Ali ti njihovi „nostri" nam imali vjeèbe od davna; prošlo je skoro deset godina, da se fakinaža ni platjala za takve zasluge. Slavni načelnik i plemeniti guverner probliedili su kano krpe jer prevareni u nadi, da će pokazati Rieku i okolicu posve pomadjarenu; pak eto pučki glas iz grada i okolice sa svojim „živio" nadkriljuje šarenjački „viva" i „eljen".

Nećemo tim reći, da je većina riečkoga pučanstva prijazna Hrvatom, osobito pod sadašnjimi okolnostmi. Mi samo konstatiramo čine, iz kojih mora slieditи, da grad na hrvatskom zemljištu, obkoljen Hrvati sa svih strana, nemože imati interesa da proti Hrvatom radi, dapače, to je štetno a moglo bi biti i pogibeljno za obje strane.

Na 9 ura počele su audiencije, a trajale su do podna. Med drugimi školskimi učitelji bili su i izvan programa primljeni i profesori hrvatske gimnazije.

Načelnici i svećenstvo bivše riečke županije bilo je primljeno te sila drugih korporacija iz Rieke itd.

O podne kralj opet se pokazao u kočiji te svojom pratnjom velikaša išao je najprvo u pohode nadvojvodi Josipu, koji na Staru stanuje, pak vraćujuć se krox korz, za poći na Delta, projerio je pred našu nakićenu čitaonicu, na kojej je lepršala velika trobojnica. Tuj vojnička glazba iz čitaonice zasvira carevku, burni živio orio se sa svih strana, a gospodje sa skoda posipale su cviećem kočiju Nj. Vel. i živio klici pozdravljale ga. Šarenjaci ostali su poraženi a načelnik, ako nije pao u nesviest, mora se pripisati njegovoj žilavoj konstituciji.

Posvud kud je kralj prolazio, kano u kazalište, u razne tvornice itd. svuda je „živio" nadkrilio šarenjačku viku i zato su šarenjaci pučeli bacati svu krivinju na profesore hrvatsko-gimnazije, da su oni tobož silili djake, da viču po gradu živio!

Mi dobro poznamo iznimni položaj onih profesora i znamo, da oni toga nebi učinili na Rieci, ali dobro poznamo takodjer čud naše mladeži, koju nije treba nukat ni učit, da pozdravi svog kralja kada se prigoda pruži u svojem jeziku. Počeli se opet kupiti ostanci svojte iz Čehove dobe; počeli pretiti i groziti dakako i mlatiti ako bi gdje ti junaci naši osamljenog popa iz okolice ili kuga dječaka iz gimnazije. Poviest je dasad mogla zabilježiti dosta tih junačkih čina naše fakinaže, a sada, da ih podupru u toj junačkoj zadaći, raznesle su riečke novine krupne laži, da su na Sušaku naši pobacali madjarske trobojnice, a tim su razdraživali svietinu, da napada na osamljene Hrvate. Toga prvi dan nisu činili, jer je bilo u gradu sila ljudi iz okolice, a kojimi bi bilo riečkim fakinom mučno bojak biti. U večer je bila razsvieta prekrasna, da Rieka a još i veći gradovi takvoga što vidili nisu. Naša čitaonica nije zaostala za nijednom izvanredno razsvetljenom zgradom i takva je imala još prigodu pozdraviti svoga kralja sa živio klici sa balkona. To je valjda oštro dirnulo u istarsku kliku, koja ovdje šarenjačtvom vlada, te se počelo ozbiljnije raditi, da se štogod upriliči proti Hrvatom. Drugi dan na 24 pohadjao je kralj obrtničke zavode, englezko brodovje, kasino, te družtvo „Societa filarmonica", koje nemari za Madjarju jer nije izviesilo niti znaka madjarske zastave, nego jedino riečku.

U večer na 8 sati je bio odlazak Nj. Vel. Na biljade naroda sakupilo se okolo Adamičevog mula po svoj obali sa obijuh stranah luke. Ukrcao se kralj u barku, iz nje na svoju jahtu „Miramar" vazda pratjen sa živio, viva i eljen!

Pred Riekom na radi bilo je englezko brodovje te pozdravilo naiega vladara gruvanjem topova; tada se jahta odputi i prodje med deset parobroda krcatih ljudi, koji su došli, da opet na mora kralja po zdrave. Parobrodi su bili razsvetljeni sa bengaličkom vatrom, a glasbom, živio i viva klici pozdravili su kralja.

Riečka štampa i tršćanske novine nisu nigdje spomenule, da se jedan jedini put živio čuo. Po podne prije odlazka kralja fakinaža je oxbiljno snovala kako da navali na čitaonicu. Doxnalo za to ravnateljstvo i predsjednik barun Vranicany, te ovaj odmah otišao k načelniku i na njega bacio svu odgovornost ako ne uzme strogo mjere, da prepriči zamjeravasi divlji napadaj. Načelnik, bacajuć krivnju na hrvatsku gimnaziju, proti volji bio je usilovan poduzeti shodne mjere, da se zlo nedogodi. Hrvatska trobojnica je lepršala na čitaonici dok je kralj stao na riečkom zemljištu; onda su ju spravili na 8 sati, a ne prije, kako su lažni dopisnici javljali.

Drugi put ću vam javiti neke događaje za boravka i odlazka prejasnoga kralja.

Riečan.

1. Baba je progovorila. Porečka lažica, poslie skoro dvomjesečne šutnje, znajuć da nemože više svoje oprtaljske i bujske miljence iz smrada izbaviti, spominje u br. 497. sablažnjive čine a Oprtlju i Bujah, ter po staroj navadi debelo laže, izvraća i prevraća činjenice, pripisuje krivnju svećenikom krstić ih najpogrdnijimi imeni. „L' Istria" je valjda do sada mislila, da su oni izgredi same „trice i poširice", ili nije htjela onih čina spomenuti, da tako spasi čast oprtaljskoj i bujskoj fakinaži; nu sada zvjuć, da se činom daje veliku znamenitost u višjih krugovih, videć gdje državno odvjetničtvo čine oštrim okom promatra, te da će u kratko ujesini miljenci sjediti na obtuženičkih klupah u Rovinju, nastoji krivnju prisiti svećenikom, koji da su tobož svojim posašnjem svjetinu izazivali, misleć, da će i u Rovinju komu rog za svieću prikazati. Bolje bi bila učinila „L' Istria", da je i sada makom mimoišla gorispomenute čine, jer bi bila mogla barem laglje zašutjeti odsudu, što no će je bez dvojbe izreći rovinjski sud nad oprtaljskimi i bujskimi junaci.

„L' Istria" piše, da bijahu svećenici u Oprtlju, kamo da su došli, da izazivlju (!) samo izviždanj a u svojoj bezsramnosti mimoilazi najglavnije. Gdje ti je ostalo, draga „babo", ono kamenje, smrad, grude zemlje, što su bacali tvoji štićenici? Možda u peru — zar ne babo! Znaj nadalje „babo", da su došli svećenici B. i S. samo na poziv c. kr. suda u Buje, a ne po drugom poslu, i zasvim tim bili su u pogibelji živoća; znaj nadalje, da se pri ulazu u sudbenu zgradu nije počinila svećeniku S. nikakva demonstracija, niti su ga c. kr. žandari pratili, jer nebijaše skoro žive duše na ulici, nu u vrieme izpitivanja svećenika S. sakupilo se pred sudom silno množtvo, taj tulilo i pripravilo svakovrstna smeća, da ga tim pri izlazu počasti. Odgovori nam deder, tko je dakle izazivao, tko je množtvo sakupio? Si tacuisses . . . Piše nadalje, da je svećenik B. obaviestio c. kr. žandare o svem dolazku u Buje, pa da je time uvriedio naobraženo (!) pučanstvo bujsko, ter da je bacio svjetini nekoliko novčića, da je napokon pobjegao u c. kr. oružnički stan, da je ondje smotku pušio, držao prekrižene ruke na prsih i da je neke uvriede na svjetinu upravio, nu da nezna koje, i tim da je učinio u zebo vapijući grieh, da je svjetinu izazivao; hvali onda načelnika, bez čijeg sudjelovanja da bi bilo onaj dan do ozbiljnih neugodnosti došlo. Koliko prefriganosti, koliko laži u tih riečih! Al dalje o tom drugi put.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**
B. Uzgoj lana.

(Dalje. — Vidi broj 25.)

6. *Gnojenje zemljišta za lan.*

Za lan nesmiješ neposredno gnojit (djubrit) svežim gnojem t. j. stajskim, već vazda gledaj, da gnojiš pod ono bilje, koje se poposredno prije lana sije, te će još u zemlji dovoljne gnojne snage i za lan preostati.

U dobro gnojnoj zemlji posijan lan uzrate doduše visoko, ali rado poleže i slabije vlakno daje. Lan ipak najbolje uspieva poslie ovčijeg gnoja i mješanca.

A sad čujmo, kako je glasoviti učitelj Müller pokušao s gnojem.

Uzeo je lanenoga sjemena jedne te iste vrsti i posijao na jednakoj zemlji, ali jedan dio te dobro obdjelane zemlje razdieli na tri jednaka diela.

Jedan dio rečene zemlje pognoji kravjim gnojem tako, da mu lan naraste do 1 metar 17 centimetara visine; drugi pako dio zemlje pognoji konjskim gnojem, pa mu isti naraste 1 metar 36 centimetara visoke; treći dio pognoji ovčijim gnojem tako, da mu je ovaj najbolji i najduži, budući mu narastao preko 1 metar 56 centimetara.

Gnojenje za lan takodjer je dobro: gnojnica, izvezena i ravno svuda razlita pred drugim ili trećim oranjem; brašno od kostiju, pepel, ljudske izmetine, pozder od lana i konoplja, koji se u nas obično za plot bacaju, i drop od njihova sjemena satrt u prah. Dobar mulj sa niskih polja je takodjer, ako je suh, dobrim gnojem za lan. — Englezi u djubar (gnoj) pomješaju sitne soli, pepela i lan im raste jako visoko.

Spomenuh, da naši seljaci gospodari malo drže do pozdera od lana i konoplja, pošto ga jednostavno bace na plot, dok bi ga mogli upotrebiti kao gnojivo za lan i konoplje. A sad čujmo kako ga upotrebljavaju razboriti voćari. Oni naime ne trpe oko nijedne voćke na 95 cm. do 1 met. 26 cm. (3 do 4 stope) daleko nikake trave, i to zato, da može kišnica lašnje prodirati do korenja, da može vjetar promahivati zemlju, a sunce ju grijati, te onda voće brže dozrieva. Sve ovo možeš bez velika truda postići lanenim pozderom. Nasipljи toga pozdera sve naokolo voćke, pod njim neće nikakva trava rasti, a voda mora opet u zemlju prodirati, pa zrak do nje dopirati, a pozder sam će se na suncu svrućiti i onda zemlju grijati. Napokon ima u pozderu i gnojnih stvarih, koje će voda izpirati i korenju podavati.

Dakle s pozderom pod lan i konoplje ili u voćnjak!

(Sliediti će).

Lutrijski brojevi

Dne 4. julija.					
Beč	18	21	41	4	60
Grac	1	16	2	76	23
Temešvar	62	23	3	47	19
Innsbruck	56	37	57	3	46
Dne 8. julija.					
Brno	75	74	37	80	58

Listnica uredničtva.

Gosp. V. R. Hvala na priposlanom, priobćit ćemo čim nam prostor dopusti ovo i dosadašnje; da ste nam zdravo!

I danas molimo gg. dopisnike, da nam nezamjere što neride svojih dopisa. Radi preobilna gradiva nemogućemo svega na jednom priobćiti, nu, sve što je iole važnoga, doći će na svietlo božje.

Listnica uprave.

Gosp. M. S. u T. for. 4 podieliamo ovako: za II. tečaj 1888. for. 1, za god. 1889. for. 2 za I. tečaj 1890. for 1; dugujete nam dakle za II. tečaj 1890. 1 for. i za god. 1891. for. 2, ukupno for. 3. Prijateljski odzdrav!

Javna zahvala.

Podpisana zahvaljuje se ovim veleštovanomu gospodinu Ivanu pl. Manzoliui, posjedniku u Poreču, te biršemu ljekarniku u Voloskom, Lošinju itd. što njoj je izliečio ruku u 33 dana premda su njoj liečnici u Trstu izjavili, da njoj se neće ruka godine i godine izliečiti.

Svešinji nagradio toga moga plemenitega dobrotvora, koji me je eto već po drugi put težke pogibelji izbavio.

U Poreču, početkom julija 1891.

Katarina Ritoša.

Zahvala.

Svim prijateljem i rodbini, koji se mene sjetiše prigodom mojeg imenovanja za nadsvećenika Osorskog, ovim se najiskrenije zahvaljujem, želeći, da i njima Svešinji podieli ono, što meni zaželiše, to jest dug život i spas duše.

Orlec, 2. srpnja 1891.

Matej Zahlja.

Objava.

Ova pučka učiona završuje školsku godinu 15. tek. julija sa službom božjom, pjevanjem i dielenjem nagradah marljivim učenikom, koji su navršili 12 god. — Dani za upisivanje i prijamni izpit opredieljeni su 30. i 31. agusta, a svetčano otvorenje 1. septembra t. g.

Ravnateljstvo pučke muzke učione.

U Kastvu, 6. julija 1891.

N. Butković, nadučitelj.

„Slovanski Svet",

ki izhaja v Trstu po dvakrat na mesec na 16 velikih straneh, razpravlja narodno-politiška i kulturna vprašanja Slovanov, sosebno avstro-ogerskih Slovanov. Sedaj piše tudi o cerkvenih obredih. — in prido kmalu na vrsto cirilo-metodijska cerkev med Hrvati in Slovenci. Svečenikom so še posebe posvečene te razprave.

„Slovanski Svet" stoji 1 gld. za četrt leta; 4 gld. za celo leto. Naročnina se pošilja izdajatelju v Trst. 2—3

Fran Podgornik,
izdajatelj „Slovanskega Sveta" v Trstu

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može svijet uzavršenih sposobnostih strojeva te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministerskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti onda za tada svoje proizvode: odabrane sladorašne „Passerette" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guariai, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Arturo Fazzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursich-a, Barriera vecchia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vechio. 9—21

Gospodarsko-šumarska

IZLOŽBA

na zrinjevačkom trgu

1891.

u Zagrebu

Medjunarodna izložba slika i umjetnina. — Izložena lutrija sa 1001 sgoditkom.

Poljodjelstvo, vinogradarstvo, pivničarstvo i voćarstvo. Cviće i sočivo. Pčelarstvo. Svilarstvo. Ribarstvo.

Gospodarstvo | Električna | Šumarstvo

Otvorenje Zaključak **15** **kolovoza** listopada.

Domaći obrt | razsvjeta. | Stočarstvo

Gospodarski obrt. Gospodarska tehnika i graditeljstvo. Učevna sredstva i literatura gospodarstva i šumarstva.

Glavni sgoditak u vriednosti 10.000 franaka. — Srečka 50 nč.

Cviće sočivo voće

Povrćarsko

izložbo

za konje, rogatu marvu, svinje, ovce, koze, peradi pse

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje priznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br. 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Tuj se dobije također izvrstne sumporače za traje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 9—

Dr. Oskar pl. Fischer

lječnik-kirurg-operater. 12—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto o l carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz c.ene, koje izključuju svaku konkurenciju. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah 12—24

Kršćansko-narodno

tvorničko skladište

svakovrstnog brnskog sukna

učtivo preporuča podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m. svietlog sukna za odjelo . .	3·90	4·25
3 „ crnog „ „	4·25	4·50
3 „ svietlog finijeg sukna za odj.	5·00	5·50
3 „ crnog „ „ „	5·00	5·50
3 „ svietlog sukna „ „	6·25	7·00
3 „ crnog finijeg kesm. „	7·00	8·00
3 „ Piket sukna kosmatog „	7·25	8·50
3 „ Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo	10·00	12·00
3 „ Kamgarna crnog	12·00	16·00
2·20 kosmatog sukna za kabanice za odjelo	7·00	11·00

Osobito preporučam, Perrien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za častno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme. Isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše - — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunenć bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 5—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskej.

Uzorki šalje badava Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s povećem.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 9—12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez sikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

U radionici klepara 10—32

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznik cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, za stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže ciene. Drži na skladištu **strcaljke proti peronospori**-(mildevu) po for. 3·50 i strojeve za sumporanje traja.

Enrico Rovere & Co.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 9—52

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 10—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Krasne uzorke na privatno naručitelje 20—20 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livre; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere. **Plaid za putnike** od 4 14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cinje, štono ih posvud nude, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ **milijuna** for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo **odrezaka**; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu **naručala uzorkah** u kratko ništa preostale, te je ono naljed tega prava alieparija, kad trdko sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarske pouzetje preko 10 for. franko. 2—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** PUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 31—52

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašće, etažerne i ejajne predmete za najniže ciene. 9—20

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave Baštre iz Brešje, željezo sa Chinom Malesci. Obično bakalarevo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Eliksar Cocca okrieplјujući i probavljujući. Eliksar China proti grozници. **Anaterinsku** vodu za usta. Tekući sopun proti ozebinam. Obće poznatu **vodu katrama i ustrcivanja katrama.** Knjicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrieplјujuće želudac Pračak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski b eli i crveni itd. itd. 12—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbu povoljne i uz pouzeće.

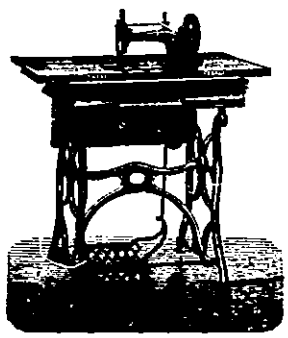

Petar Braido

mekanički kovač 13—

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer-obiteljske nove po . . . . . for. 56

„ sredaje „ „ . . . . . „ 45

Strojevi Titarla „ „ . . . . . „ 35

„ Howe za krojače i postolare po „ 45

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje ručbo za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckseovel strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke. spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

12—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—13

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od uvč. 10, 20, 30 i više.

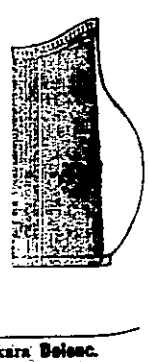

Corso br. 39. Trst

Izdavatelj i odgovorni urednik M. Mandić.

Tiskara Bolesc.

Broj 29. U Trstu 16. julija 1891. Godina X

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaja opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezimo i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na [illegible] arke.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu.

Koncem prošloga mjeseca iztekla je mnogim našim čitateljem predplata za I. tečaj t. g. Imade žalibože i takovih, koji nam duguju predplatu ne samo za prvi tečaj, već i za više prošlih tečaja. Da nebude njim ni nam neprilika, molimo ovim jedne i druge, da učine čim prije svoju rodoljubnu dužnost. Moleć za ponovljenje predplate i za izplatu stare, nečinimo to iz obiesti, već iz prave i ozbiljne nuždе. Naš list neima izvanrednih podpora niti mogućih zaštitnika, već se oslanja jedino na svoje čestite predplatnike, koje pozivljemo ovim, da nam pomognu rodoljubno nositi težko breme.

Novce valja slati poštarskom napumicom. Predplata stoji na godinu za imućnije for. 5, za kmeta for. 2. Na pol godine polovicu gornje ciene.

Uprava „Naše Sloge“.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih poslova.

Pošto je za prvih mjeseca tekuće godine prispjelo na občinsko poglavarsto u Pazinu više odluka sastavljenih u njemačkom jeziku „sa strane tamošnjega c. kr. kotarskoga glavarstva, obavjestilo je občinsko poglavarstvo, podneskom 13. marča t. g. br. 648, c. kr. kotarsko glavarstvo, da je službeni jezik občinskoga ureda u Pazinu u zemlji u običajeni hrvatski jezik, i zahtjevalo od istoga, da dopisuje s njim spomenutim u zemlji uobičajenim jezikom.

U smislu te obavjesti i toga zahtjeva vratilo je občinsko poglavarstvo odluku c. kr. kotarskoga glavarstva 7. aprila t. g. br. 2556 s toga, što je njemačkim jezikom sastavljena, i zamolilo da mu ju opet predloži hrvatskim u zemlji uobičajenim jezikom, službenim u autonomnoj občini pazinskoj. C. kr. kotarsko poglavarstvo nije ipak te molbe uslišalo, već odlukom 14. aprila t. g. br. 2981 občinskomu načelniku pod pretnjom globe naložilo, da prije spomenutu odluku 7. aprila t. g. br. 2556 bezdvlačno rieši. Proti tomu nalogu podnesla občinsko poglavarstvo utok na veleslavno c. kr. namjestničtvo u Trstu, koje ga je odlukom 18. maja 1891. br. 7556/III odbilo, i to s razloga, „jer zahtjev postavljen 13. marča 1891. br. 648 i opet ponovljen, da kotarsko poglavarstvo dopisuje službeno sa občinom izključivo hrvatskim jezikom, sadržaje u sebi neslašteno uticanje u načinu uredovanja i u uporabu službenoga jezika c. kr. kotarskoga poglavarstva, što je tim manje prijestivo, jer se nalog 9. aprila 1891. br. 2556, o kojega izvršenju se tu radi, odnosi na predmet prenešenoga djelokruga občine“, te se s toga odporno držanje občinskoga glavara u konkretnom slučaju prieoja nepravednim, „pošto isti sam priznaje, da kotarsko glavarstvo ne dopisuje sa občinom ovjek nego samo kadgod njemačkim jezikom, i pošto taj jezik nije ipak košto nit dosad, nego tudj pojedinim občinskim službenikom“.

Pošto se medju dužnostmi naloženimi občinam u prenešenom djelokrugu nenalazi dužnost poznavanja njemačkoga jezika ni strane „občinskih službenika“ nit se sada obstojećih državnih temeljnih zakona može;

pošto se u ovom slučaju neima smatrati občina kao podredjena oblast, nego kao juristična osoba, kojoj kao takovoj pripadaju državno-gradjanska, to jest politička prava podana ustavom austrijskim državljanom;

pošto je občinsko poglavarstvo sa svojim spomenutim zahtjevom čuvalo ravnopravnost, pripoznatu njoj člankom 19 temeljnoga državnoga zakona 21. decembra 1867. D. Z. L. br. 142, hrvatskoga jezika — koj je u Istri jedan, i to najjače zastupani, izmedju jezika uobičajenih u zemlji — te se uslied toga njegov zahtjev nemože uzeti kao neovlašteno uticanje u način uredovanja i u uporabu službenoga jezika c. kr. kotarskoga poglavarstva;

pošto to, da občina prima kadkad odluke sastavljene njemačkim jezikom, neovlašćuje c. kr. kotarsko glavarstvo niti u obće niti u pojedinih slučajevih, da občinu sili, da se odreče političkih prava danih njoj temeljnimi državnimi zakoni;

pošto okolnost, da možda njemački jezik nije posve tudji pojedinim občinskim službenikom, nemože obvezati občinsko poglavarstvo, da napusti ista politička prava;

pošto hrvatski jezik u kotaru u kojem je taj jezik jako pretežan, nebi smjeo biti nikad tudj činovnikom c. kr. poglavarstva;

pošto se takovi i slični slučajevi, kakošto je navedeni u Pazinu, veoma često obivaju, i to osobito ako ne izključivo samo u onih občinah Istre i u obće Primorja, u kojih se hrvatskim ili slovenskim jezikom ureduje;

pošto občinski načelnici sa njemačkimi pripisi često u veliko nepriliko dolaze i pošto njim isti nepotrebna trudu i troška prouzrokuju; i konačno

pošto se nezakonitim nariavanjem pripisa, sastavljenih u njemačkom jeziku, sporazumak izmedju c. kr. oblasti i občinskih poglavarstva, a tim i izmedju pučanstva, vele ruši, i zlovolja u puku upravo izazivlje;

uslobadjuju se podpisani postaviti na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika, kao upravitelja ministarstva nutarnjih poslova sliedeće pitanje:

„1. Je-li Njegovoj Preuzvišenosti poznata prije spomenuta protuzakonita odluka c. kr. namjestničtva u Trstu od 18. maja 1891. br. 7556/III?

„2. Je li Njegova Preuzvišenost voljna naložiti c. kr. namjestničtvu u Trstu, da imenovanu odluku u smislu članka 19. temeljnoga državnoga zakona, 21. dec. 1867. D. Z. L. br. 142 promieni?

„3. Je li Njegova Preuzvišenost voljna obvezati c. kr. političke oblasti u Primorju, da dopisuju sa občinami u smislu prije navedenoga članka 19 tem. državnoga zakona, i da jih nesili na primanje pripisa sastavljenih u njemačkom jeziku, te da tim i u prestolnom govoru Njegovoga c. kr. apoštolskoga Veličanstva našega premilostivoga cesara naglašena ustavom podana ravnopravnost svih njegovih vjernih naroda zadobije valjanost i obzirom na Hrvate i Slovence rečene zemlje?

U Beču, 2. julija 1891.

Spinčić, Povše, dr. Masovčić, Šuklje, Borčić, Perić, dr. Engel, Adámek, Sokol, Seichert, dr. Pacák, Robič, dr. Kaunic, dr. Lang, Purghart, Kohler, dr. Gregorčič, Kluo, Hoch, Formenak, Kaftan.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 14. julija 1891.

Najznamenitiji predmet, što se je razpravljao prošloga tjedna u carevinskom vieću, jest za nas južnjake novi ugovor sa Lloydom. Razpravljao se je u dvih sjednicah, dne 7. i 8. julija. Osim izvjestitelja Hallwicha govorili su za ugovor zastupnici Stalitz, Kuebeck, Neuber, Krainski, Schwegel, te ministar trgovine i obćila Bacquehem, proti ugovoru zastupnici Prade, Borčić, Gessmann, Lueger, Adámek. Zast. Krainski je Poljak, Stalitz Koroninijevac, ostali koji su za govorili, kao i izvjestitelj ljevičari Niemci. Od onih što su proti govorili Adámek je Mladočeh, Borčić je Hrvat iz Dalmacije, ostali Niemci, dva družtvena reformera, jedan njemački nacijonalac. Zastupnik Borčić je odmah početkom svoga govora opazio, da on nije općenito protivan ugovoru, nego da se je oglasio proti samo radi 27. članka ugovora, uslied kojega, da će se kod namještanja u službu Lloyda uz ostale jednake uvjete davati prednost aktivnim i rezervnim častnikom kao što takodjer rezervnim kadetom c. kr. mornarice. Gospodin zastupnik imao je tu na misli osobito koristi primorskih stanovnika Dalmacije i Istre, kojih mnogi su navezani na more i kojim bi ustanova članka 27. bila štetna. Inače je on za ugovor, uvjeren, da monarhija treba jako parobrodarsko družtvo, pače po njegovoj misli, je podpora, što se namienjuje Lloydu, sada premalena. Prije pet šest godina, kad je vještak zastupnik iz Dalmacije za preuredbu Lloyda govorio, mogla bi bila dostatna biti; sad je već družtvo tako nisko spalo, da će se ga moći težko dignuti sa predloženom svotom podpore. U svojem govoru pokazao je govornik u obće obsežno poznavanje odnošaja pomorskih, i stekao si za stalno priznanje naših vrlih pomoraca iz Dalmacije i Istre, te **slave svojih rodnih zemalja** i ponosa ciele **monarhije**. Predložio je takodjer uvedenje nove brze vozne crte izmed Trsta i Kotora; a mimogred takodjer najvrućije zahvalio Mladočehu dru. Heroldu na tom, što je odlučno odbio „nizke insinuacije“ i obtužbe proti hrvatskomu narodu sa strane visokopostavljene osobe u glavnoj razpravi proračuna, i uvjerio ga, da će on i njegovi drugovi uvjek sa svom silom podupirati duševne i tvarne probitke češkoga naroda.

Zastupnici Prade, Gessmann, Lueger, a ponekle i Adámek odsudjivali su najodlučnije prvanju upravu, navadjajuć primjera kako se je loše gospodarilo, kako se je novce razsiparalo, kako su pojedinci, predsjednik, članovi upravnoga vieća, ravnatelji i veliki broj agenta družtvo u svoje zasebne svrhe upotrebljivali, te kako mora sada država plaćati upravo luxuriozne gostbe što su jih davali. Uztvrdili su da se uprava neće, kako treba, poboljšati nit novimi ustanovami; da će država imat premalo upliva na družtvo, pošto će od nje odrisiti samo imenovanje predsjednika po Njeg. Veličanstvu, i imenovanje dvijuh upravnih viećnika, dočim će dioničari imenovati ostalih šest viećnika. Oni priznavaju korist i potrebu jednoga parobrodarskoga družtva, al hoće, da ga država uzme posve u svoju upravu, da se tako zaprieče sve zloporabe, kojih pogubne posledice mora pak država snašati.

Nit ljevičari Niemci nit njihovi drugovi, nit sam ministar trgovine i obćila neporiču nit netaje neurednosti i zloporabe, koje su se sbivale za prvanje uprave. Drže pako, da će se iste novim ugovorom zapriečiti. Uvjereni su da je družtvo za monarhiju koristno i častno i potrebito, a naglasuju takodjer da bi moglo osobite službe državi izkazati u vrieme možebitnoga rata. To će biti i glavni probitak koji država u družtvu nazire, a za taj probitak daje se, kako je poznato, i drugih ogromnih svota.

Za družtvo austrijski Lloyd predlaže se i po većini prima podporna svota od 3.400.000 forinti, odnosno povišenje svote za podporu družtva od 1.237.370 for. Glasovalo se je poimence. Svi drugi predlozi i resolucije su pale, osim onih što jih je gospodarski odbor predložio. Medju ovimi je takodjer ona, za naše pomorce iz Dalmacije i Istre znamenita: Vladi se nalaže, nek radi na to, da se kod namještanja u službe Lloyda uzima što je moguće veći obzir na prosioce, koji su rodjeni u Dalmaciji i austrijskom Primorju, koji su se izučili na kojoj nautičkoj školi i napravili zahtjevane izpite. —

Kao osobitost prošloga tjedna navadjam, da je zastupnik Roser govorio po dvadeset i osmi put proti malomu lotu, al i ovaj put uzaludno.

Dr. Gregorec i drugovi interpelovali su ministra predsjednika radi toga što je građačko namjestničtvo prikratilo ladanjske občine ptujskoga kotarskoga zastupstva.

Zastupnik Povše govorio je kod proračuna za poljodjelstvo; a zastupnik Ferjančić, danas, kod proračuna ministarstva pravosudja. O tom drugi put.

DOPISI.

Iz Pazina pišu nam 14. t. m. Svakim utorkom i petkom vidjevasmo ulicami grada prolaziti našu školsku mladež. Imadjahu bo u velikoj crkvi na osam sati službu božju, koju je obslužavao vjeroučitelj mnogoč. g. gvardijan o. Normali. Pa bi utorkom pjevali učenici i učenice hrv. učione a petkom oni iz talijanske. I liepe je bilo. Al se zadnjih dana čudom začudismo! Mise neima naime više! Namah nam je na um palo hrvatsko pjevanje kod mise. Popitasmo i ovog i onog, pa nas slutnja ni prevarila. Doznasmo naime da nam se u hram božji, uvadja strančarstvo i politika!

Uvadjaju se sami oni, koji su zvani, da uzdrže mir i poredak med narodnostima, oni, koji imadu bditi nad dobrim suglasjem sugradjana. Zar je svetogrdje, ako su hrvatski učenici na djačkoj misi pjevali u svom jeziku? Mi bi baš u protivnom slučaju odsudili postupak odnosna učitelja, ako se on nebi htjeo poslužiti pripadajućim mu pravom.

Imajte dobrotu, ustrpite se, da se razumijemo. Djačka je misa. Istoj prisustvuje koli mladež talijanske toli i hrvatske učione. Dobro. Prije se pjevalo samo talijanski, iz jednostavna razloga, jer je obstojala samo talijanska učiona. Sada pako obstoji i hrvatska a po tom sliedi, da ono pravo, koje je prije samo jedan uživao, da si ga podjele dvojica, i gotov račun. I tako bilo. Petkom pjevalo se talijanski a u torkom hrvatski, pa to je bila „la messa del kai“ kako no se elegantno izrazila „L' Istria“. Tako uztrajalo samo dva čedna, pa gle osvete! — sada neima sv. mise već jer se je valjda crkva obeščastila hrvatskom pjesmom, pa ju treba sada posvetiti talijanskim tamjanom. Slično rade djeca, nipošto muži. Tako se prohtjelo gospodi sa visoka. Zgražamo se nad takvom odlukom, a čudimo se još više, što je i sam prošt g. Orbanić uz to pristao, da eto tako samim svojim župljanom zabranjuje pjevati u svom jeziku i u svojoj crkvi. Čemu onda sam propovieda u hrv. jeziku? Jer znade da bi pročuć talijanski, zidinam prodikao. Radi čega pak takve mjere? Eto divna i duboka razloga: **Talijanskoj djeci ne treba, da joj se uši razbijaju tudjim i sasma nepoznatim jezikom, a nit da joj se podaju moralne lekcije, koje ona pod nijednu cienu ne treba.** — A prisustvuju li hrv. učenici misi kad se i tal. pjeva? Šta će oni na to? Razumiju li sami tal. učenici što se u njihovom jeziku na koru pjeva?

Daleko bi se zašlo komentirajuć takve čine. Samo dalje. Strančarska zaslieplјenost razvila se i više! Kako to u oči bode, što učenici obijuh narodnostih u vrstama skupa polaze i to prigodom raznih slavnostih, polazka k misi itd! Dakako, i tu treba reforme. Izolirati sve jedno od drugoga kao okuženo, dati svakomu po jednu misu u razne dane, nek nastane **Babilonija**, čitava pomutnja naroda; stisnuti

im u mladjašna srca narodnostnu mržnju, pa eto, po uzgoju biti će i naraštaj, a trpiti će sam narod, koji nije ni kriv ni dužan. Svakako moramo posumnjati, dali obstoje za našu gospodu zakoni, i ako obstoje, jeli se isti imadu izvršivati ovako i vežu li ti zakoni sve jednakom mjerom. Toliko polažemo na dušu svim onim na koje spada, a uztreba li, mi ćemo se opeta oglasiti.

Franina i Jurina

Jur. Ti češ se trebeda spominjat Frane, kako smo se ono pred nekoliko let podpisévali na jednu supliku za našega meštra, da nam ovde ostane, premda nismo pravo znali ča to suplikamo.

Fr. Ala sam se za on podpis sto puti pokajal. Kade nam je bila glava? Ma onda su naši **šijori** tako oteli, pak za se nezamerit, smo križiće podelali.

Jur. Naši **šijori** su nas već puti prevarili, pak ako nebudemo imeli pameti, te još. Da te nebi ča pak otentalo podpisat onu kartu, ča ju nosi okolo po Lovranšćine abukat **Oblica** al kako ga va Ikoj zovu **Kajfa**, zač da je to i druga suplika za meštra — kako su mi rekli Jorjo.

Fr. Ju mano Jurino moj, podpisal sam već onu kartu zač nisam znal, da je ono za meštra! Bili smo v oštarije, pak smo se na pol kiseli svi redom podpisali.

Jur. Ala Frane nimaš pameti. Koliko vas se je podpisalo, al za pravo reč križiće podelalo?

Fr. Ha jedno četrdeset. A malo prvo smo svi bili složni, da nećemo tega meštra. Čovek kisel nezna ča dela ni govori.

Jur. Za njega se poć podpisat? Ter znaš koliko puti je na Volosken va sude. Ima vrt za školami, pak negredu deca va vrt. Mesto da deca čagod delaju va vrte, zame na žurnadu drugega ki cepi mlade dreva. A to bi morali sve delat školani. Pogledaj malo na vrt kada onuda pasaš pak češ videt kakov je, je lepše va mojem.

Fr. Znam nebore znam, da su se već i rešpekturi na njega tužili.

Jur. To j' istina pak ako nam nebude valjala prva suplika, ćemo storit drugu, magar jenu va Beč; ako nebude to sve pomoglo ćemo ga prisilit da hodi va praznu školu.

Fr. Jure, mane j' poć doma, ma sakako gren malo k Jelniću reć mu, da. . .

Jur. Hodi ti lepo doma, da te ki još ne zaplete.

Fr. Ter pravo imaš. Bog!

* * *

Fr. Nasmijal sam se našoj Luci na dan Antonskega sajma na selu rovinjskem baš do suz.

Jur. A ča je to bilo?

Fr. Neka ženetina iz Rovinja rekla njoj je da: **vo altri šćavi, a Luca** njoj ni pet ni šest: **vo altri gave šćavi a kaža, i ve manja del pijato.**

Jur. Pak?

Fr. Rovinjska je obrnula barderu pak je šla odkuda je prišla.

Jur. Pozdravi mi lepo kumu Lucu.

* * *

Fr. Čemu se to hihataš, Jurino, kako i Cigan belemu kruhu.

Jur. Baš od pravega zadovoljstva, zač sam doznal malo prvo od jednega starca kako je dobil naš slavni Poreč svoje ime.

Fr. Kako no?

Jur. Va stara vrimena, da je bil va Poreče neki plovan, ki ni znal nego hrvataski govorit, zač mu ni drugo ni rabilo. Kada je otel kemu ča reć, bi mu sporučil, da neka pride va grad po jednu reč, al bimo rekli besedu. Tako su naši stari dedi i ženkundedi jedan drugega pitali kad su išli k plovanu va grad: kamo greš, pak bi odgovorili: grem k plovanu **po reč.**

Fr. Ja, ja, grem po reč, grem po reč, pak je nastalo ime Poreč.

Jur. Ma jušto tako.

PASTORČADI.

Elegija.

U tom vieku gdje se zakon primakô k svršenstvu,
Gdje se pravdi i slobodi dižu spomen kipi
S nečovječtva čovjekoljub pravom gdje uskipi
I za odkup robija obol pruži rad svećenstvu,
U tom vieku i ne mili ljudstvo prosvjetljeno
Na te, jadna pastorčadi, roblje potišteno!
Ili sviet taj dobri mni, da tim ti suze briše
Za milim ti roditeljem, kome zvierda zadje,
Što ti živom ravnodušno dozvolu podpiše,
Da ti drugog u zamjenu roditelja nadje?
O baš to je rana ona društvenog života,
Koja tebe od vjekova poput roblja mota!
O baš to je guba ona, što obitelj truje
I što tebi, mučenice, udilj lance kuje!
Ta iz ljudske kan' da ćudi nuždno baš izvire,
Da od ploda prve sveze novi drug zazire!
Jer ma koli žarka ljubav i čeznuće svete
Roditelja živog tvog uz zamjenika mrtvom,
Ta ti sveza, sirotice, viek slobodu steže,
Ti si po njoj vjek u društvu robskom bila žrtvom!
Rodjenog ti roditelja ljubav tad omami,
Pak to pustu nemilosti druga svog prepusti,
A taj onda, jer i njega strastni žegu plami,
Ljubomor si proti mrtvom na te jadnu husti.

Kad pak himba i sebičnost taki savez spoji,
Il kad biedi odpre vrata porod preobilan,
Ah koli su tad, siroto, kruti bôli tvoji,
Ah koli je položaj ti tada nemilan!
Tad i raspre, koje kućni za viek mir poruše,
I ta bieda golotinjska, koja pût odkriva,
Sva ta zla se na ta pleća bêz zaledja sruše,
Svim tad kućnim nepogodam samo ti si kriva!

O sad znadem, odkud bolni tvoji uzdisaji,
Odkud vezda u tvom oku suzica se sjaji,
Na sućut ti svaku spremna da poplavi zjenu!
Ta ja čujem nametnika kako hulom kalja
Najmiliju izgubljenu tvoju uspomenu!
Ta ja vidim, da ti trošna sijajna njegda halje,
Da je bliedo lišce tvoje s oskudne ti hrane!
Ta ja ćutim na srcu ti i na tielu rane
S udaraca nesmiljenog jezika i ruke!
O ja čujem, vidim, ćutim robske tvoje muke
I pitam se, zašto sviet te zapusti ubogu,
I boli me, da ti jadnoj pomoći ne mogu.

Anton Terezin.

Različite viesti.

Na uhavjest. Pošto je urednik lista M. Mandić otišao u Prag, da vidi tamošnju izložbu bratskoga nam naroda českoga, to je za vrieme njegova odsutja, preuzeo uredničtvo g. **Julij Mikota.** Gg. dopisnici i prijatelji g. Mata Mandića mogu pošiljati pisma i u ovo vrieme na njegovo ime, pošto je njegov i njihov prijatelj ovlašten po obstojećih propisih, da on prima od c. kr. pošte sva pisma i sve pošiljke upravljene na M. Mandića.

Diocezanske viesti. Gospodin Gojtan Josip župe upravitelj u Kašćergi imenovan je župnikom u istom mjestu; g. **Mlakar** Ivan duh. pomoćnik kud sv. Jakova u Trstu imenovan je župnikom u Brdu; g. Fran Ryšlavy duh. pomoćnik u Kastvu ide za kapelana u Zvonečo a g. **Ante Stemberger** kapelan u Zvonečoj ide u Hrušicu; g. Čedomil Korbar ide iz Hrušice kao duh. pomoćnik u Lanišće, a od ovud ide u Kastav g. Ante Šebesta. Ovih dana bijaše redjeno 5 bogoslova IV. godine od kojih g. Tomšić ide u Dolinu, g. Ivan Janossevich pako k sv. Jakovu u Trstu.

Izbor u delegacije. Za Istru izabrani su kao odaslanici odnosno zamjenici Bartoli, Rizzi; za Trst Burgstaller, Luzzatto; za Goricu Jordan, Gregorčič. Češki zastupnici Herold, Kaizl i Kaftan odklonili su izbor, pošto se nije izpunilo uvjeta njihove stranke, da mogu naime bezuvjetno birati koga hoće, i da njim se dade, kako jih po broju ide, četiri odaslanika.

Cirilo-metodijski dar. Iz Lanišća u Istri dobili smo 9 forinti 50 nvč. sabranih većinom medju našimi vrlimi seljaci na slavu sv. Cirila i Metoda a na korist naših škola. Budući put doniet ćemo imena darovatelja, da budu drugim, imućnijim, za primjer.

Mjerenje ceste. Pred nekoliko dana išao je zemaljski inžinir g. Crismanich po raznih stranah občine pomjanske i mjerio je nekakve ceste, i moste i što mi znamo što. To je sramotna igra zemaljske oblasti i njezinih činovnika sa našim narodom svaki put, kada se ima kakve izbore obaviti. Ove zime, pred izbori, mjerio je ceste zemaljski inžinir g. Ivančich po buzetskom Krasu, tada posve pokrivenom snjegom. Možda je i sad tamo gdje ili gdje drugdje, dočim je njegov stariji drug, kako rekosmo, u pomjanskoj občini. Mi bi rado, da se naprave potrebite ceste i mostovi, naši zastupnici su jih živo i zagovarali; al ovo mjerenje pred izbori nije nego varanje naroda, kako to izkustvo uči. Glasovali naši ljudi za ili proti talijanskim zastupnikom, njim zemaljske oblasti nerade ničesa ako nisu upravo prisiljene. Dugo vremena, punih 18 godina, zastupali su naš narod zapadnih kotara Istre talijanski muževi, prijatelji inžinira Crismanicha i predstavnika zemaljske oblasti, a ipak nisu nikad za ništa dobra našemu narodu niti govorili. Imali su dosta vremena, da se pobrinu, pak nisu toga učinili, nit bi unapried. Naši ljudi jih dobro poznaju. Prevareni sto put neće se već dati prevariti. Oni su udarili drugu stazu, po kojoj će kod svih izbora ići. Oni će izabirati svoje ljude za svoje zastupnike. Znaju da tudji sin ima svoje brige svoje skrbi, svoje jade, i da nepozna nit nemari za potrebe našega naroda. — Vriedno je toj viesti dodati da je s inžinirom Crismanichem hodio načelnik pomjanski Gugnaz i načelnik **koparski** Cobol, koji neima upravo nikakva posla kod cesta nit mostova u Pomjanšćini. Nego on je obično jedan glavnih agitatora u toj občini, pak je njegovo hodenje s inžinirom još dokaz više, da se tu mjeri za izbore. Nam se čini da bi takva varanja imale zapriečiti političke oblasti, jer inače bi moglo narodu prekipiti.

Neredi u občinah. Neznamo, da li je jedna občina u Istri, u kojoj upravljaju Talijani, ili Talijanaši i u kojoj nebi bilo upravo nečuvenih nereda. Na javno još nije posvud došlo, al dolazi malo po malo. Za Buzetom, Ročom, Grižnjanom, Porečem i drugimi, dolazi sad na površinu občina Vižinada. Ona da nije već 18 godina prikazala pravilnih računa. U njoj je sve to doba kao glavna osoba g. Facchinetti, prije pisar tajnik li a sad načelnik — jedan od stupava talijanske stranke. Neredi u občinah, gdje oni upravljaju, kažu u pravom svjetlu tu stranku, kao takodjer zemaljski odbor koj ima račune občina pregledavati i bditi nad sačuvanjem občinskoga imetka. Naši ljudi nek paze što rade kod izbora, jer glavno od občinara odvisi dobra ili slaba uprava. Kako izabiru tako imaju!

Iz Višnjanšćine javljaju nam, da su se dala gospoda iz Poreča i Višnjana na lov za našim jadnim kmetom. Šijor **Tomažo** osviestiv se ponešto od one nemilosrdne bečke pljuske obilazi Poreščinu te govori kmetom: **Izaberite si koga ćete, samo ne Laginju.**

Mi smo vrlo zahvalni šijor **Tomažu** na gospodskom savjetu ali neka znade, da mi ćemo baš g. Laginju a nikada porečkoga gospodina i bogataša koga on preporuča, a koji neima ni srca ni ljubavi za nas seljake.

Porečka gospoda podaju nam opet prijazno ruke i zovu nas sladkimi imeni „**kumpare i prijatelju**“ al mi znamo, da bi to kumstvo i prijateljstvo trajalo samo dok bi svršili izbori. Oni se dostoje stupiti sada i pod naš siromašni krov, zovu na gostbe i pijanke al jao si ga onomu, koji se dade od gospode zavarati. Tako su jedne nedelje pod konac prošloga mjeseca pripravili u Višnjanu pijanku te tuj napunili želudac nekojim našim prodancem, koji bi dali djavlu dušu svako doba za žerilo i pijaću. Kad su to blago napojili, tad su počeli crniti i ogovarati naše čestite svećenike, i druge poštene rodoljube. Možete si misliti, da su prodanci na sve kimali, jer bijahu sretni što su si opet jednom želudac napunili iz gospodskoga korita.

Poznati dopisnik porečke „lažiotbe“ pisao njoj je poslie zadajih izbora fiducijara u Višnjanu, da smo mi kmetovi divljaci, barbari, vandali, dapače živina, a taj bezsramni piskar nije se sramio rečene nedelje rukovati se i grliti s timi divljaci i s tom živinom! Dà živina je onaj kmet, koji baca pod noge svoj obraz, i svoje poštenje za zdjelu žerila ili za vrč pijače, ali znajte vi gospodske propalice, da ćete jednom odgovarati za toga jadnika, komu oduzimljete sliku i priliku božju, pak stvarate od njega umjetno živinu. Zar nebi bilo po vas častnije i poštenije a za našu pokrajinu koristnije, da se nemješate u naše izvanjske poslove, kako se mi u vaše gradske nepačamo; da onaj novac s kojim kupujete sirotu kmeta za vaše bezbožne svrhe, sakupite pak nadomjestite onih 60000 for. u zemaljsku kasu, koju je pokrao vaš prijatelj, miljenik i štićenik Rigo.

Metite gospodo pred svojimi vrati, čistite svoja gnjezda ter pustite na miru naša sela, našu vanjšćinu, koja vas nemari nit će imati s vami ikakva posla.

Iz sv. Matoja pišu nam 11. julija. Velecenjeni gospodine uredniče! Tužnim se srcem lačam pera, jer Vam imam javiti, da nam je dne 9. t. m. u rano jutro nemila smrt ugrabila u 19toj godini svoga života, — mladića koji se tekar k životu pripravljao. Ugrabila nam je iz naručja roditelja učiteljskoga pripravnika IIIćeg razreda učiteljišća u Kopru Turka Antuna.

Slabo njegovo zdravlje plašilo nas je već dulje vremena, ali smrt njegova došla nam je ipak prenaglo i kradomice, da nam ga otme. Danas bio je sprovod pokojnika dostojan, na komu vidjesmo školsku mladež obojega spola, prilićan broj rodbine, prijatelja, znanaca i susjeda mu; koji su došli da mu izkažu posliednju počast.

Bio je mladić tih, krotak, marljiv i pun mladenačkoga poleta, tako da nad njegovim ranim grobom plaču ne samo raztuženi roditelji, braća i sestre, nego osobito njegov štićenik, njegov velevriedni stric. župnik i dekan u Kastu, veleč. A. Turak, koji bi bio za njega žrtvovao sve štogod bi bio mogao samo da ga smrti otme, da ga postavi na noge, da bude jednom rodu i njemu na čast. I ti Hrvatski narode u Istri izgubio si u njem odana sina nadobudna učitelja, jer do godinu dvie stupio bi bio i on u redove: „tvojih prosvietitelja“. Slabe tjelesne konstitucije kako je bio — opazilo se na njem već pred dvie godine, da mu zdravlje baš ne prija, ali on nije htjeo sustati na pol puta, nego napregnuo sve svoje sile da poluči cilj.

Na savjet liečnikov, došao je pred dva mjeseca kući. Do posliednjega dana života govorio bi često: nek se ućutim samo malko zdravijim otići ću položiti izpit za III. razred, da ne izgubim godine. Pripravljao se za izpit al ga huda smrt uzela nauci i prijateljem, kojim poruči mila „Slogo“ bud su oni u ovaj par razštrkani kojekud na dvomjesečnu dopustu — da kad se opet povrate na učiteljišće u Kopar, zaman će ga očekivati — željno izgledati. Prijatelji dragi, pomolite mu se za mladu dušu, rani mu grob cviećem izkitite — utješite mu milu majku, dobroga otca, braću i sestre i njegovoga dobročinitelja. Mili Antune! Tvoj bivši učitelj i prijatelj želi, da ti dragi Bog, tvojoj mladoj duši podieli vječni pokoj! Lahka ti budi rodna gruda zemlje!

Iz Ždrenja pišu nam 11. t. m. Razžalostili smo se kad smo čitali u dičnoj „**Našoj Slogi**“ br. 23 t. g. dopis iz Sv. Vitala, kako tamo i u Rakotolah oružnici čekaju u grmlju i po putevih naše ljude, koje samo da zaviknu „**živio**“ odvedu u Poreč okovane kako razbojnike.

Pošto se tako nemilosrdno progone naše ljude u Ratokolah i u Sv. Vitalu, samo da zaviknu „**živio**“ jedan drugomu bez da tomu ništa nadostave, zašto se ne pošalje i k nam u Ždrenj oružnike, da vezane odvedu odavle u Poreč, one talijanske podrepnice i šarenjake, koji nas uvjek izazivlju i uznemiruju bilo u krčmi, bilo na trgu, bilo na naših poljih kad rádimo, sa: **viva l' Istria e viva . . .** Tim se služi osobito neki Ivan Zadeo iz Ždrenja. Prolazeć po putu izazivlje naše seljake na polju, sa: Viva l' Istria, viva. Zašto da se takove nemirnjake pusti slobodne, a naše bez da bi ikoga uznemirivali strogo kazne. I Ždrenj spada pod politički kotar Poreč. kao Rakotole i Sv. Vital. Bude li to i u naprjed trajalo, na našu žalost morati ćemo sve prijaviti višoj oblasti i ako bude treba ćak do Beča, jer znamo, kako se u Istri pravica kroji.

Mi smo vjerni državljani i ne poznamo drugoga vladara do našega cesara i kralja i kod njega ćemo tražiti naša prava. Mi smo za njega pripravni proliti svoju krv, kako su ju i naši oci više puta prolievali. Mi nismo buntovnici kano što su mnogi talijanaši u Istri, koji teže za Italijom pa se moramo borit proti njima, jer bi htjeli nam ugrabit na silu sve što je naše, kako su to pokazali takodjer ćre 4. marča t. g. u Vodnjanu i Poreču.

Ne čudimo se toliko što sita gospoda toliko teže za blaženom zemljom, jer bi htjeli da budemo njihovi sočali i robovi kao što su svi poljodjelci u onoj zemlji, kojim je nemoguće življeti u svojoj domovini, pak se sele na tisuće i tisuće u sve strane svieta bježeć za krukom kao gavran za strvinom. — Ali se čudimo onomu siromašnomu i neukomu kmetu kao što su i neki naši Ždrenjci, i neki iz okolice Oprtlja, Šterne i Čepića, koji su jur sada robovi te gospode, što naime u vrieme izbora moraju da daju svoj glas po volji gospodaroj, i tim jamu kopaju sebi i svojim potomkom. Ali toga ne vide neki naši gladni Ždrenjci i drugi njim slični, već se dapače ponose kad idu u gospodsko društvo kad ta gospoda dodju na Ždrenj, makar bili

bez postola i u poderanih hlačah, samo da se pokažu, da su oni prave talijanske podrepnice!

Jedan seljak.

Iz Vabrige — kraj Poreča pišu nam 12. t. m. Koncem prošloga mjeseca odkriven je u jednom od naših kamenoloma krasan mozaik — kako se govorilo velike cienе jer da potječe iz staco-rimske dobe. Na viest o tom odkritju došla svamo i porečka gospoda, zastupnici zemaljskoga muzeja. Nekoliko dana iza njihova dolazka pokvarilo je netko taj mozaik; za to nedjelo nezna se ni danas tko ga je i zašto počinio. Porečki talijanaši bacili su dakako odmah na nas sve krivnju, koji da smo to počinili iz mržnje naproti Talijanom. Po duši nebi Vam znao kazati krivca, ali toliko mogu reći bez straha, da ću biti oprovrčen, da su to tudjinci počiniti morali.

Prigodom posjeta porečke gospode opazili smo kako se znadu pretvarati kad su među nami ili kad od nas štogod trebaju. Vi tu gospodu poznate bolje nego i ja i znate, da mrze nas i naš jezik kano što mrzi nečisti svetu vodu, pak su oni ipak došavši amo pozdravljali naš puk sa jasnimi i glasnimi ž i v i o - k l i c i ! Nezнamo kako da si to protumačimo ako ne, da će nas brzo trebati za naknadne izbore, pak su nam se htjeli prikupiti. Da se nebi u vrieme izbora k nam badava trudili, to njim ovim poručamo, da mi te izbore jedva čekamo, da njim se veselimo kano piru i da ćemo još bolje nego prvi put svi složno kao rodjena bratja glasovat za fiducijare našega roda i jezika.

Iz Kastavštine pišu nam 10. t. m. Medju činovnici naše občine nastala je u novije vrieme promjena. Bivši mnogoljetni blagajnik a zatim tajnik g. Mirko Jelušić preuzeo je na molbu občinskoga zastupstva mjesto občinskoga likvidatora. Taj posao došao je svakako u prave ruke jer je g. Jelušiću kao malo komu stvar poznata te će on bezdvojbe vrlo zamršeno pitanje občinske štivre na obće zadovoljstvo riešiti. Pošto je dakle on odstupio sa mjesta tajnika imenovan bijaše občinskim tajnikom gosp. Vinko Marijanović dosadašnji blagajnik koji je takodjer tomu poslu posve dorastao. Na mjesto blagajnika imenovan bijaše g. Josip Štefan, koji služi jur mnogo godina na občini kao pisar itd. Na dan Tjelove dogodila se u našem starodavnom Kastvu nesreća. Kod procesije bijaše naime udaren od kapi financijalni stražar Antun Ugrin, rodom iz Sočerge kraj Buzeta. Kod precesije bijaše u paradi a na večer ležao je mrtav. Njegovi predstojnici i koji ga poznavaše, kažu da bijaše valjan i čestit mladić. Vječni mu pokoj!

U susjednih kapelanijah ovršile se tjelovske procesije kano obično svečano i uz mnogobrojno prisutstvovanje puka. — Ovdje je razveselio svako pošteno srce glas, da je napokon ustrojena pučka škola u Zametu i da će se započeti sa podučavanjem početkom buduće školske godine. Mi držimo, da su istarska talijanska gospoda u sporazumljenju sa riečkimi Talijanaši zatezali sa pitanjem ustrojenja te škole.

Istarski Talijani na Rieci i njihovi domaći ištomišljenici nisu naime htjeli imati hrvatsku pučku školu u bližini Rieke. Oni su dapače i prenesli talijansku pučku školu iz Mlake (Plase) bliže ka kastavskoj medji na stram Rudetu. Nadali su se, da će kastavska djeca polaziti tu školu; tako će se valjda morati da seli opet na svoje stare mjesto neće li prazna zijati.

U našoj občini, napose u pridruženih pet občinah, vlada šap i slinavka na govečih, što je na veliku štetu našemu gospodarstvu.

Dne 12. t. m. obdržavati će hrvatska čitaonica u Kastvu izvanrednu glavnu skupštinu jer odlazi družtveni blagajnik g. kapelan Ryšlavy pak želi položiti družtveno račune. Puk naše plovanije žali za gosp. Ryšlavy-em, koji si je stekao občenito ljubav i spoštovanje. On odlazi u susjednu Zvoneću pa se nadamo, da ćemo ga imati ceskoć u našoj sredini. Na odlazku kličemo mu sretno pošao i zdrav nam bio!

Slavnomu c. kr. ravnateljstvu pošta u Trstu na ubavjest. Dobili smo pasicu pod kojom šaljemo list „p. n. g. Ivanu Buzdonu Roč Lanišće". Na njoj je pečat pošte Rozzo (Roč) 10. 7. Osim toga nalaze se na pasici napisane takove ružne i smradne rieči, talijanskim jezikom, da se stidimo priobćiti jih javno. Pripravni smo pako dati na uvid tu pasicu slavnomu c. kr. ravnateljstvu pošta, koje ovim o tom i obavještujemo, da vidi kakvih stvari se dogadja na listovih sa hrvatskim napisom prije nego li jih adresati u ruke dobiju. Inače bi se već jednom sa svom odlučnostju stati na put takovom nečuvenom postupku, koji nesluži ni malo na čast c. kr. uredom.

Iz Sovinjaka javlja nam prijatelj, da stoje tamo vrlo krasno vinogradi jer njim nije kiša mjeseca maja i junija mnogo naškodila. Treja da je pozeblo malo i to u nizinah ili gdje bijaše slabo zemljom nagrnuto. Zimski usjevi da su tako liepi da ovakovih nebijaše u onih stranah odavna. Voće kaže takodjer liepo te sačuva li Bog ono što se je poleglo ili izrastlo, naplatiti će se našemu čestitomu kmetu obilno ljetošnji trud.

Baba je progovorila. U svojem 498. broju izpravlja porečka lažitorba nekoje svoje laži, koje je u predjašnjem broju kao nepobitne istinu svojim čitateljem na nos objesila. Tako izpravlja medju ostalim i to, da nije svećenik B. nego S. sve počinio zločine (!) počinio. Koliko rieči toliko bezaramnih i lukavih lažih u rieči? Ako je svećenik S. obaviestio c. kr. žandare o svom dolazku znaj „babo" da je imao zato i uzroka, a taj je, drzovito ponašanje bujske fakinaže prama njemu 4. aprila t. g. u Bujah. Jao si ga svećenikom, da ne bijaše c. kr. žandara; oni nebi bili jamačno ciele glave odnesli. „Babo" draga kaži radje gdje bijaše redarstvo. gdje načelnik u vrieme demonstracija? Odgovorit ću ti ja: redarstva niti blizu dok nije bila skrajna potreba, a načelnik koga ti hvališ, smijao se je sa prozora svoje kuće, kad je svećenik B. dolazio, pa je izašao tek onda, kad je vidio, da se c. kr. žandari više ne šale. Znaj „babo", da je načelnik vidio svećenika S. u sudu već na 9½ u jutro, a izgredi su počeli tek što je načelnik iz suda izašao a ne prije. Ako nije svećenik B. bacio novaca, onda je to učinio S. (!), è dakako ako nije bielo je crno, danas kriviš jednoga, sutra drugoga, doskora češ možda pisati, da je to učinio g. Fraus ili g. Dr. Sbisa; lahko je kazati laž, al je težko za istinu ju predstaviti. Iz suda je svećenik S. išao laganim korakom u svratište k „Gamberin-u" a tek odanle budući napastovan i izazivan od fakinaže, išao je radi osobne sjegurnosti u c. kr. oružnički stan, pa ondje počinio još veći zločin tim (!) što je pušio naime smotku na vratih (!) (mjesto u kuhinji valjda)-i vriedjao množtvo (!) Mi ćemo dobaciti „babi" ne novčića nego srebrnu forintu ako je kadra dokazati i samo jednu uvriedu nanešenu bilo komu od strane svećenika. Ej jadnice u laži so kratke noge! Kako možeš kazati, da je vriedjao kad neznaš kojimi rieči? Gdje ti je logika? Piši, laži, izvraćaj ali znaj da tko ima pravo, vidjeti ćemo do mala; mi bismo ti ipak savjetovali, da pripraviš mjesto u svom listu, gdje ćeš morati sa resignacijom javiti odsudu svojih miljenika.

Obzirom na čin iz Buja dodati nam je još sliedeće: Ponašanje c. kr. sudbenih činovnika, osobito ravnatelja nemožemo odobriti. Kad je svećenik S. htio, da prvi put izadje iz suda, nitko ga nije htio ma ni samo jednom rieču sjetiti, na pogibelj. Ako nije službena dužnost vezala c. kr. činovnike, da sjete svećenika S. na pogibelj koja mu prietila, zahtjevala je to barem ljubav iskrnja; al dà, mjesto da svećenika na to sjete, nasladjivali su se gledajuć sa prozora; ta svi prozori suda bili su zaposjednuti; medju gledaoci bio i ravnatelj suda, koga je svećenik S. kad je zatražio pomoći, zatekao na prozoru.

U oko je osobito svakomu udarilo, što su svećenici B. i S. bili isti dan pozvani. Računajuć po azbuki morali bi bili B. i Albertini zajedno a S. i Franceschini zajedno biti, pozvani; računajuć po časti morali bi bili opet B. i Talijan Franceschini a S. i Albertini, Talijan zajedno doći, nu zašto se nije tako učinilo, znala bi nam možda „baba" odgonetnuti.

Austro ugarsko podporno družtvo u Ferro-Carril del Sud (republika Argentina) obdržavalo je dne 28. junija t. g. izvanrednu glavnu skupščinu, u kojoj bijahu članovi mnogobrojno zastupani i u kojoj se je odlučilo svečano proslaviti dne 18. agusta kao rodjendan Njeg. Velič. Frana Josipa I. i prvu godišnjicu ustnovljenja toga uzajemno podupirajućeg družtva austro-ugarskih podanika.

Na čelu tomu družtvu jest naš suzemljak, istarski Hrvat g. Ivan Lesica, rodom sa naših otoka, koji obnaša također čast glavara postaje Sevigne. Sretno bratjo u dalekoj tudjini!

Tuča u Istri. Kako čitamo v tršćanskih listovih potukla je zadnjih dana prošloga čedna nemila tuča razna mjesta u puljskom i pazinskom kotaru. U prvom, da je prtrpila štete Kanfanarićina a u drugom dio obćine Pazin. Molimo naše prijatelje, da nas o toj nesreći pobliže izvieste a občinske uprave neka štetu poreznim uredom prijave.

Iz obćane zemlje. Naši talijanski susjedi u Istri, napose njihovo glavno glasilo, porečka „L' Istria" govore i pišu uvjek ponosom na i o naj neznatnijem dogodjaju u susjednoj kraljevini Italiji — u takozvanoj blaženoj zemlji. Tamo je sve liepo, i dobro, sve plemenito i uzvišeno. Razumije se po sebi, da se iznašaju na svietlo samo svietli čini i dobri dogodjaji, a što je crna i blatna, to se mudro mimoilazi pa makar o tom sav ostali sviet govorio.

Takav jedan crn čin odigrao se koncem prošloga mjeseca u talijanskom parlamentu — u zakonodavnom dakle tielu, u kojem je sakupljen sav cviet talijanske inteligencije.

Radi preuzka prostora nemožemo priobćiti svega dogodjaja već samo ono, što se je dogodilo dok je govorio zastupnik Martino, što nam u ostalom dosta jasno pokazuje kako krasni odnošaji vladaju u parlamentu blaženo zemlje. Spomenuti zastupnik reče: „S milosrdja i ljubavi prema domovini neću da osvjetljujem uličnjačko ponašanje drugova g. Cavalottia. (Cavalotti skoči na te rieči i viče: „Ah, canaglio, ti češ me još vriedjati? Skoči preko stola komorskog odbora i hoće da pograbi de Martina, ali se sudari sa zastupnikom de Maria, te u biesnoj sljepoći zadaje svomu mastnu ćušku. De Maria pograbi ga za prsa te ga baci niz stube. Prijatelji Cavalottijevi priskoče u pomoć i za čas je sav prostor medju stolicami ministra i govornicom pun bjesneće hrpe ljudi, od kojih samo nekoji izpravno stoje, dočim se svi ostali valjaju na podu, udaraju i viču). Ovo je prizor, komu neima pametara ni ravna u analih parlamenta. (Prava talijanska parlamentarnost!) Miroljubivi Coppino i stari Pavonoelli budu jedva iz tog hrvališta izvučeni, al u takovu stanju, da su ih s mjesta morali odnesti. De Maria izašao je iz borbe s velikom kvrgom na čelu. Cavalotti razbio si nos, i to je bila prva krv, koja je tekla za miroljubivi trojni savez. Kad su se napokon pobornici razišli i ostavili hrvalište, ostale su na bojištu dvie kravate i komad jednog kaputa. Jedan poslužnik pospremio je ove ostanke pod predsjedničkim stol. Kako se je kašnje doznalo, ostanak kaputa pripada nekom stenografu, koga je u bjegu pograbio Mazzinista Fratti, te ga ljudski operušao. Borba je trajala deset časaka, a svršila se izvan dvorane.

Banka „Slavija". Osjeguravajuće družtvo banka „Slavija" u Pragu sjetila se je i ove godine hrvatskih prosvietnih zavoda. Prošle godine podarila je za medicinski fakultet na sveučilištu u Zagrebu for. 100, a ove godine darovala je u istu svrhu for. 50, te je istodobno pristupila kao utemeljiteljica „Matici hrvatskoj" i položila u tu svrhu for. 50.

Isto tako dieli banka „Slavia" za dobrotvorne i prosvjetne svrhe godimice i medju druga slavenska plemena velike svote, te je vriedna, da njoj ide na ruku u njezinom djelovanju svaki čestit Sloven.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplji.

Piše **Nikola Vežić.**

8. Uzgoj lana.

(Dalje.)

7. Kad se lan sije.

Rani lan sije su u travnju (aprilu), dočim kasni početkom lipnja (junija). Mi Hrvati većim dielom sijemo lan u jeseni, koji dozori mjeseca lipnja.

Ovaj lan, istina, daje krasno, tanko vlakno, koje se može liepo obielit, nu ima tu veliku manu, što onda dozrieva kada gospodar ima najviše poljskoga rada. Ja bi stoga liepo molio brata poljodjelca da već jednom počme lan sijati u proljeću. izkusit bu će, da se u ničem ne razlikuje od onoga, koj je u jeseni sijan.

Deder pokušaj!

Lan se ima rano sijati, s razloga, što ne će oskudievati od vlage, a niti mu buhač škodio ne bude.

Najveća pako korist lana kad se rano sije, je ta što su onda končići čvršći i teži, a to je za seijače gospodara velika dobit, na koju se razborit gospodar osvrtati mora.

Želiš li brate tanka prediva, treba da lan siješ gusto 130—220—310 kilograma na 1 hektar, a siješ li lan radi sjemena, sij ga redje i to 104—163—227 kg. na 1 hektar.

8. Kakvo sjeme valja sijati.

Sversrdno te upozorujem, mili moj prijatelju, da za sjeme izabereš dobro i zdravo zrno; jer pravo veli naš narod: Kakva sjetva, takva žetva; kakvo sjeme takov plod. Tko pljevu sije, pljevu će i žeti.

Ali se i takovo dobro i zdravo sjeme izradja, kad se jedno te isto svake godine sije; i zato guri napomenuh, da je za sijanje najbolje dobavljati lan iz sjevernih pokrajina Rusije, naime iz Litavske i Kurlandije, Rižkim prozvani, koji je dozrio na vlažnom primorskom zraku. Nu ni taj rižki lan neće ostati dugo stalnim: dvie do tri godine uspievati će, a po tom će se izroditi, jer mu sjeme dozrieva u našem suhom, vodenomparom oskudnom vazduhu (zraku). Zato treba sjeme tog lana što češće na novo dobavljati.

(Sliediti će).

Listnica uredničtva.

G. I. B. u L. Nesjećamo se dopisa što ste ga poslali, kako velite, prije dvie godine, i što da ga nismo tiskali. Razni su uzroci, al uzroci su uvjek, rad kojih se jedan ili drugi dopis netiska. Bit će za stalno i u Vašem slučaju, a medju ostalimi nije izključen nit taj, da se je Vaša odnosna pošiljka gdje na putu u Trst izgubila. S toga neimate zamjeriti, a još manje odlučiti, da nećete već ništa u naš list pisati. Pišite, pišite, molimo Vas; ugoditi ćete nam i paku. Ako pak nevidite svega što pošaljete tiskano, budite urjereni, da ima tomu uvjek razloga. Hvala za sad na pripošlanoj viesti, koju ćemo upotrebiti.

Gg. dopisnici s raznih strana, nek oproste, što nik danas neviđe u javnosti svega što su nam pisali. Doć će sve po malo na red. Medju tim njim se zahvalni preporučamo za napried, i pozdravljamo jih iskreno.

Listnica uprave.

I. L. u Ferro Carill (Argentina). List Vam ide od 20. sept. 89. U ime predplate primili smo for. 3·50 od Vašega g. otca; dugujete nam dakle još za godinu 1890. for. 4·08 i za god. 1891. for. 6·06 ukupno for. 10·14. Srdačan odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 11. julija.					
Trst	70	62	28	59	19
Linc	45	35	11	39	6
Budapest	36	32	76	71	7
Dne 15. julija.					
Prag	43	54	72	86	73
Lavov	41	37	52	49	88
Hermanstadt	55	81	79	4	32
Innsbruck	20	74	85	30	77

Br. 1763.

Natječaj.

Razpisan je natječaj za sistemizirano mjesto občinskoga tajnika sa godišnjom plaćom for. 900.

Natjecatelji imaju izkazati svoju dobu, austrijsko državljanstvo, svoje nauke i dosadanje službovanje, podpuno poznavanje hrvatskoga kao uredovnoga kaošto talijanskoga i njemačkoga jezika.

Prednost imati će molitelji, koji se nalaze u občinskoj službi.

Molbe imaju se dostaviti podpisanomu u roku 14 dana, odkad je uvršćen ovaj natječaj u službenom listu „Osservatore Triestino".

Glavarstvo občine
PAZIN, 13. julija 1891.

Traži koncipijenta

jedan hrvatski odvjetnik u Istri. Pobliže kod našega uredničtva. 1—3

122.940 m³

bukovih drva

u vriednosti od 67.098 for. 60 nč.

imade na prodaju vlastelinstvo Gornja Bistra nedaleko Zagreba u Hrvatskoj.

Izradba i izvoz drvah je povoljan, pošto je samo 8 hmetara do željezničke postaje Pušće — kupljenovo. na zagorskoj pruzi. Kupci neka se glede prodaje izvole do 25. julija o. g. obratiti na vlastelinstvo samo ili na šumarski ured u Donjoj Stubici (Zagorje.) 3—1

Uprava šuma.

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Taj se dobije takodjer izvrstne sumporače za trsje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 10—

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua"

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najčvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. **367** miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premiju austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 1—25

polica, koje sada ističu

Primjer br. 1.

Polica br. **44511** ticuća se mješovitog osjeguranja za **10000** dolara (for. **25000**) ističe sada. Izplaćena premiju iznaša samo **5932.50** dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osjeguране svote od **10000** dolara tukodjer uniši prihod **6052** dolara, ukupno dakle **16052** dolara (for. **50120**)

Generalno ravnateljstvo za Austriju

U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

---

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carino u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz ciene, koje izključuju svaku konkurenciu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 13—24

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može usljed usavršenih sposobnostih strojeva, te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladoračne „Passeretto" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 314. — Drogarija Arturo Fazzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursich-a, Barriera vechia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vechio. 10—21

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 10—12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Dr. Oskar pl. Fischer

liečnik-kirurg-operater. 11—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i šveduska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i ziunske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pisarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 10—52

U radionici klepara 11—32

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izradja i druge radnje kleparske uz najniže ciene. Drži na skladištu **strcaljke proti peronospori** (milderu) po for. 3·50 i strojeve za sumporanje traja.

Krasne **uzorke na privatne naručitelje** 20—20 **badava i franco.**

Jošte navidjene **knjige uzoraka za krojače** nefrankirano i uz **ulozak od 20 for.**, koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, lodea i nepromočne loračke kapute, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4—14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište **sukna** Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stečinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te jo ono uzjed toga prava slieparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjaju se ili se povrad novac. Kod naručbe treba navesti boju, čuljnu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. franko. 21—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljakom, italijanskom i francezkom jeziku.

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 11—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Kršćansko-narodno

tvorničko skladište

svakovrstnog brnskog sukna

učitivo preporuča podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m.	svietlog sukna za odjelo	3·90 - 4·25
3 „	crnog „ „ „	4·25—4·50
3 „	svietlog finijeg sukna za odj.	5·00—5·50
3 „	crnog „ „ „	5·00—5·50
3 „	svietlog sukna „ „	6·25—7·00
3 „	crnog finijeg kesm. „	7·00—8·00
3 „	Piket sukna kosmatog „	7·25—8·50
3 „	Kamgarna svietlog iii crnog za odjelo	10·00—12·00
3 „	Kamgarna crnog	12·00—16·00
2·20	kosmatog sukna za kabanice za odjelo	7·00—14.00

Osobito preporučam, Perrien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za častno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 6—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskej.

Uzorki šalje badava. Naručena robu šaljem na zahtjev franko ili s povrećem.

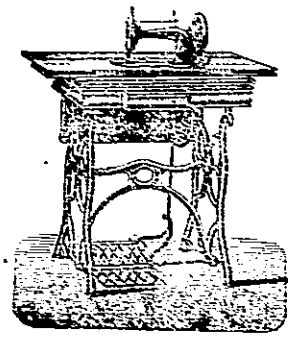

Petar Braido

mekanički kovač 14—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for. 36
„ sredaje	„ 43
Strojevi Titania „	„ 53
„ Howe za krojače i postolare po	„ 88

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojere te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojere nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vreda. papirjih za		V zapalesnih za	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	2¾%	3-mesečni „	2½%
30- „	3¼%	6- „	2¾%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vreda. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakazuje

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Troparo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Borzen Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, divis, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—14 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 14—24

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave čaštre iz Brežije, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarevo ulje; isto olje sa jodom i željezom. Eliksir Coeca okrepljujući i probavljajući. Eliksir China proti grozniei. Anaterinsku vodu za usta. Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i ustreciranja katrama. Kašiei proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom popat Marsale okrepljujuće želudac Prašak za zube bieli i ružicasti. Prašak ciparski b eli i crveni itd. itd. 13—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeća.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 32—52

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Goppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašće, etažerne i ajajne predmete za najniže ciene. 10—20

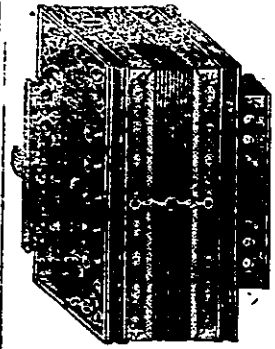

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—14

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i vi·
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i vi·
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i vi·

Corso br. 39. Trst.

Dignutjem slobodne luke nize naznačena roba jest slobodna od carine, ali toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovoćeni ili iz kukučka, nepremočivi, bieli i crni radjeni rukom Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. i· jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vr·· i svakojake prirodnine. 1—13

Izdavatelj i odgovorni urednik Julij Nikota.

Tiskara Dolenc.

Broj 30. U Trstu 23. julija 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za setjake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 3 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala x se u Via Cariotta br. 25

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Prvenci „naših" zastupnika.

Zastupnici Bartoli-Rizzi i drugovi postavili su dne 2. julja t. g. interpelaciju na ministra predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova. Postavili su ju s toga, kako sami vele, da opovrgnu zatužbe proti Talijanom i c. kr. oblastim u Istri, sadržanim u interpelacijah 19. juna njim protivne stranke u Istri, odnosno zastupnika Spinčića i drugova. Organ vladajuće talijanske stranke u Istri zove jih prvenci „naših" zastupnika, i hvali jih i raduje njim se u trih brojevih uzastopce više nego li su hvalili, nego li su se radovali recimo stari Rimljani svakogodišnjim prvencem (primitiae), bili oni carstva biljinskoga ili živinskoga. Tomu organu pridružuju se u hvali i radosti ostali listovi Primorja istoga kova, bilo navadjajuć „L' Istria" bilo donašajuć izvornih dopisa iz Istre. I kaošto nisu znali gospoda zastupnici, javni roditelji „prvenaca", nikako drugačije „opovrći" činjenica navedenih u spomenutih interpelacijah pošt. Spinčića, tako jih neznade nit veliki organ talijansko-istarski nit njegovi vriedni drugovi.

Vriedno je s toga, da malko povirimo u tu interpelaciju. Donašamo ju u cielosti, ako i ne svuda od rieči, a nevadimo iz nje samo koju krpicu da pak udarimo u gusle laži, insinuacija, denuncijacija, provokacija, zlobnih interpretacija, škandala hrvatske stranke, košto to čini rečeni veliki organ obzirom na interpelacije te stranke, bez da bi nit pokušno pobiti ma i jednu činjenicu u njih navedenu. Donašamo ju u svih točkah, velikim dielom od rieči do rieči da i naši čitatelji saznadu kakvi su ti toli hvaljeni „prvenci", da vide kojim oružjem se bori cviet i nada istarskih Talijana u samom carevinskom vieću. Evo je:

U Poreču, glavnom mjestu pokrajine, u gradu koj se odlikuje svojeg miro- i gostoljubja, našla je c. kr. žandarmerija na dan izbora izbornika kod pristaša Hrvata preko sto komada oružja i oružja, dočim nije kod talijanskoga pučanstva nikakvih našla.

U Višnjanu, takodjer na dan izbora izbornika, pratili su hrvatske birače razni pristaše, svakojako oboružani, i grozili im se stanovnikom Višnjana, koji su mogli pravodobno pobjegnuti u svoje kuće.

U Motovunu morali su birači, koji su dali svoje glasove proti Hrvatom, biti uzeti u zaštitu od c. kr. žandara.

Glavni uzrok toga zlostanja ima se iskati u prvom redu u neprestanih agitacijah velikoga broja svećenika, pripadajućih hrvatskoj stranki, koji su pako većim dielom Kastavci, Hrvati, Kranjci, da i Česi. Razni njih da su i kod sudova imali posla, al to jih nije zaprečilo, da su kršćansku nauku, koja propovjeda ljubav, porabili da siju mržnju i svadju.

Iz izvještaja legitimacijskoga odbora vidi se da su mnogi birači političkoga kotara Kopra tvrdili, da se 12 pomjanskih glasova ima pribrojiti dra. Vergottini a ne dr. Laginji. U odnosnom prosvjedu je navedeno kako su svećenici Pomjana, Truška Marezига porabili propovjedaonicu u njihove političke svrhe. Navadjaju se pak pojedine odnosne tobožnje činjenice, kojimi da se je odvrnulo od talijanske stranke preko 50 birača. Veli se da će se preći preko svih komešanja hrvatskih svećenika, koja su prouzrokovali, poslie što je njihov pristaša dr. Laginja kod izbora propao. Ali na jedno hoće da upozore, „Kad su dvojicah tih svećenika dne 8. maja t. g. bili pozvani k kotarskom sudu u Buje, gradić poznat sa svoga odličnoga narodnoga čuvstva i sa svoje gostoljubivosti, propustili su obratiti se na tamošnjega občinskoga načelnika, prvoga poštenjaka Istre, koji bi jih bio u svih odnošajih branio, i zahtjevali su od c. kr. žandarmerije, da jih prati, jer su rekli da se za svoju sigurnost boje. Stanovnici Buja, uvredjeni u svojih čuvstvih držanjem tih dvih svećenika, sakupili su se u blizini sudbene zgrade, gdje su jih primili spomenuti svećenici ironičkim smješkanjem i porugljivo na nje novčiće bacali. Pri razdraženosti puka bila bi žandarmerija malo pomogla, da nije popularitet i ugled svojevoljno došloga občinskoga načelnika branila oba junaka.

„Uslied tih zala izčeznuo je mir izmedju slavskih pukova i talijanskoga pučanstva u Istri."

„U zemaljski sabor stupila je fakciozna manjina (ništa manje!) koja nastoji sa svojim demonstrativnim (!) držanjem, sa porabom jezika, koji su većini zastupnika nepoznati i sa svakojakimi izlikami, zategnuti razprave, i dati izraza svojemu čuvstvu mržnje proti Talijanom pokrajine. Znatan dio ladanjskoga pučanstva sliedi tim naukom veće iz mržnje proti imućnijim talijanskim posjednikom, nego li s razloga narodnosti."

„Svaki dan razdražuje se siromašni ladanjski puk, bud tiskom, bud ustmeno, proti Talijanom, i to sredstvo nepromašuje svojega učinka. Pretnje, uvriede, obtužbe, javna nasilja, zlobna oštećivanja, osobito sječenjem loza na štetu protivnika nove propagande, su običajni dogodjaji, i to tako, da je zasluga hrvatske stranke, da se odnošaji u Istri mogu nazvati u istinu afrikanski".

„Naravski je, da vladini zastupnici, sviestni svoje odgovornosti uporabljaju sva zakonita sredstva, da stranačkim strastim na put stanu, i to se sbiva podpunom objektivnostju. Možda je hrvatska stranka u drugih pokrajinah razvadjena! To ju pak neovlašćuje, da vladu javno okrivljuje, da se zauzimlje za Talijane, što je posve neutemeljeno. Namjestnički savjetnik i upravitelj koterskoga glavarstva u Poreču, jedan najsposobnijih i najvrednijih političkih činovnika, služi protivnoj stranci kano daska u koju se cilja, jer se nebaca slieno u naručaj novih usrećitelja puka. Nezadovoljnost te stranke je toliko narasla da je u sjednici 19. juna postavila u kući dvie interpelacije koje su formalna obtužba proti Talijanom i c. kr. oblastim u Istri."

Da se ta obtužba opovrgne, bilo bi za potrebu da se imenuje enketa koja bi nepristrano istraživala, na kojoj strani su tlačenici i na kojoj tlačitelji. Interpelanti na svrsi pitaju, da li su poznati Njegovoj Preuzvišenosti spomenute i druge slične nezakonite i nedopuštene agitacije sa strane velikoga dielа hrvatskoga i slovenskoga svećenstva u Istri; da li će povesti iztragu obzirom na ovdje navedeno i obzirom na obie interpelacije 19. juna, i što kani poduzeti u interesu uzdržanja javnoga mira i reda te mirnoga skupnoga življenja pučanstva Istre? Podpisano je, osim Rizzi i Bartoli, još 13 zastupnika.

Naši čitatelji, i svi koji se bave istarskimi odnošaji i koji hoće viditi i znati istinu, poznadu toliko naše odnošaje, da će sami znati prosuditi koliko vriedi ova interpelacija, ovi „prvenci" talijansko-istarskih zastupnika. Nekoliko kratkih opazaka neće ipak škoditi, i to opazaka po redu kako je interpelacija sastavljena.

Kako se „glavni" grad Istre Poreč odlikuje miro- i gostoljubivostju, to znadu zastupnici Hrvati i Slovenci, to znade izmed njih izabrani odbornik, to znadu naši svećenici, to znadu svi naši koji u Poreč zalaze, imenito prilikom izbora. Oni su svi živi, i svim mogu pripovjedati što i kada njim se je u „gostoljubivom i miroljubivom Poreču" (cara quella Parenzo!) dogodilo. Toga dio je i u interpelacijah pošt. Spinčića navedeno, nit je od koga opovrgnuto.

C. kr. žandarmerija je na dan izbora izbornika u Poreču našla orudja i oružja kod hrvatskih birača, jer ga je tražila kod svakoga njih, kako je uljezao u izbornu dvoranu; a nije ga našla kod talijanskoga pučanstva, jer ga kod njega nije tražila. Zašto ga je kod hrvatskih birača ulazećih u izboru dvoranu tražila, to će znati onaj koj njoj je nalog dao, da traži; ako se pomisli na ono sve što se je kod izbora dogodilo, tad se može uzrok tomu slutiti, dà i znati. Da ga je našla, nije nikakvo čudo, pošto su naši ljudi do prije kakvih 50 godina bili posve oboružani, da imaju bar orudja kod sebe uvjek, i u blagdanih, pače i u crkvi; da jih je mnogo ravno s radnje na polju, kod koje rabi orudje svaki hip, k izborom išlo. Da nisu tim nikomu nikakva zla počiniti mislili, nego samo svoj običaj sliedili, vidi se s toga, da onim koji su pratili birače — a tih bijaše po samoj „L' Istria" još preko 200 — nije bilo uzeto nit oružje nit orudje, i da ipak nisu nikomu ništa učinili, nit skusili učiniti, nego oni i birači na jednostavnu prijaznu rieč zapustili Poreč, bez da su u njem što jeli nit pili, veseli što su za prvi put pobjedili svoji u svojoj kući, to jest u izborničtvu izvanjskom.

Da li su pratioci hrvatskih birača u Višnjanu bili svakojako oboružani, to neznamo; ako jesu, tad je to još dokaz više, kako su miruljubivi, kako oružja nerabe; pošto jih bijaše 500 do 600 kako je „L' Istria" pisala, i pošto nisu nikomu ma ništa učinili, prem bijahu tamo samo dva žandara. Tvrdnji, da su se stanovnikom Višnjana grozili, i da su ovi mogli pravodobno pobjegnuti u svoje kuće, valjda nit sami interpelanti nevjeruju, pošto je općenito poznato da su se razni birači, „stanovnici Višnjana", cieli dan mješali medju birači, i u dvoranu ulazili i iz nje izlazili, i u obće agitovali, a da njim se ništa dogodilo nije. Tako se nit u Motovunu nikomu ništa dogodilo nije. U obće nigdje nikomu ništa; što napokon priznaju i sami Talijani, pošto nenavadjaju nijedne činjenice, a objesili bi ju na veliko zvono, kad bi takva obstojala.

A ipak javni roditelji „prvenaca" nazivlju to, što su glede Poreča, Višnjana i Motovuna naveli, kao zlostanje, i dodaju da se glavni uzrok toga zlostanja ima iskati u neprestanih agitacijah velikoga broja svećenika pripadajućih hrvatskoj stranki. Pošto pak nit u Poreču, nit u Višnjanu, nit u Motovunu nikakva zlostanja nebijaše, to neima nit glavnoga nit drugatnoga uzroka zlostanju, nit nejma ni neprestanih ni privremenih agitacija, kojim bi bilo zlostanje proizvedeno, sa strane svećenika, pa ma bili oni Kastavci, i Hrvati, i Kranjci i Česi, i koji mu drago. — Kako malo imadu javni roditelji prvenaca etnografičkoga znanja, vidi se s toga, što u isti red stavljaju muževe jedne občine i jedne pokrajine sa muževi dviju narodnosti: kao da su to četiri naroda ili četvero pokrajina ili četvero občinara. Više etnografije će znati i naši mnogi seljaci. — A pošto nejma zlostanja, nit glavnoga uzroka njegova, nit odnosnih agitacija, nejma nit sijanja mržnje nit svadje od strane svećenika, nejma ničesa onoga, što se spotiče našim svećenikom. Oni, uz svoje zvanične dužnosti, da najme kršćanski nauk uče i u njegovom duhu povjereno si stado odgajaju te svetotajstva dïele, podučavaju jih i u drugih stvarih, smjerajućih na njihovo dobro koli duševno toli tjelesno — a to nesamo da nije proti duhu kršćanske ljubavi, koja zapovjeda ljubiti Boga nad sve a bližnjega svoga kano samoga sebe; koja ljubav dakle predpostavlja ljubav samoga sebe i jest mjerilo za ljubav do bližnjega, koja ljubav u naših okolnostih nepozna robovanja naroda narodu, nego hoće ravnopravnost svijuh naroda medju sobom. To radeć, rade oni takodjer po okružnici viših duhovnih pastira ciele ovostrane pole monarhije, koja okružnica negubi ni malo vrednosti tim, da je nije podpisao jedan naš vrhovni pastir. Ono što vele javni roditelji prvenaca o prosvjedu pomjanskih birača, izerpili smo posve kratko i odgovaramo posve kratko tim, da su najme oni, na koje se taj prosvjed poziva, javno izjavili, da oni neznadu ništa o tom što njim se podmiće kao da su tobože proti svećenikom dali svoje podpise ili križe. To je jedan dokaz više nečistoga postupanja naših protivnika.

Bezobrazenost je naših protivnika kad tvrde, da je dr. Laginja kod izbora propao; njemu bijaše naprosto ukradjeno 11 glasova . . .

A kako da krstimo ono što se piše o „komešanjih hrvatskih svećenika" preko kojih da se prelazi i koja da su se sbila poslie obavljenih izbora, a da se na jedno upozoriti mora, a to je poznati dogodjaj sa dvojicom svećenika u Bujah? Mi neznamo za to rieči. Onaj dogodjaj odsudile su najodlučnije i polusložbene, nam ne najprijaznije novine, i to ne na teret naših svećenika, nego na teret i sramotu Talijana. Za to što su svećenici prosili zaštitu žendarmerije, koja, kako se je pokazalo, bijaše upravo nuždna, za to su oni velik grieh počinili naprama „prvom poštenjaku Istre" i uvriedili stanovnike Buja u njihovih čustvih. A mi pitamo, zašto nije go-

spodin načelnik odmah izašao medju svjetinu da ju umiri, i zašto je kod sve njegove popularitete i ugleda trebalo da se razne stanovnike zatvori i kad je već izašao? Pitamo takodjer, kako to da se je baš onaj dan nalazilo na trgu i po ulicah onoliko stanovnika Buja, a da nisu išli raditi ko obično; i u kojem čustvu bijahu oni uvriedjeni? Zar u onom gostoljubivosti, ili u o d l i č n o n a r o d n o m č u v s t v u? Bit će valjda u ovom, koje se kaže jako često u uzklicih „Viva l' I—“ i „Viva U—“, u slikah koje bivaju razobješane u javnih prostorijah, i u drugom sličnom; u čuvstvu, s kojim se ni malo neslažu s njimi ona dvojica gospode svećenika.

I uslied tih „zala“ da je prestao mir izmedju slavskih pukova i izmedju talijanskoga pučanstva u Istri!

Dakle sve „komešanje hrvatskih svećenika“ ima dokazati onaj dogodjaj u Bujah! To su sva ta zla, koja se podmiću hrvatskoj stranki! Jasnije se nemože dokazati izpraznost interpelacije Rizzi-Bortoli, a ujedno i izpravnost postupka hrvatske stranke i njezinih pristaša, nego li tim.

Mi priznajemo, da je izčezuuo prvanji mir izmedju slavenskoga i talijanskoga pučanstva Istre; al onaj mir što je obstojao, bio je mir „roba“ naprema gospodaru. Sad „rob“ neće već biti rob, on zahtjeva svoja uzakonjena prava, i zahtjevati će jih dok jih zadobije. Mir će zavladati, a mi želimo iz svega srdca i radimo na to, onda, kad se nebudu Talijani protivili uzakonjenim pravom Slavena, kad budu oni koji su na to pozvani poduzeli sve što je za potrebu da budu Talijani i Slaveni Istre ravnopravni medju sobom.

Dodajamo tomu, da je nemir u Istri počeo prije nego li su Slaveni počeli zahtjevati svoja prava, i da je uzrok tomu nemiru iskati u istoj činjenici u kojoj se ima iskati sadanjemu, a to je u idealih naše gospode Talijana. Samo protivnici tih ideala su različiti. Prije se je bacalo petarde i bombe pred razne oblastnike, sad se napada Slavene. Ovi su svakako pogibeljniji, pače takovi, da bi Talijani morali već sad govoriti o svojih idealih kao o idealih prošlih vremena. — Njihove tvrdnje, da je Istra talijanska pokrajina, da su pojedini gradići talijanske tvrdjeve, da Hrvata nit Slovenaca u Istri nejma, već su sad izčezle.

Nek budu pak uvjereni gg. Rizzi-Bartoli, da će „fakciozna manjina“ zemaljskoga sabora hodit i unapried onom stazom kojom je započela, i neće je u tom zapriečiti nit oni nit njihovi drugovi, nit iko drugi. Ona si je svjestna da se bori za pravo i zakon Hrvata i Slovenaca u Istri, ona će se i nadalje za pravo i zakon boriti i širiti medju puk odnosne nauke, i drago njoj je, što njoj i protivnici priznaju, da ladanjsko pučanstvo sliedi tim naukom, i to ne rad toga što su Talijani imućniji nego rad toga što hoće da se izvede narodna ravnopravnost. Ako to nije pravo Talijanom, hrvatski zastupnici nit njihovi pristaši nisu tomu krivi, kao nit „afrikanskim odnošajem“ koji u Istri vladaju. Hrvatski zastupnici nemrze Talijana kao takovih, nego odsudjuju nepravice koje Talijani i njihovi pomoćnici počinjaju hrvatskomu i slovenskomu pučanstvu i sgražaju se nad perfidijom kojom se ovomu podmiće bez ikakvoga dokaza razna nedjela.

O podpunoj objektivnosti vladinih zastupnika, o posve netemeljitom javnom okrivljivanju vlade da podupira Talijane, o namjestničkom savjetniku i upravitelju kotara porečkoga, „jednom izmedju najsposobnijih i najvrednijih političkih činovnika“, nećemo govoriti — nek govore za sad samo interpelacije „protivne stranke“ od 19. juna. Nek odgovore oni koji već valjda nepristrano iztražuju dogodjaje u njih navedene. Gg. Rizzi-Bartoli i drugovi nisu pobili svojom interpelacijom nit jedne. I s toga upravo pitamo se mi, kako to da oni žele enketu, koja bi nepristrano iztražila sve činjenice?

Želeć dakako da se sve nepristrano i strogo i bezodvlačno iztraži, mi na to pitanje nenaizimo drugoga odgovora nego taj, da enkete obično lagano rade, da je nekomu već do tepla došlo, da bi mu se toplotu bar malo i za vrieme ohladiti želilo, i htjelo, da se zategne onim, čim se zatezati nebi smjelo, ako se hoće da se i opet neradi „nezakonito, protuzakonito, samovoljno“.

Medju tim, na tretje pitanje interpelacije Rizzi-Bartoli nejma nego jedan odgovor, a taj je, da se u interesu uzdržanja javnoga mira in reda te mirnoga skupnoga življenja pučanstva Istre, ima vršiti pravo i zakon i napram Hrvatom i Slovencem Istre.

Luca i Mara.

M a r a: Dobro si zabrusila onoj ženetini iz Rovinja.

L u c a: Kako ki piva, tako mu se odpiva. Ako smo bili do sada ščavi, nećemo biti od sad. To je tribi da pokažemo i mi ženske u svakoj priliki.

M a r a: I sad, kad se na skoro imadu obaviti opet izbori za Beč?!

L u c a: To se razumi. Više sad nego ikad. „Šijor Tomažo kon lungo nažo“ je „tornà“ iz Beča, i valja da svaki svoju stori da ni on ni koji drugi njegove šklate već tamo nedodje.

M a r a: Ma to su muški posli!

L u c a: Su i ženski, zač ako bi bili naši muški talijanski ščavi bile bi mi ženske talijanske ščave.

M a r a: Za pravo reć, ja nebih hotela biti ničija ščava, pak ni talijanska; ma ča nam je delat da to nebudemo?

L u c a: Ča nam je delat?! Ti imaš nagovarat svoga Jurića, ja svoga Franića, i svaka ženica svoga mužića, da kod izbori ide vršit svoje držanjsko pravo i dužnost, da bira poštene i virne muže za fiducijare, koji će pak birati za deputata u Beč, čovika naše krvi i našega jezika, kojega čestito ime poznaju već i naša dica.

M a r a: Onako kako pred četiri miseca?

L u c a: Da, onako, i sve kadi god i bolje. Svaka žena imela bi se sramit, koje muž bi ostal doma na dan biranja ili koji bi glasoval za one koji bi htjeli da su naši muški ščavi a mi ženske ščave.

M a r a: Ja neću te sramote na se.

L u c a: Neću ni ja, ni nijedna prava žena.

Različite viesti.

Odgodjenje razprava carevinskoga vieća. Dne 16. t. m. bile su odgodjene razprave carevinskoga vieća, da pak započnu gdje u jeseni. Na te rasprave, mi ćemo se u budućih brojevih osvrnuti, pošto nam za danas prostor lista nedozvoljava. —

Proslava bitke kod Visa. Ovih dana proslavila se je dvadesetipetgodišnjica bitke, odnosno pobjeda naše mornarice nad talijanskom, imenito na Visu, u Pulju i Beču. Naš hrvatski narod sjeća se je s ponosom u toliko, u koliko su Hrvati Ličani obranili višku tvrdjavu, a Hrvati mornari iz Dalmacije i Istre porazili brodovlje talijansko. Mnogi naši živu koji su kod te bitke pobjedonosno sudjelovali, mnogi oplakuju smrt svojih milih i dragih, svi se još živo spominju. Mi kličemo: slava palim junakom, i živili živi junaci!

Iz Motovunšćine nam pišu: U „Istriji“ od 11. aprila t. g. napada se na čestitoga Marka Žikovića, bivšega izbornika kod posliednjih izbora i člana izbornoga povjerenstva. Veli, da bi bilo povjerenstvo u Poreču imalo i njega izključiti od izbora. To nebi bilo nikakvo čudo, jer kako se jih je izključilo 9, tako se je moglo izključiti i njega i sve; drugo je pitanje, da li zakonito ili ne. Al značajno je za gospodu Talijane, da je n. pr. neki Cezare Deklić iz Višnjana bio odsudjen god. 1878. na 4 tjedna zatvora radi pronevjerenja (infedeltà) i da je god. 1885. kao izbornik glasovao za De Franceschi-a, a da mu nit „L' Istria“ nit iko drugi za to prigovorio nije! Metite pred svojim pragom, gospodo Talijani!

Kriva obtužba njim je spodletila. Poslie onako liepo obavljena izbora dne 4. marča t. g. bili su naši izbornici pripušteni samim sebi. Oni iz Višnjanšćine i Motovunšćine vraćali su se svojim kućam kroz Višnjan. Tu bijaše na cesti sve puno stanovnika Višnjana, koji su naše izbornike napali. I hitac da se je čuo. Da ga odvrnu od sebe, su Talijani brže bolje tužili čestitoga Mata Kramara Bančinu, da je ono njegov hitac bio. Sud, motovunski, je sudio, na usta pristava Orbanicha. Branio je dičoi dr. Laginja. Tuženik bio je, kako nije bilo s naše strane inače ni očekivati, riešen obtužbe, pripoznan nekrivim, pravednim! Spominjemo kao osobitost naših odnošaja, da je državnoga zastupnika predstavljao neki zemljištni činovnik Gianelli, koj nepozna hrvatskoga jezika i rad kojega se je razprava vodila talijanski.

Primamo i rado priobćujemo:

Velecienjeni g. Uredniče!

Naslanjajuć se na Vašu nepristranost, akoprem bih mogao upotriebiti i §. 19. zakona štampe, pozivljem Vas time udvorno, da u budućem broju Vašeg lista „Naša Sloga“ blagoizvolite uvrstiti sliedeći

Izpravak-Izjavu.

Nije istina da sam ja pristao na to, da se u ovoj župnoj crkvi neimade već držati djačka misa; nije istina, da ja tako samim svojim župljanom zabranjujem pjevati u svom jeziku i u svojoj crkvi — kao što je čitati u dopisu „iz Pazina dne 14. t. m.“ u 29. broju „Naša Sloga“ — nego je baš obratno istina, da me je naglo ukinuće djačke mise, koja bijaše ustanovljena na moj predlog, posve iznenadilo te neugodno dirnulo, dočim mi je izjaviti da viest: kako da bih ja zabranjivao svojim župljanom hrvatski pjevati, zabacujem kao neistinitu i tendencijoznu, budući da štujem kaošto ću i u tom uvjek štovati navade stare povierenog mi roda.

Izjavljam takodjer, da s onim predlogom, da se imade talijanska školska mladež posebice a hrvatska posebice voditi u crkvu, te svaka za mise u svom jeziku pjevati, nisam nikada namjeravao uvadjati u hram božji strančarstvo, pače da sam ga podastro s jedinog razloga da mi nepostane cerkva, kojoj sam ravnatelj, središćem daljneg učkanja na hrvatsku narodnost.

Svaka drugčija prosuda mog u ovoj stvari postupka, nebi odgovarala mojim onda gojenim namjeram. — Uz duboko počitanje.

P a z i n, dne 20. julija 1891.

J o s i p O r b a n i ć,
prošt-župnik.

Svršetak školske godine u Vodicah. Iz Vodica nam pišu, da se je dne 15. t. m. svršila svečano školska godina kod škole vodičko-danske. K službi bežjoj, koju je obavio naš velevriedni i velećastni gospodin župnik Juraj Dolžan, došla su nesamo djeca, nego i odrasli, da se pomole Svevišnjemu za svoju djećicu, da sve to više napreduju u svem dobrom i liepom. Školska djeca su za vrieme službe božje liepo pjevala, imenito na svrši „Tebe Boga hvalimo“ i „Bože živi čuvaj Bože“. Iz crkve podali se svi u školu, gdje su djeca pokazala da su se uz trud g. učitelja dosta koristna naučila.

Grižnjan. Dopis o naših predstojećih izborih uvršten nazad malo dana u N. S. silno ubada „crne“. Kao posljedicu onog dopisa donaša „L' Istria“ jednu izjavu nekog A. Dubca, gdje' isti izjavlja da on ne pripada hrvatskoj stranci, niti da je on koga uoblastio da ga toj stranci pribroji. O tom nema u rečenom dopisu niti rieči. Da li je ona izjava potekla iz pera A. Dubca, vrlo dvojimo, jer poznajuć istoga nevjerujemo, da bi on kao čovjek nešto naobražen, mogao što slična na onaj dopis odgovoriti; bit će ondje nešto „Carlovog“-masla, i mislimo da A. Dubac već žali što se je dao zavesti na izjavu, kojom je pokazao vrlo malo oštroumlja. Upozorujemo g. A. Dubca, — koj je po jeziku i nošnji ono što on oprovrgava — na rečeni dopis, koga nek sam pročita, pa nek stvori sud svojom glavom.

C ostalom čudno je, da imade g. A. Dubac taj proročki duh, da pozna k o g a Dubca je dopisnik imao u pameti, budući imade na Grižnjanšćini više Dubca. Izjavom svojom uštuljao se g. A. Dubac kao nepoznani gost na političko pozorište. Izjava A. Dubca bit će iskra bačena, da uzvitla prašinu, koja da uniši stranku, koja se kani ovaj put oprieti šarenjačkoj stranci, a to je stranka mladih poštenjaka-značajnika, od kojih se g. A. Dubac svojom izjavom oddjeljuje.

Občinari grižnjanski pazite uz koga se držite, birajte ljude vaše krvi a ne tudje.

Dok bude občinom uredjivao šior „Helio“ nema za vas spasa. To vam poručuje vaš prijatelj iz Krasa.

Nedostajuće varke. Već smo posliedniji put spomenuli kako se mjeri ceste i mostove u Pomjanšćini za izbore. Naknadno smo doznali od jednoga čestitoga občinara iz Svetmarje što sliedi. Zemaljski inžinir Crismanich mjeri mostove, a s njim hode „prvi poštenjak Istre“ i predsjednik političkoga istrijanskoga družtva Dr. Venier, neki Bartolich, koj se pojavljuje kod izbora u svakoj prilici; a jedan dan bio je i koparski načelnik Cobol. Mjere se na jedan put, odnosno obećaju ništa manje nego četiri mosta koja bi vodila preko Dragonje; jedan iz Puča na Merišće, dva iz Koštabone, najme na Brič i Škrljine, a četvrti iz Mareziga u Lopar. Već sama činjenica da zemaljski inžiniri mjere uvjek prije izbora, i obećavaju, pak osobe koje inžiuire prate, kažu najbolje, da se tu mjeri za izbore, a da se poslie izbora o izvršenju mjerenoga niti govoriti neće. A gospoda toga nit netaje. Sastavši se s jednim našim čestitim občinarom iz Krkavaca odmah su počeli govoriti o izborih. Mi neznamo kakvu dušu imadu kod zemaljskoga odbora oni, koji likviduju odnosne troškove zemaljskoga inžinira! Naši ljudi pak poznaju takve varke i neće se dati prevariti. — A evo druge, hoće li se ljepše iz porečkoga kotara. Neki bivši ňducijari kod posliednjih izbora iz Oprtlja govore ljudem, da njim je Vergottini obećao i Campitelli potvrdio, da će se eraraske šume u motovunskom lugu dieliti medju one seljake koji budu glasovali za talijansku stranku, dočim seljaci, koji budu glasovali za hrvatsku stranku da neće dobiti ništa. To je već i preveć smješno, nego da bi ljudi mogli tomu vjerovati. Što imadu nit Vergottini nit Campitelli sa državnimi ili carskimi šumami?! Kako mogu oni obećivati ono, kod česa nejmaju nikakva prava?! Pametniji učite nepametnije, jer bi bilo jako sramotno kad bi se na takve laži i varke ozbira uzelo!

Čekaju izbore ko duša raja. Sa preraznih strana Istre doznajeno da naš narod čeka izbore ko duša raja. Nemogu se jih dočekati. Pohititi će k njim svi što se mogu gibati na nogah. S radostjo smo čuli da njim se raduju i naši ljudi iz Oprtljšćine. I tamo su se počeli oduševljivat za našu stvar. Osobito su oduševljeni mladići iz sela: Bezjaki, Mavretići, Zubini, Šalići, Mikolotići Pasini, Fakini, Benčani i drugih. Oni će stalno raditi na to da u onoj občini izpadu izbori častno po nas. Živili!

Razgovori. Iz Porešćine imamo dva „razgovora“ o izborih, veoma liepa. Budući put će bar jedan ugledat svjetlo božje, a pak drugi. Već sad se na njih našim prijateljem liepo zahvaljujemo.

Iz Vabrige kraj Poreča pišo nam se da se je pred malo vremena neki c. k. žandar iz Poreča izrazio tamo u krčmi u prisutnosti mnogih naših seljaka, da on platio 5 for. svake nedjele kad bi mogao biti u Vabrigi, te da bi on ukrotio tamošnje Hrvate u toliko da nebi već vikali „živio“. Naši su na to šutili. premda njim se je to činilo izazovno. Vriedno je da se na to upozori poglavare c. kr. žandara.

Neredi u občinah. Mogli bi sbilja u svakom broju donieti viesti o neredih u občinah, osobito onih, gdje upravljaju Talijani a gdje je većina našega pučanstva. Ovaj put priobćujemo, da su dvojica zastupnika oprtaljskih izabrani, da pregledaju završne račune za godine 1885., 1886., 1887., 1888. in 1889., a ti računi imali bi se pregledati i odobriti svake godine takodjer sa strane zemaljskoga odbora!

Prinos k talijanskoj kulturi. Dne 12. ožujka t. g. vikali su za našim vriednim rodjakom iz Kaštelira, Ružićem, sluge g. Facchinetti-a u Vižinadi ove kulturne rieči: porco šćavo, porco croato, pien di pedocchi. Valja opaziti, da je u Vižinadi sjedište občinskoga ureda pod koji spada Kastelir; da je Facchinetti občinski načelnik, i da je Ružić pripovjedao tu stvar jednomu c. kr. žandaru.

Odsuda. Primili smo i priobćujemo: T. Donjač iz Manzana, svak „podeštada" pomanskoga J. Gugnaza, jedan od onih, koji se kažu kao najgori suvražnici vjere, naroda i svećenstva, bio je odsudjen u Kopru na 4 ure zatvora; a jedan njegov drug tamodjer iz Manzana na 48 ura. To su dva slavna stupa Talijana i Talijanaša, pak se mogu s njimi dičiti.

„L' Unione" o interpelacijah zast. Spinčića. Od nedavna izlazi u Gorici list „L' Unione", uzdržavan od poštenih neodvisnih muževa, koji se ravnaju po poslovici: „svakomu svoje", i koji, prem nisu priekla slovenskoga ili hrvatskoga, žele doskopravnost i za Slovence i Hrvate primorja. Tim vriedniji je njihov glas, i jedva onda, kad budu duhom ravnopravnosti nadahnuti svi stanovnici Primorja a s njimi takodjer službeni organi, jedva onda moć ćemo napredovati kako valja svi kao prava bratja. U svojem 27. broju piše rečeni list: „Corriere di Gorizia" obmišljao je, da se naraduje činjenici, što neki neimenovani list iz Poreča, govoreć o interpelacijah postavljenih u zastupničkoj kući u Beču po pošt. Spinčiću, zove iste „interpellazioni libelli", i veli se, što su iste bile podpisane — osim po raznih zastupnicih Hrvatih iz Dalmacije, Slovencih i Mladočesih — takodjer po jednom zastupniku naše pokrajine (Goriške). Ništa nije smješnijega od toga. „Corriere" morao bi znati da su interpelacije podane u članu konservativnoga kluba, i, naravski, odobrenjem predsjedništva, koji je sačinjalan, i da su već s toga svi članovi kluba dužni odobriti sadržaj i oblik. Nek se pak uvjeri gospodja ravnateljica „ezoznog" židovskoga lista, da su za interpelacije glasovali nesamo Hrvati, Slovenci i Mladočesi, nego i zastupnici drugih narodnosti, pošto svaki pošten čovjek, spadao on kojoj mu drago narodnosti, mora odmah ono odsuditi neoznačivi postupak „kanalja", koji napadaju na javnoj cesti kršćanske svećenike. Nego, ravnateljica lista „Corriere" je Židovka-Talijanka, i s toga se može gojiti osobite simpatije za katoličke svećenike, osobito ako su slavenske narodnosti. Na zlobne insinuacije lista „Corriere", koj piše, da je zemaljski zastupnik — podpisatelj interpelacija bio od posliednjih izbora biran takodjer po talijanskih svećenicih Goričke, odgovaramo ravnateljici, da moraju svi katolički svećenici, spadali oni k kojoj mu drago narodnosti, braniti odlučno njihovu vjeru i njihove posvećene službenike. I dosta.

Za veće razumljenje dodajemo ovoj vijesti, da je list „Corriere di Gorizia", uredjivan po nekoj Židovki Luzatto, sličan listu „L' Istria" kao jaje jajetu, jedan od onih listova Primorja, koji bi htjeli na svu silu da je Primorje talijansko, i da njem nesmiju imati Hrvati nit Slovenci nikakvih prava; list s kojim i s kojega stankom i načeli, su naši službeni krugovi u onom po prilici odnošaju, u kojem i sam listom „L' Istria", i sa njegovom strankom i načeli. I dosta.

Iz Marčane pišu nam na Petrovu 1891. Mislimo da ćemo ugoditi cienjenim čitaocem i dične „Naše Sloge", ako im putem ovoga našega lista po koju priobćimo iz ovoga našega ovećeg sela, koje broji okolo 800 duša — a izuzam nekoliko doseljenika, svi ostalo naše pučanstvo je krv naše domaće hrvatske krvi. Pa smatramo se dužni da se i mi kadkada javimo našoj jednokrvnoj hrvatskoj braći po ostaloj Istri, da nas i naše odnošaje bolje upoznadu; a ako to nije moguće lično, a to barem putem naše domaće štampe, putem našega zaslužnoga lista, dične „Naše Sloge", koj koje treba da se okupi sve naše pučanstvo širom mile nam Istre, te tvrdo stojeć uz naš narodni barjak, da viri za pedalj neodstupimo ove mile nam zemlje kletim neprijateljem našim, koji bumbom, prevarom il nasiljem gledaju, da nam otmu i zadnju grudu, štono jesmo baštinili od naših hrabrih djeda i pradjeda.

Danas je kod nas — kako po svem kat. svietu — veliki blagdan sv. apostola Petra i Pavla, pokrovitelja ove kapelanije; a osim toga drži naš puk na današnji dan sriedje sajam. Na taj dan nas običavaju mnogobrojno posjetiti naša braća iz naše razprostranjene plovanije Motvoranske, t. j. iz Proštine, Kavrana, Krnice iz Raklja, Barbanštine, Filipana. Tuj možeš viditi i dičnog Valturca, i drugog Hrvata iz Puljšćine; možeš opaziti i Labinjana, koj čvrsto koraca u svojih opancih u narodnih gaćah kratkih do koljena; a ne podkrade ti se oku ni žilavi Liburnac iz Mošćenicah i Beršeča; — jednom riečju, biva u Marčani na Petrovu obično veliki sajam, a puku se neznade ni broja.

Žalibože ove godine sajam kod nas nije sjajno ispao; uzrok tomu biti će ponešto izvanredna žega, koja je bila od Ivanje simo ovuda silno pritisla. Uz to taru našega kmeta, od nekoliko godina simo, nerodne godine i prirodne nesreće, pa narod u novčanom obziru vrlo propada. Naravno, da pri takovih okolnostih, trgovina zapinje, a sajmi izpanu mršavi.

Inače kud' i dobre godine, i to u obće po našoj zapadnoj Istri, budu sajmovi vrlo živahni, osobito pak ih mnogobrojno posjećuju naša vesela mladež muževkog i ženskog spola, koja se nava'no stavi u kolo, pa se onako po narodnu do mile volje izpleše. — Kako bi se čudom čudio kakvi „bečki" ministar, kad bi pri takvoj prigodi vidio i čuo na svoje zdravé oči, i na svoje zdrave uši, da ta svakolika mladež u zapadnoj Istri nije nit talijanska, pa niti njemačka; pa kada bi nošnja i jezik to vesele mladeži, njezin ples i veseli „uzklik", silila ga hočeš nečeš priznati, da ta mladež spada nekomu drugomu narodu, a ne talijanskomu, niti njemačkomu — kako to u sviet trube lažiliberalne i židovske novine bilo talijanaške, bilo njemačke, i kako bi htjeli neki talijanaški zastupnici na „bečkom parlamentu" sviet varati —; takav ministar, s kojim vlada zdrav razum — morao bi doći do naravnog osvjedočenja, da ta mladež spada nekomu „slavskomu" plemenu, kojeno se zove u zapadnoj Istri „hrvatsko" i „slovensko" pleme — a ovdje u nas, da je ta mladež zeleni bor, grana, onoga naroda, koj se zove „hrvatski", i nikado drugčije. Pa vrativši se u Beč morao bi takav ministar — izpripovjedati to svoje „veliko čudo" svojim drugovom pa reći: vajmeh, družbo mila, kako nas nasamariše „talijanaški lažci" iz Istre! Po talijanskih lažih držali smo da je tamo sve talijanski živalj, a kad tamo ti ih nije nego „peščica", koja poput naših bečkih židova, drži u svojih lihvarskih rukuh neki drugi narod, koj govori jezikom hrvatskim, i slovenskim. Koliko mora da trpi tamo taj slovinski narod, u zapadnoj Istri! Koliku nepravicu činimo tomu narodu, kad mu nedademo takove sudce, učitelje i druge činovnike da ih onaj narod razumi! Tamošnji Talijani jesu razumjerno u velikoj manjini napram tamošnjem narodu hrvatskomu i slovenskomu, pa imadu sve! Dá, u gradu Puli, koj grad je okružen od skoro golih golcatih sinova hrvatskoga naroda, krati se, da se na Puljskoj gimnaziji predaje „hrvatski jezik" nit kao predmet?!! Joj, kako smo nepravedni napram tomu hrvatskomu narodu u Istri! Koliku nepravednost mora da trpi onaj biedni, ali vierni narod kruni i kraljestvu; onaj narod koj je pripravan, da i nadalje lieva svoju krv za svoga ljubljenoga vladara, te da mu štiti krunu i kraljestva; a za takav hrabri narod neimade u Istri pravice.

U zadnje doba selo naše se je dobrahno popravilo. Sagradilo se je liepu školsku sgradu, a i više drugih liepih kuća. Uvela se je „postaja" c. kr. žandarmarije, pri kojoj su ljudi, koji liepo i požrtvovno posvuda u svojem djelokrugu paze na javni red. A te koristno preinake Marčana imade zahvaliti svomu „kamenolomu", koj daje liepoga dobitka i bogatim i siromahim.

Napokon javljamo našoj miloj braći, da letos se je nadati boljoj ljetini: žito je u obće liepo, a uhvamo se, da će uroditi i turkinja. Takodjer loze liepo kažu, pa je nade, da će siromak kmet na jesen koliko toliko napuniti svoje prazne hačre, — pa će do godine biti kapljica i za prijatelja. Očuvao nas Bog od svake nesreće!

Marčanski Hrvati.

Moštri Krovati. Iz Vodnjana pišu nam svršetkom pr. mj., da se je tamo nedavno desio u „Albergo-Ferrara" neki svećenik iz Vodnjanštine, koj župnikuje u čisto hrvatskoj plovaniji, koj je i sam po rodu i jeziku Slovenac — Šavrinac, al bi reć, da tu je trbuh sve, pa sliepo puše u talijanaški rog. Njegovi ljudi kažu, da trguje s octom, što ga sam iz „špirita" proizvadja, i da je izvrstan „kuhar". S toga kad su veliki blagdani, na mjesto da župljani vide svoga pastira u crkvi, taj svećenik — župnik da brže bolje pobere iz crkve kopita, jer da mora kući, da pripredi i zgotovi dobra jela za svoje pozvane krnjele i talijanaše bilo duhovne il svjetovne. Taj svećenik jest u očijuh poreče „blebetuše" uzor — svećenik, — valjda po toplej preporuci paljskoga krnjela, koj često običaje pohadjati svoga „Benjamina" u političkom spletkarenju. Stavimo na stran sve stvari do sada obće na dugo i široko poznate; nu valja, da zabilježimo povrh svega i ovo. Kada se je tamo u gostioni „Ferrara" u Vodnjanu desio taj uzor svećenik (po porečkoj „babi"), stupi unutra jedna hrvatska djevojka, sestra jednog svećenika, komu onaj svećenik — talijanaš nije dostojan da očisti niti prah sa njegovih postola. Rečena djevojka strpi u gostionu sbog svojih posala i praćena jednim ostarjelim znancem, zvonarom svog brata svećenika. Opazivši taj talijanaški — svećenik hrvatsku djevojku i prepoznavši ju, poče okrenut napram gostioničaru, ružiti Hrvate, krstivši ih „moštri krovati" itd. Ta djevojka čula je i razumila sve što bunca onaj župnik — kuhar i kamo svojim bulaznjenjem amjera; ali se nije obazirala na njegovo smradno izazivanje, već se je odalečila, i sjednuv na svoja kola, odjurila poput munje k domu svomu. —

Što će na to porečka „baba"? Stalno ona neće uzmanjkat, nego da za to „junačko" djelo svoga štićenika „sacerdote pio e zelante" toplo preporuči na shodnom mjestu, da mu se podieli kakov mastni kanonikat, ili sbog njegove učenosti (?) čak biskupska stolica, dakako ne van Poreča.

Novi pojavi na Vodnjanštini. Pod tim naslovom pišu nam od tamo početkom tek. mj. Zadnji brojevi cienjene „N. Sl." upozorili su na već prokušanu lukavost talijanaške stranke u Istri, koja uvjek nove varke snuje, pa da nas pri bilo kakvih izborih onako iza ledja nepripravne napade. Nu mi poručamo tim varalicam talijanaškim, da svojim podlim oružjem kod nas nebudu ništa opravili, pa neka se radje hlade u svojih bogato izradjenih gradjanskih zabavištih, a naša sela nek puste u miru, nek nenapastuju naše siromašne kolibice, — ta gradjani talijanski i onako nemaju šta da ište kod hrvatskoga pučanstva u vrieme izbora — pa tako će si prištedjeti, da im ljetna sunčana žega ne opriži fino talijansko lice. Osobito šaljemo tu poruku Vodnjanskomu velikašu uz primjetbu, da nam njegovi pretesti bili kakovi mu drago neće zasliepiti oči. Taj pozdrav šalje vam gospodo latinska, u namjeri da se kanite nečistoga posla, na koj ste se već dali toli lukavom prefriganošću, — ovaj Hrvatski puk.

Iz Pazina nam pišu, da je tamo dne 13. ovoga mjeseca obdržavana občinska sjednica pod predsedanjem načelnika dra. Dukić-a.

Evo u kratko tečaja sjednice.

Prije nego li se prešlo na razpravu dnevnoga reda načelnik zahvaljuje se zastupnikom i cielomu občinstvu na znakovih sućuti i ljubavi, što ih je dobio prigodom njegove duge bolesti. Istodobno se zahvaljuje gospodi, koja su za njegova odsuća občinom upravljali.

Pošto se je pročitao i odobrio zapisnik poslieduje sjednice, pošto se je primilo predlog da se mjesečni sajmovi u Pazinu prenesu od nedjelje na utorak, pošto se je odobrilo nabavu kuće i vrta za porabu pučke škole u Kerbunah u iznosu for. 410, sledila je tajna sjednica, u kojoj se je sledeće zaključilo: Prima se u zavičajnu svezu grada Pazina, uz platež pristojbe, Anton Buršić trgovac u Pazinu; Štipendija zaklade Mata Caligaricha u iznosu for. 100 podeljuje se učeniku Pilat Joakimu; za redare grada Pazina imenuje se Mate Ladavac i Vinko Lavrenčić. Prima se ostavka Ivana Žica na službi občinskoga tajnika. Vidiv, da je u današnjih okolnostih jako težko dobiti dobroga i vještoga tajnika, ako se ga i pristojne nenagradi, zastupstvo primiv prešnost predloga odlučuje, da se plaća tajnika odredjuje na for. 900. Istodobno ima se razpisati natječaj za pokriće toga mjesta. — Jedan zastupnik interpelira načelnika, da li mu je poznato, kako je dne 26. junija 1891. jedan činovnik ovdašnjega c. kr. kapetanata prigodom prolaza Njeg. Veličanstva cesara i kralja kroz pazinski kolodvor naložio občinskomu redaru, neka reče občinarom, da pozdrave cesara sa usklikom „eevviva". Pošto je tom prigodom bilo na kolodvoru skoro izključivo samo pučanstvo hrvatske narodnosti, to pita načelnika, kakve li je korake u tom pogledu poduzeo. Načelnik je na ovaj upit odmah odgovorio. Veli, da je o gornjoj činjenici čuo, odmah čim se je vratio u Pazin. Iz početka nije vjerovao, da se je moglo što takva dogoditi, nu pošto se je ob istinitosti navedenoga čina uvjerio, to da se je odmah presidialno obratio na gospodina namjestnika u Trst, gdje mu je opisao događaj, kako se je zbio. Ujedno zamolio je namjestnika, da se rečeni postupak činovnika c. kr. političke oblasti kazni, da uvredjenomu pučanstvu dade zadovoljštinu i da ga na namjestnik o poduzetih mjerah obavjesti. Načelnik se nada, da će u budućoj sjednici moći prijaviti zastupstvu uspjeh svojih koraka. — Interpelant i zastupstvo primaju odgovor do znanja i zahvaljuju se na poduzetih koracih.

Isti zastupnik pita načelnika, u kojem štadiju se nalaze razprave za pokriće mjesta ravnajućega učitelja na talijanskoj pučkoj školi u Pazinu. Načelnik odgovara, da je mjeseca marča o. g. prispio občini odpis c. kr. zemaljskoga vieća u Trstu, gdje se čita, da nije po drugi put zemaljski odbor u Poreču predložio nikoga za to mjesto, da a toga ovo vieće neimenuje ravnajućega učitelja i da se neće više razpisati natječaja. Pošto nije po nazoru načelnika ova odluka zemaljskoga školskoga vieća osnovana u zakonu, jer je ovo vieće imalo imenovati jednoga od trojice, što ih je ovo zastupstvo predložilo, to je načelnik u imenu zastupstva podnio još 6. aprila 1891. utok na ministarstvo nauke. Budući nije do sada prispjela nikakva rečitba, to je načelnik prošlogi tjedna odposlao požurnicu na ministarstvo, da se ova stvar jednom reši. — Zastupstvo prima na znanje i odobrava postupak načelnika.

Zast. Ivan N. Lukež preporuča, da se u Pićnu ustroji ženska škola, jer da roditelji nerado šalju ććeri u mjesovitu školu. Ujedno neka se poduzmu potrebiti koraci, da nebude jedan učitelj namješten za 6 djece, a drugi da ih preko 80 poučavati mora.

Više zastupnika stavlja upite radi gradnje bunara, cesta i radi ustrojenja pučke škole u Zabrežanih.

Jedan zastupnik se tuži, da su sve hrvatske početnice jako skupe, ako se uzme u obzir na početnice drugih narodnosti. Prima se predlog, da se zamoli ministarstvo nauke u Beču, neka snizi cienu.

Zabavni brzovlak u Prag priredjuje g. Josip Paulin u Ljubljani dne 3. agusta. Ciene su jako snižane. Vozne listove dobiva se kod prireditelja Paulina v Ljubljani, kod Gjaje u Trstu Via Arsenale 2, kod Likara u Gorici, kod Polonia-Balbi na Rieci.

Listnica uredničtva.

Gg. dopisnike, koji još nevide svojih dopisa molimo i opet, da se uztrpe.

Listnica uprave.

Uplatili su nadalje za „N. Sl." od 1. maja do 30. maja: Č. J. Osor for. 5, Gl. ob. Žminj f. 5, S. A. Dobrinj for. 2, R. M. Truške for. 5, Čit. Hreljin for. 2, K. I. Novavas for. 2, R. b. J. Belec for. 5, N. I. Orsera for. 1·50, F. A. Krk for. 5, K. B. Loborika for. 5, G. I. Jelenje for. 1·33, M. M. sv. Lov. pazen. for. 1, S. J. Ljubljana [oglas] for. 5·20, P. I. sv. Anton for. 5, G. dr. T. Buzet for. 5, Gondrand Rieka [oglas] for. 9·60, M. fr. J. Baja for. 1, R. I. Žbandaj for. 2, S. F. Volosko f. 2, V. J. Mošćenice f. 2·50, T. I. Opatija for. 5, P. J. Zlobin f. 2·50, K. R. Zadar for. 2, B. J. Lipnik for. 1·50, Čit. Kastav [oglas] for. 3, J. L. Kastav [oglas] f. 3, Gl. obć. Kastav [oglas] for. 6, K. dr. I. Varaždin za sebe i brata for. 7, G. I. Kopriva for. 2·50, Gl. obć. Pazin [oglas] for. 5, Zora Opatija [oglas] for. 1, S. A. Rieka [oglas] for. 2, I. V. Krbune for. 2·50, P. S. Kozica for. 1, Sv. i dr. Rieka [oglas] for. 15, M. T. sv. Lov. pazen. for. 2.

G. Š. S. u F. Primili smo Vaše pismo 16. t. m. U kratko ćemo Vam poslat račun, kako to sami želite. Počekat ćemo rado do dojdućega oktobra. Zdravi bili

Sl. žup. u P. Račun za uvrštenje natečaja 20. junа poslat ćemo za koj dan.

Lutrijski brojevi

Dne 18. julija.

Beč	76	83	3	64	43
Grac	81	66	26	71	78
Temešvar	34	58	13	7	36

Dne 22. julija.

Brno	45	74	70	82	1

Traži koncipijenta

jedan hrvatski odvjetnik u Istri. Pobliže kod našega uredničtva. 2—3

122.940 m³

bukovih drva

u vriednosti od 67.098 for. 60 nč.

imade na prodaju vlastelinstvo Gornja Bistra nedaleko Zagreba u Hrvatskoj.

Izradba i izvoz drvah je povoljan, pošto je samo 8 hmetara do željezničke postaje Pušće — kupljenovo. na zagorskoj pruzi. Kupci neka se glede prodaje izvole do 25. julija ov. lj. obratiti na vlastelinstvo samo ili na šumarski ured u Donjoj Stubici (Zagorje.) 3—3

Uprava šuma.

Gospodarsko-šumarska IZLOŽBA na sveučilištnom trgu 1891. u Zagrebu

Medjunarodna izložba slika i umjetnina. — Izložbena lutrija sa 100! sgoditkom.

Poljodjelstvo, vinogradarstvo, pčelarstvo i voćarstvo. Cvijeće i sočivo. Pčelarstvo. Svilarstvo. Ribarstvo.

Gospodarstvo | Električna | Šumarstvo

Otvorenje Zaključak **15** kolovoza listopada.

Domaći obrt | razsvjeta. | Stočarstvo

Gospodarski obrt. Gospodarska tehnika i graditeljstvo. Učevna sredstva i literatura gospodarstva i šumarstva.

Glavni sgoditak u vriednosti 10.000 franaka. — Srečka 50 nč.

Cvijeće sočivo voće

Povremene IZLOŽBE za konje, rogatu marvu, svinje, ovce, koze, perad i pse

---

Dr. Oskar pl. Fischer

liječnik-kirurg-operater. 13—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živca i mišica i sredska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata p. podne iznam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

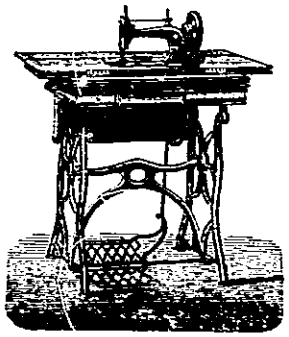

Petar Braido

mekanički kovač 15—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cienе:

Singer obiteljske nove po	for. 36
„ sreduje „	„ 45
Strojevi Titania „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo kojo naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 11—12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Pioech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova" br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može usljed usavršenih sposobnostih strojeva te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom; koja će stupiti u kriepost prvoga junija t. g. pruziti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorašne „Passerette" i „Sifone" ne samo posve zdrave, već i vrlo jestine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija Arturo Fazzini, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija Antona Ursich-a, Barriera vechia br. 14. — Trgovac Fr. Marcovich, ulica: Lazzaretto vechio. 11—21

LJEKARNA

A. KELER

naslj. dnici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave flašire iz Brešije, željezo sa Chinom Malessi. **Obično bakalarevo ulje; isto olje sa jodom i željezom.** Eliksir Cocca okriepljujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. **Anateriasku vodu za usta.** Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznate **vodu katrama i ustrcivanja katrama.** Kašicu proti potajnim bolestim. **Indijsku** esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okriepljujuće želudac **Prašak za zube bieli i različasti.** Prašak ciparski b'eli i crveni itd. itd. 14—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

Kršćansko-narodno

tvorničko skladište

svakovrstnog bruskog sukna

učtivo preporuča podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m.	svietlog sukna za odjelo . .	3·90 - 4·25
3 „	crnog „ „	4·25—4·50
3 „	svietlog finijeg sukna za odj.	5·00—5·50
3 „	crnog „ „ „	5·00—5·50
3 „	svietlog sukna „ „	6·25—7·00
3 „	crnog finijeg kesm. „	7·00—8·00
3 „	Piket sukna kosmatog „	7·25—8·50
3 „	Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo	10·00—12·00
3 „	Kamgarna crnog	12·00—16·00
2·20	kosmatog sukna za kabanice za odjelo	7·00—11.00

Osobito preporučam, Pervien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za častno sveštenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jestinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na bruskog sukna skladište 7—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskej.

Uzorki šalje badava. Naručena roba šaljem na zahtjev franko ili s pouzećem.

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kerhlikovcevega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju" v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, delovanje **prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje.** — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 55 stekl. 5 kg. teže, velja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vsih lekarnah v **Trstu, Istri in na Goriškem.** 25—2

U radionici klepara 13—32

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladištu kupelji u posadah, za stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izradja i druge radnje kleparske uz najniže ciene. Drži na skladištu **štrcaljke proti peronospori** (milderu) po for. 5·50 i strojeve za sumporanje traja.

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz ciene, koje izključuju svaku konkurenciu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 12—21

Candeo-ve škropionice

proti **milderu** (peronospori) od mnogih strana kao najbolje priporučate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Tuj se dobiju takodjer izvrstne sumporače za traje i svakovrstne strojeve za poljudjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 11—

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 33—52

Dignutjem slobodne luke nize naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

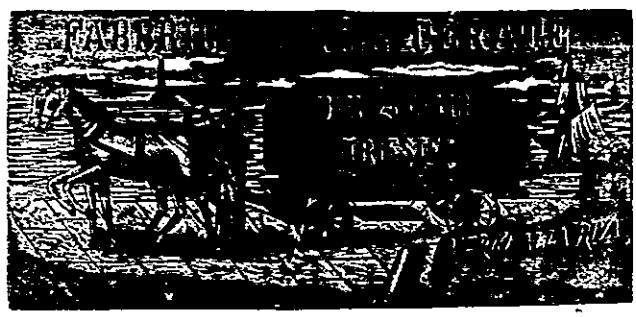

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovožčeni ili iz kaučuka, nepremočivi, bieli i crni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. ima jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vreće i svakojake prirodnine. 2—13

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

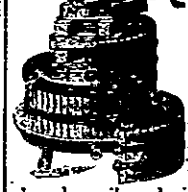

Plugove, brane, valike, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckseneve strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice**, **tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, prače strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

18—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se povoljno

---

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—15

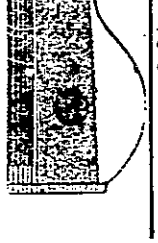

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Izdavatelj i odgovorni urednik Julij Mikota.

Tiskara Dolenc.

Broj 31. U Trstu 30. julija 1891. Godina XII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i zatiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom: stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala z se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Stanje učiteljstva na kvarnerskih otocih.

U Malom Selu, mjeseca julija.

Pučke učione imade neposredno ravnati i nadzirati kotarsko školsko vieće. I redsjednik toga vieća jest po zakonu dotični politički poglavar svoga kotara, iliti njegov zamjenik po njemu izabran između viećnika. Po tome može politički poglavar najviše uplivati na njemu podvržene učitelje, što se sa didaktičkoga i pedagogičkoga pogleda nemože odobravati. Politički bo upravitelj jednog kotara riedko će kad nastojati, da svoj upliv na učitelje upotrebi za napredak i boljak škola u strogo didaktičkom smislu, jer zato mu fali znanja i izkustva. On će više paziti kako se u političkom pravcu ponašaju učitelji, te bude li iole htio upotrebiti svoj upliv, gledati će, da je dobije za se kod provadjanja kakvog političkog sustava. Kotarski školski nadzornik nemože pako uspjehom suzbiti upliv, što no ga politički poglavar vrši na učitelje, jer i on je podložan tomu poglavaru. Nestalnost pako njegova položaja doprinaša tomu, da se njegovo djelovanje ne razvija kako bi se htjelo kod bilo kojeg važnog pitanja.

Posljedica tomu jest ta, da se nekoji pučki učitelji lahko dadu zavesti, te znajuć kolike im može koristiti sklonost jednog političkog poglavara, više gledaju kako bi ugadjali njemu, nego da se bave točnim vršenjem dužnostih svojega zvanja. Da time gube učitelji obće štovanje, da njihov ugled usljed toga sve to više pada, na to očividno nit no misle, kad se pouzdaju u zaštitu političkog poglavara, znajuć, da će naći najbolje sredstvo za poboljšanje svojeg materijalnog stanja i najbolji uvjet do željenu promaknuća. Došli smo do takvih razmatranja tražeć uzrok mnogim pojavom u ovome našemu kotaru, nemogavši si drugčije protumačiti ponašanje kojegod učitelja, van uživanjem najširega pokroviteljstva baš od strane političkoga poglavara. Hoćemo navesti koju činjenicu za potvrdu do sada rečenoga. U vrieme svog upravljanja u ovom kotaru g. savjetnik vitez Elueshegg bio se je zavadio s nekojim članom upraviteljstva družtva „Slogu“, u koje su u ono doba dolazili skoro svi najugledniji gradjani lošinjski. Da dade odraka svomu gnjevu zamjeli on nanesti bilo kakvu uvredu cielomu družtvu, te počeka da bude uređen prvi sjajni ples. Nije on naprosto odbio pozivnicu na ples, nego onaj večer mjesto da dodje u propisanom kod takvih zabava odjelu, prikaže se on u običnoj svojoj svagdanjoj odjeći. Neznamo zašto nije ugledni taj gospodin htio sam da pravi takvu demonstraciju već si izabere jednog pučkog učitelja za druga, koji, da se pokaže uslužan svome poglavaru, unidje one večeri pod pazuhom s istim obučen u zakrpane gaće, jednom nogavicom zavrnutom i cipelami zamazanimi. Tako boraviše te dvie delije u dvorani, a da bi jim bio tko išta prigovorio! Što ćete, za nas se može upotrebiti ona rečenica: „gratta il russo e ci troverai sotto la pelle il tartaro“, te ako i zabrbljamo štogod više talijanski zato smo ipak po krvi i po ćudi još svi Hrvati. A čitajuć kako su Hrvati zaostali u kulturi, kakvi su divljaci i tako dalje, upilili su nam u glavu, da smo neotesani, bez uljudbe, bez skladnosti, te da nam se treba ugledati u takve primjere, kakve nam dadoše onaj put ona dva gospodina, da dokažu koliko su si prisvojili talijanske naobrazbe, i do kojeg stepena ugladjenosti i uljudbe su se popeli.

Nije li žalostan takav prizor kod jednog učitelja? Što ćete si misliti o takvom čovjeku, kakav odgoj može on dati djeci, i kakav će biti njegov postupak u školi?

Ako se jedan dade sklonuti u čisto osobnih razmiricah na takve čine, koliko laglje neće se dati upotrebiti u javnih poslovih!

Prije tri godine obavljali su se občinski izbori u Velomselu. Većina pučanstva bila je sita gospodarenja tadašnjega načelnika, te su se združili, da ga svrgnu. Većine treba se držati, pomisli si ravnatelj ondašnje škole, te htjede, da podupre većinu puka. Ali gospodin Craglietto, današnji naš zemaljski zastupnik, a tada načelnik Velogasela, koji bijaše malo godina nazad najjači stožer ondašnje čitaonice i njegovi privrženici, krstiše tu novu njim protivnu struju hrvatskom, a razloga, da dobiju za sebe ona dva listića, koja se tiskaju u pokrajini u talijanskom smislu i jeziku. Gospodin učitelj Škarpa nije toga opazio, nu treba oprostiti jadnomu, jer on svoje političko znanje i svu političku uvidjavnost crpi samo iz rečenih talijanskih listića pokrajine, te nije mogao prosuditi narav izborne borbe u Velom selu, a još manje predvidjati koga će so orudja latit pobjedjeni, da si mogu pribavit kakvog branitelja. Možete si pomisliti kako je on ostao razočaran kad se na jednom u „babi“ pojaviše dopisi, koji oštro osudjivaše njegovu djelatnost. Bilo je tu po navadi mnogo izmišljotina, netočnostih a naš sirota Škarpa stane da se brani i pošalje dva puta izpravke „babi“. Ali ona znade dobro, da njoj je u današnjem stanju stvari u Istri dosta apelirati na patriotizam porotnika, te da može svakoga grditi, pa ne samo da nije htjela tiskati Škarpine izpravke, nego ti ga još bolje operušala, staviv mu na srce više opomena o dužnosti učitelja, o pristojnom ponašanju prama svojim starešinam i što ti ja znam.

Današnji naš politički poglavar, osokoljen time što je čitao u „babi“, obrati se u jednoj občinskoj ajednici proti Škarpi i pošteno ti ga obriše. Šta će sad bolan Škarpa ako ne od Saula postati Pavlom? I zbilja malo zatim, on koj se malo prije izticao kao najveći protivnik Craglietta, postane njegov najveći privrženik, a kad je poslie uvidio, da naš politički poglavar podupire svimi mogućimi sredstvi kandidaturu Craglietta za sabor, dade ti se svom žestinom na agitacije, siguran, da će postići odobravanje svoje neposredne oblasti.

Mi smo Hrvati, kako piše „baba“, posve siromašni ljudi, koji živimo od milostinje, što nam ju bacaju velika istarska gospoda, te nemožemo nagraditi kako bi željeli čovjeka, koj rad našeg naroda išta pretrpi. Zato radi nedostatnosti sredstva, te iz harnosti preporučamo ovim putem družtvu „Propatria“, ili sličnomu, gospodina Škarpu, e da bi mu dalo ako može kakvu nagradu, jer on je sad, kako bi rekla naša „baba“ doista „un zelanti e distinto maestro“, a ne dvojimo, ako se obrati k našemu poglavaru, da će on podkriepiti tu tvrdnju.

Nešto sličnoga se je dogodilo i u Malom selu kod zadnjih občinskih izbora. Kako su bili izpali izbori kod trećeg i drugog tjela, već se je znalo, da će uprava občine pasti u druge ruke. Dan prije nego se je imalo birati u prvom tjelu, javiše se načelniku tri pučki učitelji, moleć ga, da bi im dozvolio sutradan praznikovati, jer bi kao slobodni gradjani rado neodvisno glasovali. Upitav ih načelnik do kojeg sata bi imali učiti u školi, i doznavši, da do jedanaestog, odvrati im: učite vi u školi do tog sata, a ja vas osjeguravam, da će glasovanje trajati do preko jedanaestog sata, tako da ćete vi moći vršiti vašu gradjansku dužnost i predati vaš neodvisan i slobodan glas. Prije još nego bijahu predali svoje glasove svi birači, pohrliše ova tri sviestna učitelja gradjana u dvoranu, te predadoše svoj važan glas, koj je slučajno pao na iste osobe, za koje je politička oblast željela.

Koji dan kasnije netko upita jednog od tih učitelja: kako je on, koj nije nikad glasovao, ipak pošao glasovati kod netom obavljenih občinskih izbora; eh, odgovori upitani, išli smo sva trojica jer nam je to poručio g. Laščak, politički komesar, a morali smo mu ugoditi. (Sliedi.)

DOPISI.

Iz Lanišća 11. srpnja 1891. Godine 1889. sastali smo se za prvi put kao družina na čast slavenskih apostola sv. Cirila i Metoda. Ima nas kakvih 40. To dakako nije po volji talijanskim podrepnicam, koji se poruguju sa slavenskimi svetci, i koji si u obće taru glavu kako bi narodu omrazili naš mili hrvatski jezik, i koji bi po svoj sili, u svojoj neukosti i neznanju htjeli, da mi nismo Hrvati. Al mi njim i ovom prilikom dovikujemo, da jesmo Hrvati, da ljubimo svoj hrvatski jezik, i da slavimo naše apostole sv. Cirila i Metoda, i da ćemo, ako Bog da, i unapried dok budemo živi.

Njihov blagdan smo i ljetos proslavili. Prije podne bili smo kod sv. mise, i tu se pomolili uz nabožno pjevanje u našem jeziku. Pjevali su liepo naši dični mladići, a da se u obće hrvatski pjeva, ima se mnogo pripisati upravo našemu udruženju.

Poslie podne sastali smo se u skup na pogovor a u večer na zabavu. Kod te zabave je glava uduženja g. Ivan Buždon

PODLISTAK.

„Hrvatska Početnica“ Frana Franković.

Piše M. M.

I.

Ovih dana dodje mi do ruku „Hrvatska Početnica“, što ju priredi gosp. Fran Franković, profesor na učiteljišću u Kopru, i „Prva čitanka“ gg. J. Perićića, V. Danila, J. Devića, A. Kriletića i M. Zglava, svi (?) u službi pri muškomu učiteljišću u Arbanasih kod Zadra. Prolistav jednu i drugu stvorio sam si njeke pojmove, koje, Vašom dobrotom, gospodine uredniče, želio bih, da ugledaju božje svietlo kroz cienjenu „Slogu“.

Odmah na uvodu moram izjaviti, da što se tiče „Prve čitanke“ g. Perićića i drug., pristajem uz njeke iznimke uz kritiku g. Ljuba Ljubibratića, poglavito uz onaj dio ocjene, koja se bavi objektivnošću, jer ne valja smetnuti s uma, da je g. Lj. Ljubibratić nepromišljeno radio, kad je baš osobno napao na „svu“ gospodu sastavljače „Prve čit.“, pa stavio u dvojbu i njihovo rodoljubno čuvstvo. Sve da je i dokaza imao za to, ipak nije mario toga učiniti, jer je na taj način naškodio i sebi i svojoj kritici, te dao povoda, da se njemu pravom drži, da nije u stanju nepristrano suditi. Pa uz to, ako je svačije rodoljubno čuvstvo htjeo u dvojbu staviti, to je najmanje mogao ono g. Danila, jer će biti dovoljno poznato i g. Ljubibratiću, da je g. Danilo za to čisto i sveto čuvstvo imao već kratkom neprilike. Ipak to njegovo čuvstvo ostalo je sve do danas neokaljano i čisto ko sunce u sred neba. G. Ljubibratić neka znade, da je neimam ni najmanjega razloga hvalisati g. Danila.

Nemože se reći, da nije zagonetka to, što se dalmatinska početnica zove „Prva čitanka“ i što se u svih novih knjigah zazire od imena „Hrvat“ kao od nečistoga, premda ma koliko bili odnošaji napeti, izrazi rodoljubnoga čuvstva uživaju u Dalmaciji veću slobodu, nego . . . Intelligenti pauca! Po tomu krivnja radi zanemarenja toga imena nebi se mogla shvaliti, kako njeki hoće, na vladajući sustav, jer eto vidimo, da se Frankovićevnj „Hrvatskoj Početnici“ ni u pročelju ni u sadržini nemože zamjetiti takvo zanemarenje, a ipak oba pokrajinska sustava nisu jednake. Pošto držim, nevaram li se, da se u Beču nije učinio ikakav popravak u tomu obziru, zato nemogu si riešiti zagonetku o zanemarenju toga slavnoga imena.

Ako je g. Ljubibratić slabo uradio tim, što je napao na osobe, još grdje rade svi oni, koji izjavami, prosvjedi ne junački udaraju na njega. Te on je stoprv pučki učitelj a njegovi su protivnici daleko na višemu stepenu, pa eto odmah ubitačne razlike položaja! Ljudi božji, predbacujete tomu čovjeku subjektivnost, a vi svi protukritičari i prosvjeditelji, zar vam nije ona alfa i omega?

Ako je istinito, da je izmedju sastavljača te blažene „Prve čitanke“ najviše uplivisao glas i volja najstarijega odbornika, onda g. Ljubibratić bio bi pametnije učinio, da je gledao, je li taj gospodin kadar da sastavi jednu „Početnicu?“ Bez da se upuštam u podulja razmatranja, svatko će mi reći, da je težka i pretežka stvar sastavljati tekstove za pučku učionu, a ponajteže pako „Početnicu“. Tu nekoristi toliko dubokoumno znanje, koliko liepo izkustvo i poznavanje potrebe pučke nastave. Tko zna kakav antagonizam obstoji samo u Dalmaciji med učitelji pučkih i srednjih učiona i kako će ovi zadnji poznavati do temelja Tacita. Virgilija, Salustija itd., nu ne toliko Komenskoga, Pestalozzi-a, Diesterwega itd., a još manje potrebu pučke, da rečem baš seoske učione, tomu će biti oprošteno ako stavlja u dvojbu sposobnost u sastavljanju pučkih tekstova, poimence Početnice — čovjeka, koji je sav svoj viek proživio za katedrom gimnazije a za pučku učionu malo mario, jer ga neposredna dužnost nije na to stezala. Neporičući tomu čovjeku ako ćemo baš riedke vrline i duboukumlje, ipak težko je vjerovati, da se je kroz noć pretvorio u savršena sastavljača tekstova za pučku učionu, tim manje što je taj gosp. u svojih rasudjenjih dao povoda sumnji, da mu je pučka nastava tvrda kost. Ja poznam gimnazijalnih profesora, koji su pomnjivo pratili razvoj pučke prosvjete, te su sada vratni kot. nadzornici, nu, budi bez zamjera rečeno, on po momu uvjerenju nije jedan od onih.

Kad bi me tko zapitao, koje je moje mnienje o „Prvoj čitanki“ g. Perićića i drugova, ja bih jednostavno odgovorio u poslovici: gdje je mnogo balu . . .! A ipak tko pozna absolutnu većinu te gospode, neće zaniekati, da se njihovoj učenosti i marljivosti može šta prigovoriti, ali, ali . . . njihovo je djelo, kruj-djelo. Zato, kamo sreće, kad bi visoko c. kr. ministarstvo bogoštovja i nastave doznačilo i dalmatinskim učionam „Hrvatsku Početnicu“ prof. Frana Frankovića, uz shodne preinake za dalmatinske odnošaje.

II.

Ako je dalmatinskim učionam sudjeno, da se za koju generaciju pasu ne najboljimi tekstovi, a po gotovo ne najboljom „Početnicom“, mi istarski učitelji možemo se ponositi dragocjenom stečevinom, naime „Hrvatskom Početnicom“ profesora Frana Franković. Zahvaliti je i vlasti, jer je, pogodiv u žicu, povjerila izvedbu te radnje ne mnogobrojnomu odboru, da li jednom jedinomu mužu, koji u obilnoj mjeri posjeduje krasne vrline i najboljega odbora. Ja sam slučajno lani osobno upoznao profesora Frankovića, pa sam se uvjerio, da je taj gospodin prava marna pčela, jer bez buke i neobziruć se na nikoga, radi i radi na korist pučkoga školstva.

Uvjeren o tomu, danas usudjujem se iznieti njekoji moje utiske o Frankovićevoj „Hrv. Poč.“ Što kažem, to mi od srdca idje, pa nipošto nije mi namjera ulagivati se ikomu. Moji utisci — bili temeljiti ili ne, to neka drugi sude —

„Johan“ sakupio svotu od 9 for. 50 novč. kao Ciril-Metodijski dar za podporu škola družtva sv. Cirila i Metoda. Doprinieli su u tu svrhu: Andrija Mikiša 3 for., Ivan Grbac „Pelegrin“ 1 for., Ivan Buždon „Johan“ 40 nvč., gospodjice Femija i Dragutina svaka po 50 nvč., Valentin Kaleo Tršćanin 1 for., Ant. Buždon Gržićev 30 nvč., Jakov Puhelj 20 nvč., Ant. Buždon Jablonac 20 nvč., Mate Poropat Ivetov 20 nvč., Ivan Buždon župan 20 nvč., Jakov Simonina 10 nvč., Grgo Grozić 10 nvč., Mate Buždon čuvar 20 nvč., Ivan Neš 10 nvč., Mate Žmak Barčić 10 nvč. Mate Tučić 10 nvč., Ant. Jakovina 20 nvč., Mate Tučka 20 nvč., Valentin Žagić 10 nvč., Mate Buždon „Opat“ 10 nvč., Anton Šverko Tončić 10 nvč., Ivan Žmak, Nane, 10 nvč., Mate Beleš 10 nvč. — Od toga se je nešto za poštu potrošilo, a 9 for. 50 nvč. poslalo na načelničtvo muške podružnice družtva sv. Cirila i Metoda u Trstu. Malen je to dar, al je velika ljubav, i dobra naša volja, da i mi podupremo našom siromašćinom svetu stvar. Drugda ćemo ako Bog dà nabrat više; ljetos smo istoga dana sakupili 23 for. i 50 novč. milodara za jednu kapelicu.

Razgovor

medju Lukom i Martinom poli Pilja kod Nove vasi Porečke.

Luka: Dobro jutro Martine.

Martin! Bog ti daj brate dobro jutro.

Luka: Kako je susedu moj?

Mart.: He, bolje bi se stilo i laglje bi se trpilo.

Luka: Svaki čovik na svitu išće svoje bolje, nego svaki po svoiu i svaki za se. A bi se stilo, ako ćemo mi imati bolje, da se bratski ljubimo, da svi složno delamo kako pčele, da jedan drugoga branimo i jedan drugoga u potribi pomažemo, pak i Bog bi blagoslovia naše trude.

Mart. Samo da nam Bog podili zdravlje i da nam dade dobra lita, pak neka se izpuni Njegova sveta volja.

Luka. Pravo govoriš i ti, ali... ali... ako se mi nebrinemo, on zaista neće blagosloviti naše trude.

Mart. Medju tim potle toliko vremena su nam načinili ure i zvona i da te brzo i groblje ali cimitar.

Luka. Bi doba da, da se ga jedan put načini, pošto smo još lani splatili prireze ili adicijonalo po novčić po fiorinu; ali ćemo se načekati dokle ga vidimo svega u redu. Sada se je tobožu oglasilo, da će staviti delo na družbu; ma kada bude učinjeno, ćemo viditi. S tim vidiš oni nas vode za nos kako tovara za kaveću, ter znaš da Grgotinu su dali fagot u Beču i znaju, da te biti novi izbori ali balotacijoni, pa da im neobrnemo pleća, one male stvari su zakrpali. a za one veće nam obećivaju, da te čim prija, samo da za nje glasujemo.

Mart. Ja sam čuja povidati, da su rekli, da sve te nam učiniti, samo da se uztrpimo, samo jednu stvar da nete, koja je najpotrebitija.

Luka. Ja nevierujem niš, dokle ne vidim. Koliko se nam obeća, dokle se nas potribuje, a potle... A još ti dodajem ča mi je reka kum Mate, da mu povida njegov brat Piero, da se je čuda onih beći potrošilo u vrieme zadnjih balotacijoni, i sada da jih nije za cimitar.

Mart.: Je valjda i on pomoga piti za nje?

Luka: Govorè, da je da ali samo po noći.

Mart.: Pak još se pričinja prid pukom; a da more oi vrga crikvu na rame.

Luka: Sada se govori da će činiti občiuska tla ali komunale, ča su občinari i Porečani posvojili i pozapirali i da te učinit glavnice ali kapitale, pak s vrimenom te more biti načiniti i groblje.

Mart.: Da, te ih polovicu pojisti s komišioni, kako je navadno, pak občina neće imati ni občinskoga tla ni glavnice.

Luka: Vridno bi bilo, da se ča dobroga i lipoga učini u našoj občini, zašto vero je potriba velika, kako i sam zneš. Ali sada neću taknuti sve naše nevolje, da mi svit nereče, da sam lajavac, kako onaj Krnjca, kojemu su bile Zvana i Marnca na Zamperu niki dan zamirile.

Mart.: Na svaki način joh je nam dokle smo pod Poreč, kako i onom, ki iz sela čeka večeru.

Luka: Ter vidiš, pred 20 lit nazad ča je bia Poreč, a ča je sada. Oni ki su pred 20 lit prodavali po kontradi frtole, jaonke i još druge malenkosti, danas su kapitalisti i trgovci; nisu se miga sa Italijani obogatili, nego s nami. A šjor Keka, ki je učinia muža, ako ne buške Dekovićeve, Žikovićeve, Gedićeve, i još drugeh? A sada da bi mogli bi ix nas učinili sve sočale i još . . . . samo da nebi imali mi pravo glasovati kad su kakovi izbori.

Mart.: Ča koristi kad nisu ni oni zadovoljni, uvik svejedno se mrze i prikidaju medju sobom, ako prem su se tobože pomirili za riputacijon od svita.

Luka: Da, ma svejedno kadgod su kakovi izbori oni su složni proti nam.

Mart.: Ma pur oni govore, da smo njihovi buoni Villanovesi e amici.

Luka: Iz toga se vidi, da naše občinske stvari nam gredu lipo. Dokle nas potribuju, smo im dobri i lipi, a potle nas nete ni gledati. Vičiš oni nas drže kako limun; kad se ča pravo nećute, onda ga ožmu u bocu i gu piju, a potle ga hite na smetišće.

Mart.: Pravo govoriš; prija izbori, ako potribuješ 100—200 fiorini ih lahko najdeš, a potle ih nenajdeš makar ćeš i na glavu pasti.

Luka: Susedu moj, nas stiskaju na svaki način; sve do malo lit moga je svaki hodit na lov bez troška, a sada je potriba plaćati tri fiorine za taše na lito.

Mart.: Dakako, i to nam je darova talijanski partit, a brzo će se morati plaćati po njihovoj želji tašu i na lovačkoga breka.

Luka: To su učinili valjda, da se lovina zakoti.

Mart.: Nije tomu tako ne; jedan put je bilo već lovine, zašto su bile veće guće i manje ljudi. Nego oni stavljaju velika plaćila na lov, da bude samo za nje.

Luka: Ter znaš da velika riba pojide malu.

Mart.: Ma da bi bile sve one male ribe složne skupa sve na jedan kraj, nebi ih mogla ona velika progutati.

Luka: To je on vidiš, ča sam ti ja stia reći prija, ali ti me nisi razumia. Da bi bila prava sloga i ljubav medju nami, pošto smo bratja po krvi i po jeziku, nebi nas naši protivnici mogli stavljati u svoju torbu, pak nas tući i gnjaviti, dok se mi u njoj kako mački grebemo. Zato, moj dragi susede, kad su kakovi izbori se nesmijemo dati ni podkupiti ni prestrašiti za nikakovu rič na svitu. Svi moramo svoj svomu, jer svoj svoga kadgod i do jame dovuče si unutra ga nebiti. Dakle ćeš još ti glasovati za Talijane?

Mart.: Ja ne, ve! i ću reći svim našim ljudem, da toga nikad više neučine.

Luka: Ter znaju valjda svi, da su Grgotina iz Beča stirali.

Mart.: Da ima možjane kako ima bradu nebi bia ni tamo pošа; ter je avokat pak bi mora poznat zakon i paragrafe.

Luka: Niki porečki avokati znaju obrljušati ščavune; za Bečki parlamenat bi reć da nimaju dosta nauka. Čuja sam jedan put neć zvonit kako Talijani izpite delaju. Za Beč triba muži kakor je naš Laginja, da ga Bog živе!

Mart.: Nikoliko vrimena ovamo su naši građani tramuntanu izgubili, pak nezanaju samo da već a glavom udru.

Luka: Znaš da su, kad su si pustili učiniti peticion od Mićeluna, ča je hodia za nje ljude kupovati. Ma da bi ki, nego jedan dohtur a drugi plemenitaš!

Mart.: Ja držim da te biti brzo opet izbori, kad su Grgotinu dali fagot.

Luka: Dakako da te; ali nebi se imali držat u Poreču, nego kadi vani, kako su se jur u Gradini za Vrsar, Fontanu, Sveti Lovreč i Gradinu. Zašto, ako se drže u Poreču, naše te ljude opet varati na oči, te im glase kresti po staroj navadi, i u obće služiti se orujem kakovim se služe u svakoj priliki. Čujemo svaki dan ča delaju našim kmetom. Ovim bi moglo do gusta dojti, i dogodit se neugodnih stvari, kakovih se još nije dogodilo. Kad bi se birato na vanjščini, moglo bi se ave to zapreciti.

Mart.: Da, to bi bilo baš dobro i potribno. Sada da te još s većom silom delati, jer se govori da te potrošiti 60 miljari fiorini u tu svrhu, i svoje dužnike da te nemilo pritisnuti.

Luka: Oni nimaju drugoga uporišća izvan beći i dužnika. Ali veruj mi, da jim je mlohavo uporište. Istina je žalibože, da „ki je dužan da je i na Božić tužan“, ali „ako je dužan nebi smia biti sužanj“. Svojim glasom neplati se duga. Ako nam štokadar dadu, nam dadu vaik za svoj interes i se intavolaju na naše imanje.

Mart.: Ma ča misliš, te li još kandidirati Grgotina?

Luka: Ja sam čuja da neće više, jer da ga je sram, sada da će Kamalić i da za njega te glasovati svi Sutivanci, i svi drugi, zašto da je bogat i plaća veliku štivru.

Mart.: Je bogat je, ali za Beč treba, da je čovik ne samo bogat, nego i zril i naučen, i sposoban, i da je krvi i jezika narodnjega, i da za njega i za njegovo dobro čuti. Pak: bogataš će se brinuti samo za bogataše, a ne za siromake. Ma ja bi reka, da te dobit i ov put paku.

Luka: Ako će Bog da te. Ljudi su tepli, i pazit će na zakon i na sve ča ki dela kod izbora.

Mart.: Tako valja. I za danas dosta, moj Luka. Bog s Tobom.

Luka: Bog i s Tobom, Martine moj.

Franina i Jurina

Fr. Ča da će zidat nekoje mostę „šior Nane“ na Šavriniji.

Jur. Tako sam čul, pa da će preko njih prevažat simo tamo prodance iz Oprtlja i Pomjanšćine.

Fr. Ma će morat bit čvrsti ti mosti za prevažat pulićem nasitjene prodance.

Jur. Vero da će služit za stupove nege pulića, koje su u Oprtlju i Pomjanu prodanci glodali, a za gredi da će bit hrbtena kost tih pulića.

Fr. Tako vero neće falit.

* * *

Fr. Zač je, Jure brate, tako urania u Rakalj ovo lito politički spletkar „velika š“ iz Vodnjana?

Jur. Ja mislim, da i to „štogod posebna“ znači.

Fr. Dakle — — — pozor!!!

* *

Fr. Viš, no, kako „kuhar“ na Puljščine javno izazivlje hrvatske divojke.

Jur. Uf, onakovem ljudem se ni ča čudit.

Fr. Pitaj zato puljskega „de-breka“ i Markovu „habu“, pa će ti povidat.

Jur. To su vero „lipi“ ruci u ovčjoj koži.

Fr. Muči, muči, Jure, pa budi miran; svaka sila do vrimena — — — —

Jur. I ja mislim tako, ač je još živ stari Bog.

* * *

Fr. Ma se je trudia.

Jur. Ki?

Fr. Onaj plovan, ki je na stacijone vadio ljudi, da viču našemu cesaru „viva“ a ne „živio“.

Jur. Vero bi mogâ kako pop znati, da naš cesar rado sluša i „živio“.

Fr. Bi moga bi; ma neće zač se srami, da je izpod Učke.

* * *

Fr. Si čuja, da išću porečka gospoda jednega fanta, ki će nosit našim ljudem mandate po selih.

Jur. Neka se obrate va Tar, tamo te nać Krnjeli i fakini, ki naše ljude i va crikvi obrtičaju, a kad gredu iz crikve s kamenjem naganjaju.

Fr. Takovi su za Kopar al Gradišku, a ne za fante.

Jur. Brate moj, gospoda porečka išću i dobro plaćaju takove, zač pošten čovik neće š njimi niti va crikvu.

Fr. Bog nas očuvaj takove gospode i njihovih plaćenih fakini.

Jur. Aj čuvajmo se ih i sami.

Različite viesti.

† **Vilim Jeršek.** Dne 27. t. m. preminuo je ovdje čestit mladić, i višegodišnji član i učitelj našega „Sokola“ nakon podulje bolesti. Mjesto vienca na lies mileg pokojnika sabrali su njegovi prijatelji i štovatelji poreču svotu za podružnicu sv. Cirila i Metoda, čim su se zaista najbolje uspomeni njegovoj odužili. Počivao u miru vriedni pokojniče!

† **Ivan Žigante** Erion umro je na 22. tek. mj. u Rakitovcu. Njim je ono selo izgubilo čovjeka kakova občina nije imala i kakova će kasno imati. Svojim naravnim razborom znao je začuditi svakoga s kojim bi u doticaj došao. Samonk stekao si je znanja neobična u seljaka, a isto je znao toli liepom i čistom hrvaštinom drugom priobćivati. U borbi za narodna prava bio je uviek prvi kako vodja svojega sela i ono ga je u svem vierno sliedile, premda nije bio onda ni tridesetu godinu prevalio, Pao je kao žrtva svoje velike radinosti. Zanatom kovač, radio je od rane mladosti poput pčele. Kako da bi mu dani bili kratki, radio je i po noći, samo da si priredi bolju i samostalniju budućnost. Tim si navukao bolest, koja ga je malo po malo slabila, dok ga nije i u rani grob spravila. Bilo mu je tekar 31 godina. Za sobom pušta mladu udovicu, drobnu ćerku i raztuženo selo sa mnogo prijatelja i štovatelja, koji su ga svi dopratili do vječnoga pokoja. I mi mu želimo, da mu zemlja bude lahka i Svevišnji da ga nagradi za sve dobro, što ga svojemu potlačenomu narodu učinio!

Ruski gosti u Tratu. Od dva dana borave medju nami profesor sveučilišta u Varšavi g. Feodor Siegel i prof. Aleksander Ivanović Smirnov, urednik filološkoga časopisa isto u Varšavi. Gospoda profesori svratiše se na svom putu u Biograd, Benkovac, Gradac, Rogatac i Ljubljanu, a odavle u noćas parobrodom u Mljetke pak preko Švicarske na izložbu u Prag. Dobro nam došli mili gosti!

Izlet i veselica u Nabrežini. U nedelju priredio je naš dični „Sokol“ izlet u Nabrežinu, gdje bijaše prigodom otvorenja novoustrojene čitaonice veoma krasna veselica, kod koje sudjelovahu dva pjevačka i dva tamburaška družtva. Izlet i veselica služi na čast našim sokolašem i mladoj čitaonici, koja neka nam bujno raste, cvate i obilat plod donese.

Iz Motovunšćine piše nam prijatelj 26. t. mj. Zanjušili, g. uredniče, naši narodni protivnici. napose motovunski „veledušci“, da se bliža općinski izbori i da njim treba na noge skočiti, pak su počeli obilazit naša sela ili k sebi pozivat naše ljude. Ako je koji kmet štogod dužan komu „veledušu“ eto ti mu poziva, da dodje na pogovor u Motovun. Ovih dana bio je među ostalimi pozvan i jedan kmet iz Karojbe u Motovun. Čim se je prikazao veledušu, reče mu ovaj talijanski: sada ćemo brzo imati izbore pak se nadam, da ćete glasovati s nami, ca gospodom iz Motovuna. Naš čestiti kmet odgovorio na to veledušu odrešito: ja gospodine ne mogu s vami glasovati jer bi se morao izneverjeti svomu narodu i svojoj braći širom Istre. Znadem, da sam Vam dužan, ali

---

jesu plod više godišnjega izkustva na polju pučke prosvjete.

O Frankovićevoj „Hrv. Poč.“ može se punim pravom reći: „dobru konju sto mana“, a upravo jer je dobra, treba nastojati, da bude boljom i da se dovine savršenosti. Mnogi će mi reći: lahko je prigovarati, ali je težko sgotavljati. Istina živa! Nu treba znati, da za sve nedostatke „Hrv. Počet.“ ja nezovem odgovornim g. Frankovića i evo zašto. Za tiskanje knjige u jeziku iztovjetnom onom dotičnoga tiskarskoga osoblja, treba dotični auktor, da svom pomnjom bdije nad izvršenjem radnje, ako neće, da mu knjiga bude puna tiskarskih pogriešaka. Što li neće biti za onu hrvatsku knjigu, koja se tiska daleko od auktora u tudjoj zemlji i tiskari? Brate, puna pogriešaka biti će ih sigurno kad se bude pretiskavati, kako ih je sve više u starih čitankah svakipat, kad se u stolnomu Beču pretiskavaju. Bilo bi dakle i pravo i umjestno, da se školske knjige za svaku pokrajinu tiskaju u dotičnoj pokrajini, tim bi bolje bilo i po nastavu i po domaći obrt!

Cieva je Frankovićevoj „Hrv. Poč.“ 36 novč. Preskupa je, kao što su preskupe i nove dalmatinske čitanke i taijanki „Sillabario“ i njemački „Lesebuch I. dio“. U obće sve školske knjige za pučku učionu jesu preskupe, što je u velike zamjeriti, ako se pomisli, da se školske knjige najviše razpačavaju i da ogromna većina kupaca jesu neimućnici. I u tomu bi bilo željeti, da se tkogod nadje, te upliva, da ciena tim knjigam bude sniženа.

(Sliediti će).

ja ću dug platiti a glasa neprodajem za nijedne novce. Veledaš odgovori na to kmetu srdito: dobro, kad nećete s nami glasovati, tad mi donesite novce u roku od osam dana inače ću Vas tužiti. Čestiti kmet vrativ se kući nađe je novce kod prijatelja, občinskoga savjetnika i vriednoga rodoljuba S. R. pak je liepo veledaša izplatio. Tim se je riešio duga a svoj obraz još više opoštenio. Čast njemu i njegovu dobročinitelju!

Iz Istre pišu nam 22. t. mj. Molim Vas, gospodine uredniče, da izvolite priobćiti „Našoj“ dičnoj „Slogi“ ovo nekoliko redaka, koje Vam evo šaljem: „U vrieme kada se klate po svih naših krajevih toliki agenti, osobito naroda izabranoga, da nagovaraju puk na kupovanje stvari, za kojima se obično zakriva prevarstvo, treba dvostruko biti na oprezu, te čuvati se od varalica, dokle je vrieme. Medju prevarstvom zauzimlje čestoput trgovina s robom za odjeću prvo mjesto. Sreća, da smo naišli na trgovca poštenjaka, kojeg svima, osobito velečastnomu svećenstvu preporučamo. Jest to pravi kršćanin te najedno sin našega bratskoga naroda slavjanskoga iz Moravske, g. Em. Höger u Prostějovu. Roba iz njegove tvornice ne samo da nas zadovoljuje svojom trajnošću i jeftine cjene, nego nas još više, da samo od rečenog gospodina naručujemo robu, potiče njegova rodoljubna namjera, kojom je odlučio poslati liepi dar plemenitoj „Bratovštini hrvatskih ljudi u Istri“, koji dar će tim veći biti, čim se više umnoži broj naručitelja medju Hrvati, osobito istarskimi. Bog dao, da plemenita njegova misao čim prije bude oživotvorena.

Sl. c. kr. ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu do znanja. Iz Pazina piše nam prijatelj, da je hotio dne 10. t. m. uložiti nješto novca u poštarsku štedionicu kod poštarskoga ureda u Pazinu. Došav u rečeni ured zamolio je mladoga poštarskoga odpravnika, da mu u hrvatsko-njemačku knjižicu zabilježi svotu novca i ostalo hrvatskim jezikom. Na tu pravednu molbu odgovorio mu rečeni gospodičić, da on nije dužan ni dužan poznavati taj jezik i jer ga nepoznajo, da hrvatski pisati neće. Razumije se samo po sebi, da kad jezika nepoznaje, da se istim služiti nemože, al je svakako dužovito od njega kad kuže, da na c. kr. pošti u Pazinu drži, da nije dužan poznavati hrvatski jezik.

U istom poštarskom uredu imade nekojih pošt. tiskovina i u hrvatskom jeziku, ... su te pod ključem ili u stolnom kutiću, ... ih nedobije nitko tko je odlučno nehtjeva, već se svakomu nudjaju i nariču talijanske tiskanice.

O hrvatskom pečatu na ovoj pošti ima dakako ni govora premda izčezavaju u našoj občini skoro posve Talijani pred Hrvati. Nu to je plod blažene ravnopravnosti.

Iz Pazina pišu nam 20. t. m. Neki ljudi još uvjek misle, da Istri treba dati talijanski značaj, premda izbori tako občinski kao i zemaljski i državni protivno dokazuju.

Za dostignutje ove varave svrhe ne ... de se samo Talijani, već i nekoji politički činovnici. Ovo pokazalo se ... to na posliednjem prolazku Nj. Veličanstva iz Pule mimo Pazina.— Taj dan ... me naložio ovdješnji kapetanatski komesar po tajniku iste oblasti občinskim starješinom, neka nagovore narod, da isti svoga uzvišenoga Vladara na postaji sa „Eviva!“ pozdravi — a nipošto sa „Živio!“. Ovaj događaj netreba posebnog komentara, jer nam već i onako dosta jasno tumači naše stanje.

Nastaje pako pitanje je li dotični činovnik onako odredio po svom nagnutju ili po zapovjedi svojih predstojnika?

Ako je prvi slučaj, savjetovali bi dotičnomu gosp. komesaru, da bi bilo boljo za njega, da uči hrvatski jezik, koji mu je sasvim obhodno potrebit u njegovoj službi, nego takovim načinom uznemirivati naš narod. Ako pak je drugi slučaj, neka znade slavna vlada, da je na krivom putu ako misli, da će s takovimi naredbami zapriečiti napredak naroda i ugušiti hrvatsku samosviest.

Hrvatski narod jest vjeran podanik svoga cara i kralja, koga pako hoće poštovati samo u svojem materinskom jeziku bez obzira je li to gospodi drago ili ne.

Proslava i počast. Dan 5. julija, blagdan slavenskih apoštola sv. Cirila i Metoda, proslavili su ljetos na osobit način Tupljani i občinari Prvačine i Dornberga u Goričkoj. Blagoslovilo se je naime taj dan kipove sv. Cirila i Metoda za crkvu u Prvačini, koja slovi i s toga, što je u njoj kršten sadanji knez-nadbiskup Alojzij Zorn. Svečanost obavila se je dakako najprije u crkvi, u kojoj bijaše mnogo božnoga puka i u kojoj je propovjednik, član reda sv. Franje, Singmund iz Kostajnice držao krasan govor iz življenja slavenskih apostola; pak kod banketa, kod kojega je učestvovalo mnogo občinara prvaških i nekoliko dornberških kao i goričkih, te konačno kod večernje čitaoničke zabave. Pri svem je bio prisutan takodjer oblubljeni pjesnik Simon Gregorčič. Kod banketa je nazdravio najprije veleč. g. Poljšak sv. otcu papi, knezu nadbiskupu i Nj. Veličanstvu. Velec. g. Fran Furlani nazdravio je prof. i drž. zastupniku g. Vjek. Spinčiću, komu se je taj dan podpisala i odposlala diploma počastnoga občinstva občine Dornberg. Prvačine za njegove zasluge u školi i na narodnom polju. Nazdravice bile su burno odobravane. diplom bjeli su svi prisutni podpisati. Kod čitaoničke zabave držao je g. Ferdo Perozzi iz Dornberga govor o djelovanju počastnoga občinara, a g. Fran Furlani je pročitao brzojavku i pismo, kojim se je isti občinar zahvalio na počasti i pozdravio slavitelje.

Iz Shangai-a u Kini primismo prijateljsko pismo, pisano dne 4. junija 1891. iz kojega vadimo sliedeće:

Kano ozebao sunca očekujem, g. uredniče, u ovih dalekih krajevih svaki broj Vašega velecienjenoga lista, kojim se nasladjujem kano dobra majka sa svojim mezimčetom. U tudjini znade čovjek pravo cieniti i ljubiti ono, što mu dolazi iz drage domovine, ili što ga na nju sieća i opominje.

Javljam Vam, da sam bio prigodom dolazka ruskoga carevića u Yokohami, te ga tuj čekasmo s američkim ratnim brodom „U. S. S. Alliance“. Tuj doznasmo kako je carevića ranio japanski vojnik carskoga dvora udariv ga do tri puta sabljom po glavi. Carević se naime vozio u japanskoj kripici zvanoj „Riksso“, koju obično čovjek vuče jer nerabe konja. Vozač carevičev naskočio je prvi na biesnoga vojnika a na pomoć priskočio mu drugi vozač, te napadaču silom iztrgli sablju i njom ga posjekli. Obnašlo se je, da je taj vojnik mahnitao. Oba vozača „Riksoa“ bijahu bogato od svoga vladara i od samoga carevića nadareni, te njim neće više trebati, da se muče sa kripicami. Ovdje u Shangai-u nalazimo se radi nemira kinezkog pučanstva uvjek pripravni, da udarimo na kraj ako uztreba.

Milom mi rudu i Vama g. uredniče srdačne pozdrave uz iskreni uzklik: živila Hrvatska! živili hrvatski zastupnici moje mile Istre!

Iz Rieke piše nam prijatelj 20. t. m. Obećao sam Vam, da ću Vam naknadno nešto priposlati o dogodjajih na odlazku Nj. Veličanstva i par dana poslie. Bio sam nešto i pripravio, ali budući da se je bilo sve ugasilo, nisam skoro držao vriednim, da se na one dogodjaje vraćam; no pošto su se razplamtile sve neprijateljske novine radi onih dogodjaja, treba da i ja nešto kažem.

Najprvo valja da znate, da mi srećom imamo referenta od policije jednoga od Vaših iz Rovinja, a budući pripada djedovskoj kulturi, mi smo njemu mili kako vrag tamjanu. Vidio on da se ondje, gdje se po njegovom sudu imalo vikati Eljen i Viva, gromko orilo: Živio, te je to uvriedilo njegova nježna ušesa i zadalo u srdašcu ranu njemu i svojti sa gosp. načelnikom.

Šarenjačtvo onih dana moralno poraženo gledalo se osvetiti; dopustiše da se u miru organiziraju ostanci Čehove dobe, da navale na mirne Hrvate, ali ni tim nije bilo zadovoljeno ni njima ni načelniku, nego samoj riečkoj fukari, koja je na taj račun mukte pila.

Drugi dan je istarsko šarenjačtvo na občini organizovalo demonstraciju Ciotti, te (sa ostanci bakljade na čast Nj. Veličanstva,) učinili su i njemu bakljadu sa glasbom, da mu malo srce umire. Nekoji kolovodje obukli blagdanjski kaput i stavili se na čelo te bakljade; sakupili nešto zanatlija, štivadura, i možda dvie stotine tabakarica, te hajd maršinjić do načelnikovoga stana. Prvaci su išli pozdraviti ga, on njih prividno liepo primilo. Ali Bože dragi, tako prosta bakljada jednomu aristokratičnomu gospodinu, kakav je vazda naš načelnik! Slabe mu utjehe i loše zadovoljštine!

Policaj Biscontini skupio sijaset krupnih neistina, omotao to sve u oficijozno odielo i odpremio sve u Pešću, da se i tamo znade kako Hrvati muče Riečane. Oborio se je u svom dragocienom referatu dakako na čitaonicu, na hrvatsku gimnaziju, na Jelačićevu pukovniju, ali će morat opet progutati sve one laži, kao što je to — već gutati počeo.

Madjarska opozicija povjerovala policaju i bacila nekoliko vatrenih i smiešnih interpelacija u parlamentu. Udri tada madjarska, njemačka i talijanska štampa na Hrvate jer da su tobož pred Nj. Veličanstvom učinili divljačtva svake vrsti proti Madjariji. Velikaši, koji bijahu u kraljevoj pratnji, nisu opazili ikakva nereda. Ista „Kilancija“, koja je vazda proti nami, nije se tužila, dapače se pohvalila, da je išlo sve u najboljem redu; zašutila je naše živio! a mimoišla je riečku fukaru, jer premda onakov kakov je onaj list, ima više obraza nego li policaj.

Da je bilo divljačkih izgreda onih dana ovdje, to je prava i nepobitna istina. Jer oni, koji udaraju na drugoga, što pozdravlja svoga kralja u svom jeziku, to su divljaci. Oni, koji su žviždali i vikali kod naših trobojnica još su veći divljaci. Hrvatske trobojnice na pomorskoj vladi nisu bile izžviždane, jer je fakinaža imala nalog, da nekoje trobojnice respektira.

Šarenjaci poslaše svoju fukaru ne toliko proti trobojnicam, koliko proti Hrvatom, a budi tomu dokaz, što su žviždali pod prozori onih, koji su imali i riečke i madjarske barjake sa trobojnicom. Dakle novine, koje pišu o divljačtvu na Rieci, imaju posve pravo, samo zaslieplјenci drže divljake za pitomce.

Sada viču uzrujani madjarski listovi, da se odmah odstrani iz Rieke naša gimnaziju, Jelačićevu pukovniju, narodnu čitaonicu i Bog zna šta sve. Ovi listovi htjeli bi poslat preko mosta sve Hrvate, ali treba da znaju, da riečki Hrvati nemogu, kako Madjari, na sebe uzet sve što imaju na Rieci.

Recan.

Sv. Matej, mjeseca julija. Zaključak školske godine 1890/91 na ovomjestnoj trorazrednoj pučkoj učioni bio je posvema skromno obavljen dne 15. julija. Velim skromno zato, jer se nije obdržavalo javnog izpita. U jutro na 8 sati obdržavana bi služba božja i pjevala se pjesma „Tebe Boga hvalimo“. Iza službe božje sakupila se školska mladež u svojih razredih — gdje joj se čitalo izvješće, te disciplinarne propise za obće pučke škole — nadovezav k tomu kratki prigodni govor.

Taj u našoj občini od godine 1888. uobičajeni način, naime bez obdržavanja javnog izpita, nevaraju li me znaci, rekao bi nijo baš u volji pučanstva na školah, gdje su se javni izpiti svršetkom školske godine marljivo polazili: na onih školah, gdje su roditelji sa velikim zadovoljstvom motrili kako su im djeca u naucih napredovala, te napokon na onih školah, gdje se tim djecu poticalo na marljivost i napredak.

Čim skromniji bio je za školsku djecu zaključak školske godine, tim pako svečanija bila im prošla nedjelja. Dorasla školska mladež neumorno pripravljana po častnom gosp. Vjenceslavu Klofandi, ovomjestnomu kapelanu, primila je te nedjelje svečanim načinom prvu sv. pričest. Gori imenovani g. odslužio je sv. misu i rekao mladeži kratko ali umiljato slovo, tako, da je mnogomu zasjala suza u oku. Crkva bila napunjena pobožnoga puka.

Poslie dovršena sv. čina pozvao gosp. kapelan djecu u svoj stan i tu ju liepo pogostio. Iza velike sv. mise primilo je svako diete iz ruku istoga gospodina na uspomenu dosta veliku sliku — upravo toj svečanosti namjenjenu — što je doista najzgodniji dar malenoj djeci. Želiti bi bilo, da se ovakove svečanosti po svud obave što svečanije, jer ništa se toliko ne dojimlje djetinje ćudi, koliko uspomena na ovakove događaje za mladih dana. Da je to živa istina liep nam primjer daje sam francezki car Napoleon. On jednom upita svoje najveće dostojanstvenike: što vam se čini, kada sam ja bio najblaženiji i najsretniji? Nemogavši oni toga odgonetnuti, on im odgoveri: „Vjerujte mi gospodo! u cielom životu neimadoh blaženijega trenutka, nego li je onaj sat, kada sam se prvi put pričestio“. Roditelji uživaju kod ovakvih zgodah iskrenu i čistu radost — videć si djecu pred stolom Gospodnjim. Od strane roditelja budi ovim putem izrečena g. kapelanu srdačna hvala na trudu i požrtvovnosti.

Draško Drago.

(Ono ob onih nesretnih djevojkah izpustismo, jer se moramo čuvati loših primjera. Op. Ured.)

Velešt. gospodine uredniče!

Obzirom na dopis iz Motovunšćine sadržani u zadnjem broju „Naše Sloge“ te na temelju §. 19. zakona od 17. decembra 1862 D. Z. L. br. 6 ex 1836 molim Vašu dobrotu, da izvolite, na čast istinosti, primiti u budućem broju rečenoga lista sliedeće:

Izpravak - očitovanje.

Nije istina, da razprava, koja obdržana je pred ovim sudom dne 3. maja o. g. proti Matu Krameru radi prekršaja previdjenoga od §. 431 K. Z. vodila se je talijanski s razloga, što g. Gianelli, koj je kod dotične razprave državnoga zastupnika predstavljao, nepozna hrvatskoga jezika.

Glavni uzrok, s kojega se je spomenuta razprava vodila talijanski taj je (kao što i zapisnik razprave sam kaže i konstatira) da neimademo kod motovunskoga suda nikakvoga pisara koj bi mogao kao protokolist (zapisnikar) pisati hrvatski.

G. Gianelli u ostalom, ako sam dobro obavješćen, razumije i govori nešto hrvatskoga.

Motovun, dne 27. julija 1891.

Dr. Jakov Orbanich
c. kr. kot. pristav kao sudac kod gorinavedene razprave.

Listnica uredničtva.

Gosp. V. R. u K. pretekao Vas je prijatelj, radi toga izostavimo, uz hvalu srdačan odzdrav!

G. Dr. R. u P. Uvrstismo; ostalo drugi put jer za dan je prekasno; očekujemo obećano. Srdačan odzdrav!

Lutrijski brojevi:

Dne 25. julija.					
Trst	45	64	18	31	80
Linc	24	18	16	38	68
Innsbruck	51	6	8	59	68
Budapest	19	9	50	13	14
Dne 29. julija.					
Prag	6	76	58	39	21
Lavov	1	77	49	89	69
Hermanstadt	29	54	66	53	13

S Bogom!

Nakon mojega izstupa iz c. kr. službe nije mi bilo moguće prije odlazka iz Pazina osobno se oprostiti od svih prijatelja i znanca, živućih izvan ovog grada.

Opraščam se s toga ovim putem srdačno od mnogoč. gg. svećenika i od ostalih svojih prijatelja i znanca, kao što u obće od tamošnjeg hrvatskog pučanstva. Živili!

U Trstu dne 30. srpnja 1891.

Ivan Viličić,
bivši c. kr. kotarski tajnik.

Traži koncipijenta

jedan hrvatski odvjetnik u Istri. Pobliže kod našega uredničtva. 3—3

Dr. Oskar pl. Fischer

lječnik-kirurg-operater. 13—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i sredska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najcvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pakoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuvo premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 2—25

polica, koje sada ističu

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tičuća se mješovitog osiguranja za 10000 dolara (for. 25000) ističe sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osigurane svote od 10000 dolara također uniši prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju

U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

U radionici klepara 14—32

JUSTA BIASUTTI

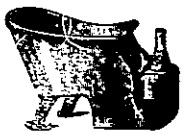

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najnižje ciene. Drži na skladištu Strcaljke proti peronospori (mildevu) po for. 5.50 i strojeve za sumporanje trsja.

TVORNICA
bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Goppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašće, etažerne i ajajne predmete za najnižje ciene. 12—20

22.940 m³

bukovih drva

u vriednosti od 67.098 for. 60 nč.

imade na prodaju vlastelinstvo **Gornja Bistra** nedaleko Zagreba u Hrvatskoj.

Izradba i izvoz drvah je povoljan, pošto je samo 8 hmetara do željezničke postaje Pušće — kupljenovo. na zagorskoj pruzi. Kupci neka se glede prodaje izvole do 25. julija ov. lj. obratiti na vlastelinstvo samo ili na šumarski ured u Donjoj Stubici (Zagorje.)

3—3 **Uprava šuma.**

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 12—12

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Picech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling.

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz ciene, koje izključuju svaku konkurencu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe svršavaju se odmah. 13—24

Kršćansko-narodno

tvorničko skladište

svakovrstnog brnskog sukna

učtivo preporuča podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m. svietlog sukna za odjelo . .	3·90	4·25
3 „ crnog „ „ „	4·25	—4·50
3 „ svietlog finijeg sukna za odj.	5·00	—5·50
3 „ crnog „ „ „	5·00	—5·50
3 „ svietlog sukna „ „	6·25	—7·00
3 „ crnog finijeg kesm. „	7·00	—8·00
3 „ Piket sukna kosmatog „	7·25	—8·50
3 „ Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo	10·00	—12·00
3 „ Kamgarna crnog	12·00	—16·00
2·20 kosmatog sukna za kabanice za odjelo	7·00	—11.00

Osobito preporučam, Perrien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za častno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, kako tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 8—13

Em. Högere

u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskej.

Uzorki šalje badava. Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s povzećem.

Tinktura za želodec,

katero iz kinečke rabarbare kerhlikorcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kaker tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkin z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 55 stekl. 5 kg. teže, velja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenično razprodajajo jo v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25—3

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** PUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 34—52

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—20 badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon svršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Perurien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, loden i nepromočne lovačke kaputе, tvari koje se pere.

Plaid za putnike od 4·14 itd.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine sanje, štono ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da prestane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostanaka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono uslied toga prava slieparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, duljinu i ciena.

Pošiljke jedino uz poštarsko ponzetje preko 10 for. franko. 22—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francezkom jeziku.

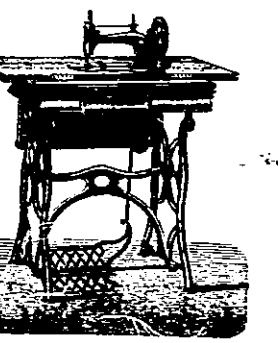

Petar Braido

mekanički kovač 16—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for. 36
„ sredajo „ „ „ „ „ „	„ 45
Strojevi Titania „ „ „ „ „ „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br. 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Tuj se dobije takodjer izvrstne sumporače za trsje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i drepu; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 12—

---

500 goldinarjev

zagotovlja se vsakemu, koji ne bi bil našel pomoči po uživanji svetovnoslavnega maltoznega prèparata. 4—1

Kašelj, hripavost, naduha, katar v pljučah in sapniku, izvirši itd. prenehajo že po nekoliko dnevih; na stotine jih je že vspehom uživalo ta preparat. Maltoza ni nikako tajno sredstvo, ampak narejа se po delovanju sladu na korazo. Na razpolaganje so spričevala prvih autoritet. Cena: 3 steklenice se zabojem 3 gl., 6 steklenic 5 gl., 12 steklenic 9 gld

Adolf Zenkner,

iznajditelj maltoznega prèparata v Berolinu.

Popravci i prodaja

šivaćih strojeva, koli novih toli uporabljenih. Upeljanje električnih strojeva i velocipeda. Izvadja svaku mekaničku radnju.

Josip Pizzarello 12—12

Trst, Via Fontanone br. 12.

Enrico Rovere & Co.

TRST. Via Pesterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene plače, jednostavne prozirne i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 11—52

Dignutjem slobodne luke niže naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

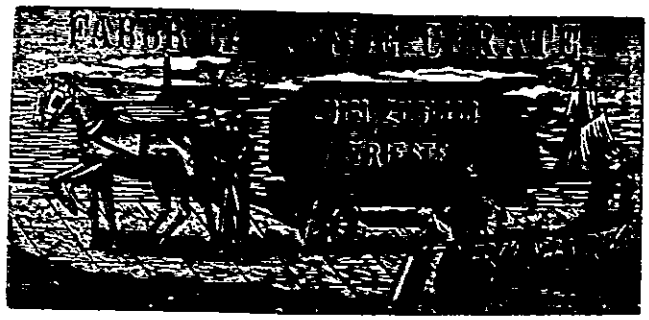

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovožčeni ili iz kaučuka, nepremočivi, bieli i crni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. itd. jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vreće i svakojake prirodnine. 3—13

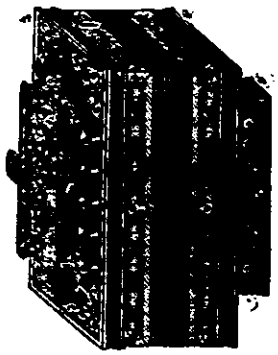

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—16

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više

Corso br. 39. Trst.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prilježećom zaštitnom markom

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupsik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na padielane strojeve.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Izdavatelj i odgovorni urednik Julij Mikota.

Tiskara Dolenc.

Broj 32. U Trstu 6. agusta 1891. Godina X

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlane se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; Ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Istari svakog četvrtka arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju Predplata s poštarinom stoji ½ for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 2 za pol godine. Izvan carevine više poštarina

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala'a se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Stanje učiteljstva na kvarnerskih otocih.

U Malom Selu, mjeseca julija.

(Dalje.)

Ovdje valja nam protumačiti zašto je taj učitelj spominjao komesara a ne političkog poglavara. Prije dolazka g. Zuecha upravljao je njekoliko mjeseca ovim kotarom pol. komesar gosp. Lašćak. Mlad vam je to bio čovjek, te si možete pomisliti što se je s njim dogodilo kad je postigao toliku čast i moć. On je bio uvjek u poslu, trsio se je za svaku, kako da je htio pokazati svietu, da je on zbilja na čelu kotara, da tobože od njega zavisi sudbina svih nas. Prem Slovenac rodom, ipak je naginjao ovdje k taljanskoj struji, a mi držimo s toga razloga, da predobije za se „babu“ i sina joj „Somiera“ koja je dva listića ne samo svaki put čitao, nego bi nudio, da ih čitaju drugi, kad ih nebi on sam njima pročitao, tako da je skoro svaki broj istih naučio na pamet. Ljudi su mislili, da je tako zauzet za ta dva lista, jer sam šaljo dopise u iste, a po njegovom odlazku su to još čvrstije tvrdili s razloga, što su odmah izostali dopisi iz Lošinja. Mi toga nismo nikad mogli vjerovati, jedno što u onim dopisima nismo nikad čitali hvalospjeva njemu, i drugo, što je gosp. Lašćak talijanski tako nezgrapno i rdjavo pisao, da njegove spise nijedan list na svietu nebi bio tiskao. K tomu su dopisi bili kojikrat napereni proti osobam, koje, i ako su drugi htjeli označiti njegovimi suparnici, njemu je bila dužnost braniti a ne ozloglasiti. Ali kušajte vi izbiti iz glave ono, što su si jedan put ljudi utuvili! Kazivalo se je tada, da je taj Lašćak kanio uništiti našu „Čitaonicu“ s uzroka, što se ga pri ustanovljenju iste nije izabralo u promicateljni odbor a poslije da ga se nije kao Slovenca pozvalo, da stupi u družtvo.

Ako je ovo istina, iz prkosa raditi proti svojim sumišljenikom, nije baš svjedočba najljepšeg značaja. Njegovo ponašanje u našem kotaru bijaše u ostalom takvo, da je on morao prevariti sav svijet, jer on se je kazivao tako oduševljen za talijanstvo i zauzimao se za ove, što je bilo u prilog raširenju talijanstva u ovih krajevih, da se nitko nije usudio ni za čas pomisliti, da bi on mogao čutiti s našim narodom, pošto je bio čak vlastito rodbinsko svoje ime pretvorio u talijansko, i želio je, da se ga izgovara po talijansku, kako da je htio, da ne ostane traga svomu slovenskomu porieklu.

Taj dakle Lašćak svojim naporom i svojimi presidjalami postigao je bio nekakvu važnost kod pojedinih učitelja, koja je naš poglavar znao upotrebiti, da ga izlaže gdje se on nije htio izložiti; te je možda i kod navedene prigode putem Lašćaka onim trim učiteljem izrazio svoju želju. Zato je onaj kazivao, da su morali ugoditi komesaru.

Ali kad se od koga zahtjevaju kakve usluge mora se š. pod kadkad i njemu za volju uraditi, ili barem držati se one, da svim jednaka prava a prijateljima pogodnosti. Zato se uzimlje u osobitu zaštitu takve miljenike, a što najgore na oču obuku djeluje, jest upravo to, da se to pokroviteljsvo tad vrši, kad bi se nasuprot najmanje smielo upotrebiti. A to je osobito tada, kad jedan poglavar hoće, da brani učitelja, komu kotarski školski nadzornik učini kakvu opazku. Nadzornik škola pazi najviše po dužnosti svojoj na to, da se učitelji u školah drže zakonskih propisa, da se postigne smjer pučke učione, moralni naime i religiozni odgoj djece, duševni razvitak iste, pribavljanje nauka i sposobnosti za njihov budući život, da uzmogu postati čestiti ljudi i dobri državljani. Zato će nadzornik gledati, da se strogo vrše dotični propisi, i sve ostalo što se nalazi u školskih zakonih. Ali sve svoje opazke, svaki predlog mora nadzornik podnieti na razpravljanje kot. školskom vieću. Kako rekosmo, političkomu poglavaru, koj imade toliko moći kao takav, nemože ništa biti uzkraćeno po kotarskom školskom vieću. Ovaj zbor kako je sastavljen nepruža dosti jamstva, da ne predobiju kod istoga mah težnje, različite od namjera, radi kojih se je ustrojilo takvo vieće. Po zakonu u to vieće ne dolaze više od dva strukovajaka, te ako crkvena oblast pošalje svog odaslanika u taj zbor, onda može doći treći k toj dvojici. Pri ovim jesu tri odabranici slavne junte, koja se, kako nas izkustvo uči u našem kotaru, na sasvim drugo kod imenovanja istih osvrće, nego li na njihovo poznavanje didaktičkih načela i školskih zakona.

Kod zadnjeg imenovanja tih kotarskih viečnika nije slavna naša junta niti zapitala občinsku upravu za kakvu ličnost, da bi njoj jednu il drugu ona predložila; nije se niti obazrieta na cieli kotar, već je imenovala jednostavno tri osobe, koje ovdje krstiše za najodlučnije pristaše vladajuće stranke. Doznasmo kasnije, da bijaše gosp. Ivančić imenovan u taj odbor za naknadu nestalne zastupničke stolice, koju su mu već onda kanili oteti, a druge dvie ličnosti s razloga, što se je pokrajinski odbor nadao, da će iste glasovati uvjek u njegovom smislu. Nama je drago, da se takve osobe bira u odbor, jer se po njih dozna za više stvari, koje se razpravljaju u kotarskom školskom vieću, budući da obično nakon kakve zanimive sjednice u dvorani družtva „Unione“ priopoviedaju ob onom, o čemu se je u sjednici razpravljalo. Tako smo doznali kad se je htjelo jednomu učitelju dati ukor, radi više njegovih pomanjkanja, da su sva tri odabranika junte složne pristala uz našeg poglavara, koj se je suprotivio ukoru. a nemogavši zapriečiti svega, izposlovao je to, da barem taj ukor nebude pismeno izvršen. I ovih se dana nešto mješa, jer vidimo jednog „uzornog“ gradjanina-učitelja, komu je toliko na srcu ležalo dati svoj „slobodan“ glas kod občinskih izbora, gdje sada treći preporučajuć se Petru i Pavlu. Čuli smo i političkog poglavara sasvim ozbiljnim licem hvaliti tog učitelja ističuć napose kako je isti vrlo zaslužan i učen, jer često piše u novine. Što smo do sada mogli opaziti, jest to, da su odabranici junte uvjek složno glasovali, kako to i sami znadu priopviedati. Pošto se pako glasove ne važe već se je broji. to neimamo nikakva jamstva, da će ti glasovi u kot. školskom vieću odučivati jedino o napredku naše pučke škole. Već sama neposredna oblast, kako je danas sastavljena, može lahko učitelja zavesti na krivi put, a kad se pako promisli koliko osoba imade njemu predpostavljenih, čudo je ako se naše učiteljstvo još drži na onoj moralnoj visini, na kojoj se Bogu hvala još većinom nalazi.

(Konac sliedi).

DOPISI.

Oprtalj početkom agusta 1891. (Opet divljačtva u Oprtlju). Silna sparina, što no je prošlog mjeseca zemlju pritisla, škodila je nesamo vinogradom i polju, već je dapače potražila svoje žrtve i u družtvu ljudskom.

Videć nekoje pojave u našem glasovitom Oprtlju, mora čovjek i nehotice doći do zaključka, da su žrtvom te sparine pali i nekoji naši sa razbojničkih napadaja glasoviti stvorovi. Silna žega je tako na njihove moždjane djelovala, da su pobiesnili kako i niema životinja. Ako nebude kiša, koja je ovih dana obilno zemlju nakvasila, prirodi sasvim drugo lice dala, mnogu sirotu od glada i kukanja oslobodila — bud koliko uplivala i na ugrijane moždjane tih nesretnika, morati će oblasti izdati naredbu, da se ih pohvata te zatvori u ludnicu.

Predpostaviv te eto nas kod predmeta. Gradić Oprtalj je na glasu sa svojih napadaja na svećenstvo. Još se vodi razprava o činu 15. aprila ove god. — Nekojim se gaće tresu — pak se vrte na sve moguće načine mameć i podkupljajuć svjedoke, al jih sve to spasit neće, jer prisegom ćemo jih poruzit. Da što bolje osvjetlaju lice svom gradiću, počiniše nekoji zlikovci, koje se može slobodno nazvati „assassini di strada“ opet napadaj na svoje svećenike gg. Ivića i Revelante-a, koji nisu već sjegurni ni u crkvi, ni na ulici ni u svom stanu. U subotu u večer 25. pr. mj. u vrieme blagoslova nekoji oprtaljski „framažuni“ htjeli su kuću božju oskvrnuti. Veleč. g. župnik Ivić bijaše prisiljen, da jih opo-

PODLISTAK.

„Hrvatska Početnica“ Frana Franković a.

Piše M. M.

(Konac).

II.

Pohvaliti treba što g. Franković nije našarao prvi dio svoje „Hrv. Poč.“ slikami, osobito ako bi one bile onako nesgrapno doznačene pojedinomu slovu, kako u dalmatinskoj „Prv. čit.“ Nedvojbeno je, da su slike valjano uzgojno sredstvo, nu na prvomu početku nisu svedj shvatljive novakom, kako bi bile, da se nalaze kod raznih „Poučnih štiva“ Frankovićeve radnje. Ja neću nikada dosta požaliti, što je iz stare „Hrv. Početnice“ uklonjena na pr. slika k štivu „Mali Radojica“, jer treba znati, kakc su se djeca veselila tomu štivu i toj slici.

Na Frankovićevoj „Hrv. Poč.“ na desnoj strani knjige jesu vježbe pisaćimi slovi, koje se nenastavljaju na sliedećoj lievoj strani, nego nastavak nadje se, ako se obrne stranicu, što je odviše težko za novake. Tako isto vježbe tiskaćimi slovi nalaze se na desnoj strani knjige, a nastavak je na sliedećoj desnoj strani knjige. — Doduše i u njemačkomu „Lesebuch-u I. dio“ Dra. Ullricha i drugova pisaće su vježbe na lievoj a tiskaće na desnoj strani knjige, nu tom pohvalnom razlikom, da sve vježbe dotičnih slova svršavaju na kraju svake stranice. Ako se to nije moglo postići na Frankovićevoj knjizi, bilo je željeti onda, da vježba tiskaćimi slovi ne započme dok ne svrši ona pisaćimi, pa i zapremala ova obe stranice „Hrv. Poč.“ Nebi li se to moglo postići kad se knjiga bude pretiskavati ne u Beču, nego Bože daj, kod nas?

Kako je čitanje u prvoj škol. godini nerazdruživo od pisanja, dapače oboje prolazi pod imenom „pisočitanja“, zato moje je skromno mnienje, da bi se vježbe u Frankovićevoj „Hrv. Poč.“ dale drugačije poredati. Kako je pohvalno što u spomenutoj „H. P.“ vježba slova *t* sliedi za onom slova *i*, a ona slova *l* za slovom *e*, jer jedno proizlazi od drugoga itd; tako mi se čini, da je lako i od *a* sastaviti *d*, a toga neznam, zašto vježba slova *d* nesliedi za onom slova *a*? Dalje, zašto vježbe slova c, ć, č, nesliede jedna odmah za drugom i zašto dapače vježba slova č dolazi pred dva mjesta od vježbe slova ć, pošto po naravi č proizlazi od ć a ne ovaj od onoga, jer je lakše napisati jedan ržočić (ˇ) nego li dva (ˇˇ)? Na prvi prigovor primjetiti će mi se možda, da vježbe od c, ć, č, nisu mogle slieditи jedna za drugom, jer djeca neimaju još ter pojma o glasnicih *o* i *a*, a bez glasnika nije rieči, te hez rieči nije vježba. Predpostavimo da je taj uzrok valjan, ali zašto pak ć sliedi za slovom d i zašto vježba slova š neidje odmah za onom slova s, te vježba slova ž odmah za onom z?

III.

U samoj sadržini Frankovićeva „Hrv. Poč.“ opažam sliedeće: U vježbi slova *l* (strana 2.) ona dva suglasnika što skupa dolaze, premućna su za djeca odmah u prvoj vježbi, kao i ona u vježbi slova *b* (str. 4.) U vježbi slova *č* (str. 8.) čita se „če-la u-bo-la či-ču u če-lo“. Ja mislim, da priučiti djecu da nepravilno pišu samostavnike nije dobro, tim više, što u vježbi slova *p* (str. 30) čita se pravilno „pče-li-ca“ itd., i dalje u vježbi slova r (str. 26.) čita se: „ti-ce“ a na strani 32 (vježba p) stoji pravilno „ptice“.

Na strani 58 (vježba *je*) stoji „tiesan put zo-ve se tje-smac“. Meni se čini, da tjesnac znači, nješto drugo a da se tiesan put zove „staza, putanja, nogustup, tražina“. U vježbi slova e E (str. 100). stoji: „E-va je ma-ti svih lju-di.“ Tko zna kako naš dobri narod šmje Majku božju, i kako ju pravom nazivlje majkom zagovornicom svih ljudi, taj će se lahko složiti, da u djeci može nastati pomutnja pojmova izmedju Eve i Majke božje. Zar nebi bile bolje reći: Eva je bila prva žena?

Pri koncu peko izmedju „Poučnih štiva“, čini mi se, da imade razmjerno mnogo pjesmica. Premda nisu težke, ipak dvojim, da će dieteuz svu pripomoć učitelja shvatiti sadržaj svake.

Na eksemplaru Frankovićeve „Hrv. Početa“ u mojem posjedu manjkaju stranice 115 i 116. Ako je tako na svakoj, opetovno je žaliti, što se školske knjige tiskaju u Beču, daleko od sastavljača.

Eto, to su moji prigovori Frankovićevoj „Hr. P.“ Uz sve te prigovore, ona negubi ni malo svoje vriednosti, jer joj je temelj dobar. Kad ju pomnjivo pročitaš, neznaš što ti se većma dopada, da li „Vježbe u pisanju i čitanju“ ili „Poučna štiva“. Prve su tako vješto sastavljene, da u nijednoj neima suhoparnih izreka, sastavljenih samo, da u rečoj mjeri mogu sadržati dotično slovo, nego izreke su to poučne, lieposa smisla i shvatljive, prema njeznoj dobi djeteta. Druga su dosta lahka, shvatljiva, prilično kratka a što je značajno, većinom su crpljena iz naroda.

Kako se vidi g. profesor Franković može se ponositi svojom radnjom i ja mu od svega srdca čestitam na liepom uspjehu. Znajući, da tumačim želje istarskih učiteja, zahvaljujem i njemu i školskoj oblasti, što stavljajući u porabu tu „Hrv. Počet.“ početkom nastajne školske godine 1891/92, daju pohvaljena povodaj, da se ta doba upamti u poviesti pučke prosvjete.

Ako se u prvoj školskoj godini veselimo „Hrv. Poč.,“ u višim godinah eto nas na stare nevolje, na čitanke! Tu su bane, ljute rane! Previše bih duljio, kad bih ob ovoj točki razpravljao, a po gotovo neću, da se bavim novimi dalmatinskimi čitankami (II. i III.). To jedino doznajem, da one kakove su sada, spoznate su od mjerodavnih faktora kao neprikladne za pučke učione ištre. — I to je istina, jer se njima nemože reći; „dobru konju sto mana“.

Željeti bi dakle bilo, da one budu prekrojene za nas, ili još bolje, da nas opeta g. profesor Franković ugodno iznenadi kakvom radnjom. Ili jedno ili drugo mora čim prije biti, jer uzaludo dobre „Hrv. Početnice“ uz nevaljane čitanke.

Na djelo dakle, gospodine prof. Frankovića, a budite uvjereo, da Vašemu trudu neće uzmanjkati priznanja barem kod pučkoga učiteljstva Istre, koje Vas štuje i ljubi toliko kao bivšega svoga profesora kao i prijatelja.

Ja bez zamjere rekoh svoju, tko zna bolje, široko mu polje.

moje riečima našega Spasitelja: „kuća moja je kuća molitve“.

A kakav bijaše uspjeh tog ukora? Nevjerojatno al istinito! „Neprestano žviždanje, tulenje i grdjenje imenovanih svećenika i razbojnički napadaj s kamenjem na župni stan i na same svećenike“.

U nedelju (26.) na noć uzdrmaše po 2—3 puta trojica do sada nepoznatih zlikovaca vratima župnog stana u nakani, da izmame svećenike iz kuće pod izlikom, da idu k bolestnikom. Sreća, da se g. župnik sjeti, da bi to mogla biti varka, pa jih posla nek idu prije po crkvenog službenika, inače jao si ga njegovoj koži. Videć zlikovci, da nemogu postići svoje nečiste svrhe, opsovaše svećenike pa pobjegoše. Nije to za prvi put, da se u Oprtlju na taj način svećenike uznemiruje i njihov život u pogibelj stavlja.

U ponedeljak pa u večer oko 9 sati razgovarahu se gg. svećenici mirno u vrtu, koj je tik kuće, i ne sluteć ikakvu pogibelj, kad na jednom doleti u vrt pred svećenike nekoliko kamena, a malo zatim opet jedan kamen i to takvom silom, da se je udarac po cieloj kući čuo. Sreća, da se nisu gg. svećenici odmah iza prvog hitca digli, već počekali nekoliko časaka, jer bi inače bio drugi hitac bez dvojbe pogodio jednog ili drugog. Svećenici u smrtnom strahu pobjegoše brže bolje u kuću i tako spasiše život pred oprtaljskimi divljaci, koji su dozreli za Gradišku ili Kopar.

Izgredi u Oprtlju proti svećenikom jesu eto na dnevnom redu. Oblasti kompetentne za sve to znadu, al sasvim tim dogadjaju se danomice novi izgredi; svećenici naši nisu sjegurni izaći iz kuće; kad ovršuju svoju službu u pogibelji su života. Oprtalj jest u kapetanatu porečkom, kojim upravlja namjestnički savjetnik g. Aleksander vitez Eluschegg.

Kmetovi su izvanjski silno uzrujani, traže zadovoljštinu za svoje svećenike; boja se je težkih posljedica, jer oni hoće, da se njihove svećenike poštuje, bojeć se, da će radi takovih izgreda ostati bez svećenika. Načelnik nema toliko volje ni upliva, da zabrani slične izgrede. Da vidimo što će na to oblasti. Zar da neima zbilja sile, koja bi ukrotila biesnoću oprtaljskih fakina? P. S. gospoda svećenici već par dana ne mise.

Iz Kastva pišu nam 21. pr. m. Ovdje zavladala vrućina i suša. Od jučer obdržavaju se molitve u crkvi — tri dana uzporedo — za kišu.

U nedelju 19. t. m. umro je poznati geometar Petar Predonzani na otoku Cresu. Sa izletom planinskog družtva riečkog išao je parobrodom „Pola“ u Cres istoga dana.

Bio u jutro zdrav i veseo, ostavio na Rieci ženu (rodj. Munić-Turčićevu iz Kastva) sa troje maloddobne djece. Nekoji od izletnika išli razgledati „Vranju“ na otoku Cresu, jedni jašući a drugi pješke. Pješke išao i Predonzani, pa ga sunce omamilo i vraćajuć se jedva ga prijatelj do parobroda pripeljao. Pozlilo mu, prenesli ga u Cres u privatnu kuću, gdje je na 8¾ sata u večer preminuo. Riečke novine pišu obširnije o toj nagloj smrti. Tužna žena! Kakav je Predonzani za nas bio, poznato je. Bio je živi istarski Talijan, rodom iz Pirana. Kastavski tabelari izgubili su vriednog agitatora. U ostalom smilovao mu se Bog!

Da još nekoji naše ljude sa riečke strane mute, poznata je stvar. Ove nedelje 19. t. m. je ovdje čestiti rodoljub sa naše riečke medje kazivao, da su se nekoji tabelari š njime prepirali, da je g. Vjekoslav Spinčić radi hrvatskoga jezika u Beču izgubio od plaće 600 for. i za 6 mjeseci misu.

On im je kazao, da ga mogu u Kastvu viditi kad je doma, svaki dan misiti, a uzeo mu nije nitko niti novčića, jer toga učiniti nemože.

Kod popravka crkvenih stuba i puta k sv. Jeleni naišli su jučer na bivšem groblju na svodjenu veliku kapelicu, čvrsto obzidanu, sa vratmi i prozorom i u njoj mnogo ljudskih kostiuh, osobito glava. Tu je bilo sbranište kostinh za doba, kada je gori groblje bilo i o tom spominjali se naši starci. Sada se je to zasulo posve.

O riečkih ovacijah caru i kralju za boravka prošloga mjeseca nišu i pravdaju se svakako, a samo nas iz okolice nepomiuje se, kao da nismo na Rieci bili. Jer koliko je bilo i Hrvata iz hrv. Primorja, bilo ih je i iz Istre, osobito iz Liburnije. Samih Kastavaca bila je koja hiljada odraslih. Zar misle da su ovi vikali „Elien“ ili „Evviva“? Prigodom kraljeva odlazka 24. junija bilo Ivanje i na večer gorjeli kriesovi širom Liburnije. Osobito istakao se Berseč. Na Rieci denunciraju Hrvate o tom, što nisu govorili ni radili, a Ugareze riečke niti se nespominje. Ja sam sa drugom čuo jednog, koji je krepko zaviknuo „krepao“ u blizini kraljevoj. On nije viknuo valjda to kralju, al u toj prilici, da ga policija čuje i da je policija prava, zaslužio je, da ga zatvore. Riječ istu mogao lahko i kralj čuti, jer nije bila od kočije odaljeno 10 metara izrečena.

Novim blagajnikom naše Čitaonice imenovan je g. Josip Petrak kapelan a g. Ryšlavy otišao danas na Zvoneću. Za njim žalimo svi jednako.

Viškim junacima*)

(U 25ljetni spomen dana 20. julija 1866.)

I d'o' pobědi sije . . .
daže do sego dne slavit se.
Judit. 16, 31.

Grobni hum se diže tik uz sami žal,
Tužaljku mu niže svakdan morski val

Kadkad ko da plače, ko djetinji krik
Kadkad opet jače, ko divora rik;

Na njem straža gledaj, silni ono lav
Ali nu ne predaj, ni' zmaj sedmoglav,

Već od pamtivieka kan da sniva san
Ko što pod njim čeka strašnog suda dan

Ona četa mala, što nedavno tom
Na pučini pala za stieg i za dom;

Okol mrča miri pokojnim u čast
A podalje širi sinje more vlast,

Primorcu Hrvatu otaj toli svet
Više no u zlatu dragi anamet,

Jedra kud razvila biela se u red
Ko labudjih krila na jezeru slied.

* * *

Slava vam junaci i sveti vam prah
U tihanoj raci dušmanu na strah!

Slavu vam svjedoči cielog svieta klik
I dielom predoči kamen spomenik,

Al trajniji skiti roda vašeg sud
Što će ga preliti iz grudi u grud!

Od negda je lio, ko hridi mu čvrst
Krv naš rod kad bio nekrst ga i krst,

Kad htjeli da skinu iz ruke mu vlast,
Otu djedovinu i zibku, an čast

Vazda on ohrani sprot nasiljem svim
I sve spletke hmani, splinu se ko dim!

I vi ste, o slavni, dokaz bili tom
Uskrisivši davni spomen snagom svom.

Sred valova biste sa ažđajom boj
I tuj satrli ste moć ko diri njoj. —

Isto budi slava i junacim. sad
Što rodu za prava razvijaju rad.

I sile upriše za bolju mu kob
Da ga lanca rieše, da ne bude rob.

A tudjinu skotu, već u svojem svoj
U lica si potu. — Slava četi toj! —

V. P.

Franina i Jurina

Jur. A ča si tako obisia nos jutros Franina?

Fr. A vidiga Beg, moj kumpare, baš se je svit naopako okrenul.

Jur. Ča je ča novega u vašoj kuntradi?

Fr. Poli „kuhara“ uvik ima čsgod, počel je u nediju „šumat“, da se dodje na sporid, pak u „šumi“ di: tko dodje će mi ljubav učinit, a tko nedodje, dvi!

Jur. Ma takome Bog pomogal, tako je o vazmu rekal, pak nije došlo na sporid ni sto duš od sve plevanije.

Fr. I još porečka „blebetuša“ govori, da je „pio e zelante“.

Jur. Ima račun, jer uprav poli lonaca, lagvićah, padelah i ribnjakah kad krnjeli dodju, je „pio i zelante“.

Fr. Mooo! To su gospoda a ne gospodin, moj kume, i zato nemože se hvalit človika.

---

*) Radi preobilna gradiva zakasnilo. — Op. uredničtva.

Jur. Ma čul sam, da kmeti neće više k maši i da će crkvu zatvorit.

Fr. Ako „blebetuša“ porečka ga ne prosvitli, to će vred bit.

Različite viesti.

Našim čitateljem! Videći, da naši obični pozivi na novu predbrojbu, dotično na izplatu duga malo koriste, obraćamo se ovim ponovno na naše čestite čitatelje ozbiljnom opomenom i molbom, da nam jedni obnove predbrojbu a drugi izpiate zaostatke, kojih imademo kod pojedinaca i skupno veliku svotu. Bez obilne predbrojbe nemožemo napried, jer su naši troškovi veliki, a izvanredne podpore od nikud. Mi računamo dakle jedino na svoje predplatnike, koji nebi smieli čekati do konca godine, da svoju dužnost učine. Molimo ih dakle, da se našemu ozbiljnomu pozivu čim prije odazovu, jer ovako nemožemo dalje.

† **Dr. Julijo Makanec**, liječnik u Sarajevu, naš mnogoljetni predplatnik i prijatelj umro je od kolere u mjestu Dželi u Maloj Aziji, kamo ga je poslala bosanska vlada, da pregleda i primi bosanske Muhamedance, koji hodočaste k grobu Muhamedovom u gradu Meki. Tako je pao mladi još liječnik, poznat i u našoj Liburniji, žrtvom svoga zvanja. Pokojnik je brat takodjer rano umršega odvjetnika i poznatoga rodoljuba dr. Milana Makanca. Vječni pokoj čestitomu liječniku!

Diocezanske viesti. Presvietli g. biskup dr. Ivan Glavina posvetiti će dne 10. t. m. obnovljenu crkvu u Škedoju kraj Trsta. Dne 23. t. m. dieliti će sakramenat sv. potvrde u Katinari a dne 31. t. m. u Pićnu.

Veleč. gosp. Ivan Mlakar duh. pomoćnik kod sv. Jakova u Trstu imenovan je župnikom u Brdu.

Veleč. g. Ante Puž kapelan u Rukavcu imenovan je župe upraviteljem u Moščenicah; veleč. g. Eduard Gržetić koralni vikar kod sv. Justa u Trstu ide upravljat župom u Grimaldi.

Premješteni su: g. Ante Stemberger iz Zvoneća u Hrušicu; g. Čedomil Korbar iz Hrušice u Laniše, g. Ante Šebesta iz Laniša u Kastav; g. Frane Ryšlavy iz Kastva u Zvonecu; gosp. Josip Vodička iz Moščenica u Rukavac.

Gosp. Josip Velharticky, do sada kapelan u Dolini, imenovan je duh. pomoćnikom u istom mjestu; na njegovo mjesto dolazi novomisnik gosp. Josip Tomčić; novomisnik gosp. Ivan Janossevich imenovan je duh. pomoćnikom kod sv. Jakova u Trstu.

Razpisan je natječaj do konca t. m. za mjesto njemačkoga prodikača kod sv. Antona novoga u Trstu pošto je dosadašnji prodikač g. Jakov Gomilšak imenovan vjeroučiteljem na c. kr. državnoj realci u Trstu. Nadalje razpisan je natječaj do 20. septembra za izpražnjena mjesta župnika u Humu i Kerbunah, te za kuraciju u Salvori i kapelaniju u Trebiču.

Iz Pazina javlja nam prijatelj, kako se je u onom kotaru nemilo dojmila našega puka viest o odlazku c. kr. kotarskoga tajnika g. Ivana Viličića, koji je bio obljubljen od hrvatskoga puka kao riedko koji činovnik. Po rodu i krvi naš upoznao je brzo sve jade i nevolje puka, te mu je nastojao pomoći gdje mu je to samo moguće bilo. Kao jedini politički činovnik, koji je pisao i govorio jezikom puka, našim hrvatskim jezikom, dolazio je najviše u doticaj s pukom, koji ga je već smatrao kao svoga brata il prijatelja. Prem c. kr. službenik priznavao je vazda i svuda očito, da je dušom i tjelom Slovenac, te je u tom smislu i podupirao naše opravdane težnje. U istinu neznamo što će sada gospoda na našem kapetanatu, jer neima sada tuj niti jednoga činovnika, koji bi znao govoriti a kamo li pisati hrvatski. Doista riedak, valjda jedini slučaj u čitavoj našej državi, da neima niti jednoga pol. činovnika, koji bi znao progovoriti sa osam desetina stanovnika našega kotara.

Jedini posrednik izmedju te oblasti i puka bijaše naš vriedni Viličić, a sad neimamo mi njega. On nas je ostavio jer ga želja vuče drugamo. Sretno pošao i sretan bio gdjegod bio!

Občinski izbori u Pomjanu imali su započeti dne 3. t. m. Naša narodna stranka pregledala je zadnji čas izborne listine, te osvjedočiv se, da su nepravilno sastavljene, podnesla je na c. kr. kotarsko poglavarstvo u Kopru više reklamacija. Usljed toga odročeni su izbori dok budu reklamacije riešene, što će se dogoditi svakako u najkraćem roku.

Iz te občine javljaju nam, da bi tamošnje talijanaške podrepnice i vladajući muževi htjeli, da se izbori obave bez vladinoga zastupnika, jer da je tobož občina siromašna, te da neima čim platiti vladinoga odaslanika. Svatko će lahko dokučiti za čim idu pomjanski šarenjaci, da bi naime htjeli sami provesti po svoju izbore bez nadzora političke oblasti, al njim to nemože i nesmie poći za rukom.

Iz Omišlja, na otoku Krku, pišu nam: „Nakon 53 godine savjestne službe kao svećenik, a od tih 45 kao župnik i dekan u rodnom si mjestu Omišlju, bio je ovih dana umirovljen (iznimnom mirovinom) naš velezaslužni i dični starina veleč. g. Nik. Albanese. Njegove zasluge ovdje izticat nije nam namjera, nit bi to milo bilo poznatoj njegovoj čednosti, tražeć nagradu svojih čina jedino u čistoj savjesti i živom osjećanju, da je zadovoljio svojoj najsvetijoj dužnosti. Naša je nakana ovim izraziti mu javno i iskreno ganutim srcem zahvale svih nas Omišljana za trudu i požrtvovnosti, koju je kroz dugi niz godina za naš probitak duševni i tjelesni uložio. Bog ti čestiti starče tvoj trud stostruko naplatio i dao ti još više godina u boljem zdravlju i zadovoljstvu uživat savjestno zasluženu mirovinu. —

Od preavietloga pako biskupa očekujemo, da će nam imenovati dostojnog zamjenika čestitom župniku-dekanu Albanezu. Skup. Omišljana.

Austro-ugarska opisana i orisana, veličanstveno djelo pokojnoga kraljevića Rudolfa, donaša u posliednjih dvih svezkah opis narodnog života i književnosti stanovničtva Primorja t. j. Hrvata, Slovenaca i Talijana. Nas zanima napose narodni život Hrvata i Slovenaca Istre, opisan od g. prof. Vjekoslava Spinčića, te popis slavenskog jezika i književnosti odzemaljskoga školskoga nadzornika gosp. Antuna viteza Klodića. Opis jedan i drugi vrlo je zanimiv i poučljiv, jer nam jasno predočuje narodni život i duševni rad istarskih Slavenah od njihova dolazka u ove naše krajeve pa sve do danas. Viečna šteta što krasni sastavci gg. pisaca nisu obielodanjeni onako savršeni i točni kako smo je mi u rukopisu čitali, jer su u ovom izdanju veoma prikraćeni. Mi ćemo nastojati, čim nam prostor lista dozvoli, te sastavke u izvadcih ili u cielini priobćiti našim čitateljem, koji će se bez dvojbe istimi u veliko okoristiti i naslađivati. Medjutim srdačna hvala gg. piscem na neobičnom trudu i nastojanju, da nas prikažu tudjem svietu u pravoj slici.

Prietnja krnjela i talijanaša u porečko-puljskoj biskupiji. Dolazi nam od tamo viest, da tamošnji krnjeli i talijanaši šire sve više glas med pukom, da će biti premješteni do mala svi svećenici ove biskupije, koji ne pušu u talijanaški rog; i to tako, da oni, koji jesu jur više godina u dušobrižničtvu, da će biti zapostavljeni „mladomisnikom“, jer da je nade, da ovi zadnji — budući neizkusni — ne budu imali toliko upliva na pučanstvo, pak da će biti tako krajcelom i talijanašem slobodnije ruke pri spletkarenju kod dojdućih naknadnih izbora za carevinsko vieće. Osobito pak da će udriti viša „šiba“ po ledjih onih parunrodjenih domaćih, koji žrtvujuć se uprav u dušobrižničtvu, ipak nemogu pozabiti, da su potekli iz hrvatske siromašne kolibice puka svoga, i da jesu rodjeni u porečko-puljskoj biskupiji, pak da i ljube svoju biskupiju, bilo da tu ljubav imadu nasamo gorkim progonstvom, ma i vlastitim životom zapečatiti. — Križajuć se lievom rukom u čudu, od kuda crpe krnjeli i talijanaši takove viesti, mi se uprav snebivamo nad toli „perfidnom“ veselju u talijanaškom „Istrianu“. Nu budućnost će nas uvjeriti, koliko je istine na tih viestih, dali je uprave sudjeno našim svećenikom, da budu gonjeni poput životinje od nemila do nedraga.

Posebni vlak. Riečki Hrvati upriličuju posebni vlak u Zagreb, da posjete jubilarnu izložbu, koja se otvara dne 15. kolovoza (augusta) t. g. što no ju je hrvatsko gospodarsko družtvo priredilo u hrvatskoj prestolnici. Vlak krenuti će iz Rieke preko Karlovca dne 6. rujna (septembra) t. g. u jutro. Vozne ciene, kao i točan sat odlazka oglasiti će odbor za koji dan, ali ostaje već sada ustanovljeno, da se u Zagreb putuje skupno, dočim se svatko može vratiti kada mu se bude prohtjelo, no svakako u roku, za koji budu vozne karte imale vriednost, što će odbor nak-

nadno obznaniti. Pošte je stalno, da ima istarskih Hrvata, koji hoće posjetiti izložbu, to njim se ovim pruža krasna prilika, da to učine u društvu svoje braće riečkih Hrvata, a dašto i jeftino. Tko ikako može, neka ide, a svaki, koji je nakanio poći, neka se do 25. t. mj. najavi p. n. gosp. Gjuri Ružić-u, veletrgovcu na Rieci, predsjedniku odbora za upriličenje toga vlaka i neka mu kao predujam za vožnju priloži 5 for., na koje će se naravno, kod izplate vozne ciene, uzeti obzir.

Iz Poreča pišu nam 4. t. m. Mnogo su pisale talijanske novine o tom, kako bijahu tobož svi naši biraći prigodom zadnjih izbora do zuhih oboružani svakovrstnim oružjem. To isto spomenuli su talijanski zastupnici u Beču u glasovitoj svojoj interpelaciji. Mi nismo nikada tajili, da su pojedinci kod sebe imali kakovo oružje, jer naš puk nosi i u najmirnije doba uz sebe koji komad oružja. Prigodom rečenih izbora bila je pako upravo sila bar ičim oboružati se, jer su nam se poročka gospoda na sve moguće načine gr[e]zila kako će nas potući ili „popeštati" tko izpadu izbori zlo za Talijane. K izborn[i]m su dakle došli nekoji s palicom, drugi svojim navadnim kosirom itd. al[i] im je žandarmerija sve to pobrala i pravila. Sada pitamo ovim putem poličku oblast zašto neprovrati dotičnikom njino oružje, koje kmet često u svojem gospodarstvu treba i koje nepripada nikomu drugomu nego onim, kojim bijaše u izvanredno uzrujano vrieme oduzeto. Nadamo se, da će politička oblast dati ljudem ono, što je njihovo.

Iz Pazinščine javljaju nam 1. t. m. Javismo Vam, g. uredniče, ono što doznasmo. Na trgu grada Pazina nalazi se zdenac ili fontana. Taj studenac stoji tamo jur sto i jednu godinu. Mišljahu si nekoji, da je ta starina već posvema osiedila i zastarjela, te si već zaslužila doživotnu penziju. I nadoše se na vratolomni posao. Ti nekoričući srušiše sa studenca gornji dio ili piramidu sa kapom. I tako si piramida oglavina svoje kosti na trgu. Tko li je to poručio nezna se. Pisalo se, da je to [u]činjeno potresom opalo. Da, potresom, koji je šumio u nečijih glavah. Ako si već tko želi sile ogledati, eno mu Učke, tamo [n]ade Bože velikih gromača i hridina, pa neka se prenaša i ruši!

* * *

Onaj stari neprijatelj, koji nas pohađa svake božje godine, nije zakasnio ni ove. Na 8. o. mj. po podne sasula se silna tuča i potukla Novake, Gologoricu, Kringune i protegnula se pram Gračišću. Vinski prirod je sasma uništen, a i za tri godine neće se oporaviti izranjeno trsje. Žito poleglo i zatuklo se u zemlju, kukuruz [s]ušio, ko da ga tko nožicami izcifrao, a [k]rumpir tako i drugo bilje.

Ostala Pazinščina krasno uspjeva. Gi[n]dja imado kano da ga tko na trsje [s]adio, a ostali je prirod u svakom pogledu obilan. Samo očuvaj nas Bože nevere!

Iz Lindara pišu nam koncem julija t. g. Bude 14. julija za nas spomena vriedan dan. Dozvoljeno je naime, da se svake godine o prvi utorak poslie sv. Hermagore i Fortunata obdržava sajam. I bilo tako. Bože mo se, da će naš sajam proći onako, kas i drugdje prolaze takovi na novo [u]redjeni sajmovi. Naša bojazan nije se obis[t]ila. I dobro je. Osobito nas iznenadio [b]roj rogate marve. Čitava ona prostor[i]a od grada prama groblju bijaše pon[o]sta rogatog blaga. Od svega dovedena blaga prodala se il kupila dobra [c]iena, probaratalo se preko 15.000 for. To je šala za naše okolnosti.

Spomenuti prostor za sajam je osobito prikladan za marvu, jer je tu i voda. M[i]slimo upet nešto nova savjetovali. Posa[d]i si, da naš sajam pada u doba kad vlad[a] ponajveća sparina, od koje trpe [n]jegova životinje. Dobro bi s toga bilo, da se prostorina zahladi, pa nije nit težko; [n]a zasadi bi'o lipe il kostanje, i eto za [k]ako godina imali bismo sajmište, ka[m]u bi trebalo para tražiti. I ostalo bilo je bilo sajma, bilo je dovoljno zastu[p]Naroda bilo je sa svake strane i [r]uke, pa je sve prošl[o] naš uzornim [r]edom.

Pa da naš sajam ljepše izpane, po[s]tali nas je svojim dolaskom množina [č]estnih naših svećenika iz svih skoro [o]bližnjih župa. Tako i valja! Ne tudjimo [se] gradimo složni, pa — budućnost je [n]aša.

Koledar jubilarne izložbe u Zagrabu. Kako je poznato, otvoriti će se dne 15. t. m. u bielom Zagrebu jubilarna gospodarsko-šumarska izložba, koju će bez dvojbe posietiti i mnogi naši čitatelji iz [P]rimorje i kvarnerskih otoka. Ravnanja radi priobćujemo njim eto izložbeni koledar, koji glasi:

15. agusta u 10 sati prije podne svečano otvorenje izložbe. 2) Svaki dan koncerat u izložbi od 7—11 sati u večer. 3) Od 15. do 25. agusta izložba cvieća te ranog voća i groždja. 4) 19. i 20. agusta posveta barjaka vojno-podčastničkoga družtva. 5) 22. i 23. agusta sastanak hrvatsko slavonskih obrtnika. 6) 22., 23. i 24. agusta sastanak hrvatsko-slavonskih šumara. 7. 25. agusta dolazak Dalmatinaca. 8. 26. agusta odkriće Kačićevog spomenika. 9. 26. i 27. agusta zastanak učitelja sa glavnom skupštinom saveza hrvatskih učitelja. 10. 5., 6. i 8. septembra svečanosti hrvatskoga pjevačkoga saveza. 11. 6. septembra dolazak Slovenaca. 12. 6., 7. i 8. septembra temporerna izložba goveda za razplod i pleme. 13. 8. sept. natjecanje krava muzara obzirom na količću i kakvoću mlieka. 14. 9. sept. dražba goveda za pleme. 15. 6., 7. i 8. sept. izložba proizvoda mlieka (sira, maslaca i masla.) 16. 9., 10. i 11. sept. temporerna izložba tovljenih goveda za rad. 17. 9., 10. i 11. sept. pokusno oranje i pokusi za tegljenje. 18. 12. sept. utrka družtva za konjogojstvo sa plesom na večer. 19. 12., 13. i 14. sept. sastanak hrvatsko-slavonskih gospodara. 20. 12., 13. i 14. sept. 20-godišnjica zagrebačkog vatrogasnog družtva i svečanosti vatrogasnoga saveza. 13. sept. pučka tombola družtva čuvječnosti. 21. 14., 15. i 16. sept. temporerna izložba konja za pleme, konja teglača i jahača. 22. 15. i 16. sept. kupovanje konja po vojničkom izaslanstvu za vojsku. 23. 15. sept. natjecanje u podkivanju konja. 24. 16. sept. nagradjivanje konja za belovarsko-križevačku, varaždinsku i zagrebačku županiju. 25. 17., 18. i 19. sept. sastanak hrv.-slav. inžinira i arhitekta. 26. 19. i 20. sept. temporerna izložba svinja, ovaca, kunića, peradi, golubova i pasa. 27. Od 21. sept. do svršetka izložbe, izložba povrća, te kasnog groždja. 28. Ostali korporativni dolazci i ine zasnovane svečanosti nisu jošte dnevno fiksirane, te će se taj koledar u tom pogledu naknadno nadopuniti.

Književnost.

Primili smo za zahvalnoću sliedeće knjige:

Jelka, sjevao Vice Medini.

* * *

Sestre, drama u tri čina, napisao Eugenij Kumičić.

* * *

Studia o svatbenim ceremonijama kod dalmatinskih Morlaka. Napisao dr. Vladimir Pappafava.

* * *

Dvie vesele igre:

Mala Bludnja u jednom činu i **Dora**, u dva čina, napisao Milan Rojc. Utržak je namienjen zakladi medicinskog fakulteta u Zagrebu. Na prodaju u knjižari „Dioničke tiskare" u Zagrebu. Ciena 30 nvč.

* * *

Slovenska kuharica ali navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila. Spisala in na svitlo dala Magdalena Pleiweis. V Ljubljani 1890. — Založil Henrik Ničman — 320 strani 8°; tretji pomnoženi natis. Velja 1 gl. 50 kr.; vezana 1 gld. 80 kr.

* * *

Nadpisi sredovječni i novovjeki na crkvah, javnih i privatnih zgradah itd. u Hrvatskoj i Slavoniji. Sebrao Ivan Kukuljević Sakcinski, izdala „Dionička tiskara" u Zagrebu. Ciena 2 for. 50 kr.

* * *

Hrvatsko Primorje Dragutina Hirca, svezak V., ciena svezku 40 nvč. I u ovom svezku imade vrlo lieplh ilustracija.

* * *

Kraljević Marko u narodnim pjesmama. S tumačenjem manje poznatih rieči i izreka, uredio Ivan Filipović. Drugo pomnožano izdanje sa 21 slikom, risao Vjenceslav Anderle. Zagreb 1891. Tisak i naklada knjižare Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch). Ciena knjizi tvrdo u platno uvezanoj 1 for. austr. vr.

Ova zanimiva sbirka narodnih pjesama o slavnom junaku Kraljeviću Marku, što ju je uredio vrlo zaslužni hrvatski pisac i pedagog, g. Ivan Filipović, javlja se evo po drugi put u novom i znatno pomnoženom izdanju izpod tiska. Revna i naokladna knjižara dobro je učinila, što je ovu omiljelu sbirku ponovno štampala, pa smo uvjereni, da će se i ovo drugo izdanje brzo razpačati. Ova je sbirka tako sgodno uredjena, da ju može rabiti i svaki naš seljak kao i jezikoslovac te svaki naobražen čovjek, koji želi proučiti čisti narodni jezik uz obilje retoričkih i pjesničkih fraza. Knjiga se dakle može svakomu najsrdačnije preporučiti.

Neuku nauka.

Ob uzgoju predivnog bilja.

O lanu i konoplju.

Piše **Nikola Vežić.**

8. Uzgoj lana.

(Dalje.)

(Vidi broj 29. „N. Sl.).

3. Kakvo sjeme valja sijati.

Od dobavljenog riškog lana neka seljak gospodar dio posije riedko, kako u tom gore spomenuh, i istom tada kad dobro dozrije, pokupi, da bude imao dobrog sjemena. To sjeme neka proleži jednu godinu, a onda neka ga posije: dio za predivo, a dio opet za sjeme. Na taj način sačuvati će si lan od izradjanja barem za četiri do šest godinâ.

Medjutim tko lan sije, mora što više moguće nastojati, da ima vlastitu zalihu sjemenja. Moraš li pako kupovati sjeme, budi oprezan, a kod kupovanja sjemena ne moj štediti novčića.

Plati radje nekoliko novčića više, pa si dobavi valjana sjemena. Jer što ti koristi škrtariti kod kupovanja sjemenja, kad znaš: čim je cienije sjeme, tim je slabije. Tko kod sjetve 1 forintu štedi, taj često kod žetve po 10—20 forinti kvaruje. Pamtite to! Štediti je svakako lieplo, a našim bi gospodarom trebalo štednju češće preporučiti, ali štednja ima kao što svaka stvar, takodjer svoje mjesto. Štednja na nepravu mjestu ne valja.

Sjeme mora dakle da bude **svietlo, crvenkasto, krupno, jednako, čisto od sjemena svakovrstnoga korova** (draća), **uljata ukusa, ali bez jaka mirisa.** Vrlo je dobro, ako laneno sjeme prije sijanja kod topline od 36—44° C. osušiš. To možeš u peći ili sladarnici posve jednostavno i jeftino učiniti. Kod ove topline može ti se sjeme 2—3 dana bez pogibelji sušiti, nu moraš ga svake 2—3 ure malo pomiešati. Iza kako se sjeme osuši, dobro je nekoliko lanena ulja sjemenu nadodati, te ga dobro pomiešati. Paziti valja, da se ne narede grudice. (Sliedit će.)

Listnica uredničtva.

Gosp. V. Š. dopisa, o kojem nam pišete 1. t. m. mi nevidjesmo; nestalo ga dakle negdje na pošti; izvolite nam ga opet oglasiti; da ste nam zdravo!

Gosp. M. u P. Kako vidite iz današnjega broja pretekao Vas drugi; ostalo priobćit ćemo, srdačan odzdrav!

Gosp. J. F. Radi slike junačkoga kapetana **Uzelca** obratite na koga Hrvata na Rieci ili na knjižaru Balbi-eru; prijateljski odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 1. agusta.

Beč	83	36	59	63	75
Grac	68	57	8	69	89
Temešvar	55	50	42	78	40

Dne 3. agusta.

Innsbruck	62	47	3	84	24
Brno	90	65	67	41	64

Br: 644.

Razpis natječaja.

Razpisuje se natječaj za mjesto občinskog tajnika-blagajnika, sa hrvatskim uredovnim jezikom, za občinu Baška, na otoku Krku, uz plaću godišnju od 500 for. koju će brati u odnosnih obrocih koncem svakoga mjeseca iz občinske blagajne. — Uz plaću može računati na izdašne izvanredne dohodke i zaslužbe od posebnika.

Natjecatelji imaju do 1. rujna (septembra) t. god. podnieti podpisanomu svoje molbe podkriepljene svjedočbami sposobnosti, ako su već možda gdje drugdje kao obć. tajnici služili, neporočnog ponašanja, poznavanja talijanskog a po mogućnosti i njemačkog jezika.

Izabrani imati će svoje službovanje nastupiti polovinom dojdućeg mjeseca rujna (septembra).

Baška, na Krku, 2. kolovoza 1891.

Občinski odbor.

1—3 Načelnik: **Juraj Čubranić**

Broj 1232.

Natječaj.

Da se predade najboljemu nudiocu gradnja školske kuće u Opatiji, otvara se natječaj do svega 25. agusta t. g.

Ponude imaju se predložiti podpisanomu občinskomu glavarstvu, pisane na biljegu od 50 nov. i providjene s položinim novcem (vadium) od 500 for. u gotovom ili u vriednostnih papirih.

Vjestačka izradba, (načrt) izložena je na uvid u občinskom glavarstvu u Volosku, skupa sa inimi nacrti i sa iskazom potrebčina.

Gradnja biti će izručena onomu poduzetniku, koj, uživajuć povjerenje odnosnoga odbora, ju preuzme po najnižoj cieni.

Od občinskoga glavarstva.

Volosko, 30. julija 1891.

Načelnik:
Rajcich.

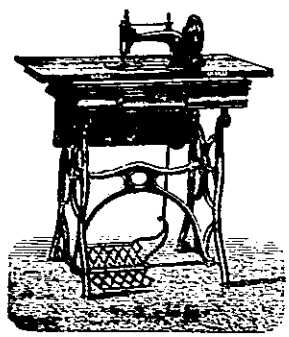

Petar Braido

mekanički kovač 17—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for. 36
„ srednje „ „ „ „ „ „	„ 45
Strojevi Titania „ „ „ „ „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo kojo naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojevo nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šusto, divane (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz ciene, koje izključuju svaku konkurenciu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 14—24

Krasne uzorke na privatne naručitelje 20—20 badava i franco.

Jošte navidjeno knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peravien i Dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igračje stolove, lodeu i nepromočne lovačke kapute, tvari kojo se pere. Plaid za putnike od 4-14 fl.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, što no ih posvud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od ½ milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava slieparija, kad tvrdke sa suknom objelodanjuju uzorke odrezaka i ostanaka, te su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostanaka; nakane takovog postupanja jesu bjelodane. —

Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se ili se povrati novac. Kod naručbe treba navesti boju, duljinu i cienu.

Pošiljke jedino uz poštarsko ponzetje preko 10 for. franko. 24—24

Dopisuje u njemačkom, madjarskom, češkom, poljskom, talijanskom i francezkom jezika.

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašče, etažerne i sjajne predmete za najniže ciene. 12—20

Gospodarsko-šumarska

IZLOŽBA

na sveučilištnom trgu

1891.

u Zagrebu

Medjunarodna izložba slika i umjetnina. — Izložbena lutrija sa 1001 sgoditkom.

Poljodjelstvo. vinogradarstvo, pivničarstvo i vočarstvo. Cviće i sočivo. Pčelarstvo. Svilarstvo. Ribarstvo.

Gospodarstvo

Domaći obrt

Otvorenje Zaključak **15** razsvjeta. **kolovoza listopada.**

Električna

Šumarstvo

Stočarstvo

Gospodarski obrt. Gospodarska tehnika i graditeljstvo. Učevna sredstva i literatura gospodarstva i šumarstva.

Glavni sgoditak u vriednosti ☞ 10.000 ☜ franaka. — Srečka 50 nč.

Cviće sočivo voće

Povrtničke

izložbe

konje, rogatu marvu, svinje, ovce, koze, perad i pse

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO

DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 35—52

U radionici klepara 15—23

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladišću kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže ciene. Drži na skladišću **štrcaljke proti peronospori** (milderu) po for. 3.50 i strojeve za sumporanje trsja.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moći razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specijaliteto.

Cena 1 kil. (ki zadostuje za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljši vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkrilijivo **esence za ojačevanje** žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vešterši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje **ruma, konjaka**, finih likerov itd najbolje in nenadkrilijive kakovosti Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—1 **in PRAG.** 1—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, **delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje.** — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 35 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 3·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25—4

Candeo-ve škropionice

proti mildevu (peronospori) od mnogo strana kao najbolje pripoznate, dobivaju se jedino kod

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

po lanjskoj nizkoj cieni. — Taj se dobije takodjer izvrstne sumporače za trsje i svakovrstne strojeve za poljodjelstvo: mlatilnice i čistilnice žita; tiskalnice za grozdje i dropu; mlinove za grozdje, sisaljke itd.

Spomenuta tvrdka preporuča se čitateljem za obilne naručbe. 13—

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave tinšture iz Brežije, željezo sa Chinom Malessi. **Obično bakalarevo ulje; isto olje sa jodom i željezom.** Eliksir Cocca okriepljujući i probavljajući. Eliksir China proti grozniei. **Anaterinsku vodu za usta.** Tekući sopun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i ustreivanja katrama. Kašiću proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okriepljujuće želudac Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski b eli i crveni itd. itd. 15—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz ponzeću.

Nova tvornica

ŠUMEĆIH VODA

A. Fonda i P. Acquaroli

u ulici „Scuola Nuova“ br. 18 (Sv. Jakov na brdu) u Trstu, može uslied usavršenih sposobnostih strojeva te radi častnog i obilnog gradiva Sifona, propisanih ministarskom naredbom, koja će stupiti u krieposť prvoga junija t. g. pružiti sada za tada svoje proizvode: odabrane sladorače „Passerette“ i „Sifone“ ne samo posve zdrave, već i vrlo jeftine.

Naručbe prima putem dopisnica izravno tvornica ili gg.:

Carlo Guarini, ulica S. Sebastiano broj 514. — Drogarija **Arturo Fazzini**, Corsia Stadion br. 22 — Drogarija **Antona Ursich-a**. Barriera vechia br. 14. — Trgovac **Fr. Marcovich**, ulica: Lazzaretto vechio. 12 21

Kršćansko-narodno tvorničko skladište

svakovrstnog bruskog sukna

učitvo preporuča podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m.	svietlog sukna za odjelo . .	3·90	4·25
3 „	crnog „ „ „	4·25	—4·50
3 „	svietlog finijeg sukna za odj.	5·00	—5·50
3 „	crnog „ „ „	5·00	—5·50
3 „	svietlog sukna „ „	6·25	—7·00
3 „	crnog finijeg kesm. „	7·00	—8·00
3 „	Piket sukna kosmatog „	7·25	—8·50
3 „	Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo	10·00	—12·00
3 „	Kamgarna crnog	12·00	—16·00
2·20	kosmatog sukna za kabanice za odjelo	7·00	—11.00

Osobito preporučam, Perrien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype. Ratzimir — — — za častno strečenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brusko sukna skladište 9 - 13

Em. Högere

u Prostejoru (Prossnitz) u Moravskej.

Uzorki šalje badava. Naručena roba šaljem na zahtjev franko ili s pouzećem.

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 12—52

Dr. Oskar pl. Fischer

liečnik-kirurg-operater. 14 - 20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

☞ Piazza Legna br. 10, II. kat. ☜

---

500 goldinarjev

zagotovlja se vsakemu, koji ne bi bil našel pomoči po uživanji svetovnoslavnega maltoznega prepárata. 4 - 13

Kašelj, hripavost, naduha, katar v pljučah in sapniku, izvržki itd. prenehajo že po nekoliko dnevih; na stotine jih je že vspehom uživalo ta preparat. Maltoza ni nikako tajno sredstvo, ampak narejа se po delovanju slada na koruzo. Na razpolaganje so spričevala prvih autoritet. Cena: stekle nice se zabojem 3 gl., 6 stekl-nic 5 gl., 12 steklenic 9 gld 4 - 1

Adolf Zenkner,

iznajditelj maltoznega prepárata v Berolinu.

Dignutjem slobodne luke uize naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovožčeni ili iz kaučuka, nepremočivi, bieli i crni radjeni ru[illegible]. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. [illegible] jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodajo i uzejmljuje v [illegible] i svakojake prirodnine. 4 - 13

Singer-ovi šivaći

STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prileležećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krečući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

☞ 1000 hodaca u jednom času ☜

Dobiva se jedino kod 12—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozorenje se silno na padielane strojeve.

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—17

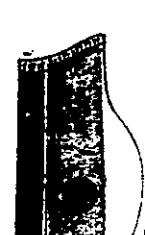

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mate Mandić.** Tiskara Dolenc.

Broj 33. U Trstu 13. agusta 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom napotnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošru valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 1½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Gospodarsko-šumarska izložba u Zagrebu.

...Dne 15. agusta t. g. otvara se u Zagrebu, u toj prestolnici svih Hrvata, gospodarsko-šumarska izložba. Novine pišu a očevidci pripoviedaju, da će to biti nevelika al krasna izložba; da za nju neutrudljivo rade svi vidjeniji muževi Zagreba bez razlike političkih stranaka, pače da se za nju zauzimlje i vlada. Imućniji muževi podižu si svoje paviljone i već slažu u nje svoje različite proizvode. Iz svih strana Hrvatske i Slavonije priglasilo se je izložitelja. I Dalmacija bit će dostojno zastupana. I iz Bosne i Hercegovine priglasio se je liep broj izložitelja. A iz Istre? — Istra neće imati posebnoga paviljona košto bi ga bila mogla imati, da živimo u boljih okolnostih. Al, ako neima posebnoga paviljona, nać će se prostorija, u kojih bi mogli pojedinci izložiti svojih proizvoda. Veletržac gospodin Pajanović izjavio se je našemu i svojemu prijatelju, da je pripravan ustupiti jednu prostoriju svoga paviljona za izložkè, koji budu prispjeli iz Istre. S naše strane budi ovim izrečena iskrena hvala za njegovu rodoljubnu pripravnost. Naše prijatelje pako duž ciele Istre, imenito pako članove pojedinih gospodarskih zadruga, upozorujemo na to i pozivljemo, nek upotrebe kako se pristoji tu priliku. Svi oni znadu, da je izložba u Zagrebu hrvatska izložba, pak da na takovoj istarski Hrvati neimaju manjkati. Doista, nešto kasno dolazi ovaj poziv, al bolje ikad nego nikad. Izložci mogu i nešto kasnije doći; doista, neće biti koliko bi bilo moglo biti, al bolje išta nego ništa. Hrvati Istre, opetujemo, nesmiju manjkati kod hrvatske izložbe. U drugih zemljah podupiru izložitelje razne oblasti; kod nas se neimamo na nje zanašati. Mi valja da se uzdamo u se, da se oslonimo na se, kako u drugih stvarih tako i u ovoj. Imućniji valja da priskoče u pomoć siromašnijim. Proizvode neka pojedinci u pojedinih občinah saberu, a ujedno neka medju prijatelji iste občine saberu toliko dobrovoljnih prinosa, koliko bude za potrebu za odposlanje izložaka. A može se izložiti preraznih proizvoda, odnosno predmeta svih triju carstva: rudarstva, biljinstva i živinstva. Tako bi se moglo poslati kamenoga uglja i prerazličitoga mramornastoga kamena, kojega upoznanje moglo bi s vremenom i materijalne koristi našim ljudem donieti. Već za nekoliko dana moglo bi se poslati ranoga grozdja i raznoga voća, imenito smokava, breskava, marelica; velimo već za nekoliko dana, čim prije, jer će prvo grozdje i voće biti izloženo negdje od 20. do 25. t. m. Tim treba dakako nagio postupati: ubrati pak odmah liepo složiti i odpremiti. Nikako nebi imalo izostati vino. bilo obično vino u bačvicah, bilo izabrano u botiljah. Iz živinstva moglo bi se poslati bar različitog sira, kao takodjer sa obala školjka i drugih morskih proizvoda. Nebi bilo s gorega kad bi se odposlalo tamo gdje iz pazinskoga, puljskoga i porečkoga kotara jednu čitavu mužku i jednu čitavu žensku opravu, koju bi dakako dotičnik ili dotična natrag dobila; oprave su tu veoma značajne, i imadu tim veću vriednost, što jih čitave iz svojih proizvoda izradjuju. Možda bi se moglo poslati i raznoga poljskoga i kućnoga orudja i posudja.

Kako rekosmo, nek se za to zauzmu pojedini rodoljubi, imenito pojedini članovi gospodarskih zadruga. Nek saberu što je znamenitijega i vrednijega — a toga netreba da bude mnogo — pak nek šalju na tvrdku **Pajanovič i drugovi Zagreb.** On, ili tko za njega će se već pobrinuti, da se sve kako valja izloži. Kod odpremanja željeznicom, nek priliepe na pošiljke: Tvrdka Pajanović i drugovi Zagreb, za gospodarsko-šumarsku izložbu u Zagrebu. Na svakom predmetu pošiljke nek se napiše ime i prezime izložitelja kao takodjer mjesto odkud je.

Pouzdajemo se u rodoljubljie istarskih Hrvata, da ovaj naš glas neće ostati glas vapijućega u pustinji, već da će mu se svatko odazvati po svojih silah. Na dielo junaci!

Stanje učiteljstva na kvarnerskih otocih.

U Malom Selu, mjeseca julija.

(Konec.)

Do sada smo promatrali kakav može upliv na učitelje vršiti njihova neposredna podčinjenost političkomu poglavaru kotara, a sada ćemo se obazrieti na druge činbenike, koji mogu na značaj i ugled učitelja nepovoljno djelovati. Pučki učitelji imadu mnogo, dapače može se reći previše predpostavljenih im osoba, a kojimi dolaze često u bliži doticaj. Osim ravnatelja učione, kotarskog školskog vieća, kotarskog nadzornika, imade jošter i mjestno školsko vieće, t. j. oblast, koja nadzire i u tu svrhu pohadja škole. K tomu dolazi kod imenovanja jednog učitelja na red občinsko zastupstvo i pokrajinski odbor, il zemaljsko školsko vieće, a njihovu djelatnost u obće mogu kritizirati ne samo pojedinci i občine nego i isti sabor. Koliko imade tu osoba, na koje treba učitelju, da ima obzira, da im se ne zamjeri. Dodajmo tomu, da ima kod toga toliko ljudi, koji misle ili bi mogli pomisliti, da je njima učitelj podvržen, te ga smatraju nekim nižim stvorom. Mora da bude učitelj čvrsta značaja, jaka osvjedočenja ako hoće očuvati svoju neodvisnost kod takvih prilika. Radi toga moralo bi se nastojati, da se učiteljstvo čim više od takvih raznovrstnih upliva po mogućnosti oslobodi. Ne pomaže se tim mnogo ako se uvjek na učitelje napada, ako se nepolazenje škola samo njihovoj krivnji pripisuje, loš napredak u pučkoj obuci jedino njihovoj nemarnosti prišiva, te se njihove molbe za poboljšanje materijalnog stanja ne samo ne uvaže, illiti odbije, nego ove još ter budu često izlikom, da se na njih još krupnije navaljuje.

Skoro svake godine kad dodjo na dnevni red izviešće o školah u našem saboru razvije se podulja razprava, te se izgovori svakojakih govora.

Čitajuć saborska izviešća promišljali smo višekrat o tom, jesu li ti govori u saboru umjestni, jer sve ono što se u teoretičkom pogledu kaže o školah, nebi imalo spadati u sabor, već u carevinsko vieće. Zemaljski sabor imao bi samo paziti na to kako se proglašeni zakoni vrše, i u koliko se obstojeći zakoni vriedjaju, tražiti tomu liek, dotično nepodobštine odstraniti. Osim toga trebalo bi razviditi kako autonomne vlasti uporavljaju taj zakon, jer neznamo, da li kod nas, osobito našoj stranki, nanašaju više škode pojedine občine i pokrajinski odbor, ili pak same državne oblasti. Ne pripada li jedan učitelj vladajućoj struji eno ti občinskog zastupstva, gdje ustaje proti njemu samo gdje može, a o strančarskom postupanju junte imamo toliko primjera, da se ista državna oblast, kako je kod sadnjeg saborskog zasjedanja došlo na vidjelo, na predstavke tog odbora jako malo obazire. Imade možda i drugih uzroka, ali ono do sad navedeno kvari po našem sudu značaj učitelja, te doprinaša tomu, da naše učiteljstvo sve to više gubi svoj ugled medju občinstvom. Imade žalibože uvjek takovih prosilaca, koji ne paze kako će dobiti jedno mjesto, već samo gledaju na to, da ga dobiju. Takovi jadnici upotrebljavaju sva moguća sredstva, da svrhu svoju postignu; oni ti se mažu, udvaraju i laskaju mogućnikom samo da do cilja dodju. Najejajnijo se je to pokazalo ovih zadnjih dana i kod nas. Netom je doznao jedan učitelj, da je došla naredba, da bude kod naših pučkih škola imenovan ravnatelj, znajuć koliko to imenovanje odvisi od občinskog zastupstva, nije se žacao il sramio obilaziti sa imenikom zastupnika u ruci od jednoga do drugoga moljakajuć, da bi kad dodje predlog na dnevni red, glasovali za nj. Gle-

---

PODLISTAK.

Naše čitanke.

Kad se već zabrazdilo, da se o tom piše, molim Vas g. uredniče, da ustupite malke mjesta i mojim skromnim nazorima. Nije mi do toga da sad rešetam pojedine knjige, bilo nove dalmatinske, bilo našu poštenicu od gosp. Frankovića; želim samo čim kraće iztaći neke načelne misli, a prosto onda svakomu pretraživati, da li i u koliko novo pojavljene naše škol. knjige istim odgovaraju — držeći, da će to tim manje biti neumjestno sada, kad se u nas iza Frankovićeve početnice očekuju dalnje čitanke.

I.

Po § 1. zakona od 14. svibnja 1869. svrha je pučko škole u Cisitaviji u prvom redu čudoredno-nabožni odgoj; polag toga treba, da budu sadržajem škol. čitanaka zajamčeno prije svega postignuće toga „čudoredno-nabožnoga“ odgoja; jer ako i je vjerozakonska poduka naročito zato zvana, ona isto treba krepke pomoći od strane učitelja, tim više u naših prilikah, gdje vjeroučitelj uz najbolju volju tek vrlo skromne uspjehe postignuti može. Na polju odgoja moraju absolutno vjeroučitelj i učitelj sporazumno i složno djelovati. Da, nu što da bude, ako se i negleda. u pogledu odgoja postigao? Šta ako on neima u čitanci štiva, koje bi ga nukala i dovela na odgojno djelovanje? U čitanci dakle mora biti most, koji će spajati učitelja sa vjeroučiteljem na njihovom zajedničkom polju.

Istina, da čitanke imadu i takovih štiva, kojim je svrha neki občeniti odgoj i pouka u čudoredju, kano što je takodjer istina, da medju timi uz mnoga raspretna nadješ i takovih, koja podpunoma odgovaraju svojoj svrsi; ali čemu da se hvatamo jadnih proizvoda ljudske mašte kraj nepreshljivoga vriela biblièke poviesti? Ta iz nje možemo izvaditi dogodjaja, koji će u djeci buditi i njegovati svakovrstna plemenita čustva i najsvetije pomisli, i udariti temelje pravednu i zadovoljnu životu. — Dapače, ako bi jedna pripoviedka, basna, ili što mu drago, posve shodna i valjana bila, ja bi ju svagda prognao iz čitanke, kad bih za istu ideju imao prikladnu pripoviest iz biblije: jedno zato, što bi time bolje odgovarao duhu zakona o svrsi naše pučke škole, a drugo s toga, što bi tako namaknuo sjeguraije uzgojno sredstvo; sjeguraije zato, što o najdivnijoj pripoviesti fali onaj auktoritet, što ga ima biblija. Nu — prigovoriti će koji — šta ovaj gudi o biblièkih pripoviestih, ta eno mu gotove knjige „Biblièke poviestnice“ — nek si nju rabi. Polagano. Da vas samo upitam: „Na kolikih se naših školah u Istri rabi biblièka poviestnica?“ Prsti jedne ruke zadostuju. Ja već natuknuh o naših prilikah. Naši dušobrižnici, obtereèeni drugimi poslovi svoga zvanja, riedko uzmognu obdržavati ni ona dva kukavna sata na èedan; tu, kako već rekoh, mora učitelj ruku pružiti, mora pače, da se prilagodi snašati teži dio bremena, a zato treba, da ima sredstva upravo u čitanci, jer — biblièka poviestnica stoji pol forinte . . . a k tomu je sva pisana istina jednostavno, al sve istim načinom, dočim u čitankah imali bi se drugčije upriličiti komadi za početnica i drugčije za pojedine ostale stupnjeve. I kad bi mi imali takve čitanke, nebi doista vjeroučitelj trebao, da muči sebe i djecu pustim i teškim memorisanjem katekizma, pošto bi iz konkretnih slika, što bi ih učitelj jasne djeci podao, vjeroučitelju posve lahko bilo preći na abstrakovanje.

II.

Iza vjere dolazi domovina.

Mi, ošim što smo kršèani i ljudi, jesmo takodjer Hrvati, a božjim odredjenjem ujedno austrijski državljani. Naše čitanke moraju dakle svojim sadržajem i za tim ići, da uzgoje čustva ljubavi, odanosti i vjernosti prama vladajućoj dinastiji, poštovanje zakona i čustvo narodnosti. Za sve to valja liepi broj shodnih štiva, imenito iz poviesti i zemljopisa, po kojih se ima dieca do toga privesti, da tudje poštuje a svojim da se dièi i to ča ljubi.

Kad mi nebi imali druge historije već samo dobu borbe naših pradjedova sa Turci, mi bi već tu našli toli divnih slika, koje bi vriedne bile probuditi u djetinjih srcih pravu bujicu rodoljubnih čuvstava, a vrhu svega posve opravdani i toli potrebiti narodni ponos. Naša stara čitanka, mislim IV. — sad se je već nemože dobiti — nije u tom pogledu nimalo loša bila. Za nove neznam šta reći, nego očekujem ih željno. Dok znamo kaki sada vjetar duva, dok se u dalmatinskih čitankah nit nespominje ime Hrvat, dok mi je poznato, da se u naše škole žalju slike za tornu obuku predstavljajuće kočiju „Reichspost“, njemačke novce i vojnike, dotle neznam ako se smijem nadati, da ću u novih čitankah naći onako liepe bojadisane slike Hrvata i Hrvatica u raznih narodnih odielih! — A zar to nebi pristajalo u nje? A slike ljepših i znamenitijih mjesta i predjela naše domovine? Dakako, da nebih na to pomišljao, kad bi bilo izgleda, da ćemo kada dobiti našu, hrvatsku, slikovnicu za tornu obuku.

Puštajuć za čas s vida čuvstvo, nadodati ću zajedno ovdje, šta se same zemljopisne obuke tiče, da mora svaka čitanka, već prema razredu, imati jedan od geografijskih karata Istre, Austro-ugarske i Evrope, e da učenici uzmognu i kod kuće učiti, opetovati i prerisavati; nu na nje nesmije biti ništa više unešeno, nego ono, što se polag učevne osnove uzeti ima.

(Dalje sliedi)

dajuć takovo nedostojno postupanje rečenoga učitelja iznenadilo nas jedino to, što se taj gospodin nije obukao u bjelu odjeću, kako to običavahu njegovi predji, stari Rimljani, kad su kao kandidati pohadjali po gradu sakupljajuć i prosjačeć glasove. Kažu, da si je taj puxavac na taj način osjegurao više glasova, te da je tomu doprinesao i naš poglavar, koj da uvjek iztiče nedostizive zasluge toga učitelja-prusjaka. Zaslužan je svakako taj gospodin, jer odkad bijaše izabran u ravnateljstvo ovdašnje glasbe, svaki put daje svirati **istarsku himnu**; zaslužan je i zato, što je naš otok, da mu dade veću važnost prenesao u sred **oceana**! Za sada nenavadjamo ostale njegove zasluge. Kako se pako on u školi ponaša, to je nazgredna stvar, jer učitelji imadu služiti stanovitoj struji, a na ostalo nije se vriedno obazirati!

Bojati se je uvjek, da takvi obziri nadvladaju, dok se toliko upliva pušća fakturom, koji sa školom ne dolaze u neposriedni doticaj i dokle škola bude služila više za provadjanje političkih namjera nego li uzvišenoj zadaći, radi koje bijaše ustrojena.

Dokle sveobća prosvieta neprodre medju sve slojeve pučanstva, nenadamo se da će budi občina, budi kakva oblast autonomna, kojoj nije zadaća baviti se isključivo sa školami, dobrotvorno djelovati na poduku u didaktičkom pogledu, već se nasuprot bojimo, da će na štetu nauke iliti obuke uvjek drugi obziri uplivati.

Na takve zaključke dodjosmo promišljajuć već od davna o stanju našega učiteljstva u obće, napose pako na naših otocih. O tomu dalo bi se još mnogo razmišljati i pisati, nu nećemo više da dulјimo prepuštajuć pojedincem, družtvom i oblastim, da traže i pronadju proti bolestnim odnošajem kriepka lieka.

DOPISI.

Iz Rovinskoga sela početkom agusta. Biti će brzo petnajst godina, da juri ovud željeznica, a njezino službeno osoblje nije još nikad povoda dalo ni najmanjoj tužbi, već se je uviek ponašalo prama našem puku pristojnim i hvale vriednim načinom. No žalibože sada nije već tomu tako. Bit će tomu valjda brzo dvie godine, što je za konduktera na ovoj pruzi neki čovjek tudjinac, koji nepostupa uljudno sa putnici kako bi to morao činiti. Govore, da kad je jednoga večera zatvorio u koupe naše ljude, da se je o njima veoma uvriedljivo izrazio njemački prama makinistom. Ako je to istina, o čemu neimamo razloga da dvojimo, morao bi biti kažnjem strogo. Nego on si je valjda mislio, da se prostim kmetom može svašta reći, da oni neznaju njemački. Ali kad bi pametno mislio došao bi do zaključka, da je pogibeljno vriedjati ljude bilo u kojem jeziku. U ostalom dokle se stvar riečka, njem svršava neka bude, ali kada se šake dižu prestaje šala. Tako se je primjerice na večer dne 27. pr. m. na dan Konfanarskoga samnja u prepirki sa nekom ženskom toliko zaboravio, da njoj je zaliepio zaušnicu, radi česa da je ona rekla, da će ga odmah tužiti. Stavimo, da je imao pravo, ali nije liepo ni pristojno dizati ruke na nijednoga, a još manje na žensku. Sreća i Bog, da je to bila neka tudjinka. Ali Bože sačuvaj da je bila koja naša, taj gospodin bio bi skupo zaušnicu platio. Radi toga preporučamo toga gospodina konduktera njegovoj oblasti, da ga poduči o uljudnosti, pak će pojti sve pravo kako i do sada.

Iz Pomjanšine početkom agusta. Pomjanski dopisnik „Edinosti" u br. 56—57 razjasnio je sramotnu agitaciju koparskohujske gospode za biranje novoga občinskoga zastupstva. Mnijem da je imao dodati i ovu činjenicu, da čitateljstvo imade jasniju sliku u rečenom bezsramnom djelu. Mostove preko naše Dragonje su počeli mjeriti na Krkavčanšćine pa se s tim djelom dovuklo sve gore do Lupara. Vjerujte mi, da ovakovim postupanjem od strane inerovane gospode, pobjegne i nehotice smjeh očevidcu.

Istina vam je, da prosti naši kmeti medsobom kažu: ili su gospoda pomahnitala ili nas drže za niemo blago. Mjere mostove za cestu, koja bi imala preko mosta, a cesti ni duha ni sluha? Treba bo znati, da su od Karkavca gore do Lupara po Dragonji, na trih mjestih most mjerili, a kad bi preko rečenih mostovah cesta imala proći, stojala bi silu božje novaca a nebi skoro nikakvomu prometu služila, izuzamši tu i tamo kakvomu posjedniku. Pa neka nepristrani čitaoci kažu nijeli rečeni sud na svom mjestu?

Nu ta gospoda bi si mogla već jednoć upamtiti, da nije naš kmet prosto blago, ako se tu i tamo i sgospodi sliepo pokarava. Dobar si on sud o svemu stvara, ter sam sebi kaže: gospodine, na takov načim nećeš me spraviti na led. Kad bi rečena gospoda iole ljubavi imala do tuinoga nasega kmeta, morala bi graditi cestu od Kopra do Mareziga, koja je za tamošnje žiteljstvo potrebita kako svagdanji kruh. Zašto se ne popravi cesta od koparske vale gore do Štsarja, koja je dan i noć rabljena? Zašto se u toli žalostnom stanju drže ceste [illegible]aljske vodeće u Kostabonu, Karkavce itd. Vi znate gospodo, da bi sve to malo pomoglo kod izbora, za to nam treba slušati šior Piera pa obećivati ono, što upliva, da naše nezasitne trbušare na jaslih držimo? Budi Bogu hvala naš narod vas je počeo dobro shvaćati, pa vam nevjeruje, ter vas izbjegava samo kad može. Što vi pako sumjičite i tužite naše svećenstvo sad u Kopru sad u Trstu, to vam kažemo javno, da mi naše pošteno svećenstvo častimo i njemu prepuščamo, da se brani od prostačkoga vašega napadaja. pa kad nas potrebovalo bude, braniti ćemo ga i mi. Što naše prodance huskate, da nas imenuju **Kroati**, to vam smjelo i očito kažemo, da smo mi Slovenci i istarski Hrvati prava braća i bratsku si dajemo ruku pomoćnicu, da se branimo od vašega napadaja. Žive imamo primjere pred očima, kako mirno Buzećani, Pazinci itd. rade poslie što su se vašega i vaših prodanaca jarma izbavili, a vam zadajemo tvrdu vjeru, da više ni nas nebudete kupovali, niti zarobljivali. Do vidova kod novih izbora!

Franina i Jurina

Fr. Ćo Jurino! prosim te lepo biš veroval, da san se s levun rukun zlameneval, kada san videl onoliko Halubljani v Reke.

Jur. A kada to?

Fr. A oni dva dni ča j' bil naš premisitvi cesar v Reke.

Jur. A zač si se čudil jušto Halubljanom, ter ih je bilo na tisuća i tisuća iz sveh stran

Fr. Čul san ti se pogovarat pred jedno mesec dan, da j' na Halublje nekoliko brkateh i bradateh ljudi, ki se boje naše narodne banderi crvene, bele i modre kako i deca zvončari.

Jur. A zač to?

Fr. Te nemoti miale, da ako ju samo vide, da te bit pod „Hrvatsku" prodani.

Jur. A ha! pak . . .

Fr. Pak san se križal, da su šli v Reku, da se nisu bali, da te bit prodani pod „Hrvatsku" od oneh bander crvenih, beleh i modreh, ke su se po Reke videle svaki dva tri koraki.

Jur. Ja se pak čudim, da nisu ča v Reke stresali — kada se je tako boje.

Fr. A ja stresali! Ne znaš još onu, da strah je vrag. Ma ni jih toliko ni strah bilo ne, nego v Reke ni onega žandarmi, ki zna stresat, namigevat i nagovarat preti banderan.

Jur. Čul san i ja čul, da j' tamo neki, ki se rad zabada va tuji posli, kako i huda stomanja. . .

Fr. Trebeda nima drugega posla — ma ako buden samo još jedan punat zičuhal, ču ti pak povedet sć ča su to za jeni mužići, ki se boje banderi, od kuda su i kako se zovu.

Jur. Dragi ti ne pačaj se z ničeren.

Fr. A ja nepačat! Zatuć ću je va „Našu Slogu" sveh redon, neka znaju s ken su se spravili, ako buden sam, kako san ti ono prvo rekal, još jedan punat zičuhal.

Jur. Najbolje bi bilo, da to nijednomu ni ne povedaš, da po celen svete ne doznaju, da j' ovuda još nemeh i bedastek ljudi.

Fr. Na moju puru imaš pravo. Najbolje im je reć: ala kume, kume, škoda da brageše nosite.

* * *

Fr. Biš ti Jure veroval, da te tajanska gospoda storit mosti preko vod i rek?

Jur. Dragi ti nebudi nem. Oprtaljski veliki inžinjer meri cesti kada se napije, ma za mosti neće ni čut, zač se boji, da bi preko vih voda pal.

Fr. Ma beči da j' prišlo s Poreča pune vriče.

Jur. Ja, ono ča je onemu tatu poli junti ostalo.

Fr. Ter se hvale krajeli i šarenjaki, da te frajat osam dan kada budu balotacioni.

Jur. Reci njim reci neka plate ono, ča su prvi put potreli i polokali.

Fr. Aj vero ću!

Različite viesti.

Otac Fr. Dobrović. O našem suzemljaku čitamo u Splitskom „Narodu" od 4. t. m. Sutra dne 5. t. m. ostaviti će Split i našu krasnu Dalmaciju skroman pošten i dobar otačbenik, pravi svećenik i uzoran Franjevac, pravi sljedbenik franjevačkog reda veleč. gosp. Otac **Frane Dobrović** gvardijan samostana sv. Franje na Obali. Sada kao 70 godišnji starac mora ostaviti svoj narod i samostan, koga je u kratko liepo podigao, te poći kao officijator Bazilike sv. Antuna u Padovu, jer ga denuncirahe, da je širio hrvatstvo i strančarino, dočim nije drugo skrivio, nego da je njegovo plemenito srce pošteno kucalo za sveti hrvatsku stvar. Našem istarskom bratu (otac Frane rodom je sa otoka Cresa), obljubljenom O. F. Dobroviću želimo dobar put i kriepko zdravlje, da može još jedared vidjeti svoj obljubljeni Split i narod, koji će uviek u grudima nosit ljubav prema vriednom i skromnom starcu. Sretan put do vidova! Danas oprostilo se od Otca Frane veliki broj njegovih štovatelja. Polazi sutra jutrom u 5 sati željeznicom put Šibenika.

Dr. Dinka Vitezića, zastupnika na carevinskom vieću, druga „**Poslanica**" kojom obaviešćuje svoje birače o svojem zastupničkom djelovanju u saborskom razdoblju 1885—1891. U Trstu, tiskom tiskare Dolenc, 1891.

Svojem drugom „**Poslanicom**" polaže naš prvak i bivši zastupnik na carevinskom vieću presv. g. dr. **Dinko Vitezić** račun o svojem djelovanju tečajem posliednjih šest godina, jer su kod nas takove okolnosti — kao što sam g. pisac u uvodu kaže — da zastupniku nije moguće sabrati svoje birače, stupiti medju iste i položiti njim račun o svojem djelovanju.

Rad našega dičnoga zastupnika poznat je i onako svakomu našemu čitatelju pa nam o tom netreba ovdje obširnije govoriti. — Knjiga obsiže 224 stranice osmine, vrlo je ukusno tiskana na finom papiru.

Hrvati u Opatiji. Hrvatska Nizza, Opatija, to već sada svietoznano gojilište, raste i ljepša se sve to više. Dvie su dobe godine, u kojih biva više posjećivana: zimsko i ljetno. U zimsko doba dolaze u nju ljudi s raznih strana, da se nauživju blagoga podnebja; u ljetno doba pako, da se kupaju u našem hrvatskom sinjem moru. Zimi jih dolazi više nego li ljeti, al i broj ljetnih posjetitelja sve to više raste; jer uvidjaju, da se mogu ne samo kupati u blagotvornom moru, nego da podnebje i ljeti prija: neima čestih kiša, koito jih ima u raznih gorskih predjelih, kamo gospoda obično ljeti zalaze, a nije tako vruće kako se možda mnogim čini. Kopneni i morski vjetrići kao da se natječu medju sobom, koj da jače ublaži ljetnu žegu. Osobitom radostju bilježimo, da ju od neko doba posjećuju ne samo bližnji Hrvati, koji su i prije neg se je u svietu saznalo za Opatiju, rado u njoj boravili, nego takodjer Hrvati iz dalnjih krajeva. Medju njimi da spomenemo: slovutnoga slavistu, dvorskoga savjetnika Vatroslava Jagića, profesora slavenskih jezika na bečkom sveučilištu sa njegovom velecienjenom obitelju, koj provadja u Opatiji školske praznike evo već drugu godinu; glasovitoga pjesnika gosp. Ivana Trnski-a, umirovljenoga višega vojničkoga častnika i bivšega velikoga župana sa njegovom kćerkom; ravnatelja kraljevske realke u Zagrebu, Jos. Torbara, predsjednika „jugoslovanske" akademije. Osim njih nalazi se u Opatiji već dulje vremena umirovljeni vojnički stotnik Sabljak sa svojom čestitom kćerju, a sada za kratko vrieme dr. Prebeg, odvjetnik i bilježnik u Djakovu sa svojom veleštovanom gospodjom, i drugi. Ima nekoliko i drugih Slavena. Mi se tomu vrlo radujemo. Koliko nam je poznato, svi su zadovoljni sa boravkom u Opatiji, i stalni smo, da će proširiti glas naše Opatije medju svojimi prijatelji i znanci, gdje god jih imaju, te da će Opatija sve to više biti posjećivana od Hrvata i Slavena u obće.

Otvorenje gospodarske - šumarske izložbe u Zagrebu. Svečano otvorenje izložbe obaviti će se dne 15. kolovoza u 10 sati prije podne. U prostor pred sveučilištem imadu pristup samo pozvanici uz poživnicu. Pozvanici ulaze u izložbu sa Frankopanske ulice.

Sam svečani čin odpočima točno u 10½ sati sa glasbenom produkcijom, zatim sliede govori predsjednika gospodarskoga družtva, na što Nj. preuzviš. g. ban proglašuje izložbu otvorenom a iza toga završuje svečani čin zajednički abor svih zagrebačkih pjevačkih družtava.

Po tom sliedi razgledanje izložbe po dostojanstvenicih i ostalih pozvanicih. Ostalo občinstvo ima pristup samo na ostali izloženi prostor.

Potankosti programa izraditi će se u današnjoj sjednici eksekutivnoga odbora.

* * *

Ulaznice. Ciena ulaznica ustanovljena je ovako: ulaznica prvoga i drugoga dana 1 for. za osobu, ostale dane 30 nvč., u nedelje i blagdane 20 nvč. Knjižice sa 20 ulaznica stoje svaka 3 for. Permanentne ulaznice za odbornike i ovaće izložitelje 5 for., a za ostalo občinstvo 10 for.

* * *

Vozne ciene. Sa svih strana stižu izložbenom odboru upiti glede **popustbine voznih ciena na željeznicah i parobrodih**. Imamo gleda toga javiti, da popustbina za posjetitelje izložbe na parobrodih i željeznicah neima žalibože nikakvih. Nu kr. ugar. drž. željeznica i južna željeznica obrekoše, da će upriličiti više posebnih vlakova u Zagreb uz obaljene ciene. Ravnateljstvo ovih prometnih zavoda objaviti će posebno, kada polazi koji posebni vlak u Zagreb.

Posebni vlak. Već smo posliednji put javili, da će riečki Hrvati posebnim vlakom posjetiti izložbu u Zagrebu, i da će se istom moći pridružiti i istarski Hrvati. Ovih dana dobili smo tiskane pozive, koje ovim u cielosti pretiskavamo za naše mile čitatelje. Evo glavnoga:

P. n. gospodine!

Posliedniji riečki dogodjaji jasno dokazuju, da bi stanoviti krugovi htjeli pokazati, da je hrvatska sviest na Rieci izumrla, a da se pod riečkimi Hrvati krije par uzijanih glava. Ovo je nastojanje uzaludno, jer su Hrvati na Rieci svakom prigodom znali uztrajnim, žilavim i složnim radom svojim protivnikom pokazati, da oni živo i napreduju i da duboko osjećaju uz ostalu svoju braću svaku sreću i nesreću, radost i nevolju, koja zadesuje zajedničku im otačbinu Hrvatsku. Baš u ovoj namjeri riečki Hrvati bi posebnim vlakom morali posjetiti jubilarnu izložbu hrvatskoga gospodarskoga družtva u prestolnici svojoj, bielom Zagrebu. U tu svrhu bio na sastanku održanom dne 3. t. m. izabran odbor „ad hoc". Potankosti ovoga izleta nisu još odredjene, ali odlučeno je već sada, da će posebni vlak krenuti iz Rieke preko **Karlovca** u Zagreb dne 6. rujna (septembra) t. g. Točan sat i vozna ciena najaviti će se naknadno. Ostaje već sada ustanovljeno, da se u Zagreb putuje zajednički, a da se svatko vraća, kada mu se bude prohtjelo, svakako unutar roka od 14 dana od odlazka računajući, i to kojim god od osobnih vlakova, koji redovito obće izmedju Zagreba i Rieke. Svatko, koji želi sudjelovati, neka se najdalje do 2. t. m. javi kod podpisanoga Gjure Ružića, veletrčca i predsjednika odbora na Rieci, i neka mu kao predmjam vožnje priloži svotu od for. 5, koja će se, naravno, kod izplate vozne karte u obzir uzeti. Dočim se odbor, komu bje povjerena organizacija izleta, časti ovime Vaše gospodstvo najuljudnije pozvati, da svojim sudjelovanjem kod izleta pomognete osigurati što sjajniji uspjeh ovomu patrijotičnom podhvatu. Vas podjedno moli, da izvolite probuditi zanimanje za svoj izlet u krugu svojih znanaca i prijatelja.

Sa odličnim štovanjem

Gjuro Ružić, predsjednik.

Taj poziv popraćen je drugim, koj glasi ovako:

P. n. gospodine!

Kako se iz privitog pod t. poziva uvidja, riečki Hrvati namiše dne 6. i 7. rujna (septembra) t. g. posebnim vlakom posjetiti jubilarnu izložbu gospodarskoga družtva u Zagrebu. Dočim to Vašemu go-

spodstvu priobćujemo, čast nam je obznaniti Vam, da se vlaku riečkih Hrvata mogu pridružiti Hrvati ostaloga Primorja i susjedne Istre, i da će nam biti osobito milo, ako se u čim većem broju izletu pridruže, te mu uspjeh osjeguraju. Poznavajući Vaše otsčbeničtvo, pozivamo Vas, da ovaj patriotički podhat Vašim sudjelovanjem kod izleta poduprete, te Vas podjedno molimo, da kod Vaših sugradjana, znanaca i prijatelja zanimanje za izlet probuditi nastojite. U ostalom opažamo, da će posebni vlak stati kod nekojih postaja, koje će odbor naknadno naznačiti.

Dakle riečki Hrvati će posjetiti posebnim vlakom izložbu u Zagrebu dne 6., 7. i 8. septembra. Tomu vlaku mogu se pridružiti i istarski Hrvati. Tko se želi pridružiti nek se oglasi kod veletrčca gosp. Gjura Ružića na Rieci najdalje do 25. t. m. i nek mu pošalje predujam vožnje svotu od 5 for. Tom svotom stalno bit će plaćena više polovica vožnje do Zagreba i natrag. Koliko bude više učestnika, toliko će ostatak svote biti manji.

Kako doznajemo kane i narodni zastupnici Istre prvih dana mjeseca septembra u naš krasni Zagreb, a mi sudimo, da bi se imali predbježno dogovoriti te se svi istodobno tamo naći. Pošto priredjuju i braća Slovenci za dne 6. septembra posebni vlak, komu će se pridružiti izletnici iz Trsta, Goričke i Krasa, mogli bi istim vlakom krenuti naši prijatelji iz gornje Istre, kojim je težko na Rieku.

Iz Mošćenica. Pišu nam od tamo, da se je dne 26. p. m. desilo njekoliko gospode iz Rieke u onom mjestancu. Nezna se za stalno, kojom namjerom su došli, ali možda zlom nisu, budući je bilo medjima i Hrvata. Školsku su djecu plaćali i gostili, koja su im pjevala hrvatske pjesmice upravo krasno. Na njihovom odlazku stala jedna „krčmarica“ napajati našu djecu vrteći se poput „pijkora u loncu“, te vikati: **cigé tutto, šolo no zivio**“. Pošto se je sama izrazila, da je s onom gospodom dobro prošla, mislim, da može šutiti, te joj netreba prst medju vrata zabadati. Ona nek radje promisli odkale su njoj otac i majka, pa nek više što ju je volja, a nesinu mladež nek u miru pusti. Svoj gospodski stol nek svojom suknjom briše, a tudje nek su joj daleko. Nek prodje u „blaženu“ zemlju i tuj nek se kriešti svojim „viva“, ili nek se odnese u madjarski „ország“ pa će joj biti slobodno zvati rogatog madjarskog „jelena“!

Pozdrav istarskog Hrvata. Naumio sam sakupiti u cjelinu sve moje pjesme pod naslovom: „Pozdrav izstarskog Hrvata“. Nekoje su bile tiskane u raznim hrvatskim listovima, a veći je dio netiskan. Nisu to glasovi Preradove lire, al su iskreni i nepriuiljeni odisaji mog mladoga srca, pa se nadam, da će mi se hrvatsko občinstvo odazvati predplatom. Polovicu čistog dobitka namjenio sam „Bratovščini hrv. ljudi u Istri“. Knjiga će obsizati preko 160 strana, u cieni joj je jedan forint. Bit će ukusno tiskana i opremljena u tiskari Drag. Albrechta u Zagrebu. Novci i predplatni arci šalju se na moje ime kod gg. Čorak i Drug, Zadar. Preporučujem se još jednom rodoljubnom hrvatskom občinstvu, te se bilježim veleštovanjem

Rikard Katalinić-Jeretov
(Veljko Jeretov.)

Veselica „Delalskega podpornega društva“ u Trstu. Naše radničko družtvo priredjuje za dne 23. t. m. veselicu, da proslavi svakogodišnju uspomenu na blagoslovljenje družtvene zastave. U nedelju 23. t. m. biti će u crkvi sv. Antona novoga svečana sv. misa, kod koje će pjevati „Slovansko pevsko družtvo“ slovensku misu „Slava Stvarniku“. U crkvu doći će članovi sa zastavom i glasbom na čelu. Poslie podne u 6½ sati biti će veselica sa bogatim programom u vrtu „Mondo nuovo.“

Družtveni odbor poziva k sv. misi i k veselici sve svoje članove i prijatelje družtva.

Hrvatska čitaonica u sv. Petru u šumi priredjuje za dne 23. t. m. u vlastitih prostorijah glasbeno-deklamatorno zabavu sliedećim programom:

1.) Proslov. 2.) „Večer na Savi“ pjeva sbor. 3.) „Djed i unuk“ deklamacija. 4.) „Noćni stražari“ pjeva sbor. 5.) „Put za zdravje“ šaloigra u I. činu. 6.) „U Soj“ pjeva sbor. 7.) Tombola.

Poslie zabave skupna večera.*) Početak u 8. sati na večer.

Likvidacija tvrdke Morpurgo & Parente u Trstu. Jučerašnji tršćanski listovi javljaju, da mora likvidirati stara i velika tvrdka „Morpurgo & Parente“ koja bijaše u trgovačkoj svezi sa poznatim milijonarom Rotšildom. Članovi tvrdke jesu sami židovi, koji će se znati po židovskom običaju iz škripca izkopati. Kod te tvrdke imadu bratja Rotšild okolo 2 milijona forintih.

Izložbeni vlastnik. Pod tim naslovom izdaje eksekutivni odbor gospodarsko-šumarske izložbe u Zagrebu hektografirani list, koji donaša viesti o svih zgodah izložbe, podatke o posjetu iste, o priredjenju raznih s izložbom skopčanih podhvata, zabava, u kratko o svemu što se tiče izložbe. List izlazi za sada jednom na dan a budeli potrebno, izlaziti će i više puta na dan. Urednik je listu Dr. Ivo Mallin. Tko bi želio išta doznati o izložbi, neka se obrati na uredničtvo „Izložbenog viestnika“.

Iz Motovunšćine. Javljaju nam, da se talijansko-krnjelska gospoda sve to jače uznemiruju čim se većma bliža občinski izbori u onoj občini, i čim smo bliže naknadnim izborom za državni sabor. Oni se klate ne samo po bližoj okolici, već se odvaže čak do Karojbe i Montrilja. Gdje nemogu ništa osobno opraviti, tamo šalju pisma i dopise moleć kmetove, da dodju na pogovor u Motovun ili da donesu novaca na izplatu dugu. Nekoji su njim odlučno odgovorili, da njim dogovora netreba, a drugi, da će platiti svoj dug kad tomu bude vrieme.

Ti „usrećitelji“ našega puka počeli su slati u pojedine podobćine poznati talijanski časopis „Il Mattino“ izlazeći u Trstu, kojega uredjuju naši izdajice, najljući naši protivnici. No tim neće ništa postići, jer nismo sliepi ni gluhi. Nagovaraju takodjer pojedine seljake, da glasuju kod predstojećih izbora za državni sabor za grofa Walderstsina, no mi ga prepuščamo Talijanašem i Krnjelom jer znademo dobro što je dična „Naša Sloga“ o njemu pisala i jer imamo svoga kandidata, komu se nikada iznevjerit nećemo, a to je naš dični dr. Laginja.

Posebni vlak što ga priredjuje „Ljubljanski Sokol“ za posjet zagrebačke izložbe, krenuti će iz Trsta dne 6. septembra u pol noći, te će se sustavit na svih postajah do Zidanog mosta, gdje će se združit s drugim vlakom, koji polazi iz Maribora u 3 sata u jutro put Zagreba, gdje će biti u 10 sati svečani doček. —

Iz Koparščine piše nam prijatelj S. t. m. Još nije prestalo pisanje o nečurenih dogodjajih za vrieme izbora ovogodišnjih; još nisu prestali težki uzdisaji prevarenih ljudi, koje savjest ljuto grize što izdadoše svoje osjećaje i rodjenu braću svoju. Još traju pače vapaji naših starijih boraca, koji za domovinu svoju ljute muke pretrpiše, ipak talijanske novine, ne pazeći na svoja sramotna dosadašnja nedjela, ljuto nas crne i kleveću i danas.

Jedne viču na naše svećenike, druge kore nas i javno nas tuže, da smo mi izdajice „talijansko Istre“; treće brane svog glasovitog zastupnika Vergottinija, za kog su pitali u Beču: „Što će ovaj mali“, četvrte prieto nam unapred sa nekom borbom, ili bolje, da će pripravni biti za svako moguće kreševo itd.

Ja neću ovom prilikom reći ništa o našem svećenstvu, držeći se one: „za čisto zlato hrdja se nehvata“, niti ću spomenuti što o njihovom „čestitom“! zastupniku Vergottiniju. On si je stekao u Beču neumrlu slavu, koju ja nemogu opisati — slavu, koju trnovi vienac, mora da krasi, zajedno sa svom njegovom strankom. Ja ću se samo obazrieti na njihove prigovore što nas kore. da smo tobože svemu neuglasiju mi Slaveni krivi, i ponešto na poruku za kreševo.

U čemu nas, gospodo talijanaši, nadjoste, da smo pretjeranci ili buntovnici? Zar u tom, što želimo naše slavenske škole i naš slavenski jezik da se u uredu uvede? Zar zato, što branimo jadnoga težaka od vaših razbojničkih ruku, da ga živa ne izprekidate? Il možda za to, što gledamo i nastojimo, da im židovske interese na posudjeni novac ne uzimljete? Zar za to što želimo, da izbavimo ljude iz robskog stenja, pod kojim su do danas stenjali; što im želimo pribaviti život, kakav dolikuje čuvjeku kršćaninu? Ako nas radi toga, gospodo talijanaši, odsudjujete, mi se upravo veselimo, jer su naši zahtjevi opravdani, osnivaju se na zakon i božjem i ljudskom.

Spominjete borbu, a kakovu; zar je nama borba zabava? Aj i nedao je Bog!

Ako vi naziviete borbu to što plaćate glasove na izborih po for. 10 i više (kao u Pomjanu), što obećavate ljudem, da će biti slobodni od zemljarine i svakog drugog danka, samo ako ide vaš zastupnik na car. vieće; da lovite siromašne fiducijare i obećavate im od 500—1000 for., ako iznevjere slavensku stranku (kao što ste obećavali drojici u Krkavcu); što dolazite k ženam i obećavate im 100 for. samo ako okrenu muža na vašu stranku (isto u Krkavcu), što davate jela i pića do mile volje, strašite ljude, da nikakvu parnicu na sudu dobiti neće, ako za vas ne glasuju itd. Ako vi, gospodo talijanska, ovakove čine nazivljete borbom i da ćete u svako vrieme na nju pripravni biti, mi Slaveni ne možemo drugo, nego čestitati vam na liepom uspjehu, i želiti vam, da i na dalje produžite u takovom pravcu, samo ras od takovih čina Bože oslobodi, jer se to u poštenom ljudskom družtvu strogo zabranjuje, a takove se ljude nazivlje, da su: varalice, lukavci, farizeji i licumjeri. U takovo kolo mi nismo nigda stupili, a i nećemo dok je Bog i pravda s nama.

Mi ćemo dakako stupiti na izbore, glasovati po svomu izkustvu i osjećaju, dobrom voljom a ne silom ni prevarom.

Vama ostavljamo na volju, da činite što hoćete, kao i dosad, pošto smo sigurni, da ništa izpeslovati nećete, a i vi ste o tomu više nego uvjereni, jer je bez sumnje vama bolje poznata nego nam ona izjava vašeg koparskog prvaka, kad je za vrieme posljednjih izbora uzkliknuo! „Mi ćemo biti Talijani dok imamo novaca, a kad novaca nestane, tad ćemo svi biti Hrvati.“

Na zdravlje dakle, gospodo talijanska!

Draško.

Listnica uredničtva.

Gosp. R. K. u Z. Onaj gospodin nalazi se u Kastvu. Srdačan odzdrav! Gosp. M. u P. Kako ste čitali u posliedjem broju, pretekao Vas je drugi. Vama ista hvala. Prijateljski odzdrav! Gosp. P. u V. I Vas je pretekao Vaš drug, nezaboravite nas u buduće; da ste nam zdravo!

Listnica uprave.

G. M. R. Škrljevo. Dne 14. julija 1899 poslaste for. 2, koje ubilježismo za god. 1887; dne 17. marča 1890 poslaste for. 5 za 18-8. 1889 i pol god. 1890, a dne 6 agusta 1891 for. 2 za pol godine 1890 i pol god. 1891; dugujete nam dakle još for. 1 za II. tečaj 1891.

Lutrijski brojevi

Dne 8. agusta.

Trst	7	11	3	39	24
Linc	21	84	13	64	39
Budapest	47	59	5	88	80

Dne 12. agusta.

Prag	34	21	19	77	89
Lavov	15	28	26	82	75
Hermanstadt	5	43	57	66	14

Javna zahvala.

Ovime se najusrdnije zahvaljujem g. Matu Ribariću-u c. kr. inžiniru u Sarajevu, što je obdario našu mladu školu sa 100 for., te gosp. Pavlu Baričević-u u Lošinju za pripomoć od 3 for. Bog dao, te našli mnogo nasliednika u miloj nam Istri, gdje nam valja uviek imati na misli onu: „**pomozimo si sami, pomoć će nam i Bog**“. Gg. darovateljem us hrvatski pozdrav srdačna hvala!

U Vranji, dne 10. agusta 1891.

Fran Marčinko
župe-upravitelj i učitelj.

Javna zahvala.

Stanovničtvu občine Lindara bez iznimke broja, bez razlike dobe, stališa i političkih stranaka, za ajano izkazane mi sućuti prigodom mojega odlazka — tronut najsrdačnije zahvaljujem. Lindarci! vjerujte mi, da ću Vaše častne suze držati najsladjom i najdragocjenijom uspomenom moga života. — Najljepše zahvaljujem i onim velećastnim svećenikom iz okolice, koji su potekli, da se samnom oproste, a onima s kojima se lično nisam mogao oprostiti, ovim putem šaljem najsrdačniji: s Bogom.

Novalja, 5. agusta 1891.

Marijan Marki
nadučitelj.

Br. 1725.

Natječaj.

Ovime se razpisuje natječaj na mjesto tajnika kod ove občine sa godišnjom plaćom od 700 forinta, koje će se dotičniku izplaćivati u anticipatnim mjesečnim obrocima iz ovdješnje občinske blagajne. Izmedju molitelja dati će se prednost onima, koji se izkažu sa podpunom praksom u občinskim poslovima, dotično onima, koji u kojojgod občini službuju.

Od molitelja traži se podpuno poznavanje hrvatskoga, kao uredovnoga, onda talijanskoga i njemačkoga jezika. Molbe neka se podpisanome pošalju u roku od 14 dana, računajući od dana uvrščenja ovoga oglasa u službeni list „Osservatore Triestino“.

Glavarstvo občine
Kastav, 12. agusta 1891.
Glavar: **Mušić**, s. v.

Br. 753.

Razpis

stalne službe ravnajućega učitelja III. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj učioni u Alturi sa hrvatskim nestavnim jezikom a talijanskim kao predmetom.

Molitelji moraju biti takodjer usposobljeni za naknadno poučavanje vjeronauka.

Plaća je ustanovljena u pokrajinskom zakonu od 14. decembra 1888 br. 15 (iz god. 1889 l. m. u. b.)

Molbe neka se šalju podpisanomu školskomu vieću propisanim putem u teku četirijuh tjedana.

Od c. kr. kotarskog školskog vieća
u Puli dne 9. agusta 1891.

Predsednik: Rubelli.

Br: 644.

Razpis natječaja.

Razpisuje se natječaj za mjesto občinskog tajnika-blagajnika, sa hrvatskim uredovnim jezikom, za občinu Baška, na otoku Krku, uz plaću godišnju od 500 for. koju će brati u odnosnih obrocih koncem svakoga mjeseca iz občinske blagajne. — Uz plaću može računati na izdašne izvanredne dohodke i zaslužbe od posebnika.

Natjecatelji imaju do 1. rujna (septembra) t. god. podcieti podpisanomu svoje molbe podkriepljene svjedočbami sposobnosti, ako su već može dići drugdje kao obć. tajnici služili, neporočnog ponašanja, poznavanja talijanskog a po mogućnosti i njemačkog jezika.

Izabrani imati će svoje službovanje nastupiti polovinom dojdućeg mjeseca rujna (septembra).

Baška, na Krku, 2. kolovoza 1891.

Občinski odbor.

2—3 Načelnik:
Juraj Čubranić

30—20

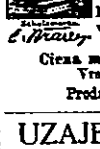

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod angjela čuvara C. Brady-a u Kromerišu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom.

Cieza malo boce 40, veliko 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najčvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na polroj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministaratvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 3—25

polica, koje sada ističu

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tičuća se mješovitog osiguranja za 10000 dolara (for. 25000) ističe sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osigurane svote od 10000 dolara takodjer uniši prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalne ravnateljstvo za Austriju
U Beču. I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstve za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva.

U radionici klepara 16—23

JUSTA BIASUTTI

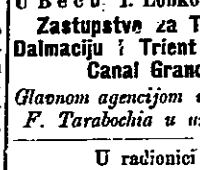

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom ili bez peći iz cinka čvrsto grajenst, te izvadja i druge radnje klepačke uz najniže cieno. Drži na skladištu **štrcaljke proti peronospori (milderu)** po for. 5.50 i strojeve za sumporan je trsja.

*) P. n. gg. koja žele prisustvovati skupnoj večeri, neka izvole svoj dolazak objaviti odboru najdalje do 20 tek. mj.

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrtke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br. 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale tvornice na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 14—

---

500 goldinarjev

zagotovlja se vsakemu, koji ne bi bil našel pomoči po uživanji svetovnoslavnega maltoznega preparata. 4—4

Kašelj, hripavost, nadušja, katar v pljučah in sapniku, izvržki itd. prenehajo že po nekoliko dnevih; na stotine jih je že vspehom uživalo ta preparat. Maltoza ni nikako tajno sredstvo, ampak narejaja so po delovanju stadu na koruzo. Na razpolaganje so spričevala prvih autoritet. Cena: 1 steklenice se zabojem 3 gl., 6 steklenic 5 gl., 12 steklenic 9 gld 4—3

Adolf Zenkner,

iznajditelj maltoznega preparata v Berolinu.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pollich

TRST Piazza Negozianti br. 2. 36—52

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 13—52

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih za		V napoleonih za	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova borastna tarifa na temelju odporedi od 8 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% za vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Zagreb, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-15 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 15-24

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že **skušano** specijaliteto.

Cena 1 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo **esenco za ojačevanje** žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje **rum, konjaka**, finih **likerov** itd najbolje in nenadkriljive kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—2 **in PRAG.** —20

Iščejo se solidni zastopniki.

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeče osobitosti: Glasovite i prave tlaštre iz Brešije, željezo sa Chinom Malessi. Obično **bakalarevo ulje**; isto olje **sa jodom i željezom**. Eliksir Cocca okrieplјujući i probarljajući. Eliksir China proti grozniei. **Anaterinsku vodu za usta.** Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznatu **vodu katrama i ušticrivanja katrama.** Kašicu proti potajnim bolestim. Indijska esenca, ljek proti suboboli. Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom popst Marsale okrieplјujuće želudac **Prašak za zube bieli i ružičasti.** Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 16—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

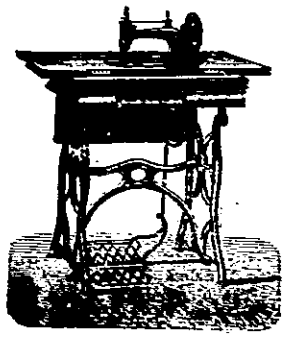

Petar Braido

mekanički kovač 13—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for.	36
„ srednje „	„	43
Strojevi Titania „	„	55
„ Howe za krojače i postolare po	„	38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koja radnja mekanička. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozze bianco br. 3 u Trstu.

Tinktura za želodec,

katero iz kinečke rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. FICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 55 stekl. 5 kg. teže, velja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25—5

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i hašče, etažerne i sjajne predmete za najniže ciene. 13—20

Dignutjem slobodne luke nize naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

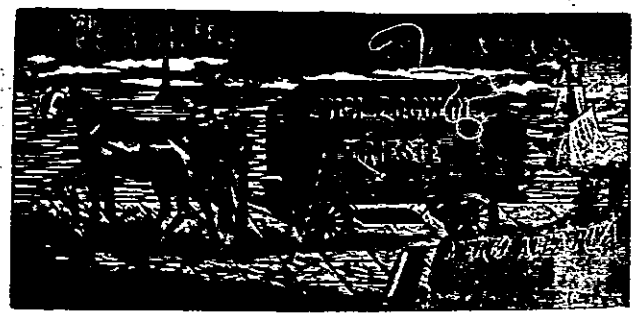

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovoščeni ili iz kaučuka, nepremočivi, bieli i crni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. itd. jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vreće i svakojake prirodnine. 5—13

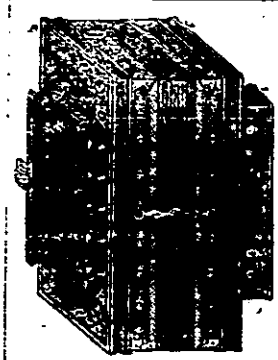

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—18

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

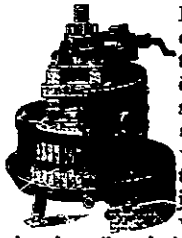

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, tricre, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckseovel strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, prać strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč 15—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prilježećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera Manufacturing i Comp. New-Jork jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“ STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krečući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 18—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za **srednju, sjevernu i iztočnu Europu.**

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mate Mandić.** Tiskara **Dolenc.**

Broj 34. U Trstu 20. agusta 1891. Godina XXII

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakak stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbliža pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arka.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 8 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nala z se u Via Carintia br. 25

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Jubilarna izložba u Zagrebu.

U knjizi hrvatske kulturne poviesti biti će zlatnimi slovi upisan dan 15. agusta o. g. Toga dana predana je javnosti, kritici i proučavanju domaćeg i tudjeg svieta svečanim načinom izložba, kod koje je sudjelovao požrtvovno vazkoliki hrvatski narod, koji je ovom zgodom pokazao, da nije samo junak na krvavom bojnom polju, gdje se čuje gruvanje topova i zveket demeškinja, nego da se može i na kulturnom polju dostojno uzporediti ostalim narodom, koji su spavali, dok se on borio „za krst častni i slobodu zlatnu“. Jest, ova naša izložba živ je prosjed proti naklapanju naših protivnika zvali se oni Niemci, Madjari ili Talijani, da hrvatski narod neima uvjeta za kulturni razvitak. — Ovom izložbom, koja je bez ičije pomoći, bez podpore i podticaja, jedino marom naroda, ovih dana svečano otvorena, pokazao je jasno naš mukotrpni narod, da on živi, da napreduje, te da se dostojno može uz bok staviti i naprednijim narodom. Ilirska trublja naših preporoditelja počinila je čudesa. Ona šačica naših Ilираca posijala je dobro sjeme u hrvatsku, krvlju nakvašenu zemlju i toliko puta pogaženu kopiti divljih četa, te su iz nje evo prolistale nove svježe grane, koje jasno dovikuju svietu, da hrvatski narod još živi, da on nije propao. Izložba, koju je izprva bila toli skromno zasnovana, nije se ograničila samo na poljodjelske i šumarske proizvode, nego je i kućni obrt, industrija, a i umjetnost dostojno zastupana, te hrvatski narod može mirne duše očekivati sud ne samo domaćih sinova, nego i tudjeg svieta. Ovom izložbom ne slavi samo slavlje hrvatsko-slavonsko gospodarsko družtvo, nego s njim triumfira sav hrvatski narod.

Mi Istrani, ta odsječena ai zelena grana s žilavog hrvatskog stabla, i mi se iskreno radujemo ovom svečanom trenutku; nu dušu nam spopala velika bol, što ne možemo i mi danas, da pokažemo uz našu braću iz svih hrvatskih pokrajina takodjer u posebnom paviljonu plodove naše krševite, ali dične Istre. No tješimo se, budućnošću upravlja Bog, pa će jamačno doći čas, kad će sunce sinuti i pred naša vrata. A za sada ćemo se mi Istrani najljepše pridružiti ovom narodnom slavlju, ako objeručke primimo poziv veletržca gosp. Pajanovića (o kome smo govorili u posliednjem broju) pa će on u svojem prekrasnom paviljonu dati mjesta i za naše proizvode. Rodoljubom našim jest sveta dužnost, da se za stvar što toplije zauzmu, pa da se i naša Istra bar u svojih čednih granicah pridruži svojim posestrimam. Nadalje pozivljemo naše imućnije seljake, da što mnogobrojnije sudjeluju kod polazka Hrvata iz Rieke il Slovenaca iz Gorice, Trsta i Ljubljane u Zagreb, koji će posebnimi vlakovi dne 6. septembra posjetiti jubilarnu izložbu. Iztičemo to ponajviše radi toga, jer će naši seljaci vidjeti na toj izložbi mnogo toga, što će im koristiti kod njihova gospodarstva. Našoj inteligenciji, u prvom redu našim svećenikom i učiteljem, koji imadu svetu zadaću, da podučavaju narod i njemu prednjače, biti će ova izložba pravom školom za budući rad oko unapriedjenja našeg gospodarstva. Na noge dakle braćo, poskupite sve, što bi bilo vriedna, da se izloži, pa pohrlite u što većem broju u krasnu prestolnicu svih Hrvata, da slavite narodni pir, da se okoristite mukom i trudom naše braće i da se okriepite za dalnju — težku narodnu borbu!

* * *

Brzojav „Naše Sloge“.

Zagreb, 15. kolovoza.*) Grad je već od jučer osvanuo u svečanoj odori: sa svih kućah viju se trobojnice. Po ulicah vrvi već za rana jutra na stotine stranaca; gradom jure kočije na sve strane; sa svačijeg lica odsjeva neobična radost. U predvečerje otvorenja izložbe svečana predstava: kazalište sjajno razsvietjeno, dubkom puno otmena občinstva. Gdjica Krničeva proslovila je Badalićev prigodni prolog, a nakon toga intonirala je glasba potpouri hrvatskih narodnih pjesama. Kad je došlo do pjesme „Liepa naša domovina“, digao se zastor, a pred gledaoci pojavila se živa alegorična slika: u visini sdružene sestre: Hrvatska, Slavonija i Dalmacija, a podno njih seljaci i seljakinje u raznih narodnih nošnjah. Oduševljenje neopisivo: u mnogih očijuh zacaklile se suze-radostnice. Zatim se pjevala naša obljubljena opera „Zrinjski“, koja je elektrizovala publiku. Danas u jutro svirala je vatrogasna glasba gradom budilicu. Na izložbenom prostoru i oko njega sgrnulo se mnogobrojno občinstvo. Na tisuće barjaka vijori zrakom, a žarko sunce povećuje sjaj tog svečanog trenutka. Pred sveučilištem podignuta je prekrasna tribuna, obložena skupocjenimi sagovima. Pred sveučilištem sakupiše se razne korporacije, pjevačka družtva, predstavnici vlade, članovi sabora, duhovni dostojanstvenici i mnogobrojno občinstvo. Oko 10 sati pojavio se na tribuni ban s banicom, ministri: Barosz i Josipović sa gospodjom i zborni zapovjednik podmaršal barun Berchtolstein. Nakon govora podpredsjednika hrv.-slav. gospodarskoga družtva g. Jakčina, progovorio je predsjednik eksekutivnog odbora g. pl. Vukotinović i na koncu zamolio bana, da jubilarnu izložbu proglasi otvorenom. Ban grof Khuen-Hedervary držao je podulji govor, u kome je iztaknuo zasluge hrv.-slav. gospodarskogdružtva i njegovih osnivača, i čim je proglasio oko 11 sati izložbu otvorenom, zazvonila su zvona, zagruvali topovi, a sva tri pjevačka družtva odpjevala su skladno našu himnu „Liepa naša domovina“, dočim je kasnije glasba u paviljonu igrala narodne komade. Taj svečani trenutak bio neopisiv, od zanosa mnogi nisu smogli nit uzklika „Živio!“ Poslije otvorenja pregledao je ban sa svojom pratnjom izložbu, te si iz svačijih usnah mogao čuti samo: „divno, prekrasno!“ Mnogi dostojanstvenici, koji su vidjeli više drugih izložba, nisu se mogli dosta načuditi ukusu i elegantnom razmještaju izloženih predmeta. Sutra biti će utrka biciklista, kod koje će sudjelovati uz našu braću Slovence i dva Engleza iz Amerike. Potanje izvješće naknadno.

*) Ovu brzojavku primili smo od prijatelja našeg lista na dan otvorenja izložbe. Op. Ur.

DOPISI.

Sv. Matej 17. julija t. g. *) Doba je kositbe. Danomice kupe se kosci i žetelice ranim jutrom prije jarkog sunca na šarenih sjenokošah. Kose zvižde kao ljute zmije kroz zelenu travu. Kad stanu kosci oštriti svoje kose, čuješ odjekivati dolinom i brdom: kosi kosa! kosi kosa! Popostojiš li časak, čuti ćeš kako taj glas sve gdje i gdje nadkriljuje pjev radinih i marljivih žetelica.

Vrieme je ugodno. Pokošena se trava brzo suši. Pod večer vidiš ovdje, ondje sienom natovarene vozove, pune djećurlije i odraslijih dolaziti sa sjenokoša. Doista umjestna je ona stara poslovica: „Halubljani pipu v zubi, korbaš v ruki, he jelen!“ Ondje svaki gospodar može do svojih sjenokoša, polja i vrtova vozom, jer su putevi u ovoj strani dobro uredjeni i cio je kraj izprepleten putevi kao kakvom mrežom. Ne treba, da se seljak prigiba pod težkim teretom, kao po zapadnoj Kastavščini spravljajuć poljske proizvode, već liepo zapregne par goveda, sjedne u kola, metne pipu u zube, uzme bič u ruke, pa tjera.

Ovud kola pučka priča: Dodje li Gjurgjev danak u starom mjesecu (uštapu) bit će siena u izobilju; dodje li pako u u mladom (mladju) spravljaj kroz godinu i ono, što govedu ostane (takozvano zjedi) jer nećeš imati čim krmiti ciele zime. Ta pučka priča reć bi obistinila se ove godine. Starci pričaju uničadi: jer Gjurgjev-

*) Zakasnilo radi preobilna gradiva. Op. Ur.

PODLISTAK.

Naše čitanke.

(Dalje.)

Za razvitak dosad spomenutih i ostalih čuvstava služe i pjesme, basne, priče itd. Ako je pjesma sadržajem prema djećijem shvaćanju i zanimanju a formom jednostavna, djeca ju za med pozobilju. Nu takvih sam dosad po svih čitankah dosta malo našao. Zlo je k tomu, ako sastavljači čitanaka vole, da se na pučku izraz, divlje kviti, a pitomo puštati. Nuž je nared pjesnik, i to pjesnik da mu neima premca ni takmaca, pa kušto da neposegnemo u onu bogatu riznicu pjesama, što nam ju praoci ostaviše? Zar će diete bolje razumjeti kakvu ni takvu kovalicu, zar će mu ona više srcu ugadjati, nego li ona, što mu je čuo i pradjed pjevao i razumio; na kojoj si dušu galio i arce ogrievao? Dakako, da to nije lahak posao prekopati tolike hiljade narodnih pjesama i znati takve izabrati, koje će u pojedine čitanke pristajati, al na taki rad bi se svaka čestita hrvatska duša sa zadovoljstvom obazriela. — Ja bijah upravo iznenen kad sam u II. dalmat. čitanci našao na pjesmu: „Marko Kraljević i soko“. To je prava biser-pjesma. Može, kako rekoh, i umjetna pjesma biti valjana i shodna, nu prije su na redu narodne. I pripovjedke, priče, basne, poslovice, zagonetke — sve to može biti liepo i dobro, al narodno ostaje uviek narodno, ostaje naše. Negovorim to iz nikakove pretjeranosti, niti — kako bi moždа tkogod pomislio — iz zapetog rodoljublja; ima za to dubokih psiholoških i pedagoških razloga. Zašto se na pr. tudjinac ako ne podruguje, a to barem čudi i glavom kima slušajući naše narodne popjevke, dočim mi, il ih slušamo ili pjevamo, uviek osjećamo neku tajnu slast. Uz to što on nije kano mi uz zvuk tih popjevaka odrasao, još je i taj razlog, da je on drugog plemena, te neima one duševne baštine, što ju mi u krvi i mozgu od otaca dobismo. A kako baštinimo nagnuće i spremnost za te popjevke, tako već porodom donesemo sklonost i čežnju i za ostale proizvode narodne mašte. O tom me je i iskustvo podpunoma uvjerilo.

Još koje o pjesmah, što se u pučkoj školi pjevaju. Nije stvar lahka ni shodna, ako učitelj mora svaki put novu pjesmu učenikom diktovati. Nemoguće je, da ju svi točno upišu, odnosno dobro na pamet nauče; u svakom pak slučaju gubi se vremena. Koliko mi je poznato naši se učitelji služe većinom Kubačeve „Pjevanke“. Istina, da se one pjesmice mogu dobiti i u posebnoj pjesmarici, nu dajmo, naprtismo siromašnomu puku još ter štogod. K tomu uzimlje se i drugih pjesama, koje nisu u „Pjevanci“. Zato bi bilo najshodnije, da se na temelju dosadanjeg izkustva saberu i urede sve one pjesmice, što ih učenici općenito lahko nauče i rado pjevaju, pa da one dodju već prema povrstanju u naše nove čitanke.

* * *

Šta se ostalog sadržaja tiče, komu je više materijalna no ina svrha, ima se sastavljač čitanaka postaviti na čisto praktično stanovište, držeći svedjer na umu, da će se od naše djece većina kasnije baviti poljodjelstvom. — I potrebita pisma moraju doći u čitanke, netreba za to posebnoga pismovnika.

III.

Čitanke moraju biti tako uđesene, da u njih sve grane jezikoslovne poduke nadju svoje uporište, osobito pak slovnica i sastavci. Liepo li su čitanke, ako uzimljem n. p. pridavnik, pa nemogu u cieloj čitanci dobiti štiva, gdje bi našao desetak pridavnika; ako uzimljem imena n. p. srednjega spola, pa neimam pričladna za to štiva; ako se bavim predlozima, pa neimam štiva, koje bi njima obilovalo; ako prislovima, pa ista oskudica — i tako dalje kod svega slovničkoga gradiva. U valjanih čitankah ima biti štiva navlaš uđešenih za slovničko pretresivanje, i to za sve pojedine stupnjeve, koli iz riečoslovlja, toli iz skladnje.

Nemanje valja da čitanke stoje u službi pismenim sastavcima. Zar nije n. p. shodno, ako čitanka ima takav opis, uzmimo konja, polaz koga će učenici sami, već ondje opredieljenim redom, opisivati druge životinje; ako ima takovih, koje će moći učenici razširivati, i drugih, koje će moći skraćivati? Tako bi isto prikladno bilo, kad bi bilo štiva s tom namjerom zastavljenih, da učenici mogu iz njih vaditi i napisivati razne cjelovite točke n. pr. kod konja jednom o tielu, drugi put o sposobnostih, treći put o koristi, četvrti put o timarenju itd. Razumljivo je, da se opis već u čitanci ovako poredan, nebi dao zato uporabiti.

(Konac sliedi).

danak (dne 24. aprila) osvanuo u starom mjesecu, siena ima u izobilju.

Pošto nauke nije nit do sto godina dosta — uslobadjam se ovdje par rieči prosboriti o kositbi trave i žetvi žita.

Tko pomno prati knjigu i novine, naći će o toj stvari dosta napisana, pa će reći: suvišno je o tom nit rieči trošiti. Al nije tomu tako, jer seljak i danas „plete kotac, kao što i otac".

Nanese li te sreća il nesreća na sjenokošu, livadu il njivu našeg seljaka, osvjedočiti češ se na svoje oči, da on i danas te najglavnije i najvažnije ljetne radnje obavlja kako mu se svidi, ili još bolje rekuć, kako su njegovi stariji radili. Travu kosi, kad već žutjeti stane, a žito žanje kada zrno otvrdne tako, da ga jedva jedvice pregristi može.

Imajuć ovo na umu, uzimam pero u ruke, da prilikom tih dvih poljskih radnjah sa ova dva tri redka izvadjena iz knjiga, koje se tim bave, podučim i uputim ljude u ovom kraju, kada imaju kositi, a kada žito žeti.

Tko zna što je sieno, on neće nikada košnje predugo odgadjati; nego će kositi kad je većina trave u cvietu, a ne tek onda, kad već žutjeti počimlje. Koseć travu u pravo vrieme više ćete hranivije i slastnije krme spraviti. Čim vam više trava cvate, tim više nestaje u njoj hranivih tvari. Ta i sami znate, da drugo je sieno, a drugo je slama. Tko kosi travu, kada već žutjeti stane, taj dobije sieno prilično slami. Komu je dakle do siena ima travu pokositi, kad je većina iste u cvietu — jer čekajuć dulje, ima se štete, a i korienju trave veoma škodi, jer strune, ako trava polegne i pri zemlji počme žutjeti.

Upozoriti bih vas jošte imao, da spravljajuć sieno na sjenike — ne prenapunjujete iste tja do krova — nego da uvjek pustite prostora izmed krova i siena, da zrak može do siena, da vam se ne pokvari.

Žeti treba u pravo vrieme. Žanjuć žito u pravo vrieme, nažeti ćete od svake njive više žita, a osim toga biti će vam zrno jedrije, punije i teže, koje će dati više muke (brašna). Žito se nesmije žeti niti nezrielo niti prezrielo. Nezrielo se žito težko mlati, prezrielo se potresa na polju, u vožnji, a i manje daje brašna. Ima se veliki kvar, koji se neda više popraviti.

Kako poznati kad je doba žetve? Zato je lahko. Uzmite njekoliko zrna pšenice i stisnite je prstima. Ne pokaže li vam se mlieko, a uz to je zrno još mekko, da se može prstima miesiti poput tiesta, onda žanjite. Najskranje je vrieme žetvi kada zrno tako otvrdne, da se može noktom razmaćkati. Ne treba pako čekati, dok svako pojedino zrno sazrije. Držite se načela: radje dva dana prije žeti nego dva dana kašnje, a ne mesto dva dana prije petnaest i do dvadeset dana kasnije. Samo ono žito, koje si za sjeme odaberete, ono treba dakako ostaviti, da bolje dozrije.

P. S. Pametniji, razboritiji i imućniji gospodari i ove godine škropili su vinovu lozu jošte u većem broju nego li prošle godine; akoprem se peronospora nije pojavila ni iz daleka onako žestoko, kao prošle i pred dvie godine.

Oraško Drago.

Iz okolice biedskog jezera u Kranjskoj dne 6. agusta. [Sastanak slovenskih i hrvatskih abiturijenata (svršenih gimnazijalaca) u Ljubljani.) Ustupite mi g. uredniče malo prostora u obljubljenoj „Našoj Slogi" nek narod čita, kako se velika bratska ljubav goji u srcima slovenske i hrvatske mladeži. Sastanak u Ljubljani najboljim nam je dokazom.

Početkom prošle školske godine razaslali su ljubljanski osmoškolci poziv na osmoškolce svih slovenskih i hrvatskih gimnazija, da bi se koncem školske godine sastali u Ljubljani i tu priredili zabavu. Tomu se pozivu odazvao prilićan broj djaka i u to ime plaćala se mjesečno svotica od 30 nvč. za priredjenje zabave. Mnogima su zapriečile financijalske, a nekima i putne neprilike, te nisu mogli zabavi prisustvovati.

U nedjelju dne 2. t. m. pred podne dovezosmo se mi Primorci. Na kolodvoru dočekali nas sakupljeni već slovenski djaci sa slovenskom trobojnicom na grudima i s nadpisom gimnazije, koju su polazili. Med njima bila su i dva zagrebačka djaka u crven-kapi s hrvatskom trobojnicom preko prsiju i s nadpisom „Hrvati". Odpratili nas na to do čitaonice, gdje se imala prirediti zabava. Srdačnost slovenskih djaka uprav bijaše neizmjerna. U čitaoničnoj gostioni odmorismo se malko, a na to pođosmo na kolodvor, da dočekamo zagrebačke i druge hrvatske djake. Vidi se već iz daleka gdje vire crven-kape, a u tren stvori se pred nama liepa četica mladih momaka. Mal ne svak nosi u rukama tamburu, a slovenski ih djaci ogledavaju i otimaju se o nje. Svi se na to poredasmo u kolodvornoj gostioni, a predsjednik odbora za priredjenje zabave, ljubljanski abiturijent g. Ravnikar pozdravi nas Hrvate i zaželi nam „Dobro došli!" Na to se ustane, da se zahvali na pozdravu i liepom dočeku jedan Hrvat. Svi upriečе oči u nj. Nizak je to mladić, oči nekako mutne, opaža se jasno, da gotovo ništa nevidi.

Iz njegovih ustiju sipala se vatra rieči, a svaka mu bila na mjestu. Iztaknuo je slogu, koja jedina može spasiti Slavenstvo i spominjao, da su se Hrvati i Slovenci od vajkada ljubili i pomagali, govorio je i o bliskem spoznanstvu Slavena pomoću jednog konverzacijalnog jezika. Svoj govor začinio je stihovima iz Gundulića, Gregorčića, Puškina i drugih slavenskih pjesnika. Svi smo se divili tolikoj riečitosti, svi smo ga pozorno slušali, a kad je završio zaori dvoranom burni pljesak i klika: Živio Radić, živio Stjepan Radić, abiturijent karlovački. Svi mu čestitaju i nazdravljaju se s njime, a on se iznova u kratko zahvali. Na to se uputismo u čitaonicu, po gradu. Ljubljansko nas gradjanstvo začudjeno i gotovo zavidno gledalo. Sve svježa momčad okićena slovenskim i hrvatskim trobojnicama. Mnogima je to bilo trn u oku. Pri večeri bilo je iznova s obiju strana zdravica, gdje se oper iztaknuo g. Radić. Kasno u noći podjosmo na počinak u zgradu pučke škole.

Sutra dan u ponedjeljak pošlo se dočekati braću iz Trsta, Maribora itd. Žalostno je što nekoje hrvatske gimnazije, a tako i gorička nisu bile zastupane, premda se dosta učestnika prijavilo. Pošlo se najprije ogledati bogati muzej Rudolfinum, a kasnije se držala sjednica u plesnoj dvorani čitaonice. Tu su odbornici izrazili svoje misli i želje, a na to je govorio tko je htio. Zaključilo se, da se pošlje brzojavka pokrovitelju zabave dru. Tavčaru, pak Strossmayeru i dru. Anti Starčeviću. O jedanoj uri bio banket u čitaoničkoj gostioni. U svome krugu imali smo čast vidjeti zastupnika na carevinskom vieću dra. Ferjančića, profesora ljubljanske gimnazije g. Rutara, liečnika dra. Jenka, pak profesora iz Zagreba g. Frana Marna s gospodjom i kćerkom. Predsjednik g. Ravnikar nazdravi dru. Tavčaru, a Boranić dru. Ferjančiću, te drugi članovi ostaloj gospodi i Marnovoj gospodji, na što su se svi ovi zahvalili, a osobito krasno dr. Ferjančić. Došao je kasnije medju nas i nekadanji pjevač u Zagrebu, a sada urednik „Slovenskog Naroda" g. Josip Nolli, koji je bio burno pozdravljen i liepo se na zdravici zahvalio. Na to su govorili pojedinci. Iztaknše se svojim govorima g. Radić iz Karlovca, g. Boranić i Marn iz Zagreba, Finžgar, Ravnikar, Šrbelj, Šterle i drugi iz Ljubljane, pak Istrani g. Poščić i Dorčić. Prvi je nazdravio istarskim zastupnikom, a drugi dru. Ferjančiću, koji je s hrvatskog naroda u Istri oprao ljagu, koju mu nanio izbor Vergottinijev.

Dr. Ferjančić zahvalio se čedno na zdravici kazujući, da je samo sviestno obavio povjerenu mu zadaću, te da će mu uviek najmilje biti boriti se za slavensku stvar. Izmedju zdravica pjevale se pjesme kako slovenske tako i hrvatske. Poslije banketa razišao se svak kud je htio.

(Konec sliedi.)

ISTARSKOM HRVATU
U OČI IZLOŽBE.

Istrane dragi, hrli, mi hrli
U taj naš bieli Zagreb mi grad,
Gdjeno sad Hrvat kazuje svietu
Dična si diela, uman si rad!
Hrli mi tamo mile na grudi,
Leti mi tamo bratu si svom,
Opojen slavljem znam, da češ kliknut
Neka nam živi hrvatski dom!

Vidjet češ tamo znanstvene dvore,
Koje si Hrvat podigo sam,
Da mu prošire domajom cielom
Umjeća, znanja, proavjete plam!
Spoznat češ kako slobni je tudjin
Htjeo omrazit narod ti taj,
Komu je zemlja krasna i bajna,
Komu je domak zemaljski raj!

Iz svih krajeva domaje naše
Spazit češ tamo hrvatski rod,
Što je nadošo, da mi proslavi
Braćom taj slavni hrvatski god,
Vidjet češ tada kako je silno
Hrvatsko pleme, hrvatska vlast,
Zadivljen time kliknut češ glasno
Istran sam Hrvat kolika čast!

Kad se u rodno povratiš kraje
Kazat češ braći, reći češ svim:
— Ja se ponosim, štono sam Istran,
Štono sam uz to hrvatski sin!
Za tu mi zemlju, njezina prava,
Za taj mi jezik, divan i svet,
Ja ću se borit dušom i tielom,
Spreman sam živjet, spreman sam umriet!

Zadar 15. agusta 1891.

R. Katalinić-Jeretov.

Franina i Jurina

Fr. Čul sam, da su počeli va Buzete pobirat beči za nekaku „legu".

Jur. To ti je brate nova „Patria" za ku skrbi jako šijor Dolfić.

Fr. Ma jušto on da j' pobiral soldi va komunsku kanu.

Jur. Češ reć va klobuk, kega je kupil s komunskemi beči.

Fr. Će bit tako ja!

Različite viesti.

Rodjendan Njeg. Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. proslavljen je ovdje kano i obično svečanim načinom. U predvečerje rodjendana odigrala je najprije vojnička glazba mirozor, a zatim odputila se patriotička družtva sa dviemi glasbami glavnimi ulicami grada pred zgradu c. kr. namjestničtva, gdje bijaše odigrana i odpjevana cesarska himna. Dne 18. t. m. služena je svečana sv. misa u stolnoj crkvi sv. Justa, kojoj su prisustvovale poglavice crkvenih, civilnih i vojničkih oblastih. Glavnije točke sv. mise popratilo je gruvanje topova sa kaštela. Rodjendan našega prejasnoga Vladara proslavljen je i po ostalih pokrajinah prostrane države najsvečanije.

Izlet Istrana u Zagreb. Radostno javljamo, da se naši prijatelji u svih kotarih Istre živo zanimaju za jubilarnu izložbu u Zagrebu. Koliko nam je do danas poznato kani većina naših zemaljskih zastupnika dne 6. septembra u Zagreb, i to nekoji preko Rieke a drugi preko Trsta. Nadamo se, da će se k ovim pridružiti i ostali, te da će se svi naći istodobno u Zagrebu. Osim njih sprema se i naše rodoljubno svećenstvo i učiteljstvo na izložbu a njim će se priključiti i po koji trgovac, obrtnik i seljak iz pojedinih krajeva. Komu je ikako moguće žrtvovati malo novca i vremena neka to učini a mi mu jamčimo, da toga nikada požaliti neće.

Prijateljem javljamo, da mogu dobiti i u Kastvu do 25. t. m. namira po 5 f. kao predujam za vozni list kod g. Kazimira Jelušića.

Iz Opatije. Velečeni gospodine uredniče, izvolite uvrstiti u Vaš cienjani list ovo par redaka, nek se pojmovi bistre. Pe poslu moradoh na Rieku; vozih se parobrodom „Ugarsko-hrvatskog" družtva. Negdje već iza Voloskoga dodje do mene gosp. kapetan, pružio mi cedulju a ja njemu dvadeset novčića (jer putujem obično u drugom mjestu.) Pogledah u cedulju „Ugarsko-hrvatskog" družtva pisanu čistom talijanštinom. Kakav nesmisao za Boga! „Ugarsko-hrvatsko družtvo" piše talijanski, imade uredovni jezik talijanski. Žalostno al ipak istinito! Vičemo u svjet, da smo rodoljubi, da čemo štititi narodne svetinje, narodni jezik, al se ga u ovih slučajevih brani?! Hoćete li većeg nemara neg kad „Ugarsko-hrvatsko družtvo" piše talijanski? Jer barem se je prije pisalo na drugom mjestu i hrvatski. Nego reć bi, da bi se tuj htjelo ugoditi svim i svakom. Za čudo što se i na Niemce obzir ne uzima? Mislim dapače, kako sam po njekih cedulјah vidio, da se to rodoljublje sa čistom talijanštinom i u hrvatskoj Dalmaciji iztiče; ta tim se ljudi božji truje krvatstvo. Kad se već družtvo zove „Ugarsko hrvatsko" zašto se nebi pisalo i u jednom od tih jezika (jer bi Talijanom krivo bilo.) Ili vriedi ona talijanska: „fra due litiganti il terzo gode". Pa gdje su kod nas ti Talijani? No kad bi ih i bilo, zašto se na većinu obzir ne uzima. Kakvi smo junaci na jeziku! Budimo pravedni, pa recimo po duši: Jeli postupanje družtva štiti ili uništaje hrvatski jezik tim načinom?!

Vojko.

Glasoviti protest Pomjanskih šarenjaka. Sjećati će se naši čitatelji prosvjeda nekoliciae izbornika občine Pomjana, koji bijahu sliepарskim načinom od koparske gospode samovoljno podpisani pod talijanaški protest proti izboru fiducijara u onoj občini. K onim prosvjedom pridružio se ovih dana i drugi. Iz Pomjana pišu nam naime, da je došao dne 12. t. m. u župni stan nepozvan občinar Ivan Veskovo pok. Andrije, kojega su Talijanaši bez njegova znanja i privole pod glasoviti protest podpisali, ter izjavio suzom u očijuh pred g. župnikom sliedeće: Bog mi je svjedok, da ja ništa o protestu neznam nit da sam išta podpisao. Nevidio svoje djece ni svoga stana ako išta o tom znadem.

Eto nam nova dokaza kako postupaju talijanaški pristaše u Pomjanu i njihovi savjetnici u Kopru, a njihovo glasilo sl. porečka „baba" imade jošte obraza, da takove varalice i sliepare u nebo kuje, dočim baca u blato naše vriedne i čestite svećenike, koji čuvaju i brane saviestno svoje stado od vuka razderavca. Sram vas bilo crne propalice!

Iz Lovrana nam pišu: Naš krasni kvarnerski zaljev upoznaje se kao takav sve to više. I mi, koji svietom obilazimo, vraćajuć se unj, uvidjamo, da neima divnijega predjela od našega; i mnogi stranci dolazeći ovamo, vele, da nisu ljepšega vidjeli. Tu čisto i bistro more, tu strma visoka Učka, tu otoci više ili niže dišući se nad površinu morsku; tu obala, sa koje je tako rekuć sa svake točke krasan vidik, koja je dosta dobro zarašćena, na kojoj je bujna priroda uspjevajuća i sa raznimi južnimi proizvodi, te koje je prema tomu zasijana mnogimi gradići i mjestanci. Napučena je sva hrvatskim narodom, kojega nemogu nit neće oddrnjiti sve umjetne medje, koje su učinili protivnici njegovi. Ima na njoj doista izroda, postalih prošlimi ili sadanjimi odnošaji. al većina naroda čuti i zna, da mu je skupno hrvatsko porieklo, da u njegovih žilah hrvatska krv teče, da mu je skupni sladki hrvatski jezik. —

Ljepota te obale priteže tudjince već od davnih vremena; ona je i Madjare, sada tako rekuć svemogućе u monarkiji, pritegla na se tako, da jedan njezin dio, Rieku s okolicom, svojataju. I koliko bučno gospoduju, toliko je naša tvrda vjera, da to nemože, da neće dugo trajati.

I Niemcem ciede zubi za tom obalom; i oni su neka mjestanca proglasili u novinah „rajha" kao njemačke gradiće, al držimo, da su se oni, koji su u istu došli, uvjerili, da nije to zemljište za njemački „rajh", da tu stanuje hrvatski narod i da mogu oni dolaziti samo kao stranci, da se za dulje ili kraće vrieme naužiju onim, čim je tu obalu Bog nadario. To valja imenito o Voloskom, koje već dulje vremena slovi u ustiju naroda kao gospodsko; i o Opatiji, koja je od nekoliko godina amo u umjetnom sjaju orijaškim korakom napredovala.

Kao uztuk Opatiji s Voloskim htjeli bi Madjari podignuti Crikvenicu. Madjari mogu kao u svem činiti uztuk Niemcem. al mi Hrvati nećemo u tom nazirati nikakve uztuka, nego, jer znamo, da je Opatija s Voloskim isto tako hrvatska kao i Crikvenica, želit ćemo uvjek i doprinašati prema svojim silam, da napreduju i jedna i druga. Lošinju, koj se je takodjer upoznao u novije vrieme kao mjesto blagoga podnebja, želimo čim bolji procvat, ne samo kao ljudi i kršćani, nego i kao Hrvati, pošto je on sjelo starih sokolova hrvatskih. Sad reć bi, da dolazi red i na nas Lovrance. Do same medje naše občine ima već gospodskih zasclaka, pače i na zemljištu njezinom ima palaća a vrtom i kupelji za boležljive svećenike. Bit će toga, ako Bog dade i više. Pred kratko vrieme izabralo si je neko englezko družtvo velik komad zemljišta na našoj obali, gdje kani podignuti raznih sgrada. Dalo je i jamčevine, a te nam upravo jamči, da će od namisli do djela doći. Proslavit će se i Lovran, taj starodrevni hrvatski gradić, ne samo sa svoga maruna, mogranja i drugoga sladkoga voća, nego i sa svojih prirodnih ljepota, na ljepom glasu. Toj radostnoj viesti da dodamo dvie crtice iz naših občinskih odnošaja.

Poslie duljega rovarenja pojedinih protivnika hrvatske misli, podupiranih od

raznih oblasti, i ova naša občina otresla se je tudjinačkoga uredovanja; izabrala si je hrvatski misleće zastupstvo i poglavarstvo, te se tako pridružila svojim sestricam, občini kastavskoj i vepriničkoj, da i nenabrojam onih na otocih i onkraj Rieke. Svom unutarnjem uredovanju dala si je i izvanjski znak tim, da je na vrata občinskoga ureda postavila tablicu sa grbom občine i sa napisom „glavarstvo občine Lovran". Učinila je to svetim svojim pravom, kojega njoj nemože nitko poreći i ako se koji nadje, koji pokaže činom da mu to pravo nije, ima se proti njem postupati kao proti onomu, koji zakon vredja. Ona tablica bila je nekoliko pokvarena od — neznam koga. Priprostih ljudi se je takodjer proti njoj nahuskalo upravo ludimi razlozi. Neuke ljude valjalo bi podučiti a huskače kazniti. Prvo bi mogao najlakše župnik i učitelj. Žalibože oni toga nečine. I jedan i drugi smatraju se kao protivnici hrvatskoga jezika a zagovornici talijanskoga.

Iz crkve iztrebio se je zadnje doba na mnogo hrvatski obredovni jezik. U školi se silno malo napreduje. Ona je jedna od najgorih što jih u obće može biti u svakom obziru.

Proti ravnajućemu učitelju bilo je već na raznih mjestih već koju godinu svakojakih pritužba. Da je to kakav Hrvat, bio bi već davno odprhnuti morao. Proti njemu se još ništa učinilo nije . . . To još povećava sablazan kod dobro mislećega pučanstva i baca slabu sjenu na školske oblasti.

Dobromisleći ljudi vele, da neće biti pravoga mira nit reda kod nas dok se nemakne nadučitelja. Pred kratko učinili su prošnju proti njem. Saznav to njegovi prijatelji, učinili su drugu zanj. Kako se to obično kod nas čini, i žalibože kao proračunano na uspjeh bez obzira, da li su pojedine tvrdnje istinite ili ne. Školske oblasti nebi sad imale reći, jedna prošnja je p r o t i njemu druga z a n j, nek stvar ostane kako je; nego bi imale strogo iztragu povesti, da vide koliko je istine u pritužbah proti učitelju, pak da prema uspjehu iste poduzmu shodne korake. To zahtjeva ugled oblasti, probit pučanstva, javna obuka i javna čudoredba.

Iz krčke biskupije pišu nam 12. agusta. Čitao sam u listovih, da je sveučilištni profesor dr. Martin Štiglić izdao „Homilije" za sve nedjelje i blagdane. Kako mi Hrvati oskudjevamo u obće na bogoslovnih knjigah, a osobito na ovakovih, ja ju odmah naručih. Al se skamenih, kad opazih, da ove Štiglićeve „Homilije" nisu drugo nego nam svećenikom po krčkoj biskupiji dobro poznate — dakako u ljepše ruho zaodjenute — „Homilije" Starčevićeve, eto sada u drugom izdanju (ipak stoje one za nedjelje 2 for. 20 nvč., a za blagdane 1 for. 10 nvč. bez poštarine). Barem se to moglo napomenuti, da se radi o novom izdanju S t a r č e v i ć e v i h, ili recimo bolje o ćenijem prevodu Kõnigsdorferovih „Homilijah". To na obaviest braći dušobrižnikom.

M. M.

Iz Grižnjana piču nam 10. t. m. Uz ike jade i nevolje, koje nas biju u ovoj ćini radi nereda u občinskoj upravi, oju moradoše napokon Talijanaši i krnoli predati komesaru, nemožemo, g. ured- še, napried ni natrag. Al kao da sve nebijaše našim protivnikom dosta, to mišliše nešto nova. Prošle godine javio je kmetom izvan Grižnjana občinski sluga ime občinskoga glavarstva, da svatko, koji imade psa, plati občini 20 nvč., te će za to svaki pas dobiti na vrat medalju.

Na vanjščini platili su seljaci po 20 nvč., ali medaljam nebijaše traga ni glasa.

Kasnije smo doznali, da su u bližnjih sela platili samo 4 nvč., i za to svatko je dobio za svoga psa medalju.

Sada se pita: kamo su pošli oni novci, što no su je seljaci za medalje platili, a ove nedobili? nadalje pitamo našu občinu gospodu za što su od jednih tražili i primili po 20, a od drugih samo 4 nvč?

Nadamo se, da će nam se u porečkoj „babi" na ove upite odgovoriti, pak ako nam dokažu, da smo na krivom putu, stisnut ćemo a pleći, inače tražiti ćemo račun na drugom mjestu.

Ovo nije u ostalom sve, što su bivši občinski upravitelji i zastupnici zla ovoj občini nanesli, jer tih zala i nevolja imade kud i kamo većih i strašnijih. Nu priznajmo iskreno, da smo mi občinari sami tomu krivi, jer smo se malo brinuli za občinske stvari, ter nismo nikada pitali tko tu gospodari i kako gospodari. Tako nesmije biti u buduće, ako nećemo, da posve propademo. Občinska uprava mora doći u poštene i radine ruke, pak će prestati naši jadi i naše nevolje.

Jedan seljak.

Iz Pazina pišu nam 18. agusta 1891. Od prijateljske ruke primismo ovih dana „Izvješće" c. kr. gimnazija u Puli za godinu 1890/91, koje sadržaje: *a)* kraiku povjest preminule gimnazije u Pazinu; *b)* školske viesti; sve sastavljeno od ravnatelja dra. Frana Swide. Buduć bijaše gimnazija u Pazinu od velike važnosti za naš narod, zanimati će bez drojbe cienjene čitatelje dične „Naše Sloge" doznati štogod o postanku ove škole i o dalnjoj njezinoj sudbini. Gimnazija ta bijaše ustanovljena za vladanja cara Ferdinanda godine 1836. te izručena otcem Franjevcem; otvorila se 5. novembra iste godine. Ravnateljem bijaše po tadašnjem običaju, okružni kapetan baron Friderik Grimschitz, a prvim profesorom O. Benvenut Crobath. Učenici bili su ponajviše iz mjesta Pazina, iz okolice nebijaše nikoga — kako se čita — radi siromaštva stanovnika. Otci Franjevci dielile su pouku na gimnaziji 37 godina, do 1873., kad se ih zamienilo sa svjetskimi učitelji. U ovoj prvoj dobi bijaše zavod najbolje polažen god. 1847 i 1848. Razreda bilo kad 4 kad 6.

Od ovoga vremena napried počelo je za gimnaziju novo doba. Nastavilo se svjetske profesore i buduć bijaše ustanovljenih 8 razreda, pomnožao se i broj učenika, koji je postao najveći 1882/3. god. 155 svih skupa. Odsad napried počeo je broj djaka padati, dok se nije god. 1890. stara gimnazija dokinula, a ustrojila nova u Puli. Svih profesora bijaše iz dobe franjevaca 26, a iz dobe svjetskih profesora 38, što je sigurno izvanredno visok broj za onako kratku dobu.

Toliko pisao o povjesti te škole, koja je mogla biti od velike blagodati za naš hrvatski narod. Uzroka propasti spomenutog zavoda nenavadja, jer mu kao Niemcu valjda nisu bili poznati, ili pak ih nije smio prijaviti. Krivi ponješto premalen broj stanovnika mjesta Pazina, siromaštvo pučanstva, te novoustrojeni konvikt u Trstu. Dielomice imade možda pravo, nu samo u neznatnoj mjeri. Imade i drugdje malih mjesta i siromašnih ljudi, a ipak se uzdržuju gimnazije. Prvi poglaviti uzrok — po našem nemjerodavnom mišljenju — postojao je u tom, da bijaše nastavni jezik njemački —, u Istri nepoznat i da su odlučujući faktori htjeli imati gimnaziju bez pučke škole, što je pako nesmisao. Prije malo godina bilo je škola samo u većih gradovih i to taljanskih, u kojih se odgajalo djecu njekih boljih obitelji, a masu naroda se zapuštalo. Bez broja izvrstnih talenata se tim zakopalo dočim se je gradjansku djecu sililo napried nepostigar, riedkimi iznimkami, skoro ništa. Tim načinom bijaše nemoguće broj učenika pazinske gimnazije povećati. Vlada je imala najprije ustanoviti pučke škole sa materinskim nastavnim jezikom djece, promieniti učevni jezik na gimnaziji, te bi bila ova dobro napredovala. Nepravedno bi bilo kriviti hrvatski narod, kao da nije imao smisla za gimnaziju. Manjkao je temelj višoj naobrazbi t. j. pučka škola. Priprosti narod držalo se za životinju, kojoj netreba duševne hrane, baš po propisu naših narodnih protivnika.

Drugi uzrok pada gimnazije bijaše odveć brzo mienjanje profesora. To pak su ponajviše i jedino sakrivili kolorodje taljanske stranke u Istri, napose u Pazinu. Profesore, koji nebijahu mišljenja šarenjačkih mogućnika u Pazinu, izvrgavalo se ruglu javno na putu, u gostionah, dà, bacalo se bombe pred njihove stanove. Svatko je naravski želio iz Pazina čim dalje, a time nastale su česte promjene u profesorskom osoblju na štetu djaka i zavoda. Da su mjerodavni činbenici htjeli kriepkom rukom rieširi pazinski kaos, nastao bi bio mir i gimnazije ne bi bilo trebalo odstraniti; odpraviti se moglo veoma lahko kao prvi, tako i drugi uzrok pada ove srednje škole.

Buduć se nije ovo učinilo, morala je i to naravskim načinom gimnazija propadati, a to tim više pošto je napokon učiteljsko osobje samo nastojalo umanjiti broj djaka, onoga pako, koji joj je zadao smrtni udarac, nagradilo se mastnom službom. Na novoustrojenoj gimnaziji u Puli bijaše prošle školske godine 7 profesoru za 90 djaka: u I. razredu 40: u II. 15, a u pripravnici 35, ukupno 90. Po narodnosti bijaše 11 Niemaca, 66 Taljana, 11 Hrvata i 2 Slovenca. Učilo se sve moguće predmete, samo hrvatskoga jezika ne, premda je pokrajina, u kojoj je ta gimnazija, ogromnom većinom pučanstva najviše hrvatske. Našemu narodu nanaša se tim preziranjem hrvatskoga jezika velika škoda i uvriedu, koje će ipak — nadamo se — kao mnoge druge nepravde preboljeti, čim sine sunce pravde i pred njegova vrata.

Iz Krka pišu nam 15. agusta. U selu Malinskoj na Dubašnici, u selu hrvatskog porietla ravne i ubave hrvatske Dubašnice slavilo se dne 9. t. m. veliko slavlje. Na taj znameniti dan za Malinsku rodilo se šareno čedo po imenu „Club Quarnero". To Vam je dragi čitatelji dične „Naše Sloge" i borioci za prava potištenog našeg naroda, kolektivno družtvo raznih narodnjaka sastojeće od 8—10 članova. Ali po perju pozna se ptica, govori poslovica. U tom „Quarneru" od 10 članova imade izobraženih i neizobraženih članova, koji se izdaju za gorljive narodnjake. Sreća, da u njem neima članova svećeničkog stališa. S tim klubom, poduprtim narodnimi življi, otvorilo se sjelo krčkim nespačenjakom, kojim su svagdje drugdje na otoku zatvorena vrata. Ako je do sada taj malinskarski klub javno odvratio prijatno gostoljubljje krčkoj braći, kršeć crkvene zapovjedi i ponižujuć hrvatsko gostoljubljje, nije si tim zaista stekao zasluga ni za crkvu niti za dom. O važnosti malinskarskog „Quarnera" nećemo kasnit iziestit Vas točnije i koji su njemu članovi. Do vidjenja!

Iz Kopra pišu nam 18. t. m. Naša učiteljska pripravnica dobiti će početkom školske godine novoga ravnatelja, pošto je do sadašnji ravnatelj veleč. g. Revelante zamolio i dobio mirovinu, nakon što je veći dio svoga vieka proživio u školi i za školu, za koju imade liepih zasluga.

Prošloga mjeseca iztekao je natječaj za mjesto ravnatelja a prvih dana ovoga mjeseca bijaše na sjednici zemaljskoga školskoga vieća trojica molitelja predložena ministarstvu, da imenuju jednoga za ravnatelja ovdašnje pripravnice.

Sudeć po glasilu zemaljskoga odbora u Poreču, koje imade pristup i u tajne sjednice rečenoga vieća, predložena je na prvo mjesto osoba, „koja će bez dvojbe zadovoljiti najboljim zahtjevom".

Idemo da vidimo, koja li je to osoba, u koju polaže tolike nade porečki listić.

Izložba vuća i grozdja kod gospodarsko-šumarske izložbe u Zagrebu. Pisali smo posliednji put o toj izložbi u obće. Danas nekoliko rieči na ovom mjestu o izložbi grozdja i voća, kojega obojega bi mogli naši ljudi iz raznih predjela izložiti. Grozdje i voće izlaže se dva put. Prvi put sad na početku od 15. do 25. Još bi tko možda mogao poslati, al bezodvlačno štogod, imenito novoga grozdja, tako zvane „agostane" i možda breskava i za ovaj prvi put. — Drugi put izlaže se grozdje i voće od 26. s e p t e m b r a d o p r v i h d a n a o k t o b r a. Za ovaj put je dakle dovoljno vremena. Tko kani izložiti grozdja i voća, a želit bi bilo, da to učine razni iz raznih kotara, neka se prijave e x e k u t i v n o m o d b o r u i z l o ž b e najdalje do 10. s e p t. Svaku zaželjenu uputu glede te povremene izložbe daje izvjestitelj voćarskoga odsjeka dr. V. Köröskeny.

Glavna skupčina „Bratovčine hrvatskih ljudi" u Istri, sa svojim sjelom u Kastvu, održavati će se dne 3. septembra t. g. u prostorijah „Narodnoga Doma". Pobliže o tom vidi „Poziv" na 3. stranici.

Sa otoka Krka pišu nam o hrvatskoj jubilarnoj izložbi kako sliedi: Odnosno na uvodni članak „Naše Sloge" br. 33 javljamo Vam, da će naša gospodarska zadruga dostojno zastupana biti na jubilarnoj izložbi u Zagrebu. Nastojanjem odbora zadruge a osobito neumornog njenog predsjednika gosp. dr. V i t e z i ć a bilo je odpremljeno u Zagreb već početkom prošlog mjeseca svakovrstnog našeg proizvoda, kao: vina, octa, ulja, žita, sočiva, kamenog uglevlja, mramornatog kamenja, drvetja, osobito krasne i omašne judovine (terebyntus pistaces) za remesanje a napokon bogata i liepa zbirka od preko 160 vrsti raznih riba, pripravljenih u tekućini i osušenih, a do preko 100 komada raznovrstih školjka većinom sa živinom u nutri, medju kojimi se osobito ističu oštrige iz gojilišta podignutog u Košljunu i uzdržanog od c. kr. pomorske vlade, odjel za ribogojstvo. Naknadno poslat će se ovogodišnjeg voća, koje još nije ubrano il dozrelo —. Sve se je to sakupilo, kako rekosmo, nastojanjem, marom i troškom kot. gosp. zadruge, a moglo je toga i više biti, da su se njekoja gg. povjerenici za stvar bolje zauzeli bili. — Predsjedničtvo ribogojstva u Trstu podjelilo je 50 for. podpore u tu svrhu. Okrenuli smo se molbom i na sl. naše pokrajinsko gospodarsko vieće, ali nam odbilo molbu opazkom, da ono neda podpore za izložbe u izvanjštinu „all'estero"!.. Pu malane!!

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisniku iz Vabrige. Vašega razgovora nemožemo tiskati, jer nečelimo imati posla za sudom. U ostalom poznamo i mi onu osobu, koja je do sada uviek vrlo otojala uz naše poštenjake na Poreščini, pak će ufamo se i u buduće. Nama bi bilo milije a Vama koristnije, da se s njom mirnim putem poravnate. Pozdrav!

Gospoda dopisnike iz Lovrana, Kastva, Lindara, Pomjana, Volosk-og, Rieke, Zagreba itd., molimo, da se strpe i da nam nezamjere, što nevide priobćene svoje dopise. Radi preobilnosti gradiva izpustili smo već kroz nekoliko brojeva „Pogled po svietu" pa ipak nemožemo odmah svakomu zadovoljiti. Medjutim sve će doći na red. Svim hvala i živili!

Oglas.

Pošto se nije obdržavao u Boljuncu zadnji sajam radi bolesti životinje na parkljih i gubici, pozivlje se ovim slavno občinstvo, da izvoli mnogobrojno posjetiti sajam dne 24. agusta 1891.

Glavarstvo občine Dolina.

Očitovanje.

Pošto su zlobni jezici u srdešnjih talijanskih časopisih raztrubili viest, da sam nasilnom smrti umro, očitujem ovim, da je to brezsramna laž, jer sam hvala Bogu posve zdrav i živ.

U Trstu, 19. agusta 1891.

Vinko Slavić,
bačvar.

Poziv.

Na temelju §. 15. družtvenih pravila pozivlju se ovim najuljudnije gg. članovi na glavnu godišnju skupštinu, koja će se obdržavati četvrtak dne 3. septembra t. g. u zgradi „Narodnega Doma" u Kastvu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izbor revizijonalnog odbora.
5. Slobodni predlozi.

Odbor „Bratovščine hrv. ljudi u Istri".

Kastav, dne 18. agusta 1891.

Turak, predsjednik.

Br: 644.

Razpis natječaja.

Razpisuje se natječaj za mjesto občinskog tajnika-blagajnika, sa hrvatskim uredovnim jezikom, za občinu Baška, na otoku Krku, uz plaću godišnju od 500 for. koju će brati u odnosnih obrocih koncem svakoga mjeseca iz občinske blagajne. — Uz plaću može računati na izdašne izvanredne dohodke i zaslužbe od posebnika.

Natjecatelji imaju do 1. rujna (septembra) t. god. podnieti podpisanomu svoje molbe podkriepljene svjedočbami sposobnosti, ako su već možda gdje drugdje kao obć. tajnici služili, neporočnog ponašanja, poznavanja taljanskog, a po mogućnosti i njemačkog jezika.

Izabrani imati će svoje službovanje nastupiti polovinom dojdućeg mjeseca rujna (septembra).

Baška, na Krku, 2. kolovoza 1891.

Občinski odbor.

3—3 Načelnik:
Juraj Čubranić

Dr. Oskar pl. Fischer

lječnik-kirurg-operater. 15—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i svedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

U radionici klepara 17—23

JUSTA BIASUTTI

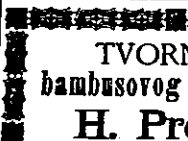

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje klepareke uz najniže ciene. Drži na skladištu štrcaljke proti peronospori (milderu) po for. 5.50 i strojeve za sumporanje troja.

TVORNICA
bambusovog pokućstva
H. Preuer
Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašče, etažerne i sjajne predmete za najniže ciene. 14—20

Povremene izložbe:
Cvieće, povrće, rano voće i grožđje
15.—25. kolovoza.

GOVEDA
za razplod i pleme 6.—9. rujna, tovljena goveda i goveda za rad 9.—11. rujna.

KONJI
za razplod, pleme, jahanje i teglenje
14.—16. rujna.

SVINJE,
zatim ovce, kunići, perad, golubovi i psi
19. i 20. rujna.

Voće, grožđje i povrće 21./8.—15./9.

Gospodarstvo.
Poljodjelstvo, vinogradarstvo, pivničarstvo i voćarstvo.
Cvieće i sočivo.
Stočarstvo.
Pčelarstvo.
Svilarstvo.
Ribarstvo.

Gospodarsko-šumarska

IZLOŽBA
U ZAGREBU

od 15. kolovoza 1891 do 15. listopada

Šumarstvo.
Gospodarski obrt.
Gospod. tehnika i graditeljstvo.
Učevna sredstva i literatura gospod. i šumarstva.
Kućni obrt.
Slike i umjetnine.

Svaki dan glasba na električno razsvietlj. izložb. prostora.
KONCERTI,
plesovi, razne zabave
U narodnom kazalištu opera i drama.
Pjevačka svečanost 6.—8. rujna
Utrka 12. rujna
Sastanci:
šumari i obrtnici 22., učitelji 26. kol., gospod. i vatrog. 12., inžin. i arhit. 17. rujna

Izložbena lutrija sa **1001 sgod.** — Glavni zgoditak u vriednosti **10.000 franaka.** — Srećka **50 nč.**

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrtke

Živica i druga u Trstu
ulica Zonta br. 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale tvornice na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 15—

Kršćansko-narodno
tvorničko skladište
svakovrstnog brnskog sukna

učtivo preporuče podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m. svietlog sukna za odjelo		3·90 - 4·25
3 „ crnog „ „ „		4·25—4·50
3 „ svietlog finijeg sukna za odj.		5·00—5·50
3 „ crnog „ „ „		5·00—5·50
3 „ svietlog sukna „ „		6·25—7·00
3 „ crnog finijeg kesm. „		7·00—8·00
3 „ Piket sukna kosmatog „		7·25—8·50
3 „ Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo		10·00—12·00
3 „ Kamgarna crnog		12·00—16·00
2·20 kosmatog sukna za kabanice za odjelo		7·00—14.00

Osobito preporučam, Perrien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rype, Ratzimir — — — za častno svečenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 10—13

Em. Högere
u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskej.

Uzorki šalje badava. Naručeni robu šaljem na zahtjev franko ili s pouzećem.

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kerhlikorovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 55 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenčico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25—6

Marijaceljske pilule
proti začepljenje.
(Pilulae laxantes mariae.)

Proste škodljivih tvarina, ugodno sredstvo kod težkog probavljenja, začepljenje te usled tega nastalih občutljivostih, zaradi kojih se mnogobrojno puta liečničke pomoći traži. Gotovo i ublažujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Polag utimatu zaštitna znamka jamči pravi kruglice.

Cieni škatulji 20 avč., zaboji sa 6 škatulja 1 for. Ako se novac unapred pošalje stoji zaboj sa prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2.20, tri zaboja for. 3.20.

Ljekarnik **C. BRADY**, Kromeriž (Moravska). Vrst tvarine jest naznačena. — Predavaju se u svih ljekarnah. 9—10

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaju direktne biljete

Mate Šverljuga FIUME. **Vinko Šverljuga** FUŽINE.

Mate Pellich
TRST Piazza Negozianti br. 2. 37—52

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že **skušano** specijaliteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo **esenco za ojačevanje** žganih pijač: ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vsaverši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne **esence** za izdelovanje **ruma, kasjaka,** finih **likerov** itd najboljše in nenadkriljive kakovosti Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,
Essenzen-Specialitäten-Fabrik
20—3 **in PRAG.** 5—20

Iščejo se solidni zastopniki.

---

500 goldinarjev

zagotovlja se vsakemu, koji ne bi bil našel pomoći po uživanji svetovnoznalnega maltoznega prěparata. 4—4

Kašelj, hripavost, naduha, katar v pljučah in sapniku, izvržki itd. premehajo že po nekoliko dnevih; na stotine jih je že vspešnem uživalo ta preparat. Maltoza ni nikako tajno sredstvo, ampak narejo se po delovanju sladu na korazo. Na razpolaganje so spričevala prvih autoritet. Cena: 3 steklenice se zabojem 3 gl., 6 steklenic 5 gl., 12 steklenic 9 gld 4 4

Adolf Zenkner,
izsajditelj maltoznega prěparata v Berolinu.

Enrico Rovere & C°.
TRST. Via Ponteresse i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 14—52

Radionica čilima (Tappezziere)
G. ANTONA BUJASIC-A
ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto o/l carine u omotih po čitavoj državi pokućtvo, šatre, divane (naslonjače), štramace (vanjkuše) uz c ene, koje izključuju svaku konkurencu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. - Naručbe ovršavaju se odmah. 15 24

LJEKARNA
A. KELER
nasljednici Rondolini
utemeljena godine 1769.
TRST,
Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovito i pravo ulje iz Brešije, željezo sa Chinom Malessi. **Obično bakalarevo ulje;** isto **olje sa jodom i željezom.** Elixir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Elixir China proti gruznici. **Anaterinsku vodu** za usta. Tekući sopun proti ozebinam. Obće poznatu **vodu katrama i ušterivanja katrama.** Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku **esencu,** ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrieplјujuće želudac Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski b eli i crveni itd. itd. 17—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

Digunutjem slobodne luke nize naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

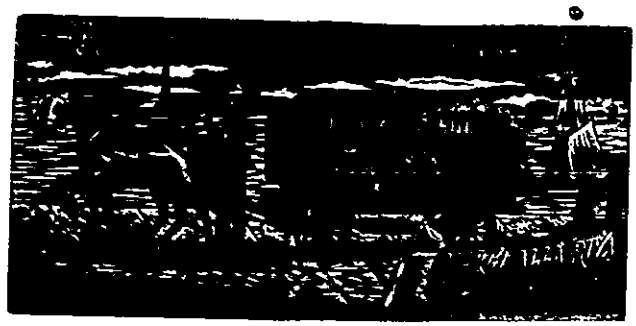

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovužćeni ili iz kaučuka, nepremočivi, bieli i crni radjeni rukom Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. itd jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodajo i uzajmljuje vreće i svakojake prirodnine. 6 13

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice,** strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Häckseovel strojeve za rezanje krme,** mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori,** strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke. spreme za konobu,** sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko. dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni svjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč
16—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni priležećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera
Manufacturing i Comp. New-Jork jest
visokoručni izvorni „IMPROVED“
STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 14 - 25

G. Neidlinger
Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mate Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 35. U Trstu 27. agusta 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (vaglia postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedođe na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se ixvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na sedam arku.

Dopisi se povraćaju, ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 nvč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farnetto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Jubilarna izložba

hrvat.-slav. gospodarskog družtva.

Zagreb, 23. kolovoza 1891.

I.

Kad bi tkogod hotio, da poda jasnu sliku o jubilarnoj izložbi hrvatsko-slavonskoga gospodarskoga družtva u Zagrebu, morao bi o tom napisati čitavu knjigu i imati obilatu spremu strukovnog znanja. Nu ovim redkom nije ta svrha, već su pisani ili radi toga, da se čitalačkoj publici dične „Naše Sloge", koja se uviek toplo zauzimlje za sve hrvatske stvari, poda bar maleni odsjev ove, skromno zasnovane, a ipak ogromne slike, u kojoj se ogledali sav naš rad na gospodarstvenom i kulturnom polju u ovih potonjih petdeset godina. Komu je pako do toga stalo, te mu i materijalne prilike dopuštaju, da sebi stvori cjelovitu sliku o našoj izložbi, neka pohrli u naš bieli Zagreb, neka dodje, vidi, pa se divi i jamačno neće požaliti truda ni troška. Nitko se bez dvojbe neće obazirati na šovinistična izvieća „Cittadina", „Bilancie" i njihovih vriednih drugova, nego će baš svojim posjetom zasvjedočiti, da našim Istranom, poznatim za svoga čelik-značaja i žarkog rodoljublja, patriotizam nije puka fraza, nego da su i djelom kadri zasvjedočiti, da je kulturni napredak Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, ujedno i njihov napredak. Nam je dosta velika zadovoljština, što su nam ugledniji izvanjski listovi, pišuć o našoj izložbi, izdali povoljnu svjedočbu, a zakutnim talijanskim listićem možemo mirno duše doviknuti onu našu poznatu: „Što mjesec laje, da pas na njega laje"? Spomenuli smo već drugom zgodom, kako su kod ove naše izložbe sve grane gospodarstva, šumarstva, obrta i umjetnosti dostojno zastupane, pa s toga ne bi smio nijedan valjan gospodar, uman ratar, poljodjeljac, svilogojac, vinogradar, šumar, trgovac, obrtnik, svećenik ni učitelj promašiti ove prilike, a da ne zaviri u tu pravu riznicu narodnog bogatstva.

U izložbeni prostor, koji se nalazi u najživahnijem dielu grada — na sveučilištnom trgu (nekadašnjem sajmištu) ulazi se sa tri strane, kroz tri ovisoka portala, bogato izkićena trobojnicami i grbovi trojedne kraljevine. Unutarnji prostor zaokružen je monumentalnimi gradjevinami kao što su: obrtna škola, zgrada „Kola" i „Sokola", „Učiteljski dom", zgrada „Gospodarskog družtva" i sveučilište. Čim si pak stupio u izložbeni prostor, prvo je što te pozdravlja, glasni romom vode, koja se iz ukusno uredjena vodoskoka usred izložbe prosipljе u vis prolievajuć se o sunčanom sjaju u tisuće boja, čas kao biser, a čas kao dragulji. Svud okolo tebe iznikli su reć bi iz zemlje ukusni paviljoni i gracijozni kioski, koji raznolikošću svojih stilova i dimenzija stvaraju oku i srcu prijatnu harmoniju.

Svrneš li okom prama obrtnoj školi ustobočio se pred tobom poput dalmatinskih vrletnih klisura dalmatinski paviljon, koji je već svojom vanjštinom jedan od najkrasnijih i najzanimivijih objekta na izloženom prostoru: ona toli naravna formacija Krasa pred paviljonom prenaša te duhom u naše kršne Primorje ili u dalmatinske vrleti. Na večer pako kadno uz sjaj električnih svjetiljkah i uz zvukove glazbe, promatraš onaj monotoni pad „cascade lumineuse", koja se prelieva u raznih bojah, ti si u nehotice zanesen u moraš, da se diviš vještoj ruci, koja nam je taj veličanstveni prizor priuštile. Popnemo li se na verandu pred dalmatinskim paviljonom i zaokružimo li okom po cielom izloženom prostoru, moći ćemo pregledati mal ne cielu izložbu, koja ti se pričinja bajnim perivojem. Nu prije no idemo dolje nas vuče, da zavirimo u paviljon, gdje je naša posestrima Dalmacija izložila svoje birane proizvode, koji su stekli obćenito priznanje. Naše obćinstvo osobito privlači rumena dalmatinska kapljica, koja je tuj izložena u ukusnih steklenicah, a na večer davaju si u dalmatinskom podrumu svi slojevi pučanstva sastajalište, te je osobita milina pogledati, kako se dalmatinska kapa na glavi grli sa cilindrom.

Iz dalmatinskog paviljona krenimo na desno i eto nas u **šumarskom paviljonu**, koji je na njeki način biser cielе naše izložbe. Tuj je raskriveno svekoliko bogatstvo naših šuma, kakovimi se mijedna zemlja u našoj monarkiji podičiti ne može. Razne vrsti drva, redji eksemplari ptica i životinja, sve je tu zastupano u liepom broju, a najveću privlačivost imadu prekrasni lovački trofeji (nakljukane lovne zvieri i njihovo rogovlje), koje su izložili neki viši plemići, a služe i kao neki ures unutarnjem djelu.

(Nastavit će se.)

DOPISI.

Iz Reča 24. agusta. Obćinski izbori, kako bijaše javljeno u dičnoj „Našoj Slogi", obavili se još lanjske godine; kod tih izborah je malo birača sudjelovalo, te su naši krnjeli i njihove podrepnice zaturali u novo zastupstvo sve svoje najmilije pristaše, da još više pritisnu obćinu župe Ročke i Dolenjovaško. Biralo se i postupalo svojevoljno i protuzakonito, bez nadzora c. k. kotarske oblasti, pa tim imao slobodnije ruke velmož Vodnjanski, te bijaše birano i izabrano skoro sve po njegovoj volji. Al nekoji Lupoglavci, vrli Nugljani i Ciritežani uložiše proti tomu nezakonitomu biranju protest, usljed kojeg izbor bijaše uništen, a od dne 9. t. m. za četiri tjedna su izloženo nove listine za nove obćinske izbore obćine Ročke.

Na noge dakle naši rodoljubi; pregledajte izložene listine, da vidite jeste li svi upisani, pa ako niste, da u ustanovljeno vrieme reklamirate. Osobito pazite, da bude svaki unešen u ono tielo (korpo), u koje po plaćilu spadš, jer će se na temelju tih listinah obaviti izbori fiducijarah za izbor zastupnika na carevinsko vieće.

Sada reć bi, da sve šuti, da se nitko nemiče, nu u Roču se po tiho pripravljaju, da ljude nepripravne na dan izbora opet na svoju stran privabe; zato pozor naši!

Ročani i Lupoglavci!

1. Po staroj Vašoj navadi izaberite Vi kmeti sami svaki u svojem mjestu (komunu) po dva muža, to jest Lupoglavci svih skupa osam, a Ročani deset. Ti muži neka budu razumni, pošteni, bogobojeći, muž-beseda, koji se nedadu obraćati jedan dan na desno, a drugi dan na lievo.

Ti muži neka budu skrbni gospodari, jer ako nehaju za svoje, još će manje za tudje, za obćinsko il komunsko. Ti muži nek nebudu osvetljivi, niti odviše rebiloni, već takvi, da učine red u obćini, da pošteno i pravedno ravnaju s ljudmi i s komunštinom, a da neidu nikad više krnjelom na liepak (vrgun).

Tim Vašim mužem treba da svi složno na dan izbora svoj glas dajete, a to se razumije, mi Ročani složno s Lupoglavci, a oni opet složno s nami. Na dan izbora obletati će okolo Vas Roški veladaši i njihove podrepnice: oni će Vam kazati, neka s njima složno birate (balotate), oni će Vam obećati, da će i oni Vaše muže birati, a Vi neka birate njihove itd., a to samo zato, jer njim se nedade iz korita; na kojem su se mnogi otustili.

Nugljani, Ciritežani i Lupoglavci!

1. Mjeseca febrara ste skusili, kako treba biti složni i vjerni. Ste skusili, koji Vas poštuje i ljubi, a koji Vam se prikupljuje samo onda, kad je Vas potrohan, a to u vrieme izbora.

2. Ste vidili i skusili, kako su Vas mamili i Vam ponujali oljed i 5 for., da se krnjelom prodadete, pa da Vam se kašnje rugaju, da ste živine, jer ova se kupuje i prodaje.

3. Ste čuli, kako su na 18. febrara napali na Vas i na prevriednoga g. župnika Dolenjovaškoga, kako su za Vami tulili i rulili; kako su huje nego na pust s kotli, drepnjami i pokrovi rompali, baš kao blago, koje neposna korizme, niti kvaterne srede, ni Boga ni njegove vjere.

4. Ste vidili, kako je krnjel porugljivo pozdravio Vas sve, a osobito g. župnika Dolenjovaško, kad ga je neuljudno potepitao po ramenu kazav mu: A što dobi, što kuntenat?

5. Nekoji od Vas ste čuli, kad je neki krnjelčić kazao, da neće doći u Lesišćinu izpod 10 for. kad bude on podeštat.

6. Sadašnji pisar il tajnik nije pisao, niti odgovara školskim oblastim kako i kada treba, pak sada imate školskoga administratora, za koga morate plaćati adicionale. To su sve zakrivile ročka gospoda.

7. I sami znate, da u podeštariji Ročkoj nije reda, nije posluha; nije ceste, ni puta; svaki djela što hoće i gdje hoće; pa ako neizberete muže i baš muže u novo zastupstvo (reprežentancu), biti će još huje za Vas, jer će Vam poslati il političkog komesara, il će Vas pridružiti drugoj podeštariji.

8. Dakle vidite, i sami, da nam je treba velike i temeljite promjene, da više tako nemožemo obstojati; zato učinite onako kao i s volovi, kad nevoze složno i mirno. Vi jih proklenete, pa vato proklenite i muže od Vaše reprežentance, barem one, koji su bili na glavi od podeštarije. Recite: Dole s' vami, poberite se dugo od nas, poznamo nas, mamili i varali ste nas, al nećete više.

9. Imali ste potrebe više puta na podeštariji, pa znate kako su Vas nekoje puta odpravili, kad ste htjeli u špital il kad ste došli iz njega; kako su Vam pomogli.

10. Vi ste katolici, Vi ste muži siromašni al bogobojeći, pa Vi si nemožete postaviti za glavu Vaše podeštarije ljude, koji se rugaju s Bogom i njegovimi svećenici.

11. Znate li kako su bila namazana vrata gosp. župniku Ročkomu, a kako po glavi udaren kapelan Roški!! Tko je to sramotno i razbojničko djelo počinio, nezna se, al Slumnjan ni Brešćan nije stalno.

12. Dakle na noge kmeti Roški i Lupoglavski! Pogledajte na Pazince i Bužećane!

Talijanski i krnjelski jaram su od sebe otresli, svojo ljude su izabrali, pa sve ide na bolje i u podpunom redu.

Dakle na djelo i Vi! Na dan izbora dodjite svi u Roč, koji budete pozvani; svi glasujte složno za naše muže, naše krvi, našeg roda i, a krnjela Ročkoga, gradjena Ročkoga, velmoža Vodnjanskoga, koji će bez dvojbe tamo doći, nemojte poslušati, niti se njih prestrašiti, još manje za njihove mužove glasovati; recite njima: poznam te ogava lijo, nećeš mo više zaslepiti. Jadne sto pridošlice, našimi šuljate se pomogli, a sada hoćete psovati Boga, pogrdjivati naše svećenike, u brk nam se smijati i rugati, pa još hoćete, da vam iskrenimo palicu, kojom da nas do krvi izlupate. Poberite se od nas, kano vrag od križa! Poberite se u Taliju a mi ćemo glasovati za svoje Istrane, domaće ljude, kojim znademo, što su i odkuda su, koji nas ljube i poštuju, a ne kao Vi, koji nas samo u toj prigodi poznajete, a druge puta, za nami vičete, tulite i rulite. Krnjeli, nek za vas glasuju.

Najzad domislite se na poštenu reč, koju smo si dali na 18. febrara u Roču: sada poznamo Rožane, nikad i nikad više nećemo s njima složiti se i s njima glasovati. Do Roča nije daleko, jedan dan svaki lahko žrtvuje, da ide u onu narodnu vojnu, gdje se sujed susjedom bratski rukuje, bolje spoznaje, a složno svojeg poznatog narodnog neprijatelja protjera.

Složno dakle, pa ćemo veselo zapjevati: „Još Hrvatska nij propala", a gdje je nas više skupa, tamo je i pomoć božja.

Velika nam potreba i sila, blizu će biti ruka božja mila! Kmet.

Iz okolice bledskog jezera u Kranjskoj dne 6. agusta. [Sastanak slovenskih hrvatskih abiturijenata (svršenih gimnazijalaca) u Ljubljani.] (Konac). U osam sati na večer započela je zabava. Svieta je bilo toliko, to se je jedva mogao smjestiti u velikom čitveničkom vrtu. Sve točke programa izvelo se je u redu. Ponajprije odigrala je vojnička glazba pukovnije baruna Kuhna ouverturu k „Jameki Ivanki" od Miroslava Vilhara, a na to je pjevački zbor uz pratnju iste glazbe odpjevao „Veneo Vodnikovih in na njega složenih pesmij" od Ant. Foerstera. Svi su pozorno slušali i pljeskali. Upravo divan bio je onaj čas, kad stupiše na pozornicu zagrebački tamburaši. Obćinstvo udari u burni pljesak. Pod ravnanjem abiturijenta g. Miličića odigraše nekoliko krasnih pjesama, a med tima i onu Slavjanskoga „Ej uhnem", Dok su igrali bilo je tako tiho, da se i muhu moglo čut, a kad završiše, nastade takav pljesak, da se moradoše povratiti na pozornicu i odigrati još nekoliko pjesama. Iza toga odpjevao je zbor osmorice pjesmu „Življenje", što ju je izpjevao gosp. Ivo Subelj, abiturijent ljubljanski, a uglasbio g. Anton Foerstor. Tada stupi na daske jak momak i krepkim glasom izgovori pjesmu „Abiturijentom" što ju je sam sastavio. To je Fran Finžgar, abiturijent ljubljanski. Čim je završio svoj pjesnički govor sa „Naprej zastava Slave!" udnro tamburaši tu poznatu slovensku pjesmu. Odobravanje bilo je obćenito. Uz ovu odigrane još nekoliko pjesama, a završiše sa „Oj Hrvati još'te živi". Iza malo odmora odpjeva pjevački zbor himnu „Slovenac i Hrvat", za koju je rieči sastavio zagrebački abiturijent Dragan Boranić. Ova se himna morala opetovati. Slušateljstvo je bilo silno zadovoljno i oduševljeno. Sve je žalilo, što je cenzura zbog „Panslavizma" zabranila prikazivati dramatičan spjev: „Na gosposvetskem polju", što ga je sastavio daroviti Fran Finžgar. Sadržaj mu je: Pet abiturijenta: iz Ljubljane, Cjelovca, Gorice, Maribora i Zagreba sastaju se na slavnom gosposvetskom polju u Koruškoj, te se zavjeruju, da će sav svoj rad posvetiti domovini i Slavatvu. Pa to bijaše zabranjeno!

Poslije zabave bio je ples u čitaonici, duk se neplesači zakupiše u trijemu čitaonične gostione i tu je bilo zdravica i novih dokaza ljubavi i sloge med slovenskim i hrvatskim djacima. Osobito nas je ugodno dirnula zdravica jednog djaka Čeha, u češkom jeziku.

U utorak, pošto se je svak grada dovoljno naglodao, krenusmo u 11¾ željeznicom, u Lesce, da ogledamo dom Prešernov i Bledsko jezero. Na rodnoj kući Prešernovoj uzidana je spomen-ploča, što ju je postavilo spisateljsko družtvo. Kuća bijaše urešena slovenskim trobojnicama, a ploča okićena svježim cvjećem. Pred kućom dala je pranećakinja Prešernova jednom abiturijentu kitu cvieća, a na to nas pozdravio nećak pjesnikov, baš liepim govorom. Po tom reče nekoliko rieči u ime Slovenaca g. Šubelj, a u ime Hrvata g. Boranić. Iza ovih stupi na obod i reče u malo rieči krasnu zamisao poznati naš govornik Radić. „Mržava je djačka kesa", reče, po prilici, „ali dokažimo neprijatelju, da se Slaveni ne sastaju samo, da piju. Dajte, prinesito svak koliko može za Prešernov spomenik". Oduševljeno pristadoše prisutni uz tu misao i u kratak čas sakupila se liepa svotica od 37 for. i 20 nvč. Malena je, ali liepo dokazuje, brataku

ljubav i živu sviest slovenske i hrvatske mladeži. Pošto se malo okrijepismo krasnom na Bled. Veličanstven prizor otvorio nam se pred očima; kao stražar osvio se na klisuri stari grad Bled, a pod njim proteglo se čarobno Bledsko jezero, iz koga je — da bude čar veći — izniknuo otočić s crkvom svete Bogorodice. All što da Vam opisujem to ljepoto! U mene je premalo maste za to. Pošto smo se po jezeru dovoljno provozili i naužili se tu prirodne krasote to poslijo komorsa krenusmo na kolodvor u Lesce, a odavde odoše ostali put bielo Ljubljane, dok ja ostadoh ovdje, da se još malo naužijem ove krasote i upoznam ovaj bratski narod.

Završujem željom, da ne bude ovo posljednji sastanak slovensko - i hrvatske mladeži, već da se to svako godine opetuje i da se mladež upozna to odnošvljena za slavensku uzajamnost sturi na polje novog rada. Samo sloga nas može spasiti.

Primorac."

Zagreb, 19. kolovoza 1891. (Jubilarna izložba hrvatsko-slavonskoga gospodarskog družtva). „Habemus expositionem!" ovako je u svojem ludilu uzkliknuo zagrebački dopisnik riečke „Bilance" izvješćujuć o svečanom otvorenju izložbe u Zagrebu, o kom Vas je potanje izvjestila brzojavna žica. Pa mi se i možemo punim pravom podičiti našom izložbom, koja je u toli kratko vrieme zasnovana i prirodjena, nadmašila svako očekivanje. Tko pripadabija posljednjoj obću zemaljsku izložbu od godine 1864. sa današnjom izložbom, koju je priredilo naše dično hrvatsko-slavonsko gospodarsko družtvo, jedino podporom naroda, taj mora doći do zaključka, da u našemu narodu ima tvorilačke snage, poletna duha i svih uslova za ekonomski napredak. — Izložbenom ukućutivnom odboru stiglo je na dan otvorenja izložbe preko stotine brzojavka iz bližnjih i dalnjih krajeva, a i strane novine, u koliko nemogu da priskriju svoj jal, izvješćuju povoljno o našoj izložbi, koja se nalazi na najživahnijem mjestu usred grada na svečilištnom trgu. Naša prieštolnica ima još uviek na sebi svečanu odoru, a vanjštinom je još živahnija, nego li u subotu, na dan otvorenja izložbe, jer je dovrvilo na tisuće domaćih i stranih gostova, a novi još uviek dolaze. U subotu i nedjelju došlo je na izložbu okolo 19.000 posjetnika, a dohodak iznaša preko 6000 for., neuračunavši ovamo permanentne ulaznice. Utisak izložbe bio je na svakoga domaćega i stranoga gosta vrlo povoljan, te se osobito izticalo dobar ukus i eleganciju razmještaja izložbenih predmeta. Kad bi čovjek htjeo, da samo vanjski utisak naše izložbe dobro opiše, morao bi izpuniti eve stupce dične „Naše Sloge", nu ja ću se u kratko ograničiti samo na to, da Vašom cienjenom čitateljstvu podam u kratkih crtah slab odsjev one veličanstvene slike, koja se stere pred očima gledaoca. U izložbu ulaziš sa tri strane, kroz velike portale sjajno izkićene trobojnicami i grbovi, te čim si stupio u izložbeni prostor, čini ti se, kao da si unišao u prekrasan perivoj, na kome su nikuli ukusni paviljoni, koji svojom raznolikošću štila i dimenzija, stvaraju harmoniju, koja prija oku i duši. Na svakom koraku nailaziš na inteligentnu i marljivu ruku, koja je iz nekadanjeg „Sajmišta" znala tako rekuć preko noći stvoriti veličanstvene paviljone, divne kioske, koji te sad prenašaju u orientalne krajeve, sad u naše slavonske neprehodne šume, a čas na žalove srebrnopjenog jadranskog mora. Oko 6000 izložitelja izložilo je tuj pravu riznicu narodnog bogatstva, koje nas iznenadjuje obiljem i raznovrstnošću proizvoda. Popnemo li se na verandu gracijoznog dalmatinskog paviljona, moći ćemo u jedan mah uhvatiti prvi vanjski utisak cielo izložbe. Visoko nad tobom u sredini izložbenog prostora smješaton je vodotok, koji na večer u magičnom sjaju električnog svjetla uz svirku vojničke glasbe čovjeka prenaša u bajni Orient. Tik do tebe na lievo nalazi se vinara, koja te već izvana opaja opojnim mirisom naših bogatih vinskih proizvoda, a malo podalje zakruži okom i vidiš pred sobom naše posavske, planinske, i zagorsko kuće i kolibe, ukrašene raznobojnim ovićem, koje je umjetnička ruka zasadila tuj, da poveće občenjti utisak naše izložbe. Ratarstvo, obrt, trgovina, šumarstvo, gospodarstvo, a i umjetnost svoje dostojno tuj zastupano, te kad čovjek stupi u svečilištnu zgradu, pa vidi budju rekuć djela naše kućne industrije, onda mora da se i nehotice zanese, te poželi tomu narodu, koji je kroz vjekove i vjekove stajao na braniku kršćanstva, sretniju i bolju budućnost. Nejma koli vieća pora, koje bi moglo u sklad dovesti cielu tu sliku, već mi dovikujemo svakome: „dodji, vidi, pa se divi!" Naša prieštolnica primiti će jamačno svakoga brateki i srdačno, te se osobito za dosek Dalmatinaca, Istrana i Riečana spremaju posebne priprave. Svatko tko dodje u našu sredinu neće žaliti ni truda, ni troška, jer će sobom ponieti bogatu spremu znanja za svoj dalnji duševni i ekonomički napredak. Bio seljak, šumar, ratar, trgovac, svećenik, učitelj il umjetnik, svatko će ovdje naći svega, što mu srce poželi, pa s toga bi svaki morao uznastojati, da svojim očima vidi ovaj prvi triumf hrvatskog mača i rada.

Franina i Jurina

Fr. Živio! Živio! Živio! Živio!

Jur. Ča ti j' spameti, ti vrti, al ti ni kolo na praven mesto?

Fr. A ja spameti, a ja vrti, a ja kolo! Ča misliš, da san s Halublja?

Jur. Ča ga to imaš s Halubljani? Čuješ kriče „živio!"

Fr. Aj ne lego su do danas mislili, da j' greh kričat „živio!"

Jur. Tako njim je vendar ono zbrušeno kolo na svoje mesto prišlo.

Fr. A je, je se kemugod, kada j' na svoje oči videl i na svoje uše čul, kako se j' samemu našemu premilostivemu cesaru v Reke najveć kričalo „živio", a on se j' lepo na sve strani klanjal i zahvaljeval.

* * *

Fr. Ča da su se čepali v Reke?

Jur. A su brate.

Fr. Ki je bil jači, ki j' dobil palju?

Jur. Najbrže da j' bilo niš i niš.

Fr. A kako to?

Jur. Lepo! Ki juj dobil, juj nazada vroul.

Fr. Tako to j' bilo bata za bata. Ki j' pak počul?

Jur. Onisti, ki bi bil otel, da si ljudi po Reko kriče „eljen", da se s ten pokaže, da su v Reke se sami goli i čisti „Ungareži".

Različite viesti.

Posebni vlak na izložbu u Zagreb kreonti će iz Trsta — kako nam javljaju iz Ljubljane — dne 5. septembra (a ne 6. kako nam bijaše prvi put javljeno) točno u devet sati na veče. Vozarina stojati će tamo i natrag u I. razredu 14 for., u II. razredu 10 for. 28 nvč., a u III. razredu 6 for. 98 nvč. — Ovo su doista ciene jako nizke, te se nadamo, da će ovu priliku prihvatiti svatko, koji i nerazpolaže velikimi svotami. Stanovi u Zagrebu su također jeftini, a živež jeftiniji nego li u drugih gradovih.

† Nikola vitez Nikolić. Iz Zagreba primismo osmrtnicu, kojom nam javljaju, da je preminuo naglom i nenadanom smrti dne 20. t. m. u Balagovih dvorih kraj Samobora g. Nikola vitez Nikolić, bivši generalni nadzornik austro-ugarskog Lloyda u Trstu i dobro poznata osoba medju trščanskimi Slaveni.

Svoju bogatu knjižnicu ostavio je vriedni pokojnik knjižnici hrvatskoga sveučilišta u Zagrebu. Počivao u miru čestiti starče!

Uredničtvo „Naše Sloge" sollo se dne 1. septembra u ulicu „Farnetto" br. 1 prvi pod.

„Slavenska čitalnica" u Trstu preselila se je ovih dana u kuću ovdašnjega rodoljuba g. Rističa u ulici sv. Frana br. 2, I. pod.

Premještenje tiskarne. Dne 24. o. mj. preselila se naša tiskarna u veće prostorije na trgu „Caserma" br. 2. Ulaz je iz ulice „della Posta".

Za dječak Istrana u Zagrebu. U 101 broju „Obzora" čitamo u članku „Novosti rodoljuba" vrlo rodoljubivu želju gradjanstvu hrvatske prieštolnice kako da dočeka braću iz Dalmacije, Slovenije, Rieke to Istre. O tom dočeku piše medju ostalim: „Sada se čitavi Zagreb spрema, da najdačnije dočeka svoju krvnu braću iz Dalmacije, ako će i naša „braća" Magjari uvidjeti, da smo mi sasvim drugi ljudi, kada nediplomatisiramo, da smo još uviek iskreniji, kad u raci nosimo trnje nego cviće. No prije Dalmatinaca, koji su svakako najodličniji pozvani slavnoga grada u ovoj svečanoj sgodi, mi ćemo naravno zaboraviti ni naše Istrane i Riečane i ostalu odciepljenu braću. I ti teže ovamo kao k svomu magnetu i nepokoji, čemo se svi naši na okupu, djeca jedne majke, koja nas već dugo nije vidjela ovako složne. Što se tiče naše braće Riečana, mi se njihovu dolazku već s toga radujemo, što nam ih Magjari rade na svu silu ugrabiti, a oni se nedadu ugrabiti. Najmladje čedo hrvatskoga duha i hrvatske prosvjete, naše vriedne i odvažne Istrane, moramo dočekati najvećim zanosom jer ćemo i onda jedva pogoditi onaj stepen uzhita, kojim su njihove duše zagrijane prama hrvatskoj domovini. Savonaj živ uzhit, kojim smo se mi oduševljali u dobam našega narodnoga i kulturnoga preporoda, ogrieva danas dušu tih mukotrpnih plemenitih i poštenih Hrvata; oni su naša straža na talijanskoj medji, ona gola prsa i golo grudi, o koje se razbijaju svi neprijatoljski napadaji; onaj bedem, koji čuva domovinu proti pohlepnomu susjedu.

Glas o jubilarnoj izložbi u Zagrebu. Uvaženi gospodarski list „Gospodarski Poučnik" piše, da je hrvatska izložba tako uspjela, da može stati uzpored, dapače, da nadkriljuje sve dosadašnje domaće izložbe. Izložbi svrha je poučna. Ona ima da pradoći i domaćem i stranom svietu, što zemlja proizvadja, gdje proizvadja i koliko proizvadja. Ono što čovjek hoće da nauči, mora da vidi i da opipa. S toga svakomu gospodaru i težaku najtoplije sa vjetujemo, da ide u Zagreb. Mnogi misle, da je putovanje u Zagreb skupo, a to baš nije istina. I na put u Zagreb može se puno novaca potrošiti, ali se može i sasvim jeftino putovati. Sve zavisi od dobre volje i dobrog razpoloženja. U Francezkoj siromašni radnici iz odaljenih predjela, putovali su čak deset dana pješke do Pariza, da vide izložbu, a istih se primjera vidi danas u Českoj. Do u Zagreb nije dalek put, a prevozna sredstva su jako jeftina i po moru i po kopnu. Da se čovjek same ostavi pušenja, ili da napusti koju drugu suvišnu naviku, može u mjesec dana prištediti, što na put do Zagreba potrebi. Pak treba znati, da u poučne svrhe nijedan potrošak nije velik. Ako čovjek i u prvi čas mora da doprinese žrtvu, a da izbije novac potrebit za putovanje, nadoknaditi će mu se to kašnje stotruko, kad uporabi ono, što na izložbi vidi i nauči. Gospodari, posjednici, težaci, hajte u Zagreb, da vidite jubilarnu izložbu, hajte!

Svečanost na uspomenu blagoslovljenja zastave „Delavskoga podpornoga družtva" u Trstu, uređena za prošlu nedelju, odpala je poštq je mjestno redarstvo zadnji dan zabranilo svečani oblhod sa zastavom u crkvu i razvitje zastave kod večernje zabave. Dozvolu imalo je družtvo već jedno 15 dana u rukuh, da može sa zastavom u crkvu i na zabavu.

Istom zastavom sudjelovalo je družtvo kod obhoda po gradu dne 17. agusta u predvečerje rodjendana Nj. Veličanstva cesara i kralja, pa premda bijahu eve ulice pune ljudstva, nebijaše ni najmanjeg nereda.

Prinosi za spomenik pok. Ernesta Josišća. Bakarčić Josip u Spinčići 3 for.; Mezek Jakov u Brgudu 2 for.; Karlavaris Ivan u Kastvu i Vlan Ivan u Jušići svaki po 1 for.; Karabaić Ante u Trstu 1 for.

Iz Kopra javljaju nam, da je bio prošloga čedna tamo pravoslavni vladika Nikanor Ružić, te odsjeo kod vriednoga pravoslavnoga sveštenika g. S. Ranišića. S njim u družtvu obašao je o. kr. kaznionu, gdje se je o redu i čistoći vrlo pohvalno izrazio. Odatle odputio se visoki gost u Izolu ter tuj posjetio francezku tvorniou sardjela vauhoga mesa, pak so preko Trsta odputio u morske kupelji u našu Opatiju. Naši rodoljubi u Kopru žale što ih je tako naglo ostavio presv. vladika, al se nadaju, da će ih opet posjetiti ter Julje medju njimi proboraviti — jer njim je to obećao.

Iz Vižinade javljaju nam 24. t. m. da je jedan tamošnji trgovac opio dne 15. t. m. vižinadsku djećurilju, koja je pijana vikala i urlikala po ulicah proti Hrvatom i proti nekojim našim prvakom kao da je pobiesnila. Uz divlje urlikanje čula se svaka druga riec: Porki Kroati, m . . . al Lagnja al Spinčić, m . . . al Laginja itd. itd. Nekoji naši izvanjski mladići odgovorišе na talijanšku deračinu sa živiokliči, na što, da su za njimi skočili oružnici, kojoje uhvatili a drugi njim pobjegli, dočim se je pijana djećurlija slobodno derala dok njoj se je htjelo. Ako smo dobro obaviešćeni bio je netko od naših mladića i udaren, al to je eve plod djedovske kulture.

Iz Opatlješćine pišu nam, da su svi naši tamošnji prvaci primili badava onaj broj glasovitoga trščanskoga lista „Il Mattino," u kojem je netko uniščenoga kandidata za carovinsko vieće g. grofa Walderatsina hotio obraniti proti onomu, što bijaše proti njemu rečeno u našem listu. Bruneć g. grofa njegov plaćenik udario je na našega urednika i na naš list, al plemenitomu grofu eve to ništa nepomaže, jer mu mi zadajemo čvrstu vjeru, da on nikada Boga viditi neće kao zastupnik hrvatsko-slovenskih birača Istre. Ako ga žele imati gospoda Talijani, neka mu jedan od njihove dvojice zastupnika odstupi mjesto, pak mirna Bosna.

Zabava slovenskih djaka iz trščanske okolice. Naša čestita mladež priredjuje u nedolju dne 30. t. m. u gostioni na Greti „pri Ferlugi" zabavu sa vrlo zanimivim i bogatim programom: Kod zabave sudjelovati će tamburaši i pjevači. Želimo šta bolji uspjeh našoj rodoljubnoj omladini, našoj nadi u bolju budućnost.

Tuča u Istri. Iz raznih strana Istre dolaze nam vrlo tužne viesti o harandju neobične tuče minulo nedjelje. Čini se, da je sudbeni kotar Voloski najviše štete pretrpio. Evo što nam pišu iz tega kotara iz pojedinih občinah:

Hlalublje 24. t. m. Jučer već od rana jutra gonili so vjetrovi i crni oblaci nad ovom okolicom. Časom lievala kiša, časom prestala. U daljini čula se strašna grmljavina i vidjelo sievanje munja, koje prosiecahu oblake žarkim plamenom. Strašna li prizora! Na jednom kao iz vedra neba oko 8 sati počela padati neobična tuča, velika kao orasi, kao kokošja jaja. Nu na sriću nije palo nego ovdje ondje na svaka tri, četiri do pet koradaja po koje zrno. Svatko, tkogod nije svojima očima vidio to čudo — rekao bi bio, da njetko kamenje baca. Stariei, koji su već proživili 80. godinu i koji su već mnogo svieta proputovali, kažu, da takva čuda u svom životu vidjeli nisu. Halubaljska strana ostala hvala Bogu većinom neoštećena. Može se uzeti, da je zahvaćen samo onaj dio kud pušu sjevernjak (trmuntana) o čem ćete, valjda, vi uredničte, za sjegurno dobiti potanje žalostne viesti.

* * *

Iz Jurdani (občina Kastav) pišu nam 23. t. m. Nešto pred osmom urom u jutro poče padati tuča. Ali to ne bijaše tuča, kakono običaje padati, već tu bijaše zgnječeno u komade mnogo leda, tako da pojedini komadi bijahu veliki poput kokošjeg jajeta. Ono malo grozdja, što bijaše na traju, potučeno je. Mladice josu sasma izprebijane i polomljene. Voće je sve popadalo. Po šumah je tlo sasma zeleno na nekojih mjestih od popadana lišća. Tuča je padala uz prilično jak zapadnjak. Tu Vam ima i mnogo razbijena stakla. Na nekojih kućah, kojih prozori josu na zapadnoj strani, josu stakla skoro sasma. polupana. Na krovovih je takodjer mnogo škode, jer su žlieboi, koje je tuča ulovila, razbijeni. Sreća, što je trajala tuča malo i što nebijaše gusta, inače bi svi krovovi bili polupani. Ali i tako škoda je neprocieniva. I ove godine ostati će biedni kmetovi bez kapljice vina; koja im jodina doneso koju krajcaru. Poslje podna bilo je opet malo tuče izpremišano kišom. Nadamo se, da će oblasti uzeti u obzir ovu nesreću, to bar nekoliko olakšati biednu kmetu težko breme poreza. Č—ć.

* * *

Iz Veprinca javljaju nam, da je tamo padala dne 23. t. m. poslije 7 sati tako debela tuča, da su 4 komada težila 1 kilogram. Počinila je silnu štetu na poljih i vinogradih. Padala je tolikom žestinom, da je na crkvi Veprinačkoj razbila 18 komada stakla na prozorih. Lovransko sjenokoše izpod Učke bilo je videti kao da su pokrite snigom.

* * *

Iz kotara poreč kog a dolaze nam također jadikovke radi silne štete, što je počinila nemila tuča istoga dana. Jedno zrno imalo je preko 70 grama. Najviše potučena mjesta josu Baderna, Novavas, Žbandaj, Sv. Ivan Šterna i nekoje podobćine na Motovunšćini. Iz sv. Ivana od Šterne piše nam prijatelj, da je puk glasno jecao u crkvi gledajući kako mu grozna

tuča uništila za čas njegove težke muke i naporne trude!

U Pićnu obavljeni su dne 19. i 13. ovoga mjeseca izbori za obnovu ondašnjega upravnoga vieća. Biranje teklo je u najvećem miru i redu i izabrani su naši muževi u sva tri tiela. Protivna stranka pokušala je sreću u drugom tielu, nu ostala je u velikoj manjini. Pošto nije proti izbornom činu podnešen nikakav utok, to će se novo izabrano vieće dne 2. septembra konstituirati u prisutnosti pazinskoga načelnika.

Iz Pazina nam pišu, da je tamo na osobiti način proslavljen rodjendan našega premilostivoga cesara i kralja. Na predvečer toga dana bio je sav grad razsvietljen, nije bilo skoro kuće, gdje nisu na prozorih gorile svieće. Ulicami pako prolazila je glazba opotovano svirajuć carevku. Na 18. okolo 10 sati u jutro obdržavala se svečana služba božja, kod koje su bile prisutne ave c. k. oblasti i načelnik sa občinskimi savjetnici. Na veče priredilo je družtvo „Austrija“ zabavu na otvorenom, koja je izpala sasvim lieno i ugodno. Na ovu zabavu došla je veteranska glazba iz Pule, koja je prije koncerta svirala gradskimi ulicami te pred stanom c. kr. kotarskoga kapetana i pazinskoga načelnika. Na isti način svirala je i prije podne 19. ovoga mjeseca.

Nadalje nam javljaju, da je dne 20. ovoga mjeseca obdržavana sjednica občinskoga zastupstva pod predsjedanjem načelnika g. dra. Dukić-a. Ovaj je nadovezujuć na interpolaciju učinjenu u sjednici 13. julija priobćio zastupstvu, da je primio od c. kr. namjestnika u Trstu odgovor na pritužbu glede događaja, što se je zbio na pazinskom kolodvoru dne 28. junija prigodom prolazka Njegovoga Veličanstva. Namjestnik veli, da je odmah dao otvar istraživši, a uspjeh ove istrage da nije na vidjelo iznio kakav prekršaj sa strane dotičnoga c. kr. političkoga činovnika, jer da je ovaj dao samo njekakav mig ili savjet pučanstvu, da u obće pozdravi klicanjem prolazećega vladara, nu da mu nije bilo ni na kraj pameti, da taj pozdrav izsliedi u jednom ili drugom jeziku. U ovoj sjednici odobreni su zaključni občinski računi za g. 1890. i imenovan občinskim tajnikom g. Vinko Marjanović, dosadanji občinski tajnik u Kastvu.

„Slovenska liga“. Hrvatski časopisi, a na čelu njim zagrebački „Obzor“, pokoše misao usljed oživotvorenja talijanskoga družtva za odnarodjenje naše djece „Lega nazionale“, da bi se ustrojilo za sve avstrijske Slavene „Slavenska liga“ kojoj bi bila zadaća na put stati potalićivanju i ponjemčivanje slavenske djece u Austro-Ugarskoj.

Ovu blagonosnu misao prihvatiše i nekoje slovenske novine a mi ju pozdravljamo što iskrenije i što srdačnije. Toj zamisli posvetismo posebni članak ali ga radi pomanjkanja prostora nemogosmo u ovom broju priobćiti. Medjutim potičemo ovim naše prijatelje i istomišljenike u i izvan Istre, da se za tu plemenitu namisao što odlučnije zauzeti izvole. Preporučamo napose našim prvakom, koji će se sastati u Zagrebu sa braćom iz hrvatskih i slovenskih pokrajinah, da o tom pitanju s njima u ozbiljne dogovore stupe, te da nastoje krasnu misao privesti u gotov čin.

Zatezanje sa izborima Pomjanu. Pomjanski birlikani nedaju se sa občinske uprave. Popravljene izborne listine vraćene su načelniku već prošloga četvrtka, te se je obćinstvo očekivalo, da će proglasiti izbore prošle nedelje. No puk snuje a dijor Gu-n a k gospoduje. Podjaren od koparskih uspašenjaka zateže sa izbori sve to više a naši občinari nezna kako da si pomognu. U ostalom morati će za koji dan i pomjanski vlastodržci zakonu zadovoljiti i nadamo se, za uviek sadašnju vlast poštenim rukam izručiti.

K sudjelovanju kod jubilarne izložbe u Zagrebu sa otoka Krka. Od tamo pišu nam naknadno o tom pitanju koliko sliedi: Medju izlošci, o kojih Vam pisah, svakako prvo mjesto zauzimlje kolekcija riba i školjka pripravljenih poznatom vještinom, marom i troškom g. Adolfa pl. Zonka. Ta kolekcija po sudu raznih novina svakako će zauzimati jedno od prvih mjesta u VII. izloženom odjelu — odjel za ribogojstvo. Toliko kao nadopunjak zadnje moje vjesti.

Hrvatska početnica profesora Frana Frankovića. U zadnjem broju zadarskoga „Narodnog Lista“ čitamo vrlo krasnu pohvalu o početnici g. profesora Frankovića. Dotična pohvala svršava ovimi riečmi: „Sad može biti svakomu jasno, tko je kriv, da mi u Dalmaciji nemamo hrvatskih čitanaka, kakvima se pravom ponose naša braća u Istri“. Čestitamo ponovno vriednomu profesoru i prijatelju!

Iz Puljskoga kotara. (Občinski izbori u Kanfanaru. — Posujilnica u Puli). Dne 19. i 20. tek. mjesoca bili su izbori za občinsko zastupstvo u Kanfanaru, zaključenjem od više od godine danah.

Prvi dan biralo je treće izborno tielo. Počelo se u 9½ jutro a svršilo u 10½ večer, to zato tako kasno, jer je protivna stranka pobirala svoje dok je mogla. Naši su u tom tielu predobili sa preko 40 glasova većine.

Drugi dan jutro imao je biti izbor drugoga tiela, a po podne u tri ure izbor prvoga tiela.

Dok su se naši ljudi sakupljali iz raznih sela po jednu, dvie i više ure daljine i dok su se složili prošlo je 8 urah jutro. Kad su okolo 8. i pol ure došli da glasuju, reklo jim se, da je izbor obavljen i da se više ne glasuje. Pitam Vas, komu nebi krv u mozag na takovo postupanje? I vidit ćete, da će reći kako su naši ljudi buntovnici što su se srdili, da jim se neda glasovati. Čeka se odluka više oblasti na taj nečuveni čin izborne komisije.

U prvom tielu predobila je šarenjačka stranka. Dakle sad je lahko proumačiti zašto su ovako postupali za drugo tielo.

U Puli ustanovilo se je družtvo za medjusobne zajmove i ujedno štedionica.

Družtvo je zakonito priznano upisom u registar kod Rovinjskog sudišta te započelo je djelovanje. Firma je družtvu „Istarska posujilnica u Puli, zadruga na ograničeno jamčenje.“

Tko će da bude članom, ako ga staršinstvo prime, ima plaćati 10 for. zadružnog diela, a jamči ili garantira još za 90 for.

Nitko nesmije imati više od 10 zadružnih dielova.

Nijedan ikoliko imućan Istran nebi smio izostati, da se nezačlani.

U Puli ima družtvo jur do 50 zadružnikah, a bilo je potrebito, da koliko toliko na put stane silnomu oderuštvu, koje vlada ovuda.

Drugi put štogod obširnije.

Iz Šterne primamo 14. t. m. Dne 5. tekućega agusta častili smo ovdje blagdan Bl. Dj. Marije od sniega, da možemo kazati nikada još ovako, i zato čast budi našemu hvalevriednomu župe upravitelju.

Imali smo onog dana kod nas pet mn. čč. gg. svećenika, koji trojica su čitali sv. misu u našoj župi, t. j. prva sv. misa bila je u župnoj crkvi u Šterni, a ostalo dvie u crkvi Majke Božje kod Čepić-a. ove dvie su čitali: prvu vl. č. g. Stefanutti, naš župe upravitelj, a drugu odpjevao je mn. č. g. Bottogaro nadžupnik Završki, uz asistenciju č. gg. svećenika Albertin-a upravitelja župe Kostanjice, i Revelanta duh. pomoć. u Oprtlju.

Govor kod ove sv. mise držao je mn. č. g. Leopoldo Rumšić, umirovljeni župnik, koji se nalazio od nekoliko dana kod naših svećenika. U svom govoru raztumačio je g. govornik način, kojim je bio postavljen ovi blagdan, kako imamo se uticati Majci Božjoj itd.

U sljedeće nedjelje 9. agusta čitao je već rečeni gosp. Rumšić drugu sv. misu u crkvi Majke Božje, i mod ovom je držao govor, kojim je pučanstvo o raznih duševnih dužnosti jako ljepo podučio, predstaviv nam dostojanstvo svećenikah, i štovanje, koje smo svi pravovjerni krstjani dužni da im izkažujemo.

Ah! nemoguće mi je naći dostatnih rieči, da opišem ganutjo srcah sviuh slušatelja ovih govora. Nisi opazio oka, koje nebi bilo suze ronilo, jer je bilo nemoguće uzdržati se, slušajući tako ganutljive rieči; ja bih rekao, da ako nije kamenito srce, moralo je očutiti veliko ganutje. Činilo nam se, da čujemo kojeg glasovitog mislionara. Znatiželjan sam bio doći nekoji iz okoli nas stojećih gojzeda i ovaj Marijočastni i prijateljski sastanak našega svećenstva dne 5. ovoga okrstiti panslavističkim taborom? Rekao bih, da barem ovi put te mudro mučati, jer je bio med ovimi svećenici i, jedan njihovog roda i jezika, kojega je naše pučanstvo prijateljskim okom kao i ostale gledalo, znajući dobro, da i on ima jednaka dostojanstva kao i ostali, da bi tako Bože i oni tako mirno i prijateljski primali naše duhovne pastire u njihovih gradićih; al jadnim srcem moramo kazati, da kad njim naši pastiri glavu pokažu, dogadja se, vo drugčije, nu bilo to na ponos njihovoj kulturi.*)

A. P.

Kuća družtva sv. Jeronima u Zagrebu. Svim članovom i prijateljem družtva svetojeroninskoga priobćujemo, da je dne 27. julija t. g. započeta gradnja družtvene kuće, te da će ista već početkom oktobra pod krov doći. Kuća se gradi u produljenoj ulici Marije Valerije, na zemljištu, koje je zastupstvo grada Zagreba družtvu poklonilo. Predsjednik dr. Suk, u prisutnosti odbora, graditelja i svih radnika blagoslovio je dne 7. t. m. temeljni kamen. Bilo Bogu na slavu i na korist hrvatskoga naroda!

Prometno ravnateljstvo državne željeznice u Trstu javlja nam, da je povelo iztragu usljed pritužbe proti jednomu svomu kondukteru, izraženo u zadnjem broju našega lista u dopisu „Iz Rovinjskog sela“ to da je samo jedan dio podataka g. dopisnika glede sbivšeg se događaja na 27. srpnja u Rovinjskom selu točan, i da je ono sl. ravnateljstvo dalo podredjenomu osobiju strog nalog, da sa putujućim občinstvom udvorno i susretljivo postupa.

Drago nam je što je ono sl. ravnateljstvo našu pritužbu uvažilo, te odmah iztragu povelo pokazav tim, da mu je u istinu do toga stalo, da se propisi strogo vrše i da se putujućemu občinstvu ne čini nikakva krivda.

Iz Montrilja (občina Motovun) pišu nam 26. t. m. Doznali smo od prijatoljeko strane, da se porečka „baba“ u broju od 15. agusta oborila na našega g. župnika Liljeka, jer njoj je njegovo javno djelovanje trn u oku. Po naputku i za dobru plaću, jer se bližaju izbori, uputila se šestorica Montriljskih šarenjaka u slavni Poreč, da tuže g. župnika krasnoj „babi“. A koji li su to junaci? Sve su Vam to čisti Talijani u banovrokah, koji bi htjeli odavle maknuti g. župnika, jer njim križa njihove šarenjačke mreže. Ovi junaci nisu imali obraza doći ravnim putem i skupno kući već se razpršeni i raznimi putevi vratiše doma. Što piše „baba“ o župnikovom ponašanju odgovaramo njoj jasno, da smo zadovoljni s njim, jer ga poznamo i jer znamo, da se u vrieme izbora služi svakojakimi lažmi proti svakomu našemu čestitomu svećeniku. Slavna „baba“ pozivlje pomoćju šestorice ovdašnjih šarenjaka nebo i zemlju, a napokon i stoga biskupa, da križaju našega župnika. Tužitelji g. župnika jesu u službi porečke gospode, a njihov poglavica glavni je trgovac sa ljudskim mesom. On u vrieme izbora kupuje glasove od siromašnog kmeta, te je za dobar novac Talijanom prodaje. Crni klevetnici govore, da naš župnik zanemarnje svoje dužnosti, ako ide kadgod po svojih poslih ili radi svojeg zdravlja ovamo ili tamo. Mi o tomu zanemarenju ništa neznamo, već samo oni, koji drugoga po sebi sude, koje občina dobro plaća, a za komun ništa neučine, nego samo svoje naše prodavaju na svoju korist. Tomu su svjedok naše lokve, putovi i nečistoća, koja svuda vlada. Djelovanjo ovih junaka javiti ćemo drugom prilikom na sramotu onih, koji ih drže. Hoće se više nego debela obraza kad se može trubiti laži o zanemarenju, obredah o nedjoljah i blagdanih u jutro i popodne. Joli neimamo svaku nedjelju i blagdan sv. misu sa liepom propovjedi i popodne svaki put večernju? Gdje su oni, koji nisu služeni svetimi sakramenti danom i noćju? Da ima poznatih prodanaca koji sv. sakramenta nepoštuju, znadomo, a po njih sudimo prvaka klevetnika. Pitajte sv. Ivan, Novake i isti Tinjan tko jih je služio saviestno noć i dan u velikoj potrebi pak da nebi nas? Znate to dobro, ali nećete da toga znate, jer vam je crna duša i zlobno srce. Kažite nam jeste li ikad koga svećenika štovali? Niste, jer Vas pošten trpiti nemože. Koliko smrdnih kleveta niste već rekli proti biskupom i proti istomu sv. Otcu papi radi clemozino itd.? Ta Vi grdite i paujete svakoga, koji Vam križa blatne račune. Vaš poglavica jest protivnik svemu što je crkveno i narodno i što mu ne nosi koristi, jer mu je miliji žep nego li ove naše narodne svetinje. **Zupljani.**

*) Ovu vjest primili smo od mladoga seljaka, te ju tiskamo onako, kako ju primismo. Hvaleo mu želimo, da se nas češće sjeti. Op. ured.

Listnica uredničtva.

Molimo i danas nekoje gg. dopisnike, da se ustrpe; radi preobilnosti gradiva morali smo izpustiti uvodni članak i više složenih dopisa i vjesti.

Gosp. I. Opatija. Pritužio se g. župniku, da odstrani neurednosti, a on će to bez dvojbe učiniti, ako ih imade. Vjerujte da nam je vrlo težko pisati ob onom pitanju.

Neposnatomu dopisniku sa glavne pošte „Sidney“ javljamo ovim, da smo njegovo pismo odbili pošto nebijaše dostatno frankirano

Listnica uprave.

Gosp. Š. Ovo 5 for. je za god. 1890. Srdačan odzdrav!

Iz Boljuna poslao nam 25. t. m. notko for. 2 a nemamo tko ni zašto, jer je prezime nečitljivo.

Lutrijski brojevi

Dne 23. agusta.

Trst	38	10	61	1	75
Linc	88	66	65	6	68
Budapešt	78	59	42	72	19

Dne 26. agusta.

Prag	15	48	69	37	47
Hermanstadt	85	42	31	80	5
Lavov	30	69	36	71	23
Innsbruck	40	49	58	55	60

Br. 913.

Natječaj.

Raspisuje se natječaj na mjesto tajnika-blagajnika občine Barban sa godišnjom plaćom od 400 forintah, koja će se dotičniku isplaćivati iz občinske blagajne u mjesečnih postocipatnih obrocih.

Molitelji treba da izkažu, da su sasvim sposobni vršiti dužnosti občinskih tajnika-blagajnika, da poznaju hrvatski i talijanski jezik, a po mogućnosti i njemački.

Molitelji treba da podnesu podpisanomu svoje molbe najdalje do 20. dojdućega mjeseca septembra.

Glavarstvo občine Barban (Istra)

2–1 25. agusta 1891.

Načelnik: **Malabotić.**

Slovenska obitelj

U KOPRU

uzela bi početkom školskoga leta dva do tri djaka slovenske ili hrvatske narodnosti na stanovanje i hranu. — Upiti neka se pošalju pod naslovom „F. H. S.“ poste restante Kopar. 1–8

Što imade

strojeva

za gospodarstve i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mlinje, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale tvornice na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 10—

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktno biljeto

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary

38—52 Casa Gorup.

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave fiaštre iz Brešlje, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarovo ulje; isto olje sa jodom i željezom. Elikair Cocca okrieplјujući. I probavljujući. Elikair China proti grozniei. Ananterinsku vodu za usta. Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i ustrcivanja katrama. Kašiću proti potajnim bolestim. Indijski esenca, ljek proti suboboli. Ekstrakt Tamarinda sa Anlita. Vino sa Chinom popat Marsala okrieplјujuće želudno Prašak za zube bieli i crveni itd. itd. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 18—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo na pogodbe povoljne i na pouzeće.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW-YORK

Najbogatije i najčvršće osiguravajuće društvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. **367** miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjednačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 4—25

polica, koje sada iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tiču se mješovitog osiguranja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osiguranu svotu od 10000 dolara također uviši prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju

U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

Dr. Oskar pl. Fischer

lječnik-kirurg-operater. 18—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za tarenje živaca i mišica i švedska tjelovežba: Prima bolestnike danomice od 2—3½ sata po podne izuzam nedelje i blagdane.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

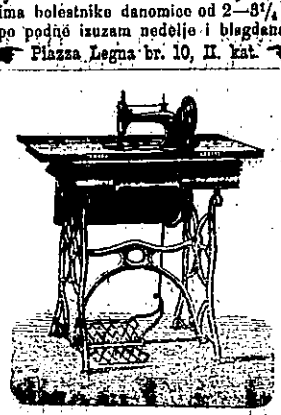

Petar Braido

mekanički kovač. 19—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cieno:

Singer obiteljske nove po		for. 36
„ srednje	„	„ 45
Strojevi Titania	„	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„	„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koju naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Kršćansko-narodno

tvorničko skladište

svakovrstnog brnskog sukna

učtivo proručа podpisani za prolječnu i ljetnu sezonu:

3 m. svietlog sukna za odjelo		3·90—4·25
3 „ crnog	„ „	4·25—4·50
3 „ svietlog finijeg sukna za odj.		5·00—5·50
3 „ crnog	„ „	5·00—5·50
3 „ svietlog sukna	„ „	6·25—7·00
3 „ crnog finijeg kroja	„	7·00—8·00
3 „ Piket sukna kosmatog	„	7·25—8·50
3 „ Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo		10·00—12·00
3 „ Kamgarna crnog		12·00—16·00
2·20 kosmatog sukna za kabanice za odjelo		7·00—11·00

Osobito preporučam, Porvion, Dosking, Atlas Kamgarne, Rype, Ratzimir. — — — za častno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše. — — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Cloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnsko sukna skladište 11—16

Em. Högera

u Prostejovu (Prossnitz) u Moravskoj.

Uzorki šalje badava. Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s pouzećem.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih za		V napoleonih za	
4-dnevni odkaz	2¼%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nove borostna tarifa na temelju odpovedi od 6 oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% za vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor tu Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—16 pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 16—24

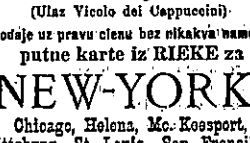

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 1—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fé
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se cieno.)

U radionici klepara 18—23

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže cieno. Drži na skladištu štrcaljke proti peronospori (milderu) po for. 3,50 i strojeve za sumporanje treja.

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimsko cvietnjake uz cieno, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 15—52

Tinktura za želodec,

katero iz kinčke rabarbare kerhlikovcevega ljuba in svežih pomerančnih olupkov priredja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem upljivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več stekl. Zabojčkih z 12 stekl. volja gl. 1·80, z 55 stekl., 5 kg. teže, volja gl. 5·20. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo so v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25—7

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašče, etažerne i sjajne predmete za najniže cieno. 15—20

Radionica čilima (Tappezziere).

G. ANTONA BUJASIĆA

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šusto, divane (naslonjače), štramace (vanjkuše) uz cieno, koje isključuju svaku konkurenciu. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe oprčavaju se odmah. 16—24

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvratnega zdravega vina, kojega ni mući razločiti od prvega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 800—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specialitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najbolje in nenadkriljive kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik in PRAG. 7—20

20—4

Iščejo se solidni zastopniki.

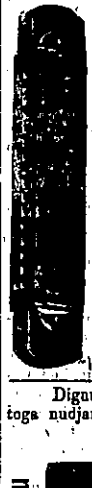

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

28—19

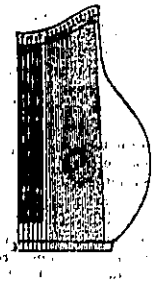

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Diguntjem slobodne luke nizo naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovožčeni ili iz kančuka, nepremočivi, bieli i crni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Boča itd. itd. jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vreće i svakojake prirodnine. 7—18

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni priloženom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na padelane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-York jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjica, krečući se na opolnih čiljih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 15—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na padelane strojeve.

Upozoruje se silno na padelane strojeve

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić. Tiskara Dolenc.

Broj 36. U Trstu 3. septembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja na pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštanskom naputnicom (assegno postale) na administratoju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija.“

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na čiotvrt arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Jubilarna izložba

hrvat.-slav. gospodarskog družtva.

(Dalje.)

Malo podalje odavle izrasao rek bi iz zemlje jednokatni **paviljon Pajanovićev**, koji će naše dične Istrane bez dvojbe najviše zanimati. Ugledna gradja, sazdana u aristokratskom stilu iz starijeg doba, ne zna „je l' ti više imponira svojom prekrasnom vanjštinom il nutrašnjošću. U donjem dielu paviljona izloženi su razni proizvodi od drva, duge, daščice i tavoleste, od kojih je ista tvrdka u potonje doba razprodala samo u Italiju 3 milijuna komada. Osim ostalih zanimivih predmeta vidiš tuj i Pristerov aparat za impregnaciju drva, koji je i u vanjskom svietu stekao veliku važnost. Sa dvijuh strana vode te drvene stepenice na galeriju, gdje su sada privremeno izložene razne rezbarije, koje su punim pravom zaslužile obću pohvalu. Kako je veletržac g. Pajanović dobrohotno ustupio goruje prostorije svog paviljona izložbenom odboru na razpolaganje, ima nade, da ćemo tuj doskora vidjeti bar u malenom obsegu zastupane proizvode naše dične Istre, za koje se već unapried hrvatska publika u velike zanima. Ne možemo, da i opet ne požalimo, što je stvar odviše kasno izašla na javu, nu i ovaj maleni prostor biti će dovoljan, da se dokaže svietu, kako i u ovoj maloj hrvatskoj zemlji imade življa, koji svojom radinošću, poštenjem i čelik-značajem zaslužuje ljepšu budućnost. Tik do Pajanovićeva paviljona podigao je ovdješnji mjernik Prister svoju originalnu **alpinsku kućicu**, koja te za čas prenaša u Šviou, dok te njegovi ovdje izloženi izumi, koji su i u inozemstvu stekli obćenito priznanje, ne podsjete, da si na zagrebačkoj izložbi. Malo podalje stoji gracijozan kiosk **Jakčina i Lampéa**, u kome se vidi šindra (Schindel). To je žlieb asto izrezana daščica, koja je svojom čistoćom i time, što je impregnirana kakovim metalom, bolja nego ostali materijal za kućne krovove. Stvar je vrlo zanimiva osobito po naše trgovce s drvi, jer kuća pokrivenu šindrom ne može zahvatiti vatra.

Na lievu ruku vidiš paviljon **zemaljskih kazniona**, u kom su izloženi najraznovrstniji predmeti, koji moraju da zanimaju bačvara, stolara, rezbara, cipelara i svakog obrtnika, koji hoće da nješto nauči. Razmještaj svih ovih predmeta je tako ukusan, da se ne možeš s ovim paviljonom tako lahko rastati. Jedan od zanimivijih predmeta je svakako i **posavačka kuća**, koju su podigle gospodarske podružnice u Velikoj Gorici, Sisku i Dugom selu, te su u njoj izložena prava remek-djela kućnog obrta. Izpod paviljona je na posavačku uredjeno svratište, a nekolika koračaja dalje je ribnjak, koji te prenaša duhom u naše pomorske krajeve. Izmedju posavačke kuće i paviljona zemaljskih kazniona podigla je tvrdka **Gererdorfer i dr.** paviljon, u komu su izložene kartonaže, jalousie za prozore i rouleaux-i, koji su i u našem Primorju stekli priznanje. Nešto dalje od ribnjaka pred posavačkom kućom stoji **nadbiskupski paviljon**, koji te upravo presenećuje svojim eksotičnim biljkama i šarolikim cvićem iz ovdješnjeg nadbiskupskog vrta. Jedan od najelegantnijih paviljona na našoj izložbi je svakako **bosanski paviljon**, koji već svojom vanjštinom odaje orientalno porieklo. Paviljon je iznutra obložen skupocjenim sagovima, a na stolažama izložena je bosanska umjetnička renaissanca, za koju su se od vajkada stručnjaci zanimali. Idući prama sveučilištnoj zgradi vidimo paviljon, što ga je podiglo **vlastelinstvo Kutjevo**, a vrhak mu ticoni prekrasna kupola. U paviljonu izloženi su najraznovrstniji šumarski i gospodarski predmeti, a imade tuj i razne vrsti stara vina i šljivovice u staklenicah Notem što izadjosmo iz ovog paviljona udari nam u oči paviljon glasovite tvrdke **Grahor** i sinovi. Nastalagane opeke, proizvodi iz cementa, prekrasne peći i ini Izložci, koji i nestručnjaka zanimati moraju, svraćaju na sebe neprestanu pažnju obćinstva. Paviljon kneza **Odescalchi-a** sagradjen je sasvim u sriemsko-narodnom stilu, a izloženi su u njem razni gospodarski proizvodi, koji bi osobito našeg istarskog seljaka mogli podtaknuti na racijonalnije gospodarstvo. Tvornica baruna **Dumreichera** izložila je u posebnom paviljonu razne proizvode, od kojih se osobito ističe šesta i pienica. U neposrednoj se blizini nalazi i paviljon **Kaline**, koji se osobito odlikuje svojom originalnošću i modernim renaissance-stilom. Unutri imade zanimivih izložaka: glinene peći, majolike, posudje od bielog porculana itd. U dražestnom paviljonu **Litke-a** vidiš naslaganu čitavu bateriju šampanjca, oko kojega se osobito na večer prikuplja naše bolje društvo na čašicu . . . razgovora. Ne bi znali pravo kazati, da li više vuče onamo kapljica pjenećeg se vina ili krasne oči dražestne vile, koje ih dvori u narodnoj nošnji, nu mi znamo samo to, da je na večer Litke-ov paviljon jedna od najprivlačivijih točaka u cieloj izložbi. Posliednji sjevero-iztočni ugao izložbenog kvadrata zatvara ukusan paviljon **A. Gnjezde**, u kome vidiš izložene najfinije predmete od stakla, porculane i majolike, nu našim se krasoticam ponajviše otimlju oči za ogromnim, elegantno izradjenim ogledalom, koje već izvan izložbenog prostora mami, kroz ovisoki portal, mnogobrojno obćinstvo. Dok sam stao, da promatram ova remek-djela naše industrije, zahujilo je nedaleko sgrade „Kola“ i „Sokola“ izloženo ogromno zvono, koje je salio ovdješnji zvonar Majer i podjeti me, da je već podne. S toga se zaputih odavle ravno u pivaru **gradačkog dioničkog družtva**, koje u posebnom paviljonu toči izvrstno pivo i tuj uzeh maleni ručak.

DOPISI.

Iz Lovrana pišu nam 20. ogusta. U zadnjoj obćinskoj sjedući u Lovranu na predlog obćinskog zastupnika gosp. Ivana Galovića bijaše jednoglasno zaključeno, da se obćinski pečat i tabla, koji su prije bili talijanski, preinače u hrvatsko. Naš velevriedni g. načelnik Ivan Turčić, držeći se toga zaključka, dao je preinačiti pečat i tablu. Tabla je ovih dana postavljena nad vrata obćinskog ureda, te je veoma liepo učinjena i glasi: „Glavarstvo obćine Lovran“. Tabla, netom bijaše postavljena na svoje mjesto, odmah preko noći našao se je poživinčeni stvor, koji ju je crnom mašću poblatio. Sliedeće nedjelje poznati naši domaći nemirnjaci bunili su ovaj mirni i pošteni narod proti dičnomu načelniku, da je on svojevoljno tablu preinačio, da je na njoj naslikan zvonik berseški itd. jednom riečju, htjelo se je puk pobuniti, da ju dole baci. Nekoji su išli u obćinski ured pitati što je na tom istine. G. načelnik im je stvar razložio, te se narod mirno razišao. Sada znajte vi crne duše, domaći nemirnjaci, da su prošla ona vremena kad vam je ovaj pošteni narod ave slieno vjerovao, jer vam sada više neveruje, pošto vas dobro pozna i znade, da ste vuci u ovčjoj koži.

U najnovije vrieme upravo nečuveno se napada na našega glavara u nepodpisanih privatnih pismih, koje prima i pri-obćuje puljski „Giovine Somiero“. Pošto se ovako divljački napada na našega načelnika u prilog je našoj stranci na lovranšćini, jer to je znak, da ih g. načelnik u pravo mjesto živo pogadja. Vjerujte jadnici, da vašimi klevetami nećete nimalo naškoditi ugledu g. načelnika, jer narod dobro zna, što ste vi i što je on. U ostalom, klevetajte i lažite i nadalje, koliko vas je volja, g. načelnik se ne boji takvih kukavicah i moralnih propalicah.

Poznati piskarčić „Giovine Somiera“ piše zlobno, da je naš načelnik hodio na Rieku narnčiti tablu, za koju da je 24 forinta. Mi neznamo jeli g. načelnik hodio na Rieku po tom poslu, nego znamo, da tabla nije na Ricci učinjena, i da ne stoji niti jednog novčića, jer ju je jedan čestiti rodoljub badava učinio. Dakle tabla ne stoji 24 for. kako kaže puljsko „Trubilo“. Nadalje nariče umobolni piskarčić: Vidite kamo idu obćinski adicionali i to zato, da se je tobož za tablu potrošilo 24 for. Ovo je laž kakovu samo crna i propala šarenjačka duša može napisati. Da vidimo malo kamo su hodili obćinski nameti za vrieme načelnikovanja gosp. A. Gelleticha.

Dne 12. ogusta godine 1889. brzojavno je čestitao pokrajinskomu kapetanu, prigodom njegova imenovanja, na troškove obćine. Pitamo ovim, koji ga je opunovlastio, da nekomu čestita na troškove obćine? Obćini ux svojih 6—7 tisuća duga ne dopuščaju novčana sredstva, da ikomu čestita, pa bio to makar i pokrajinski kapetan. Nego, ako se je g. Gelletichu prohtjelo, da nekomu čestita, to je mogao iz svoga žepa, a nipošto na troškove obćine, bez dozvole obćinskoga zastupstva. Dne 28. ogusta 1889. platio je nekomu Andretu Kosmiću iz Lovrana 5 for. a to zato, da je nešto pomogao prigodom obćinskih izbora. Mi znamo, da pomogao nije ništa, nego ovo mu je valjda plaća, što je tri dana naše izbornike nagovarao, da glasuju za propalu talijanašku stranku. U računu stoji, da je nešto pomogao prigodom obćinskih izborah. A što je pomogao? Što je to nešto? Dne 16. novembra 1889. platio je g. Vilimu Grosmanu, učitelju u Lovranu — ovoj perjanici talijanstva u Lovranu — što mu je sastavio potrošak za godinu 1888. i proračun za godinu 1890. 20 for. Dne 30. decembra 1890. što mu je isti g. Grosman sastavio potrošak za god. 1889. i proračun za 1891. platio mu je 21 for. Gosp. Anton Gelletich, onda bivši načelnik-blagajnik, dotične potroške i prorsčune je morao sam učiniti. To je stvar blagajnika. Jer je on kao blagajnik imao 100 for. na godinu plaće, to ako nije bio sposobau za taj posao, mogao je to dati drugomu i od svoje blagajničke plaće dotičnika namiriti, a nipošto iz obćinske blagajne, bez dozvole obćinskoga zastupstva. Jeli ovo u redu gospodine Gelletichu? Dne 28. jenara 1890. platio je Nikoli Batestinu (avvocato in erba) za 13 nadnicah, što je pisao kućne brojeve, kad su se ovi promienili 26 for., a za istu stvar nekomu Ivanu Mraku za 9½ nadnicah 10 for. Pitamo: kako to dvojici platiti za isti posao? Dne 31. julija 1890. platio je 12 for. g. Porrjauttiu, bivšemu obćinskomu tajniku, što je prepisao izborne liste za državni sabor. Čijom je dozvolom to platio? Mi držimo, da tajnik plaćen žuljevi obćinarah je dužan za isto badava izborne liste prepisati, te da mu nikde nikakva nagrada, bez dozvole obćinskoga zastupstva. Zar nije ovo divna uprava g. Gelletichu!

Mjeseca febrara g. 1890. upravitelj podobćine moščeničke g. Ivan Došković prodao je 94 komada buletina za dignuti soli po duši. Svaki komad po 4 nvč. iznaša 3 for. 76 nvč., a u račun nije metnuto nego 94 nvč. Pitamo: kamo su ostala 2 for. 82 nvč.? Na to će nam znati on odgovoriti. Njegovih računa za godinu 1889. nema na obćini, te nisu mogli biti pregledani po revizorih dne 6. t. m.

Eto vidiš vriedni piskarčo još vriedniji „Mladog Oslića“ kamo idu obćinski nameti, kad je obćinska uprava u rukuh tvojih prijatoljah.

Na koncu pitamo mi bolnim srcem i plačući kamo idu naši obćinski nameti, kad je uprava u ovakvih rukuh.

Ovdje će se naskoro otvoriti nova hrvatska čitaonica „Danica“. Pravila od vlade već su potvrdjena. Do vidova!

X—y.

Iz Kanfanara 26. ogusta. (Obćinski izbori). Na 19. i 20. t. mj. imali smo obćinske izbore. Nije dvojbe, da i tu nije radila protivna nam stranka po tudjem receptu, i to najviše u nadi, da ako njoj sadašnji izbori u prilog izpadu, da će od ovih odvisiti uspjeh izbora za carevinsko vieće. Akoprem se još drži, da su Kanfanari Savičenta njihove nepomične tvrdjave, ipak je ta nada u najvećoj pogibelji, da se te tvrdjave poruše čim prije.

Čini nam se vrlo neobičnim, što nebijaše kod izbora zastupana politička oblast, jer su ovdje dvie stranke u prepirki; komesar bijaše samo u prvom tielu, ali toga nećemo za sada komentirati. Istina je, da se je sa izbori uvjek zatezalo, ne samo iz gori navedenoga razloga, već i radi mnogih drugih. Tako bijaše još u no devet godina naš načelnik svojimi manovrami 4—5 putah izabran. Čudno, je li? On je postupao sa zastupstvom, kako god mu se je htjelo. Znajući protivna stranka, da se je i ovdje puk prilično probudio, da će njezin upliv malo po malo sasvim pasti, htjela se je poslužiti nasiljem i prevarom, da se još za koje vrieme uzdrži na vladi.

Prvog dana glasovalo je troće tjelo, u kojem je naša lista nadvladala. Drugog dana u drugom tjelu naši bi bili za stalno pobjedili, ali znajući to protivna stranka, posegnula je za prevarom.

Izbori bijahu određeni za osmu uru u jutro; u taj sat komisija već bijaše na svojem mjestu; poče odmah zvati izbornike, nu pošto bijaše još rano nije bilo nijednoga prisutnoga. Tako su izabrali dva fiducijari i načelnik 8 zastupnikah i 4 zamjenika, sve ljude svoje stranke. U 8½ ili u 9 sati bijaše sve gotovo. Na to su došli izbornici te počeli odlučno protestirati, da nisu mogli prije doći radi daljine i kišovitog vremena, neka se ih pusti glasovati. Nu sve bijaše uzalud. Bojeći se komisija za svoje nečisto djelo brzojavi odmah političkoj oblasti u Pulu, da pošalje svoga zastupnika poslje podne za glasovanje u prvom tjelu. Komesar dodje te bijahu u prvom tjelu izabrani talijanaški predloženici, dočim nije naša manjina niti pristupila k glasovanju.

Sve dotle imali su mnogi naši ljudi povjerenje u načelnika; zato su ga prvi dan izabrali svojim zastupnikom. Pošto su se kasnije osvjedočili, da se je prevarom poslužio; izgubili su svako pouzdanje u njega i sad je on za nje mrtav. Dakle drugog dana bijaše za naše u 8½ sati prekasno za birati, došim su protivnici i prvog dana, kad su vidili, da gube, glasovali kako i kada su htjeli lovoć ljude po odaljenih selih nobi li tako došli do većine. Kad njim bijaše pogibelj za ledji poslužiše se prevarom rabeć u svoje nečiste svrhe dvojaku mjeru.

U drugom tjelu medju svojih osam sumišljenikah izabrali su trojicu, koji su po zakonu izključeni, i to dva radi više mjesoci zatvora, a treći za to, što kao zvonar dobiva plaću iz obćinsko blagajne. Dobro znamo i mi, zašto se je tako učinilo. Znamo i to, da je nek šarenjak platio obje i 18 forinti dao nekoj uplivnoj osobi, da pripravi zastupnikom jelo.

(Konac sliedi).

Zagreb, 28. ogusta 1891. (Izložbeni utisci. Pripremo se dočok gostiju. Utrka bicyklista. Proslava rodjendana Nj. Vel. Franje Josipa I.) Entuzijazam, kojim je otvorena naša izložba, dne 15. o. mj., još se nije slegnuo, pače priznati se mora, da je oduševljenje sada postiglo svoj vrhunac. Svečano ruho, u koje se zaodjenula naša krasna prieslonica, još nije skinuto, nego

jok i nova trobojnica, koja sa svijuh krovova veselo vijore zrakom i pozdravljaju dolazeće gostove, podavaju gradu velegradski sjaj. Od otvorenja izložbe do 21. o. mj., dakle u samih šest dana, posjetilo je našu izložbu okolo 70.000 osoba, a svakim vlakom dolaze novi gostovi. U našoj je izložbi bilo već više odličnijih posjetnika iz ciele monarhije, susjedne Srbije te Italije, a kako se čuje, imao bi još koncem ovog mjeseca počastiti našu izložbu svojim posjetom Nj. Visost nadvojvoda Albrecht.*)

Sveobći interes za našu izložbu pokazuju mnogobrojne brzojavne čestitke i pozdravi iz bližnjih i dalnjih krajeva, koji su stigli na eksekutivni izložbeni odbor i na razna uredničtva naših listova. Odkad je otvorena naša izložba provejava neki noviji, svježiji duh našom metropolom i ona se pokazuje u sadašnjem svojem sjaju i velegradskom životu, kao priestolnica prvog reda. Cieli niz zabava, kojo su već dosele priredjene i koje se imaju prirediti, povećavaju oduševljenje. Spomenik starca Milovana je već sasvim gotov, te još čeka samo na svečano odkriće.*) Odbor za dočck Dalmatinaca radi grozničavom revnošću, da jednokrvnu svoju braću Dalmatince, koji će stići prekosutra dne 25. o. mj. amo, što dostojnije dočeka. Korporacije, družtva, kazalište, gradjani i svi se natječu, kako bi taj prvi korporativni posjet braće Dalmatinaca u središtu hrvatske kraljevine što sjajnije izpao. Svi mjerodavniji faktori toga su mnienja, da će taj posjet imati zamašnih posljedica na naše političke prilike. O boravku naših milih gostova u Zagrebu izvjestit ću vas nakanadno. Istranom, Slovencem i Riečanom se naša priestolnica takodjer od srca raduje, te će biti i oni predmetom srdačnih ovacija.

Niz izložbenih zabava otvorio je klub biciklista „Hrv. Sokola“ dne 16. o. mj. svečanom utrkom, kod koje su sudjelovali osim domaćih biciklista i članovi kluba slovenskih biciklista „Ljubljana“. Mnogobrojno otmeno občinstvo sgrnulo se u prekrasno izkićeni prostor iza obrtne škole, da prisustvuje ovoj krasnoj svečanosti. Oko tri sata poslije podne stigošo u svečanoj povorci na trkalište naši „sportmani“, gdje su uz svirku vatrogasne glasbe i silno oduševljenje publiko pokazali, kako se i u ovom „sportu“ priestolnica naša dostojno natjecati može sa ostalim povećim gradovima. Pobjednici bili su većinom članovi našeg „Sokola“, te su dobili liepe nagrade. Tri Slovenca iz Ljubljane utrkivala su takodjer uspješno, a Englezi, njih dvojica, koji su preko Pariza stigli u Zagrob, nisu sudjelovali kod utrke, nu oni su ipak očitim interesom pratili naše biciklistc i njihovu utrku, a na koncu izrazili svoje podpuno zadovoljstvo. Na večer priredjen je u čast gostovom svečani komers u strieljani.

Rodjendan Njeg. Velič. cara i kralja Franu Josipa I. proslavljen je ljetos u Zagrebu neobičnim slavljem. U predvečerje prev. rodjendana bila svečana predstava u sjajno razsvietljenom kazalištu. Već u cik zore istog dana naviestili su topovi sa sv. Roka svečanost, a glasba svirala je budilicu gradom. Poslije podne bio je kod bana svečani banket, kome su prisustvovali razni ovdješnji vojnički, civilni i duhovni dostojanstvenici. Na večer se pako ciela svečanost usredotočila u sjajno razsvietljenom izložbenom prostoru. Sjajno izkićeni paviljoni uz električno svjetlo i bengaličnu vatru prenašali to duhom u vilinske dvorove. Pod verandom dalmatinskog paviljona, koji je bio sjajno razsvietljen lampioni, sjajio je prekrasan transparent, a iz njega inicijali previšnjeg imena „F. J. I.“, a malo niže pljuštila iz vodoskoka voda, čas kao sami smaragdi, čas kao suho zlato. Kad su se čuli iz glasbenog paviljona glasovi naše himne „Liepa naša domovina“, oduševljenju nebjo kraja ni konca. U to dodjoše na izložbeni prostor pod barjacima sva naša pjevačka družtva. Publika ih oduševljeno pozdravljala. Mnogi komadi morali se na sveobći zahtjev opetovati. Već kasno u noć ogliasilo se zvono sa izložbenog prostora i podsjetilo občinstvo, da je došla doba razstanka. Ova u pravom smislu rieči „miljetačka večer“ može se smatrati jednom od najoduševljenijih večeri, što smo ih doživjeli na izložbenom prostoru.

*) Bio je. Op. ured.
*) Obavilo se svečano. Op. Ured.

PRIČA.

Izabrali sokoli
Sokola junaka,
Da ih brani junački
Vesela mu majka!...
...Začuli to jastrebi.
Varalice sture,
Sastali se, skupili,
Da mu sreću kvare.
Rovali su jastrebi
Začulo se skoro,
Da na sjever, jastrebe,
Odletit bi moro!
Sute sivi sokoli
Jastrebi se koče,
Na vesele pijanke
Radostno se roče;
Vikom, divljim veseljem
Cieli svijet mute,
Al sokoli ponosno
Samo dalje šuto....
...Ali ete s' sjevera
Lete glasi amo,
Da mi diku jastreba
Neće primit tamo!...
Da si tugu utopi
Jastreb opet pije....
Soko još ponosnije
Letnut će nd prije!

R. Katalinić-Jeretov.

Franina i Jurina

Fr. Ej kumpare, vinji kvà! Koša no me konoše? No šemo kumpari? Demo kva la man! Andemo bever una boca! Save ke mi pagaro — —

Jur. A ča si, Frane, znemil prosti Bože! Ča ti je danaska, da tako viješ kako van z-sebe!

Fr. Ma viš ti ga malo, kako slabo razumiš! Htia san ti nego povidat kako Vodnjanski talijanaši znadu tovare lovit u Šavicenti i Kanfanaru.

Jur. Ča je tamo još bena, ki gredu na talijanaški „viág“?

Fr. Bože daj, da ih više nebude, pa da se i tamo jedanput opamete!

Jur. Bože daj!

Različite viesti.

Imenovanja. Savjetnici prizivnoga suda u Trstu bijahu imenovana gg. Sciolis, i Budau, od kojih bijaše prvi do sada naslovni savjetnik istoga suda, a drugi savjetnik kod pokrajinskog suda u Gorici; ovoga osobito hvale radi strukovnog znanja i poznavanja zemaljskih jezika.

Ministar bogoštovja i nastave imenovao je namjestnoga učitelja na državnoj gimnaziji u Trstu g. Ivana Machera pravim učiteljem na gimnaziji u Kotoru. Srdačno čestitamo prijatelju i našoj mladeži u Kotoru, koja dobiva izvrstnoga profesora u svakom obziru. G. prof. Ivan Merkelj imenovan je ravnateljem na učiteljišću u Kopru.

Osobne viesti. Kako čitamo u čestitom splitskom drugu „Narodu“ od dne 28. agusta ostavlja veleuč. gosp. dr. Ivo Marović, kandidat odvjetničtva, dobar i ugledan mladi Hrvat svoj zavičaj te polazi ove sedmice u Volosko u Istri kao odvj. porovodja k čestitom istarskom Hrvatu g. dr. Stangeru. „Žaleći — piše „Narod“ — da g. dr. Marović ostavlja Split, veselimo se u drugo istarskoj braći, jer se nadamo, da će u gosp. dr. Marović u naši odlučnog pobornika Hrvatstva, kakovih treba Istri“.

Posebni vlak na izložbu u Zagreb, što ga priredjuje g. Josip Pavlin iz Ljubljane, odlazi iz Trsta dne 5. septembra t. j. u subotu na večer u 8 sati 55 časova. Taj vlak zaustavlja se na svih postajah do Zagreba. Izletnikom iz Istre javljamo, da će taj vlak stići u Divača o pol noći a u sv. Petar u 1 sat 28 časa u jutro.

Iz Rieke odlazi posebni vlak na sv. Petar-Ljubljanu itd. dne 5. septembra u 4 sata 25 časova poslie podne, te dolazi u sv. Petar na 6 sat i 50 časova, pa će tuj čekati tršćanski vlak.

Vozna ciena iz Trsta u Zagreb i natrag u III. razredu stoji for. 7.50; u II. razredu stoji for. 11.50; u I. razredu for. 15.30. Vozna ciena iz Divače u Zagreb i natrag stoji u III. razredu for. 6.30. Vozna ciena iz Rieke u Zagreb i natrag preko sv. Petra stoji u III. razredu for. 8.90. Vlak iz Trsta-Ljubljane to iz Rieke-Ljubljane dolazi u Zagreb dne 6. septembra u 10 sati i 50 časova u jutro.

Posebni vlak iz Rieke preko Karlovaca odlazi u nedelju dne 6. sept. u 9. sati i 30 časova u jutro, a dolazi u Zagreb okolo 6 sati poslie podne. Ciena vožnje plaća se po obstojećoj pojsnoj tarifi, te će stojati skoro jednako kano i na pruzi Rieka-sv. Petar-Ljubljana-Zagreb. Tko želi putovati rieškim vlakom preko Karlovca neka se prigiasi kod veletrgca g. Gjure Ružića na Ricci, koji prima prijave sve do zadnjeg dana.

Iz Crikvenice javljaju nam, da je tamo preminuo dne 31. agusta 1891 umirovljeni svećenik veleč. g. Nikola Car. Počivao u miru!

Občinski izbori u Pomjanu. Na odlučan poziv c. kr. kotarske oblasti u Kopru morali su napokon pomjanski talijanaši ili šarenjaci kod občinske uprave urediti nove občinske izbore. Zatezali su i natezali dok se je dalo, ali buduć da je svaka sila samo do vremena, tako se eto bliža i konac gospodstvu talijanaških podrepnica u slovenskoj občini Pomjanu. Kako doznajemo iz pouzdana izvora određeni su izbori za sliedeće dane:

U III. tjelu birati će se dne 14., 15., 16. i 17. septembra; u II. tjelu dne 18., 19. i 20. septembra a u I. tjelu dne 21. septembra.

Doznajemo nadalje, da su se nekoji naši rodoljubi pritužili, što se je odlučilo birati i u nedelju dne 20. septembra, ter da prose, da se bira mjesto u nedelju u utorak. Priznajemo rado, da nedolja nije izborni dan, želimo dapače, da se našim rodoljubom posve zadovolji, jedino nebismo htjeli, da se možda usljed rečene pritužbe opet sa izbori zategne.

Izbori su dakle pred vratmi, te će izpasti, bude li reda i zakona, posve u prilog našoj stranci.

Talijanska gospoda iz Kopra i Buja napinju sve silo nebi li još jednom provarili onaj poštoni puk. Na čelu agitacije jesu koparski i bujski odvjetnici, koji vabe i mame k sebi pojedine občinare ili sazivlju sastanke biraća u pojedinih podobćinah, gdje se pak pije i jede za gospodsko novce.

Našim prvakom u onoj občini poznate su dovoljno talijanaške spletke, te se čvrsto nadamo, da će ih oni znati i htjeti prekrižiti i prostrići.

Mi njim nemamo što drugo preporučiti nego slogu i jedinstvo, pak uz njihovu poznatu požrtvovnost, marljivost i božji blagoslov moraju pobjediti. Bog dao!

Dočck i boravak dalmatinskih Hrvata u hrvatskoj priestolnici u hielom Zagrebgradu bijaše upravo veličanstven, triumfalan. Izletnika iz Dalmacije bijaše okolo 300, koji su bez dvojbe proživjeli u Zagrebu najljepše dane svoga života. Donieti ćemo i mi opis dočeka i svečanosti priredjenih na čast dalmatinskim Hrvatom, čim nam prostor lista dopusti. Naš reduviti izviestitelj obaviestio nas je jur o tih svečanostih, ali radi premalena prostora moradosmo izviešće odložiti za drugi broj.

Občinska sjednica u Voloskom. Dne 11. agusta obdržavala se u gospodskom Voloskom redovita občinska sjednica, koja bijaše u mnogočem zanimiva.

Već kod prve točke dnevnoga reda pretrpio je g. načelnik Raicih poraz, radi kojeg bi se bio svaki drugi načelnik zahvalio na časti. Račun za občinu Volosko bijaše naime prihvaćen nakon žestoke razprave samo jednim glasom. većine, i to glasom samoga g. načelnika. Tim bijaše dakle za časak spašena čast one občine! Bivše zastupstvo bijaše uvrstilo u proračun for. 100 kao nagradu g. načelniku; tih 100 for. briselo je sadašnje zastupstvo jer gosp. načelnik nije mogao za sebe glasovati, već se morao kao interesirana osoba za glasovanja odalečiti. Ovo bijaše drugi dokaz pouzdanja g. načelniku. Čim se povratio načelnik u dvoranu dao je na razpravu sav uzrujan račune za podobćinu Opatija. Tvrda bijaše to kost, jer nebijahu nakon burne i žestoke razprave računi odobreni. Eto Vam treće nepouzdanice g. načelniku.

Ova sjednica bijaše svakako najživahnija i najburnija odpotle je hrvatska oposicija u občinskom zastupstvu.

Znati željni smo što će sada g. načelnik nakon tako jasnih i očitih dokaza nepovjerenja. Kazali smo već, da bi svaki drugi načelnik, u svakoj občini i u svakom dielu svieta položio čast načelnika, al toga g. Raicih — koliko ga mi poznamo — učiniti neće. On će liepo spravit „facolić“ u žep, te mirno i junački i nadalje primati i podnašati zasluženo nepouzdanice misleć si: neka krice, tiremo avanti.

Iz Poreča pišu nam 28. agusta.—Ovdje radi u paromlinu jedan nas čestit čovjek rodom brat Slovenac. On je tako uljudan i miran, da se niti nezna, da ovdje prebiva. Taj se u ništa nepača nit je ikomu na putu, al ga ipak naši irredentiste vidjeti nemogu, jer je sirota Slovenac, jer nije Talijan. Dne 24. t. m. navalilo na njega iznenada dva junaka „djedovsko kulture,“ da ga izprebiju, jer da je Hrvat. Sreća i Bog, da su mu priskočili prijatelji u pomoć, te ga spasili od gotove nevolje. Medju zaštitnici našega čovjeka našao se mašinista, čestit Talijan, i gospodar paromlina, koji se je zauzeo muški za svoga radnika. Na lice mjesta došli su i stražari te obećali, da će rečene „junake“ prijaviti sudu. To se dogodilo u glavnom gradu pokrajine, u slavnom Poreču, gdje se čovjek nemože niti maknuti pred nagomilanom kulturom.

Pripravnica za učiteljišta u Kastvu. Na drugom mjestu donašamo „Objavu“ ravnateljstva pripravnice, kojom se javlja občinstvu, da će započeti upisivanje djaka dne 15. t. m. Preporučamo našim prijateljem širom Istre, da šalju darovitu mladež u tu pripravnicu u što većem broju, jer bez čestitoga učiteljstva neima pravoga napredka, a bez ovoga neima nam blar gostanja duševna ni tjelesna, neima nam slobode ni spasa.

Iz Oprtlja koncem agusta nam pišu opeta, da su nekoji tamošnji „framažuni“ provalili nočju od 17. na 18. t. m. u župni vrt, koji se tiče župnog dvora, pa ondje oštetili i izrezali šator (glorijet) razlupali staklono krugljico, koje su riesile perivoj i ovićo opustošili, te tim pokazali, da su pravi barbari. Promatrajuć te eramotne čine u našem „kulturnom gradu (!?)“ Oprtlju, mora svatko zaključiti, da su nekoji stvorovi sasvim podivljali ili djavlom obsjednuti. Takovih čina nedogadja se niti kod divljih naroda. Preporučujemo tamošnjem svećenstvu, nek uzme u ruke štolu i obrednik, pa nek obavi oksorcizam, nebi li tako možda izjeralo djavlja iz tih nesretnih stvorova.

U nedjelju 23. toga mjesacca u jutro oštetila je nemila tuča i jedan dio Oprtaljšćine. Ima već nekoliko godina, da nas ili tuča ili suša muči, a kako i nebili tá razbojnićke napadaje i proganjanje naših čestitih svećenika nemože Bog pustiti nekažnjene; očito se vidi, da je to prst božji. Nazad malo dana zapustio nas je vrlodni duhovni pomoćnik č. g. Ravelante, a ostao je sam gosp. župnik. Uzrok tomu jest bezaramno ponašanje nekojih nečistih stvorova proti njemu. Neznamo što misli i politička oblast o svih tih izgredih, nu sudeć po činih, koji se danomice opetuju, reć bi, da malo misli, a još manje radi. Dali služe ti izgredi na čast oblastima, nek sude čitatelji. Preporučujemo opeta, koli političkoj toli crkvenoj oblasti, da se zauzmu na vrieme za potištono svećenstvo u Oprtlju, jer bi moglo doći do težkih posljedica radi tih izgreda. Izvanjski kmetovi su vrlo uzrujani; čuje se dapače glasova, da će sami kmetovi ustati ozbiljno i činom na obranu svećenstva nebudu li oblasti stale na rep oprtaljskim barbarom. Krv nije voda — nek paze oblasti! Oprtalj je u kapitanatu porečkom, komu je na čelu g. vitez Ellusccheg.

Više dogovorenih kmetova.

Sa otoka Cresa pišu nam 29. agusta. Prošlog mjeseca razglasila je naša občina za ravnanje, da se je treni ušenac (filoksera) pojavio i u puntarskoj občini na otoku Krku. Svi znamo, kakov je to bič božji za svakoga posjednika i gospodara, pa se čudimo što nije o tom još nitko iz Punta u „N. Slogi“ niti pisnuo. Treni ušenac poharno je vinograde na Lošinju, pa dopro već do Nerezinah, te ako je sad već i na Krku, tad možemo slobodno reći, da su naši otoci gotovo okuženi. Ako promislimo, da je u nekih občinah, kao baš u puntarskoj, a i u oreškoj, vino glavni proizvod, tad je opravdan onaj grozni strah naših otočana pred tim našim ljutim neprijateljem! Očajno vapiju sviti: što će iz nas biti?! A što vlada radi? Molimo kojegagod rodoljuba sa otoka Krka, da nas pobliže obaviesti o žalostnom pojavu na Puntu.

Iz Vižinade pišu nam dne 1. tega m. Prošloga čedna bila su ovdje dva trgovca sa vinom iz Trsta rodom Slovenci. Razgovarali su — kao što je naravski — s našimi kmetovi hrvatski. Ali to nebijaše po volji višinadskoj fakinazi, koja, nabuckana od ovdašnjih nespašenih, napada svakoga domaćina i tudjinca, koji nije „del pure sangue.“ Kad se rečeni trgovci vraćahu iz Vižinade u večer na 10 sati, popratile ih višinadska fukara urlikanjem i vikanjem kao bjesna.

Sastavši se naši trgovci sa višinadskim župe-upraviteljem g. Nikolićem (Nicolich

po njegovu) u Poreču potužiše se istomu radi višemanjkavoga napadaja njegovih „krasnih ovčica." G. župe upravitelj odvrati njim, da ono nisu ljudi već živina. Mislimo, da je g. Nikolić, koji pozna svoje „ovčice", iste najbolje označio, pak bi to morao prijaviti političkoj oblasti u Poreču, da se pak sa „živinom" i postupa živinski. Ovoliko na znanje g. vitezu Elluschegu, koji je na čelu onoga kotara i koji se može ustmeno obaviestiti kod gosp. Nikolića o njegovih živinskih župljanih „della nobile gentile Vicinada."

Iz Vodnjanštine pišu nam svršetkom augusta. Dan 23. t. m. bio je, veleučeni gosp. uredniče, za oveći dio ladanjskoga našega puka na Vodnjanštini, dan ljute žalosti. Jutro bilo je većinom vedro, samo gdje i gdje na debelskom svodu mogao se opaziti kakvi oblačić. Puhao je prilično dosta jak vjetar, ali nestalno. Po podne počelo se oblačiti nešto bolje, a vjetar stade duvati još jače. Na jednom zapuše znenada južno-istočnjak, a za njim bljesak, grmljavina, te kap skropa stade lijevati kao iz kabla. To potraja kakovo pol ura, pa prestade dažditi, te počelo se iznova vedriti. Nu do četvrt ure počmu se opet oblaci kupiti, i te stade ključi, iz početka po malo i tiho, a na jednom sve potamni i zadimi, pa uz silan dažd i vjetar poče tuča padati tako silno, da gdje prozori nisu bili pozatvarani, ostala su posvuda takla polupana, a vinogradi, što je još gore, gdje dolomice, gdje pak sasvim uniseni. Pomislite si, gosp. uredniče, žalost svega puka, koj si jur treću godinu vidi trude rukuh svojih uništene, a uništenu njednu i nadu, da će se koliko toliko burem letos iz žalostnog materijalnog stanja podići. Oštećena sela jesu kako čujemo: Šišpan, Marčana, Veli i Mali Vareški, Krnica i Rukalj i to djelomice; najgore prodjoše sela Mrtvoran i Cukoni. Doznajemo, da je toga dana nemila tuča posjekla i druga sela po zapadnoj Istri, a da nje poštedila ni izložne Istre. Velik je to udarac g. uredniče, za i onako većinom siromašan mu puk; nu bogobojeć i strpljiv kakvo jest on će i ovaj put uz težki udah reći poput pobožna Joba: „Bog je dao, Bog je i uzeo: neka bude blagoslovljeno sveto ime njegovo!"

Iz Malinske pišu nam koncem augusta. i vrieme, kad se dična „Naša Sloga" bavi eminentno životnimi pitanji i kad sta i desno i lievo moli svoje dopisnike, da joj oproste, što nije mogla uvrstiti svih svojih dopisa, žaliti je duboko, da joj se dodija neosnovanim zanovietanjem. — Dopis iz Dubašnice, pače iz Krka od 15. t. m. morao Vas, veleučeni g. uredniče, i ostale čitaoce doista iznenaditi. Taj bezazleni dopis pokiče dakako iz samog i neporečnog rodoljublja (?), a ido zatim, da uzloglasi poznate čestite Hrvate. Blago Vama dragi moji Dubašljani uz svu žestoke borioce za Vaša potištena prava. U Malinskoj obstoji zbilja za sada „Klub Quarnero" u kojem imade i nekoliko zdravo mislećih Hrvata, čiji se rodoljubni nazori nedadu ovdje iztaknuti; ali su zato g. kritičaru posve dobro poznati. Nu što ćete na to g. uredniče, ako Vam ovim izjavim, da je baš kriv taj veliki Hrvat, da se nije odmah ustrojila „Narodna čitaonica" neodazvav se hrvatskom pozivu? Pa još imade srca nekoga kritizirati. Dali je pako sreća il nesreća, da neima njega i druga mu med nama, o tom nećemo da sada prosborimo. Odgovarajuć na njegove obtužbe izjavljam kolegi: Prosta je laž i kleveta, da se je klub konštituirao uz veliko slavlje, već je skromno. Neosnovana je nadalje kleveta, da se je s klubom otvorilo sjelo kako on veli — krčkim nespašenjakom, jer ona gospoda, na koju smjera g. dopisnik, nisu još do sada stupila u našu sredinu. Nije istina napokon, da je klub pregnuo krčku braću, kršeć crkvene zapovedi i ponižujuć hrvatsko gostoljubje. O, sam na posljedku, da ako tako krupne laži proizlaze iz ustiju onakve osobe, tad je ona sigurno promašila svoje zvanje. Konačno, čvrsto osvjedočen, da se ovim putem nepostizava ništa dobra, te da se ne razglašivanje med sunarodnjaci, neslaže s razori gosp. urednika*), a još manje s programom cienjeno „N. Sloge", zaključujem s opomenom, da se gosp. dopisnik kani čorava posla!

Jedan član kluba.

Posujilnica i štedionica u Trstu. Prošle nedjelje sastali se naši imućniji rodoljubi, da se pogovore o osnutku narodnoga novčanoga zavoda ili posujilnice i štedionice za slavensko i pučanstvo. Izabran bijaše privremeni odbor, koji će izraditi pravila i sazvati prvu glavnu skupčinu. Bilo srotno i korisno!

Iz Rieke pišu nam 25. augusta. Ugron-Uzelac, to su dva na glasu imena, kojimi se skoro sve novine bave i radi kojih smo imali ovdje izvanrednu iztragu. Kako se vršila iztraga? Tko je bio zvan? Što govore vojnici? To su sve pitanja, koja idu od usta do usta, ali točnih odgovora nema. Mi neznamo kako je iztraga izpala, ni koji će biti uspjeh. Znamo, da su svi uplivni faktori proti nama; znamo, da se fakinažu u svečanom odielu pozivalo, da svjedoči proti nama; no znamo i to, da i vojnici na to paze i neće zapustiti svojih drugova. Mi nežnimo, da se nitko proto žira; neka se istina pronadje, te ćemo biti zadovoljni, a naši protivnici neće, kako nisu ni sada, jer njim samo Uzelčevo ime strah i trepet zadaje. Hrvati na Rieci su počinili tako strašne nerede, da se mora s njimi baviti izvanredna komisija, a neredi obstoje jedino u tom, što su pozdravljali svoga vladara u svom jeziku, bez obzira na škrbljake! Riečka šarenjačka klika zaboravila je narediti svojoj fakinaži, da pozdravi kralja, ali fakinaža neplaćena, naravno je šutila. Drugi dan fakinažu su najeli, napili i platili, da izadje na polje, da viče Nj. Veličanstvu kralju „eljen", a da tim bolje uspije, dali su svakomu po jedan štap kao znak djedovsko kulture, kojom se naši istarski šarenjaci diče, a junački su štapove rabili kada bi deset navalili na jednoga. Eto izgreda riečkih Hrvata! Riečko pučanstvo uznajući više komu narodu spada, postalo je pasivno, jer da nije tako i da je hotjelo pozdravljati svog vladara sa „eljen" i „viva", nebi se bili čuli onako bistro naši „živio"-klici. Mi se sjećamo, kad su zadarski Talijanaši ovamo došli na izlet, te su na trgu Adamića orilo „viva". Možda su onda grla pokvarili ti naši „gigorli" te sada kod dolazka Nj. Velič. nisu imali „špo" i za to bi hotjeli bacit krivnju na Hrvate. Iztragom ide se za tim, da se Hrvate pedepsa! Uzelac strašno uvriedjen pozvao Ugrona, da mu dade viteštvu zadovoljštinu, ali bahati Madjar nije hotio dati zadovoljštine, jer po njegovom mnienju Madjar može bez kazne Hrvata grditi. Ugron se kruto prevario, jer kako ga svi mogući odbori obrano od Uzelčevoga zahtjeva, on će pred svietom ostati kukavica dvojbeno-viteškoga roda i plemena. Vodila se iztraga, da se Hrvate pedepsa! Javiti ću Vam uspjeh. **Rečan.**

Iz sv. Mateja javljaju nam 28. t. m: Vriedno je, da spomenemo nesreću, koja je ovih dana stigla Saršon Ivana Kukankina iz sela Saršoni. Žena mu, koja je išla tik pred kuću, da donese vode, uzela sobom kćerku od 1¼ godine. Vraćajuć se djevojčica malko pobrzala pred majkom, kako to obično čine djeca veseleći se pri tomu, da su prije došli. Djevojčici došav u kuhinju do ognja omaknu se noge, to pade. Pade pored ognja, al rukom zahvati posudu (padelu) kod ognja punu mlieka i prevrne ju. Majka, došav tako rekuć u isti trenutak za njom, nadje ju na tlih svu po tjelu izpržnu. Nakon jednog dana težkih muka jadno diete izdahnulo je u naručju svojih nesretnih roditelja. Pred malo vremena crknuo je istomu u šumi izuenada liepi osamgodišnji konj, kojim je danomice zaslužio toliko, da je prehranio sebe i obitelj. Pripovjeda se na dalje, da je nedavno taj nesretni čovjek boravio po svom poslu u šumi i tu skoro da nije zaglavio. No daleko od njega niti podpunih 6 metara grom udario u ovcu i raznesao ju na hiljadu komada. On, konji i kola, te još dva čovjeka ostala su netakhuta, na čudo božje živa i zdrava. Dvio su nesreće jednu obitelj stigle, dočim im je troća bila već za vratom. Posvolica veli: Nije onaj siromah, koji nikad ništa nije imao, nego onaj, koji je imao, pa izgubio. Doista i ovaj vriedan je bud kakve pomoći od kojegod strane — te smilovanja. **Drago Draško.**

Iz Zagreba nam javlja prijatelj, da će biti Istrani, koji dolaze dne 6. septembra prije i poslije podne u Zagreb, i to u družtvu Slovenaca ili riečkih Hrvata, što srdačnije dočekani, te da se gradjani hrvatsko prieatolnice osobito veselo dolazku Hrvata iz naše krsne Istre, iz te najveće patnice naše skupne domovine.

„Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri". Uplatili su kao utemeljitelji: Luginja Mijo u Veprincu 25 for., Dubrović Vicko u Kastvu II. obrok 5 for. — Darovali: Dionička štedionica u Križovcih 35 for. 87 nvč., Vilišić Hinko u Trstu 5 for., Resman Ivan u Nabrežini 10 for., prigodom izbora fiducijarah sakupili u Kastvu 5 for. 6 nvč., veselo družtvo, u sv. Mateju 8 for., M. J. profesor i M. J. trgovac u Trstu 7 for., Miklavčić Marija u Žminju sakupila u veselom družtvu 6 for., na zabavnom djelu „Zvonimirove" sjednice u Beču sakupio S. Švalba 20 for., prigodom promocije popa Katalinića na čast doktora teologije sakupio isti 4 for., prigodom izleta planinskog hrvatskog družtva iz Sušaka u Kastav sakupili članovi 5 for. 30 nvč., gimnazijalci VII. razreda iz Riečke hrv. gimnazije prigodom izleta 1. maja u Kastav 6 for., Mihinić M. u Koprivnici iz ostavštine pok. župnika Berute doposlao 5 for., sakupljeno u Pazinu prigodom izbora za carovinsko vieće od nekoliko rodoljuba 2 for., hrvatski djaci u konviktu u Trstu 5 for. 4 nvč., hrvatski bogoslovi u sjemeništu u Gorici 26 for. 21 nvč., Höger Emil trgovac, Prostejov u Moravskoj 10 for. — U ime godišnjeg prinosa uplatili: Povjerenik Švalba Kajetan sakupio u Beču od sliedećih: Smodlaka J. B., Brozović, Pavelić Tone, dr. Biankini, Švalba Kaj., Krstelj Ivo, Bertulić Josip, Mandjer Dušan, Vuković Smoljić, dr. Karaman, Bothe, Marijić, Miljčević J., Stajduhar, Bradaška B., Trošić Pavičić A., Neumayer K., Zanchi V., Kovačević D., Deszathy, Köhler, Dražić M., Kriz Lujo, Perušić svaki po 1 for., Brozović i Krioshaber po 50 nvč. — Doposlali: Kludić Al. vitez Sabladoski 3 for., Stefanutti Fran Sterna 2 for., Juričić Ivan Kastav, Dobrović O. Franc Spljet, Jano Josip Opatija, Velikanje J. Juršići, Mogorović M. Gračišće, Roša Josip Beč, Potrak Josip Kastav svaki po 1 for., Bubić Ivan Rieka, Banovac Zdravko, Brčulić Mate i Dajčić Josip iz sv. Petar u šumi, Ćiković Ivan Ruboći, Podroka Dragutin i Vlah Vjekoslav Trst, Trinajstić Mate Vozišća sv. Matoj, Doprato Ivan Marčana svaki po 50 nvč., Antonac Angjeo i Frankola Frano Trst, Mandić Kažimir Rieka svaki po 40 nvč., Uravić Anton, Uravić Niko, Uravić Anton, Španjol Ivan i Jurinović Mate iz Baške, Brusić Antun i Butković Ivan iz Vrbnika, Francetić Franjo, Nevljan Antun i Glavić Stjepan iz Boljuna, svaki po 30 nvč.

Glavni zgoditak jubilarne izložbe, doset biljada forinaka u zlatu izloženo je u mjenjačnici komercijalne banke u Zagrebu. Tko nebi htjeo novaca, taj će dobiti razne predmete i to prekrasne stvari izložene kod zlatara g. Josipa Engelerata u Zagrebu. Ti iz srebra i zlata predmeti jesu nakit od briljanta, narukvice, brošo, koja se može rabiti za nakit glave, dva briljantna puceta, briljantni prsten, zatim srebrna tri stolna nasada, sočivce za kavu, pisaća garnitura, dva girandola, dva sviećnjaka, remontoir-ura (chronograph) za gospodu sa zlatnim lancem, gospojinski zlatni sat s lancem, sve elegantno i umjetnički izradjeno, a to sve za 50 nvč. Tko može neka pokuša sriću!

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisniku u P. Vjerojemo, da (Vam je težko čekati, ni tjerujte i Vi nam, da je i nam nemilo članko, dopiso, podlistke itd. od broja do broja složene prenašati. Strpljen spašen, sve će doći na red a ponajprije ono, što je važnije. Prijateljski odzdrav.

Pobratimu: Prva viest izpustismo jer bi se onoj osobi naškodilo kad bi njezini protivnici doznali za novi položaj; tako nam bi savjetovano sa kompetentne strane jur do sada. Živio!

G. dopisniku iz Poreča. Javite stvar ob onom činovniku, kojemu našemu odvjetniku, pak će mu već doći crni petak. Da mi oho prilično naprtili bismo si novu tužbu. Da ste zdravo!

Listnica uprave.

Gosp. J. B. Boljun u redu je i prijateljski odzdrav.

Lutrijski brojevi

Dne 29. augusta.

Beč	76	82	52	12	49
Grac	49	16	9	72	78
Temešvar	15	86	52	21	12

Dne 2. septembra.

Brno	59	28	43	86	8

Br. 913.

Natječaj.

Raspisuje se natječaj na mjesto tajnika-blagajnika občine Barban sa godišnjom plaćom od 400 forintah, koja će se dotičniku izplaćivati iz občinske blagajne u mjesečnih postecipatnih obrocih.

Molitelji treba da iažaju, da su, sasvim sposobni vršiti dužnosti občinskih tajnika-blagajnika, da poznaju hrvatski i talijanski jezik, a po mogućnosti i njemački.

Molitelji treba da podnesu podpisanomu svoje molbe najdalje do 20. dojdućega mjeseca septembra.

Glavarstvo občine Barban (Istra)
2-2 25. augusta 1891.
Načelnik: **Malabotić.**

Objava.

Upisivanje u ces. kr. pripravnicu za učiteljišta u Kastvu obaviti će se 15. septembra o. g. Učenici i učenice, koji su dovršili najmanje 13. godinu i pučku školu i žele stupiti u pripravnicu neka donesu krstni list i svjedočbu školu, koju su polazili. Siromašni i marljivi učenici, koji idu svršetkom školske godine polagati izpit na učiteljište, dobivaju državnu podporu. Dne 16. septembra je sv. misa za učenike i onda počme redoviti pouk. Tko se prijavi kasnije od 15. septembra neće biti primljen.

Ravnateljstvo c. kr. pripravnice.
Kastav, 1. septembra 1890.

Slovenska obitelj

U KOPRU

uzela bi početkom školskoga leta dva do tri djaka slovenske ili hrvatske narodnosti na stanovanje i hranu. — Upiti neka se pošalju pod naslovom „F. H. S." poste restante Kopar. 2—3

U radionici klopara 19—28

JUSTA BIASUTTI

opunamoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, su stolicom sa lli bez poći iz olnka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kloparske uz najniže cieno.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 2—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni prrat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

predaje uz prava cienu bez nikakve nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mo. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnoga zdravoga vina, kojega ni moći razloditi od pravoga naravnoga, preporučamo što že skušano specijalstoto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljі vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkriljivo esence za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podoli pijačem prijetno, čebki okus in se dobiva le pri meni.

Cena 6 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najboljše in nenadkriljive kakovosti. Recepti priložajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—25 **in PRAG** 9—20

Iščejo se solidni zastopniki.

*) Neželimo u obće, da se razpredaju polemike o nekoristnih pitanjih.

[illegible] ne razlikuju se od upravitelja „Pro Patrie“ niti za dlaku. Promenile su osobe, ali težnje su isto, borba njim je jednaka.

Što se tiče pogibelji, koja prieti državnomu poredku od toga družtva, to će se već naći, bude li se htjelo, sredstva i načina, da mu se na rep stane, premda će to biti mnogo težje nego li prvi put, jer su gospoda upravitelji postali bez dvojbe izkusniji i oprezniji, a tim pogibeljniji po državu i za nas, proti kojim je v prvom redu osnovano. Nam valja dakle biti dvostruko budnimi i pripravnimi na samoobranu, na zaštitu najmilijega, što imademo pod božjim suncem. —

Naša narodna borba, koju bijemo proti dušmanu naših svetinja, neprijatelju našega obstanka, nije navalna borba već je to boj na smrt i život za spas gologa života. Protivnici naši, bogatijimi sredstvi, stičeni i podupirani od oblastih, i suplemenika izvanjskih, u zavidnom su položaju, jer mogu, izvadjajuć svoj barbarski program, nekažnjeno tlačiti božja i ljudska prava.

Tomu novovičkomu nasilju dužni smo oprieti se svimi silami; to zahtjeva od nas, čovječje dostojanstvo, naš narodni obstanak. Budući da je pako naša borba sa nejednakim protivnikom pretežka, skoro nemoguća, za to pozdravljamo s najvećim veseljem misao naših čestitih drugova u hrvatskoj prieslonici, o osnutju „Slavenske lige“, kojom bi se paraliziralo pogubno djelovanje pogibelnje, nam „Lega nazionale“ i kojom bi nam slavenska braća i naši sudržavljani pomogli suzbijati smrtonosne navale naših krvnih protivnika. Kao što pozdravljamo samu zamisao srdačno, i iskreno, pozdraviti ćemo njeno oživotvorenje najvećim uzhitom.

U to ime da živi „Slavenska liga!“

DOPISI.

Iz Kanfanara 26. augusta. (Občinski izbori). (Konac). Žalostno je braćo, Kanfanarci, da nam protivna stranka namiće takve muže u zastupstvo, da nam se sv. et ruga, što neimamo boljih i da manje pred sobom vidimo na obe oči, nego li onaj, koji nevidi na nijedno. U zastupstvu moraju biti ljudi, svima poznati ko dobri oci, valjani gospodari, umjereni, pošteni i značajni mužovi, koji bi se brinuli za naše moralno i materijalno dobro stanje, koji bi nam bili na čast i diku i u svakom poslu na dobar izgled; nesmiju biti ljudi podkupljivi i nepristojnoga ponašanja.

Mi znamo, da su nekoji morali pod strah radi duga glasovati za protivnike; drugi bijahu podkupljeni, radi čega smatraju se za gospode, a nas drže kano za prostake. Nije li to smješno kada znamo kakvi bijahu prad 20—30 godinah. S kim i gdje su se obogatili, ako ne s našimi trudi, a sada tolike nezahvalnosti? Kanfanarci! Štedimo i stradajmo i žrtvujmo se za jedan ili dvie godine, platimo što smo im dužni, nezajašimo u njihove dućane i oštarije, svoje grožđje drugamo prodajmo, pak ćete viditi, da će nas još moliti, da dodemo k njim, jer kud nebismo mi njihovu robu kupovali, oni bi bili izgubljeni, kako i vi, da zemlju neobdjelujete.

NB. Revizori računa bi stavili jednoga slieposa, drugoga koj nezna pisati ni štiti, a tretoga koj nezna ni abbako. Znajte da oni su nam protivnoj kano zub, koji vas bez prestanka boli; zato van s njimi jednom! Gospodu našu pitamo pako ovim, kako mogu zahtjevati, da ih na vladi još držimo, kada su njihova djela počeli spoznavati i vrabci na strehah, pak da nećemo i mi razumni stvorovi? Zar mislite, da neznamo da je jedan od naše svojte uzeo od nekoga 60 for., da s ovimi novci pokvari zastupstvo, da su izpodnine tajnika bez ikakvi uzroka, te da se stavi drugoga na ono mjesto, te da je ovaj nakon nekoliko vremena pobrao novce iz občinske blagajne i podbrusio pete. Zašto ga nistu tužili? Zato, jer znamo, da sto ljudi i pili skupa. Čemu u 9—10 godina 5—6 občinskih tajnika? Kamo je 500 for. s kojima se imala učiniti pred dvie godine javna vaga (pesa pubblica)? Kamo je 100 for. kmetskih za mrtvačku kapelu? Da nije drugo nego ovo bilo bi dosti, ali mi znamo još i drugo. Gdje vam je savjest, kamo će vam duša gospodo? Vi nam zlobno predbacujete, da smo „il partito degli ignoranti“, a vas kultura uči, da varate i slieposte občinare. Na stran politika, jer naš sada sila gori, da iztriebimo svuda surad i nepravdu. Zlo nam je s jedne strane gospodina načelnika što je hoteći ili nehoteći pustio izgrabiti svoju vlast i svoj ugled, jer kad bi bio muževnije i pravednije postupao s nami, bio bi za više godina naš načelnikom, pošto su mnogi imali slieposvjerenje u njega; ali jedan put se mora ili kobilu ubiti, ili golidu razbiti. Mi mu rado priznajemo zasluge, koje si je u svoje vrieme za občinu stekao. Nadalje predbacuju protivnici našim sve, ćenikom, da su mješanju u izbore i da je to za njo sramotno, jer da se njihovi u to nepačaju. Nu mi ipak znamo, da je kod sadašnjih izbora igrao glavnu ulogu neki pop taljanske, misli dakako samo potajno. U ostalom preporučujemo poznatoj osobi iz svojte, da prestano već jednom puk sliepiti, pošto i sama znade, da je već prošlo vrieme, da se občinu rabi za svoje osobne, i ničisto svrhe, i da su za izborne agitacije neće više stotine pobirati, kako se je mogla i sada sama osvjedočiti, da je već malo ćuki na Kanfanarštini. Prijateljski mu dapače savjetujemo da se drži naših ljudi, jer joh će biti njemu, ako ga ovi zapuste. Moglo bi doći vrieme, da bi morao prositi pomoć od naših ljudi, a tada bi se svatko sjetio na njegovu zaslostnu prošlost.

Na koncu srdačna hvala našim hvalevrednim Zminjcem, što su pristali uz bratsku slogu i uz nas glasovali, samo Šoljani i Kuntrežani, su još pospani te se nemože mnogo s njima postići, nu sada su se neki počeli buditi pak će bez dvojbe i oni uz našu poštenu stvar.

Iz Zagreba 30. kolotoza. (Dalmatinski Hrvati u Zagrebu). Već odavna nije doživjela naša prieslonica takova slavlja, takova oduševljenja i uzhita, kakovomu smo bili svjedokom dne 25. kolovoza o. g. prigodom dolazka naše dalmatinske braće u Zagreb. Suze-radostnice, koje su se lievale onom zgodom s jedne i s druge strane, najbolja karakterizam onu prevalu čuvstava, koja su se našla u neprestanih gromkih, i utrnu bezkih „živio“ klicih. Čovjek Danteove mašte, Raffaelova kista i Verdijevih nota, mogao bi dati tek slabi pojam onoga zanosnoga triumfa, koji je priredilo ovo kupno gradjanstvo moralnog predstavnika hrvatskoga naroda — grada Zagreba, svojoj dalmatinskoj braći prigodom njihovog prvog posjeta. Već u jutro počne se ovako već svečano ukićeni grad, zadivljavati u još svečanije ruho, kad da je što dostojnije htjeo poći u susret svojoj mladoj zaručnici Dalmaciji: mnogobrojne trobojnice ovieću i sugovi, te ona nepregledna vrieva svieta u svečanom ruhu, neobično se dojimala svakog radoljuba. Nakon poznatih neprilika na Ricci i nakon svečana dočeka u Karlovcu i svih postaja, kojimi su prolazili naši mili gostovi, dojurio je posebni vlak, svečano izkićen trobojnicami na zagrebački kolodvor oko sat i pol poslije podne. Mnogobrojno občinstvo, koje bijaše tako reći prekrililo sav prostor pred kolodvorskom zgradom i na peronu, svečanostni odbor, velik broj naroda, i građanskih zastupnika, sva pjevačka družtva sa svojimi barjaci, sveučilištni gradjani pod svojom zastavom — svi, bez razlike stranka, udarše u urnobsno uzklik, koji su se čitava pol sata razlegali kolodvorom, a sa brda sv. Roka zagrmiše pozdravne salve. Pošto su se gostovi, 300 dalmatinskih Hrvata, iz svih krajeva to kolievke Hrvatstva, poredali na peronu i utišali zaglušni uzklici, stupi napried gradski načelnik g. dr. M. Amruš i pozdravi gostove tako zanosnimi riečmi, da je oduševljenje, koje se neko vrieme bilo zatomilo, provalilo pravom elementarnom snagom. Nakon pozdrava g. F. Arnolda u ime izloženog odbora i zahvale g. dra. G. Bulata u ime dalmatinskih Hrvata, te pjevala su sjedinjena pjevačka družtva našu prekrasnu himnu „Lieps naša domovina“ i poznatu pjesmu „Glasne jasna“ iza koje je nastala prava grmljavina zanosnih uzklika i frenetičkog pljeska, koji je u srcu svakoga uzbudio čas ugodno drhtanje, čas izmamio suze na oči. Na to kronu svečana povorka, spreda sva družtva i korporacije, a odtraga preko 200 kočija, dostojanstvenim korakom u grad, pjevajuć narodne pjesme i burno pozdravljajuć svoju braću, dočim je po svih ulicah nepregledno množtvo svieta sa strane stvaralo špalir i oduševljeno klicalo. Mal ne sva svijuh prozora padala je na gostove prava kiša cvieća, koje šipahu ruke oduševljenih Hrvatica, koje su shvatile svu važnost dvoga momenta, u koma se odigrala za hrvatski narod toli zamašna i impozantna sgoda. Svatko je mislio, gledajuć svoj srdačan dočok, da su se dnevi naših Ilirca na novo vratili, što se osobito opažalo pred ulazom u streljanu. Tu je gostovo pozdravio dr. Brlić-Mažuranić i grof Kulmer, te čim su gostovi dobili počivnice na razno zabavo i doznake stanpa, posjetiše korporativno izložbu, gdje su bili takodjer predmetom burnih i neopisivih ovacija. U sedam sati na večer bila je svečana predstava obljubljene opere „Zrinjski“ kojoj su prisustvovali svi dalmatinski gostovi i mnogobrojno občinstvo u galaodjelu. Klicanju i frenetičkom pljesku ne bi ni ovdje kraja ni konca.

Drugi dan oko jedan sat poslije podne pao je zastor sa spomenika, koji je grad Zagreb podigao neumrlom pjesniku fra Andriji Kačiću, a izradila ga vješta ruka našeg umjetnika Rendića. Sve kuće pokraj spomenika i gornjoj i donjoj Ilici te u čitavoj Mesničkoj ulici bile sjajno izkićene zagovi, trobojnicami i lovićem. Odkriću prisustvovala su sva družtva pod barjaci, mnogobrojne korporacije, gradsko zastupstvo i na hiljade i hiljade občinstva, pred kojim su morali naši vatrogasci držati kordon, da se svečanost obavi bez poremećenja reda. Izpred spomenika pred kućom dra. Andrijevića bijaše podignuta estrada s baldakinom, kamo se popeo poslije dvanaest sati ura, da prouzmo svečani čin. Ponajprije su odpjevala svi združenja pjevačka družtva prekrasnu Fallerovu himnu Kačiću, koja se je u Makarskoj na isti dan prošlo godine pjevala. Na to uzeo riečdredsjednik odbora za spomenik g. M. Stanković a pozove gradskog senatora g. Deželičića, da pročita izpravu o Kačićevu spomeniku, iz koje doznasmo, kako je naš dični umjetnik Rendić požrtvovno išao na ruku gradskom zastupstvu, ne tražeć od toga nikakve zaslužbe. Evala mu! Nakon pročitane izprave prostovio je načelnik g. dr. Amruš uzvišenim glasom govor, u komu je osobito mjesto o ujedinjenju Hrvatske, miśli na burno odobravanje. Poslije burnimi uzklici izprekidanog govora spljeskaga načelnika g. dra. Gaja Bulata, držao je ban govor, koji bi bio za dulje mogao da pristane kao vanredni

Jur. Pravo je tako, Frane brate. Dugo josu to litanije, ni je ovo — na našu žalost istinito, pak i na svomu mistu. Vladujuća talijanaška stranka u Istri u prvom redu brini se za to, da naš puk neizškola svoje domaće krvi, pa tako, da neimade domaćih ličnika, ni sudaca; što je još žalostnije, dà s svrimenom nebude ni — — —

Fr. Ni domaćih svećenika, valjda si stia reći.

Jur. Pravo si pogodio, kumo Frane; eh u tobe je fin nos i mudro oko, da te dragi Bog pošivil Reć bi, da su se oblasti složile u tom, da čim prije uniště one naše duhovne pastire, ki još po domaću čute, u mladjim valja dati drugi odgoj . . . . u talijanaškom duhu — — —

Fr. Pa se još kranjelsko-talijanaški popi prčo, da se nemišaju u politiku?!!

Jur. Aj mišaju brate, i te kakol Ča biš reka: ča to znači, kada u Poreču prošt, i župnik-dekan (dakle dva najviša dostojanstvenika crkvena posli biskupa) upravljaju lumineciju u čovieku, ki je očito političkim zločinom izabran bia tobože za deputata u Beč? Jel to lipo prid Bogom i prid svitom?

Fr. Muči, muči, Juro brate. Nebude sporid toga niš slabega ni prošlu ni plovanu: ukoru neće dobit, a mašiti će svaki dan svojedno. Ter neće biti valjda Hrvati — — — — — — — —

Jur. Dobro, dobro, sve nije bistro; pa onom, koga se to tiče, valja povidat, da On, ki pravo kroji nespava.

Fr. Samo, ko ga bude zato glava zabolila?

Jur. Hm, dvojim! Talijanaši nepoznadu nego plać talijanske svoje dice, pak dosta!

Fr. I mi recimo, da je dosta! Još je i previše tega! A sad s Bogom!

Jur. Bog!

* * *

Fr. Hej, Jurino, kamo te to vitar nosi.

Jur. Pušuje, gren ja niko mistu, di se priko noći jako vulik dojdo i u znanju i u bogatstvu.

Fr. Ne greš valjda u zlatnu zemlju?

Jur. Ne tamo, nego malo bliže: vidiš to misto ti je naš Rakalj. U njemu — ki služi virno onoj Vodnjanskoj Podkorani — postane priko noći bogat i velmožan, perit, zemljomirac i znanstven, ako je prije bia i takav „filozof", da se mora vavik „s križićem" podpisati, to će reći tudjom rukom. Dakako, da takav „srićan" „mudrac" mora „pod vodnjansku kumandu" vavik sve i svačesa rigati najprije proti našim hrvatskim popom, a poslie protiji svima, koji neće da poznaju „talijanaše" za gospodare. Kažu da takav sluga „mudrac". — Podkrunov znade jur sada u svit trubit i pricat da ni Hrvati ni popi neće više dobiti. Kako pak naši „slavni" talijanaši znadu u izborih dobiti partidu, to ti brajne znade već i svitli Boć, i vas svit.

Fr. Pa ča doje sve to tako va Raklju?

Jur. Neznanovotaj, ti bodi tamo, pa pitaj „slavnoga Gašu" . . . .

Fr. A mi hodimo skupa.

Jur. Daj, hodimo, viditi čudo nevidjeno!

* * *

Fr. Povij mi, Jurino, ča je istina da Vodnjanski „velikaši" gredu priku Filipana va karoci loviti žabe po noći tamo poli lokve blizu Manjidvorel?

Jur. Doju, da ji.

Fr. A su bili ča srićni ti „noćni" lovci?

Jur. Bi, reć da ne, nć jim je poruča noki naš čovik, da će im dati drugi put peškati „ugora".

Fr. Vidim, vidim! Kamoli srića za Filipan stimi gusti gosti iz Vodnjana!

Različite viesti.

Franjo Dekleva, svdješnji poznati trgovac, umre je naglom smrti, dne 6. ovog mjes. Lahka mu zemljica!

Diocezanske viesti. G. Rajmond Revelante duh. pomoćnik u Oprtlji premješćen je kao upravitelj kuracije u Račice. Premješćeni su: g. Frane Cvajn duh. pomoćnik iz Brezovice u Sežanu; g. Josip Juriza iz Škednja k sv. Justu u Trstu; g. Bruno Kražzig iz Sežane k sv. Antonu novomu u Trst; g. Rajmond Logar iz sv. Ivana kod Trsta u Škedenj; g. Vjekoslav Schiffrer iz Općine u Brezovicu.

Novomisnici. G. Frane Kemr ide kao duh. pomoćnik u Tinjan; g. Frane Kronberger na Općinu, g. Emil Šašelj u sv. Ivan kod Trsta.

Dne 23. junija preminuo je veleč. Ivan Okorn umirovljeni svećenik ove biskupije boraveći u biskupiji ljubljanskoj; dne 5. augusta preminuo je veleč. g. Jakov Sajovec župe-upravitelj u Račicah. Počivali u miru.

Pitomci u biskupskom konviktu u Trstu. U zadnjem broju biskupskog lista za trščansko-koparsku biskupiju tiskan je imenik gimnazijalne mladeži, koja je prošle školske godine polazila državnu gimnaziju u Trstu. Djaka bijaše u svemu 37, i to u 8 u VIII. razredu; 5 u VII. razredu; 6 u VI. razredu; 9 u V. razredu; 8 u IV. razredu; 4 u III. razredu i 1 u II. razredu. Od tih svršila su trojica sa odlikom, 30 sa prvim redom, 2 imadu ponavljat izpit iz jednoga predmeta, a 2 dobiše drugi red te moradoše iz konvikta stupiti.

Dalmatinski metropolita. Službeni list bečke vlade javlja, da je imenovan zadarskim nadbiskupom, te dalmatinskim metropolitom, kanonik arcidjakon Grgur Rajčević.

Ovo će imenovanje presenetiti dalmatinske talijanaše. Da bi ga osujetili, bili su uložili sve svoje sile, pa se glasa, da je u tom smislu zadarski načelnik upravio nekoliko smjernih rieči kralju, kad je Njegova Veličanstvo bilo u Splitu.

Novi nadbiskup rodom je Dubrovčanin, te je u govoru sačuvao ne samo akcenat dubrovački, već finu, uljudnu, ugladjenu formu. On je čovjek učen toli u teologičkom, koli u književnom pogledu. Piše i govori elegantno toli hrvatski koli talijanski. Odlikuje se i lakom rječitošću. Kao profesor, a kašnje ravnatelj bogoslovnoga sjemeništa stekao je liepih zasluga, to ga se njegovi pitomci harno sjećaju. Bio je i član pokrajinskoga školskoga vieća, te je pokazao karaktera i neodvisnosti.

Njegovu se imenovanju od srca radujemo.

Putujući činovnik osjeguravajućeg družtva banke „Slavije" g. Mate Škender nalazi se od 1. t. m. na naših otocih u poslu osjeguranja te ga preporučamo što toplije našim prijateljem i istomišljenikom kano zastupnika čvrsta slavenskoga osjeguravajućega družtva.

Občinski izbori u Pomjanu. Kako nam javljaju iz Pomjanšćine biti će na dane izbora žestoko borbe. Naš narod podpuno se pripravio, da svlestno pristupi k izboru te da na ustavnom polju održi pobjedu koja će ga riješiti spona tudjih ljudi, koji mu se nametu za gospodara. Občinsko dosadanje poglavarstvo bilo je samo podružnica koparske gospode, koja se dakako sada trsi da svoju vlast i nadalje u toj občini održi, ali kako znači kažu, neće im ovog puta poći za rukom, da našeg kmeta zavedu i zasliepe — on se je naučio razlikovati prave svoje prijatelje od dosadanjih svojih nametnih prijatelja. Čuje se, da se na podestarij boje neredа i da su se u tom smislu potužili kod c. kr. kapetanata, koji da im baš nije najmilostivije odgovorio. Mi imamo tomu strahu primjetnuti, da se izgredi neće počiniti, ako ih nepočine talijanaške podrepnice i zapeljanci, a da takovih nobude, neka se jednostavno poruči gospodi u Kopar i Buje, da se onih danah netrude uzalud u Pomjan, jer tam nikakva posla neimadu i biti će manje zavedenih i poživinčenih, te će se tim dakako i neredi ukloniti.

Iz Pazina javljaju nam, da su dne 6. ovoga mjeseca zaručili se ondje g. Blaž Crnjak, sudac, i Ivka Jodipica rod. Pilat. Srećno!

Iz Pićna nam pišu, da je tamo dne 31. proš. mjes. dielio sv. zakrament potvrde prosvjetli trščanski biskup dr. Glavina, koji je bio od cielega pučanstva najsrdačnije usretan.

Dne 2. t. m. konstituralo se je novo izabrano upravno vieće broječe 12 članova. Predsjednikom bi izabran dosadanji predsjednik g. Ivan Rovis pok. Frana, a njegovim zamjenikom g. Ivan Nep. Lykež. Ova gospoda položili su svečano obećanje u ruke pazinskoga načelnika g. dr. Dukić-a, koji je novoizabrane pozdravio te jim preporučio, da se svimi silami zauzmu za boljak ove velike pokrajne občine. Medju novimi članovi vieća nalazi se i pićanski dekan g. Ivan Bersenda. Polag obećanja, što ga je tuga dneva zadao pazinski načelnik, imalo bi se županstvo u Pićnu združit sa predsjedničtvom upravnoga vieća.

O neredu na pošti. U br. 29. našega lista potužismo se na nered, što se dogodio na pošti u Reču tim, da je netko jednomu našemu predplatniku pasiov jednoga brija načarao tako smiradnimi rječmi, da se nesudismo priobćiti je.

Dne 25. julija priobćismo posobnim dopisom istu stvar ravnateljstvu pošta i brzojava u Trstu priloživ dopisu ročenu pasiou. Ravnateljstvo povelo je istragu, kojom se je ustanovilo — kako nam ljsto ravnateljstvo pismeno javlja — da je napisao one pogrdne i smradne rieči neki Antonio Solaro, kojega daje opunomoćio neš predplatnik da mu šalje iz Roča u Lanišće naš list, i koji da je kao prijatelj našega čitatolja, one rieči u šali napisao.

Tako izvieće sl. ravnateljstva, na koje opažamo sliedeće: 1. veoma dvojimo, da bi itko povjerovao dotičnomu izvanrednomu činovniku, ili izjavi Solara, da je ovaj iz puke šale one sramotne rieči napisao „svomu prijatelju"; 2. da nam je čudnovato, što nas je ovoga puta sl. ravnateljstvo o uspjehu iztrage obavjestilo, dočim neznamo ništa o uspjehu iztrage proti pošte-meštru u Poreču, o kojem bijaše opetovno u ovom listu govora. Ovoliko sl. ravnateljstvu pošta i brzojava do znanja, a našemu predplatniku u Lanišću na ravnanje.

Nagrade za konje na Krku 3. septembra. Darila za kobile sa žrebeti so dobili: Ant. Gorzetić iz sv. Vida 25 gld.; Ivan Skarpa iz Malinska 20 gld.; Gaspar Bajčić iz Poljice 15 gld.; Anton Bajčić iz Poljice 10 gld.; Mat. Brusić iz Verbnika 10 gld.; Za 3 in 4 letne kobile: Anton Žužić iz sv. Fuška 15 gld.; Nikula Purić iz Gabonja 10 gld. Za mlade kobilice: Natal Merozzi iz sv. Fošk-o 15 gld.; Jožef Morožin sv. Fuško 10 gld.; Anton Malatestinić iz Sužane 10 gld.

Listnica uprave.

Priposlali su nam nadalje za „Našu Slogu" od 1. junja t. l. sliedeća gg.: S. A. Lovran for. 2; P. J. Boljun for. 2; Posuj. Kopar (oglas) for. 3; B. V. Črnica for. 5; P. O. P. Tlesno for. 2; B. G. Lanišće for. 2; E. A. Trst for. 5; I. dr. J. Trst for. 3; P. S. Rioka for. 5; P. M. Šalkan for. 2·50; L. dr. J. Sežana for. 5; M. P. Urbnik (oglas) for. 2; R. F. Kastav for. 2·50; P. dr. J. Boć for. 1·50; D. K. Varaždin for. 2·50; L. S. Trst (oglas) for. 1·50; R. S. Trst (oglas) for. 2; B. G. Trst (oglas) for. 4; D. J. Tinjan for. 2; L. T. Tinjan for. 1; M. F. Grdosolo for. 3; V. A. Gračišće for. 8; P. J. Sv. Ivan for. 5; G. Fr. Badorna for. 10; P. P. Milrovica for. 5; P. A. Vranja for. 1; občina Kastav (oglas) for. 6; Poštni urad sv. Matoj for. 3; R. A. Strunjan for. 1·05; R. M. Tinjan for. 2; Čit. Delnice for. 1·50; S. M. Trst for. 1; Z. V. Volosko for. 3·50; B. I. Kastav for. 1; Š. M. Šumberg (oglas) for. 3; P. T. Tinjan for. 2; A. O. S. Rieka for. 2·50; Čit. Vinkova nvć. 84; A. O. S. Rieka for. 2·50; Čit. Vinkova nvć. 84; J. A. Opatija for. 1; T. F. Dekani for. 2·50; G. M. Štinjan for. 1; B. I. Lanišće for. 2.

(Dalje sliedi.)

Lutrijski brojevi

Dne 5. septembra.

Trst	46	11	82	14	95
Linc	72	76	33	5	17
Budapest	46	35	24	30	41

Dne 9. septembra.

Prag	74	55	26	71	18
Lavov	46	29	74	63	87
Hermanstadt	28	30	56	46	6

Poslano.*)

Odgovor g. M. M.

Neki M. M. iz Krčke biskupije napisano je u „Našoj Slogi" od 20. kolovoza ove god. br. 34. ovo: . . . „Stiglićeve Homilije nisu drugo nego nam svećenikom po krčkoj biskupiji dobro poznate — dakako u ljepše ruho zaodjenute — Homilije Starčevićeve, ete sada u drugom izdanju (pak stoje one za nedjelje 2 for. 20 nč., a za blagdane 1 for. 10 nvč. bez poštarine). Barem se to moglo spomenuti, da se radi o novom izdanju Starčevićevih ili recimo bolje o točnijem prevodu „Königsdorferovih Homilija."

Na to odgovaramo: 1. da ja pišuć Homilije, Starčevićevih Homilija niti pogledao nisam (jer ih niesam imao, a ne ima ni jedna zagrebačka knjižara) i po tom bio bih lagao, kad bi bio kazao, da su moje Homilije drugo izdanje Starčevićevih Homilija, tim više, što, u koliko mi je poznato, Starčevićevih Homilija za blagdane niti u prevodu niti u originalu ne ima.

2. Nisam — mogao kazati ni to, da su moje Homilije prevod Königsdorferovih, kojo je Starčević (i to samo za nedjelje) naprosto proveo, pošto sam je svoje slobodno sastavljao, i služio se i drugimi auktori (promda ponajviše Königsdorferom), kako sam to sve točno spomenuo u predgovoru, kojega jamačno g. M. M. ni čitao nije; jer kad bi ga bio pročitao, i moje Homilije savjestno usporedio s napomenutimi ondje djeli, bio bi se za cielo osvjedočio, da sam spomenuo sve, što sam spomenuti imao, te ne bi bio tako naprečac neistine u svjet turio.

Dr. Martin Stiglić.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara Uredničtvo.

Poziv!

Podpisani časti se pozvati p. n. gg. članove „Hrvatske Čitaonice" na godišnju glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u nedelju dne 27. toga mj. ob 5. uri poslije podne.

Za odbor „Hrvatske Čitaonice" u Vrbniku
1. rujna 1891.
Predsjednik: **Josip Brusić.**

Br. 774/o. š. s.

Natječaj.

Na jednorazrednih učionah v Draguću i Sovinjaku imaju se stalno ili privremeno popuniti mjesta ravnajućih učitelja III. plaćilne vrsti.

Nastavni jezik na objuh učionah jest talijanski i hrvatski.

Pobližnji uvjeti mogu se čitati u službenom listu „Osservatore Triestino."

C. kr. kotarskoga školskoga savjeta u Kopru,
25. srpnja 1891.
Predsjednik: **Perinello.**

Slovenska obitelj
U KOPRU

uzela bi početkom školskoga leta dva do tri djaka slovenske ili hrvatske narodnosti na stanovanje i hranu. — Upiti neka se pošalju pod naslovom „F. H. S." poste restante Kopar. 3—3

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua"

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najóvršće osjeguravajuće družtvo na život.

ntemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve prićuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 5—25

polica, koje sada izti&u

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tičuća se mjesovitog osjegurunja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osjegurane svote od 10000 dolara takodjer uniški prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju
U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.
Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih sa	
4-dnevni odkaz	2½%	30-dnevni odkaz	2½%
8- „	3%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2½%

Vrednostnim papirjom, ginočim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu pripozan se novo borosina tarifa na tomuliu odpovedi od 8. oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Naknazmice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano— brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—17 pri odbitku 1% provizije.

Preduimi.

Na Jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpr&jem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 25. februvarja 1891. 17—24

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale tvornice na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate narudžbe. 18—

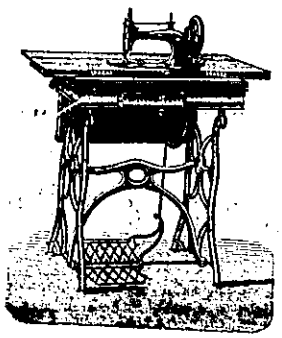

Petar Braido

mekanički kovač 20—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cene:

Singer obiteljske nove po . . . . . for. 36
„ srednje . . . . . „ 45
Strojevi Titania . . . . . „ 55
„ Howe za krojače i postolare po . . „ 88

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

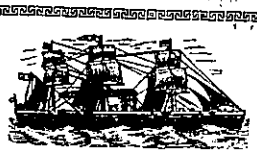

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 4—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fé
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se cienа.)

U radionici klepara 20—23

JUSTA BIASUTTI

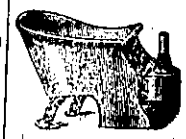

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željezničkih ciovih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stanlicom sa lil bez poći iz cinka, čvrsto gradjeno, to izvadja i druge radnje kloparske uz najniže cjene.

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz cjene, koje se neplaše konkurenco.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 17—52

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovito i prave flašture iz Brošije, željezo sa Chinom Malcesi. Obično bakalarevo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Eliksir Cocca okriepljujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. Anaterinsku vodu za usta. Tekući sapun proti ozebinam. Obću poznatu vodu katrama i uštrcivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsala okriepljujuće želudne Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 19—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzaće.

Kršćansko-narodno

tvorničko skladište

svakovrstnog brnskog sukna

učitvo preporuča podpisani za proljetnu i za ljetnu sezonu:

3 m.	svietlog sukna za odjelo . .	3·90—4·25
3 „	crnog „ „ „	4·25—4·50
3 „	svietlog finijeg sukna za odj.	5·00—5·50
3 „	crnog „ „ „	5·00—5·50
3 „	svietlog sukna „ „	6·25—7·00
3 „	crnog finijeg kcm. „	7·00—8·00
3 „	Piket sukna kosmatog „	7·25—8·50
3 „	Kamgarna svietlog ili crnog za odjelo	10·00—12·00
3 „	Kamgarna crnog	12·00—16·00
2·20	kosmatog sukna za habanice za odjelo	7·00—14.00

Osobito preporučam, Porvien, Dosking, Atlas Kamgarna, Rypo, Katzimir — — — za čestno svećenstvo, c. k. činovničtvu sukno za propisane uniforme, isto tako za veterane, vatrogasce, sokolaše — — —, i razne druge podstave, bilo pamučne vunene bilo, kao Gloth itd. Tko želi kupiti jeftinog i trajnog vunenog sukna neka se obrati na brnskog sukna skladište 18—[illegible]

Em. Högere

u Prostojovu (Prerau) u Moravskoj.

Uzorki šalje badava. Naručenu robu šaljem na zahtjev franko ili s povzećem.

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORDAMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary 40—52 Casa Gorup.

Tinktura za želodec,

katero iz kinčko rabarbaro kerhlikovcovega lubja in svežih pomorančnih olupkov priroja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 56 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5·20. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25—0

Radionica ćilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), širmarce (vanjkuša) uz cjene, koje izključuju svaku konkurenco. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 18—24

Marijaceljske pilule

proti začepljenju.

(Pilulae laxantes mariaz.)

Proste škodljivih tvarina, ugodno sredstvo kod težkog probavljenja, začepljenje te uslied tega nastalih obćutljivostih, zaradi kojih se mnogi brojno puta ll ečničke pomoći traži. Gotovo i ublažujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Polag utisnutu zaštitna znamka jamči prave kvalitete.

Ciena škatulji 20 nvč., zaboji sa 6 škatulja 1 for. Ako se novac unapred pošalje stoji jedan zaboj sa prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2,20, tri zaboja for. 3.20.

Ljekarnik C. BRADY, Kromeriž (Moravska). Vrst tvarine jest naznačena. — Prodavaju se u svih ljekarnah 10—10

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuću i buće, etažerne i sjajne predmete za najniže cjene. 17—20

Vinski ekstrakt.

Za trajnu napravu izvrstnoga zdravega vina, kojega ni moći razlučiti od pravega naravnoga, priporočam to že skušano specijalit to.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priteči se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelok.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkrilljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca poduli pijačam prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 800—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun toh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najboljše in nenadkrilljivo kakovosti Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—6 **in PRAG.** 11—20

Išćejo se solidni zastopniki.

Dignutjem slobodne luke nize naznaćena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

FABBRICA TENDE CERATE

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovožćeni ili iz kaučuka, nepremočivi, bieli i orni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. itd. jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vreće i svakojake prirodnine. 9—13

Singer-ovi šivaći

STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni priležećom zaštitnom markom

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za poraba obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 17—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palaća Salom

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno. 6—21

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 38. U Trstu 17. septembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svak. redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč. za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja na pogodbe su upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu pošt valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, sir. koje se ne plaća poštarine, ako se ivana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farnetto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izjava.

Na sastanku hrvatske stranke prava, obdržavanom u Zagrebu 8. rujna 1891, pri kojemu su osim prisutnih članova iz Banovine sudjelovali takodjer mnogobrojni članovi iz Dalmacije i Istre, pokazalo se i ustanovilo, da je stranka prava u svojih nazorih jedinstvena i da su njezini članovi složni i solidarni.

Klub stranke prava ima i od sada, kao i do sada, provadjati načelna pitanja i temeljne točke programa, te stranka prava smatra samo onoga svojim članom, koji svoje djelovanje ne dovodi u opreku sa radom njezinoga kluba.

U Zagrebu, 12. rujna 1891.

Fran Folnegović predsjednik sastanka. **Gjuro Jakčin** tajnik.

Glavna skupščina

„Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“.

Evo me gosp. uredniče, da Vas obavjestim o teku ljetošnje glavne skupščine naše „Bratovščine“, koja se obdržavala dne 3. t. m. u dvorani ovdješnjega „Narodnoga doma“. Na običnu dobu t. j. oko trećega sata po podne stupiše u dvoranu mnogobrojni članovi, željno čekajući, da čuju od svog odbora liepe glasi o našem toli važnom i zaslužnom družtvu. Svima sijaše sa lica čista zadovoljnost i neka neobična vedrina. Meni se to prenugodno dojimalo; ali čim pregledah sve prisutnike, lice po lice, ostah neugodno dirnut, što tu neima članova iz samoga mjesta, te iz bliže i dalnje okolice, koji su pred nedavno od „Bratovščine“ primali podpore, od kojih dapače ju nekoji i sada primaju. Jeli to oprostivo? Dade li se to ikako opravdati?

Kad je svaki već zauzeo svoje mjesto digne se predsjednik veleč. g. Turk te progovori po prilici i u glavnom sliedeće:

Gospodo ljubi. Drago mi je, da ste se u tolikom broju odazvali odborovom pozivu. Bili nam dobro došli!

Priznajem sa zadovoljstvom, da je broj prisutnih članova skoro dvostruko veći, nego li ga zahtjevaju družtvena pravila, te proglasujem ovu skupščinu otvorenom.

Došli ste amo, ne dosta da se zabavljamo il dangubimo, već ste došli gospodo skupščinari, da začujete od odstupajućeg odbora viesti o ljetošnjem napredku i stanju našega družtva, da izaberete upravni odbor za nastalo godište, da izaberete novi odbor za reviziju družtvenih računa i konačno, da po svojoj uvidjavnosti predložite ono, što Vam se čini, da bi moglo biti po družtvo bolje i koristnije.

Mogu Vam kazati, a to ćete kasnije razabrati iz izvješća gospode tajnika i blagajnika, da naše družtvo, naša mila „Bratovščina“ lieno napreduje. Napreduje, jer glavnice godimice raste, pa je i ljetos narasla; napreduje, jer dobiva uviek novih članova utemeljitelja, tako, da Vam među ljetos pristupivšimi mogu spomenuti i ovdje prisutnu gospodu Mija Laginju župnika u Veprincu i Vinka Dubrovića, svećenika u miru, kojih neka Bog poživi. (Živili!) Napreduje, jer svedjer dobiva novih prinosnika; napreduje, jer se uviek nalazi zauzetih rodoljuba, koji znaju dobru priliku uhvatiti i milodara sakupiti; napreduje napokon, jer se vazda nalazi plemenitih, imućnijih muževa, kojih darežljiva ruka se često protegne u korist naše „Bratovščine“.

Ako bih se imao na koga potužiti, to bi bilo na družtvene povjerenike. Ima ih, kojim svaka čast i hvala; ali većina njih nevrši svoje povjereničke dužnosti, kako bi moralo. Meni je u istinu žao, što sam usiljen sa ovoga mjesta to izustiti.

Gospodo! Čim više bude družtvo napredovalo, tim će više moći podioljivati podpora, tim više će se množiti broj naše inteligencije, tim više ćemo imati ljudi zauzetih i zaslužnih za naš puk u Istri — tim više će se istarski Hrvati bližati svomu narodnomu cilju! Njegujmo dakle „Bratovščinu“, njegujmo ju kano majka svoje miljenče!

Završujuć kličem: da Bog poživi sve naše članove, sve prijatelje i dobročinitelje našega družtva! (Skupščinari se odazivlju gromkim: živili!)

Prešav na točku drugu dnevnoga reda, pozove g. predsjednik družtvenoga tajnika, da pročita godišnje izvješće, koje glasi:

Izvješće tajnika

o djelovanju „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“ od 1. septembra 1890. do 3. septembra 1891.

Slavna skupščino!

Drago bi mi bilo, a znam gospodo, da bi i Vašem otačbeničkom srcu milo ugadjalo, kad bi danas ovako sakupljeni mogli vidjeti, gdje pada zastor sa spomenika onoga dičnoga muža, koji je svojim neumornim višegodišnjim radom za našu milu „Bratovščinu“ stekao doista velikih zasluga — sa spomenika naime blagopokojnoga družtvenoga predsjednika popa Ernesta Jelušića, jednoga od prvih pokretača našega družtva. Ali to Vam slave i naslade, uza svu vruću želju i dostojno staranje, nije odbor za danas mogao priediti. On je na poznati prediog g. Kazimira Jelušića u svrhu otvorio subskripciju, nu dotična se lista prekasno povratila odboru u ruke, odnosno, odbor je prekasno saznao za veličinu sabrane svote, a da bi već za danas bilo moguće, da bude spomenik izradjen i na mjesto položen. Nu što nije bilo moguće danas, biti će ako Bog da drugom zgodom. Spomenik je naručen kod jednoga domaćega klesara, koji se je već dosad u sličnih radnjah liepo odlikovao. Imati će oblik piramide na tri brida, visok 2·30 m., od trajnoga Banskoga kamena.

Zaključak lanjske glavne skupščine o nabavi družtvene blagajne nastojao je odbor čim prije ovršiti. Skrinja se je naručila kod jedne bečke tvrdke (Wiese & C.) te košta sa dovozom i svimo 114 for. 10 novč. Tako je i odboru i narodu skinuta neugodna pomisao, da bi u slučaju požara ili potresa mogle propasti težko i mučne teževine od skoro dva decenija.

(Dalje sliedi).

Jubilarna izložba

hrvat.-slav. gospodarskog družtva.

II.

Sa terase pred pivarom gradačkog dioničkog družtva zakrenemo lievo i eto nas u sgradi hrvat.-slav. gospodarskoga družtva, gdje je sgrnuto golemo blago, izkopano iz utrobe naše zemlje. Rudarstvo, izložci kamena ugljena, cement, vapno, razna orudja i modeli naslagani su tuj, a obću pozornost svraćaju na sebe mnogobrojne karte raznih regulacija i kanalizacija, vodo- i cestogradjevina. Tik do ove sgrade stoji krasna nova sgrada p u č k o l j s k i d o m, u kome se nalazi pisarna izložbenog odbora, a na pločniku pred palačom je Höltzlova elastičarna, u kojoj se prikuplja elita našeg gradjanstva, osobito krasotice, koje raznimi sladkiši zasladjuju svoja usta. Na ulazu iz Kukovićeve ulice podignut je treći portal, a namah do njega smještena je b o s a n s k a k u v a r n a, u kojoj Mehmed toči tursku kavu i gostove dvori nargilom i čibukom. Malo dalje stoji sgrada „K o l a“ i „S o k o l a“, a dvorane su joj pridržane za izložbeni odbor, novinareski ured i eventualne skupščine. U dolnjih prostorijah i pred sgradom je svratište, u kome naši tamburaši iz Mitrovice, koji su se i na parižkoj izložbi liepo pojnjeli, razveseljuju mnogobrojne gostove svojim skladnim tamburanjem. Sa terase ovog svratišta steže se divan pogled na nasado botaničkog vrta, šumske nasade iza paviljona šumarskog družtva i na ostala romek-djela naše vrtlarske umjetnosti, koja je kod naše izložbe stekla obćenito priznavanje. Sada uzmemo li još te Badlovu dvoranu kraplinskih toplica, naproti sveučilištnoj sgradi, u kojoj vidiš plastički prikazan jedan od najljepših krajeva naše domovine, paviljon Kugli i Deutscha, u kome je liepo zastupana i naša gospodarska literatura, Peklarov kiosk, prekrasno izkićen cvićem i cvietnimi košaricami, skupocjeni paviljon g. vit. Fongratza i vinaru, u kojoj je golema piramida, upravo nakrcana vinom i šljivovicom iz zemaljske uzorne pivnice i raznih naših vinorodnih predjela, mi smo letimično prešli sve, što ti udara u oči, čim si unišô u paviljone, koji se nalaze u nutarnjem krugu izložbe. Jedino, što još imademo iztaći je ukusni glasbeni paviljon, gdje svake večeri svira vojnička glasba i dvie, narodnom ornamentikom izkićene kušaonice, u kojih je smješteno po 6 prodavaonica pića i jela raznih tvrdka. Pred obima kušaonicama postavljeni su pločnici od asfalta.

Iz glasbenog paviljona kronimo ravno i eto nas pred sveučilištnom sgradom, u

PODLISTAK.

Listovi iz Nerezina u Ameriku.

II.

(Dalje.)

Valjalo bi, da mi živo razmišljamo, koji je pravi uzrok, da je naša škola ovakova kakova je, pak da onda, koliko možemo, učinimo, da bude bolja. Bilo bi smešno, da prekrižimo ruke i rečemo: „Njeno je“, nego valja, da se kladomo iz posla, da se to promeni.

Mi svu krivinju, poradi slabe škole, hitamo na naše učitelje, ali to je laž, da su oni svemu krivi. Drugi su, drugi pravi krivci, ali se mi bojimo reći svu istinu. Ja se ipak nebojim: Od glave riba smrdi! Ali o toj stvari ja ću ti drugi put pisat pobliže, pak ćeš videt, koji im pravo, ju ali naši lajavci i njihove podrepnice.

Naši meštri nisu dakle svemu krivi, a i ako su koliko krivi, reć bi, da ćemo od sada bit sretniji nego bijasmo do sada. Dobili smo mladoga i vrednoga učitelja, koji od srca želi, da kolikogod može učini dobra nam i našoj djeci. Ali videt ćeš što će se dogodit? Njega će početi proganjat najprije oni, koji su ga tobuž želili u Nerezine. Znaš zašto? Jer je naš učitelj čovek miran, pametan, koji jedino gleda, da uzdigne našu propalu školu, ali nije i neće biti nikakova podrepnica naših lajavca. Naš je učitelj takov, da se nebi za ništa prignul pred ničijom tikvom, jer on dobro zna, da tikva ostaje tikva i onda kad je pozlaćena.

A znaš kakovoga bi učitelja hoteli naši š i o r i? Oni bi hoteli učitelja, koji bi samo njih slušal, koji bi sakupljal pet šest godina djecu u školu, a da onde ništa nenaučе i da se doma povrnu još bedastija nego su iz doma pošla. Nemisli, da sam rekal previše. Evo, ja ću ti i dokazat, da je uprav tako.

Ako se spominješ bil sam ti pisal, da smo lani u juliju bili napravili molbenicu na školsko oblasti, da dignu od nas ondašnjega učitelja Kozulića. Mi dobro znamo, da je pokojni Kozulić bil dobar čovjek, miran i duševan, ali za školu ni bil. Pa dobro! Onu molbenicu nas je podpisalo mnogo, ali nisu je podpisali naši gospodari ni njihove podrepnice i još ktogod. A znaš zašto je nisu podpisali? Jer su oni znali, da pod njim naša deca nemogu ništa naučit, a to oni upravo i žele i zato su želili, da on ostane. A da nije došla smrt po pokojnoga Kozulića, tko zna do kada bi naša djeca morala bila hodit u onakovu školu? Ovo je istina, koju mi svi znamo, ali malo o njoj razmišljamo. Oh, kad bismo mi malo razmišljali, kako bismo puno stvari razumeli! Onda bismo mi razumeli, da naši gospodari neželе ništa drugo, nego da mi ostanemo u neznanju, jer je to njim najkoristnije. Oni su nam na silu rivali pokojnoga Kozulića (Bog ga pomiluj!), jer su znali, da s njim nemogu napredovat naša djeca, ali nisu oni hoteli sint svoju djecu u takovu školu, nego su ih slali drugamo. Dakle za nas je ta škola bila dobra, a za njih ne! Kakova je to pravica?! Ove su stvari očite, da ih i slepi mogu videt, ali je još kod nas ljudi, koji toga nevide i nerazume, akoprem je to bistro kako sunce.

Evo u kratko: oni bi rada, da kako su njihovi oci zapovedali našim otcem i kako oni nas jašu, da nam rebra pucaju, da pak tako i njihova djeca poklope našu djecu. Oni nas drže za meso prodano.

Sad možeš razumet, kako će oni početi proganjat našega novoga učitelja, ako bude on mogal pokrpat našu školu, jer će se oni prestrašit, da bi s vremenom naša djeca mogla zagrmet njihovoj djeci: Dajte se nazad; ovdje smo mi gospodari i mi ćemo znati vladati, jer nemislite, da ste vi svu mudrost pozobali!

Kad će osvanut taj sretni čas?

Bože daj ćim prije!

Do osam dana sam opet s tobom.

Tvoj stari i poznati

Grga, hrvatskoga roda i kolena.

III.

Dragi Dumel

U Nerezinah dne 20. agusta 1891.

Čuj još štogod o našoj nesrećnoj školi.

Ali najprije ću nešto drugo napomenut. Kako to, da mi ljudi stariji, koji smo nekada hodili u školu, pod starinskimi učitelji, koji nisu bili baš jako mudri, ipak smo štogod naučili za svoju potrebu, a naša djeca sada, koja imaju škole gospodske i sve drugo bolje nego smo mi imali, ipak nemogu naučit ništa?

I ta stvar mora imat svoj razlog, kako ga ima svaka druga na ovom svietu. Bormo ui ja nisam bil u školah ni u Rimu ni u Padovi, pak ipak znam štogod za svoju potrebu, a danas ni da bi jedan naučil ni svoje ime zamrškat.

I tomu su krivi naši pametni gospodari i njihova podrepnica. To nam je dala njihova talijanska škola.

Istina je, da su naša djeca malo znale i u hrvatskoj školi, ali bi se dieto bolje glavo uz boljega učitelja ipak bilo moglo koliko toliko naučit. Ali sam ti već zadnji put rekal, da toga neće naši gospodari; oni žele, da mi ostanemo za uviek u mraku i zato su nam dali — talijansku školu. A mi tužni nismo iz početka razumeli te njihove provare!

Oni su u svojoj glavi ovako mislili: Ako ovi čobani počnu hodit u školu, mogli bi ipak štogod naučit, a to bi bilo za nas slabo. Dajmo im dakle takovu školu, u kojoj niti će djeca razumet učitelja ni učitelj djecu i tako neće bit straha, da će što naučit.

Što bijahu namislili to su i učinili i bilo je na njihovu.

Mi brižni mišljamo, da će nam talijanska škola donesti svu mudrost. Istina

kojoj je izloženo toliko prekrasnih predmeta, da bi se i u tri prilično velika paviljona za nje težko našlo mjesta. Na ulazu pred sveučilištnom zgradom stoji ukusno izveden kip mlade žetelice, koja simbolički predstavlja našu izložbu, a na lievo među nasadi u sveučilištnom vrtu stoji kiosk slastičara Zabukošeka. Pred samim sveučilištnim stubištem pozdravlja te ogromna, do 2 metra visoka flaša šampanjca, nasadjena na kiosku tvrdke Mondecarn, u keme se toči šampanjac kneza Schaumburg-Lippe-a. Nešto dalje u vrtu viri iz zelenila paviljon tvrdke Berger, Volk & Comp., koja ovdje toči izvrstan cognac, a u pusebnom dvorištu kod sveučilišta uredjen je uzorni pčelinjak, koji mora da zanima svakog pčelara i da ga nauči, kako ima urediti valjano svoj pčelarski vrt. Iz vrta popnemo se stepenicama u prvu i glavnu izloženu zgradu — hrvatsko sveučilište, koje je samo godine 1864. obuhvatilo čitavu tadašnju zemaljsku izložbu, što mora da svakog rodoljuba i prijatelja našeg napredka razveseli. Foyer (vestibulum) sveučilištne zgrade uredio je gosp. Dane Herman takvim ukusom i takvom elegancijom, da se posjetnik s ovimi prostorijami ne može tako lasno rastati. Sredinu svoda obuhvaća velik okrug narodnih zavjesa iz domaće predionice, a ukrašen je prekrasnim lustrom sa raznobojnimi svjetiljkami. Elegantno pokućstvo: postelje, chiffonier, divan, toiletni stol i fotelj, sa starim posavačkim vezivom prenaša te u kakav fini boudoir u narodnom slogu, a malo podalje vidiš sasvim moderno uredjenu pušionicu. Osim toga naslagano je tuj lieb broj opanaka, tikvica svakog oblika i originalnih slavonskih rezbarija, koje su nam živim dokazom, kako se je naš narod u potonje doba digno u obrtu. U maloj podzemnoj prostoriji preko hodnika izložila je riečka tvrdka Pfau & Comp. razne flaše ruma, sred kojih praka malena fontaina mjesto vode aromatičan rum, kojega već sam vonj povoljno djeluje na posjetnika. Na desnu ruku hodnika vidiš izloženu cielu hrpu gunjova i sagova domaćeg obrta, a sa lievoj strani se osobito ističe šapun iz tvornice Farkaša i sina u Krapini u formi velikog spomenika. Razni predmeti domaćih pećara, lončara, drvorezaca i inih obrtnika mogu da osobito svrate na se pozornost svakoga posjetnika izložbe.

U prizemlju u 1., 2. i 3. dvorani izloženo su razne ručne radnje i prekrasni cilimi, za kojimi se osobito otimlju oči naših krasotica. U ostalih su dvoranah smješteni izložci domaćeg obrta županije ličko-krbavske i domaća tekstilna industrija modruško-riečke, varaždinske, bjelovarske, požeške, virovitičke i sriemske županije. Da u detailih prikažemo blago, koje je u ovih prostorijah ukusno poredano i naslagano, upravo je nemoguće, nu dosta je, da spomenemo samo to, da su svi ovi predmeti plod ruku našega naroda, pa s toga tim zanimiviji i poučniji, te su se o njih i mnogi odličnji posjetnici povoljno izjavili.

Hodnik u prvom katu je ukusno dekoriran ogromnom mrežom, koja služi i za zavjese, te je cieli hodnik mal no isključivo posvećen ribarstvu. U dvoranah su kolektivne okopzicije poljskih proizvoda raznih vlastelinstva i kr. gospodarskog-šumarskog učilišta i ratarnice u Križevcih, koje pružaju mnogo pouke i strukovnjaku i dilotantu u gospodarstvenih stvarih.

Drugi kat te upravo presenećuje raznolikošću izložaka. U samom hodniku vidiš liepo aranžirane žitarice iz svih županija našu domovine, a u raznih dvoranah izložila je vrlo poučne predmete: zemaljska podkivačka škola, zagrebačka podružnica gospodarskoga družtva, pčelarska podružnica u Valpovu, grad Osiek, razni vlastelini i drugi. U posebnoj dvorani nalazi se sljepački odjel, gdje možeš vidjeti sljepca, kako pravi kefe. U obće u samoj sveučilištnoj zgradi imade toliko raznovrstnih i poučnih predmeta izloženo, da bi čovjek, koji bi sve htjeo pomno razgledati, trebao barem jedan dan vremena, a oni to sa svakog gledišta i zaslužuju.

DOPISI.

Wörishofen u Bavarskoj 6. septembra. Ovo neznatno mjestance u susjednoj Bavarskoj zadobilo je u najnovije vriome svjetski glas. Smjelo tvrdim, da neima na svietu povećeg mjesta, u kojem nebi se govorilo o Wörishofen-u i o njegovom župniku prezaslužnomu starini Sebastjanu Kneippu. Slavnomu občinstvu dične „Naše Sloge“ biti će župnik Seb. Kneipp djelpmice jurve poznat, ali naš prosti narod ovoga izvanrednoga muža i gorljiva svoćenika-ljećnika još nepoznade. Barem „N. Sl.“ o njemu do sada nije spomenule drugo, van da je priobćila među književnimi viesti i na četvrtoj strani nekoliko puta prevod njegove knjige „Moje liečenje vodom“, što no ga priredi za hrvatsko občinstvo čestiti i veleučeni zagrebački profesor g. dr. Lobmayer. Da ne dužim, kažem u kratko: prezaslužni starina gosp. Sebast. Kneipp je gorljiv duhovni pastir svomu pobožnomu stadu i ujedno od Boga nadaren liečnik u jednoj osobi. Navršio je ljetos 70. godinu dobe svoje, te je veoma krupna i kriepka stasa, gromećega glasa i bistroga razuma. On liečí bjudne nemoćnike čistom, mrzlom vodom već preko 30 godina najboljim i najsigurnijim uspjehom. Na tisuće i tisuće ima ljudi, koji bi jamačno već davno u grobu ležali (med ovimi i pisac ovih redaka), da si nisu na vrieme potražili sjegurna lieka ili u njegovoj knjizi „Moje liečenje vodom“ ili kod otca Kneippa samoga. Kakovo čudo dakle, ako osobito u vruće ljetno doba toliki nemoćnici, kojim je iole moguće, rado pohrle u Wörishofen, da si ovdje potraže sjegurna lieka narušenomu dragocjenomu zdravlju! Ima sada u ovo doba nemoćnih ljudi ovdje preko 1000 duša sa svih strana svieta: iz Jerusolima, Afrike, Italije, Francezke, Nizozemeske, a bome i ćak iz daleke Amerike. Lahko si mislite, da imade u Wörishofenu mnogobrojna občinstva takodjer iz jedne i druge pole naše carevine i to ne samo prostih gradjana, već liepi broj crkvenih i svjetovnih rezumnika i odličnjaka svih austro-ugarskih naroda. To se je osobito sjajno pokazalo 18. agusta kad smo ovdje u inozemstvu privremeno stanujući i liečeći se austro-ugarski podanici svetkovali rodjendan našega premilostivoga cara-kralja Franu Josipa. Dozvolom mjestnoga župnika odpjevao je uz mnogobrojnu asistenciu svećanu sv. misu, kojoj je uz mnoge ine odličnjake prisustvovao i prosvj. gosp. biskup senjski dr. Posilović, pročastni propozit ostrogonski iz Ugarske sa „Te Deo Boga hvalimo“. Prostrana i prekrasna župna crkva bijaše dubkom puna austro-ugarskih podanika, koji su svaki svojim jezikom pomolili se za obljubljena vladara, a na svršetku zapjeva opet svako plemo u svojem jeziku carevku. Prosvj. g. biskup dr. Posilović priobći ovršenu svećanost brzojavkom Nj. Veličanstvu u Iš, koje se je dostojalo istim putem vratiti nam svoju najvišu zahvalnost na našoj ukupnoj lojalnosti. Zahvalnost preuzvišena vladara pročita nam prosvj. g. biskup sam na večernjem sastanku, gdje su se izrekli liepi govori uz napitnice na Nj. Veličanstvo cara i kralja, na Nj. Svetost, sv. otca papu, na projasnoga bavarskoga priestolnika, na prijatna starinu otca Kneippa. Srce nam se širilo videćim, kako smo svi narodi i sve pokrajine, ista Bosna, prostrane austro-ugarske carevine jedne miali združeni kao u jedno tielo u inozemstvu. Istinski ideal ono sloge, koja bi imala zbilja vladati med nami kod kuće! Prekrasni večer ostati će za stalno svakomu, koj je prisustvovao, u trajnoj uspomeni. Počastiše nas i radovaše se s nami mnogi dobri i odlični Niemci. Toliko o tom, da znadete kako niemo ni mi izvan carevine zaboravili radostnoga rodjen-dana našega prejasnoga vladara.

Ovom prigodom dodajem Vam danas još i sliedeće redke, jer mislim, da će Vaše čitajuće občinstvo zanimati; osobito bi morali zanimati našu štovanu gospodu liečnike. Ovdje u Wörishofen-u ima liepi broj diplomiranih liečnika, koji veoma marljivo proučavaju Kneippovu metodu naravskoga liečenja (Naturheilverfahren). Oni vide na svoje oći, kako naravsko liečenje vodom odsudjuje i žabacuje umjetno, nenaravsko liečenje, kako se ono sa svoučilištnih stolicah tumači i preporuća. — Župnik Kneipp sam je danomice obkružen od gg. liečnika, kao kakav profesor na sveučilištu. Oni prisustvuju, pišu i bilježe si kad Kneipp ordinira, što biva redovito dva puta na dan, a onda obdržavaju s njim svoje liečničke razgovore čestokrat do kasne noći. Čudim se, a s menom čude se i ostali naši bolestnici, što nije bilo osim prevriednoga profesora g. dra. Lobmayera iz Zagreba, niti jednoga liečnika s našega juga u Wörishofenu, da prouči i da si prisvoji Kneippovu metodu naravskoga liečenja, dočim Kneippovi učenici otvaraju slična liečilišta na našem jugu n. pr. u kranjskom Kamniku otimajuć domaćinom kruh od ustiju. A kad bismo imali slićnih liečilišta kod kuće, koliko bi i novca ostalo u otačbini, što no ga moramo trošiti u inozemstvu, da si tielo i duh okriepimo!

Kako Kneippovo naravsko liečenje godimice napredujo neka govore brojevi. Ove godine 1891. došlo je do sada u Wörishofen do blizu 9000 nemoćnika obćega spola, svake dobe i svakoga stališa, te različitih vjeroizpovjesti. Upráv 18. agusta bijaše silna navala svakojakih bjednika kako valjda još nikad. Ordinirao je otac Kneipp istoga dana ne manje nego 600 — reći: šest sto bolestnikom! Čete reći, da je to pretjerano; ne, gola je istina! Ordinirao je u svomu blizu 8 sati od 7. sati u jutro do blizu ½5 sati na večer; jedino je mirovao jedan sat dokle je objedovao. Da se je kod toliko navale utrudio, može lahko svatko sam suditi. Nismo se nimalo čudili, kad je za javna svoga predavanja pod večer izustio: „das war ein Hundstag heute für mich“. (To je bio danas pasji dan za mene). Pitati ćete, kako je to njemu moguće? Evo vam odgovora: Otac Kneipp ima izvanredan dar od Boga, da bolest odmah na prvi mah spozna. U diagnozi njemu noimade premca. On se nijednoga bolestnika ne takne (osim kakove lude ženske glave, koja si pojasom ledja stiše, da bude tanka; ovakove se takne, da se osvjedoči kako i koliko se je stisla, pak da ju onda pokara, kako ovako budalo i zaslužl), već bolestnika samo oštro pogleda, pak dva ili najviše tri veoma kratka pitanja i — ordinacija, koju prisutni liečnici pišu, je gotova. Tólikó za sada. Prigodom, ako bude Bogu drago, opet ćte nova i nadam se, zanimiva. Zdravstvujte!

Jurina i Franina

Jur. Ča bi reć, da ov put kod izbori nisu poli Miho kuhali kobilinu?

Fr. Aš on duhtor iz Pule ni hotil poslat 200 florini.

Jur. A ča bi reć?

Fr. Aš je pisal, da bi bilo prevoć spoži.

Jur. Mi je drago, da to zna i sam.

Fr. Dakle kad nisu nić kuhali, ča su dali justi onim 5 do 6 gladuhom?

Jur. Bogme su im dali neke košćine, neko staro oglodke još od prvih balotacijonl.

Fr. Pak ča nisu oni oglodki sagnjili i zavonjali po toj silnoj teplini?

Jur. Joh meni su vonjali su ča do **Okreti**; ma ča kad ono su svo pohrustali i požerali, kako da bi bia med su ai potle prste lizali.

Fr. Ma ov put znamo ki je bia najlačnijl, aš ih je bilo malo.

Jur. Da, ali su bili svi najbogatiji.

Fr. Ter govore, da mi smo lačni kako cigani.

Jur. Cigani su oni, ki jedu tuje ostanke i crknute kobiline.

Fr. Ča dela tartufo?

Jur. On je rekal, da bi volil biti tovar ili prasac, nego znati naš zajk.

Fr. Ma mu je dobar naš kruh i naši novci; ter vero neka gre va Talliju, ovdi ga nidan po sili nedrži.

Jur. I još je rekal, da bi bila naša lista predobile, da bi se bil valje ustreljli.

Fr. Blažena ura! ćemo vidit joli će biti od beside u kratko, pak ako bi, bimo znali, da je muž besida.

Jur. Ča govori barili?

Fr. On se kad ter kad nasmije kažujuć izpod brka dva zuba, da bi pozoba murve i červe.

Jur. A stari Muhamed?

Fr. Bogme on dobro; svaki dan žere tartufe na žgvacet.

Jur. Bon pro mu učinili!

Različite viesti.

Njezino Veličanstvo prejasna cesarica-kraljica Jelisava stigla je dne 15. t. m. u Miramare kraj Trsta, gdje će proboraviti nekoliko dana.

Imenovanja. Vježbenici kod navnateljstva c. kr. pošte i brzojava u Trstu gg. Josip Hvala, Ivan Grdol i Josip Filić imenovani su c. kr. pošt. asistenti. Čestitamo!

Zahvala Istrana. Naši narodni zastupnici, koji su posjetili jubilarnu izložbu u bielom Zagrebu i koji su ostali posliednji tamo, upraviše na velemožnoga gosp. dr. Milana Amruša, načelnika hrvatske prestolnice, slijedeću zahvalu:

Vrlo ugodila nam je dužnost, da se u ime svoje i ostalih istarskih Hrvata, koji ovih dana pohodiše prekrasnu izložbu u prestolnici hrvatskoga naroda, isto tako srdačno zahvalimo, kao što bijasmo srdačno dočekani i bratinski susretani.

Ovaj izraz duboke zahvalnosti blagoizvolite primiti Vi, velemožni gospodine načelniče, slavno zastupstvo i čitavo čestito stanovničtvo glavnoga grada Zagreba.

Dr. Dukić v. r., dr. Matko Laginja v. r., M. Mandić v. r., Vjek. Spinčić v. r.

Izlet iz Zagreba u Sisak. Dne 11. t. m. posjetiše naši narodni zastupnici gg. dr. Dukić, Spinčić i Mandić u družtvu veleštovane obitelji g. Josipa Bakarčića iz Kastva, boraveći tada u krasnom Zagrebu, rodoljubni hrvatski grad Sisak, kamo ih pozvaše, tamošnji prijatelji, a na čelu njim poznati rodoljub i gradski većnik grada Siska g. Fran Stoidle. Stigav nakon dvosatne vrlo ugodne vožnje po željoznici u Sisak, bijahu na koledvoru od sisačkih rodoljuba prijazno dočekani te kočijami u grad odveženi. Sisački rodoljubi, napose gg. Steidle, dr. Crnadak, Šipuš, dr. Tuškan i drugi natjecahu se upravo, da našim izletnikom što ugodniji boravak u rodoljubivom gradu Sisku prirede. U čestitoj obitelji g. Steidla bijaše sjajan objed, kojemu je vriedni domaćina više svojih prijatelja pozvao. Kod objeda vladala je osobita živahnost i ljubkost, a po hrvatskom običaju izmenjivalo se pjesme i zdravice, većinom istarskim rodoljubom na čast.

Poslije objeda provezoše se gosti i domaći prvaci kočijami okolo čitavoga grada, pak se pod noć, obdareni cvićem od sisačkih krasotica i praćeni mnogobrojnimi gradjani i prijatelji, odvezoše na koledvor a odatle u Zagreb.

Iz zahvalnosti rad tolike ljubavi i toli prijazna susretanja odpremiše drugoga dana iz Zagreba u Sisak sliedeći brzojav:

„Fran Steidle, senator Sisak. Iznenadjeni ljubeznjivošću, kojom smo juće u Sisku primljeni, izričemo tebi prijatelju i svim, koji nas cieli dan najprijaznije pratiše, najiskreniju zahvalu uz srdačni pozdrav.“ Spinčić, Mandić, dr. Dukić.

Sastanak slovenskih pravnika u Sežani. Dne 20. t. m. priredjuje ljubljansko družtvo „Pravnik“ izlet u Sežanu, pa se je nadati, da će se tom prigodom naći na okupu i naši pravnici iz Gorička, Istre i Trsta. Na dolu toga izleta biti će gg. dr. Ferjančić i dr. Majaron iz Ljubljane. Pravnici iz Kranjske dođi će u Sežanu u 8 i pol u jutro brzovlakom; tomu vlaku mogli bi se pridružiti i gg. pravnici iz Istre dolazeći na sv. Potar i na Divaču. Gorički

---

je, nismo svi tako mislili, jer nas je bilo odmah iz početka, koji smo znali kamo to pelja, ali sada vidimo svi na što smo pali. Talijanska škola je kriva, da naša djeca trate u školi godišća i godišća bez koristi. Mi imamo u Nerezinah na stotine djece, koja gredu po pet šest godišća u tu našu pogrdnu talijansku školu, a da se nenauče ni slova.

Naši se gospodari tomu izpod brka smiju, a je se njihovomu smehu nećudim, jer što smo mi ti većem neznanju, to oni vole. Oni znaju, da je bodastoga i neumićnoga čoveka lahko za nos vodit kamo hoćeš.

Doći će vreme kad ćemo se i mi opametit i pokajat, ali onda nemojmo krivit nikoga, nego samih sebe, pak se lupimo u prsa i recimo: moj greh! Moći ćemo zahvalit i našim gospodarom, to se već razume.

Već nam se radi toga i gavrani rugaju i ludi smiju — a mi se još pušćamo varat i za nos vodit.

Ob ovoj stvari ja ću ti još pisat, jer je ovo početak svakoga zla u Nerezinah, a meno ljuto boli glešajuć tu našu krvavu ranu. Ti znaš, da koji je zdrav, da može i mućat i kričat, kako ga je volja, ali koji je ranjen mora kričat i na sav glas kričat.

I ja ću danas zakriknut koliko me grlo nosi: Od kuge, glada, vojske i talijanske školo i svake druge nevolji, oslobodi nas Gospodine!

Do osam dana opet ću ti reći svoju. Bog s tobom i zdrav mi bio! Pozdravlja te tvoj poznati prijatelj i domorodac

Grga, hrvatskoga rodu i kolena.

(Konac sliedi).

i tršćanski pravnici doći će u 9 i četvrt u jutro.

U 10 sati je izlet u bližnju Lipicu a u 2 sata skupni objed u gostioni načelnika g. Mahorčića. Na večer je odlazak svih izletnika. Tko želi prisustvovati banketu neka se prijavi do 18. t. m. dr. Gustavu Gregorinu, odvjetniku u Sežani. Očekujemo, da će se rečenoga dana sastati mnogobrojno naši pravnici iz naših južnih pokrajina, te da taj sastanak neće ostati bez uspjeha obzirom na slavenski uredovni jezik kod sudova i drugih oblasti.

Odkriće spomenika hrvatskomu buditelju dr. Ljudevitu Gaju obaviti će se u Krapini dne 27. t. m.

Veselica „Delalskega podpornega društva" u Trstu, održavana prošle nedjelje u vrtu „Al mondo nuovo" bijaše vrlo dobro posjećena, i izpala je na općenito zadovoljstvo. Koli pjevanje toli sviranje veteranske glasbe i umjetni ognji zadovoljiše posve mnogobrojno slavensko občinstvo.

Občinski izbori u Pomjanu. Koliko nam je do danas poznato teku občinski izbori sa III. izborno tielo do sada gladko i redovito. Borba je žestoka, ali naša narodna stranka imala je do sada svakoga dana većinu. U ponedeljak i utorak do podne imali su naši 75 glasova većine. Trećeg i četvrtog dana napoti će protivnici sve svoje sile, te će u tom tielu odlučiti pobjedu malena većina.

Zaslužena kazna. Po talijanskih časopisih doznajemo, da bijahu bujski izgrednici proti veleč. gg. Bottogaru i Stofanutti-u dne 14. t. m. prod rovinjskim sudom sudjeni. Odsudjeni bijahu radi izgreda Papo na 2 čedna, Bonetti i Perini na tri čedna, a Marzari na mjesec dana zatvora.

Priobćujuć za danas toliko, što doznasmo iz talijanskoga izvora, očekujemo od naših prijatelja, da će nas o sudbenoj razpravi i osudi pobliže izvjestiti. Jučer dobismo iz Pazina sliedeći brzojav:

„Talijanski zastupnici svojom interpelacijom ostaše na cjedilu; bujski talijanaši odsudjeni radi talijanske kulture; svećenici su mirno prošli u Rovinju, rad čega čast g. kapetanu iz Pule."

Iz Tinjana pišu nam 14. septembra. Dne 11. t. m. nakon duge i teške boli preminuo je na Ježenju Vicko Križmanić u 66 godini dobe svoje. Koliko je bio naš nezaboravni Vicko štovan i ljubljen, osvjedočismo se prigodom njegova sprovoda. Bio je preko 25 godina crkvenim starešinom, koje časti bijaše doista dostojan, jer puno zaslužan za crkvu. Nemanje vremena obrašno je čast prvog občinskog savjetnika i skoro dvie godine mjesto občinskog glavara iza smrti glavara pokojnog Depiere. Pod upravom talijanskom znao je svagda ustati na obranu za naša sveta prava, te ga zato občinari bili opet izabrali kano prvog poboćnika sadašnjem glavaru, gdje je pokazao vazda svojim marom i požrtvovnosti, da mu na srcu leži dobrobit puka, te je bolestan ležeć na postelji sve do svog zadnjeg časa, pitao za občinske stvari i mudro davao savjete. Pokojnik ostavlja za sobom dva čestita sina, liepo imanje i najbolji glas uzorsćanina, otca, gorljivog občinskog poglavara, crkvenog starešine i čestitog rodoljuba. Punim pravom žale za njim čestiti mu sinovi i rodjaci, občina i crkva, koji su izgubili tako vrlog i odličnog muža. Nezaboravni Vicko, lahka ti bila zemljica!

Prilog k pitanju o njemačkom državnom jeziku. Kako je poznato c. kr. austrijske vlasti od vajkada jako ušežnom brigom nastojevale su njemački jezik, a u posliednje vrieme počele su ga širiti i u takve krajeve, gdje se ga je do sada poznalo jedva po imenu. Tako namjeravali su i nekoji činovnici ces. kr. kotarskog kapetanata, u Pazinu uvesti izključivu porabu njemačkog jezika u svojem službenom dopisivanju i poslovanju sa čisto hrvatskimi občinami i političkog kotara.

Neglededć na to, da je ovakvo postupanje posve protivno i samomu zakonu, koji izrično zajamčuje ravnopravnost i u javnom životu svakomu u Austriji stanovećemu narodu, i neglededć na dalje na to, da se je i ministarskimi naredbami već više puta naložilo podredjenim oblastim, da u svojem dopisivanju sa občinami upotrebljuju narodni jezik, ova bi poraba njemačkoga jezika sa istarskimi občinami prouzrokovala i mnogo neprilika i naprtila istim ne baš malene troškove. Treba samo pomisliti, da se u Istri i kod c. kr. oblastih nalazi mnogo c. kr. činovnika, koji neznadu niti rieči njemački, a da ih ima čak u Trstu kod najviših samosnjih oblasti, kao n. pr. kod c. kr. prizivnog suda ces. kr. savjetnika, koji osim talijanštine nepoznaju nijednog drugog jezika. Od občinskih ureda pako, dakle od autonomnih oblasti i od občinskih činovnika, zahtjevao je ces. kr. kapetanat, da radi komoditeta nekoje gospode govore i pišu osim svojim hrvatskim i drugim, domaćim, naime talijanskim jezikom, još i njemačkim jezikom. Občinsko glavarstvo pazinsko, uvidiv ovo neopravdano postupanje, obratilo se najprije molbom na c. kr. kapetanat pazinski, da pogledom na jezikovne odnošaje u ovom kotaru već jedanput prestane dopisivati jedino u tudjem jeziku; no ces. kr. kapetanat osta je kod svoje omiljele njemštine nehajni za opravdane želje ovdešnjega puka. S toga bijaše občinsko glavarstvo prisiljeno podnesti utok na visoko ces. kr. namjestništvo u Trstu, koje je pako, kako se drugačije niti nije očekivalo, rečeni utok odbilo. Jedva visoko c. kr. ministarstvo unutarnjih posala, kojemu se je naposled občina utekla, zadovoljilo je pravednim njezinim zahtjevom, što bje občinskomu glavarstvu priobćeno sliedećim dopisom:

Br. 6454.

Slavnomu občinskomu glavarstvu
u Pazinu.

Visoko c. kr. ministarstvo unutarnjih posala uvažilo je odlukom od dne 24. agusta 1891. br. 14141. utok toga slavnoga občinskoga glavarstva proti namjestničkoj odluci od dne 18. maja 1891. br. 7556, kojom bijaše odobren odpis kotarskoga glavarstva od dne 14. aprila 1891. br. 2981. tičući se dopisivanja u njemačkom jeziku sa tim občinskim glavarstvom i to s razloga, što taj jezik nije obićajan niti u pokrajini Istri niti u občini Pazin, te da nije uslied toga dopušćeno niti u interesu hitrog i zadovoljavajućeg rieševanja posala služiti se u službenom dopisivanju tomu slavnomu občinskomu glavarstvu njemačkim jezikom.

Vraća se utok ujedno sa prilozi.

Pazin, 8. septembra 1891.

Ces. kr. kot. poglavarstvo
Fabris v. r.

Mi znademo dobro, da nismo time mnogo postigli, jer posljedica ove naredbe biti će ta, da će se c. kr. kapetanat služiti u svojem dopisivanju sa občinom samo talijanskim jezikom, kako se je mogla občina o tom uvjeriti već iz gorenavedenog dopisa, koji je sastavljen u talijanskom jeziku, akoprem bijaše utok u hrvatskom jeziku sastavljen. U čisto hrvatskom kotaru bilo bi bez dvojbe potrebito, da svatko, koji hoće da služi tamo kao c. kr. činovnik, govori i piše onaj jezik, kojim se služi ogromna većina puka; jer se valjda neće zahtjevati, da sav narod radi nekolicine činovnika nauči u onih krajevih nepoznati jezik. Prvi korak proti potudjivanju je učinjen. Ako budu puk i njegovi zakoniti zastupnici dosliedno i uztrajno branili i tražili svoje zakonom zajamćeno pravo, izvojštit će si ji Slaveni u Istri ravnopravnost u javnom i privatnom životu. Tražimo dakle odlučno svuda i svagdje ono što je naše ili bar ono, što nam je zakonom zajamćeno.

Pazinsko društvo „Casino". U predposliednjem broju poreške „babe" čitamo tužaljku proti gradskomu načelniku u Pazinu g. dru. Dukiću, što je poništio pismeno a zatim ustmeno upozorio predsjednićtvo slavnoga talijanskoga društva „Casino" radi nemira i noćne vike, koja vlada u tom društvu. Da je bio g. načelnik u podpunom pravu, da pozovo na red upravu društva, uvjerava nas očevidac, koji je slušao jedne noći silnu viku i buku u tom društvu, koja je trajala do 5 sati u jutro. Gospoda članovi budili su tako neprietojno igrajuć talijansku „morru", da čak je morao probuditi u susjedstvu svatko ma kako tvrdo on spavao. Kasnije nastaviše tu buku i ulici vičuć i pjevajuć kao da su izašli iz najprostije krčme. Slavna „baba" nazivlje takove sastanke u „Casino" „genialne ritrovo". Čestitamo!

Posebni vlak u Prag. G. J. Paulin iz Ljubljane priredjuje za dne 21. t. m. posebni vlak na izložbu u Prag. Pošto je krasna pražka izložba u novije doba ponajbolja i budući da se tamo pripravljaju sjajne svečanosti radi dolazka Njeg. Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa, nada se poduzetnik, da će se mnogobrojno občinstvo odazvati njegovu pozivu. Poštni vlak će iz Trsta dne 21. u jutro do Ljubljane, odakle će izletnici dalje posebnim brzim vlakom. Vozarina u Prag i natrag stoji u III. razredu 19 for., u II. razredu 30 for. — Vozne karte dobivaju se u našoj tiskarni kod g. Julija Mikote.

„Danica" za godinu 1891. Izašla je omiljela pučka hrvatska knjiga „Danica", koledar i ljetopis književnoga društva sveto-jeronimskoga za god. 1892. Kao svake godine, zanimiv je sadržaj „Daničin" i ovaj put; ima u njoj ponuke, zabave; ima u izobilju svega, što može hrvatskomu puku poslužiti za pouku i zabavu. Evo sadržaja: Priestupna godina 1892. Visoka kraljevska kuća. Koledar. Ljetopis književnoga družtva sv. Jeronima. Izvadak iz pravila družtva svetojeronimskoga. Bratovšćina hrvatskih ljudi u Istri. Izvadak iz pravila Bratovšćine. 600-godišnjica na Trsatu (sa 4 slike). Grad Jajce (sa slikom). Hajduk Grga ili ne osvećuj se nikomu. Kako se peče šljivovica (sa slik.). Grad Zadar (sa slikom). Krste Frankopana vojevanje na Mlečiće. Praznovjerja o mliečnom putu, okresnici i ognjenoj obli. Iz krajiškog posiela. Slaveni — Slovijeni. Brodolom i Gospina pomoć. Sol. Što se u svietu zbilo. Kraljević Marko i nedjelja mlada. Čega nam najprije treba. Dioba. Sumporni ugljik tamani trsne uši. Kako se poznaje starost iliti doba kod konja. Svuštice i gospodarske sitnice. Smješice. Kakova će biti godina 1892? Sajmovi.

Uvjeti su glede razprodaje „Danice" isti kao i prošnjih godina, to jest: družtvo nudi razprodavaocem i razpačateljem od svake stotine 10 postotaka i samo plaća poštarinu od pošiljke, ali pojedine naručbe imadu sadržavati najmanje 25 komada. Poznatim trgovcem i razpačateljem, koji su do sada „Danicu" prodavali a ništa neduguju, pripravno je družtvo poslati i u napredak „Danicu" na komisijonalnu prodaju; ostalim pako nepoznatim trgovcem i razpačateljem, kao i onim, koji svoj dug namirili nisu, jedino uz poštovno pouzeće i to dužnikom pod tim uvjetom, da se i stari dug uz poštovno pouzeće namiri. Komisijonalni trgovci dužni su novac za prodanu „Danicu" družtvu poslati odmah čim ju prodadu, najkašnje pako do sredine mjeseca siečnja buduće godine.

Naručbe molimo poslati na „Odpravničtvo družtva Svetojeronimskoga", Zagreb Kaptol, kuće broj 15.

Tvrdku „Ignac Heller" u Beču, koja je poznata i mnogim našim gospodarom širom Istre, preporučamo i ovom zgodom kano solidnu i jeftinu, obzirom na svoje tvorničke proizvode kao svakovrstno poljsko orudje i svake vrsti strojeva za gospodarstvo. Ta tvrdka štuje i naš jezik pošto izdaje svako malo kataloge i u hrvatskom ili slovenskom jeziku. Njezin naslov je: Ignaz Heller, Beč II., Praterstrasse br. 78.

Listnica uredničtva.

G. Kozjavuna. Svoga nemožemo priobćiti na jednom, jer moramo zadovoljiti i drugim. Pisma valja ako je ikako moguće proporučiti, ili pred sviedoci izručiti na pošti. Izvolite nam poslati razgovor. Onaj napis je kod nas, to se neće izgubiti: prijateljski odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 12. septembra.

Beč	4	20	15	62	49
Grac	13	43	47	60	84
Temešvar	14	1	9	12	34

Dne 16. septembra.

Innsbruck	44	63	52	56	38
Brno	12	79	75	90	86

Javna zahvala.

Svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su svojim milim posjetom nastojali prigodom duge i teške bolesti našeg milog i nezaboravnog otca Vicka Križmanića istomu bol ublažiti, kao što i svim onim, koji su izkazali iskrenu sućut prigodom njegova pogreba, imenito gg. svećenikom, občinskomu glavaru, županom i zastupnikom občinskim, crkvenom starešini i g. učitelju, izričemo ovim najsrdačniju zahvalu.

U Ježenju (kod Tinjana) dne 14. rujna 1891.

Josip i Martin Križmanić
roztužni sinovi.

Br. 1969.

Razpis natječaja.

Usljed jednoglasnog zaključka občinskoga zastupstva dne 31. agusta t. g. razpisuje se ovim natječaj na mjesta:

a) tajnika-blagajnika s godišnjom plaćom 600 for.

b) kancelieste sa godišnjom plaćom for. 500, koje će izabrani dobivati iz občinske blagajne u postocipatnih mjesečnih obrocih.

Od molitelja zahtjeva se podpuno poznavanje hrvatskoga kao uredovnoga i talijanskoga, a po mogućnosti i njemačkoga jezika.

Prednost imati će oni, koji su već službovali ili službuju kod koje občine.

Odnosne molbe sa prilozi imadu se podastrieti podpisanomu do konca septembra t. g.

Občinsko Glavarstvo
u Buzetu, dne 1. septembra 1891.
Načelnik: **Fiego.**

Više porabljenih
BAČAVA
za vino i vinovicu (špirit) prodaje po umjerenoj cieni 1—3
Fran Abram
ulica St. Francesco br. 22 TRST.

Traže se minadori.
Podpisani treba 150 minadora za Oršovu (Ugarija) kojim će plaćati na dan do 1 for. 60 nov.; na kontrak zasluži se i više. Oglasiti se valja meni od potka do nedelje u selu Jušići, občina Kastav; putne troškove plaćam na račun dnevnica.
Ivan Vlah.

Ant. Bertoša
u Pazinu
trgovina jestvina, željeznina, sumpora, školskih knjiga i pisaćih sprava. 1—2

Traži se kmeta
(sočala)
koji bi preuzeo gospodarski ponjed na odjelovanje u sv. Kuzmi kraj Bakra. Oglasiti se, kod
M. KUNDIĆA
1—3 Frančići (Istra)

Što imade
strojeva
za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke
Živica i druga u Trstu
ulica Zonta br. 5
sve garantirano i jeftino.
Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale tvornice na paru i vodu.
Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 19—

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica
ANJELA DELPIN
ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cienu neobično nizku. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se da ga izvolo posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti josu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, to se neboje konkurenco.
1 10

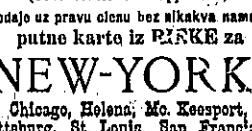
Amerikansko
Odpravničtvo putovanja
od 5—18
braće Gondrand na Rieci
Via Alessandrina — Kuća Plosch — Zemni sprat.
(Ulaz Vicolo del Cappuccini)
prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka
putne karte iz RIEKE za
NEW-YORK,
Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling
i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.
Te također:
za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.
(Družbam snizuje se ciena.)

Povremene izložbe:

SVINJE

zatim ovce, kunići, perad, golubovi i ptice

19. i 20. rujna.

Voće, grozdje i povrće 21. — 25. rujna.

Gospodarsko-šumarska

IZLOŽBA U ZAGREBU

od 15. kolovoza 1891 do 15. listopada

Gospodarstvo. Poljodjelstvo, vinogradarstvo, pivničarstvo i vočarstvo. Cvijeće i sočivo. Stočarstvo. Pčelarstvo. Svilarstvo. Ribarstvo.

Šumarstvo. Gospodarski obrt. Gospod. tehnika i graditeljstvo. Učevna sredstva i literatura gospod. i šumarstva. Kućni obrt. Slike i umjetnine

Izložbena lutrija sa 1001 sgod. — Glavni sgoditak u vriednosti 10.000 franaka. — Srećka 50 nč.

Svaki dan glasba na električno razsvietlj. izložb. prostoru.

KONCERTI, plesovi, razne zabave

U narodnom kazalištu opera i drama.

U radionici klepara 21—28

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u žoljoznih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladišću kupelji u posudah, za stoljcem sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže cene.

Dr. Oskar pl. Fischer

lječnik-kirurg-operater. 18—20

Ambulatorij za izravnanje koščić i za tanjenje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u rejikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz cene, koje se neplašo konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 18—53

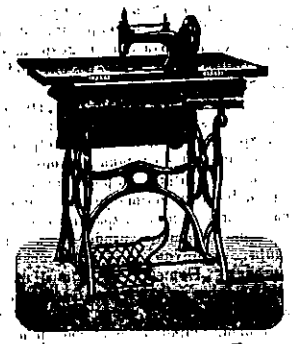

Petar Braido

mekanički kovač 21—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cene:

Singer obitelsko novo po	for. 80
„ srednje „ „ „	„ 45
Strojevi Titania	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 68

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, justo, divane, (naslonjače), štramace (vanjkuša) iz ednog, koje izključuju svaku konkurenca. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 19—24

TVORNICA bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašče, etažerne i sjajne predmete za najniže cene. 18—20

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete.

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary Casa Gorup.

41—52

Tinktura za želodec,

katero iz kinečke rabarbare korbličkovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov priroja G. PICCOLI, lekar „pri angelju" v Ljubljani, je mehko toda ob enem upljivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 55 stekl. 5 kg. teže, velja gl. 5·20. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenično razprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 25—10

Vinski ekstrakt.

Za trenotno najnovo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moći razloćiti od pravoga naravnega, priporočam to že skušano specijalito.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vinu) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkriljivo **esenco za ojačevanje žganih pijač**; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 2 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vtevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje **ruma, konjaka**, finih likerov itd najbolje in nenadkriljivo kakovosti Recepti pritlagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik in PRAG. 12—20

Iščejo se solidni zastopniki.

29—7

Dignutjem slobodne luke tiže naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

FABBRICA TENDE CERATE

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovožćeni ili iz kančuka, neprominčivi, bieli i crni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. itd. jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vrćće i svakojako prirodnine. 10—19

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obrćanje šena, konjske grablje, tiskalnice za sino, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, **rieze**, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kukuruza, **Häckselovel strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, prače strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč 19—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačkom, talijanskom i slavenskom ziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Ivan Chero

skladišće i tvornica muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno. 20—22

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.

Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.

Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni priležećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-York jest visokoručni izvorni „IMPROVED" STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladnice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 18—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salom

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Tiskara Dolenc.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

DRUGO IZDANJE.

Broj 39. U Trstu 24. septembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana te pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč., ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farnotto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Istarska posujilnica u Puli.

Sasvim ozbiljno i bez buke, kako se pristoji zrelu narodu, ustanovili su naši rodoljubi u Puli družtvo, koje je zakonito priznato i upisano u registar zadruga kod c. kr. okružnog sudišća u Rovinju odlukom 25. julija 1891. br. 2262.

Naši narodni neprijatelji nemogu već sljepiti hrvatskoga puka u Istri, da smo mi lagali kada smo narodu govorili, da ćemo božjom pomoćju doći do toga, da nebudu našega kmeta tirli težki lihvarski interesi.

Dielomice pokazala je korist takovog zadruživanja već koparska posujilnica, a obećaje liepo i upravo je srotno započela posujilnica u Puli.

Dužnost nam je dakle u kratko razložiti obstanak i djelovanja te nove zadruge, da ju svatko dobro razumije, i da se u nju začlani, i da znade gdje će naći uz povoljne uvjete pomoći, kad mu je uztreba.

* * *

Družtvo, o kojem pišemo, ima službenu firmu ovako: Istarska posujilnica u Puli, registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Na čelu družtva stoji starešinstvo. Do glavne skupščine u budućoj godini sastavljeno je ovako: Načelnik: Dr. Matko Laginja, odvjetnik u Puli; zamjenik: Dr. Konrad Janežić, odvjetnički pripravnik. Odbornici: Ignac Stiglić, Dragutin Fakin i Jakov Kirac, prva dva kuće vlastnici i radnici u Puli, a treći posjednik i trgovac u Medulinu.

Nad starešinstvom stoji nadzorni odbor, sastavljen od uglednih lica, a zadatak mu je nadzirati, da poslovanje ide u redu.

Posujilnica daje zajmove (posude) na prosta zadužna pisma, ili na mjenice (kambiale) ili na podlog zlata, srebra, državnih papira itd., ili napokon na podlog zemlje i kuća.

Voli davati kratke nego li duge zajmove, jer za duge zajmove na podlog negibivog blaga obstoje druge banke, koje imaju mnogo novca i nije jim stalo, da se kapitali brzo povraćaju.

Ali gdje čovjeka taru veliki interesi, gdje na primjer plaća na prvi podlog 12, 16 i više po sto, ondje će posujilnica rado izbaviti posjednika od takove nevolje, te mu pribaviti novce na manje interese.

Može li dobiti zajam od posujilnice tkogod hoće? Nemože, nego mora zadovoljiti nekim zahtjevom, a to je ovako:

Zajam dobije samo član družtva. Da budeš član treba prijaviti se starešinstvu, podpisati ili pred dva svjedoka podkrižati statute ili pristupno očitovanje. Starešinstvo može i neprimiti te u članove, a i kad već jesi član, može te odbiti, ako razsipavaš imetak, ako neplaćaš točno duga itd.

Napokon čim si primljen u članove, dužan si platiti zadružni diel, to jest deset forinti, i odgovaraš još za drugih 90 for. ali ne više.

Možeš uzeti i više zadružnih dielova, ali ne više od deset, neka se gubitak i dobitak razdieli na pravu mjeru, a ne da bude velike razlike medju samimi članovi.

Dakle ako se začlaniš sa dva zadružna dicla, platiš 20 for,, a odgovaraš još za 180 forintih. Ako se začlaniš za deset dielova, platiš 100 for., a odgovaraš još sa 900 forinti.

Pitat će se: odkuda posujilnici novca, da ga drugim posudjuje? Evo odgovora:

Najprvo se ponudjuje ono što su pojedinci uplatili za zadužni diel, jer samo neki članovi trebaju zajma, a neki ne; i čim je više onih, koji netrebaju zajma, a ipak su članovi, tim laglje posujilnica posluje.

Onda posujilnica daje u zajam one novce, koje dobiva u štedionicu (šparkasu). Može se naime i uložiti novac kod posujilnice, i ona na to daje interes, dakako nešto manji, nego li ga dobiva od onih, koji od nje posude novca.

Napokon, ako treba, može i posujilnica sama uzeti na posudu novca, a ona ga laglje i cjenije dobije, nego li pojedinci.

(Konac sliedi).

Glavna skupščina

„Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri".

(Dalje.)

Odbor se ljetos pri raznim pitanjima, većinom upravne naravi, često sastajao; dužnost mi je, da Vam njegov rad predočim i eto me, da se osvrnem na najznatniju odborsku sjednicu, na onu naime, u kojoj se odlučivalo o ljetošnjih podporah. Ta je sjednica držana u Kastvu dne 31. marča t. g. u prisustvu svih 7 odbornika.

Prije svega razpravilo se pitanje ob uvedenju stalnih podpora, kako se to već moralo po dotičnom zaključku lanjske glavne skupščine. Promotriv stvar sa raznih gledišta i uvaživ sve naše prilike i neprilike, odbor je došao do jednodušnog uvjerenja, da bi uvedenje takih podpora za sada upravo neshodno bilo, te se jednoglasno izrazio za dosadanji sistem, pri komu se takodjer i ostalo.

Molitelja bilo:

a)	sveučilištnih gradjana	6
b)	pitomaca veterinarskih zavoda .	2
c)	gimnazijalaca	31
d)	učiteljskih pripravnika	14
e)	pripravničara za učiteljišća . .	8
f)	učenika delavske škole	2
g)	učenika pučke škole	2
	Ukupno dakle . .	65

Odbor je po svojoj savjesti i najboljoj uvidjavnosti odlučio sliedeće podpore:

a)	5 sveučilištnim gradjanom .	for. 165
b)	1 pitomcu veterinarsk. zavoda	„ 15
c)	29 gimnazijalcem	„ 400
d)	13 učiteljskim pripravnikom . .	„ 210
e)	2 pripravničarom učiteljišća . .	20
f)	2 učenikom delavske škole .	„ 20

Odlučena je dakle podpora 52 moliteljem u ukupnom iznosu od 880 forinti (80 for. više nego prošle godine). Od svog postanka pako do danas, dakle u 17 godina, izdala je „Bratovšćina" u podpore liepu svotu od 7237 for. Mi se zato opravdano nadamo, da će „Bratovšćina" i unapried uživati ono priznanje i materijalnu pripomoć, košto ju uživala i do sada.

Družtveni kapital povećao se ljetos za **346 for. 60 nvč.** te iznaša danas svotu od **8918 for. 56 nvč.**

Da unapredi sabiranje prinosa, odbor je i ljetos imenovao nekoliko novih povjerenika, od kojih se nada, da će se za našu svetu stvar živo zauzeti. To su sliedeća gospoda:

1. Nikola Jakovčić, Port-Said.
2. John Cerović, Omaha.
3. Frane Malinarić, Iquique.
4. Josip Sermilić, Gluhov.
5. Joakim Ferlan, Omaha.
6. Ivan Korić, Cerro de Pasco.
7. Dr. T. Bürli, Zell.
8. Frane Mavrović, Chicago.
9. Nikola Matejčić, Omaha.
10. Ivan Lesica, Sevigne.

Od povjerenika su se ljetos osobito iztakli gg. Jakov Kirac u Medulinu, Pevac Milovčić u Dubašnici i Niko Jedrlinić u Omišlju.

Žalibože nemogu Vam ljetos najaviti onoliki broj novih utemeljitoljnih članova košto lani. Pristupila su naime samo sliedeća gospoda:

1. Dubrović Vinko, svećenik u miru sa podpunom uplatom od 25 for.
2. Semelić Šime, duhovni pomoćnik u Karnici 25 for.
3. Laginja Mijo, župnik Veprinački 25 for.
4. Šepić Ivan, trgovac u Rukavcu sa à conto uplatom od 5 for.

A sad evo, da u kratko spomenem ona družtva i pojedince, koji se tokom prošle upravne godine za našu „Bratovšćinu" osobitim marom izkazaše.

Čestiti riečki rodoljub, veletržac gosp. Gjuro Ružić, obradovao nas je prigodom nove godine krašnim pisancem i svetom

PODLISTAK.

Listovi iz Nerezina u Ameriku.

IV.

Dragi prijatelju Dume!

U Nerezinah dne 28. agusta 1891.

(Konac.)

U zadnjem listu sam ti rekal, da je talijanska škola, koju su nam narinuli naši dobri gospodari, naša najveća propast. I nije moguće, da bude drugačije.

To bi svaki čovjek, koji ima dva zrna soli u glevi, i koji pozna Nerezine, mogal lahko razumet, ali mi koji mislimo, da smo prve glave od sveta, nerazumemo ni toga.

Ma recimo istinu, ali pravu istinu, a ne one lazanje, koje čujemo od naših lujavih gospodara po Studencu. Jedno naše dite, kada navrši šesto leto, koliko zna talijanski? Ako ćemo reći pravu istinu, kako se pristoji ljudem, moramo reći, da ono dite u onih godišćih još malo zna i svoga materinskoga jezika, a za talijanski ni nikad ni čulo. Pa dobro. Recimo, da to siromaško dite zapišu njegovi stariji u talijansku školu. Šada promisli malo, koko će to bit lepo, kad učitelj ili boljo rekuć učiteljica (jer učitelj ima hrvatsku školu), počne s njim talijanski govorit. Ono siromaško dite otvori i oči, uši i usta i čeka što će se iz te komedije izleć. Najprije ga nauče, da se on nezove Frane ili Ive, nego Francesco i Giovanni, a brižan mali nemože razumeti u svojoj glavi, kako je to on na jedan put neki Juvani, a ne već Ive, kako ga mati zove. Onda mu reku, da kad čuje u školi spomenut svoje ime, neka reče „son qui", ali kako jadno dite nerazumi te štorije, mesto „son qui" reče „šunkvić", a po malo taj „šunkvić" sazreje u „smokvić." Lakle: Jovani Lekić-smokvić, Francesko Rukonić-smokvić i tako redom sve smokvić do smokvića.

Ovo su stvari radi kojih se mogu drugi ljudi smijat, ali mi bismo morali plakat.

Kako ćeš da dite, koje nezna ni jedne besede talijanske, može štogod naučit u talijanskoj šeri ako se protivi razumu.

Svaki narod ima najprve škole u svojem materinskom jeziku. Talijani uče najprije svoju djecu talijanski. Inglezi inglezki, Turci turski i tako dalje. A tako i mora biti. Što bismo mi rekli, kad bi u Italiji Čuzoti svoju djecu od 6 godina slali u inglezke škole? Mi bismo rekli, da se ona jadna djeca nemogu u onih školah ništa naučit, jer iz početka mora se svako dite uzgojit u svojem materinskom jeziku. Kad već dite naraste, kad već koliko toliko zna i razume stvari u svojem materinskom jeziku, onda je već drugi posal, onda more učit i drugo jezike, koliko more i koliko će mu bit koristno.

Nj svo za svakoga. Kad je još dite malahno, da mu daš u ruke grudu palente, ali kus tvrda kruha, ono će se zadavit i, zato valja ga hranit s onimi stvari, koje su za djecu, a kasnije, kad naraste moći će pregrizti i najtvrđi baškot. Istina je, da i malo dite mora jesti, ali bi bilo mahnito delo rinuti mu u grlo kus tvrde palente pak mu reći: na joj!

Tako je i s našom pameću: ni svo za svakoga. Odrasal čovjek može učit svakakove stvari, ali malahno dite valja učit samo one stvari, koje može razumet, jer drugačije će ono dite otupavit, ter će izgubit i ono malo pameti, što je imalo, kad je počelo hodit u školu.

Ali nam naši mudri gospodari govore, da je nam od potrebe, da znamo talijanski. Jer da bismo bez talijanskoga jezika poginuli od glada i od svake nevolje.

Srem ih bilo, svih koji tako govore. Mi da bismo poginuli od glada i nevolje bez talijanske pomoći?! To je crna laž! Nas nebrano Talijani, nego se mi hranimo svojimi žulji i svojem mukom. Nijedan Talijanac nije dal nijednomu Nerezincu na dar ni da bi jedan centezim. A mi jih ni ne pitamo. Dok je zdravlja i božjega blagoslova nas netreba, da niki hrani, nego mi smo vredni hranit i sebe i još koga god. Svaki Nerezinac moral bi se zacrvenit do vrh glave, kad čuje reći, da mi nismo vredni sami sebe hranit. A tih stvari mi po Studencu gusto čujemo.

Ali o toj stvari ja ću ti drugi put pisat, a sad se vrnimo na govor o našoj školi. —

Niki netaji, da neće bit dobro ako naša dicca nauče i štogod talijanskoga, ali upravo ako želimo, da nauče štogod talijanski, valja da najprije nauče štogod hrvatskoga, a onda malo po malo polag onoga što već znaju, moći će naučiti i ono čega još neznaju. Kako su moni pametni ljudi rekli, tako čine po svem pametnom svetu. I Talijani šalju svoju djecu najprije u talijansko škole, a kad nauče štogod talijanskoga, onda ih daju učit i franceszki i inglezki i druge stvari.

Ali kod nas je sve naopako.

Nam su dali talijansku školu ne zato, da naučimo talijanski, nego da nenaučimo ni hrvatski ni talijanski, a što su želili to su i postigli. Naši dobri gospodari znaju, da je bednatoga čovjeka lahko žedna preko vode napaljat.

Čuj još samo jedno.

Čovjeku gluhomu nekoristi ni najbolji učitelj, jer ga on nečuje. Zaman će se učitelj trudit i mučit, da ono dite štogod nauči, ako je ono gluho. Je pravo? Tako i naša djeca, koja nerazumu talijanski, jesu u školi kao gluha i sav trud učiteljev je bez koristi.

Izdubi čovjeku oči, pa ga odpravi po svetu s feralom u ruci, da se neubijo!

od 100 for. preporučiv odboru osobito onu mladež, koja uči trgovačko i obrtničko školo te gospodarstvo. (Živio!)

Milo mi je iztaknuti, da nam je ljetos takodjer iz naše krâne Dalmacije prispjela liepa pripomoć. Odbor hrvatske mladeži za Kačićevu proslavu u Spljetu doluči'o je „Bratovščini“ od preostalog mu novca svotu od 100 for. (Živili Dalmatinci!)

Hrvatska čitaonica u Baški na otoku Krku priredila je 7. i 8. septembra prošle godine zabavu u korist „Bratovščine“ sa čistim prihodom od 22 for.

Na isti način priredila je zabavu dne 26. jenara t. g. čitaonica u Opatiji „Zora“ sa prihodom od 35 for.

Rodoljubna „dječička štedionica“ u Križevcih obdarila nas svotom od 35 for. 87 novčića.

Gosp. Kajetan Švalba medicinar u Beču zasvjedočio je i ljetos svoj mar za našu „Bratovščinu“. Sabrao je u više puta liepu svotu od 50 for.

Gosp. Anton Zuban sabrao je medju svojimi sudruzi. hrvatskimi bogoslovi u Gorici, 26 for. 21 nvč.; a prigodom smrti pokojnoga župnika Marina Šumberca Sotce sabrašе isti bogoslovi 12 for., te ih mjesto vienca na grob pokojnikov odnašaše „Bratovščini“. Primjer zaista nasliedovanja vriedan.

Nemanje je krasan i patriotičan običaj, da se prigodom mladih misa rado pomišlja i na „Bratovščinu“. Tako se je prigodom prve sv. mise gosp. Čedomila Korbara u Gračišću sabralo 20 for.

Kod večere priredjene u čast zemaljskomu zastupniku g. dru. Franu Volariću u hrvatskoj čitaonici u Lošinju sabralo se na predlog g. Gavre Sokolića 22 for.

Hrvatski djaci u tršćanskom konviktu sakupili 5 for.; djaci riečke gimnazije VII. razreda prigodom majalesa u Kastvu 6 for. Malene svotice, nu dobri znaci.

Gosp. Fran Goreo, župnik u Baderni sabrao u veselom družtvu 7 for. Prigodom izleta planinskoga družtva iz Sušaka u Kastav sabrano 5 for., a prigodom izbora fiducijara u Kastvu 25. febrara t. g. isto 5 forinta.

G. Viktor Car, učitelj u Sovinjaku sabrao je medju pukom ulja, te je za nj utrženo novac, 7 for. 20 novčića odaslao „Bratovščini“. Eto liepa primjera i drugim učiteljom širom naše Istre.

G. Ivan Resman, željeznički činovnik u Nabrezini darovao je „Bratovščini“ 10 forinti.

Sa zadovoljstvom mi je iztaknuti, da se oprost od čestitanja u korist „Bratovščine“ prigodom mlade godine, sve više udomačuje. Ljetos je u to ime uniš'o okolo 60 for. Pošto se na ovaj način čovjek riešava brige i dangube, a često i zamjere i buduć ujedno čini patriotično djelo, nadati se je, da će ova rubrika priboda godimice sve to više rasti.

Spomenuti mi je konačno, da je naš čestiti zemljak g. Rikard Katalinić Jeretov, naumivši izdati svoje pjesme, odlučio polovicu čistog dohodka „Bratovščini“. I u našem je dakle interesu, da ga svojski podupremo, radi česa sam slobodan uljudno podastrieti dotični predplatni arak gospodi skupščinarom, koji se još drugdje ne ubilježiše.

Svim onim, koji se tekom minule upravne godine bilo kojim načinom sjetiše naše „Bratovščine“, budi ovim od strane odbora izrečena srdačna hvala. Bog ih poživio još'er na mnogaja ljeta! (Živili!)

Revizijonalni odbor pregledao je družtveno računo i našao ih u podpunom redu, uslied česa umoljavam tu slavnu skupščinu, da odboru izvoli podieliti absolutorij.

Kastav, 3. septembra 1891.

Ante Dukić.

(Konac sliedi).

Istarski Hrvati u Zagrebu.

Radi pomanjkanja prostora moradosmo izpustiti iz zadnjeg broja kratak opis boravka istarskih Hrvata u Zagrebu prigodom posjeta jubilarne gospodarsko-šumarske izložbe.

U nedelju dne 6. t. m. u 5 sati podne stiglo je u Zagreb okolo 350 Hrvata, a medju timi do stotine Istrana s kopna i sa otoka. Dočok tih Hrvata bijaše veličanstven naličuć pravomu triumfu. Izletnike dočekalo je na zagrebačkom kolodvoru silno množtvo gradjana promda se je u to doba vršila pučka zabava u krasnom Maksimiru, kod koje se našlo na okupu više tisuća gradjana i tudjinaca. U ime hrvatske prestolnice pozdravio je izletnike na kolodvoru gradski načelnik velemožni g. dr. Milan Amruš srdačnim govorom, na što mu odgovorišе isto tako srdačno i oduševljeno u ime primorskih Hrvata riečki odvjetnik gosp. Barčić a ime istarskih Hrvata zastupnik naroda g. Spinčić. Svi ti govori bijahu često i burno odobravani u klicanju: živili primorski Hrvati! živila hrvatska Rieka! živili istarski Hrvati! nebijaše konca ni kraja. Nakon krasno odpjevana pjesme „Liepa naša domovina“ krenu silna povorka u grad praćena neprestanimi povici uzhita i radosti. Istarski prvaci bijahu nastanjeni u najprvih zagrebačkih obiteljih, kod načelnika, zemaljskih il gradskih zastupnika, sveučiliščnih profesora, odvjetnika, trgovaca itd. I za ostale suputnike pobrinuo se stanbeni odbor što pripravnije.

Na večer sastala se većina Istrana na komersu u pjevačkom hramu, gdje bijaše sakupljeno u ogromnom prostoru 5—6 hiljada duša. I tuj bijahu Istrani burno pozdravljeni i čitavu večer na osobit način odlikovani.

U ponedjeljak u jutro pokloniše se skoro svi Istrani prvaku stranke prava dičnomu starini dru. A. Starčeviću a iduć od njega korporativno u izložbu, zaustaviše se na putu pred spomenikom neumrloga našega pjesnika Kačića, gdje je izrekao naš sudrug urednik g. Jakić vrlo zanosan govor, na koncu kojega uzklikniše svi složno: Slava Kačiću! Taj dan bijahu pozvani svi naši izletnici mužkarci na svečani objed u velikoj dvorani pjevačkoga družtva „Kolo“ što no ga je pripravio grad Zagreb hrvatskim i slovenskim izletnikom na čast. Kod objeda sastalo se preko 300 osoba, koje je u ime grada i tuj srdačno pozdravio načelnik g. dr. Amruš. Njemu odgovorilo je više gosp. ova što Hrvata što Slovenaca, zahvaljuć se svi gradjanstvu prestolnice i njegovu zastupstvu na prekrasnom dočeku i sjajnom pogoščenju.

Na večer bijaše svečana predstava u narodnom kazalištu. Pjevala se najobljubljenija hrvatska opera „Zrinjski“, koja je upravo očarala koli hrvatsko toli slovenske izletnike.

Utorak bijaše opet posvećen izložbi, a na večer sastali se skoro svi Istrani u prostorijah gradjanske strieljane, gdje je gradjanstvo imalo te večeri svečan komers, komu je prodajedao poznati hrvatski rodoljub, zastupnik g. Fran Folnegović. I tuj bijahu Istrani ponajvise slavljeni uzhitnimi napitnicami, na koje su istarski prvaci zahvalno odgovorili.

U sriedu odputovali su mnogi Istrani praćeni najiskrenijimi simpatijami od strane rodoljubnog zagrebačkog gradjanstva. Preostavše Istrane susretalo je to gradjanstvo svuda najprijaznije odlikujuć je pozivi na gostbe, sastanke, predstave itd.

Ovim zaključujemo kratki opis prokrasnih dana, što ih doživismo u prestolnici svih Hrvata zahvaljujuć se i ovdje čitavom gradjanstvu, koje nam je izkazalo toliko ljubavi i bratinstva.

DOPISI.

Iz Rieke pišu nam 10. septembra. Vaš „Brajdar“ šuti, žetva je obilna. Dalmatinci posjetiše zagrebačku izložbu; bili su jedan čas i na Rieci; posebni vlak odvezao je u Zagreb riečke Hrvate, Istrane i Hrvate iz Primorja — sve to pruža liepa gradiva, da ga u sviet pošalješ. A gdje je „affaira“ Uzelac-Ugronova (na čast prvenstva bahutomu Madjaru), rudi koje „uztrepetaše narodi“! Da se sve ovo složi u harmoničnu cielinu, eto ti „Naša Sloga“ mirisavo kitice. To prepuštam gosp. „Brajdaru“; on bolje pozna riečke odnošaje, pa se nadam, da će nam do mala pobrati kojo zrnce iz „prosvietljene i ugladjene“ Rieke, u kojoj igra Ciottina fakinaža prvu ulogu. Priušt'te malo mjesta u „Slogi“, da rečem koju iz ovih strana o kojećem drugom. Nedavno je ustoličen novi riečki župnik g. Kajetan Bedini i kanonik g. Josip Cassio, „dva su bora uzporedo rasla“. Dekreti su pročitani u „blagozvučnom“ madjarskom jeziku, a za tim, da bude vuk sit i koza cela, u jeziku „della Fiume autonoma“. Profesor sjemeništa senjskoga g. J. Kukanić pročitao je dekret župnika Bedinia, a katekteta madjarske gimnazije riečke g. dr. Ferd. Sandorffy čitao je dekret kanonika Cassia, talijanaša i ako se no varam pobjegloga djakona iz otoka Raba. Jednim i drugim imenovanjem povriedjeno je hrvatsko pravo na Rieci, povriedjeno je osobito madjarskim dekretima. Dekret presvj. g. biskupa Posilovića pročitan je latinski. Izaslanik biskupov bio je preč. prepošt Ignjat Vinski iz Senja. Poslie mise „inteligentna fakinaža“ dočeka pred crkvom novoga župnika urlikanjem „Eljen-a“. Gosp. Bedini klanjajući se toj „inteligenciji“ podje u svoj stan, gdje pogosti svećenike, koji su mu dvorili kod mise. Urlikanje „Eljen-a“ možemo nazvati „plemenitom pjesmom za djela Bedinijeva“. Steta, da nije imao gosp. župnik pri ruci Edisonov fonograf, pa da uhvati one blagoglasne i „oduševljene“ poviku, liepu li dara za nj!! G. Bedini rekao je govor u latinskom jeziku u crkvi, bajagi da pokaže svojim „ugladjenim ovčicam“ kako on latinski zbori. U tom je govoru više puta naglasio rieč „patria“ (koja je to?!) Jamačno se je naš gospodin uvjerio, da nezna klasične talijanštine, kakova je tekla iz ustiju pokojnoga Fiamina, njegova predšasnika (lahka mu zemljica!) pa se uzbojao, da mu sjena ovoga velikoga pokojnika ne potamni slave, koja leži jur zakopana u plitkoj Rječini. Novi je župnik radikalni reformator talijanaške klike. — 1. Već je ukinuo hrvatsku misu, za to će mu Ciottini istomišljenici izhoditi „znak za odlikovanje na polju talijanaškoga patriotizma“, a g. Biscontini sastaviti će u ime grada laskavu priznanicu na pergameni. — 2. Ženitbeni navještaji javljati će se na talijanskom jeziku. Zadnji put*) je g. župnik bio tako dobar pak je naviestio više zaručnika najprije na talijanskom, a za tim — budimo nepristrani — u „ilirskom jeziku“, da se poslužimo nazivom „punoljetne“ „Bilancie“, koja još nezna za hrvatski jezik. Možda je već g. E. Mohović, urednik, sastavio brzojavku, koju će poslati odboru za odkriće Gajeva spomenika, što će se do mala u Krapini postaviti, pa će tako dati oduška svome Ilirizmu?! — 3. Propovjedati će se talijanski. A hrvatski??!? — 4. Svi drugi obredi imadu se vršiti u latinskom jeziku. Kapelan, komu je stalo do spasa duše, ima paziti na ove 4 točke, jer čitamo u sv. pismu „Memento novissimorum et non peccabis t. j. četiri su zadnje stvari: smrt, sud, pakao, nebo. Tko ima ovo na pameti neće sagriešiti. Pitamo g. župnika zašto je ukinuo hrvatsku misu? Zašto je iztisnuo iz župne crkve riečke hrvatski jezik? Nekada se je pjevala na Rieci slava Bogu i glagolicom. A danas? Joli je gosp. Bediniu tako zazorna hrvatčina? Ukinuti hrvatske prodike za narod, koji samo hrvatski govori?! Eh — viek napredka! Mi smo razočarani nad reformom novoga pastira, pa se nebotice pitamo: kamo te vodi? Badava se truditi, da riešimo taj čvor, dočim znamo, da je lozinka novoga riečkoga župnika Bedinia: „Recedant vetera — Nova sint omnia — Corda, voces, et opera“ . . . Riečki Hrvati, pronite se, „jam proximus ardet Ucalegon“. Ustanite protiv novotara, dižite se na branik hrvatske svetinje, pokažite Ciotti i ostalim skutonošam autonomaškim, da još živi sviest hrvatska i da je ne može nitko ugušiti. Dovikujte protivnika i zatornika hrvatskoga jezika: Dotle i no duljo! Novi riečki župnik mogao bi — no daj Bože — Onomu u senjskoj rezidenciji zagrčiti mnogu čašu, gorkom žuči. Još jednom: Riečki Hrvati, kujte željezo dok je vruće!

*) U nedjelju 18. t. m. Op. pisca.

Franina i Jurina

Fr. Pošto se prodaju tartufi?

Jur. Sada su po niš, po tri za dva i pol solda kilo, ma ko greš barbi Mihi u Kanfanar, on će ti dati po jedan i pol solda kilo i još će ti dati jedan piti, aš njemu su se zamerili.

Fr. A ča bi reka barili?

Jur. Da, on ima vezanu glavu u traversi, pak nevidi niš.

Fr. Ala Juro moj, da biš ti mogô gledat, biš vidil koliki baštimenti gredu va Rovinj puni rogi i rohčići, biš se prisudil.

Jur. Benj. to je ono ča naša dica zovu karobole.

Fr. Da, da.

Jur. Manko njih da je obilo, ko dojde ove zime influenca, će biti ča kubati za se potiti.

Fr. A piaža tobe slušati muziku?

Jur. Kako no! mi valje počmu noge plesati, kada čujem ča lipoga sviriti.

Fr. Ma da biš bia u našoj crikvi na carev dan kad se je carevku sviralo, biš bia moro van ujti.

Jur. Ča neznaju orguljati?

Fr. Aj znaju, da bi bilo sviriti koju drugu; ma za naše stvari njim negredu.

Jur. Zač se orguljaša plaća.

Fr. Je benj bilo ljudi, ki su se tužili i s njim malo potle se prehtali.

Jur. Ala da nije naše moro široko, kako je, koliki bi od njih priko skočili.

Fr. A mooco!

* * *

Fr. Ako ćeš, Jurino, spravi se s manum gremo do Voloskega po jednu litru krijanci.

Jur. Ča ju tamo na litri prodavaju?

Fr. Da ju mero neke dve frajlice, ke po noće po cestah našim mladićem delo magarca samo za to, zač hrvatski kantaju.

Jur. Imaju je pak unešto?

Fr. Saka da ima doma svojga magarca ter mislo, da moraju i drugi ljudi biti takovi,

Jur. Tako ča ćeš no, one siroti ponujaju ono ščim doma obiluju.

Različite viesti.

Zaplienа. Današnji broj našega lista bio nam je zaplienjen radi članka: „Jubilarna izložba hrv.-slav. gospodarskoga družtva“. Izpustiv zaplienjeni članak priredili smo drugo izdanje.

Vjenčali se. Gospodin Josip Milovčić c. kr. kot. sudac u Tolminu vjenčao se dne 17. t. m. sa gospodičnom Josipinom Carnelli iz Kanala. Srdačno čestitamo prijatelju i suzemljaku!

Občinski izbori u Pomjanu. Javili smo u zadnjem broju uspjeh izbora u III. tielu prvih dvih dana izborne borbe, koja je tekla prilično mirno. Prva tri dana t. j 14, 15 i 16 septembra bila je naša stranka uviek u većini od 50—60 glasova. Občinito se znalo, da će talijanaška stranka nahrupiti posliednjeg dana svom silom, koju je držala u priče. Tako se i dogodilo. U četvrtak t. j. dne 17. t. m. bijaše najoštrija borba. Koparski odvjetnici, inžiniri i posjednici dovezoše sobom množtvo seljaka iz Koparščine, koji imaju i nemaju izborno pravo u občini Pomjanu. Toga dana glasovalo se čak do pol noći. Naša stranka bijaše još uviek u većini premda je talijanaška izborna komisija mnogim našim biračem izborno pravo zatekala, a mnogim svojim pristašem, ne imajućim pravo izbora, glasovati dopustila. Proti tomu nezakonitomu postupanju protestirali su odlučno naši prvaci, s njim se vazda pridružio i c. kr. komesar g. Rebek, koji se je držao strogo zakona. Nu protivnikom našim nepomogoše ni takovo nezakonitosti. Razlika glasova bijaše okolo polnoći malena, ali naš-

---

Koja korist njemu od ferala, kad nema očiju? Slepomu je uvjek mračno, bilo da sunce, bilo da mesečina sveti.

A naša djeca su u talijanskoj školi i slepa i gluha. Ni najbolji učitelj nemože im pomoći. Za onu djecu je svejedno, bilo da je u školi najvrednji učitelj, bilo da je kojigod Bavilo. Njim je sudjeno, da ništa nenauče.

Hvala našim gospodarom, koji su nam najprije izdubli oči i zatakli uši, pak nas odpravili u školu, da ondi slušajuć ničesa nečujemo, ni gledajuć ničesa nevidimo.

Brate moj, kakovo seme takov i rod. A to some dalo je obilan rod, a taj je neznanje i glupost naše djece.

Pak da nimaju pravo naši gospodari, da nam se izpod brka smiju . . .?

Ja i danas govorim i kričim: Od kuge, glada, vojske, talijanske škole i svake druge nevolje, oslobodi nas Gospodine! —

I ja ljubim svoju djecu iz svega srca, ali upravo jer ih ljubim i gledam njihovu korist, neću ih zapisat u talijansku, nego u hrvatsku školu, u kojoj će pak s vremenom moć naučit i onoliko talijanskoga, koliko im bude trebalo.

Tvoj list u kom mi odgovaraš na stvari, koje sam ti pisal, prijel sam jučer. Hvala ti na njem. Do osam dana opet ću ti se oglasit, a do tada ostani mi zdravo i veselo.

Pozdravlja te tvoj stari i poznati prijatelj **Grga, hrvatskoga roda i kolena.**

bijahu još uviek u većini, a čekalo je još više od 20 naših birača, da pristupe k izboru. Što će u toj stvari šarenjačka komisija i njezini gospodski savjetnici? Poprimiše se glasovitoga postupanja porečke izborne komisije od dne 4 marča t. g. prigodom izbora zastupnika za carevinsko vieće. Videći naime, da poštenim i zakonitim putem do pobjede nikako nemogu doći, odlučiše uništiti izborno pravo svakoga našega izbornika, došao glasovati sam ili sa punomoći, dočim su šarenjački pristaše glasovali sa i bez punomoći neimajući na jedno ni na drugo pravo. Razjareni naši birači radi takovog nasilja počeše glasno mrmljati te zahtjevati, da se odatrani najveći talijanaški agitator Gambini iz Kopra. U izbornoj dvorani nastade buka i krika, te bi bila izborna komisija slabo prošla, da nisu uviedjene birače umirili naši prvaci sa gospodinom komesarom. Buka prenesla se i na ulicu, u krčme i pojedine kuće. Vladin komesar prekinuo je tada izbor dočim su naši prvaci na zapisnik očitovali, da neće sada niti ikada više sudjelovati kod izbora pod ovakvom komisijom. Birači jedne i druge stranke odaljila je žandarmerija iz Pomjana, dočim su koparska gospoda pobjegla na vrat na nos praćena od žandara. Glasoviti pomjanski načelnik šarenjak Gugnac (Gunjac) položio je čast načelnika jer je valjda i sam uvidio, da je te nepristojne i pogibeljno šalo s pukom odviše.

Izbor se nije više nastavio i tako imademo pred sobom nedovršeno izboro — kao novi dokaz političkog zločinstva talijanske gospode u Istri. Neznamo što će sada slieditи, ali o tom drugi put više.

Sastanak pravnika u Sežani. Prošlo nedjelje sastalo se u susjednoj Sežani preko 50 pravnika iz Koruške, Štajerske, Kranjske i našeg Primorja. Medju timi bijaše viših i nižih sudbenih činovnika, odvjetnika i bilježnika. Naša Istra bijaše takodjer liepo zastupana. Po programu posjetiše gg. pravnici prije podne cesarsku pastuharnu u Lipici, a okolo 2 sata sastaše se svi u krasnom vrtu sežanskoga načelnika g. Mohorčića na skupni objed, kod kojega je vladalo srdačno veselje. Gospodi pravnikom pridružilo se i nekoliko nepravnika iz Trsta i okolice. Na večer okolo 9 sati razidjoše se izletnici poniov sobom ugodnu uspomenu na krasno protivjeli dan.

Odkritje spomenika dru. Ljudev. Gaju. Odbor za podignuće spomenika hrvatskomu velikanu dru. Ljudevitu Gaju priposlao nam je sliedeći poziv: Narode! Čednim znakom dužno harnosti prema mužu, koji na osvitku našega književnoga narodnjega preporoda vodjaše kolo, javlja se Krapina. U Krapini, u kojoj uzloda dne 9. srpnja 1809. svjetlo božje, digosmo spomenik narodnjemu preporoditelju: dru. Ljudevitu Gaju. Umjetnička ruka našega Rendića izklesa iz mramora vjerni lik velikoga pokojnika. Na 27. rujna 1891. odkrivamo spomenik. Ovu našu, ovu svoju slavu, oveličaj, narode svojimi odasłanici! Gaj je Krapinčanin, al je on po svojoj nauci član onoga naroda, kojega pjesma leti od Triglava do Marice. Nadji se dakle, narode, kud god si po liepoj domovini razsijan, dne 27. rujna 1891. na svojoj slavi u Krapini.

Iz Omišlja pišu nam 22. t. m. U nedjelju 27. t. m. biti će u Omišaljskoj čitaonici zabava sa sliedećim programom: 1. „Glasna jasna", pjeva sbor omišaljskih zanatlija. 2. Proslov, govori A. Antončić. 3. „U boj", pjeva sbor. 4. „Partija šaha", dramatična legenda u 1 činu od Giacuse u stihovih, preveo A. Antončić. Lica: Jolanda: Jovica Baffo; Renato, otac joj, A. Antončić; Oliviero: A. Turato, učitelj; Fernando: Petar Lovica, abs. gimnazijalac. Sluga: Dinko Brechler, krojač. 5. „Zujte žice", pjeva sbor. 6. Sebičnjaku, spjevao A. T., deklamuje A. Antončić. 7. „Plovi ladjo", pjeva sbor. 8. „Daživa noć", šaljiva igra u 1 činu. Lica: Ive, dolazi iz Amerike, Dinko Brechler; Mate, njegov brat, samoživac, Luka Turato. 9. „Liepa naša domovina", pjeva sbor.

Jubilarna svečanost. Iz Karlovca pišu nam, da će velečastni O. Gilbert Gravelj, svećenik hrvatsko-kranjske franjevačke pokrajine sv. Križa, koji je prije 43 godine u karlovačkom gradu kano učitelj i katehota na glavnoj učioni uspješno službovao, koji opet u Karlovcu već više godina boravi, slaviti u nedjelju 4. listopada u osam sati u franjevačkoj gradskoj župnoj crkvi sv. Trojice petdesetgodišnjicu svečanih redovničkih zavjeta, koje će tom zgodom obnoviti. Vriednomu svečaru, koji si je kroz 22 godine na učiteljskom polju kano učitelj za uzgoj školske mladeži stekao liepih zasluga, prigodom ove riedke slave srdačno čestitamo, želeći, da do božje volje još više sretnih i ugodnih godina proživi u zdravlju i zadovoljstvu.

Delavska škola u Kastvu. Na drugom mjestu donašamo „Obznanu" sl. odbora „Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri", kojom javlja, da će tokom ove školske godine (1891—92) dva učenika delavske škole dobiti od „Bratovšćinu" godišnju podporu od 50 for. Prvenstvo imadu djaci iz zapadne Istre, oni s proko Uške. Škola otvara se 15. oktobra. Preporučamo i ovom prilikom roditeljom i skrbnikom, da svoju djecu u što većem broju šalju u ovu potrebnu i koristnu školu.

Štipendije Pecota-Vlach. Službeni list primorske vlade „L' Osservatore Triestino" donaša natječaj na rečene štipendije, te ga priobćujemo radi originalnosti jezika doslovce:

„Početkom školske godine 1891/92 imadu se popuniti tri (3) štipendija Ane udove Pecota rodjene **baruniei** Vlach, **svakoja** u godišnjem iznosu od 200 for.

Na uživanje ovih **stipendijah** pozvani su i to:

a) *u prvom redu:*

Potomu po imenu Vlach, Martina, Josipa i Franja Vlacha, sinovi Josipa Vlacha, **njaka** zakladnice Ane udove Pecota.

b) *u drugom redu:*

Djacipo imenu Vlach iz občine Kastav **koje** svoju srodnost sa zakladnicom dokazati mogu uz prednost onih, koji **najbližje** stepen srodstva dokažu.

c. *u trećim redu:*

Ženski potomci pod *a)* imenovano bratje Martin, Josip i Franjo Vlach te po njihovoj sestri Ludoviki Jelušić rodjenoj Vlach.

d) *u četvrtom redu:*

Djaci **potječuući** iz občine Kastav po imenu Vlach (Vlah) koji svoju srodnost sa zakladnicom pismeno dokazati neuzmognu.

Pravo na podielenje ovih **stipendijah** počima sa **stupanjem** u srednju školu ili njoj ravne **ime** učione, a **nijh** užitak biva u krieposti sve do redovitog svršetka viših nauka godina rigorosa uključena.

Pravo podielienja ovih **stipendija** pripada izključivo c. kr. primorskom namjestništvu.

Molitelji za ova **stipendija** imadu svoje molbenice obloženo sa krstnim — dotično rodnim listom, svjedočbom siromaštva domovnicom, dotično sa dokazom srodstva, s' Martinom, Josipom i Franjom Vlach odnosno Ludovikom Jelusić rodjenom Vlach, te školskom svjedočbom zadnjih **dva podugolišta** (semestra) putem njihove nadležne školske oblasti do 30. Oktobra 1891 ovom c. k. namjestništvu podnieti.

C. k. primorsko namjestničtvo

v Trstu dne 12. Rujna 1891."

Hrvatskom pripomoćnom družtvu u Beču darovao je slavni grad Zagreb 20 for. a gradski načelnik velemož. gosp. dr. Milan Amruš 5 for., na čem im srdačna hvala.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču. U utočišću hrvatskog pripomoćnog družtva u Beču izpražnjeno je sedam mjesta, koja će se za prvi semestar školske godine 1891—92. 15. listopada popuniti. U utočišću davamo bezplatan stan, ogrievi, razsvjetu i podvorbu. Mjesto takove potražiti može svaki dostojni i siromašni djak **hrvatske narodnosti**, koji sveučilišćo ili drugo ovom ravno učilište u Beču polazi, te svojoj molbi priloži: I. svjedočbu siromaštva potvrdjenu gradskim (občinskim) načelnikom župnikom i gruntovnom oblašću; II. školsko svjedočbo (jednu izpitnu ili dvie o kolokvijama posljednjeg semestra dotično svjedočbu zrelosti; III. Indeks. Molbe neka se šalju na podpisanog tajnika družtva.

Beč, 15. septembra 1891.

Dr. K. Kozić predsjednik — Fr. Vahčić tajnik.

Beč VIII., Langegasse 48, Thür 33.

Islandski ribari, pripoviest napisao ju Pierre Loti, preveo E. Petrović, izdala knjižara dioničke tiskare u Zagrebu 1891.

Listnica uredničtva.

Gg. dopisnike iz Buzeta, Lošinja, Pomjana, Lanišća, Krka, Kastanara, Santa Rita itd. molimo, da se ustrpe do budućeg broja.

Gg. prijateljom zahvaljujo najsrdačnije za čestitke k imendanu urednik.

Lutrijski brojevi

Dne 19. septembra.

Trst	18	15	16	70	61
Linc	4	26	51	18	87
Budapest	85	18	70	81	37

Dne 23. septembra.

Prag	59	81	72	14	5
Hermanstadt	30	8	67	71	77
Lavov	78	11	82	55	89

Br. 1942.

Oglas natječaja!

Usljed zaključka delegacije za zdravstveno okružje mjestnih občina Buzet-Roč od 31 prošlog mjeseca augusta, otvara se ovim natječaj za mjesto skupnog občinskog liečnika sa sjedištem u Buzetu, kojega je služba ustanovljena zemaljskim zakonom 18. marča 1874.

S ovom je službom skopčana godišnja plaća for. 1000 a. vr. za liečenje siromaha, a for. 200 za odštetu putnih troškova. Prvu će svotu primati u anticipatnih mjesečnih a drugu tromjesečnih obrocih pri c. k. poreznom uredu u Buzetu.

Osim toga zaslužiti će si liečenjem nesiromaha, cieplјenjem kozica, kod sudbenih vještačtva, kod epidemija, eventualno kao liečnik kod c. k. državne željeznice itd.

Služba traje tri godine i obnavlja se može izuzam slučaj odpovjedi, koju se mora dati tri mjeseca prije izmaka ugovornog roka.

Molitelji moraju poznavati hrvatski ili slovenski i talijanski jezik, a njihovu dokumentovanu molbu imaju odposlati na občinsko glavarstvo u Buzet (Pinguente-Istra) najdalje do 15. oktobra t. g.

Buzet, dne 1. septembra 1891.

Predsjednik delegata: **Flego.**

Br. 2056.

Razpis natječaja.

Usljed jednoglasnog zaključka občinskoga zastupstva dne 21. septembra 1891. razpisuje se ovim natječaj za mjesto:

1. občinskoga kanceliste,

sa godišnjom plaćom od for. 500 (pet sto), koje će izabrani dobivati iz občinske blagajne u anticipatnih mjesečnih obrocih.

Izmedju molitelja dati će se prednost onim, koji se izkažu sa podpunom praksom u občinskih poslovih, dotično onim, koji u kojojgod občini službuju.

Od molitelja traži se podpuno poznavanje hrvatskoga, kao uredovnoga, onda talijanskoga i po mogućnosti njemačkoga jezika. Molbe neka se podpisanomu pošalju u roku od 14 dana t. j. do *uključivo 7. oktobra t. g.*, pošto će imenovanje sliedećega dana slieditи.

Izabrani imati će svoje službovanje nastupiti odmah, a najdulje polovinom dojdućeg mjeseca oktobra.

2. občinskog zemljomjerca (geometar),

sa godišnjom nagradom od forinta 1000 (jedna hiljada), koje će izabrani dobivati iz občinske blagajne u posticipatnih mjesečnih obrocih.

Občinskom zemljomjercu biti će zadaća izmjeriti i procjeniti občinska zemljišta prigradjena iza izmjerenja god. 1882., dotično u onih županijah, u kojih nije izmjerenje provedeno i obavljati tehničke poslove občine, koje bi ista potrebovala.

Uz nagradu občine može računati na izdašne izvanredne dohodke i zasluge od posebnika u izvanuredovnih satih.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe podpisanomu glavarstvu do *21. oktobra 1891.* i dokazati sve one prednosti, koje se za takve službe zahtjevaju, kao nauke, dosadanja praksa itd.

Uredovni jezik ove občine jest hrvatski.

Glavarstvo občine

Kastav, 22. septembra 1891.

1—2 **Munić** s. r., glavar.

Obznana.

U ljetošnjoj glavnoj skupščini „Bratovšćino hrv. ljudi u Istri" odredjene su dvie stalne podpore po 50 for. za učenike, koji budu polazili delavsku školu u Kastvu. Prednost će imati polaznici s onkraj Uške. Podpora će se izplatiti: polovica koncem prvoga polugodišća, a pol koncem škol. godine. — Uz to dobiti će onanje pripomoći takodjer domaći polaznici.

Kastav, dne 21. septembra 1891.

Odbor „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri".

Predsjednik: **Turak.**

Rabljeni glasoviri

prodavaju se kod

MATIJE MÜLLERA

u Trstu, Via del Canale br. 7 I. kat.

Glasoviri zajamčeni, i izradjeni kod glasovitih tvornicah te se prodavaju po nizkoj cieni od 40—100 for. 1—2

Br. 84.

Poziv.

Gospodarska zadruga u Krku obdržavati će svoju glavnu skupščinu u Vrbniku dana 5. oktobra 1891. točno u 10 sati prije podne.

Dnevni red:

1. Izviešće o djelovanju g. predsjednika na glavnoj skupščini pokrajinskog gospodarskog vieća.
2. Izviešće tajnikovo o djelovanju zadruge.
3. Izviešće blagajnikovo.
4. Proračun za godinu 1892.
5. Kako da se po mogućnosti produsretno dalnjoj zarazi trsnog učenca (phyloxera vastatrix) na našem otoku.
6. Ini predlozi.

Skupščina će se zaključit sa ždrebanjem raznovrstnog orudja i to u smislu zaključka odborskog siela od 25. kolovoza to godine.

Umoljavaju se gg. članovi, da što u većem broju prisustvuju skupščini; jer o zanimanju gg. članova za zadrugu ovisi njezin procvat.

Krk, 16. septembra 1891.

Za kotarsku gospodarsku zadrugu

Dr. Vitezić.

Ant. Bertoša

u Pazinu

trgovina jestvina, željeznina, sumpora, školskih knjiga i pisaćih sprava. 2—2

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 20—

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cieno neobično nizke. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu izvršti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje konkurenco. 2 10

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua"

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najóvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narudnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 6—25

polica, koje sada iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. **44511** tičuća se mješovitog osjeguranja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sada. Izplaćena premija iznosa samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osjegurane svote od 10000 dolara takodjer uniši prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju

U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

Traži se kmeta
(sočaja)

koji bi preuzeo gospodarski posjed na odd-jelovanje u sv. Kuzmi kraj Bakra. Oglasiti se kod

M. KUNDIĆA
Fraučići (Istra)
2—3

U radionici klepara 21—23

JUSTA BIASUTTI

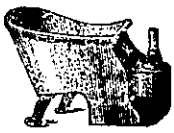

opunomoćenoga radi-telja vodovoda u Ljubljani ciovan Via Herriera vecchia 1rst br. 10 gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez paći iz cinka čvrsto gradjeno, te izvadja i druge radnje kleparske uz najniže cieno.

LJEKARNA
A. KELER
nasljednici Rondolini
utemeljena godine 1769.
TRST,
Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovito i pravo fluktro iz Brošija, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarovo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Elikair Cocca okrieplujući i probavljajući. Elikair China proti groznici. Anaterinsku vodu za usta. Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i uštrcivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zubobolji Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrieplujuće želudac Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 22—25

NB. Primaju se narudžbe za turcmstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzdće.

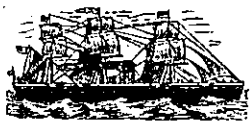

Amerikansko
Odpravničtvo putovanja
od 6—18
braće Gondrand na Rieci
Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.
(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka
putne karte iz RIEKE za
NEW-YORK,
Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling
i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te tukodjer:
za Rio Janeiro i Santos
za Montcvideo i Buenos-Ayres
za Rosário di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam sniziuje se cienа.)

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnoga zdravega vina, kojega ni moći razlučiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specijaliteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkrilljivo esenco za sljčevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši ponk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najbolje in nenadkrilljivo kakovosti Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,
Essenzen-Specialitäten-Fabrik
in PRAG.
20—8 14—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Više porabljenih BAČAVA

za vino i vinovicu (špirit) prodaje po umjerenoj cieni 2—3

Fran Abram
ulica St. Francesco br. 22 TRST.

Tinktura za želodec,

katoro iz kinaške rabarbare korhlikovcovega lubja in svežih pomorančnih olupkov pripravlja G. PICCOLI, lekar „pri angelju" v Ljubljani, je mnogo toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. volja gl. 1·36, z 56 stekl., 5 kg. težo, volja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenčico razprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—10

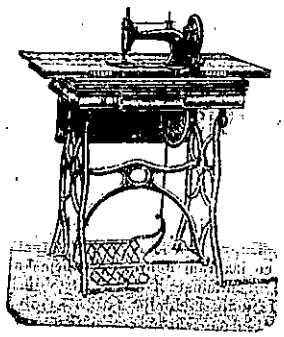

Petar Braido
mekanički kovač 22—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cieno:

Singer obiteljske nove po	. . . . .	for. 36
„ srednje	„ „	„ 45
Strojevi Titania	„ „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po		„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mehaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

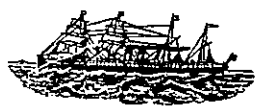

Put u Ameriku
ZA
NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORE AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete
Mate Pollich
TRST — RIEKA
Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary
41—52 Casa Gorup.

Enrico Rovere & C°.
TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.
SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisano. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimsko cvietnjake uz cieno, kojo se nopinše konkurenco.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Poštiljke idu u pokrajinu bez carine. 19—52

Radionica čilima (Tappezziere)
G. ANTONA BUJASIC-A
ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šuste, divano (naslonjače), štramace (vanjkuša) uz cieno, koje izključuju svaku konkurenco. Uzorke, mcerte i tvar šalje na zahtjev badava. — Svo vrlo krasno i čvrsto. — Narudžbe ovršavaju se odmah. 22—24

Dr. Oskar pl. Fischer
lječnik-kirurg-operater. 20—20

Ambulatorij za izravnanje kostih i za taranje živaca i mišica i švedska tjelovežba. Prima bolestnike danomice od 2—3¼ sata po podne izuzam nedelje i blagdana.

Piazza Legna br. 10, II. kat.

TVORNICA
bambusovog pokućstva
H. Preuer
Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i bašće, etažerne i sjajne predmete za najniže cione. 19—20

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vred. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3¾	30-dnevni odkaz	2½
8- „	3½	3-mesečni „	2½
30- „	3¼	6- „ „	2¼

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri so nahajajo v okrogu pripozna se nizo borostna tarifa na tometju odpovedi od 15. septembra, 19. septembra in 11. oktobra,

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2½ in vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakazuice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Trapavo, Reko kakor za Zagrob, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost. Celovec, Ljubljano, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd; — brez troškova.

Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—18 pri odbitku 1½ provizije.

Predujmi.
Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpritjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.
Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 18 - 24

Dignutjem slobodne luke nize naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

FABBRICA TENDE CERATE

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovožčeni ili iz kaučuka, nepromočivi, bieli i crni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. itd. jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vreće i svakojako prirodnine. 11—18

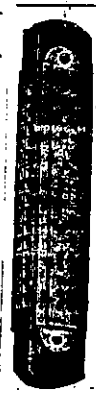

Ivan Chero
skladišće i tvornica
muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.
16—23

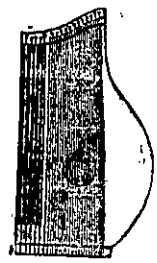

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su provideni prilježećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera
Manufacturing i Comp. New-Jork jest
visokoručni izvorni „IMPROVED"
STROJ
za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini
1000 bodaca u jednom času
Dobiva se jedino kod 19—25

G. Neidlinger
Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 40. U Trstu 1. oktobra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ill u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i naj. bližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedođe na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjorno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Istarska posujilnica u Puli.

(Konac.)

Iz toga već vidi se kolika je korist takovih družtva. Mnogo malih kapitala udruži se u skupno poslovanje pak postigu ono, čega pojedini mali kapitali nebi mogli postignuti.

Dakle posujilnice povrh božje pomoći netrebaju ničije druge, nego samo trebaju dobrih, štedljivih, poštenih članova. I kad je tako, onda takova banka mora dobro napredovati.

Naša braća u Kranjskoj i dolnjem Štajeru silno su se pomogla takovimi zadrugami, jer su ljudi u času potrebe, bez gubitka vremena i malenim troškom utekli se tamo i prehitili se za koje vrieme. Tim su posujilnice prisilile i pojedine bogatije, da daju novac na kršćanske interese, a da nederu naroda.

Tako je došlo, da kmet u Kranjskoj ili dolnjem Štajeru, ako plaća za deset ili dvanajst godina nešto više, recimo 15 na sto, on je tim izplatio i kapital i interese, a naš Istranin u mnogih krajevih nebi tim ni interese poravnao.

Kad govorimo o oderuštvu, nemislimo samo na neke Talijane, koji se tim bave i od toga živu, nego mislimo i na one mnoge naše nesretne šarenjake, koji se takovim načinom bogate, pak se drugi mnogi nesretnici moraju klanjati onomu klobuku, kojega su sami pomogli kupiti.

Kojigod si dakle dobar gospodar, trgovčić, zanatnik, makar i sluga u Istri, pristupi u posujilnicu. Ako misliš, da bi ti danas sutra moglo trebati petdeset, sto forinti, a ti se jedanput za uvjek začlani; ako misliš, da ti neće trebati, a ti pomozi našoj slogi tako, da malu stvar uložiš u štedionicu posujilnice, pak će se tim drugoga bližnjega pomoći.

Evo Vam neke primjere gdje posujilnica može silno koristiti:

Ti si dosta dobar posjednik i rabi za više tisuća dao svoje; ali kad ti je potreba, na proljeće ponestaje hrane. Mjesto da kupuješ malo po malo na dug u štacunu, gdje ti račun reže kako je trgovca volja, pozajmiš o jeseni u posujilnice, pak kupiš gotovim novcem i za to mnogo cjenije što ti treba.

Tjeraju te za poreze (tranke. Contribucione), kada ti je ljetina još slaba. Porezi nisu veliki, ali troškovi ovjerauja su vrlo škodljivi. Da odvrneš sebe te troškove: eksekuciju, štimu itd., zateći češ se k posujilnici, koja će te za kratko doba prehititi.

Kupio biš blažče, da ti zemlju pooji i da te hrani; na poček je mnogo draže, ili baš neimaš gotovih novaca kad bi ti trebali. Znaš kamo se okrenći!

Točajem ljeta kad imaš lazno sastavio biš bačvicu, sačinio štogod posudja ili drugo kakovo rukodelstvo. Ali treba se prehraniti dok bi došla doba prodaje i treba nabaviti dužice ili drugog liesa. Eto posujilnice, koja bi te prehitila za tri, četiri mjeseca!

Imaš kakov dug od starine, a nezna se baš je-li onoliko koliko te pitaju. Onda se oba pustite u pravdu, poganjate se po sudu, trošite na advokate i biljege, dangubite mjesto raditi kod kuće i ako dobijete pravdu, nikad Vam od suda nemogu svi troškovi biti spoznani. Ili se date u pravde samo da zavlačite vrieme, ali pridu vile med oči, pak onda kolika škoda? Kako tu pomoći? Lahko ako si mudar: Ide se onomu, koj pita pak mu se reče: Čuješ nije duga koliko ti pitaš, ali nešto jest, jer su oni pokojni govorili da jest nešto. Dakle negubimo duše ni vremena, načinimo se iz liepa, ovo ja ću dobiti u naše posujilnice toliko, ako si zadovoljan uzeti, pak neka je sve mirno!

Koliko put biste mnogo i mnogo tim načinom spasili!

Da spomenemo još jednu: Istarski gorani idu svake zime u tudjinu na drvarenje, da se okolo Jurjeva danka opeta svojim kućam povrate. I te sirote čestokrat plaćaju silne kamate na predujme, koje uzmu za putne troškove i za prvu potrebu u tudjini, ili za ono što ostave obitelji, da se prehrani.

Da su jedan ili dva njih članovi posujilnice, mogli bi se u nje pomoći za se i za više drugih, a na primjerene interese.

Nego tko bi izbrojio sve potrebe života, u kojih bi zadruge kao što su posujilnice, donosile obilatu korist narodu?

Timi kratkimi crtami htjeli smo pobuditi istarsko obćinstvo na skupni rad i na medjusobnu pomoć u gospodarstvu; a dao Bog da se i medju Hrvati izvan Istre nadje koja dobra duša, imućniji gospodin, te u'oži štogod novca u novo naše družtvo, da se tako siromašniji pomognu.

Istra je u nevolji samo rad bezdušnosti pojedinaca, koji su mogli, a nisu htjeli, za obće dobro štogod učiniti; inače ima Istra i plodnih krajeva i dobra naroda, koj će se uz malu pomoć svojom marljivošću pridignuti i gospodarstveno preporoditi.

Sami Talijani prihvatili su ustanovljenje posujilnice u Puli kao veliki čin; oni hvale djelo, samo žale, da toga nisu izveli njihovi, nego naši ljudi.

Posujilnica u Puli počela je vrlo liepo djelovati; najnovije vjesti od onuda tako su povoljne, da obećuju najljepši uspjeh.

Dao ga Bog! A to će i biti, samo ozbiljno, pozorno napred!

Kad bi se ta družba dobro ukorenila po raznih kotarih Istre, onda bi bilo lahno ustanoviti takodjer podružnice (filiale) u drugih sgodnih mjestih izvan Pule.

Nemožemo prepustiti sgode, a da pohvalno nespomenemo domorodnu obćinu Bašku, koja je od istarskih obćina prva ne samo pristupila u posujilnicu, nego i uložila u nju po svojih silah nešto novca. Tako valja! Svoji k svojim, pak će biti bolje!

Glavna skupščina

„Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“.

(Dalje.)

A. Pregled gospodarenja blagajnom družtva „Bratovšćine od 31. augusta 1890. do 3. septembra 1891.

I. Prihod:

Ostatak blagajne od dne 31. augusta 1890.	for.	426·96
Godišnji prinosi	„	132·10
Darovi	„	545·68
Prinosi članova utemeljitelja	„	85·—
Kamate uniše	„	360·95
U ime oprosta od čestitanja	„	48·10
Ukupna svota prihoda	for.	1598·79
Čisti prihod Rbr. II., III., IV., V., VI. iznosi	for.	1171·83
Ubrojiv k prihodu: *a*) Interesi za g. 1890. iz zaklade „Štipendije Dobrila u iznosu	for.	3·33
b) Zaostali interesi u višku od prošle godine za	for.	50·—
c) Vrednost blagajne sa	for.	100.—
Iznaša čisti prihod	for.	1325·16
Odbiv od ovoga prihoda čisti razhod u iznosu	for.	978.56
Povećala se imovina za	for.	346·60

II. Razhod:

Podpore izdane g. 1890—91.	for.	890·—
Poštarina i ostali troškovi	„	34·46
Za blagajnu i trošak dovoza	„	114·10
Uloženo u Koparsku hranilnicu	„	600·—
Ukupna svota razhoda	for.	1578·56
Čisti razhod Rbr. I., II., III.	for.	978·56

B. Iskaz imovine družtva „Bratovšćine hrv. ljudi u Istri“ u Kastvu dne 3. septembra 1891.

	for. nč.
Uloženo u hranilnici-posujilnici u Kopru	1700·—
U riečkoj štedionici	636·—
Jedna privatna zadužnica	1000·—
„ „ „	800·—
„ „ „	250·—
„ „ „	200·—
„ „ „	200.—
„ „ „	100·—
„ „ „	150·—
„ „ „	80·—
„ „ „	50·—
„ „ „	40·—
„ „ „	30·—
Dvie privatne zadužnice	600·—
„ „ „	200·—
Zaklada „Štipendija Dobrile“	102·33
Zaostali interesi	170·—
Vriednost knjigah i ostalih stvarih	200·—
Šest založnicah kreditnog zavoda za Istru	600·—
Dvie obveznice državnoga zajma sa lutrijom	200·—
Jedna drž. obveznica papirne ronte	1000·—
Dvie „ „ „ „	200·—
Tri „ „ srebrno „	300·—
Jedna „ „ „ „	50·—
Dvie srećke grada Ljubljane	40·—
Gotovine u blagajni 3. septembra	20·23
Ukupno for.	8918·56

Ukupna dakle imovina „Bratovšćine“ iznaša dne 3. septembra 1891.:

a) u gotovu 6528 for. 56 nvč.

b) u papirih 2390 „ —

Ukupna svota . 8918 for. 56 nvč.

Od ukupne ovogodišnje imovine u iznosu od	for.	8918·56
Odbiv prošlogodišnju imovinu u iznosu od	for.	8571·96
Povećala se imovina za	for.	346·60

Kastav, 2. septembra 1891.

A. Grosman, blagajnik.

Čim su pročitana izvješća tajnika i blagajnika, digne se g. predsjednik, da upita, ima li tko na ova izvješća šta primjetiti ili prigovoriti. Neoglasiv se nitko, zamoli skupščinu, da primi oba izvješća do znanja, što je ona dignućem takodjer i učinila. Izpriča zatim odsutnost odbornika g. Zamlića, koji da je bolešću zapriečen, te zamoli skupščinu, da izvoli odboru podieliti absolutorij. U to ime digoše se svi skupščinari, našto se prosliedilo na 4. točku dnevnoga reda, naime na biranje upravnoga odbora za nastalo godišće. Iza kratkog dogovora medju članovi bude dosadanji odbor na novo jednoglasno potvrdjen. Istodobno je skupščina po §. 10. družtvenih pravila birala i predsjednika, te je i pri tom jednodušno potvrdila dosadanjega u osobi velečastnoga g. Antuna Turka, vriednoga župnika i dekana starodrevnoga Kastva-grada. G. predsjednik zahvali najljepše u ime cielog odbora i u ime svoje na časti i povjerenju, obećavajući, da će na koliko bio vremenit i zvaničnimi poslovi preveć zaokupljen, svedjer nastojati oko boljka i napredka družtva. Njegovu izjavu popratiše skupščinari sa živioklici. Tako sastavljaju odbor „Bratovšćine“ ista lica kao i prošle godine, naime: Ante Turuk, Vjekoslav Spinčić, Vinko Zamlić, Niko Butković, Ante Puž, Miroslav Grosman i Ante Dukić.

Kod točke 5. (izbor revizijonalnog odbora) dobi rieč g. Mirko Jelušić, obćinski likvidator u Kastvu, da se kao član dosadanjeg revizijonalnog odbora zahvali na časti, te predloži u zamjenu g. Frana Dukića, trgovca i obćinskoga savjetnika u Kastvu.

G. Nikola Butković nebi želio to promjenu, pošto mora priznati g. Jelušiću vještinu i okretnost u računarskih poslovih, već, da nebude nikomu krivo, neka se izmedju trojice dosadanjih odbornika izždrieba jedan u zamjenu koga, da se onda bira g. Frana Dukića.

Gosp. dr. Stanger ističe suvišnost toga veleći, da gg. skupščinari poznadu dobro dosadanji revizijonalni odbor te predloži, da se i za nastalo godišće potvrdi.

Ovaj predlog bude i primljen tako da će revizijonalni odbor sastavljati gg. Vinko Dubrović, Mirko Jelušić i Mate Šepić.

(Dalje sliedi).

DOPISI.

Iz Kanfanara polovicom septembra. Kako je već Vašim čitateljem poznato, prigodom zadnjih izbora drugo tjelo nebijaše pripušteno k glasovanju, te su naši ljudi radi toga počeli odlučno prosvjedovati: čemu da su učinili put kad se ih nepusti vršiti svoja prava i zašto da se zakon pod nogo baca. Komisija se usupnula te je načelnik skočio na vrata po žandare, koji su poslali ljude van iz obćinske dvorane, pa mirna Bosna! Komisija misloći, da će nekoje naše vriedne mužove činiti da idu za koju godinu u Kopar počivati, podnese proti njim tužbu radi javnog nasilja. Bože mili, kakvo nasilje može tu biti, kad su naši ljudi unutra došli, glasovanje je bilo gotovo, liste podpisano, nije manjkalo, nego da komisija izadje. Neznamo čim se je mogło poduprieti onako neumjestnu tužbu, pošto naši ljudi nisu stupili s oružjem unutra, nikoga nisu udarili, nikoga nisu porinuli ni van izbacili. Pitamo mi sada svakoga dobro mislećega čovjeka, dali nebi bila krv zakuhala u onoj prilici i najmirnijoj osobi. Pozvati ljude, da dodju vršiti svoja državljanska prava, pa njim se na jedanput uzkrati ovo pravo, nije li to voditi ljude za nos i pogrdjivati cesarske zakone? Da bi se bilo što neobična dogodilo (čega nije bilo) tko bi bio tomu svemu kriv, ako ne gospoda od komisije?

Čuti njih i njihove novine moralo bi se pomisliti, da su naši ljudi Bog zna kakov zločin počinili. Tko nepozna naš Kanfanar morao bi pomisliti, da su ovdje sve čisti Talijani, a mi znamo, da se ih

avo lahko na prste može pobrojiti. Neka pišu i neka viču koliko im drago, mi im kažemo samo to da: „kad se vuku kožu guli, onda najviše tuli“. Mi poznamo oba talijanaška mažikarte, te savjetujemo jednomu, da će bolje učiniti, da se bavi knjigom, ako želi brzo postati Padovanski doktor, nego da laži trubi u svist, dočim poručujemo drugomu, da se nepača u stvari, koje se njega netiču i da boljo nastoji svoju službu. Akoprem se je jed nom izrazio, da kada bude on otišao, da će nam poslati komesara, on će otići, a komesara nebude k nam. Neka se ipak ufa u svoju kožu, jer mi nismo nemirnjaci kakovih imaju oni u svojoj stranci, mi se sami znademo vladati bez njegove tali janske brišljive kulture.

Sada smo sasvim dobro upoznali čud i sve sklonosti našega načelnika a kako su s njim zavladali protivnici proti puku našemu. Tako se goji vjerno stado svoje! Znamo, da je dva dana hodio po kontradici i Rovinjskom selu, kamo je valjda išao ćuke loviti. Čemu izpitivati tko je podkrižao protest za uništenje izbora, kano da to nebi bio u uredu vidio. A u toj priliki nije posjetio Seljansku školu, učiteljev i župnikov stan, da vidi jeli što potrebno, da se popravi, kako znamo da je. Čudno al istinito; pred devet godinah nazad on nehtjede podnipošto da se primi načelničke časti, nego na veliku molbu jedva se odlučio, a kad je jednom upao medju naše protivnike, hoće da bude načelnikom i proti volji većine občinara.

Protivna stranka nam se podrugujo, da smo učinili zastupnikom jednoga postolara, kako tobože da oni nisu spravili u zastupstvo postolare, tkalce, zvonare i nekoje koji su sjedili u hladu, ljude koji moraju s njihovom glavom misliti, a svojimi rukami i nogami raditi. Još se hvalo, da će učiniti ili da su već učinili protest za uništenje trećeg tjela, u kojem mi imamo većinu. To mi iz svega srca želimo, a oni neka čekaju spasenje iz Rovinja.

Govori se, da će naš kapelan biti premješten prem nije glasovao niti se ikoliko u izboru mješao. Primamo i to na dobro znanje, jer ako se to dogodi, imat ćemo jedan dokaz više, da krnjeli zapovjedaju i nadpastiru, te da imadu za sebe crkveno i svietovne oblasti.

Iz Lovrana koncem kolovoza.*) Hrvatska misao, koja je pred nekoliko godina prodrla i u naše krajeve, te prenula iz sna sve sviestnije gradjane lovranske, napredujo danomice, da se tomu čovjek upravo veseliti mora.

Prvo, a što je glavno, pohvratila se prijašnja „podesteria“ te je još početkom ovog mjeseca talijanski nadpis zamjenjen sa hrvatskim. Preko noći izmedju 1. i 2. toga mjeseca usudila se necija kleta ruka, pa zamaže nadpis, te se valjda još ni sada za krivca ne zna.

U nedelju dne 2. t. m. već prije prve svete mise, koja se u 7 i pol sati služi kupile se četice „šarenjaka“ na „Stubici“ i na „Punti“, da razpravljaju o Hrvatima, o njihovom njim nepoznatom (?!) hrvatskom nadpisu na občinskom glavarstvu itd.

Na „Stubici“ sakupila se prilična hrpica postolara i stolara amo iz blažene zemlje nadošavših, koji se pogovarali, kako da sbace „quell' iscrizione degli schiavi.“

Na „Punti“ sakupio se pako sviet lovransko „aristokracije“ u skupčinu a na čelu joj „Cavaliere de Cristal“ psujuć Hrvate.

Napokon videći, da je sv. misa pri domaku, to nadjuć se, da će pobuniti neuku svjetinu, razidjoše se četice a da se opet sastanu pod „Ladonjom“, gdje se seljaci obično poslije svete mise odmaraju u hladu njezinih krošnatih grana.

Tu se dakle sakupilo jedno podesetak kmetova, koji se amo tamo vrtili ko sliepe koke; netko zapita čemu hrvatski nadpis na občini. Ludom pitanju sliedili još ludji odgovori, jer su „apoštoli . . .“ to jedva dočekali.

Gospoda šarenjaci počeli pogrdnim riečima navaljivati na občinske zastupnike, na same kmetove spočitavajuć im kako li mogu trpiti, da im na občini budu hrvatski nadpis. Ovi slušali „šijore“ pa počeše bučiti proti nadpisu. Vidjeli šarenjaci, da su se kmetovi ugrijali, udri još bolje na Hrvate govoreći, da će plaćati porez na kokoš, na psa, mačku, ovcu, itd. a Golletich, prmda mu pokojna roditeljica tako rekuć ni rieči talijanske razumila nije, razkokodačio se:

„Ne mio bisnono non sapeva parlar croato, ne mio nonno, ne mio padre, ne mi non so, non savrà i miei fioi ne i fioi dei mii fioi“. Na što mu jedan mladi Hrvat

*) Zaostalo radi pomanjkanja prostora. Op. Uredn.

dovikuo: Fiorentin, i to tuko, da ga je dični govornik lasno razumjeti mogao.

Sad se diže Vam već jamačno poznati Jurau, svendilj u zemlju gledajući: „Ako se oni moj sobun puntijaju, imaju sud na Voloskom pak neka se pravdaju ako te što lot, a ča se vraga na nami s tabelami osvećuju itd. (pri ovim riečima razumievao hrvatsku i talijanašku stranku). Šarenjaci udri mu pljeskati i odobravati sa „bravo“. Tuj se dapače umješao i jedan riečki mandarin (fićfirić) svendilj „bravo“ opetujuć. Talijanaši, nadali se, da je sada konac svemu, da će se sad na tabla u prašini valjati.

Ali badava! Trud im bio uzaludan, premda su sve moguće upotrebili, čime bi tužnog kmeta mogli na zločin navesti.

Svjetina se naime kao što obično razišla a na veliku žalost šarenjaka, koji se pozivajuć jedan drugoga (onako po svoju) na ručak, takodjer razidjoše.

Onaj već prije spomenuti riečki „avvocato . . .“ svjetovao jednomu iz grada rieči ma: „Cosa non bute quella porcaria (razumjeva se nadpis) abasso, de ghe faho alla podesteria con tutto el podestà“.

Liepe rieči ugladjene latinske gospode!?

Medjutim njegov bi savjet po kome mu drago mudro izvršen, jer 10. t. m. preko noći nestalo na jednom nadpisa s občinskog glavarstva. Sumnja pada sad na ovoga sad na onoga, ali ona kukavica, koja se usudila toli drzak čin počiniti, nije jošte poznata.

Svi sviestni gradjani željno očekuju, da se ukradjeni nadpis zamjeni sa drugim pak da mu se postavi valjana straža, jer pred talijanskim briganstvom nisu ni javni nadpisi sjegurni.

* * *

Drugo, što se u prilog Hrvatskoj ideji u Lovranu učinilo, jest to, što se je ovog mjeseca na ruševinah talijanskog „Casina“ otvorila dugo očekivana „Čitaonica“. Dobar uspjeh!!

Ovom radostnom viesti završujem dopis, koji sam proma slabim silama samo s tom namjerom sastavio, da pokažem, koli liepo napreduje hrvatska ideja i u ovome gradu, u prijašnjem „baluardo inespugnabile d' italianità“. Trpimir.

Franina i Jurina

Fr. Da su se počelo nekemu Zvaniću na Oprtaljšćino bregeše griepat.

Jur. Ča onemu mučne su pošidentu?

Fr. Nepoznam ga ne.

Jur. Će bit vero on, ma j' danas mižerija od pošidenta kako i ja, zač mora lipo sam pobirat po polju turkinju kako i ja.

Fr. Ča mu nebi mogli pomoć šljori iz grada?

Jur. Mare sada za njega kako i za lanjski sneg.

Fr. Dobro mu stoji, ter je mogal znat, da ostanu repi sakomu, ki s gospodom črešnje zoblje.

Različite viesti.

Naknadni izbori za državni sabor. Cesarska vlada razpisala je naknadni izbor na carevinsko vieće za pokrajinu Istru za dne 30. oktobra t. g.

Taj izbor imade se obaviti, kako je poznato, na mjesto završenoga izbora dra. Tomaža Vergottina, koji se je bio silom i nasiljem urinuo u. carevinsko vieće. Birati će tri zapadna politička kotara t. j. Kopar, Poreč i Pula. Sve izvanjske občine ovih triĥ kotara pozvane su dakle na novo, da biraju ponajprije izborniko ili fiducijare, koji će dne 30. oktobra birati u Vodnjanu, Poreču i Kopru jednoga zastupnika.

Izbori fiducijara obaviti će se po svoj prilici u pojedinih občinah izmedju 12. i 20. oktobra, što je upravo pred vratmi. Radi toga pozivljemo ovim sve naše prijatelje i rodoljube, da se dadu odmah na rad, na ozbiljan, triezan i uztrajan rad. Mi predvidjamo težku borbu, jer će naši narodni protivnici sve sile napeti, da svojimi fiducijari, dotično svojim kandidatom prodru, da tako svietu pokazati usmognu kako su i prvi put zakonito i pravilno pobiedili. Prijatelje naše molimo, da se na vrieme dogovore i u izborno odboro slože, koji će u pojedinih občinah ili kotarih rukovoditi izbore. Odnašati nemoguje se ništa, jer je vrieme kratko a protivnik radin, lukav i nasilan.

Kod toga izbora moraju sudjelovati sve naše občine, jer se radi o časti i spasu svijuh nas. Naši protivnici okupe se iz čitave pokrajine kod občinskih izbora bilo koje občine, gdje nazire za sebe pogibelj. Tuko valja da radimo i mi. Pružimo si ruke, radimo složno i uzajemno, svi za jednoga, jedan za sve.

Svaku i najmanju viest o izbornom kretanju protivnika neka nam odmah prijave prijatelji. Tko želi savjeta il ubaviesti neka se obrati na naše uredničtvo, koje će svakomu rado bilo u čemu poslužiti.

Kod sastavljanja liste fiducijara neka se pazi na poštene, neodvisne i čvrsto muževe, koji neće kronuti vjerom za ništa na svietu. Izpustiti treba iz takove liste sve one, koji su podnosli bilo kakovu kaznu, jer nas je gorko iskustvo podučilo, kako postupaju u takovom slučaju naši protivnici.

Na noge dakle rodoljubi širom Istre! Pokažimo opet protivnikom našega roda i jezika, da su izvanjske občine triĥ zapadnih kotara velikom većinom naše po krvi i jeziku, da te občine neće služiti tudjincu za podnožje do časti i naslova, da će birati svoga čovjeka, koji je potekao iz kmetske kolibice, koji poznaje jade i nevolje našega kmeta i koji je svom dušom voljan, da svojemu narodu pomogne do boljeg duševnog i tjelesnog stanja.

Ozbiljna opomena nekojim našim predbrojnikom. Bliža se oto konac godine, a mi imademo medju čitatelji jošte dobru trećinu takovih, koji nam nisu niti novčića poslali za tekuću godinu, a da i negovorimo ob onih, koji nam duguju za jednu i više godina predplatu. Opominjemo ovim još jednom najozbiljnije jedne i druge, da vrše svoju dužnost neće li imati neugodnih posliedica. Mi nemožemo ovako napried!

Iz Voloskoga pišu nam 25. septembra. Dne 22. t. mj. umro je na Sušaku kraj Rieke g. Andre Kranjec bivši kapetan parobroda „Pola“ družtva ugarsko-hrvatskoga na Rieci, nakon kratke ali težke bolesti. Pokojnik bio je od svoje mladosti vrlo zauzet za našu narodnu stvar, te je u Voloskom, svojem rodnom mjestu uvjek svoju doprinesao, da pobjede narodne stvari. Bio je poštenjak od pete do glave, a kako se je znao svojim liepim načinom susretanja priljubiti svim s kojimi je posla imao, znaju najbolje u gradu Cresu, gdje ga plaće sve što ga je poznavalo. U Voloskom žaluje njegovu preranu smrt malo i veliko. Ostanci milega pokojnika sahranjeni su na treatskom groblju dne 23. t. m. Ostavio je razoviljenu udovicu i troje nejake djece. Lahka ti bila zemljica, u kojoj počivaš, nezaboravni naš Anderle!

Zaplijene. Posliednji čedan bijaše vrlo nesretan za hrvatske i slovenske novine Goričke, Trsta i Istre. U sriedu bijaše zaplijenjen „Il Diritto Croato“, u četvrtak „Naša Sloga“ u petak Goričke „Nova Soča“ a subotu „Edinost“.

Mi smo pripravili drugo izdanje zakasniv proti našoj volji nekoliko sati, jer nam bijaše dojavljena zapljena okolo četiri sata poslije podne, premda smo poslali list na cenzuru kano obično o podne.

O izborih u Pomjanu. „L' Istria“ od 26. t. m. bavi se na svoj način na uvodnom mjestu o zaustavljenih občinskih izborih u Pomjanu. Čitajuć onaj članak nezna čovjek čemu bi se više čudio, da li drzovitosti prostačkih uvriedah nanešenih našemu narodu ili bezobraznosti u klevetanju naših poštenih muževah. „L' Istria“ jadi se i grize što pošteni kmet osvaja jednu za drugom stare svoje kule i tvrdjave; jadi se što on danomice dovikuje drzovitom nametniku: „Oš grivo, nije ovo tvoje mlivo“, pa mjesto divit se probudjenoj njegovoj narodnoj sviesti, to prilagodit se zasluženom udesu, koji ju odavna prati, hoće da nadje svemu tomu riešenje u klevetanju i denunciranju poštenih muževah, koji zaslužuju svaku čast i hvalu, nečeći kmeta u onomu, što mu koristiti može i vršeći tako svetu i rodoljubnu dužnost. Neka porečka „baba“ odkrije nečovječno postupanje svojih jednomišljenika političkih, neka priznade sve nepravice, koje njezini istomišljenici danomice kmetu čine, a onda neće ga imati protivnikom, on će joj biti najboljim prijateljem. Ali neima nado, da bi se stara griešnica spokorila i svoje miljenike na dobro savjetovala; ona će dapače od sada kao i do sada odobravat sve nepravice i nečuvene uvriede, koje se našim ljudem nanašaju, ali onda nek se ne čudi, što „pritisnuto jače svo to više skače“. Jeli moguće, da naš kmet ljubi onoga, koji ga neprestano nazivlje pogrdnim imenom: „moštro de šćavo, porco de šćavo itd.?“ Doduše naš je kmet do danas Jobovim ustrpljenjem sve to podnašao, ali i strpljivost ima svoje granice, a preko tih granica ona je odavna prešla. „L' Istria“ se tuži i apelira na oblasti, da kazne one, koji su u Pomjanu prosvjedovali kod nečuvenih nepravicah, koje su jim se naniele prigodom zadnjih občinskih izbora. Mi dodjše žalimo, da je do uztuka došlo, ali taj uztuk tko je izazvao? Našim ljudem nije se dopuštalo, da vrše svoje izborno pravo; naše punomoći izborno povjerenstvo nije htjelo priznati, pošto poto htjelo se u trećem izbornom tjelu pobjediti. Med ostalim jednog kmeta nije se pripustilo k izboru, reklo mu se, da na izbor neima pravo, malo za tim — da razkrinka talijanaška gospodu — on se povratio sa talijanskom glasovnicom opet pred povjerenstvo, pa kad mu se htjelo priznat pravo da glasuje, koje mu se čas prije zanekalo bilo, predbaci povjerenstvu nezakonito postupanje, koje tako uznemiri prisutne, da se je izbor morao prekinuti. Ako kod ljudih, koji vojuju pod zastavom koju je poreška „baba“ razvila još nije sasvim izumrlo svako čuvstvo poštenja i pravednosti, neka žigoše onaj čin nečuvene nemoralnosti, a nadamo se, da će oblasti kaznit prekršitelje zakona i reda, te će tako dati zadovoljštinu zlopatniku kmetu, kojega se nevidjenim još načinom neprestano uznemiruje. Ali svaka sila za vremena — vrieme gradi i razgradjuje — a Bog neplaća svake subote.

Uprava gospodarske zadruge u Krku javlja nam, da njoj nije moguće radi nadošlih zaprieka sazvati sjednicu zadrugara za ponedeljak dne 5. oktobra, već ju sazivlje za dan 12. oktobra.

Iz Dalmacije pišu nam 26. septembra. Očekivalo se s nekom napetosti kod nas imenovanje novog zadarskog nadbiskupa. Ta je napetost bila opravdana, kad se promisli, da je za dobe najžešćih borba naših zapremao nadbiskupsku stolicu muž, koji se nije ni najmanje žacao pokazati protivnikom Hrvata i našega pokreta, a osobito glagoljice. Pokojni je nadbiskup Maupas dapače ustao najžilavije od svih proti našim pravednim zahtjevima. Još nam je u pameti burni uzhitni pozdrav, kojega mu priredilo zadarski talijanaši iza njegovih očajnih napora u saboru, kad je gledao zapriečiti prihvat Klaićeva predloga o pohrvaćenju zadarske gimnazije. On se tu pokazao duša talijanaške stranke. Naše je rodoljubno svećenstvo i svojoj biskupiji držao sapeto u radu za narodnu stvar; a i drugčije nastojaše svojim uplivom protiva nama kako je god mogao. Nastalo je dakle pitanje kod novog izbora, hoće li se imenovanjem kojeg Hrvata zadarske nadbiskupija povratiti u kolo Dalmatinskih sestara ili ostati i nadalje u rukama naših protivnika, služeć njihovim nečistim svrham. Talijanaši radiše iz svih sila, da izpade koji njihov pristaša; dapače je te preporučivao zadarski načelnik glavom carsaru, kad je posjetio vojne vježbe u Dalmaciji. Al dade Bog, te talijanaši ostadoše pokunjeni, a bje imenovan kanonik zadarski, prečastni gosp. Grgur Rajčević Hrvat iz Dubrovnika. Vrlo učen i na obražen muž moći će dostojno zapremat svoj visoki položaj, a osvjedočen Hrvat znat će bit na korist naroda svoga. O je za svojo milo hrvatstvo do sada više puta trpio. Njegovi potalijančeni zadarski drugovi ne mogahu ga živa gledati; a pokojni nadbiskup je mnogokrat na njeg naserta. Pisalo se proti njemu i u Rim i u Beč, gledalo mu se naškodit, al o ostao stalan i nepokolebiv. To nam je jamstvom, da neće poći tragom spljet skoga biskupa, koj u ostalom kao da je počeo uvidjat, da mu protiv volje pučanstva neima uspjeha. I naši zastupnici mora da su doprinieli svoju za novoimenovanog. Dali naša vlada mora da je zatražila od njih u zamjenu kakvu naknadu. U dana njem stanju stvari vladi je najpreče tražit si na sve strane prijatelje. Ako su se naši zastupnici, za imati povoljnu osobu u Zadru na takova šta obvezali, to bi nas ist imenovanje skupo zapadalo. Poznajuć volju i više potrebe naroda, koje su i prošlih dana probile smjelo put na javu, mislimo, da to neće biti učinili. I nadamo se, da će u skorom zasjedanju carevinskog vieća

zauzeti nov položaj, jer sadašnji nije ni malo jasan ni čist.

Red na pošti. Iz Pule pišu nam prijatelji, da je dobio dne 7. t. m. u 6 sati poslie podne dopisnicu od prijatelja predanu na pošti u Rovinju dne 6. t. m. i stigavšu u Pulu istoga dana. U Puli je dakle ležala na pošti jedan dan, a pošto bijaše njezin sadržaj važan — jer je prijatelj prijatelju javljao, da dolazi drugi dan parobrodom u Pulu, stigao je tamo prije nego li dopisnica, te ga prijatelj nije mogao dočekati — to stavljamo ovoliko al, ravnateljstvu pošte i brzojava do znanja pripravni, da mu ustupimo ako želi spomenutu dopisnicu.

Iz Kastva pišu nam 25. t. m. Živahna razprava o našoj delavskoj školi prigodom glavne skupščine naše „Bratovščine" razveselila je svakoga prijatelja rečene škole, napose pako naše uvidjavnije i razumnije delavce. Pokazalo se naime tom prilikom, da leži našim prvakom na srcu ta škola i da njoj žele svi što bolji napredak. To ona i podpuno zaslužuje, jer će iz nje izaći vrstnih mladića, koji će danas sutra biti sebi i svojim od velike koristi a našoj školi na čast. Liepo je i hvalevriedno što se naša gospoda i u obće članovi „Bratovščine" zauzimlju toplo za delavsku školu, al ona nemože postignuti prave svrhe ako nebude imala dovoljno mladića, koji ju polaze. Naša Kastavščina puna je zanatlija (artižana) i delavaca, koji se doma i po tudjini kinc i muče uz mršavu pinću, dočim njim tudjinci zapoviedaju i gospodare, jer poznaju bolje orudje, razumiju se nešto u nacrte (plan) u računstvo, risarije itd., što se ove mladići naučiti mogu u „delavskoj školi" u Kastvu". Tko je dakle pravi prijatelj mladeži, tko u istinu ljubi svoje dieto i želi mu, da nebude uviek tudjo porivalište, neuki zidar, klosar, kovač, stolar, bačvar itd. neka šalje to dieto, pošto je svršilo pučku školu, u „delavsku školu", a ovo naše glave, da se neće kajati, bude li dieto marljivo školu polazilo i slušalo velevriednoga g. ravnatelja-učitelja.

* * *

U sjednici občinskoga zastupstva od dne 24. t. m. imenovan je tajnikom za našu občinu g. Ante Defilipis, dosadašnji občinski tajnik u Rabu, te će nastupiti službu početkom oktobra. Služio je kao tajnik po Dalmaciji preko 15 godina svuda na zadovoljstvo puka, pak se nadamo, da će i nas zadovoljiti sobi i občini na čast i korist.

Naš občinski ured treba pisara il kancelistu pošto je bio gosp. I. Štefan imenovan blagajnikom, te je u tu svrhu razpisano natječaj, a mi želimo, da nam dodje sposobna osoba, jer će imati mnogo posla s pukom, koji treba poduke i savjeta.

* * *

Naš domorodac g. Andrija Dukić, rodom upravo iz Kastva, a sada na djelu u arsenalu u Puli, darovao je ovdješnjoj „Hrvatskoj čitaonici" 10 for. pokazav tim, da mu je do napredka toga družtva, te da se i u tudjini rado sjeća milog mu rodnog mjesta i narodnih družtva. Hvala i čast mu!

* * *

Poznati naš i od svih cienjeni rodoljub g. Mirko Jelušić našao je nedavno, popravljajuć svoju kuću, čvrst žliebac na krovu sa izdubenim napisom: „G. V. 1879." Taj žliebac imade dakle 212 godina. Malenkost je to, al ja ju ipak dajem na znanje svim onim, koji se bave u svih stranah priugotavljanjem žliebaca, neka bi li i oni mjesili i pekli ovako čvrste žliebe!

Iz Velogaela (na Lošinju) pišu nam 4. t. m. Na 9. i 10. ovoga mjeseca imali smo ovdje občinske izbore. Prije izbora u broju 186 glasovitog listića „Somiera", sudio se je neki nitković, koga držimo, da je iz našega sela, nu sada nepriznat, namotno napasti na jednoga od naših svećenika, klevećuć ga, da ugjitira za novo izbore i da je gost u našem selu. Odgovora mu ne treba, jer će ga naći u istom listiću br. 190, a opet u broju 191, ber onoga što su pošteni naši „Gorinci" jednoglasno očitovali neki dan u jednoj skupštini. Onu gospodu, koji su popravili krivične prigovore u br. 190 i 191 ido čast, dočim je zaslužio piskar, koji je nadodao spomenutim popravcim one nesmočne i neumjestne rieči, oštru odsudu. U broju 190 uredništvo čini neke opazke, po kojih se vidi, da naši svećenici vrše duševne svoje dužnosti, dočim je istomišljenikom „Somiera", dopušteno sve, kao da oni nisu „ministri di Dio". Izmišljotinam neima mjesta laži-dopisniče, Drugi put kad budete izvjestili „Somiera" o naših stvarih, popitajte se bolje, a ne uvjek ćutimi lažmi izlaziti na javnost. U broju 191. uredništvo se je do koljena zakopalo u glib. Budi mu odgovor: „E un errore geografico, storico ed etnografico il sostenere che i Lussini non sieno terra slava". Osor bio je pod Mletačkom republikom pod gubernatorom u Zadru. Reći „che i Lussini sono parte integrante del continente istriano", krivo je, ta i listovi koji dolaze iz srca Italije pišu: Lussino — Dalmazia. Neznam pak je li g. urednik obašao Dalmaciju, pa vidio „se hanno la medesima conformazione geologica". Da Istrija hvala nebu nije još slavjanske zemlja, dokazali su ti „Somiero" izbori na carevinsko vieće — Vergotinija, zar ne? Gledo dokumenta o crkvenom jeziku neznam je li g. dopisnik čitao „Il Diritto Croato" o hrvatskoj liturgiji u Lošinju. A kad je bila liturgija hrvatska u Lošinju, je li bila za Talijane, moj „Giovane Somiero?" Kad i ovi dokumenti nebi valjali, bit će g. urednik čitao povjest Lošinja svoga domorodca Nikolića; bar on nije bio „Panoronto". Ova zemlja jest po popisu (i ako ne točnom) napučena velikom većinom hrvatskim narodom. Ako velimo, da nam je od potrebe znati za sada i nešto talijanskog jezika, to je uprav zato, da Vas razumijemo, jer vi neznate nego talijanski, a mi uz materinski jezik znamo i talijanski, dapače i druge jezike, a uprav se iz toga vidi tko više vriedi. Molit ćemo i nadalje „Otče naš", jer to je naše sveto pravo, a ti „Somiero" tjeraj i dalje tvoju „lottu con ardore", ali slavodobitna neće biti, jer mi već ne spavamo, već hoćemo se otrsati tudjega i biti svoji u svojoj kući. Vratit ću se na stvar, jer komentara netreba više, a Somiero „dichiara finita ogni polemica". (Konac sliedi).

Slavensko pjev. družtvo u Beču. P. n. slavenskim pjevačicam i pjevačem u Beču! Pjevanje je bilo uviek močnim faktorom u životu naroda u obće a slavenskih napose: Pjesmom Slaven uzdiše i lolliče, pjesmom se veseli i kriepi, pjesmom iskrene želje svoje tumači i čustva svoja odaje, narodna pjesma je čisti i nepomućeni sok u njegovu životnom deblu. To jasno spoznanje ponukalo je prije mnogo godina nezaboravne utemeljitelje našega družtva k tomu, da su razvili barjak u Beču, pod kojim bi se sakupile raztrkane pjevačke sile slavenske; gojenjem slavenske pjesme imala se je ujedno gojiti takodjer iskrena slavenska uzajamnost; tim se je ujedno ciljalo na taj način višim interesom i životnim potrebam ciloga Slavenstva služiti. Barjak taj, koji je naše družtvo već 30 god. obzirno i čvrsto u svojih rukuh vijalo, a kojemu je i nadalje voljno uz prkos nepovoljnim prilikama vierno ostati, neka bude i u ovoj godini stožerom, okolo kojega se kupite svi jednomišljenici, kojima je mati narav dilo slavensko srce u grudi usadila, a s tim arcem udiolila im krasni dar pjevanja. Svi vi pjevači i pjevačice slavenske budite nam srdačno pozdravljeni pod tim barjakom!

Pjevačke vježbe mužkoga sbora obdržavaju se svakoga petka od pol 8 sati do pol 10 na večer u lokalu I. Salvatorgasse 12. Prva vježba jest 2. listopada. Ženski sbor ima svoje vježbe svaki ponedeljak u dvorani „Slavenske besede" I. Wallneratrasse 2. od 5—6 i pol sati na večer prva vježba je 5. listopada 1891. Članovi pjevači i podpomagajući primaju se svaki dan u pisarni družtva 1. Tiefergraben 11. Mezzanin kod predsjednika, L. Bouchala ili kod pjevačkih vježbah.

Odbor.

Književno družtvo sv. Jeronima u Zagrebu umoljava svoje članove, da promjenu svoga boravišta, nastavšu poslije razašiljanja knjiga od prošle godine, čim prije naznaćiti izvole družtvenomu odpravničtvu. Povjerenici družtva neka takodjer prijave ako je koji član njihovoga povjereničtva umro, da se ga iz imenika članova briše; isto tako neka izvole prijaviti ako se je koji član njihovoga povjereničtva drugamo preselio.

Pjesme Rikarda Katalinića. Javljam ovime, da će svezak mojih pjesama „Pozdrav istarskog Hrvata" biti dotiskan oko 20. oktobra, te umoljavam zato najuljudnije svu onu cienjenu gospodu, kojoj sam poslao predplatne arke, da mi isto izvole povratiti radi razašiljanja knjiga. — Zadar, koncem septembra. — Rikard Katalinić-Jeretov.

S Bogom!

Pošto mi nebijaše moguće prigodom mog kratkog boravka u rodnom mi kraju osobno se oprostiti sa prijatelji i znanci, to njim ovim putem, polazeć u Oršovu (Ugarska), kličem srdačni s Bogom!

Jušići (kod Kastva), 24. septembra 1891.

Ivan Vlah.

Lutrijski brojevi

Dne 26. septembra.

Beč	5	45	18	40	82
Grac	21	75	40	6	27
Innsbruck	5	89	16	58	20
Temešvar	66	7	20	27	88

Dne 30. septembra.

Brno	82	55	80	27	77

Javna zahvala.

Svim prijateljem i znancem, koji su brižno nastojali kratku ali vole težku bolest našom premilom i nezaboravnom otcu, odnosno djedu g. Matiji Schneditzu ublažiti, a navlastito veleučtnoj gospodi svećenikom i svim onim, koji su nam duboko sućutje izkazali sprovodši dragoga pokojnika do hladno groba, budi ovim izrečena najerdačnija zahvala.

Mošćenice, dne 24. rujna 1891.

Razoviljena djeca:

Albrecht, pomors. kapetan, **Marija** i **Alice Schneditz.**

Emilca Depiera, unuka.

Obznana.

Dne 15. oktobra počima školska godina na „Delavskoj školi" u Kastvu. Upisivanje biti će dne 14. istog mjeseca. Koji žeIi polaziti školu, neka se na vrieme oglasi kod podpisanoga, jer se kasnije neće više nikoga primiti.

Kastav, 26. septembra 1891.

Ravnateljstvo „Delavske škole".

Br. 2056.

Razpis natječaja.

Usljed jednoglasnog zaključka občinskoga zastupstva dne 21. septembra 1891. razpisuje se ovim natječaj za mjesto:

1. občinskoga kanceliste,

sa godišnjom plaćom od for. 500 (pet sto), koje će izabrani dobivati iz občinske blagajne u anticipatnih mjesečnih obrocih.

Izmedju molitelja dati će se prednost onim, koji se izkažu sa podpunom praksom u občinskih poslovih, dotično onim, koji u kojojgod občini službuju.

Od molitelja traži se podpuno poznavanje hrvatskoga, kao uredovnoga, onda talijanskoga i po mogućnosti njemačkoga jezika. Molbe neka se podpisanomu pošalju u roku od 14 dana t. j. do *uključivo 7. oktobra t. g.*, pošto će imenovanje sliedećega dana slieditи.

Izabrani imati će svoje službovanje nastupiti odmah, a najdulje polovinom dojdućeg mjeseca oktobra.

2. občinskog zemljomjerca (geometar),

sa godišnjom nagradom od forinta 1000 (jedna hiljada), koje će izabrani dobivati iz občinske blagajne u posticipatnih mjesečnih obrocih.

Občinskom zemljomjercu biti će zadaća izmjeriti i procjeniti občinska zemljišta prigradjena iza izmjerenja god. 1882., dotično u onih županijah, u kojih nije izmjerenje provedeno i obavljati tehničke poslove občine, koje bi ista potrebovala.

Za nagradu občine može računati na izdašne izvanredne dohodke i zaslužbe od posebnika u izvanuredovnih satih.

Molitelji imadu podnesti svoje molbe podpisanomu glavarstvu do *21. oktobra 1891.* i dokazati sve one prednosti, koje se za takve službe zahtjevaju, kao nauke, dosadanja praksa itd.

Uredovni jezik ove občine jest hrvataski.

Glavarstvo občine

Kastav, 22. septembra 1891.

2—2 **Munić** s. r., glavar.

Broj 910.

Razpis

stalne službe nadučitelja III. vrsti (400 for. god. pluća i 30 for. god. uprav. doklade) na mješovitoj pučkoj učioni u Juršićih i službe učiteljice III. vrsti na mješovitoj pučkoj dvorazrednici u Kanfanaru.

Učevni jezik jest hrvatski a talijanski predmet.

Molitelji za službu u Juršićih moraju biti takodjer usposobljeni za nadnadno poučovanje vjeronauka.

Molbe neka se šalju podpisanomu vieću propisanim putom u toku četirijuh tjedana.

Od c. kr. kotarskog školskog vieća v Puli 23. septembra 1891.

Predsjednik:
Conti.

Rabljeni glasoviri

prodavaju se kod

MATIJE MÜLLERA

u Trstu, Via del Canale br. 7 I. kat.

Glasoviri zajamčeni, i izradjeni kod glasovitih tvornicah te se prodavaju po nizkoj cieni od 40—100 for. 2—2

Izložba pokućstva i tapecerlje, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cieno neobično nizko. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje konkurence. 3—10

Više porabljenih

BAČAVA

za vino i vinovicu (špirit) prodaje po umjerenoj cieni 3—3

Fran Abram

ulica St. Francesco br. 22 TRST.

U radionici klepara 22—22

JUSTA BIASUTTI

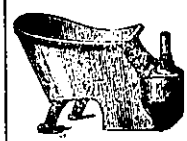

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih Via Barriera vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez poći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje klepareke uz najnižu cienu.

Tinktura za želodec,

katero iz kinaškc rabarbare kerhlikovcevega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju" v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklic. Zabojčkih z 12 steklic, volja gl. 1·36, z 55 steklic., 5 kg. teže, volja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr steklenčica razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—12

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave fluštro iz Brošijo, željezo sa Chinom Malcssi. Obično bakalarevo ulje; isto olje sa jodom i željezom. Eliksir Cocca okrieplјujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. Anatorinsku vodu za usta. Tokući sopun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katranu i ustreivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zubobolі Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okrieplјujuće želudac Prašak za zube bieli i ružičnasti. Prašak olparski bieli i crveni itd. itd. 23—26

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljno i uz pouzdo.

Vinski ekstrakt.

Za troštno napravo izvrstnoga zdravoga vina, kojega ni moći razlučiti od pravoga naravnoga, priporočam to že skušano specijalitето.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept prilozi se gratis. Jamčim najbolji vepeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkrilјivo esence za ojačevanje žganih pijač; ta esence podoli pijačam prijeten, rozek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 800—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najbolje in nenadkrilјive kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—8 in PRAG. 18—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Povremene izložbe:

SVINJE

zatim ovce, kunići, perad, golubovi i psi

19. i 20. rujna.

Voće, grožđje i povrće 21./9.—15./10.

Gospodarstvo.
Poljodjelstvo, vinogradarstvo, pivničarstvo i vočarstvo.
Cviće i sočivo.
Stočarstvo.
Pčelarstvo.
Svilarstvo.
Ribarstvo.

Gospodarsko-šumarska

IZLOŽBA U ZAGREBU

od 15. kolovoza 1891 do 15. listopada

Šumarstvo.
Gospodarski obrt.
Gospod. tehnika i graditeljstvo.
Učevna sredstva i literatura gospod. i šumarstva.
Kućni obrt.
Slike i umjetnine

Svaki dan glasba na električno razsvietlj. izložb. prostoru.

KONCERTI, plesovi, razne zabave

U narodnom kazalištu opera i drama.

Izložbena lutrija sa 1001 sgod. — Glavni sgoditak u vriednosti 10.000 franaka. — Srečka 50 nč.

Traži se kmeta
(sočala)

koji bi preuzeo gospodarski posjed na odjelovanje u sv. Kuzmi kraj Bakra. Oglasiti se kod

M. KUNDIĆA
Frančići (Istra)

3—3

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz cieno, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 20—52

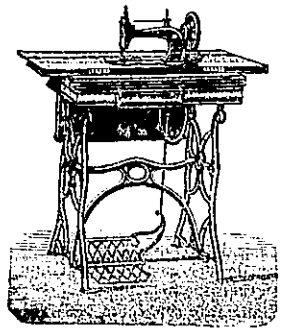

Petar Braido

mekanički kovač 28—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cieno:

Singer obiteljske nove po	. . . . .	for. 36
„ srednje „	. . . . .	„ 45
Strojevi Titania „	. . . . .	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po		„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

TVORNICA
bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Geppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuće i buće, etažerne i sjajne predmete za najniže cieno. 20—20

30—22 **Marijaceljske želudačne KAPLJICE**

pripravljene u ljekarni kod anđeoskog čuvara C. Brady-a u Kromeriži (Moravska) jest staro, obćo poznato sredstvo, koje okrepljujući djelu kod slabe želudačne probave.

Pravo su samo onda, ako su prividjene na polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

Ciena male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

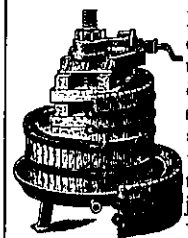

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, z obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove z čišćenje žita, strojeve za trenjenje kuruze, **Hücksecove strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu melju strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice z voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, stro jeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme prače strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

18—2

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cieniko u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud

---

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 7—18

braće Gondrand na Ricci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary

42—52 Casa Gorup.

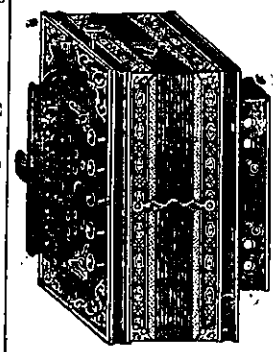

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

28—24

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Radionica čilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po čitavoj državi pokućstvo, šusto, divane (naslonjače), štramace (ranjkušn) uz ciono, koje izključuju svaku konkurenciju. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah 23—24

Dignutjem slobodne luke niže naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

FABBRICA TENDE CERATE

Jedina obrt v Trstu

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovožđeni ili iz kaučuka, nepremočivi, bieli i crni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Češke, Feldkirchena, Beča itd. itd. jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodajo i uzajmljujo vreće i svakojake prirodnine. 12—13

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prileležećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 20—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salom

Generalni zastupnik za **srednju, sjevernu i iztočnu Europu.**

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mate Mandić.** Tiskara **Dolenc.**

Broj 41. U Trstu 8. oktobra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se ne tiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Naknadni izbor.

Usljed uništenja glasovitoga izbora Tomaža Vergottini-a, koji se je bio silom narinuo izvanjskim občinam triju zapadnih političkih kotara Istre, razpisala je cesarska vlada za Primorje naknadni izbor za dne 30. t. m. Toga dana obaviti će se izbor zastupnika u trih izbornih mjestih, naime u Kopru, Vodnjanu i Poreču dočim će izvanjske občine tih kotara birati svoje izbornike ili fiduciare nekoliko dana prije.

Minulo je tekar pol godine od dne 4 marča, pa su eto na novo pozvani birači rečenih kotara, da vrše najsvetije državljansko pravo, da se izgledaju na izbornom mejdanu. Posliedica političkog zločina istarskih Talijana josu ovi izbori, koji će razjariti na novo u pokrajini ljudske strasti i baciti sjeme još veće razdoru nego li bijaše dosadašnji.

Cesarska vlada zavlačila je sa izborom dok se je dalo u liepoj nadi, da će se medjutim utišati strasti i smiriti razburkana srca. Ali mi se bojimo, da se je u toj nadi prevarila. Bojazan naša nije umišljena ili neosnovana.

Odmah poslie uništenja rečenoga izbora tješilo se glasilo istarskih Talijana, porečka „L' Istria“, da će doći opet do izbora, da će se medjutim promjeniti tadašnji odnošaji stranaka u carevinskom vieću, da budući verifikacijonalni odbor neće valjda biti toliko sklon istarskim Slavenom, il barem, da neće tako naglo riešavati one tužbe, proti kojim budu podnešeni novi. Tko znade čitati izmedju redaka, taj će svesti tu pisariju na to: nedeće: do novog izbora mogu naći u carevinskom vieću povoljnije okolnosti za istarske Talijane; u tako okolnostih verifikacijonalni odbor neće biti toli pravičan i strog kao sa prorom Vergottini-a već će pustiti, da novoizabrani zastupnik sjedi u carevinskom vieću neovjerovljen kao što je to dogodilo blage uspomene zastupniku De Franceschi-u; a kad je on tako, tko nam brani il čega da se bojimo postupati kod naknadnog izbora kano i kod onog od dne 4. marča t. g. ili ako bude trebalo, još i dalnije. Ovo je pravi smisao onih novi porečkoga listića, ovo je talijanska evandjelje, kojeg će se po svoj prilici držati kod predstojećih izbora. Tu se nemože predobiti milom, tuj mora pomoći sila; pravo treba potlačiti nasiljem, zakon brutalnošću; tako glasi geslo glasila istarskih Talijana.

Opravdana je dakle naša bojazan, da idemo u susret crnim danom, koji bi mogli potamniti slavu četvrtomu marču 1891. Očekivati možemo sviega i svašta od stvorova, koji su izgubili ljudski stid pod noge, koji ne poznaju pravice ni zakona i kojim je svuda obilježje nasilje i brutalnost.

Nakon užasne odsude, koju je nad njima izreklo čitavo državno zastupstvo, bili bi se morali sakriti pred svakim poštenim družtvom, ali jok, oni postadoše još drzovitiji, bezobrazniji. Tko nam nevjeruje neka prolista njihovo glasilo od zadnjih izbora, a navlastito njegov zadnji uvodni članak pod naslovom: „Da capo colle elezioni“, kojim nas pripravlja za nova nasilja.

Sabrav sve u jedno valja nam priznati, da predvidjamo ljuću borbu nego li bijaše posliednja. Sudariti će se pravo sa nasiljem, zakon sa divljom silom!

Medjutim naše prijatelje i istomišljenike u pokrajini neima to nipošto prestrašiti. Kukavica izbjegava pogibelj dočim njoj junak otvoreno u oči gleda. Naši rodoljubi, vični borbi, neće zaista niti sada kloniti duhom il se prestrašiti protivničke drzovitosti. Političkim zločincem Istre mora se jednom za uviek stati odlučno na rep. Pokazati njim valja, da se nemože ni u Istri počiniti svako nedjelo bezkažnjeno. U tu svrhu pozvana je u prvom redu cesarska vlada, dotično njezini službenici u pokrajini, da preprieče grubo mrcvarenje zakona i propisa od strane starih političkih griešnika. Kotarski poglavari il njihovi zamjenici mogu ako hoće na vrieme odstraniti mnogo zla, pa bio izborni red liberalan koliko se hoće. Za to njim netreba drugo nego stroge nepristranosti i uzvišene sviesti, da su tuj kao strogi nadzornici provadjanja zakona.

Da se zakon strogo i pravedno provadja dužni su paziti i sami birači, napose njihovi kolovodje. Svaku zloporabu zakona valja protivnikom odmah predbaciti, te na to upozoriti vladina komesara, pa čak i namjestnika. Red i zakon moraju vladati inače je smiešno govoriti o slobodnom izboru il o vršenju uzvišenog državljanjskog prava.

Tamo gdje bude reda i zakona pobjeda nam je unapried osjegurana. O tomu su osvjedočeni ne samo naši politički protivnici, nego i spomenuti nadzornici reda i zakona. Uz red i zakon biti će pobjeda naša, uz nasilje i brutalnost pobjeda političkih zločinaca Istre.

Glavna skupščina

„Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“.

(Dalje.)

Dobiv riečg. Nikola Butković reče po prilici: Mi svi znamo od kakve je važnosti ova obrtna škola za Istru u obće, a za kastavsku občinu napose, za občinu, u kojoj je svatko prisiljen, da uz poljodjelstvo prihvati i koji zanat; svi to znamo, al se žalibože nemožemo podičiti onakim polazkom, kako bi to željeli. Neću tomu sada izpitivati razloge, već ću jedino kazati, da nam je sveta dužnost, da napredak ove škole, u koliko je u naših silah, prilićnimi podporami pospješimo. Ja sam već više puta kazao, da je „Bratovščina“ jur mnogoga pripomogla, a nikoga odgojila, radi česa sam uviek i bio zato, da se ustanove stalne podpore. Istinabog, da moramo uzeti u obzir sve škole, zato ako ne četiri, kako to želi g. dr. Laginja, imali bismo po mojem sudu ustanoviti za delavsku školu u Kastvu barem dvie podpore za tudjince, mislim za one učenike, koji iz daljega dodju, te kojih je uzdržavanje ovdje skopčano sa prilično velikim troškom.

Gosp. dr. Stanger: Morate znati gospodo, da imade uplivnih ljudi, kojim je ova škola trn u peti, te koji će po svoj prilici nastojati, da ju i ukinu. Nas to netreba smetati; mi moramo raditi, da školu podržimo, a toj ćemo se dužnosti najbolje odazvati, ako prihvatimo predlog g. dra. Laginje, koji kano začetnik ove škole zaista najbolje po nju misli. Mogu Vas uvjeriti, da g. Laginja svojim predlogom ide jednostavno za tim, da privabi ovoj školi učenika s onkraj Učke. A to je posve razložito, jer onamo gotovo da i neznaju, da ovdje obstoji ove struke škola; dočim, kad bi samo nekolicina od preko ove školu absolvirala, bio bi to za stalno dobar kvas i mi bismo u kratko od tamo imali velik kontingenat polaznika. Molim Vas dakle gospodo, da to uvažite, te da za ovu školu odlučite, ako Vam se već čini previše četiri, to barem tri podpore po 50 for.

G. Mirko Jelušić: Meni se čini, da se od svote, što ju „Bratovščina“ godimice dieli u podpore, nemože odkinuti specijalno za ovu školu onoliki dio, kako bi to željeli gg. doktori Laginja i Stanger. K tomu mora se još nešto uvažiti. Ako i jest lakše polaziti ovu školu domaćim iz okolice, koji kod kuće jedu i spavaju, negoli stranim, to ipak i domaći trebaju razmjerno neku malu podporicu, pače u stanovitim slučajima ova podporica bila bi možda jedina prilična, da sklone Petra ili Pavla na polazak ove škole. Prema istaknutomu mislim, da bi posve svrsi odgovaralo, ako bismo ustanovili samo dvie podpore od 50 for., a 50 for. opet da odboru odlučimo na razpolaganje za domaće polaznike. U svakom pak slučaju, ma kakvi bili naši zaključci, trebati će, da odbor stvar namah putem novina objavi i dotični natječaj razpiše, nebi li tako već za budući školsku godinu, koja začinje 15. oktobra, štogod privredili i pripomogli.

G. dr. Stanger: Ja nipošto neizključujem izvanredni pomanjih podpora za domaće, ja samo iztičem, da moramo čim izdašnije pomoći, odnosno primamiti strane, navlastito dočke s one strane Učke. Ako smo i dužni na sve škole jednako paziti, ja ipak držim, da u ovom posebnom slučaju mi posve dosljedni i vjerni ostajemo glavnom cilju „Bratovščine“. Pristranost je ovdje tak prividna, valja samo pradrieti u stvar i uvažiti posliedice. Pak moram i to spomenuti, da mi napokon neodredjujemo te podpore za vječna vremena; ta već do godine ih možemo ukinuti. Glavno je, da sada u ovom momentu damo školi stanovit impuls, o potrebi kojega smo svi jednako osvjedočeni.

G. Vinko Dubrović: Slažem se sa nazorima g. Mirka Jelušića. Poduprieti moramo sve polaznike, koli domaće toli strane, nu dakako razmjerno. Pri tom ipak nesmijemo zaboraviti na ostale škole i na količinu razpoložive svote.

G. N. Butković: Imao bih još nadodati, da bi se moralo uvažiti siromaštvo našega puka, pak stvar tako urediti, da dotičnici već unapried uzmognu sa stalnošću računati na neku podporu, to da im se ista već početkom školske godine izda.

G. Vinko Dubrović: Ja mislim, da bismo se na taj način mogli lahko i ogriešiti, to dati podpore i takvom učeniku, koji je nobi ni najmanje zaslužio. Valja svakako, da se prije vidi vrstnoću učenika, nego li mu se kaka podpora oprodieli, odnosno izruči.

Gospodin Mate Šepić, ravnatelj delavske škole: U tom se posve slažem sa mnienjem g. Dubrovića. Ja nebih u nijednom slučaju bio zato, da se podpora daje namah početkom godine, jer bi se time, uz jurve rečeno i nam učiteljem otelo jedno pomagalo za uspješnije djelovanje, pošto su podpore ipak uzde, kojimi se učenike dade dobrano pritegnuti.

Gosp. Mirko Jelušić: Ja mislim, da nije dosta, ako se ovim pitanjem, kako se kaže, samo u rukavicah bavimo. Podpore ćemo lahko odlučiti i još lakše izdati, ali to još nezajamčuje napredak škole. Mi se moramo i inoga posla prihvatiti, naime u prilici ljude u stvar upućivati i na polazak škole nagovarati. Time ćemo još najviše učiniti.

Gospodin predsjednik: Shvaćam vrlo dobro gosp. predgovornika, nu nešto moram tu ipak iztaknuti. Ja sam jur imao prilike, da s ljudi o toj školi razgovaram i razpravljam, al ovo što mi se reklo: da se dečki u toj školi za dvie godine u istinu dosta toga nauče, al onda, da im od toga neima nikakve koristi; da ostanu doma što i prije, a za domaći posao da imaju volje manje nego prije. Eto, zato bi trebalo nastojati, da se to dečke, kada svrše školu, nekamo smjesti, da ipak nešto postanu, da roditelji nadju nekakvu korist i zadovoljštinu. Jer ako ćemo mi ljude na nešto nagovarati, moramo zato imati dobar i čvrst temelj i nekako uporište.

G. Mate Šepić: Za razjašnjenje, a doneklе pro domo, smatram si dužnošću, da se i o tom u kratko izjavim. Moguće je, da je g. predsjednik govoreći s pukom dobio onakav odgovor. To neporičem: nu občenito i u glavnom onaj prigovor nestoji. Mi znamo, da je dosad, upravo nastojanjem g. dra. Laginje, malo ne za sve absolvente dovoljno providjeno. Trojica n. pr. su namah primljena u puljski arsenal, jedan je gradjevni nadzornik u Opatiji, dvojica su na parobrodih, jedan na državnoj obrtnoj školi u Trstu, nekoji u tvornicah itd. K tomu se svakoga sili, da barem u drugom tečaju stupi u nauk kojom zanatniku u mjestu ili bližoj okolici. U obih se pako tečajih podučanje 4 sata na čedan praktično u stolarstvu i tokarstvu, a nabavljeno je jurve orudje takodjer za kovače, to je nade, da će se već dojduće godine i u tom zanatu u školi podučavati. Vidi se dakle, da polazak ovo škole nemože za nikoga biti bezplodan. Al naravski, da nevalja doći u školu sa utvarami, da će dečko, čim dvie godinice svrši, postati čovjek sa neznam sve kakvimi zvučnimi imeni: mehanika, asistenta, disegnatora, mašiniste itd. Svrha je školi samo ta, da učenici nauče razumjevati i praviti nacrte i narise, te da po istih znadu takodjer i raditi u zanatu, koga si odaberu; da se uvježbaju u poslovnom računstvu, dopisivanju i knjigovodstvu i da ujedno ulove po nešto njemačkoga jezika.

(Konac sliedi).

DOPISI.

U Rovinju koncem septembra. (Talijanski kulturonosci odsudjeni). Kako već javiste održana je 14. pr. m. kod ovdješnjeg c. kr. okružnog suda razprava proti četvorici izgrednika iz Buja zbog nemoralnog čina od dne 8. maja t. g. proti dvojici hrvatskih činovnika. Taj dan skinuo je naš sud krabulju sa lica bujskih izgrednika, pokazav svietu na kojoj su strani buntovnici, nemirnjaci, gazitelji zakona i pravice, izrekav nad njima odsudu, koja jim služi na sramotu. Odsuda izrečena na usta rovinjskog suda nad bujskimi izgrednici zadala je hvaljenoj talijanskoj kulturi težki udarac; sramotom obsipala talijansku stranku, začepila usta poročkoj „babi“ i ostalim novinam Primorja istoga kova, prikazala lažljivom, neosnovanom, izpraznom interpelaciju zastupnikah Bartola-Rizzia, jednom riečju: istina, pravica, poštenje i moral predobiše,

a laži, nepoštenje, nepravda, nemorali podlegoše. Drugčije nije moglo ni biti; sablažnjivi čin iz Buja nije mogao ostati bez kazne; državni odvjetnik okrstio ga, da bijaše nedostojan, nemoralan (indegno, immorale).

Prirodjeno je već čovjeku, da svoju sramotu, svoje mane i opačine sakriva. Da spasi čast svojim miljenikom udari talijanska stranka odmah poslie izgreda 8. maja sa svimi mogućimi sredstvi na svećenike; njihova glasila sa porečkom „babom" na čelu graknuše proti svećenicima. nudjajuć čitateljem rog za svlaću, predstavljajuć bujsku čeljad kao ugladjene, mirne i naobražene ovčice, a svećenike kao buntovnike; lagalo se, potvaralo, izvrtalo činjenice, denuncijralo i šaralo. I talijanski zastupnici darovaše tom činu na čast svietu glasovito svoje „prvence", svoju interpelaciju, u kojoj se avraćaju na sablažnjivi čin u Bujah, obsipav svećenike pogrdami, svaliv svu krivnju na svećenike i na ces. kr. žandare, a braneć opačinu, zlobu. Obćinsko glavarstvo, na čelu sa „prvim poštenjakom iz Istre", ustalo je na obranu svojih miljenika; crni svećeniko i žandare pred oblastima. Nu sve to njim ne mogaše spasiti časti.

Razprava sama trajala je skoro 4 sata; predsjedao je savjetnik g. Flegar; govorilo se hrvatski i talijanski; na galeriji bijaše prilično gradjana; obtuženici bijahu četiri, koji su sve nikakli; branio jih dr. Costantini, koj je nastojao, da pretvori bujskog lava u mušicu, da iztrgne obtuženike iz ruku suda, pa da jih izruči političkoj oblasti; hotio je, da njim sudi . . . ta vi znate tko, nu to mu nepodjo za rukom. Tokom razpravo razočarano je slušatelje dr. Venier, načelnik bujski svojim „glasovitim" izvještajem, koj bje pročitan u sudu, a pun je od početka do svrhe pogrda i laži proti svećeniku Stefanutti-u, koj da je tobož sve zakrivio, jer da je obavjestio o svom dolazku c. kr. žandare, daje porugljivo bacio djeci novaca, da se je ironički smješkao, da je bio u dvorani žandarmerije, da je tuj pio, na vratima stojao, pušio, razgovarao se sa kuharicom, i drugih sličnih ludorija tako zlobno sastavljenih, da su morale svakoga razočarati. Da bi bio branitelj dr. Costantini sve to kazao, nebi mu bilo toliko zamjere. al da je to učinio dr. Venier, načelnik grada Buje, koj predstavlja oblast, pa da je tako zagovarao zlobu i opačinu, to mislim, da nemože nijedan čestit čovjek pohvaliti; time naškodio je najviše sebi. Slično bijahu sastavljeni izvještaji i nekojih drugih bujskih svjedoka, te u sudu pročitani, nu sve to nije moglo uplivati na sudce, koji uzev stvar sa pravog gledišta, odeudiše svu četvoricu.

Politička oblast u suglasju sa sudom u Rovinju poduzela je potrebite korake, da se svećenicima putem ne dogodi kakva nezgoda, što bijaše u naših okolnostih od potrebe.

Porečka „L'Istria" nije još donesla ove odsude, pa Vas molim, da ju o tom obavjestite, neka to čim prije učini u ime pravice i nek pripravi mjesto, na kojem će do mala donesti nešto sličnoga i o drugih njezinih junacih.

Razgovor

med Šimom i Matom na Baričevoj Skrači.

Mate. A kadi bivaš Šime, da te nije ni viditi ni čuti toliko vrimena?

Šime. Skoro neznam ni ja kadi sam bia, jer vidit nike stvari i čuti nike nepodobščine, čovik se smuti, ter mu se čini, da nije na starom svitu nego nigdi u vr . . . hiši. Zbudia sam se kad sam čuo naše „živio" i vidia krosa po našoj Istri.

Mate. Dakle zadnji put da su dobili naši, a Taljani da su nosili bariglu . . . brižan mali, po sili u Beć i brižan mali po sili iz Boča.

Šime. A ča su mislili, da je posvuda Poreč? U Vodnjanu imali krivo naši, u Poreču krivo naši, u Trstu krivo naši, u Taliji krivo naši, a u Boču 352 zastupnika, dakle svi izvan Vergotina, dali pravo našim.

Mate. Bogme ako je umeknuo Boć, mora i slavni Poreč. Govoro Taljani, da Vergotini je svoje volje otišô iz Boča, jer da mu nije konferija onaj tanak zrak; brzo da će to bit drugi izbori, na kojih da moraju dobit Taljani i poslat u Boč niku drugu peršonu, glavu jako mudru . . . žà krekè loviti. A našega Laginju da neće ni živoga ni mrtvoga, ni u Boč ni u Poreč . . . .

strah je vrag! Počeli su nazada oblietavati po naših seli za loviti naše ljude u krnjelsku sprtu. Jedan da je kupoval galetu po Turu, Novačćini i Vinjanščini, drugi drva po Baderni i sv. Ivanu, posvuda strašoć, da ako ne držimo š njima, da ćemo pasti pod Hrvatsku; pritoć s peticijoni, a kadi najdu tvrdo, obećivali su do 50 for. za svaki glas. Neki dan eritia šam našega štaroga šarenjaka, smrdia je deset koraka daleko po kobilinoj mrhi i počeo mi pripovidati, da slovinsko propada, da nam je zaludo se mučiti i vikati, da vela riba pojide malu, da Taljani imaju beći, s kojima moraju dobit; da Istrija je talijanska zemlja i da prijo ali potle mora pod Talju; da šiori Taljani su gospodari, a mi njihovi sluge, njihovi sočali i bitiga nemoć.

Šime. Da, da, on po sobi sudi, on je propa do istine, od velikoga kmeta je postal sočal, ali to mu nisu Hrvati napekli, nego njegovi Taljani. Jedan put je s klobučićem miria cvancike i talare, a danas s napekljanim šiarom miri pšenco; jedan put skopčovina i volovina, a danas kobilina; jedan put pune bačve vina, a danas gospodska dropina i Bože! To Bog dopušća, da se pametni ugledaju i čuvaju, a prodanci na pravi put povrate. Ja mislim, da ovi novi izbori te nas još već razveselit, jer svet je progledal i spoznal njihove sliparije. Pšenica će se bolje pročistit od ljuja i sniti. Od 20 let simo po Istri je bilo svako lito već pšenice nego ljuja i biti će sve već ako Bog dade i naša junačka srića. Oni te doistino krošit judin beć i davat do 50 for. i više za glas, jer kasa je puna; a oni dobro znadu, da ki plaća Rigovo mijnro i Visintinove stotine, će morat platit i njihove speže i kukanje. Gladuhi krnjelski i šarenjačke podrepnice te uživati, a kmet koj ima grudu zemlje, će plaćati. Oni govore: Tako je bilo i tako mora biti; a ja bi reka, da ne, jer Istrija nije drugo: Païs deï colons — —

Mate. Po tvojih besidah more se suditi, da te bit brzo drugi izbori i kakovi te bit.

Šime. Ča nevidiš kako jur mame i love naše ljude u krnjelsku torbu; ča ne čuješ kako si lačmani oštre zube za glodati kobilinu, ne čuješ kako viću: Eviva kukunja dove se manja! Kod zadnjih izbori su se naši mirno i dostojno ponašali, pametno ipošli i pametno došli, gladni i žedni se vratili iz Poreča, a prodanci puni porečke kobile i pijani jih napadali po svuda.

Mate. Ma ovaj put da te bolje garantit život našim ljudem.

Šime. Da, da, su i ta prvi put garantili i šior kapitan i on drugi s grbjačom pobrali našim i palice, pak jih je tokalo po putu kako sv. Stipana i skoro kako Travanove skopce, koje su u jamu poslagali. Tako je po svih taljanskih gnjizdi veselje bilo veliko: razsvjetljenje, mužike, plesi, buke i talabuke.

Mate. Ali sve to veselj je duralo malo.

Šime. A valje drugi dan veselje obratilo se u žalost, buke u huke, trubesa u jadikovanja. Šarenjaci i krnjeli u Poreču su van iz pameti i se kolju kao oni na koritu. Izvanci nete u njihove butige, nete u oštarije, nete u lokande. Butigari i oštari švikitaju pred vrati, huču, pušu i viću: Sve to su nam šiori napekli, nije dobitka, nije življenja, mi smo zatarebi ako nas kmeti zapuste. Ni Vergotini, ni Polisini ni Sbižali nam ne dadu dobitka, a kmeti se provide u Trstu, u Pazinu ili drugdi — poveri nostri soldi! Niki bogati šior, da nlje stija platit nike stotine računa od kukanji, kadi su prodanci poročku kobili žderali, pak da je dobia od oštara nike kroke pod lito oko. U Višnjanu joču oderuhi butigari, da jim nete ščavi na vergun, a dva mirniji krnjoli da su pobacali sve poda se. U Novojvasi su morali oštari teć od Iruda do Pijata i ne karati za biti neplaćeni, a Čolon da je mora peticion učiniti šior Andreji za biti naplaćen. U Motovunu i Vižinadi tuže se na šiore, da nije mira i da nimaju ni plovana ni kapelana radi smutnje. U Turu, krnjea i šarenjak da su dobili na mijare, pak gušili prodance kobilinom i fiorinčićem, a ostalo u svoj žep! Prodanci da su bisni znajući kako su njihovi oderuhi brke si namastili, a njima dali kobilino kosti. Po dva puta da su oderuhom zuvisili nad vrata pusta od slame i cunj.

kurtelunom zapisanim: Se no ti pagherà, come el carnoval te toccherà cassur brusù. Vabrižki šaronjak da čeka čezote u butigu, jer domaći se plašo kao ptice od čuvetuna; on drugi da će mliti drinjule i šibuk, on treti da će plašit vrabce po smrikvi, a sve to da jim je napekal porečki bogataš, komu su se prodali za judin beć.

Mate. Bože moj, prodanci su, posvuda jednaki, za bèće bi učinil svašto, ubili, zgorili i čovika uz smrt činili pojti.

Šime. Drago mi je, da si jih spoznà. U vrime izborih ti se liži, sladkom besidom te love i mame, ti plaćaju piti, svašto ti obećivaju i te vode za nos; kad svrše izbori, ako su bili dobro plaćeni, se tiskaju posvuda, preslušivaju naše ljude, pak špioniraju šiorom i pravici; tužni oni, koji se nisu dali ni se ne dadu u njihovu torbu! Ako su bili slabo plaćeni, onda se groze i svojim gospodarom, huču i prite, ali na pravi put nete.

Mate. Kako da su onom s pakla prodani, Bog učuvaj nas!

Šime. I opametia njih!

Franina i Jurina

Fr. Smija sam ti se do suz niki dan jednemu prodancu iz Tara kako se je grozia krnjelu, da ga je zaslipia kod zadnjih balutacioni, ma vero da neće sada. —

Jur. A vero ča ti je predikà?

Fr. Da šu vero dobro štali švaki put po 8 dan va kukanji, a niki da šu plakali kad že je žaprla kukanja i nevide švete ure, da će žopet odpro. Ma njega da nete više videt va toj kumpanji, žao, da je šramota cinit ono delo i će prodat kako purani za par cvancik, a krnjeli da ši šprave štotine.

Jur. Tako se je le opametia barem on.

Fr. A ni borme ni krnjelu pravo bilo kad su babuji za njim prodanci motali, a on junak biž va kmetsku štalu.

Jur. A la da ga nisu za vaik va kotao zaprli.

* * *

Fr. Portulani da žele imet štacijon od železnice poli sv. Lucije.

Jur. Veero imaju pravo oni pošidenti' navlastito pak oni, ki imaju na svojeh kućah hpo tri f.

Fr. A ča je to?

Jur. Vero to da zlamenuje: fame, fumo i fašidio.

Fr. Ča biš ti rekal, te prit ov put motovunski veladaši va Portole na dan balotacioni?

Jur. Bi bolje storili da motu pred svojimi vrati, navlastito on, ki je cesarski plaćnik.

Fr. Je li pak istina, da je biškup Portulanom kapelana zol?

Jur. Če i plovana ako nebudu pametniji pak ga lepo stavit na Brda.

Fr. Bi dobro storil!

Različite viesti.

Imendan Njeg. Veličanstva cesara i kralja Franu Josipa I. proslavljen je prošlo nedjelje svećano širom čitavo države. Tom prigodom podigli su svi narodi prostrano Austro-Ugarsko države tople molitve k Svevišnjemu za dragocieni život premilostivog nam vladara.

Utemeljitelji član „Bratovščine". Veleučeni gosp. dr. I. Kopač, odvjetnik u Zagrebu, izručio je našemu uredniku 50 njemačkih maraka, molbom, da ga prijavi il upiše kao člana utemeljitelja naše dične „Bratovščine". Gornja svota u našem novcu iznaša 28 for. i 43 nvč. te je tako g. dr. Kopač postao sa 25 for. utemeljiteljem „Bratovščine", a 3 for. i 43 nvč. idu kano dar u njezinu blagajnu. Hvaleć s naše strane srdačno veleuč. g. dru. Kopača na plemenitom činu želimo vruće, da bi se i ostali hrvatski rodoljubi ugledali u njegovo rodoljublje.

Za spomenik pokojnoga Ernesta Jelušića darovaše nadalje: Franki Ivan Rukavac 1 for.; više mladića iz Kastva, učenici pokojnog Ernesta Jelušića sakupili 5 for. te dadoše: Jurinčić Fr. Jurinčev 60 nvč., Dukić Josip Jožačov, Frlan Svotko Burić i Munić Franjo po 50 nvč., Jardas J. Fabro i Sinčić J. Hrenić po 40 nvč., Brozović V. Homatov, Jardas Ivan Fabro, Jurinčić Niko, Sinčić Franjo Karažić, Sinčić Vj. Karažić, Širola S. Zvankin i Širola V. Zvankin po 30 nvč.

Diocezanske viesti. Tršćansko-koparski biskup prosvietli g. dr. Ivan Glavina dieliti će sakramenat sv. berme dne 8. novembra u Dolini.

Veleč. g. Bernard Sever, duh. pomoćnik kod sv. Antona novoga u Trstu, imenovan je njemačkim popovjednikom u istoj crkvi.

G. Ellner Antonio, dosadanji kapelan u biskupskoj pisarni, polazi u Paz.

G. Knava Josip duh. pomoćnik u Jelšanah pošno je za kapelana u Topolovac; u Jelšane pošao je na njegovo mjesto mladomisnik g. Ivan Vrabec.

Dne 15, 16 i 17. septembra položiše župnički izpit gg. Carlo Cociancich, Ivan Kovač, Stjepan Kropek, Ante Notar i Mijo Šobar.

Otvoren je natječaj do 10. oktobra za izpražnjenu župu u Šumbregu.

Iz Voloskoga nam pišu 6. t. m. Još nije bio pokrit zemljom grob prijatelja Kranjeca, kad nam se je drugi otvorio, u koji je dne 3. t. m. položeno bilo mrtvo tielo Frana Dorčića c. kr. živinara u Voloskom. Tužni naš Frano bolovao je na neizličivoj bolesti preko godinu i pol dana, branio se koliko je mogao, ali napokon podlegao je ipak i to u mladoj dobi od 32 godine. Ostavio je mladu udovicu i trojo nejake djece, tri prava anđjelka, mnogo prijatelje, koji od srdca za njim plaču. Pokojnik je bio rodom Pazinac, čestit i otvoren Hrvat uzprkos svojemu položaju, koji mu je stotinu obzira nalagao; zato bojati se je, da će mu se težko vriedan zamjenik naći. Kako je bio pokojnik štovan od prijatelja, znanaca i drugova pokazalo se i kod pogreba, kojemu su prisustvovali svi ovdešnji činovnici u svećanoj odori. Družtvo „Bratimstvo", kojega je pokojnik bio član od postanka, položilo mu na grob liep vienac. Vječni Ti pokoj vriedni prijatelju Frane, a Tvojoj tužnoj obitelji dao Bog potrebite moći, da tolik gubitak preboli. —

Dva talijanska kandidata za državni sabor. Kano gljive poslie kiše tako niču sada i talijanski kandidati za carevinsko vieće. Čim se je dočulo, da su naknadni izbori razpisani, pojaviše se odmah dva talijanska kandidata, i to nipošto obćinski muževi, kakvih nas je većina na zemaljskoj krugliji, nego muževi slavni po svojoj starini, plemeniti po svojoj krvi i bogati po „svojih žuljevih".

Prvi od njih je naš stari znanac gosp. Petar grof Walderstein, koji si utuvio u glavu, da nemože živiti u cesarskom Beču samo sa svojim grofovskim naslovom, već da mu treba i častna naslov „zastupnika naroda". Gospodinu grofu kazali smo neduvno, da mu je sav trud uzaludan, jer naš puk drži više do plemenitosti uma i srca svojih muževa, nego li da ma kakvih naslova nepoznate mu gospode. Želimo dakle g. grofa što se uzalud truda i što je pošao na liepak talijanskoj gospodi u Istri, koji ga zlorabe u tu svrhu da bace ajemo neslogo u naše redove. Ta gospoda neimadu obraza, da gosp. grofa javno preporuče, već rade za njega potajno ondje, gdje znadu, da njihov pravi kandidat neće dobiti niti jednoga glasa.

Drugi talijanski kandidat, i to pravi ili javni kandidat jest od subote amo g. Benedetto markez Polesini, veleposjednik u Poreču. U svojem zadnjem broju predstavila nam ga je kao takovoga ime talijanskoga političkoga družtva slavne porečke „baba"

Gospodin markez Polesini imade dakle naslieditи u časti i slavi g. dr. Tomaža Vergottini-a, koji je prošloga mjeseca junija donesao iz Beča punu vreću uvelih lovor-vienaca. Mi nevjerujemo, da g. markez teži za sličnimi lovor-vienci, kojih će mu g. Tomažo bez dvojbe i doma polovicu rado odstupiti, već da je on bačen u politički vrtlog od svojih istomišljenika proti svojoj volji a jedino za to, da kao čovjek imućan i kod svojih podanika ugledan, Talijanom spasi onaj izborni kotar.

Za njegovu preporuku neznadu njegovi prijatelji ništa druge reći nego da je mlad, bogat, tor da će kao član starodavne obitelji i nadalje širiti slavne predaje svoje obitelji. Liepa su to doista svojstva za privatnu osobu, ali nedostaju mužu, koji kani zastupati sav kmetski stalič trih političkih kotara. Gospodin markez bi možda liepo zastupao istarske veleposjednike i bogataše, kojim ništa ne manjka, ali za zastupnika istarskog kmeta, on absolutno nije. On poznaje sve slasti i radosti gospodskog života, ali što su jadi i nevolje našega kmeta, gdje ovoga debeli postol tiači i gruba domaća košulja žulji, toga g. markez ije neznade. Glavnu preporuku što mu ju daje porečka „b a b a" da je naimo gosp. markez „pravedan" napram svim narodnostim u pokrajini, uzimljemo kano šalu znajuć, da se on gledo pravednosti napram nam Slavenom neraslikuje niti za dlaku od najžešćih naših narodnih protivnika. Mi bismo ga uvriedili kad bismo ga smatrali, da je napram nam bližji ili popustljiviji u narodnostnom pitanju ma od koga drugoga Talijana Istre.

Kao takova dakle neka ga slobodno preporučuju i biraju istarski Talijani, ali nijedan pošten Hrvat il Slovenac nemože mu dati glas. Kao mladu mužu, kao bogatašu i nosiocu slavnog imena, svaka čast, ali kao kandidatu talijanskoga političkoga družtva — daleko mu kuća!

Petarda u biskupskom dvorišću. Ove nedjelje t. j. na imendan Njeg. Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. našao je u dvorištu za vratmi vratar prosv. biskupa dr. Iv. Glavine petardu. Ova se nije razprsnula, jer je vratar na vrieme užigalo zagnsio, inače bi se bila mogla dogoditi i veća nesreća. Čudno nam se čini što su ovaj put butovnici položili petardu u dvorište prosv. biskupa; petardi se pako nečudimo, jer tršćanski nespašenci obično slave ovakvim načinom svaki važniji događaj u prejasnoj vladujućoj kući.

Nove spletke. Iz Vodnjanšćine pišu nam, da su naši narodni protivnici u pojedinih občinah prosuli glas, da se ovoga puta neće birati fiducijare nego ravno zastupnika. Koli smiešan toli zloban je taj glas, kojim bi se htjelo naše birače zavarati il odvratiti od izbora. Izbori fiducijara moraju se obaviti po starom običaju u svakoj občini. Ovoga puta će se obaviti u pojedinih občinah po svoj prilici izmedju 12. i 20. oktobra. Dieli nas dakle gdjegod jedan čedan a gdjegod ni toliko od izbora. Radi toga preporučamo prijateljem i rodoljubom u zapadnom dielu Istre, da se pripravo kako valja za predstojeće izbore, koji su za nas važniji nego li ijedni dosadašnji.

Iz Baške pišu nam 3. oktobra. Mujnjevitom se brainom u petak pred podne, po mirnom inače ovom mjestu, razširio glas, da dolazi zastupnik Spinčić. Veselja i uzbit vidio si odmah na svačijem licu, a kako i neće, kad je još svima dobro u pamoti ono slavlje, kad mu jednoglasno dadoše svoje glasove. Zastupnik naš imao je doći bašćanskim brodom „Tonka" iz Senja. Načelnik i tajnik podjoše u posebnoj ladji u susret brodu. Barjaci se izvjesiše, a mužari zagrmiše, jer eto već i broda, gdje se pomolio iza rtr. Rebica. Krasno plovi, pa zaista je dičnom našem zastupniku ugodan morno biti put do Baške — od svojih ide k svojim. Brod je već blizu, a krasna naša trobojnica veselo lepršo na zadnjem jarboru kao da osjeća, tko pod njom sjedi u sjeni jedra. U to se i ladjica s načelnikom primakla brodu. Skoči se na palubu, rukovaše se, pozdraviše se, par srdačnih rieči i brod je u luci. Mužari grme, mlado i staro, muško i žensko sve hrli na obalu gdje se izkrca naš dični zastupnik. U prvi čas doletilo je ovamo sve, što je moglo, dapače i nekoliko občinskih zastupnika. Srca življeu darala, iz njih se uzvinuo nebu gromki i srdačni uzklik: Dobro nam došao zastupnik Spinčić! Stajasmo ko niemi dok se njime nije vasmo, što od uzhita, što od nutrnjije uzrujanosti. Prolaz kroz mjesto bio je sjajan. Kakva 1/4 sata prolazio je g. zastupnik kroz redove nagomilanog občinstva. Sve se sletilo, da vidi junačkog borioca.; veselost i živahnost na sve strano. Sve pozdravlja g. zastupnika, a on uznešen i iznenadjen dočekom srdačno odzdravlja. Putem došao u susret i g. župe-upravitelj, sa g. Spinčićem znanac iz školskih još dana; srdačno se pozdraviše, pa još malo i eto nas pred župničkim stanom. Postavismo se u polukrug i tu prvi put čusmo podulju žarku rieč g. zastupnika. Oko 5 sati izadje g. zastupnik pa pohodi najprije crkvu, a potom pregleda občinu i školu. Kronu zatim uz obalu prema novoj luci, gdje ga dočeka vladin povjerenik za gradnju lukobrana g. Al. Lošan, pa se odputi u stan zastupnika Seršića.

U to se i zanoćnlo te pohodi još u putem g. zastupnik načelnika pa se praćen silnim množtvom ljudstva vrati u župni stan. Dok je gosp. zastupnik bio kod načelnika, sopci sa sopilami i mladići sa svećami zakrenuše mjestom pa u povorci dodjoše pred stan gosp. zastupnika. Tu stalo mlado i staro veselo poskakivati te uz sopilo pjevati. Otvori se prozor. Gosp. zastupnik se pokaže, te se zahvali najsrdnčnjo na počasti izkazanoj mu, dočim ga puk pozdravljaše burnimi živio-klici. Jučer oko 7 1/2 sati jutrom imao odlaziti gosp. Spinčić. Već se u predvečerje oprostismo s njime, al i sad se još sakupilo ljudi, da ga za zadnji put vide. Oprostismo se što srdačnije, a suzne oči gledahu za njim. Kočija krenu, mužari gruvaju, a nam se od žalosti ne može uzvinuti iz grudi pravi uzklik. Kočija stane, jer g. zastupnik nemože otići, a da nevidi svih naših potreba. Podje u polje, da vidi korito naše „rike", koja osobito u proljeće i jesen, poplavi, koja osobito u proljeće i jesen, nanaša silnih šteta. Pohodi kad nabuja, nanaša silnih šteta. Pohodi kad nabuja, nanaša silnih šteta. Pohodi kad nabuja

UZAJEMNO DRUŽTVO
„La Mutua“
The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najvršće osiguravajuće društvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. **367** miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 7—25

polica, koje sada iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. **44511** tičuća se mješovitog osiguranja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osiguranog svota od 10000 dolara takodjer uniśli prihod 6052 dolara. ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju

U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

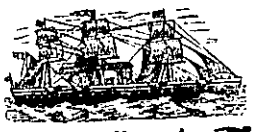

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 8—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Plosch — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

To takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Radionica ćilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po štavoj državi pokućstvo, šusto, divane (naslonjuće), širamace (vanjkuša) uz ciene, koje izključuju svaku konkurenciju. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 24—24

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Pontereso i Via Nuova i4.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploča, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 21—52

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 21—

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3½%	3-mesečni „	2½%
90- „	3½%	6- „ „	2⅔%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu. priporna se novo borestna tarifa na temelju odpovedi od 15. septembra. 19. septembra in 11. oktobra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% na svako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakazmce

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Sanz in Solnograd, — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—19 pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obrosti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 19—24

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave fiaštre iz Brošijo, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarevo ulje; isto olje sa jodom i željezom. Eliksir Cocca okriepljujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. Anaterinsku vodu za usta. Takući sopun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i uščuvanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zubobolji. Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsale okriepljujuće želudno. Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 24—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

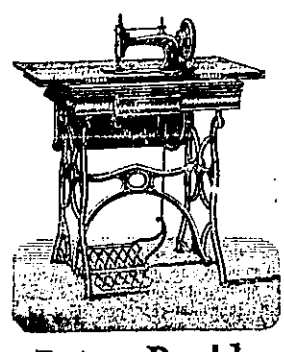

Petar Braido

mekanički kovač 24—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obitoljske novo po	for.	36
„ srednje „ „	„	45
Strojevi Titania „ „	„	55
„ Howe za krojače i postolare po	„	98

Jamstvo za 6 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mokaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Tinktura za želodec,

katero iz kineško rabarbaro, korhlikovcovega lubja in svežih pomarančnih olupkov priroja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mohko teda ob onem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kako: tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zaboječkih po 12 in več steklenic. Zaboječkih z 12 stekl. velja gl. 1·80, z 55 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5·25. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenićico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—14

Marijaceljske pilule

proti začepljenju.

(Pilulae laxantes mariaz.)

Proste škodljivih tvarina, ugodno srodstvo kod težkog probavljanje, začepljenje te uslied tega nastalih občutljivostih, zaradi kojih se mnogobrojno puta li očničke pomoći traži. Gotovo i ublažujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Polag utisnatu zaštitna znamka jamči prave krugliice.

Ciena škatulji 20 nvč., zaboji sa 6 škatulja 1 for. Ako se novac unapred pošalje stoji jedan zaboj sa prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2.20, tri zaboje for. 3.20.

Ljekarnik **O. BRADY**, Kromorič (Moravska).

Vrst tvarino jest naznačena. — Prodavaju se u svih ljekarnah. 10—10

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnoga zdravoga vina, kojega ni moći razlučiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specijalitetu.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, ronek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vátovâi pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likêrov itd najbolje in nenadkriljive kakovosti Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—9 **in PRAG.** 18—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Dignutjem slobodne luke niže naznačena roba jest slobodna od carine, radi toga nudjam okolici i pokrajini.

Jedina obrt v Trstu

FABBRICA TENDE CERATE

Jedina obrt v Trstu

Zastori (šatori) ovoščeni ili iz kaučuka, upromočivi, bieli i crni radjeni rukom. Primajuć platno iz najglasovitijih tvornica iz Česko, Feldkirchena, Beča itd. itd. jesam položaju, da odolim bilo kakovoj konkurenciji. — Prodaje i uzajmljuje vrćeo i svakojake prirodnine. 18—18

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—25

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

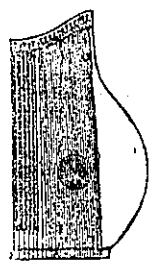

Corso br. 39. Trst.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su provideni prilježećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-York jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljeih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 21—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 42. U Trstu 15. oktobra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana sol pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi do 8 redakah stoje 50 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Imo, prezimo i naj. bližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i natiskaju.

Nekoljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljako 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izborno kretanje.

(Poreški kotar). U ovom kotaru sesve kreće i miče. U občinah, gdje su već do sad pobjedili, rade da bude pobjeda i ovaj put sigurana i po mogućnosti još sjajnija. U drugih, u kojih se dosad nisu za izbore zauzeli, zauzimlju se ljudi sada, da nezaostanu za svojom braćom, da si i oni osvjetljaju lice. Protivnici oblieću od sela do sela, od kuće do kuće, nebi li kako dobili na svoju stranu ljudi, bud prevarom, bud novcem, bud strašenjem i grožnjom, bud obećivanjem svakojakim; bud takodjer crnjenjem naših najboljih mužovah i naših najsvetijih ustava za naš hrvatski jezik i naš hrvatski narod. Al u svem dosta slabo prolaze i malo dobivaju ljudi, koji bi njim se prodali ili prodali.

Oblasti bi reći, da će raditi kako su i dosad radile. Početke toga rada se već vide. Neki c. kr. činovnici pokazali su već svoju pristranost, da su naše ljude odpravili kad su jih pitali za kakav izvid; a kad su njim rekli, da to žele po naputku i želji gospodina Kamalića, tad su njim se odmah pokazali uslužni u svakom obziru.

* * *

Občina oprtaljska dolazi prva na red i prije nego li ovi redci u sviet dodju, već će ona obaviti svoj izbor, naime dne 15. t. m. Priprave su takove, da je velika nada na pobjedu, pače stalna, ako se bude zakon vršio i red uzdržavao. Bit će tako ako Bog da prva pobjeda u onoj občini; ljudi su se počeli zauzimati jedva u najnovije vrieme.

* * *

U občini versarskoj pripravljaju se naši kako još nisu nikad do sad. Svetlovrečani, Gradinci, Fontanci neće da zaostanu za svojom braćom. Oni se stide, da se zadnji put nisu bolje ponieli, pak hoće ovaj put nadomjestiti što su onda zanemarili. Išli su u občinsko glavarstvo, da razgledaju listine. Gospodin načelnik i tajnik su se od početka protivili dati njim je prepisati. Gospodin načelnik da je naricao, da njim nije ništa zla učinio, da ako proti njegovu statu rade ili njegovu drugu rade, da rade proti njemu; molio jih je i zaklinjao, nek ostanu doma na dan izbora, nek se neuzimaju za listine ni za ništa; on da bi se pobrinio ako bi oni pobjedili itd. Nije koristilo ništa. Ljudi su htjeli listine prepisati i načelnik, jadan, njim je to dozvolio. Kad su vidili, da jih je mnogo izpušteno, stavili su pravodobno reklame i priložili i za porezovne knjižice za dokaz plaćanja poreza, koj njim daje pravo glasa. Bilo je toliko tih knjižica, da su jih nosili na občinsko glavarstvo u „bisagah“ iz samo one porezovne občine. Dobro su počeli kako Bog da dobro će i dovršiti.

* * *

U občini porečkoj bili su u občinskom uredu bolji, dali su našim, koji su htjeli prepisati listine bez ikakvoga prigovora. I tu pak se je vidilo, da su naše braće i mnogo izpustili iz listina, koji su i posliednjih izbora u listinah bili, pače izpušteni su i takovi, koji su posliednji put bili naši izbornici. Nego naši znali su to učiniti, reklamirali su na dobu, pak uzmo u Boga i držimo stalno, da će si [illegible] Baderljani, Žbandajci, Vrvarci, Dra[illegible], Foškulinci, Novovaščani, Abrežani i [illegible] osvjetlati lice kako su već posliednji [illegible] Oni se već nedaju voditi za nos od [illegible]ga. Nežele nit nezahtjevaju drugo nego, da se vrši zakon i uzdrži red.

* * *

I u višnjanskoj občini izpustilo se [illegible]ga naših iz listina, al i tu se je podnosio reklamo. Tu protivnici rade osobito, jer [illegible] Kamalići u toj občini mnogo posjeda. [illegible] da obećivaju svakom, koji bi njim se predao, glas. Decolle se je odrekao načelničtva, a na njegovu mjestu je Dell' Oste, zagrižen protivnik Hrvata. Postavio da ga je kotarski upravitelj. Nego u komisiji bit će i naši savjetnici, pak će i oni skrbiti, će da se zakon nekrši. Birati će se u občinskoj kući u malenoj dvorani, al ni to neće naše smesti. Naši Višnjanci, sv. Ivanci, sv. Vitalci i Bačvani ponieti će se junački kako i posliednji put.

* * *

U motovunskoj občini bi reći, da neima nepravilnosti, pak će pobjeda biti to lasnija i sjajna, ako ne sjajnija, nego li posliednji put.

* * *

Iz Vižinade javljaju nam takodjer, da se i tamo naši pripravljaju za predstojeće izbore. U toj občini gospoduju bezobzirni vižinadski krnjeli i Talijanaši prem su u ogromnoj manjini napram našemu izvanjskomu puku. Nu i tamo počeo se naš kmet buditi te se óvrsto nadamo, da neće proći dugo, te će pitati i on talijansku gospodu za račun njihovog djelovanja. Medju prvimi u toj občini jesu Kaštelirci, koji ustadoše na noge, da skinu talijanski jaram, da se oslobode gospodskog zagrljaja. Evala njim, sliedili ih u tom i drugi naši kmeti one občine, pak što Bog da i sreća junačka!

* * *

Iz Pule. Izbori fiducijara u ovom kotaru odlučeni su ovako:

Izvanjska občina Pula t. j. sva sela, koja su pod glavarstvom občine Pulo izuzamši grad i njegovu občinu, birati će u subotu dne 24. oktobra i to u gradu Puli u školskoj dvorani blizu pošte, od 8 do 12 ure jutrom i od 1 do peto po podne.

Okolica Vodnjanska t. j. Rovenja, Filipan, Marčana i Karnica birati će takodjer subotu dne 24. oktobra i to od 8 do 12 ure jutrom i od 2 do 4 po podne.

U Barbanu isti dan, t. j. subotu 24. oktobra od 9 u jutro do 1 po podne.

U Kanfanaru ponedeljak dne 26. oktobra od 9 do 12 ure prije podne.

U Savičenti isti dan od 9 u jutro do 1 po podne.

U Balah isti dan od 9 do 11 u jutro.

Nadamo se, da će svaki izbornik učiniti svoju dužnost; osobito očekujemo i to punim pravom, da se okolica Pulo u svetoj borbi narodnoj već jedanput opošteni. Ako i jesu težko prilike u onoj občini, gdje ima i talijanskih sela, ipak naši mogu predobiti, ako u velikom broju dodju na biralište i ako neizdaju svoju vlastitu krv. —

* * *

Iz Pomjana javljaju nam, da njim nije još poznato kada će se obaviti izbori fiducijara. Ali se za to doznalo za talijanašku sleparíju, na koju je prietao občinski načelnik Gugnaz. Izposlovao je naime nagovoren i podučen od koparske gospode, da se neće birati u sjelu občine, u Pomjanu — kako uviek do sada — već na kraju občine u selu Garžon, gdje imade samo par kuća i kamo će lahko sva koparska gospoda. Očito je, da se ide za tim, da se onemogući dolazak našim biračem, od kojih će imati nekoji i do 3 ure hoda, a da se olahkoti dolazak koparskim nemirnjakom, koji neimaju nikakva posla sa ovimi izbori. U ostalom nadamo se, da neće niti ta spletka pomoći Talijanom i njihovim podrepnicam. Očekujemo bo, da će naši birači iz čitavo občine pohrlit još u većem broju k izborom, negoli pohrliše zadnji put.

Doznalo se i za drugu slepariju načelnika Gugnaza, koja ga prikazuje u pravom sviotlu. Taj junak imao je odvažnosti brisati zadnji dan iz izloženih izbornih listinah 62 naša biraća, a medju timi i nekoje bivše fiducijare. Za to bezobzirno djelo saznali su medjutim naši birači te putem političke oblasti reklamirali svoje pravo.

Eto, takovim se oružjem služe naši „pošteni“ Talijani i njihovi prodanci. Sram bilo jedne i druge!

* * *

Izbor fiducijara u Miljah obaviti će se u ponedeljak dne 19. t. m. I tamo se ozbiljno pripravljaju naši na borbu.

* * *

Izbor fiducijara u Buzetu obaviti će se dne 21., 22., 23. i 24. t. m. O pobjedi hrvatske stranke neima nikakve dvojbe. Talijanaši miruju kao da neima niti jednoga. Potučeni su bili do sada tako grdno, da se neufaju niti pokazati se. Tako će se dogoditi i po drugih občinah Istre, gdje još sada kakva šačica Talijanaša i šarenjaka po turaku pašuje i našega sirotu kmeta tlači. Svaka sila do vromena a Bog i njegova pravda na vieke.

Glavna skupščina

„Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri“.

(Konac.)

Gosp. N. Butković: Pred malo dana imao sam prilike, da razgledam obrtnu školu u Zagrebu. Možete si misliti kakav sam utisak od nje ponesao. Nego namah sam i na to pomislio, da nije ni ona preko noći onakvom postala; morala je i ona pri svom osnutku biti onako nekakva, kao što je sadašnja naša „Delavska škola“. Može dakle i naša školica dočekati liepu budućnost, al valja rada i mara. Smjer školo je dobar, dobro je obskrbljena, nefali joj dakle ništa, nego djaci. Još bi se tomu nekako doskočilo, al bi trebalo prilično požrtvovnosti; imalo bi se naime o tom nastojati, da se osnuje neke vrsti zavod, gdje bi učenici što jeftinije dobivali hranu i stan. Nu budući baš nespada na ovo mjesto, da se o tom razpravlja, prepuštam za drugu prigodu, a preporučujem predlog g. Mirka Jelušića.

Gosp. dr. Stanger: Sliedeć gosp. predgovornika imao bih i ja jedan način iztaći, naime taj, da tu i občina ustanovi koju podporicu.

Gosp. Vjekoslav Spinčić: Već sto gospodo stvar sa raznih gledišta posmotrili, tako da se zaključak gotovo sam namiće. Ja ću samo još u kratko par misli nadovezti. Kako smo čuli, škola ima svega osim dovoljno djaka; a te nam je prikupiti ne toliko podporami koliko nagovorom i preporučivanjem. Zato su najprije zvani gg. svećenici i učitelji. Samo notroba tu onako občenito preporučivati, nego uloviti namah stanovitoga pojedinca, gdje se može suditi, da će biti uspjeha. Glede podpora pako ja sam odlučno proti tomu, de budu samo za stanovite predjele; jer učenik n. pr. iz Moščenica treba isto tako podpore kano i onaj s preko Učke, a u stanovitom razmjerju treba ju na isti način i domaći polaznik. K tomu mi je još ovo iztaknuti. Uzmimo, da je u školi n. pr. deset učenika, koji više manje svi zaslužuju tu blaženu obćanu podporu. Što će se dogoditi? Dobiti će ju dvojica, a ostali će svi biti nezadovoljni. Neću da sad ovo ni ono predlažem — samo sam htio, da gospodu na ovu okolnost upozorim.

Gosp. dr. Stanger: Ja nebih imao nego opotovati, što sam već kazao. Ponovno Vas molim, da odlučite ne dvie nego tri podpore po 50 for. barem za sada, dok počnu polaziti učenici s one strane Učko.

Gosp. Vjekoslav Spinčić: Ja bih još najvolio, da se odluči dati u tu svrhu neku stanovitu ukupnu svotu n. pr. od 150 for.

Pošto su još oiolu stvar rekapitulirali gg. tajnik i predsjednik, prešlo se na glasovanje, pri čemu bi velikom većinom glasova primljen predlog g. Mirka Jelušića

„Bratovšćina hrv. ljudi u Istri ustanovljuje za strane učenike na „Delavskoj školi“ u Kastvu dvie stalne podpore po 50 for. (petdeset for.) na uživanje kojih daje se prednost djacim s one strane Učke. Ista ujedno odredjuje primjerene pripomoći i domaćim polaznikom. Podpora se izplaćuje u dva semestralna obroka. Nalaže se odboru, da ovu odluku pravodobno putem „Naše Sloge“ objaviti dade“.

Gosp. predsednik: Na dnevnom redu su dalnji slobodni predlozi.

Gosp. Mirko Jelušić: Osvjedočili smo se iz izvješća gg. tajnika i blagajnika, da je družtvo i ljetos napredovalo. Napredak ipak nije razmjeran prema prošlogodišnjemu. Družtvo je dakle absolutno uzevši napredovalo, dočim relativno je nazadovalo. Gdje je tomu krivnja? Uzroci su tako mnogostručni, da gotovo onemogućuju svaki odgovor, zato ću radje odgovoriti drugim pitanjem: zašto je ljetos manje grožđja, nego lani? Kako je ljetina sad bolja sad lošija za prirodnine, tako je na neki način i ljetina za našu „Bratovšćinu“. Nu zato se ipak nesmijemo pusto zanašati na sudbinu, jer ni poljodjelac tako neradi. Tko je ljetos škropio traje, tomu ga nije peronospora ofurila kano drugomu, koji nije škropio. Prema tomu morali bismo i mi nešto uraditi: morali bismo misao na družtvo budnom držati; morali bismo svako toliko spružiti kakav člančić u ovu ili onu novinu; kada tko družtvo podari n. pr. iz Dalmacije, valjalo bi se zahvaliti u kojoj dalmatinskoj novini, i tomu slična; u kratko: morali bismo praviti neke vrsti reklam. Moj je dakle predlog ovaj:

„Skupščina „Bratovšćine“ hrv. ljudi u Istri apeluje na požrtvovnost odbora, da izvoli i preko svoje službene dužnosti nastojati oko širenja i napredka družtva“.

Predlog se jednoglasno prima.

Gosp. dr. Stanger: Kako vidim, neima dalnjih predloga. Ja neželim ništa predložiti, nego bih umolio sl. odbor, da gg. povjerenikom toplo preporuči, da se za družtvo malko više zauzmu. Prije pako nego svršimo, uslobadjam se gg. umoliti, da se izvolo ustati u znak priznanja i zahvalnosti odboru, koji svoju čast toli skrbno i požrtvovno obnaša.

Skupščinari se dižu kličući: živio odbor!

Gosp. predsjednik: Pošto se već izcrpio dnevni red, hvalim gospodi na ustrpljivosti i ozbiljnom sudjelovanju, te dižem ovu skupščinu uz poziv, da uzklikneme trokratni živio Njegovu Veličanstvu premilostivomu cesaru i kralju Franu Josipu I.

Skupščinari se zanosno odazvaše. Većina ih osta i dalje na okupu, da u prijateljskom razgovoru i vatrenom pazdravicom dovrše dan.

Razgovor

medju Lukom i Martinom poli Pija na Novaščini poreckoj.

Martin. Dobro jutro susedu moj.

Luka. Dobro jutro ti daj Bože!

Martin. Kako je, se niesmo odavna vidili?

Luka. Ho, ubogo i okolo!

Martin. Kako to ubogo i okolo?

Luka. Pogledaj malo okolo sebe pak ćeš se brzo posvidočiti. Da bi se digli naši oteci iz svetoga Jerolima, koji nisu još ni 80 let zakopani (Bog ih pomiluj i sve ki su tamo) kad bi vidili našu mladež na dolinščini, bi se s livom rukom prekrižili i brzo bi se pod zemlju spravili.

Martin. Mi nesmijemo mrtve buditi ni mlade suditi, kako govori pučka poslovica.

Luka. Upravo kad smo došli na govor za sveti Jerolim bi doba, da se načini naše groblje, već puti delo započnoto i zapuščeno.

Martin. Nije sigurno bilo ječi u kasi, jer kako se govori, da je niki upuhnuja jeno 2000 fiorini, pak zato su ga ča poslali.

Luka. Zašto ga nisu pak tužili?

Martin. Češ da ga tuže kad . . . . . je njihova podrepnica.

Luka. Hvala i čast talijanskim aministracijam.

Martin. Željan bih bia znati ča misli junta?

Luka. Ča misli, ter ča neznaš, da je morala paziti, da nebi zemaljski kasir Rigo ki šolad ukra; tako se nemore brinut za naše komune, pak moraju i talijanski oderuhi živit, zač je i njih Bog stvoria.

Martin. Prošli misec mi se čini, da je bila litnica baš temu glasovitemu Grgi Rigo za 82.000 fiorini.

Luka. Kamo je potrošia tolike silne miljere, kad nije ima nikoga za hraniti, ko ne sebe i ženu.

Martin. Meni je povida jedan čovik, da onih boći se je mnogo špendalo za agitacijone u vrime izbori, da si i nadalje osiguraju jasla i da se je ih špendalo za „Pro patriu", da se je ih priko mora poslalo, da se pomore dizati monumente s njima Vittoriu Emanuelu, Garibaldu i drugem.

Luka. Ako bi bilo temu tako, kako je i podobno da bude, mi moramo za stalno odpriti oči.

Martin. Još govore Talijani, da je Istria siromašna provincija, a njezin presidente ima 3600 for. plaće na lito, ašesori po 2500, diretor od kreditne banke 2500, a kamo su im drugi incerti, koje imaju kako avokati. Tako debele plaće nimaju u nijednoj drugoj provinciji. Kozu svi skupa branimo, pravedno bi bilo, da svaki jeno malo ju muzeno, na misto, da nju muzu sami Porečani i Višnjanci (ima najviše njih impiegati unutra).

Luka. Kakvu korist će nam donesti naša talijanska škola, sa učiteljem Tirolcem?

Martin. A vero nikakovu! S njom se nastoji samo da se omrazi milo od dragoga, t. j. da dite mrzi svoj materinji jezik, zato i svoju majku i svoga čaku, oni oba dite kad se iznarodi.

Luka. Izčeznuti će iz lica zemaljskoga i ova nepravda.

Martin. A kako da si mi sami pomoremo?

Luka. Najprija da se bratski ljubimo, jer da nije ljubavi svit bi se razpa kako bačva brez obruči; da marljivo delamo, da pametno gospodarimo, da se u potribi pomažemo jedan drugoga, da nepadamo protivniku u šake gdi si moremo jedan drugomu pomoći, t. j. da budemo svi za jenega i jedan za sve, kako i sveto vandjelie govori: budite svi bratja medju sobom.

Martin. Pravo govoriš zač ako je jena čeljad velika i bogata pak da su svi dobri za delo, ali ako nije sloge i ljubavi u kući, nego nemir i svadja, do malo sve bogatstvo se razpade i drugi se s njim okoriste.

Luka. To je lipo i dobro i tako valja; nego žalibože naši ljudi se već puti medju sobom razpiru i živu u svadji za malenkosti, radi česa dadu se na avokate, započnu se pravde, za tirati pravdu se zaduže, a tim si ubijaju dušu i tilo na misto, da bi se medju sobom pogodili; ali svega toga nebi smilo biti.

Martin. Govore, da ćemo imati ov misec izbore za Beč, da se popuni misto maloga Tome.

Luka. Sada vidiš te se početi kola vrtiti od jene strane i druge; ali sve jeno hvala Bogu naš voz gre naprid.

Martin. Meni su rekli nekoji, da nam je svejedno, da je u Boču jedan ili drugi, da mi iz toga nimamo nikakovo koristi.

Luka. Ne, nije svejedno. Dakle zašto oni svoje miljare špendivaju i napinju sve svoje sile, nego ča posalju u Beč svega muža; dakle ono ča je drago njima, mora biti i nama. Kako češ da bi nas njihov čovik zagovara, kada nije našeg roda, naše krvi, ni našega jezika, a vrh toga nam je još i protivnik? Dakako, to naši protivnici govore; ali ti poznaš i sam, da temu nije tako, jer znamo i sami, da ako u jenu raprožentancu dojdu dva zastupnici u sodutu, iz dvih raznih sela, jedan lipo prikaže sve potribne stvari, koje su za učiniti u selu i di i kadi bi se moglo štakodar zaparati i povećati občinsko imanje, a drugi samo sidi i muči, zato kojega biš ti volja?

Martin. Naši protivnici govore, da smo prepotenti, aroganti, kamo da je ona sloga i mir, koj je vlada pred 20 lit, to da nećo niš dobra donesti.

Luka. Dakako, oni bi stili, da budemo mirni kako ovce, kad se ih goni na cok. Ča nismo mi valja svi božja stvoronja, jednaki prid Bogom, carem i njegovim zakonom? Ter mi ih nepitamo niš od njihovoga nego svoje.

Martin. Kako češ da mi moremo s njima biti, kad oni nas grdo na svaki način a još vrh tega misle uvik za priko moraku zemlju, a mi to nimamo ni na kraj pameti?

Luka. Ter i tamo gospodi dobro gre.

Martin. A moo! Ma sireto pogibaju od glada i svake nevolje, ter vero čuješ ča povidaju oni, ki od tamo dojdu.

Luka. Bi rabilo, da štiješ njihove gazete, pa biš se još bolje posvidočia kako nas lipo štuju.

Martin. A ča češ, bačva dajo ono ča ima.

Luka. Si čuja ča, koga te kandidirati naši Talijani?

Martin. Sam čuja reći, da onoga starijega Kamalić-a, zašto ki je bogat, da veliku šteuru plaća i zato da će glasovati zanj sva Sutivanščina i Motovunščina.

Luka. Ja sve to neverujem niš, jer i zadnji put su oni glasovali s nami. A zato što je on bogat to nepomaže niš. On je bogat za sebe, a ne za nas; neka glasuju za njega bogataši ali mi kmeti nećemo.

Martin. Ti preporučivam susedu moj, da pred sadašnjimi balotacijoni napučivaš svuda naše ljude, da se nepusto podkupiti ni pristrašiti, jer hvala Bogu sad se moremo laglje braniti od duga, zašto lita su nam se obrnula na bolje, samo da nas nebi grad tuka. A još ti dajem na znanje, da ljudi naše krvi i misli u Puli su učinili „Posujilnicu" i za najveće potribe ćemo nać pomoći, tor se nećemo morat klanjat krnjelom i gospodi kako do sada.

Luka. Ča ti se vidi, to i ovi put dobiti paku maloga Tome ljudi?

Martin. Moreš i priseći!

Luka. Dakle živio!

Martin. Joh meni, da te čuju va Poreču, da si reka živio, valje bi poslali žandare po nas.

Luka. O, ja za račun tega se nebojim, zač tega zakon nebrani.

Franina i Jurina

Fr. Ma jel' istina, da j' čovičje meso u Istri mrtvu cinu?

Jur. Tako da se hvali niki duhtorić poreški, ki ni jako daleko markežu kandidatu, a i sam markož kandidat, da se je jedan put tako izrazia.

Jur. Da j' bia po Franczekoj, po Nimškoj, po Englezkoj, da j' vidia u obće mnogo svita, ma da ni nigdi opazia, da bi bilo tako cino ljudsko meso kako j' u Istri. Sedamdeset, osamdeset i više kilo, kako već ki čovik peže, da se dobi za fijurin, dva i za funt osalskega mesa. Muža dobije za fijurin, a za osla da ga pita tridoset fijurina.

Fr. Na žalost bivalo je tako. Ljudi nisu bili ljudi, prodavali su se za fijurin, dva i za ovoliko meso, ma ja mislim, da se on duhtorić jako vara, ako misli, da je i danas tako.

Jur. Čuja sam i ja, da mu to kupovanje ljudskoga i ponujanje osalskega mesa slabo kuri.

Fr. Pak ćemo vidit na dan balotacijoni, ki se prodava i sebe manje cini nego osla.

Jur. A posli poznat ćo se po vonju kada god bude prolazia.

* * *

Fr. Čuje se, da će Višnjanke na dan balotacijoni polivati naše birače vrelim uljem.

Jur. Ja to težko virujem, a svakako mislim, da bi bolje učinile kad bi s njim broskve zabilile, nego ga na naše birače polivale.

* * *

Fr. Bog to živi dragi Jure! Znaš ča je novoga?

Jur. Kako ne ovdi, da neznam, zač znaš da sam bi dugo bolan.

Fr. Ma ko si bi bolan i još patiš, to ćeš valjo ozdravit, ko me čuješ.

Jur. Ma dunke daj da čujem.

Fr. Si vidi kada mirakulo?

Jur. Nisam brate.

Fr. Dunke vidiš, da biš bia anko ti priša koji bot u Labince, biš bi vidi jeno velo mirakolo.

Jur. Dunke ča po svetega Mateta?

Fr. Znaš, da naš barba Mate je posta veli Hrvat!?

Jur. Ma govori to kojemu tovaru, to će tebi virovat, ma ja ne; ča neznaš kako ga je štimala „baba" da je „vero apostolo della nostra fede" i s onim u Kašteliru, ki bi po sili htia talijansku školu?

Fr. Ku neveruješ, dunke pitaj druge. Ma ja ročem, da je naš čovik, zač govori publikamente, da on nije Talijan, ali da je „Slavo Istriano" i neka svi koji su slavi Istriani drže s njim. A znaš da nebi bia dobar Hrvat, nebi imao toliko prijatelja medju našimi ljudi. Vidiš kako anka stari Gašparini se je preobrna i drži sada sa šiorom. Ča neznaš kakov je bi Gašparini Hrvat, da su ga naši ljudi votali za fiducijara? Da ne bi zna, da je naš Mate vrli Hrvat, nebi s njim bia.

Jur. Ma dragi moj Frane nebudi nem. Ča neznaš, da to je samo njegova politika, da zaslipi one, koji malo vide, malo razume. Znaš da nebi ga „baba" nikdar štimala kako „vero apostolo della nostra fede", kapiš talijanski a da nebi s njima puhao u rog. Ali znaj dobro dragi Frane, da sada gredu votacioni za deputato va Boč a brzo će biti komunski votacioni a naš barba Mate nebi rada s konja na tovara. Znaš, da on dobro vidi, da su danas i tote počeli kmeti malo vidit i poznavat svoj rod, svoju krv; znaš dobre, da su naši zadnji bot posvuda dobili a da to i našega barba jako peče. Viš, za to sada govori, da je „Slavo Istriano", jer zna, da naši kmeti nerado još čuju niti ko se njima reče, da su Talijani niti da su Hrvati. Zato on sada govori, da su svi „Slavi Istriani" kako da tobož njima pokaže da je i on „Slavo". Ali Bogu hvala, dragi Frane, da naši ljudi poznadu dobro, što je naš barba. Ko se diči „baba" da je on „vero apostolo della nostra (t. j. njihove) fede", mora dobro znati, što je naš barba; neka si ga duuko drži ali naši kmeti će sada znati, što je on i s kim imadu držat. Samo neka se domisle, kakove sramote je činila njegova kumpanija na dan izbori našemu redovniku i drugim našim ljudem kao Korlevića i će znati, koji je njihov čovik. Ili neka vide zadnje anagrafe, kako je on baš sve zapisa medju Talijane, akoprem neznadu niti jedne riči talijanske. Dunke znaj, ki nečasti sam sebe, nečasti ni Boga ni fratra ni popa. Kapiš moj Frane?

Fr. Vero kapim, sad znam dobro, što je naš barba. Bog to blagoslovia, da si mi odprl oči.

Jur. Tako pozdravi drugi bot od mene Labinčane i reci njim neka se drže.

Fr. Ma vero ću!

* * *

Fr. Ča je istina, da su kod zadnjih izborih Premanturci se bili prodali za tovarov žgvacet?

Jur. Istina je, tako ne Bože!

Fr. A sada se valjda neće Taljanom i njihovim podrepnicam prodavati?

Jur. Valjda neće, ako imaju još zdravih možjanah u glavi.

Fr. Blago se prodaje i kupuje, a ljudi ne!

Jur. Čuj me kume:

Oj dični Premanturci
Nebudite Poturci!
Nego budite Slavinci,
Mile naše majke sinci!
Neprodavajte se za Judin beč,
Kog šalje taljanaški vam Poreč!
Nego kažite Taljanom,
Da metu pred svojim pragom;
Nek se ne pačaju u naše posle,
Dapače nek štriglaju svoje osle!

Fr. Tako je, kume moj, svaki pravi Premanturac neka ledja okrene taljanašem i njihovim ritogujetom, kad počnu oko njega šarati, lagati, laskati, obećivati podkupljivati.

Jur. Jesil' čuja, kume, da su kod zadnjih v tacjoni u Vodnjanu svi župani na Vo njanščini taljanašem se bili prodali?

Fr. Ter znaš, da sam čuja, jer ja grem sval nedilju na samanj u Vodnjan, pak sa čuja kadi se ljudi spominjaju, da proda Marčanski, Krnički, Filipans i roverski.

Jur. Pak ča su ti župani tako gladni i po tribni?

Fr. Valjda su, jer su prodali sebe, a hti su produti i svoj puk.

Jur. Uh! sramota ih ubila!

* * *

Jur. Ča se onu subotu Filipanski kuhar tak kasno vratia doma iz Vodnjana?

Fr. Ča ne znaš, da je bia pozvan na v černju šedutu ali na konšilj.

Jur. Ma ča su svitovali tomu kuharu i šeduti?

Fr. Kazali su mu, kako ima žabe loviti Filipanščini, Marčani i Prodolu.

Jur. Prudilo mu!

Različite viesti.

Naše prijatelje u zapadnom dielu Istre, napose iz onih občinah, u kojih se vrše ovog i budućeg čodna izbori, molimo najuljudnije, da nam odmah sve dojave, što spada na same izboro. Osobito ih pak molimo, da nam odmah brzojavno dojave uspjeh izbora u pojedinih občinah.

Naši pozor! Iz raznih občinah Istre gdje se pripravljaju naši za izboro i gdje će biti ljute borbe, javljaju nam, da s Talijani groze, da će izazvati nered i nemi ako nebudu mogli predobiti. To će biti p svoj prilici istina, jer su tako postupali kod zadnjih občinskih izbora u Pomjanu Radi toga upozorujemo na vrieme političk oblasti, da strogo pazo kod izbora na on koji kane izazvati neredo i nemiro, pa da ih sa izbornog mjesta odstrane. Našim biračem preporučamo pako, da se nedad ničim izazvati, da mirno podnesu i kakov pogrdu, u obće, da izbjegavaju sve što b moglo dati protivnikom povoda, da izazove nemir a tim da postignu svoju pravu svrhu t. j. da se izbor nemože obaviti. Pozo dakle oblasti i pozor naši birači!

Birači fiducijara u političkom poreč kom kotaru. Poznato je, da birati fiducijare ima pravo svaki občinar izvanjskoga ko tara, koji plaća bar 5 for. državnoga po reza bez nameta. Poznato je nadalje, kako je u porečkom političkom kotaru mnogo slučajeva, gdje je više njih vlastnika jedne kmećine, koja plaća više od 5 for. poreza. Ovo su takozvani konsorti, kojim svim zajedno pripada **jedan glas**. Dok kon sorti kod poreznoga ureda sačinjavaju **jednu masu** (ditta) i svi ukupno pla ćaju porez, to neimaju više od jednoga glasa, ako plaćaju makar 70 for. na go godinu. Čujto pako kako se je u njekoji občinah poreškoga kotara postupalo kod biranja fiducijara mjeseca febrara ove go dtne i kako se glasa, da će se i sad negdje postupati. Ako su na primjer konsorta i plaćaju ukupno 21 for. poreza to su ova četiri konsorta reklamirali pro izbornim listinam zahtjevajuć, da se sa komu od njih dade po jedan glas, jer da plaća svaki 5 for. Njihovi reklami bili s uslišani, prem se ovakvim postupkom očito vrodja zakon. — U drugom slučaju ustupa se ovako. Tri su konsorta i plaćaju 12 for. poreza na godinu. Nije se ih uvr stilo u listinu, jer da neplaća svaki konsort bar 5 for. Očito proti zakonu, jer je do statno, da svi ukupno plaćaju 5 for.

Doba bi bilo, da se jednom nadje tko, koji bi stanovitim osobam raztumačio zakon, da se taj tako nogom neugazi.

Talijanaški kandidat za carovinsko vieće. Mi smo zadnji put, pišuć o kandidaturi g. markiza Polesini-a — istu uzeli sa šaljivo stranu, jer si ju inače nemogosmo predstaviti. Zaisto je spala na niske grane talijanska stranka u Istri kad nije medju tolikimi „učenjaci, bogataši i politikaši" mogla naći sposobnije osobe, nego li je poročni gospodin. Tà samo talijansko političko družtvo nemože da iztakne druge njegove vrline van tu, da je mlad, da je boget i da nosi slavno ime. To isto opetuje talijansko glasilo u Poreču i timi „vrlinami" proporuča ga našemu puku. Ali za Boga, zar može našemu kmetu ikoliko po moći mladost, bogatstvo il slavno ime Polesini-a? Mi mu rado priznajemo sve te „vrline" ali ga uprav one odvraćaju od naših birača, od kmetskoga stališa zapadne Istre, od stališa, koji treba i koji hoće zriela muža, iskusnu osobu, čovjeka svoje

krvi i jezika, vrstna i sposobna, da obnaša liepu čast zastupnika ali i težko breme i veliku odgovornost pučkoga odabranika. Ova svojstva, pravih vrlinah zastupnika, g. Polesini-Kamalić absolutno neima, a radi toga on nije niti može biti kandidat kmetskoga stališa, nit mu može itko čestiti i neodvisan iz toga stališa svoj glas dati. Talijanske novine pjevaju do neba hvalospjeve g. Polesini-u kano osobitomu dobročinitelju puka, kano pravomu otcu svojih kmetova. Kolik je on prijatelj siroto kmeta, neka svjedoči sliedeći slučaj, što ga iz 15 broja „Naše Sloge“ pretiskavamo.

„Žao nam je, da se ih izplati. Dne 24. prošloga marča dodje kmet B. iz B. ka Kamaliću u Poreč, plati istomu što mu je dugovao i zahtjeva namiru. Kad je Kamalić čuo spomenuti „kvietancu“ razpalil se prokomjorno, skoči izza stola, vičuć i skačuć rinu svom silom začudjenoga i zapanjenoga B. kroz vrata van. Turao ga kroz druga i treća vrata, kroz cio hodnik, tu još jedan kriepki krik proti 601jetnom B . . . . . i pod bok, lupi vratima, da je zatutnjala sva palača, i B. se sretno nadje na ulici na prostom zraku. Popipavši se, da-li su mu sva rebra ciela, potrči na c. kr. sud. Tu izpripoviedi sudcu sve, što i kako se je sbilo, ter reče, da hoće svoju namiru. Sudac pozove po službenom slugi g. Kamalića, koji dodje, ter učini na sudu kmetu — što ni htio doma — zahtjevanu namiru. Tumačenja daljnjega netreba“.

Interpelacija talijanskih zastupnikah na carevinskom vieću. U jednoj od posliednjih sjednica carevinskoga vieća podnesli su talijanski zastupnici iz Istre, Bartoli i Rizzi sliedeću interpelaciju na ministra predsjednika grofa Taaffe-a:

1. Jesu li poznati ministru predsjedniku silni izgredi i djela nasilja počinjena dne 17. i 18. šeptombra prigodom občinskih izbora u Pomjanu i 30. septembra u Kopru, koje su prouzročili pristaše slovenohrvatske stranke u Istri?

2. Kani li gospodin ministar-predsjednik pobrinuti se za to, da javni činovnici, osobito pako svećenici i učitelji nebudu u buduće sudjelovali u nezakonitih agitacija, te da se opetuju neprijazni dogodjaji i da se osjegura slobodan izbor svim biračem, bez razlike narodnosti i stranke, a da pritom nedodjo u pogibelj njihov život i imetak?

Tako glasi glasovita interpelacija gospode zastupnika talijansko stranke u Istri. Tako se eto po drugi put u manje od pol godine proslavišе talijanski zastupnici dviema interpelacijami, od kojih je jedna od druge netemeljitija, smješnija, dapače drzovitija. A i hoće se doista dobra doza odvažnosti interpelirati vladu za čine, koje su izazvali sami Talijanaši il njihove podrepnice. Prvih dana izbora u Pomjanu išlo je sve gladko i u redu, a kad su uvidili Talijanaši, da moraju propasti, izazvali su nemir i nered takav, da se je izbor morao prekinuti. Da negovorimo pristrano ili iz mržnje pozivljemo se na izbornoga komesara koji je oštro odsudio nezakonito postupanje talijanaške komisije i drzovito izazivanje koparskih smutljivaca. Pak ti ljudi imadu još obraza pozivati nekoga na račun pošto su sami, dotično njihovi istomišljenici, izazvali nemir i počinili izgrod? Hoće se doista debele kože. Na čast vam bilo krasna gospodo!

Znamenita odluka. Mnogobrojni občinari občine porečke izručili su c. kr. kotarskomu glavarstvu u Poreču molbu, u kojoj su ga molili, da bi naredilo, nek se izbori izbornika za carevinsko vieće neobave u glavnom mjestu občine u Poreču, nego u kojem selu vani, bud u Žbandaju bud u Baderni. Kotarsko glavarstvo izručilo je molbu načelniku občine u Poreču pozivom na § 28. izbornoga reda za carevinsko vieće, po kojem da ono odlučuje o danu i uri izbora, a občinski načelnik o prostorijah u kojih se izbor obaviti ima. Dalo mu je tako „papa in boka“ opazkom, nek izpita razloge i nek odluči o molbi. Občinski načelnik nebudi lien, odgovara odmah i šalje odgovor na prvo podpisanoga na molbi, na čestitoga žbandajskoga župana Šima Radoša U odgovoru kaže načelnik, da je izpitao razloge, ali da ti razlozi neodgovaraju stanju stvari. Razlozi pako, koje su molitelji iztakli jesu sliedeći: u glavnom mjestu občine u Poreču, da se upliva na birače dopuštenimi i nedopuštenimi sredstvi; da je u duhu zakona, da se izbori obavo gdje izvan grada, pošto gradjani u gradu biraju, nit imadu kakva posla kod izbora ladanjskih občina; te da kod prvotnih izbora mora doći množina osoba u grad, gdje može doći do nesporazumka i nemira. Ti razlozi dakle da neodgovaraju stanju stvari!! I s toga da se nemogu uzeti kao dokaz nuždе, da se izbori obave izvan glavnoga mjesta.

Dakle neodgovara stanju stvari, kad se tvrdi, da se u gradu upliva na biračе dopuštenimi i nedopuštenimi sredstvi?! Nezna gospodin načelnik, kako se vabi u kavarne, u pivare, u krčme, kako se nudja pitje i jitje, kako se dajo cigare i novce, kako se nagovara, straši, grozi; trga biračem cedulje iz ruku?! Ako nije sliep i gluh, mogao bi, a po svojoj službi morao bi to sve znati. Nego on se nije zadovoljio tim, da je izpitao razloge i odlučio, kako mu je kotarsko glavarstvo naložilo. On ide i dalje, pak veli, da je nuždno, da se izbori izbornika obave u glavnom mjestu upravo zato, da se nebi rabilo nedopustiva sredstva i da se nebi počinjalo kriminalnih nasilja, kako se u Istri dogadja i kako dokazuju neki novi slučaji kod izbora u ladanjskih mjestih, u kojih mogu agitatori mnogo lakše izazvati težkih nereda. Gradovi ili glavna mjesta da su u duhu zakona, po samoj naravi, stvorena za izbore kao i za sve znamenitije čine gradjanskoga života!

Što je nam poznato u najnovije vrieme obavili su se občinski izbori u ladanjskoj občini pomjanskoj i tu se je dogodilo nereda, koje nemožemo dalje označiti. Na te najbrže je g. načelnik mislio, pošte su rad njih talijanske novine digle silnu buku. Nit novine nit načelnik nisu opisale tih nereda kako su se sbili, a nit su se dotakli razloga radi kojih su nastali. Četiri podpuna dana tekli su izbori u Pomjanu u posvemašnjem redu. Nered dogodio se je jedva onda, kad su agitatori iz grada, videć da je propala njihova stranka, činili odbacivati naše birače i pripuščati k izboru ljude, koji nisu imali nikakva prava glasovanja, kad se je u obće počelo gaziti pravo i zakon. Izazivači, prouzročitelji nereda, agitatori bili su stanovnovnici grada, iz druge občine. Bez stanovnika gradova još se nigdje u Istri nije dogodilo nikakva nereda. A u gradovih izazvali su jih i prouzrokovali neizmjerno puta stanovnici gradova, mješajuć se nedopuštenimi sredstvi u izbore, koji na njo ni malo nespadaju ili napadajuć na izabraniko hrvatskoga puka. Nek se gosp. načelnik samo sjeti, što su u njegovom gradu počinjali njegovi sugradjani sa hrvatskim zastupnikom god. 1883. i drugih. Nek se sjeti, kako su postupali sa našimi birači godine 1885. i drugda, pak će viditi, da gradovi u Istri nisu prikladni za izbore izbornika ladanjskih občina i da bi se red kod tih izbora mogao uzdržati samo onda, kad bi ladanjske občine birale na ladanju i kad gradjani nebi nicali gdje se jih nesije.

Neumjestna zadirkivanja. Ovo je svakako najblažiji izraz, što ga možemo upotriebiti na najnovija zadirkivanja zagrebačkoga „Obzora“ u našega druga i prijatelja, zastupnika g. Spinčića. To zadirkivanje započelo je u rečenom listu prigodom izleta istarskih Hrvata u Zagreb. Zastupnik Spinčić predvodio je naime tada rečene izletnike k prvaku stranke prava, te istoga u ime suzemljaka nagovorio. Od tada se on zamjerio gospodi oko „Obzora“ tako, da ga eto već po treći put nepravedno napadoše; jednom radi spomenutoga nagovora a dva puta zbog izbora dra. Tomaža Vergottina, dotično radi toga, što taj izbor nebijaše uništen prije nego li je proteklo 90 dana od dana izbora. Na prvo odvraćamo „Obzoru“, da je g. Spinčić vršio svoju misiju po želji i zaključku svih izletnika iz Istre — osim dvojice. Ako hoće dakle radi toga „Obzor“ križati samo njega, tad neka znade, da mu je treba pripraviti križeve i za sve ostale izletnike — osim dvojice. Na drugo i treće zadirkivanje odgovaramo „Obzoru“, da je zastupnik Spinčić u carevinskom vieću u Beču prije i za vrieme uništenja izbora dra. Vergottini-a vršio savjestno i točno svoju zastupničku dužnost. Što je poduzeo i kako je postupao može „Obzor“ doznati od gg. dra. Klaića i dra. Ferijančića, koji su od Hrvata i Slovenaca jedini sjedili u verifikacijonalnom odboru. Izjave li ova dvojica, da g. Spinčić nije u ovom poslu vršio podpunoma svoju dužnost, tada ćemo pred „Obzorom“ kapu skinuti.

Ovoliko „Obzoru“ zbog onih, koji ga u Istri čitaju. Bude li se i nadalje zadirkivalo ovako u našega zastupnika, koga svaki istarski Hrvat i Slovenac duboko cieni, štuje i ljubi i s kojim su njegovi drugovi za svaki njegov dosadašnji javni čin posvema solidarni, tada ćemo i mi — prem nerado — udariti u druge strune. Nama nije do polemike sa hrvatskimi listovi bilo koje stranke, jer imademo obilno prečijega i ozbiljnijega posla, nu naći ćе nas ipak uviek spremne oni, koji idu za tim, da poremete uzornu slogu, koja u naših rodovih vlada il da ocrne narodu jednoga od najzaslužnijih mu sinova. Pustite nas dakle u miru, pa ako nam nećete pomoći u težkoj borbi — koja Vam bijaše prije izleta najidojalnija — bar nepreuzimljite službu talijanskih i vladinih časopisa našega Primorja.

„K naknadnomu izboru“. Pod ovim naslovom donaša bočki list „Das Vaterland“, glasilo njemačkog konservativnog plemstva Austrije i u najviših krugovih rado čitani list, u svojem br. 278. od dne 10. t. m. dopis iz Istre, te ga eto niže radi njegove važnosti do riči u prevodu donašamo:

„Strastvene borbe u izvanjskih občinah zapadne Istre, izazvane prošloga proljeća prigodom izbora za carevinsko vieće, jesu jošte svakomu u živoj pameti, a pokazalo se tekar nedavno njihove posliedice u raznih sudbenih razpravah ostaviv za sobom, kao što je naravno, veliku napetost izmedju dvijuh narodnostih. Opažalo se ipak neku utrudjenost u obih logorih, osobito pako u talijansko-liberalnoj stranki, pošto je uprav one, usprkos ogromnim naporom, sa dr. Vergottini-em svečani „fiasco“ doživila. Usljed toga moglo se je držati, da će se talijansko-liberalna stranka kod predstojećeg naknadnog izbora poslie izigranog Vergottini-a opamatiti, te da će postaviti za kandidata umjerenu osobu, koja bi na temelju njezinih načela i pomoćju praktičnog znanja probitke pokrajine u državnom saboru uspješno zastupala i koja nebi na protivnoj stranki prevelik odpor izazvala. Ipak se dogodilo protivno, pošto je političko družtvo „Società politica istriana“ nakon poduljeg razpravljanja proglasilo talijanskim kandidatom markiza Benedetta Polesini-a, mladoga muža iz Poreča, koji imade jedva za izbor potrebite godine, kojeg je mržnja proti Slavenom poznata i kojeg težnje za Italijom idu tako daleko, da se nemari služiti javno naslovom austrijskog barona, što no ga je njegov otac zadobio kano zemaljski kapetan Istre, već se radjo ističe kano mletački markiz. Ime Polesini-a vriedi u Istri kano bojni uzklik ne samo medju Slaveni, već takodjer i medju talijanskimi seljaci, koji poznaju vrlo dobro iz vlastitog izkustva gospodstvo i lakomnost poročke gospode, te će biti usljed toga izborna borba bez dvojbe osobito žestoka. Pogovara se, da je kandidaturu Polesini-a tršćanska vlada sa zadovoljstvom na znanje uzela, te da se načelnik najmanje stranke u carevinskom vieću za Polesini-a veoma zauzimlje, da tim u svoj klub svieže i mlade krvi ulije. Bude li Polesini proturan valjati će Istru dvojako požaliti. Ne samo radi toga, što bi tada bila zastupana skoro sama talijansko-liberalna strana pokrajine, već i zbog toga, što nebi ta pokrajina radi neizkustva svojih zastupnika imala para. Medjutim ruje se iz Poreča proti slavenskomu svećenstvu i učiteljstvu, kano i proti nepristranom činovničtvu nečuvenim načinom, dočim se na pravom mjestu na takovo postupanje neobaziru“.

Političko družtvo „Edinost“. Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost“ pozivlje ovim gg. odbornike i zamjenike za nedjelju dne 18. t. m. u 10 sati u jutro u prostorije „Delalskega podp. družtva“ (Via Molin piccolo br. 1) k redovitoj sjednici, u kojoj će se razpravljati o predstojećih naknadnih izborih za carevinsko vieće. Molimo svu gospodu pozvanike, da se u podpunom broju k toj važnoj sjednici dostaviti izvole.

Hrvatski proglas talijanske stranke u Istri na hrvatske birače. Iz Puljšćine javljaju nam, da je talijanska stranka izdala hrvatski proglas na hrvatske birače u zapadnoj Istri.

Drugo nam je što su tim Talijani i službeno priznali hrvatski jezik za svu zapadnu Istru. Altroche neima u Istri Hrvata!

Na hrvatskoj pučkoj školi u gradu Pazinu razpisan je natječaj za učiteljicu III. reda s naukovnim hrvatskim jezikom i talijanski kao predmet. Rok za podniet molbe jesu četiri tjedna počnm od 9. ovoga mjeseca. Na ovoj školi upisano je već do sada 140 učenika i učenica.

Iz Voloskog pišu nam 10. oktobra. Šetnja do Voloskoga, koju su poduzeli naši domišljati „Franina i Jurina“, gdje su upoznali one dvie frajlice, što na litro krijancu prodavaju, uznemirila je tankoćutno živce njeke ovdješnje gospode, koja su se razmahala ovih dana po talijanskih novinah tršćanskom „Piccolo della sera“ i riečkoj „Varietà“ te u izljevih njihovog rodoljubnog čuvstva, tako su daleko pošli, da su izgubili „bussolu“ i zaboravili najelementarnija pravila pristojnosti. Budući njeki nezvani brbljavci proglasuju se zatočnicim istine, od koje oni zaziru, jer njihovi dopisi skroz su izmišljeni i od glave do pete lažni, to smo voljni, gospodine uredniče, razjasniti i izložiti pravo stanje stvari, a to za volju istine, koju žele saznati u prvom redu oni, kojih se stvar tiče, a i občinstvo, koje onaj dogodjaj zanima.

Jedne večeri podjoše naša dva mladića na šetnju spram Crnikovice i susretoše kod njihovih dotičnih kuća gospodjice F. G. i G. S., oni su prošli dalje, a dotične gospodjice ostadoše malo časova tu, a iza toga kreunše i one put Crnikovice, premda je bilo već 9 sati i pol odbilo. Naši mladići šetahu mirno pjevajući pod glas hrvatske pjesme, a pomenute gospodjice idjahu za njima dok mladiće ne stigoše i prestigoše, uviek same, tako, da su bile već došle do kuće, u kojoj se nahode poštarske kočije, te se povratiše same, a mladići šetahu 20 koračaja odaljeni; gospodjice nato sjedoše na Minakov zid kraj mora. Mladići sjedoše takodjer na isti zid na 30 koračaja daljine od istih, koje su još uvjek same bile. Naši mladići pjevahu i na dalje pod glas, nerekav nikomu ni riči. U to je prispio g. P . . . . koji se je odmah povratio. Nakon toga gospodjice stadoše naglo trčati, dočim ostadoše mladići i nadalje sjedeći. Kada su se rečene gospodjice malo udaljile gospodjica F. G. priče vikati „magarci“ dok su naši mladići još uviek pjevali. Nakon toga, pošto je već dosta kasno bilo, uputiše se i mladići kući, te nadjoše gospodjice sjedeće pokraj Stangerove kuće, a kada su mimo njih prolazili, dovikuu im opet gospodjica F. G. riečі „magarci“, a mladići joj obećaše, da će joj sutra dan poslati liep cviet na uzdarje.

Ovako je bilo, bezimena gospodo, te se uzalud trudite, da navrnete vodu na svoj mlin, hoteć mirno i pristojno ponašanje naših mladića prikazati kao izazivanje. Mi vam ne zavidjamo, vama tobožnjim sinovom i predstavnikom umišljene latinske nadbrazbe, na takovom ponašanju; vama prosto takovo ponašanje uzvišivati, a nama prosto isto prezirati.

Nepristrani očevidac.

Iz Pazinčine nam pišu, da ove godine vrvi mnogo stranaca, da pokupe grozdje i vino tako, da je već skoro sve vino prodano i to uz dosta dobre cine. Poznato je, da ove godine u Francezkoj vina manjka, jer il nije prirodilo il ga je tuča potukla. Francezi nabavljaju ga dakle svuda gdje mogu. Na Gračišćini i Pićanšćini pokupio je vino trgovac Ružička iz Rieke, koji ga kupuje na račun jedne francezke tvrdke; u gradu Pazinu pokupili su ga pako domaći trgovci i Francezi, što imadu tvornicu šampanjca u Kopru. Pošto se prave dobri posli to bi dobro bilo, da se narod dade na racijonalnije sadjenje vinove loze, a osobito pako, da se nauči škropiti grozdje sumporom i galicom, a što nije manje važne, da prihrani sada koji novčić za crne dane.

Traži se. Jedan osjeguravajući zavod traži jednoga ili dva vrstna putujuća zastupnika ili akvizitora za naše južne pokrajine. Uvjeti su vrlo povoljni. Ponudbe neka se šalju uredničtvu našega lista.

Izpod Buja pišu nam 12. t. m. Ovo je, gospodine uredniče, svakako najnesretniji dio naše tužne Istre. Sudboni kotar bujeski je naša velika rana, koja će se vrlo težko zaceliti. Hrvati i Slovenci ovoga kotara zapuščeni su tako, da je čovjeku nad njimi za plakati. Oni su većinom bez svojih svećenika, a učitelja poznaju samo po imenu. Naši protivnici poduzimlju sve moguće, da ovaj čestiti puk posve potalijanče. U mjestu Bujah su Vam najbiesniji Talijani što ih u Istri imade, a ovi ucieplju neprestance u srca naših jadnih soljaka mržnju do našega jezika i do svih naših svetinja. Bez svećenika i učitelja svoje krvi i jezika, a pod neprestanim uplivom biesnih bujskih Talijana, nalazimo se mi Slaveni izvan onoga nesretnoga gnjezda u zdvojnom položaju. Ali kad nemožemo naći utjeha i nauke u svojem jeziku u crkvi ni u školi, da bismo bar kod svietskih oblastih pravicu našli. Bar oni, koji su postavljeni radi puka i koji moraju po prisegi za svakim jednako obćiti ili postupati, imali bi nam zadovoljiti. Nu kako da to učine kad oni nerazumiju nas niti mi njih. Kod našega suda u Bujah neima jedne jedine osobe, koja bi nas mogla razumjeti a ipak su i po talijanskom popisu bar dvie petine puka našega jezika i naše krvi u ovom sudbenom kotaru. Drugi Bože, kad će biti bolje!

Otvoren list preuzvišenomu gosp. Gjuri dru. Posiloviću biskupu senjskomu i modruškomu ili krbavskomu u Senju. Pod tim naslovom upravio je g. Erasmo Barčić, odvjetnik na Ricci i zastupnik na hrvatskom saboru otvoreno pismo na preuzv. biskupa senjskoga, kojim upozoruje preuzv. biskupa na ukidanje hrvatske liturgije u

sbornoj crkvi na Ricci po novoimenovanom župniku g. Kajetanu Bedini-u.

Pismo to donieti ćemo u cielosti čim nam budo prostor lista dopustio.

Listnica uredničtva.

Gosp. „Kozjavuna“. Izvolite nam javiti imena spomenute dvojice, da njim pišemo. Hvala na priposlanom, upotrebiti ćemo. Kako tamo, miču li se naši? Udrite dok je željezo vruće. Bude li se radilo kako valja, morali bismo i tamo uspjeti. Srdačan uzdrav!

Gospodu dopisnike molimo opotovno, da se strpe, jer smo odložili sve novije dopise, koji se ticiju gorućeg pitanja t. j. predstojećih izbora.

Listnica uprave.

Gosp. I. L. u Santa Rita. Primili smo za Vas od g. N. Cucullića fior. 10.14.

Lutrijski brojevi

Dne 10. oktobra.

Beč	90	43	35	3	29
Graz	70	80	68	20	90
Temešvar	72	33	54	61	65

Dne 14. oktobra.

Brno	29	71	64	20	46

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cjene neobično nizke. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje konkurence.

5 10

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1769.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovito i prave flašire iz Brešije, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarevo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Eliksir Cocca okrepljujući i probavljajući. Eliksir China proti groznici. Anaterinsku vodu za usta. Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i uštrcivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli. Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsala okrepljujuće želudac. Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 25—25

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz cjene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke ida u pokrajinu bez carine. 22—52

Radionica ćilima (Tappezziere)

G. ANTONA BUJASIC-A

ulica Muda Vecchia br. 3 u Trstu

šalje prosto od carine u omotih po šitavoj državi pokućstvo, šuste, divane (naslonjače), štramaco (vunjkuša) uz cjene, koje izključuju svaku konkurenciju. Uzorke, nacrte i tvar šalje na zahtjev badava. — Sve vrlo krasno i čvrsto. — Naručbe ovršavaju se odmah. 24—24

TVORNICA

bambusovog pokućstva

H. Preuer

Trst Via Goppa br. 2

proizvadja pokućstvo za kuću i brašće, otažorne i ejajne predmete za najniže cjene. 20—20

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br. 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 22—

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 9—18

braće Gondrand na Ricci

Via Alessandrina — Kuća Pioseh — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo del Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

To takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary

44—52 Casa Gorup.

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnoga zdravoga vina, kojega ni moći razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specijalitéto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkrilivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun toh specijalitet ponujam vsakovrstno esenco za izdelovanje ruma, konjaka, finih likérov itd najbolje in nenadkriljivo kakovosti Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—10 in PRAG. 20—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Tinktura za želodec,

katero iz kinečke rabarbare korhtikovcevega lubja in svežih pomorančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več stoklenic. Zabojčkič. z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 55 steklj., 5 kg. teže, velja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenično razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—15

30—23 **Marijaceljske želudačne KAPLJICE**

pripravljene u ljekarni kod anglela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Pravo su samo onda, ako su providjene su potaj otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom.

Ciena male bocce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

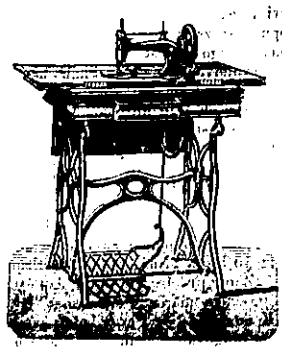

Petar Braido

mekanički kovač 25—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske novo po . . . . . for. 36
„ srednje „ „ . . . . . „ 45
Strojevi Titania „ „ . . . . . „ 55
„ Howe za krojače i postolare po „ 88

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve to bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljeno.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

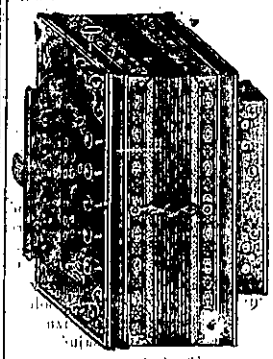

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—26

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni prileležećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 22—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na padielane strojeve.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Hückscovel strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu molju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice, tiskalnice za masline, strojeve proti peronosport**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtače strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč 19—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovano, od 144 stranica, cieniko u njemačom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 43. U Trstu 22. oktobra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ill u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i notiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljaka 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Glasovita interpelacija.

U sjednici carevinskoga vieća od dne 10. t. m. interpelirao je talijanski zastupnik Istre Bartoli sa drugovi ministra predsjednika o neredih dogodivših se prigodom zadnjih občinskih izbora prošloga mjeseca septembra u nesretnoj občini Pomjanu.

Dva mlada talijanska zastupnika iz Istre, Bartoli naime i Rizzi proslaviše se jur dne 2. julija t. g. prigodom prve svoje interpelacije, koju je tada okrstilo glasilo talijanske stranke „prvenci naših zastupnika". Tom interpelacijom htjeli su oprovrći činjenice, navedene u interpelacijah zastupnika Spinčića, stavljenih u carevinskom vieću dne 19. junija i dne 2. julija t. g. Htjeli su oerniti naše svećenstvo, što je pripomoglo do njihove sramotne propasti prigodom zadnjih izbora fiducijara u Pomjanu; oklevetaše naše svećenike radi poznatih izgreda u Bujah, jednom rieči, htjedoše oprati sa talijanske stranke crnu ljagu, što no ju navukoše na sebe prigodom zadnjih državnih izbora u Istri. Namjera nije njim uspjela, jer se je kasnije dokazalo izjavami birača pomjanskih, da bijahu njihova imena od Talijana zlorabljena, a razprava proti bujskim izgrednikom izpostavila je nevinost naših svećenika a krivnju bujske „inteligencije".

Takav bijaše uspjeh „prvenaca" talijanskih zastupnika iz Istre, te se je moglo očekivati, da će biti drugi put oprezniji i da neće ići tako lahko na ljepak talijanskim časopisom iz Istre i Primorja. Al njim nedala mirovati prva slava, pa njim valjalo tražiti novih lovor-vienaca. I nadjoše ih u izobilju!

Povod drugoj interpelaciji dali su njim — kako rekosmo — najnoviji izgredi u Pomjanu. Našim čitateljem poznato je dostatno kako su rečeni izgredi nastali, tko ih je izazvao i počinio i kako bijahu usljed toga prekinuti oni izbori.

Interpelanti zasnovaše svoju interpelaciju na temelju dopisa i izvieštaja, što no ih je doniela slavna „L' Istria" o spomenutih izborih. Nu kako bijahu ta izvieśća većinom izmišljena i tendencijozna, zlobna i izkrivljena, tako je izašla i interpelacija mlade gospode zastupnika posve neosnovana i netemeljita. Interpelanti oboriše se u prvom redu na vladinoga komesara g. Rebeka, zatim na naše čestito svećenstvo, pak na pojedine naše odličnjake i napokon na sve naše pristaše.

Vladinoga komesara tuže radi pristranosti u korist naše stranke; svećenstvo zbog agitacije prije i u vrieme izbora; umirovljenoga pukovnika g. Descovicha, da je sva četiri dana izbora u dvorani agitirao za „hrvatsko-slovensku" stranku a naše birače napokon, što su se, neimajuć tobož izborno pravo, u izbornoj dvorani zadržavali.

Što se tiče ponašanja vladinoga komesara prigodom onih izbora donaša »L' Istria" službeni izpravak predstojnika gosp. komesaru, c. kr. kotarskoga naime poglavara u Kopru na njezina izviešća o spomenutih izborih, dotično izpravak na glavni dio glasovite interpelacije mlade gospode zastupnika. Kotarski poglavar izpravlja dakako samo ono, što bijaše neistinitoga proti njegovomu podredjenomu činovniku rečeno, a kad bi bio zvan, da pobije i ostale izmišljotine interpelacije, nebi mu trebalo drugo, nego da objelodani izborni zapisnik.

Loša za interpelante sudbina je htjela, da ugleda njihovo drugorodjenče svietlo božje u istom broju porečkoga listića, u kojem se nalazi i službeni izpravak c. kr. kotarskoga poglavara. Na prvoj stranici „sjaji" se interpelacija, utemeljena većinom na osvadah i lažih proti vladinomu komesaru, a na trećoj stranici „blišti" službeni izpravak, kojim se do temelja ruši umjetna zgrada gg. interpelanta. Pak da to nije „fiasco"? Ogromni dapače „fiascon".

Nemanje nesretni bijahu interpelanti svojimi navalami na naše svećenstvo, jer nisu mogli navesti proti istomu ništa drugo nego, da agitira za „hrvatsko-slovensku" stranku. To pako nije kaznjivo, dapače svakomu slobodnomu državljanu dozvoljeno i prosto, dakle — — novi „fiasco".

Isto tako dadu se lahko pobiti i ostale točke interpelacije, kao ona o spomenutom g. pukovniku, koji nije bio kroz sva četiri dana u izbornoj dvorani nego samo jedan jedini put; te o boravljenju naših občinarah neimajućih tobož izbornoga prava, u izbornoj dvorani itd. itd. al toga nam pobijati netreba, jer može biti svakomu jasno, da bijahu interpelanti izmišljenimi ili izkrivljenimi izvieštaji talijanskih časopisa Primorja, napose onimi porečkoga listića, zavedeni il nasamareni.

Tako se eto pr-slaviše talijanski zastupnici Istre i po drugi put svojimi glasovitimi interpelacijami, a buduć pako da „do tri puta Bog pomaže" to želimo mladoj gospodi interpelantom, da bi se čim prije i po treći put ovako svečano i sjajno proslavili.

Izborno kretanje.

Iz Poreča, gdje su birali dne 19. t. m. fiducijare, stigoše nam vieści o nečuvenih još te grozotah. Svi napori, sva nasilja i silan novac talijansko gospode, da provare i podkupe naše birače, nepomogoše ništa. Naši provriedni birači ostadoše čvrsti kano počina usried uzburkana mora. Prietnje, nasilja i novac nedielovaše na nje. Kad nepomogoše Talijanom ta nasilna i gnjusna sredstva, utekoše se k najogavnijoj provari. U izbornoj komisiji zasjedali su sami Talijani. Kao vladin komesar nadzirao je izborni čin c. kr. kotarski komesar Gironcoli. U izbornu dvoranu nije smio nitko nego birači i to samo jedan po jedan. Pravo imajućih glasa bijaše u izbornoj listini okolo 350 občinara. Okolo 2 sata poslije podne predano bijaše okolo 315 glasova. Od ovih pripalo je hrvatskoj stranki preko dvie trećine, dakle gotova pobieda. Da, pobieda na papiru, al je imalo inače izpasti. Videći Talijani, da njim nije nikako moguće poštenim i zakonitim putem predobiti, latiše se grdne prevare, nečuvena nasilja. Stadoše naime vući u izbornu dvoranu porečke fakine, mladež, starce, u obće svakoga, koji je hotio glasovati i tim koju forintu zaslužiti. Glasovalo je više dječaka izpod 16 godina; glasovalo je sedam gradjana neimajućih pravo izbora, trinaest puta. Gradski panduri pobrali su sve što je bilo po krčmah, ulicah i trgovih pak je zavukli u izbornu dvoranu. Kad se je tako premoglo hrvatske birače za dva ili tri glasa, proglasila je „slavna" komisija, da je izbor gotov i da bijahu talijanski fiducijari izabrani. Sada neka si svatko sam pomisli kako je bilo pri duši našim čestitim biračem

Kako se glasa uvidjoli su napokon i sami vodje talijanske stranke, da su predaleko zašli. Pogovara se naime ovdje u Trstu, da je odano više glasova nego li bijaše u izbornoj listini nasnačenih birača. To je vrlo lahko, dapače jedini tumač kaku su mogli Talijani „sjajno" pobieditи. Puštili su naime glasovati porečku fakinčad neobazirući se na broj birača unešenih u izbornu listinu. Tim se — bi reć — sami ulovili u zanku.

Doznajemo konačno, da je c. kr. kotarski kapetan vitez Elueshegg obvieštio tršćansku vladu, da se je komisija „pomutila" u brojenju glasova, te da je zamolio istu, da odredi novo izboro za onu občinu, koji da će biti budućeg ponedeljka t. j. 26. t. m.

Postupak „slavne" izborne komisije u Poreču razjasnjuje nam i sliedeći brzojav, što ga primismo od prijateljske ruke:

„Povodom da su u Poreču dva gradjana glasovala i da je hrvatskim fiducijarom komisija jedan glas manje brojila, da je upravitelj kotara vit. Elueshegg obnašao, da je jednako glasova za oboje i već rano utorak naredio za ponedeljak 26. t. m. novi izbor. Nije li to igra s narodom? Gradjana glasovalo je sedam, koji svi trinaest puta bili pripušćeni k glasovanju. Na svojem mjestu će se svjedoci potvrditi to kao i mnogo više drugih nedjela. Dakle? „Vidit ćemo".

* * *

U Vrsaru biralo se dne 20. t. m. ali nam nije do ovog časa poznat uspjeh. Biti će se po svoj prilici biralo kako i u Poreču ili Miljah, jer su naši dobro pripravljeni bili i jer bijaše i tamo izborna komisija posvo u talijanskih rukuh.

Brzojav iz Pazina 22. t. m. o izboru u Vrsaru glasi: **Izbor fiducijara u Vrsaru dne 20. t. m. obavljen onako kao u Poreču.**

* * *

U Motovunu izabrano je dne 21. t. m. 9 naših fiducijara sa 147 glasova proti 3 protivničke glasa. Slava našim kršnim Motovuncem!

* * *

U Višnjanu izabrano bijaše jučer dne 21. t. m. 8 naših fiducijara nakon žestoke borbe sa 193 glasa proti 82 talijanaška glasa. Živili naši dični Višnjanci!

* * *

Izbori fiducijara u Oprtlju imali su se obaviti 15. t. m., nu kako doznajemo kasnije — prenešeni bijahu na dne 28. t. m. Iz najpouzdanijeg izvora doznasmo, da je tamo našim pobjeda osjegurana nedogodi li se ono, što se je dogodilo kod izbora u Poreču. Izborna komisija biti će u talijanskih rukuh, te se može svašta očekivati, osobito pako pošto je Oprtalj u porečkom političkom kotaru.

* * *

Izbor fiducijara u Miljah. Istoga dana a skoro na isti način obavio se je izbor fiducijara u Miljah. Naš izvieśtitelj javlja nam, da su se i tamo dogodjale nečuvene nezakonitosti. Naši birači držali se upravo uzorno, kojih je bilo u 2 sata poslije podne 75, dakle odlučna većina. Na to dovedoše protivnici radnike i fakine i neimajuće pravo glasa iz arsenala, ter svi glasovaše za talijanske predloženike. Fakinčad vikala je u izbornoj dvorani našim biračem na sav glas: „Fuori i Croati!" Videći naši birači, da je nemoguća svaka borba s takovimi protivnici, da neima govora o slobodi izbora, da su u pogibelji životu, ostaviše škandalizirani izbornu dvora. Župnika g. Notara, napala je biesna svietina na ulici. Vladin komesar c. kr. kot. tajnik Lukes, da se je ponašao pristrano na korist Talijana nagovarajuć naše birače, da glasuju za talijanske predložonike i karajuć ih što glasuju „nezahvalnici" proti onim, koji ih tobož podpomažu. Našim biračem uzkratiše pravo glasa, ćak i takovim, koji plaćaju do 50 for. poroza a jednomu dapače, koji bijaše od naših predloženi za fiducijara.

Pošto se naši birači odaljiše proglasila je „slavna" komisija uspjeh izbora t. j. da su talijanski fiducijari izabrani sa jednim glasom većine. Da je vriedio zakon i da se je komisija držala izborne listine — pa kakva ona bila — naši bi bili fiducijari izabrani bar sa 30 glasova većine.

Medjutim svaka sila do vremena a mi pišemo i ovu istarskim Talijanom na raboš uvjeravajuć ih, da će se za njihovo nasilje doznati i izvan Istre, te da ćemo tražiti lieka ondje, gdje još vlada red i zakon.

P. S. Vidi viest „Izbori uništeni u Miljah".

* * *

Izbor fiducijara u Pomjanu. Glasovita interpelacija talijanskih zastupnika u Beču, temeljeća se na izmišljotinah i lažih, postigla je barem to, da bijaše izborno mjesto za izbor fiducijara preneśeno iz središća občine, iz Pomjana u maleno selo od trih kuća — u Gasen, koje leži nedaleko Kopra tako, da budu mogla koparska gospoda po miloj volji agitirati, varati i šarati, a da se nebudu imali bati opravdanog gnjeva naših birača. Kano u svemu tako njim se zadovoljilo i u tomu. Bogu hvala!

Izbor fiducijara za tu občinu uređen je za 4 dana; započeo je u utorak dne 20., a svršiti će u potak dne 23. t. m. Prvoga dana nadglasovali su naši birači talijanaške predance za 45 glasova, a bude li se izborna komisija ikoliko držala zakona, pobiediti će naši predložonici, kojih je za tu občinu 13.

Prijatelj nam javlja iz te občine, da su Talijani svojimi običnimi „karoeami" prvoga dana pravili slabe poslove, jer njim nehtjedoše naši kmetovi-birači u isto ajesti, već su se radje pješke lomili po nepristupnih skoro putovih 3—4 sata hoda.

Upozorujemo naše prijatelje, da budu na sve pripravni jer će Talijani zadnji dan kušati i najogavnijimi sredstvi predobiti ili izazvati nered. Pozor dakle!

* * *

Izbor fiducijara u Dolini i Dekanih obavio se u najboljem redu. Protivnikom je tamo smrdilo pokazat nos, jer bi bili našli bez dvojbe ono, čega nebi bili tražili. Izabrano je u svemu 27 fiducijara t. j. 15 u Dolini s 12 u Dekanih, sve čestitih i poštenih Slovenaca, koji će svo čestitih i poštenih Slovenaca, koji će svo jedan muž dne 90. t. m. glasovati za narodnoga kandidata. Živili Dekanci i Dolinci! —

* * *

O izboru u Kortah (Izola) govorimo na drugom mjestu, na koje upozorujemo naše čitatelje.

* * *

U Kopru izabrano je 6 talijanskih fiducijara, koje nasilvlje prilog službenog

lista trščanske ces. kr. vlade „L' Adria" „b r a v i". Živila nepristranost službenoga lista!

DOPISI.

Iz Buzeta 1. oktobra. Kako je otišao liječnik g. dr. Fonda iz Buzeta u Trst, došao je ovamo neki dr. Moscovicz (Mošković?), isto liječnik, Madjar, rodom iz Kašave, a to kako on sam kaže, ponajviše nagovorom vlade u Trstu. Čim je osvanuo u Buzetu opazilo se, da nam nije nit najmanje prijatelj, jer se je sdružio sa našimi protivnici te je počeo javno govoriti, da će svašta učiniti, samo da bude imenovan buzetskim liječnikom, a tada da će se on malko ogledati sa našim glavarstvom. Najviše se on nas razljutio što mu občinsko glavarstvo nije htjelo izplatiti namire, podnešene na prvi dan mjeseca odmah iza odlazka spomenutog doktora Fonde, dakle — još prije nego je bio imenovan občinskim liječnikom.

Natječaj je bio razpisan a molitelj jedini Moscovicz. Nadodjo i dan imenovanja. Zdravstvena delegacija za Buzet-Roč se je sastala u podpunom broju, tako da nisu taj put manjkali ni deleguti ročki, koji se u obće malo interesiraju za budi koje dobro djelo. Iza poduljeg razpravljanja ogromna je većina glasovala proti' imenovanju Moscovicza, a za ponovno otvorenje natječaja; Ročani su dakako bili za imenovanje. Glavni je razlog bio neimenovanju nepoznavanje hrvatskog i — nota bene — talijanskog jezika.

Ovaj zaključak delegacije uzvrpoljio je protivničke duhove, tako da malo dana kasnije je jurve kolala Buzetom njeka molba, kojom se je valjda molila vlada, da prisili delegaciju na imenovanje Moscovicza dvdješnjim liječnikom, te koju je jedan od najuglednijih (sic!) gradjana buzetskih, podastrino jednomu ili drugomu na podpis. Bilo je tu podpisa ruznih, otca, majke, djece, služinčadi i kako se glasa svih c. kr. pareznih činovnika sa svimi članovi njihovih obiteljih i nekojih c. kr. sudbenih činovnika. Podpisatelji htjeli su demonstrirati proti občinskom glavarstvu i zdravstvenoj delegaciji. a mi žalimo duboko, da imade medju demonstranti i činovnika, što nemože biti ugodno njihovim predpostavljenim.

Preporučamo občinskoj oblasti nešto pažnje nad demonstranti u obće, osobito pako ako se tkogod javno iztiče svojom demonstrativnom politikom.

* * *

Dne 11. septembra obdržavala se je kod c. kr. okružnog suda u Rovinju javna kaznena razprava proti nekojim djevojkam i mladićem iz Buzetgrada radi uvriede nanešene religiji prigodom procesije iz Buzeta u Stranu i natrag. Bilo je dosta pozvanih svjedoka, koji su na tanko i točno izpripovjedali, što su vidjeli i čuli. Medju svjedoci bilo je i nešto djece, koja su obično strašljiva, te koja se dadu lahko i u nepriliku spraviti. Predsjedao je dr. Maninčor (jednom sudac u Buzetu); sudci bijahu pako dr. Spongia, Petronio (jednom adjunkt u Buzetu) i Orlić. Od svih — veli se, da nezna nitko hrvatski osim gospodina Orlića. Razprava je trajala do osme ure i pol u večer, a osuda je bila izrečena u 9 sati sliedećeg dnova. Ova, kako čujemo, glasi: Slobodne dvie djevojke i slobodna dva mladića; odsudjen pako Karlo Rigo na dva tjedna zatvora.

Nakon što su bili izpitani g. dekan Kalac i g. načelnik Flego, ovi zapustiše dvoranu to se uputiše put gostione, gdje su bili nakanili večerati i prespoti. Još se nisu dobro pokazali na glavnih vratih tribunala, eto ti grozne vike i krike, zviždanja i urlikanja, psovanja i pogrdjivanja sa strane ondje valjda navlaš rekrutirane hrpe ljudih. Veli se, da je to upriličio neki osobiti prijatelj fakinaže, koji da je nastupio svoju službu dva dana prije razprave i to iz zdvojnosti, jer — lišen svake bolje časti — da se je morao uloviti i toga kruha.

Istoga dnova, kad se je izrekla osuda, dospjeli su tuženi oko 9 sati u večer u Buzet, praćeni dakako svojim protektorom. Ulaz u grad kao što prolaz po istomu bio je triumfalan. Nadošloj četi pridružila se brojnija čota gradjana, pak hajd u diplo, pjev i krič, koliko je komu moguće bilo. Veli se, da je bio pravi škandal, to da se nije štedilo uvriedami nit popa, nit fratra, nit glavara. Valjda je i tu upotrebio svoju ženijalnost g. aranžer iz Rovinja. Evala mu! Tko je pako kriv, ako je ovdje nereda i nemira? Da se uzpostavi potrebni mir i red, potrebno je, da se zato u prvom redu zauzmo ovdješnje občinsko glavarstvo, koje ima moć u rukama te koje — vrše ć savjestno i stroge lokalnu policiju — može stati mnogokomu na rep. Čemu toliko naredbe i odredbe proti nemirnjakom i buniteljem ako se istimi oblast ne služi? Dakako da će biti nereda i nemira sve više i više u i izvan crkve, na procesijah i drugih crkvenih svečanostih, u gostionah i po ulicah, ako se nebude savjestno i točno vršila lokalna policija. Ali ova mora biti stroga i nepristrana, budna i marljiva, pak eto naše glave, ako nebudu na svoobće zadovoljstvo i u najkraće vrieme uzpostavljeni mir i red svuda. Dakle na posao, da uredimo d o b r o p o l i c i j u! Svi dobro mislleći, a osobito oteci i majke, koji nemogu tako lahko obuzdati svoje sinove, blagoslivljati će čas i uru, kad cmo se dali na takav rad!

Da se uvede red i mir u občini zahtjevaju svi dobro mislleći; to traži od poglavarstva svo što je pametno i pošteno. Na posao dakle bez obzira na lievo ni desno. Ugledajmo se u susjednu občinu Pazin, gdje su dobrahno prestrižena krila nemirnjakom i buniteljem, jer tamošnji g. načelnik nepozna u tom pogledu šale. Sliedimo ga i u tom.

Franina i Jurina

Fr. Rekli smo ja i ti poklo zadnjih balotacijoni za Beč, da ima i medju nami grdih špijuni, pokritih zmijah, ki sve ča čuju i nečuju, ča vidu i nevidu, brbljuju i lažu, samo da omrznju hitu med ljudo.

Jur. Da, to smo predikali ja i ti, i znaš da smo si načinili libriće, da zabilježimo unutra takovo naše bisne broke, ki ujidaju domaću čeljad, te Jude Škarjote, ki izdavaju i prodavaju svoju krv, te crne djavle u čovičanskom tilu.

Fr. I smo rekli, da ako se ne ostave mrzkoga tega dela, napovidati ćemo jih u „Našoj Slogi" p u n i m i n j i h o v i m i i m e n i.

Jur. Da, sve to smo predikali ja i ti; i ja ih imam takovih, žalibože, puno napisanih u momu libriću.

Fr. Vero bi imam i ja!

Jur. Pak?

Fr. Pak čekajmo, da finu još i ovi balotacijoni i ako i sad napriduju u paklenskomu svomu delu, naviatiti ćemo hi svemu svitu.

Jur. Neka ti dakle budo; čekajmo još to kratko vrime i onda t: znati, da Jurina i Franina ne škercaju, kad gre za glavu našemu puku.

Fr. Oprostia bih mu, ki će meni zlo; ma ne oprostim mu n i k a d, ki radi o glavi ciloga našega puka!

Jur. Takovi grih ne opraša ga né na ovomu, né na drugomu svitu!

* * *

Fr. Ča bi storili z nas Talijani, da bi Istra pod Taliju prišla?

Jur. Naa da bi prosadili u Abruco ili u koje drugo talijanske gore i da bi nam davali porcije kao sužnjem, a mi dolali samo za nje; Talijano pak da bi presadili simo u Istru.

Fr. Tako j' to?!

Jur. Uprav tako! Sami naši Talijani tako govore. Jedan dil toga već je Kamalić nakanija storiti: on da će na svoju štanciju u sv. Ivan dopeljati 22 Krnjoli. —

Fr. To mu je slobodno. Na svoje more jih dopeljati i eto, ali na naše n jednoga; a dokle je nam na ramenu glava, neće nikoga odpeljati ni u Taliju ni nikamo drugamo.

Jur. Poli balotacijoni triba mu pokazat, da smo mi svoji u svojoj kući i da se iz nje nikamo tirati nedamo.

Fr. I ćemo ako će Bog! A s onim dopeljanjem Krnjola na svoju štanciju kaže on najbolje kako naš narod ljubi.

* * *

Fr. Brate Jure poli nas va Kanfanare živimo sada kako i bubreg va loju, Jimo fine tartufe, pijemo dobro vino, veseli smo kako i turski prorok va svojem rajo.

Jur. Ja vam nezavidim zač po mladom vinu i tartufeh se lahko čovik napregne.

Fr. Istina je, to se travinjalo niki dan i b a r i l i, pak da ne skoči brzo baba slazanjarom i da ga dobro neraztare, bia bi puka kako črv u ogaju.

Jur. Dobro mu stoji, da mora toliko žerat.

Fr. Juro Bog, zač moram brzo va Pul k nodaru.

Jur. Ter ga imaš bliže u Rovinju.

Fr. Negrem tamo, zač se bojim talijanske bandire.

Različite viesti.

Novi izbori fiducijara u Poreču. O obavljenom izboru fiducijara govorimo na drugom mjestu pod naslovom „Izborno kretanje". Nećemo opetovati onih grozota, što no je počinilu „slavna" izborna komisija. O tomu biti će još govora u našem listu i drugdje.

Doznajemo iz dobra izvora, da je taj izbor proglašen nevaljanim, jer da se je komisija „p r o v a r i l a" u brojenju glasova, te da je c. kr. vlada urekla novi izbor za ponedeljak dne 26. i. m. Naši prijatelji na Porečćini biti će o tom brez dvojbe bolje obaviešćeni pak ih vrućo molimo, da na vriemo jave svim našim biračem dan i uru izbora, te da učine svoju svetu dužnost, kao što ju učiniše u obilnoj mjeri kod prvoga izbora dne 19. t. m. Medjutim naše iskrene čestitke dičnim našim prvakom i biračem na Porečćini. Ž i v i l i j e d n i i d r u g i!

Izbori u Miljah uništeni. Od tamo nam brzojavljaju danas dne 22. t. m. da je prvi izbor fiducijara, o kojem govorimo na drugom mjestu, uniščen, te da će se obaviti novi izbor. — Eto, i to je plod talijanskih izbornih komisija. Hoće li c. kr. kapetanat u Kopru opet u Miljo poslati svoga tajnika g. L u k e s-a, da pomogne agitirati u izbornoj dvorani talijanskoj komisiji. Vederemo!

Odgovor na interpelaciju. U sjednici carevinskoga vieća od dne 20. t. m. odgovorio je ministar-predsjednik grof Taaffe na interpelaciju zastupnika S p i n č i ć a obzirom na njemačko dopisivanje političkih oblastih sa hrvatskimi dotično slovenskimi občinami u Istri. Odgovor je glasio povoljno za g. interpelanta dotično za samu stvar, te ćemo ga u budućem broju u cielosti donesti.

O nečuvenom nasilju prigodom izbora fiducijara u Poreču obaviestio je naš zastupnik g. prof. S p i n č i ć g. ministra-predsjednika T a a f f e-a opisav mu u kratko grozote počinjene od talijanske izborne komisije.

Naš urednik u svojstvu predsjednika političkoga družtva „Edinost" znajuć. da nemože tražiti drugdje pomoći proti nečuvenim još grozotam prigodom izbora fiducijara u Poreču i Miljah, utekao se je takodjer brzojavno na ministra-predsjednika zamoliv ga, da pozove na vršenje zakona podredjene mu oblasti.

Iz Voloskog kotara pišu nam dne 20. t. mj. — Slučajno dopala mi u ruke „T a g e s o r d n u n g", kojom se pozivlju naši učitelji na konferencu, što će se obdržavati dne 26. i 27. tek. mjeseca u ubavom gradiću Voloskom. — Ala su ta gospoda točna, ili po njihovu „pünktlich"! — Pismo je predano pošti, ne varam li se, 16. t. mj., kako mogoh razabrati po pečatu. — Baš 4 tjedna pred konferencom pozivlju učitelje na nju, kako to već školski zakon nalaže. Živio zakon! A drugdje traži se dlaku u jajetu. Ili će te biti po koledaru, što ga kane popravljena u Voloskom štampati? E, onda skidam kapu.

Pomoćju ove „T a g e s o r d n u n g e" osvjetlati će si naše učiteljstvo obraz i poštenje, jer će pokazati, da znade i njemački razpravljati, pa će mnogi dobiti bielu medalju — od repe, a tkogod možda zlatnu — od merlina. Al to našim učiteljem ipak nije po ćudi, dapače čuje se i rogoboriti proti tomu.

Nu strpite se gospodo! — Prošla su vam vromena „D n e v n o g a r e d a", blage uspomene nadzornikovanja gospodina Spinčića, a sada nastalo je drugo doba, naprodno doba „T a g e s o r d n u n g a". — U ostalom, kako se glasa, nije samo to, već i više toga na rovašu. Medjutim moralo bi se znati, da su prošla ona vremena, kad je graničarski pandur dovikivao ljudem: J a s a m v a š B o g! — Današnji dan kuju se kojekakve nepouzdanice —, stoga glavu na junačka ramena. Svakako reć bi, da se nješto iza briega valja. — — Ta nije učitelj, što je učenik.

Hrvatski jezik i ces. kr. oblasti. Sa zadovoljstvom iztičemo, da su počele i druge občine u Istri nasledovati pazinsku občinu glede postupka ove poslednje u pogledu jezika, kojim se služe ces. kr. oblasti u dopisivanju sa občinami i strankami. Poznata je stvar, da su oblasti radi naroda postavljene, jer da neima naroda, nebi bilo ni oblasti. Iz toga sliedi, da oblasti nemogu rabiti drugoga jezika u dopisivanju sa občinami i strankami do onoga, koji je od naroda govoren. To nu načela naravi i zdravoga razuma. Ns nažu žalost moramo priznati, da se c. kr. oblasti u Istri sa našim narodom služe jezikom, koji nije naš, koji je nam tudji jezik. Da toga nestane, dužnost je svih nas, svih naših občinah, moralnih tiela i pojedinaca, da se poslužimo svimi zakonom dozvoljenimi sredstvi, jer pravo i pravica mora pobjediti, ma koliko bilo zaprieka. C. kr. vlada u Beču u više sgoda izjavila je svečano, da pazi nad tim, da se svakomu narodu bar u prvoj instanciji piše u njegovom jeziku i da dobije odluke u ovom jeziku. Pošto se tomu krate c. kr. kotarska glavarstva, ces. kr. porezni uredi i druge oblasti, to nam je zahtjevati od ces. kr. vlade u Beču, da valjano uredi jezikovno odnošaje u Istri. Što imaju druge narodnosti, moramo postignuti i mi. Oslanjajuć se na poznatu ministerijalnu naredbu od dne 24. agusta 1891. br. 14141 upravljenu na pazinsku občinu, kojom je izročeno, da nijo njemački običajan jezik u Istri i ga c. kr. oblasti neimaju rabiti, obratile su se občine Podgrad i Kastav na c. kr. kot. kapetanat na Volosk om tražeć, da jim se u narodnom jeziku dopisuje. Odgovor c. kr. kapetanata p r i z n a j e o p r a v d a n o s t zahtjeva i uvjerava, da će po mogućnosti služiti se istim jezikom sa občinami, nu izključivo, da se to nemože činiti, jer da neima sada preduvjeta zato, ili da se mi jasnije izrazimo, da neima osoblja, koje bi bilo kadro u našem jeziku dopisivati! Stvar neće ovako ostati, nego će i ovdje izreći svoju c. kr. ministarstvo u Beču.

Čujemo nadalje, da je gorispomenuta odluka ministarstva na pazinsku občinu bila izdana na talijanskom jeziku i da je opet proti tomu postupku pazinsko občinsko glavarstvo podneslo utok na ces. kr. namjestničtvo. Ovo je udovoljilo utoku u tom pogledu, da se izda spomenuta odluka u hrvatskom jeziku, čemu je: c. kr. kot. kapetanat jurve zadovoljio. Nu c. kr. namjestničtvo nije zadovoljilo zahtjevu občinskoga poglavarstva, da c. kr. političke oblasti dopisuju sa hrvatskimi občinami izključivo hrvatski, te je občinsko glavarstvo u Pazinu proti toj odluci podneslo novi utok na m i n i s t a r s t v o nutarnjih posala u Beču. — Doznajemo još, da se i c. kr. porezni ured u Pazinu nesluži nikada hrvatskim jezikom, nego njemačkim i talijanskim. Načelnik pazinski pozvav se na ministerijalnu odluku, povratio je istomu uredu njemačke dopise. Ovaj ured dostavio mu je sada isto u talijanskom jeziku. Načelnik pritužio se proti tomu na predsjedničtvo c. kr. financijalnoga ravnateljstva u Trstu. Ovo je odgovorilo, da je već od dulje vremona izdana naredba, da c. kr. porezni uredi moraju na podneske, sastavljene u hrvatskom jeziku, odgovarati u istom hrvatskom jeziku. Glede dopisa i zamolnica na občinu, da se c. kr. porezni uredi mogu služit bud kojim jezikom, koj se govori u zemlji. Občinsko glavarstvo pritužilo se proti ovoj odluci na predsjedničtvo ces. kr. financijalnoga ministarstva. U ovoj pritužbi navadja se, da nije c. kr. porezni ured u Pazinu još nikada upravio jednoga hrvatskoga dopisa na občinu, a osim toga, da niti na podneske hrvatski sastavljene neodgovara hrvatski. Priložen je njemački dekret poreznoga ureda na hrvatski utok. Moli se ministarstvo, da naredi potrebito, da se hrvatskim občinam i hrvatskomu narodu piše hrvatski.

Odluka ministarstva nije još prispjela, a mi ćemo ju svakako priobćiti čim nam bude dostavljena.

Iz Lovrana pišu nam 21. t. m. Pred malo danu oblietao širom Lavranščina poznati već „Kajfa", da se gospodari podpišu na njeki papir. — Našlo se ih, koji su se zbilja podpisali neznajući, tužni, žasto — Nakon malo dana došli su njekoji pitati velovriednog g. načelnika Turčića, što se time postignuti htjelo. Kad im je raztumačio, da ta delija radi, da se Mošćenice i Brseč odcijepe od Lovranske občine i da se obnovi talijanski jezik kao uredovni. tad im med očima puklo, te se za lase popadoše kazujući, d a s m o z n a l i o č e m s e r u j e, no bismo se bili podpisali". — No bilo je kasno. — Ta je molbenica otišla na zemaljski odbor u Poreč. Tim oni za stalno postignuti drugo neće, nego će „slavno" na cjedilu ostati, kako su nji-

hovi sumišljenici sa mnogimi predlozi i interpelacijami radeći o sličnih stvarih. — Čiditi se je ipak kako bezobraznici rado, kad znadu, da od toga šta na nijedan način biti neće i nemože, jedino puk varaju i uznemiruju. Čuje se od vjerodostojno osobe, da te ptice misle podignuti opet „Casino patriotico di lettura“ akoprem na razvalinah staroga uprave divno oviota hrvatska čitaonica „Danica. — Iztekla je voda u moru, nitkovi neima Vam više spasa, te proti Vašoj ornoj želji pobiedila je i pobjedjuje pravica svakim danom više. — U kut šarenjaci, Irudi, Kajfe i Pilati.

Izbor fiducijara u Izoli. U tršćanskih talijanskih listovih čitamo, da je bilo prigodom izbora fiducijara u Izoli dne 16. t. m. silnih demonstracija. Pobjedila je naša narodna stranka izabrav dva vrlo čestita Slovenca za fiducijare, koji će dne 30. t. m. glasovati za kandidata naše narodne stranke. Poslije izbora — pišu isti listovi — popratili su izulanski divljaci g. župnika Omorsa i učitelja Breitschota zaglušnim žviždanjem i urlikanjem, a samo fiducijare, da su morali žandari pratiti izvan grada.

Eto, tako se ponašaju Talijani prigodom svakog izbora, gdje su u manjini, dotično gdje nemogu pobjediti. Naše prvake i izbornike slobodno je napadati psovkami, pogrdami i žviždanjem, dapače stavljati njim u pogibelj isti život tako, da ih moraju c. kr. žandari štititi i pratiti. To je doista krasan liberalizam, to je sloboda izbora u Istri.

Čudimo se doista občinskoj oblasti i političkomu poglavarstvu, koje motri mirno duše ili dopušća, da se ovako zlostavlja i napada mirne i čestito državljane, koji nečine nikomu ništa zla, već koji vrše jedino svoje sveto pravo. Čudimo se i bezobraznosti talijanskih časopisa, koji nekim veseljem i zadovoljnošću takve divljačke napadaje svojih istomišljenika na svietlo iznašaju. Ta junačka djela morali bi, da imadu ikoliko stida, prikriti i zabašuriti, a oni je obješaju na veliko zvono, sve na čast i slavu slavne talijanske kulture u Istri.

Iz Lošinja javljaju nam 18. oktobra. Predzadnji „babin“ broj javlja, da je zemaljski odbor, zabacivši utoke podignuto od stotina odličnih naših gradjana, predložio ravnateljem ovomjestne mužke škole Piperatu. I nek se mi možemo mnogoćemu nadati od samostalnih oblastih, kojim je načelo: „osar tutto“, ipak nas je taj odborov predlog iznenadio, ne samo što je javno, da taj Talijančić nije radišan učitelj, ni ozbiljan uzgojitelj, dali što u odbivenim utocima imado toliko protivna materijala, da ga je pomučno održati i kao učitelja, a kamo li mu povjeriti najvažniju i najveću školu Istre. Sasvim da su ga stranačke oblasti predložilo, mi se nademo, da će njegova prenzviešnost g. namjestnik Rinaldini i članovi pokrajinskoga školskoga vieća, koji nisu niti „buon vecchio“, niti odborov „factotum“, niti „babin“ poslovač, nego ljudi ozbiljni i savjestni, odbacit taj predlog, da nam spase ugled naše mužke škole; a da bi ga i odobrili, neobzirući se na utoke, zaiskali bi utjecatelji pravicu ondje gdje je: „justitia fundamentum regnorum“, nadodavši novih dokaza nesposobnosti predloženika. Istina je, da predloženik kumuje sa „majuènim“, koga zovu „buratinom“ sa „mekoputnim“, koga nam navrnuše i sa „famoznom trojkom“, koje isti sumišljenici izbaciše izmedju sebe i drugimi sličnimi, s kojimi on u svojoj kući napija, ali je i istina, da nemože biti ravnateljem škole čovjek, koji si je izprosio glasove polazeć od jednoga do drugoga, prieteći slabićem, a mažuć se okolo brkatih i koji je tako nizko spao, da ga isti kumovi nerado sueretaju.

Pa baš da u utocih i nebude važnih razloga za odstraniti toga gospodičića od naše škole, ovo javno mnienje o lovenju glasova bilo bi dostatno, da ga se odbaci, i da se ga radi toga na odgovornost pozove, kao rek bi, da i hoće. Jedan od najodličnijih staraca, koji je obavljao i obavlja najdelikatnije poslove u ovom gradu, doznavši da je čavuljak, kako ga ovdje svak zove, predložen za ravnatelja našoj školi, reče: da neima zakona i ljudi, koji znadu stati na rep spletkarijam, trebalo bi zaključiti, da se radi o propasti naše škole i mladjega naraštaja. Vremenom ćemo iznieti na vidik materijal sadržan u utocih na oblasti i objelodanit ćemo ulogu, koju izigrače u ovomu poslu naš „majušni“ i naš „mekoputni“ i njihove skutonoše.

Hrvatska čitaonica u Gračišću obdržavati će u nedjelju dne 25. o. m. redovitu godišnju skupčinu svojih članovah sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće blagajnika. 3. Izvješće tajnika. 4. Izbor novog odbora. 5. Eventualni predlozi. Početak točno u 6 sati u večer.

Izpravak c. kr. kotarskoga poglavara u Kopru gosp. Schaffenhauer-a Neys. U zadnjem broju glasila talijanske stranke u Istri slavne „L' Istria“ čitamo sliedeći izpravak c. kr. kotarskoga poglavara u Kopru na osvade pribočeno u istomu listu proti ces. kr. kot. komesaru Robeku, koji je prisustvovao kao vladin komesar posliednjim občinskim izborom u Pomjanu. Većinom na ovih osvadah temelji se glasovita interpolacija talijanskih zastupnika Istre gg. Bartoli-a i Rizzi-a, o kojoj govorimo na prvom mjestu. Ispravak taj glasi u provodu:

„U br. 512. vašega časopisa izašao je pod naslovom: „Još o dogodjajih u Pomjanu“ članak, koji se bavi većim dielom sa postupanjem izaslanoga komesara kod izbora g. A. Rebeka. Pošto navedeno neodgovara nimalo činjenicam, umoljava se to sl. uredničtvo pozivom na § 19. o tisku, da izvoli u prvi budući broj spomenutoga časopisa uvrstiti sliedeći izpravak:

1. Nije istina, da se je izkazao gosp. A. Rebek bilo kada i napram ikojoj stranki pristranim, tim manje otvoreno pristranim napram nepomirljivim strankam. Njegovo postupanje, vrše svoju službu, bijaše dapače vazda strogo zakonito i nad svaku dvojbu.

2. Posve je krivo, da se je on pokazao pristranim prigodom izbora u Pomjanu; neosnovana je tvrdnja, da je on pitao birače, da li glasuju slobodno i da li bijahu prisiljeni glasovati za ovo predloženika proti onim. On se je kod svakoga birača, koji neznade čitati — a takvih bijaše liep broj — držao propisa § 24. izbornoga reda, a pri tom nije razlikovao jedne ni druge stranke.

3. Isto tako nije istinito, da je bio g. komesar (sor commissario) pozvan na red od jednog člana komisije.

4. Bez svakoga je temelja ono, što se tvrdi o postupanju gosp. komesara kod utišanja nemira. Nije bo izustio niti rieči u prilog Slavena ni o Slaviji, niti je o budućnosti Slavena išta progovorio. On se je ograničio jedino na to, što se je prizvao na razboritost i opreznost birača nepoštedivi ukorom one, koji su nisu ustručavali poslužiti se ognjenimi sredstvi da postignu svoju svrhu.

Pošto se je ovako imalo nipošto inače, nije težko odgovoriti na upit postavljen na koncu dotičnih dopisnikovih opazaka.

U Kopru, 8. oktobra 1891.

Ces. kr. kotar. poglavar
Schaffenhauer Neys.

Iz Omišlja pišu nam početkom t. m. Dne 28. pr. mj. obdržavana bijaše u našem rodoljubnom mjestancu zabava, koju je bila i dične „Naša Sloga“ najavila. Pošto bijaše jedan naš prijatelj zaprečen, da sudjeluje kod zabave, morali smo izpustiti iz programa jednu točku i to „Jedna partija šaha“ iz koje nam je naš mladi pjesnik g. A. A. pročitao nekoliko odlomeka. Občinstva se odazvalo toliko, da u sobi pripredjenoj za predstavu nisu našli mjesta, te su mnogi morali slušati iz pokrajnih soba. Osobito nas veselilo, što nas posjetila i neka gospoda iz Dobrinja, Krka i Dubašnice, koja su svojom prisutnošću doprinielo ne samo materijalnom nego i moralnom boljem uspjehu zabavo. Zabava sama, uzev u obzir sile, kojo su bile na razpolaganje, sretno je izpala. Pjevački sbor omišaljskih zanatlije, stupiv prvi put kao takov u javnost, akoprem malen, svojim skladnim pjevanjem dokazao nam, da i u naš puk uz malo mara bi se dale udomiti mnoge naše liepe umjetne pjesme. Na zahtjev občinstva bilo su opetovane pjesme „Živila Hrvatska“, „U boj“, a pjesmu „Liepa naša domovina“ je občinstvo stojeć slušalo i burno povladjivalo.

U proslovu je g. A. Antončić pozdravio občinstvo, iztaknuv svrhu i kulturni značaj sličnih zabava, te oslikao zadatak čitaonice i „Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri“, napomenuv nuždu, da takva družtva svuda i svagdje podupremo. Taj proslov glasi:

Proslov

deklamovan na zabavi, što ju je priredila čitaonica u Omišlju dana 28. sept. 1891.

Vidjeste li kad, gospodo dične,
Prosjakinju gdjo no ovolična
Mora tudjo da obija prage
Za obstanak svoj i braće drage?
Čije da joj krik no dirne grudi:,
„Darujte me, milujte me, ljudi!
Braćo j' mnogo kod kuće nojake,
A u moje malo hljeba majke;
Haljina mi jadnoj odrpana,
A studen me brije sa svih strana“.
Ta sirota naša j' čitaona;
Baš tako vam vapije i ona:
„Darujte me, braco, milujte me!“
Prostite joj! tek pred kratko vriomo
Ieturskim se družicam pridruži,
Pak vam i nju trošno ruho ruži.
A i braće puno je nejake,
Mladeži te naše siromašne,
Koja treba pomoći izdašno,
Za prosvjetne svoga uma zrake.
Mati njena „Bratovščina“ slavna,
Pomoćnica njojzi je odavna,
Al' ni ona nema dosta hljeba,
Ima nješto, ali više treba.
Oprostite čitaoni za to,
Da i za nju moli umiljato:
„Darujte ju, milujte ju, dragi!“
Taj iz grudih njenih uzdah blagi
Nije pjesma dieve hirovite,
Već je vapaj dievo plemenite,
Koja rad bi olakšati breme
Mladeži nam, da nam po njoj pleme
Obasijo sunce znanja bistro:
Znanje samo vrstno je da vodi
Tebe, naša zapuštena Istro,
K boljoj sreći i k zlatnoj slobodi!

Poslie toga orisa u kratko provodioc gosp. Anton Antončić legendu u stihovih „Partija šaha“ od Giacosa, pročitav zgodimice pojedine točke svoga prevoda. Sudeć po onomu što nam bje pročitano, g. Antončić je u liepi hrvatski stih zaodjeo misao talijanskog pisca, te možemo smatrati njegov prevod uspjelim. Občinstvo mu je živim odobravanjem izkazalo svoju zahvalnost na predavanju. Isto tako živo odobravanje steće g. Antončić deklamacijom pjesme „Sebičnjaku“, gdjeno mladi pjesnik A. Tresić živim stihom žigoše tmurne misli zalutale takve duše. Veselost, koju je u občinstvu izazvala šaljiva igra „Daživa noć“, ne može nego laskati predstavljačem vriednim zanatlijam L. Turatu i D. Brechleru. Uz šaljiv čin znali su oni uplesti mnogo domaćih doskočicah i time izazvali su obće odobravanje. Občinstvo se razišlo zadovoljno, a svatko žalio, da se takve predstave riedko kad prirodjuju. Najveća hvala na uspjehu ide svakako g. Antončića, koji kao sbirovodja i kao redatelj je velikim svojim marom omogućio tu zabavu. Prihod blagajne je za naše odnošaje takodjer bio priličan. Zaključujem občenitom željom, da bi se takve zabave češće opetovale!

Ako smo dobro obaviešćeni pripravlja se naša vriedna mladež, da nas pozabavi, poduči i razveseli opet čim prije novom zabavom. Evala njoj!

Iz Baške pišu nam 19. t. m. Došao sam u moje rodno mjesto Bašku na otoku Krku, te ostao sam radostno iznenadjen vidjeti kako ono liepo napreduje u svemu i svačemu. Baška je ugeldni danas gradić, u kojem prebiva okolo pet hiljada dušah sve pravih Hrvata, osim šačice šarenjaka, koje bi Vam mogao na prste probrojiti, ali o njima nije vredno ni govoriti već ću samo spomenuti, da bi i oni tužni zagrlili našu narodnost, ali se srame sa Hrvati pomiriti se. Tomu je uzrok što su bili plaćeni u vrieme izbora kao poturice i to od slavne porečke gospode, dotično od naših narodnih protivnika. Upravo ti podunci rovali su i nedavno kad no je bio kod nas naš voleštovani g. Vjekoslav Spinčić, naš ljubljeni i dični zastupnik. Ah? . . . . jadnici, hajte vi u slavnu Italiju, jerbo ovdje neimade za vas mjesta. Neznate jadni, da mi njega ljubimo i štujemo kao istarskoga Hrvata, polažuć u njega naše najbolje nade. Dao Bog da se izpune naše i njegove želje!

Naša slavna mornarica napreduje vrlo krasno; ona danas zauzimlje prvo mjesto svojimi malenimi brodovi, kojih imade okolo dviesto. Ovo je svakako liepi broj u današnjih okolnostih. Oni se bave trgovinom vina, ponajviše plovće našom slavnom Dalmacijom, gdje si zaslužo poštenim radom liepih novčića. Potužiti se moramo na loše stanje naše crkve, koja je vrlo razklimana. Tomu nisu pako krivi moji čestiti domorodci, kao što doznah od veleč. g. župnika i od dičnoga g. načelnika, Cesarska vlada obećala je puku već davno pomoć, ali je do danas ostalo kod samog obećanja. Žao mi bijaše vidjeti crkvu božju u tome stanju, jerbo je hram božji najprvi ures grada. Radi toga molim moje domorodce, da bi zatražili iznova pomoć od slavne vlade, pak da i puk doprinese rabotu, te složnimi silami obnove i urede kuću božju, koja bi mogla štogod za to doprinesti, jer imade prilično svojeg imanja.

Još jednu pak evo mo pri koncu. Pošav na poštarski urod zapitah poštenpravitelja, da mi dade hrvatsku dopisnicu, na što mi taj ovako odvrati: „Voi domandate la carta di corispondenza, la vada dal Dessantich fu podestà, che io non tengo“, tako da sam ostao sa otvorenimi usti, što jedan poštarski ured u Baški neimade hrvatskih dopisnica, nego samo talijanske kano da smo u Firenci; nu ni to nemože se dobiti kod istog ureda, nego treba poći tražiti je u poznatog Dessanticha. Tako sam više puta pitao marke, ali on mi je uviek isto odgovorio. Pitam dakle slavno c. kr. ravnateljstvo pošta juli mu ovo poznato i dali kani tomu neredu doskočiti. Ja mislim, da svaki poštarski ured treba da imade sve one stvari, što spadaju na poštu, nipošto pako da se mora te stvari tražiti drugdje. Više puta bilo je pritužba, ali njemu ide sve po dobru. — Ufamo se, da će bar ovu pritužbu uvažiti sl. ravnateljstvo pošta i brzojava u Trstu.

Dekret c. kr. kotarskoga poglavarstva u Poreču. Iz porečkoga kotara javljaju nam, da je politička oblast onoga kotara izdala dekret na občinska poglavarstva i na župnike, koji glasi u glavnom ovako: Zabranjuje se strogo svim onim, koji imadu pravo izbora, doći oboružani u mjesto izbora prigodom izbora fiducijara; zabranjuje se još strožije doći sa bilo kakvim oružjem u izbornu dvoranu, to će se prekršitelji ne samo strogo kazniti, već će i oružje izgubiti; isto tako strogo postupati će se i proti onim, koji neimadu pravo izbora, a dodju u mjesto izbora sa namjerom, da poremete mir i javni red.

Dobro! dapače vrlo dobro! Mi podpisujemo drago volje ovaj dekret sl. političke oblasti u Poreču, koja se toli „otčinski“ brine, da se uzdrži mir i red prigodom izbora u Poreču, Vrsaru, Višnjanu, Motovunu, Vižinadi itd. itd. ali naši izvanjski birači — za koje je izdan ovaj dekret — imadu takodjer sveto pravo zahtjevati koli od občinske toli od političke oblasti, da budu štićeni proti talijanaškoj fukari i fakinaži u spomenutih talijanaških gnjezdih, a da njim se nedogodi kao što njim se je skoro uvjek dogadjalo, da bijahu naime po danu i po noći razbojnički napadani i zlostavljeni. Sl. c. kr. kotarska oblast u Poreču sjećati će se nećnoga napadaja na naše fiducijare dne 4. marča t. g. u glasovitom Višnjanu; znati će kako se prigodom svakih izbora talijansko gradjanstvo u spomenutih mjestih neprijateljski ponaša proti našim izvanjskim biračem, pak je njezina dužnost, da i tomu doskoči. Liepo je i pravedno, da se sl. poglavarstvo pobrine za mir i red u gradovih i za sjegurnost talijanskih gradjana, ali ono se mora isto tako pobrinuti i za sjegurnost izvanjskih birača, na koje su do sada uvjek navaljivali talijanski gradjani kao biesna zvier. Dok je bio izvanjski birač bile samo štapom oboružan mogao se je braniti proti napadačem, a sad pošto nesmije niti štapa sobom donesti, dužne su, dapače moraju ga same oblasti braniti proti pobiesnilim gradskim nemirnjakom. To je ave iz čestog ponavljanja poznato onomu sl. ces. kr. glavarstvu pak očekujemo od istoga, da će se dovoljno pobrinuti i za sjegurnost naših birača, koji će doći goloruki u talijanska gnjezda, medju gradjane, koji bi svakoga birača, koji se nije njim prodao, razkomadali na hiljadu komada kad bi samo mogli. Gradjani spomenutih mjesta neka puste u miru naše birače, neka je nenapastuju ni milom ni silom, pak evo naše glave ako neće proći izbor svuda u najliepšem miru i najboljem redu. Gradjane valja dakle držati na uzdi, pak se nije bojati ni nemira ni nereda. Ovo što rekosmo za izbore fiducijara vriedi i za izbor zastupnika dne 30. t. m.

Hrvatsko akademičko družtvo „Hrvatska“ u Gracu izabralo je na svojoj prvoj sjednici, obdržavanoj dne 17. t. m. sliedeću, gospodu u odbor: Predsjednik: Halavanja Vladko; podpredsjednik: Lochert Josip; tajnik: Letić Ivan; blagajnik: Manoo Dragan; knjižničar: Pošćić Ivan: revizori: Pavao Čulumović, Tomo Diklić, svi stud. med.

Listnica uredničtva.

Gospodu dopisnike molimo i danas, da nas izvinu, što nemogosmo priobćiti njihovih dopisa radi preobilna gradiva o izborih.

Gosp. N. V. u D. Nastaviti ćemo čim se obave izbori. Prijateljski odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 17. oktobra.

Trst	87	87	58	47	42
Linc	70	72	13	23	49
Budapost	85	81	27	49	90

Dne 21. oktobra.

Prag	47	76	71	30	66
Lavov	60	82	28	34	19
Hermanstadt	88	3	40	50	62

Zahvala.

Za dopunjenje glavnice družtva „Bratovščine hrvat. ljudi u Istri“ do 9000 for. darovao je veleèastni g. Jakov Starina, umirovljeni župnik i dekan, prigodom njegovo zlato sv. mise u rodjenom si mjestu Črnomlju svotu od 81 for. 44 nvč., radi čega mu ovimo najharnija zahvala.

Odbor „Bratovščine hrvatskih ljudi“.

Kastav, 15. oktobra 1891.

A. Turak, predsjednik.

Javna zahvala.

Nižepodpisano upravničtvo župne crkve sv. Ivana od Šterne (p. Višnjan) zahvaljuje se ovim javno g. B. F. Čapki c. kr. priv. muštru za orgulje i harmonia iz Poličke (Češka), što je amo došao u našu crkvu postaviti nove orgulje 7 registrove, koje svojom ljepotom i glasom svakoga uznose i zadovoljuju. Ujedno je gosp. B. T. Čapek nižepodpisanomu župe upravitelju učinio moderni 14 registrovi harmonium za mirnu cienu. Budući da su koli orgulje toli harmonium djelo izvrstno, a uz to jeftino, preporučamo rado g. B. F. Čapka svim crkvenim, občinskim i patronatnim predstojničtvom.

Sv. Ivan od Šterne 1. oktobra 1891.

Josip Ptašinski, župe-upravitelj.
Stipe Korlević, župan.
Stipe Bratović, Stipe Jurašić, crkveni starešine.

Javna zahvala.

Rudi ovim izrečena srdačna zahvala svim prijateljem i znancem, koji se sjetiše mene pismeno il brzojavno prigodom moje prve sv. mise.

Punat, 18. oktobra 1891.

Ante Ragusin, svećenik.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua"

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 8—25

polica, koje sada ističu

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tiščuća se mješovitog osjeguranja za 10000 dolara (for. 25000) ističe sadu. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara došim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osjeguране svote od 10000 dolara takodjer uniši prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju

U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 10—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Plocch — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei-Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakve nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se cienа.)

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cienu neobično nizku. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi treball spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje konkurence.

6 10

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 23—

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO i ROSARIO
DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary

45—52 Casa Gorup.

Oglas.

U c. kr. voćnjaku u Pazinu ima na razprodaju slieduće voće:

550 krušaka
2190 jabuka
2790 trešanja
1890 praskava
480 šljiva
210 armelina
250 lješnjaka i
3140 murava.

Ove sve voćke jesu cieplјene, od 4 do 6 godina stare, a stoje u Pazinu, bez omota i voznih troškova za kmeto 10, a za imućnije gospodare 20 novčića komad.

Pazin, dne 17. listopada 1891.

C. kr. kotarski kapetan
Fabris. 1—3

30—24

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anjela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

Ciena male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke ida u pokrajinu bez carine. 23—52

Tinktura za želodec,

katero iz kinčke rabarbare kurhlikovcovega lubja in svežih pomorančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju" v Ljubljani, je mokro toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. volja gl. 1·20, z 55 stekl., 5 kg. težo, volja gl. 5·25. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenično razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—16

PILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, katori so nahajajo v okrogu, pripozna se nove borstna tarifa na temelju odpovedi od 15. septembra, 19. septembra in 11. oktobra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrosti.

Nakazmice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt Inomost, Colovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpritjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostil obrosti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 20—24

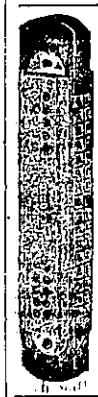

Ivan Chero

skladišće i tvornica

muzikalnih nastroja sa popravci i zamjenami. Harmoničke strune i nuzgredno.

26—26

Citare na izbor od for. 8, 12, 18, 25 i više.
Harmonike na meh od for. 4, 8, 12, 16 i više.
Ustne harmonike od nvč. 10, 20, 30 i više.

Corso br. 39. Trst.

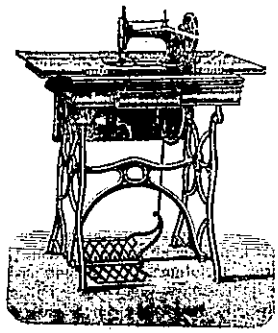

Petar Braido

mekanički kovač 26—34

prodava šivaće strojeve uz slieđeće ciene:

Singer obiteljske nove po	. . . . .	for. 36
„ srednjo	„ „	„ 45
Strojevi Titania	„ „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po		„ 36

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbo za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni priležećom zaštitnom markom.

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest visokoručni izvorni „IMPROVED" STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, kreću se na ocelnih šiljih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Upozoruje se silno na podielane strojeve

Dobiva se jedino kod 23—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na podielane strojeve.

Vinski ekstrakt.

Za tronotno napravo izvratnoga zdravega vina, kojega ni moći razložiti od pravoga naravnoga, priporočam to že skušano specijaliteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljši vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkrilјivo esence za djačevanje žganih pijač; ta osnova podeli pijačam prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši ponk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd. najboljo in nenadkrilјive kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

in PRAG. 20—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandlć.

Tiskara Dolenc.

Broj 44. U Trstu 28. oktobra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 4 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 1.

Izbornici političkih kotara Kopar, Poreč i Pula!

Dne 27. febrara ove godine preporučismo Vam na ovom mjestu kao narodnoga kandidata za carevinsko vieće g. dra. **Mata Laginju**, odvjetnika u Puli i zastupnika na zemaljskom saboru u Poreču.

Vi ste uvažili našu preporuku, jer s t e svi glasovali ili htjeli glasovati za našega predloženika.

Talijanske izborne komisije u Vodnjanu i Poreču uzkratiše pravo glasa t r i n a j s t o r i c i od Vas dne 4. prošloga marča tekuće godine. Oduzeše Vam ono pravo, koje Vam dadoše Vaši suobćinari-birači i koje Vam po zakonu nitko uzeti nebi smio.

Nasilnim uništenjem trinajstorice naših izbornika ili fiducijara ostali su Vaši predšastnici u manjini, a protivnici u nezakonitoj većini izabrane protuzakonito, nasilno muža svoje krvi — Talijana.

Ali kao što kaže liepo naša poslovica, da je svaka sila samo do vremena, a jedino Bog i pravda na vieke, tako uživaše i Talijani samo kratko plod svoga nasilja.

Zastupnici svih austrijskih naroda sakupljeni na carevinskom vieću u cesarskom Beču odlučili su jednoglasno, da se izbor talijanskoga zastupnika kao nasilan i protuzakonit uništiti mora. I tako bi. Talijanski izabranik sjedio je samo tri mjeseca u Beču, jer mu nebijaše mjesta medju pravimi zastupnici. „Hodi sinko doma“ — rekoše mu zastupnici svih naroda u državi — „jer se u ovu kuću ulazi kroz vrata, a ne kroz prozor, kako si ti krađomice unišao“.

On se povratio doma, a sada treba poslati u Beč na njegovo mjesto drugoga. Koga da pošaljete tamo? Tà koga drugoga nego onoga, koji dieli s Vami tugu i veselje i koji je krv od Vaše krvi.

Dr. Mate Laginja,

zemaljski zastupnik i odvjetnik u Puli

jest Vaš i naš kandidat, jer ga poznamo u dušu jedni i drugi, jer ga cienimo, štujemo i ljubimo mi i Vi, i jer je Vaš i naš dušom i tjelom.

Izbornici občinah: *Buzet*, *Dekani*, *Dolina*, *Izola*, *Milje* u političkom kotaru Kopar; i Vi izbornici občinah *Barban*, *Kanfanar*, *Savinčenta* i *Vodnjan* u puljskom kotaru; te napokon i Vi izbornici občinah *Motovun*, *Oprtlje* i *Višnjan* u porečkom kotaru, svi Vi, koje su Vaši suobćinari odlikovali svojim pouzdanjem izabrav Vas minulih dana svojimi povjerenici i naloživ Vam, da budete u Vas vjera čvrsta, svi Vi dužni ste dne 30. t. m. održati zadanu rieč, a tim osvietlati junačko lice sebi i onim, koji Vas izabraše.

Punomoć Vaših suobćinara nesmije nitko čista obraza zlorabiti sebi možda na vremenitu korist, ali na vječno prokletstvo dalekog Vam kolena.

Glas, kojim razpolažete, nije Vaš glas, već glas onih, koji Vas izabraše. Jedan izbornik dolazi na 500 duša, za njim dakle stoji 500 duša, na izdajicu il nevjernika pada prokletstvo barem onih 500 duša.

Ali takovomu neima i nesmije biti mjesta medju našimi izbornici. Težkom borbom odabrani predati ćete svi bez truda i osobite muke svoj glas narodnomu predloženiku.

A što da rečemo o Vami junački birači i predloženi naši izbornici u občini *Poreč*, gdje podlegoste nečuvenom nasilju u opetovanoj dvodnevnoj borbi, ili o Vami dični *Pomjanci*, koji ste kroz četiri dana prkosili nezakonitosti i nepravdi, te se jedino nasilju pokorili, i napokon o Vami prevriedni *Vrsarci*, koji ste već u prvoj izbornoj borbi slavili pobjedu, al koju Vam ote kleta nasilnička ruka.

Svim Vam a uz Vas i Vašoj bratji u občinah *Roču*, *Puli*, *Vižinadi*, *Grižnjanu* itd., koji stupiše u izbornu borbu — bilo za sada i bez uspjeha — svim budi iskrena naša hvala. U svih spomenutih občinah pošli su naši birači u izbornu borbu uz gromorni uzklik: **Živio naš kandidat dr. Mate Laginja!** Većina birača izabrala je svoje izbornike pod tim uzklikom, te će bez dvojbe uz isti uzklik izabrati dne 30. t. m. većina izbornika — koja je naša — našega predloženika g. dra. **Mata Laginju**.

Živio dakle narodni kandidat

Dr. Mate Laginja!

Političko družtvo „Edinost“. **Uredničtvo „Naše Sloge“.**

PODLISTAK.

Naše čitanke.

(Konac). Vidi br. 36.

Imalo bi nadalje biti štiva u tu svrhu upriličenih, da učenici uzmognu iz pojedine izreke dvie tri učiniti, te obratno i takovih, gdje će oni moći iz dvih trih jednu jedinu napraviti. Liepih bi se zadaća dalo udesiti s veznicima. Štivo bi moglo biti sastavljeno bez njih, baš zato, da ih učenici sami kod pismene radnje uporabe. (N. pr. On je išao k moru. Namjera mu je bila, da se okuplje. = On je išao k moru, da se okuplje. Cieli put je kišilo. Ja sam se do kože smočio. = Cieli put je kišilo, te sam se do kože smočio. = Smočio sam se do kože budući je cieli put kišilo).

Ovdje mi se čini umjestno, da još nešto spomenem.

Samo onaj, koji je kušao, znade kaki je to križ na jednorazrednicah uviek birati i uviek na tablu pisati zadatke za tibe radnje. S tim je cielo kuburo. Zato bi se naše čitanke morale i na to obazrieti. Kamo li ugodnije, nego da se može reći: srana ta, zadaća ta, i mirna Bosna! Štivo napisano u jednobroju pronesti u višebroj i obratno; zadatim podmetom pridati pogovore i obratno; jedne izreke protvarati u upitne i obratno; sprezati zadato glagolje; stupnjevati pridavnike u izrekah; razširivati zadate proste izreke; sa zadatim predlozima praviti izreke; isto sa prislovima; tvoriti rieči i od svake napraviti izreku — te i druge zadaće, kad bi bile unešene u čitanku, silno bi učitelju olahkotile posao.

Silesiju zadaća mogli bi već time dobiti, da se unesu u čitanke razna pitanja, na koja bi učenici pismeno odgovarali. Dapače i cielo štivo mogla bi biti u obliku pitanja. Namjesto opisa n. pr. psa, neka ima čitanka pod istim naslovom takova pitanja, na koja, ako učenik odgovori, dobije sam gotov opis.

IV.

Još o formi.

Sastavljač naših čitanaka nebi smio a vida pustiti, da su naša djeca čakavci; to koliko bi u viših čitankah morao upravo nastojati, da upotrobljava sve više i više novih štokavskih rieči, koje djeca jošte nerazumiju — a to baš svrhom, da se ih nauče — toliko bi morao gledati, da ih iz početka, recimo u početnici, čim manje rabi. Dapače, još bi najbolje bilo, kad bi u početnici dolazile isključivo takve hrvatske rieči, kojim djeca kano čakavci jurve znadu značenje.

Iz početka valja, da se rieči rabe lih u pravom realnom značenju, a jedva kasnije, i to vrlo umjereno, u figurativnom i prenešenom.

Stroga postepenost mora biti u rabljenju djeci još nepoznatih jezičnih oblika.

Nada sve paka veliku pažnju valja posvetiti konstrukciji. Jer, neprikladna konstrukcija, konstrukcija, koja neodgovara dječijem načinu mišljenja i govora, i koja se nedrži nikakve postepenosti, to je — mogu mirne duše reći — najveća mana svih čitanaka, što su mi dosad dopale do rukuh.

Što je krivo, da inače darovito i pazljivo dieto čita i čita jedno štivo ili jednu izreku, pa ipak, makar i razumjelo sve pojedine rieči, nezna šta je čitalo? Tu nemože da bude krivo drugo, van nesretna kompozicija: duljina i zamršenost izreke.

Čovjek se mora upravo križati, kad nadje u čitanci za drugu i treću školsku godinu takovih izrečnih svezа i sgloba, da bi zadovoljni mogli biti, ako bi ih učenici jedva u zadnjih školskih godinah mogli sami shvatiti.

Zašto se nebi išlo postepeno kroz sve čitanke od prostih izreka dalje, tako, da jedva u zadnju čitanku dodju povoće i kompliciranije izreke? Kakogod učenik sam po sebi shvaća i razumije što čita, recimo u šestoj školskoj godini, tako bi mogao razumieti i u prvoj i svih ostalih, kad bi se pisalo prema njegovom shvaćanju. —

Pa da i nije te zamršenosti u kompoziciji, ona suhoparnost, ona mlitavost i oporost u mnogih štivih nikako nepristoji u sastavke, koji su namienjeni djeci.

Za djecu valja pisati i štilom i načinom dječijim: kratko, jednostavno i onom živahnošću i koloritom, koji djeci ugadja.

Ne mi i naša mnienja, već djeca sama su najbolje mjerilo za valjanost školske čitanke. Ako ju učenik razumije i ljubi — dobra je. D.

Interpelacija

zastupnika Perića, Pfeifera i drugova na njeg. preuzvišenost ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva unutarnjih posala.

Iz izvješća legitimacijskog odbora od dne 1. junija 1891 (L. 159) o izboru dr. Vergottinia, kojim se je uništenje toga izbora usljed jednoglasnog zaključka togn odbora predložilo, proizlazio nečuvene nezakonitosti, koje su počinile pojedine izborne komisije u prisustvu vladinih komesara, a diolomice i sa njihovom privolom, samo da pribave talijanskomu kandidatu većinu glasova.

Nebijaše sredstva za pozvati u carevinsko vieće slavenskoga kandidata, za koga bijaše odlučna većina fiducijara, radi toga moralo se je pučanstvo novim potežkoćam i razdraženostim kod ponovnog izbora podvrći.

Dužnost vlade bijaše sada, da preduzme za nuždni ponovni izbor potrebite mjere, koje bi bile zakonitost izbora osjeguralo, a u tu svrhu imala je ponajprije izmaknuti upravljanje sa izborom zanesljivijim činovnikom nego li bijahu oni, koji su tu službu kod prvoga izbora obavljali.

To se ipak nije dogodilo.

Dočim su se nezakonitosti kod prvoga izbora u prošlu dogadjale tekar kod izbora zastupnika, počele je talijanska stranka počinjati svoje nezakonitosti već sada kod započetih izbora fiducijara, da si im osjegura uspjeh. Kod toga ide njoj na ruku i to anomalija, da se u mnogih mjestnih občinah nalazi sjelo občinskoga načelnika u gradovih, te sustavljajuju tako občinski načelnici, koji neimaju za to nikakva prava — kano u Poreču, Miljah, Kopru[1]) itd. izborne listine, nadziru uvid u iste, odašilju reklamacije proti njim na političku oblast, te kod izbora fiducijara sudjeluju.

Usljed toga dogadja se, da se obavljaju izbori fiducijara posve pod uplivom talijanskih oblastih. Nu posliedica toga jest takodjer i to, da su izvanjski birači izloženi najnevjerojatnijem napastovanju od strane talijanskoga pučanstva u gradovih.

Pri tomu nije se poduzelo one mjere opreznosti, koje je nalagalo kod zadnjeg izbora stečeno iskustvo, da se naime obave izbori fiducijara u kojem mjestu izvan mjestne občine; ipak se je to dogodilo u ladanjskoj občini Pomjanu, pošto bijaše obavljen izbor fiducijara na skrajnoj granici vrlo raztrešene občine, u Gasonu; tim se je otežalo sudjelovanje birača kod izbora, ali ujedno pristup k izbornom mjestu olakšalo talijanskim gradjanom iz Kopra s jedne a iz Buja s druge strane, neimajućim pravo glasa. Najnovija izvješća sa tog izbornog mjesta donose upravo viest, da bijaše za Pomjan dne 23. t. m. izabrano 13 talijanskih fiducijara sa većinom od četiri glasa uz sudjelovanje onih, koji neimaju pravo glasa, te uz nasilje talijanskoga pučanstva, koje je došlo u mjesto izbora.

U Poreču, u sjelu naime od izbora Vergottini-ova poznatog kotarskog poglavara Elueschegga, obavio se izbor fiducijara dne 19. t. m. U 2 sata imali su hrvatski fiducijari 213 glasova, dočim se je do te dobe predalo ukupno 315 glasova. Na to bijaše pozvano k izboru pučanstvo grada Poreča, koje neima pravo izbora u ovaj izbornoj skupini. Po izvješćih glasovala su i djeca izpod 16 godina, a 7 nebiračn predalo je u svemu 13 glasova. Pošto su dakle na taj način Talijani zadobili većinu od 2 glasa, izjavila je komisija, da je izbor gotov.

Talijani su medjutim uvidili, da su zašli predaleko, jer bijaše naime predano više glasova nego li bijaše u izbornoj listini unešenih birača.

Kotarski poglavar Elueschegg izviestio je na to namjestničtvo u Trstu, da se je komisija pomutila brojeć glasove te zamoli, da se obnovi izbor dne 26. t. m. Svrha bijaše postignuta, Slavenom povoljan izbor bijaše prepriečen a birači izloženi novomu razdražujućemu izboru.

Ovako se je vršio izbor i u občini Vrsaru. U Miljah dogodilo se velikih neredа. U 2 sata bijaše izbor slavenskih fiducijara osjeguran. Slaveni bijahu napadnuti od svietine, koja se je urinula u izbornu dvoranu. Vladin komesar Lukes nagovarao je birače, da nebudu nezahvalni i da biraju Talijane.

Pravo imajući glasa, koji plaćaju do 50 for. poreza nebijahu k glasovanju pripušćeni. Na taj način predobili su Talijani sa jednim glasom većine.

[1]) U Izoli, Motovunu, Višnjanu, Pull, Vodnjanu, Oprtlju, Grižnjanu itd. itd. Op. ur.

Obzirom na sve to usudjuju se podpisani staviti sliedeći upit:

1. Jesu li poznati visokoj vladi dogodjaji, koji se zbivaju kod sada vršećeg izbora jednoga zastupnika za zapadne kotare Istre.
2. Juli visoka vlada sklona nezakonite izbore fiducijara, gdje su se takovi obavili, uništiti, nove izbore naložiti te glavni izbor eventualno odložiti i
3. kani li dalnjim nezakonitostim i prekršajem kod toga izbora sa svom strogošću na put stati.

U Beču, 27. oktobra 1891.

Izborno kretanje.

Izbor fiducijara u Kanfanaru. Prekojučer na 26. ovoga mjeseca držali su se izbori fiducijara i u Kanfanaru. Nakon žestoke borbe predobili su naši. Protivnici su izgubili za 8 glasova, i sva njihova nasilja sve nezakonitosti, sve mito, sve printnje, sve se to razbilo o poštenju našega kmeta, koji je, osim kukavnih prodanika, pokazao gospodi, da je pravi muž. Dan dva prije izbora obilazila su gospoda Kanfanarska sela bliža Rovinju. Tomo je narod biedan i u njih većinom zadužen. Na desetke su hodili okolo prietećo eksekucijom, ustrašivajuć i miteć biedne kmete. I to jim je malo pomoglo, jer da to činili nisu, nebi ni jedan glas za sebe imali. Sa svim smo drugačije mi radili. Naši ljudi, kojim je dodijao već gospodski jaram, liepo su se prijateljski i u ljubavi porazgovorili medju braćom svojom i svi tvrdo zaključiše, i zadadoše si tvrdu vjeru i čnstnu besjedu, da će se svi naši skupa na izbornoj borbi i složno glasovat za kmetsku listu. Tako je i bilo. Mi svi držasmo svoju rieč, i zadadosmo tudjemu gospodstvu smrt, nadamo se u Boga za uviek.

Svim našim poštenim biračem čast i poštenje. Svim selom našim, koja se junački podnesoše, slava vieena. A bratska hvala i onim našim pametnim i poštenim kmetom, koji medju braćom radiše za našu stvar, i pripraviše pobjedu. Mi jih nećemo imenovat, da im se nebi protivnici osvetili, ali jih dobro poznamo, i ljubimo ih kako pravu braću našu. Hvala im i slava!

U jutro na dan borbe talijanska gospoda mrkim okom gledaše naše junačke birače silaziti iz sela u Kanfanar na borbu. Tu su se pred crkvom bili sakupili kanfanarski krnjeli i rovinješki šiori. Došli su bili u kočijama s torbom punom pjeneza, s kojima su. hotjeli kupovati naše ljude. Oni su nam nudili i petače i desetače i stotinjarke, jer su znali, da je on gospodar, koji dobije u Kanfanaru. Ali mi znadosmo, da ta gospoda, kad nemaju od nas potrebe, nebi nam dali ni čašu vode, pa da i mremo. I za to nitko nije s njima obćio ni govorio, a i oni biedni ljudi, koji radi duga i jada, bili su prisiljeni k njima ići, ejegurni smo, da jih u svom srcu mrze i proklinjaju. U jutro na 9 sati je počeo bio izborni čin. Došao je iz Pule komesar Rubelli, i odmah se je postala komisija. Sa istim vlakom bio je došao i naš dični dr. Matko Laginja, koga ćemo ako Bog da u Beč poslat, i naši su ga ljudi liepo i toplo pozdravili. On je poslje odputovao u Savićentu, da i tamo za našu korist radi, a mi ostadosmo na bojnom polju. Valja nam priznati, da je gosp. vladin povjerenik pošteno postupao staviv žandare na vrata občinskoga dvorišta, u koje nitko nije smio uljezti, koj nije imao pravo glasa. Nije pak tako postupala izborna komisija, koja je samo sa smetjom i protuzakonitosti mislila doći do pobjede, i bila bi da nas nije bila ogromna većina. Promislite, škartirali su naših 45, koji imadoše pravo glasa, a svoje i bezpravne na glasovanje pustiše, a medju tima je figuriralo 8 mrtvih; oni su donašali i bolne i nemoćne i po njo slali kočije, ali jim je bilo uzalud, jer je naših sve to više na borbu dolazilo. Medjutim je na putu agitacija bila živahna. Naši se kmoti veselo i hrabro jedan drugoga, mi radimo samo s riečima, kako pravi apoštoli svete ideje, a podaljo od nas krnjeli i kanfanarska gospoda šapuću kriomice sa pojedinim čovjekom, rade s novcima i prietnjama. A imaju i toliko bezobraznosti, da to javno izpovjedaju. Jedan je dapače od njih naravi trga kazao, lupajuć šakom po novčarki: To je naša snaga, mi toga imamo, i možemo s time sve postići. Što su postigli, to smo vidjeli. Nema sile na svietu, koja će pridobiti pravicu i poštenje; i ako jih za čas predobiju, one će ipak pobjediti. — Medjutim je glasovanje sliedilo. Mi nikakvih novostih iz dvorane no primasmo, ali je kolala viest, da imamo većinu, a to su nam potvrdjivala i blieda lica protivnika, koji u Rovinj slaše po prijatelje svoje, da jim pomognu. Oni su i stizali na hrpe ali uzalud. Na uru poslje podne zatvoriše se vrata dvorišta, iz kojeg nisu nikoga veće puštali ma i imao pravo glasa. U to dobismo pouzdani glas, da smo u većini, a dobiše ga i protivnici jer gospoda Rovinjska nastojaše oboriti zaprieku i uljezti medju birače, a namjerom da jih tamo podkupe. Ali jih žandari odbiše i izbor se tako u redu obavi, te bijahu proglašeni naši fiduciari: 1 Žiža Stefano fù Pietro, maestro in Villa di Rovigno. 2 Vicich Tomaso fù Tomaso da Morosini 3 Vratovich Antonio fù Matteo detto Stipeta da Morgani 4 Rabar Antonio Tomaso fù Tomaso da Ladichi 5 Radetich Giovanni fù Martino detto Albin da Barato 6 Cotelj Giovanni cooperatore parrocchiale a Canfanaro, koji će ići u Vodnjan u petak da biraju M. Laginju za zastupnika i to naše birače oduševi, te jednoglasno uzkliknuše „Živio Laginja“, i odputiše se skupa proveseliti se u slogi i ljubavi. Tim je izborom zadat smrtni udarac talijanskoj stranci u Kanfanaru, te ako zadobijemo sada občinu, neće oni nikad više u junačkom Kanfanaru, diki ciele Istre, pobjede imati, i nama gospodariti.

* * *

Izbor fiducijara u Oprtlju. Kako Vam brzojavismo, pobjedila je naša stranka sa 20 glasova većine, naših 133, njihovih 113. Prvi je to put, što u Oprtlju naša stranka pobjedu slavi, u Oprtlju velim, u „glasovitoj i neoborivoj“ tvrdjavi. Pobjeda ta stala je naše braće velike, prenapete borbe, požrtvovnosti, trpljenja, a i krvi. Petak 23. t. mj. ostati će s toga zabilježen zlatimi slovi u povjesti našeg narodnog pokreta za našu občinu; taj dan bo razorili, razrušili smo tvrdjavu glasovitu sa 20 topova. Oprtalj leži u prahu i pepelu; naši birači, pravi mučenici, osvjetlaše si lice a protivnikom zadaše neizliečivu ranu, neizbrisivu sramotu. Ključanicu smo razbili.

Petak 23. t. mj. bio zaista „veliki petak“ za naše birače, bio je dan posta, suha posta bez vode i kruha, al bio je i „crni, žuhki petak“ za naše protivnike. Poslje izbora osvanuo našim biračem dan veselja i radosti; zaboraviše na trud i muku, što ju podniše, na pogibelji, kojim se izvrgoše, na krv koju prolišе u borbi sa krvoločnim neprijateljem.

Priprave za izbor bijahu sa obiju strana izvanredne; pobjeda naša bijaše već unapred osjegurana, bude li se pazilo na red i zakon; bila bi još puno sjajnija, da nisu mnogi naši kod kuće ostali, bilo iz straha, bilo iz obzira; da bi bilo občinsko glavarstvo svim imajućim pravo glasa pozivnicu poslalo (mnogim je poslana pozivnica tek na opetovni zahtjev), da nije komisija iz smješnih uzroka 10 naših glasova odbila i da nisu bili u listinu zadnji čas unešeni njihovi koji neplaćaju 5 for. poreza. Već u jutro rano bilo je vidjeti čete birača, gdje dolaze sa svih strana, da se ogledaju na kreševu sa protivnikom. Izbor trajao je do 8 sati u večer; cieli dan nisu naši okusili jela ni pila, nitko nije zalazio u krčme. Red je uzdržavalo 11 ces. kr. oružnika, kojim svaka čast i hvala, jer bez njih bilo bi oni dan no samo krvavih naših glava nego i mrtvih. Oprtaljska fakinaža, napitana i podučena od gospode, pokazala je i oni dan koli u gradu, toli izvan grada svoju neotesanost; izvan grada napala je dvaput kamenjem naše birače iz Čepića i Gradina, a u gradu istom pred občinskom dvoranom pred c. kr. žandari padalo je kamenje, jaja, vapno itd.

Kamen jedan, kažu, da je pogodio stražmeštra u škornju, a jedan drugoga žandara u pušku; sam stražmeštar bijaše prisiljen, da odredi i poduzme najekrajnije mjere; kažu, da se je izrazio ovako: služim već 25 godina, ni takovih bezobraznika nisam još vidio.

U izbornoj komisiji bijaše samo jedan naš član g. Bellè; naši zamoliše c. kr. komesara, da dopusti još nekojim našim biračem u dvoranu, al jim to dopušteno nebijaše. Pozivalo se po deset birača. Pred izbornom dvoranom pazili i bilježili sve potankosti tri naša birača. Iza dovršenog izbora dade stražmeštar zapovjed gradjanom, da pozatvaraju sve prozore i vrata, inače da će uporabiti oružje; šest žandara sa nabitimi i nategnutimi puškami u ruci — hodoć natražke — odprati naše birače iz grada do sv. Lucije, gdje jih čekahu ostali prijatelji. Kad izlaziše iz grada padaše za našima i za žandarima kamenje, malo je manjkalo, da se nije uporabilo oružje. Komisija, kojoj se pridruži pri svršetku i Grgur Šaulo, izbroji glasove te proglasi uspjeh izbora. Čim se raznio glas o uspjehu izbora, raznesli se po brdah i dolinah oduševljeni „živio-klici“; klicanju i pleskanju nebje ni kraja ni konca. Četiri žandara odpratiše gg. Bellè-a i G. Šaula iz grada.

Dne 28. t. m. pokazali su naši birači koliko žilavosti, uztrajnosti, uztrpljenja, truda i žrtve znadu oni podnesti u borbi za narodnu stvar. Čast dakle i hvala svim našim biračem, koji si toli liepo osvjetlaše lice. Živili! Bog Vam platio narodni birači i mučenici. A vi birani birači ili fiducijari pomislite dobro koje breme ste na svoja pleća preuzeli, koju odgovornost imate sada pred pukom; kao pečina budite stalni, padajte svi jednoglasno vaš glas našem zagovorniku dru. Laginji.

Za danas dosta, a u budućem broju, ako Bog dade, javiti ću Vam potankosti o tom izboru, o pripravah, javiti ću Vam imena onih čestitih borioca, koji se toli žrtvovali za narodnu stvar.

P. S. Naši nisu više sigurni prolaziti kroz Oprtalj, osobito su pogibelji izvrgnuti Topolovčani, Gradinci i Čepljani, koji moraju po poslovih u Motovun; svakoga napadaju; naši učiniše danas tužbu proti tomu na namjestničtvo, nek zapovjedi oblastima, da učine svoju dužnost. Birači su govorili: ako izgubimo ovaj put nećemo se nikada drugo ić boriti, jer smo u pogibelji.

* * *

Iz Višnjanšćine. Izbor izbornika u Višnjanu obavljen dne 21. oktobra izpao je za našu hrvatsku stranku sjajno, tako da su ljudi talijanske stranke ostali pokunjeni. Vani bio je prilićan broj žandara, al su sami rekli, da za naše ljude netreba nit jednoga i hvalili su jih za njihovo uzorno ponašanje. Komisija obstajeća po većini od hrvatskih savjetnika zajedno sa c. kr. komesarom, postupala je posve redovito. Sam komesar primao je izkaznice i napravljno na nje znamenje, za znak da se je s njem već glasovalo. Jednoga Talijana, Titu dell' Oste, koj je došao da drugi put glasuje, odpravio je. Išlo je u obće svo u redu. Od 317 birača, odalo je svoj glas 275. Od tih dobili su naši izbornici 193 glasa, talijanski 82. Razlika dakle relativna od 111 glasova. Živili svjestni naši birači iz Višnjanšćine! Za talijanski listić glasovalo je 11 birača iz Bačvanšćine, medju timi najveći dio Radovana (bi za nas i čast njim), koji žalibože uvjek s našimi protivnici glasuju; 5 birača iz Briga (sv. Vitala); i cigla 2 iz sv. Ivana, za kojega veli „L'Istria“ da uzdrži markiz Polesini jednu tretjinu ljudi.

Naši birači došli su odkud su mogli i koji su kako mogli. I zali starci su dolazili, a koji nisu mogli hoditi i koji nisu već više godina iz svoga selca bili, postavili su jih na konje, ili na vozić, pak jih doveli pred sama vrata kuće, u kojoj se je izabiralo i od tamo odveli. Tako starca Marka Fabca, 85godišnjega, drugoga iz Briga, 90godišnjega i mnoge druge.

Na svrsi još ovo. Župnik višnjanski nije došao glasovati kad je bio prozvan, tako su mislili učiniti i drugi naši svećenici, da se nebi uvjek samo na nje vikalo, makar i bezrazložno i nepravedno. Nu — došao je red na beneficijata u Višnjanu Talijana Palauro. Prozvan došao je svećano obučen i glasovao za talijanske izborniko, a Talijani su govorili: naša je stvar sveta, ide kao u crkvu. Kad su to naši svećenici vidili, koji su došli poslie njega na red, išli su glasovati i oni, dakako i oni po svojem osvjedočenju za hrvatske izbornike — a došao je kanjo, poslie prozvane listine i višnjanski župnik.

Toliko na znanje presvjetlomu gospodinu biskupu Flappu, kojemu u ostalom preporučamo uvodni članak lista „Vaterland“, br. 285 koj dakako nećini nikakve razlike izmed katoličkih svećenika različnih narodnosti, nego piše jednako za sve katoličke svećenike bez razlike narodnosti.

* * *

Izbor fiducijara u Poreču. Usljed nečuvenih izbornih nasilja počinjenih dne 19. t. m. od talijanske izborne komisije u Poreču, uništila je vlada izbor, pri kojem bijahu nastno izabrani talijanski fiducijari. Izbor se ponovio jučer dne 26. t. m. Ali ako smo se zgražali nad prvim izborom, što da ćemo o jučerašnjem. Naših birača došlo je mnogo više nego li prvi put tako, da bijahu više nego li sjeguri, da moraju pobjedit. Nu oni su sudili a talijanska komisija je odsudila. Pobližih viestih neimamo još o tom glasovitom izbore već znamo jedino toliko, da su

imali naši fiducijari sto glasova većine dok se je biralo po listini i dok su svi odglasovali, koji bijahu uneseni u izbornu listinu. Poslije toga išlo je glasovati svo što je htjelo. Od cielo listine (okolo 350 glasova) bilo ih je za naše predloženike blizu 200. Konačni uspjeh ipak bijaše taj, da je ona sl. komisija proglasila izabranimi talijanaške fiducijare sa 23 glasa većine! Posljednja dakle gora od prve; škandal nad škandal, grozota nad grozotu! Dokle će to tako trajati u Istri? Neka gazo oni, koji su za svaki korak političkih ztočinaca odgovorni.

* * *

Iz Pule pišu nam 24. oktobra. Cieli trud današnjeg dana bio je uzaludan toliko za nas, koliko za protivnu stranku. Pozicije ostale su iste.

Pobjeda u Barbanu bila je sjajna u toliko, što je naših pristupilo na izbor okolo 150, protivnici uzmakli posve. U Vodnjanu pobjeda još sjajnija, jer se je u zadnje dane proti tamošnjemu prvaku podigla od Talijana silna agitacija, ali nisu uspjeli. Naših tamo okolo 160, protivnih 32. — Tih Barbanskih 7 a Vodnjanskih 8 fiducijara naših, paraliziran je naši gubitak u Puli.

U vanjskoj občini Pule imade veliko selo (1400 duša) Galežan, drugo (okolo 600) Fazana, oba isključivo latinska, Sišan pretežno latinski i velik. Dakle već je zato ovdje svaka borba težka, što ta tri sela imaju absolutno većinu birača.

K tomu dolaze i staroverci u Peroju, koji su nas do šestorice i ovaj put škarjotski prevarili u zadnji čas; polovica Premanture prodana od prije a što je najgroznije, kupili nam preko noći dobar dio Medulina i Ližnjana. Razlika je 180 glasova, t. j. oni 345 mi 175.

Neuredne (za naša sela) liste, kasno izdanje legitimacija, a u nekih neizdanje nikakovih ili pogrešenih, dokazano kupovanje glasova itd. sve to krepko je obrazloženo u protestu, koj smo s mjesta podnesli.

U super takovoj lokalnoj pobjedi u Puli nema veselja ni traga, osim što je g. Dra. Laginje pisar od junaka Silvia Wassermanna dobio štapom po glavi večeras tako, da mu je s mjesta probio klobuk i udario ga i glavu.

Pri zavadjanju naših prodanaca izkazao se je osobito notar Stanich onaj „slavo" iz školskih godina i kasnije dok se nije pod krinkom pravednika podkožio.

Ostaje Kanfanar i Savičenta. U prvoj občini listine su dosta u redu, barem su bile kad su jih ljudi pregledali, jer sad se može svega očekivati. Tamo je nade dosta dobre, ako ne bude bezakonja; ljudi su ipak mnogo pod uplivom Rovinjaca radi dugova.

U Savičenti grozote! Tamo je načelnik neki Doblanovich, koj u saboru porečkom mudro muči, Talijan, komu su stariji potekli di čiste kmetske krvi.

Bili su danas u Puli od one občine judi pritužiti se kotarskoj oblasti, da u poznoj občini Štokovcih, koja broji do 300 uća, nije podieljeno možda ni 12 pozivnica a glasovanje i te neke krivo, a u selu Čaruncih, gdje ima do 60 kuća, niti jedne ozivnice.

Osim pismene pritužbe na kapitanat, pravljen je brzojav na namjestnika u Trst i a ministra predsjednika u Beč, da se pavotni zbori odgode, i da sama politička oblast prezme pregled i popravak listina i podieljenje egitimacija narodu za biranje.

Obaviestit ćemo dalje što bude odćeno. Ostane li ovako, gotova je buna, ako narod kaže.

To sve slobodno porabite za list; neka stane upisano, ako bude i kasno, ništa zato. odajte još ovo:

Dične se je ponesla Altura i Kavrna, osta dobro Loborika i Muntić u Puljšćini, ao i ono naših starih prijatelja u Premanturi.

* * *

Izbor fiducijara u Pomjanu. Nakon četverodnevno žestoke borbe prebila je u Pomjanu protivna stranka sa 1 glasa većine, premda se je odmah dokazalo, da je glasovalo šest osoba za je neimajućih pravo glasa. Proti izboru ložen je utok. O tomu poblize drugi put.

* * *

Izbor fiducijara u Roču. Kako nam javljaju od tamo izabrani birahu u Roču talijanaški fiducijari sa 8 glasova većine „jer da nisu naši birači k izboru došli".

* * *

U Buzetu nebijaše izborne borbe, er se Talijanaši nepodupuše stupiti u izornu dvoranu znajuć, da bi doživili novu ramotu. Izabrano bijaše 25 hrvatskih fiucijara jednoglasno sa 566 glasova.

* * *

U Miljah bijaše izbor ponovljen, ali samo za jednoga fiducijara, koji da bijaše nezakonito izabran. Kod ponovnog izbora bijaše izabran naš fiducijar sa 103 glasa dočim je dobio talijanski predloženik 91 glas. Tako imadu u Miljah Talijanaši 8 a mi 1 fiducijara.

* * *

Občine koje su izabrale naše fiducijare: Buzet (25) Izola (2) Dolina (15) Dekani (12) Milje (1) Oprtlje (11) Motovun (9), Višnjan (8) Barban (7) Vodnjan (8) Kanfanar (6) Savičenti (5), ukupno 109 fiducijara.

* * *

Občine, koje su birale talijanske fiducijare jesu: Roč (8) Kopar (6) Pomjan (13) Milje (8) Piran (5) Poreč (10) Vrsar (8) Vižinada (3) Umag (5) Buje (8) Grižnjan (8) Brtonigla (5) Pula (15) Bale (5); dakle u svemu 105 glasova; od naših občina dobili su 1 glas u Savičenti, tako imaju protivnici 106 a mi 109 fiducijara.

DOPISI.

Iz Zagreba[1]) koncem septembra 1891. Evo nas gosp. uredniče, da Vaše čitatelje obaviestimo i o zadnjih važnijih predmetih naše izložbe. Preostaje nam još, da na unutarnjem izložbenom prostoru spomenemo vrlo elegantni glasbeni paviljon, prekrasan vodomet u sredini izložbenog trga, koji sipljo preko 30 metara vodu u vis, napokon vrlo ukusne nasade vrtlara Peklara, Kallino, baruna Vranicozanya, botaničkog vrta i druge, i mi možemo preći na skrajni izložbeni dio — na paviljon Walsera, koji je izložio podpunu sbirku vatrogasnih sprava, koje bi se i mnogoj občini u Istri preporučiti mogle, da se predusretne čestim požarom. Osobitu pozornost svraća na sebe i Friedländerova vjetrenjača, koja se uzpinje 26 metara u visinu, a isto tako zanimivi objekti su zvona, koja je salio naš domaći zvonoljevac Mayer i objesio ih uz skele. Ta zvona imadu, košto već jednom sgodom mimogredce spomenusmo, i svoju praktičnu svrhu, jer oko 11¾ u noći pozivlju posjetnike izložbe svojim muklim tutnjem na počinak. Vani izvan strojarnice izloženi su i neki gospodarski strojevi, koji se obog nedostatka prostora nisu mogli smjestiti u paviljonu.

Odavle dolazimo u strojarnicu, u kojoj imade za gospodare i obrtnike mnogo zanimivih i poučnih predmeta tim više, što nekoji strojevi pred očima posjetnika obavljaju radnju. Dva velika odjela i dvie sušo prenatrpano su upravo samimi strojevi, kolima, lokomobili, poljodjeljskimi spravami itd. itd. Na prostoru iza sokolske sgrade izloženo je u više piramidah u jednoj suši drvo brodsko imovne občine, koje zadivljuje ne samo domaće posjetnike izložbe, nego i strance. Ima tuj krasnih dužica za bačve od 1 do 500 akova, piljenih i nepiljenih stabala, koja svraćaju na sebe svenčću pažnju občinstva. U drugoj paku suši imade raznih gospodarskih strojeva, bačava i vinogradarskih sprava. Neposredno iza sgrade „Kola" i „Sokola" nasadjen je uz nasade filokserne povjerenstva uzorni školski vrt, koji je pomoću raznih dobrotvora uredilo ovdješnje učiteljsko družtvo, a može i sbilja služiti kao uzor školskog vrta. Žalibože što je prostor odviše tiesan, nu unatoč tomu imade ovdje u izobilju povrća, raznog bilja, cvieća, a i jedan pčelinjak.

Posebni lažnjak američanske otpornije loze nasadilo je zemaljsko filokserno povjerenstvo, koje je podiglo i prokrasan paviljon, u komo su izloženi nacrti raznih vinograda u Hrvatskoj i Slavoniji, koje je zarazila nesretna filoksera, pa su s toga po svakog naprednijeg gospodara od neprocienjive vriednosti. Ne manje zanimivi su i nasadi, koji zadivljuju svakog vinogradara. Uz uzorni vinograd zasadio je g. Peklar i 50 vrsti duhana. Ne daleko od školskog vrta naprotiv restauracije „Kola" nalazi se visoki paviljon tvrdke Wünsch u Zagrebu, u komo je izložena razna roba od sadre, gradjevni materijal od cementa i betonažke radnje. Iza svih dosole spomenutih predmeta nižu se u formi pravokuta dvie dugačke suše. U jednoj je baš sada povremena izložba konja, koja privlačuje mnogobrojno občinstvo, a u drugoj suši do 150 metara dugačkoj bilo je prije izloženo povrće, voće i cvieće, koje je našoj vrtlarskoj umjetnosti pribavilo liep glas.

* * *

Istodobno sa gospodarsko-šumarskom izložbom otvorena je u sgradi kr. obrtne škole (tik do izložbenog prostora) medjunarodna umjetnička izložba, u kojoj su osim domaćih umjetnika, liepo zastupani i strani umjetnici razne narodnosti i raznih škola. Čitav vestibul, te prvi i drugi kat ove velike sgrade, sav je ukusno dekoriran, a osobito se u prizemlju ističu omaillirane posude, izradjene u keramičnom odjelu kr. obrtne škole u Zagrebu. Krasno tasso, ukusni vrčovi, dotjerane tehnike i čilimi, izradjeni po narodnih motivih, prekrasan su sbilja uras cieloga unutarnjega prostora. Vertibul zapremaju ponajviše kiparske radnje našeg glasovitog umjetnika Rendića, koji je u potonje doba svojimi kipovi Kačića u Makarskoj i u Zagrebu još više pridično svoj liepi glas. Od njegovih remek-djela osobito su spomena vriedni razni spomenici, koji su u inozemstvu i u našoj domovini stekli svuda općenito priznanje. Liepe su i radnje zlatara Jovana Mitričevića iz Sarajeva, kipovi prof. dra. Morake u Zagrebu i razni satovi hrvatskog urara D. Vasića u Švicarskoj. Ne manje liep uras ove izložbe su čilimi izvadjeni u tkalačkoj školi u Zagrebu. U dvorani na lievoj strani izloženi su crteži i modeli domaćih arhitekta i razni portreti. Ukusno dekoriranimi stepenicami dolazimo u srednju dvoranu I. kata, gdje su izloženi gobelini iz XVII. i XVIII. vieka. U I. dvorani pobudjuju oču pozornost umjetnička djela našeg mladog slikara F. Pavačića, od kojih se osobito odlikuje „Ostatak vesolja", „Trasteverinka" i „Uspomena", koja nam dovadja pred oči mladu djevojku, koju je na svoje nježne grudi zadjela sitno cviećo, a na licu joj tek procvalo prve ruže. Ostali dio dvorane je mal no isključivo posvećen umotvorima našeg priznanog umjetnika Mašića, koji je ovdje izložio medju inim i nekoje svoje novije radnje. U II. dvorani izložene su slike nekojih stranih umjetnika, razne študije i krajobrazi. U III. dvorani susrećemo se medju inimi opet sa jednom slikom našeg Pavačića, koji nam u „Borbi za obstanak" predvadja primorski kraj, u kome sa par crteža vidiš sve patnje i muke Primorca. Dvorana IV. je osobito zanimiva, a slikar Bajkoff znao je učiniti još zanimivijom sa svojom slikom „Istarski ugljenari" i „Pogled na ostrv Izola u Istri". Dvorana V. nezaostaje takodjer svojom zanimivošću za ostalimi, a naš mladi slikar Pavačić imade i ovdje reprezentanta svog ženijalnog kista, sliku „Poslije rada", koja je procienjena na 10.000 for., nu vriedi i dva puta toliko. Uzpnemo li se u II. kat, zaći ćemo namah u VI. dvoranu, u kojoj nas pozdravljaju stari znanci: Quiquerecova „Kosovka djevojka", „Zrinjski i Frankopan" i njegov „Guslar", a imade tuj još i raznih študija i krajobraza. Dvorana VII. zanimiva je raznolikošću izloženih slika i njihovih izlagača, dočim nas VIII. dvorana iznenadjuje vrlo vješto pogodjenimi slikami naše dražestne Opatije, Voloske, Gorice, koje je izložio Ljudevit pl. Rubelli. Osim toga imade tuj razna voća i cviećа domaćih slikara, kojo je tako živo, tako naravito, da se i nehotice mašnš slike, da si zasladiš usta. U dvorani IX. izloženi su akvareli, pasteli, genre-slike i krajobrazi raznih umjetnika. U X. dvorani izložene su razne fotografije stranih i domaćih svjetlopisaca i amatera. Na hodniku II. kata vidiš nacrte raznih arhitekta, od kojih ćemo spomenuti samo ovo: Herman Bollé u Zagrebu, Josip pl. Vancaša u Sarajevu, Waidmann, Hönigsberg i Deutsch u Zagrebu.

* * *

Sa ovih par crta kušao sam dati bar u tamnih crtah njeku cjelovitu sliku naše izložbe, kojom se sbilja može ponositi cieli hrvatski narod i koja će jamačno donieti krasnih plodova na kulturnom il prosvjetnom polju našeg naroda. Izložba je u svakom pogledu uspjela, što pokazuje i mnogobrojni posjet izložbe, kakvome se ni najegoljniji optimisto nisu nadali. Ukupni utisak izložbe je zanimiv, poučan, neopisiv, pa s toga se nemože dovoljno preporučiti svakomu prijatelju narodnjeg napredka, da bar sada na koncu posjeti izložbu — koja služi na čast našoj prestolnici i čitavomu hrvatskomu narodu.

[1]) Zakasnilo. Op. Ured.

Različite viesti.

Današnji broj izdali smo dozvolom c. kr. državnoga odvjetništva jedan dan prije t. j. u sredu mjesto u četvrtak, da ga tako dobiju u pravo vrieme naši čitatelji u Istri radi izbora zastupnika u petak dne 30. t. m.

Za spomenik pok. Ernestu Jelušiću priposlao nam je velečd. g. dr. Ivan Kalčić vojnički liečnik u Varaždinu 4 for. Srdačna mu hvala!

Talijanski naslinici. Na drugom mjestu donašamo viest o groznih događajih prigodom izbora fiducijara u Oprtlju. Tamošnja fakinčad napadala je na očigled c. kr. žandara naše ljude, dapače niti iste žandare nije štedila, već bijahu i oni napadnuti kamenjem.

Jučer dne 26. t. m. odpoljali su žandari oprtaljske izgrednike u Motovun ili Poreč i to četvoricu najbjesnijih. Ali o glasovitomu izboru i navali na naše u Oprtlju biti će još govora.

Javljamo za danas samo toliko, jer su c. kr. oblasti tako upućene i podućene, da su sve izgrede prigodom izbora počinili jedini Hrvati i Slovenci.

Odgovor ministra-predsjednika grofa Taaffea na interpelaciju zastupnika Spinčića: „U sjednici carevinskoga vieća od dne 2. julija te godine stavio je zastupnik Spinčić sa drugovi interpelaciju obzirom na dopisivanje političkih oblastih sa občinami u Primorju.

Odgovarajuć na tu interpelaciju čast mi je ponajprije priobćiti obzirom na konkretni slučaj, što ga je gosp. interpelant naveo, da je občina Pazin podnesla utok na ministarstvo unutarnjih posala proti nalogu kotarskoga poglavarstva i namjestničtva kao drugo molbe, da primi i rieši jedan njemački sastavljeni službeni spis. Ministarstvo unutarnjih posala uvažilo je odlukom od dne 24. agusta t. g. br. 14141 taj utok, te u istomu navedene odluke prve molbe dignulo e razloga, da to neide i da to neleži u interesu brzoga i bezprikornoga rieševanja službenih posala, da se u službenom občenju sa občinom Pazin služi njemačkim jezikom, pošto nije taj jezik u Pazinu zemaljskim, dotično u mjestu običajnim.

Ovim priobćenjem, kojim je odgovoreno na prve dvie upitne točke gospodo interpelanta, mogu obzirom na treću točku upita samo očitovati, da su si političke oblasti u pogledu njihovih ohveza i ustanovah članka XIX. državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1868. D. Z. L. br. 142 u podpunoj mjeri sviestne, te da se je kod uredah političke uprave u Primorju dostatno pobrinulo, a da se uzmogne jezikovnim zahtjevom svuda, koli u ustmenom toli pismenom občenju, zadovoljiti".

Iz Kastva pišu nam 22. t. m. Dne 16. t. m. preminuo je u županiji Jušići biveši občinski zastupnik Julijo Širola u dobi od 52 godine. Pokojnik bijaše čestita duša, a izticao se je vazda i svuda kao vriedan hrvatski rodoljub. Zadnjih godina birali ga naši občinari, bilo za zemaljske, bilo za državni sabor fiducijarom, to je svaki put išao na izbor zastupnika u Volosko kao na pir.

Kod zadnjeg naknadnog izbora u ovom kotaru za istarski sabor, kad no birasmo Vas g. uredniče i g. Jenka, rekao je u više prigoda oduševljeno: „ne jedan put već nako treba sto puta birati ćemo jedan za drugim naše vriedne zastupnike. Neka ih slobodno porečka gospoda šalju doma, al mi ćemo njim je vazda natrag slati, te će se svakako prije zasititi talijanski nasilnici i tlačitelji nego li mi birači i izbornici."

Počivao u miru častiti Julijo!

Svećenici u poreškom kotaru u pogibelji životá. Tužo nam se iz raznih strana porečkoga političkoga kotara, da se naši svećenici niti usried biela dana nemogu pokazati u talijanskih gradićih rečenoga kotara. Bicani Talijanaši usljed izbornoga poraza hoće da se osveto našim prevriednim svećenikom, koji su prigodom izbora savjestno vršili svoju dužnost. Nu ako i je pogibelj za naše svećenike u tom kotaru svuda velika, najveća je svakako na Oprtaljšćini i Grižnjanšćini. Iz Oprtlja ili iz Grižnjana nebi izneseno nijedan naš svećenik živo glavo, da ga tamo koja nesreća zanese. Medjutim u pojedinih mjestih tih občinah nije više mogućе uzdržati. Tako nam javljaju iz Šterne (občina Grižnjan) da su tamošnjemu župo-upravitelju g. Fr. Stefanutti-u priredili dne 24. t. m. podkupljeni nekoji Talijanaši i šarenjaci iz Šterne i Grižnjana takovu demonstraciju, da se je bilo bojati, da će u župni stan kano biesna životinja navaliti i ne poklati. Psovkam, pogrdam i ruge nebijaše konca ni kraja a kao da toga nebijaše dosta navališe kamenjem na kuću kao da je jurišaju. Sudu je stvar prijavljena. Šterna je u pol. kotaru Poreč, komu je na čelu g. vitez Eiuschegg.

Tko straži oružjem? Iz Kanala izpod Motovuna pišu nam, da su u srieda poslije izbora žandari uzeli revolver nekomu Corazzi iz Motovuna, koji se je istim za-

grozio našim biračem, koji mu nisu drugo učinili, nego što su klicali Živio prije i poslije prolaza Corazze. Tko dakle straši oružjem slavna „babo ?“

– Iz Motovuna javljaju nam, da su Talijanaši na lovu za našimi fiducijari. U Karojbi nalazi se trgovac Jakov Dambrosi, rodjen iz Poreča, to je hotio podkupiti našega izvrstnoga fiducijara gosp. Antona Bartolića Filipca sa 100 for. Ovaj čestiti naš čovjek odbio je s prezirom Judin novac, jer znade, da je bolji dobar glas nego li zlatan pas. Našim Talijanašem neka služi na vječnu sramotu što bi htjeli zavesti naše poštene mužove na grdno izdajstvo. Stid Vas bilo!

U srodu poslije izbora vraćali se nekoji naši rodoljubi iz Motovuna u Karojbu. Na putu u Krvaru sretili su g. Antona Corazzu iz Motovuna, koji se je vraćao iz Višnjana kući. U Višnjanu bijahu istoga dana izbori, te je valjda i g. Corazza hotio višnjanskim krnjelom do pobjede pomoći kad nije mogao doma ništa opraviti. Sretiv spomenute rodoljube pozdravi ih sa Viva! na što jedan od naših odgovori živio! Ugladjeni g. Corazza izdere se na našega čovjeka ovimi riečmi: „Non ti ga potine per potenar to i pedochi“ (nimaš li češlja da očešeš uši). Naš čovjek neostao Corazzi dužan već mu hrvatski zabrusio: „ti ih imaš više nego li ja“. Ovo je svakako liep dokaz kako su talijanska gospoda u Istri ugladjena i prosvietljena.

Našim krčmarom i trgovcem sa vinom preporučamo naše vinogradare na Poreščini Višnjanščini, itd. koji imadu više hiljada hektolitara dobroga naravskoga vina. Glavnija naša mjesta jesu Žbandaj, Vrvari, Dračevac, Buderna, Sv. Lovreč i Fontane i Frate; na Motovunščini: Karojba, Rakotole, Novaki, Montrilj i Kaldir, Sovinščina i Finida od Zamoska. Na Višnjanščini: sv. Vital, sv. Ivan i Bačve. Na Oprtaljščini: Brda, Topolovac i Gradina.

Tko bi želio pobližih viestih o pojedinih vinogradarih u rečenih mjestih, neka se obrati na naše uredničtvo.

Franina i Jurina

Fr. Ča biš reka Jurino, su kupili vodnjanski mutikaši čuda „blaga“ u Filipani?

Jur. Aj vero nisu; nè deju, da nisu našli nego kosturine od zadnjih votacijuni.

Fr. Dunke puljski „čuk“ ni moga dovabit „tiće“ na svoj vrgun?

Jur. A kega zlodeja to mislič?

Fr. No, no, neće valja biti težko uganjati onega žolita krnjelskega „potešića“.

Jur. Ča onega, ki ima crljeni „kolarin?“

Fr. Ma juačo njega.

Jur. Viš no, ki lipi izgled daju mlajim krnjelsko-talijanaški popi!

Fr. Muči no; to gre sve po „ricetì“ poreške „babe“, pa je sve dobro.

Jur. Altroche „proti oranzo-croati“ agitatori politici!!!

* * *

Fr. Ta put va Raklju da niju bilo vodnjanske „Podkorune?“

Jur. Eh, brajne, smrdilo mu valjda od zadnjega puta; ča neznaš, da mi nečemo oni nepravodni locijun tako vreda zaboraviti!

Fr. Dobro je tako: neka na to razmišlja ki ima vrimena — pak deste.

Jur. Dobro je!

* * *

Fr. Sad svaki govori od „balotacijoni“. Ja nerazumim pravo, zašto se Talijani mišaju u naše izbore i za našega zastupnika, kad oni imaju svoje za veliki posed i za grade.

Jur. Odgovorit ću ti onako, kako je odgovorio jedan pamotan gospodin, ki ni ni Talijan ni Hrvat, našemu čoviku. On je reka: To ti je tako, Talijani bi hotili jisti iz svojega i iz hrvatskoga pijata.

Izložba pokućstva, i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cieno neobičnu nizku. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje konkurence.
7–10

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST – RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary

46–52 Casa Gerup.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najčvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve prićuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 9–25

polica, koje sada iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. **44511** tičuća se mješovitog osjeguranja za **10000** dolara (for. **25000**) iztiče sada. Izplaćena premija iznaša samo **5932.50** dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osjeguranе svote od **10000** dolara takodjer uniđli prihod **6052** dolara, ukupno dakle **16052** dolara (for. **50120**)

Generalno ravnateljstvo za Austriju

U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 11–18

braće Gondrand na Ricci

Via Alessandrina — Kuća Plecch — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva namétka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

To takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fé
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se cienа.)

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz cieno, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajina bez carine. 24–52

Tinktura za želodec,

katero iz kinečke rabarbare korhlikovcovoga ljuba in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 55 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenčico razprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26–17

Singer-ovi šivaći STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjoni prilježećom zaštitnom markom.

Upozoruje se silno na padjelane strojeve

Upozoruje se silno na podjelane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez ladjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 24–25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i iztočnu Europu.

Upozoruje se silno na padjelane strojeve.

Oglas.

U c. kr. voćnjaku u Pazinu ima na razprodaju sliedeće voćke:

550 kruškaka
2190 jabuka
2700 crešanja
800 praskava
480 šljiva
210 armelina
250 lješnjaka i
3140 murava.

Ove sve voćke jesu cieplјene, od 4 do 6 godina staro, a stoje u Pazinu, bez omota i voznih troškova za kmete 10, a za imućnije gospodare 20 novčića komad.

Pazin, dne 17. listopada 1891.

C. kr. kotarski kapetan

Fabris. 2–3

30–25

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod angjela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Pravo su samo onda, ako su providjene su polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

Ciena male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavnju se u svih ljekarnah.

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 24–

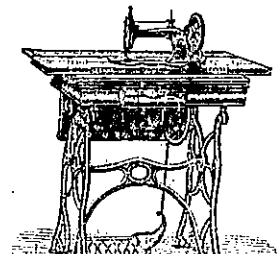

Petar Braido

mekanički kovač 27–34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obitoljske nove po . . . . . for. 80
„ srednje „ „ . . . . . „ 45
Strojevi Titania „ „ . . . . . „ 55
„ Howe za krojače i postolare po „ 85

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moći razločiti od pravega naravnoga, priporočam to že skušano specijalitето.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vino) 1 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis Jamčim najboljši vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja malo nenadkrilјivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podoli pijačam prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vključi pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najbolje in nenadkrilјivo kakovosti Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

in PRAG. 20–20

Išćejo se solidni zastopniki.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 45. **U Trstu 5. novembra 1891.** **Godina XXII.**

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nvč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka te javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Naša pobjeda.

Drugi sokol letnuo,
Razvio je krila,
Veseli se, domajo,
Istro moja mila!
Tebi bajna sloboda
Smije se i radi,
Višnji kletom tudjinu
Po pravici sudi!

Digni, mili Istrane,
Tvoje dično čelo,
Bio si se junački
Odlučno i smielo;
Pomogo si sokolu,
Da se slavno vine . . .
. . . Sad se bori, sokole,
Rod nam rieši tmine!

Drkću crni gavrani
Varalice stare,
Svojim grakom veselje,
Hoće nam da kvare!
Grakćite mi grakćite
Propale Vam laži,
Istrun vam ne vjeruje
Svoje pravo traži!

Pobjedismo . . . pošteno
Kako Hrvat znade,
A pred sobom vidimo
Oživljele nade . . .
. . . Naš je sokol letnuo
Razvio je krila,
Bit će Istra hrvatska
Košto nekoč bila!

Rikard Katalinić-Jeretov.

Slava biračem! Slava izbornikom!

Nakon četrnaestdnevne žestoke borbe mogosmo dne 30. pr. m. na večer radostno uzkliknuti: p o b j e d a j e n a š a! Dà, pobjeda je to ne samo naša, već sve naše jednokrvne braće, svih poštenih i čestitih duša, koje su iskrenom simpatijom pratile užasnu upravo borbu, i koje su strepile radi našega uspjeha.

Od davna pratimo izborne borbe medju prosvietljenimi narodi, ali nepamtimo, da smo ista sličnoga čuli ili čitali onomu, što se je sve dogadjalo u zapadnom dielu Istre od 16. do 30. oktobra t. g. Jedva je kadra naša ruka već sada točno popisati sve one grozote, sva ona nasilja i nezakonitosti, što ih je počinila talijanaška svojta prigodom izbora izbornika u pojedinih občinah zapadnog izbornog kotara. Naši narodni protivnici upotriebiše sva nedopuštena, nezakonita i sramotna sredstva, a da bi pobiedili bar u onih občinah, gdje su držali, da njim poljeda izmaknuti nesmije. Ali hvala sviesti i slogi naših birača ostao njim sav ogromni trud uzaludan. Sve spletke, sva nasilja i sve varke ostadoše jalove. Mukotrpni naši birači u najzapuštenijih občinah Istre skočiše na junačke noge, te nam izvojevaše toli sjajnu pobjedu, da njoj je težko naći pametara.

Ako se uvaži, da su skoro sve občine političkih kotara Pule i Poreča u protivničkih rukuh, da timi občinami upravljaju najbiesniji talijanaši Istre, da su ti ljudi sastavljali izborne listine, sačinjavali izborne komisije, timi izbori samovoljno upravljali, pak će se lahko uviditi kakav je to morao biti boj izmedju goloruka i neuka kmeta te prefrigana, zlobna i nasilna gospodina. Dodajmo tomu, da je gospodin razpolagao silnim novcem, da su mu išli na ruku svi talijanski mogućnici Istre, da bijaše podupr t svimi oblastmi u i izvan pokrajine, tad će si lahko svatko predstaviti onu užasnu borbu, koju su morali naši birači izdržati proti takovomu protivniku. Nu ostavimo za danas na stran sve tužaljke i jadikovke o grozotah minulih dana: za to će se naći mjesta i vremena u dopisih, člancih i utocih. Veselimo se radje danas preznamenitomu dogodjaju u poviesti našega narodnoga preporoda; slavimo nepomućenim veseljem dogodjaj dana 30. oktobra 1891. kao narodni pir, kano svečani blagdan za sve Slavene naše države, osobito pako za istarske Hrvate i Slovence.

U istinu imadu velika razloga složna istarska braća, da se skupno i zajednički srdačno i iskreno vesele svojoj pobjedi, koju u ljubavi i slogi, stojeć brat uz brata kano pravi i oduševljeni borioci, onako slavno i svečano izvojevaše. Dà, naše veselje biva tim veće i temeljitije kad pomislimo, da je istarski Slovenac sa Hrvatom ruku o ruku od prvog pa do posliednjeg dana u svetoj narodnoj borbi u prvih redovih stajao. Jedne misli te istih težnja odbijahu s prezirom protivničke nasrtaje na njihovu slogu i bratimstvo dočim su bolnim sažaljenjem križali nebratske spletke nazovi-bratje izvan Istre.

Zajedničke bijahu nam muke i patnje, zajednička neka nam bude i radost.

Narodna pobjeda, započeta 16., a okrunjena 30. oktobrom, uljeva nam nove snage u izmučena uda, podaje nam svježih sila za dalnju narodnu borbu, koja neće, nemože i nesmije prestati dok nebude istarski Slaven posvema i u svemu ravnopravan svomu za nevolju susjedu — Talijanu. Svojim poštenjem, značajem i uztrajnošću mora on doći do svojih prava, koja uživa, na njegovu štetu, jur odavna njegov susjed. Stojati će ga to jošte silnih borba, al pravica mora prije il kasnije pobjediti. Poslije tih borba slaviti će i novih pobjeda sličnih onoj od 30. oktobra, koju slavimo mi ovimi skromnimi redci, al kojom se uznosito ponosimo mi i kojom se iskreno diči sav naš rod.

Radi te pobjede ide najveća zasluga naše siromašne al čestite birače i izbornike u političkih kotarih Kopra, Pule i Poreča, koji zadiviše svojim rodoljubljem, svojom požrtvovnošću i svojom uztrajnošću iste naše protivnike. Mi skidamo pred njimi rado klobuk kličuć njim iz dubine zahvalna srca: ž i v i l i n a š i d i č n i b i r a č i! s l a v a č e s t i t i m i z b o r n i k o m!

Zahvala.

Svršena je bitka — a poljeda na našoj strani! Razdragana srca zahvaljujemo se ovim svim biračem, izbornikom i napokon svim onim, koji su svojim požrtvovnim i neustrašivim sudioničtvovanjem dopomogli do toli sjajnoga uspjeha. Diviti se moramo narodnoj sviesti svijuh Vas, koji ste sudjelovali kod ovog velevažnog izbora, pošto je mogao samo onaj ustrajati muževno u to doba brutalnih napadaja, pritiska i svakojakih proganjanja, kojega je nanadahnula živa narodna sviest, kojemu je naime u srcu živahno bi.ktila iskra stalne nade i čvrste vjere u sretnu budućnost istarskih Slavena.

Upravo radi toga jest 30. dan prošloga mjeseca od tolike važnosti za svu našu budućnost, jer nam je donio ublažujući nas dokaz, da Vaša srca uzplamćuje iskra osvjedočenja, da nam se bližaju sretnija vremena.

To je svakako najvažniji dio naše pobjede od dne 30. oktobra, jer smo osvjedočeni, da će se sada maknuti takodjer malodušnici.

Zahvaljujuć se dakle još jednom svim Vam biračem, izbornikom i ostalim suboricem, kličemo Vam iz bratskoga srca: „V višnji srca!"

Trst, dne 3. novembra 1891.

Odbor političkoga družtva „Edinost".

Mojim izbornikom!

Junačka Vaša borba tekom prošloga mjeseca najprije kod prvotnih izbora, a onda kod konačnoga imenovanja zastupnika zapadnih kotara Istre za državni sabor u Beču, razveselila je ponajprije hrvatski i slovenski puk u Istri, a onda redom svu našu jednokrvnu braću po dalekih stranah od bistre Soče do hladnoga Dunava, pa od Drave sve do sinjega mora!

Velika čast, na koju ste podigli moje ime, donosi za me nove, velike dužnosti.

Srebra ni zlata nemogu Vam dati, niti Vi to od mene pitate. Ali dati ću Vam savjete, što mogu bolje, preporuke što mogu toplije, dati ću Vam srce i dušu svoju.

To sam dužan od zahvalnosti ne samo rad junačtva, koje ste pokazali, već i radi divnoga sklada, kojim ste vojevali i radi velikoga razbora, koj ste pokazali vladajući se trezno i krotko još i onda, kad ste bili na nekih mjestih na grožnje i kušnje postavljeni.

A te Vaše dobre vlastitosti tim su znamenitije, što ste i ovaj put bez razlike, zovu li Vas Slovence ili Vas zovu Hrvate, pokazali, da ste jedna duša. Evala Vam vitezovi moji, s Vami ni je vojevati liepo!

Dr. M. Laginja.

Brzojavi „Naše Sloge".

Dubrovnik, 30. oktobra. Na novoj sjajnoj pobjedi hrvatske misli u Istri čestitamo kličući: Živio dr. Laginja! Živila Hrvatska!

Dubrovačka „Narodna čitaonica".

Vologsko, 30. oktobra. Uslied sjajne pobjede nakon težkog boja sa bezobzirnim protivnikom, klanjamo se pred heroji, kojim će potomci imena zlatnimi slovi pisati; živili dični birači i izbornici.

Družtvo „Bratimstvo".

Rieka, 31. oktobra. Čast nepodmitivim, neustrašivim, junačkim borioocem! Klanjamo se takovomu otačbeničtvu kliču: živila Hrvatska, živio Laginja!

Borić, Jerbić, Široki, Fotić.

Dubrovnik, 31. oktobra. Srušiste tvrdu kulu protivničku na sjevera, čast Vam dični sinovi naroda; živio naš Laginja; od onakog junaka dosta očekuje sva Hrvatska. Supilo.

Zagreb, 31. oktobra. Živili pobjednici hrvatskih prava: sviestni birači, vodje Spinčić i Laginja.

Dr. Boroša, Milotić, Matošić.

Krk, 1. novembra. Na razvalinah osvojene utvrde pozdravljamo pobjednike, čestitajuć izbornikom na odabranom zastupniku i zastupniku na takvih biračih. Krčki Hrvati.

Split, 1. novembra. Čestitamo pobjedi, Vaša slava, naša slava, živilli!

Pučki list.

Beč, 1. novembra. Oduševljenim srdcem pozdravljamo dičnu pobjedu istarskih Hrvata protiv kletim dušmanima roda našega, ugledali se u Vas Hrvati širom domovine!

Bosanski Hrvati.

Gospić, 1. novembra. Hrvatskim sokolovom ponosne Istre, koji poslie težke borbe za prava roda svoga izvojštiše tako sjajnu pobjedu, slava! Živio Laginja i Spinčić, živila stranka prava, živila Hrvatska.

Ivan Bušljeta, Josip Nikšić, Kosta Ristović, Lovre Pavelić, Nikola Pavelić, Ive Bubaš, Einwalter Lavoslav, Rubčić Mateša, Starčević Frane, Vukelić Ivan, Matica Aleksa, Rauzlarić Miloš, Ivančević Dujam, Štimac.

Brod na Savi, 2. oktobra. Pobjedi hrvatstva u zapadnoj Istri sa obalah Save otačbenički pozdrav! Živili sviestni izbornici! Živili Laginja i Spinčić! Vaš Kerdić.

Gospić, 2. novembra. Slava pobornikom hrvatskoga prava u dičnoj Istri. Živio Laginja, živila hrvatska Istra. Kovačević, kapelan.

Peroslav Kovačević, knjižar.

Novi (Vinodol), 2. novembra. Zanosno pozdravljamo najplemenitije pobornike hrvatstva kliču: živili istarski sokolovi, u siromaštvu značajni i pošteni, bili uzorom svakomu Hrvatu; živili dični vodje Spinčić i Laginja, živila samostalna i ujedinjena Hrvatska pod žezlom našega kralja Frana Josipa I. Novljani.

Senj, 2. novembra. Radujemo se i čestitamo nad sjajnom pobjedom čiste hrvatske misli u našoj Istri. — Živio uzorni i čestiti Hrvat dr. Laginja, živio Spinčić, živili dični Istrani, živila Hrvatska. Senjski pravaši.

Gospić, 3. novembra. Pirovanju istarskih birača u pobjedi hrvatskoga prava, kličuć živio Laginja, pridružuju se Gospićki obrtnici.

Gospić, 3. novembra. Istri pozdrav! Živio Laginja, živila samostalna, ujedinjena i slobodna velika Hrvatska pod krunom Habsburga, živila!

Peroslav Kovačević, knjižar.

Gospić. 3. novembra. Slava hrvatskim majkam, koje su rodile takove junake boreće se za pravo i čast svoje mile i junačke hrvatske domovine.

Za gospićske Hrvatice:

Jelena Ristović, Milka Bušljeta, Ana Ratković, Anka Matica, Marija Kolačević, Ana Starčević, Ivka Pavelić, Netika Nikšić, Einwalter Antonia, Rubčić Jelena, Štimac.

Šibenik, 3. novembra. Čestitam uzkrisiteljima Istre hrvatske.

Vidović, kanonik.

Sv. Petar-Brač, 4. novembra. Hrabri narod Istre osvjetlao si je lice neustrašivo, uztrajno i požrtvovno vojujući za svoja hrvatska prava u izboru Laginje. Pobjeda dra. Laginje jest pobjeda stranke prava i poštenja, početak za budućnost u cielој našoj domovini; živila hrvatska Istrija, živio Laginja, živio Spinčić.

Pop Kuzma-Vučetić, pop Niko Nelić.

Osor (na Cresu) 4. novembra. Uznešeni junačtvom braće istarskih Hrvata kličemo: živili oni i njihov zastupnik.

Žic kapelan, Sokolić Gaude, Čubranić kurat, Zorović Dinko pokojnoga Iva, Sokolić pokojnoga Filipa, Kamalić Mate, Sokolić Dinko pokojnoga Iva, Rukonić Ive pokojnoga Iva, Sokolić Anton pokojnoga Petra, Borović Ivan, Sučić Andre, Sučić Marko.

— —

Franina i Jurina

Jur. Be-e-e, be-e-e!

Fr. Ča i ti, Jure, blejiš, koj svi drugi po Medulinu.

Jur. Po Majku Matiju! Zašto ne? Ni miga tako lako zabiti na onu starku.

Fr. A—! óa onu od Furianovih?

Jur. Da, da, jušto onu. Ter znaš ki su je jili i za ki posa.

Fr. A bome! Nike poznan, a niko ćeš mi ti kazati.

Jur. Ala brate, lipa skupščina! Kapurali: Nebeski i Papak. Ajutanti: Luter i Jure Ševrličkin.

Fr. Eh, nisu bili ozad ni drugi. Recimo: Mičurica i Matahlija, Buraško i Kobar, pa Staniša i Santić, to je sve letilo i veselo se držalo kako da gredu u gveru s Sibinjanin Jankom!

Jur. Ter su hodili jušto u gveru ma ne za svoje, koj naši stari, nego za Poležina ali po našu Kamalića kuntra Laginji.

Fr. Ala! Bog neka in rasvitli pamet. Oni su prave ovce i dobro čini, ki za njiman bleji!

Jur. Smo deboto zabili još dva tri..... prodance. Gango, Sukalo, Frane Cetina, Benjamin, Mićel Slučev, paraš da nisu sada deboljи nego prija? Infati, valja reći, da starka je svim čuda dobro učinila, i samon Birbi, ki za ne učiniti sramotu svomu bratu Šimeti, da se vrga u kumpaniju.

Fr. Mi je reka Mijo Pomerac, da nikad ni tako dobro sta, kako oni dan!

Jur. A svi se fale, da je bilo gospodski, nego čuja sam od nikih, da je bilo i tovarski!

Fr. Će-li nan zamiriti svi oni drugi, ke nismo spomenuli?

Jur. Neka zamiru. A sad učinimo i mi koj svi drugi i zaviknimo: be-e-e!

Jur. i **Fr.** Be-e-e! be-e-e! be-e-e!

* * *

Fr. Živioooo! Živioooo!

Jur. Ma da tako viče?

Fr. Ča poznaš da su naši dobili. Zašto nebimo vikali „živ-o" ?

Jur. Ma će te zaprit kako one Kaštelirce, zač znaš, da će žendarmi svakoga zaprit, ki više živio!

Fr. Na slavu Boga, to je naša čast. Neka Talijanci viču „oviva" ku imaju koraj i ku im gre od srca kako nam.

Jur. Ma pravo imaš brate moj, ali meni se vidi, da ta but neće vikat „oviva". Jušto gren iz Labinjci, ma tamo je sve cito. I barba Mate je nekako smutjen, zač su i njega njegovi prijatolji udrili po nosu.

Fr. Ča su ga rovinoli?

Jur. Ma ne, ali kada su imali poć votat za deputata, da je došla po nje kareta, al na zada da nije bila njima šior Benetto dati ni tovara.

Fr. Dobro njim stoji. Sad mogu znati za što valjaju kod poreških šiori. Dokle šioram gre va žep, dadu štogod i našemu barbi, ali kada negre, misle, neka si gre glodat tovarska kopita. Tako Talijane, kako je barba Mate, neštimaju ni oni, već samo ta bot, kadu dobivaju.

Jur. Ma vero je tako. Bog daj da bi se opametili Labinjćani kako i častni Kaštelirci.

Fr. Ma Bog daj!

* * *

Fr. Mi se je tužia niki Kaštelirac, da koji dan mora pojti užinat u jedanajstoj uri kako fratri, a koji dan na dvi popodne kako porečki markezi, jer da tako zvonar jim zvoni podne.

Jur. Ča nimaju reloj?

Fr. Imaju ga ali netuče ure, jer je davno razbit; a komunskih boći da nimaju za ga popravit.

Jur. Tomu je lahko pomoći: neka stave svoje fiducijare i raprošentante va turanj, da jeni tuku kvarte a ovi jači ure kako Mikec i Jakec u Trstu.

Fr. A ki će jih platiti kada nimaju boći u kasi?

Jur. Neka pošalju kvitance u Poreč pak će jih šior Tomažo i šior Benetto platiti iz onoga depožita, ča ga je Rigo učinia; pak će jim još dati boći da poprave krov crikve, da neostanu svi pod laburom kako kosići.

Različite viesti.

Odlikovanje. Junački knez crnogorski Nikola odlikovao je ovdašnjega rodoljuba inžinira g. Matiju V. Živica podariv mu za njegove zasluge stečene kod gradnje vodovoda na Cetinju Danilov red IV. razreda. Čestitamo srdačno!

Imenovanja. Gosp. Ivan Basaj c. kr. pošte kontrolor u Gorici imenovan je nadkontrolorom u Trstu. G. Basaja hvale kano uzorna činovnika, kakovih nam treba i na ovdašnjoj pošti. Gosp. Ivan Guzelj pravni vježbenik kod ovdašnjega tribunala imenovan je prislušnikom na istom mjestu. Čestitamo!

Izbor zastupnika dne 30. pr. m. Gosp. dr. M. Laginja dobio je dne 30. pr. m. u svemu **108** a gosp. markiz i baron Benedetto Polesini-Kamalić **104** glasa.

U pojedinih izbornih mjestih glasovalo se ovako:

U Kopru glasovalo je za dra. Laginju 53 a za g. Kamalića 37 fiducijara.

U Vodnjanu za dr. Laginju 27 a za g. Kamalića 20 fiducijara.

U Poreču za dra. Laginju 28 a za Kamalića 47 glasova.

Taj razmjer glasova donaša i porečka „baba" pa ipak zaključuje u svojoj Salamunskoj mudrosti, da bijaše proglašen zastupnikom dr. Laginja sa jednim glasom većine. Mi sudimo, da moraju biti slavni čitatelji još slavnije „babe" sve goli čuki ili je pomeo grozni poraz „babina" Marka tako, da nije znao što piše.

Od naših fiducijara nisu došla k izboru dvojica i to jedan iz Kortah a drugi iz obćine Dekani. Čim doznamo za njihova „dična" imena priobćiti ćemo je na njihovu večnu sramotu.

Od talijanskih fiducijara izostao je neki Paulin ravnatelj arsenala u sv. Roku kod Milja.

Diocezanske viesti. Dne 18. novembra podielio je biskup tršćansko-koparski presv. g. dr. Ivan Glavina subdiakonat g. H. Mioni-u a diakonat g. Gj. Maraspin-u. G. Iv. Pechiar, koralni vikar u Kopru imenovan je kanonikom u istom mjestu.

G. Jakov Michalich imenovan je počastnim kanonikom kaptola u Kopru.

G. Ante Ellner, biskupski kapelan išao je upravljat župom u Pazu, kojoj se je dobrovoljno odrekao g. A. Požar postavši kapelanom u Pregarju.

G. C. Mecchia imenovan je biskupskim kapelanom.

G. Iv. Marchio duh. pomoćnik u Trstu i g. A. Vascotto duh. pomoćnik u Umagu zamjeniše svoja mjesta.

G. M. Dobravec kapelan u Pregarju pošao je u istom svojstvu u Staradu.

G. Vjek. Mahorić kapelan u Staradi pošao je u istom svojstvu u Barku.

G. Gj. Maraspin imenovan je prefektom u biskupskom konviktu.

G. H. Mioni pošao je u Rim na više bogoslovne nauke.

Čestitke narodnomu zastupniku dru. M. Laginji. Kako čitamo u slavenskih novinah otsjuh pala državo čestitaše mnoga družtva i pojedinci novoizabranomu našemu zastupniku dru. Laginji i njegovim junačkim biračem i izbornikom. Tim čestitkam pridružili se i sveučilištni djaci u Zagrebu, a odavle čestitalo je istomu predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost", centralni izborni odbor i prijatelji članovi čitaonice slaveći dne 30. pr. mj. sjajnu narodnu pobjedu. Posliednja brzojavna će-

tka glasi: „Članovi čitaonice ... avoći narodnu pobjedu ... čitaju mučeničkom ali junačkom narodu i Tebi prijatelju, ... borniku i zastupniku kličuć ... i srdačni: Živio!"

† **Monsignor Račić.** Iz Pule javljaju ..., da je tamo naglom smrtju umro preč. Račić, superior vojne mornarice, ve... ...stita duša u svakom smislu. Vječni mu ...koj!

Posielo. Naš dični „Sokol" priredjuje subotu dne 7. t. m. na večer u dvorani ...ali (Ulica Torrente br. 16) posielo sa ...lo zanimivim programom. Kako bijahu ...a dosadašnja posiela vriednoga našega Sokola" vrlo dobro posiećena, nadamo ... da će mu ostati vierni i ovaj put nje...vi stari prijatelji.

Za spomenik pokojnomu Ernestu Je...ću pripustao nam je g. Rikard Kata...ić Jeretov for. 2.

Ponovni izbor u Savičenti. Javili smo zadnji ..., da je u Savičenti hrvatska stranka prodrla svojih 5 fiducijara dočim je šesti pripao ...dijanom. Ovi, videć da su naši fiducijari ...brani samo sa dva glasa većine i da je ... izborom propala svaka nada za izbor g. ...malića, izposlovali su od c. kr. namjest...tva u Trstu, da se taj izbor uniši i drugi ...će za dne 29. pr. mj. Toga dana biralo se ...istinu po drugi put u Savičenti. Talija...si digoše se iz Rovinja, Vodnjana, Pule, ...amara itd. itd. te poletiše u malenu Sa...ntu, da spase propadajuće talijanaštvo. O ...dne razvila se ljuta izborna borba. Išlo je ...izbor Dr. Laginje ili Kamatića, jer je od ...šest fiducijara odvisio konačni uspjeh. ...hovih spletaka i grozota, što no ih počiniše Talijani-naši, nećemo da spominjemo, jer ...ega njim nemože obaviti već nikakav izbor Istri.

Izboru je prisustvovao c. kr. komesar g. ...belli a u samom mjestu bijaše i c kr. ko...arski poglavar g. vitez Conti. Žandara bijaše ...25, koji su pazili na red. Proti g. komesaru pišu talijanaške novine, a to znači, da ...bio nepristrau ili bolje reć, da nije do...stio slieparijah, kakove se dogodile u Po...ću, Vrsaru itd. Red nebijaše nigdje pomućen, ...služi svakako na čast političkoj oblasti. ...bno bijaše u svemu 147 glasova. Od tih ...dala su na hrvatske fiducijare 83 a na ...ljanaške 64 glasa. Tim bijaše izabrano ...st hrvatskih fiducijara sa devetnaest glasova ...ine. Pobjeda je to jedna od najsjajnijih u ...ako se uvaži, da je od nje odvisio ko...eni uspjeh i da su protivnici tuj napeli sve ...oje sile. Svaka čast našim dičnim biračem Savičenšćini — Živili!

Iz **Oprtaljšćine** na Svesvete 1891. Naj...ljše molimo Vas g. uredniče, da jes ovo ...alo redaka uvrstite u dičnu „N. Slogu": ...vo se je iza prve naše pobjede u Oprtlju ...alo veselje na licu naših srlih Brdjana, ...ničkih Topolovćana, odličnih Čepićana ...Krasana. to veselje sada, kad ostade ...oran dični naš dr. Laginja, je ne...pisivo. Vriedi — a i pravedno je — da ...valimo požrtvovanje viernih naših fidu...ara. Znajući na kakove izdajničke za...ode mogli bi putem nagaziti, pa, za ne...ati smetnje sa konji i karetami, odlučiše ...će pješice u Poreč. Radi predalekog ..., osobito za nekoje od njih, starce, ...uše se svih 11 i s njima šestorica ro...jubah dan prvo izbora. da prenoće u ...osnih Rakotolah. Ondje ih ljubezno ...miše i ponamjestiše kod rodoljubnih ...amara. Biesna bura, koja je puhala sve ... dano a osobito one noći, nije ih mogla ...strašit, već na tri sata po ponoći ima ... put pod nogama. U Poreču vierno ...dahoše svoje glasove za narodnog pred...ika. Kad zaćuše konačni uspjeh iz..., zaboraviše zimu, trud, pa poskakujuć ...veselja — a to i nekoji starci, ko i su ...salili 70. godinu — uz ostale birače ...ćnice, povratiše se; ali jedva opet u ...ostole na prvašnji konak. Oni kao i ...mući fiducijari bijahu dočekani kao vojni...slavodobitnici. I suzice radostnice po ...ale se na očima. Drugo jutro u subotu ...zvono pozovnu k sv. misi, oni svi u ...vu. da zahvale milom Bogu, da je na...kon uslišao zapaje puka svoga, da mu ...dao pobiediti držovitog protivnika. — ...postignuti uspjeh oni se preporučiše ...nom molitvom i prvo svoga odlazka u ...Poreč. Takova vierska čutjenja prate našu borbu a to vriedi više nego sva proklet...stva i progonstva, koja talijanski kulturaši ...pravljaju na naše svećenstvo, više nego ...hovo žderanje mesa u petak. kao što su, junačine, činili i u petak 30. oktobra; ...zahtjevaju, da njima više vjerujemo ...ega svećenikom!! — Poslie sv. mise ...odoše svojim kućam, i to treći dan nego ...e od njih odaljiše.

Sada nek se promisli: hoditi uvjek pješice na toliku dalečinu jedan fiducijar Matijašić, čovjek onako debeo i težak, oni drugi nekoji starci od preko 70 godina; nek se promisli, da fiducijar P. Zanko podjo na ovi put puštajuć kod kuće izdišuću si kćer od 17 godina sa svićom joj u ruci i uz plač ove obitelji, pa nek joj ruci i uz plač ove obitelji, pa nek se reče, da to nisu hvalevriedna požrtvovanja! Dà, to su pravi narodni junaci, u koje neka se ugledaju malodušnici i plašljivice. Svaka čast takovim poštenjakom. Svietao njim obraz! Živili oprtaljski fiducijari!

Vrieme. Ima tomu osam dana, da nas napastuje neobično jaka bura, koja je tim obćutljivija jer nas je našla nepripravne. Zahladilo je najednom u svoj južnoj Europi a nam u Trstu čini se kao da nam je Božić pred vratmi.

Iz **Vrbnika** nam pišu. Dne 12. oktobra obdržavala je ovdje kotarska gospodarska zadružnica svoju redovitu godišnju skupšćinu. O tečaju razpravljanja obaviestit će kako mislim, zadružni odbor. Nadošlo je bilo k skupšćini članova iz Dobrinja. Dubašnice, Krka i Punta. Nije se dalo nikakvog javnog obilježja tom sastanku iz obzira, što je istog dana bio sprovod majke dosadanjeg vriednog načelnika Ivana Oršića. Iza kako je naše občinsko zastupstvo po dvaput ročilo pred upravno sudište pokrajinski odbor, hoće ovaj, da se osveti nad ovom občinom. Jednostavno nericava podnešene spise. Tako je kod prošlog petdesetgodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva našeg cara ovo zastupstvo zaključilo sagraditi novi komad ceste. Dotični zaključak, s naertom i troškovnikom, koji iznaša 12 000 forinti, već je godinu dana i više da je bio podnešen pokrajinskom odboru i uzprkos čestim požurnicam još ni danas neima nikakve riešitbe. Ove godine je zastupstvo zaključilo popraviti drugi komad ceste i u tu svrhu udarilo 15% nameta na porez, ali od pokrajinskog odbora nikakve riešitbe i tako će i taj zaključak njegovom krivnjom biti onemogućen. I to je način one nasilne borbe, koju Talijani Istre upotrebljuju proti hrvatskom pučanstvu. Ne samo, da se ne daje nikakve podpore našim občinskim zastupstvom, nego mu se oduzimlju i sredstva za redovitu upravu občine i pospješenje njezinih probitaka. Zabilježit ćemo i to okolnosti na rovaš do zgode!

Izborne crtice iz Vodnjanšćine. U ovi čas, kad vam ove redke pišemo, biti će vam, veleučeni gosp. uredniče, već poznata s j a j n a ponjeda naša u Vodnjanu, koju smo si izvojštili dne 24. tek. m. pri izboru fiducijara. Zaludu su bilo sve makinacije vodnjanskih velmoža; zaludu njihovo oblevtavanje prije izbora u Filipan i Krnicu: sve njihove slieparije nisu jim pomogle nego još do gorega poraza. Ovaj put vodnjanski velikaši nisu slali svoje vierne v i ž l e na lov, već su se udostojili poći sami „i n c o r p o r e". Bio vam je tuj poznati T. Sottocorona u družtvu sa načelnikom Davanzo, a s njimi i liečnik Dr. Bembo. Žalimo, što se je ovaj zadnji dao povući u to nedično kolo. Kažemo nedično i to podpunim razlogom. Neka nam odgovori g. doktor: jeli je to pošten čin, kupovati i smućivati naše hrvatske kmete, da dadu svoj glas za kandidata talijanske, dakle njim u načelu protivne narodnosti, a k tomu dodaj još, da takav talijanski kandidat pripada onoj talijanskoj stranki u pokrajini, koja ide za tim, da pokaže svietu, da je zapadna Istra napučena talijanskim življem? Gosp. doktor je prokušan liečnik, te je imao više puta prigode osvjedočiti se kakvim življem jesu napučena naša sela u sudbenom kotaru vodnjanskomu: ruku na prsa, gosp. doktore, pa odgovarajte! Znajte nadalje, da mi smo držali, da ste barem vi umjeren i pravičan Talijan u Vodnjanu. pa smo imali u vas povjerenja, štovali smo vas, i od vas sa počitanjem prišali našim suzemljakom. Pa kako smo se ljuto prevarili g. doktore! Znajte, da u naših srcih nekipi strast i mržnja proti vašemu plemenu: ne, to smo uvjek pokazali. Ali kada vaša stranka talijanska ide za tim, da nam odtrgne, što nam je na svietu najmilije, našu narodnost; kada ona ide za tim, da nas čim prije. i to na grozan i nepravedan način, potopi u talijanskom moru. nije li dužnost svega puka, da vam učito pokaže zube i vrati žilo za ognjilo? Od srca žalimo, opetujemo, gosp doktore, da ste se dali zavesti u vrtlog taljanskih nemirnjaka u Istri! — Nu unatoč taljanskih nemirnjaka u Istri! — Nu unatoč taljanskih nemirnjaka agitiranju vodnjanskih svemu nedičnomu agitiranju vodnjanskih talijanaša, naša pravedna stvar je s j a j n o pobjedila, te bijaše izabrano 8 naših fiducijara u g r o m n o m većinom. Protivna stranka pokazala se je sasvim nemoćna: brojila je vrlo malo glasova, tak okolo trideset. dakle niti šesti d-o. — U izbornoj dvorani i van nje bio je podpun mir i red, kako ga znade uzdržati prosvj. g. c. k. kapetan puljski.

Još mam je napomenuti, da je i ovaj put župnik Koromka iz Filipana, — ako prem rodjen Slovenac iz sv. Lovreča blizu Kopra — bio fiducijar talijanske, dakle svomu puku protivne stranke, te je u izbornoj dvorani sjedio uz desnicu T. Sottocorone. Prosit! —

U Barbanu protivnici nisu se niti pokazali na bojištu. pa je izbor naših fiducijara bio jednoglasan.

Savez slovenskih posujilnica obdržavao je dne 1. novembra te godine u Celju godišnju glavnu skupšćinu u dvorani tamošnje čitaonice.

Iz **Kastavske občine** piše nam prijatelj dne 2. t. m. Za nedjelju dne 8. t. m. sazvano je zastupstvo občine Kastav na sjednicu, da imenuje medju ostalim i občinskoga zemljomjeru ili geometru. Glasa se, da imade za to mjesto više molitelja, a medju timi i takovih, koji odgovaraju svim zahtjevom natječaja. Neznam koga nam se kani na prvo mjesto predložiti, ali sam osvjedočen, da ćemo nastojati, da izaberemo najsposobnijega. Kano uvjek paziti ćemo osobito na to, da molitelj pozna posve hrvatski il slovenski jezik, kojim se služi sav puk ove občine. Očuvao nas Bog Niemaca i Talijana, koji su nam jur do sada zadali svakojakih jada i nevolja Takovim dakle daleko kuća od ove občine.

O izboru geometra obaviestiti ću Vas na vrieme, a sada o nečem drugom.

Nam zastupnikom občine iztekao je trogodišnji rok, te se već sastavljaju občinske liste. Premda sam zastupnik, uvidjam i priznajem rado i sam, da kod nas neidu stvari ponajbolje, bar ne onako, kako bi morale teći. Nekrivim nikoga, jer bi morao kriviti i sam sebe. Svakako treba misliti na kojekakve promjene i poboljšice u budućem zastupstvu. Tko nećuti sposobnosti, tko neima volje il vremena, da se žrtvuje za občenito dobro, taj neka odkloni od sebe čast i breme zastupnika. U tom neka mu bude primjerom sadašnji naš g. glavar, za kojega se glasa, da već načelničke časti nikako primiti neće, jer se čuti i sam poslije zadnje težke bolesti slabim i miljohavim. Treba nam dakle radinih, požrtvovnih i odlučnih zastupnika, ponajpače pako mudra i razborita al ujedno stroga i odlučna poglavara, koji će znati i htjeti uzorno upravljati ovom krasnom občinom. Bog dao bilo tako! Občinski zastupnik.

Iz **Punta** nam pišu: U malo dana doživismo dva radostna događaja, pak evo, da jih priobćimo u dičnoj „Našoj Slogi". Dne 2. t. m u 2 sata za podne dobismo viest iz Krka, da će nas istoga dana posjetiti naš častni zastupnik gosp. Spinčić, I doista u tri sata doveze se on, praćen našim zaslužnim zastupnikom na pokrajinskom saboru drom. Volarićem i drugimi prijatelji iz Krka. Podjoše mu u susret župe-upravitelj pop Ivan Sparožić, te načelnik Antun Žic i občinski odbor, koji ga pozdravise u ime pučanstva ove občine. Puncjava mužara i slavljenje zvonova najavi puku veselu viest. Praćen narodom uputi se častni g. zastupnik u občinsku kuću, gdje se obaviesti o potrebah ovog pučanstva. Pohodi pak župnu crkvu i za tim zajedno sa svojimi prijatelji i občinskim odborom prihvati poziv g. župe-upravitelja i svrati se u njegov stan, gdje se je u prijateljskom dogovoru povela riečo raznih narodnih i gospodarstvenih pitanjih, a poimence o trsnoj uši, koja je žalibože zarazila našu občinu, te joj prieti propašću. Pošto je bila već nastala večer, gospodin zastupnik odputi se na polazak, a na pozdrav „zagrmiše opet mužari. Ovdašnje pučanstvo žali, što je taj pohod bio nenadan, te većina nije niti znala, jer vani za poslom, a po tomu nije bila niti u mogućnosti. da izkaže po svojoj želji ljubav štovanje. koje goji prema vriednomu našemu zastupniku

Drugi radostni događaj u našem mjestu jest taj, što je dne 11. oktobra zaglagoljao mladu misu pop Antun Rogusin. Takav događaj je kod nas občenita mjestna radost, te već osam dana unapried su slavili zvonovi i pucali mužari. Praćen otcem, majkom sa okićenim kolačem na glavi, svećenstvom i množtvom pozvanika odputi se onog jutra mladomisnik u crkvu. Ova bila dubkom puna pobožnog svieta, a svakom si čitao na licu radost i veselje. Nam se od milinja srce razigralo, čujuć gdje mladomisnik glagolji i tiho molitvo, a ne samo one, koje pjeva, kašto je žalibože zarodan obićaj kod nekojih naših svećenika. Prigodnu propovied držao je župe-upravitelj pop Ivan Sparožić, orisav vješatom i zanosnom riečju važnost i zadatak svećeničkog stališa, to potežkoće, koju svećenik ima svladati. Iza mise bila gostba. na kojoj je bilo preko 100 pozvanika. Mladost dala oduška svom veselju, te zaredale pjevanje. Nije uzmanjkalo zgodnih i rodoljubnih zdravica. Kud večere pak na potaknuće popa Petra Žica ml. i mladomisnika sakupilo se 17 for. za „Bratovšćinu hrv. ljudi" čime bjo okrunjena ova riedka i liepa svećanost.

Porečka „baba" biesni. Paput krvi žedne hijene razbacuje u zadnjem broju porečka „baba" okolo sebe udarajuć nemilice sve i svakoga, koji njoj po nesreći pod pandže doleti. Mi pojmimo biesnilo porečkoga listića radi groznoga poraza, što ga je pretrpila njezina stranka, ali da će ići juristi na novine, denuncirati nedužne, prokapati grobove mrtvih, toga nismo mogli očekivati niti od najbiesnijeg stvora. Neočekivan poraz potamnio je porečkoj gospodi svietlo uma, uzpirio u njih takovoj mjeri strasti, da nevide ništa drugo okolo sebe negoli same izdajice, buntovnike, vjerolomnike i razbojnike. Iz svake občine — gdje se nadaše pobjedi i gdje sramotno propadoše — donaša porečki listić dugačka izviešća o nasilju, prevari i izdajstvu hrvatskoga il slovenskoga kmeta, koji nije sakrivio drugo vam to, što nije hotio prodati svoga poštenja za Judin novac.

Sve one grozote i strahote, što no ih je počinila talijanaška stranka kod izbora fiducijara izmedju 16. i 30. oktobra, pripisuje porečko „t r u b i l o" našim prevriednim prvakom i našemu siroti kmetu, koji nije drugo kriv van što je živ.

Nevidi slavna „baba" razbojničkih navala na naše mirne i čestite muževe u Kopru; nečuje plača biednoga kmeta iz Koparšćine, koji bijaše danomice u onom gnjezdu na najbrutalnije načine mučen i zlostavljan; neviđi svakojaka proganjaja i nasilja, koja se danomice vrše nad našim nevoljnim seljakom u čitavom porečkom kotaru; nečuje jauk i plač majka, žena i djećice onih muževa iz Vižinadske občine, koji u tamnicah čame krivnjom izdajica našega roda i njezinih zasliepljenih pristaša. Toga svega nečuje i nevidi porečki listić, ali neka znade, da Bog neplaća svake subote i da će doći crni petak i tlačiteljem i mučiteljem našega siromašnoga al poštenoga puka.

Izbor zastupnika u Kopru dne 30. pr. m. Kako je već poznato naši fiducijari nisu imali siguran život dne 4. marča t. g. pred divljačtvom koparskim; tako moralo su se občine u ime fiducijara pritužiti na c. kr. kotarsko glavarstvo, da proskrbi za osiguranje života. Tako se je i zbilja dogodilo, jer je red bio uprav kakov se je htjelo, da bude. Bilo je žandara, koji su pitali svakoga dolaznika je li on fiducijar ili ne, al svi su bili skoro sami fiducijari. Kad su došli fiducijari pred vrata u Kopru, bilo je mnogo žandara, a na čelu njim zapovjednik njihov kapotan. Odmah se je opazilo, da je pogibelj, jer su morali žandari stojati pred koparskom divljačinom, da neoi kao biesna naskočila. Odredjeno je bilo mjesto fiducijarom gdje smrade Koprani po noći, jer neimaju u kućah čega trebaju. Moralo je tako biti jer mjesta drugoga nije bilo, a stupiti med zide gradsko, čuvaj Bože, to nije bilo nijednomu slobodno bez pratnje žandara sa bajunetom na puški. U blizini mjesta, gdje se je izbor obavljao, bile su dvie kréme, al se nije smielo nutra od straha; kazali su, da je bio i takov nalog.

Bližalo se je podne, kočijaši koji su dopeljali fiducijare, dogovarali se gdje bi uzeli komad kruha, kao što bi bio rad zagriznuo svaki u ono doba. Progovori netko: ono vam tamo jedna amo druga kréma, u kojih možete se okriepiti, jer neima nikoga tamo. Išli su u krčmu na dolnju stran šestorica kočijaša a s njimi i buzotski načelnik. Čim su to opazili divljaci koparski, nahrupili su na pet na šest unutra to u dva časa bila je već puna kréma. medju njimi je bio i dr. Buba iz Pirana. U krémi odmah počeli su izazivat buzetskoga načelnika, to — njeka divlja zvier, kako su pripovjedali — neki Karli gostioničar iz Kopra postavio se pred samoga načelnika, upro oči u njega kao divlja tigra i kao da će ga naskočiti. S porazumno drugi upita prvoga: „costi guardi". Onaj Karli odgovori iz bjesnoće po drugi put: „cosa non posso guardar Christo in cadavere", a za hrbtom načelnik. počeli su se rivati, da će na njega navaliti. Videći to načelnik sa drugimi brzo plate račun te moradoše pobjegnuti. Sve ovo se je dogodilo u vrieme od pet minuta posve u miru, bez da bi nijedan od naših ljudi progovorio. A vikale su one divlje zvieri, da su Talijani „civilisiesimi". Mi ih pitamo, koja li je civilizacija to? Takova pripovjeda se, da se može dobiti samo medju divljaci u Africi. Što bi bilo iz fiducijara, da nije bilo ondje okolo pol stotine žandara? Što bi bilo da nije bila za potrebu pripravna jedna kompanija vojnika? Nijedno glave žive fiducijari nebi bili odnesli van iz onog divljačkog Kopra, koji hoće da bude „civiliziran". U šumu divljaci!

Iz **Poreča** pišu nam 1. t. m. Ovih dana razpuslali smo iz biskupske pisarne okružnicu na svećenstvo naše biskupije,

kojom nalaže presvj. biskup Johannes svim svojim svećenikom, da nesmiju „s u b o b e d i e n t i a c u n o n i c a“ proporučivat niti razdavat nikakvih časopisa političkoga smjera, jer da su ti časopisi izazvali nemir i smutnju, koja vlada medju pukom ove biskupije.

Tu okružnicu umjesile se je u našoj pisarni uz sudjelovanje naš i najljućih narodnih protivnika crkvenog i svietskog stališa.

Naperena je — kuko ćete lahko i sami shvatiti - jedino proti dičnoj „N a š o j S l o g i“ koju su naši najvrieđniji svećenici u ovoj biskupiji puku posudjivali ili čitali. Za porećku „b a b u“ naš puk nemari jer ju nerazumije i jer piše proti njemu, zato je valjalo na put stati širenju prevriedno „N a š e S l o g e“, koja je trn u peti naše gospode crkvenoga i svietskoga stališa.

U ostalom presvj. Johannes vara se ljuto, a s njim i svi oni, koji su noši krvni dušmani, da će tim naškoditi nam ili našemu obljubljenomu listu, koga čita i sluša sve što je pošteno i neodvisno u ovoj biskupiji. Da živi dakle naša mila „S l o g a“ koja je našla eto „širitelja“ i u osobi presvj. g. Johannesa

Iz Dubašnice nam se tuže, da je ondješnje občinsko zastupstvo jako zaboravljivo pameti — najblaže govoreć. Nije godinu dana, što je jednoglasno zaključilo, da se u občini imade hrvatski uredovati, te pošto tajnik nije bio tomu viešt, imalo se razpisat natječaj. Nu odboru se nije dalo odpraviti tajnika iz raznih osobnih obzira, i tako je on i nadalje ostao. Medjutim ovih dana bio je tajnik zamoljen, da primi isto mjesto u krčkoj občini i on bio prihvatio. Mislili smo, da će se barem sada oživotvoriti zaključak, ali jok! Kad je tajnik primio odluku imenovanja za Krk, pokaza ju načelniku. Ovaj sazva vriedno zastupstvo, koje zaključi, da se ne pusti tog tajnika, nego mu povisilo za 100 for. plaću i sklopili pogodbu za 5 do 6 godina. Akoprem mu Dubašnjare svakoga sram oblija s takvog čina našeg zastupstva, nisam mogao a da ga nejavim u dičnoj „Našoj Slogi“, nek se znade kuko mnogi se puštaju na uzici voditi od jednog samog čovjeka.

Javna zahvala.

Svim onim poštovanim pojedincem, skupinam, čitaonicam i slušateljem na raznih visokih školah, koji su prigodom moga izbora za carevinsko vieće čestitali izbornikom i meni, zahvaljujem ovim putem najsrdačnije, kad mi nije moguće pojedince odgovoriti, na mnogobrojne brzojavne i pismene čestitke.

Pula, 1. novembra 1891.

Dr. M. Laginja.

Listnica uredničtva.

Gosp. B. P. Li. Hvala na priposlanom; očekujemo obećano; srdačan odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 31. oktobra.

Trst	38	43	85	50	68
Linc	49	31	60	64	59
Budapest	18	3	8	17	48

Dne 4. novembra.

Prag	70	10	24	11	31
Lavov	61	70	62	84	6
Hermanstadt	50	59	45	20	48

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary Casa Gorup.

7—52

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cienu neobično nizku. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, to se neboje konkurence. 8 10

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 35—

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne, i neprozirne, dvostruko i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 25—52

30—26

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anjela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obćo poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Pravo su samo onda, ako su providjeno sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady.

Cieua male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 12—18

braće Gondrand na Ricci

Via Alessandrina — Kuća Picech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se cienа.)

Tinktura za želodec,

katero iz kinuške rabarbaro kerhlikovcovega lubja in svežih pomorančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mokro toda ob enem uplivno, delovanje probavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpravje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·36, z 55 stekl., 5 kg teže, velja gl. 5·20. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničica razprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—18

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „ „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu priposna se povišana tarifa na temelju odpovedi od 15 septembra, 19. septembra in 11. oktobra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakazanje

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Troparo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt Inomost Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd. — brez tiskovin.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—21 pri odbitku 1% provizije.

P r e d u j m i.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru / odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 21 24

Singer-ovi šivaći

STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su providjeni priležećom zaštitnom markom

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-Jork jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“

STROJ

za porabu obitelji i u obrtne svrhe. Bez hadjice, krećući se na ocelnih šiljcih sa vrlo laganim i tihim micanjem, čini

1000 bodaca u jednom času

Dobiva se jedino kod 25—25

G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem

Generalni zastupnik za **sredniju, sjeverni i iztočnu Europu.**

Upozoruje se silno na padielane strojeve.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

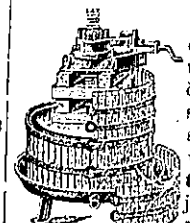

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obraćanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitku lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kukuruze, **Häckseove strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu meljiu, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za iupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

20—20

II. Praterstrasse b. 78.

Bogato ilustrovane, od 144 stranica, cienike u njemačkom, talijanskom i slavenskom jeziku šalju se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

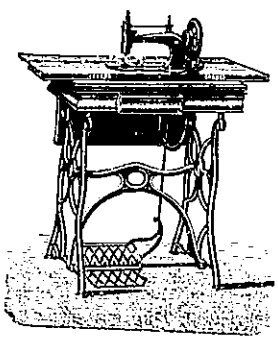

Petar Braido

mekanički kovač 28—3

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obitelski nove po	for. 3
„ srednje „ „ „	„ 4
Strojevi **Titania** „ „ „	„ 7
„ **Howe** za krojače i postolare po	„ 3

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravu izvrstnoga zdravog vina, kojega ni moći razlučiti od pravega naravnega, preporučam to že **skušano** specijalno sredstvo.

Cena kil. (ki zadostuje za 100 litrov vina) 5 gld. 5 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkriljivo **esence za ojačevanje** žganih pijač; ta **esenca** podoli pijači prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gld. 50 kr. za kilo (za 60—70 litrov) vätevši ponk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne **esence za izdelovanje ruma konjaka**, finih likerov itd najboljo in nenadkriljivo kakovostii. Recept priložim gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—13. **in PRAG.** 20 20

Iščejo se solidni zastopniki.

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mate Mandić.**

Tiskara Dolenc.

Broj 46. U Trstu 12. novembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nov. svaki redak. Oglasi od 3 vr. Zaklj. stoje 30 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju obstorvanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno, postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedođe na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se isvana napiše „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka, za drugi dan ranije.

Dopisi se nevraćaju ako se i neštampaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for. za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, 1 i za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Carevinsko vieće.

Beč 6. novembra 1891.

Poznato je, da carevinsko vieće zasjeda već od 3. prošloga mjeseca. Bit će također poznato čitateljem velecienjenoga lista „Naša Sloga", da se ljetos razpravlja proračun na dobu, to jest prije nego li započme godina, za koju se proračun razpravlja. Za tekuću godinu 1891. svršila je razprava proračuna jedva u juliju iste godine, tako da se bijaše potrošilo više od polovice onoga, što se je imalo razpraviti i odobriti, da se potroši. Ljetos, za buduću godinu 1892., počelo se je razpravljati proračun već mjeseca oktobra i nade je, da će bit razprava gotova prije svrhe ove godine, odnosno prije božićnih blagdana. Zato će pak zemaljski odbori imati i moći trošiti bez da se dotično proračunе razpravi i odobri, pošto će zemaljski sabori zasjedati jedva početkom godine 1892., za koju još nisu glasovali proračuna. Dakle lani je zastala država, ljetos zastaju pokrajine. Je-li mora prva ili druge zastati? Je-li uzroka za što je lani zastala ona, a ljetos ove? Za što ta promjena? To sve će znati najbolje oni, koji tim ravnaju, nego li mi laici.

Medjutim, proračun se razpravlja nešto različno od drugih godina. Prije je proračunski odbor najmanje tri tjedna razpravljao proračun prije nego li je pred kuću došao. Nečlanovi toga odbora malo su imali posla u to doba; članovi dosta i previše, da pak nastavljaju svoj rad u kući. Oni bijahu s jedne strane utrudjeni, a i morali su na mnogo opetovati u kući ono, što su već u odboru govorili. Sad je nešto drugačije, i rekao bi praktičnije. U glavnom samo cifre se razpravljaju u odboru, dočim se želje i pritužbe izražuju u cielokupnom vieću. Tim su prilično razterećeni članovi odbora, ili bar nemoraju dva put jednih te istih stvari izticati. A tim su jače zabavljeni svi zastupnici.

Od naših hrvatskih i slovenskih zastupnika bijo jih mnogo do sad govorilo. Da pravo rečem i manjka jih prilično skoro cielo vrieme, što vieće zasjeda.

Govorio je dr. Gregorčić kod ministarstva nutarnjih poslova o nekih cestah u Goričkoj.

Dr. Gregorec kod ministarstva bogoštovja govorio je za poboljšanje dohodaka članova nekih kaptola, medju njimi imenito i Krčkoga.

Kanonik Klun kod ministarstva nastave zagovarao je ustrojenje slovenskih paralelka u Celju, Gorici i Trstu, opet ustrojenje bar nižega hrvatskoga gimnazija u Pazinu, i otvorenje nižega slovenskoga gimnazija u Kranju. Naveo je upravo drastičkih razloga, govoreći za sve te zahtjeve. Da li s većim uspjehom nego li to drugda on, drugi, vidit ćemo, za sve se ima vaše srca nego li za nas, pače se neosvrće nit riečmi na naše želje, u istinu opravdane i zakonite zahtjeve.

Kod razprave o pučkih školah govoriti će jedan ili dvojica iz skupine hrvatsko-slovenske. Tu će biti uzeti u osobit obzir odnošaji u Koruškoj, a budu li dvojica govorili, tad takodjer odnošaji u Primorju.

Kako bude, izvjestit ću Vas i Vaše čitatelje. Do sad sam šutio, jer sam vidio, da imate premalo prostora za izbore, koji su hipno bili mnogo znamenitiji za nas istarske Hrvate i Slovence, nego li ovdješnje razprave. Hvala probudjenoj svjesti čestitoga našega naroda, ti su izbori izpali, uz sve protivnosti s raznih strana, povoljno i po naš narod dično, sjajno i slavno. Čast biračem i izbornikom, i svim, koji su jih u njihovom nastojanju podupri. Sbilja s radostju može za taj napod raditi svaki njegov sin. Dr. Laginja može se opravdano ponositi, kao što se i ponosi, što zastupa taj narod. Živio zajedno sa svojimi birači i izbornici, sa čestitimi Hrvati i Slovenci zapadne Istre!

Željeznica Trst-Poreč

I.

Prošle godine zemaljski sabor u Poreču bio je sakupljen u mjesecu oktobru i novembru. Za ovoga zasjedanja govorilo se je u krugovih zemaljskoga odbora, da će istarski sabor biti skoro za stalno sazvan na kratku sjeditbu, mjeseca jenara il febrara 1891, u kojoj bilo bi se imalo riešiti pitanje o gradnji ekonomičke željeznice Trst-Poreč.

Medjutim prošli su ne samo mjeseci jenar i febrara nego i godina 1891 primiče se svomu kraju a željeznica nalazi se još uvjek na papiru.

Pošto bi ova željeznica svakako korisna bila po pučanstvo zapadne Istre, to smo nakanili predočiti našim čitateljem u kratko, što se je do sada učinilo u tom pogledu i kakve žrtve bi imale preuzeti naša pokrajina i pojedine obćine, da se riečena željeznica sagradi.

Nacrt i troškovnik ove željeznice sastavljeni su od tvrdke Sonnderop & drug. iz Berlina i uručeni zemaljskomu odboru u Poreču. Cieli projekt predan bi mjeseca agusta 1890. Dr. Bussi ju, inžinira u Trstu, da ga prouči i da se o njem izjasni.

Inžinir Dr. Bussi pregledao je cielu projektiranu prugu, koja bi bila dugačka oko 110 kilometara, te je dne 10. jenara 1891. podnio zemaljskomu odboru u Poreču podulje izvješće, koje je bilo u Poreču nikako. Iz ovoga izvješća valjalo nam je podatke.

Polag troškovnika sastavljena od tvrdke Sonderop i drug. iz Berlina trošak za izvlastbu i gradnju željezničke iznašao bi for. 4.840.000 (četiri milijona i 840 tisuća forinti) od toga odpada na samu gradnju 4.515.000 for., na akcesorije kakvih 170.000 i na odlomak pruge u Pirah 155.000 fir. Pošto bije predvidjeno za njekoje pokretne predmete, koji se imaju nabaviti u zalibi prije nego se promet preda željeznici, to se k gornjoj svoti ima još dodati u ovo ime 50.000 for. Ukupni troškovi iznašao bi dakle 4.890.000 for. Gradnja ove željeznice stajala bi dakle 47.000 for. po kilometru.

Riečena tvrdka računa poprečno svaki dan na 650 putnika i na dnevno vožnju 385 tonelata svakovrstne robe. Da se ovo obistini, godišnji dohodak iznašao bi 369.300 for. Odbiv od ovoga za prometne i za uzdržavanje pruge potrebite troškove u godišnjem iznosu od 200.424 for., to bi polag računa spomenute tvrdke ostajalo čistoga dobitka 169.000 for. na godinu.

Tvrdka predlaže financiranje poduzeća na način, da se izdaju za polovicu ukupnoga troška prioralne zadužnice uz 4½% kamate, a za drugu polovicu troška prioralne i jednostavne dionice uz 5% kamata.

Jedan dio ovih poslednjih dionica da bi se uručio onim, koji bi ustupili zemljišta ili pružali potrebiti materijal!

Tvrdka misli, da bi se svi ovi papiri imali izdati po kurzu od 75% t. j. da bi se za zadužnicu ili dionicu nominalne vriednosti for. 100 platilo samo 75. ili da bi se takova zadužnica, koja glasi na for. 100, mogla kupiti za for. 75!

Polag proračuna nominalna glavnica za gradnju sastojeća u

a) 2,445.000 for. u prioralnih zadužnicah po kurzu 75% daje . . 3,260.000 for.
b) 2,445.000 for. u dionicah po kurzu 75% daje . . . . . 3,260.000 „

Ukupno 6,520.000 for.

Nominalna glavnica potrobita za gradnju željeznice iznašala bi indi šest milijuna i 250 hiljada for., za takav iznos naime morale bi se izdati zadužnice i dionice.

Tvrdka Soenderop i drug. traži od istarske pokrajine, da joj ova garantira za 70 godina 4½% kamata na polovicu cielo glavnice, i to na onu polovicu, za koju bi se izdale prioralne zadužnice. Zemlja imala bi dakle garantirati 4½% kamata na nominalnu glavnicu f. 3,260.000. Pošto ovi kamati iznašaju na godinu 146.700 for., to bi morala Istra garantirat, da će posjednici prioralnih zadužnica u nominalnom iznosu f. 3,260.000 dobiti 4½ kamata na godinu, morala bi dakle zemlja dobra stojati za 146.700 for.

Dohodkom željeznice imaju se najprije pokriti troškovi potrebni za promet i uzdržavanje iste; ostatak, ako ga ima, odpada na platež 4½% kamata na prioralne zadužnice. Recimo, da pokriv prometne troškove, ostaje od dohodka još 46.700 for. tada nebi imala zemlja izplatiti godišnjih 146.700 nego samo 100.000 for.

DOPISI.

U Oprtlju početkom novembra. Da izpunimo obećanje eto Vam još nekoje potankosti o izboru fiducijara. Moramo predpostaviti, da je napjen tog izbora ovdješnje narodne protivnike i sarenjake zasvim uzdrmao, porazio, uništio. Poknjeni lutaju cestom kao pokarene kokoške, sram jih je pogledati u pošteno kmetsko lice; kopraju se u blatu, u koje htjedoše nas potisnuti; prošla jih volja zadirkivati; nemaju više onog morbina kojim su se do sada iskazivali; malani su, patuljci sa-

Nasuprot tomu seljaci dižu visoko glavu, ponosito se drže, odrošito svakomu koj bi se usudio vrjedati jih, odgovaraju sad. Kmetovi u ovoj obćini otvorili su u zadnje vrieme dobrahno oči svojeg za dokaz nek bude samo ovo: prije šest mjeseci glasovalo je naših 60, a ovaj put 148, bezobnih, koje je komisija izključila; tražika je dakle ogromna. Taljanaše pokrila sramota, kojoj se nisu nadali — monoborivaš Krvavi djava loži oboronaš — trobojnica naša laprna — slabići su porazili sloguše, nike — neuki mudre, — illetterati pomutili su 72. lotperata — proti sti, kmet pokazao je prefriganoj gospodi portulanskoj, da se neda od nje više za nos voditi, da mu je već dosadilo njihovo gospodarstvo —; kmet hoće, da budu sam gospodar u svojoj kući, hoće da učini kraj talijanskom pašovanju, nasilju, tiranstvu.

Borba bijaše jaka, sredstva upotrebljena različita; poštenje, pravica borila se sa bezakonjem, nepravicom; zaduženi prosjak seljak borio se sa bogatom (!) prefriganom gospodom — istina o, laži — nepokvareni seljak, sa moralnimi propalicami, nu ipak je istina, pravica, poštenje pobjedilo, a laži, nepravica, nasilje podlegoše. Naša stranka služila se jedino poštenom, iskrenom riečju — savjeti — opomenami; prosti kmet bodrio, nagovarao je kmeta; — talijanska stranka služila se laskanjem, kupovanjem, strahovanjem, varkami, šaranjem, grožnjom — tučnjom.

Znajuć, da će izbor zastupnika ovisit najbrže o pobjedi u Oprtlju, dali se naši razumniji seljaci na oxbiljan rad, nepožališe ni truda ni žrtvo ni dangube. Ustanoviv muževe čestite, poštene, stalne, značajne za fiducijare, nepropustiše nijedne prigode, da se medjusobno ne poticaše na složan rad. U pojedinih podobćinah i selih izabrahe nekoje pouzdanije osobe, da krče slieprim put, da drže budnu narodnu svienst; živahnost vladala je po cieloj obćini, kao još nikada; malo i veliko, mužko i žensko, staro i mlado očekivaše sa velikom napetošću dan izbora.

Nu ni protivnici ne mirovaše, razapeše svoje mreže na sve strane — turaše svoje gončine po obćini, da kupuju ljudsko meso — da varaju i mame tužnog kmeta, dapače i žene i gospodje uporabiše u tu svrhu šiljajuć je u podobćine n. pr. u Topolovac. Sami literati sa c. kr. poštarom uz bok mamiše, nagovaraše svakoga, koj je u grad došao, svakovrstnimi izmišljotinami, prietnjami, obećivanjem. Nu sva nagovaranja, strahovanja i podmićivanja nepomogoše ništa.

Ljudsko meso bijaše predrago; kmet je pokazao, da nije živina, da ne prodaje svoj glas, svoje poštenje — svoj jezik! pokazao je, da si je sviestan svog narodnog ponosa, dokazao je da neima srce u gaćah, već da imade junačko srce na pravom mjestu.

Osvanuo dan izbora, liep da nije mogao liepši. Čim se zora pomolila već si vidio prvake gdje čekaju i sakupljaju svoje birače. Vjerni zadanoj riečі skočiše svi u jutro na junačke noge; starci i bolestne postaviše na kola — uzeše sobom jela i pila pa hajd pjevajuć u grad. Kao da predvide, pobjedu odprati birače na stotine prijatelja i rodbine. Bijahu tuj tri do četiri sina sa starcem otcem; brat prati je brata, susjed pružio pomoć susjedu — bijaše to dan svetačni — nisi vidio seljaka na polju, pluga nebijaše na oranici, akoprem bijaše upravo vrieme za to shodno; sve je potihlo prama gradu, kao na pir, kao na svatbu.

Gospode, protivničko došlo takodjer već u jutro kao da bijaše pazar (sajam), iz Buja, Motovuna, Brda i Storne. Bijaše tuj Dr. Vonier, Dr. Gironcoli, Dr. Guarnabasso, Corazza, Piero Vigin, Antun Vigin, Sallicio i nekoji drugi, koj su pozvani praktikirati u toj stvari. Mnogi nakupovaše za jeftin novac nekoliko tovarčića iz Žminja, nekoliko iz Krasa gorenjega, jednoga iz Krasa dolenjega i nekoliko iz Brda — sve ostalo bijaše predrago; kosa mesarska nije toliko amagirala, da kupi još koj glas. Trgovci viđeć, da jim ruže ne ovatu a i bojeći se za svoju kožu, vratiše se već na 4. sata povješenim nosom kuć, a naši poštenі kmetovi ustrajaše na bojnom polju tvrdi kao pećina.

Osvjetlali su si lice, kad još nikada junački (Gradjanski). Nij je pristupilo k izboru više nego li nijedne podobćine. Slava jim! Slušajuć glas čestitog svog pe vaka i vodje Ivana Savrona Jarkara, stupiše svi na biralište; nitko se ne uplaši, svi glasovaše za naše fiducijare; izašli su so u poštenom djelu osobito Ivan Mikulić iz Brega, Matija Mezimaš iz Gradina, koji nisu štedili ni truda ni ikakve žrtve da ih uvenčaju. Čast dakle Gradinčom, slava njihovim prvakom i vodjam!

uvadja u praksu saslušav tazne odbore, kad one javnih radnja, javnih cesta, javnih kočija itd. Predstojništvo rečenoga okružja odlučilo je na predlog generalnog nadzornika mostova i cesta, ravnatelja pariških radnja sliedeće:

§. 1. Prihvaćen je za porabu Pariza i okolice, po ustanovah odluke 7. junija 1890., a imenito u njoj navedenih cielika, stroj za brojenje i izkaz prevaljenih kilometara, prikazan od g. Kamenarovića i druga stanujućih u Trstu, onakav, kakav je prikazan kod ureda za nadzor kočija (ravnateljstvo javnih cesta), ali pod uvjetom, da ga bude slobodno modificirati u smislu izvješća ravnatelja javnih cesta od 21. julija 1891. i drugčije kako bude praksa za nuždno pokazala kroz prve mjesece uporabe poprečno kod 100 prvih strojeva predanih javnoj uporabi.

§. 2. Ova odluka vrieditiće samo ako budu g. Kamenarović i drug prihvatili od ravnateljstva koje francezko družtvo, sa sielom u Parizu, koje će mjesto njih graditi i instalirati njihove strojeve u Parizu, po ustanovah programa i propisa priloženih odluci.

§. 3. Promjeno, koje bi se pokazale nuždne tekom vremena, moraju biti posebno dozvoljene i nijedan takav stroj ne smije se prodati javnoj porabi bez novog biljegovanja.

§. 4. Kočije providjene novim „brojačem" dužne će biti držati vrlo vidljivi znak, prihvaćen po ravnateljstvu, da se upozori občinstvo i tako izbjegne prepiranju medju putnici i kočijaši.

§. 5. Občinstvu će biti obznanjeno najmanje 15 dana prije posebnim oglasom ravnateljstva, donašajućim propisnu odluku 7. junija 1890. o uvadjanju u javnu porabu „brojača" i novog cienika.

§. 6. Troškove tiska i prilipljivanja oglasa, predvidjene u prednjem članku, biti će na teret g. Kamenarovića i druga ili družtva, koje će ih zamjeniti.

§. 7. Predaje se ravnatelju javnih radnjah pariških izvadjanje ove odluke.

U Parizu 11. agušta 1891.

Za predsjednika i odbor, generalni tajnik predstojništva:

A. Laurenceau.

Članovi „Matice hrvatske", za upravnu godinu 1890. u Istri. Ugoditi ćemo bez dvojbe našim čitateljem ako njim priobćimo broj članova iz Istre velevriednog književnog družtva „Matica Hrvatska" u Zagrebu. Činimo to tim radje pošto se nadamo, da će ove brojke potaknuti, da sve učlane svi oni naši čitatelji, koji nisu jošte članovi „Matice" a mogli bi to uz malo volje i požrtvovnosti biti. -- Beršeč-Mošćenice 12, Boljun 1, Buje 1, Buzet 15, Cres 15, Kanfanar 1, Kastav 42, Kopar 40, Krk 56, Lošinj 17, Lovran 1, Opatija 13, Osor 3, Pazin 28, Pulja 20, Trst 48, Vodice 1, Volosko 29. Ukupno 333 člana, a preko toga imade Istrana zaćlanjenih u slov. Gorici, na Ricci, u Senju, Beču, Gracu, Sožani, Zagrebu itd.

Književnost.

„Isus Krist", dvie razpravice u sgodno vrieme. Troškom kaptola Vrhbosanskoga. Sarajevo. Tiskara „Bosanske pošte" 1890. — Prva imade naslov „Značaj Isusa Krista", a druga „Što je Krist?" Ona je prievod veleč. g. Josipa Šafrana s francezkoga, štampana je bila već u „Vrhbosni" god. 1889. i 1890., a ova je prievod veleč. g. Antuna Jagatića s njemačkoga. Jednu i drugu izdaje preč. kaptol s namjerom, da se razgrije u srcima čitatelja ljubav prema Isusu Kristu, Sinu Boga živoga. — Cieni je knjizi, koja broji 147 str. velike osmine, 30 novč., a dobiva se kod uredničtva „Vrhbosne".

Listnica uprave.

Gosp. Đ. učitelju u B. Prihvaćeno for. 5 Žalimo što odbijate kao listnik „Hrvat naš" tim pak da se predbrojite — kako velite — na koji drugi list. Dali je to rodoljubno, pitajte svoju savjest.

Lutrijski brojevi.

Dne 7. novembra.

Beč	82	80	75	27	57
Temišvar	24	42	33	91	42
Grac	2	55	79	26	81
Innsbruck	55	65	60	92	77

Dne 4. novembra.

Brno	17	37	40	83	8

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Priposlano. *)

Slavnomu uredničtvu „Naše Sloge"

u Trstu...

Na obranu istine molim Vas gosp. uredniče najuljudnije, da u budućem broju cienjene „Naše Sloge" uvrstite kao ispravak dopisa pod naslovom Iz Kastavske občine" uvrštenog u posliednjem broju od 5. novembra 1891 — da se čitim, hvala Svevišnjemu, posvema zdravim, što je evim občinarom dobro znano, dakle i dotičnomu gosp. dopisniku tim više, što se biljezi občinskim zastupnikom,

Izmišljena je laž, da se u občini širi glas, da neću već primiti načelničke časti, jer se do sada o tom absolutno ništa izrazio nisam, a kad bude došlo vriemo narod će već znati i odlučiti po svojoj volji i uvidjavnosti makar i nepitajući savjeta dotičnog gosp. občinskog zastupnika.

Kastav 9. novembra 1891.

Glavar občine Kastav:

Munić.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara Uredničtvo.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua"

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najvršće osiguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena b tim izjednačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli ove pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 10—25

polica, koje sada iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tičuća se mješovitog osiguranja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osiguranog svote od 10000 dolara također unieli prihod 6052 dolara. ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju U Beču, I. Löbkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva.

Tinktura za želodec,

katero iz kineske rabarbare kerhlikovcovega lubja in svojih pomerančnih olupkov priredi G. PICCOLI, lekar „pri angelju" v Ljubljani, je mehko tudi ob onem upljvno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklonic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·26, z 55 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenično razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—18

Enrico Rovere & C°.

TRST. Via Ponterosso I Via Nuova 14.

SKLADIŠCE

stakla, porculana i svietilika; stakleno pločе, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke, i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preusmije izradbu stakala, za zgrade i zimske ovitnjake uz cieno, koje se neplaše konkurenco.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u objetji, pivarnah, itd. itd. Posiljke idu u pokrajinu bez carine. 26—52

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cienu neobično nizku. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se da ga izvole posjetiti u sliedećaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu izvršti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje konkurence. 9 10

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Ženta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 26—

30 - 27 **Marijaceljske želudačne KAPLJICE**

pripravljene u ljekarni kod svetjeh čuvara C. Brady-a u Kromorižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djelujuć kod slabe želudačne probave.

Pravo ku samo onda, ako su providjene sa polag otiencem zaštitnom znamkom i podpisom

Cieno male boce 40, velike 70 nvč.

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

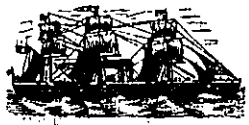

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 13—16

braće Gondrand na Ricci

Via Alessandrina — Kuća Plecch — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se cieno.)

Put u Amerik

ZA

NEW-YORK, CHICAGO SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERI BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARI DI SANTA FE.

Izdaje direktno biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary 43—52 Casa Gorup

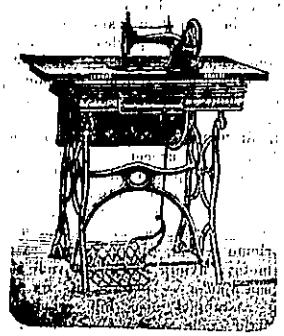

Petar Braido

mekanički kovač 20—

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cieno:

Singer obiteljske novo po	for.
„ srednje „	„
Strojevi Titania „	„
„ Howe za krojače i postolare po	„

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koju naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve novo i rabljeno.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo, izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specijaliteto.

Cena 1 kil. (ki zadostuješ za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za pijačevanje žganih pijač, ta esenca podeli pijačam prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vtovrši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet pošiljam vsakovrstne essence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najbolje in nenadkriljive kakovosti. Recept priložim se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—14 **in PRAG.** 20—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

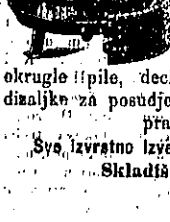

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obračanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobila, trieve, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trobljenje kuruze, **Hücksenvej strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu molju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice**, **tiskalnice za mastine**, strojeve protiv peronospori, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle tpile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, prače strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, dopa pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč 20—30

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovano, od 144 stranica, cienike u bijemskom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Tiskara Dolenc.

Broj 47. U Trstu 19. novembra 1891. Godina XX[illegible]

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 6 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, na koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za suljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu malo otvari, a nesloga sve pokvari". Nar. Pos.

Carevinsko vieće.

Beč 9. novembra 1891.

Poznato je, da carevinsko vieće zasjeda već od 8. prošloga mjeseca. Bit će takodjer poznato čitateljem velecienjenoga lista „Naša Sloga", da se ljetos razpravlja proračun na dobu, to jest prije nego li započme godina, za koju se proračun razpravlja. Za tekuću godinu 1891. svršila je razprava proračuna jedva u juliju iste godine, tako da se bijaše potrošilo više od polovice onoga, što se je imalo razpraviti i odobriti, da se potroši. Ljetos, za buduću godinu 1892., počelo se je razpravljati proračun već mjeseca oktobra i nade je, da će bit razprava gotova prije svrhe ove godine, odnosno prije božićnih blagdana. Zato će pak zemaljski odbori imati i moći trošiti bez da se dotične proračune razpravi i odobri, pošto će zemaljski sabori zasjedati jedva početkom godine 1892., za koju još nisu glasovali proračuna. Dakle lani je zastala država, ljetos zastaju pokrajine. Je-li mora prva ili druge zastati? Je-li uzroka za što je lani zastala ona, a ljetos ove? Za što ta promjena? To sve će znati najbolje oni, koji tim ravnaju, nego li mi laici.

Medjutim, proračun se razpravlja nešto različno od drugih godina. Prije je proračunski odbor najmanje tri tjedna razpravljao proračun prije nego li je pred kuću došao. Nečlanovi toga odbora malo su imali posla u to doba; članovi dosta i preveć, da pak nastavljaju svoj rad u kući. Oni bijahu s jedne strane utrudjeni, a i morali su na mnogo opetovati u kući ono, što su već u odboru govorili. Sad je nešto drugačije, i rekao bi praktičnije. U glavnom samo cifre se razpravljaju u odboru, dočim se želje i pritužbe izražuju u cielokupnom vieću. Tim su prilično razterećeni članovi odbora, ili bar nemoraju dva put jednih te istih stvari izticati. A tim su jače zabavljeni svi zastupnici.

Od naših hrvatskih i slovenskih zastupnika nije jih mnogo do sad govorilo. Da pravo rečem i manjka jih prilično skoro cielo vrieme što vieće zasjeda.

Govorio je dr. Gregorčić kod ministarstva nutarnjih poslova o nekih sestah u Goričkoj.

Dr. Gregorec kod ministarstva bogoštovja govorio je za poboljšanje dohodaka članova nekih kaptola, medju njimi imenito i Krčkoga.

Kanonik K l u n kod ministarstva nastave zagovarao je ustrojenje slovenskih paralelka u Celju, Gorici i Trstu; opet ustrojenje bar nižega hrvatskoga gimnazija u Pazinu, i oživotvorenje nižega slovenskoga gimnazija u Kranju. Naveo je upravo drastičkih razloga, govoreći za sve te zahtjeve. Da li s većim uspjehom nego li je drugda on i drugi, vidit ćemo. Za sve se ima veće srca nego li za nas, pače se neosvrće nit riečmi na naše želje, i istinu opravdane i zakonite zahtjeve.

Kod razprave o pučkih školah govoriti će jedan ili dvojica iz skupine hrvatsko-slovenske. Tu će bit uzeti u osobit obzir odnošaji u Koruškoj, a budu li dvojica govorili, tad takodjer odnošaji u Primorju.

Kako bude, izvjestit ću Vas i Vaše čitatelje. Do sad sam šutio, jer sam vidio, da imate premalo prostora za izbore, koji su hipno bili mnogo znamenitiji za nas istarske Hrvate i Slovence, nego li ovdješnje razprave. Hvala probudjenoj svjesti čestitoga našega naroda, ti su izbori izpali, uz sve protivnosti s raznih strana, povoljno i po naš narod dično, sjajno i slavno. Čast biračem i izbornikom, i svim, koji su jih u njihovom nastojanju podupri. Sbilja s radostju može za taj narod raditi svaki njegov sin. Dr. Laginja može se opravdano ponositi, kaošto se i ponosi, što zastupa taj narod. Živio zajedno sa svojimi birači i izbornici, sa čestitimi Hrvati i Slovenci zapadne Istre!

* * *

Beč 17. nov. 1891.

Već sam danas osam dana pisao, da je gospodin zastupnik kanonik Klun govorio za ustrojenje slovenskih i hrvatskih srednjih paralela ili škola. Isti gospodin zastupnik izrekao je petak dne 13. t. m. kod naslova o pučkih školah znamenit govor — znamenit radi svoga sadržaja i radi debate, koju je prouzrokovao, a dao Bog, bio znamenit i u posliedicah.

Predpostaviv, da su želje i zahtjevi išli za tim, da se ustroje vjerske škole, da se poboljša gospodarsko stanje, i da u pučkih školah bude naukovnim jezikom materinski jezik djece, razpravlja ob ovom tretjem zahtjevu. U Kranjskoj da se je poslie duljih borbah tomu zahtjevu zadovoljilo; u drugih zemljah, u kojih obitavaju Slovenci (i Hrvati), da borba još traje.

Veliku tvrdokornost glede pučkoga školstva kaže „u mnogom obziru iredentističkim duhom okuženi tršćanski municipij", gdje nije još pošlo za rukom školskoj upravi, da se napravi zemaljski školski zakon, i gdje se još nije ustrojila nit jedna pučka škola, prem ima u gradu do 15.000 Slovenaca, prem je preko 1400 njih prosilo za takove škole, i prem potrebu takovih škola pokazuje najbolje obstojnost, da privatnu, pred malo godina po družtvu sv. Cirila i Metoda ustrojenu školu, polazi preko 400 djece. Municipij je protivan javnoj pučkoj slovenskoj školi u gradu Trstu, a školska uprava nije naprama njemu uporabila one energije, koju je uporabila naprama ljubljanskomu gradskomu vieću, koje se je u svoje doba protivilo ustrojenju njemačke škole na prošnju 219 roditelja. Govornik se nada, da će školska uprava to popraviti što se je zakrivilo.

Ne manje zle, nastavlja govornik, su okolnosti u Koroškoj, za Slovene. Tamo ima preko 100.000 Slovenaca, a obstoji samo jedna slovenska pučka škola, 92 utrakvističke, i nekoliko njemačkih, prem su od slovenske djece polažene. „Utrakvističke" su tako uredjene, da se u prvih 2 godinah slovenski podučaje, u daljnjih godinah njemački, a slovenski podučaje se samo kao predmet, i to u zadnjih urah pouke, skupno za djecu raznih školskih godina. Na tih školah ima učitelja, koji slovenski neznaju.

Pučanstvo, mjestna školska vieća, občinska zastupstva tuže se na to stanje; prose ustrojenje slovenskih škola za slovensku djecu, al njihove prošnje i utoci bivaju ili naprosto odbijeni, ili svakojakim mešetarenjem vraćani, ili pako niti pošiljani na oblasti, na koje su upravljeni. Sve svoje tvrdnje podupire govornik navodom dana, mjeseca godine i broja dotičnih odluka. Trebalo bi urediti učiteljišće za Koruško tako, da se uzmogu uzgajati i slovenski učitelji, da se imenuju kot. školski nadzornici, koji poznaju i slovenski jezik, da se školskim oblastim u Koruškoj naloži, nek se strogo drže zakona u riešavanju školskih pitanja.

Govor osnivajući se na činjenicah i zakonu bio je često, prečesto odobravan od Slovenaca, Hrvata i Čeha. Na svrsi osobito se je na raznih strana pljeskalo i govorniku srdačno čestitalo.

Ministar za bogoštovje i nastavu, zadobiv riec, reče, da hoće neke opazke učiniti predgovorniku. Priji svega da mora u obranu uzeti školske oblasti u Koruškoj, jer da neima u kući drugoga, koj bi jih branio. On odbija, ako se već unapried (a priori) tvrdi, da će te oblasti pristrano postupati. Tvrdnje gosp. predgovornika, da su jednostrane. Nekoga kot. školskoga nadzornika, za kojega je tvrdio gosp. Klun, da je bio odpušten na prostu pritužbu nekih, bez da je proti njemu bila iztraga vodjena i bez da je o tom znao predsjednik zemaljskoga školskoga vieća u Kranjskoj, da se je odpustilo i da će se druge, koji isto zakrive, što je on zakrivio. Učitelja glasbe na učiteljišću u Ljubljani neznajućega slovenskoga jezika, imenovalo se je za to, jer je u glasbi bio izpitan, dočim drugi nisu bili izpitani u glasbi, a znali su slovenski jezik. Pralazeć na Koruško priznaje, da je tamo samo jedna slovenska škola, da ima neriešenih utoka i prošnja; dodaje, da je 9. novembra 1891. zemaljsko školsko vieće koruško izdalo neku naredbu glede podučanja slovenskoga jezika. Još jedno da mora opaziti, naime da bi reči, da se po nekoj osnovi radi na to, da se ruši mirno zajedničko življenje izmed Niemaca i Slovenaca u Koruškoj, i da se škodi poznanju njemačkoga jezika. Nego, poznanje njemačkoga jezika je svim izobraženim u Austriji neobhodno potrebito (Na to nastane silno pljeskanje na lievici a još silnije protuslovljenje i prosvjedi sa strane pravih slavenskih zastupnika.)

Ministar opetuje svoju prvanju tvrdnju, pošto se je bura utišala, tvrdeć, da poznanje nje maćkoga jezika samom puku koristi, imenito u gospodarstvenom obziru. Oni, koji protivno tomu rade, uzimlje veliku odgovornost na se. To bi moglo škoditi njihovim sunarodnikom. (Lievica odobrava. Na desnici veliko gibanje i psikanje).

Govor ministrov prouzrokovao je veliko nezadovoljstvo nesamo kod Slovenaca i Hrvata, nego i kod Čeha i Poljaka, u obće kod svih, kojim je svet materinski jezik, ako i nije njemački. Malo se je marilo što su još drugi govornici o pučkom školstvu govorili. Gledalo se je samo na to, kako da se odgovori na ministrov govor. Svi Česi (Mladočesi) i svi Slovenci i Hrvati upisali su se kao govornici samo, da uzmogne jedan izmed njih dobiti zadnju riec, pošto se je razprava zaključila. I tu se je vidjelo, gdje su nam braća, gdje saveznici, gdje podupiratelji. Mladočesi, svi, su se upisali, da zajedno s Hrvati i Slovenci izaberu glavnoga govornika, ili da koji njih od najboljih ministru kako je zaslužio odgovori, bud da glasuju za onoga Slovenca ili Hrvata, koj bi u ime prvih odgovorio. Zadnji hip ponudi se i bi izabran kao glavni govornik zast. prof. Šuklje. Pošto bijaše već kasna ura, preložilo se je glavnu razpravu za drugi dan, subotu dne 14. t. m. Radoznalo se je čekalo na svih stranah, što će i kako glavni govornik reći. Ovoga zasjedanja nije se možda tako pomnjivo slušalo, sa svih strana i ministri, osobito Gauč i Šenborn, kako taj govor. Svoju zadaću je govornik gosp. Šuklje častno riešio. Govorio je tako, da će trebat, da se njegov govor od rieči do rieči tiska. Tekom cieloga govora su mu odobravali koli Slovenci i Hrvati, toli Česi svih stranaka. Nekako iznenadjeno gledala su oba spomenuta ministra. Na svrsi se je govorniku ponovno odobravalo, pljeskalo i čestitalo od strane spomenutih Slavena, kao takodjer Poljaka, u obće od strane svih osim ljevičara, koji su morali mučati, da pak pljeskaju svomu govorniku, makar kako je govorio.

Koliko je hvalevriedan govor g. Šuklje-ta, toli je sve začudilo, kad se je baš njega uz neke druge vidilo, da je glasovno za trošak naslova o pučkom školstvu. Da je on, i da su drugi Slovenci htjeli, bilo bi došlo do imeničnoga glasovanja, i pri pomanjkanju članova ljevice, moguće, da dotični naslov nebi bio primljen, pošto bi Česi bili glasovali proti, pošto bi njim se i antisemiti bili pridružili, kad bi to Slovenci htjeli i isto učinili, i pošto su skoro svi Poljaci izašli. Jedva uzkraćenjem dotičnih troškova, koje bi bila vlada drugače smogla, bio bi pečat govora g. Šuklje-ta, bio bi pravi, stvarni odgovor na govor g. ministra.

Slovenci i Hrvati posavjetovali su se toga dana, što njim je činiti uslied govora g. ministra. Klub konservativaca se je takodjer usljed toga sastao i pogovorio. I Poljaci su se raz-

govarali, da odluče kakvo njim je stanovište uzeti pogledom na isti govor gosp. ministra.

Vidit ćemo što će sliedit.

Medjutim javljam, da je upravo sada, u najbolje doba došla u Beč deputacija slovenskoga naroda iz Koruške upravo radi školskoga pitanja u toj zemlji. Dao Bog najboljim uspjehom!

Dodajem takodjer, da sada zasjedaju ovdje, osim zastupničke i gospodske kuće carevinskoga vieća, delegacije, koli austrijska toli ugarska (Hrvata se nigdje nespominje.)

Željeznica Trst-Poreč

I.

Prošle godine zemaljski sabor u Poreču bio je sakupljen u mjesecu oktobru i novembru. Za ovoga zasjedanja govorilo se je u krugovih zemaljskoga odbora, da će istarski sabor biti skoro za stalno sazvan na kratku sjeditbu mjesecu jenara il febrara 1891, u kojoj bilo bi se imalo riešiti pitanje o gradnji ekonomičke željeznice Trst-Poreč.

Medjutim prošli su ne samo mjeseci jenar i febrar nego i godina 1891 primiče se svomu kraju a željeznica nalazi se još uvjek na papiru.

Pošto bi ova željeznica svakako koristna bila po pučanstvo zapadne Istre, to smo nastojali predočiti našim čitateljem u kratko, što se je do sada učinilo u tom pogledu i kakve žrtve bi imala preuzeti naša pokrajina i pojedine občine, da se rečena željeznica sagradi.

Nacrt i troškovnik ove željeznice sastavljeni su od tvrdke Sneenderop & drug iz Berlina i uručeni zemaljskomu odboru u Poreču. Cieli projekt predan bi mjeseca augusta 1890. Dr. Buzziju, inžiniru u Trstu, da ga prouči i da se o njem vještački izjavi.

Inžinir Dr. Buzzi pregledao je cielu projektiranu prugu, koja bi bila dugačka oko 110 kilometara, te je dne 10. jenaru 1891. podnio zemaljskomu odboru u Poreču podulje izvješće, koje je onda u Poreču tiskano. Iz ovoga izvješća vadimo naše podatke.

Polag troškovnika sastavljena od tvrdke Sneenderop i drug. iz Berlina trošak za izvlastbu i gradnju željeznice iznašao bi for. 4.840.000 (četiri milijona i 840 hiljada forinti) od toga odpada na samu gradnju 4.515.000 for., na skalarne kamate 170.000 i na odlomak pruge u Piranu 155.000 for. Pošto nije predvidjeno za njekoje pokretne predmete, koji se imaju nalaziti u zalihi prije nego se prometu preda željeznica, to se k gorunjoj svoti ima još dodati u ovo ime 50.000 for. Ukupni trošak iznašao bi dakle 4.890.000 for. Gradnja ove željeznice stajala bi indi okolo 47.000 for. po kilometru.

Rečena tvrdka računa poprečno svakoga dana na 850 putnika i na dnevnu vožnju 335 tonelata svakovrstne robe. Da se ovo obistini, godišnji dohodak iznašao bi 369.300 for. Odbit od ovoga za prometne i za uzdržavanje pruge potrebite troškove u godišnjem iznosu od 200.424 for., to bi polag računa spomenute tvrdke ostajalo čistoga dobitka 169.000 for. na godinu.

Tvrdka predlaže financiranje poduzeća na način, da se izdaju za polovicu ukupnoga troška prioralne zadužnice uz 4½% kamate, a za drugu polovicu troška prioralne i jednostavne dionice uz 5% kamata.

Jedan dio ovih posljednjih dionica da bi se uručio onim, koji bi ustupili zemljišta ili pružali potrebiti materijal!

Tvrdka misli, da bi se svi ovi papiri imali izdati po kurzu od 75% t. j. da bi se za zadužnicu ili dionicu nominalne vriednosti for. 100 platilo samo 75. ili da bi se takova zadužnica, koja glasi na for. 100, mogla kupiti za for. 75.

Polag proračuna nominalna glavnica za gradnju sastojeća u

a) 2,445.000 for. u prioralnih zadužnicah po kurzu 75% daje . .	3,260.000 for.
b) 2,445.000 for. u dionicah po kurzu 75% daje	3.260.000 „
Ukupno	6,520.000 for.

Nominalna glavnica potrobita za gradnju željeznice iznašala bi indi šest milijuna i 250 hiljada for., za takav iznos naime morale bi se izdati zadužnice i dionice.

Tvrdka Sneenderop i drug. traži od istarske pokrajine, da joj ova garantira za 70 godina 4½% kamata na polovicu cielo glavnice, i to na onu polovicu, za koju bi se izdale prioralne zadužnice. Zemlja imala bi dakle garantirati 4½% kamata na nominalnu glavnicu f. 3,260.000 Pošto ovi kamati iznašaju na godinu 146.700 for., to bi morala Istra garantirat, da će posjednici prioralnih zadužnica u nominalnom iznosu f. 3,260.000 dobiti 4½ kamata na godinu, morala bi dakle zemlja dobra stojati za 146.700 for.

Dohodkom željeznice imaju se najprije pokriti troškovi potrebni za promet i uzdržavanje iste; ostatak, ako ga ima, odpada na platež 4½% kamata na prioralne zadužnice. Recimo, da pokriv prometne troškove, ostaje od dohodka još 46.700 for., tada nebi imala zemlja izplatiti godišnjih 146.700 nego samo 100.000 for.

Franina i Jurina

Fr. Poznaš, ti Jure, onu Doboljanku iz Oprtlja, koja je hodila u Topolovac zagovarat za balotacijone?

Jur. Ča onu gospu, koja biva izpod Oprtlja?

Fr. Ma upravo onu.

Jur. Ma govore, da si je hodila iskat mladega.

Fr. A tako je to! Bog daj srećno!

* * *

Fr. Znaš, ti Jure, ča to znamenuje ime Laginja?

Jur. A to je ime našega deputata.

Fr. To je pravo — ma ja te pitam ča to ime znamenuje.

Jur. Laginja — laginja — eh ja mislim, da to znači, da će nam on gljedat pomoć va svakoj potrebe, da nam bude lagije.

Fr. Tako mislim ja i svi naši.

* * *

Jur. Češ čut, Frane, jeno moje proročanstvo?

Fr. Troje! Od kada si ti prorok? — Pa nu, da čujem . . .

Jur. Kada budu kasijeri slali fante za pobiranje kakovih plaćil, će im preporučit, da reku kmetom: ovo vam je napeka vaš Laginja!

Fr. Pa to nije proročanstvo, nè tako vajk čine nekoja gospoda zlobnom nakanom omraziti puk s našimi prvaci.

Jur. Ma ja prorokujem za Laginju. A po tem prorokujem, da će koji domišljati naš kmet onoga fanta platit i . . . s metlom: pa će mu nadodat: a ovo je tebi napeka oni, ki ti je preporučia da nam tako rečeš!

Fr. A kada je naš Laginja zagovara va Poreče, da nam dieta dobije od vlade opruščenje od dežonera, ki nam je napeka, da to ne dostignemo, kako su dostigle neke druge provincije na šega štatu, i za veći dug nego li je naš?

Jur. To valja pitat talijanske deputate.

* * *

Jur. Kako su prošli izbori po Istri?

Fr. Dragi moj ja nisam bio po svuda, nego znam, da se je u Buzetu dan pred izbori bila sakupila buzetska klapa kamo su došli svi mišetari iz Draguščine i Humšćine, da popipaju je li došlo talijanskih fiorini, za moć storit ča afari sa njihovimi prodanci.

Jur. Pak kako je prošlo?

Fr. Ja, ča ćeš, bili ni došlo, pak ni bilo afari pripeljat prodance na samanj ili ću reć na votacijone.

Jur. Pak ča bi reć da ni došlo biti?

Fr. Vidili su, da nebi dobrih afari storili, jer da pulići već ni, a bakala kad su lovili, da su im se mrežo prodrle, pak da jih je težit poznati Dolić sladkom bosidom.

Jur. Dunke su žalostni ostali?

Fr. Znaš da su, jer kako oni računaju, se najist bakalara i pulićovega mosa „per dar un solo voto šta ben."

Jur. Ala proselo svim takovim prodancem!

* * *

Fr. Si bia Jure na samanju u Kaštelira na Kuzminju?

Jur. Dakako da sam bia i sam si par lončići kupia.

Fr. A si vidia ona dva tovara mršava i ova izranjena, ča su cigani pod ladonjem produvali?

Jur. Ter niesu bili ni za breko — nego za žive u jamu hitit.

Fr. Da da, ali ipak su porečka gospoda najili s njima svoje sočale Labinjčane i nekoje lačne Kaštelirce kad su fiducijare balotali u Višinadi.

Jur. Ča i on veli šior iz Kastelira i šior drugi iz Labinjci su glodali ono mesetino?

Fr. Znaš da i oni žele dobar bokun kako i brek mukarun, pak jim je sve sladko kao furlanu tudji kruh.

Jur. Tako splošno ljudo bi najbolje poslat u Veronu kadi šalamo od tovarskega mesa delaju.

Fr. Ili u Padovu kadi one blago doturivaju, da nauče svoj narod ljubit i svoj jezik štovati.

Jur. Da bi to naučili, bimo jih i mi zvali „apoštoli delia fede", kako jih zove porečka baba.

Fr. Muči, muči, će se dogodit i njim kako i onemu, ki je s gospodom čišnje zobal.

* * *

Fr. Je reka Kaštelirski šanšal, da nijedan neće prodati crno vino, koji je proti Talijanom votal.

Jur. Je bolje da Talijani nedodju kupovat vino, jer su jim ga nekoji Kaštelirci dali na viru, pak su bućo na lakat dobili; bolje je, da ga popiju pak će biti veseliji nego šanšal, ki je grozje prodal.

Fr. Ma da Talijani neće ni fermentun sime šiljati?

Jur. Ča će simo slati, kada ga i oni iz Ungarije i iz Hrvatske dobivaju.

Fr. Ča tako je to?

Jur. Ma jušto tako!

* * *

Fr. Biš ti veroval, da ni va Portolah potešta po bolem danu spoznal svojga kuma, kega vidi saki čedan?

Jur. Će bit slabe višti al mu se je maglilo.

Fr. Ne, vištu ima finu u jutro je bilo svetlo i čaro.

Jur. Morda je to on, kij nejde uzel jednu ženu za drugu „in falo".

Fr. Ma jušto on,

Jur. Onda se nečudi, da ni spoznal kumpara kad ni spoznal jur ni svoje ženi.

* * *

Fr. Dokle — ako Bog da?

Jur. Grem pomoć orat konžiljeru Pauletich-u.

Fr. Kaj komać sada; kaj je do sada čuki lovil?

Jur. Ma vero baš čuki.

Fr. Vero će prit zima i će ga pitat kaj je delal na podzim.

Jur. Lahko za njega, ter imaju „šijori" fermentuna i šenice.

Fr. Imaju, imaju, ma nisu vaik balotacioni.

* * *

Fr. Brate Jure, skoro da nisam oglušia od silnega kvakanja kokoš u rovinjskom selu.

Jur. Mene i danas glava zaboli kad pomislim kako su one nemilosrdno tukli „pif! paf! pif! paf!" po bakalaju.

Fr. Ma su se prodanci izpod brka smijali.

Jur. Ni bilo krivo vero ni rovinjskim Latinom.

Fr. Ala nabijali su se kako i lovski brek!

Jur. Ala nažerali su se bakalaja kako i tovar suhe slami u zimi.

Fr. Ma da njim je vero žerilo zasmrdelo.

Jur. Mora; kako češ da nesmrdi kad je smrha mrhu žerala.

Fr. Presolo njim!

Jur. Vero je je.

Istarskom kmetu.

Sunce žarko, čemu li Učki glavu
Danas tako raskošno kitiš zlatom?
Il pričaš istočnim tim Hrvatom
Zapadnu slavu?

Onu slavu, kakovu sa visine
Svog si puta vidjelo riedko kuda;
Koju nama samo iz takvog sklada
Može da sine.

Što si stalo? Zar ti se zaći neda?
O već znadem: danas se čas zagleda
U junačka istarskog kmeta djela,
Pak su te smela.

Tà od doba Zrinjskog i Leonide
Takve žrtve riedko ti zrake vide
Kakve danas priniešo otačbini
Istarski sini.

Prietnje, grdnje, zasjede, kušnje, klete,
Na koje te razpeše stari vrazi,
Mučeničkim priegorom ti pregazi,
Junački kmete!

I o tebi svietom se pronie slava,
Da si svietan družtvenog svoga stanja;
Kô hojniku pravice pak i prava
Sviet ti se klanja.

Dični kmete! kad bi mi od gromova
Tol' visoko Gromovnik pero skovâ,
Da bih sunce mogao doseć njime,
Tvoje bih ime

I vrlino, koje ti dušu riese,
Na nj napisô, neka se viekom kriese
Na nebesih, ljudima na vidiku,
Tebi na diku.

OMIŠALJ, dne 30. oktobra 1891.

Anton Terezin.

Različite viesti.

Zadnja zaplienа. I zadnji broj našega lista bio nam je zaplienjen, i to radi dopisa iz Oprtlja, u kojem bijaše opisana tamošnja izborna borba i sjajna pobjeda naših junačkih birača one občine. Drugo izdanje nismo mogli prirediti jer nam bijaše zaplienа vrlo kasno dojavljena. Tako nam bijahu oto dva broja zasebice zaplienjena, što nam se nije još dogodilo od potle naš list izlazi.

Da bar ponešto odštetimo naše čitatelje dodali smo današnjemu broju prilog.

Predzadnja zaplienа. Predzadnji broj našega lista bio nam je zaplienjen kad se tomu najmanje nadasmo. Pokle nas je to osobito, jer smo imali neobično velika troška radi svečanoga izdanja i jer nam zaplienište list malo pred četrtom uram, pošto bijaše veći dio lista dotiskan. Da nadoknadimo naši čitatelji priredili smo drugo izdanje, koje izpostavasmo jedva jedvice od gosp. državnoga odvjetnika. Drugo izdanje nebijaše više u svečanom ruhu, jer nam je redarstvo odnielo dobar deo u narodnih bojah otisnutih primjeraka. Zaplienjeni bijahu brzojavi t. j. brzojavne čestitke k sjajnoj pobjedi u zapadnoj Istri. Medju zaplienjenimi brzojavi biti će bez drojbe veći deo „nedužnih", ali i ti padoše pod oštru otorku cenzure, jer nam bijaše službeno dojavljeno, da je list zaplienjen radi „Brzojava". Toliko do znanja onim, koji nas pitaju, zašto nepriobćismo njihovih brzojava.

Iz Beča nam pišu: Radostju osobitom javljam, da je četvrtak veče prispio u Beč novoizabrani zastupnik dični dr. Laginja, da je bio dočekan na kolodvoru od raznih Hrvata, imenito članova hrvatskoga akademičkoga družtva „Zvonimir", te da je sliedeći dan položio svečano obećanje. Pripominjem, da mu se je uzorak toga obećanja pročitao njemački i hrvatski, pak da je on to obećanje učinio sa riečju „obećajem", kaošto to čine svi hrvatski zastupnici.

Imenovanja. G. Fran Franković glavni učitelj na učiteljskoj pripravnici u Kopru imenovan je tamo stalnim profesorom. G. Julije Kleinmay profesor na istom zavodu imenovan je članom izpitne komisije za puške i gradjanske škole. Čestitamo srdačno jednomu i drugomu!

Odlikovanje kastavskoga vina na jubilarnoj izložbi u Zagrebu. Porota za vino, rakiju, pivo itd. na jubilarnoj izložbi hrvatsko-slavonskog gospodarskog družtva u Zagrebu izmedju ostalih priznala je prvo odlikovanje tj. „Počastnu diplomu i veliku kolajnu" za zametsko crno, matuljsko crno i srdočko vino poglavarstvu kastavske občine, Kastav.

Izmedju možda hiljadu i više vrsti, što ih je izloženo bilo, svakako liepo je ovo priznanje kastavskom vinu, kojo u ime občine izloži i to prosto stolno vino iz brieve, volozasluženi kastavski rodoljub i občinski likvidator g. Mirko Jolušić. Gorispomenuto prvo odlikovanje dobilo je samo što izložitelju vina, pivo itd., al većinom za plemenita i fina vina, za strojeve za vinogradarstvo itd., a samo par njih za stolno vino, za kakovo je odlikovana Kastavščina:

Nastojunjem rečenoga gospodina odpremljeno bijaše na izložbu u Zagreb dne 1. septembra iz Kastavščine.

1. kastavskog kamena i to: 1. tvrdog od Bani u Bernasovoj županiji, 2. od Mi-

Dalje v prilogu.

Drugo izdanje.

lihi u Jurčićevoj, 3. troje vrsti od Krive u Zvonečoj, 4. i troje vrsti od Škrapne u Zvonečoj; II. kastavsko stolno vino i to: 5. Zametsko crno, 6. Serdpčko crno, 7. Matuljsko crno, 8. Matuljsko bielo 9. Matuljsko bielo druge vrsti.

Od svakoje vrsti po tri staklenke. Vino od godine. 1890. natočeno nekoje prije a nekoje onda iz bačve u staklenke.

Kamenjo bilo je liepo izklesano po kljesaru Antunu Pošćica od Bani. Ovaj tvrdi i liepi kamen od Bani poznat je i rabe ga i za spomenike a osobito za skaline, stupove. škrile itd. a od ovoga od Milihi na novom oltaru u sv. Mateju jesu kolone vrlo krasne (kao i na oltarih novijih u Kastvu itd.), dočim kamen od krive i Škrapne izgleda kao i mramor, još liepši nego onaj od Milihi.

Onom prigodom izručio je g. Jelušiću 1. Miroslav Grosman kastavskog kamena iz Rubešove županije, i to bielog takodjer liepog kamena za spomenike i oltare (to je bio u kući liepo izdelan kub. kvadr. valjda od dobe pok. Ernesta Jelušića);

2. Dukić Antun Diračić sjekiricu iz kamene dobe, pred 10 godina nadjenu u njegovu posjedu pred gradom pod zidinami Kastva i 3. Turak Ante dekan okaminu u formi kruglje, nadjenu u Kastvačini; to bijaše sve u njihovo ime izloženo.

U svoje ime izložio je g. Jelušić domaćeg maslinovog ulja (iz Kraja-Mošćenica) i malinovca iz domaćih maljuga.

I g. Batković je tom prigodom poslao rakije i ulja kao dodatak onomu, što je osobno prije sam izložio tamo.

Vino zametsko dao je g. Monjac Frane Pilepić oštar i župan u Zametu, što ga je kupio od Frana Sušnn-Marko od Čikovići, a jer su Riečani, koji obično k Pilepiću na medji dolaze, pohvalili isto vino, da vriedi u botilje ga njime, izpraznio je oštar cielu bačvu u botilje.

Serdočko vino dobavljeno je kod oštara g. Serdoč Ivana Juretova kod Serdoči. Načeo bačvu, koju je šparao za sajam na Križevicu.

Matuljsko vino kod oštara g. Sinčić Vjekoslava u Matuljih.

Veseli nas što je porota tako sjajno odlikovala kastavsko vino, koje traže vrlo mnogo u bližnjoj okolici, osobito pako na Ricci. Tim odlikovanjem došlo je ondješnje vino još na bolji glas a g. Jelušiću naplaćen je bez dvojbe njegov nesebičan trud.

Promjene na sudu u Pazinu sbile su se koncem prošloga mjeseca. Dosadanji adjunkt g. Dominik Harabaglia, koj je vodio kaznenu struku, premješten je u istom svojstvu k zemaljskomu sudu u Trst. Adjunkt g. Ivan Okretić premješten je na svoju molbu u istom svojstvu u Sežanu. Ovomu umnomu i obće obljubljenomu adjunktu imamo takodjer zahvaliti, da se je naš hrvatski jezik udomaćio kod pazinskog suda.

Držao se je u tom pogledu postojećih zakona i propisa, kojih bi se morali svi sudci držati. Led je probijen, drugi za njim moraju istim putem koracati, jer je pitanje o jeziku ovdje već rešeno.

Na mjesto ove dvojice stupaju sada dva nova adjunkta. Jedan je g. Božo Milinović, dosada pristušnik u Pazinu, rodom iz Boke kotorske, te poznaje naš jezik u govoru i pismu.

Drugi je g. Dr. Barzelatto, rodom iz Rovinja. Kažu da je položio sudački izpit i u hrvatskom jeziku. Posljednje vriome bio je dodeljen na službovanje kao prišlušnik kotarskom sudu na Volosku.

Talijanska deputacija kod ministra Taaffe-a. Čitamo u bečkih novinah, da se je deputacija Talijana Istre, obstojeća od obijeh zastupnika Talijana Istre Bartoli i Rizzi, te prisjednika dr. Gambini, podala k ministru-Taaffe-u, da se prituži na nasilja provedena od ist. ne Slavena u vrieme izbora. Neznamo da li su išli svoje glave ili naputkom onih, koji su jih podupirali do zadnjega hipa proti Hrvatom i Slovencem. Svakako pak moramo reći, da, ako nije pritužba bezobrazna, je bar smješna za onoga, koj pozna odnošaje u Istri.

Talijanski protesti. Po bečkih novinah doznajemo, da su istarski Talijani podnosli carovinskomu vieću tri protesta proti izboru fiducijara, koji su dielomice glasovali za dra. Laginju a dielomice za markiza Polesini-a. Ako su rečene viesti istinite pritužili se Talijani proti izboru fiducijara u Savičenti, Kanfanaru i Miljah. U ovom posliednjem mjestu izabramo bijaše 8 protivničkih a 1 naš fiducijar, a u dvih prvih svi naši fiducijari. U svih trih izbornih mjestih jest občinska uprava u talijanskih rukuh, Talijani sastavili su izborne liste, talijansko komisije rukovodile su izbor fiducijara. Imali su dakle sve u svojih rukuh pa ipak protestiraju proti izboru! Tko da se to mu nečudi, koga da takav postupak neiznenadi? Istarski Talijani protestiraju dakle proti vlastitomu djelu! Medjutim nam je drago, da tako postupaju jer će doći bar do razprave u carevinskom vieću prigodom verifikacije izbora dra. Laginje, te će i tako i stranj sviet doznati što i kako se vrše izbori u Istri. Gospodu Talijane možemo unapried uvjeriti, da njim svi njihovi protesti ništa pomoći neće, dočim će ih tekar naši protesti predstaviti čitavomu svietu u pravoj slici.

Proslava pobjede. Iz raznih strana Istre pišu nam, kako su jur proslavili u veselih družtvih i sastancih ili kako kane tekar proslaviti sjajnu pobjedu u zapadnoj Istri.

Medju prvimi, koji proslaviše narodnu pobjedu, bijahu naši dični Kastavci, koji su i sa gruvanjem mužara najavili ostalej Kastvačini narodni pir; za ujimi pripravljaju se Opatijci i Vološčaci. Kršni naši Buzećani proslaviše pobjedu najprije doma a dne 8. t. m. uputiše se u Livade, da uz braću iz Oprtaljčine slave riedku svečanost.

Proslavili su tu pobjedu i naši prijatelji na Motovunščini, Višnjanščini, Poreščini te u puljskom kotaru.

Svuda se slavilo junačke birače i izbornike, kojimi se može doista ponositi narodni zastupnik g. dr. M. Laginja, kako se oni s njim već davno ponose.

Iz Dobrinja na otoku Krku primismo dne 14. t. m. slideće redke od prijateljske ruke: Javljam Vam prelazotnu viest, da je dne 9. t. mj. preminuo u najljepšoj dobi od 30 godina ovdašnji obćinski tajnik g. Nikola Buttaglianini. Još pred kakvih 20 dana bijaše med nama zdrav i vesec, a danas ga neima više! Pokojnik bijaše rodom Bakran, al ovih 7—8 godina, što je medj nama služio, smatrahu ga Dobrinjci već za svoga. To su pokazali i pri njegovu sprovodu, na kojeg je sve bez razlike pohrlilo, plaćuć za svojim „Skrivgnom“. Lahka ti bila Niko ova hrvatska istarska zemljica, koju si toliko ljubio!

„Tržaška posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z omejenim poroštvom“. Pod tim naslovom stupila je ovdje u život slovenska posujilnica i štedionica dne 3. t. m. To je prvi novčani zavod slavenski u Trstu, od kojega naše obćinstvo očekuje mnogo koristi. U ravnateljstvo bijahu izabrana sliedeća gospoda: V. M. Živic ravnatelj; Dr. M. Pretner podravnatelj; članovi: Ig. Abram, Kr. Dejak; Fr. Dolenc; Iv. Sabec; Iv. Valenčič i Fr. Žitko. U nadzorni odbor: Iv. Nabergoj; Vj. Grebenc; Iv. Mankoč; O. Poley; J. Perhavc;

Svoje prostorije imadu za sada u ulici: Molin piccolo br. 1, gdje je slovensko radničko družtvo.

Uredovni dani jesu po nedjeljah od 10—12 prije podne i sredah od 3—4 po podne.

Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost“ sazivlje za nedelju dne 22. t. m. u 10. sati u jutro u prostorije dolavskoga podpornoga družtva (Via Molin piccolo br. 1.,) gg. odbornike i zamjenike k sjednici, na kojoj će se razpravljati vrlo važno pitanje, ter je želeti, da se k sjednici svi pozvanici dostave.

Odbor ženske podružnice „sv. Cirila i Metoda“ u Trstu javlja našemu obćinstvu, da je počeo sabirati milodare za „Božićnicu“, koju će prirediti dne 22. decembra slovenskoj djećici otročjega vrta kod sv. Jakova i najsiromašnijim učenikom i učenicam slovenske pučke škole „sv. Cirila i Metoda“ kod sv. Jakova u Trstu. Preporučamo našim rodoljubom, da se ovom zgodom sjete naše siromašne mladeži, te da idu na ruku požrtvovnim odbornicam.

Posielo „Tržaškoga Sokola“ obdržavano prošle subote u liepoj dvorani „Mnly“, izpalo je — kako se to punim pravom od našega dičnoga „Sokola“ očekivati moglo — vrlo sjajno. Obćinstva nebijaše kano obično na sličnih sokolovih posielih, nu mnogo prijatelje njegovo valja ovaj put izpričati radi strašne bure, koja je one večeri upravo biesnila.

Posielo je ipak u svakom obziru vrlo krasno uspjelo, a to je glavno, i na tomu čestitamo odboru, pjevačum, tamburnšom i predstavljačem sa željom, da nam opet čim prije onako ugodnu zabavu pripraviti izvole.

Hrvatska čitaonica u Gračišću priredjuje u nedjelju dne 22. o mj. veselicu sa sliedećim programom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Carevka, pjeva muški zbor. 3. Domovina, deklamacija. 4. U boj od Iv. pl. Zajca, pjeva muški zbor. 5. Dražjevna noć, šaloigra u jednom činu. 6. Smjes narodnih pjesama, pjeva muški zbor. 7. Tombola. 8. Skupna večera. Početak točno na 6. sata u večer. — Ulaznina za osobu 10 novč.

Iz Grižnjana javljaju nam, da su za tamošnju obćinu određeni obć. izbori za 16. i 17. t. mj. Iz pripravah reć bi, da će ovaj put za stalno sudjelovati i naša stranka. Do sada bijaše uvjek samo jedna stranka: talijansko-šaronjačka; nu u zadnje vriemo reć bi, da su nekoji razboristiji kmetovi uvidili kamo jih vodi sleparija šaronjačka — uvidili su, da dosadašnji zastupnici nisu bili vriedni, da upravljaju onom obćinom — spoznali su, da su obćinu doveli do ruba propasti — pa se stoga digli na noge, da se otrese jarma nemarne gospode, te da izaberu u zastupstvo muževe svoje krvi, osobe poštenje i razumnije.

Pobjedu težko da bude naša stranka ovaj put slavila, al borbe će biti, a boz te neima nam spasa. Preporučujemo osobito Završkom i Grižnjanskom krasu, Kubertonu, Jugovcem, Butturom i onim pametnim u Šterni, da se slože u bratsko kolo, pa nek složno glasuju za kmetsku listu. Daleko nek vam budu gospoda i šaronjaci —; kmet nek drži za kmeta, pa će i pred Vaša vrata zasijati sunce bolje budućnosti.

Svečano izdanje. Naš čestiti drug u Puli „Il Diritto Croato“ izašao je predprošle sriede povodom sjajne pobjede u zapadnoj Istri u svečanom ruhu uresiv prvu stranicu krasnim okvirom u narodnih bojah i otisnuv u sredini sliku dičnoga nam zastupnika Laginje.

U Cerovlju, poreznoj obćini, što padpada pod mjestnu obćinu Pazin, otvoren je novi poštarski ured počam od 1. novembra ove godine. Poštarski ured nalazi se u željezničkoj postaji. Pod ovu poštu spaduju porezne obćine: Cerovlje, Previš, Novaki, Gologorica, Korbune, Tupljak, Borut i još njekoja sela.

Iz Miljske obćine pišu nam dne 10. t. m.: Gospodine uredniče, javite molimo Vas, Vašim cenjenim čitateljem, da smo i mi po primjeru druge naše braće širom gornje i dolnje Istre, slavili u nedelju dne 8. t. m. izbornu pobjedu izvojštenu nad našim nametnikom, koji savijadi se od jada valja se u blatu nemorala, kojeg je kroz stoljeća nagomilavao, da u njem pokopa narodnu sviest istarskih Slavena; ali Bog je pomogao i narod naš je progledao, i prepoznav zavodnika svoga, oboružan sviešću i pravicom, odturnuo ga od sebe i strovalio u kal nemoralnih njihovih gnjezda, gdje ga čeka ono, što je našemu narodu snovao — politička smrt.

Mladež naša iz Plavja sakupila se u nedelju iza blagoslova te odlučila proslaviti narodnu pobjedu. Iz prvine se pjevalo, o mraku počeli se paliti kresovi i umjetni ognji: bengali i rakete. Kad to opaziše susjedi naši iz svih trih Škofja i iz Brd, požuriše se u naše kolo, da s nama svetkuju; došlo je mnogo pjevača iz srednje Škofje, te započeše pjevati oko kresovah. Liepo i ugodno je bilo gledati kako se veseli i staro i mlado, muško i žensko; klicalo se gromovito živio, da se čulo tja tamo u gnjezdo „a vito kulture“.

Okolo deveto ure počeli se ljudi iz bližnjih selah vraćati svojim kućam najsrdačnije pozdravljajući dične Plavjane. Tako valja, najprije se ima požrtvorno i neumorno boriti svaki za svoje pravice, pak je pobjeda gotova, ako je sloge i volje; a onda je ugodno i častno, da se pobjeda u skupnom veselju proslavi. Živili!

Izbor fiducijara u Oprtlju. Kad Vam, g. uredniče, zapliniše list radi opisa naših izbora, izvolite priobćiti bar imena onih naših muževa, koji se odlikovaše ponaj više prigodom rečenih izbora.

Osvjetlali su si lice kao još nikada junački „Gradinci“. Njih je pristupilo k izboru više nego iz nijedne podobćine. Slava jim! Slušajuć glas čestitog svog prvaka i vodje Ivana Šavron-a Jarkara, stupiše svi na biralište; nitko se ne iznevjeri, svi glasovaše za naše fiducijare; iztakli su se u poštenom djelu osobito Ivan Mikulić iz Brezovice i Mezimac iz Gradina, koji nisu štedili ni truda ni ikakve žrtve za našu stvar. Čast dakle Gradincom, slava njihovim prvakom i vodjam!

Kao Gradinci zavjetlaše si ovaj put lice i čestiti Topolovčani, koji su svi glasovali za našu listu. „Tripar Zanković & Comp.“ ostali su radje kod kuće. U Topolovcu vodio je birače čestiti Grgur Šaula, muž razborit, pametan, koji nije štedio ni truda ni muke, da svoje birače pripravi.

Čast i hvala Topolovčanom, Koromačom, Žernovcu, Kučjembrogu i ostalim selima, čast njihovom vodji G. Šauleu i njegovim pomoćnikom Ivanu i Padovanu. Topolovčani držite se vašeg Grgura, koj je najmudriji medju vami — njega birajte za vašega zastupnika u buduće.

Za Topolovčani dolaze na red hrabri Berdolini, koji su pristupili na biralište kao još nikada; čast i hvala našima u prodancima, koji su još medju njima, Bog daj pamet. Čast njihovim vodjam: Petru Zanku, Ant. Matijašiću, A. Antoncu i Rud. Fakinu! Živili!

Dobro su se ponesli i na „goranjom Krasu“. Čast njihovim vodjam Vrtačaru i Bellèetu.

Još bolje su se držali na „dolanjom Krasu“; osobita hvala ide na Krasu Nanetu Orešiću, koj se je gotovo više trudio i žrtvovao nego ijedan u cieloj obćini kroz vrieme izbora. U dan izbora u jutro predvodio je gotovo 100 naših birača od sv. Lucije u grad. Čast mu! Živio! Skrbeli su mnogo i Keko Segari Bastian Ručaj iz Čepić.

U Ždrenju glasovalo je za nas ovaj put više nego li druge puta; čast našim biračem, a osobito hvala Cekinu iz Ždrenja i And. Markežiću — Živili!

Čast i hvala pako svim mladićem, koji su pratili birače i stražili do svršetka izbora.

Protivnici napali su u krčmi P. Fukina iz Brd, a kamenjem na cesti kod M. B. braću Mateja i Andreja Ručaja iz Čepić, Iv. Savruna. A. Lukića i Ivana Palcića iz Gradina, koji zadobiše i krvavih rana, onda Ant. Saula i Blaža Pavlića iz Gradine,

Poslje izbora sastali se naši bud u kakvoj krčmi izvan grada, bud u privatnoj kući, pa tuj uz čašu vina, veseli razgovor i oduševljene živiokliče sprovoli dobar dio noći. Tako eto rukovodili su naši pr vuoi izbor fiducijara u Oprtlju. koj služi na čast našim čestitim biračem, kojim kličemo srdačno: živili!

Iz Ždrenja nam pišu, da tamošnji obćinari žele, da bi koj od naših ljudi postavio ondje jedan dućan (botegu) jer da tamošnji krajeli doru previše naše kmetu; sve da prodavaju preskupo. Imajuć pred očima onu: „svoj k svojemu“ preporučujemo našim ljudem, da tko posadi ondje dućan i krčmu; naći će podpore kod svih dobromislećih kmetova iz Ždrenjščine i okolice. Naših protivnika treba da se čuvamo; trebamo da jih materijalno se podupremo, pa kad ne bude u kesi novaca, nebude zanovetanja. Isto bi bilo jako dobro, da bi tkogod od naših otvorio jedan dućan kod sv. Lucije blizu Oprtlja, gdje bi gotovo dobro napredovao, jer upravo na križiću trih cesta; svi kmetovi jednoglasno govore, da bi se ondje služili kod našega čovjeka. Istu stvar žele i kmetovi u župi Šterna, da bi i ondje tkogod od naših postavio krčmu i dućan. Nek promisli dakle koga se tiče stvar, pa nek se požuri. U Trstu kod naših trgovaca naći će za prvi put potrebite stvari i na vjeru.

Opet zapliena. I Današnji broj zaplienilo nam je državno odvjetničtvo radi dvih viestih i to viest: „**Iz Buzeta** pišu nam dne 25. oktobra“ i drugu viest: „**Nova slika** iz hrvatske poviesti“.

Da ne budu i ovoga ćedna naši čitatelji bez lista, priredili smo drugo izdanje izpustiv zaplienjene viesti.

Iz Kastavšćine pišu nam 16 t. m. Kako Vam bijaše javljeno sazvana bijaše za dne 8. t. m. obćinska sjednica ponajviše zato, da se imenuje obćinskoga zemljomjera ili geometru. Zastupstvo se sastalo a imenovan bijaše Ferdinand pl. Weinmeyer na predlog obć. savjetnika g. Mata Sirole jednoglasno, pošto se je zastupstvo osvjedočilo po njegovih svjedočbah, da je najbolji molitelj. Učio je na visokoj školi u Beču a u govoru i pismu poznaje hrvatski, slovenski, italijanski i njemački jezik. Dobro je, da je i šumski tehnik, jer takova treba ova obćina, kojoj šume, osobito pridružnih obćinah, nisu najbolje providjene na potrebitim upravljanjem, pošto privremeni upravitelj obć. šuma g. kot. šumski pristav na Voloskom nemože uz svoju službu na Voloskom na sve kraje zadovoljiti ovoj obćini.

Tim imenovanjem pokazalo je naše zastupstvo sjajno, da pazi ponajprije na sposobnosti molitelja, nipošto pako na osobu. Čast mu!

Zadnja Vuka vieat o potrebitih promjenah kod budućeg zastupstva nije se svakomu dopala, al nek se kaže što hoće, promjena mora biti i to radikalnih ako želimo napredovati a ne nazadovati. Toliko bez uvriede ikomu i bez obzira na osobe, već jedine radi same stvari i općenitog dobra.

Zastupnik.

Iz Vabrige kod Poreča primismo iz seljačke ruke sledeće redke: „Srdačan pozdrav našemu vriduomu zastupniku dohturu Matku Laginji! Dugo vremena smo te nosili u dunbini srca našega, preljubljeni zastupniče; z velikom mukom i trpljenjem smo te zakonito zadobili. Sveti zastupniče puno vika života tvoga i brani narod tvoj, braću Hrvate i Slovince u carskom Beču, pak da puno nebeske rose i blagoslova vrhu tebe i vrhu tvoga naroda u Istri pade. Dakle živio naš mudri zastupnik dohtur Matko Laginja!

Srdačno pozdravljenje skupno šalju svi naši virni Vabrežani veleconjenim našim gospodom: živio Matko Laginja! živio Vikoslav Spinčić! živio M. M.! puni svakoga blagoslova nebeskoga amen“!

Načelnik kratkog pamćenja. Dne 23. pr. m. obavili so izbori fiducijara u občini Oprtlje. Po propisih zakona glasovala je najprije izborna komisija, a prvi kao njezin predsjednik občinski načelnik gosp. Ivan Zonta. Vladu zastupao je komesar gosp. Gironcoli. G. načelnik nije dobio legitimacije il ju je izgubio, to je glasovao bez iste izgovarajuć se, da nezna kamo ju je zavrgao. Poslije komisije došao je na red g. Anton Antonac iz Brda kraj Oprtlja. Predstavi se komisiji, javi da je zaboravio legitimaciju i da želi glasovati. Prvi se tomu uzprotivio g. načelnik iztaknuv, da se bez legitimacije nemože glasovati. Komesar predbacio je načelniku, da je on ipak glasovao i bez legitimacije, pak da bi to imalo valjati i za Antonca ako ga komisija poznaje, da je to on. Na to se opet prijavi g. načelnik očitovav odlučno, da on g. Antonca nepozna; drugi član komisije občinski savjetnik Pauletich izjavi isto, dočim je kazao član komisije Chrevato, da bi to mogao biti Antonac ali i tko drugi. Članovi komisije Belle i Antonac Fortunato izjavili su odlučno, da je to g. Antonac i da ga svi članovi komisije poznaju kako sami sebe, ali da se sada pričinjaju kako da ga nebi poznali.

Na to je komesar zahtjevao, da se dopusti g. Antoncu glasovati, što je on i učinio. Toliko o tom događaju, a sada par riečî tumača.

G. Anton Antonac jest jedan izmedju najboljih posjednika na Oprtaljščini; poznat je radi toga a osobito puko radi njegovoga značaja i poštenja od svakoga u gradu i na selu. U gradu Oprtlju neima osobe, koja ga nebi poznala. Sa občinskim načelnikom jesu od starine prijatelji, dapače kumi, granične njim posjedi, jedan drugoga pogostili su stotinu puta — pak gosp. načelnik imade srca i obraza pred čitavom komisijom kazati: „Ja nepoznam toga čovjeka“. Kao što pozna načelnik gosp. Antonca, da ga poznaju i svi ostali članovi komisije, al ga zatajiše jedino radi toga, što g. Antonac netrubi u šarenjačko-krnjulski rog; što složno hodi i radi sa ostalimi kmetovi na Oprtaljščini i napokon što je kao pošten i čestit muž došao i dne 23. pr. m. da glasuje za muževe svoje krvi, za osobe narodnoga povjerenja, za poštenjake od pete do glave. G. Antonac je imao kod sebe legitimaciju, al videć, da se igra g. načelnik sa komisijom kad je kao prvi imao sa legitimacijom glasovati, nehtjede pokazati legitimacije, da vidi što će na to zakon i pravicu ljubeći načelnik.

Ipak igra načelnikova nije valjala jer mu ju je g. Antonac muški prebio oaramotiv njega i one, koji ga nehtjedoše priznati.

Pa tako je žalostno i sramotno za slavni grad Portole, koji sakriva u svojih zidinah 72 leterata, da imade občinskih savjetnika, koji izjavljuju javno i službeno, da nepoznaju osobu, koju u istinu poznaju, tim žalostnije i tim sramotnije je po slavni grad Portole, što njegov prvi gradjanin (primo Cittadino) nepozna po bielom danu, pri zdravih očih i kod trezne pameti svoga prijatelja od starine, svoga susjeda u posjedu, svoga čestoga gosta, dapače svoga kuma.

Uz žalost i sramotu imadu gradjani slavnoga Oprtlja i tu nesreću, da je njih prvi gradjanin kratkog pamćenja.

Iz Opatije pišu nam 10. t. m. Usljed sjajne pobjede u zapadnoj Istri prigodom izbora našeg dičnog Laginje dogovorilo se više rodoljuba iz Opatije, Voloskog i susjednih mjesta, da će se dne 18. t. m. tu sastati kod skupne večere u našem družtvu „Zora“, da u prijateljskom krugu proslave taj veleważan događaj. Pozvani će biti naši poznatiji rodoljubi iz Liburnije, a biti će nam dobro došao svatko, koji nam se pridruži, da proslavi s nami u veselju sjajnu pobjedu naše premile braće u zapadnoj Istri.

Za pripravu večere i svega što je s tim spojeno sastavljen bijaše posebni odbor, u kojem zasjedaju ovdašnji i volosk rodoljubi.

Nadamo se, da će se pozivu odazvati mnogi naši istomišljenici, naposo oni iz bližih mjesta, kano iz Voloskog, Kastva, Rukavačke strane, iz Lovrana itd. itd. kojim ključomo već unapried: dobro nam došli! (Molimo prijatelje, da se siete i našega lista sa par redaka. Op. Ured.)

Iz Klane (občina Kastav) pišu nam 11. t. m. Medju najčestitijimi učitelji hrvatske pučke škole u Istri zauzimlje bez dvojbe jedno od prvih mjesta naš velevriedni učitelj g. Jakov Luznik. Skroman i tih kano nevino djevojče a radin i poslen kano marljiva pčela djeluje jur dugo u našem mjestu šireć narodnu prosvjetu i podučavajuć dječicu i odrasle u narodnom gospodarstvu. Njegov školski vrt, osobito voćarski odsjek, može služiti kano uzor svakomu učitelju. G. Luznik popunjava teoretičku nauku u gospodarstvu praktičnimi vježbami toli krasno i plodonosno, da se u tom male koji učitelj u pokrajini s njim mjeriti može.

Tako valjan i čestit učitelj slavio je dne 14. t. m. dvadesetpetgodišnjicu svoga učiteljevanja, što je već samo po sebi važan događaj za svakoga učitelja, a tim važniji po njega, koji može kazati mirnom savješću i ponosnim čelom: učinio sam vazda svoju dužnost. Da, naš g. Luznik nije ni kano učitelj ni kao rodoljub nikada propustio učiniti svoju svetu dužnost, te ga radi toga štuju i cienе njegovi predpostavljeni a pučanstvo naše podobćine uz štovanje pridonaša mu iskrenu zahvalu i srdačnu ljubav.

Kano prijatelj njegov i puka želim mu u ime svoje i ovoga posliednjega, da bi još dugo onako marljivo i radino sijao plodonosno sjeme nauke medju naše čestito pučanstvo, pak da bi u visokoj starosti u zadovoljstvu uživao obilan plod svoga požrtvovnoga i nesebičnoga djelovanja. (Pridružujemo se iz svega srca ovim toplim željam kličuć prijatelju Jakovu srdačni: na mnogaja! Op. Ured.)

Iz Pazina nam javljaju, da se je tamo dne 4. ovoga mjeseca malo prije polnoći pojavila vatra u kući Stjepana Nacinovića u gradu Pazinu. Alarmirano pučanstvo priskoči sa svih strana na mjesto požara, gdje se je za 10 minuta nalazila občinska strealjka, te je tako neumornim radom gradskih stražara i cielega pučanstva za pol sata svladana vatra. Počinjena škoda nije znatna; kuća sama osigurana je kod banke Slavije.

Na mjesto požara prispieli su okolo polnoći od strane c. kr. političke oblasti grof Wolkenstein, c. kr. kotarski komesar, a od strane občine načelnik Dr. Dukić.

Osim ovih vidismo na licu požara c. kr. žandarmeriju, c. kr. financijalnu stražu i predstojnika pazinske željezničke postaje.

Ipak je pomoglo. U br. 40 „Naše Sloge“ potužio se naš prijatelj iz Pule, da mu bijaše dopisnica uručena dne 7. septembra poslijo podne, koja je stigla tamo dne 6 istoga mjeseca, te da je k njemu stigao prije prijatelj nego li dopisnica, kojom je dan prije svoj dolazak najavio. Sl. ravnateljstvo pošta i brzojava povelo je usljed one pritužbe iztragu te nam javlja, da rečena dopisnica nebijaše na vrieme adresatu radi toga uručena, što predgradje „Veruda“ nespada u redovito dostavljanje pisama al da je isto ravnateljstvo odlučilo, da se unapred i u ročeno predgradje dostavljaju poštne pošiljke na vrieme kano i u samom gradu Puli.

Priznavajuć ovim blagohotno susretanje sl. c. kr. ravnateljstva pošta i brzojava u Trstu izrazujemo opravdanu želju, da bi se izvolilo osvrnuti i na ostale naše pritužbe, kano one primjerice o poštarskih odpravnicih u Buški, Lošinju itd. o kojih bijaše govora u naših brojevih prošloga mjeseca; na dalje na opravdane zahtjeva našega pučanstva, da c. kr. poštarski uredi nabave uz talijanske takodjer hrvatske ili slovenske pečate, tabele, tiskovine itd. U ostalom mi imademo proti pojedinim pošte odpraviteljom u Istri jošte pritužba u torbici, te ćemo je sl. ravnateljstvu prvom zgodom na blagohotno uvaženje predložiti.

Učiteljski žepni koledar. Učiteljsko družtvo „požežke doline“ izdati će za god. u 1892. žepni koledar. Ta žepna knjižica sadržavati će popis cjelokupnoga hrvatskoga učiteljstva i mjesta, gdje su škole. Osim toga biti će u njem u najkraćih crtah ponajglavnije bilježke svega onoga, što učitelja u njegovom svakdanjem učiteljskom i školskom životu može zanimati.

Takove žepne koledare imade učiteljstvo i drugih država i pokrajina, a imaju ih odavna i drugi stališi. Ovo učiteljsko družtvo misli, da bi se izdanjem takove žepne knjižice odužilo prieko potrebi i želji svakoga učitelja i učiteljice.

Knjižica će se štampati u Zagrebu, te će biti udešena u prikladnom malom formatu za žep, a biti će i ukusno vezana. Stojati će najviše do 80 novč., a predbrojnici dobit će ju do Božića u ruke. Sav čisti prihod priložiti će se zakladi za budući učiteljski konvikt u Zagrebu.

Na temelju toga moli podpisani upravni odbor sve rodoljubno naše učiteljstvo, da ga u tom poduzeću podpomogne predbrojbom na to zanimivo djelce. Obzirom na samu stvar, a i na plemenitu svrhu, kojoj je čist dobitak namienjen, nada se odbor, da će ga svaki učitelj i učiteljica podupriet.

Predbrojnici neka se izvole podpisanomu odboru javiti do konca studena ove godine.

Upravni odbor učitelj. družtva „požežke doline“.

Stroj profesora Belušića za brojenje vremena, prevaljenoga puta itd. kočijom pred okružnim predstojnikom Seine (Pariz). Profesor Belušić usavršio je svoj stroj „brzinomjer“ ili velocimetar, te ga je predložio predstojničtvu okružja Seine, koje ga uvadja u praksu saslušav razne odbore, kao one javnih radnja, javnih cesta, javnih kočija itd. Predstojničtvo rečenoga okružja odlučilo je na predlog generalnog nadzornika mostova i cesta, ravnatelja pariških radnja sliedeće:

§. 1. Prihvaćen je za porabu Pariza i okolice, po ustanovah odluke 7. junija 1890., a imenito u njoj navedenih cienika, stroj za brojenje i izkaz prevaljenih kilometara, prikazan od g. Kamenarovića i druga stanujućih u Trstu, onakov, kakav je prikazan kod ureda za nadzor kočija (ravnateljstvo javnih cesta), ali pod uvjetom, da ga bude slobodno modificirati u smislu izvješća ravnatelja javnih cesta od 21. julija 1891. i drugčije kako bude praksa za nuždno pokazala kroz prve mjesece uporabe poprično kod 100 prvih strojeva predanih javnoj uporabi.

§. 2. Ova odluka vriediti će samo ako budu g. Kamenarović i drug prihvatili od ravnateljstva koje francezko družtvo, sa sielom u Parizu, koje će mjesto njih graditi i izrabljivati njihove strojeve u Parizu, po ustanovah programa i propisa priloženih odluci.

§. 3. Promjene, koje bi se pokazale nuždne tekom vremena, moraju biti posebno dozvoljene i nijedan takav stroj ne smije se predati javnoj porabi bez novog biljegovanja.

§. 4. Kočije providjene novim „brojačem“ dužne će biti držati vrlo vidljivi znak, prihvaćen po ravnateljstvu, da se upozori občinstve i tako izbjegne propiranju medju putnici i kočijaši.

§. 5. Občinstvu će biti obznanjeno najmanje 15 dana prije posebnim oglasom ravnateljstva, donašajućim propisnu odluku 7. junija 1890. o uvadjanju u javnu porabu „brojača“ i novog cienika.

§. 6. Troškovi tiska i prilicpljivanja oglasa, predvidjeni u prednjem članku, biti će na teret g. Kamenarovića i druga ili družtva, koje će ih zamjeniti.

§. 7. Predaje se ravnatelju javnih radnjah pariških izvadjanje ove odluke.

U Parizu 11. agusta 1891.

Za predsjednika i odbor, generalni tajnik predstojničtva:

A. Laurenceau.

Članovi „Matice hrvatske“. za upravnu godinu 1890. u Istri. Ugoditi ćemo bez dvojbe našim čitateljem ako njim priobćimo broj članova iz Istre velevriednog književnog družtva „Matica Hrvatska“ u Zagrebu. Činimo to tim radje pošto se nadamo, da će ove brojke potaknuti, da se učlane svi oni naši čitatelji, koji nisu jošte članovi „Matice“ a mogli bi to uz malo volje i požrtvovnosti biti. — Beršeč-Moščenice 12, Boljun 1, Buje 1, Buzet 15, Cres 15, Kanfanar 1, Knstav 42, Kopar 40, Krk 56, Lošinj 17, Lovran 1, Opatija 13, Osor 3, Pazin 28, Pula 20, Trst 48, Vodice 1, Volosko 29. Ukupno **333** člana. A preko toga imade Istrana začlanjenih u slov. Gorici, na Ricci, u Senju, Beču, Gracu, Sužani, Zagrebu itd.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu **Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pismeni strojevi providjenu**

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU

U TRSTU

Ista prima i obavlja **svaku naručbu** bilo koje vrsti **knjigotiskarskoga posla** te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanice kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artilju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, razporede, uljanice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnice, punomoći, cienike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli **brzom i točnom podvorbom**, toli **jeftinom cienom i ukusnom izradbom.**

Onda ima na prodaj sliedeće knjige:

Kmetijsko horito za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjev, v pouk cieni prije	50 novč.
sada	40 trdo vezana . . . . . n. 60
Sodnijski obrazci sastavil B. Trnovec . .	n. 20
Vilim Tel, prevod Cegnora	n. 40
Ljudmila prevod J. Lebana	n. 20
Filip prevod Križmana	n. 20
Antigona prevod Križmana	n. 20
Pjesma o zvonu prevco A. K. Istranin	n. 20
Istra pjesma „ A. K. „ . .	n. 20

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicih zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Drži u zalihi (skladištu) sve potrebne tiskanice i knjige za crkvene urede.

Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti **točno** naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Piazza Caserma št. 2. (uhod iz via Pesa).

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse vejo zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in reserva dne 31. decembra 1890.	f	43,303.671 22
Premije za poterjati v naslednjih letih	f.	24,167 306·81
Glavica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1890	f.	124,121.441.72
Plačana povračila:		
a) v letu 1890	f.	8,945.827·21
b) od začetka društva do 31. decembra 1890	f.	235,717.767·43

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodvanj, tarife in pogojo za zavorovanja in sploh vsa natanjčnaja pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 8887 v lastnoj hiši. 11—12

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 nov. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12. ure opoludne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižico.	3%
Plačuje vsak dan od 9—12 ure opoludne. Znesko do 100 gld. precej, znesko preko 100 do 1000 gld. mora se odpovedati 3 dni, znesko preko 1000 gld. pa 5 dnij prej	
Eskomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po	5%
Posojuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gld. po	5½%
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v Vučje svoto po	5%
Daje denar proti vknjiženju na posestva v T.stu. Obresti po dogovoru.	

TRST, 3. septembra 1891 21—24

Književnost.

„Prigovori i odgovori“, štivo od pet časan. Francuzki napisao L. G. de Ségur. Troškom kaptola Vrhbosanskoga. Sarajevo. Tiskara „Bosanske pošte“ 1891. — Knjižica ova sadržaje 42 kratka familijarna odgovora na prigovore, koji se svaki dan čuju proti sv. vjeri Cionа joj je 80 novč., a obsiže 140 str. u velikoj osmini.

„Isus Krist“, dvie razpravice u sgodno vrieme. Troškom kaptola Vrhbosanskoga. Sarajevo. Tiskara „Bosanske pošte“ 1890. — Prva imade naslov „Značaj Isusa Krista“, a druga „Što je Krist P“ Ona je prievod veleč. g. Josipa Ša-

frana s francezkoga, štampana je bila već u „Vrhbosni“ god. 1889. i 1890., a ova je prievod veleč. g. Antuna Jagatića s njemačkoga. Jednu i drugu izdaje prečasni kaptol s namjerom, da se razgrije u srcima čitatelja ljubav prema Isusu Kristu, Sinu Boga živoga. — Cieni je knjizi, koja broji 147 str. velike osmine, 30 novč., a dobiva se kod uredničtva „Vrhbosne“.

„Putne crtice iz svete zemlje“, napisao Dr. Andrija Jagatić, kanonik vrhbosanski. Nakladom kaptola Vrhbosanskoga. Sarajevo. Tiskara „Bosanske pošte“ 1891. — Ova zanimiva knjiga obsiže 328 str. velike osmine sa 35 slika, od kojih 6 tlorisa. Razpada se na 29 poglavja, a sadržaje opis puta iz Sarajeva preko Zagreba, Rieke u Alexandriju, a odavle preko Kaira i Suezkoga kanala u Palestinu, Jerusalem i ostala mjesta svete zemlje; odavle pako preko Carigrada i Bugarske natrag u Sarajevo. — Cieni joj je 1. for. 80 novč., a dobiva se kod uredničtva „Vrhbosne“ u Sarajevu.

Listnica uredničtva.

Gosp. I. M. Stigla nam je ona kritika, ali preobterećeni kao što bijasmo radi izbora, nemogosmo nju i koješta drugo još priobćiti. Strpite se dakle; prijateljski Vam odzdrav!

Listnica upravničtva.

Uplatili su dalje za „N. Sl.“ Čit. Bolovar for. 2.50. — M. J. Heršoš for. 10.50. — M. A. Zminj for. 4. - V. A. Dobrinj for. 1. — Obć. ur. Dobrinj for. 6. — Čit. Zadar for. 2.50. M. N. Punat for. 2. — Čit. Gospić for. 2 — M S. Rieka for. 1. — Čit. Makarska for. 2.50. — Zora Opatija for. 2.50. — K. J. Tar for 5. — Čit. Rieka for. 2 50. — T. A. Kastav for. 5 — T. M. sv. Matej for. 2. — S. dr. F. Bač for. 1.25. — Čit. Krapina for. 3 — Čit. Sožana for. 2.50. — I. A. Cres for. 5. — Čit. Kraljevica for. 1.25. — Čit. Senj for. 1.25 — V. I. Vrh for. 5.60. — Obć. Pazin for. 5. — Obć. Pazin (oglas) for. 3 - G. V. Zminj for. 5. — S. J. Miaka for. 2. — Čit. Tolmin for. 2.50. — V. I. Trst for. 5. — Čit. Klanjec for. 1.25. — G. M. Trst. for. 5. P. E. Karojba for. 4.50. — K. P. Kaldir for. 1. — Int. Zeit. Zagreb for. 2.25. — K. V. sv. Matej for. 2.25. — P. . Varaždin for. 2.50. — Čit. Split for. 2. — O. J. Pazin for. 2.50. — M. I. Kopar. for. 2.50. K. I. Mošćenice for. 2.50. — P. N. Heršeć for. 2.50. — Čit. Heršeć for. 2.50. — N. Dom. Lakar for. 2.50. — R. F. Wolfsberg for. 1. — K. J. Pula for. 1. — F. P. Gologorica for 5. — Čit. Kastav for. 5. — N. M. J. Maribor (oglas) for. 2. — Čit. Kostajnica for 1.25. — Br. dr. sv. Ivan for. 1. — R. A. Poreč for. 1. - S. I. Mengeba for. 1. — Čit. Jastrebarsko for. 2.50. — Obć. Oprav. Volosko (oglas) for. 5. — J. M. Volosko for. 2. — N. A. Pićan for. 2.50. R. E. Koman for. 2.50. — K. S. Grdoselo for. 2.50. — R. F. Birgud for. 2. — C. I. Omalu for. 2.36. — V. F. Pazin for. 2. — Z. F. Poljane for. 3.50. — L. J. Trst for. 2.50. — F. dr. I. Poreč for. 2.50. — Čit. Dubrovnik for. 2 50. — S. I. Predošćica for. 5. — S. M. Pazin for. 5. — Čit. Prograda for. 1 50. — C. I. Kanfanar for. 2.50. — Hr. esk. banka Zagreb for. 2.50. — Hrv. I. Šted. Zagreb for. 3.75. — B. B. Franćići for. 2. — Čit. Gjurgjevac for. 2. — M. L. Pula for 1.2. — V. N. Pula for. 1. — M. J. Baška for. 5. — A. J. Karojba for. 2.50. — K. A. Dobrinj for. 2.50. — M. M. Beli for. 2.50. — F. dr. N. Krk (oglas) for. 4. G. dr. A. Rab for. 2. — D. A. Krk for. 1. — A. Sinj for. 4. — J. A. Kastav for. 1. — M. - Trstono for. 4. — B. M. Rieka for. 2. — K. I. Pazin for. 2.50. — M. I. Loborika for. 2. — V. B. st. Pazin for. 1. — B. N. Kastav for. 7. — V. I. Rieka for. 5. - S. fr. B Ugljane for. 2 — P. Kanfanar for. 2 50. — J. M. Malinska for. 2.50. — D. J. Valun for. 5. (Dalje sliedi.)

Gosp. F r. R. 15. Uplatili ste 4. sept. 1890 for. 2., odputle ništa, prijateljski odzdrav.

Gosp. D. učitelju u B. Primismo for. 3 Žalimo što odbijate kao Istranin i Hrvat naš list dok da se predbrojite — kako velite - na koji drugi list. Dali je to redoljubno, pitajte svoju savjest.

Lutrijski brojevi

Dne 7. novembra					
Beč	82	80	75	27	57
Temešvar	24	42	32	21	12
Gree	2	55	79	26	81
Innsbruck	55	65	60	62	77
Dne 11. novembra.					
Brno	17	37	40	83	3
Dne 14. novembra.					
Trst	3	31	25	80	51
Line	35	80	89	90	70
Budapest	54	16	2	21	83
Dne 18. novembra.					
Prag	74	70	23	60	35
Lavov	78	20	17	5	64
Innsbruck	36	55	57	86	61
Hermanstadt	25	22	22	73	90

Priposlano. *)

Slavnomu uredničtvu „Naše Sloge“ u Trstu.

Na obranu istine molim Vas gosp. uredniče najuljudnije, da u budućem broju cienjene „Naše Sloge“ uvrstite kao izpravak dopisa pod naslovom „Iz Kastavske občine“ uvrščenog u posliednjem broju od 5. novembra 1891 — da se čutim, hvala Svevišnjemu, posvema zdravim, što je svim občinarom dobro znano, dakle i dotičnomu gosp. dopisniku tim više, što se biljoži občinskim zastupnikom.

Izmišljena je laž, da se u občini širi glas, da neću već primiti načelničke časti, jer se do sada o tom absolutno ništa izrazio nisam, a kad bude došlo vrieme narod će već znati i odlučiti po svojoj volji i uvidjavnosti makar i nepitajući savjeta dotičnog gosp. občinskog zastupnika.

Kastav 9. novembra 1891.

Glavar občine Kastav:
Munić.

Javna zahvala.

Shrvani težkom žalosti za predragim našim sinom, odnosno bratom gosp. Nikolom Battagliariniem, občinskim tajnikom u Dobrinju (na otoku Krku) izričemo našu duboku harnost prečastnom svećenstvu, slavnom občinskom zastupstvu i svim onim, koji su svojom prisutnošću i pomoći pritekli prigodom bolesti i smrti.

Raztužena obitelj

U Bakru 12 studena 1891.

Battagliarini.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najčvršće osiguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjecnačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskaga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 10—25

polica, koje sadu iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tiečuća se mjesovitog osiguranja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sadu. Izplaćena premija iznaša samo 5032.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osiguranog svote od 10000 dolara takodjer unišli prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju

U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

Tinktura za želodec,

katero iz kinesko rabarbare korhlikovcevega lulja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem upljivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkah z 12 stekl. velja gl. 1·20, z 55 stekl. 5 kg. težo, velja gl. 5·20. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 20—19

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porculana i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu staknia za zgrade i zimske cvietnjake uz cieno, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 20—52

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cieno neobično nizke. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje konkurence. 9 10

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

ave garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 26—

30 - 27 **Marijaceljske želudačne KAPLJICE**

pripravljene u ljekarni kod anjela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako se proviljene sa polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady

Cieni male bace 40, velike 70 nvč

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 13—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO. SAN FRANCISCO, I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE BUENOS-AYRES. MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br 2. — Riva Szapary 48—52 Casa Gorup.

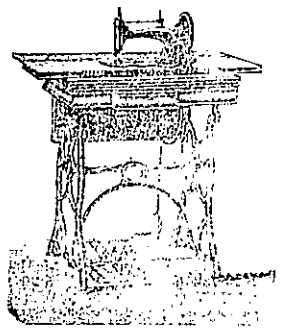

Petar Braido

mekanički kovač 29—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obitelske nove po	for. 36
„ sredaje „ „ „ „ „ „	„ 45
Strojevi Titania „ „ „ „ „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve novo i rabljeno.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnoga zdravoga vina, kojega ni moći razločiti od pravoga naravnoga, preporučam to že skušano specijalnoto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1·00 litrov) zadovoli pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najboljo in nenadkriljivo kakovosti Recept prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik in PRAG.

20—14 20—20

Iščejo se solidni zastopniki.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

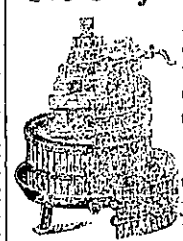

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obrćanje sena, konjske grabije, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Hicksecovej strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu molju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice, tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lup'jenjo voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljka za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, práče strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

II. Praterstrasse br. 78.

20—20

Bogato ilustrovano, od 144 stranica, cieniko u njemačom, talijanskom i. slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara Uredničtvo.

Ugarsko-hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarstvo družtvo.

PLOVITBENI RED

vriedi od 14. listopada t. g. do nove objave.

BRZA PRUGA RIEKA-METKOVIĆ.

Polazak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Rieke	svakur.iedu	10 na več.	Zadar	svaki	7. u jutro
Zadra	svaki	8·30 u jutr.	Spljet	četvrtak	4. p. podne
Spljeta	četvrtak	12 noću	Metković	svaki petak	7. u jutro

Povratak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Metkovića	svaku	9·30 u jutr.	Trpanj	svaku	11·30 u jutr.
Trpnja	subotu	1 po pod.	Spljet	subotu	6 po pod.
Spljeta	svaku	1·30 u jutr.	Zadar	svaku	9 u jutr.
Zadra	nedjelju	10 „	Rieka	nedelju	7 po pod.

PRUGA RIEČKO-DALMATINSKO-ARBANASKA

SVAKI DRUGI TJEDAN

Polazak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Rieke	nedjelja	3 po pod	Šibenik	ponedjeljak	7 u jutro
Šibenika	ponedjeljak	9 u jutro	Trogir	„	1·30 p. pod.
Trogira	„	3 po pod.	Spljet	„	4·30 „
Spljeta	utorak	9 u jutro	Milnu	utorak	10·30 u jutro
Milne	„	12 u podne	Starigrad	„	2·30 p. pod.
Starogagrada	„	4 po pod.	Dubrovnik	srieda	4 u jutro
Dubrovnika	srieda	12 u pod.	Ercegnovi	„	3·30 p. pod.
Ercegnovoga	„	4 po pod.	Kotor	„	6 „
Kotora	četvrtak	4 u jutro	Bar	četvrtak	10·30 u jutro
Bara	„	11 „	Odsinj	„	1 po pod.
Odsinja	„	2 po pod	S. Ivan Medivski	„	4·30 „
S. Iv. Medivskoga	„	5·30 „	Drač	„	11 na več.

Povratak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Drača	petak	12 noću	S. Ivan Medivski	subota	5 u jutro
S. Iv. Medivskoga	subota	6 u jutro	Odsinj	„	8·30 „
Odsinja	„	9·30 „	Bar	„	11 „
Bara	„	12 u pod.	Kotor	„	6·30 p. pod.
Kotora	nedjelja	5 u jutro	Ercegnovi	nedjelja	6·30 u jutr.
Ercegnovoga	„	7.30 „	Dubrovnik	„	11 „
Dubrovnika	„	4 po pod.	Starigrad	ponedjeljak	4 „
Starogagrada	ponedjeljak	8 u jutro	Milnu	„	10 „
Milne	„	11 „	Spljet	„	½ po pod.
Spljeta	utorak	6 „	Trogir	utorak	7·30 u jutr.
Trogira	„	8 „	Šibenik	„	12·30 p. pod.
Šibenika	„	2 po pod.	Rieku	srieda	4 u jutr.

PRUGA RIEKA-SENJ-ZADAR.

Polazak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Rieke		5 u jutro	Crikvenicu		6.30 u jutr.
Crikvenice		6.40 „	Novi		7·35 „
Novoga		7.45 „	Senj		8.35 „
Senja	svaki	9 „	Bašku	svaki	9.35 „
Baške	utorak	9.45 „	Rab	utorak	11.25 „
Raba		11.40 „	Novalju		1.05 p. pod.
Novalje		1.15 p. pod.	Košljun		2.45 „
Košljuna		3 „	Zadar		5 „

Povratak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Zadra		5 u jutr.	Košljun		7 u jutro
Košljuna		7.15 „	Novalju		8.45 „
Novalje		8.55 „	Rab		10.20 „
Raba	svaki	10·35 „	Bašku	svaki	12.15 p. pod.
Baške	četvrtak	12.25 p. pod.	Senj	četvrtak	1 „
Senja		1.25 „	Novi		2.15 „
Novoga		2.25 „	Crikvenicu		3.20 „
Crikvenice		3.30 „	Rieku		5 „

PRUGA SENJ-RIEKA

Polazak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Senja	svaki	6.30 u jutro	Novi	svaki	7.30 u jutro
Novoga	ponedjeljak,	7.40 „	Selce	ponedjeljak,	8.05 „
Selaca	sriedu	8.15 „	Crikvenicu	sriedu	8.25 „
Crikvenice	i petak	8.35 „	Kraljevicu	i petak	9.30 „
Kraljevice		9.40 „	Rieku		10.30 „

Povratak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Rieke	svaki	10 u jutro	Kraljevicu	svaki	10.50 u jutr.
Kraljevice	utorak,	11 „	Crikvenicu	utorak,	11.55 „
Crikvenice	četvrtak	12.05 p. pod.	Selce	četvrtak	12.15 p. pod.
Selaca	i subotu	12.25 „	Novi	i subotu	12.50 „
Novoga		1 „	Senj		2 „

PRUGA SENJ-KARLOBAG-PAG.

Polazak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Senja		6.30 u jutr.	Sv. Juraj		6.55 u jutr.
Sv. Jurja		7.05 „	Starigrad		8 „
Starigrada	svaku	8.05 „	Stinicu	svaku	8.35 „
Stinice	sriedu	8.40 „	Jablanac	sriedu	8.50 „
Jablanca		9 „	Karlobag		10.30 „
Karlobaga		10.45 „	Pag		11.30 „

Povratak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Paga		6.30 u jutr.	Karlobag		7.15 u jutr.
Karlobaga		7.30 „	Jablanac		9 „
Jablanca	svaki	9.10 „	Stinicu	svaki	9.20 „
Stinice	črtvrtak	9.25 „	Starigrad	četvrtak	9.55 „
Starigrada		10 „	Sv. Juraj		10.55 „
Sv. Jurja		11.05 „	Senj		11.30 „

PRUGA RIEKA-KRK.

Polazak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Rieke	svaku	10 u jutro	Omišalj	svaku	11 u jutro
Umišlja	nedjelju,	11.10 „	Malinsku	nedjelju,	12 05 p.pod
Malinske	utorak	12.15 p. pod.	Krk	utorak	1.45 „
Krka	i	2.05 „	Merag	i	2.50 „
Merga	petak	3 „	Krk	petak	3.45 „

Povratak

ODLAZAK iz	dan	sat	DOLAZAK u	dan	sat
Krka	svaki	7 u jutro	Merag	svaki	7.45 u jutr.
Merga	ponedjeljnk,	7.55 „	Malinsku	ponedjeljak,	9.35 „
Malinske	sriedu	9.45 „	Omišalj	sriedu	10.40 „
Omišlja	i subotu	10.45 „	Rieku	i subotu	11.45 „

PRUGA RIEKA-PULA.

Polazak iz Rieke u 6 ½ sati u jutro, tičuć

svaki ponedjeljak	Opatiju Lovran Mošćenice Berseč Cres Pulu	svake sriede	Opatiju Lovran Mošćenice Berseč Rabac Pulu
svaki petak	Opatiju Lovran Mošćenice Berseč Rabac Cres Pulu		

Povratak iz Pule u 6½ sati u jutro, tičuć

svaki utorak	Cres Berseč Mošćenice Lovran Opatiju Rieku	svaki četvrtak	Rabac Berseč Mošćenice Lovran Opatiju Rieku
svake subote	Cres Rabac Berseč Mošćenice Lovran Opatiju Rieku		

PRUGA LOVRAN-IKA-OPATIJA-VOLOSKO-RIEKA.

Odlazak iz Ike svaki dan u 7 sati u jutro, tičuć Lovran, Opatiju, Volosko i Rieku.
„ „ **Lovrana** „ „ 11½ „ „ „ Opatiju i Rieku.
„ „ **Opatije** „ „ 5 „ „ izravno u Rieku.

Odlazak iz Rieke svaki dan u 10 sati u jutro, tičuć Volosko, Opatiju, Iku i Lovran.
„ „ „ „ „ 2 „ po pod. „ „ „ „ „
„ „ „ „ „ 3½ „ „ izravno u Opatiju.

OPAZKA. *Roba za* **Karlobag** *i* **Pag** *kreca se na* **Rieci** *svakog ponedjeljka. Prenzima se roba sa izravnom teretnicom za sliedeće luke:* **Bol, Jelša, Hvar, Vis, Komiža, Velaluka, I Korčula** *prekrcajem u* **Spljetu** *na parobrode tvrkde* „**TOPIĆ I DRUG.**" *iz* **Visa.**

RIEKA, u listopadu 1891.

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mate Mandić.** **Tiskara Dolenc.**

Broj 48. U Trstu 26. novembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana sel pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u sladaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom napatnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se ne tiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za 6 for., za seljake 3 for. na godinu. Razmjerno for. 3/4, i 1½ za pol godine. Izvan carovine više poštarina

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalazi se u Via Farneto br. 1.

Carevinsko vieće.

Bač 24. novembra 1891.

Danas osam dana izvjestio sam o govoru zastupnika kanonika Kluna kod školstva, ob odgovoru ministra za bogoštovje i nastavu, te o protuodgovoru zast. Šuklje-ta, koj nadam se će donieti doslovno „Naša Sloga“.* Sve drugo malo me je zanimalo, prem je baš sjednica od danas osam dana bila vele zanimiva radi jednoga drugoga dogodjaja.

Jedna bečka novina doniela je subotu pred tim viest, da je izvanjski položaj, uslied tobožnjega razgovora Njegova Veličanstva cesara i kralja Frana Josipa I. sa zastupnikom poljskim Javorskim, jako ozbiljan, odnosno, da je pogibelj rata dosta velika. Ta viest uzbunila je pučanstvo i prouzrokovala padanje austrijskih vriednostnih papira. Uzbunila je i članove carevinskoga vieća svih stranaka, te su oni postavili odnosne upite na c. kr. vladu. Poljaci, ljevičari, Mladočesi, konservativci, njemački nacionalci, antisemiti, jedni za drugimi, svaki posebice postavili su pismene upite na ministra predsjednika, odnosno i na ministra pravosudja: da li će vlada povesti najstrožiju iztragu radi one viesti, da li će nastojati, da se onakva šta već nedogodi i da li će obavjestiti kuću ob uspjesih, odnosno da li je pripravna pronaći krivce, te jih kako valja kazniti, i da li list, što je donio onu viest, stoji u savezu sa vladom i dobiva podpore od nje?

Na takve upite, postavljene sa svih strana vieća, nije mogla vlada dugo šutiti; odgovorila je na usta ministra predsjednika već istoga dana na svrsi sjednice.

On reče, da se je vlada isto tako zgrozila nad onom viestju kako i carevinsko vieće, i da ju odsudjuje najodlučnije. Bečko c. kr. državno odvjetničtvo da već vodi iztragu, a c. kr. vlada podupirat će ga u tom najizdašnije. List, koji je donio onu viest, da nije oficiozni, da iz tiskovnoga fonda nikakve podpore nedobiva, i da neobstoje izmedju njega i vlade onakve sveze, kakove naznačuju interpelanti.

Što se riedko u bečkom carevinskom vieću dogodi, to se je dogodilo prilikom odgovora na ove interpelacije. Odlučilo se je naime, na predlog vrloga antisemita dra. Luegera, da se povede razprava ob odgovoru ministra predsjednika.

Kod te razprave progovori prvi upravo dr. Lueger, onom riečitostju i otvorenostju, s koje je već davno poznat. On je zadovoljan sa prvim dielom odgovora, da se naime stroga iztraga već vodi; i želi, da se ju povede do kraja bez obzira na nikoga nit na išta. On drži, da ona viest potiče od klike, koja hoće pošto po to izazvati rat izmedju Austrije i Rusije. On vjeruje riečmi ministra predsjednika, da dotični list nedobiva nikakve podpore iz tiskovne zaklade od 50.000 for.; nego ta svota da je samo za one posve male, kod velikih da dostaje ona svota jedva za jednoga; mnogo znamenitije je, da ima onaj list prodaju na malo, a odnosno dozvolu da daje vlada. Drugim nekim listom se je uzelo to pravo, jer da su širili nemoralne stvari; viest o kojoj se razpravlja, da je mnogo nemoralnija. I drugih novina da nedobiva podpore iz tiskovne zaklade, a ipak da se o njih nemože reći, da nisu oficiozne. Onaj list, da ipak stoji u stanovitom odnošaju sa vladom, pošto s vladinimi ljudmi uvjek obći i od njih informacije dobiva. Govorili su još u toj razpravi dr. vit. Bilinski u ime Poljaka, baron Morsey u ime konservativaca, Heilsberg u ime ljevice, Kaizl u ime Mladočeha, ministar-predsjednik, i opet Lueger. Svi izrazuju u ime svojih pristaša zadovoljstvo, da se stvar strogo iztražuje, i žele, da vlada o tom u. svoje doba izvjesti. Ministar-predsjednik polemizuje samo proti dr. Luegeru radi njegovih tvrdnja ob onom listu, što je viest donio; a Lueger nastoji opet dokazati istinitost svojih tvrdnja. —

U ostalom razpravljalo se je u sjednici od danas osam dana o proračunu ministarstva domobranstva, kod kojega je govorilo više govornika, medju kojimi su neki, imenito Rusini i Mladočesi naglašali i ovoga puta načelo, po kojem bi se imalo i kod vojnika poštovati i gojiti narodnostno čustvo i njegovati materinji jezik svih.

U sjednici 18. t. m. razpravio se je i primio zakonski predlog, kojim država uzimlje u svoju upravu galičku željeznicu Karla Ljudevita. U istoj sjednici nastavilo se je podrobnu proračunsku razpravu, i to prešlo se je na financijalno ministarstvo. Na svrsi sjednice je mladočeski zastupnik Masaryk metnuo ponekle u nepriliku dra. Plenera i cielu ljevicu. Plener je bio naime već ljeti postavio predlog, da se ukine izvanredni namet kod nižih slojeva obrtnika. Uztegnuo ga je pak, kad se je sa strane vlade obećalo, da će se predložiti preinake glede nameta takove, da će se i više učiniti nego li onaj predlog zahtjeva. Sad u proračunu za budući godinu nije o tom nit duha nit sluha, a Plener šuti. Masaryk predloži, da se onaj predlog Plenerov, odnosno dotični izvještaj, metne u razpravu već u budućoj sjednici. Plener, zlovoljan radi toga predloga, a nemogući mu se protiviti gledom na one, rad kojih ga je bio postavio, izjavi, da je on mislio kod nekoga drugoga poglavlja obnoviti svoj predlog, nu da će ipak glasovati on i njegovi za to, da se već u budućoj sjednici predlog razpravi.

I pošto se u sjednici od 20. t. m. nije dotična razprava nego počela, nastavit će se i valjda svršit u večeraňnjoj sjednici, koja počimlje u 6. uri.

Vlada je proti predlogu. Poljaci su većinom glasova odlučili takodjer proti njem glasovati. I članovi konservativnoga kluba glasovati će proti, te tako pomoći, ako se dade, spasiti vladu. Za predlog će glasovati ljevica, Mladočesi, možda i njemački nacionalci i antisemite. Nemože se još reći gdje će bit većina. Sve stranke pozvale su svoje odsutne članove, da budu danas u Beču. Dobrijani pripisuju tomu glasovanju i političko znamenovanje — grupiranje stranaka, kao da bi ovakvo ili onakvo grupiranje moglo promjeniti politiku vlade, u kojoj ostaju iste osobe, i koja je još daleko — daleko od toga, da promjeni korjenito sustav vladanja, pod kojim znamo kako je nenjemačkim narodom, imenito Hrvatom i Slovencom.

*) Započeli smo današnjim brojem.
Op. Ured.

Željeznica Trst-Poreč.

II.

Inžinir dr. Buzzi nakon temeljitih izvida misli, da se kod gradnje proračunano sa for. 4,890.000 može toga više prištediti. Polag njegovoga mnenja projektirana željeznička pruga imala bi se na njekojih mjestih drugčije izvesti, nego li što to predlaže tvrdka Soenderop & drug.

Vještak dr. Buzzi tvrdi, da se projektirana pruga može sagraditi sa troškom

PODLISTAK.

Naše čitanke[1])

Vele, da valja željezo tući dok je vruće. Držim po tom, da će biti zgodno, ako umah nastavim o pitanju, s kojim se do sad pod gornjim naslovom dosta u kratko pozabavih, pošto se upravo radi te kratkoće bojim, da mi nastojanje nebi imalo željena uspjeha.

Sada mi je dakle lih do toga, da do sada iztaknute nazore i opet čim poduprem, a naročito, da ih konkretnim navodima razjasnim i podkriopim. Nadam se, da će g. urednik biti i ovaj put tako dobar, te mi blagohotno ustupiti maličak prostora. Stvar je po nas dosta važna, jer nesamo od vriednosti i sposobnosti učiteljstva, već i od vriednosti čitanaka ovisi puno i puno napredak naše pučke škole. Uz dobre čitanke i lošiji će učitelj napredovati, dočim uz loše i dobar je na muci. A micati nam se dok je doba, jer zalud kritizovanje, kad su čitanke već gotove.

V.

Kako rekoh, svećenici-vjeroučitelji nisu krivi, što naša školska djeca nebivaju u vjeri nipošto onoliko uzgojena i podučena, kako bi to morala biti; a to zato nisu krivi, jer oni u tu svrhu n e i m a j u odredjeno dovoljno sata, i kad bi jih i imali, nebi jih mogli obavljati, pošto i ovu malenkost sada težko i jedva obavljaju. Krivi nisu ni učitelji, jer njihova satnica nesadržaje posebnih satova za vjeroauku, a opet neimaju željeznih pluća, a bome ni vremena, da bi si dragovoljno oprtili taj apoštolski teret. Kako tomu doskočiti? Uz poznatu oskudicu svećenika, neostaje drugo, nego ono što već rekoh, to jest: u čitanke primiti shodnih bibličkih pripovietsi, crtica iz života svetaca, mudrih nabožnih poslovica — jednom riečju takova gradiva, koje bi vrstno bilo djecu u vjeri odgajati, u njezine istine upućivati, pa da to učitelj liepo u satovih čitanja po malo uzimlje. Netreba dakle drugo, nego upriličiti potrebito gradivo, pa da ono udje u svaku čitanku kao posebni odsjek, i eto čvora riešena.

Kad kažem upriličiti, to je shodno prirediti, nemislim samo na formu nego i na tvarinu. Navesti ću samo jedan primjer. „Absalomova pobuna i kazna“ zapremа u bibličkoj povietnici po Schusteru stranicu i pol. Za početnicu, ili bolje za sliedeću čitanku, dade se svesti na ovo malo štioce: „Dobri kralj David imao je sina Absaloma. On je bio jako liep. Imao je liepo dugo vlasc. Ali je bio i jako zločest i neposlušan. Na mjesto da oca posluša, on je htio ocu zapovjedati. Najzad ga je htio i tući. Jedan dan pak se je složio s drugimi zločestimi ljudi, i htio je oca posvema iz kuće protjerati. Ali su dobri ljudi skočili kralju na pomoć. Oni su dobroga kralja obranili i Absaloma protjerali. On je morao bježati, da ga neulove. Bježeć je po jednoj šumi jašeć na magi. Od prilike mu je klobuk pao. Vlasi su mu letjeli kako kada vjetar puše. Na jedan put su mu se zapleli za jednu kitu, koja je nad put visjela. Što se je pripetilo? Magza je spodletjela, a on je ostao viseć. Onda su došli ljudi, pak su ga ubili i s kamenjem zabitali“.

Iz ovoga se primjera vidi, da forma ima biti prema djećijem shvaćanju; iz tvarine pako se uzme glavna ideja, a nuzgredne se stvari ili izpuste ili prema potrebi modificiraju.

Na ovaj način dalo bi se obradliti sliedeće gradivo.

Dva medjeda raztrgaju 42 djece — Mladić Naimski — Hramarina — Absalomova pobuna i kazan — Oluja na moru — Angjeo izbavlja Petra iz tamnice — Obilni ribolov — Tridesetgodišnji bolestnik — Zahej — Isus pričvrščuje uho Malku — Priča o bogatašu — Prilog udovičin — Petar ozdravi hroma — Isus naseiduje 5000 ljudi — Zaharija oniemi — Bolestna žena dotiče se haljine Isusove — Potop obćeni — Propast Sodome i Gomore — Priča o neplodnoj smokvi — Priča o kukolju u pšenici — Ozlja kažnjen gubom — Kravo voze zavjetnicu u Bethsami — Nemilosrdni sluga — David i Goliat — Giezi — Uzetnik — Gedeon — Trpljivi Job — Bogati razkošnik i siromašni Lazar — Farizej i carinar — Sluga centurijona — Žena Kananejka — Razsipni sin — Neposluh proroka Jone — Žrtva Izaka — Mučeničtvo Eleazara — Salamunova mudra presuda — Josip: (Josip prodan u tudjinu — J. u kući Putifara — J. u tamnici — J. uzvišen — Braća Josipova putuju u Egipat — Benjamin — Srebrna čaša — Očitovanje — Jakov putuje u Egipat) — Mojsija: (Porod — Bieg — Gorući grm — Strašna čudesa u Egiptu — Izlaz iz Egipta — Prolaz preko crvenoga mora — Čudesa u pustinji — Pobuna i kazan — Štap Aronov u zavjetnici) — Danijel: (Kralj Baltazar — Kumir Bel — D. u jami — Suzana) — Ilija: (I. kod Karita i u Sarepti — Žrtva — Akabov i Jezabelin grieh i kazan) — Judita — Estera; — Salamunove poslovice — Opomene pobožnoga Tobije — Mudre riečI Isusa sina Sirahova“.

To je po prilici i postupični razpored gradiva. Prvih pet šest kućdića moglo bi stati i u početnici, na budući je ona već gotova, ostajo sav prvi dio np. do Trpljivog Joba za prvu čitanku, dočim bi ostalo gradivo imalo sljesti u drugu čitanku.*

[1]) Zakasnilo radi preobilnosti gradiva. Op. U.

* Po sadanjoj učovnoj osnovi na naših se pučkih školah mogu rabiti kao početnice samo dvie čitanke, i to prva za 2. i 3., na nekih školah i 4. škol. godinu — a druga, nagdje za sve ostalo škol. god., dočim drugdje samo za 5. i 6. škol. godinu.

od for. 4,226.510 to bi svaki kilometar daljine stojao 41.000 for.

On uzima kao temelj svomu računu dvojaki promet, naime pun i sniženi promet. Mnijo sa punim prometom, da se na pruzi Trst-Sizziolo (35 kilometara) može svakoga dana računati na 600, na pruzi Sizziolo-Poreč 250 putnika, a glede robe računa na dnevni promet 345 tonelata. Kad bi se ovaj račun obistinio, tada spomenuti vještak dolazi do rezultata, da bi čisti dohodak na godinu iznašao for. 169.000.

Sa sniženim prometom (800 putnika od Trsta do Sizziola a 125 odavle do Poreča) mnije, da bi na godinu čistoga ostalo for. 86.000.

Glede financiranja zadužnica i dionica neslaže se vještak sa predlogom tvrdke. Dr. Buzzi misli punim pravom, da će se prioralne zadužnice lahko izdati po kursu 90%, ako budu ovim zadužnicam garantirani kamati po 4½% na godinu.

Prioralne i prvotne dionice pako — buduć negarantirane — izdale bi se po kursu od 75%. Kad bi se dakle polovica glavnice, koja je po mnenju dr. Buzzi-ja potrebita, izdala po kursu od 90%, a druga polovica po 75%, valjalo bi izdati nominalnoga papira u iznosu od 5,214.000. for.

Polag ovoga računa moralo bi se željeznici garantirati godišnjih 106.650 for. Da se obistini tvrdnja o punom prometu, tada bi na godinu ostalo čistoga dohodka 169.000 for. te bi se time pokrili kamati za prvu polovicu glavnice i ostalo bi još 62.350 for. Uz sniženi promet dobilo bi se 86.000 for. na godinu i pokrajina morala bi pokriti manjak od for. 20.650.

Vještačko mnenje dr. Buzzi-ja ponukalo je tvrdku Soendorop & drug., da podnese zemaljskomu odboru u Poreču svoje predloge. Početkom ove godine izjavila je ova tvrdka, da će se zadovoljiti ako joj istarska pokrajina garantira 4% kamata na prioralne zadužnice u iznosu for. 2.600.000 prepuščajuć zemaljskomu odboru, da ustanovi dobu za amortizaciju za 35 ili 70 godina. Ob ovih novih predlozih podnio je dr. Buzzi dne 2. maja 1891. svoje obrazloženo izvješće.

Ovaj vještak popravlja navode tvrdke i računa, da polovica troška (for. 4,266.000) po navedenom kursu neiznaša nominalnih for. 2.600.000 nego samo for. 2,370.000. Kad bi se ova polovica glavnice (prioralne zadužnice) amortizirala u 35 godina, iziskuje se na polovinu iznos od for. 126.980, dočim bi trebalo for. 101.306 na godinu, kad bi se spomenuta glavnica amortizirala u 70 godinah. U prvom slučaju iznašaju kamati i kvota amortizacije for. 5.36, u drugom for. 4.27.

Istotako izrekao je dr. Buzzi svoje mnenje o punktacijah, po tvrdki zemaljskomu odboru predloženih, koje sadržavaju 15 tačaka. U prisutnosti načelnika občina i cestovnih odbora, koji su kod gradnje željeznice interesirani, sklopio je isti zemaljski odbor u Poreču sa tvrdkom Soendorop & drug. predbježni ugovor, koji ćemo priobćiti u sliedećem broju.

Iz života svetaca, dalo bi se uzeti divnih crtica al je predmet preogroman, a da bih uzmogao već sada stupiti sa gotovim gradivom. Nu nije to napokon stvar moja nego onoga, tko bude čitanke sastavljao. Meni je samo to na srcu, da se prizna i prihvati načelo.

Rado ću priznati, da se je i u starih čitankah posvećivalo neku brigu i vjeri i kršćanskom čudoredju, nu samo donekle i no uvjek najboljom srećom.

Da vidimo. Prva slovnička čitanka je posvećena većim dielom ostetičnom i moralnom odgoju; i ona je dosta takova, da se ju može nazvati kršćanskom čitankom; nu u tom pogledu mogla bi koješta izlučiti, a opet mnogo toga primiti, što bi bolje svrsi odgovaralo; i ono što sadržaje moglo bi biti bolje i shodnije izvedeno.

Mimo svega toga, ona i ovaka kaka jesta, nebi tako loša bila, kad bi se zvala drugom a ne prvom slovničkom čitankom, to će reći, kad bi se imala rabiti u kasnijih škol. godinah kod zrelije i razvijenije djeco. Ona dakle absolutno uzevši nije tako loša; uzporedimo li ju pako sa drugom slovničkom čitankom, onda moramo reći, da je čak prilično dobra. — I drugoj se slovničkoj čitanci mora reći, da je baš eminentno kršćanska; pitanje je samo, da li, i kako ona u tome svojoj svrsi odgovara. Mislim, da ću biti dosta blag, ako rečem, da je ona u tom pogledu, uz riedko iznimko, upravo grozno neprikladna.

(Dalje sledi).

Na „Obzorova“ zadirkivanja.

Dne 18. tek. mj. sastalo se preko 60. rodoljuba iz raznih gradića Liburnije u prostorijah čitaonice „Zore“ u Opatiji na skupnu večeru u proslavu izbora dr. Matka Laginje za zastupnika izvanjskih občinah zapadne Istre na carevinskom vieću, te bi jednoglasno prihvaćen sliedeći

Zaključak:

Pošto je zagrebački dnevnik „Obzor“, odkad su istarski Hrvati posjetili korporativno dne 15. listopada t. g. zatvorenu jubilarnu izložbu gospodarsko-šumarskoga hrvatsko-slavonskoga družtva u Zagrebu, te se tom prilikom takodjer poklonili veleuč. g. dr. Anti Starčeviću, više puta napao bez razloga na nepristojan način našega ljubimca i vrloga otačbenika gosp. zastupnika Prof. Vjekoslava Spinčića, pače u oči netom obavljenoga izbora u zapadnoj Istri nastojao, da posije sjeme nesloge med istarskimi Hrvati i Slovenci, koji su dosad uvjek bili jedno tielo i jedna duša, sakupljeni rodoljubi očituju:

1. da smatraju zagrebački „Obzor“ listom nepatriotičnim, te vruće preporučaju svim Istarskim Hrvatom i Slovencem, da ga nečitaju i nepodupiru;
2. da imaju u Prof. Vjekoslava Spinčića podpuno povjerenje i da se posvema slažu sa njegovim dosadanjim radom na političkom i narodnom polju. —

Opatija, dne 18. studenoga 1891.

Dr. Andre Stanger v. r.

Fr. Dubrović v. r. I. Fiamin v. r.
u ime svoje i drugova

Govor

zastupnika Šukljeta proti izjavi ministra Gautscha o njemačkom jeziku.

Smatram pukim slučajem, što su me izabrali glavnim govornikom, nu tim me je zapalo vanredno odlikovanje. Vodja je ljevice danas možda kazao istinu, tvrdeći, da ja spadam medju one, koji se u pogledu narodnoga mišljenja drže najumjerenijih nazora. Možda sam upravo sbog toga izabran, da unatoč tomu mišljenju i unatoč toj umjerenosti (Dobro! Dobro! — na klupah Slovenaca) u ime uvriedjene narodnosti (Slovenci i Mladočesi odobravaju) nadjem rieči, kojima ću ju obraniti (Zastupnik Sokol: Dobro! Smieh na ljevici) proti dokazivanjem, što smo ih jučer čuli sa vladine klupe, proti dokazivanjem, za koja smiem uztvrditi, da im se ni s daleka nisu nadali slovenski zastupnici u svoj kući, a još su ih mnogo manje zaslužili od ove vlade. (Konservativci živo odobravaju.) Nastojati ću, da budem što mirnijim, tim više, jer nam je jučer ministar nastave predočio dosta neugodnu sliku velike i neopravdane, možda bih morao reći, strastvene uzrujanosti (Istina je! — sa strane Slovenaca), prizor, kakav na sreću nismo svaki dan naučni vidjeti sa takova mjesta. Ministar nastave je vrlo mnogo govorio o samoj stvari. Sve je želje, a tih je bilo dosta pri današnjoj razpravi — upozorujem na zamašna pitanja, što ih je stavio zastupnik Kohler, na polemiku, što ju je zastupnik Kraus razvio tom zgodom — on je mimoišao sve te velike probleme; to ga se nije ni malo dojmilo. Njegova dokaziranja su bila takova, kao da je u istinu bio zastupnik Klun jedinim govornikom pri ovoj razpravi, a i tu se je poslužio sasvim osobujnim eklekticizmom. Zastupnik je Klun iztaknuo u svojem govoru mnoge točke, o kojima se nemože tajiti, da nisu bile stvarnoga značaja. (Živahno odobravanje Slovenaca, Mladočeha i feudalnoga veleposjeda). Ministar je medjutim natuknuo nešto lih o jednoj točki. Spominjem pritužbe, što ih je podigao zastupnik Klun proti odnošajem pučkih učiona u Trstu; ministar se nije niti osvrnuo na to. U svojih olimpijskih visinah nije ga alterirala pomisao, da li bi mudro bilo sa austrijskoga stanovišta ako slovenski živalj u svojoj mukotrpnoj borbi za život propane, bez pomoći, na obalah Adrije. (Mladočesi i Slovenci živo odobravaju). Što je ministar spomenuo proti svomu tomu? Analizirajte njegov govor! Trećina odtala odpada na dokazivanje ob nuzgrednostih, što ih je iztaknuo zastupnik Klun, a sve su učinjene sasvim neumjestnimi dosjetkami. (Vrlo dobro! — sa strane Slovenaca). Poslie dolaze neko prostačko izreke, a te ili ništa nepoznačo, ili vriedjaju austrijsko njemačko narode. (Odobravanje sa strane Slovenaca i češkoga veleposjeda.) A zadnje rieči, zadnje povrčne rieči, te su sve bile stvari, kod kojih školnik može samo ramenima slegnuti, nu političar nije kadar sakriti, kako ga je spobilo, što u pravnoj državi, kakovom je (Zastupnik dr. Herold: Biti imal) Austrija, u pravnoj državi, koja svojim ustavom zajamčuje i pismeno potvrdjuje ravnopravnost svih naroda, vladin zastupnik ovdje na vidjelo iznaša nazore, koji u živac diraju pravno čuvstvo austrijskih naroda. (Konservativci, Mladočesi i češki veleposjednici živo odobravaju). Je li zastupnik Klun zahtjevno, što je prekomjerno, što nije kadro zasititi njegov narodni glad? Je li možda za koruške Slovence tražio neznam kakove visoke škole i akademije znanosti? Nije htjeo ničesa drugoga, već da državni temeljni zakon vriedi takodjer za koruške Slovence u području pučkih škola. Upozorujemo na ustanovu stavke 3 članke 19 državnoga temeljnoga zakona, usljed kojega se učevni zavodi u onih zemljah, gdje stanuju različita narodna plemena, tako udesiti imaju, da svako pojedino plemo dobije sredstva za naobrazbu u svojem vlastitom jeziku, a pri tom se nesmije siliti na učenje još i drugoga jezika, koji vlada u zemlji. — Govornik pobija ministrova dokazivanja ob utoku občine S. Jakova u Ružodolu i nastavlja: Nebrojim se medju sentimentalne značajo, nu otvoreno priznajem, da su me se neprestano patnje te občine, kojimi se rugaju mnoga, tako zvana liberalna gospoda, duboko dojmile, isto tako, kao i njihova trinaestgodišnja borba za pravo, ustavom zajamčeno. Drugačije je to kod ministra nastave. On je jučer dapače izrazio neke dosjetke i u tom bio tako sretne ruke, te mu je uspiolo s njimi u velike obradovati osobito zastupnika Svobodu. (Veselost kod Slovenaca i Mladočeha). Istina je, da se občina bori već trinaest godina za svoje pravo i da se sav njezin trud kroće oko toga, nu to daje ministru povoda, te spočitava zastupniku Klunu, da on već unapried okrivljuje organe nastave radi stranačkoga postupanja u školskih poslovih.

(Nastavit će se.)

Franina i Jurina

Jur. Koliko si dâ Žani za toga praščića?

Fr. Oni vranić ni ga stija dati za manjo od dvanaest fiorini.

Jur. Dvanaest! A ča donka jedan praščić tako mali valja već nego jedan čovik?

Fr. Kako to misliš?

Jur. Po rane! tor smo se razgovarali jedan put, da su ljudi kupovali za dva fiorina!

Fr. A, bravo, da! Sad se spominjem. Kažu, da takovih afarih se učinilo čuda ovi put u Medulinu i Premanturi?

Jur. E, ja mislim, da je iskâ sriću i Trešin u Ližnjanu!

Fr. Na čast bilo svin, ki novnaljaju ni koliko mali praščić.

* * *

Fr. Biš veroval, da imaju sada i va motovunskih Novakih svojega biškupa?

Jur. Vero od kada?

Fr. Baš od zadnjeh balotacioni.

Jur. Ki njim ga je dal?

Fr. Tamo je reklo niko vrteglavo trubilo, da će on bit biškup kada bude naš Laginja za deputata va Beču.

Jur. Tako mu nafali nego biškupska palica.

Fr. Ju, ma dronova.

* * *

Fr. Ala ma je pipal „a zbrega balon“ naš Nini virjinko u Oprtlju na dan balotacione.

Jur. Joh ni sam no.

Fr. Ni ne, nego su mu pomogli pipat i glodat kobilinu i drugi šarenjaki, njegov sin a voro baš i hći.

Jur. Dobrega su štimiga.

Fr. Ja, sve njim samelje kako i malin.

* * *

Fr. Dakle ni bilo va Buzetu nikakvog veselja prigodom balotacijoni za Beč?

Jur. Čul sam ja, da su Buzećani tri dana pripravljali za muziku i za jedno veliko večero, i da je 30. oktobra bilo sve pripravno. Ali kad je njih silni president-proštel telegram, da su partidu zgubili, onda su brzo spravili štrumente, ili kako bi se po njihovo reklo: „i ga messo lo pive in sacco.“

Fr. A ča bi reć, da su se pripravljali za veselje, za muziku i fraju kad nisu bili sigurni, da će dobit partidu?

Jur. Božo moj ča neznaš zaē?! Mislili su, da će bit kako na i 4. marća.

Fr. A kako to?

Jur. A bogme naši punti njihova partida; ma za taj put im je spodletelo.

Fr. I na viko tako.

Jur. Amen.

* * *

Jur. — Blazo tobe Frano s tvojen zetom, nisam nigdar veroval, da je on onakova tikvica.

Fr. — I ja san potle sam videl; veruj mi da sam najmanje bil sporazuman zet ga za parentad zaradi onega plazenja po lancunch, ali sam se osvedočil već kašnje, da i va pelinch talenti rastu.

Jur. Je tako je! Viš da ti neć rečen: Naš komun se nekako zinzulja, ali da se ti, tvoj zet i on tvoj verni Popo složite, bito mogli još i mirakuli delat.

Fr. Strpi se malo, pak ćeš još čagodar videt,

Jur. Lahko delo, kada budete skupa: „Padre, Fiolo i Špirito Šanto“.

Fr. Kušišija. — Amen

Jur. (sam sobun) Stavi glavu pod kamen!

Različite viesti.

Umirovljen. Dvorski savjetnik kod c. kr. namjestničtva u Trstu presv. g. vitez Reya umirovljen bijaše ovih dana na vlastitu molbu. Vitez Reya bijaše općenito poznat kano izvrstan činovnik a gledo pravednosti i ljubeznosti težko mu je naći medju našim višim činovničtvom paru. Želimo mu iskreno, da bi dugo uživao zasluženi mir.

„Slovanska čitalnica“ u Trstu priredjuje svojim članovom dne 29. t. m. u vlastitih prostorijah svečani koncert uz prijazno sudjelovanje gdje Lucile-Podgornik-Tolomej, gdne. Bogomile Valenčić i kvarteta „Glasbene Matice“ u Ljubljani. Program koncerta jest: 1. Nedved: „Moj dom“, pjevaju gg. R. Branke, A. Dečman, A. Lilek i I. Paušek. 2. Anastasijević: Fantaisie de concert „Na te mislim“, svira na glasoviru gdja Lucila Podgornik-Tolomej. 3. Eisenhut: „Moja ljubav“. pjevaju gg. R. Branke, A. Dečman, A. Lilek i I. Paušek. 4. Gischder: „Splomlad ljubezni“, udara na citrah gospodična Bogomila Valenčić. 5. Gerbić: „Pred slovesom“. pjevaju gg. R. Branke, A. Dečman, A. Lilek i I. Paušek. 6. Beethoven: „Concert Es-dur-Adagio“ i „Finale“. svira gdja Lucila Podgornik-Tolomej pratnjom gosp. Dragutina. 7. Lisinski: „Stanak moj“ pjevaju gg. R. Branke, A. Dečman, A. Lilek i I. Paušek. — Početak točno u 8½ sati na večer.

Iz Rukavca pišu nam 24. t. m. Rodoljubnu obitelj Sopić-Tometovi stigla je dne 22. t. m. grdna obiteljska nesreća. Toga dana preminu naime gospodarica kuće Marija Sopić Tometova, rodjena Mandić nakon kratke ali težke bolesti providjena svetotajstvi za umirajuće u 67 godini dobe svoje.

Za pokojnicom žali neutješljivi suprug Ivan, mnogobrojna, djeca, unučad rodbina znanci i prijatelji. Prigodom njezina pogreba dne 23. t. m. izkazali njoj svi spomenuti posliednju počast sprovedši ju veoma mnogobrojno do hladna groba. Čestitoj razoviljenoj obitelji izrazujemo i ovim putem naše srdačno sućutje (Pridružujemo se tomu i mi što iskrenije. Op. Ured.)

Občinski izbori u Motovunu obaviti će se dne 1, 2, 3, 4 i 5 decembre t. g. i to tri dana za troće, a po jedan dan u drugom i prvom tielu.

Naši narodni protivnici kušati će još jednom sreću, al njim možemo unapried kazati, da do većine više nikada nedodju u občinskom zastupstvu.

Iz Buzeta pišu nam dne 22. t. mj. Buzetski kotar je bio zastao porezom, dok je obstojao stari katastar, preko 200 hiljada for. Po tom katastru je on plaćao dobru trećinu više nego po novom katastru od god. 1880.

Sadašnji godišnji porez kmoti bi nekako izplaćivali godimice, ali stari zaostatak ih tišći, a k tomu još dolaze strašni troškovi okaekuvije. Sada neće biti valjda Bog zna koliko dužni, barem nekoji, jer je svaki pametan ičao makar do najgoreg lihvara posuditi potrebitu svotu radje nego eraru dužiti, i to mu je koristilo, jer su troškovi ovrhe tjerane po oes. kr. eraru više iznašali nego li lihvarski interesi. Nezna se dali su c. kr. financijalne oblasti naložile poreznom uredu u Buzetu, da tako strogo postupa sa iztjerivanjem poreza, ili je sam porezni ured u pravelikoj revnosti tako daleko pošao. Slabo je jedno i drugo, jer ako su više oblasti tako naložile, znak je, da nisu dobro obavješćene o jadnom stanju ovoga pučanstva, a ako porezni ured na svoju ruku tako postupa, morao bi znati, da tim baš ubija porezovnu snagu pučanstva. Tako na primjer znamo, da je nekomu Kontiću iz Račišćine za nekoju stotinicu forinti kmešćina vriedna 12 hiljada forinti bila dražbeno prodana za 1800 for. Tim se unesrećila cielа jedna obitelj, a omastio si brke samo jedan Pazinac.

Više se puta tjeraju ovrhe, koje do ničega ne vode, nego samo nagomilaju troškove. Tu kupi c. k. car ovršenu zemlju pa ju opet prodado sinu ovršenikovom, koj ništa ne plati nego samo se obveže, da će izplatiti otčev dug prema eraru. Erar dakle tjera za novce a novaca ne dobije. Često pak mnogi puste, da njim se prodade zemlja dražbeno, samo da se otrese dugova i da na ime sina, novjesto itd. kupe opet zemlju.

Po nekojih slučajevih bi se moralo suditi, da se u poreznom uredu za mnoge nezna koliko su dužni; dogodilo se naime, da je pojedinac namirio sve za lanjsku godinu, a kad tamo ove godine mu se zapiše u knjižicu, da duguje još toliko i toliko za zaostali porez. Od drugoga se pa pitalo za porez skoro toliko, koliko iznaša čisti dohodak njegova zemljišta. Za onoga, koji se nešto razumije u te poslove, je težko znaći se, a kamo li neće biti za kmeta, koj nezna ni čitati ni pisnti! On samo pita, koliko je dužan, i plati što mu se reče jer misli, da u jednom c. k. uredu mora biti sve kako na uri. Tako on sirota plati i više nego je doista dužan.

Kažu još te, da je u poreznom uredu sin činovnika, mlad dečko, koj ima plaću mjesečnu od for. 30. On ima po rukah ozoner, pa mu još plaćaju po for. 1 na glavu oni, koji traže diobu duga. Što je pa najljepše, mnogi plaćaju tu forintu, a svejedno se ovrha tjera.

U zakonu kažu, da stoji, da se za ovakove poslove nebi imalo platiti ništa.

Iznašamo ovo na vidjelo, da se tomu doskoči i da bude jednom i u tom red.

Unesrećeni seljak.

Občinski izbori u Grižnjanu obnvili se dne 17. i 18. t. m. Pobjedila je — kako se je unapried znalo — protivnička stranka, ali rado priznajemo našim prvakom u onoj občini veliku zaslugu, što su i tamo organizirali stranku, koja je prvi put stupila odlučno u izbornu borbu te zadala protivniku straha i koja je postigla za prvi put sjajan uspjeh.

Drugi put o tom više a već danas čestitamo našim občinarom i njihovim prvakom na tom uspjehu.

Hrvatsko akad. družtvo „Zvonimir“ u Beču izabralo je na svojoj glavnoj skupštini 7 tek. novi upravni odbor kako sliedi: Predsjednik: Isa Velikanović, stud. med., Podpredsjednik: Zlatko Kuđonjak, stud. med., tajnike: Rudolf Wagner, stud. med. i Melko Čingrija, stud. iur., blagajnik: Radoslav Čubelić, stud. med., knjižničar: Medini Milorad, stud. phil., novinar: Petar Pavičić, stud. vet., Zamjenici: Šimun Tudor, stud. med. i Dragutin Altman, stud. med.

Iz Voloskoga pišu nam 24. t. m. Kako bijaše u „Našoj Slogi“ najavljeno, priredilo nekoji ovdješnji rodoljubi u sriedu 18. t. m. skupnu večeru u prostorijah čitaonice „ZORE“. Te večeri sastali se u „Zori“ rodoljubi iz svih krajeva kršne Liburnije, da svetkuju pobjedu zapadnih Istrana prigodom izbora za carovinsko vieće. Prisutnih bijaše do 64 i to iz Kastva-grada, Klane, Voloskog, Opatije, Ike, Lovrana, itd. U 8½ sata porodali se svi za stolove a gosp. dr. Stanger, kao presjednik odbora za sastanak, pozdravi prisutne zahvaljujuć se, što su se u tako velikom broju odazvali pozivu. Zatim tuglasi povod sastanku, te nazdravi neustrašivim braćem zapadne Istre i dičnomu njim zastupniku dr. Laginji. Iza večere uzstupi dr. Stanger predsjedničko mjesto gosp. Josipu Bakarčiću, koji je do konca zabave vještački vladao stolom. Sado tekar redala se zdravica za zdravicom. Nazdravilo se svim našim prvakom, požrtvovnomu svećeničkomu staležu itd. U obće vladalo je na tom sastanku iskreno oduševljenje i sveobće veselje. Hvalevriedno bijaše, što je gosp. Fijamin postavio predlog: da se pošalje u ime svih ondje sakupljenih „Našoj Slogi“ i „Hrvatskoj“ izjava proti „Obzoru“ poradi njegovog bezobraznog piskaranja proti obljubljenom našem prvaku profesoru i zastupniku Vjekoslavu Spinčiću, koga je on sam neko doba u zvjezde kovao. Predlog bijaše podupri i razjašnjen od dr. Stangera; dr. Marovića, gosp. Dubrovića i gosp. Bakarčića. Kad ovaj potonji gosp. postavi predlog na glasovanje, bje isti burnim odobravanjem jednoglasno primljen. Prošlo se zatim na biranje odbora ad hoc t. j. odbor, koji imade izjavu sastaviti i odposlati rečenim novinam.

Da se i kod te zabave koristpo sa zabavnim spoji, predloži dr. Marović, da svatko od prisutnih žrtvuje malu svoticu za „Bratovšćinu hrv. ljudi u Istri“. U tren oka bijaše sakupljeno do 40 for. Tako valja, jerbo bez žrtve neima nam spasa! Družtvo se zabavljalo uz pjesmu i rodoljubne govore do poslije pol noći.

Na rastanku mogno si na svačijem licu čitat zadovoljstvo, što se je toli krasno i ugodno zabavio u ono par veselih sati.

Opravdano bijaše to veselje, jerbo riedko imademo priliku, da se ovako mnogobrojno sastanemo, brateki porazgovorimo i razveselimo.

Dični Lovranci pozivlju nas za 6. dojdućega mjeseca na svečano otvorenje njihove čitaonice „Danice“. Nek budu uvjereni, da ćemo se odazvat pozivu i vratit jim tako milo za drago.

* * *

Za proslu subotu 21. t. m. bijaše uročena občinska sjednica u Voloskom u 9 sati u jutro. Občinski zastupnici dodjoše u rečeni sat, a kad tamo neima ni „magnifica“ ni njegove desne „ručice“. Išli su naime u „paradi“ na pokon gosp. namjestniku, koji bijaše došao, da se pokloni nadvojvodkinji Štefaniji u Opatiji. Kad su naši „poglavice puka“ vratiše od audijence nije ijim se račilo držat sjednicu, već rekoše: „ljudi hote doma, pak pridite ponedeljak“. Šta ćeto no, valja jim oprostit, jerbo na toj sjednici bit će proračun na dnevnom redu „pak nekega treso napred febra“. Neznam pako jeli svim zastupnikom pravo, da se tako s njimi postupa. Već u petak znale su te „poglavice“, da će morat subotu k namjestniku, pa nisu li mogli na vrieme javit gg. zastupnikom, da je sjednica pranešena na ponedeljak? A dá, ta znamo, da se kod nas pazi na red i točnost kano malo gdje na svietu.

Putnikom u Bugarsku. Dajo se ovim do občenitog znanja, da je bugarska vlada već od neko doba izdala naredbu, da se dozvoljava ulaz u Bugarsku putujućim tudjincem jedino uz dokaz valjanih putnih listova.

U ostalom je dakle samih putnika, da ti za slučaj putovanja u Bugarsku, priskrbe redovite putne listove.

Iz Pomjanske občine pišu nam 24. t. m. Naši protivnici nemogu naći nigdje mira ni pokoja poslije zadnjih izbora. Ako se nekolju medju sobom, te išću svuda prigodu, da koga od naših izazovu ili da ga gdje potajice napadnu, iztuku i rane. O tomu će imati c. kr. sudovi mnogo gradiva.

Saviest ih naime grize što su se iznevjerili svojoj krvi pak traže prigodu, da bi na nedužnih osobah svoj jad izkalili. Ista dakle pobjeda prigodom izbora fiducijara nemože ih zadovoljiti. I pravo je, jer znade i sami kakva je ono bila pobjeda.

Čujemo, da iztražuju žandari sve one osobe, za koje se doznalo, da su kod rečenih izbora za novac glasovali za naše protivnike. Već u samoj Kaštaboni, da se je znalo za devetoricu takovih.

Prije izbora obećivali su nam — kako Vam je poznato — koparski „šijori“ putove, mostu i ceste, ter su dapače po nekojih podobćinah i mjerili ceste, ali sada je opet sve umuklo. Valja dakle čekat je opet novo izbore pak će doći novi merčini. Ali da nam nebude predugo čekati na ceste i puteve, izmislili su novo sredstvo, kojim nas kane bar nekoje urećiti.

Sin občinskoga savjetnika u Šmarju nagovara naime naše mužove, da se slože sa koparskom gospodom, pak da će njim ovi sagraditi novu crkvu. Meka je to sladka, ali neima medju nami ludjaka, koji bi se za istu ulovio.

Kano rep k posliednjim izborom u Gasenu javljam Vam, da se krčmari silno srdo na gospodu u Kopru što njim neće da plate račune za vino, meso i drugu hranu, kojom bijahu pogošćeni njihovi birači. E da, lahko je jesti i piti al se težko plaća.

Natječaj. Ravnateljstvo gospodarskoga zavoda u Poreču razpisuje natječaj na više bezplatnih mjesta u rečenom zavodu za mladiće Istrane, koji imadu bar 16 god. jesu kmetskoga stališa i koji znadu čitati pisati i računati.

Molbe valja poslati najdalje do 15. decembra 1891. ravnateljstvu gospodarskoga zavoda u Poreču.

Iz Medulina pišu nam 20. t. m. Prošli su izbori za carevinsko vieće, ali sasvim tim još se mnogo o njih govori. Kao svagdje govovori se takodjer i kod nas najviše o tom; gdjegod se ljudi sastanu, odmah svrnu govor na zastupnika, na njihov izbor, na odpadnike i. t. d. Osobito poslie onog razgovara medju „Jurinom i Franinom“ vidi se, da naši odpadnici se i sramo doći medju poštene narodne ljude, a kad dodju, težko za nje, jer nesamo da jim se svaki ruga, nego jer i sami uvidjaju nepoštenu dielo, koje su počinili.

Mnogi će se zbilja čuditi, da je u Medulinu mogło biti toliko odpadnika, ali stvar nije težka, da se ju shvati. Za prošlih izbora, vodja protivnika bijaše bolestan, te nehtjede niti da ga protivnici biranju za svoga fiducijara. Morale se dakako naći drugoga, koji bi izdao sobe i svoje; i nadjoše ga u osobi kmeta-trgovca. Ovaj čovjek, bogat i uplivan, nije se do sada nikad bavio izbori, nego bijaše više prijazan nego li protivan narodu iz koga je rodjen i od koga živi. Ali doktor renegat iz Pule dobro se domislio. Taj plemeniti čovjek dodje u Medulin, upije trgovčića, predobije za sebe, dade mu potrebita sredstva i ode slavodobitan natrag. Vodja odpadnika, kao drugi Janko, sabrao brzo vojsku, najede ju poznatom starkom, pa hajd' na bojište za .....tudjinca proti svojoj krvi. Svaki prodanac je imao jelo i piće i dva forinta: možda „kapurali i general“ još više.

Tako se dogodi, da je Medulin dao okolo 20 glasova za Gnežance i Fažance ili za protivnike. Prva slava ide doktora našeg dičnog odpadnika, koji, kao Slavo-Istrianac, zna dobro razgovarati s ljudima hrvatski i tako ih lakše predobije. Druga slava ide mladog trgovca, koji je zaboravio, da mu je stari otac čestita narodna duša, pravi sin hrvatske matere, i dao se u ruke protivniku svoje krvi.

Za našu domaću listu bio je ipak prilično broj glasova, a mogao je biti najmanje dvaput toliko. Nego, bi rekao jedan pop, mnogi znaju samo vikati, a rade malo. Najrodoljubniji Medulinac, naš dični Jakov, bijaše jako bolestan tako, da nije mogno raditi čudesa: od ostalih radili su štogod, ali se moglo i više. Što je pak najžalostnije, naša glava, naš obć. upravitelj mladi Lorencin, nije se mješao u izbore nimalo. Dakako to je učinio po migu, Bog zna od kuda; ali tako se nebi imalo raditi. Ili misli i on, kako Radošević, Rosanda, Klunić, itd. da se ostane Hrvat, dok se postane upravitoljem, a kada se na glavi, da treba obrnuti bandiru? Zar on voli ražalostiti svojega otca, čestitoga Hrvata, a možda ugoditi komu dalnjemu rodjaku? Jeruzolime, Jeruzolime!.....

Svakako mora se zabilježiti, da poslie izboru, koji su izpali kako je narod sam želio, a ne kako su želila protivna gospoda, ljudi uvidjaju, da su bili na krivom putu i nadati se je, da će već od jedan gledati dobro prije nego bude drugi put glasovao za protivnike. A nadati se je još, da oni, koji nisu išli nikamo, neće drugi put žaliti jednu žurnadu, nego bratski s braćom glasovati će za domorodne fiducijare.

U subotu dne 31. prošlega mjeseca večer, kad se svuda znalo, da je izabran g. doktor Laginja, držala se u kući Kirčevoj domaća veselica. Tu se sastalo mnogo poštenih kmetova i liepa kita veselo mladeži. Mogućniji kmetovi darovali su u to ime svaki njekoliko vina, te se prošlo u liepom družtvu razgovarajuć, pjevajuć i veseleć se do kasno u noći.

Bijaše i liepih zdravica, popraćenih veselimi živio-klici, medju drugim zdravica „Bratovšćini hrv. ljudi u Istri“ iza koje je družtveni povjerenik za Medulin sakupio malu svoticu u korist iste. Slava poštenim Medulincem!

Iz Shangaja u. Kini piše nam prijatelj dne 20 septembra t. g. Nemire ovud prouzročuje tajno kinezko družtvo, koje je namislilo abaciti sadanjega vladara a imenovati drugoga, koji bi civilizirao zemlju i narod preobrazio po europejsku. Zato misli to družtvo navaliti na Europejce i na njihova imanja, a vladu kinezku postaviti u neprilika sa državami Europe i Amerike, a tada da bukne ustanak proti kinezkomu vladaru. Vlada u Kini nije kao kod nas, jer ovdje vladaju vlastcostva a zovu ih mandarini, kojih imade tri vrsti. Svakoji mandarini imadu svoje ratne brodove i ljude; bogatiji imadu toga više. U vriome rata sdruži njih se više skupa, kad više kad manje, jer nisu dužni pomagati vlade. Tako i Francezka u svoje doba, zarativ so sa Kinom, borila se ta samo sa nekojimi vlastcostvi, kod kojih je smutnja vladala, dočim se druga vlastcostva nisu nit najmanje pačala, jer da se svi složo, imala bi neprilika za svladati jih.

Zemlja je ovdje vrlo bogata al Kinez neće napredka. Neima željeznica i nedopušta se graditi je, jer polovica kinezkog pučanstva živi po riekah na vodi u ladjah, na kojih prevažaju robu od jednog do drugog mjesta, što se kod nas čini na vozovih i željeznicah. U ladjah stanuju, rode se i ožene, a stanuje obično u maloj ladji obitelj od osam do deset osoba. Rodjeni na vodi nemogu se ustanoviti na kraju (kopnu) a svi nose se jednako i bogatiji i siromahi, da ih se nemože razlikovati u svojem kostumu sa dugom kosom vlasih spletenih, od kojih rep vuče im se do pete. To im propisuje njihova vjera. Pade li koji Kinez, dieto il bud koji u vodu, neće pomoći mu nitko, nit otac nit majka ni brat ni sestra, da ga izvadi već mora si sam pomoći ili utopiti se. Takova je njihova vjera, a ako se utopi kažu, da ga je „Jooš“ uzeo, a „Jooša“ priznaju oni za svoga boga. Ako tko utone, bacaju onda svieće i vatru tom njihovom bogu u vodu. U svakoj kući, u kojoj sam bio, vidih da imaju oltare posvećene tomu „Jooša“ sa svićama (lumini) i sa nekoje vrsti drva tog „Jooša“, koje pomalo gore cio dan i noć a nitko nestraži, da bi se zapalilo što, već ostave uvjek da gori. Već puta bojnh se, kada sam spavao u kojoj kinezkoj kući, da se ista zapali sa timi oltari, koji su u svakoj sobi namješteni, po cielu noć gore bez da ih tko čuva; kuće se lahko zapale jer su drvene iz mutra. Isto takovi običaji vladaju i u Japanu, nu Japanci više su civilizirani, te nevjeruju toliko tomu „Jooš“ ili nezapuštaju se kako i Kinezi, jer nedopuste, da se tko utopi a vlase strižu i nositi počeli se jesu kao i Europejci.

Radi nemira nismo bili jošte mi Amerikanci na kopnu, jer u Shangaju nisu isti jošte započeli ozbiljno, nu čuje se, da se uznemiruju svakojit čas. Samo da se na kopnu znak dade morali bismo izaći. Englezi i Francezi išli su već kratkom nećju rundu (obhode) činiti na kopno. Nemiri, koji su prvi započeli, jesu više u nutranjoj zemlji kakovih 500 morskih milja od mora.

Tamo su bili već Francezi i Englezi, jer bi svi htjeli josti na tudji račun u ovih krajevih; zato su uvjek nemiri osobito sa misionari; jer u Kini, Japanu i Core-u nisu otvorene zemlje (tudjincem) za trgovinu; jedva od mala otvorila se luka u Japanu, gdje je bio ruski carević napadnut i u Core-i, kud mogu i stranjski brodovi poći.

Bio sam dva puta u luci, gdje je bio carević napadnut, sa brodom, nu nitko nije smio na kraj, dočim se sada smije.

Politika je ovdje kako i kod nas u Istri, gdje bi htjeli protivnici držati Hrvate i Slovence u neznanstvu samo da mogu s njimi radit što ih volja.

Na isti način kinezki bogatnji i vlastela htjeli bi držati siromahe u robstvu i neznanju, bez školah, samo da im laglje zapovjedaju.

Nu drugi put više.

Primam u redu svaki broj „N. Sloge“, koju vrlo rado čitam i volim svakoji list „Naše Sloge“ u ovoj daljini, nego da mi tko talir daruje, akoprem mi u ovu daljinu jedva u 50 dana dolazi. —

Pozdravljam svih s uzklikom: „Živila naša Istra“! — Vaš E. J.

Ruska biblioteka. Okolnosti, koje nisu stajalo do mene, prisiliše su me, da privremeno obustavim izdavanje „Ruske biblioteke“, koju sam počeo izdavati u čvratoj vjeri, da ću u čitajućem občinstvu naći barem toliko podpore, da se pokriju troškovi izdavanja. Nada me je prevarila i ja sam, doprinesav znatne žrtve za izdavanje prvih 11 svezaka, morao privremeno obustaviti dalnje izdavanje, dok se okol-

nosti ne promjene, to mi omogućе, da započeto djelo nastavim.

Odlučio sam, da mjeseca prosinca nastavim izdavanje „Ruske biblioteke.

Umoljavam stoga sve prijatelje lieпe knjige, da se predbrajaju na „Rusku biblioteku“ i da mi najkasnije do 15. prosinca jave, jesu li voljni primati „Rusku biblioteku“.

Stare svoje predbrojnike, koji su primili prvih 11 svezaka, umoljavam najučtivije, da ostanu vierni podupiratelji „Ruske biblioteke“, koja će i u buduće pružati vrlo zdravo i zanimivo štivo bogato ruske književnosti.

Umoljavam ovom prigodom svoje dužnike, kojih je volik broj, da mi svoj dug čim prije podmire.

„Ruska bibliot.ka“ pružat će mladeži osobito zdravo štivo, pak se nadam, da će u krugu učeće mladeži moje nastojanje naći iskrena odziva. Djaci srednjih škola kao i sveučilišni gradjani dobivat će za to svaku svezku za 20 novč. skupa s poštarinom, dočim će za ostale predbrojnike svaki svezak stajati i u budućе 25. nvč. računajuć i poštarinu. Nadjeli „Ruska biblioteka“ više čitatelja nego dosada, snizit ću razmjerno predbrojninu.

Umoljavam sve moje lične prijatelje i znance, kao i sve prijatelje lieпe knjige, da nastoje oko širenja „Ruske biblioteke“ jer će samo u tom slučaju biti moguće, da ovaj koristni književni podhvat ne zadriema neprobudnim snom. Samo uz podporu p. n. občinstva biti će moguće, da se naša još oskudna zabavna knjiga umnoži i krug čitatelja poveća.

Do sada je izašlo 11 svezaka, koji sadržaju: Prvih 7: Djela grofa Lava Nikolajevića Tolstoja, knjiga prva u prevodu Augusta Harambašića; svez 8.—. i dalje: Djela F. M. Dostojevskoga i to: Ujakov san u prevodu Milana pl. Marekovića i Biedni ljudi, u prevodu Nikole Kokotovića. Svi svezci mogu se još dobiti.

Predplate i prijave na predbrojbu za „Rusku biblioteku“ šalju se na podpisanoga pod adressom: Milan pl. Marković izdavatelj „Ruske biblioteke“ Bregi kod Ivanić grada, kao što primaju predplatu i sve knjižare.

U Zagrebu, mjeseca studenoga 1891.

Milan pl. Marković.

Književnost.

Primismo od nakladne knjižare Hartmanove:

Zvonimir, hrvatski ilust. koledar za god. 1892.

Katolički koledar „Marija Bistrički“, drugi tečaj.

Zvekan. Ilustr. šaljivi koledar za god. 1892. i

Hrvatski Bloch-koledar za god. 1892.

O sadržaju istih progovoriti ćemo obširno u budućem broju, jer nam danas nedostaje prostora.

* * *

Poziv na predplatu. Danas živimo žalibože u doba vjerskoga nehajatva. Prijatelji mladeži, u kojih ima još iskra vjerske sviesti, zabrinuti pitaju se: kako da se otmemo toj novoj struji? „Sbor duhovne mladeži“ u Senju sciени, da je i on pozvan uzpirivati tu iskru, da jednom ugrije i razpali srca mlakih kršćana, pa je za to iz tudjega vrta ubrao mirisav cvietak, kojim sada nudja hrvatsku omladinu.

Sv. Alfonzo M. De Liguori, veliki biskup i naučitelj sv. crkve, napisao je na talijanskom jeziku djelce, koje je „Sbor“ zanodjenuo hrvatskim ruhom pod naslovom: „Kako da uzljubimo Isusa Krista“ Veli se: „Na mladjih sviet ostaje“. Hoćemo li da naša omladina podje sjegurnom stazom u svom životu, zadojimo ju za rana duhom kršćanskim, usadimo joj u srce rieči Spasitelja: „Ja sam put, istina i život“. Ove rieči lieпo razvija sv. Alfonzo u navedenoj knjižici. Neka budu te rieči napisane na stiegu, koji je sv. Alfonzo već u cvietu svoje dobe visoko razvio.

„Sbor“ toplo preporuča ovu knjižicu, koja se dobiva kod podpisanoga.

Velečastna gg. svećenici umoljavaju se za što veće narudžbe.

Ciena je knjižici lieпo vezanoj u cielo platno 60 novč. Tko naruči 10 primjeraka, 1 primjerak dobiti će na dar, a poštjko odpremam franko.

H. Luster, knjižar.

Listnica uredničtva.

Gosp. dopisnike molimo, da budu vrlo oprezni i objektivni kod sastavljanja dopisa, vieсti itd. da nedodjemo tako često u sukob sa cenzurom, koja bdije nad nami tolikom strogošću.

Gosp. Gajski. Pjesmice nisu za javnost; napišite radje štogod poučna za puk — makar iz Vaše struke; to će mu koristiti većma negoli neuspjele pjesme; da sto nam zdravo!

Listnica uprave.

Gosp. I. Š. u G. do konca tek. god. dugujete nam još. for. 2.

Gosp. N. M. Jasper. Do konca tek. god. hoće se još for. 1.50; gosp. I. P. Lovran u redu do konca tek. godine.

Platili su nadalje za „N. Sl.“ A. A. Unije f. 5. M. o. Vižinjan f. 3.50. D. F. Kastav f. 11. R. M. Malinsku f. 2. P. N. Sadagora f. 2.50. M. S. Malinska f. 2.50. M. A. Lopar f. 1. M. J. Spljet f. 1.50. Občina Baška f. 6. B. J. Zadar f. 5. K. P. Kalinovac f. 1. S. I. Vučja gorica f. 2. Č. I. Babinopolje f. 1. T. I. Ždrenja f. 2. L. F. sv. Petar f. 10. V. B. Lindar f. 5. J. M. Kastav f. 7. Š. F. Bačve f. 10.50. P. M Pula f. 2.50. Š. V. Velolesko f. 2. A. J. Velolesko f. 2. P. T. Ilovik f. 2. M. J. Tolmin f. 5. M. K. Žminj za sebe i čit. 17.50. B. M. Ločonica f. 1. G. J. Beram f. 17. Z. A. Trst f. 5. A. G. B. Trst f. 4. Č. A. Dobrinj f. 1. G. P. Kozala f. 2. S. M. Repentabor f. 2.50. Z. A. Trst f. 5. D. F. Opatija f. 4. Sbor duh. ml. Zagreb f. 5. M. E. Zadar f. 5. Hartman Zagreb f. 15. I. Z. Opatija f. 2. M. M. Kašćerga f. 2.50 Čit. Graišće f. 2. R. M. Kutjevo f. 1. „Sloga“ Novi f. 2.50. K. S. Malo selo f. 2.50. M. I. Luka šip. f. 1. B. F. Kraljevica f. 1. M. S. Sušak f. 2. (Sliedi).

Lutrijski brojevi

Dne 21. novembra.

Beč	21	61	81	26	42
Grac	40	1	6	28	62
Temešvar	28	29	22	67	42

Dne 25. novembra.

Brno	35	85	33	78	28

Broj 626.

Natječaj.

Otvara se natječaj na mjesto občinskoga tajnika u Dobrinju.

Od molitelja zahtjeva se poznavanje hrvatskoga kao uredovnoga, talijanskoga a po mogućnosti i njemačkoga jezika.

Godišnja plaća iznaša 400 for. koju će molitelj vući u posticipatnih mjesečnih obrocih.

Vrieme natječaja traje tri tjedna računajuć od uvrstbe istoga u „Osservatore Triestino“.

Glavarstvo obcine Dobrinj
dne 19. studenoga 1891.

Glavar: Barballć.

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cione neobično nizke. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te se neboje kunkurence.

10 10

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO i ROSARIO
DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary
24—52 Casa Gorup.

Javna zahvala.

Shrvani težkom žalosti za predragom i nezaboravnom našom majkom odnosno suprugom

Marijom Šepić rodj. **Mandić**

zahvaljuju se podpisani iz dubine raztužena srca svoj rodbini, prijateljem i znancem, napose prečastnomu svećenstvu i svim onim, koji su toli mnogobrojno premilu našu pokojnicu do hladna groba sprovoli izkazavši nam tim iskrenu ljubav i sučutje i ublaživši bar ponešto našu duboku bol.

U RUKAVCU dne 23. novembra 1891.

Raztužena obitelj:
Šepić-Tometova.

Tinktura za želodec,

katero iz kinoške rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomorančnih olupkov priroja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je zelko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajočo sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. volja gl. 1·86, z 55 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—20

30—28

Marijaceljske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod anglješa čuvara C. Brady-a u Kromorižu (Moravska) jest staro, obće poznato srodstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene sa potpisom otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom

C. Brady

Cieна male boce 40, velike 70 nvč

Vrst tvorine jest naznačena.

Prodavaju se u svih ljekarnah.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3⅔%	6- „ „	2⅔%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nove borestna tarifa na tomolju odpovedi od 15 septembra, 13. septembra in 11. oktobra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% na vsako svoto
V napoleonih brez obresti

Nakazmce

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Golovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd. — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—22 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odpr tjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obrosti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 22—24

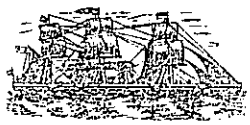

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 14—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnog zdravoga vina, kojega ni moći razlučiti od pravoga naravnoga, priporočam to že skušano specijaliteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljši vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačam prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vätevši pouk o uporabljanju.

Razun tob specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najboljše in nenadkriljive kakovosti Recept prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—15 in PRAG. 20—20

Iščejo se solidni zastopniki.

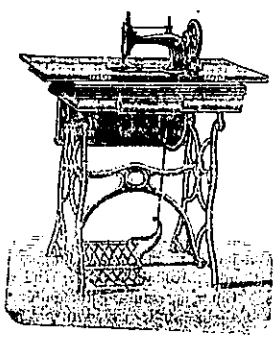

Petar Braido

mekanički kovač 30—34

prodava šivaće strojeve za sliedeće cene:

Singer obiteljsko novo po	for. 86
srednjo „ „	„ 45
Strojevi Titania „ „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 38

Jamstvo za 5 godina. Prouzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve novo i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 49. U Trstu 3. decembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana ali pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 50 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja po pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom napútnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodjo na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka u večer. arku.

Dopisi se nevraćaju ako se tiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za soljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 3 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Carevinsko vieće.

Beč 1. decembra 1891.

Danas osam dana u večer održavala se je sjednica od 6. do 12½. Razpravljalo se je o predlogu zast. Plenera, idućim za tim, da se kod najnižih razreda obrtnika ukine izvanredni prirez od 70 po sto. Uslied toga predloga bi država gubila na dohodcih za buduću godinu 1 milijun i 200 tisuć forinti; najniži obrtnici bi tim bili oslobodjeni od prireza poprečno od 2 for. na godinu. Za državu je ova svota dosta znatna, za pojedine obrtnike nije velika, al je ipak nešto, pošto se i malen prirez na malene prihode težko plaća. Uzev stvar samu na sebi, ona je imala dobru svrhu, da se naime započme razterećivati one, koji su razmjerno preveć obterećeni. Svi uvidjaju potrebu razterećivanja, odnosno boljega razdieljenja tereta, nego jedni, bar vele, bi htjeli, da se to kod svih razreda pučanstva istodobno provede, drugi pako, da nije moguće kod svih na jednom nego, da valja početi kod jednoga, po njihovoj misli, najpotrebnijega.

Ovo posliednje zagovarali su najodlučnije ljevičari, izmed kojih je predlog potekao i Mladočesi, a nisu se mogli protiviti niti njemački nacionalci niti antisemiti. Priznali su i izrekli, da je predlog manjkav, al rekli su, da je bolje išta nego ništa.

Proti predlogu izrazili su se najodlučnije konservativci. Sam njihov načelnik Hohenwart, koj jako riedko govori, uzeo je rieč, da pobije predlog. Proti predlogu je imenito za to, što se je u državnom financijalnom stanju posliednjih 12 godina, za vlade desnice, velikom mukom uvelo ravnovjesje, što se nije više trošilo nego li dobivalo, što se je dapače izkazivalo posliednjih godina višak od kojega milijuna; konservativci neće, da to ravnovjesje prestane, oni neće, da država imade manjak. Reče takodjer, da bi se moralo i kod drugih razreda pučanstva umanjiti prireze, a pošto se to nemože, on i njegova stranka je proti Plenerovu predlogu. To po mojoj glavi je tako, kako kad bi više ljudi bilo, koji su preveć obterećeni i netko bi želio bar jednoga razteretiti. Al dodje drugi, pak reče: kad nemožeš razteretiti sve, neimaš nit toga jednoga, nek i on i nadalje nosi svoj teret i svoje breme. Proti predlogu bili su takodjer Poljaci, kojih poglavica Javorski predložio je, da se taj predlog izruči na razpravu i izvještaj poreznomu odboru i to zajedno sa sličnimi predlozi vlade; a to je značilo ništa drugo, nego da se stvar za ljetos zavleče. To bijaše baš i želja vlade, koju je zagovarao ministar financija, i rekao da vlada ima nacrt obćega uredjenja poreza, al da ga dosad nije mogla kući predložiti (ministar imao je u rukah taj nacrt), da nebi imao ništa proti predlogu Plenerovu, kad bi se našlo način, kako da se nadomjesti onaj milijun i 200 tisuć, koj bi se malim obrtnikom popustio.

Pošto je još više govornika govorilo, i to osim imenovanih sve za predlog, medju njim dakako i izvjestitelj Plener, koj je „klerikalcem“ (konservativcem) imenito Hohenwartu, predbacio, da su uvjek bili proti svakom razterećenju pučanstva, došlo je oko pol noći do glasovanja, i to poimeničnoga. Za predlog Javorskoga, da se stvar izruči poreznom odboru, glasovalo je 126, proti njem 166 zastupnika. Naravska posliedica toga glasovanja bijaše, da se je predlog Plenerov u načelu primio, i da se je odlučilo preći u podrobnu razpravu.

Tim je doživila poraz vlada, kakva već dugo nije doživila, a s njom i njezini vjerni pristaši Poljaci, i još vjerniji konservativci. Za prve nije nikakvo čudo, jer oni dobivaju milo za drago. Al čudno je, da se najblaže izrazim, za konservativce, koji liže batinu onoga, koj jih tepe, odnosno koji na nje malo ili nikakva obzira neuzimlje, koji njim daje onakve pljuske, kakovu njim je dao dne 13. prošloga novembra. Svatko bi mislio, da su bar kakvu zadovoljštinu dobili, da su pod kakvim uvjetom glasovali, da su dali da njim se dade — al od svega toga ništa. Oni idu bezuvjetno, u svih okolnostih, uvjek i u vatru i u vodu za vladu.

Ljevičari, koji su htjeli sami predlogom zavlačiti, koji su samo prisiljeni morali razpravljati o predlogu, već sada, znajuć da neće tim ugoditi vladi, za kojom im slino ciede, veseli su bili toga nenadnoga uspjeha, i već su mislili, da će oprhnuti sa vlade ministar Steinbach a na njegovo mjesto sjesti Plener. (Kod toga predloga se je vidio nekakav dvoboj izmed te dvojice). Čehom (Mladočehom) nebi to baš drago bilo, al su bi reć dobro računali i izrekli već toga večera, da Plener neće dobiti ministarskoga portfolja, i ako bude njegov predlog primljen. Bili su pako veseli, što su ljevičare odcjepili imenito od Poljaka, i činili pokaziti, da vlada neima u vieću stalne većine.

Medjutim već toga večera postavio je antisemita Pattai predlog k članku I. odnosne zakonske osnove, uslied kojega bi se imalo nadomjestiti onaj milijun i 200 tisuć forinti povišenjem poreza kod velikih obrtnika, kod onih, koji plaćaju 105 for. i više obrtnoga poreza. Taj predlog bio je postavljen neposredno prije govora grofa Hohenwarta, al se ovaj nanj nije obazreo.

Sliedećega dana je Pattai taj svoj predlog obrazložio. I on je kao i većina vieća za to, da se raztereti male obrtnike, al neće da se tim škodi državnim financijam, te pokazuje način kako da se nadomjesti onaj milijun i 200.000, naime većim obterećenjem velikih obrtnika. Konservativac Dipauli polemizuje proti onom dielu Plenerova govora, u kojem je objedio konservativce, da su uvjek proti razterećenju, i izjavlja u ime kluba, kom pripada, da će za taj predlog glasovati. Sad jedva su se ejtili, da valja ipak u druge diple uduriti; u predvečer nisu se nit na Pattajev predlog obazrieli, nit na što slično mislili. Peklo jih je što njim se je predbacilo, da su uvjek proti razterećenju. A sad bili su za razterećenje jednih samo uz uvjet, da se druge obtereti, odnosno, da se nit novčića neumanji vladi, koja takodjer nebijaše proti predlogu Pattajevu.

Proti predlogu govorili su ljevičari i Mladočesi, imenito za to, da se neima vladi kazati novih izvora dohodarine, jer da jih ona već sama nadje; da se ima onaj manjak pokriti ne novimi prirezi, nego iz suviška u državnoj blagajni; a kad i toga nebi bilo, da bi se drugdje, najlakše kod vojske, moglo prištediti.

Zastupnik Fries predložio je, da se predlog Pattajev izruči poreznomu odboru na proučenje i skori izvještaj. O tom predlogu glasovalo se je poimenice, i bilo je zanj 153 glasa a proti 125.

Da je do takova razmjerja glasova došlo, doprinieli su najveće Česi. Nešto njih je ostalo i glasovalo proti predlogu, većina pako je zapustila dvoranu. I dočin su u predvečer prouzrokovali silan poraz vlade, i razdvojili Poljake i ljevičare, te pokazali, da neima stalne većine u vieću, su oni sada ostavili na ciedilu ljevičare, imenito Plenera i prouzrokovali njim poraz, kakav su jedva očekivali. Oni su i u predvečer i toga dana pokazali, kako su znamenit činbenik u vieću. Oni jedini izašli su iz te borbe slavodobitni, sa reć bi proračunanim uspjehom.

PODLISTAK.

Naše čitanke.

(Dalje.)

Žalim samo što nije ovdje mjesta, da to na pojedinih komadih pokažem. Šta je dakle u njih tako strašno brdjava? Evo šta: mjesto da ta štiva diete privadjaju do spoznanja neke istine, ona mu ju gotovu u dušu gnjetu; mjesto da probude i razviju neka čustva, ona ih na prosto namiću; mjesto da u dietetu stvore neku odluku, ona mu ju, da tako rečem, narivavaju. Štiva su to, kojimi se ništa neproizvadja, koja dakle i nemogu do nečega dovesti. Nadodajmo još, da su ista većinom loše sastavljena, mjestimice upravo nerastumačiva, pak imamo podpunu sliku mrtvaca, za kojim će se naši učitelji za stalno jako malo plakati.

A četvrta čitanka? Ona je u tom još najbolja, dapače prilično dobra, te me je baš veselilo, kad sam i u novoj dalmatinskoj 3. čitanci našao nekoja njezina štiva. Za nju se barem može kazati, da je na pravom putu. Ona negojete, nenamiće, nenarivava; ona više daje konkretne slike, pozitivne dogadjaje, i to takove, koji će željenu čustva, odluke i nakane u djetinjih dušah doista uzbuditi i proizvesti. Tako da se druga slovnička čitanka, makar i imala koju ter koju takovu sliku, nedа s ovom ni uzporedjivati; one su u glavnom baš na protivnih bazah. Hoće se živih slika, a ne suhih propovjedi; nauka, preporuka, opomena; one prve govore same, samo stvaraju, dočim se ovo posliednje ni u običnom životu na suho nerabe, već uviek povodom stanovitih čina i aplikacijom na isto.

Da su onake slike shodne i umjestne govori i to, šta one učenikom ostanu u trajnoj bistroj spomeni, te mogu i kasnije ploda donašati. Valjalo bi samo vidjeti, kako su učenici uzčuvali np. štivo „Bogatac“ (u drugoj slov. čitanci) i „A onda“ (u četvrtoj). Kuda sreće kad bi učenici puške škole ovako prihvatili i pridržali jednu stotinu štiva...

Na dosadanje naše čitanke morno sam se zato obazrieti, da mi se nebi reklo, da od novih zahtjevam nešto, što staro jurve imaju; morno sam dakle pokazati, da one, što se tiče religije, svojoj svrsi čornovo odgovaraju, i to ne samo obsjegom nego još više sadržajem i izradbom svojom. A više moram reći i to, da su nove dalmatinske u tom pogledu još nazadnije.

Ako će naša puška škola odgovarati zakonom odredjenom zahtjevu gledo „čudorodno-nabožnoga“ odgoja, te se tomu u čitankah ima odlučiti mnogo prostranije mjesto, nego li to bijaše do sada. Komu god će se možda i dosadanji obsjeg činiti dovoljnim; nu ožmite samo one gradivo, koje, bilo sbog nepriklad nosti sadržine, bilo izradbe, neodgovara svrsi, pa ćete vidjeti na što dodjemo. Ta dva zla neodklonivo trće za sobom vuku: u oči neshodnosti sadržaja i forme umanjuje se po sebi i pravi obsjeg. A mi — da se razumijemo — hoćemo veći obsjeg predpostavljajući, da sav bude svrsi shodan. Sadržaj pako ima biti takav, da k željenom cilju sjegurno, stalno i nepromašivo dovesti mora; drugim riečima, mora se obazirati na sve do sad priznate i dokazano zakone psihologijske i pedagogično-didaktične; toliko i gledo izradbe; a sadržaj nesmje da mora biti takav, da će učenike „čudorodno-nabožno“ uzgnjati, već i takav, da budu vjeroučitelju služio kod vjeronauka, da ga taj, kako već rekoh, bude uzmogao pri tumačenju pojedinih religijskih pojmova, onako bez muke uporabiti.

Mi se pouzdano nadamo, da će se na te naše zahtjeve kod sastavljanja novih čitanaka svakako obazirati; nadamo se to tim više što oni, uza to što su opravdani, nemjenjaju ništa u postojećem sustavu, niti mogu proti sebi imati političkih obzira i razloga.

Nadamo se pak, da će i naše čestito učiteljstvo podići svoj glas u prilog ovim svetim željam*

Protožka su u istinu vremena, a da bi smjeli vjeru u obće ni časak zanemarivati. Ta kad bi np. čovjek, kada čist i pravedan, neradeći ni mravu zla, mora da snaša mržnju, prezir, pogrde i uvriede od gorih od sebe? Zar sbaciti svako ljudsko dostojanstvo, ugušiti svako svoje uvjerenje, pa slicpo i podlo ugadjati svim njihovim zlim strastim, njihovoj zlobi i oholosti? ulagivat im se, puzati, robovati? plaćati i najmanju pogodnost sa ponižnjem i ugušenjem sama sebe? — Ili se poživinčiti kao i oni pa mržnju odvratiti mržnjom, osvetom, porugom, klevetom i svakim zlom?

* Učiteljstvo kotara Volosko već je u svojoj konferenci dne 27 listopada t. g. usvojilo predlog, neka bi odlučujući faktori kad sastavljanja novih čitanaka za hrv. puške škole u Istri uvažili neke njegove želje, kojim a dosadanjih čitanki udovoljeno nije, a mnoge time i ovu, koja je sasma u suglasju sa ovdje razvijenimi nazori: „Čitanke neka uvode u što veći obsjegu takovih štiva, koja će svojim sadržajem i izradbom biti prilična učenike kršćanski uzgajati, a po mogućnosti i takovih, koja će ujedno biti uporabiva za paduku u istinah naše sv. vjere“. — Predlog je radi kratkoće vremena primljen bez debate i obrazloženja, nu znamo pod izvjestno, da je predlagatelj bio spreman u slučaju potrebe svoj predlog do skrajnosti zagovarati.

(Sliediti će.)

Dakako, da je među ljevičari zavladala silna pokunjenost, pošto su jih zapustili u ovoj stvari i njemački nacionalci, i da su njihove novine rad toga uspjeha — neuspjeha-biesnile. —

U sliedećih sjednicah, dne 26., 27., 28. novembra nastavilo i svršilo se je razpravu financijalnoga ministarstva. Među ostalimi govorio je i zastupnik Pfeifer iz Krškoga. Povoda su mu dale imenito tužbe na preveliku strogost kod utjerivanja davaka. On je mjeseca junija radi toga vladu interpelovao. Vlada mu je i odgovorila. Zastupnik dokazuje, kako je taj odgovor bio osnovan na krivih podatcih, kako su niže oblasti središnju vladu krivo obavjestile. Reć bi, da se to često zgadja, a neće se ili neće načina, kojim da se to zaprieči i saznade pravo stanje stvari.

Danas je započela razprava o proračunu ministarstva za trgovinu.

Željeznica Trst-Poreč

III.

Donašamo punktacije sklopljenje između zemaljskoga odbora u Poreču i tvrdke Soendcrop & drug. glede gradnje ekonomičke željeznice Trst (Sv. Sava)-Poreč uz garanciju pokrajine Istre.

I.

Pokrajina Istra garantira platež 4% kamata i obroka amortizacije (polag izkazu odobrenoga po zemalj. odboru) na prioralne zadužnice lokalne željeznice Trst-Poreč do najvećega nominalnoga iznosa ovih zadužnica for. 2.370,000 koja svota ima se amortizirati za 40 godina u jednakih obrocih (f. 119.740) i to od otvorenja prometa željeznice napred.

Ako bi se proračunani trošak umanjio, smizio bi se razmjerno i iznos, koji ima pružati pokrajina.

II.

Interesirane občine i dotični cestovni kotarski odbori ustupit će badava tvrdki svoja zemljišta, koje bi trebala željeznica, i dopustit će bezplatnu porabu onih dielova kotarskih občinskih cesta, na koje bi se imale položiti tračnice.

Uzdržavanje u dobrom stanju ovih dielova cesta pada na tvrdku ili onoga, koji bi preuze promet ove željeznice.

III.

Interesirane občine dužne su dozvoliti tvrdki, koja će graditi željeznicu, da se za vrieme gradnje bezplatno služi občinskimi zemljišti i vodami, koje se nalaze u obsjegu občine, u koliko joj bude neobhodno potrebito i bez štete — osobito pogledom na vodu — dotičnih občinara, koji imaju pravo crpiti vodu. Ako se občina i tvrdka nebi složile, odlučuje zemaljski odbor.

IV.

Pokrajinski sabor Istre ovlašćuje svoj zemaljski odbor, da privoli na ugovor glede prometa, koji se ima sklopiti sa c. kr. generalnim ravnateljetvom državnih željeznica i tvrdkom, koja ima graditi željeznicu Trst-Poreč, uz takve uvjete i uz takve postotke dohodka, koji nebi otežćali garanciju preuzetu od pokrajine, garanciju, koja neće smjeti nikad biti veća od svote naznačene pod I.

V.

Vodit će se točan račun o dohodcih željeznice i o svotah, koje bi izdala pokrajina za platež kamata i obroka amortizacije, za cielo vrieme, dok traje garancija. Ako bi čisti dohodak nadmašio svotu garantiranu za kamate i obroke amortizacije, tada imaju se pokrajini povratiti one svote plaćene u ime garancije i to do polovice onoga iznosa, koji je veći od svote, koju garantira pokrajina.

VI.

Da se obezbiedi interes pokrajine, zemaljski odbor ima pravo odobriti konačne projekte za gradnju i ovu nadzirati.

VII.

Zemaljski istarski odbor biti će zastupan jednim odaslanikom u upravnom vieću željeznice i moći će sudjelovati kod ustanovljenja tarifa.

VIII.

Tvrdka obvezuje se, da će, oslanjajuć se na poziv c. kr. ministarstva trgovine 7. septembra 1890. br. 42.447 od 1889. postaviti študije za željeznicu, koja bi ovu prugu združila sa prugom c. kr. državne željeznice u Istri i to od onih točaka, koje bi se sporazumno sa zemaljskim odborom pronašlo za najshodnije.

Nacrt imala bi tvrdka podastrieti u roku jedne godine dana, odkad bi bila otvorena pruga Trst-Poreč, a gradnja imala bi se izvesti za sledeće tri godine.

IX.

Interesirane občine preuzimlju na sebe polovicu onih svota, koje bi morala pokrajina platiti pogledom na preuzetu garanciju i naročito:

mjestna občina . . . . . postotaka dotičnoga iznosa,

mjestna občina . . . . . postotaka dotičnoga iznosa.

X.

Interesirani kotarski cestovni odbori tečajem 10 godina, počam godinu dana, odkad bude otvorena željeznica, plaćati će zemaljskoj istarskoj zakladi sledeće postotke na izravne poreze uračunav državne kamate: cestovni odbor..... postotaka itd.

XI.

Po izmaku prve godine nakon započete gradnje željeznice stvorit će se brigom zemaljskoga odbora reservna zaklada za eventualne potrebe proizticuće iz preuzete garancije i to godišnjim prinosom for. ..... od strane zemaljske zaklade, koji se ima umetnuti u zemaljski proračun, godišnjim prinosom interesiranih občina, koji se ima umetnuti u občinski proračun i naročito for. ..... za mjestnu občinu ..... itd.

XII.

Ovu reservnu zakladu upravljat će zasebno zemaljski odbor i dotični novac — u koliko neće ga se trebati za preuzetu garanciju uložit će se u vrednostne papire, te ima narasti do svote for. 100.000. Kad se postigne ova svota, tada prestaju prinosi zemaljske zaklade i mjestnih občina, koji se pako imaju opet oživotvoriti, ako bi se umanjila reservna zaklada. Prinosi cestovnih odbora imaju se u svakom slučaju plaćati tečajem svih 10 godina.

XIII.

O reservnoj zakladi položit će se svake godine račun, koji će se priobćiti saboru, interesiranim občinam i cestovnim odborom.

XIV.

Za slučaj, da občine i cestovni odbori neuplate prinosa, o kojih točke X, XI, XII. zemaljski odbor moći će na temelju zakona 24. decembra 1874 dekretirati namete.

XV.

Svota, koja bi ostala nakon što bi garancija prestala, razdielila bi se med zemaljsku zakladu, mjestne občine i cestovne odbore.

Mjestna občina Poreč za cielo vrieme, dok traje garancija, odriče se občinskih nameta na dohodarinu, koja bi mogla pripadati na željeznici Trst Poreč.

Govor

zastupnika Šukljeta proti izjavi ministra Gautscha o njemačkom jeziku.

(Konac.)

Obično držim austrijske ministre za čuvare zakona. Ovdje se medjutim radi o bezprimjernoj povredi prava, a ministar odbija zastupnika, koji ju spominje i sumnjiči ga, da on već unapried pristranost u grieh pripisuje oblastim. Govornik zatim opisuje školsko stanje u Koruškoj; upozoruje na ministrovu izjavu, da su različita družtva upravila 33 pritužbe proti učevnom jeziku u pučkih školah na ministarstvo nastave. Ministar nije ni rieči spomenuo o sadržaju tih molba, samo je naglasio, da ih je podastrio katoličko-političko-gospodarsko družtvo u Celovcu. Ministrove izjave o tom predmetu nesadržavaju ničesa, osim običnih prietnja. Nu Slovenci se neće ni malo pomesti dati prietnjami i nasiljem. (Odobravanje i pleskanje u klupah Slovenaca, Čeha i českoga veleposjeda). Ministar je također govorio o nekom stalnom postupku, a tomu se i ja pridružujem, sasvim otvoreno. U svojem odnošaju sa svojimi sunarodnjaci u Koruškoj uviek ćemo po osnovi raditi. (Slovenci i Mladočesi odobravaju). Braniti ćemo prava svoje narodnosti u smislu onoga ustava, na koji je njegova preuzviešenost prisegla, nu mi toga nismo ni malo osjetili u jučerašnjem njegovom govoru. (Slovenci i Mladočesi odobravaju. Zastupnik Gregorec: Za to bi ga trebalo pozvati pred sud!) Zaključna ministrova dokazivanja sadržavaju istinu, koja je skoro svesbće priznata; nu pretjeravan je oblik, u kojem ih je ministar jučer razložio. Ministar govori o znanju njemačkoga jezika, koji je neobhodno potrebitim svakom naobraženom čovjeku u Austriji. Mi nismo neprijatelji njemačkomu jeziku, mi želimo, da su svi prosvjetljeni ljudi kod nas podpuno vješti njemačkom jeziku. Nu u kakvu saveza to stoji sa ustrojstvom pučkih škola u Koruškoj? Hoće li ministar, da svak, tko polazi korušku pučku školu, također podpuno vješt bude i drugomu jeziku u zemlji, naime njemačkom? Drži li, da bez ono par njemačkih rieči, što su mu ih u školi utuvili u glavu, nije kadar živjeti seljak, koji u dalekoj alpinskoj kojoj dolini obradjuje svoju grudu zemlje? Tim poništuje školu do takove škole, gdje se lih jezik uči (Slovenci odobravaju). U obće je neka zla kob oko te Austrije, a mi slovenski zastupnici čutimo ovaj čas njeno djelovanje. Proljetos su se otvorile ove prostorije novo izabranomu narodnomu zastupstvu; tada nas je naš car i gospodar pozdravio govorom i u njem nas pozivao, da se predhodno kanimo posebnih tožnja, bilo one koje mu drago naravi, a da se posvetimo velikim zajedničkim poslovom. Slovenski su se zastupnici odazvali tomu pozivu iskrenom patriotičkom odanošću. Mi smo se za čudo malo glasili u zadnje doba, a ministar predsjednik će mi dopustiti, da mu je požurivanje Slovenaca u posljednje vrieme prouzročilo vanredno malo bezsanenih ura. Nismo toga činili lahkim srdcem. U težkoj se borbi nalazimo, a suspregnutu više pasivnu ulogu, što tu igramo u ovoj kući, nju provadjamo na pogibelj svoje popularnosti. (Tako je! — sa strane Slovenaca). Nalazimo se u vanredno težkoj borbi proti javnomu mnienju, koje sve silnije zahtjeva, da predjemo u tabor Mladočeha. — Do sada smo odolievali svim tim navalam. Tu je medjutim nedošno jučerašnji govor, to sa vladine klupe slušamo dokazivanja, što no formalno daju potvrdu i pečat onim komešanjem, pod kojimi mi trpiti moramo, jer vele, da se Slovenci neimaju ničemu nadati od sadašnje vlade, da slovenski zastupnici nesmiju zauzeti nikakovoga drugoga mjesta, osim na strani skrajno bezobzirne opozicije. Osim mnogobrojnih drugih zasluga, što ih dragovoljno dopuštam, ministar nastave ima također zaslugu, na koju bih naročito upozorio njegove životopisce, zaslugu naime, što umije osobitim uspjehom u vis dići skrajne stranke. (Veselost kod Mladočeha). Staročeska stranka se je počela razpadati zbog one zlosretne naredbe o disloknciji. To je uzbudilo negodovanje, koje je povodom bilo mladočeskim izborom. Zar nije ministar nastave zadovoljan tim uspjehom, te mu se silom hoće imati kraj Mladočeha također i Mladoslovence, na mjesto nas umjerenijih slovenskih zastupnika, koji smo se izstrošili i izrabili u službi za ovaj sustav, kojim je prevrućim postalo tlo poslje jučerašnjega govora? Skromni zahtjevi koruških Slovenaca, što ih je jučer stavio zastupnik Klun, malo da nisu iz kože izjerali ministra nastave; nu što će on onda početi, kada naši potomci budu iznieli zahtjeve, kojimi će biti temeljem program jugoslavenskoga državnoga prava? (Oho! — sa ljevice. Slovenci povladjuju). Mi toga nećemo činiti, nu poslje nas mogu doći takovi, koji će to činiti. Nemožemo primiti jučerašnjih razlaganja bez nekih izvjestnih posljedica; bezuspješnim neće nikako biti jučerašnji govor. Neznam, u koliko je ministarstvo voljno, da svojim nuktoritetom zaštiti nazore ministra nastave; lahko je moguće, da se nalazimo u oči neke barbe. Mi je nećemo plašiti. (Dobro! — sa strane Slovenaca), nećemo se upuštati u borbu lahkomišljeno, nu neće biti traga ni malodušnosti. (Dobro! Dobro! — sa strane Slovenaca). — (Zastupnik Tilscher: Sa'savezničima!) — Pada mi na um ona Calderonova: „Poštenje je amanetom duše, a Bog je gospodar duše!“ Nuder, gospodo moja! Mi ćemo slovenski zastupnici tako raditi, a za sobom ćemo imati cieli narod; tako ćemo raditi, kako nam nalaže naše narodno poštenje — ostalo preporučujemo Bogu; nadam se to neće pustiti, da propane naš vrli narod. (Pleskanje i odobravanje).

Izviešće

o glavnoj skupščini krčke gospodarske zadruge, držanoj dne 12. listopada 1891.

Usljed poziva uvrštenog u „Našoj Slogi“ i priobćenog članovom kroz odborničke sastalo se u Vrbniku dne 12. listopada 18 članova i poveći broj gostova.

U 10½ sati pr. podne predsjedatelj dr. Dinko Vitezić otvori skupščinu, pozdravljajuć prisutne članove i gostove u svom rodnom mjestu. Tronutim glasom napominje smrt mjestnog župnika i člana zadruge popa Antona Matanića. Skupščinari u znak štovanja se uzdižu kličuć: slava mu! Napominje radostan dogodjaj, što si je ove godine slavenski sviet na gospodarstvenom polju osvjetlao lice i to izložbom u Pragu i onom u Zagrebu, te se ufa, da će to blagonosno uplivat i na naše gospodarstveno priliko. Spominje i drugi žalostni dogodjaj, koji je zadesio naš otok, budući se pojavila „trsna uš“ i u naših vinogradih a imenito u onih Vrbanske i Punatarske občine, pak ga za to veseli što je u ovoj glavnoj skupščini i Punat zastupan. Za tim prelazi na I. točku dnevnoga reda.

1. Izviešće predsjednika o njegovom djelovanju na glavnoj sjednici pokrajinskog gospodarskog vieća.

Predsjednik, žaleć što o tomu predmetu nije bilo obširnjeg izviešća u naših novinah, napominje kako se je ove godine na novo imenovalo predsjednika i biralo odbornike pokrajinskog gospodarskog vieća. Za predsjednika imenovan je bio presv. g. Campitelli, koji kako je poznato ne pozna na žalost niti malo hrvatskoga jezika! Jedva na skupščini gospodarskog vieća bili su priobćeni svi oni, koji su imenovani bili u stalni odbor. Govornik je interpelirao zašto nije bio odmah dojavljen uspjeh izbora u stalni odbor, te u odgovoru mu se obećalo, da će se unapried za to skrbiti.

Predsjedništvo saobćujuć zaključak stalnog vieća, po kojem bi naša pokrajina sudjelovala kod šumarsko-gospodarske izložbe u Gorici samo vinom, potaklo je govornika na upit, zašto se samo na vino ograničilo naše sudjelovanje kod te izložbe. G. predsjednik u odgovoru razloži i navede razloge zašto se je tako postupalo, jer da je naime izložba drugih gospodarskih proizvoda ograničena bila samo na Goricu, a da bi svega toga i nebilo za 300 for. doznačenih u tu svrhu od pokrajinskog odbora, nebi se bilo dalo više učiniti, k tomu u razmaku od jedne samo godine od Bečke izložbe nebi bila naša pokrajina što drugoga izložit od onoga, što je ondje izložila. — Govornik žali što je samo 300 for. pokrajinski odbor u tu tuli koristnu svrhu doznačio.

Pošto bi molba stalnog odbora upravljena na visoko c. k. ministarstvo glede sadjorja duhana u Fasani i Sicciole, mjesta kako je poznato već davno okuženа tranim ušencem, odbijena, to se je isti odbor ponovno obratio molbom na ministarstvo, da se u rečenih dvih mjestih sadjenje duhana dozvoli. Govornik je opet i ovaj put prosvjedovao proti ograničenju molbe na sama dva mjesta zaražena, izostaviv okružje Lošinja i ostala zaražena zemljišta u pokrajini, kad je na lanjskoj glavnoj skupščini zaključeno bilo, da se za sva trsnim ušencem zaražena mjesta rečeni dopust zamoli. — Predsjedništvo mu odgovori, da se je u tom držalo zaključka stalnog odbora, komu polak § 21. pripada pravo u dogovorih s vladom ili pokrajinskim odborom izraziti svoje mnienje o zaključcih glavne sjednice.

Znamenita je bila također treća točka dnevnog reda, u kojoj se razpravljalo o odnošajima pokrajinskog gospodarskog vieća prema pojedinim zadrugam. Da se također postigne njeki postojanji i bistri pregled o stanju i radinosti pojedinih kot. zadruga pokraj. gosp. vieće predložilo je na glasovanje: 1. da svako godine u jenaru svaka pojedina gospodarska zadruga predstavi pokr. gosp. vieću svoje izviešće, račun i inventar 2. da redovito svaka zadruga pošalje prepis zapisnika svake sjednice bilo odborske bilo glavne 3. podnieti u tekućoj godini izvjestaj i račun glede svega što se učinilo i dogodilo do konca 1890 g.

Da godišnji iznosi od lovačkih dopusta i globa za poljodjelske prekršaje, mjesto da se šalju u zemaljsku blagajnu kao do sele, budu ravno poslani pokr. gosp. vieću koje će to svoto dielit medju zadruge načinom kako ga bude zemaljski sabor naredio.

U generalnoj debati, govornik dokazujuć naprošenost i nezrelost razprave o tom toli važnom predmetu, predložio je, da se ta razprava odgodi i proputi na zrelije i temeljitije proučenje, saslušav o tom mnienje svake pojedine zadruge. Govornikov predlog bi dakako odbačen. Za tim upravio je govornik interpelaciju na vladina zastupnika vit. Elusehegga, da izjavi mnienje vlade u tom pitanju. Odgovor vladina zastupnika bio je taj, da neima nikakvih posebnih instrukcija u tom poslu, ali da kad bi htjeo izrazit svoje osobno mnienje,

la bi se to sasvim slagalo sa predlogom pokr. gosp. vieća. — Govornik napokon predloži, da se prokc predloga gosp. vieća predje na dnevni red, ali i taj predlog bi odbačen.

U specialnoj debati dr. Laginja izjavi, da će i on glasovat za predlog ali uz uvjet, da pokr. gosp. vieće zajamči pravo da svaka zadruga podastire ročena izvješća u odboru ili drugom od zemaljskih jezika, o postavi to kao formalni predlog.

Predsjednik odgovori, da razprava o tom predlogu nespada u djelokrug glavne sjednice, nego da o tom ima odlučivat posebni odbor, te stavi samo prvu točku na dnevni red, koja bi dakako primljena, protivno tomu se protestiralo ali naravski uzaman. Isto se dogodi sa drugom i trećom točkom predloga. Predložilo se po dr. Laginji a govornik je zagovarao izpravak predloga, u smislu, da svoto otjerane od lobe i lovačkih dopusta idu kao i do sada blagajnu pokr. odbora, jer da će isto navedenije podjeljivane biti, ali i taj izpravak predloga bi zabačen.

Razprava o obračunu za god. 1890. odgodjena, jer rad kratkoća vremena, da se nisu mogle dovršit radnje.

(Dalje sledi).

Franina i Jurina

Fr. Po Istroj gredu balotaćoni kako po lojo. —

Jur. I pûli mo te kita dan. —

Fr. Kega češ ti balotat?

Jur. Najbolje bi onistoh, ki se znaju manižat va teh posleh.

Ja bi najraji, da me puste kade san.

Fr. Verujem! — Al ako te zbalotaju?

Tu je vrag! — Bin se moral nekako sigurat.

Jur. Drži se z' nohti i zubi; kad već nebude šlo, znaš kamo se preporučit.

Da znan malo bolje nemški, bin i to.

Jur. Zaštroncaj malo, pak će benj bit dobro.

Različite viesti.

Naše dužnike molimo ovim, da namire svoj dug, jer se eto godina bliža koncu a mi nemamo poravnati naših računa dok naši dužnici neučine svoju dužnost. —

Velikodušan dar Ovdašnji veletržaci imali nas rodoljub g. Ljudevit Ruić podario je povodom sjajne narodne pojede u zapadnoj Istri for. 100 „Braći hrvatskih ljudi u Istri“ ćiv ročenu svotu našemu uredniku. Čitinom te svote t. j. sa for. 25 postao g. Ružić utemeljiteljnim članom iste, a ta svota ide medju darove.

Istim povodom darovan je nadalje for. podružnici sv. Cirila i Metoda u Trstu or. 5 ustrajajućom se tamburaškom sboru njestu P. u Istri.

Dočim se ovim u ime narodnih družtva plemenitom činu g. darovatelju što toe zahvaljujemo, izričemo vruću želju, bi se i ostali naši mogućnici ugledali rasan primjer g. Ružića. Evalu mu!

† **Petar Peršić**, umirovljeni financijalni činovnik umro je nakon kratke bolii u 58. godini svoga vieka ovdje u Trstu. Pokojnik se je rado bavio i javnim poslovi, utičuć u naš narodni život. Sudjelovao je primjorice na taboru u Dolini, na glavnoj skupščini političkoga družtva „Edinost“ u Lindaru itd. U Trstu i okolici ašeo občenito poznat i cienjen kano čestit doljub. Počivao u miru!

„Obzor“ hoće da oslabi izjavu naših svaka iz čitave Liburnije tim, što njoj imjećuje „da bijaše sastavljena stolom i to poslie večere“. Takova zloba netreba tumača.

Diocezanske viesti. Veleč. g. Ante Zdarić duh. pomoćnik kod sv. Antona staga u Trstu premješćen je kao kapelan B. D. Mariji na Krasu (občina Piran.)

Dne 4. novembra preminuo je veleč. g. **Mate Kumbić**, umirovljeni svećenik trećanško-koparske biskupije. Vječni mu pokoj!

Novi odvjetnik u Trstu. Dne 7. t. m. preseliti će se iz Sežane u Trst naš mladi odvjetnik i poznati rodoljub g. dr. Gustav Gregorin.

Iskreno pozdravljamo tu nadanu čestitoga odvjetnika i rodoljuba, kojeg trebamo u Trstu kako ozebao sunca. Narodnoga odvjetnika trebali do nas puk i izvan Trsta, koji se je do sada morao uticati našim narodnim protivnikom u pravnih poslovih. Naslov i stan novoga odvjetnika naći će čitatelji na četvrtoj stranici.

Izvjestitelj za izpitanje izbora dra. Laginje. Četvrtak imao je legitimacioni odbor car. vieća sjednicu, u kojoj bijaše izabran za izvjestitelja ob izboru dra. Laginje zastupnik vitez Abrahamović, Poljak. Da bude izabran jedan Poljak a ne dr. Ferijančić rádi je i obahadjao oko članova toga odbora imenito preuzvišeni gospodin Franjo grof Coronini, zastupnik u vieću i zemaljski kapetan gorički. On se je već za vriemo izbora zauzimao, kako se je čulo i pisalo, proti dru. Laginji a sa markiza Polesini, skojim bi reći, da je i u dalnjem rodu. Jalova mu truda ouda, a plodniji neće bit nit ovaj! Mi znamo, kako je prošao onaj izbor, mi znamo, da sa hrvatske i slovenske strane nema nezakonitosti, mi znamo, da ima užasnih nezakonitosti sa druge strano, i da bi se dru. Laginji imalo pridodati još na desetke glasova što jih dobio markiz Polesini. To će dokazati jedno i drugo iz raznih prosvjeda i drugih spisa svaki nepristrano izvjestitelj, a takav je za stalno veleč. zast. vit. Abrahamović, Poljak. On se za stalno neće povadjati za protivnici Hrvata, za pristranimi strastnimi ljudmi, nego će savjestno i svestrano izpitati stvar, i izvjestiti posve nepristrano o cielom tečaju izbora. Mi se nebojimo ni mnogi njegova suda, koašto nebi se bojali nit suda najstrožijega, poštenega i savjestnoga suđca.

„Tržaški Sokol“ priredjuje za subotu dne 5. t. m. večer sv. Nikole u dvorani Mally (ulica Torrente br. 16). Početak točno u 8½ sati na večer. Ulaznina za članove 20 novč. a za pozvanike 40 novč. Program zabave jest bogat i zanimiv.

Pozdrav istarskoga Hrvata, prve pjesme, spjevao Rikard Katalinić-Jeretov (Veljko Jeretov). Polovica čistog prihoda namienjena je „Bratovšćini hrvatskih ljudi u Istri“. Zagreb 1891; vlastitom nakladom. Posvećeno Matiji Baštijanu, istarskomu pjesniku i preporoditelju hrvatske misli u Istri.

Preporučamo što toplije te prvence našega mladoga pjesnika svim našim čitateljem.

Koncert „Slovanske Čitalnice“ u Trstu obdržavan prošle nedelje, izpao je nad svako očekivanje. Tim koncertom otvorio je odbor svečano nove družtvene prostorije pak nije čudo što je na zabavu pohitilo toliko članova kano malo kada. Sve točke programa, kao pjevanje, udaranje na glasovir i na citre izvedene bijahu upravo umjetnički.

Žalimo što nam prostor lista nedozvoljava, da se obširnije pozabavimo tom riedkom svečanostju za slavonske krugove u Trstu, nu budi dosta ročeno, da se pronosi obćeniti sud, da tako sjajno uspjelog koncerta nisu jošte čuli ni vidjeli članovi naše čitalnice od njezina osnutja. Svaka dakle čast vriednomu odboru.

Predsjedničtvo političkoga družtva „Edinost“ poslalo je usljed jednoglasnoga zaključka odbora pismenu podulju čestitku koruškim Slovencem a na ruke „Katoličko - političkoga i gospodarskoga družtva za Slovence na Koroškem“, radi njihovog neustrašivog postupanja kod obrane narodnih prava koruških Slovenaca.

Štipendija pok. biskupa Dobrile. Diocezanski list naše biskupije donaša u zadnjem broju razpis natječaja na jednu štipendiju iz zaklade našega nezaboravnoga biskupa Dobrile. Štipendija ta u iznosu od for. 100 namienjena je siromašnim gimnazijalcem iz Istre i kvarnerskih otoka. Molbe valja poslati putem školske oblasti preč. biskupskomu ordinarijatu u Trstu.

Prilog k poslednjim izborom u Poreču. Poznatu su nepodobštine u Istri, da naši birači vanjskih občina moraju dolaziti na biralište u gradiće, gdje stanuje talijanski živalj. Povjest poslednjih godina uči nas, da su naši birači izloženi svakovratnim napadajem i porugam.

Da se tomu izbjegne i da bude biranje slobodno, obratili su se dne 6. oktobra 1891 naši birači poreške mjestne občine, na čelu jim Šime Hadun, na c. kr. političku oblast u Poreču molećí ju, da se izbor fiducijara obavi izvan gradića Poreča, ako moguće u selah Baderni ili Žbandajih.

Nekoliko dana zatim dobili su molitelji od poreške občine dekretom 8. oktobra 1891 br. 1680 odgovor na svoju pismenu molbu, iz kojega sliedi, da se c. kr. politička oblast u Poreču nije smatrala kompetentnom u zamoljenoj stvari odlučiti, te je stoga ustupila molbu načelniku občine u Poreču, da ju reši.

Pošto se c. kr. politička oblast na opravdanje svoje odluke poziva na § 28 izbornoga zakona za carevinsko vieće, to navadjamo ovdje doslovno prevedon taj paragraf, koj glasi: „Za izbor zastupnika „ladanjskih občina ima politička kotorska „oblast po propisu § 10 na temelju pučanstva, što je prisutno polag posljednjega popisa, ustanoviti broj od svake občine birat se imajućih fiducijara, odrediti dan i uru za biranje, koje se ima obaviti unutar granica občine, nakon zaključenoga postupka o reklamacijah izborne listine popraviti, za rukovodjenje izbora označiti jednoga „izbornoga komesara i občinskoga načelnika pravodobno o naredjenom obaviestiti.

„Občinski načelnik ima odmah pozvati „na izbor birače naznačiv jim dan, uru i „od njega odredjeni lokal, te izbor u odredjeno doba obaviti.

Polag ovoga zakonskoga propisa ima c. kr. politička oblast odrediti dan i uru biranja, koje se ima obaviti unutar granica občine. Tko odredjuje dan i uru biranja, mora imat pred očima i mjesto (grad, selo), gdje se bira, jer ako je to mjesto manje ili više odaljeno od sjedišta političke oblasti, to upliva i na opredjeljenje ure, kad ima započeti biranje. Sliedi već iz toga, da ima onaj, koji odredjuje uru i dan, odrediti i mjesto (grad, selo), gdje se ima obaviti izbor.

Da je tomu tako razabire se nadalje iz gore navedenoga paragrafa, gdje se odmah iza dana i ure za biranje, kaže, da se ovoima obaviti unutar občine. Ovaj dodatak bio bi pleonasmus, kad bi se dvojilo, da političkoj oblasti nepripada odrediti mjesto biranja. Kad zakonodavac veli, politička oblast ima odrediti dan i uru biranja unutar granica občine, to nemože biti dvojbe, da ima ova oblast i odrediti mjesto (grad, selo), gdje se ima obaviti izbor, jer kakav smisao imao bi nalog: odrediti dan i uru unutar granica občine. To nebi imalo nikakva smisla.

U poslednjem odlomku istoga paragrafa govori se o pravih, koja pripadaju občinskomu načelniku. Ovaj ima pozvati birače na izbor naznačiv jim dan, uru i od njega odredjeni lokal, i u odredjeno doba izbor obaviti.

Ostanjajuć se na ovu odredbu c. kr. politička oblast u Poreču misli, da mjesto (grad, selo) biranja ima odrediti občinski načelnik.

Da nije ovo mnienje u zakonu osnovano, sliedi već iz konteksta samoga, gdje se govori o „lokalu“ (dvorani, kući, zgradi, trgu), nipošto pako o mjestu (selu, gradu). Kad bi bio zakonodavac htio dati ovu vlast občinskim načelnikom, tada bi se bio poslužio ričju „Ort“ nipošto pako „Lokal“.

Politička oblast odredjuje grad ili selo, gdje se ima obaviti biranje, a občinski načelnik dužan je nabaviti lokal (dvoranu, sobu) gdje će se birati.

To se ugadja i u drugih zgodah. Politička oblast odredjuje kakav izvid, saslušavajuć občinara, obrtnike itd. u ovom ili onom gradiću ili selu i istodobno pozivlje občinsku oblast, da nabavi u tu svrhu potrubiti lokal.

Za nas je dakle ovo pitanje na temelju samoga zakona rešono.

Uslied rečene odluke c. kr. političke oblasti u Poreču občinski načelnik u Poreču odbio je molbu občinara te odredio, da se ima birati u gradiću Poreču.

Više nam ne treba pisati.

Iz Poreščine pišu nam 1. t. m. Evo Vam, g. uredniče, cielu pregrešć novica iz ovog tužnog kotara.

Dne 10. pr. mjeseca išao je iz sela Seline Josip Gobić sa svojom ženom i vozićem u sv. Lovreč pazunatički. Stigav pred kuću nekog Giovannina Rocco, stupi ovaj pred blago, da mu zapriečí put. Gobić ga zamoli, da mu se makne s puta, nu Rocco mu osorno odvrati, da je cesta njegova kano i Gobićeva. Tako se prepirali neko vrieme kad na jednom skoči Rocco priti Gobiću i baci ga svom silom na zemlju. Gobić bi tada bio lošo prošao, da mu nije priskočila u pomoć žena. Rocco ostavi Gobića pak se baci na njegovu ženu, koju poče mlatiti. Njoj skočiše na pomoć nekoje dobre duše, te otjeraše Rocca. Ovaj se broji medju talijansku inteligenciu u sv. Lovreču, nu ovaj istiniti dogodjaj pokazuje najbolje koliko je u njega inteligencije. Stvar je prijavljena sudu, koji će krivca bez dvojbe pravedno odsuditi, jer mu Gobić nije upravo ništa učinio.

* * *

Dne 24. istoga mjeseca bijahu seljaci iz Svetlovreščine u Vrsaru po običnom poslu u nekoji, da razgledaju občinske račune. Kad se ti naši ljudi doma vraćahu iz Vrsara čekali su ih Vrsarci izvan grada u zasjedi. Iznenada navalili su ti junaci na mirno idúće seljake kamenjem, te mnoge ranili a jednoga izmedju njih tako težko, da neima nade, da bi ozdravio.

* * *

Do zadnjih izbora fiducijara imao je Svetlovreč vlastitu občinsku upravu. Naši vriedni Svetlovrečani nisu ljteli kod tih izbora puhati u protivnički rog, pak njim sada gospoda u Vrsaru na jednom uzeli tu upravu. Neka Vam bude i taj čin dokazom kako se s nami postupa u ovom političkom kotaru.

* * *

Ali znajte, da nam neevatu ruže niti u samoj občini Poreč. Poznato je Vašim čitateljom kako smo se junački držali kod zadnjih izbora fiducijara. Vi ste nas javno pohvalili, a mi priznajemo uz svu našu skromnost, da smo tu pohvalu i zaslužili. Nu za naše junačko i pošteno djelo hoće, da nas strogo kazne gospoda na občini u Poreču. Gospodsku osvetu ućutila su naša sela Vabriga i Žbandaj, jer su svi čestiti i neodvjani stanovnici tih sela glasovali za narodne fiducijare. Na čelu svomu puku u jednom i drugom selu bili su prevriedni mu župani, i to u Vabrigi naš poštenjak Pavat Anton a u Žbandaju čestit mu drug Hadun Šime. Občinska uprava u Poreču skinula je sada proti volji svega puka oba rečena župana, te narinula puku proti njegovoj volji nove župane, i to u Vabrigi nekog Petra Hodana a u Žbandaju Antona Močibobu. Občinari pritužili se političkoj oblasti proti tomu samovoljnomu koraku gospode na občini, a mi se uzdržajemo od svakog dalnjeg tumačenja jer znamo, da bdije nad nami stroga cenzura. U ostalom moramo ipak reći, da se takavim postupanjem puk samo draži i izazivlje.

U Kaščergi, pazinska občina slavilo se je dne 26. prošloga mjeseca neobično slavlje. Toga dnova naime posvećen je novo sagradjeni hram božji. Posvetu obavio je pazinski dekan g. Josip Orbanić uz asistenciju guardijana iz Pazina i župnika iz Kaščerge, Treviža i Grdoselca. Zastupana je bila i občina. Gradnja ove nove župne crkve stojala je preko 3000 for. Cieli ovaj trošak podnicla je porezna občina Kaščerga a da se nije ni za krajcaru zadužila.

Nered na poštah u Istri. Tuže nam se predbrojnici iz raznih strana zapadne Istre, osobito iz poručkoga kotara, da njim naš list vrlo neredovito dolazi ili da ga u obće mnogi niti ne dobiju. Tako nije stiglo više iztiskana zadnjega broja u Žbandaje, predzadnjega u Tar itd.

Mi znademo, da većina poštara u Istri nevoli naš list, te da bi njim milije bilo kad ga nebi bilo, nu on je tuj i oni su dužni primati ga i odpravljati na odredjeno mjesto, pa bilo ujim to drago ili ne. Nije dosti, da nam toli često u zadnje doba cenzura plieni list, već ga eto pliene i na nekojih poštah. Molimo opetovno sl. ravnateljstvo pošta i brzojava, da poduči pojedine poštare u Istri o njihovoj dužnosti, a naše predplatnike molimo, da nam svaki i najmanji nered dojaviti izvole. Komu nedolje list u obično vrieme neka ga odmah otvorenim pismom, koje je prosto od poštarine, reklamira.

„Narodno pjevačko družtvo“ u Mostaru priredjuje uterak dne 8. prosinca 1891. u prostorijama „Grand Hotel Orient“ svoju glavnu godišnju zabavu uz sudjelovanje vojničke glasbe 88. pukovnije Waldstätten. Budućeva glavna godišnja zabava materijalno podupire i osigurava obstanak družtva, te se umoljavaju svi prijatelji istog jedinog u Bosni i Hercegovini (Hrvatskog) družtva, da svoje miloćare poslati izvole družtvenom predsjedniku Fra Anjelu Nuiću nadžupniku, te će se obielodaniti putem hrvatskih novina. — Ulazna ciena od osobe 1 for. — Početak u 7. sati na večer. Odbor.

Književnost.

Zvonimir hrv. ilustrovani kalendar za godinu 1892. Deveti tečaj. Sa 46 slika. Ciena 60 novč., tvrdo uvezan 80 novč.

Tisak i naklada knjižare Luv. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu.

Upravo primismo novi tečaj poznatog nam godišnjaka, koji i ove godine nije zaostao za svojimi prodiućimi, te sadržaje osim kalendara za katolike, protestante, pravoslavne, židove i turke, upisne bilježke za svaki dan, biljegovne ljestvice, poštarske i brzojavne ustanove, vučenje srećaka i podpuni sajmovnik Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne, Hercegovine, Istre, Medjumurja, Kranjske, Štajerske itd. Nadalje podpuni šematizam izpravljen po službenih podatcih, za Hrvatsku, Slavoniju, Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu.

Zabavno poučni dio, koji je razjašnjen sa 46 slika ličnostih i predjela naše domovine, obiluje ove godine sa mnogo krasnimi i zanimivimi pripoviedkami, pošalicami i poučnimi članci, 14 ih na broju.

Neima s toga sumnje, da će svi dosadašnji kupci toga kalendara i nadalje ostati mu vjerni, a mi ih uvjeravamo, da će za taj mali novac (60 novč.) imati cieli zabavnik i priručnik pri kući.

Katolički kalendar, drugi tečaj. Revna naša knjižara Hartmanova (Kugli i Deutsch) u Zagrebu, koja nas skoro svake godine iznenadjuje sa kojom osobitom novošću na polju literature, izdala je već prošle godine „novi jedan kalendar", koji zaslužuje osobitu pozornost svih katoličkih Hrvata, a to je „Marija Bistrički katolički kalenda".

Upravo izdali su javni nakladnici „drugi tečaj" toga kalendara, koji je uredjen po svedeniku katoliku, i to tako lieno i zanimivo, da ga preporučamo što toplije svakomu katoliku, koji se želi zabavljati štivom čistim, nepogrješivim i bogoljubivim. Osim kalendara za katolike i pravoslavne imadu tu na svakoj strani kalendara na dotični mjesec spadajuće izreke i citate iz svetoga pisma itd. Nadalje: životopis župnika Kneippa, pripoviedko „Junačka Arapkinja", istinita crtica iz katoličkih misija. — Šijak i Ličani od Steve Sušnika. — Kardinal Lavigerie. — Lourdes u god. 1890. — Kuća naše drage Gospe u Lorettu. — Kitice za srce i pošalice. Od slika kojimi je ovaj tečaj uresen napominjemo: Franjo Gašparić, biskup i vikar nadbiskupije zagrebačke, Janko Pavlešić, biskup, Dr. Juraj Žerjavić, župnik u Marija Bistrici, Dr. Stjepan Borošа, župnik kod sv. Marka u Zagrebu, O. Martin Nedić, Sebastian Kneipp.

K tomu dobiva svaki kupac „krasnu" bojadisanu sliku Majke Božje Lourdske. Neima sumnje, da će svatko, komu treba, posegnuti za ovim liepim i dobro uredjenim kalendarom, koji stoji samo 25 nč.

Zvekan. Ilustrovani šaljivi kalendar za god. 1892. Evo trećeg tečaja zabavnog i šaljivog godišnjaka, koji će svakomu biti ugodno čitati. U ovom su tečaju mnogi vrlo šnjivi sastavci razjašnjeni sa 22 slike.

Kao svako tako i ove godine izašao je nakladom rečene knjižare (Kugli i Deutsch) Hrvatski Block koledar upravo krasno i ukusno izradjen, uriešen sa slikama u narodnoj nošnji te panoramom grada Zagreba.

Polag svih troškova što su nakladnici u taj koledar uložili ipak je jeftin i za svaki ured te privatnu kuću osobito preporuke vriedan.

Block koledar stoji samo 60 novč.

Listnica uprave.

H. U. paroh. dr. Rieka f. 2u. Občina Punat f. 8. M. J. Brgud f. 2.50. M. F. Bakar f. 1. S. D. Vaskut f. 2. R. N. Unije f. 1. J. A. Opatija f. 3. B. A. Ljubuški f. 2. Čit. Boleo f. 2. M. I. sv. Lovreč f. 5. P. F. Rieka f. 1. D. J. Buzet f. 7. L. Fr. Rukavac f. 2. D. I. Pula f. 2 V. M. Rakovica f. 1.25. V. J. Jušići f. 2. S. P. Vabrega f. 1. Danob. Beč f. 2. Chel. Trst f. 3. Čit. Mrkopalj f. 2.50. Obć. Buzet f. 4. K. J. Jelšane f. 2.50. L. J. Krkavce f. 3.50. M. M. Dragući f. 5. K. J. Pićan f. 2. S. M. Pazin f. 2. M. A. Labonico f. 5. P. M. sv. Ivanac f. 5. Ž. I Sovinjak f. 2 S. V Pula f. 2. G. M. Kastav f. 20. L. A. Kopar f. 5. N. A. Vižinada f. 2. F. F. Kopar f. 5. R. M. Škrljevo f. 2. Škol. vieće Volosko f. 2. D. A. Korčula f. 2. M. M. Novalja f. 1. K. A. Trst f. 2.50 J. I. Markovščina f. 1 Š. G. Oprtalj f 1. R. L. Trst f. 5. S. J. Trst f. 5. G. P. sv. Maetj f. 2. R. I. Vižinada f. 1. B. J. sv. Lovreč P. f 2. Opatik Beč f 21.90. Čit. Buzet f. 2.50. S. J. Trst f. 1. O. J. Korte f. 2.50 M. J Novalja f. 5. G. R. sv. Vital za sobe i čit. f. 2. Občina Podgrad f. 4.50. D. S. Tinjan f. 5. K. F. Promantura f. 2.50. S. M Pazarište f. 5. Gondrand Rieka f. 14. E. K. Trst f. 5 Obć. Kastav f. 4. S. I. Brno f. 15. Dr. A. S. Volosko f. 2 Š. M. Kastav f. 5. Obć. Pazin f. 3. H. F Kopar f. 1.50 S. G. Lužnjan f. 7. S. S. Orijovac f. 2. (Sliedi).

Lutrijski brojevi

Dne 21. novembra.

Trst	58	60	34	81	59
Budapest	66	84	72	88	71
Linc	57	74	21	65	68
Innsbruck	44	32	65	50	73

Dne 25. novembra:

Prag	43	68	33	31	82
Lavov	76	10	27	72	62
Hermanstadt	85	46	5	48	3

Zahvala.

Osiguravajuća zadruga Croatia u Zagrebu izvoljela je i ove godine u blagotvorne svrhe našeg družtva doznačiti nam svotu od 15 for. Mi se ovim osiguravajućoj zadrugi Croatia što toplije na njenom plemenitom daru zahvaljujemo.

Hrvatsko pripomoćno družtvo u Beču
25 novembra 1891.

Predsednik: dr. K. Kozić, dvorski i sudbeni advokat. Tajnik: Franjo Vahčić, c. kr. činovnik.

Dr. Gustav Gregorin

otvoriti će svoju

odvjetničku pisarnu

u Trstu

dne 7 decembra t. g. Via Dogana br. 7. II kat.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua"

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najčvršće osiguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 11—25

polica, koje sada ističu

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tiečuća se mješovitog osiguranja za 10000 dolara (for. 25000) ističe sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osiguране svote od 10000 dolara također uniši prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz cieno neobično nizke. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvolo posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmoti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te se nohoje konkurence. 10-10

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 27—

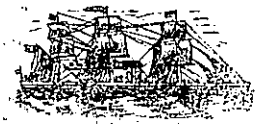

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 14—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

pradaje uz pravu cienu bez nikakva namietka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te također:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cvietnjake uz cieno, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 27—52

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES,
MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary 45—52 Casa Gorup.

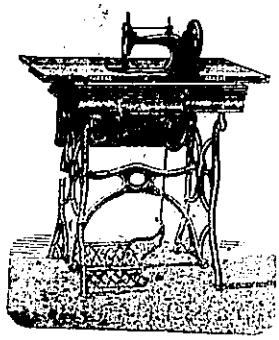

Petar Braido

mekanički kovač 31—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske novo po . . . . . fur. 35
„ srednje „ „ . . . . . „ 15
Strojevi Titania „ „ . . . . . „ 33
„ Howe za krojače i postolare po . „ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Tinktura za želodec,

katero iz kinoške rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomarančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju" v Ljubljani, je mokko toda ob onem uplivno, delovanje prebarnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·80, z 56 stekl., 5 kg. teže, velja gl. 5·20. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenicice razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—20

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

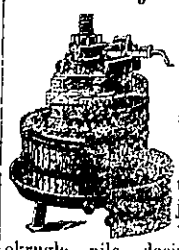

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnju, za obračanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, **mlatilnice**, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čišćenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, **Höckseovej strojeve za rezanje krme**, mlinove za drobnu molju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voće, tiskalnice za voće, strojeve za **tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori**, strojeve za lupljenje voća, spreme za sušenje voća i povrtja, **vinske sisaljke, spreme za konobu**, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mlieko, dizaljke za posudje, vrtaće strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, praće strojeve, strojeve za čišćenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!

Skladište gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

20—20

II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrovano, od 144 stranica, cieniko u njemačkom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega rastnega, pripročam to že skušano specijaliteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljši vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkriljivo esenco za pripravljanje žganih pijač; ta esenca podeli pijači prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 60—70 litrov) vätevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerjev itd najbolje in nenadkriljive kakovosti. Recepti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—15 in PRAG. 20—

Iščejo se solidni zastopniki.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 50. U Trstu 10. decembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i naj. bližu pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se povraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovina više poštarine

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu

Koncem ovoga mjeseca svršava naš list XXII. tečaj te će stupiti božjom voljom u XXIII. tečaj. Po starom običaju pozivljemo ovim naše predbrojnike, pošto se je primakao konac godine, da učine čim prije svoju svetu dužnost. Naše vriedne i redovito plaćajuće čitatelje molimo, da se čim prije na novo predplate, i to komu je i o le moguće, odmah za cielu godinu, jer nam je tako mnogo laglje sastaviti proračun i odmah urediti naše račune.

Preporučujemo se napokon imućnijim i sviestnijim rodoljubom i izvan Istre, koji nas do sada nepomogoše, da nam priskoče u pomoć u ovom našem težkom poduzetju točnom predplatom.

Kako je poznato mi neimamo druge pomoći van u naših čestitih predplatnicih, dočim imademo protivnika i zavidnika, kojim je naš list pravi trn u peti, na sve strane. Tko pojmi naš položaj i našu težku borbu, a čuti i misli ikreno s nami, ta nam nemože odreći pomoći.

Predplata s poštarinom stoji za cielu godinu za imućnije for. 5, za seljake for. 2. Za polovicu godine polovicu tih svota. Izvan carevine za poštarinu više. Novce neka nam se šalju poštarskom naputnicom, nipošto u preporučenom pismu, jer je preskupo.

Uprava „Naše Sloge“.

Na obranu istine.

I.

U Gorici izlazeći strogo katolički list „L'Eco del litorale“ donaša u br. 136 od dne 25. pr. mj. polemičan članak pod naslovom „Chi? perche?“ proti slavenskoj liturgiji u obće, napose pako proti hrvatskomu obredu u župnoj crkvi na Rieci.

Mi smo škakljivo pitanje o slavenskoj liturgiji hotomice izbjegavali, jer nas radi toga negdje zaplieniše i jer vidimo često, što se dogadja našim drugovom, koji se kadšto bave tim pitanjem,

Odlučismo se ipak na ovaj članak na obranu istine i u nadi, da ćemo gladko proći pošto je gladko prošao navedeni gorički list, koji pita svoje čitatelje u onom članku neistinom i pošto znademo, da se nalazimo s njim zajedno pod istimi zakoni, te ako bijaše njemu dozvoljeno kazati golu neistinu, biti će valjda i nama dopušćeno reći golu istinu.

Na uvodu spominje „L'Eco“ kako su mladočeski zastupnici u carevinskom vieću interpelirali vladu glede ćeskih crkvenih obreda u Beču i kako njim je ministar odgovorio, da to nespada na njega, pak kaže, da se je to isto ponovilo sada i u madjarskom (sic!) saboru. Zatim nastavlja:

„Na Rieci, gdje je pučanstvo velikom većinom talijanske narodnosti, bijaše prije nekoliko godina uvedena u sbornoj crkvi misa u hrvatskom jeziku.

Tamo je sada došao novi prošt, učen i pobožan kanonik Bedini, koji je pronašao, da običaj uveden od Hrvata, nije dobar, te je ukinuo hrvatsku a upeljao latinsku misu.

Uslied toga su Hrvati tu stvar odmah donieli na svietlo mimoišav diocezanskoga biskupa i najvišega sudiju sv. Otca. Zastupnik Barčić predložio je naime to pitanje nekompetentnomu tielu t. j. madjarskomu (sic!) saboru.

Viditi ćemo da li će biti i madjarski (sic!) ministar toli pravedan i oprezan u ovom poslu, kao što bijaše ministar u Beču.

Okladili bismo se, da oni narodni fanatici na Rieci, medju koje spada i Barčić, nisu nikada čuli niti slova o čitavoj hrvatskoj liturgiji u župnoj crkvi onoga grada, i da nisu se nikada pobrinuli, da slušaju pobožno misu čitanu u hrvatskom jeziku. Išli su možda kadšto kano i u kazalište, da slušaju u svojem narodnom jeziku pjevanje, te umjesto da promišljaju o Bogu, mišljahu sami o sebi i o svojem narodu.

Zar mislite, da su čuli za promjenu izvedenu od pobožnoga i učenoga kanonika vlastitimi ušesi? Nipošto! Oni ljudi nepolaze crkvu! Imali su to čuti slučajno, ili od koga fanatika, koji mora službeno polaziti crkvu. Tako su si prisvojili tu stvar naloživ Barčiću, da interpelira o tomu u saboru.

Povrh toga pitamo mi, koje li su to osobe, koje pozivlju ovi fanatici za sudije u ovom pitanju?

Zvani sudci u crkvenih pitanjih esu papa i biskupi. Nu koli Mladočesi toli Hrvat Barčić predložili su to pitanje u prvom redu ministrom, koji su podanici crkve, nipošto gospodari ili ravnatelji. U drugom redu predlože ga saboru, dakle i zastupnikom-šismatikom, židovom, protestantom, framašunom! Zar da su ovi zvani, da odlučuju o katoličkom obredu? U trećem redu predložili su ovi fanatici, koji kažu, da bi ih puk sliedio, pitanje obreda prostim vjernikom, koji se u takove stvari nesmiju pačati, nemogu išta tražiti, već jedino poslušati.

Eto, kakvim su sudcem takova gospoda predložila posao tičući se Boga i spasenja duše. Može li se učiniti gore? Može li se upotrebiti sredstva većma protiveća se istomu ustavu katoličke crkve? Ovo je otvoren ustanak proti crkvenoj oblasti od Boga postavljenoj, prekršaj crkvenoga reda, koji hoće, da papa i biskupi zapovidaju, a vjernici svakoga naroda poslušaju.

Nadalje pitamo: radi kojih uzroka potakoše koli Mladočesi u našem saboru, toli Barčić u madjarskom (sic!) saboru takova pitanja?

Svakako radi drugih uzroka nego li zbog pobožnosti i ljubavi do Boga, Majke božje, svetaca ili za ljubav do spasenja dušah.

Što ih je mar za takove stvari? Katolici, koji se u istinu brinu za takove stvari, znadu vrlo dobro, da valja slučajne želje priobćiti župniku, biskupu i napokon sv. Otcu. Želite li novu propovied ili kakvu novu pobožnost? Utecite se k predpostavljenim crkvenim oblastim, te budu li ove priznale vaše želje pravednimi, potrebitimi i pristojnimi časti božjoj i spasu duša, možete biti stalni, da ćete biti uspješno uslišani.

Ali ovim zastupnikom, koji toliko rogobore o stvarih tako svetih u saborih, pozivajuć na pomoć židove, protestante i ljude svake vrsti, jest vjera deveta briga, te rade jedino za svoju narodnost. Njim je Bog na zadnjem a podpuni uspjeh narodne misli na prvom mjestu. Ovo pokazuju jasno tim, što tlače i preokriču katoličkom crkvom ustanovljeni red i što krše njezin nauk.

Što se crkve tiče, o tomu imadu skrbiti oni, koje je postavio Duh sveti da vladaju, naime biskupi i papa.“ —

Carevinsko vieće.

Beč 8. decembra 1891.

Kod podrobne razprave proračuna ministarstva za trgovinu i obćila govorilo je dne 2. decembra više govornika, medju njimi i Čeh grof Kaunic. On je govorio medju ostalimi o radnicih u Ceskoj i uztvrdio, da po nazorih vladinih organa spadaju dvie tretjine radnika medju socijaliste, jer se takovimi smatraju svi, koji pripadaju kokovu družtvu ili prisustvuju kojoj skupštini ili čitaju koju novinu. Zašao je malko i na drugo polje, te je naveo raznih činjenica proti ministarstvu nutarnjih poslova, proti namjestniku Ceske i njegovim podredjenim, proti policiji i žendarmeriji. Takovih tužba ima i drugud, i još većih, i iznielo se jih je na vidjelo i iznieti će se još. Rekao je medju ostalim, da se je neka mučnja dogodila na oči samoga namjestnika.

Zast. Spinčić, nemogav doći do rieči kod odnosnoga poglavja, gdje bi se bio stalno osvrnuo na govor zast. Rizzi-a, u kojem je medju ostalimi govorio o boljoj svezi gradova iztočne Istre i to parobrodi Lloydovimi, a tim neizravno proti parobrodarskom družtvu, koje ima zaslugu, da imadu ti gradovi već dosta dobru svezu, predao je ovu resoluciju:

„Visoka kuća nek izvoli odlučiti:

Ces. kr. vlada se poziva, nek shodna preduzme:

1. da se u luki baščanskoj na otoku Krku.

a) napravi „riva“ sa četirimi stupovi za vezanje izmedju staroga i novoga mula i da se obranbeni zid staroga mula odstrani;

b) da se stari mul za izkrcivanje produlji za kakvih 50 metara;

c) da se obćini dozvoli uporaba mora medju trgom i medju starim mulom za izkrcivanje, i to za to, da se napravi obalni zid i da se naspe za metar i pol nad ertu osjeke u visini mula za izkrcivanje, a u svrhu, da se uzmogne izravno obćiti izmed ladja i izmed mjesta i stovarišta;

2. da se započne čim prije s radnjami za udubljenje ulaza u košljunski zaton (na otoku Krku), za koje se je u financijalnom zakonu za 1891. dozvoliło 2000 for. i za koje se traži u financijalnom zakonu za 1892. for. 4000;

3. da se u Dragi mošćeničkoj na iztočnoj obali istarskoga poluotoka napravi luka, koja bi bila jako potrebita, koli za stanovnike mjesta i okolice, toli takodjer za mimoprolazeće brodove;

4. da se obstojeća lovranska luka na rečenoj obali, koja neodgovara potrebam, razširi.“

Od vlade tražene 4000 forinti za udubljenje ulaza u košljunski zaton je vieće skupno sa ostalimi svotami dozvolilo. Resolucija bila je poduprta i prešla ja u ruke proračunskoga odbora, koj će o njoj razpravljati, te u kući na svrsi glavne razprave izvjestiti. Nadamo se, da će biti primljena i od odbora i od vieća, pošto je u rečenom odboru za slične stvari dalmatinski Hrvat pošt. dr. Klaić izvjestiteljem, koj razumie odnosne potrebe.

Dne 3., 4., 5. vodila se je nadalje i pak završila razprava ministarstva za trgovinu i obćila. Kod naslova ob ovih govorio je pošt. dr. Gregorčić. Iztaknuo je potrebu nekih novih pošta u Goričkoj; tužio se je na to, što se u Gorici rabi najveće njemačke i talijanske tiskovine i što se slovenskih težko dobije; na dalje, da ima tamo činovnika muškoga i ženskoga spola, koji neznadu slovenskoga jezika. Tako da je i drugud u Primorju, i u Istri, odkud navadja slučaj, da je neki poštarski činovnik pisao nekom župniku nalazećem se u posve slovenskoj župi, nek piše i daje pisati naslove u talijanskom, njemačkom ili kojem dragom jeziku, al samo ne u slovenskom ili hrvatskom. Iztaknuo je takodjer potrebu još jednoga konja za vučenje pošte iz Matulja u Kastav, odkad se je uvelo novi poštarski voz. Na svrsi je naglasio težinu službe poštarskih činovnika, te preporučio vruće njihovu prošnju za poboljšanje njihova stanja, dakako pod uvjetom, da su sposobni obavljati svoju službu tamo, gdje su, da poznadu jezike onoga pučanstva, medju kojim službuju. Govornikovi sunarodnjaci Slovenci i Hrvati povladjivali su često, imenito na svrsi govora, te mu i čestitali. I sami viši činovnici poštarski nalazeći se u vieću su mu povladjivali, i činilo njim se je naravski ono, što je govornik zahtjevao glede slovenskih tiskovina i poznanja slovenskoga jezika, te se zgražali nad onim slučajem poštarskoga činovnika u Istri. Ima u Istri mnogo toga, na svih stranah i u svih oborih, nad čim se moradu i isti činovnici zgražati.

Jučer došlo je u razpravu ministarstvo za poljodjelstvo Medju ostalim govorio je pošt. Povše, i to imenito o potrebi uredjenja nekih potoka u Kranjskoj i osušenju ljubljanske močvare. I on se je morao potužiti na nepoznanje jezika dotičnih činovnika. I njemu su povladjivali i čestitali njegovi sunarodnjaci.

Medju govornici kod proračuna toga ministarstva upisan je i pošt. dr. Laginja, nu kako se vidi, neće doć do rieči. Zato će pak postaviti resoluciju bar za najnuždnije u tom oboru tičuće se Hrvata i Slovenaca Istre.

Na svrsi jučeranje večernje sjednice postavili su dr. Laginja, Spinčić i drugovi upit na ministra predsjednika kao voditelja ministarstva za nutarnje poslove, tičući se občine višnjanske. Tamo je bio nametnut za upravitelja občine neki Del'Oste. On je pod obtužbom radi pronevjerenja, on se je pokazao pristranim kod posliednjih izbora za carevinsko vieće, i što je još najveće, on je protuzakonito upraviteljem obć ne. Pita se rečenoga ministra, jeli voljan narediti najžurnije, da ona občina dobije zakonitoga upravitelja, koji bi medju ostalim zakonito proveo predstojeće občinske izbore.

Na svrsi spominjem, da je u toj sjednici ministar za trgovinu i obćila predložio vieću trgovačke ugovore sa njemačkim carstvom, sa Italijom i sa Belgijom. Ugovor sa Švajcarskom, da će bit za koj dan gotov, a nada se takodjer, da će se doći do ugovora sa iztočnimi državami. Sve su to ugovori velikoga zamašaja za narode monarhije; onaj Italije osobito za južne zemlje, obitavne većinom hrvatskim i slovenskim narodom. O njih bit će u novoj godini duljih razprava

Izviešće

o glavnoj skupščini krčke gospodarske zadruge, držanoj dne 12. listopada 1891.

U razpravi kot 5. točke glede podpora za g. 1892 i to od vlade preporučio je govornik, da se osobito naš otok u obzir uzme glede dobave bika, za koje je predložena bila liopa svota od 3000 fr. Predsjednik obeća, da će se nastojat tom pravednom zahtjevu udovoljit. — Kod razprave o podporah iz pokr. zaklade govornik interpelirao je vladinog povjerenika glede otezanja u pregledavanju zemljišta okužienih trsnim uščencem na otoku Krku sa strane namjestničkog vještaka —. Vladin poverjenik mu na to odvrati, da onom brigom i marljivošću, kojom se je postupalo u drugih krajevih trsnim uščencem okuženih, da će se to isto radit i na otoku Krku, ali da se nemisli, da tu može vlada čudesa pravit i da će njezino nastojanje biti bezuspješno ako se sami vinogradari nezauzmu i neprovadjaju naredbe vladine. Isto mu se odgovorilo i kod namjestništva, gdje se takodjer o tomu zauzeo. Na drugu interpelaciju, koja je smjerala na to, da se mladići i našeg otoka podučavaju u cieplјenju američkih loza, odgovorilo se, da zadruga neka samo predlaže i pita mjesta za takve mladiće, koji te po mogućnosti primljeni biti uz blagodat odnosne podpore. — Napokon medju inimi predlozi upitao je govornik predsjednićtvo glede uzkrate podpore za izložbu u Zagrebu; — kako je već gospodi poznato odgovor bio je, da se nema za to razpoloživog fonda a osobito kad se radi o izložbi u inozemstvu! (Smjeh, žamor i uzklici).

To bi po prilici bio u glavnijih točkah ocrtan moj rad na ovogodišnjoj glavnoj skupščini, i osobito ocienio sam si dužnošću to saobćiti gg. članovom. Pozdravljajuć još jednom slavnu skupščinu molim g. tajnika, da nas izvjesti o postupanju zadružnog odbora kroz tek. godinu (Živio predsjednik!)

Iza toga čitao je g. pop. Nikola Turato svoje tajničko izviešće kako sliedi:

Izviešće tajnikovo

o djelovanju gospodarske zadruge za krčki sudbeni kotar u godini 1891.

Neima naučnog polja, na kojem bi se danas tolika radinost razvijala i gdje bi toliko takmonje vladalo kao na polju poljodelstva i obrtnosti. To je razlog da je ta razmjerno mlada znanost vanredno napredovala i u velike se usavršila. Sad kad se i kod nas već jednom počela pučka prosvieta širiti, tako da je ona segnula i u najzabitnije kojibice, kad tašak nije više odsudjen čamiti u zaboravi i neznanstvu, moralo bi se i kod nas tražiti uspješnijeg napredka u poljodeljstvu, u tom našem jedinom, životnom pitanju, koje će nas preporoditi, moralno i materialno podići. — Dok nebude napredka u poljodelstvu ne može biti ni govora o kakvom napredku ni družtvenom ni moralnom a ni u političkom životu. Ako pomislimo što se kod inih narodá, pa ako čute i kod naših najbližih susjeda, kod naše braće Hrvata radi na korist poljodelstva, za poboljšanje ekonomičnog stanja naroda, za zemljištnu plodovitost, doista mi se moramo u čudu zapitati a što mi radimo? Mi živimo dan po dan onako po starinsku nit nepromišljajuć, da se okolnosti oko nas danomice mienjaju, živimo bez da ikad pitamo, što i kako će biti sutra. Ali nije sva krivnja ni na nas; lahko težaku dovikivat obradjivaj ovako onako, sij ovo ono, gnoji tim i tim; upravi svoje stočarstvo svoje gospodarstvo prema drugim načelim i prilikam, ali treba za to pouke, treba živa primjera — a toga kod nas ni zaljek. — Zašto se kod drugih narodâ napreduje? Jer se ondje ustrajaju gospodarske akademije, veterinarski zavodi, ratarnice, jer se ondje upriličuju gospodarski sastanci, izložbe, gospodarske čitaonice, jer onud neprestance okolišaju putujući učitelji a isti težaci šilju se na troškove državne ili zadružne u inozemstvo, da vide i prouče napredke i izume inih naroda. A što se kod nas radi osobito za nas? Čuli ste malo prije od gosp. predsjednika. Čuli ste u prvašnjih izviešćih o osobito o onom lanjske godine, a čuti ćete zalibože i ove.

Odbor izabran na glavnoj skupščini u Dubašnici dne 10 novembra sastao se dne 15 i odabrao si predsjednikom presv. g. dra. Dinka Vitezića, podpredsjednikom velemožnoga g. Miroslava Celebrinija, blagajnikom čestnog O. Ljudevita Brusića, a tajnikom popa Nikolu Turatu. Odpisom 2 prosinca 1890 br. 1805 je visoko c. kr. namjestničtvo potvrdilo izbor predsjednika i podpredsjednika.

Koliko nam koristi onaj jedini ratarski zavod, štono obstoji u Poreču, svim nam je dobro poznato. Poput prvanjih godina i ove godine mjeseca siečnja bio je razpisan natječaj na 5 podpora pitomaca kod tog zavoda, ali dakako pošto se tamo izključivo talijanski podučava, nije moguće bilo nijednomu od naših mladića kompetirat. Visoko c. kr. ministarstvo za poljodelstvo uvidiv preku nuždu podúke u ratarstvu na kvarnerskih otocih razpisalo je natječaj za popunjenje jednog mjesta putujućeg učitelja na kvarnerskih otocih; pošto do danas to imenovanje nije uslielilo mi smo opet i ove godine ostali bez putujućeg učitelja, koj bi nam bio osobito ove godine od velike koristi. —

Ove godine zadesila i naš otok strašna nesreća, i naše vinograde zarazila nesretna trsna uš (filoxera vastatrix). Premda se bijaše tomu svaki čas nadati, pošto se trsna uš u najbližih krajevih već odavna pojavila, zatekla nas ipak goloruke, a sad će bit dakako težko šilom na medveda. Zadružni odbor, čim je dočuo da se počelo sumnjit o bolesti, preuzeo je one mjere, koje mu je dužnost i ozbiljnost stvari nalagala. — Čim bi dojavljena iz Punta, sumnja, da se je u predjelu „Arčirov“ občine Vrbanske pojavila trsna uš, zadružni odbor onaj isti dan t. j. 12 lipnja pod br. 49 dojavi će sumnju slavnom c. k. kotarskom povjereničtvu molbom, da pošto neima na otoku nijednoga vještaka u poznavanja trsne uši, da bi nuždno bilo izvana ga dozvati, u obće pako, da se čim stružije i skorije mjere poduzmu, jer kod razcicpkanog zemljištnog vlasničtva na ovom otoku očita je pogibelj, da trsna uš zarazi u kratko vrieme sve vinograde.

Desetog srpnja zbilja dodje u Krk poslan od visokoga c. kr. namjestničtva vještak g. Corsi, i u družtvu g. predsjednika i jednog odbornika uputi se na „Arčirov“ gdje odma na prvi mah prepozna boležjivost trsja, pa izkopav njekoliko panjeva, žalibože konštatira, da je u istinu trsni uščenac zarazio njekoje vinograde u predjelu „Arčirov“ občine Vrbanske i vinograde „Špeligrić“ občine Puntarske. Vidljivo zaražena površina iznašala je onda do preko 2 hektara. — Dopisom 11 srpnja br. 64 dojavi se stvar slavnom c. k. kotarskom povjereničtvu preporučujuć. da svom strogošću nastoji, da se provedu zakonski propisi u tom predmetu. Istodobno zamoli, da bi se isto na nadležnom mjestu zauzelo, da bi bio izašian u ovoj nezgodi putujući učitelj poljodelstva, koji bi poučio pučanstvo o sredstvih, kojimi mu se boriti proti groznom tom neprijatelju, jer inače polovici pučanstva ovog otoka prieti očita propast. Slavno c. k. kotarsko povjereničtvo svojim dopisom 4 kolovoza br. 1001 saobćuje, da c. k. namjestničtvo javlјn, da nije sada moguće poduzet nikakve mjere, da se obrano nasadi od trsnog uščenca, jer da će se to moći tekar u jeseni učiniti. U istom dopisu javlja, da će u tu svrhu biti poslan na otok naročiti vještak. Desetog pak kolovoza br. 1022. sl. c. k. kotarsko povj. dostavilo je zadrugi 50 izlisaka u hrvatskom a 30 izt. u talјanskom jeziku pouke proti umjetnom širenju trsnog uščenca, koje je predsjednićtvo zadruge odmah medju članove porazdjelilo. Napokon 24 kolovoza br. 1112 c. k. kotarsko povjereničtvo razoslalo je na sve občine objavu, kojom se u smislu § 4. zakona od 3. travnja 1875 d. z. izvoz njekojih proizvoda i poljodelskih predmeta iz cielé okolice puntarske občine i iz predjela „Arčirov“ vrbanske občine zabranje. — To je sve što se je do sada poduzelo proti uščencu, a pošto smo već dobrahno stupili u jesensko doba, nadat se je dan po dan, da će nas pohoditi obećani vještak. — Budući je pitanje o tranom uščencu i jedna točka dnevnog reda današnje sjednice, to će svaki od gospodo imati priliko i zgode o tom svoju kazat. —

(Dalje sliedi).

Franina i Jurina

Fr. Kada su nekada s' Buršljanovca koga pod šub tirali. komu je bilo bolje, praćenomu al pratitelju?

Jur. Onomu trotemu, ki je šub plaćal.

Fr. Per biškuli imaš pravo!

Jur. Viš, i to neće neki da vidi,

Fr. Bi mu na Lucijinu kupit očali.

* * *

Fr. Kade se buletini kupuju za železnicu?

Jur. Va kase.

Fr. Al onisti, za keh se niš ne plaća?

Jur. Valjada va kasune.

Fr. (Martin v Zagreb, Martin iz Zagreba).

* * *

Jur. Ti, ki si čuda vidija i čuja, reci mi, po čemu se sudi jeno družtvo?

Fr. Po poglavaru, kako i fameja po gospodaru.

Jur. To je pametno i mi je drago znati.

Fr. A si čuja za ono družtvo ča su učinili niki „manja mule“ u mestu u dolnjoj Istri?

Jur. Ča tovarsko?

Fr. Ne! zove se „Propanza“.

Jur. To su lahko oni učinili jer imaju svi prazan trbuh, kako i poglavar družtva.

Fr. To nije istina jer je on bogat!

Jur. Je s čakulami i s dugom.

Fr. Ali kad je on kako prešidente držâ lip govor, mora biti učena glavica.

Jur. Kako i ona od kapuza.

Fr. Ma da su u tom družtvu i niki nobili „del porsuto.“

Jur. Ovi su za rapreženstanti družtva kod škupščina u velikih gradovi.

Fr. Po onom ča sam čuja i vidija, oni bi najbolje rapreženstali divljake iz Kalabrije.

Različite viesti.

Osobna viest. Gosp. Anton vitez Krekich, savjetnik kod c. kr. namjestničtva u Trstu imenovan bijaše c. kr. dvorskim savjetnikom, te je nastupio mjesto izpražnjeno kod ovdašnjeg namjestničtva umirovljenjem g. viteza Ruya. Novoimenovanoga g. dvorskoga savjetnika hvale kano revna i pravedna činovnika, a takovih nam se hoće.

Imenovanja. Pučtarskimi oficijali imenovani bijahu medju ostalimi i sliedeći asistenti: g. Ferdo Kariš, V. Tinnić, L. Eržen, R. Prelesnik za Trst; K. Butorac za Ljubljanu a Juraj Filip i Stepan Zupan za Pulu.

Predsjedničtvo financijalne oblasti za Primorje imenovalo je gg. Ivana Hočevara i Josipa Perozzi-a kancel. oficijali; Alberta Krobsera, Agusta Luina, Radoslava Todorovića i Franu Jazbica carin. oficijali; Ivana Borića naduficijalom.

Svečani komers priređuje ujedinjenoj hrvatske i slovenska omladina u Beču na slavu pobjede u Istri dne 10 dec. 1891 u 8. sati na večer u prostorijah „Zur goldenen Birne“, Mariahilferstrasse Nr. 30

Pravi sudija. Ovdašnji ultraliberalni list „L' Indipendente“ koj uredjuju i izdaju židovi, priporieda kako je bio neki svećenik u poreško-puljskoj biskupiji suspendiran, te imenuje tom zgodom presv. g. biskupa Flappa: „L' illuminato e liberale vescovo di Parenzo“. Čestitamo!

Glavna skupščina hrvatske čitaonice u Buzetu obdržavati će se u nedelju dne 20. t. m. na 1 uru poslie podne u prostorijah čitaonice sliedećim dnevnim redom: 1. Nagovor predsjednika. 2. Izviešće tajnika-blagajnika. 3. „Radnja, vlastničtvo-temelj obitelj“. (Predavanje). 4. Eventualni predlozi. Odbor.

Občinski izbori u Tinjanu početi će u ponedeljak dne 14. t. m. te trajati tri dana. Dne 14 i 15 bira treće tielo, dne 15 po podne i 16 do podne drugo a 16 poslie po podnè prvo tielo.

Kako nas od tamo prijatelj uvjerava narodna je pobjeda osiguranа, premda kane nekoji neizkusni občinari sloga i jedinstvo rušiti. Upozorajemo te občinare na vrieme, da se kane čorava posla, koji služi njim na pačast a narodnim protivnikom na korist.

Hrvatska čitaonica u Medulinu pozivlje svoje članove na II. redovitu glavnu skupščinu, koja će se obdržavati dne 20 prosinca t. g. Početak u dvie ure po podne. Dnevni red: 1. Izvještaj odbora. 2. Izvještaj blagajnika i revizora 3. Proračun za godinu 1892. 4. Izbor novoga odbora 5. Slučajnosti.

Za odbor „Hrv. Čitaonice“

Predjednik: Tajnik:
Mikula Grakalić. **Jakov Klrac.**

Ravnopravnost kod sudova u Istri. Pred nekoliko dana dodje seljak I. R. iz M. na sud u M.[1]) te se obrati tamo radi neke svoje parnice na c. kr. sudbenog pristava N. N. molbom, da mu nešto glede one parnice raztumači. Govorio je dakako svojim materinskim hrvatskim jezikom, jer drugoga u obće nepoznade, a jedva za silu razumije nekoliko talijanskih rieči.

Nu jadan nije znao, da treba u Istri na sudu talijanski govoriti ako se hoće doći do pravice. Rečeni sudac bio je pako toli učtiv, da ga je o tomu najugladjenijim načinom podučio, odgovoriv mu: „mi non parlo slavo, se volè qualche cosa parlè italiano“.

Dakle gospodin pristav neće hrvatski govoriti, akoprem taj jezik prilično dobro poznaje! Mi bi samo željeli znati, da li je gospodin pristav, kad je kompetirao za pristavsko mjesto, takodjer u kvalifikacijsku tabelu zapisao: „io non parlo slavo“, ili dali će to učiniti, kada će kompetirati za mjesto sudca u kojem hrvatskom ili mješovitom kotaru.

Iz Šterne pišu nam početkom decembra. Kako ste već priobćili u dičnoj „Našoj Slogi“ izgred, kojega su nekoji Šteranci dne 24 p. m. oktobra na večer počinili proti našemu čestitomu g. župe upravitelju Fr. Stefanutti-u silno nas je uznemirio. Mi smo mislili, da neima ljudi medju nama, koji bi se usudili, da tako brutalno i divljački postupaju proti svojem duševnom pastiru, al varali smo se, jer se u istinu dogodilo ono, čemu se mi nismo nadjali. Sakupila se dakle ljepa četa smurljivaca pred župni stan, gdje su svakovrstnih pogrdah izrekli proti osobi rečenoga g. župeupravitelja, vićuć ovako: „porco diun croato, asino, fora lo volemo! via te volemo“! a da bih htjeo sve opisati, htjelo bi se puno vremena i mnogo prostora u cienjenom Vašem listu.

Bilo je to na večer onog dana kad su slavili tobož sjajnu pobjedu u Grižnjanu prigodom izbora fiducijara.

Te ništarije pitamo: zašto se nisu mogli veseliti koliko im drago, ali bilo na miru pustit one, koji im nikakvoga zla nedelaju? Biti će, da Judim „boć“, tudje vino, i ovčja mrha, koje su se u Grižnjanu natrpali, ni im pustila da miruju.

Stvar ovu ima pravica u rukuh, koja će, ufamo se nepristrano i strogo nemirnjake kazniti. Doznasmo kasnije, da su nekoji od ovih (pratjeni od prvoga poštenjaka Istre) hodili na c. k. namjestničtvo i na biškupiju u Trst, da tuže našega hvalevriednoga župeupravitelja. Knžite nam deder, noćni junaci, koj, li su to pogrieške od njega počinjene u našoj župi? Nevrši li može biti svoje dužnosti u crkvi? Ne drži li u uzornom redu svoj župni ured? Znamo dobro, da temelji vaše tužbe nemogu biti ništa drugo, nego čiste i gole laži. Neznate li što krava radi kada je

[1]) Za danas izpuščamo ime dotičnoga gospodina u nadi, da se šta sličnu više dogoditi neće. Op. Urod.

blatna? Mašo ropom, da omaže i koju drugu.

Imena izgrednika priobćiti ćemo drugom zgodom. Toliko na znanje crkovnim, i svjetovnim oblastima.

Većina složnih župljana.

Občinski izbori u Motovunu. Javite, molimo Vas, ugledni gosp. uredniče, u miloj „N. Slogi“ nemilu viest, da su se motovunski občinski izbori svršili nepovoljno za našu stranku, kojoj nebijaše dano prodrieti, nego samo sa njezinimi desetoro zastupnici u drugom tielu.

I mi smo držali, da ćemo pobiediti i u III. tielu, jer smo mislili, da će se naši izvanjski občinari sve to više kriepiti u narodnom poštenju, da neće za zdjelu žerila ili za litru pijače i za cigaru prodat svoj glas, a s njim i svoje poštenje, svoj rod, svoju djecu! Pa se krutо prevarismo.

Izbor trećega tiela — kako već javiste — trajno je tri dana 1, 2 i 3. tek. Dojde iz Poreča naš prijatelj g. Eluschegg. Ajme, rekosmo sami sobom! Neće biti dobra! Naši protivnici već odavna se pripravljahu radeć neprestano danom i noću, i sve običajnim oružjem: prietjajmi „petitijuni“, podmićivanjem, molenjem, kumovanjem, listovi, porukami, obećanji itd. itd. Novaca ne treba ni spominjat; bilo ih kô pjeska. Napokon pomogli se i izopačenjem izbornih pozivnica, tako da ni isti načelnik g. dr. Suran sa svom svojom nepristranom pomnjom nemogaše svagdje ukloniti ta izopačenja. Ali vi neimate prostora da Vam sve javimo, a poglavite nezakonitosti, koje su se sbile tokom cielog izbora, biti će iztaknute u utoku, kojeg kanimo učinit, da se ti glasoviti izbori unište. Ovdje samo površno Vam javljamo sliedeće:

Odmah prvoga dana opazismo, da će borba bit strašna. Motovun grad na brežuljku. Oružnici sašli pred dolnje kuće i nepuštali gori nijednog od nas izim samih birača. Motovunci, dakako, svi gori, i gospoda i njihova fukara, na koje milost i nemilost je pripuštćeno samo nekolićak naših birača. Napastovanja nisu mala. A da se je žeraonica pripravila pijaćom i žerilom, to ne treba ni da vam pišemo. Mnogi trbušasti gladuhi napali na nju kao gavrani na mrhu. A poslie dolazili na ulice s verjinkom u zubi; nekojim verjinka više vriedila nego sva roba na njima. Glasovali za protivnike nu ipak grizodušje prodiralo im na lice: oborili oći u zemlju; nemogli gledat u poštene lice braće svoje, koju tako nečovječno zatajiše. Ah, prah njihovih kostiju u grobu proklinjati će njihovi unuci, koji će navraćat blago na njihove grobove, da pase onu travu, a ono neće ju hrjeti!! — Kako se je zgadjalo u izbornoj dvorani, što da vam rečem? Načelnik dr. Šuran odbija nekoje glasove naše i nekoje protivničke, a za ove zadnje prepirao se s njim g. Eluschegg (dalje ob ovom nesmiem, jer bi vas zaplienili).

Na vratih izb. dvorane stajali oružnici i zabranjivali ulaz svakom našem nebiraću; nu za nekoje od protivne stranke nije valjala ta zabrana, kao n. p. za braću Corazza i kanonika Ventina, koji je svaki čas kao „taščica“ letio nutra i vanka bez prigovora od ikoga. Ovo do znanja presv. biskupu Flapp-u e compagni, koji valjda neće uviditi u g. Ventinu, da je „un agitatore prete croato“.

Stanovnici Motovuna grada t. j. svjetina: fakinaža, zanatlije, krčmari, trgovčići, malom iznimkom, zapustili onih dana svoje običajne posle, a latili se naših mirnih birača grežnjnmi, psikanjem fućkanjem, a bome i kakovom gnjilom jabukom; a u večer prvoga dana i kamenjem, zagroziv se, da će ju oni dobit, pa bilo i prolitjem krvi: i to na takav način, da su se mnogi naši miroljubivi i stari birači — koji su imali još doć glasovat — prestrašili, oni i njihovi domaći, te ne došli glasovat. Nekoji od motovunskih kaporijuna su takovo nasilje činili na naše birače, da su ih grabili za prsa, vadili iz žepa žaku srebrnih forintača, nudjali, u krčmu silili. Oružnici imali nalog strogo nadzirati korake naših vidjenijih birača. Pa koje čudo ako su na taj način naši protivnici u III. tielu pobiedili sa 114 glasova većine?!

U II. tielu imadosmo birače, koji su neustrašivi, i hvala Bogu, nisu gladni protivničke kobiline, pa za to oni zaludu kušaše pobiediti ih. U ovom tielu dakle pobiedismo s ogromnom većinom glasova.

U I. tielu, znajući, da nijedan od množtva činovnika u Motovunu (koji jedu i našu muku) nebi dao svoj glas za nas, i da svi drže sa protivnici, pa da bi ostali u manjini, ne pokušasmo ni borbe. Vaše čitatelje biti će iznenadio ovaj naš poraz; ali kad pročitaju ovo redke uvidit će u kakovu se položaju ovdje nahodimo sa občinskimi izbori — prot kojima uložesmo prosvjed na temelju kriepkih podataka.

U ovih izborih vierni ostadoše i brišе se kao lavovi vrli Rakotoli, dični Karoji, junački Novačani i Montriljci. Od svih ovih samo dva goliša iz Novaki dadoše glas protivnikom. Nisu se osramotili ni Kaldirčani, jer samo dovbtorica od njih naždrli se kobiline — presela im —! Čast i hvala i svim ostalim, koji su s nama držali boreći se za toli pravednu našu stvar. Mi ne zamjeramo množini birača motovunskih, koji su nam bili protivni, jer misleć, da su Talijani drže za svoju, tobože, talijansku stranku; ali tužimo se i uzdišemo na onu mnogobrojnu našu braću u Finidi, Soviščini, Zamaščini i Borkaću, koji su s Motovunci glasovali proti svojoj braći. Jeste li ljudi, još siti onog sramotnog žerila što ste ga onaj dan dobili od protivnika? Dimi li vam još pod nosom ona verjinka, koju su vam, kao za rugo, gospoda zabila u usta? Koliko ste kmetićine kupili za kakov kukavni forint, za kojeg ste prodali braću svoju? Koliko su vam duga oprostila gospoda, što ste im tako pod zapovied stali? Čutite li u sobi još ono vino, što su vam protivnici naši i vaši dàli onì dan? Sve vam je prošlo, ali sramote medju braćom vašom nećete lahko izbrisati!

Krčko učiteljsko družtvo“. Podpisani odbor vjekolicino gg., učitelja na otoku Krku razumlje sliedeći poziv na svoje sudrugove i prijatelje toga velezuslužnoga i velevažnoga stališa: — Uvidjajuć osobitu korist, pače potrebu udruživanja koli sa gledišta obrazovanosti, toli radi uzajamnog medjusobnog podpomaganja, ustrojismo mi učitelji otoka Krka skup pod imenom „Krčko učiteljsko družtvo“, kojemu je glavna svrha promicati prosvjetu u obće, a napose pučkog učiteljstva i podupirati u opravdanih slučajevih stradajuće učitelje, njihovu učeću se djecu i sirotčad, kako se može Vaše Gospodstvo iz priloženih „Pravila“ uvjeriti. — Poznavajuć Vaše dobrostivo i požrtvovno srce, koje gori „svetom vatrom domoljublja“, podpunce smo urjereni, da ćete blagodarnom svojom desnicom rado podupirati ovo naše mlado i slabašno družtvo, koje ima toli plemenitu i uzvišenu ciel.

Srdačno zahvaljujuć unapred Vašem Gospodstvu na svakoj pa i najmanjoj žrtvi, obećajemo s pomoću Svevišnjega svedjer raditi prema svetom zadatku našem.

U Vrbniku, 25. listopada 1891.

Odbor „Krčkog učiteljskog družtva“.
Predsjednik: Nikola Maračić. Tajnik-blagajnik: Albert Brozović. Odbornici: Ivan Mahulja i Anton Fučić. Donašamo ujedno njekoliko važnijih §§ iz pravila toga družtva, koje i s naše strane svim prijateljem narodne prosvjete što toplije preporučamo. Evo tih §§.
1. Svrha i djelatnost družtva.
§ 1. Glavna svrha družtva jest: a) promicati prosvjetu u obće, napose pučkih učitelja; b) podupirati u opravdanih slučajevih stradajuće učitelje, njihovu učeću se djecu i njihovu sirotčad. § 2. S toga će: a) preredjivati sastanke za družtvene članove, u kojih će se držati predavanja o občenitih pitanjih školske i uzgojne prakse; b) priporučivati i posredovati, da se čim više širo valjani spisi, bilo uzgojnog bilo gospodarstvenog sadržaja; c) poticati pučanstvo na podizanje družtava za podporu siromašne školske mladeži. § 3. Družtvo se zove: „Krčko učiteljsko družtvo“ sa sjedištem u Vrbniku, te će se služiti istoimenim pečatom. 2. Članovi družtva.
§ 4. Članom družtva može biti svatko, tko je naporučan i samostalan. Članovi pako jesu: a) utemeljitelji: koji plate 25 for. ili najednom ili u dvogudišnjih obrocih, jedan put za uviek. Tko neplati u dvie godine podpune svoto od 25 for., tomu se izpladeno smatra kao dar družtvu; b) redoviti: koji plaćaju najmanje 2 for. na godinu; c) podupirajući: koji plaćaju najmanje 1 for. na godinu ili poklone družtvu povoljnu koju svotu svake godine; d) počastni: koje imenuje družtvena glavna skupština izmedju osoba za narodnu prosvjetu zasluženih. Učitelji i učiteljice mogu biti samo utemeljitelji ili redoviti članovi.

Pastirska poslanica porečkoga biskupa. U br. 45 „N. S.“ govori naš dopisnik iz Poreča o poslanici, što ju je izdao porečko-puljski biskup na svoje svećenstvo i kojom istomu zabranjuje širiti političke novine. Naš dopisnik kaže, da je ta poslanica naperena proti „Našoj Slogi“ koju su nekoji svećenici ono biskupije puku posudjivali, tumačili itd. Da je tomu tako, dokazuju nam trećanski talijanski listovi, koji to otvoreno priznaše i koji se tomu zlorado vesele. To isto dokazuje i bečki židovski list „Neue Freie Presse“, koji donaša cielu tu poslanicu i koji kaže, da ju je biskup izdao uslied agitacije svojega svećenstva prigodom izbora dr. Laginje. Poslanica dakle odobravaju, i čestituju rad isto prosvj. g. biskupu ultraliberalni židovski listovi, a to je znak vremena, u kojem živimo.

Da upoznaju i naši čitatelji tu poslanicu, donašamo ju eto u prevodu:

„Saznadosmo, da ne samo svećenici, već i župnici ove biskupije, medju vjernike, koji su njihovoj zaštiti povjereni, razpačavaju novine, koje su, služeći političko-narodnomu pravcu, kadre, da dobro mislieći puk u bludnju zavedu. Ove bo novine žele, da podkopaju crkvenu i državnu vlast, da ju unište, u jednakoj mjeri, kao i sve ostale svoje protivnike, pače ona pregnuše, da odbace papu i biskupe, koji su duhom svetim pozvani, da upravljaju crkvom božjom. One žele dostići da razore zamjenito povjerenje i ljubav, koja katolike spajati mora.

Sve one nepodobštine nalazimo navlaš u borbi, koja se o narodno-političkih pitanjih u ovoj biskupiji bieso vodi u korist žetve djavola.

Žalostno je, da ovakove novine razpačavaju svietovnjaci, al se tomu zlu nemože dušobrižnik oprieti. Al je nećuveno, da svećenici moje biskupije ovakove novine poput nakladnika razširuju. „Jao menil, moj puk promjeni slavu svoju za ništavilo, čudite se tomu nebesa, zgrozite se i upropastite se“. (Jer. 2., 11., (12.)

Znajući za svetu dužnost, kojom smo prema Bogu i prema narodem, našoj zaštiti povjerenim, obvezani, zabranjujemo na temelju svete poslušnosti strogo svim svećenikom i svakomu, ma bio on kakove mu drago časti, da bud izravno, bud preko posrednika novine ili dnevnike, razširuju, koji u ili izvan domovine ma u kojem jeziku izlaze, ter makar kojoj straneì služe.

U prvi tren izdajemo na temelju svete poslušnosti ovu strogu zabranu, nadajući se, da će joj se svi svećenici bez žalbe pokoriti.

Neka nas nitko sa svoje neposlušneneiznovze, da bismo ovu zabranu crkvenimi kaznami zaoštriti morali.

Svi svećenici naše biskupije dužni su ovu okružnicu podpisati, a dekanom voditi je brigu, da nam ona vraćena bude.

Ordinarijat biskupije porečke.

U Poreču, 27. novembra 1891.

Ivan Baptista v. r.

Traži mjesto kod občine, odvjetnika ili bilježnika, pravnik s prvim državnim izpitom položenim u Zagrebu, rodjen u ovoj poli države, vješt hrvatskomu, talijanskomu i njemačkomu jeziku. Bliže o tom kod uredničtva našega lista.

Iz Klane pišu nam 7. t. m. Dozvoli mi dična „Naša Sloga“, da prozborim par riečі o okolnostih Klane. — Pol sata udaljeno od Klane na zapadnoj strani občinske šume „Klanjski jarki“ leži liepa orarska šuma „Dletva“ kojom je ovdašnjemu širomašnomu puku, budući je u spomenutoj občinskoj šumi svaki posjek strogo zabranjen, mnogo pomoženo, napose u zimsko doba, kad zbog silnog sniega, nevremena i slabih putova nemože u odaljene občinske ili knežovske šume po drvo, bez kojega naš seljak, koj se doskore jedino trgovinom gorivog i gradivog drva bavi, živieti nemože; onda utiče se u bližnju orarsku šumu „Dletva“, kupi si tamo drva, ga odvoze na prodaju na Rieku, to tim prehrani sebe i svoju širomašnu obitelj. —

U najposlednje doba bio je c. k. upravitelj tih šuma velecienjeni gospodin Antun Strammer još mlad čovjek, rodom iz Koruške od posve njemačkih roditelja, nu vrlo čestit činovnik. — Vrema so je trsio, da se po mogućnosti čim prije nauči naš jezik, da česa je i u brzo dotjerao. — Rado se se svakim pogovarao, bio taj gospodin ili prosti širomašni seljak, star ili mlad; ljubezno i kad svake prigode poučavao je puk u šumskom gospodarenju; govorio mu o koristi šumah i svakoga, koj bi se bio za kakav dobar savjet k njemu utekao, ljubezno bi ga primio i nebi mu uzkratio svojih dobrih savjeta.

Kod gradnje novog jubilarnog zdenca u Klani godine 1890 bezplatno učinio je nacrt i preuzeo nadzor kod gradnje; tako bi mogao nabrojiti više drugih njegovih krasnih svojstva u svakom obziru, kojimi si je kod pučanstva ove ovdašnje okolice stekao občenitu ljubav i poštovanje, tako da njegov odlazak iz Klane, budući podignut na viši službu, i premještaen u Radolcu u Kranjskoj, sav puk žali. — Radujemo se i čestitame pako Radoličanom i ondašnjoj okolici na tako izvrstnom c. k. šumskom upravitelju i čestitomu činovniku. Njemu i čestitoj njegovoj obitelji želimo pako svi svako dobro na svih njegovih putovih kličuć mu: S Bogom velecienjeni i obljubljeni g. Antune!

Hrv. sveuč. lit. zabavno družtvo „Zastava“ u Zagrebu. Upravni odbor, hrv. sveuč. lit. zabavnog družtva „Zastava“ konstituirao se kako sliedi: Odbor: predsjednik Mane Lopašić, podpredsjed: Tug. Potričević, tajnik: Ivo Stožir, blagajnik: Milan Mangjer, čitaoničar: Mato Seger, odbornik: don Bar. Poparić, odbornik: Ivo Lovretić pl. Grisogono, zamjen. odb.: Vjek. Kutzner, zamjen. odb: Stjep. Radić, Revizienalni odbor: Bogd. Bradnška, bar. Vinko Zmajić, Edmund Lukinić. Obranički sud: Božidar Bulačić. Zvonimir Lopašić, Anto Juvanđ, Vlad. Petraćić i Vlad. Hondl.

Občinski izbori u Grižnjanu. Dne 16 i 17 prošloga novembra imali smo u našoj občini izbore, kod kojih podlegosmo, al tomu mogli smo se i nadati, znajući, da će naši protivnici napeti sve svoje sile, da dodju do pobjede. Ova pobjeda bi mogla naša biti, da nije med nami kukavica, plašljivica i prodanaca, al poslovica kaže: da se prvim mahom dub ili hrast ne može posjeći; tako i mi možemo reći, da s prvom izbornom borbom ne mogosmo do pobjede.

U ovoj izbornoj borbi hrabro su se držali naši Grižnjanski krasovci, kojim svaka čast i hvala; s njima su takodjer Završki krasovci i nekoji iz mjesta Završja odlično sudjelovali; junački su se držali i Šteranski bilozemci; Što da rečemo pako od nekojih Kubertonaca? Na žetvu njihovu i našu pustili su se prevariti, te glasovali sa protivnici svoga roda i jezika.

Vidilo se onog dana u Grižnjanu mnogo gospode od svih strana, kojih je imalo glasa, i koji bez glasa, samo da pomognužu svojim prijateljem u svoje mreže jadnoga kmeta lovit. Bila su ovdje skoro sva gospoda bujska, i nekoji butigari, koji nisu žulili ni truda ni dangube. Sama porečka baba piše, da je bilo kod tog izbora **200** gradjana bujskih bilo jih je i iz Momjana. Dužnosti svoju je izpunio kao i drugidje i „šior“ Tonin iz Brda.

Mnogo ih je nadošlo takodjer iz Kopra, Poreča, Motovuna itd. i svi su složno nastojali, da jadne kmete mute obećivanjem, grožnjanmi, prietnjami, strahovanjem itd. samo da vodu okrenu na svoj mlin, a to su i postigli. Uz gospodu bio je ljep broj i prostih ljudi iz Buja, da i oni pomognu strašiti naše poštene kmete. Oni su takodjer pomogli Grižnjancem ljepu čast izkazati mn. č. gg. svećenikom Sterne i Završja, kod dolazka u mjesto, kamo su došli vršiti svoje pravo, i činiti svoju dužnost. Pratili ih naime žviždanjem, psikanjem, pljuvanjem itd.; tako isto činili su i kod odlazka iz mjesta, a da nebijaše c. k. žendarmerije, Bog zna što bi se bilo dogodilo. Mi se u istinu čudimo našim narodnim protivnikom, jer neznamo što su rečena gg. svećenici sakrivili ako su svoj glas došli dati? Zar se tako rabi naobrazbu? Zašto nismo mi kmeti ni grdim okom pogledali dva ostala gg. svećenika ove občine, koji su za našu listu glasovali, i koji su tako rekuć pomogli Vam riečju i činom. Sta bi se dogodilo od nas, da bi se mi usudili pristupit u vaša občinska izborna mjesta u takovih prigodah, ter ljude nagovarat ili strašit? Pak još se hvastate, da ste „il popolo colto e gentile“, a mi da smo sve sami „barbari“! U ostalom djelu naša i vaša neka govore gdje je pravo, red i zakon, a gdje prevara i nasilje.

Knjige „Matice Hrvatske“ za godinu 1891. Tečajum ovoga mjeseca izdati će naša „Matica“ sliedeće knjige za godinu 1891: Kučera: Slike o magnetizmu i elektricitoti. Valla: Poviest srednjega vieka. — Dio I. — Slike iz svjetske književnosti svezak I. — Lapšić: Slike iz Bosne. Kumičić: „Obiteljska tajna“, komedija. Demeter: „Teuta“ tragediju. Kozarac: Medju svietlom i tminom. Šandor-Gjalski: Iz varmegjinskih dana.

Već okolo Božića dobit će članovi dakle 3 poučne i 5 zabavnih knjiga u ukupnoj vriednosti od for. 10.50, koje „Matica Hrvatska“ svojim članovom daje za sama 3 forinta.

Umoljavaju se gospoda, koja se nisu još upisala u članove za tekuću godinu, nek se odmah kod ovdašnjega povjerenika gospodina Gjure Vučkovića upišu, jer ovaj mora poslati u Zagrob najkasnije do 15 prosinca imenik svi članova, da ne bude zapreke u razašiljanju Matičinih knjiga za god. 1891.

U nizu Matičinih prievoda grčkih i latinskih klasika kao deveti svezak izlazi ovo godine „Plutarkovi životopisi glasovitih Grka i Rimljana. Prvi dio. Cieno za članove Matice for. 1.

„Vienac“ br. 49, izišao je s ovim sadržajem: Lugar Dako. Napisao Ivan Dorčić. — Iz „Knjige pjesama“. (Od H. Heine-a) Preveo S. K. — Gospoda Golovljevi. Roman M. E. Saltykova Šedrina, s ruskoga preveo Stjepan Lukić. (Svršetak). — Književne pisme. Napisao dr. Milivoj Šrepel. — „Cavalleria rusticana“. (Seosko viteštvo.) Napisali G. Tagioni Tozzetti i G. Menasci, uglazbio Pietro Mascagni, preveo A. Harambašić. Napisao Dr. J. Florschütz. — Listak: K slikam. Književnost. Svaštice. — Slike: Leonija Brüll i Eleonora Kranjčić. — „Vienac“ izlazi svake subote na dva arka. Ciena mu je na četvrt godine 1 for. 50 novč., poštom 1 for. 75. nvš. Svi do sada izašli brojevi mogu se dobiti.

Listnica uredničtva.

Gosp. F. G. u B. Knjigu ćemo poslati; za ostalo bilo bi valjda prekasno kad bi i bila sreća zapala, jer je bio istančen rok. Srdačan odzrav!

Listnica uprave.

Gosp. Fr. R. 15. pravo je — kako pišete.

Gosp. A. R. Pula: hoće se još for. 1.; da sto nam zdravo!

Gosp. A. R. Punat: List Vam šilo redovito, izvolite se popitati na pošti.

Nadalje su platili: B. J. Boljun for. 2. — K. šk. vieće Volosko for. 4. — L. F. Trst for. 2.50. — Obć. Volosko for. 3. — S. G. Novaki for. 13. — S. J. Rieka for. 2. — Kredit Trst for. 24. — Praxmarer Trst for. 2.50. — Biasutto Trst for. 4. — M. M. Volosko for. 17. — B. I. Kastav for. 2.50. — Čit. Lovran for. 1.70. - K. A. Buzet for. 10. — S. G. Norezine for. 26. — Ž. A. Punat for. 2. — S. M. Malinska for 1. — D. N. Pula for. 2.50. — O. M. Cres for. 2.50. — I. V. Cres 2.50 — D. J. Završje for. 1. — G. P. sv. Matej for. 1. — B. J. Gržanc for. 2. — O. A. Rieka for. 1. — Oruž. Lošinj for. 1. — P. dr. J. Boč for. 2.— P. I. Vodnjan for. 4. — R. I. Moja for. 2. — H. K. Zagreb for. 3.50. — F. F. Zagreb for. 5. — S. V. Klanjec for. 5. — S. dr. D. Juska for. 5. — N. J Desinić for. 10. — B. dr. S. Zagreb for. 5. — M. D. Stivan for. 10. — K. J. Tinjan for. 3. — B A. Pazin for. 10.55. — J. J. Kastav for. 1. — Gosp. šum izlez. odbor. for. 14. — V. I. Oršova for. 5 J. I. Pula for. 5. — M. T. Čavle for. 2. — P. M. Čavle for. 2. — M. F Kiana for. 2. — Čit. Vinkovci for. 1.25. — Čit. Delnice for. 1.30. — Vila Gospić for. 2. — Čit Senj for. 1.25. — Ž. I. Završje for. 1. — Čit. Klanjec for. 1.25. — Čit. Krapina for. 3. — H. S. M. Rieka for. 1. — S. J. Klanec for. 5. — Čit. V. Gorica for. 2.50 — Čit. Kostajnica for. 1.25. — (Dalje sliedi.)

Lutrijski brojevi

Dne 5. decembra.

Beč	56	29	28	11	36
Grac	15	81	58	80	68
Temešvar	73	27	57	62	59

Dne 9. decembra.

Brno	85	10	88	37	28
Innsbruck	11	52	26	50	6

Javna zahvala.

Svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su nam bud za vrieme bolesti, bud prigodom smrti i sprovoda našeg netjaka, na kakav god način izkazali svoju sućut i štovanje do pokojnikove uspomene, izričemo ovim javno najtopliju zahvalu. Na osobiti način pak zahvaljujemo se svim srcem veleučenomu g. dru. Ludoviku Šprohaniću, koji je pokojniku nebrojeno puta u svako doba priskočio na pomoć, svojim znanjem i vještinom ublažio mu težku bolest.

Čestiti gospodine, nikada Vam ljubavi i zahvalnosti zaboraviti nećemo.

Pula, dne 7 prosinca 1891.

Rodbina Buneta.

Dr. Gustav Gregorin

otvorio je svoju

odvjetničku pisarnu

—2

u Trstu

dne 7 decembra t. g. Via Dogana br. 7. II kat.

U radionici klepara 1—8

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditeljа vodovoda u željeznih cievih Via Barcleva vecchia Trst br. 10 gradi i drži na skladištu kupolji u ponudah, sa stolicom sa ili bez poši iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje klepарske uz najniže ciene. Drži na skladištu štrcaljke proti peronosporí (mildewu po for. 5.50 i strojeve za sumporanje trsja. Ilustrovan. cenici dobivajo se gratis.

Izložba pokućstva i tapecerije, radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva uz ciene neobično nizke. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole posjetiti u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, to se neboje konkurence. 10 - 10

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najčvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 11—25

polica, koje sada iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 tičuća se mješovitog osjeguranja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osjeguranе svote od 10000 dolara takodjer uniši prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tavabochia u uredu zastupstva,

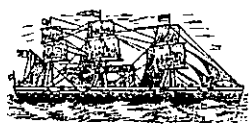

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 15—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Plocch — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka

putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

Te takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Marijaceljske pilule

proti začepljenju.

(Pilulae laxantes mariaz.)

Proste škodljivih tvarina, ugodno sredstvo kod težkog probavljenja, začepljenje to uslied čega nastalih obćutljivostih, zaradi kojih se mnogobrojno puta liečniče pomoći traži. Gotovo i ublažujuće djelovanje bez kruljenja i boli.

Polag utisnatu zaštitna znamka jamči pravo kruglice.

Ciena škatulji 20 nvč., zaboji sa 6 škatulja 1 for. Ako se novac unaprod pošalje stoji jedan zaboj sa prostom dostavom samo for. 1.20, dva zaboja for. 2.20, tri zaboja for. 3.20.

Ljekarnik O. BRADY, Kromeriž (Moravska).

Vrst tvarine jest naznačena. — Prodavajte se u svih ljekarnah 10—10

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 28—

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „	2½%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se novo borsetna tarifa na temelju odpovedi od 15 septembra, 19. septembra in 11. oktobra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrosti.

Nakazuje

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, divix, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—28 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 23—24

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1869.

TRST,

Via Riborgo br. 12.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovito i prave šaštre iz Brešije, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarevo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Eliksir Cocen okriepljujući i probarljujući. Eliksir Chinin proti grozniei. Anatorinsku vodu za usta. Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i uštrcivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljuk proti zuboboli. Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom papat Marsale okriepljujuće želudne Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 1—27

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbo povoljno i uz pouzoće.

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelana i svietiljka; staklene ploče, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske cviotnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 28—52

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary 46—52 Casa Gorup.

Tinktura za želodec,

katoro iz kinoško rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov priroja G. PICCOLI, lekar „pri angulju“ v Ljubljani, je mokko t... ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zahujščih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·80, z 55 stekl., 5 kg. težo, velja gl. 5·20. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenička razprodajajo se v vseh tekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—20

Vinski ekstrakt.

Za tronotno napravo izvrstnoga zdravega vina, kojega ni moći razločiti od pravega naravnoga, priporočam to že skušano specijaliteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspoh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkrilijivo esence za ojačevanje žganih pijač; ta esence podeli pijačem prijeten, rozek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerov itd najbolje in nenadkrilijive kakovosti Recept prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—16 **in PRAG.** 2—50

Iščejo se solidni zastopniki.

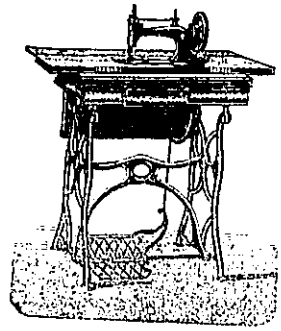

Petar Braido

mekanički kovač 32—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljski nove po . . . . . for. 36
„ srednje „ „ . . . . . „ 45
Strojevi Titania „ „ . . . . . „ 55
„ Howe za krajače i postolare po „ 38

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Tiskara Dolenc.

Broj 51. U Trstu 17. decembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 3 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedolazi na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina

Na malo jedan broj 5 novč

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farcoto br. 1.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Poziv na predplatu

Koncem ovoga mjeseca svršava naš list XXII. tečaj te će stupiti božjom voljom u XXIII. tečaj. Po starom običaju pozivljemo ovim naše predbrojnike, pošto se je primakao konac godine, da učine čim prije svoju svetu dužnost. Naše vriedne i rodovito plaćajuće čitatelje molimo, da se čim prije na novo predplate, i to komu je i o lo moguće, odmah za cielu godinu, jer nam je tako mnogo laglje sastaviti proračun i odmah urediti naše račune.

Preporučujemo se napokon imućnijim i sviestnijim rodoljubom i izvan Istre, koji nas do sada nepomogoše, da nam priskoče u pomoć u ovom našem težkom poduzetju točnom predplatom.

Kako je poznato mi neimamo druge pomoći van u naših čestitih predplatnicih, dočim imademo protivnika i zavidnika, kojim je naš list pravi trn u peti, na sve strane. Tko pojmi naš položaj i našu težku borbu, a čuti i misli ikreno s nami, ta nam nemože odreći pomoći.

Predplata s poštarinom stoji za cielu godinu za imućnije for. 5, za seljake for. 2. Za polovicu godine polovicu tih svota. Izvan carevine za poštarinu više. Novce neka nam se šalje poštarskom naputnicom, nipošto u preporučenom pismu, jer je preskupo.

Uprava „Naše Sloge“.

Na obranu istine.

II.

Grad Rieka spada pod senjsko-modrušku biskupiju, kojoj je sada na čelu presvj. g. dr. Juraj Posilović. U toj biskupiji rabi se od najstarijih vremena staroslavenski jezik kod crkvenih obreda. Već godine 1248 dopustio je papa Inocent senjskomu biskupu Filipu u crkvi slavenski jezik pisma glagoljskoga. Ta dozvola razširila se brzo ne samo po senjskoj nego i po modruškoj biskupiji, zatim po biskupijah Istre, Dalmacije, Hrvatske itd. Početkom XV. vieka počele se tiskati glagoljske knjige u Senju i na Rieci dočim je već prije bilo pisanih glagoljskih knjiga kano n. pr. časoslov djakona Kirina pisan u Senju god. 1359. God. 1475 bijaše tiskan prvi latinski misal a već god. 1483 bijaše tiskan prvi glagolski misal. Poznat je takodjer stari glagoljski spomenik u toj biskubiji pod imenom „Časoslov novljanski“ od god. 1493. God. 1507 poče tiskati glagoljske knjige u Senju glasovit štampar glagoljaš Gjuraj Senjan, koji je tuj naštampao više glagoljskih knjiga.

Ovo su najstariji poznati spomenici glagoljski u senjsko-modruškoj biskupiji dielomice tiskani a rabljeni i na Rieci. Da se je i u kasnije doba tiskalo i izdavalo slavenskih knjiga netreba nam valjda dokazivati. Ovo biti će dostatno, da pobije ničim neopravdanu, posve b e z t e m e l j n u tvrdnju „L' Eca del litorale“, da bijaše p r i j e n e k o l i k o g o d i n a u v e d e n a u župnoj crkvi riečkoj hrvatska misa, koju je „pobožni i učeni“ k a n o n i k Bedini samovoljno ukinuo te upeljao latinsku misu.

Početkom oktobra t. g. čim se je saznalo za samovoljno ukinutje hrvatske mise na Rieci, upravio je g. Erasmo Barčić patricij riečki, odvjetnik i zastupnik na hrvatskom saboru, otvoreno pismo na presvietloga biskupa senjsko-modruškoga, kojim upozuruje ovoga na ukidanje hrvatske liturgije u sbornoj crkvi na Rieci, te prosvjedujuć proti takovomu nasilju, moli presv. biskupa, da pozove na red župnika i da uzpostavi narodnu svetinju u rečenoj crkvi.

Nije dakle istina, d a s u H r v a t i d o n i e l i t u s t v a r n a s v i e t l o minošav diecezanskoga biskupa.

Dne 23. novembra t. g. podnio je zastupnik Barčić u hrvatskom saboru u Zagrebu (a ne u madjarskom — kako to „L' Eco“ opetovno tvrdi) interpelaciju na vladu, te obrazložujuć istu spominje takodjer nasilno postupanje župnika Bedini-a u pitanju slavenske liturgije na Rieci. Zastupnik Barčić odlučio se na taj korak pošto je uvidio, da je njegovo pismo na presv. biskupa ostalo bezuspješno i pošto se je iz novina uvjerio, da župnik B e d i n i ne samo da nepopušća, već da drzovito navaljuje na slavensku liturgiju, na svećenstvo svoje biskupije, dapače i na samoga svoga biskupa. Ministar madjarski — koga spominje „L' Eco“ nema dakle ništa posla sa interpelacijom Barčićevom, a još manje sa slavenskom liturgijom na Rieci.

Prije i poslije interpelacije zastupnika B a r č i ć a ustalo je listom čitavo svećenstvo senjsko modruške biskupije prosvjedi proti postupanju župnika Bedinija i molbami na diocezanskoga biskupa tako da sjedne strane obrani pravo hrvatskoga naroda, čast svoga biskupa i čast svećenstva tih biskupija, a s druge, da opomene bratski rečenoga župnika i sa krivoga puta na pravi svrati. Tako su izašli na svietlo prosvjedi i moibe: k a p t o l a s e n j s k o - m o d r u š k e b i s k u p i j e, s v e ć e n s t v a g r a d a S e n j a, s v e ć e n s t v a l i č k o - k r b a v s k o g a d j a k o n a t a, s v e ć e n s t v a b i v š e g k o t a r a b r i n j s k o g a, s v e ć e n s t v a k o t a r a o g u l i n s k o g a, s v e ć e n s t v a o t o č k o g a p o d a r c i d j a k o n a t a, n e k o l i k o s v e ć e n i k a s e n j s k o - m o d r u k š e b i s k u p i j e.

Ovo je bez dvojbe dostatan dokaz, da je i svećenstvo one biskupije učinilo sa svoje strane sve što mu bijaše moguće na obranu narodne svetinje.

Što se tiče tobožnjih narodnih fanatika na Rieci, kojim je po sudu „L' E c a“ hrvatska liturgija i crkva u obće doveta briga, i koji da nisu čuli za promjenu izvedenu od „p o b o ž n o g a i u č e n o g a“ župnika vlastitimi ušesi — moramo u ime čestitih Hrvata riečkih odlučno proti tomu prosvjedovati, prepuščajuć „K a t o l i č k o m u“ listu u Gorici, da sam pobliže označi svoje podlo i ničim dokazano sumnjičenje.

Istina je, da su sudci u crkvenih pitanjih jedino biskupi i papa. Isto tako stoji, da se je koli zastupnik B r č i ć toli svećenstvo one biskupije obratilo u prvom redu na svoga biskupa. Niti je Barčić a još manje rečeno svećenstvo podnosio pitanje crkvenoga jezika na Rieci na riešitbu bilo komu saboru ili prostim vjernikom.

Medjutim ako su biskupi i papa jedini sudci u crkvenih pitanjih — kako to list „L' Eco“ opetovno tvrdi, kako može on uzeti u obranu župnika Bedinija, koji nije nit biskup nit papa, pa se ipak postavio sudcem ukinuvši samovoljno hrvatsku liturgiju na Rieci, koju su pape i biskupi tuj utemeljili i češće priznali.

Na koncu veli „L'Eco“, da je vodilo one, koji se zauzeše za hrvatsku liturgiju na Rieci sve drugo negoli pobožnost, ljubav do Boga, svetaca itd. jer da rade sve za narodnost, da njim je Bog na zadnjem mjestu i da krše nauk sv. crkve prekoračuć red u istoj.

Doista nemožeme pojmiti kako je „L'Eco“ mogao napisati što takva o muževih, kojih nije nikada čuo ni vidio, nit poznaje njihovo javno djelovanje a još manje njihovo vjersko osvjedočenje. Takovo pisanje nije mo-

PODLISTAK.

Naše čitanke.

(Dalje.)

Šta li će čovjek, ako je tako kobi, da mu svaki i najpošteniji naum, svaka i najčišća težnja, svako i najplemenitije nastojanje ničim neurodi i do ničesa nedovede? Ako ga uza sve čeličnost, čestitost i neutrudivost uviek jad i nevolja bije? Šta li će taj, ako uz to vidi, da drugomu uz nerad, nepoštenje, podlost, preuzetnost itd. sve liepo prolazi, da nemože liepše? Šta da učini radnik, komu gospodar uzimlje zadnju fizičnu silu, koji kano prodano tielo mora da se muči za drvo i kamen, i krvavim svojim znojem mora da trpa žepove svome okrutniku, a da u zamjenu dobije tek koru hljeba, suhu koru, jedva dostatnu njemu, a gdje li ženi i cieloj obitelji? Zar da digne glavu, dok zna da će tad od zla na gore? Ili da u srcu stvori pakao mržnje, jeda i prokletstva na cieli sviet, na sve uredbe, na samoga Stvoritelja?

A što će tekar čovjek, koji se najpoštenijimi sredstvi i najplemenitijim načinom bori za svoj kruh i obstanak, pa ipak, jer hoće da služi pravdi a ne krivdi nasilju, mora da trpi, pregara, oskudieva mora da gleda gdje se gori od njega, pogaziv obraz i osvjedočenje, dokle uzpinje i njega pretječe i još se njemu slavodobitno i pogrdno u lice smije? Šta li će taj? Podivljati pa agrabiti samokres to paliti u protivnika ili od očaja u sebe?....

Tu oto hoće se jakosti i veličine, koja se neda crpsti iz samoga sebe i svjetskog života. Hoće se vjere u vječnu božju pravdu, koja će u svoje vrieme silnike poniziti, a sve nedužno pretrpljene uvriede, svaki bolni priegor, svako veledušno oproštenje i svaku našu samozatajo preobilno nagraditi; hoće se stalne nade, da će nas Onaj, komu služimo takodjer i platiti; hoće se uvjerenja, da mi nemamo nikakva prava zahtjevati, da sve ide po našoj voljí; uvjerenja, da imamo na tom svietu istom spremnosti primati dobro i zlo, pravdu i krivdu, sreću i nesreću; uvjerenja, da mi ovdje nismo sudije, nego slabi stvorovi, koji ćemo jednom svi na istoj obtuženičkoj klupi sjediti... Toga se hoće, ako će čovjek sviestno, postojano, dostojanstveno, svetačkim mirom — vršiti svoje dužnosti, a drugo sve puštati, da ide voljom božjom.

A klica svega toga mora se djeci usaditi već u ranoj dobi, jer čim netko počne živjeti po načinu svjetskom, i čim po tom načinu počne da dobro prolazi, težko će već prihvatiti zakone božje.

VI.

Osim biblijskih i narodnih pripoviesti, te narodnih pjesama, priča, basna i poslovica, namienjenih estetičnom i moralnom odgoju, može čitanka u istu svrhu usvojiti takodjer u m j e t n i h, bilo pjesničkih bilo prozaičnih komada; al mora, da su prilični, da onu svrhu, kojoj su namienjeni, doista i poluče. Kakvi dakle moraju ti komadi da budu? Mučno je o tom obćenito razpravljati i nekakva pravila odrediti. O pojavima bezrazložnoga diela ljudske duše ima nam psihologija još mnogu mračnu stranu razavjetliti —; tu još u mnogočem vladaju tek subjektivni nazori pojedinih mislioca, na koje se možemo i ne možemo zanašati. Nije dakle tako lahko reći, takovo i takovo mora štivo da bude, ako će uzbuditi i gojiti stanovito čustvo ili žolju, ili stvoriti ovu ili onu odluku Nu možemo nešto drugo; možemo naime kazati naše mnienje o p o j e d i n i h g o t o v i h š t i v i h i reći: ovo mi se svidja, ono nesvidja. Dakako, da ni to neće biti van subjektivan nazor; dapače pri gdjekojem štivu, da te tko upita, zašto ti se nesvidja, nebiš na prvi mah ni sam znao navesti razloga; to je onako nekako, kao kad za prvi put sretneš nekoga čovjeka, pa si pomislio, ala nemože ovaj biti dobar, on je sigurno takav i takav. Naš sud je u takih slučajih posljedak cielog našega izkustva, svega našega mišljenja, svega kolikoga poznavanja ljudi i ljudsko duše; zato i nije o njem tako lahko dati računa. — Glede štiva u ostalom, čim čovjek malko prosudi, može nam ah i k o n k r e t n o p r i g o v a r a t i. Mislim, da neće biti s gorega, ako ovdje koji primjor ulovim. Uzimam štivo, što mi netom pod ruku palo, to jest u drugoj dalmat. čitanci br. 25 „Čaplja rak i ribe“. Evo u kratko sadržaja: Sušiti će se neki ribnjak; ribice žalostne, u očaju utiču se raku, nek zamoli čaplju, da im pomogne; pogodo se; čaplja će ribice prenesti u nedaleko jezerce, gdje ih ribari poradi grebenasta tla neće moći loviti; čaplji pako svaka dosetu za plaću. No mjesto u ono jezerce nosaše čaplja ribe u neku pećinu, da joj budu za hranu u loših vremenih... Nu kad je nosla raka, dosjeti se ovaj jadu, te prije nego umre štipaljkama zaguši izdajicu čaplju. Štivo svršava riečmi: „Budi vjeru uvjek tvrdke, a nevjere nikad grde“. — Piesc štiva htio je dakle, da djeci omrazi nevjeru. Namjera je liepa, i ako već za istu ideju neima shodne biblijske ili narodne pripoviesti, svaka čast piscu, koji se ...tara, da inače pribavi potrebito štivo. Da vidimo sada, odgovara li ono zbilja svojoj svrsi. — Moguće je, da će se milokrvnijem i čutljivijem djetetu smiliti brižne ribice, onako prevarene, i da će mu se gnjusiti vjerolomna čaplje; moguće, da će ga obuzeti i gnjev proti izdajici, a zadovoljstvo, što je bila kažnjena; nu kad ono uzčita dieto, malko otvorenije, življe čudi, koje baš na svaku malu nepozi, koje se već počelo svojim razumom njekoliko služiti — pa kad vidi onu ludost riba, koje se utiču svomu neprijatelju, staroj čaplji, što ih svaki dan lovi i njimi se hrani: onda novjerujem, da će ih ikoliko pomilovati, nego će reći „dobro im stoji, kad su tako bodaste“... (Slieditć će.)

ralno nit kršćansko, a nesluži bogme na čast ni malo listu, koji se krsti strogo katoličkim.

Interpelacija

zastupnika dra. Laginje, Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost g. predsjednika ministarstva kano upravitelja ministarstva nutarnjih posala.

Petar Decolle, občinski načelnik u Višnjanu, u političkom kotaru porečkom, kojemu je na čelu poznati namjestnički savjetnik pl. Elusehegg, bijaše pred više mjeseci prisiljen da položi svoju čast, medju ostalim i radi toga, jer se je čutio duboko uvriedjenim nekojimi izjavami spomenutoga predstojnika c. kr. kotarskoga poglavarstva.

Na mjesto, da se je u smislu zakona obavio izbor občinskoga glavara na mjesto odstupivšega, obavlja službu občinskoga glavara sa znanjem i sudjelovanjem političke kotarske oblasti neki občinski savjetnik imenom Dell'Oste Anton. Ovaj je kao bivši občinski blagajnik uslied prijave občinskoga ureda u Višnjanu od dne 10. septembra 1890. god. kojoj nije ništa uspjeh poznat, u sumnji, da je pronevjerio novaca; radi toga i zbog drugih razloga neuživa povjerenja većine občinskih zastupnika. Kod posliednjih naknadnih izbora za državni sabor dao je konačno Dell'Oste povoda mnogim pritužbam birača hrvatske narodnosti, te je radi toga opravdana bojazan, da se pod njegovom upravom neće budući občinski ili budi koji izbori pravilno i mirno vršiti.

Na temelju svega toga usudjuju se podpisani upitati njegovu preuzvišenost predsjednika ministarstva kano upravitelja ministarstva nutarnjih posala:

Hoćeli njegova preuzvišenost čim to bude prije moguće potrebite korake učiniti, da se pozove bezodlačno članovi občinskoga zastupstva u Višnjanu, da izaberu zakonitim putem občinskoga glavara na mjesto odstupivšega Petra Decolle, te da se zatim, čim nastanu zakoniti odnošaji, ovršе obćeniti občinski izbori, kako to zakon zahtjeva.

U Beču, dne 7. decembra 1891.

(Sliedi 18 podpisa hrvatskih, slovenskih i mladočeških zastupnika.)

Izviešće

o glavnoj skupščini krčke gospodarske zadruge, držanoj dne 12. listopada 1891.

(Dalje.)

I ove godine već u mjesecu srpnju pojavila se na traju pâl ili peronospora. — Predsjedničtvo zadruge je već 3. srpnja br. 46 zamolilo občinske odbore, da razglase medju pučanstvo, da se je pâl ili medljika pojavila, te da preporuče vinogradarom, da krope treje sa poznatom smjesom modre galice, i vapna, ako žele još što spasiti od ovogodišnjeg ploda. Nudjalo se i modre galice, koja je od lanjske godine preostala, ali redko koji si ju je pribavi; većina naših težaka gledala je prekrštenih rukuh kako mu vinograd propada, pripisujuć taj palež nekakvoj zloduhoj rosi, proti kojoj da nema lieka. Nekoji dali se na škropljenje kad je lišće već okuženo bilo pa premda prekasno, ipak se je lišće, što je još zdravo bilo, uzdržalo i grožđje lieno dozrijalo. To je dakako mnogo uplivalo na ostala tvrdoglavce, pak se nadamo, do godine, ne daj Bog potrebe, da će svi složno i na vrieme poduzet shodne mjere, da se tomu zlu preduzaretne.

Budući se još nije došlo do osnutka zadružnog vrtla, ove godine je zadružni odbor obratio se molbom na visoko c. kr. namjestničtvo, da po mogućnosti badava priskrbi našoj zadrugi voćka i kljućaca američkih loza. Iz erarialnog vrtla u Pazinu dobismo zamoljene voćke pod sniženu cienu od 10 novč. po komadu, dočim ih zadruga porazdieli medju članove uz sniženu cienu od 5 novč. svaku. To voćke stignule nam tekar u travnju, jer se i opet dogodilo bilo neprilika, koje bi bilo suvišno ovdje navadjat. Voćke bile su odpremljene porazdjelene u 3. skupine rad lakšeg i pospješnjeg prenosa, ali i to stojalo je odvoć skupo i nije se tim ni iz daleka polučila svrha, jer su voćke stiglo već razpupane.

Rad toga zaključilo se u odborskom sjelu od 22 travnja, da se odsele voćke dobavljaju u jeseni, po mogućnosti već u oktobru. Prema tomu zaključku zadruga se je voć pred mjesec dana postarala za dobavu ovogodišnjih voćka, pak se nada, da će do mjesec dana voćke već porazdjeljene biti. Što se američkih loza tiče, odgovorilo je c. kr. namjestničtvo, da ih u zalihi neima.

Pošto još se uvjek čekao a i do danas se još uvjek čeka odgovor pokrajinskog gospod. vieća glede dobave bika, to se je obzirom na preku nuždu i liepu priliku, koja se je odboru pružala, zaključilo na odborskom sjelu 22 travnja, da se dobave za naš otok izmedju trih, dva ponudjena bika, i da se predujmno izplate iz zadružne zaklade, jer bi jedan sasvim nedostatan bio za 760 krava, koje broji po najnovijem statističkom popisu naš otok. Medjutim pisalo se na visoko c. kr. ministarstvo, da taj predujam izplati i da istodobno doznači svotu za dobavu još jednog bika inorodne pasmine za križanje domaće pasmine. Do danas nije stigao odgovor na ovu molbu. Jedan bik bio je smješćen u občini Vrbnik, a drugi u Rosopasnom, občini Dobrinj.

Zadružni odbor postarao se takodjer za dobavu još jednog pastuha domaće pasmine. Od trih predloženih vlada izabrala je onog g. V. Semitekola, te se nalazi kod istoga na razpoloživost naših konjogojaca.

Poput lanjske godine odbor pokrajinskog gospodarskog vieća uredio je i ove godine pohod pizanskog klastrioca. Pouka u klaštrenju ulika trajala je 12 dana, i to u okolici krčke i puntarske občine. Ovoj pouci prisustvovali su uz podporu od 50 novčića na dan Osip Milčetić i Anton Kraljić iz Dubašnice, Petar Pavačić i Frane Crvić iz Dobrinja, Ivan Turato i Ivan Fabjanić iz Omišlja, Anton Žic iz Punta, Frunjo Kolina iz Krka i Anton Harbić iz Vrbnika. Iz Baške nije se nitko odazvao valjda stoga, što se tamo masline negoje. —

Na nagrade otvoreno po gospodarskom vieću natjecala se dva poljodjelca iz občine Dobrinjske, i to na umjetno ustrojena gnojišta. Obojica dobila su nagradu od 25 for. svaki.

Pokrajinsko vieće dojavilo je ovih dana zadrugi, da je visoko c. kr. ministarstvo dozvolilo novčanu pripomoć, da se upriliči govedja izložba u ovom sudbenom kotaru. Pošto je isto pokrajinsko vieće upitalo odbor zadruge, da se izjavi kad bi za to najpriličnije vrieme bilo, zadružni odbor obratio se je na občinska glavarstva, da svoje mnienje o tom izjave, nu pošto su se ru iztakla različita mnienja, odbor je odlučio, da se to pitanje takodjer na glavnoj sjednici razpravi, nek se čuje mnienje i gg. družinara u tom toli važnom pitanju.

Zadružni odbor starao se takodjer, da bude i naš otok zastupan na jubilarnoj gospodarsko-šumarskoj izložbi u Zagrebu. U tu svrhu konštituirao se izložbeni odbor, koji je u svakoj občini imenovao po dvojicu svojih povjerenika, koji bi se imali zauzeti, da sve naše občine u što većem broju izložitelja sudjeluju. I zbilja u kratko vrieme sabralo se do stotine raznovratnog našeg proizvodja, koja su bila javno pohvaljena a njekoja i odlikovana. Tako je dobio dr. Trinajstić iz Krka veliku kolajnu za vino: Kirinčić pop Anton ml. iz Dobrinja malu kolajnu za izložen med i priznanicu za ulje. Pop Ivan Sparožić iz Punta takodjer malu kolajnu za izložene smokve. Celebrini Miroslav priznanicu za ulje. Pop Nikola Sparožić za izloženu judovinu, malu kolajnu. Pop Nikola Butković i Antun Bagateka za izložene stare ribe i napokon diplomu priznanicu O. Leonardo Matković za izložene kamenice. — Izložbu pohodila je takodjer ljepa kita naših otočana, koji su se nadivili orijaškom napredku bratskog nam naroda na gospodarstvenom polju, a istodobno uvidili koliko smo mi za njimi zaostali.

Usljed odborova zaključka izždriebat će se ove godine prije zaključka skupščine medju članove, koji su svoj godišnji prinos uplatili, 3 štrcaljke uporabive proti peronospori, 3 nožice za cieplienje voćaka, dva željezna brusa, jednu pilu za čišćenje stabala, i pet umjetnih čepova za bačve, u svemu dakle 14 predmeta.

Budući je do sada malo tko od družinara mario za čitanje gospodarstvenih knjigâ, od kojih liepi broj leži na razpolaganje u družtvenoj knjižnici, odlučio je odbor ove godine, da se svakoga odbornika i člana, izim svećenika i učitelja, probroji na krasno dvomjesečno gospodarsko knjižice, koje u Zadru izlaze pod naslovom „Težačko blago“. Zadruga pak bila je ove godine predbrojena na „Gospodarski list“ iz Zagreba, „Poljoznanca“ i „Soljaka“ iz Zadra:

Zadruga je opet i ove godine ponarasla za 13 članova tako, da danas broj 90 članova. Brojno smo dakle i ove godine napredovali, ali još uvjek žalibože manjka onog mara i zanimanja, na kog jedino može u današnjih okolnostih naša zadruga računati. I današnja skupščina o tom nam pruža najžalostnije svjedočanstvo, kojoj prisustvuje jedva toliko članova, da ju se može redovito obdržavati. Žalostna je to činjenica kad se pomisli, da su baš glavne skupščine pozvane, da se zadružni pravac tako upriliči, da se u koliko je moguće doskoči nedostatku našeg gospodarstva; glavne skupščine su one, u kojih se razlažu i pretresivaju shodna sredstva, da se to nedostatke po mogućnosti odklone. — Kako ste, gospodo, i od ovog kratkog i mrávnog izviešća mogli zaključiti, nam se je najviše uzdati u se i u svoje kljuse, jer od drugud slabe prilike. Moramo dakle svi složno okupit se oko ove naše sirotanke; svi složno treba da radimo: pojedinac za svakoga, a svi za pojedinaca, pa što je dobro, nek ostane, što bi moglo biti bolje, nek postane, a što nevalja nek već jednom prestane, i time dovršavam.

G. predsjednik opaža, da je u izvješću rečeno da putujući učitelj za kvarnersko otoke nije još imenovan, dočim je već imenovan bio

G. tajnik odvraća, da nije bilo o tom imenovanju nikakve uredovne viesti

G. dr. Trinajstić nadodaje, da je i on čuo ali privatno, da je učitelj imenovan, ali da uči hrvatski jezik! (Smjeh)

G. predsjednik pozivlje ako ima još koji što opazit glede izviešća

G. Matanić želio bi odnosno na onu točku izviešća, u kojoj se veli o zadružnoj knjižnici, da se popis knjiga rečene knjižnice šalju na pojedine zadružnične odbornike, da se tako zna koje knjige zadružna knjižnica posjeduje i da svaki pojedini član može na podlogi tog imenika jednu ili drugu knjigu kod g. tajnika naručit.

G. predsjednik obećaje, da će se u tom nastojat zadovoljit

Nojaviv se drugi za riec g. predsjednik predlaže, da se primi na znanje izviešće — Primljeno jednoglasno.

(Dalje sliedi).

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 16. decembra 1891.

Austro Ugarska: U sjednici carevinskoga vieća od dne 9. t. m. kod razprave ministarstva za poljodjelstvo obećao je ministar Falkenhayn, da će učiniti sve što mu je moguće, da se stane na put širenju trsnog ušenca, dotično, da se u zaraženih jur predielih uvede amerikansko trsje, koje odolieva trsnom ušencu. Za ovu godinu da razpolaže vlada skoro jednim milijunom takvog trsja.

U sjednici od dne 10. t. m. izručio je zastupnik dr. Laginja ministru poljodjelstva resoluciju, kojom traži, da ministar svrati svoju pozornost osobito na seljačko pučanstvo Istre. U istoj sjednici govorili su od naših južnih zastupnika gg. Ferjančić i Perić zagovarajuć poboljšanje narodnoga gospodarstva u Kranjskoj i Dalmaciji.

U sjednici od dne 11. t. m. razpravljao se proračun ministarstva pravosudja. Izmedju govornika iztaknuo se osobito mladočeski zastupnik Vašaty, koji je oštro odsudio i kritizirao djelovanje sadašnjega ministra i bivšega ministra Pražaka. Pri koncu sjednice podnio je zastupnik dr. Laginja u ime svoje i drugova interpelaciju na ministra pravosudja, kojom zahtjevaju obzirom na to, što se kod kotarskih sudova u Istri hrvatski i slovenski podnesci riešavaju samo talijanski, da se pobrine, da budu unapried rečeni sudovi riešavali podneske u onom jeziku, u kojem su sastavljeni da se prisili sve činovnike, koji su vješti hrvatskomu ili slovenskomu jeziku, služiti se timi jezici; da se sastavi porotne sudove u Primorju, tako, da budu porotnici razumjeli obtuženike hrvatske ili slovenske narodnosti, i napokon, da se u Puli ustroji okružni sud.

Proračunski odbor hrvatskoga sabora razpravlja već dulje vremena o zemaljskom proračunu, koj će doći za koji dan u saboru na razpravu. Koncem prošloga mjeseca stupio je u stanje mira predsjednik vrhovnoga suda u Hrvatskoj dr. Radivojević; na njegovo mjesto bijaše imenovan predstojnik odjela za bogoštovje dr. Spevec a na mjesto ovoga narodni zastupnik dr. Kršnjavi.

Srbija: Iz Biograda javljaju, da će mladi kralj Aleksander posjetiti na proljeće sultana, o čemu je jur obaviestio srbski poslanik Gruić tursku vladu.

Bugarska: Knezu Ferdinandu nečini se dosta sjegurnom današnja narodna vojska, pak da ju kani preustrojiti po njemačkom uzoru, ili bolje rekuć, da kani uliti u nju njemačkoga duha.

Franina i Jurina

Fr. Žvanimenat — „furlan“ — žvanimenat.....

Jur. A kega zlodeja to mrmlješ, Frane brate?

Fr. Ni niš ne; tamo deju, da je pal u žvanimenat.....

Jur. Nu govori, Frane moj, ča, ki, kade? Sidimo tote, na prag ovega triatra; ter su i naši šoldi tote, pa će nas valja porečki „fakini“ pustit u miru.

Fr. No, čuj sad: sidia san ti poli zvonika, pu počele tamo ženetine nabrajat, da je nika „minghetlina“ zavrisnula, da je Tita pal va žvanimenat, da je umra — — — joh, joh — —!

Jur. A ča mu se nudega travinjalo?

Fr. Da je bia zdrav, kako zdrava riba, pa da je ćul hudu novu, da je zerman propal, pa da je pal u žvanimenat — — —

Jur. Ča ćeš brate Frane, krv nije voda.

Fr. Ma dà, malo octa i friške vode, pa će proć sve zdolu!

Različite viesti.

Žalost u cesarskoj obitelji. Nedavno preminuo je nadvojvoda Hinko sin nadvojvode Reinera, strica Njeg. Velič. cesara i kralja Franu Josipa I. dotično bratučed Njeg. Vel. Jučer pako preminuo je nakon kratke bolesti brat nedavno umrlomu nadvojvodi Hinku, nadvojvoda Sigismund.

Su cesarskom obitelji tuguju iskreno svi vierni njoj narodi prostrane naše države.

Imenovanja političkih činovnika. C. k. kotarski kapetan pl. Rüling, pridieljen ovdašnjemu namjestničtvu, imenovan bijaše savjetnikom u Ljubljani; c. k. namjestnički savjetnik i kot. kapetan u Gradišci g. Winschgau dolazi k namjestničtvu u Trst. Na njegovo mjesto ide kot. kapetan u Pazinu g. pl. Fabris, a na mjesto ovoga u Pazin dolazi kot. kapetan Fridorik pl. Schwarz do sada kot. kapetan u Kranjskoj.

Imenovanje. G. Josip Kožuh profesor na c. kr. učiteljskoj pripravnici u Kopru, imenovan bijaše školskim nadzornikom za politički kotar Kopar. Čestitamo g. nadzorniku i učiteljstvu onoga kotara.

Iz Voloskoga nam brzojavljaju dne 17. t. m.: Josip Jane kapelanu Opatiji, preminuo je jučer popodne. Sprovod potak u jutro. Počivao u miru!

Komora na proslavu sjajno pobjede u Istri, prirodjen od hrvatske i slovenske sveučilištne mladeži u Beču, izpao je — kako javljaju hrvatskim i slovenskim novinam, vrlo sjajno. Na komoresu sakupilo se preko 300 osoba, većinom sveučilištnih

djaka svijuh slavenskih plemena a ponajviše mladih Hrvata i Slovenaca, zatim mnogo državnih zastupnika Čeha, Slovenaca, Hrvata, Poljaka itd.

Naši zastupnici gg. dr. Laginja i Prof. Spinčić bijahu osobito slavljeni i odlikovani. Većina govornika iztakla je slogu i jedinstvo bratje Slovenaca i Hrvata te najbliže slavenske bratje. Na komersu zabavljalo je mnogobrojno družtvo, slovensko akademičko pjevačko družtvo i tamburaši akademičkoga družtva „Zvonimir".

Promjene u krčkoj biskupji. Č. gosp. Miho Oberšman kurat beljski dobio je stalnu mirovinu. Beloj zauzeo je č. g. Ivo Velčić upr. plovanijo u Supetarskoj na Rabu. Č. gosp. Fran Votarić ml. duh. pomoćnik u Rabu imenovan je upraviteljem plovanije Supetarske. Preč. gosp. Mate Zahija kurat orlečki imenovan je kanonikom i plovanom nadpopom u Osoru, gdje je bio ustoličen dne 11 oktobra; a njegov predšastnik u službi upravitelj one plovanije i dekanije č. g. Jerko Grškovič dobio je privremenu mirovinu. Č. g. Antun Lusina duh. pomoćnik u Cresu imenovan je upravitoljem kur. u Orlecu. Duh. pomoćnik Antun Petris ml. premješten je iz Osora u Cres. Č. g. Petar Zahija duh. pom. u Vrbniku imenovan je izložnim kapelanom na Ilovik. a na njegovo mjesto došao je mladomisnik Bartul Grškovič Dne 30 nov. umro je mitronosni nadpop u Rabu Anton vitez Nimira. Počivao u miru!

Oprost od čestitanja prigodom nove godine. Putem našega lista uveden je i medju našimi rodoljubi u Istri krasan i koristan običaj, da se imućniji rodoljubi prigodom promjene godine sjete naše plemenite „Bratovščine" pod naslovom: „Oprost od čestitanja".

Darujuć oni našu veleznalužnu i velepotrebitu „Bratovščinu" učine plemenito, narodno i dobro djelo, te se ujedno rieše dužnosti slati i primati čestitke što je spojeno često povećim troškom, dugobom a kadšto i zatajenjem samoga sebe.

Toga svega odriešiti će se onaj, koji podari našu „Bratovščinu" bilo kojom svoticom, koju će ona tako plodonosno uložiti, da bude od nje imno koristi danas sutra sav naš rod. Darujte dakle prijatelji rodoljubi našu svake podpore vriednu „Bratovščinu", te ćete učiniti dobro djelo i rieširi se često dosadnoga posla.

Občinski izbori u Tinjanu. Dobili smo danas brzojavnu viest, da je hrvatska stranka u toj občini pobjedila u svih trih dielih; te će tako i nadalje občinska uprava ostati u vrlih i sposobnih rukuh dosadanjeg načelnika g. Šimo Defara. — Živili dični Tinjanci.

Političko družtvo „Edinost". Predsjedničtvo toga družtva pozivlje gg. odbornike i zamjenike u nedelju dne 20. t. m. u 10 sati u jutro u prostorije „Delavskoga podpornoga družtva" (Via Molin piccolo br. 1) k redovitoj sjednici.

Glavna skupščina hrvatske čitaonice „Zora" u Opatiji obdržavati će se — kako nam sl. odbor toga rodoljubnoga družtva javlja — u nedelju 27. t. m. u 4 sata poslie podne sa sliedećim dnevnim redom: 1 Pozdrav predsjednika. 2. Družtveni računi za 1891. 3. Izbor odbora. 4. Proračun za god. 1892. 5. Izbor novina za 1892. 6. Slobodni predlozi. Pozivlju se ovim gg. članovi, da k ovoj skupščini mnogobrojno dođi izvole. ODBOR.

Proti občinskim izborom u Motovunu. Kako je poznato našim čitateljem obavili se dne 1, 2 i 3. t. m. občinski izbori u III. tielu za občinu Motovun. Prigodom tog izbora dogodilo se nepravilnostih i nasilja svake ruke i svake vrsti. Sama porečka „baba" priznaje, da nebijaše našim občinarom dozvoljen ulaz u gradić Motovun, gdje se je birało. Proti tako obavljenom izboru podnesla je hrvatska stranka utok, utemeljen na četirih točkah t. j. a) da nebijaše slobodo izbora; b) da je občinsko glavarstvo nekorektno postupalo sa birači; c) da su protivnici naši kupovali glasove i d) da je izborna komisija nejednako postupala sa izbornici.

Gorički list „L' Eco del Litorale" [1]) u broju 186, od 25. nov. tek. god. donaša dopis pod naslovom „Dall' Istria li 21 novembre 1891", u kojemu dopisnik (kojega po duhu dopisa nije težko neprepoznati) baš smeradno napada na naše listove, a imenito pak na zaslužnu „Našu Slogu". Sloga čini nam se g. uredniče umjestno, da na takav neočuveno bezobrazan smrad, — pa skrivao se „L' Eco-v" dopisnik i pod kapom kakovoga porečkoga monsignora — podignemo svoj glas, a nadamo se, da slavna cenzura, koja je dopustila, da na svietlo dodje gore rečeni gadni dopis, neće ni nam uzkratiti, da se proti njemu obranimo: barem toliko bi imali očekivati u ime pravice, koju zastupa državno odvjetničtvo. A sada na stvar.

Nećemo se baviti poduljim uvodom gore rečenoga dopisa, jer Vaš cienjeni list, g. uredniče, nije zato oživotvoren, da prima u se svakojake brbljanije; nego donesti ćemo u izvornom tekstu glavne ulomke rečenoga dopisa dodajuć sa naše strane pak' svoju.

Talijanski dopisnik med ostalimi, kaže: „oggi però non mi dilungherò con citazioni, ma portato quale esempio un brano d'un foglio (čitaj: „Naša Sloga"), che pur talvolta, perchè gli sta bene, s'atteggia a cattolico (jer „N. Sl." i jest kat. list); prenderò così anche occasione di difendere l'autorità vescovile, da questi giornali troppo calpestata" (*koje listove misli bezobrazni dopisnik, kaže u onom, što sliedi. A mi ovdje odlučno protestujemo proti lažidopisniku, koj tvrdi, da naši listovi pod noge bacaju biskupsku oblast. Naši listovi to ne čine, već dižu svoj glas proti onim, koji zlorabe svoju oblast od Boga jim danu, ne da tlače narode, već da ih vode k obćem blagostanju*). —

„Alludo non già ai noti organi del ghetto, che non possono scrivere che da ghettaiuoli, ma invece intendo dire del giornale crocie (tandem.... dakle na više „slavo"; austrijsku statistiku u ruke bodaci!) che ci stampa a Trieste „Naša Sloga" (dobro da znate za nju!), foglio che quando si tratta d'eleggere deputati al Parlamento (ah, to vas peče, kukavice nijedne!) non esita a dire, che bisogna eleggere nomini di fede e morale (da što, dakle vaše nespasenske framazone? Čudna li zahtjeval), uomini insomma quali li vuole il S. Padre ed i Vescovi (pa i je tako! Dokaži da nije junače!) ma poi non dall'altra parte censurar un Vescovo della stessa provincia in modo vile e sfacciato, e lo nomina per ischifo presvj. Johannes. Un tal giornale si comporta peggio ancora dei nostri giornali ghettaiuoli (*quo dest probandum!*) perchè questi sono scritti da ebrei, che non riconoscono nel Vescovo un loro superiore (kako kan. Bedini na Ricci valjda?); la Sloga invece la pretende a sostenitrice della Chiesa (pa i je tako!) — leggi del fanatismo — (*lažeš: usuprot ti L' Eco-v dopisniče, u svojem fanatizmu guziš bezobrazno sve što diše hrvatskim duhom u naših biskupijah. Dakako, vam se hoće, da bude Istra pokrajina talijanska.... pak vam je „Naša Sloga" na putu. Eh, što ćeš: vaj je i za Hrvate porečko-puljske biskupije, quia non est distinctio neque Iudaei, neque Gracci....*) e poi tratta un Vescovo burlescamente come qualunque altro individuo". (*Ovdje opažamo malovriednomu dopisniku „L'Eco-vu", da „Naša Sloga" kritizira samo djela; a svakoga se sudi po njegovih djelih, a tako bude i na sudnji dan*). —

„Ma veniamo all'argomento. — Mons. Vescovo di Parenzo-Pola, conscio dei suoi doveri pastorali, nello scorso mese credette bene di scrivere al suo Clero una Circolare, nella quale condannando i fogli di colore nazionale, che in oggi turbano la pace tra il popolo dello suo Diocesi (*a vi popovi talijanski, koji imate toliko upliva kod vaših talijanskih velmoža, pripovjedajte vašoj klienteli, neka ne muti mir u biskupiji; kad su izbori neka nenapastuje, nek ne sablažnjuje, nek ne napada na naše mirne hrvatske kmete. Vašu fakinašu gledajte, da obuzdate. S tim ćete više doprinieti do mira, nego li listovim pa ..... — Ali boli vas glava zato! To je sve piesak u oči, quia caeci estis et duces coecorum!*), proibiva al Clero „sub obedientia canonica" di farsi distributori o propagatori di simili giornalacci (*dakako „slovenoconati" nije li istina? Kada sve vaše agitiranje, vaše političke nauke, vaše zastrahovanje, vaša progonstva.... ništa nepomažu k vašoj nepravednoj.... pobjedi, — eh onda udri po listovih, koji brane i zagovaraju interese puka hrvatsko-slovenskoga u Istri!*). Poteva darsi cosa più lodevole e più conveniente di questa in questi giorni di paganesco nazionalismo? (*A tko je kric, da ste vi tako zaslieplieni? Mi branimo naše, pak dosta!*) E notate bene che Mons. Vescovo non nominò già alcun foglio nè disse già, „fogli italiani o „fogli slavi", ma li prese tutti assieme, condannandoli così e gli uni e gli altri". A ti lijo, odgovaraj: protikomu jest naperено ono „compertum est haud laeta experientia, nedum simplices sacerdotes, sed et nonnullos Parochos huius Dioecesis distributores inter fideles sibi commissos atque latores ephemeridum quarundum factos esse atque existere"..... *Sada kazuj lijo: koji jesu ti simplices sacerdotes et nonnulli „Porochi? Misliš li i na nam pravične prošte svećenike i nekoje župnike? Hic Rhodus..... Pa tko da vaše klieparije nepoznade, kada sutra il preksutra će na vas prstom i naša djeca pokazivati, budući da nas skoro jur na posve iztrošene u borbi za vjeru i narod čeka već hladan grob? Pa nek bude, barem narod nas neće u grobu proklinjati, da smo ga u životu zatajili, ter da ga je tlačila ista krv od njegove krvi.*)

„Lettori cattolici, si può esser più imprudenti e più sfacciati (kakono što josi tidopisnićeL' Eco-v) nel calunniare (soltanto asserendo e non provando) un Vescovo cattolico, un Vescovo che si tenne sempre (a mi kažemo: *quoad probandum est pro praeterito et expectandum..... pro futuro*) a dovere di considerar tutti" (Bilježimo!) i suoi diocesani quali suoi figli e figli uguali (U istinu?) senza far distiuzione di nazionalità? La „Sloga" invece lo fa semplicemente e dice che non è difficile il capire che la Circolare è diretta solo contro di lei (*Glavno proti njoj, a zatim proti „Edinosti" i „Il Diritto Croatto", koji zadnji list dopisnik „L'Eco-v" zove porugljivo „foglio scismatico": quod item prius probandum est!*)

Ali što da duljimo, veleuč. g. uredniče? Dopisnik L'Eco-v koprca se amo tamo kao ranjeni lav, a ništa nedokazuje, nego pod krinkom da napada na talijanske nadliberalne novine, izlieva biesno svoj gnjev proti „N. Sl.", „Edinosti" i „Diritto Croato". To je jedina bolest i jedini cilj, koj je dao povodu gornjem dopisu u listu „L' Eco del Litorale". Hrvatsko svećenstvo — (starije već istrošeno a mladje kruto proganjeno) — i puk hrvatski porečko-puljske biskupije znadu prevećdobro kako stvari stoje u biskupiji porečko-puljskoj, a da bi trebali dopisnika „L'Eco-vu", da ih pouči. Nu budući prevećpritisnuti sa svih stranah, zato nije drugo nego „trpi pa šuti". Ako pa monsignor profesor gorički, koji — kako se glasa — nadalnjuje pravac listu „L'Eco del Litorale", bude u buduće trebao, da se ga obaviesti o tužnomu stanju našem, onda neka se kroz praznike potrudi do puka i klera hrvatskoga ove biskupije, od kojih će dobiti za stalno točnih podataka, a neka se ne oslanja na neku gospodu, koja sjedu u nekojih kabinetih, pa bilo da nose i pratone i zlatne križe.

Iz porečko-puljske biskupije, mjeseca decembra 1891.

Iz sv. Mateja pišu nam dne 14. t. mj. Svetčaniji nego druga lota bijaše kod nas ove godine proslavljen blagdan Majke božje neokvrnjenog začetja dne 8. t. mj. Uzrok tomu je bilo posvećenje novoga oltara podignuta na čast Majke božje Lurdske. Uz ne baš najpovolnije vriemo na taj dan došlo je ipak iz svih strana prostrane obćine Kastavske, da iz isto Riešćine puno svieta, da vidi novi oltar i da prisustvuje njegovu blagoslovu. što ga je izvršio mnogć. g. dekan Turak iz Kastva. — Tim izpunile su se davno gojene želje, ako ne svih, barem većine pučanstva dične kapelanije Svetomatejske, da imaju u svojoj crkvi jedan oltar podignuti na čast Majke božje, preblaženo Djevice Marije, i to oltar liepi i krasni, koji bi dolikovao Bogorodici — I zbilja oltar je veoma krasan, iz dobroga mramora dielom domaćega, dielom stranskog, vrlo liepo izradjen tako, da u istinu dolikuje časti naše milostivo Majke i služi na uresu ne samo crkvi sv. Matoja, nego i na čast onomu, koji ga je izradio naime g. Ivanu Dorigu iz Rieke i svemu pučanstvu kapelanije Svetomatejske, koje je dragovoljno i veselo potrebiti novac za nabavu istoga žrtvovalo, za što budi njim i svim onim izvan naše kapelanije, koji su kojimgod milodarom za oltar pripomogli, ovim putom izrečena najtoplija zahvala. Bog njim plati i Majka božja!

V. K.

Glavna skupščina kninskoga starinarskoga družtva. U smislu §§. 12 i 13 družtvenoga pravilnika pozivlju se gg. članovi „Kninskoga starinarskoga družtva" na rodovitu godišnju skupščinu koja će biti obdržavana u Kninu u dvorani „Hrvatske Čitaonice" dne 28 prosinca tek. god. sa sliedećim dnevnim redom: 1. Izvještaji upravitoljstva: a) govor predsjednika, b) izvješće tajnikovo, c) izvješće blagajnikovo. 2. Obnovljenje upraviteljstva: a) izbor predsjednika, b) izbor sećtorice suodbornika, c) izbor trojice pregledatolja računa. 3. U komu mjestu da nastajuće godine bude obdržana glavna godišnja skupščina? 4. Slučajni predlozi, koji treba da budu dan pred skupščinom pismeno upraviteljstvu dojavljeni.

Iz Višnjana pišu nam 15. t. m. Dne 8. t. m. osvietiali si opet „dica" višnjanski gradjani svoje gospodsko lice. Toga dana došlo je nekoliko naših seljaka iz okolice, da si pribave u dućanih, potrebite stvari za kuću, osobito da kupe soli. Po obavljenom poslu uputiše se u krčmu Nikole Dell' Oste, gdje se pozabaviše neko vriome uz čašu vina. Doznav višnjanski „ugladjeni" gradjani, da su u toj krčmi naši seljaci navališe najprije u krčmi na isto batinami i šakami. a za tim na ulici kamenjem i revolveri. Ranjenih imadeo s jedne i druge strane. Jedan od naših seljaka podnio je pritužbu proti „ugladjenim" napadačani a drugu podnio je krčmar proti občinskomu upravitolju Antonu Dell Oste (Vidi današnju interpelaciju Op. Ured.) radi zločina zloporabe uredovne vlasti, što je oružanom silom prodro u krčmu i vodijo tuj premetačinu. O tom dogodjaju imademo obširniji dopis iz Višnjanšćine.

Iz Žminja pišu nam da je u subotu dne 12 t. m. preminuo poslie podulje bolesti tamošnji rodoljub i c. kr. pošte meštar g. Matija Perić u liepoj starosti od 89 god. Pokojnik bijaše u svoje doba občinskim načelnikom i dulje vremena obć. zastupnikom, izabran uvjek od hrvatske stranke. Cienjon bijaše občenito radi dobrote srca i čistoće značaja.

Kao rodoljub iztican se uvjek neskrivajuć svoga narodnoga osvjedočenja pred nikim. Radi toga mrzili ga iz dna duše naši narodni protivnici, koji su u njemu nazirali veliku zaprieku k svojim nečistim poslovom. U njegovom uredu mogno si dobiti vazda — u koliko je sam do njih mogao-hrvatskih tiskovina a tabla na uredu i poštarski pe hrvatski — što je riedkost u Istri — pokazuju nam, da je pokojnik i u službi nastojao izvojevati hrvatskomu jeziku ono mjesto, koje ga po pravici ide. Čestitomu pokojniku udielio Svevišnji vječni pokoj, a njegovim milim naše iskreno sućutje.

Postanak „Krčkog učiteljskog družtva". Mjeseca travnja t. g. razposlan bijaše po otoku Krku na gg. učitelje i učiteljice sliedeći poziv:

P. n. braćo i družice! Stara je rieć: „U slogi je moć i napredak". Što nemože pojedinac, može skup; pak kad se oto svudu udružuju pojedini stališi, ni učitelj nesmije ostati posliednji. Njegda prezran, zadobio je već danas medju dobromislećimi jedno od odličnijih mjesta, a on sviestan si svoje zadaće, želi i mora napredovati. Ovo je potaklo podpisanoga na misao, nebi li se složilo i učiteljstvo otoka Krka pod imenom: „Krčko učiteljsko družtvo", (kojemu ste cilj priobćili u zadnjem broju „N. Sl."). P. n. braćo i družice! Mislim da plemenitijega cilja nemožemo si postaviti. Bude li medju nama ikoliko sloge i malo požrtvovnosti (o čemu se i nadvoji), družtvo će se zasjegurno ustrojiti, pak Vas ovim pozivljem, da izvolite izraziti o tome Vaše mnienje. Tko je „za", nek to izvoli naznačiti uz vlastoručni podpis, moleć pojedine škole, da ovaj poziv šalju čim brže od jedne do druge. Budoli se većina izrazila za, tad će se izabrati privremeni odbor, koj će izraditi pravila tog družtva.

Ovome plemenitomu podhvatu neće se zasjegurno naše školske oblasti suprotiviti, već u koliko im leži na srcu napredak učiteljstva, još nam i na ruku ići. U to ime: Pomoz Bog!

U Dobrinju dne 28 travnja 1891.

Iv. Mahulja - učitelj.

Ovaj poziv prhnuo je, kako rekosmo, svršetkom travnja po otoku. I zbilja svog cilja nije promašio, jer ne prošlo ni mjesec dana, eto ga natrag od svih učitelja i učiteljica podpisana. Na to uzhodiše pismeni dogovori izmedj učitelja u Vrhniku sa onim u Dobrinju, dok se mjeseca lipnja nesastadoše u Dobrinju, gdje u kratko sastaviše pravila. Tu ujedno odlučiše, da se ima čim prije sastati svenkupno učiteljstvo otoka u Krku, gdje će se ta pravila potanje pretresti. Dan bje opredieljen 2 srpnja.

Pomenutog dneva sastala se liepa kita učitelja u Krku i pošto dobiše od političke oblasti dapust, sakupiše se oko 10 sati u jutro u tamošnjoj muškoj učioni na sjednicu. Poslie pomljivog pretresa pojedinih članaka, usvojiše pravila.

Na to izabrašo privremeni odbor, koji je ta pravila podpisao i poslaše ih na putvrdjenje vis. c. k. namjestničtva u Trst. Tu se ujedno odlučilo, da će se prva skupština, kad pravila stignu potvrdjena, držati na Puntu. Oko podne svršiln se sjednica, a tad je sliedio skupni objed, gdje su se još bolje medju sobom pogovorili.

Mjeseca kolovoza stigoše pravila od namjestničtva potvrdjena, a na to pozva priv. odbor, po dogovoru u Krku, prvu

[1]) Ovaj dopis šalje nam uglednan svećenik iz Porečko-Puljske biskupije, a da nije tako, nebismo se bili nikti osvrnuli na gadnu denuncijaciju katoličkog tobož lista.

glavnu skupštinu za dne 5 listopada na Punat.

Na toj prvoj glavnoj skupštini izabran bje ponajprije upravljajući odbor na 3 godine, sastojeći od onih istih osoba, koje su prije sačinjavale priv. odbor, samo se je dodalo podpredsjednika u osobi Nikole Jedrlinića. Polag § 29. bje također izabran obranički sud i to u osobah: Franjo Rode, Ačim Tončić i Ivan Žic. Da bude družtvo imalo njekakav vidljivi početak, odlučilo se jednoglasno, da ima svaki član uplatiti 1 for. kao članarinu do 1 listopada. Za tu buduću godinu bje također sastavljen proračun. Sielo budućemu sastanku opredieljeno bje u Baški (dan će pako opredieliti uprav. odbor) i nato se skupština razišla.

Dvie-tri prijatelje.a učiteljstva. Pošto je družtvo mlado i jer je svaki početak težak, to se ovime najuljudnije umoljavaju svi istarski rodoljubi, da pomenuto družtvo svaki po svojim silama pomognu. Tko se želi začlaniti, neka se obrati na družtvenog tajnika-blagajnika g. Alberta Brozovića rav. učitelja u Vrbniku.

Knjigovežu „Matice Hrvatske“ gosp. Ivana Schneidera preporučamo i ove godine gg. članovom „Matice“, koji žele imati zbilja krasno i jeftino vezano družtvene knjige. Vidi o tom pobliže njegov oglas na 4 stranici.

Putujući učitelj za kvarnerske otoke. Čitamo u trščanskih novinah, da će započeti svoja predavanja po kvarnerskih otocih novoimenovani putujući učitelj g. Lipizzer početkom jenara budućo godine.

O tom učitelju naći će naši čitatelji opazku u izvješću kot. gospodarske zadruge na Krku, što no ga donosimo na drugom mjestu.

Zavidja sreću brat sestri. Ovdašnji židovsko liberalni list „L'Indipendente“ tuži se u broju od dne 15. t. m. radi jedne zapljene članka, kojim je pomogao svojoj „dičnoj“ sestrici porečkoj „L'Istria“ napadati istarske Slavene onako bezobzirno i bezobrazno, kao što to znadu jedino ta dva čestita druga. Slavna „baba“ donaša u posljednjem broju isto tako oštar i bezobrazan članak proti narodnoj stranki u Istri pak je sretno prošla. Njezin vriedni drug oponašao ju pogrdami i klevetami na Hrvate i Slovence Istre ali bijaše loše sreće — zaplienišo ga. Sad udara u spomenutom broju u jadikovke što mu je „sestrica“ sretno ugledala božje svietlo, prem bijaše mnogo oštrija i bezobraznija, dočim bijaše on blag i pitom kano mlado janje, zaplienjen. Nesretni bratac zavidjajuć sreću, sretnoj sestrici pita se u čudu kako je to moguće, da je u Poreču slobodno pisati i tiskati svega i svašta a ovdje, da se tako strogo postupa.

Mi sa židovskim liberalcem neimamo zaista ništa zajedničkoga, ali u ovom slučaju, obzirom na slobodu štampe u Poreču, odobravamo posvema njegovu opazku. Nama je neizmjerno težko polemizirati sa porečkim listićem, jer nam sl. censura nedozvoljava niti spomenuti talijanskoga imena, dočim je u svakom redku rečenoga listića izgrdjeno i obruženo hrvatsko il slovensko ime i sve što je jednomu i drugomu plemenu na svietu najsvetije. Zavidjali smo i mi a zavidjamo i danas, poput ovdašnjeg židovskog lista, slobodu štampe u Poreču, ali se toga nismo onako otvoreno podufali nikada javno izreći, da nam se nebi predbacilo sa budi koje strane, da smo kivni tudjoj sreći, il da denuncziramo one, koji tu sreću uživaju. Sada priznajemo osobitim zadovoljstvom, da nam je vrlo drago što je rečeni list iztaknuo razliku o slobodi štampe u Trstu i Poreču, te tim upozorio oblasti, ili bolje rekuć denuncirao njim svoju sestricu zavidjajuć njoj njezinu slobodicu.

Ruska gramatika drugo izdanje. Priposlana nam je upravo izašla knjiga „Praktična gramatika ruskoga jezika. Za samouke, napisao Pero Budmani. Drugo izdanje popravljeno i potpunjeno. Tisak i naklada knjižare Lav. Hartmana u Zagrebu. Ciena for. 1.50“.

Netreba osobite preporuke ovoj knjizi, dosta je, ako upozorimo naše čitatelje na nastalu potrebu drugoga izdanja, što je dokazom, da je knjiga bila od potrebe. Jedino žalimo što se je g. pisac držao t. zv. govedarštine, koja ruži naš krasni jezik.

Tko dakle želi naučiti ruski jezik, a tih bi moralo mnogo biti, neka si nabavi ovu knjigu.

„La Scolta“. Pod tim naslovom počeo je ovdje izlaziti talijanski list, koji će se baviti jedino osjeguravajućimi družtvi i financijalnimi poslovi. Izlazi dva puta na mjesec a stoji for. 5 na godinu. Toliko na molbu uredničtva „Scolte“.

Listnica uredničtva.

Mnogoč. g. V. S. Marčana. Pjesnice možete dobiti u 100 iztiskah za 7 for.

Listnica uprave.

Nadalje so platili: Z. Fr. Lindar for. 6. — G. F. Fontana for. 5. — B. dr. Iv. Krk for. 5. — Čit. Vrbnik for. 35. — C. M. Račja Vas for. 2. — Čit. Kraljevica for. 1.25. — Čit. Karlobag 50 nvč. — V. I. Oršova za oglas for. 1. — V. I. Oršova za oglas for. 1.50. — Dr. F. S. Boč for. 1.25. — U. I. sv. Petar for. 2. — A. S. Rieka for. 5. — B. F. Lindar for. 2. — L. M. Veprinac for. 5. — L. I. Klana for. 1. — P. N. Veprinac for. 4. — B. M. Veprinac for. 1. — H. A. Veprinac for. 1. — J. A. Veprinac for. 1. — L. A. Veprinac forintov 1. — B. J. Krf forintov 8. — M. M. za sebe i košljunare forintov 7. — J. A. Ravnogora for. 4. — D. prof. V. Mezirič for. 5. — Carev. viseć for. 1. — R. A. Piran for. 1.25. — D. E. Mošćenice (oglas) for. 1. — R. A. Hrušica for. 5. — D. Š. Tinjan for. 5. — M. L. Klana for. 2. — Čit. Pregrada for. 1.50. — L. I. Santa Rita for. 10.14. — Glav. ob. Baška (oglas) for. 6. — B. P. Rovinj, selo for. 2. — T. M. sv. Matej for. 2. — C. kr. kot. škol. viseć Pula for. 2. — Z. A. Slivje for. 2.50. — Družtvo Austria Pazin for. 2.50. — M. A. Roč for. 5. — O. F. Punat for. 2. — S. E. Pola for. 1. — F. F. Trst 50 nč. P. Trst oglas for. 10. — F. A. Poreč for. 1. — V. dr. N. Šonj for. 1.25. — D. A. Čepić for. 1. — Š. S. Tinjan for. 2. — S. T. Kranica for. 2. — V. I. Zadar for. 1. — (Sliedi.)

Lutrijski brojevi

Dne 12. decembra.

Trst	12	22	14	81	25
Linc	88	54	55	11	12
Budapest	11	60	32	88	66

Dne 16. decembra.

Prag	35	49	71	44	32
Lavov	51	22	34	44	85
Hermanstadt	88	7	72	46	41

Priposlano. *)

Gosp. Gabriel Piccoli
ljekarnik

Ljubljana.

Mnogo godina služim se Vašom želudačnom tinkturom, koja me je izlečila od bolesti; koje se nemogoh na nijedan način osloboditi te sam jur mislio, da se nikada izlieciti neću. Malo staklenica ovog Vašeg izvrstnog lieka povratiše mi prvobitno zdravlje, radi čega nemogu od manje a da nepreporučim javno Vašu svako hvale vriednu želudačnu tinkturu.

Iskrenim pozdravom.

Sv. Vital (kod Višnjana.)

10—1 **Pavao Šimonović.**

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara Uredničtvo.

P. n. gg. članom „Matice Hrvatske.“

Čast mi je upozoriti p. n. gg. povjerenike i članove „Matice Hrvatske“, da će knjigo „Matice“ za tok. godinu 1891 koncem godine gotove biti i da se iste ukuseno vezane mogu kod mene i ove godine naručiti.

Vezovi „Matičinih“ knjiga vrlo su ukusni i originalni.

Ciene vezanih knjigah:

Kučora: Crte o magnetizmu i elektricitetu	—.80
Valla: Poviest srednjega vieka I.	—.60
Demeter: Teuta i Grobničko polje	—.60
Slike iz svjetske književnosti I. .	—.50
Lopušić: Slike iz Bosne	—.30
Kumičić: Obiteljska tajna . . .	—.30
Kozarac: Medju svjetlom i tminom	—.30
Šandor-Gjalski: Iz varmegjijskih dana	—.30
Ukuupno	3·70

Prievodi grčkih i rimskih klasika:

Plutarch: Životopisi Grka i Rimljana II. . . . . —.30

Slobodan sam također upozoriti p. n. gg. članove „Matice Hrvatske“ da se kod mene mogu dobiti originalne korice svih dosada izašlih „Matičinih“ knjiga.

Pošto mi je slavni odbor „Matice Hrvatske“ povjerio i ove godine odpremu „Matičinih“ knjiga, tu ću naručene uvozano knjige zajedno sa drugimi knjigami p. n. gg. povjerenikom „Matice“ priposlati.

Ujedno molim, da se gg. članovi izključivo samo na me obrate, budući sl. uprava „Matice“ radi inih mnogih posala naručbe za vezove knjig- nikako primiti nemože.

S toga p. n. gg. članove „Matice“ najuljudnije molim, da mi svoje cienjene naručbe kao što i odpadajuću svotu poštanskom doznačnicom čim prije priposlati blagoizvole.

U Zagrebu, mjes. prosinca 1891.

IVAN SCHNEIDER,
knjigoveža „Matice Hrvatske. Frankopanka ulica br. 4.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najóvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. 367 miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjeonačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 12—25

polica, koje sada izlaze

Primjer br. 1.

Polica br. **44511** tiče se mješovitog osjeguranja za **10000** dolara (for. 25000) izlaze sada. Izplaćena premija iznaša samo **5932.50** dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osjeguranog svota od **10000** dolara također uniši prihod **6052** dolara, ukupno dakle **16052** dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva.

Što imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

ave garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 29—

Tinktura za želodec,

katero iz kineško rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomorančnih olupkov priroja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mnogo toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. volja gl. 1·86, z 55 stekl., 5 kg. teže, volja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—22

U radionici klepara 2—8

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, na stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izradja i druge radnje kloparske uz najniže ciene. Drži na skladištu **štrcaljke protiperonospori** (mildevu po for. 5.50 tri sojeve za samporanje treja. Ilustrovani cen.'i dobivaju se gratis.

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **stakljene ploče, jednostavne** prozirne. i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimsko cvietnjake uz cieno, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 29—52

Dr. Gustav Gregorin

otvorio je svoju

odvjetničku pisarnu

—8 **u Trstu**

dne 7 decembra t. g. Via Dogana br. 7. II kat.

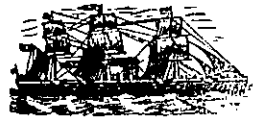

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 16—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuca Plocch — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

To takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktne biljete

Mate Pollich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary

47—52 Casa Gorup.

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvrstnoga zdravoga vina, kojega ni mučl razlučiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specijalitéto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljši vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nonadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačam prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vätoväi pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitet izdelujem vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likérov itd najbolje in nonadkriljive kakovosti Recept prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik in PRAG.

20—19 4—50

Iščejo se solidni zastopniki.

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mate Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**

Broj 52. U Trstu 24. decembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 nč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja uz pogodbo sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“ Imo, prosimo i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vriome, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku.

Dopisi se nevraćaju ako se i netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji za soljake 4 for., za ostale na godinu. Razmjerno for. 2·[illegible] za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 1.

Poziv na predplatu

Koncem ovoga mjeseca svršava naš list XXII. tečaj te će stupiti božjom voljom u XXIII. tečaj. Po starom običaju pozivljemo ovim naše predbrojnike, pošto se je primakao konac godine, da učine čim prije svoju svetu dužnost. Naše vriedno i revodovito plaćajuće čitatelje molimo, da se čim prije na novo predplate, i to komu je i ole moguće, odmah za cielu godinu, jer nam je tako mnogo lagljo sastaviti proračun i odmah urediti naše račune.

Preporučujemo se napokon imućnijim i sviestnijim rodoljubom i izvan Istre, koji nas do sada nepomogoše, da nam priskoče u pomoć u ovom našem težkom poduzetju točnom predplatom.

Kako je poznato mi neimamo druge pomoći van u naših čestitih predplatnicih, dočim imadomo protivnika i zavidnika, kojim je naš list pravi trn u peti, na sve strane. Tko pojmi naš položaj i našu težku borbu, a čuti i misli ikreno s nami, ta nam nemože odreći pomoći.

Predplata s poštarinom stoji za cielu godinu za imućnije for. 5, za soljake for. 2. Za polovicu godine polovicu tih svota. Izvan carevine za poštarinu više. Novce neka nam se šalju poštarskom naputnicom, nipošto u preporučenom pismu, jer je preskupo.

Uprava „Naše Sloge“.

Carevinsko vieće.

Bač 18. decembra 1891.

Od danas petnaest dana što Vam pisah, drže se sjednice svaki dan po šest, sedam i više ura, kadgod i po dvie na dan. Dne 9. i 10. decembra razpravljao se je još proračun ministarstva za poljodjelstvo. Govorili su medju ostalimi dr. Ferijančić i prof. Perić; prvi za uredjenje nekih potokah u vipavskoj dolini i za poboljšanje stanja radnikah u idrijskih rudokopih; drugi za uredjenje rječice Vrlike u imotskoj ravnini. Dr. Laginja predao je sliedeću resoluciju: „C. kr. vlada se poziva, da malo radostno stanje poljodjelskoga pučanstva u Istri u osobiti obzir uzme, i da medju ostalim na to radi, da državne podpore za podignuće poljodjelstva budu u prvom redu u korist poljodjelaca i da se praktička poduka u poljodjelstvu u onom jeziku predaje, u kojem je dotični učenik sposoban u čitanju i pisanju, odnosno kod pučkih učitelja u onom jeziku, u kojem su usposobljeni“.

Češki zastupnik Brzorad predložio i obširno obrazložio predlog, da se briše 60.000 for. proračunanih za utrke. Stranke što su pošto po to za vladu, glasovale su proti predlogu, odnosno za tih 60.000 for. Koliko bi se bolje drugdje ta svota upotrebila!!

Dne 11. i 12. decembra vodila se je razprava proračuna ministarstva pravosudja, koju je otvorio dr. Vašaty sa tri ure trajajućim govorom, u kojem je navadjao prerazne zakonske ustanove glede porabe českoga jezika u zemljah kraljestva českoga i slučaje kako se iste nevrše. Dne 11. u večer govorio je takodjer dr. Gregorčič o stanju sudstva u Goričkoj, imenito u jezikovnom obziru. Dr. Laginja, Spinčić i drugovi postavili su dne 11. decembra na ministra pravosudja interpelaciju tičuću se uredovanja kod istarskih sudova, sudbenih činovnika, porote i okružnoga suda. Valjat će, da ju donesete u cielosti.

Dne 12. decembra pako postavili su isti interpelaciju na ministra financija glede utjerivanja poreza razteretnoga duga (ezonera). I ta interpelacija je toli znamenita za naše odnošaje, da ćete ju stalno donieti u cielosti.*)

U sjednici od dne 14. t. m. govorio je medju ostalim dr. Lueger kod poglavja o prinosu za izvanjske poslove. Tu se je on obratio proti nekoj izjavi njemačkoga kancelara Caprivi-a, koj kao da poznaje u našoj monarhiji samo Niemce i Magjare. On tvrdi usuprot tomu, da su tu osim tih dvijuh naroda, te Čeha i Poljaka, i Slovaci, i Slovenci i Hrvati, i da monarhija neće dotle pravo uspjevati, dok se nebude i kod tih naroda provela podpuna ravnopravnost. To je govorio Niemac, iz Beča; njegove rieči su s toga tim znamenitije, i zaslužio je, da mu se je odobravalo i pljeskalo sa strane zastupnika navedenih naroda, kod kojih ravnopravnost provedena nije.

U sjednici od 16. t. m. govorio je za financijalni zakon prvak lievice dr. Plener. Proti tomu zakonu govorio je prvi od strane Slavena dr. Gregor, koji je oštro ošibao austrijsku politiku izraziv nepovjerenje sadašnjoj vladi. Dr. Gregrov govor bio je tako radikalan, odriešit i patriotičan, da mu doleze iz svih strana kraljevine češke mnogobrojne čestitke. Njemu je odgovorio Niemac Lienbacher nastojeć da ga pobije u koliko je uztvrdio, da se slavenski narodi u Austriji ponemčuju.

Od Slovenaca govorili su dr. Gregorec i dr. Ferjančić ustavši obojica na obranu svoga naroda a proti današnjem sustavu i politici sadašnjega ministarstva. Ovaj potonji govorio je navlastito proti činovničtvu, koje u slovenskih zemljah služi a nepoznaje jezika pučanstva.

U sjednici od 17. t. m. nastojao je ministar financijah Steinbach pobiti govor dra. Gregra. Od Slavena izrekao je sjajan govor češki zastupnik dr. Herold, koji je pobijao Gregorova napadanje, te ističuć bogatost kraljevine Češke i veliku korist, koju uživa Austrija od te kraljevine, zahtjeva, da se uzpostavi česko državno pravo. Od Niemaca govorio je u istoj sjednici izviestitelj dr. Plener braneć financijalni zakon, koji bijaše napokon prihvaćen u drugom čitanju.

Dne 17. t. m. bijaše prihvaćen taj zakon i u trećem čitanju.

U istoj sjednici interpelirao je zastupnik Spinčić vladu zbog toga, što Talijani napadaju u porečkom kotaru Hrvate. Podpredsjednik Chlumecky javi na koncu sjednice, da će biti prva buduća sjednica dne 8. jenara god. 1892.

*) Donašamo ju na drugom mjestu. Op. Ured

Interpelacija

zastupnika dr. Laginje, Spinčića i drugova, postavljena na državnom saboru u Beču dne 12. decembra 1891. na njeg. preuzvišenost gosp. ministra financija, glede preoštroga utjerivanja poreza i dugova prema razteretnoj zakladi (ezoner).

Obzirom na to, da je u nekojih krajevih Istre, poimence u poreznom kotaru Motovunskom, na molbu onoga c. kr. poreznog ureda, već dozvoljeno više ovršnih prodaja, poglavito seljačkoga imutka, i da se te prodaje imaju do mala obaviti;

Obzirom na to, da istarska razteretna zaklada (ezoner), za koju se one ovrhe čine, može zadovoljiti svojim dužnostim prema vastnikom zadužnica i prema državi, a bez osobitih prisilnih načina prema dužnikom;

Obzirom na to, da se u Istri, naročito u Buzetu i Vodnjanu, od nekoliko godina preoštro postupa pri utjerivanju poreza od zemlje i kuća, i da se zaostatci, narasli bilo rad slabih godina, bilo rad prijašnjega nemara, nemogu utjerati u kratko vrieme, makar godina bila dobra;

Obzirom na to, da je upravo protivno naravi razteretne zaklade (ezonera) i nije opravdano, da bi seljani, makar i pojedinci izgubili svoje posjede radi dugova ezonera, naraslih bez njihove krivnje, — podpisani usudjuju se upitati njegovu preuzvišenost gospodina ministra financija:

1. Je li njegova preuzvišenost voljna, za živu potrebu seljačkoga stališa u Istri, tamošnjim poreznim uredom, navlastito onomu u Vodnjanu i Buzetu, dati nalog, da pri utjerivanju poreza od zemlje i kuće, svaku ekskekuciju odmah i bezuvjetno obustave, u svakom slučaju, gdje porezník plati ili očituje, da je spreman platiti jednogodišnju poreznu dužnost i makar samo deseti dio zaostatka?
2. Je li njegova preuzvišenost voljna bezodvlačno dati obustaviti ovrhe što jih vodi za razteretnu zakladu c. kr. porezni ured u Motovunu, a to barem na jednu godinu, da medjutim dužnici dobiju vremena, te na drugi način dug izplate.

Beč 11. decembra 1890.

Dr. Laginja, Spinčić, Doležal, dr. Sláma, dr. Brzorád, Spindler, Tilšer, dr. Pacak, dr. Masaryk, dr. Vašaty, Pfeifer, dr. Slavik, dr. Dvořak, dr. Kramař, Mixa, dr. Dyk, dr. Gregorčič, Hájek. Purghart, Adamek, Hoob, Schwarz, Sokol.

U laži su kratke noge.

Poreški listić donesao je opet u svojem zadnjem broju „fulminantan“ članak na uvodnom mjestu pod naslovom „Mistificazioni“ naperen proti našoj narodnoj stranci u obće, naposo pako proti našemu svećenstvu.

Spomenuv glasovitu okružnicu poreško-puljskoga biskupa o zabrani širenja novina (čitaj hrvatsko-slovenskih) uzdiže presvietloga biskupa u deveto nebo ističuć kako je taj onom zabranom učinio najmanje što je mogao i morao učiniti, ali na žalost malo se u njegovoj biskupiji svećenika, koji su uzprkos toj zabrani čitali i širili te mrzke novine; našao se dapače — grozota — svećenik, koji je u brk toj zabrani čitao — čujte ljudi božji — u crkvi poslie ovandjelja pogrdnu „Našu Slogu“. Taj nearetni svećenik nebijaše nitko drugi, nego li veleč. g. Ante Gržinić, župnik u Novomgradu na Raši.

Tako slavna „baba“, i na tom osniva svoj „fulminantni“ članak udaranjuć lievo i desno kano bjesomučna po našem čestitom svećenstvu.

Da vidimo malko pobliže koliko vriedi ta njezina pisarija.

Mjeseca marča tek. godine čitali smo u glasovitom puljskom „Il Giovine Pensiero“ (mladjem bratu poročke „babice“) grozovitu viest, da je spomenuti g. župnik u crkvi čitao puku „Našu Slogu“. Tu viest prihvatila je kasnije i slavna „baba“ udariv svojim kozjim kopitom veleč. g. župnika.

Kano obično, kad pišu štogod lažiliberalni talijanski listovi proti našim svećenikom, uzeo je presv. poreško-puljski biskup gornju viest za dobru „munidu“, te piše 10. marča 1891. veleč. g. Gržiniću sliedeću „Epistolu“ (dakako talijanski):

„Prosuo se glas, a nekoje novine ga šire, da je Vaše gospodstvo prigodom zadnjih izbora za državni sabor pročitalo sa oltara članaka iz časopisa „Naša Sloga“; nadalje se pronosi viest, da ste vi u Vodnjanu proklinjali pred pukom, koji se je radi toga jak- snutio.

Prije nego li se saslušaju dotični svjedoci, pozivljem Vas, da izviestite u roku od osam dana pod pretnjom prisilnih mjera:

1. Jeste li vi čitali puku u crkvi i sa oltara članke iz „Naše Sloge“, i eko jeste, naznačite naslov dotičnih članaka i broj časopisa;
2. jeste li vi izrekli bogogrdnih rieči u Vodnjanu pred sviestovnimi slušatelji.

Od veće ili manje iskrenosti Vašega izvieśća odviseti će način, kojim će se poduzeti iztragu.

Ordinarijat biskupije poreško-puljske

Poreč, 10. marča 1891.

† Gian Battista v. r.“

Na ovo odlučno pismo odgovorio je veleč. g. župnik Gržinić sliedećim još odlučnijim dopisom:

„Prečastni biskupski ordinarijate!

Pokoravajuć se čestnomu dekretu toga preč. ordinarijata od dne 10. t. m. br. 15 pokorno podpisani izjavljuje, da viest, razturena po nekojih novinah, tičućа se podpisanoga, jest lažna u prvom dielu, a odlučno djavolska u dielu drugom.

Novigrad 19. marča 1891.

Ant. Gržinić: župnik v. r.“

Na ovako odriešitu izjavu veleč. g. župnika ostaše u Poreču pokunjeni, a o kakvoj iztragi niti govora više.

Za ovo dopisivanje izmedju preč. ordinarijata i g. župnika doznali smo mi već mjeseca marča, te smo htjeli na izazivanje lažiliberalnih listova češće odgovoriti — kao što odgovaramo danas — nu jedno što nam se nije dalo u javnost povlačiti osobu presv. biskupa, a drugo, jer smo očekivali, da će preč. ordinarijat poreško-puljski sam uzeti u zaštitu goloruka i nevina svećenika, na kog se opetovno djavolski napada, šutili smo do sada. Medjutim vidimo, da se neprestaje napadati na naše najvriednije svećenike lažmi, klevetanjem i ocrnjivanjem, te da su isti lišeni svake obrane il zaštite od one strane, koja je zvana, da jih štiti i zagovara. Naše svećenike bije naime u onoj biskupiji led sa one strane, s koje bi jih imalo sunce grijati.

Poreška „baba“ pozivlje se na okružnicu biskupa izdanu mjeseca novembra t. g. pa ipak ima obraza napisati, da je rečeni župnik uzprkos toj okružnici čitao u crkvi „Našu Slogu“ — što bi se bilo imalo dogoditi mjeseca marča. —

Eto, tako laže debelo rečeni listić, i na takvih bezstidnih lažih utemeljuje svoje „fulminantne“ članke pjevajuć slavospjeve novriednim a hacujuć u blato čestito i vriedno. U ostalom laž ne večera gdje je ručala.

Izviešće

o glavnoj skupščini krčko gospodarske zadruge, držanoj dne 12. listopada 1891.

(Konac).

G. predsjednik prelazeć na III točku dnevnog reda pozivlje gosp. blagajnika, da

izvjesti o stanju zadružne blagajne i dotičnog računa za g. 1891.

G. blagajnik č. o. Ljudevit Brusić, pročita račun, iz koga proizlazi, da od 1. jenara do 12. oktobra prihod iznašao je for. 682.72½ a razhod for. 425.06 te ostaje u blagajni viška for. 257.66½. Taj račun bi jednoglasnog bez ikakve opazke odobren i prihvaćen.

Prelazi se k točki:

4. Proračun za god. 1892.

Na poziv predsjednika blagajnik pročita sliedeći proračun:

Prihod:

Ostatak u blagajni dnevom 11 listopada 1891	f.	257·66½
Članarine za godinu 1892 . .	„	100·—
Globe, pristojbe i ini dohodci	„	100·—
Zastale članarine	„	28·—
Na dugu za voćke	„	5·60
Ukupno	f.	491·26½

Razhod:

Pisarna	f.	20·—
Dobava knjiga o gospodarstvu	„	50·—
Nagrade i darovi	„	60·—
Zaklada za dobavu strujeva	„	260·—
Ini troškovi	„	46·26½
Dobava voćaka	„	55·—
Ukupno	f.	491·26½

Prijavi se za riječ g. dr. Trinajstić i predlaže, da se obzirom na naše okolnosti gdje nas je trsni učenac zarazio, povisi svota od 40 f. za dobavu raznovrstnih voćaka na 55 fr. da se taj višak oduzme od predložene svote za „ine troškove“ koja nek se obali na f. 46·26½.

Predsjednik stavi na glasovanje taj predlog, te bi prihvaćen jednoglasno.

Nejavivši se drugi za riječ, bi prihvaćen i odobren proračun sa izpravkom dr. Trinajstića.

Prelazi se na 5 točku dnevnog reda.

Dobiv riječ g. dr. Trinajstić razlaže i saobćuje njekoje crtice crpljene iz izvieśća ministerialnog savjetnika dr. Depretisa, te napominje kako još do danas znanost nije pronašla pravog sredstva, koje da se upotrebi kao uztuk filokseroj zarazi pak stoga nismo niti mi u položaju, da stvorimo zaključak, kojim bi se tu svrhu polučilo. Nego ako nam je i sudjeno umrieti, imamo ipak uprieti sve naše sile, da životom zategnemo dok je moguće sredstvi, koje su nam do sada na ruku u nadi, da će nam skora budućnost što nova iznaći. K toj svrhi hoće nam se barem početno poduke o filoksernom pitanju u sredstvih, koja se proti filokseri upotrebljuju i temeljiti pokusi sa istimi. Pojedini naš vinogradar morao bi biti upućen o važnosti ovog pitanja, da znade upotrebiti nuždni oprez i razna uztuđna sredstva prilagoditi svojemu vinogradu. Sdruge strane pak pošto pojedinac niti ima potrebna znanja niti dokolice a niti mogućnosti, da se bavi pokusi a navlastito iztraživanjem vrsti amerikanske loze, koja bi pod našim podnebljem i na naših zemljištih najviše odoljela filokseroj zarazi i ujedno najplodnijom bila, nuždno je, da se za to drugi faktori zauzmu. — Temeljeć se na tih razmatranjih predloži na usvojenje sliedeće zaključke:

1. Ovlašćuje se zadružni odbor, da po mogućnosti dobavi za svakog člana zadruge poljedjelca po jedan iztisak razprave Ivana Jagića o trsnom učencu.

2. Ovlašćuje se zadružni odbor, da daruje po jedan iztisak iste knjige pojedinim pučkim učionam u kotaru, molbom na dotična ravnateljstva, da prirede bar jednom na tjedan čitanja i tumačenja iz te knjige za odrasle obćinare.

3. Upućuje se odbor, da podnese na ministarstvo poljodjelstva molbu, nek dade zadrugi podporu, da uzmogne ustrojiti pokusni vrt i ujedno sjemenjak za amerikanske loze, te da naloži putujućem kotarskom učitelju poljodjelstva, da preuzme uredjenje toga vrtla i češćimi predavanji uputi vinogradare u uporabi raznih sredstava proti trsnom učencu, košto u sadjenju, cieplienju i obradjivanju amerikanske loze.

G. predsjednik pita dali ima koji što opazit glede predloženih zaključaka g. dr. Trinajstića.

G. tajnik opaža glede prve točke, da bi za sada dostatno bilo samo jedan iztisak Jagićeve razprave o trsnom učencu nabaviti pa kad bi zadružni odbor knjigu pregledao i uvidio, da ova odgovara prilikam i dohvatu naših poljodjelaca i ujedno saznao cjenu knjige o kojoj nam nezna ništa g. predlagatelj kazati, da bi se tek onda naručilo više iztisaka.

Neprijaviv se drugi za riječ g. predsjednik postavlja na glasovanje i točku resolucije sa izpravkom g. tajnika. — Primljena jednoglasno. 2. točka primljena većinom glasova — 3. točka primljena jednoglasno.

G. predsjednik pozivlje gg. članove da li žeđi još koj o tom predmetu govoriti.

G. Ivan Sparožić čudi se što vlada uz hvalevriedno nastojanje zadružnog odbora još uvjek malo mari i zanaša preuzeti one mjere, koje joj dužnost i ozbiljnost stvari nalaže, pak dok se kod nas nateže, zatečo i razlaže naši vinogradi mejdutim danomice očevidno propadaju, pak će se i nam dogoditi, da dok se u Rimu bude razpravljajo, da će medjutim Sangut propasti. — Morale bi se dakle u tom odlučne mjere poprimit i što skorije podastret c. k. ministarstvu poljodjelstva utok i molbu, da se ono kod podredjenih vlastih zauzme, da se što pospješnije i uspješnije nevoljnom vinogradaru pomogne.

G. predsjednik stavlja predlog gosp. Sparožića na glasovanje i bi primljen jednoglasno. —

Neprijaviv se drugi za riječ prelazi se na ine predloge.

G. pop Ive Sparožić dobiv riječ, reče da bi se zadruga osobito u današnjih okolnostih imala također zauzeti za gojenje pčela, jer da je ta toli koristna struka gospodarstva kod nas sasvim zanemarena. Racionalno gojenje pčela napredovalo je kod inih naroda orijaškim korakom, a kod nas se još ni pojma neima o tom načinu pčelarstva. Uzgoj pčela nije skopčan ni bogzna kakvim troškom nit trudom a obilno se izplaćuje, a naš je i vosak i med vrlo dobre vrsti pak je isti u više prigodah i prilikom raznih izložbah pohvaljen, pače i odlikovan bio stoga predlaže, da se dobavi više primjeraka racionalnih košnica pak da se iste medju družinare porazdjele.

G. pop Anton Kirinčić kaže, da se sasvim služe sa predgovornikom, pak da je i on pokušao razna racionalna uliśta, ali da su za naše okolnosti po njegovom sudu najprikladnija ona okomito položena.

G. tajnik opaža, da obzirom na oskudna sredstva, kojima zadruga razpolaže, da bi to odveć bilo zahtjevat od zadruge da ona tolika uliśta dobavi, da njima podari družinare, već predlaže, da se naruči od njekoliko vrstih uliśta po jedan primjerak, pak da se na temelju tog uzorka od domaćih tiešljara koji želi dade napraviti potrebna uliśta. Što se pak vrsti uliśta tiče preporuča osobito tako zvanu „Amerikanku“ koja se je u novije doba i u naših strana počela uspješno upotrebljivat rad njezinog praktičnog i jednostavnog uporabljivanja.

Dr. Trinajstić nedvoji o tom ali ipak opaža, da smo mi svi više manje neprakticni u tom poslu, dakle i u rasudjivanju raznih sistema.

G. predsjednik predlaže, da se zadružni odbor obrati na gospodarsko-pčelarsko družtvo u Zagrebu, da bi nam isto blagohotno poslalo po jedan primjerak onih košnica, koje se istome čine najboljimi. — Taj predlog bi primljen jednoglasno.

Nejaviv se nitko više za riječ g. predsjednik saobćuje dopis pokrajinskog gospodarskog vieća, kojim se stavlja do znanja, da je visoko c. k. ministarstvo poljodjelstva odredilo izdašnu pripomoć za izložbu goveda u ovom sudbenom kotaru i istodobno pita, da se zadružni odbor izjavi kad bi za to bilo najshodnije vrieme. — Zadružni odbor obratio se na pojedine obćine, koje su ovo izim jedne odgovorile, da premda je za ovu godinu prekasno, da bi najzgodnije vrieme bilo za izložbu onaj mjesec, u kom se je dopisovalo t. j. oktobar, dočim jedna je načelno protivna, da se drži ove godine rečena izložba, jer da je odsad napred blago mršavo i ružno. — Usljed odluke zadružnog odbora, po kojem bi se imalo to pitanje razpravljat i na glavnoj sjeduci, pozivljem gg. članovu, da se izjave.

G. Nikola Kirinčić opaža, da je sasvim umjestan i razložit bio odgovor one jedne obćine, jer da je doista sada blago izpaćeno i mlohavo rad radnje i nedostatka hrane i za to da izgleda mršavo i ružno. stoga predlaže, da se ove godine govedja izložba ne obdržava.

G. predsjednik stavlja taj predlog na glasovanje i bi primljen jednoglasno.

Jednoglasno bi također zaključeno na predlog g. Iva Volarića, da se zadružni odbor zauzme, da izložba goveda na našem otoku bude upriličena od polovice lipnja do polovice srpnja, jer da je tad blago u najboljoj krieposti i najljepše izgleda.

Uspjeh ždriebanja bio je, da su gg.: pop Kirinčić Anton star. iz Dobrinja, Oršić Ivan iz Vrbnika i Bajčić Frane iz Brzac dobili štrcaljku: Kirinčić Niko iz Dobrinja, pop Grego Niko iz Omišlja, Ivošić Ivan iz Vrbnika, Samostan Franjevaca u Krku i Jurinović Mate iz Baške šifon. Pop Albanese Nikola iz Omišlja i Tomašić Niko iz Baške brus, Kuratić Frane iz Baške, Trinajstić dr. Mate iz Buzeta i Pajalić Marko iz Baške nož. Vitezić Luka p. Iva pilu.

Izcrpiv tako dnevni red g. predsjednik pozdravi iznova članove i gostove zahvaljujuć im što se odazvaše pozivu i zaključi sjednicu u 2 sata popodne.

Predsjednik: dr. Dinko Vitezić — Tajnik: don Miko Turato

Franina i Jurina

Fr. (Čese se za uhom.)
Jur. Ka nevolja ti je, Frane brat), da se tako kisele držiš?
Fr. Pustime ća, ter vidiš kakov sam. Bi mi se malo obuć za novo leto a nimam ni za palentu.
Jur. Pak za to se skončuješ, ter vidiš, da nevalja ni moja robičina pet soldi, ma se Jurina za to vero nepojeda.
Fr. Mooo, ma će za te Luca proskrbet.
Jur. Kako i za te Mara.
Fr. Znaš ča ti je Jurino, ovakovi nemoremo već mej svet.
Jur. Borme, ako su nam pravi prijatelji svi oni, ke zabavljamo kroz celo leto, i ako storé svoju dužnost na vreme, bimo se mogli probuć za mlado leto.
Fr. Ha, probucimo se samo za tè prave prijatelje.
Jur. Poluprijateljem ćemo poslat staru robu.
Fr. Baš tako.

* * *

Jur. Od kuda to?
Fr. Baš iz Kanfanara.
Jur. Ča si hodil pojisti jene dva tartufa?
Fr. Su se zamrazili i gospodi, kamoli neto i nam drugim.
Jur. Ono sime u našoj zemlji nemore poditi, ač je škadljivica.
Fr. Ča dela barili?
Jur. Da čeka medalju.
Fr. Ma ja sam čul, da te mu poslat jedan kus kozjeg repa.
Jur. Ma će se štimati.

* * *

Jur. Ha! ha! haha!
Fr. Ča se smiješ kako da si na lot dobil?
Jur. Smijem se Rovinježom, da su se u Poreču hvalili, da su sigurni u Kanfanaru dobiti, zašto seljani i neki kontražani kad se bližaju kakovi balotacijoni, osam dan prija da nič nejedu za pojisti već oni dan.
Fr. Dakle ča su i ov put jili?
Jur. Svu noć su žerali neočišćen bakalaj i pili tako kako da nisu nikad vina vidili a u jutro a la Rovinježi s njima u Kanfanar na trgovinu kako mi sblagom.
Fr. A pak?
Jur. A pak kad su došli u Kanfanar Rovinježi su vidili, da su uzeli rog za sviću i u sred dnova su ostali u škurom.
Fr. Onda ča su učinili?
Jur. Vrgli su rep moj noge i pošli bižeći doma kako i brek kad mu na rep stanes.
Fr. Ča su se s putem spominjali?
Jur. Da nisu još nikad vidili onako jesti bakalaj brez očistiti ga i broz soli i ulja, kako su oni jili, zato da su morali već od osam dan postiti.
Fr. Ma vero su ga zapeštali.
Jur. Zašto?
Fr. Da nisu popili jene dvi bronte salamara, ulja ricinoga i trijake, bi bilo slabo za njo.
Fr. Magari goro.

Pogled po svietu.

U Trstu, dne 23. decembra 1891.

Austro-Ugarska: O djelovanju carevinskoga vieća u posliednjih sjednicah izvieśćujemo obširnije na drugom mjestu.

Ministarstvo grofa Taaffe-a reć bi da će se pomaknut za korak na lievo. Već se duljo vremena pronosi viest, da se grof Taaffe dogovara sa vodjami lievice te da će jedan njezin prvak stupiti u ministarstvo. Mislilo se, da će biti taj sretnik prvak lievice dr. Plener, nu za ovoga, da nemare u najviših krugovih, te da će radi toga stupiti u ministarstvo grof Kuenburg kano ministar bez listnice. Ovoga opisuju bečki listovi kano vrlo umjerenu i ljubeznu osobu.

Brzojav nam javlja iz Beča, da su pozvani u gornju ili gospodsku kuću gg. dr. Rieger, dr. Smolka i grof Hohenwarth. Ako se ova viest obistini tad će nastati razne promjene u parlamentarnih skupinah carevinskoga vieća. Sadašnji konservativni klub, komu bijaše na čelu grof Hohenwarth razpao bi se bez dvojbe, što nebi bilo žaliti, jer i onako našim južnim zastupnikom neima obstanka u tom klubu.

Madjarska vlada namjerava razpustiti sabor prije nego li mu mine zakoniti rok. U tom saboru razpravlja se o trgovačkih ugovorih sa Njemačkom te Italijom.

U hrvatskom saboru započela je razprava o zemaljskom proračunu za god. 1892. Od opozicije izrekao je zastupnik Barčić upravo krasan govor, kojim je pokazao u pravom svietlu današnje nepovoljno stanje kraljevine Hrvatske usljed nesretnoga sustava, kojim se proti interesom zemlje vlada.

Bugarska: Prekinuće diplomatičkih odnošaja od strane francezke vlade osupnulo je neizmjerno bugarske vlastodršce u Sofiji. U neprilici neznaju ti unesrećitelji bugarskoga naroda komu bi se svetcu za pomoć utekli; jedni njim savjetuju, da popuste, dočim ih drugi podbadaju, da se nepodaju.

Rusija: Većina ruskih novina odobrava korak francezke vlade, što je prekinula diplomatske odnošaje sa bugarskom vladom usljed poznatoga izgona francezkoga novinara iz kneževine.

Njemačka: U njemačkom saboru bijahu prihvaćeni trgovački ugovori sa Italijom i Austrijom.

Različite viesti.

Čestit Božić! Po starom običaju nazivljamo i prigodom predstojećih božićnih blagdana svim našim predplatnikom, čitateljem i prijateljom našega lista najsrdačnije: čestit njim Božić. Ostali nam i nadalje vjernimi kao što bijahu do sada, pak da složnimi silami u bratskom kolu krčimo put boljoj nam budućnosti. Oni, koji prate iz daleka naš rad, te ga odobravaju ali nesudjelovaše do sada pri tom ni riečju ni dielom neka nam se priključe, da dodjemo svi skupa prije do boljega stanja pak da budemo mogli svake buduće godine kliceti milomu nam rodu veseli jim srcem i jasnijim licem: čestit Ti rode Božić!

Mladomisnici. Ovoga čedna redjo je biskup tršćansko-koparski presv. gosp. dr. I. Glavina sliedeću gg bogoslove četvrte godine za svećenike: Šime Prulić, Matej Škrbec i Franjo Pospišil. Sva trojica prikazati će Svevišnjemu nekrvavu žrtvu dne 3. jenara 1892. i to prvi u Bermu (obćine Pazin), drugi u Staremtrgu (Kranjska) a treći u Kostelcu (Češka). Bilo sretno svoj trojici, na slavu božju i na korist naroda medju kojim njim je djelovati!

Iz Opatije pišu nam, da bijaše dne 18. t. m. sjajan pogreb domaćemu kapelanu veleč. g. Josippu Jancu, koji je dne 16. t. m. nakon kratke ali težke bolesti naglo preminuo. Pokojnik služio je u svojih mladih godinah u srednjoj Istri, odakle je došao okolo pedesete godine u Rukavac, gdje službovno skoro 35 godina. Tuj se je veoma mnogo brinuo oko uzgoja mladeži u školi i crkvi te bijaše radi toga odlikovan od Njeg. Veličastva rodom za

zasluge. Njegovom brigom bijahu sagrađene u Rukavcu dvie nove crkve, grobље, župni stan sa školom.

Posliednjih godina čutio je, da mu silo malaksaju i da nemože obavljati naporne službe u Rukavcu, zadobi lagljo mjesto na kapelanliji u Opatiji, gdje eto na žalost svoga stada izdahnuo dne 16. t. m. svoju plemenitu dušu.

Čestitomu rodoljubu i svećeniku bila lahka crna zemljica i nauživao se nebeske slave!

Odbor „Slovanske Čitalnice“ u Trstu javlja p. n. gosp. članovom rod zabava, koje će dati u letošnoj zimskoj dobi: U četvrtak 31. decembra 1891. Silvestrova večer; u subotu 9. jenara 1892. tombola i plesna zabava; u subotu 23. jenara 1892. plesna zabava; u subotu 13. febrara 1892. veliki ples s kotiljonom; u subotu 27. febrara 1892. plesna zabava. Početak točno u 8½ sati na veče. ODBOR.

Plač od veselja. Riedko se događa, da pojedinac zaplače od veselja, nu još redje biva, da se mnoštvu orose oči zbog radosti. Taj redki slučaj dogodio se u Grižnjanu dne 12. t. m. prigodom konštituiranja občinskoga zastupstva. Načelnikom bijaše izabran Iv. Fedele i 8 savjetnika, dakako sve sami Talijani, izmedju kojih jo potorica po imenu našega roda, kao n. pr. Ljubić, Primožić, Lončarić itd. itd. Pošto se je tako konštituiralo občinsko zastupstvo, progovori toli nježno i u srce dirajuće „l'egregio gentiluomo Alessandro cav. Eluschegg“ — kako ga slavna „baba“ nazivlje, da su se mnogim prisutnim od radosti orosile oči. Bože dragi! kolike li nježnosti i sućuti. Škoda, da se nije zahvalio g. vitezu koji od bivših upravitelja, koji su doveli onu občinu do ruba propasti.

Za oprost od čestitanja prigodom promjene godine uplatili su „Bratovščini“: g. Jelušić Rajmund u Berseču 2 for., gg. Ernesta i Kazimir Jelušić u Kastvu 2 for., Grosman M. u Kastvu 2 for., M. Mandić u Trstu 2 for.

Iz Kopra javljaju nam, da je tamo nastao silan razdor u občinskom zastupstvu. Načelnik Cobol dao je ostavku jer mu je većina zastupstva izjavila nepouzdanje. Sastalo se obć. zastupstvo poslie toga u sjednicu, da izabere novoga načelnika. Do izbora nije došlo jer se jedna trećina zastupnika prije izbora udaljila a ostali se kod glasovanja pociepaše. Dosadašnja većina zastupstva da je htjela povisiti občinski namet, čemu se oprieše umjereniji i uvidjavniji zastupnici. Usljed toga nastao je razdor u talijanaškom Izraelu. Svi čestitiji gradjani, napose radnički dio odsudjuje postupak nadriliberalne većine zastupstva zahtjevajuć glasno da se sadašnje zastupstvo razpusti te imenuje vladinoga komesara. U tom zastupstvu zasjeda naših najljućih protivnika, koji uznemiruju naše pučanstvo na Koparščini i koji se odlikovaše osobito prigodom zadnjih občinskih i državnih izbora u Pomjanu bezobzirnom i strastvenom agitacijom. Sijali su drugdje buru, a sada žanju kod kuće oluju.

Za spomenik pok. Ernesta Jelušića darovali su nadalje: N. i N. u Trstu 10 for. Butković Niko u Kastvu 5 for., Šepić Mate 1 for.

Iz Oprtlja nam pišu polovicom decembra. Nema skoro mjesta u Istri iz kojeg donaša N. Sl. tolike viesti nazad nekoliko vremena koliko iz glasovitog Oprtlja. Bez obzira dolaze na vidjelo svi sramotni čini naših gospodskih „fičfirića“, koji i sami uvidjaju da „nije više milvo pošto je negda bilo“. Šteta da Vam zaplieniše list radi dopisa iz Oprtlja. Nagadjamo svi zbog česa bijaše list zaplienjen, al nešto tvrdoga moralo je biti. Nu bilo što bilo pobjedili smo — illetterati smutili su 72. litteruta; koga svrbi nek se češe. Mesari sa „prvim poštenjakom iz Istre“ na čelu, neobaviše ništa. Prijašnjeg „morbina“ više nema al zadirkivanja i napadaja na naše ne manjka. Došlo se već i do toga, da mora čovjek u sried bielа dana na javnoj cesti iz revolvera pucati ako hoće, da obrani svoj život. Tako je morao činiti početkom novembra naš čestiti Grgur Šaulo iz Topolovca, napadnut kamenjem i nožem od oprtaljskih ugljadenika. Ivan Oršić od Ivana i Mate Ciliher zadobili su po bielom danu svaki po jednu ćušku (tresku); Jurju Bellé-tu posjekoše blizu grada 8. stabala uliku u vriednosti od 50 for. itd.

Posljedica tih napadaja u vrieme izbora i poslje jest ta, da su se naši obratili na visoko c. kr. namjestničtvo molbom, da postavi u Oprtlju nekoliko žandara; molba je podupirta cielim nizom takovih napadaja a podpisana od preko 300 kuće gospodara. Do sada nemamo nikakvog odgovora. Naši su zahtjevi pravični i temeljiti, to se nadamo poroljnom rješenju, inače nek budu oblasti odgovorne za [illegible] je. Ovdje su žandari neobhodno

[illegible] naših obilaziti. Kola glas, da oni moraju pod svaku cienu predobiti; da će glasovati makar i hlapci i oni, koji plaćaju 1 for. vojničke takse. Preporučujemo tamošnjim prvakom nek budno paze na svaki mig i kretaj gospodski. Uz rad i slogu bit će pobjeda naša. Občinsku upravu valja u druge ruke staviti. Već od g. 1884. da nije redovitih računa položeno. Kakovi su dakle to upravitelji, koji neće ili se boje na vidjelo svojimi računi. Občinska uprava je temelj, na kojem se osniva materijalno i dušovno blagostanje občinara; od občinske uprave odvise najviše škole — naobrazba, koje naš šeljak trebuje kao ozebao sunca.

U nedelju 13. t. mj. bio je sajam kod sv. Lucije. Bilo je prilično prometa. Osobito se prodalo mnogo krmaka (praščića), koje nam dovažaju svake godine naša braća iz Metlike u Hrvatskoj. Nu što nas je začudilo, je to, da su nam se tužili, da su jim u Bujah i u Momjanu prietili i zagrozili jim se, da ne dodju više u Buje, jer da tamo stanuje prvi poštenjak iz Istre, komu, da smrdo i hrvatski praščići. Upozorujemo dotične trgovce, nek se radi toga obrate na c. kr. namjestničtvo. Ovdje je vriedno spomenuti kako su oni, koji uvjek viču: porco croato — non volemo porchi crouti, kupili hrvatskih praščića i to na dug (kardenču). Jadnici! zašto ste tako ludi, te mrzite toliko na ime Hrvat; tu više vriede krmci pojedinih hrvatskih trgovaca negoli cielo vaše imanje; ta da vam oni na dug ne doganjaju praščiće, morali biste nesmočan kupuz jesti.

Godina 1891. primiče se kraju. — Burna bijaše ta godina u Istri, al ostat će zabilježena zlatnimi slovi u našem narodnom pokretu.

Da okrunimo viesti iz Oprtlja od ove godine, eto Vam čitatelji još ovu tvrdoglavost obć. glavarstva:

Znano Vam je već iz „N. Sl“. da občinsko glavarstvo nije htjelo primiti hrvatski sastavljenu namiru jednog tamošnjeg župnog ureda, te na nju novce izplatiti pripadajuće mu od „Bratovščine“. Toga radi obratio se tamošnji župni ured na c. kr. kot. glavarstvo u Poreču, koje je dakako istomu dalo pravo; nu obć. glavarstvo ostalo na tu odluku gluho; trebalo je drugu od c. kr. namjestničtva al obć. glavarstvo prosvjeduje i proti toj odluci, dapače neće, da se pokori ni odluci visokog c. kr. ministarstva već hoće, da zadobije još četvrti poraz, četvrtu ćušku od vrhovnog sudišta u Beču.

Dobro, nek obć. glavarstvo samo zadirkiva, al na štetu svoju. Obć. glavarstvo znade sasvim dobro, da će morat izplatiti novce i na hrvatsku namiru, al njemu je do zanovetanja: ili je možda občinska blagajna šuplja? Bog si ga znade; labko da u tom grmu zec leži, pa nek se samo stvar zavlači.

Čudimo se ipak oblustima, što svojimi odlukami toliko zavlače. Budućeg jenara bit će dvie, velimo dvie godine, što se ta razprava vodi. Služi li to ikomu na čast? Zar se nebi mogla dati u ovom slučaju odluka bez clausule: „ostaje vremena 4 tjedna, da se proti tomu prosvjeduje na višju oblast?“ Upozorujemo na ovaj čin naše državne zastupnike.

Občinski izbori u Tinjanu. Kako je bilo u predprošlom broju dične nam „Sloge“ javljeno, da će se vršiti dne 14; 15 i 16 decembra občinski izbori, obavili se isti sjajnim uspjehom po našu stranku.

Iz početka se mislilo, da se neće protivnici niti ganuti, ali kad su bili za to odlučeni dani javno proglašeni, počelo nekakvo kretanje u protivničkom taboru. Nu uzprkos svim naporom zadobili su Tinjanski Taljano-krnjeli i njihova ostala družba najsramotniju pljusku.

Dne 8. t. mj. na veče primio je obć. glavar od dvijuh kukavica pismeni ultimatum, kojim se groze i zahtjevaju, da mora plesnati kako oni gude, ili pak da će preći u protivnički tor.

Naš glavar, kano postojan muž, se nije nit osvrnuo na to, već pustio, da se ti novi „žudihi“ druže s kojim jim drago, što se je također zbilo. Razjareni kao nikad pridružili se razglavaru Depieri, s kojim je bio već od nekoliko vremena potajno spleo mrežu biviš zastupnik krnjel Zvano Raner, pak hajd na nejunački i nečisti posao.

Kano „osi“ klatili su dan i noć po svih selih od praga do praga nagovarajuć i grozeć se, da nitko nesmije glasovati za Defara već za Dopiera, jer da će staviti hrvatsku tabelu na svoju „butigu“. Kad su dovršili svoje rondarenje, javili ovomu, da je u Tinjančini sve okrenulo ledja Defaru, ali samo treba, da još dodje Mrak na Križančinu i da zapovjedi Križancem, da glasuju za Talijane, jer da oni nisu onamo mogli ništa obaviti. Detto e fatto! Oba sina g. Mraka pro[illegible] u r[illegible] dan pr[illegible] vrze

[illegible] sjena, što je znamenovalo, da će oni ostati dok se izbori svrše.

Ta je nova „compagnia bella“ već držala u rukuh sjegurnu pobjedu. Razglavar dignuo glavu u vis a odpadnik krnjel plesao one večeri kisco i naručio već čovjeku plaću, da ima u sriedu Defaru baštu pred njegovimi vrati opaliti; ali tužan je morao puliti baštu sam sebi. U ponedeljak, prvi dan izbora, dalo se sve na posao. Zupanić, klobasar, stari vuk, Frane drug, napolitan i čestiti Mraki. Kod odpadnika krnjela bila je dispenza za pilo i žerilo podkupljenim vanjskim mladićem, kamo je bio poslao, kako se saznalo razglavar na bronte vina. Onamo bilo grdnih kletva koliko hoćeš; izlazili i zalazili kako pčele iz ulja i nazad unutra.

Pilo i žerilo teklo kako po loju, ali glasovi kod izbora su bili slabo pomazani. Do podne naša stranka brojila 73 glasa a protivna samo 2; te kad je drugi dan o podne svršilo glasovanje III. tiela, imali smo 147 glasova a oni 24. U II. tielo naših 66 a protivnih 0 u I. tielu naših 41 a protivnih 0.

Na prvom mjestu moramo pohvaliti naše junačke Supetarce, koji su skoro svi složno došli na izbor; za njima Križance, koji su malom iznimkom svi dali svoj glas za narodne muževe. Dakako, da se mora pohvaliti i one hrabre Tinjance, koji se nisu bojali nikakvog strahovanja od „klatuha“ podkupljenih i krnjelskim vinom napojenih. Slava Šuranom, Rusecom i onim sa Pazinskog polja, koji su došli dati svoj glas za svoje vjerne brate. Hvala nek bude našem Blažu i drugovom, koji su znali mudro savjetovati kmete, kojih im se je držati. Hvala ide u obće gradiću Tinjanu, koji se je uprav pošteno znao ponašati kao nikada, izuzom onih šeprtljah, kojim nek budo to ubilježeno na vječnu sramotu.

Doista se može ponositi sa takvimi vjernimi drugovi „babin“ Marko. Tu se vidi koliko stoji razglavaru Depieri do obćeg dobra; tu je pokazao, s kojim se druži i da mu stoji jedino do časti. Sramotno je družiti se sa ljudi, kojim leži na srcu jedino pilo i žerilo, a narod jim deveta voda kiesela.

Bilo njemu i kumparu mu krnjelu na čast!

Osjeguravajuće družtvo banka „Slavija“ traži 2 akvizitora za životnu i 2 akvizitora za požarnu struku uz stalnu plaću. Tko se ćuti sposobnim za jednu od tih služba neka se obrati na sl. generalno zastupstvo banke „Slavije“ u Ljubljani.

Trgovačka komora u Spljetu upravila je občinskoj upravi u istom mjestu sliedeći okružnicu u pitanju trgovačkog ugovora izmedju Austrija i Italije:

„Jučer na sastanku posjednika, težaka i trgovaca sazvanom od ovdješnje trgovačke komore odabran je odbor, koji ima učiniti sve moguće korake, da se u novom trgovačkom ugovoru naše carevine s kraljevinom Italijom uzdrži uvozna carina forinti dvadeset na sto kilograma talijanskoga vina i ukino polakšica predvidjena u broju 5. III. dodatka cienika B. U tom smislu odbor brzojavlja dru. Bilinskiemu, predsjedniku odbora carevinskoga vieća za obnovu trgovačkih ugovora i dru. Klaiću članu istoga odbora u Beču.

Dok se ovo odbor časti donieti na znanje tome uglednome občinskome upravitoljstvu, moli ga, da u istom smislu odmah brzojavi Bilinskomu, Klaiću i pokrajinskomu odboru. U ostalom odbor namjerava u svoje vrieme prikazati naročitu peticiju carevinskomu vieću, a tada biti će mu dužnost obavještiti tu uglednu občinu za dotično sudjelovanje.

Listnica uprave.

Gosp. I. P. u Š. Izvolite voditi vi račun za sve tamošnje čitatelje. Od 1. jenara 1892. slati ćemo 3 broja više — kako nam pišete. Prijateljski odzdrav!

Nadalje su platili: Ž. I. Zavržlje for. 1. — M. J. Savičenti for. 2. — S. I. Zolesnice for. 2. — Kat. šk. vieće Pula for. 2. — R. A. Punat for. 2. — B. A. Pazin for. 1. — D. F. Bovec for. 5. — Čit. Ogulin for. 5. — L. F. Lovran for. 2. — T. A. Altura for. 6. — D. B. Cerovlje for. 2.50. — V. M. Rakovica for. 1.25. — V. I. Šibenik for. 5. — S. J. Pazin for. 1. — F. E. Brgud for. 3. — B. I. Kastav (oglas) for. 2. — Čit. Karlobag 50 nvč. — D. dr. A. Pazin for. 5. — J. M. Trst for. 2. — J. I. Poličnik for. 2. — M. I. Kotor for. 2.50. — M. I. šip. luka for. 1. — J. N. Omišalj for. 2.50. — B. I. Vrgada for. 5. — M. M. Metković for. 1.25. — Z. J. sv. Lovreč for. 5. — K. K. Tršić for. 1.25. — M. Gj. Lošće for. 2.50. — T. N. Trst for. 6. — M. M. Beli for. 2.50. — P. I. Beli for. 6. — P. I. sv. Lovreč paz. — P. M. Pula for. 2. — K. L. Novavas for. 1. — V. M. Kuna for. 2. — T. N. Krk for. 5. — V. A. Malinska for. 4. — P. A. Rabac for. 1.05. — S. J. Dane for. 2. — P. I. Lovran for. [illegible] for. 1. — S. J. Pula for. [illegible] or. 4.66.

Lutrijski brojevi

Dne 19. decembra.

Beč	48	89	3	25	47
Grac	7	86	36	11	67
Temešvar	47	56	58	38	20
Innsbruck	47	67	49	21	78

Dne 26. decembra.

Brno	82	4	71	70	66

Očitovanje*)

Slavno uredničtvo „Naše Sloge“ u Trstu.

Izvolite sliedeće primiti u Vaš velecenjeni list sa našimi podpisi i na našu odgovornost:

Mi niže podpisani crkveni starešine i zastupnici občine sv. Ivana od Šterne očitujemo jasno i glasno na viest poručke „L'Istria“ od dne 12. decembra t. g. br. 522 pod naslovom: „Deputazione al Vescovo da San Giovanni di Sterna“, da je sastojala ona „slavna“ deputacija od same četvorice naše zavedene braće, protivničkih pristaša, od muževa, koji zatajiše svoju krv, svoj rod i koljeno svoje, baciv se iz koristoljublja svojim i našim krvnim dušmanom u naručaj. Ako je istina, što spomenuti listić kaže, to su oni nesretni naši suobćinari pošli tužiti našega prevrednoga i obljubljenoga župe-upravitelja veleć. g. Josipa Ptašinskoga presv. g. biskupu Flappu i zamoliti ovoga, da nam toga čestitoga svećenika oduzme.

Pušćajuć na dušu onim nesretnikom taj crni čin, dužnost nas sveta veže, da proti tomu odlučno prosvjedujemo, jer je ona četvorica učinila taj korak proti našoj volji i želji, i jer su oni grdno oklevetali i ocrnili nam svim milu osobu, čestitoga svećenika, učitelja i savjetnika našega.

Mi znademo predobro, da je on dobeo tru u gospodskoj nježnoj peti, ali dok on izpunjava svojo svećeničko dužnosti u crkvi na obće zadovoljstvo, dok nam je izvan crkve pravim učiteljem i savjetnikom, dotle nedozvoljavamo nikomu, da ga smradno ogovara, blati i kleveće.

Njemu samo služi doduše jedino na čast, što ga napadaju laži-listovi à la „L'Istria“, koja nije još nikada nijednoga poštenoga čovjeka pohvalila, no mi nepušćamo, da ga i naši izrodi bezkažnjeno ružiti smiju. Juo si ga svećeniku, a tri puta jao biskupu, koga takov pohvali. Najnesretniji bio bi onaj puk u vjerskom pogledu, kojim bi ravnali svećenici i biskupi, koje bi hvalili listovi kakav je „L'Istria“.

Radi toga uprav nadamo se, da će presv. biskup u zaštitu uzeti svećenika, koga grdi i psuje laži-liberalan list, te da će više vjerovati nam podpisanim zastupnikom svega puka i starešinam crkve, nego li rečenom listiću il mužovom, koji nedrže upravo ništa do najveće svoje svetinje.

Sv. Ivan od Šterne 19. decembra 1891.

Stipe Korlević,
obć. župan.

Stipe Bratović **Stipe Jurašić**
crkveni starošine.

Mate Žužić-Jerković **Toma Stifanić**
Ive Sirotić **Marko Korlević**
občinski zastupnici.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredničtvo.

Izložba pokućstva i tapecerije. radionica

ANJELA DELPIN

ulica Torrente br. 32.

Dogat i raznišćt izbor pokućstva uz cienе neobično niske. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju se, da ga izvole pogledati u slučaju, da bi trebali spomenutih predmeta; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, te [illegible]

Javna zahvala.

„*Hrvatsko pripomočno društvo*“ u Beču primilo je u svoje blagotvorne svrhe, naročito u svrhu utočišta, koje za uboge hrvatske djake visokih škola u Beču, uzdržaje: od slavnog občinskog upravitoljstva u Spljetu 30 for., slavnog ravnateljstva štedionice u novoj Gradiški 5 for., g. dr. Josipa Landenbacha u Vukovaru 10 for. g. Karla Dojkovića u Varaždinu 5 for., g. dr. Vladimira Crnadka u Sisku 3 for., a g. Radivoj Franca sluš. veterinarstva u Beču sakupio u Zagrebu 46 for. 90 nč.

Mi se ovim u ime naših štićenika gore navedenim velikodušnim darovateljem kao i sakupljaču R. Franci, što toplije zahvaljujemo.

„Hrvatsko pripomočno družtvo“
U Beču, 20. prosinca 1891.

Predsjednik: dr. K. Kozlić, dvorski i sudbeni advokat
Tajnik: Franjo Vahčić, c. k. činovnik

Zahvala.

Svim onim mnogobrojnim rodoljubnim osobam, bilo ove okolice, bilo od Višnjana i od sv. Vitala, koji nam ljubazno ublažiše ljutu žalost nad gubitkom dičnoga našega otca

GRGURA

kojega i do hladnoga groba dopratiše, izričemo ovim i u ime cielo naše obitelji — svoju najtopliju zahvalnost.

U Praščarih kod Višnjana, 15 dec. 1891

Ucviljena braća
Stipan i Ivan Gašparini-Gržina.

Javna zahvala.

Slavnom mjestom občinskom zastupstvu, ravnateljstvu mjesne pučke škole, oružničkim mjestne postaje, rodbini, prijateljem i znancem, koji bilo na koji način učestvovaše našoj žalosti prigodom smrti preljubljenog i nezaboravnog otca

Matije Perić-a

zahvaljujemo ovim putem iz dna harne duše.

U Žminju, 15 prosinca 1891.

Franjo Perić sin
za se i za sestru Antoniju.

Broj 25.

Oglas.

P. n. gospoda članovi „Hrvatske Čitaonice“ u Kastvu pozivlju se najuljudnije na družtvenu skupščinu, koja će se obdržavati dne 31. prosinca t. g. u 6. sati poslje podne u prostorijah „Čitaonice“, sa sliedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsjednika. 2. Izvješće tajnika o družtvenom radu tokom god. 1891. 3. Izvješće blagajnika. 4. Izbor ravnateljstva. 5. Ini predlozi.

KASTAV, 20 decembra 1891.

Za odbor „Hrvatske Čitaonice“
Juretić
druž. tajnik.

Priposlano. *)

Gosp. Gabriel Piccoli
ljekarnik

Ljubljana.

Mnogo godina služim se Vašom želudačnom tinkturom, koja me je izlečila od bolesti; koje se nemogoh na nijedan način osloboditi te sam jur mislio, da se nikada izliečiti neću. Malo staklenica ovog Vašeg izvrstnog lieka povratiše mi prvobitno zdravlje, radi čega nemogu od manje a da neopreporučim javno Vašu svako hvale vriednu želudačnu tinkturu.

Iskrenim pozdravom.

Sv. Vital (kod Višnjana.)
10—1 Pavao Šimonović.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara Uredničtvo.

30—28 **Marijaceljske želudačne KAPLJICE**

pripravljene u ljekarni kod anđela čuvara C. Brady-a u Kromerižu (Moravska) jest staro, obće poznato sredstvo, koje okrepljujući djeluje kod slabe želudačne probave.

Prave su samo onda, ako su providjene na polag otisnutom zaštitnom znamkom i podpisom.

Ciena male boce 40, velike 70 nč.

Vrst tvorine jest nasnačena

Prodaje se u svih ljek

P. n. gg. članom „Matice Hrvatske.“

Čast mi je upozoriti p. n. gg. povjerenike i članove „Matice Hrvatske“, da će knjige „Matice“ za tek. godinu 1891 koncem godine gotove biti i da se iste ukusno vezano mogu kod mene i ove godine naručiti.

Vezovi „Matičinih“ knjiga vrlo su ukusni i originalni.

Cieno vezanih knjigah:

Kučora: Crte o magnetizmu i elektricitetu	—.80
Valla: Poviest srednjega vieka I.	—.60
Demeter: Teuta i Grobničko polje	—.60
Sliko iz svjetske književnosti I.	—.50
Lepušić: Slike iz Bosne	—.30
Kumičić: Obiteljska tajna	—.30
Kozarac: Medju svjetlom i tminom	—.30
Šandor-Gjalski: Iz varmegjijskih dana	—.30
Ukupno	3·70

Prievodi grčkih i rimskih klasika:

Plutarch: Životopisi Grka i Rimljana II.	—.30

Slobodan sam takodjer upozoriti p. n. gg. članove „Matice Hrvatske“ da se kod meno mogu dobiti originalne korice svih dosada izašlih „Matičinih“ knjiga.

Pošto mi je slavni odbor „Matice Hrvatske“ povjerio i ove godine odpremu „Matičinih“ knjiga, to ću naručene uvezano knjige zajedno sa drugimi knjigami p. n. gg. poverjenikom „Matice“ priposlati.

Ujedno molim, da se gg. članovi isključivo samo na me obrate, budući sl. uprava „Matice“ radi inih mnogih posala naručbe za vezove knjiga nikako primiti nemože.

S toga p. n. gg. članove „Matice“ najuljudnije molim, da mi svoje cienjene naručbe kao što i odpadajuću svotu poštanskom doznačnicom čim prije priposlati blagoizvole.

U Zagrebu, mjes. prosinca 1891.

IVAN SCHNEIDER,
knjigoveža „Matice Hrvatske. Frankopanka ulica br. 4.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na		V napoleonih na	
4-dnevni odkaz	3%	30-dnevni odkaz	2%
8- „	3½%	3-mesečni „	2½%
30- „	3½%	6- „	2½%

Vrednostnim papirjom, glasečim na napoleone, katori se nahajajo v okrogu pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 15 septembra, 19. septembra in 11. oktobra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2½% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Biclitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost. Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—24 pri odbitku 1‰ provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 11. septembra 1891. 24-24

Enrico Rovere & C°.
TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietilika; staklene ploče, jednostavne prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske ovietnjake uz ciene, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 30—52

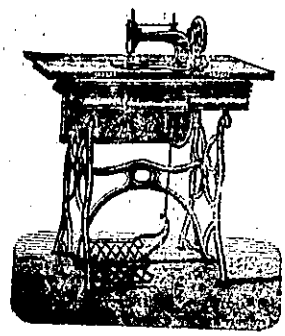

Petar Braido
mekanički kovač 33—34

prodava šivaće strojeve uz sliedeće ciene:

Singer obiteljske nove po	for. 36
„ srednje „ „	„ 45
Strojevi Titania „ „	„ 55
„ Howe za krojače i postolare po	„ 88

Jamstvo za 5 godina. Preuzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve to bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Tinktura za želodec,

katero iz kinečke rabarbare, kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob onem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčih po 12 in več steklenic. Zabojčih s 12 stekl. volja gl. 1·36, z 55 stekl., 5 kg. teže, volja gl. 5·26. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenično razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—26

LJEKARNA
A. KELER
nasljednici Rondolini
uteméljena godine 1869.
TRST,
Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovite i prave flašice iz Brešje, željezo sa Chinom Malessi. Obično bakalarovo ulje; isto ulje sa jodom i željezom. Elikair Cocca okrieplјujući i probavljajući. Elikair China proti grozniei. Anaterinsku vodu za usta. Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i ništrcivanja katrama. Kašicu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zuboboli. Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsala okrieplјujuće želudac Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak ciparski bieli i crveni itd. itd. 2—27

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzeće.

U radionici klepar 3—3
JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u Željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ill bez poći iz olnka čvrsto graditeno, te izrađa i druga radnje klepačke uz najniže ciene. Drži na skladištu **štrcaljke proti peronospori** (mildovu po for. 5.50 tri sojeve za sumporanje trsja. Ilustrovani ceniki dobivajo se gratis.

Što imade
strojeva
za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke
Živica i druga u Trstu
ulica Zonta br: 5
sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojevo na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. [illegible] bilate naručbe. 30—

Dr. Gustav Gregorin
otvorio je svoju
odvjetničku pisarnu
—4 **u Trstu**
dne 7 decembra t. g. Via Dogana br. 7. II kat.

Amerikansko
Odpravničtvo putovanja
od 17—18.
braće Gondrand na Rieci
Via Alessandrina — Kuća Ploech — Zemni sprat.
(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)
prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka
putne karte iz RIEKE za
NEW-YORK,
Chicago, Helena, Mc. Keesport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling
i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.
To takodjer:
za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.
(Družbam snizuje se ciena.)

Put u Ameriku
ZA
NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,
I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.
Izdajo direktne biljeto
Mate Pollich
TRST — RIEKA
Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary
48—52 Casa Gorup.

Vinski ekstrakt.

Za tronotno napravo izvrstnoga zdravega vina, kojega ni moči razložiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano spocijalitéto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najboljši vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkrilјivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podoli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši nauk o uporabljanju.

Razun toh specijalitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje rumа, konjaka, finih likerov itd najboljše in nenadkrilјive kakovosti. Recept prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,
Essenzen-Specialitäten-Fabrik
20—20 **in PRAG.** 6—5
Iščejo se solidni zastop[illegible]

Broj 53. U Trstu 31. decembra 1891. Godina XXII.

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripošiljana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetovanja za pogodbe sa upravom. Novci se šilju poštarskom naputnicom (assegno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrieme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cielu arku.

Dopisi se povraćaju ako se i notiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2½, i 1 za pol godine. Izvan carovine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredničtvo i administracija nalaze se u Via Farneto br. 1.

Poziv na predplatu

Današnjim brojem svršava naš list XXII. tečaj te će stupiti božjom voljom u XXIII. tečaj. Po starom običaju pozivljemo ovim naše predbrojnike, pošto se je primakao konac godine, da učine čim prije svoju svetu dužnost. Naše vriedne i redovito plaćajuće čitatelje molimo, da se čim prije na novo predplate, i to komu je iole moguće, odmah za cielu godinu, jer nam je tako mnogo laglje sastaviti proračun i odmah urediti naše račune.

Preporučujemo se napokon imućnijim i sviestnijim rodoljubom i izvan Istre, koji nas do sada nepomogoše, da nam priskoče u pomoć u ovom našem težkom poduzetju, točnom predplatom.

Kako je poznato mi neimamo druge pomoći van u naših čestitih predplatnicih, dočim imademo protivnika i zavidnika, kojim je naš list pravi trn u peti, na sve strane. Tko pojmi našu položaj i našu težku borbu, a čuti i misli ikreno s nami, ta nam nemože odreći pomoći.

Predplata s poštarinom stoji za cielu godinu za imućnije for. 5, za seljake for. 2. Za polovicu godine polovicu tih svota. Izvan carevine za poštarinu više. Novce neka nam se šalje poštarskom naputnicom, nipošto u preporučenom pismu, jer je preskupo.

Uprava „Naše Sloge“.

Na koncu godine 1891.

Današnjim danom izumire god 1891, te prije nego li stigne naš list štovanim našim čitateljem u ruke, spadati će u poviest. Ovim brojem svršava naš list XXII. tečaj, što je za skromni list liepa doba a za čovječanstvo kaplja u moru. Kao što će iztičućoj godini suditi stroga i nepristrana poviest, tako prepuščamo i mi sud o djelovanju našega lista tekom iztičuće godine našim čitateljem i našemu potomstvu.

God. 1891. nije doniela čovječanstvu osobito velikih dogodjaja, te se ju može ubrojiti obzirom na svietske dogodjaje medju godine srednje vrsti.

U političkom životu naše državo ostavlja iztičuća godina skoro isti položaj, što no ga je našla kad je nastupila. Narodnostne borbe u svih mješovitih pokrajinah prostrane državе; boj za obstanak bije se istom žestinom na jugu i sjeveru, iztoku i zapadu kao što ga je ostavila god. 1890. U zemaljskih saborih i u zajedničkom saboru u Beču bore se jedni za premoć a drugi za ravnopravnost ili za najelementarnija ljudska prava. Boj traje dakle na čitavoj liniji a položaj sveobći u državi jest nejasan i zamršen tako kao malo kada. Austrijska vlada oslanja se sad na desnicu sad na ljevicu; jednom rukom gladi jednu, drugom drugu; sad dobaci koju mrvicu jednoj sad drugoj stranki, ali uz sve to neima zadovoljstva na nijednoj strani. Niemci, vični gospodovati nad ostalimi narodi u državi, osobito nad Slaveni, teže za tim, da se opet dočepaju toga gospodstva. Slaveni svuda potiskivani i zapostavljeni nastoje osloboditi se težkoga skrbničtva. Njim nije do gospodstva nad drugimi plemeni, već do ravnopravnosti i jednakosti sa tmi plemeni.

Takav položaj je našla a takvim ga i ostavlja iztičuća god. 1891.

Što se napose nas tiče u Istri, to će ostati god. 1891. nam i protivnikom našim dugo u spomeni. Kako je poznato vršili se ove godine obći izbori za carevinsko vieće. Mjeseca febrara obavili se izbori fiducijara a mjeseca marča izbori zastupnika. Dne 4. marča 1891. ostati će neizbrisljiv u poviesti narodnostne borbe u Istri. Usljed nečuvena nasilja protivničke stranke onog glasovitog dana opetovali se izbori u trih kotarih zapadne Istre mjeseca oktobra. Uspjeh toga izbora poznat je svakomu našin čitatelja. Zakon i pravica pobjediše brutalnost i nasilje. Naši čestiti birači i izbornici zapadnih kotara osvietlaše si tako sjajno lice, da su to isti nepristrani protivnici priznati morali.

Ponovni izbor mjeseca oktobra jest svakako najsjajniji za nas dogodjaj god. 1891. Njim smo pokazali i dokazali i onim, koji nepoznaju pobliže naše Istre, da živi tuj u ogromnoj većini Slaven, Hrvat uz brata Slovenca u najliepšoj slogi i ljubavi.

U gospodarskom obziru nemožemo se žalibože pohvaliti niti na koncu ove godine.

Obična suša u jednom dielu pokrajine s jedne strane, s druge pako nesretna tuča uništiše negdje dobru polovicu, a drugdje i nad dvie trećine božjega blagoslova, što se je bio pokazao na prolieće.

Većina našega puka bavi se poljodjelstvom i vinogradarstvom. Poljodjelski proizvodi urodiše većinom srednje ruke, dočim je vino u većem dielu pokrajine skoro posve izdalo. Medjutim baš nemožemo niti s toga gledišta ubrojiti iztičuću godinu medju najlošije. Naš čestiti puk, koji se hvata sjekire kad ga izdade motika, prokuburiti će ako Bog dade i ovaj dio zime bez osobite biede i nevolje, a čvrstom nadom, da će mu nova godina donieti više božjega blagoslova, većma duševnih i tielesnih dobara.

To su i naše vruće želje i timi najiskrenijimi željami završujemo djelovanje za god. 1891. kličuć iz dubine srca: Mili rode! srotnija Ti bila göd. 1892.

Carevinsko vieće.*)

Beč 22. decembra 1891.

Dne 16. t. m., pošto se je svršila podrobna razprava proračuna, bila je na dnevnom redu glavna razprava financijalnoga zakona, kod kojega se je obćenito govorilo, kako drugda na početku razprave proračuna.

Govornika bilo je prilično zapisano, al neki su se odrekli, drugi nisu na red došli, jer se je nastojalo čim prije svršiti. Od ljevičara govorio je samo jedan, od Poljaka niti jedan. Ni jedni ni drugi ne znadu se još kako ponašati, nit jedni naprama drugim, nit jedni nit drugi prema ostalim strankam. Oni možda i bi prema svojim osobnim osjećajem, čežnjam i hlepnjam, al valja, da imadu obzira na svoje izbornike, na narod, koj jih je u vieće poslao. Pak šuto. Razpravu je otvorio poznati Čeh dr. Eduard Gregr, koji već mnogo godina slovi kao jedan od najboljih govornika u vieću. Njegov govor, u kojem se je najoštrijimi izrazi tužio na postupak vlade prema českomu narodu, bio je obćenito pozorno slušan i često odobravan, imenito od Čeha. Česki narod, koj se je već toliko put proslavio, koj si je svjestan svoje moći, koj plaća državi mnogo poreza, je nezadovoljan s vladom, i zadovoljit će se ga tek onda, kad se oživotvori česko državno pravo, kad budu sve českе zemlje sdružene u jednu cielinu, u česko kraljestvo, dakako pod žezlom Habsburga.

Od slovenskih zastupnika govorili su dr. Ferjančić i dr. Gregorec. Prvi se je tužio na političke, odnosno i školske oblasti u Kranjskoj, Koruškoj i Goričkoj. Pogled zastupnika slovenskoga naroda u prošlost mu pokazuje, koliko mu je nada neizpunjenih, pogled u budućnost koliko borba i napora mu još predstoji, dok zadobije narod ono, što ga po pravu i zakonu ide. Govornik, veli, je upisan medju govornici proti proračunu, al on se je upisao u obće samo za to, da govori. Obraćen prema Čehom kaže, da je na njih naći način kako da se omogući skupni postupak izmedju zastupnika českoga i slovenskoga naroda, koji su uzko medju sobom pobraćeni i oduševljeno medju sobom odani. Ovako kako sad stvari stoje, da nije probitačan skupni postupak. Niemci da nisu svi proti izpunjenju narodnostnih zahtjeva Slovenaca. Njemački konservativci, da su njim pravedni, i s toga, da će slovenski zastupnici i na dalje ostati u dosadanjoj svezi, u konservativnom klubu, jer da bi izstupom iz njega pogoršali svoje stanje. Zastupnik dr. Gregorec uztvrdjuje, da država austrijska nije jošto stvorena, prem se već 40 godina parlamentarno stvara. Absolutistični centralizam Bachov kao i ustavni centralizam Schmerlingov su propali. Obstojeći dualizam, koj hoće prevladu Niemaca na jednoj i Magjara na drugoj strani, nemože imati dugoga obstanka. U ovoj poli monarhije, nit rezkost Giskre, nit bezobzirnost Auersperga, nit lukavost Taaffe-a nije mogla ušutkati protimbe Slavena. Oni neće nikakve prevlade, oni hoće ravnopravnost svih naroda. Grof Taaffe dobaci njim kadgod koju mrvicu, ali pod njim širi se germanizacija i „lažiliberalizam“. Njegova velika pogreška je, da na čelo pokrajina, imenito kod Slovenaca i Hrvata postavlja muževe nepouzdane i nesposobne. Dosta je spomenuti se de Pretisa u Trstu, pod kojim je irredenta postala ono, što je, i pod njim razgranila se je kod činovnika ona antipatija, ona nemarljivost proti svem što je slavensko, rad koje su Slovenci i Hrvati Primorja zadnjih godina neizrecivo trpili i još trpe. To i slično boli tim više, što proizlazi od osoba, „koje u zemlji najviše zastupaju Njegovo Veličanstvo cesara, koje jo gasrcu, košto to izrično najnoviji previšnji prestolni govor veli, su svi narodi jednako blizu. Zemaljskim poglavarom u Gracu, Celovcu i Trstu manjka već više godina nepristranosti dobrohotnost naprama Slavenom; oni brane i prieče slavensko uredovanje gdjegod mogu.“ Govornik navadja za to primjere, pak dolazi na one činovnike, koji očito naš narod vriedjaju i kloveću. Spominje kao dokaz za to nekog činovnika u Ljubljani, u Novomjestu, te onoga, koj je radi nezakonitosti bio premješten iz Sinja u Dalmaciji u Istru, gdje sada istu rolu igra. O novih i najnovijih njegovih junačkih činovih bit će govora kod razprave izbora dr. Laginje. Iza toga opisuje govornik neko dogodjaje u južnoj Štajerskoj, kao i u Koruškoj, te završuje, da smo Slaveni u monarhiji razbacana uda, a da se moramo složiti u skupno djelovanje na temelju državnih prava českoga i hrvatskoga, te na temelju narodne ravnopravnosti.

Toga dana je još govorio zast. knez Karlo Schwarzenberg; sliedećega pako još samo po jedan zastupnik za i proti, te glavni govornici: dr. Menger, ljevičar i Čeh dr. Herold, koji je živom rieči i jakimi argumenti pobjao protivnike českoga naroda i zagovarao česko državno pravo. Sva kuća i slušateljstvo ga je pozorno slušalo.

Žurilo se je toliko sa razpravom, da više upisanih govornika, medju njimi i zast. Spinčić, nije došlo do rieči.

U večernjoj sjednici postavio je zastupnik Spinčić upit na ministra predsjednika, kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala, radi dogodjaja dne 8. t. m. u Višnjanu, te mimogred u savezu s tim, radi napadaja na Hrvate i Slovence, imenito u talijanskih gradićih i mjestancih. (Taj upit donašamo u cielosti u današnjem broju. Op. ur. Ured.)

*) Stiglo nam prekasno za posliednji broj. Op. ur.

Interpelacija,

koju su dne 11. decembra 1891. u državnom saboru u Beču postavili na njegovu prezvišenost ministra pravosudja zastupnici dr. M. Laginja, Spinčić i drugovi:

Obzirom na to, da kotarski sudovi u Istri, kao onaj u Puli višekrat, a onaj u Vodnjanu uvjek, podneske pisane u hrvatskom jeziku rešavaju talijanskim jezikom;

Obzirom na to, da se kod kotarskih sudova u Istri, osim onoga u Podgradu*), svi zapisnici kaznenih oni o izpitu svjedoka i o konačnih raspravah pišu u talijanskom jeziku takodjer u onih slučajih, gdje dotična stranka znadu samo hrvatski ili slovenski;

Obzirom na to, da i stranke i njihovi zastupnici moraju često dopustiti, da se zapisnik piše talijanski samo radi toga, što prevodja nezna zemaljskoga jezika, hrvatskoga ili slovenskoga, kako je to na primjer utvrdjeno u spisih rasprave, koja se je držala dne 2 maja 1891 u Motovunu, proti Matiji Kramaru iz Rakotola;

Obzirom na to, da na hrvatski pisane molbe u poslovih gruntovnice, pri nekojih sudovih u Istri, još se uvjek upisi u gruntovnice čine u jeziku talijanskom;

Obzirom na to, da se od mnogo godina u natječajih za mjesta kancelista, pristava, kotarskih sudaca i savjetnika u Istri zahtjeva poznavanje zemaljskih jezika, dakle i hrvatskoga ili slovenskoga, te se prema tomu ima držati za dokazano, da onaj, koj je imenovan, znade u govoru i pismu takodjer taj jezik, inače moralo bi se držati, da je krivo izjavio oblasti, koja ga je imenovala;

Obzirom na to, da u svih slučajevih, gdje se sudi čovjeka hrvatsko ili slovenske narodnosti, porota u području prizivnog suda za Primorje nije sastavljena od porotnika, koji bi poznali jedan tih jezika, te se tako dolazi do čina, nevjerojatna u ustavnoj državi, da tako zvani „puški sudci“ neznaju jezika čovjeka okrivljenoga iz vlastitoga jim sudbenog okružja, pak se mnogo puti mora prizvati tumače;

Obzirom na to, da su nekoji sudovi u Istri, naročito onaj u Puli smješteni u prostorije tiesno, gdje je pogibelj za požar i javnu zdravstvenost;

Obzirom na to, da se za brzo, točno i redovito sudjenje čini potrebno ustanoviti okružno sudište u Puli, gradu, koj je u posliednjih desetljetjih narasao mnogo pučanstvom, ima zavoda za odgoj i narodno komunikacije, te postaje od dana do dana sve veće središte za dobar dio Istre;

Obzirom na to, da su zatvori pri c. kr. sudu Rovinjskom takovi, da jih se radi pomanjkanja izravnog svjetla u nekoje prostorije, mora smatrati zdravlju škodljivimi; — usudjuju se podpisani upitati njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosudja:

1. Hoće li njegova preuzvišenost poskrbiti se za to, da istarski sudovi i više jim molbe riešavaju hrvatski ili slovenski pisane podneske u istom jeziku; da se gruntovnički upisi na temelju molbe hrvatski ili slovenski podnešene čine u tom jeziku, i da svi izpiti u iztragah i na konačnih razpravah u stvarih kaznenih, budu činjeni u jeziku okrivljenika, dotično svjedoka, i da zapisnici o tom sastavljeni budu pisani u istom jeziku?
2. Hoće li njegova preuzvišenost postupati sa svom strogosti proti svim onim sudbenim činovnikom u Istri, koji u svojih molbah očituju, da znaju hrvatski ili slovenski, ili u obće da znaju zemaljske jezike, a onda u službi ili neznaju ili neće da rabe tih jezika, te hoće li nadalje dati naloge, da dnevničari nebudu imenovani po preporukah ili po razlozih štodnje, nego po znanju jezika, koji se govore u pokrajini?
3. Hoće li njegova preuzvišenost odrediti shodno, da porotni sudovi budu sastavljeni tako, da dotični suci budu razumjeli obtuženika hrvatsko ili slovensko narodnosti?
4) Hoće li njegova preuzvišenost učiniti potrebite korake, da u Puli bude podignuto okružno sudište i sagradjena zgrada za zatvore takodjer u Puli, napustiv makar onu u Rovinju?

Beč 11. decembra 1891.

Dr. Laginja, Spinčić, dr. Sláma, Vesely, dr. Kramář, Tilšer, dr. Engel, dr. Pacák, Purghart, Klaić, dr. Slávik, dr. Brzorád, Eim, Robić, Pfeifer, Volšanka, Tekly, Spindler, Sokol, Šupuk, dr. Másaryk, dr. Vašaty, dr. Blažek, Čestmir Lang, dr. Dvořak, Mixa, Doležal, Adámek, dr. Gregr.

*) Istina je, da se u Podgradu sada više ne pišu zapisnici u talijanskom jeziku al se pišu kalibeže u njemačkom, prem su sva gg. kod onoga suda podpunoma vješti slovenskomu jeziku, ali tomu je tražiti uzrok u Trstu nipošto u Beču. Op. Ured.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala.

Dne 8. decembra t. g. u večer bilo je napadnuto u gostioni Ane Grippa u Višnjanu, politički kotar Poreč, sedam mladića iz okolice višnjanske, povodom reć bi tim što su nekoliko put „živio“ uzkliknuli, i to od više mjestnih stanovnika sa kamenjem, batinami, sabljami i puškami, a dva njih bijahu tahodjer ranjena.

Tih sedam mladića pobjeglo je iz gostione; njekoji mjestni stanovnici pako išli su okolo i bacali kamenje u one kuće, u kojih su slutili, da su mladići sakriti, tako medju ostalim i u kuću i gostionu Nikole de Colle, koj želi živjeti u miru i sa mjestnimi stanovnici i s onimi iz okolice. Dočim se je žena i djeca Nikole de Colle još tresla od straha, prikaže se u kući zamjenik občinskoga načelnika Anton Dell' Oste, praćen po mjestnom policaju (redaru) Agoštini Gaspar i po četvorici muževa oboruženih sa puškami, i zahtjeva, da mu gospodja donese svieću, da uzmogne tražiti u kući Hrvate, kojim da se i ta obitelj pribraja, i da jih u zatvor odvede. Gospodja je proti tom prosvjedovala, morala je pako popustiti i dopustiti, da zamjenik občinskoga načelnika Anton Dell'Oste sa imenovanim mjestnim redarom i sa drugom dvojicom oboružanih, Anton Antonaz od Petra i Ivan Antonaz pok. Antona provede kućnu premetačinu, ne da bi koga u kući našao, dočim su dva oboružanika pred vratima kuće stojali.

Nezadovoljan uspjehom dao je gostionu Nikole de Colle zatvoriti, prem bijaše jedva sedam ura večer.

Pošto je to nezakonito postupanje zamjenika občinskoga načelnika suvisio sa činjenicami navedenimi u interpelaciji zastupnika dr. Laginje, Spinčića i drugova od 7. t. m.;

pošto ima dokazanih nezakonitostih i izazova počinjenih prema Hrvatom i Slovencem kod izbora za carevinsko vieće u febraru i marču t. g., koje su se obnovile kod naknadnoga izbora u oktobru i. g. i koje su se prosliedile kod občinskih izbora u Motovunu, i pošto se spomenuti izgredi u Višnjanu imadu smatrati samo kao predigra tamošnjim predstojećim občinskim izbom;

pošto su takvi i slični napadaji na Hrvate i Slovence, imenito u talijanskih gradićih i mjestih: Kopru, Bujah, Oprtlju, Momjanu, Vrsaru, već skoro dva mjeseca na dnevnom redu:

usložbadjaju se podpisani postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih posala sliedeći upit:

1. Jeli njegovoj preuzvišenosti poznat navedeni slučaj sbiviše se dne 8. t. m. u Višnjanu?
2. Što je visoka vlada već poduzela i što kani još poduzeti, da takovi i slični napadaji na Hrvate i Slovence, imenito u talijanskih gradovih i mjestih Istre prestanu, i da u obće zakoni i prema Hrvatom i Slovencem valjanost zadobiju?

Beč 17. decembra 1891.

Spinčić, dr. Dvořak, Povše, dr. Gregorec, dr. Gregorčić, Klun, Pfeifer, Nabergoj, Robić, Tilšer, Formanek, dr. Kaizl, Keftan, dr. Slavik, Sokol, Másaryk, Krumholz, dr. Brzorád, dr. Herold, Mixa, dr. Dyk.

DOPISI.

Iz Beča 29. dec. 1891. Carovinsko vieće neima sjednice; gg. zastupnici imadu blagdane, praznike, počitnice. Dok se opet snadju, hoće li se sbiti kakve osobite promjene u odnošajih raznih stranaka vieća?

Već prije nego li su se zastupnici razišli, govorilo se je i pisalo o tom prilično, a i sad se govori i piše — koliko to praznici dopuštaju.

Odnosno govorenje i pisanje vrtilo se je i vrti okolo imenovanja ministra bez listnice, jednoga člana vieća iz kluba ljevice. O tom imenovanju vodili su se razgovori izmedju vlade i vidjenijih članova ljevice, imenito Plenera i Chlumeckoga. Ti jedan i drugi, i još koji drugi bi rad bio ministar, al njih vlada nemože predložiti, jer su preveć razvikani, jer nebi to povoljno djelovalo na stranke ljevici protivne, a nit bez ovih nemože vlada obstojati. Iš toga ima se Plenera i Chlumeckoga kako druzače nagraditi i počastiti, a nekoga drugoga posjesti na ministarsku stolicu. Ko da bude taj sretnik?! Dakako da nije lahko izabrati ga, kad bi jih mnogo rado bili, a samo jedan može biti odabran. Pronašlo se je ime nekoga Webera, bilježnika negdje u Moravskoj; još više ime baruna Widmana, umirovljenoga višega činovnika, koj je bio svoje doba predsjednik c. kr. vlade u Kranjskoj i tu pokazao svoju protivnost prema našemu narodu. Nekoliko dana se je kao stalno držalo, da će bit on taj sretnik — kad na jednom skočilo je nad površje drugo ime, ime baruna Kuenburga, sudb. nadsavjetnika u Linou. On je jedva par godina zastupnikom naroda, nit se je bud čim u carevinskom vieću izkazao. Jedini put što je govorio, bilo je u tajnoj sjednici, obdržavanoj sega ljeta u posluSchneider-Block. Onim njegovim govorom neznam pred kim se je izkazao. Golotinju istoga bio je glasno jasno dokazao dr. Lueger. Oprao ga je tako, da je sav crn ostao.

Nego, Kuenburg je ministar, i sad njegovi prijatelji i sumišljenici znadu svega dobra i liepa o njem pripovjedati. On je svjetlo, za koje se nije znalo, i koje će sad svietiti.

A što znači njegovo imenovanje za ministra?

Odgovor na to pitajmo samo ljevičare. Njihov glavni list (Neue Freie Presse) napisala je uvodni članak, čim je douškala za imenovanje ministra ljevičara. Tomu listu značilo je bar prvi hip to imenovanje približenje vlade k ljevici, odnosno zapečaćenje približavanja.

To približavanje vlade k ljevici da je počelo sa ugovaranjem češke nagodbe — dakle vlada je ugodila Niemcem ljevičarom kad je počela nagodbu sklapati, a Česi imadu već i s toga razloga posve pravo kad su proti nagodbi. Drugi korak toga približavanja prosliedilo je, kad je vlada razpustila carevinsko vieće — dakle vlada je ugodila Niemcem ljevičarom, kad je bila razpustila carevinsko vieće, a Česi i drugi neki slavenski zastupnici imadu već i s toga pravo što nisu s vladom nit za nju. Treći korak onoga približavanja vlade k ljevičarom Niemcem bio je odpust ministra Dunajevskoga — dakle vlada je, samo da ugodi Niemcem ljevičarom, odpustila iz ministarstva muža, koj je iskreno mislio za ravnopravnostju naroda i koj je bio kadar u malo godina svoga ministrovanja uvesti ravnovjesje u državnoj bilanci, kojega već dugo i dugo u državi no bijaše, i opet imadu pravo oni, koji već s toga nisu ni uz ni za vladu.

Timi trimi činjenicami da se je vlada ljevici samo približavala; približila njoj se je, zapečatila svoje približavanje tim, što je imenovala ljevičara Niemca ministrom, makar bez listnice. Sad je dakle vlada potvrdila, zapečatila, da je voljna vladati s ljevicom, dočim je i do sad provadjala njezin program, samo drugim načinom, program njemačke centralizacije i kriva liberalizma, dakako uvjek na štetu prava slavenskih naroda.

Ovo bi za slavenske narode bila sreća, u koliko se tim na to misli, da bi se konservativni klub razpao. Hohenwart bio je kandidiran, i on je u carevinskom vieću za to, da zaprieči skupno djelovanje slavenskih zastupnika, imenito pako da drži na uzdi slovenske i hrvatske zastupnike, da uduši u njih pravedne i zakonite narodne zahtjeve; odnosno, da imadu svi izlike pred narodom i njegovom željom i voljom izgovarati se, zašto nisutrošje svoj posebni klub, zašto nerade zajednički sa jednimi slavenskimi zastupnici, koji iskreno i pošteno rade za sve Slavene, i za nas Hrvate i Slovence.

To dakako znade vlada najbolje, koja je Hohenwartovu kandidaturu naručila, i koja ga podržaje.

I s toga će ona težko, bar još sad, dok njoj se gdje drugdje sreća nenasmijehne, poslušati savjet glavnoga lista ljevice gledom na konservativni klub i njegovoga načelnika Hohenwarta. Ta gdje može vlada vjernijih privržnika naći nego u tom klubu?! Oni su pod svaku cienu za vladu. Ona može uvriediti najuježnije i najsvetije osjećaje naroda, koje zastupaju, može jih i javno uvriediti: oni, pošto su njoj nekoliko riečî odgovorili na uvriede, opet su za nju, bez da je opozvala nit rieču na-nešene uvriede. Pače, ako ona dobaci kakvu mrvicu, no radi nanešene uvriede, nego radi toga, da narod neizgubi povjerenja u svoje zastupnike, koji njoj tako liepo služe, hvalo se oni kako je njihova politika mudra, kako su mnogo dosegli.

Nego glavni list ljevičara misli, da bi vladu podupirali uz ljevičare poljački zastupnici, i da bi ovi jedni i drugi sa jednom ili drugom malom frakcijom vieća sačinjavali većinu istoga.

I tu bi reći, da je vlada bolje poučena nego li glavni list ljevičara.

Većina, ne velika, poljačkih zastupnika, bi po svoj prilici zaboravila na dojakošnje saveznike, zaboravila na uvriede nanešene njim u prošlom desetgodišta od ljevičara, zaboravila, da je pao njihov čovjek Dunajevski radi ljevičara; zapustila posve slavensku braću, i dala se u savez sa najvećimi protivnici svih Slavena; — al je manjina, i velika manjina zastupnika poljačkih, koja nije zaboravila svega onoga, kojoj nije krv vode, koja vidi spas svih slavenskih naroda monarhije samo u skupnom djelovanju svih njihovih zastupnika; al je mladež poljačka, koja i slavenski čuti; al je i narod poljački, koj sve vuče progledava i koj vidi svoj boljak u zajednici sa ostalimi slavenskimi narodi monarhije.

Poljački zastupnici dakle, kad bi i htjeli, ne mogu onako kako bi htjeo glavni list ljevičara. Vlada to najbrže znade, i ona će i unapried raditi ko do sad — a ljevičari će se brzo osvjedočiti, da je to najbolje za nje; da nit oni, kad bi imali sve samo svoje ministre, nebi mogli uspješnije raditi prama svojem program nego li se sada radi, programu naperenom proti svim slavenskim narodom, imenito proti hrvatskomu i slovenskomu.

Pita se sad, koje stranke, uz onu ljevice, će podupirati vladu u carevinskom vieću; odnosno, koje stranke će vlada pridržati, da ju, uz ljevičare, podupiru?

Spomenuti glavni list ljevičara misli, da će to bit poljački zastupnici, a da se vlada ima razkratiti sa konservativci. Ovo on od njo i zahtjeva, i na to ju ponukle tim podbada, da Hohenwarta imenuje članom gospodske kuće, odnosno, da ga odstrani iz carevinskoga vieća.

Franina i Jurina

prijateljem za mlado ljeto.

Navada je koledvati
Od starine.
Grichota ju napuštati
Da izgine.
Spravili se koledjani
Fran, Jurina
Da ih primi ko i lani
Svud rodbina:
Pa gdje znaju, tuj ih eto,
Koledvaju:
Na dobro vam' mlado ljeto
U svem kraju,
Ko to staro, što prek vrata
I još bolje.
Srebra, zlata ne ko blata —
Do nevolje;
Žita puno sve žitnice,
Ne tek mina,
Od lozice pak pivnice
Rujna vina;
Da estane, kad dodjemo
I za ine.
Da vam' živim' nazovemo
Do godine.
Gazdam' pak i gazdaricam'
Dost poroda,
Mladićim' i djevojčicam'
Pirnog goda
A sa starce i starice
Još te budi
Jedno dvio, tri godinice,
Ko svak žudi!
Što čekali, dočekali:
Putna s puta
I morunra ka obali
Do svog kuta.
Tielu zdravlje i veselje,
Počalniku
A po smrti duši želje:
Rejsku diku!
Ali prije nog odjemo
Dajte dara
Da i napred vam' možemo,
Puni hara,
Iz torbice trest novice
Ko do sada;
S nama ste se do vrijice
Volja kada

Nasmijali, kad ih štije
Vi, družina.
Dajte darak pa ko prije
Fran, Jurina
S torbicom će poć po svietu
Sabirati
Baš ko pčela što po cvietu,
I tjerati
Lisne trute od ulišta,
Noću, danom
Branit rodnog od ognjišta
Nepoznanom.
Put je težak, jesti treba
Da živite
A bez vas im nema hljeba,
To znadite!
Dajte dakle da Bog plati!
Vas, družinu
On poživi i na vrati'
Fran, Jurinu!

V. P.

* * *

Fr. „Baba" piše, da imaju va Buzete spasitelja.

Jur. Ter imaju i drugde zač se je porodil na Božić.

Fr. Je tako je, ma buzetski spasitelj se ni rodil va Betleme lego va Kopre.

Jur. A tako je to! Onda se neka slobodno vesele buzetski šarenjaki, krnjeli i talijanaši, da će ih on koparčan spasit.

* * *

Fr. Od kuda ako Bog da?

Jur. Baš od krojača, a ti?

Fr. Da ti pravo rečem jušto od žnidara.

Jur. Tako ćemo se le!

Fr. Ča ćeš, barem neće moć saki smrad okolo nas svoj opanak otrt.

Jur. Ter je tako, je.

Fr. Dunke va novem lete — bilo ti srećno.

Jur. Ako Bog da — neka bude i tebe i svemu slovinskemu rodu.

Fr. Amen!

Različite viesti.

Za oprost od čestitanja na korist „Bratovšćine" podarili su nadalje: g. dr. Frane Mandić, Trst for. 2; g. Ljudevit Ružić Trst for. 2; g. dr. Matko Laginja Pula for. 5; g. Josip Grašić Beram for. 2; g. dr. M. Trinajstić Buzet for. 2; g. dr. D. Vitezić Krk for. 3; g. dr. Fr. Volarić Krk for. 2; g. dr. N. Fabianić Krk for. 2; g. dr. D. Trinajstić Krk for. 2; g. Bakarčić Josip Kastav for. 2; g. Stemberger Ante Hrušica for. 2; g. Slavoj Jenko Podgrad for. 2; g. dr. A. Stanger Volosko for. 2; g. Rikard Katalinić Zadar 1 for.

Imenovanje. C. kr. kotarski kapetan u Voloskom g. Vilchelm Jettmar imenovan bijaše savjetnikom kod namjestničtva u Trstu.

Sazvani zemaljski sabor. Dne 28. t. m. sazvala je vlada sabore Štajerske, Solnogradske i Goričke na kratko zasjedanje. U Goričkom saboru pozdravili su zastupnike naroda koli zemaljski poglavar toli vladin zastupnik u obih zemaljskih jezicih t. j. slovenskim i talijanskim jezikom. Hoćemo li i mi u zemaljskom saboru u Poreču čuti domala iz ustiju zemaljskoga kapetana pozdrav našim zastupnikom u jeziku većine pučanstva pokrajine t. j. u hrvatskom ili slovenskom jeziku?

Pazin na Stjepanje. Osvanu i Božić u tvrdoj magli, Bože, da ni si ga mogao niti prepoznati iz daleka. Kud bi nego kao kršćani u crkvu. Zbilja, opremljena je veličanstveno, kano što božjem hramu dolikuje. Svako priznanje našemu g. župniku. Nešto nas se ipak neugodno dirnulo. Običaj bio do sada, da se je na velikoj misi na Božić, za vrieme „Prikazanja", pjevala stara i liepa ona naša pjesma: „U sej vrime godišća". To se je ove godine izpustilo, dočim se je pjevalo na Stjepanje. Mjesto stare naše pjesme, koju je narod jednoglasno pjevao, jer ju je razumio, nastupili nekakvi „Pastores". To može biti liepa i hvalevriedna pjesma, ali čemu napustiti staринu. Druge će se godine i na Stjepanje valjda tako opetovati, i s Bogom pjesmo, i ona će u zaborav. Čvrsto držimo, da se to više opetovati neće. Ovo u toliko kao viest, da nas nebude narod korio, da ne nastupamo ondje, gdje je naše pravo.

* * *

Tekom decembra sastavio se ovdje „prvi istarski tamburaški izbor", koji se marljivo vježba na svojim tamburama. Liepo bi, da se i drugdje sastave slični sborovi. Ta to je naša glazba. Sretna Ti, rode, osvanula nova godinica!

* * *

Kako bijaše jur javljeno, bila se dne 4 novembra porodila vatra kod Frana Načinovnića. Povjerenstvo procienilo štetu na 88 for. koju je i posjednik kuće odmah primio od banke „Slavije". Mi i opet toplo preporučamo našim semljakom ovo društvo, ta kamo bi i drugdje nego svoji svojim.

Iz Opatije*), U predposliednjem broju javiste naglu smrt našega dobroga kapelana Josipa Janca; sada Vas molim, gospodine uredniče, izvolite primiti još ovo par redaka. Petak u jutro obavljen je sprovod upravo sjajno; sabralo se braće svećenika dvanaest na broju, da izkažu ljubav brateku i štovanje napram najstarijem svojem drugu ovoga dekanata. Mnogi strani gostovi i politički činovnici u svečanoj odori dojdoše k sprovodu, što je na sve učinilo doista najliepši utisak. Puka bila velika množina nesamo iz Opatije i Voloskoga, nego i iz Rukavačine, gdje je pokojnik okolo 30 godina službovao. Mnogo liepih vjenaca položenih na odar svjedoči i koliku ljubav i štovanje je pokojnik uživao. — Pokojni Josip Janc rodjen u Begnah u Kranjskoj godine 1820; došao je kao kapelan godine 1846 u Sužnjevicu zatim u Pazin. Godine 1848. dodje kao kapelan izložen u Rukavac. U Rukavcu bijaše kapelan i učitelj okolo 30 godina, te se vazda trsio, da izpuni točno i savjestno jednu i drugu dužnost. Kao učitelj mogao je sa pravim zadovoljstvom i ponosom gledati na mnoge svoje učenike. Njegovi učenici bijahu vrli narodni muževi: župnik Puž, braće Mandići, učitelji Šepići, Kinkela, Mandić i drugi. — Ima ih i koji bez dalnjeg školanja vode dosta znamenite trgovačke poslove, kao Grgurina, Šepić, Kinkela, Kundić i drugi. — Njegovim nastojanjem sazidane su obadvie crkve u Rukavcu, školska i kapelanska kuća. Da je tu imao mnogo brige i neugodnosti, svatko će lasno pojmiti, ako promisli, da je to sve učinjeno sa novcem med pukom sabranim, a da je k tomu trebalo i potrošeno preko 30 tisuća forintih.

Čuteć teret svojih godina odlučio se zapustiti brdoviti Rukavac, te zamjeniti ga sa krasnom Opatijom, kamo je došao pod konac godine 1886. a od ovud preselio se ovako nenadano u pravu domovinu, u vječnost dne 16. decembra t. g. — Premda odgojem u tudjem duhu i jeziku ljubio je iskreno svoj narod i jezik. Za požrtvovni svoj rad bio je odlikovam sa zlatnim križem sa krunom za zasluge. — Opraštajuć se ovim zaslužnim svećenikom, kličemo mu harnim srdcem: Pokoj vječni daruj njemu Gospodine!

—6.

Iz Medulina pišu nam, da bijaše na zadnjoj glavnoj skupščini hrvatske čitaonice medju ostalim izabran novi odbor, komu je na čelu poznati rodoljub i trgovac g. Kirac a tajnik mu g. Svjetličić. Zaključeno bijaše takodjer, da se čitaonica više nepredplati na „Obzor" radi njegovih navala na naše najzasluženije muževe, napose na dičnoga nam zastupnika g. Spinčića.

Iz Motovuna pišu nam, da su nastali tamo iza posliednjih občinskih izbora nesnosani odnošaji. Svakoga izvanjskoga občinara, koji dodje u to talijanaško gnjezdo, napadaju tamošnji nespašenci nemilice riečju i činom. Nitko nije sjeguran u mjestu za svoj život. Tako su napali tamošnji buntovnici dne 27. t. mj. občinskoga zastupnika i čestitoga občinara iz Kaldira g. Andjela Gallo najprije vikom a zatim šakami te mu bijaše isti život u pogibelji.

U skrajnoj stisci i nevolji utječe se Gallo k občinskomu načelniku g. dru. Suranu, koji dade pozvati žandare, te ovi sprovadoše napadnutoga izvan grada. Da nebijaše obzirnoga načelnika ili žandara, nikada nebi bio Gallo izniо čitave glave iz Motovuna. Kao što se dogodilo njemu, dogadja se vrlo često i drugim, koje se tuj riečju i činom izazivlje i napada. Tako se dogadja u talijanaškom gnjezdu, koje bi htjelo biti civilizirano il kulturno a krije u istinu u sebi najgroznije divljake i buntovnike.

Motovun je u političkom kotaru porečkom.

Iz Voloskoga pišu nam 30. t. m. Evo me, da Vam se, veleučeni gosp. uredniče, javim iz ovoga hrvatskoga gnjezda, o kojem pjeva nar. pjesma: „Pridrag Volosko, lipi moj dijamante" ali koje danas nije nikakav dijamant već zanemareno mjesto radi zle i nesretne uprave svoje.

U ponedjeljak dne 28. t. mj. obdržavala se zadnja ovogodišnja sjednica. Na dnevnom redu bijaše kao i u predzadnjoj sjednici proračun opatijski za g. 1892. Odkad postoji Volosko nije se pretresivao proračun u dvih sjednicah. Obično bi se — dok još nebijaše u občinskom zastupstvu hrvatske stranke — brojevi pročitali pa onda bi se prvi občinski savjetnik ustao i rekao: „sada ustanimo svi u znak, da odobravamo proračun". I občinski bi se zastupnici dignuli kao „makina" a da nebi pisnuli ni zub škrinuli. Ove pako godine bijaše drukčije. Naši šarenjaci mučili se i trudili, da prikriju sve svoje mnogogodišnje „fušinarije" ali nisu ove godine uspjeli. Postaviše proračun na glasovanje, nu gle čuda: opozicija, koja bijaše dosad uviek u manjini, dobije većinu od jednoga glasa proti proračunu i izkazuje ponovno svoje nepouzdanje načelniku i občinskoj upravi. Morate bo znati, da je opozicija sa većinom glasova već u jednoj od prijašnjih sjednicah glasovala proti proračunu: izrazila svoje nepouzdanje u načelnika, a taj se ipak ponaša kao da se ništa dogodilo nije. *)

Kako da kratimo takovo postupanje?!

Preko 25 godina je Voloskim načelnikom g. Raićich, a taj čovjek nije u svih 25 g. svoga načelnikovanja predao točnih računa na ogled zastupstvu. Mislite si kako mu je bilo pri duši sada, kad no je bio prisiljen od hrvatske opozicije, da položi račune občinske jer je uviek načelnik govorio, da ima Opatija u občinskoj blagajni kakve dvie hiljade forinti, a to je naglasio i pred mjesec dana. Sada pako kad je opozicija odlučno zahtjevala, da se preda već jednom točan račun i blagajna u ruke blagajnika, koga je već pred dvie godine imenovala, sada tekar dodje novac na vidjelo. Da nije još pred mjesec dana bilo toliko novca u blagajni svjedoči to, što se je posudilo 19.000 for. za gradnju opatijske škole. Da je dakle prije bilo u opatijskoj občinskoj blagajni 6.000 for., što se doznalo tek u zadnjoj sjednici, nebi se sa stalno bilo posudilo 19 već 13 hiljada for. Ne bi se valjda na posudjeni novac plaćalo 5 % kamata, dočim bi se za novac u štedioni privalo samo 4 %. Sada pako, kad je došlo načelniku do gusta, došao je novac na vidjelo. Kako je to naš „magnifico" udesio, neka nam izvoli kazati.

Neznamo doista što rade više oblasti. Proračun nije potvrdjen, načelnik je i občinska uprava dobila nepouzdanicu, uprava u neredu, ured prave ropotarnica! Zašto se ne providi tomu, da se stane već jednom na put tim nepodopštinam?

Dužnost nam je bila iznesti ovo na javu, tim više, što ćemo do mala imati nove izbore. Vološčaci i Opatijci braćo! na noge se, da nestane već jednom nereda u našoj občini?

Iz Buzeta pišu nam 25 t. m. kako javiste, da će imati naše čitaonica 20 t. m. glavnu skupščinu, tako se i dogodilo. Zborovanja neću Vam opisivati jer je teklo običnim redom, ali radostno iztičem ipak, da su naši članovi i ovom zgodom pokazali kako njim na srcu leži svaki narodni napredak. Oni se odazvaše pozivu odbora skoro u podpunom broju, te su pratili živahnim zanimanjem zborovanje.

Vrlo zanimivo bijaše predavanje g. Brajše, koji nas je podučio kako se može uztrajnim radom i štedljivošću doći do blagostanja —, srdačna mu hvala i sjetio se opet naših članova, osobito nas kmetske ruke.

Predlog, da se izbaci „Obzor" iz čitaonice radi poznatih napadaja na naše narodne zastupnike, osobito na zaslužnoga g. Spinčića, bijaše bez rasprave prihvaćen. Zanimivo je kod toga, što je ta misao potekla od članova-seljaka.

Iz Levrana pišu nam 25. t. m. Molim Vas, da blagoizvolite uvrstiti u Vaš cienjeni list sliedeće redke: Očekivao sam, da će se koji odavle oglasiti, te Vas izvjestiti o svečanosti prilikom svečanog otvorenja naše čitaonice „Danice". Videć, da se nitko nejavlja, hoću ja kušati, da Vam u kratko opišem svečanu večer od dana 6. t. m. Lovranski rodoljubi priredile taj dan skupnu večeru u restauraciji gosp. Königa. Pozvaše prijatelje iz Liburnije na brateki sastanak. Sakupilo se tuj do pedeset rodoljuba iz svih naših gradića. U sedan sati na večer posjedosmo za stolove, kojimi ravnaše obljubljeni i veseli berseški župnik gosp. Rajmund Jelušić. Mnogo liepih nazdravica bje izrečeno, pjevalo se narodne pjesme, a da bude zabava spojena sa kakovom koristi, predloži gosp. stolaravnatelj, da se svatko mali šepa i žrtvuje malenkost za „Bratovšćinu". Sabralo se za to dobrotvorno društvo do 35 for. Zabava tekla u najboljem redu. Stolaravnatelj zabavljao je svojom okretnošću baš izvrstno naše društvo. O pol noći prekine se zabava, te se svatko zadovoljnim srdcem vrati kući svojoj.

I nehotice moram se obazriet na lažni dopis adovle tiskan u porečkoj „babi" od 12. t. m. Pošto se tuj grde štovane osobe i izkrivljuju činjenice, nemogu na ino nego, da se ogledam malko sa onom lažitorbom. U njegovom dopisu niza se laž do laži, a uzrok tomu jest jedino njegova strastvena ali nam neškodljiva mržnja na sve, što ovdje i u Liburniji hrvatskim duhom diše. Taj uzor-dopisnik veli, da se u čitaonici lovranskoj tom prilikom govore držalo i vikalo: živio. To nobi bilo ništa zla; jer u našoj kući možemo raditi što nas volja, al gadna je laž, jerbo se tek kod večere počelo nazdravljat i govore držat. Kako su ovdašnji kalabrezi ugladjeni, razvidi se iz toga, što su podkupili petoricu njihovih kumčeta, kojimi ravnaše poznati Kobula, komu je ex-načelnik platio 5 for. za njegovo agitacije u vrieme zadnjih občinskih izbora, da nam za vrieme večere u bližnjoj sobi bučenjem i vikom dodijavaju. Ti junaci vrišli zbilja iz početka savjestno svoju zadaću, te halabučili i vikali „aviva" kao malniti. Nu stalna na tom svietu samo mjena jest.

Netko drugi plati jim vina i dade jim hrane a oni.... volta bandiera. Začuli vikat: živila Istra! živila Hrvatska itd. Dapače oni sami izpovjedišo, da bijahu od šarenjaka lovranskih plaćeni, da nama „muziku" prirede. Ta sam „quel famoso corrispondento" to potvrdjuje izpričavajuć se, da onakvi ljudi se nedaju podmititi od nikoga.

Dopisniku „babinom" se valjda pamet pomutila pa, u svom romok — dopisu veli na jednom mjestu, da je „baraonda" — tako on nazivlje našu svečanost — trajala do pol noći, dočim par redaka dalje veli, da se pjevalo i vikalo do dva sata u jutro. Gdje ti je pamet, dični mužu? Nadalje piše, da lovranski načelnik gosp. Turčić neuživa nikakve popularnosti. Ja mu pako velim, da gosp. načelnik netroba da imade popularnosti kod plaćene fukare, ni kod ljudi, kojih su svi protokoli na Voloskom sudu puni. Laž je nadalje što on piše, da je fukara od njega plaćena pri našem razstanku naprtila gosp. Joluščića i d.ra Stangera svakojakimi pogrdami. Ona, akoprem vinom ugrijana, zaželi svima lahku noć, te se zbilja svi u najuzornijem redu udaljili od grada. Laž je dalje, što on dročka, da su naši poznatomu Jurju Zuparu polupali prozore. To su mu učinili valjda oni, koji bijahu plaćeni, da nama dodijavaju. Iz toga se razvidi, da naši neopažanci nisu već pri zdravoj pameti, jerbo inače nebi uzimali ogroman rog za sićušnu sveću. Na koncu svog „briljantnog" laži - dopisa veli, taj junak od protokolâ, da je izpripovjedio gole činjenice, kako ih doču od vjerodostojnih osoba. Te su osobe za stalno kakve ovdašnje piljarice, koje od ljudskih ušeća prave magarećo. Iz čitavog njegovog dopisa sliedi jasno, da se gosp. dopisniku poreče: „babe" u glavi mješa; da je lovranskim kalabrezom hrvatska čitaonica trn u oku, da se oni kume i brate sa fukarom à la Kobula, pošto nijedan pametan čovjek neće, da s njimi obći; da jim je dični načelnik Turčić, samo poradi njegovog Hrvatstva, isto što i vragu tamjan.

Na koncu želim Vam sretnu novu godinu!

Staroslovenski jezik u Rimu. Zadarskoj „Kat. Dalmaciji" pišu o tom iz Rima dne 2. t. m. koliko sliedi: U školi papinskoga rimskoga sjemeništa kod sv. Apolinara u Rimu vriedni profesor Ulisse Donnusio započeo je otrag desetak dana ovogodišnji tečaj „predavanja staroslovenskoga jezika". Ima dostatan broj slušatelja, što Hrvata što ostalih Slavena, nu ne toliko, koliko bi odgovaralo broju Slavena, koji se nalaze ovdje na naukama. Što nema većega broja slušatelja pripisati je diolom još maloj ljubavi i oduševljenju njekih za našu staринu i neshvaćanju uzvišenoga cilja, s koga je sv. Otac Lav XIII na spomenutom zavodu ustrojio stolicu staroslovenštine, a dobrim diolom i njekim političkim obzirima (gdje li ga ta blažena politika ne ulazi), s kojih se svom dobrom voljom, koju imadu, slavenskim pitomcima njekih ovdješnjih zavoda nije dozvoljeno pohadjati predavanja prof. Donnusia.

Ovo sam vam nuzgredno spomenuo, jer mi je glavno, da javim kroz vaš cienjeni list svemu hrvatskomu narodu radostnu viest, da je sv. Otac papa u svojoj neumornosti, da iskaže ljubav napram Slavenima, ustanovio u Vatikanskoj knjižnici mjesto skriptora za slavenske jezike,

110

---

*) Stiglo prekasno za posliednji broj. Op. Ured.

*) Koža na lice mu se valjda ipak odebljala za koji centimetar. Op. Ured.

kakova već obstoje za grčki, latinski i iztočne jezike. Skriptorom bi imenovan pohvaljeni prof. Denunzio, koji je u školi izrazio želju, e bi se ova viest javila slavenskim listovima, da još jednom uvide Slaveni, kolika je briga papina i za sam njihov književni napredak. Istom prigodom pripovjedio je rečeni profesor o saslušanju, što ga je imao kod sv. Otca, na kome se je papa propitao o broju i napredku slušatelja staroslovenštine, te izrazio svoje zadovoljstvo o uspjehu i zaželio da se i budućih godina što više mladića posveti učenju staroslovenskoga jezika.

Kad se u sadašnjim okolnostima sv. Otac brine toliko za nas, što ne bi učinio za Slavene, kad se ne bi stavljale kojekakve zapreke i sumnjičenja od strane historičkih naših neprijatelja.

Mogu Vam na koncu javiti što sam čuo od pouzdanih osoba, da Vatikanski krugovi neće nikako i nikada pristati na kandidaturu madjarona Vučetića za nadbiskupsku stolicu u Zagrebu s uzroka, koji su vama i svim Hrvatima odveć dobro poznati.

Popravak. U zadnjem dopisu iz Tinjana moli nas g. Ivan Ranor, da izpravimo netočnosti tičuće se njegove osobe, što mi s nepristranosti ovim rado činimo. On tvrdi naime: 1. da nije pleo mrežu nit vodio dogovore sa razglavarom i poznatim našim narodnim protivnikom u Tinjanu prigodom zadnjih občinskih izbora, 2. da se nije kod njega jelo ni pilo u izborne svrhe i 3. da njemu nije dao Depiera nikakva vina a kamo li na brente.

Toliko javljamo, da zadovoljimo g. Ranora, a na ostalo, što netiče njegovu osobu, nismo dužni osvrčati se.

Matica Hrvatska dotiskala je ovih dana svoje ovogodišnje knjige, (kako to spomenusmo u predzadnjem broju priobćiv ujedno pojedina djela i pisce:) Pošto se je do danas od prošlogodišnjih 6.585 članova-prinosnika „Matice“ tek njih oko 1.500 prijavilo i svoje prinose amo dostavilo, to se najuljudnije gg. družtveni povjerenici „Matice“ umoljavaju, da se sa prijavami članova „Matice“ i sa dostavom njihovih prinosa koliko moguće požure, jer se inače i uz najbolju volju „Matice“ sa djeljenjem dotično razašiljanjem ovogodišnjih knjiga za koji dan neće moći započeti.

* * *

„Matica Hrvatska“ uložila je i ove godine sav mogući trud, da i ovimi knjigami i što se tiče sadržaja, broja i obcega knjiga svoje članove po mogućnosti i prema našim književnim prilikam podpuno zadovolji, pak zato i pouzdano očekuje, da će se i ove godine ne samo prošlogodišnji članovi „Matice“ odazvati, nego da će i mnogi novi članovi „Matici“ pristupiti, da se uzmognu i znatni troškovi za ove knjige namiriti i dalnji družtveni prosvjetni rad krepko i odvažno nastaviti.

* * *

Dan, na koji će se ovogodišnje knjige „Matice Hrvatske“ početi dieliti, dotično razašiljati, oglasiti će se ove nedjelje, — a medjutim umoljavaju se i gg. članovi i povjerenici „Matice“ da uznastoje svom snagom, da se i ovogodišnje knjige „Matice“ što prije med članove razpačaju, jer o tom razpačanju zavisi, da odbor „Matice“ udari što prije nakladu budućim knjigam „Matice“ za g. 1892., koje bi isti želio, da već budućega mjeseca veljače dodju u tisak, to da budu buduće godine još mnogo ranje nego ovogodišnje i doštampane i med članove razdieljene. Umoljavaju se gg. družtveni povjerenici i članovi „Matice“ najuljudnije, da ovo uvaže i odboru „Matice“ omoguće, da svoju nakanu i želju izvede.

Zagreb, 20. prosinca 1891.

Uprava „Matice Hrvatske“.

Urota Zrinsko-Frankopanska. Možemo već sada javiti, da će „Dom i Svieta“ u svojem budućem (petom) točaju, koji će početi izlaziti 1. siečnja dojduće godine, objelodaniti najnovije djelo velecienjenoga hrvatskoga pisca, našega suzemljaka g. Evgenija Kumičića, i to veliki historički roman „Urota Zrinsko-Frankopanska“. Poznati naš pisac proučio je pomno ovaj dio hrvatske poviesti, te je sigurno, da će ova njegova radnja biti vrlo zanimiva. Čitatelji „Doma i Svieta“ imat će prilike u zanimivom i poučnom štivu proučiti ovaj najinteresantniji dio hrvatske poviesti. Upozorujemo s toga već danas naše čitalje na ovi točaj „Doma i Svieta“, koji počima 1. siečnja 1892., i kojemu je ciena samo for. 6 na cielu, for. 3 na pol, a for. 1.50 na četvrt godine.

Listnica uredničtva.

Gosp. dop. iz Premanture, Višnjana, Poreščine, Cera, Novaki itd. molimo, da se strpe do budućeg broja. Vam i svim prijateljem, koji nam čestitaše k novoj godini uzvraćamo najsrdačnije.

Gosp. T. P. l. Izvolite ali na vrieme, u poslu izbora obratite se na poznate rodoljube u susjednoj Vam občini; inače oto nas, na svaku uslugu. Prijateljski odzdrav!

Lutrijski brojevi

Dne 24. decembra.

Trst	24	68	49	73	34
Linc	72	18	35	34	88
Budapest	22	48	73	87	12

Dne 30. decembra.

Prag	55	84	26	61	82
Lavov	41	40	34	71	9
Hermanstadt	80	68	69	23	76
Innsbruck	71	42	49	52	47

Javna zahvala.

Našu obitelj stigla je velika i tužna nesreća. U ponedjeljak dne 7. t. mj. u 11. sati p. p. preminula je nakon kratke al težke bolesti naša premila majka odnosno žena providjena sa Svetojstvi i to u 71 godini života.

Svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su bud za vriome bolesti bud prigodom smrti il sprovoda, našoj pokojnici na kakavgod način izkazali svoju sućut i štovanje, izričemo ovim javno najtopliju zahvalu.

Omišalj (na otoku Krku).

Razoviljena obitelj:

Turato.

Javna zahvala.

„Hrvatska komercijalna banka“ u Zagrebu izvoljela je i ove godine u blagotvorne svrhe našeg družtva, naročito u svrhe utočišta, koje za uboge hrvatske djake u Beču uzdržajemo, doznačiti nam svotu od 20 for.

Mi se ovim slavnom ravnateljstvu hrvatsko komercijalne banke u Zagrebu na njegovom plemenitom daru što toplije zahvaljujemo.

„Hrvatsko pripomočno družtvo“

U Beču, 22. prosinca 1891.

Predsjednik: **dr. K. Kozić**, dvorski i sudbeni advokat

Tajnik: **Franjo Vahčić**, c. k. činovnik

UZAJEMNO DŽRUTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of NEW-JORK

Najbogatije i najčvršće osjeguravajuće družtvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

Jamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891. for. **367** miliona

Austrijska podružnica po ministarstvu dozvoljena o tim izjecnačena ostalim narodnim družtvom.

Koli zakonita kucija toli sve pričuve premija austriskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri. 18—25

polica, koje sada iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. **44511** tičuća se mješovitog osjeguranja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osjegurano svoto od 10000 dolara takodjer uniši prihod 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju U Beču, I. Lobkowitzplatz broj 1.

Zastupstvo za Trst, Primorje, Dalmaciju i Trient u Trstu ulica: Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja F. Tarabochia u uredu zastupstva,

U radionici klepara 4—8

JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga graditelja vodovoda u željeznih cievih **Via Barriera vecchia Trst br. 10** gradi i drži na skladištu kupelji u posudah, sa stolicom sa ili bez peći iz cinka čvrsto gradjene, te izvadja i druge radnje klepareke uz najniže cione. Drži na skladištu štrealjke proti peronospori (mildevu po for. 5.50 iri sojeve za sumporanje trsja. Ilustrovani conici dobivajo se gratis.

Dr. Gustav Gregorin

otvorio je svoju

odvjetničku pisarnu

—5

u Trstu

dne 7 decembra t. g. Via Dogana br. 7. II kat.

Amerikansko

Odpravničtvo putovanja

od 18—18

braće Gondrand na Rieci

Via Alessandrina — Kuća Picech — Zemni sprat.

(Ulaz Vicolo dei Cappuccini)

prodaje uz pravu cienu bez nikakva nametka putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Kessport, Pittsburg, St. Louis, San Francisco, Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

To takodjer:

za Rio Janeiro i Santos
za Montevideo i Buenos-Ayres
za Rosario di S. Fè
za Callao, Lima, Valparais i Australiju.

(Družbam snizuje se ciena.)

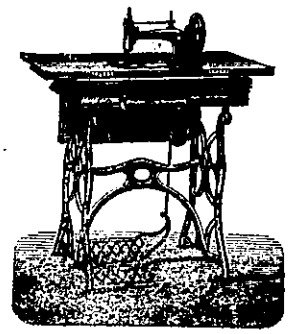

Petar Braido

mekanički kovač 34—84

prodava šivaće strojeve uz sliedeće cione:

Singer obiteljske nove po . . . . . for.	**36**
„ srednje „ „ . . . . . „	**45**
Strojevi Titania „ „ . . . . . „	**55**
„ **Howe za krojače i postolaro po** „	**88**

Jamstvo za 5 godina. Prouzimlje bilo koje naručbe za šivaće strojeve te bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve nove i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu.

Vinski ekstrakt.

Za trenotno napravo izvratnoga zdravega vina, kojega ni moći razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specijalitoto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja moje nenadkrilljivo **esence za ojačevanje žganih pijač**; ta esence podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vštevši pouk o uporabljanju.

Razun teh specijalitot ponujam vsakovrstne **esence za izdelovanje ruma, konjaka**, finih **likerov** itd najboljo in nenadkrilljivo kakovosti. Recept prilagajo se gratis. Conik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20—20 **in PRAG.** 7—50

Iščejo se solidni zastopniki.

Sto imade

strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladu tvrdke

Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izradjuje vodovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 31—

Tinktura za želodec,

katero iz kinčke rabarbare korblikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mohko toda ob enem uplivno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojčkih z 12 stekl. velja gl. 1·80, z 55 stekl., 5 kg. težo, velja gl. 5·25. Poštnino plača naročnik. Po 15 kr. steklenčico razprodajajo se v vseh lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 26—26

Put u Ameriku

ZA

NEW-YORK, CHICAGO, SAN FRANCISCO,

I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE

BUENOS-AYRES, MONTEVIDEO i ROSARIO DI SANTA FE.

Izdaje direktno biljete

Mate Polich

TRST — RIEKA

Piazza Negozianti br. 2. — Riva Szapary

49—52 Casa Gorup.

LJEKARNA

A. KELER

nasljednici Rondolini

utemeljena godine 1869.

TRST,

Via Riborgo br. 13.

Razprodaje sliedeće osobitosti: Glasovito i pravo flašire iz Brešije, žoljoze sa Chinom Malossi, Obično **bakalarovo ulje**; isto **ulje sa jodom i željezom**. Eliksir Cocca okrepljujući i probavljujući. Eliksir Chine proti groznici. Anatorinsku vodu za nata. Tekući sapun proti ozebinam. Obće poznatu vodu katrama i ustrojivanja katrama. Kašlcu proti potajnim bolestim. Indijsku esencu, ljek proti zubobolji. Ekstrakt Tamarinda sa Antila. Vino sa Chinom poput Marsala okrepljujuće želudac. Prašak za zube bieli i ružičasti. Prašak olparski bieli i crveni itd. itd. 9—27

NB. Primaju se naručbe za tuzemstvo uz pogodbe povoljne i uz pouzdo.

Enrico Rovere & C°.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svietiljka; **staklene ploče, jednostavne** prozirne, i neprozirne, dvostruke i bojadisane. Zrcala u velikom izboru.

Prouzimlje izradbu stakala za zgrade i zimsko cvietnjake uz cione, koje se neplaše konkurence.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine. 31—53

Izdavatelj i odgovorni urednik **Mate Mandić.**

Tiskara **Dolenc.**